DE
NVLLITATIBVS

CONTRACTVVM, QVASI CONTRACTVVM, DISTRACTVVM, VLTIMARVM VOLVNTATVM, ET QVORVMCVMQVE ACTVVM EXTRAIVDICIALIVM.

TRACTATVS AMPLISSIMVS

RVBRICÆ PRIMÆ, PARS TERTIA.

In qua materia legalis, quò ad plures Contractus, latè, & luculentèr tractatur, & explicatur.

AVCTORE

DOM. DON BLASIO ALTIMARO

I. C. NEAPOLITANO, ET NEAPOLITANO, ET FLORENTINO PATRITIO.

Olim Insigni, in Neapolitanis Tribunalibus, Aduocato; Regij Castri Noui eiusdem Ciuitatis Neap. Auditore; Sacri Regij Castri Capuani Consilij, Consiliario; Regiæ Cameræ Summariæ Fisci Patrono; & nunc denuò in eodem Supremi Castri Capuani S.R. Consilio, Consiliario.

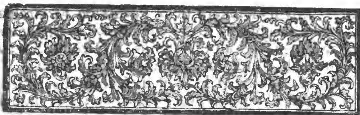




NEAPOLI, M.DCC.III.
Ex Typographia Caroli Porpora, & Nicolai Abri.

SVPERIORVM PERMISSV.
Expensis Caroli Porpora, in cuius Libraria prostant. CVM PRIVILEGIO.





AD EXCELLENTISSIMVM DOMINVM

D. IOANNEM EMANVELEM FERNANDEZ PACECHO VIGLIENÆ MARCHIONEM, ASCALONÆ DVCEM,

S. Stefani de Gormaz Comitem, Moiæ Marchionem, Belmontis, Garganta la Olla, Portus Sicci, Baroniarum Xixena, Tixola, & Monda Dominum; Hispaniæ ex primis Magnatem; Aurei Velleris Equitatu decoratum; Consilij Status, & Belli, Suæ Maiestatis; Viceregem, Locumtenentem, & Capitaneum Generalem huius Regni Neapolis, Dignissimum.



Ompleta iam impressione Tertij Voluminis, inter decem, Dei gratia, compositorum, & imprimendorum, & inter nouem alios Legales, iam impressos, vltrà quinque Historicos, Non multum elaboraui in excogitando, cui Magno Principi, & validissimo Protectori Operis, & Personæ, deberem illud dicare, immò statim, immò plusquam statim venit in mentem meam Excellentia Vestra, ex Excellentissima Familia Pacecho,

decorata etiam Comitatu de la Puebla de Montaluan, Dominio S. Iacobi de Turre Personæ, & Loiæ; Dominio Villæ de Fuentes, & alijs Dominijs, & Dignitatibus; Adfuit Cardinalis D. Petrus, Episcopus Saguntinus, Vicerex Regni Neapolis; D. Franciscus Cardinalis Episcopus Burgensis, & alij magni nominis Prælati; D. Ioannes Fernandez, Excellentiæ Vestræ Auus, Ambasciator ad Summum Pontificem Paulum V. & Vicerex in Sicilia. Et alij plusquam Insignes Magnates; De qua Excellentissima Familia latè Haro, Ariz, Faria, Comes D. Petrus, Cascales, & Alij agunt: Et Excellentia Vestra, quæ non solum armis, sed litteris, & benè in toto Terrarum Orbe cognita; Et ob suam integritatem, & scientiam benè rexit Siciliæ Regnum, & gubernauit; & ab illo, magno Populorum plausu, ad gubernium huius Regni Neapolis, translata, quod omnium admiratione, Iustitia, Charitate, & magna Benignitate regit, & gubernat. Recipiat humillimis meis precibus, Excellentia Vestra, hilari, & benigna fronte, hanc meæ magnæ seruitutis, humillimam Oblationem. et Me humillimum Seruum protegat, dum reuerenter Vestros Excellentissimos deosculor Pedes, et summam deprecor Fœlicitatem. XII. Kal. Maij M.DCC.III.

EXCELLENTIÆ VESTRÆ

Humillimus Seruus
D. Blasius Altimarus.

HIERONYMI CALIPHANI
CARMEN
AD LECTOREM.



Os ne te pigeat doctos euoluere libros,
Lector amice, typis quos tradidit Auctor, vt omnis
Ceu Cato, vel parui rationem redderet otij,
Atque tuis facilè studijs prodesset, in vno
Omnia tractatu Iuris tibi dogmata pandens.
Hic, ne te lateant, defectus explicat omnes,
Queis vel contractus, vel testamenta notantur.
Hæc igitur magno iam condita scripta labore
Laudibus exornans venerare, ac mente reconde.
Non opus est hederam primis appendere chartis,
Vt totum lustres oculis, animoque volumen:
Se satis Auctoris commendat nomine, summa
Inscriptum quod fronte gerit: volat ille virorum
Docta per ora, libris quos hactenus edidit, acris
Ingenij magnas testantibus vndique dotes.
Differuit calamo nuper, docuitque sagaci
Quos disponendis nullos in litibus actus
Conficimus passim, summoque iubente Senatu
In facilem cunctas methodum, seriemque redegit
Pragmaticas, quibus hoc regitur miro ordine Regnum:
Quin etiam quæ Rouitus doctissima Iuris
In lucem responsa dedit, venerandaque Sacri
Consilij decreta, notis decorauit, & auxit:
Vt cultos taceam libros, queis ordine longo
Nobilium stirpes claro de sanguine ductas,
Stemmata, diuitias, titulos, & gesta recenset.
Nemo equidem Iuris tenuit perfectius artem;
Aut in iudicijs exercuit æquius illo.
Quid sacræ statuant leges, ac scripta subinde
Doctorum commenta notent, te callet in omni.
Et seu patronus Regis rationibus adsit,
Iustitiæ sacro vel crimina vindicet ense,
Seu bona restitui dominis, & debita solui
Curet; obit summa semper data munera laude.
Ipse pius Recti custos, vindexque, forensis
Arbiter est Iuris: magni sic Iudicis omnes
Absoluens partes, cunctis ius ritè ministrat;
Et paribus librans Astreæ lancibus Æquum,
Pro meritis nullo dirimit discrimine lites.
Rauca Fori passim ius dicens iurgia sedat,
Quæ Legum nimio miscent clamore periti;
Vnde Magistratus decus est, & gloria nostræ
Ætatis, patriæque: suis iam vincit Auorum
Illustres laudes virtutibus: illius autem
Quis genus egregium nescit, quod ritè vetusta
Iactat Adimara primos è gente parentes,
Claraque Florenti primordia ducit ab Vrbe?
Fors erit, vt multa meritorum luce coruscum
Mox illum summa Ciues in sede locatum,
Supremoque togæ fungentem munere cernant.
Cum tamen egregias nequeat mea Musa diserti
Virtutes celebrare Viri, nomenque verendum,
Admirata silet iam tantas denique laudes.

ALL'

ALL' ILLVSTR. SIGNORE

D. BIAGIO ALDIMARI

Del Consiglio di S. M. nel Supremo di Santa Chiara
del Regno di Napoli.

S O N E T T O.

GIà de le Glorie Tue la Terra è piena,
SIGNOR; già s'ode in qual più ſtranio lito
Rimbombare il Tuo Nome in ſuon gradito;
Onde il cieco Liuor l'orgoglio affrena.

Per Te gode la noſtra alma Sirena,
Che'l ſuo nido più vago, e più fiorito
Faſſi per Te: Te vanta hauer nutrito
Trà chiari ſtudj in sù la riua amena.

Indarno ſpiega ingiurioſo i vanni
Fermo, e fugace il Volator fellone,
Indarno porta ſeco acuti i roſtri:

Che baſta il corſo a rattener de gli anni
Vn Tuo foglio, ò di Temi alto Campione,
E vn'ombra ſol de' Tuoi ſplendenti inchioſtri.

Di V. S. Ill.

Oſſequioſiſſimo Seruitore
Domenico Porpora.

E I V S D E M

Ob Opus de Nullitatibus dicatum Excellentiſſimo Dom. D. IOANNI EMMANVELI PACECCO, Marchioni de Villena, &c. Neapolitano in Regno Regias Vices Gerenti.

E P I G R A M M A.

EMMANVEL reſonat nobiſcum Numen adeſſe:
Felicem BLASIVM! Te Deus ipſe regit.
Remigio calami dum ſulcas Æquora legum,
Ad portum propera, tutus abibis eo.
EMMANVEL PACECCVS adeſt Palinurus amicus;
ALTIMARI nunquam naufraga puppis erit.
Littora vix calcans, tanto ſub Numine rectus,
Inſignis trabea conſpiciere Regens.

EMINENTISSIMO SIGNORE.

Carlo Porpora Libraro di questa fedelissima Città supplica V.E. come desidera stampare vn'Opera nuoua del Regio Consigliere D.Biagio Altomare: *Tractatus amplissimus de Nullitatibus Contractuum, &c.* Per tannto supplica V. E. commettere la reuisione a chi meglio li parerà, e l'hauerà a gratia, vt Deus.

De mandato Eminentissimi Domini:

Dom.Canonic.D.Antonius Cangianus videat,& in scriptis referat. Die 22.Iulij 1699.

IO: ANDREAS SILIQVINVS VIC. GEN.

D. Ianuarius de Auria Can. Dep.

EMINENTISS. ET REVERENDISS. DOMINE.

IVssu Em. Tuæ Reu. libenti animo, perlegi opus, summo studio elucubratum, cui titulus est: *Tractatus amplissimus de Nullitatibus Contractuum*, Dom.D.Blasij Altimari Regij Consiliarij, viri sanè omni virtute præditi; maximè in legali disciplina; in eo nihil profectò inueni bonis moribus dissonum, aut Fidei Ortodoxæ reluctans, sed maxima admiratione dignum illud existimo, vt pote complectens plurimas iuris Conclusiones, ex intima Iurisprudentia erutas, & apprimè vtile in iudiciali palestra se exercere optantibus, quare ad publicam vtilitatem typis mandari posse dijudico: si ità videbitur Em. Tuæ. Hac die 11. Nouembris 1699.

Em. Tuæ Reuerendiss.

Humillimus Cliens

Antonius Cangianus.

Attenta suprascripta relatione Domini Canonici Reuisoris, quod potest imprimi.

Imprimatur die 16. Aprilis 1700.

IO: ANDREAS SILIQVINVS VIC. GEN.

D. Ianuarius de Auria Can. Dep.

ECCELLENTISSIMO SIGNORE.

Carlo Porpora Libraro di questa fedelissima Città supplicando dice à V.E. come intende fare stampare alcune Opere legali del Regio Consigliere Signor D.Biase Altimari, cioè il *Trattato de Nullitatibus Contractuum, quasi Contractuum, Distractuum, Vltimarum Voluntatum, & quorumcumque Actuum extraiudicialium, &c.* Supplica per tanto V.E. commettere la reuisione à chi li parerà, acciò possa ottenere le licenze, e l'hauerà à gratia, vt Deus.

Ill. Dom. Reg. Cons. D.Carolus Antonius de Rosa videat, & in scriptis referat.

GASCON REG. GVERRERO REG. BISCARDVS REG.

Cæteri Spect. Reg. impediti.

Prouisum per S. E. Neap. 6. Martij 1703.

Mastellonus.

EXCELLENTISSIME DOMINE.

IVssu E.V. perlegi Librum, cui titulus est: *De Nullitatibus Contractuum, quasi Contractuum, Distractuum, & quorumcumque actuum extraiudicialium*, à Consiliario D. Blasio Altimare summo studio elucubratum, & vti sapidis Maris fructibus affluentem, vtilem quam maximè existimaui; vt omnes igitur huiusce modi fructibus doctrinæ fœcunditate sui ingenij erogatis frui valeant; quia nihil in eo regali iurisdictioni contrarium offendi, typis edendum censeo, si ità videbitur E. V. quam Deus incolumem, & feliciter semper seruet.

Exc. Vestræ

Humillimus Seruus

Carolus Antonius de Rosa.

Visa supradicta relatione Imprimatur, & in publicatione seruetur Regia Pragm.

GASCON REG. GVERRERO REG. BISCARDVS REG.

Prouisum per S.E. Neap. 18. Aprilis 1703.

Cæteri Spect. Reg. impediti.

Mastellonus.

ELEN-

ELENCHVS QVÆSTIONVM PARTIS TERTIÆ;

RVBRICÆ PRIMÆ.





TRACTATVS DE NVLLITATIBVS

CONTRACTVVM, QVASI CONTRACTVVM, DISTRACTVVM, ET QVORVMCVMQVE ACTVVM EXTRAIVDICIALIVM, RVBRICÆ PRIMÆ, PARTIS SECVNDÆ, SVPPLEMENTVM.

SVMMARIVM.

Quæst. XXX.

Quid sit fideiussor, & fideiussio? nu.1.2.3.4.5.6.7.
Fideiussio an sit contractus verus, & qualis, nu.9.10.13.14.19.
Quando fuit inuentus, nu.11. *Vnde dicatur,* n.12.
Fideiussio transit ad hæredes, in ciuilibus, secus in criminalibus, nu.15.
An fideiussor pro fideiussione possit recipere pretium, num.16.17.18.
Fideiubere quando quis teneatur, nu.20.
Fideiussorem dare difficile est, nu.21.
Fideiussio inquietam vitam, & noctes insomnes causat, num.22.25.26.27.
Natura fideiussionis est, vt fideiussor seruetur indemnis, num.23.
Fideiussionis actus licitus, nu.24.
Prohibita alienatione, an prohibita fideiussio, n.28.69.
Appellatione cautionis non venit fideiussio, n.29
Vbi fideiussio dari non potest, an possit dari cautio Iuratoria, nu.30.31. *Vel pignus, depositum,* nu.32.33. *Vbi alia,* nu.34.35.36.37.
Qui fideiussorem dare debet, si ille datus decoquat, iterum dare debet, nu.38.39.
Fideiussor quando dicatur Idoneus, nu.40.
Petere fideiussorem est actus inconfidentiæ, sed est petitio laudabilis, nu.41.42.
Fideiussio est contractus stricti Iuris, nu.43. *Nec extenditur de re ad rem, de casu ad casum, de tempore ad tempus, & similia,* nu.44. & à nu.45. ad nu.59. & nu.70.71.72.73.74.75.88. & à nu.89. ad nu.104 164.165.166. & à n.167. ad n.179. 197.198.199.200.228.229.230.231.232.
Fideiubens pro sorte, an pro vsuris, num.60. *Expensis* 61.62.63.64.65.66.67.82.226.227.
Fideiussor, finita societate per mortem vnius ex socijs, non tenetur, nu.68.
Votum de non fideiubendo, an nullum? nu.69.28.
Fideiussor Banci, quando teneatur, nu.76.
Fideiussor conductoris Gabellæ, ad quid teneatur, nu.77.78.
Fideiussor tenetur ad omnia de natura contractus, nu.79.80.81.83.
Fideiussor de dendo, differt à fideiussore de præsentando, num.84.
Fideiubens pro administratore, non intelligitur pro ab illo substituto, num.85.
Fideiussor præstitus in officio secundi anni, an, & quando teneatur, nu.86.
Fideiussor Bancherij, de bene, & fideliter administrando, ad quæ teneatur, num.87.
Fideiussor, an, & quando possit interuenire in causis criminalibus? nu.102. *Vbi plura exempla,* num.103.104.105.
Fideiussor, qui promisit aliquem non discessurum de Palatio, an, & quando teneatur? nu.106. & à nu.107. ad num.115.117.118. & à num.119. ad num.130.
Fideiussor de tuto carcere, si sit iniuste Carceratus, & aufugiat, non tenetur ad cautionem, n.116.
Fideiussor, qui promisit aliquem, infra certum tempus præsentare, eo elapso, an possit moram purgare? nu.131. & à num.132. ad num.163. & à num.180. ad nu.200.
Fideiussor obligatus soluere pœnam Fisco, an liberetur secuta confiscatione bonorum illius, nu.201.202.203.204.
Fideiussor datus ad fauorem carcerati, qui fuit habilitatus per Ciuitatem, si sic carceratus pro eodē delicto, an liberetur. nu.205.
Fideiussor Inquisiti, quando teneatur, nonis superuenientibus Indicijs, num.206.207.
Fideiussor datus pro tollendo sequestro, seu empara, quando teneatur, nu.208.209.210.211.
Confessio principalis quando noceat, vel non, fideiussori, nu.212.
Cancellarij, & Actuarij quomodo teneantur ipsi pro mala fideiussione capto? nu.213. & à nu.214. ad num.222.
Fideiussio præstanda à balio magnæ hæreditatis feudalis in Regno, quanto debeat esse nu.223.
Fideiussio præstita pro quantitate liquidanda, quæ, num.224.
Fideiussio data pro aliquo delinquente, an teneatur pro nouo delicto. nu.225.
Fideiussor soluens quando possit repetere à debitore, nu.233.
Fideiussio multoties præstatur, quamuis non petatur à parte, nu.234.235.236.237.238.
Fiscus non præstat fideiussionem nu.239. 240.241.
Sententia lata contra principalem, quando præiudicet fideiussori non audito, & contra nu.242.243.244.245.246.247.248.249.
Fideiussor executiuè ex actus, executiuè agit contra principalem, nu.250.
Iudex contra debitorem datus, an possit procedere con-

Quid sit Contractus fideiussionis? Vbi eius Substantialia, Naturalia, & Accidentalia.

Quæst. XXX.

Fideiussor est, qui alienam obligationem in suam recipit fidem, principali manente obligato, *Instit. de fideiuss. in princ. Gomez var.*
1 *lib. 2. cap. 13. num. 4.* vbi *addit. Soar. & Laynes. Maur. de fideiuss. cap. 6. & 4. pramiss. c. 9. Alderis. de symbol. contract. tit. 4. cap. 8. nu. 1. Herring. de fideiuss. cap. 3. Caluin. in lexic. verb. fideiubere, & verb. fideiussor, Filluce. tract. 38. cap. 9. num. 149. Less. de Iustit. lib. 2. cap. 8. D. Vidman. de contract. tit. de fideiuss. nu. 3. Harppreci. in princ. Instit. de fideiuss. num. 3. D. Hodiern. contr. 44. num. 12. D. Mansi consult. 496. num. 12. Tusc. lit. F. conclus. 290. & seqq. Christin. dec. 179. vol. 4. Cabal. cons. 161. lib. 1. Gibalin. de Vniuers. negot. tom. 2. lib. 5. c. 3. Zamoran. de compensat. disp. 7. c. 7. §. 1. Rossignuol. de fideiussor. in praxi Theol. legal. à fol. 367 & seqq.*

2 Vel est contractus, quo quis in se suscipit obligationem alterius, promittens sub fide sua illius adimpletionem, principali manẽte obligato, & se in illius defectum obligans, *l. 1. 2. & l. græcè 9. l. 24. ff. de fideiuss. l. 1. 2. C. eod. l. vbi autẽ §. qui verò. ff. de verb. oblig. Bonacin. disp. 3. qu. 9. punct. 1. nu. 1. D. Verd. Instit. lib. 3. num. 984. seqq. Staiban. obseru. 130. nu. 42. & obs. 31. nu. 30.*

3 Ideò substantia fideiussionis est principalis obligatio, & consensus ipsius, *Paris. cons. 162. nu. 25. vol. 4.* & sic est accessoria ad principalem obligationem, *Maur. de fideiuss. lib. 2. cap. 1. & cap. 2. & cap. 34. fol. 467. & cap. 41. fol. 473. Alderis. de symbol. contract. tit. 1. c. 5. n. 14. Barbos. in repertor. verb. fideiussoris. Alfald. de cõmerc. disc. 5.*

4 Vel est contractus soluendæ obligationis alterius, in illius defectum, *Oñat. de contract. tract. 18. disp. 5. sect. 1. nu. 16. Tusc. lit. F. concl. 290. & seqq. Christin. dec. 179. vol. 4. Caball. cons. 161. lib. 1. Gibalin. de Vniuers. negot. tom. 2. lib. 5. c. 3. Zamoran. de compensat. disp. 7. cap. 7. §. 1. Alderis. de symbol. contract. tit. 4. c. 8. Ricc. collect. 3079. Vin. opin. 300. Cald. de empt. & vendit. cap. 32. & 33. Ro-*

Rofignuol.in praxi Theol.legal. contr.12. nu.4.de fideiuſ.à fol.367. D.Harppreſt.in princ.Inſtit.de fideiuſ.

5 In hoc contractu tres perſonæ Interuenire debent, Debitor primo obligatus, Creditor, & fideiuſſor ipſe. Oñat.ibid.nu.17. Maur.ſup. Herring.de fideiuſſ.cap.6.num.3. D.Petra in rit.200. num.3.

6 Sic non poteſt dari fideiuſſor ſui ipſius, Mantica de contect.tom.1.lib.3.tit.10.nu.2.Herring.de fideiuſſ.c.7.n.1.Maurus fol.495.c.50.

7 Aliquando ſunt duæ perſonæ, nempè creditor, & fideiuſſor, qui dicitur expromiſſor, & fit debitore abſente, ſed tamen ipſe obligatur non vt fideiuſſor, ſed vt principalis, alias ſi obligaretur, vt fideiuſſor, fideiuſſio eſſet nulla, non exiſtente obligatione principali, R.Marinis lib.1.reſol.133.num.24.25. Card.de Luca de credit. diſc.73.nu.6. Maur.de fideiuſſ. cap.6.nu.3.& lib.2.cap.1.2.D.Vidman.ſup.nu.5.Rouit.dec.19.nu.6. Herring.de fid.c27.nu.84.

8 Sic fideiuſſio de Iudicio ſiſti, poteſt ſtare ſine principali obligatione, l.2.§.1.ff.qui ſatiſd. cogant. Maurus lib.2.c.2.num.13. D.Petra in rit. 217.num.1.

9 Fideiuſſio eſt contractus verus ab omni alio diſtinctus, ea ratione quia eſt promiſſio, vel pactum obligatorium, quod plerumq; fit per ſtipulationem, quæ eſt verus, & obligatorius contractus, gl.& Bar.in l.ſtipulatus 44.ff.de fideiuſſ. Molin.diſp.539.nu.1.Bonacin.diſp.3.de contract. qu.9.punct.1.num.Oñat.nu.19.Herring.de fideiuſ. c.3.num.22.

10 Licet alij dicant ſtatutum de ſoluenda Gabella de contractibus, non comprehendere fideiuſſionem, Rocca diſp.79.nu.10.& c.5.num.26.Herring.de fideiuſſ c.3.nu.19.Maur.fol.192.

11 Hic contractus fideiuſſionis fuit inuentus anno mundi 2240. Herring.de fideiuſſ.cap.1.nu.48.Ex Geneſi cap.43.ver.9.

12 Dicitur fideiuſſio à fide, & iuſſione, Herring.de fideiuſſ.cap.2.

13 Eſt contractus lucratiuus, nam regulariter quis fideiubendo nullam mercedem recipit, Oñat.nu.23.Vide n.16.

14 Eſt ſpecies liberalitatis, Paſſarell.de donat.lib.1.qu.9.nu.22.

15 Fideiuſſor non tantum ipſe obligatur, ſed etiam hæredem relinquit obligatum, niſi aliud ſit conuentum §.fideiuſſor. Inſtit.de fideiuſſ. l.poteſt.4.in fine,ff.eod.l.24. C.eod.l.veteres 13. C.de contrah. & committ. ſtipul. poſt mille Harppreſt. in d.§.2.Inſtit.de fideiuſſ. Alderiſ.de ſymbol. contract.tit.4.c.8.n.36.Staiban.obſ.194.n.22.Baron. de minor.eff.20.nu.78.Berlich.p.2.concl.26.Farinac.qu.34.nu.12.Conciol. verb.cautio reſ.2.nu.2.3.ſecus pro maleficio, Chriſtin.ad l.inunic.tit.2.art.43.nu.17.D.Petra rit.295.nu.40.

16 Et licet fideiuſſor, pro fideiuſſione ratione periculi, poſſit recipere pretium, l.ſi remunerandi gratia 6.§.Marius, vbi Bar.ff.mandati, l.hoc Iure,§.1.ff.de donat. quamuis damnum aliquod non patiatur, Olea de ceſſ.iur.tit.3.q.5.num.50. fol.301.Caſtill.lib.3.contr.c.23.à nu.11.Ponte conſ.19.nu.1.p.2.Surd.conſ.306.Leotard.de Vſuris qu.23.à num.30.Palma alleg.15.16.Rodr.de ann.redd.lib.2.q.12.Carlenal.de Iudic. cit.3.diſp.8.num.25.Rebell.lib.16.q.vn.nu.3. Couar.3.var. c.2.num.26. Filluc.tract.28.c.8.ex l.Iure,§.1.ff. de donat.Nauar.in ſumma c.17.num.285.Soto 6. de Iuſtit.q.1.art.2.Caietan.22. q.78.art.2. Ludouiſ.dec.76.num.4.5.dec.161.Caball.reſol.crim.caſ. 285.Maur.de fideiuſſ. p.2.ſect.2.c.2. Azor Inſtit. moral.p.3.lib.11.c.22.dub.5.Salon.de Iuſtit.q.88. art.2.contron.4.Rota p.13.rec.dec.111.num.8.& ſeqq.& nu.15.Card.de Luca de vſuris diſc.4.nu.8.5.de cambus diſc.2.nu.4.Sabell. §.vſura nu.8. D.Verd.Inſtit.lib.3.nu.989.R.Marinis lib.2.c.3. num.4.5.Anſald.diſcuſ.98.

Bene verum tûc fideiuſſio tranſit in aliam ſpeciem contractus, ſcilicet locationis; Onat. ſup.num.25. DD.ſup.cit. Quidquid dicat Cald. in l.ſi curatorem verb.ſua facilitate num.96.& de empt. cap.28. nu.40. vt non poſſit aliquid accipere. Faria ad Couar.var.lib.2.cap.3.num.3.

17 Et ſi fideiuſſor ſummam ſoluerit in fideiuſſione contenta, ſi illam repetat à principali, non excomputabit in ſumma illa mercedem, quam recepit pro fideiuſſione præſtita, quia illam recepit ex cauſa periculi fideiuſſionis, non propter ſatisfactionem obligationis, Concer.var.p.2.tit.de fideiuſſ.num.118.119.Luc.de vſuris in c.per veſtras nota 6.§.9.nu.9.ſeqq. Leotard.d.q.23.Eſcobar. de ratiocin.c.16.

18 Secus eſſet ſi non adeſſet periculum aliquod, Felician.de cenſib.lib.2. c.5.nu.20. Valaſc. dec.18.Surd dec.306.nu.10.ſeqq.lib.3.Ludouiſ.d. dec.161.Cancer. & Mantica ſup. R.Marinis lib. 2.cap.7. & ibi Luca, Mantica de tacit.lib.16.tit. 2.nu.3. Couar.lib.3.var.c.7.nu.6. Stracc.de aſſecurat.in præfat.nu.45.Surd.conſ.306. Eſcob.de ratiocin.comput.16.Auendan.de cenſib. c.21.nu.2. Baeza de decim.tut.c.2.nu.82. Herring.de fideiuſ. c.20.à nu.229.Ludouiſ.& ibi, Add.dec.161.Barboſ.in l.1.p.3.nu.54.ff.ſolut.matrim.Spin.in ſpec. rubr.13.nu.41. Guttier.pract.lib.2.q.242.Croc. de locat.tit.de fid.nu.8.9. Scacc.de commerc.§.1.q. 1.nu.494.Vgolin.de vſuris cap.9.§.2. Solis de cenſi.lib.2.c.5.nu.20. Molina diſp.319. Cenc.de cenſib.q.52.nu.7.Duard.de cenſib.tom.1.§.3.q.13.nu. 20.21.Balmaſed.de collect. q.121.num.40. Queſada,y Pilo diſſert.17.num.55. Villalob. in ſumm. p.2.tract.22.diſ.4.nu.21. Caſtr.Palao p.7. de Iuſtit.tract.32.diſp.4.pun.13. num.5. & pun.18.D. Cortiada dec.229.nu.44. D.Petra in rit.159. nu.7.vbi loquitur de Actuarijs noſtrorum Tribunalium Neapol. quorum periculo capiuntur fideiuſſiones, ex prag.15.de Actuar.R.Rouit.dec. 83.Staiban.reſolut.113. Reg.Marinis lib.1.c.3.7. Thor.par.3.ſect.3.verb.terminus, & in ſupl.verb. Actuarius.Anſald.ſup.

19 Eſt contractus nominatus, Oñat.nu.26. Herring.de fideiuſ.c.3.nu.17.

20 Fideiubere nemo tenetur, niſi ad ſit ius, aut pa-

pactum, *Cyriac.contr.*534.*nu.*33. nam existens sub fideiussione, dicitur alligatus catena aurea. *Cum ae syndic.cap.*4.*nu.*7.8. *Mari ad Grammat. dec.*14.*nu.*5.*Nicolin.C arbon.in pract. lib.*3.*cap.*7 *nu.*7.*D.Petra in rit.*166.*n.*163.

21 Fideiussorem dare difficile est. *Cuiac.c.*7.*de donat. Escalon.lib.*1.*Gazophilat.c.*10.*n.*11.*Maur. de fid.fol.*186.*n.*7.

22 Fideiussio inquietam vitam, & noctes insomnes causat, *Herring.de fideiuss.cap* 15.*num.*3. Ideò fideiussorum suscipere defensionem laudabile, sanctum, & pium est, *Cyriac.contr.*546. *nu.*2.3. Fideiussores, cum laborent morbo alieno, digni sunt particulari auxilio, & facilius eis, subuenitur, ac minus cum illis agitur, tractant de damno vitando, in dubio illis fauendum est, & facienda stricta interpretatio ad eorum fauorē, & vt minus obligentur, quo fieri possit, maxime quando est quantitas excessiua, & tūc potius fit interpretatio, vt sit inutilis, quā vt nimis grauet, *Cyriac.ibid.nu.*4.*seqq.* post *Herring. Magon. Surd. Honded. Raudens. Menoch. & alios.*

23 Sic natura fideiussionis est, vt seruetur Indemnis, & vbi Principalis est soluendo, non molestatur, *Fontanell.dec.*471.*num.*12.*Cyriac. contr.*510.*nu.*370. *Cepparell.res.fiscal.*78.*nu.*29. 31.*Rota post Torre de pact.dec.*97.*nu.*11. *Fontanell.dec.*471.*nu.*11.*Gobius consult.*58.*num.*1. Limita nisi sit in culpa, vel aliter ipsi possit imputari, quod minus legitime soluerit, *Gob.ibid. num.*2. Sed iniustè condemnatus non aliter indemnitatem cōsequitur quam si omnem conatum adhibuerit, ne condemnetur, *Gob.num.*6. Quod secus est, si principalis sciebat litem, & non comparuit, *nu.*28.

24 Verum talis actus fideiussionis est omni Iure licitus, honestus, & pius, *Harppreå.sup.Instit.§.*4. *num.*10 *& seqq.* vbi contrarijs respondet, *Maur.de fid.fol.*187.*n.*1. Adeo vt fideiubere pro egeno cogitur quisque, sub præcepto quoque peccati, *D.Petra in rit.*159.*n.*12.

25 Sed est, vt diximus, actus perniciosus, *Baron. de effect.min. ætat.eff.*20.*Herring.sup.c.*1.*nu.*17. *seqq.* D.*Crespi obs.*56.*nu.*51. *Rota p.*17.*rec.dec.* 143.*n.*2.*& seqq.* Ità vt consultius foret fideiussiones, & sponsiones è Republica, & vita communi prorsus tollere, & exterminare, post alios *D.Petra in rit.*159.*n.*10.

26 Periculosus, & malæ administrationis, *Guttier.l b* 2.*pract.q.*128.*nu.*3. *Barbos.in l.*1.*p.*3.*nu.* 15.*ff.solut.matrim. Giurba dec.*4.*num.*12.*Castill. tom.*6.*contr.*168.*§.vnic.à nu.*30. Nam fideiussio est comes solutionis, *Bertazol. de claus.Instr. cl.*39.*nu.*19.*D.Petra in rit.*159.*nu.*4. Et appellatione debitoris venit fideiussor, idem *D.Petra in rit.*165.*nu.*14.*in fine.Maur.de fid.fol.*185.

27 Testator potest prohibere fideiussiones, *Herring.sup.nu.*96.101.

28 Sed prohibita alienatione non est prohibita fideiussio, *Herring.sup.nu.*110. Et *num.*123.*&* 131. disputat, si possit prohiberi per pactum. Sic Iurans non fideiubere, si postea fideiubeat valet fideiussio, *Iouius de solemnit.contr.gl.*17.*§.* 1.*n.*47.*inf.n.* 96. Sed quod prohibita alienatio sit prohibita fideiussio, cū per illā peruenietur ad alienationem, dicunt *Bardell cons.*68.*lib.*2.*Ludouis.dec.*384.*n.*2. *Mansi consult.*335.*li.*4.*Sabell. §.fideiussor.nu.*20.*Maur.de fid.fol.*187.*n.*16.

29 Cautionis vox simpliciter prolata intelligitur de simplici promissione, absque fideiussione, vel pignore, *Bart. & Iaf in l.Sancimus,C.de verb.Signif.* Si verò aliud sit adiectum, nempe, quod sit idonea, sufficiens, competens, plena, vel similis; Vel si versemur in iudiciarijs, vel vbi lex mandat caueri causa cognita, vel de indemnitate, vel persona sit suspecta, vel agatur de dote, vel de actu, de cuius natura sit præstādus fideiussor, vel de cautione, quæ legatorū, vel fideicommissorum nomine præstatur, non sufficit simplex promissio, sed Intelligitur cum fideiussione, vel pignore, vel quando fideiussio est de forma actus, vt in vsufructuario, vel debitor est de fuga suspectus, vel malæ conditionis, & famæ, vel alias periurus, & contumax vel bona dissipauit, vel se obligauerit ad satis dandum eum fideiussione, *Maur.de fid.p.*1.*sect.* 1.*c.*8.*nu.*19. *Duen.reg.*86. *Tusc.lit.*C. *concl.*167. *Grattan.c.*147.*nu.*19. *Merlin.de pign.lib.*1.*tit.*1. *q.*2.3.4. *Bart of.de verb.appell.appell.*45. *Rota p.*2.*diuers.dec.*281.*nu.*40. *Sabell. §.cautio num.*1. *& num.*6.

30 Sed vbi fideiussio dari non potest, quia quis est aduena, & forensis, remittitur, & datur iuratoria cautio, *Cuiac.d.c.*7.*de donat. Giurba dec.* 4.*à nu.*9.*Gusm.de euict.qu.*2.*à nu.*53.*&* 59 *Salgad.labyr.p.*1.*c.*44.*nu.*10. ex *tex.auth.generaliter, C.de Episcop.& Cleric. Fran.b.*317.*nu.*8.*Marta vot.*158.*num.*8.*Tusc.l.*1.*C.concl.*166.*num.*5.10. *Herring.de fid.c.*18.*ex nu.*87. *Fab.in C.lib.*2.*tit.* 30.*defin.*4.*& lib.*3.*tit.*2.*defin.*2. *Velasc. de priuil. paup.p.*1.*q.*53.*nu.*13. Et *Salgad.sup.* affert casus contrarios, *Sabell.§.cautio nu.*4. *Tusc.lit.C.conclus.*175.

Super hoc non statur iuramento fideiubere debentis, *Gomez lib.*3.*var.c.*6.*nu.*17.*Gusm.sup. Salgad.sup.nu.*114. vbi dicit debere probari impossibilitatem, *Sabell.d.nu.*4.

31 Vbi non interest, ex conuentione præcisè præstanda est, *Surd.dec.*260.*Tusc.lit.C.concl.*16. *& seqq.* vbi in quibus casibus sit fideiussio, & cautio præstanda.

32 Bene verum, fideiussionis loco, intrat pignus, & depositum, *Salgad.labyr.p.*1.*c.*8.*à num.* 44.*& c.*44.*à num.*140. *Torre de pact.fut.success. lib.*2.*c.*11.*num.*88.*D.Petra in rit.*165.*nu.*15. secus dicit *in rit.*211.*n.*5. si lex aut statutum mandat dari fideiussorem, post *Carthar.dec.*98.*n.*5.

33 Vbi dari debet, à ditissimo dari debet, *Gusm. de euict.q.*50.*nu.*13.*& à nu.*30.*Guez n.de pace p.*2.*§.*3.*q.*15.*Vulpel.de pace q.*76.*n.*2.

34 Qui eum dare tenetur, vel certum, quomodo ab obligatione liberetur, *Gusm.qu.*17.*à num.*7. *Gomez.lib.*2.*var.c.*13.*à nu.*8. Vbi qualem dare debeat? *& à nu.*18.*Salgad.labyr.p.*1.*c.*23.

35 Qui securum reddere debet secum contrahen-

hentem, vel idoneè cauere, fideiussorem dare tenetur, *Gusm. de euict. q. 17. à nu. 17.*

36 Fideiussorem dare debet, qui vergit ad inopiam, etiam non obstrictus, *Bouadill. lib. 3. Polit. c. 13. nu. 20. Gomez lib. 2. var. c. 6. num. 6. Ayllon. ad Gomez lib. 2. c. 11. nu. 58.* In quibus alijs casibus debeat præstare, *T usc. lit. C. conclus. 174.*

37 Bene verum non est dandus, nisi vbi lex illum requirit, *Solorz. lib. 5. polit. c. 17. fol. 913.*

38 Qui fideiussorem dare debet, & dedit, & de quoquat, compellitur iterum dare in iudicialibus, secus in conuentionalibus, nisi adesset pactum de renouando, *Cusman. lib. 2. var. c. 3. nu. 7. Bobadill. lib. 5. polit. c. 1. à num. 86. Amat. res. 53. Escalon. lib. 1. Gazophil. c. 19. n. 2. & 2. p. c. 3. nu. 6. Ayllon. ad Gomez lib. 2. c. 13. nu. 8. Cenc. de censib. qu. 52. nu. 26. Maur. de fid. p. 2. sect. 8. c. 3. num. 24. Franch. dec. 480. Guidob. dec. 64. Surd. cons. 18.*

39 Et tunc parte non petente est præstandus, *Surd. dec. 57.* Et in conuentionalibus debet dari, si fideiussorem dare promiserit, vel dederit, per verba importantia tractum successiuum, *Barbos. claus. 16. nu. 2. & seqq.*

40 Fideiussorem dare debens, debet dare idoneam, *R. Marinis lib. 1. c. 297. nu. 7.* post *Herring. de fideiuss. cap. 8. nu. 129. cum seqq. D. Petra in rit. 160. nu. 22.*

Fideiussor quando dicatur idoneus, vel non, & consequenter quando possit recusari, *Marsil. de fid. num. 227. & seqq. Fenzon. ad stat. Vrbis c. 20. nu. 13. T usc. lit. F. conclus. 331. Christin. dec. 145. vol. 2. Viu. opin. 293. D. Petra in rit. 287. nu. 146. Menoch. de arbitr. cas. 142. Rota dec. 281. p. 2. diuers. n. 40. in fine. Maur. de fid. fol. 380. seqq.*

Idoneus dicitur, qui habet bona stabilia, vel multa mobilia, quæ æquiualent valori litis, & est facilis conuentionis, & illa bona debet possidere in loco iudicij, secus autem si bona tantum mobilia possideat, quæ de facili asportari possent, *Barbos. appellat. 98. Maur. de fid. p. 2. sect. 2. c. 2. nu. 38. & seqq. T usc. lit. F. concl. 331.* Probari de non idoneitate debet per asserentem, pro fundanda sua intentione, *Mascard. de probat conclus. 782.*

Fideiussores idonei non sunt milites, & potentes, nec Curiales, Clerici, & Monachi, *l. de die 8. §. 1. ff. qui satisd. cog. l. milites 31. C. locati, Franc. de fid. c. 2. nu. 1. cap. 4. nu. 5. c. 7. à num. 118. Saudè dec. fris. lib. 3. de fid. tit. 10. Theo'or. cons. 72. nu. 19. Parlador. rer. quotid. c. fin. §. 5. nu. 3. Thor. p. 3. in addit. comp. verb. fideiussor. promittes. Maur. de fid. fol. 435. 456. 446.*

Quod Fiscus non sit idoneus fideiussor, dicit *Afflict. cum Vrsill. dec 88. Rum. ad Affl. de Iure prothom. fol. 201. 205.*

Coniuncta persona debitoris, vel Inquisiti, etiam non habilis, recipitur, Imò valde Amicus, nam magna amicitia, consanguinitati æquiparatur, *R. Marinis lib. 2. c. 190. num. 11. Carol. de Graff. de effect. amicit. nu. 78. 79. Muscatell. in praxi fideiuss. n. 3. Herring. de fid. cap. 1. à nu. 56. D. Petra in rit. 160. nu. 25. Maur. de fid. fol. 384.*

Per ritum 160. In Nostris Tribunalibus non recipitur fideiussor aliquis Nobilis de Sedili Capuanæ, aut Nidi, maxime milites, & alij potentiores, Curiales, vel alij inhabiles ad conueniendum, verum vnus nobilis de Nido, vel de Capuana accipitur pro alio Nobili, *Carauit. & D. Petra in d. ritu,* quem dicunt non stare in obseruantia.

41 Petere fideiussorem est actus diffidentiæ de eo, à quo petitur, *Larrea dec. 7. nu. 9.* Et æstimationem lædit, *Larrea sup. nu. 14. 13.*

42 Sed est petitio laudabilis, quia fideiussio ad commerciorum vsum conseruandum, vtilis est, & necessaria, vetusta, pia, honesta, & cum summa humanitate coniuncta, *Cyriac. controu. 546. Morla in empor. Iur. p. 1. tit. 8. q. 25. nu. 34. Valent. Franc. in prolegomenis tractatus de fideius. à nu. 11. Herring. de fideiuss. c. 1. nu. 17. 18. 19. Petra in rit. 259. nu. 10. Maur. de fid. fol. 8.*

43 Fideiussio est contractus stricti Iuris, *Oñat. de contract. tom. 2. tit. de fid. num. 27. Magon. dec. Flor. 57. num. 20. 21. Maur. de fideiuss. sect. 5. c. 2. nu. 36. seqq. Rota p. 17. rec. dec. 300. Ricc. collect. 337. Gusm. de euict. qu. 13. à num. 65. Castill. lib. 4. c. 59. Salgad. p. 4. de reg. prot. c. 9. nu. 219. & c. 10. nu. 93. Ramon. cons. 43. nu. 12. & ibi, Addit. nu. 18. Noguerol. alleg. 21. num. 4. seqq. Cyriac. contr. 85. n. 11. 546. n. 143. Vrceol. dec. Flor. 6. n. 4. seqq. Staiban. res. 75. nu. 15. & seqq. & obs. num. 13. Baron. de effect. min. ætat. circa contract. effect. 20. num. 67. 68. Iraue. de protest. c. 21. in addit. num. 2. Fontanell. dec. 472. Rocca disp. 103. n. 8. disp. 128. Catan. dec. 20. nu. 48. 49.* vbi in dubio contra creditorem, *Mansi consult. 685. nu. 33. R. Marinis lib. 1. c. 125. num. 34. cap. 137. num. 24. Calderò dec. 83. num. 13. Ansald. disc. 21. 59. 23. 55.*

44 Ideo facta intuitu vnius, non extenditur ad alios, *Sanfel. dec. 256. la 2. R. Marin. lib. 1. c. 127. nu. 23. Card. de Luca de credit. disc. 91. nu. 2. disc. 100. num. 2. Cyriac. contr. 18. nu. 25. Mastrill. dec. 182. nu. 12. Rocca disp. 103. nu. 9. disp. 128. nu. 30. Salgad. labyr. p. 2. c. 9. num. 77. seqq. Surd. dec. 212. nu. 1. Herring. c. 2. nu. 50. c. p. 24. nu. 125. Sadar. in resp. 19. nu. 5. Palma alleg. 155. Giurb. dec. 88. nu. 8. cons. 35. nu. 26. Costa Sicul. cons. 73. nu. 20. Reg. Rouit. dec. 5. Gobius consule. 81. nu. 10. consult. 88. nu. 59. D. Scoppa ad Merlin. contr. 43. n. 9. Vrceol. sup. & dec. 21. num. 47. Surd. de aliment. 9. q. 31. nu. 71. D. Petra in rit. 165. num. 17. Rocc. resp. 62. tom. 2. R. Capyc. Latro consult. 49. num. 7. Maur. sup. sect. 3. c. 6. num. 31.* vbi restringit, quoties fideiussio esset concepta, verbis generalibus, *& sect. 5. cap. 1. 2. & seqq. D. Petra sup.*

45 Nec de certo genere administrationis ad aliud, *Gusm. de euict. q. 13. à nu. 65. Salgad. p. 1. labyr. c. 9. à nu. 76. Cyriac. contr. 546. nu. 145. 146. Vrceol d. dec. 21. num. 47. Ceppasell. resp. fiscal. 78. nu. 10. res. 70. n. 13. 15.* vbi quamuis se obligauerit, vt principalis, *Audreol. contr. 45. nu. 17. Caball. cas. 59. nu. 3. Rota dec. 161. 430. num. 7. p. 14. dec. 156. nu. 10. p. 3. rec. dec. 339. num. 2. p. 4. diuers. Surd. cons. 460. num. 73. Herring. de fid. c. 10. §. 26. nu. 29. & seqq. c. 24. nu. 35. seqq. Cancer. var. lib. 3. tit.*

t.t.12.nu.130. D.Petra rit,295.num.38.

46 Nec de vno officio ad aliud, etiam eiusdem personæ, & ab eadem obtentum, *Noguerol.alleg.21.Salgad.2.p.labyrint.c.27.à nu.73.*

47 Nec ad connexa extenditur, *Salgad.4.p.de protect.c.10.nu.93.99.Cyriac. d.contr.546.* Ideo fideiussor receptus per aliquem, vti alicuius hæredem, si ad recipientem hæreditas non spectat, non potest vero hæredi, *Rocc. d.resp.62. num.4. Ansald.disc.55.nu.30.31.*

48 Obligatus pro pensione conductæ domus, non tenetur pro damno in ea facto, *Salgad.p.4.de reg.protect.c.9.nu.210.*

49 Non tenetur ad debitoris maleficium, *Barbos.vot.126.à nu.160. D.Crespi obs.83. nu.30. & seqq. Solorz. de Iure Indiar. tom.2.lib.4.c.2. nu.22.& in Polit.lib.5.c.2.fol.758.*

50 Fideiussor Officialis, vel Administratoris non tenetur ad pœnam, in qua principalis sua culpa incidit, *Escalon.lib.2. Gazoph l.cap.4. nu.10. Barbos.vot.84.& 126.nu.160. D Crespi sup.ex l.fideiussores Magistratuum*, vbi *DD.ff.de fideiuss. Roman.cons.507. Maur.de fideiuss.par.2. sect.5.c.1.n.6.*

51 Non fit extensio de casu ad casum; maximè magis damnosum, & præiudicialem, *Merlin. dec.338.nu.6. Mastrill.dec.182.nu.13. Rota dec. 50.nu.5.dec.55.nu.6.p.1.rec.Cyriac.controu.101. num.23.controu.546.num.149. Peuting. dec.157. nu.3.seqq.Vrceol.dec.Flor.6.nu.9.seqq.Maurus de fideiuss.cap.2.fol.303.seqq.* vbi late declarat, *Gobius sup.Altograd.sup.*

52 Et sic omissum censetur quod non fuit expressum, *l.quidquid astringendæ, ff.de verb.obligat.Muta dec.100.nu.9.Rota post Cenc. dec.509. nu.4. Altograd.contr.83.tom.2.Vrceol.dec.21.42. Caball.cas.59.nu 4. Cyriac.contr.546. num.143. seqq.Vermigl.consil,311.nu.3. cons.312. num.12. Calderò dec.83.nu.21.*

53 Arctatur ad formalitatem ipsam verborum, quibus concepta fuit scriptura, & non vltra, *l.fideiussor.l.quæro,ff.locati,l.si vltra,C.de fideiuss. cum con ord. Noguerol.alleg.21.nu.3.Cyriac.controu.556.nu.144.seqq.Vrceol.d.dec.6.n.5.6.*

54 Et minus obligat, quam sit possibile, *l.cum quid,ff.iudic.solut.l.si fideiussores,§.1.ff.de fideiuss. Larath cons,42.nu.1.Cyriac.contr.545. nu.143. Carena resol.92. num.1. D.Scoppa ad D.Merlin. contr.43.n.9.Fontanell.dec.472.n.21.*

55 Et mandatum ad se obligandum pro vno, non extenditur ad se obligandum pro alio, *l.quæcumq,ff.de action:& obligat.l.Inter stipulantem,ff.de verb.obligat. Ansald. de commerc.disc.21. nu.8.Rota post Cenc.dec.509.nu.5.Priol.dec.139. nu.45. Vrceol.d.dec.6.nu.7. Gob.d.consult.81.nu. 22. Staiban.obs.35. Altograd.sup. D.Mansi consult.713.nu.18.739.nu.19.789.nu.14.17.18.*

56 Nam fideiubere est perdere, & dilapidare, *Couar.var.lib.3.c.2.nu.6.Magon.dec.Luc.9.num. 12.Maur.de fideiuss.fol.186.187. Scacc.de commerc.§.3.gl.3.nu.12.Cancer.var.p.3.c.7. nu.230. Narbona de ætat.ann.25.q.15.nu.3. Baron.de effect.min.ætat.circa contract. eff.20.nu.18. 19.63. Duran.dec.18 nu.7.tom.1.Paul.Rub.dec.1.tom.1. nu.9.Postius resol.90.num.26. Rota p.17.rec.dec. 143.num.2.seqq.Decisio Vnic.inter controuersias, Altograd.tom.2.nu.6.& dec.Rotæ Lucensis sequenti nu.4.Galeot.contr.29.nu.5.lib.2. Morla in empor.p.1.q.12.num.6. Gaill.lib.2.obser.83. nu.15. Herring.de fideiuss c.1.n.9.seqq. D.Petra rit.159. nu.5.* Vbi dicit, & bene, quod vxor constante matrimonio, potest repetere dotem à viro solito fideiubere, post *Magon.dec.Flor.57. nu.57. Luc.9.num.12.dec.25.num.48.Vin.dec.210.Calà Visc.& alios.*

57 Et qui fideiubet dicitur male vti sua substantia, *Gaill.obs.lib.2.c.38.num 15.Gratian.cap.513. nu.9. Maur.de fideiuss.2.p.princ:sect.2.c.1. Baron. de effect.min.ætat. circa contract.eff.20. num.18. Surd.de alim.tit.3.q.3.n.30.tit.9.priu.26.n.10.& dec.279.nu.13.Altograd.tom.2.contr.f.405.411.*

58 Ideò præsumitur, quoad decursa non extendi obligationem, *l.fideiussores Magistratuum, §.pro an cllo,ff.de fideiuss. l.quæro, ff.locati,Tholos. syntagm.lib.24. c.4. num.9. Coler. de process.execut.p.1.c.10.nu.309. Gabriel.cons.153. nu.8. lib. 2.& cons.43.nu.4.lib.1. Larath.cons.42.nu.5.Barbosa 3.p.l.1.num 27.ff.solut.matrim. Maur.de fideiuss.2.p.princ.sect.9.n.5.9.Sanfel.dec.256. Larrea dec.40.nu.5. Bich.dec.303.nu.10.Tranchedin. consult.110.nu.42.seqq.*

59 Fideiussio non extenditur, mutata re, actione, & causa, & tempore, loco, re, actione, *Staiban.obs.75.nu.19.20. Rocca disp.103. num.1. & 120.nu.40.seqq. Mansi consult.714 nu.23. 740. nu.41.779.nu.10.789.nu.8. & consult.685.531. Valens.cons.9. Cyriac.contr.85. 546. Salgad.p.1. labyr.c.34 p.2.c.27 à nu.64. Rodocr.cons.36.nu. vl.Vrceol.dec.42.n.13. Calderò dec.83. n.21.lib. 2.Idē Vrceol.dec.21.nu.45.seqq.D.Petra rit.159. num.9.Baron.d.eff.20.nu.76.* Castill.dec.150.nu. *5.dec.237.nu.25. Intr.gl.cons.2.nu.91. Andreol. contr.45.n.1.Mastrill.dec.126.Gratian.cap.716. nu.5.Tonnut.de præuent.p.2.c.18.nu.39.Calà de restit.q.28.nu.57.Idem* Cyriac.contr.101.nu.30.

60 Fideiubens pro sorte non tenetur pro vsuris accidentalibus, secus pro Intrinsecis, *Rocca disp.128.num.31.Hodiern.contr.17.nu.10.Surd. de alim.tit.9.q.31.num.5.& 73.Gratian.cap.117. nu.5.seqq.Barbos.l.1. ff.solut.matrim.p.3. nu.28. D.Crespi obs.83.nu.36.seqq. Molign. altercat.54. num.15.16.* vbi declarat *Sadarin.resp.37.Barbos. in l.1.p.3.nu 28. ff.solut.matrim. Cyriac.controu. 213.Card.de Luca de regal.disc.10.num.7. Harpprect.§.5. Instit.de fideiuss.num.48. D.Scoppa ad Merlin.contr.43.nu.9.Staiban.resol.75.* & ibi in *Obs.Rou.vbi Nos d.cons.84.vol.2.* Secus in contractibus stricti Iuris, *Hodiern.ad Surd.dec.212.* qui limitat si fideiussit in omnem causam, *Reuert.dec.298.* post *mille Sabell.§.fideiussor. nu.46. Tusc.lit.F.concl.309. Bich. dec.303. nu.20.seqq. Rouit.*vbi *Nos d.cons.84.tom.2.*Idem in conductoris vectigalium fideiussore, *D.Crespi obs.83. nu.35.62.Maur.de fideiuss.fol.297.seqq.*

61 Se-

61 Secus si fideiubeat simpliciter, & sine determinata quantitate, Staiban.obs.75.num.10.seqq. Gratian.vbi Luca cap.117.130.num.28.29. Nos ad Rouit.dec.5.Merlin.contron.43.lib.1.

62 Qui soluere fructus census non tenetur ad interesse, quod alias debetur, vbi census est nullus, Card.de Luca de alienat.disc.48. nu.3. Sic fideiussor obligatus in Instrumento census, quod teneatur tantum in casu euictionis, & nó ad fructus, nisi expresse, &c. Guid.Vbald.Vannoz.impress.post Andreol.contr.10.nu.2.

63 Tenetur tamen ad expensas, Card.de Luca de credit.disc.147.nu.6.

64 In Iudicijs bonę fidei, prout in dote, & similibus, licet obligatus pro principali, tenetur, etiã pro accessorijs, Staiban.obs.75.nu.14. Pacion.alleg.140.nu.6.Vidm.sup.num.96 seqq. Reuert.dec.298.Hodiern.ad Surd. dec.212.nu.2. Maur.de fid.fol.313.nu.83.

65 Et nisi limitatè ad sortem tantum fideiusserit, tenetur ad damna, expensas, & interesse, vsuras, pœnas, augumenta, & ad omnem causam obligationis sui principalis, Surd.de alim. priuil.50.tit.8. Maur.de fideiuss.cap.1.fol.297.& seqq. vbi latè ampliat, & limitat, Nos ad Rouit. dec.5.nu.1.

66 Nam alias fideiussor simpliciter datus, tenetur ad vsuras, & in dubio censetur datus in omnem causam, Merlin.contron.43.lib.1. Nisi fideiusserit pro quantitate expressa, per dictionem tantum, aut solum, Merlin. ibid.post Gait. Barz.& Mantic. Altograd.contron.83. videndus Trentac.var.tit.de fil.res.4.Luca ad Marin.c.76.

67 Fideiussor de petendo mandatis Iudicis, vti simplex, operatur, quod fideiussor teneatur ad interesse, Staib.res.75.num.18 Idem in obligato in omnem causam, vel si indemnitatem promisit, D.Crespi obs.73.nu.36.& seqq.

68 Fideiussores finita societate, per mortem vnius ex socijs, etiam si hæredes negotiationẽ prosequantur, amplius obligati non sunt, Gobius consult.63.nu.14.& consult.33.nu.22. Staiban.obs.31.nu.18.Altograd.dec.Vnic.contr.tom.2.fol.405.Idem illa finita, quamuis sit prorogata, sine consensu fideiussoris, Mastrill.dec.135.

69 Votum, seu Iuramentum de non fideiubẽdo, an sit nullum, Card.de Luca de Testament. disc.82.nu.204. De præcepto Testatoris, ibid. Maur.de fideiuss.cap.57.fol.503. vbi dicit valere, si fideiubeat pro amico paupere, vel fideiubeat necessitate vrgente nu.8.17. Herring.de fid.c.1.nu.63.Diximus sup.nu.28.

70 Quod contractus fideiussionis sit stricti Iuris, non extendatur de contractu ad contractũ, de re ad rem, de persona ad personam, de tempore ad tempus, nam fideiubere est perdere, vt sup.diximus num.43.seqq. Carena res.90.Cyriac.contr.546.nu.143. Sodarin. resp.37.num.11. Scacc.de commerc.§.3.gl.3.nu.12. Magon.dec.Fl. 57.nu.57.dec.Luc.9.num.12. D.Luca ad Marin. lib.1.c.137.num.9.seqq. Dec.cons.2. Giurba obs. 99.num.12.Altograd.contr.83.

71 Sic fideiubens pro administratore, deputato ab aliquo officiali, non tenetur pro tempore, quo post mortem deputantis, ab alio successore in administratione confirmatus fuit, Rota p.10.rec.dec.161.num.2.dec.430.p.14.rec. Medic. exam.59.nu.7.Sabell.res.cap.30. §.cond. flor.nu. 5. Merlin. de pignor.lib.3.tit.2.qu.39. Menoch. cons.119.nu.10.Surd.cons.271.nu.64. Rota p.4. rec.dec.304. num.7.seqq. Bich.dec.135. Marta vot.pis.2.

72 Fideiussor præstitus pro Custode Arcis, si finito tempore iterum Custodiam Custos suscipiat, non tenetur, R.Marinis d.c.136.nu.7.Luca ad Marin.lib.1.c.133.nu.12. Noguerol. alleg.21. num.10.

73 Licet contra dicant Thes.dec.23. nu.4. Gratian.cap.718.nu 2.3.

74 Nam fideiussor obligatur rebus in eodem statu permanentibus, Hond.cons.111.nu.48.vol. 1.Menoch.cons.212.nu.24.cons.719.num.48. Pacian.cons.152.nu.10. Cyriac.contr.285.nu.5.contron.101.nu.103. Noguerol.sup. Cyriac.contron. 546.num.148. Altograd.d.contr.83.

75 Fideiussio præstita per verba generalia, restricta tamen ad certam summam, non extenditur vltrà summam restrictam, Ludouic.de Perus.inter consil. Bald.495.vol.2.Sesse dec.203. nu. 23.seqq.vol.2.Cyriac.contr.546. Sansel.dec.256. la 2.Altograd.sup.

76 Fideiussores Banci, ipso decocto, quando teneatur ad fauorem creditorum Banci; Distinctio est, aut creditum creditoris est liquidum, quia pecunia stat sicut depositum, vt semper quo vult potest recipere pecuniam, & ad istud creditum fideiussor tenetur, Aut creditor conuersit pecuniam in venditionem annui Introitus in Banco, & non tenetur, R.Marinis lib. 1.cap.139.vbi Luca, & D.Rodoer.in addit.

77 Si plures conduxerunt gabellam, & accessit fideiussor, si vni tantum remansit locatio, de voluntate locatoris, extinguitur fideiussio, Medic.dec.67.num.11.12. Menoch.cons.246.num.11. Andreol. contr.373.

78 Sic etiam conductor Gabellæ, si postea augeatur ius exactionis, & ipse se obliget ad illud augumentum, non tenetur fideiussor, qui fideiussit pro prima exactione, & non pro augumento R.Capyc.Latro dec.178. nu.88. dec.191. num.2.Luca ad Marin.cap.135.nu.6.

79 Verum Fideiussor obligatur ad omnia, quæ sunt de natura Contractus, Pacion.alleg.132. num.19.Rodoer.cons.36.Giurba obs.99. num.11. Marta vot.2 num.5. Ludouis.dec.554.n.3.Surd. dec.212.nu.8. Viscont.concl.in verb.fideiussio in fine, Cancer.dec.5.nu.1.2.46.p.1.& in indiuiduis, & annexis, & dependentibus ipsius obligationis, Sabell.§.fideiussor.nu.51. Altograd.contr.tom. 2.fol.458.

80 Et ad quæ tenetur principalis, Pacion.num. 21.Fontanell.dec.472.Hodiern.contr.8.n.40.

81 Et censetur receptus in omnem causam, quæ potest euenire, Pacion.sup.nu.2. Fontanell. sup.Maur.de fideius.fol.313.nu.75.

82 Non

82 Non est difficultas, quod fideiussor tenetur d v suras, & interesse, & ad omnia alia accessoria, quando fideiussor est obligatus insolidum, nam tūc quo ad creditorem habetur pro principali, *Pacion. alleg.* 123 *nu.* 3. *Trentacinq. var. tit. de fideiuss. ref.* 4. *Maur. sup.*

83 Idem est si sit obligatus in forma Cameræ, nam dicitur principalis debitor, & insolidum obligatus, *Palma alleg.* 108. *nu.* 8. *Infrà*.

84 Fideiussor de dando, differt à fideiussione de præsentando, cuius obligatio consistit in faciendo, & hoc casu quomodocumq; obligatio cōcepta sit, ac per quascumq; clausulas, fideiussor numquam dici potest, quo ad creditorem, principalis reus debendi, *Card. de Luca de credit. disc.* 98. *nu.* 3. *Reg. Mar uis lib.* 1. *c.* 143. *D. Petra in rit.* 165. *nu.* 7.

85 Fideiubens pro aliquo administratore, & pro pecunijs ab eo exigendis, non intelligitur fideiussisse pro ipsius substituto, *Menoch. cons.* 119. *Rota p.* 9. *rec. dec.* 204. *num.* 7. *Bich. dec.* 135. qui limitant in substituto à Principe, & non ab ipso Administratore, *Luca ad Marin. c.* 136. *n.* 8.

86 Fideiussor præstitus in officio secundi anni, veluti pro secunda depositaria, vel simili administratione, licet ab eadem persona exercita, non tenetur pro residuis, in quibus principalis remansit debitor in anno antecedenti, licet fuerit renouatus debitor, in anno sequenti, & sic non tenetur pro debito reliquatus, *Merlin. dec.* 783. 8xo. *Bich. dec.* 77. 306. 423. 484. *Rota p.* 9. *rec. dec.* 74. *p.* 11. *rec. dec.* 47. *Rota dec.* 24. post *Olea de cess. Ead. Rota p.* 13. *rec. dec.* 161. *D. Petra in rit.* 295. *nu.* 95. *Luc. sup.*

87 Fideiussor Capserij Banci, de bene, & fideliter exercendo officium, importat, quod teneatur pro omnibus contractibus cum eo gestis, cuiuscumq; sint naturæ, si fideiussio amplis verbis sit concepta, *Ludouis. dec.* 554. & ibi: *Addit. Rodocr. ad R. Marin. c.* 137. *lib.* 1. *Ansald. de commerc. discurs.* 21. *R. Marin. lib.* 1. *c.* 137. *n.* 18. *seqq. cap.* 138. *seqq. Castill. lib.* 3. *controu.* 16. *Noguerol. alleg.* 16.

88 Fideiussor obligatus pro vno contractu non tenetur pro alio, *Gobius consult.* 81. *num.* 7. *Ripol. var. cap.* 12. *nu.* 335. quamuis habeat mixtura cū eo, pro quo se obligauit, *n.* 8.

89 Fideiussor pro mercibus habendis, non obligatur pro habitis, *Gobius sup. nu.* 35.

90 Obligatus non censetur pro debitis contractis à principale debitore, ante eius obligationem, *Gob. nu.* 37.

91 Et non nisi pro negotio, quod de tempore præstitæ cautionis, inter partes agebatur, *Gob. nu.* 38. *Hotiern. contr.* 8. *nu.* 40. *Maur. sup.*

92 Obligatus dici debet pro negotio minus periculoso, *Gob. nu.* 39. *Cyriac. contr.* 546. *Maur. sup.*

93 Eius obligatio non debet extendi, in quem verisimiliter non se obligasset, *Gob. nu.* 43. 44. *Cyriac. sup. nu.* 149. Nam fideiussionis præstatio non est onus leue, *Catolan. de Indultu cap.* 18. *num.* 85, *Ansald. disc.* 5. *n.* 5.

94 Si interrogatus, an in tali casu velit cauere & verisimiliter foret responsurus negatiuè; pro non obligato haberi debet, *Gob. nu.* 4. Pro vt est in dubio *nu.* 62. *Addit. ad Ramon. cons.* 43.

95 Potissimum pro summa valdè excessiua, *Gob. n.* 63. *Add. sup. Cyr. d. contr.* 546. *Ansf. disc.* 21.

96 Pro fideiussore in dubio iudicandum est, vtpote alieno morbo laborante *D. Ratea disp.* 103. *nu.* 25. *disp.* 228. *nu.* 38. *Palma alleg.* 155. *nu.* 23. *Addit. ad Ramon. sup. Cyria. sup. Ansald. disc.* 21

97 Fideiussio non potest extendi vltra quam verba sonant, maxime stantibus dictionibus taxatiuis, *Palma alleg.* 173. *Luca ad Marinis lib.* 1. *cap.* 137.

98 Verum fideiussio data ad fauorem Vniuersitatis, iuuat Ciuibus singularibus, prætendentibus interesse, *Crauet. cons.* 45. *nu.* x. *in fine, lib.* 1. *D. Galeat. contr.* 43. *nu.* 29. *seqq.*

99 Fideiussor tenetur declarare suum officium, seu artem, vt si sit agricola, vel miles, secum cōtrahenti, sed non statum suæ personæ, *Hermosill. gl.* 1. *l.* 18. *tit.* 5. *nu.* 31. *seqq.*

100 Fideiussio præstita per Capserios Bancorum de bene, & fideliter administrando, non tollit actionem criminalem, contra Capserium, si in officio deliquerit, *Caesar. q.* 5. *num.* 15. *Mastrill. dec.* 138. *nu.* 59. *Raynald. obs. crim. lib.* 2. *cap.* 14. §. x 1. *nu.* 95.

101 Præstita pro mortuo, aut pro eo, cui bonis fuerit interdictum, vel pro decocto est nulla, *Caesar. q.* 41. *nu.* 11. 12. *Gobius consult.* 88. *num.* 60. *Ansald. disc.* 5. *num.* 5.

Præstita post decoctionem principalis, est nulla, maxime si fideiubens eius conditionem ignorabat, *Gobius sup. num.* 61. *Gomez var. lib.* 2. *cap.* 21. *nu.* 51. *Guttier. lib.* 1. *pract. c.* 148. *nu.* 41.

102 Fideiussor potest in criminalibus interuenire, & admitti pro Carcerato, quando esset imponenda tantum pœna pecuniaria, & non corporis afflictiua, itaut si sit idoneus debeat admitti à Iudice, & reus excarcerari, facta promissione sub certa, & determinata pœna, de illum præsentando toties, quoties Iudici placuerit, *Ciar.* §. *fin. qu.* 46. *nu.* 7. *Bass. tit. de carcerat. fideiuss. adm. Maur. de fideiuss. p.* 1. *sect.* 2. *c.* 3. & *p.* 2. *sect.* 8. *c.* 48. *fol.* 481. *Marsil. num.* 206. *Guazzin. defens.* 6. *c.* 1. *Farinac. qu.* 33. *Tusc. lit. F. concl.* 330 *Concial. verb. Reus ref.* 13. *Sabell.* §. *Carceratus nu.* 19. *in pract.* §. *Carcerati nu.* 14. *seqq. Menoch. de arbitr. cas.* 303. *Idē Maur. de fideiuss. cap.* 52. *fol.* 497. & *c.* 48. *fol.* 482.

Ideo pro pœna Capitali præstanda non valet, sic quando infligitur pœna corporis afflictiua, nam ad dictam pœnam obligari non potest, *gl. in l. cum hama* 33. *qu.* 5. *l. diuus, ff. de custod. reorum, Neriz. cons.* 61. *nu.* x2. *Becc. cons.* 14. *n.* 34. *Rolan. cons.* 38. *nu.* 1. *lib.* 1. *Capyc. dec.* 30. *nu.* 5. 7. *Viu. dec.* 215. *nu.* 2. *Roman. cons.* 15. *nu.* 2. *Farinac. d. qu.* 33. *nu.* 48. *D. Petra in rit.* 275. *nu.* 30.

Ratio est, quia reus ex causa Capitali à carceribus non relaxatur fideiussoribus, quantumque idoneis, nam excarceratus posset fugere, ne pœnam lucret, *Bald. cons.* 337. *Clar. quæst.* 46.

Farinac.

Farinac. sup. num.49. & in Regnoest pragm.6. de offic. Magist.Iust.

Vel quia non potest quis, ex contractu ad Capitalem pœnam se obligare, cum nemo sit dominus membrorum suorum, l.liber. ff.ad leg. Aqu.l.e.si non licet 23. qu.5: Menoch. cons.303. nu.16. de arbitr.cas.284. Bellect.disq.cleric.tit. de fauor.cleric.can.p.1.§.1.n.15.Senec.de vit. breuit. D.Thom.2.2.qu.64.art.1.Couar.lib.1. var.c.2. à n.8.& lib.2.cap.1.n.11. Gomez var.tom.3. cap.3. nu.13. Tiraq.de nobil.c.31.à n.559.Clar.lib.5. §. fin.qu.68.nu.57.Cened.ad decretum coll.29. nu.4. Buccar.de differ.inter iud.ciu.& crim.differ.183.n. 20.seqq.P.Less.de Iustit.lib.2.c.9.n.58. seqq. Vaz axiom.Iur.lit.M.n.60.61.

Et fideiussio de se præsentando sub pœna mortis,non valet, Roman.cons.129.latè Farinac. d.q.33.Maur.de fideiuss.c.48.fol.482.& seqq.

103 Fideiussor admittitur in criminalibus, etiam in carceratis, quando illis est imponenda pœna infrà relegationem, & sic non est locus torturæ,nam illis dantur defensiones extra carceres, cum fideiussione, l.diuus,ff.de custod.reorum,cap. Regni ab illo incohandum prag.6.§.5.& 6.ff. de offic.Magistr.Iustit.& pragm.7.§.1.de meretr.Boss. pract.crim.tit.de Carcerat.n.1.2.Farinac.q.33. nu. 1.seqq.Caraba sing.48.Nouar.gran.112. Scialoya in praxi torq. reos c.5.n.9.seqq. Et nu.19. & seqq. ponit casus, in quibus reus non habilitatur,quia meretur pœnam corporalem.

104 In causis criminalibus non habilitatur ille, qui sit solitus fugere à carceribus, Menoch.de arbitr.cas.303.n.9.Hip.de Marsil.in pract. crim. §. diligenter,num.110.& §.attingam n.7.Foller. in praxi rubr.examinati liberentur sub fideiussionibus n.18.Farinac.qu.33.n.34.vbi n.35. dicit esse Iudici arbitrarium, sicut, & Menoch. num.10.seqq. Scialoya in praxi torq. reos cap.5.n.19.

In crimine læse maiestatis non habilitatur, etiam si non adsit vnus testis de visu, sed tantum contra eum adsit suspicio, Constit. Regni Humaninate, vbi Affl.n.37. Foller.sup.n.9.Scialoya sup.n.2.

Disrobatores publicarum viarum non habilitantur,per Cap.Regni: prouisa Iuris sanctio;Muscatell.in pract. crim. tit. de furtis rubr. de pœnis furti n.8.Scialoya sup.n.21.

Inuentus cum armis,non habilitatur, Hipp.de Marsil.pract.crim. §.attingam num.6. & licet sint DD. in contrarium,prima opinio practicatur, Farinac.q.33.nu.37. Maximè in Regno, in quo pro asportatione armorum prohibitorum,adest pœna triremium ignobilibus, relegationis nobilibus, vt in pragm. sub tit.de Armis. Imo quãuis esset puniendus reus pœna minus relegatione, adhuc reus non debet fideiussoribus relaxari: quia vt ille possit puniri, debet capi infraganti, cum dictis armis, Sanfel.dec.43. Marta voto 80. Ricc.dec.256.n.2.dec.56.p.3, Nouar.p.3. lib.1.q.69.lib.2.Danza de pugn. DD.to.3.de arm. n.5.Farinac.q.108. n.138.seqq.Scialoya sup.n.22.

Captus in flaganti crimine, Farinac.q.33.nu. 36.Carauit.in rit.41.n.13.Menoch. d.cas.303. nu. 12.Guazin.defens.26. c.2.n.12.Scialoya n.22.

Vbi delicto venit imponenda pœna fustigationis, sanguinis, Maur.de fideiuss.fol.43. n.7. Clar.in praxi §.fin.q.46.Menoch.d.cas.303. n.23. seqq.Scialoya n.24.

Nec vbi venit puniendus pœna arbitraria, Farinac.q.33.n.54.Grammat.consil.ciuil.107. n.3. cons.crim.55. n.47. Cum pœna arbitraria possit extendi vsque ad mortem, Maranta disp.3. Rouit.in pragm.1.n.11.de Custod.reor.Carauit.rit.41 n.15.seqq.Ricc.dec.180.n.10. p.2. Sanf lic. decis. 34.nu.13. Scialoya sup.num.25. Nisi ex processu appareat, quod reus non veniat puniendus pœna corporali, Guazin.defens.6.c.1.n.36. Capibl. de baron.p.1.p.8.n.158.Menoch.d.cas.203.nu.39. seqq. Nigr. in cap. Regni. Subditos nu.182. Scialoya ibid.Ginrb.dec.6. Cabal.cas.92.

Quando factum est notorium, licet pro delicto veniat imponenda pœna minus relegatione, tamen reus non debet habilitari, vt in Constit. Regni Humanitate, Foller. in praxi rubr. Examinati liberentur sub fid.nu.8. Menoch. de arbitr.cap.303.n.13.

Item in eo, qui confessus est delictum, nam non debet habilitari, quamuis pœna sit minor relegatione, l.si confessus, ff. de custod. reorum, d. constit.Humanitate,Foller.& Menoch.sup. Farinac. q.33.n.7. Quamuis adsit pœna pecuniaria. Cætal.de Indulto c.7.n.10. Menoch.sup.n.4.seqq. Foller.sup.n.8.Carauit. in rit.41.n.17. Scialoya d. c.5. num.28.

Quando quis est inquisitus de delicto, pro quo est imponenda pœna pecuniaria, & in defectum,pœna corporalis,non debet sub fideiussoribus relaxari, Farinac.qu.33. nu.51. Magon. dec.Lucens.42.n.3.Rouit.in d.pragm.1. nu.8.de custod.reor.Scialoya n.27. Licet contra dicat Osasc. dec.18.Menoch. d.cas.303.n.36.

Inquisitus de iniuria facta Doctori non debet sub fideiussoribus relaxari, Laurentijs dec. 58.Ricc.coll.144.Rouit.in d.pragm.1.n.7.de custod. Scialoya sup.n.30.31. Vbi similiter dicit, quod si inquisitus non potest soluere pœnam pecuniariam, quia non est tam diues, & ex hoc puniendus veniret pœna relegationis, tunc non est relaxandus sub fideiussore.

Quando reus non debet habilitari, & fecit suas defensiones in carcere, facta publicatione, si constet eius innocentia, neque reus ipse debet habilitari, sed prolata sententia excarcerari debet, vt in ritu 40.& in constit.incip. Item Iustitiarij delatos; Licet contra sit de Iure communi,l.nullus,C.de exhib.reis.Gomes var. lib.3.c.3 num.7.Genuens.in pract.Archiep.c.33.nu.7. Guazin.defens.6.c.1. nu.25.40.seqq. Farinac.q.33.nu. 65. & licet contra sit etiam per Capit. Regni: ab illo inchoandum, tamen illud Capitulum, quo ad hoc non est confirmatum per pragm.1 de Custod.reor. vt docet Carauit.in d.rit.40. benè Scialoya sup.n.32.

Et in casibus, in quibus reus non debet habilitari,

bilitari, neque potest sub fideiussoribus relaxari, sub prætextu infirmitatis, sed debet curari in carcere, *pragmat. 8. seu.6.§.6.de offic. Mag. Iustit.* etiam in Curiis Baronalibus, *Foller. in rubr. notatos capiat.num.*28.Sed de Iure communi Reus infirmus carceratus debet relaxari sub fideiussoribus, *Farinac.qu.33. nu.77. Guaziu.defens.6.c.1. n.45.* Apud Nos carceratus infirmus, pro causa criminali, non potest habilitari, nisi Fisco audito, per *prag.38.§.14.de offic.Magistr.Iust.& prag. 6.ver.Item volemo,de offic.*Mag.*Iust.*

Et Iudex non potest habilitare debitorem carceratum, quamuis sit infirmus, nisi stet in euidenti periculo mortis, *Capibl. de Baron. tom. 2.c.93.n.10.seqq. Farinac.d.q.33.n.77.*

Fideiussio in criminalibus facit personam fisco, & pœnæ subiectam, Catalan. *de indultu c. 11.n.24.*

Fideiussio in ciuilibus sicut facit extare rem, ità in criminalibus facit extare personam. *Idem Catalan.d.c.11.n.25.26.*

105 Relaxatus sub fideiussione pro delicto graui, potest carcerari absque citatione facta fideiussori ad præsentandum, sed si deinde reus aufugiat post dictam carcerationem, fideiussor non tenetur reum præsentare, dato, quod in fideiussione sit clausula: Toties quoties; *Guazin.ad defens.defens.5.c.1. n.29. Scialoya in prax. torq.reos,c.5.n.53.*

Et quando quis fuit habilitatus, si fideiussor non sit idoneus, potest relaxatus iterum carcerari, ad idoneè cauendum, & si deinde caueat, primi fideiussores non sunt liberati, *Foller.in pract. crim. rubr. examinati liberentur fideiuss.nu.* 20. & ibi *Angel.in addit. Caball.cas.73. Farinac. q.33.n.83.*Muscatell.*in praxi fid.p.1.modo 8.n.11. Lanar.cons.7.*

Si quis sit habilitatus de tenendo aliquam domum loco carceris, si ipse reperiatur occisus extra dictum locum, dicitur rupta fideiussio, & sua potest exigi à fideiussoribus si viuus, constat, quod volens illuc ipse reus habilitatus accessit, *Mari ad Gizzarell.dec.11.n.3. Nouar. de grauam. Vassall.tom.1. grau.400.Scialoya sup.n.59.*

106 Fideiussor, qui promisit aliquem non discessurum de palatio, domo, &c. si ille discedat cũ licentia Iudicis, expirat, & amplius non tenetur, cum fideiussio, vt diximus sit stricti iuris, *Rocca disp.103.nu.5.P.Molfes.tom.2.sup. consuet. p.4.q.16.n.7. Farinac.cons.59.nu.9.& seqq. lib.1. Laderch.cons.198. Gionagn.cons.59.n.9. lib.1. Ciriac.contr.101.num.21. & seqq.* vbi dicit liberari etiam principalẽ, qui licitè discessit cum licentia, *Caren.res.90. n.13.44. Conciol.resol.crim.verbo fideiussor res.1.Ramon.cõs.13.*Et *n.35.* si culpa Iudicis aufugit, quia eũ terruit, *Maur.fol.641.§.73.* quidquid dicat *Canalc.de brach. reg.p.2. nu.201.* quem sequitur *Sanfel.dec.253. n.12. Giurba cons. 34. Vrceol.dec.Flor.42.n.11.Calderò dec.83.n.14.*

107 Quæ conclusio procedit, quamuis licentia sit data per Iudicem, sub conditione, puta de redeundo, nam quamuis redeat, & postea aufugiat, fideiussor est liberatus, *Farinac.d.cons.59. n.20. Laderch.sup.n.3.Ciriac.d.contr.101. nu.22. 59. Carena d.res.90.n.37. Scialoya de tort. reorum c.5.n.46. Conciol.sup.Cyriac.sup. Peguera dec.47. Afflict.dec.130.* Idem *Conciol.verb.cautio res.13.* Cabal.*cas.74. Farinac.qu.34.n.99. seqq. Raynald. syntax.c.3.§.2. ad 6.n.105. & seqq.* Muta *ad Capit.Sicil.c.431.n.4.seqq.tom.5.*Caldero *dec.83.nu. 15.Nouar.lib.2.q.77.*

108 Quamuis sit data licentia: *firma fideiussione*, inscio fideiussore, *Carena sup.n.35.seqq. Rota dec.149.n.2.p.3.rec.*Conciol.*sup.Caldero d.dec.83.*

Et promissor de non discedendo à loco, censetur se obligasse pro prima vice tantum, & ob id data ei semel licentia, amplius non tenetur, *Cyriac.n.23.* Quamuis redeat, *Caldero n.14. Carena resol.90.n.40.seqq.*

109 Idem si detentus sit positus in loco strictiori, aut latiori, cum iam sit alterata prima fideiussio, *Conciol. verb.cautio,res 13.num.2.Caldero dec.83.n.19.*Scialoyà *de torq.reos cap.5. n.49.50. Grammat.cons.ciuil.66.n.63.seqq.Laderch.sup.n.3* Menoch.*cons.212.n.30.lib.3.* Mar. *Antonin.lib.3. var.res.30.n.4.* Cyriac.*d.contr.101.nu.28 sequ. & contr.546.n.138.seqq.* Carena *d.resol.90.num.25. Vermigl.ol.cons.311.n.4.* Quamuis de vna camera, vbi erat detentus sit data licentia, vt stet in alia camera. *Scialoya sup.nu.4. Ant.de Bellis trac. crim.lib.4.qu.4.n.57.in fin. Ciazz.discept.21.nu.4. seqq. tom.2. Cyriac.contr.101.n.34.40.Pasqualin. sup.pragm.fol.109 n.65. D.*Crespi *obs.71. Vrceol.d. dec.42. n.7. Gionagn.cons.58. nu.20. lib.1.* secus si ex facto custodis in latiori camera ponatur, *Vilosa de fugit.c.18.§.3.nu.34.35.*Caldero *decis.83. num.19.*

110 Quamuis dati sint noui fideiussores de non discedendo de loco latiori, tamquam nouatione facta, & mutata obligatione, cui fideiussor accessit, *Laderch.d.cons.198. nu.3.*Menoch. *sup.n. 29.30. Farinac.sup.n.7.seqq.* Carena *d.res.90. nu. 14.44.* Ciriac.*d.contr.101. nu.28. seqq. Ant.de Bellis tract.crim.lib.4.qu.4.n.19. Ripa de nocturn. temp.cap.83.n.18. Thor. in comp.decis.tom.2.ver. fideiussor, Borga.dec.14. nu.18.p.5. Conciol.verb. fideiussor n.6.Caldero dec.83.n.16.*

111 Et in dubio semper iudicandum, fideiussorem non teneri pro fuga principalis. *Farinac. Gionagn.*Ciriac.Carena *sup. Giurba cons.35.n.29. Vermigliol.cons.306.n.9.cons.312.cons.314. n.10. cons.328.nu.4.*Cyriac.*contr.101.n.13. Carena res. 90.n.33.34.*Cabed.*dec.81.n.4. Merenda contr. lib. 24.c.14.n.72. in fine, Ansald.de commerc.disc.18. n.47.Vrceol.dec.Flor.42.n.4.*

112 Verum conclusio sup. in princ. posita non procedit quando in promissione de non discedendo de Palatio, domo, & simili, sine licentia, fuerunt apposita verba: *Et in casu licentiæ, de se præsentando, &c. Gionagn.d.cons.58. n.18.* licet contra etiam, hoc casu dicat Conciol.*verb. fideiussor res.1.2. Doctiss. Balduc.ad Ramon.d.cons.43.nu. 17.seqq.*

113 Fideiussor qui promisit aliquem non discessurum

sutum de Palatio, sine licentia in scriptis, si discedat cum licentia in voce, non tenetur ad fideiussionem, si non redeat, ne quis decipiatur sub fide publica, Farinac.cons.59.n.12.seqq.lib.1. etiam cons.228.nu.3.seqq.lib.3.Giouagn.cons.58. lib.1.Giurba cons.34.n.22. Carena res.70.num.13. 44.Vermigl.cons.312.n.2.Conciol.sup.resol.2. Sabell.§.fideiussor.n.64.

Licet contra teneant idem Farinac. de carcer. q.30.n.64.Felic.alleg.53.n.1.p.1.

114 Liberatur etiam si reus fuit inquisitus, ac citatus pro delicto, Vermigliol. cons.311. nu.8.9. Farinac.in addit.ad qu.34.ad n.170. Menoch.cons. 212.nu.18.Vrceol.dec.Flor.42.nu.7. Angel.de habilit. reor. cap.99. in fin. Gratian. cap.208.515. Ideo ante citationem debet fideiussor citari, Conciol. verb.contio res.1.Caball.cap.194. nu.12. Guazin.defens.6.c.4. Tusc.lit.E. concl.318. 321. Ballis lib.4.qu.3. n.1.seqq.Licet solam citationem non sufficere, dicant Ball.lib.4.q.4. nu.12. seqq. Sanfel.dec.158. 159. Farinac.q.34.n.57.60. Raynald. syntax.Iur.crim.c.3.p.2.ad 6. n.21.seqq. Cyriac.contr.101.n.35.Vilosa de fugitiu.c.18 §.3.nu. 21.seqq. D.Petra rit.164.nu.4. Rosa sup. consuet. fol.209.n.25.

115 An oblato reo, saluo conducto? Cartar. de exe ut.sent.cap.bannit.c.1.nu.471. Tenetur exhibere, Farinac.qu.34.nu.54. Fachin. lib.9. nu.31. Rosa sup.

Idem si sit data licentia conditionalis, puta: de redeundo, vel firma remanente fideiussione, inscio fideiussore, nisi in promissione adesset clausula: & in casu licentia, &c. Diximus supra, Conciol.sup.resol.2.Caldero dec.53.

116 Fideiussor de tuto carcere, si sit iniustè carceratus, si aufugiat non tenetur ad cautionem, Gramm.cons.51.n.7.10. Conciol.verb. fideiuss.nu.5. & ver.carcer res.1.n.12. Farin.de carcer.q.10.n.31. seqq.Fachin.contr.69.lib.9.Vermigl.cons.308.n.10. Angel.de habilit.person, cap.96.Ramon.cons.53.& ibi doctissima Additio n.1.seqq.Mancin.de iuram. p.4.eff.248. nu.3.Guazin.defens.5.n.4.Rota ad Rouit.cons.34. nu.3. Caldero dec.24.nu.11.12. Vilosa de fugit.c.18.§.4.Ansald.de cōmerc.disc.75.n.19.20

117 Retentus in palatio cum fideiussione de non exeundo, si exierit, & statim redierit, fideiussor non tenetur ad pœnam, Carrer. in pract. crim.in princ.n.116.Hercul.de caut.de non offend. c.50.n.47.Caual.de brach.reg.p. 2.n.242. practic. Archiep.Neapol.c.34.nu.11. Farinac.cons.122.nu. 31.lib.2.Giurba cons.34.nu.8.& seqq. Scialoya de torq.reis c.5.nu.43.Baron.de effect. minor. ætat. circa contract. eff.20. num.50. Sanfel. dec.253. Giazz.disc.21.post nu.61.tom.2.Rocc.dec. 225. p. 2.Vrsill.ad Afflict.dec.130.num.6. Farinac. quæst. 33.num.70.seqq.Mastrill.dec.259.Licet ipse Scialoya aliquos contra referat.

118 Nam non præsumitur animus recedendi, qui statim redijt, l.nihil 25.ff.de capt.& postlim. reuers.Giurb.sup. Honded.cons.94.nu.24. Conciol. alleg.85.n.61.

119 Sed quod sit commissa pœna, etiam per fideiussorem, Vulpel.cons.139. Baiard.ad Clar. §. fin.qu.21.nu.195.Mascard.conclus.266.nu.3. Ambros dec.49.num.9.Bertazol. cons.80. lit.A. lib.1. Pract.Archiep.Neap.d.cap.34.num.11.Dunozett. dec.158.nu.4.

120 Quæ opinio sequitur quo ad medietatem pœnæ conuentionalis Farinac.q.30.nu.77. Caball.cas.212.n.15.seqq. Mastrill.dec.259. num.59. Conciol.resol.crim.verb.carcer.

121 Sed quamuis esset verior vltima hæc opinio, fallit, si quis exiuit de iusta aliqua causa, vel necessaria, Farinac.d.qu.30.num.157. Giurba d.cons.34.n.16. Conciol.verb.fideiussor resolut.3. num.3.

122 Si iuit ad Superiorem, Giurba cons.66. Bonden.collect.32.nu.21.Add.ad Franc. de protest. c.9. nu.9. Idem Giurb. cons.34. num.16.17. Scialoya in prax. torq. reos c.5.num.48. Nouar. de grauam. vassall.tom.1. grau.280. Ciazz.disc.21.num.57. quamuis reus promiserit non ire ad Superiorem, Capibl.tom.1.prag.3.num.164. & tom.2. cap.15.

123 Fallit 1. si exiuit ex causa amoris, aut explendæ libidinis, Laderch.cons.197.nu.3. Giurba d.cons.34.nu.15. Conciol.sup.nu.4.& verb. confinatus res.vnic. numer.2. R. Sanfel. dec.256. la prima.

224 Fallit 3. si exiuit causa obediendi suo Superiori, Honded.cons.94.nu.18.seqq. Giurba d.cons. 34.n.17.co s.66. n.6. Vel iuit ad suū Superiorē, vt diximus Caldero dec.24. nu.10.Fontanell.dec. 286.nu.7.Osasc.dec.7. nu.5. Ruginell.de appell. in præfat.nu.55.Conciol.res.crim.verb.fuga res.3. nu. 3. & in addit. Mastrill.dec.296.Ciazz.discept. crimin.22.nu.19.Nicol.lucubr.lib.3. tit.21.n.3. Bonden.collect.32.n.11.Amigant. ad Peguer. in praxi rubr.23.num.118. Pez.in praxi ciuil rubr.4. in fine,Pasqualin.sup.prag.fol.109.nu.79.

125 Fallit 4. Si inaduertenter exiuit limites, Ant. de Ballis tract.crim.lib.4. q.3.n.17.Conciol.d.verb. fideiussor.resol.3. n.6. Scialoya de torq.reis c.5. nu. 47. prout dicimus de bannito, ab alicuius iurisdictione, cum fideiussione de seruandis finibus, si per mare nauigando vi ventorum ad locum illum accedat, non dicitur commissa fideiussio, R.Marinis vbi Luca resol.303.lib.1.

126 Limita tamen dictam conclusionem primò, si exijt, & antequam redierit, sit captus a birruarijs, Farinac.cons.122.nu.31. Giurba dict. cons.34.n.14.

127 Limita 2. si exiuit animo non reuertendi, licet postea, alia die, reuersus fuerit, Farinac. d. q.30.n.148.seqq.Giurba n.1.

128 Benè verum in dubio est iudicandum: non esse locum exactioni pœnæ, Giurba d. cons.34. n.33.Conciol.d.res.3.nu.9.Vrceol. d.dec.42. Diximus supra n.111.

129 Declara 2.quod si quis stet in ostio ipsius domus, à qua exire non potest, sub fideiussione, tenetur ad pœnam, si clausa ianua sit extra illam, Ant. Ball. tract. crim. lib.4. qu.3. num.15. Pascal. de patr. potest. part.4. cap.3. num.33.Conciol.

ciol.sup.num.10.& verb.delictum ref.y.nn.9.

130 An exiens,confidens verbo boni viri, aut officialis,aut Carcererij, an teneatur ad dictam pœnam,& fideiussor, Farinac. d.qu.30. nn.176. seqq.Ballis sup.q.4.num.32.Giurba d.cons.34. num. 118. seqq. vbi concludit pro negatiua, Conciol. verb.cautio resol.1.nn.14.Scialoya sup.nu.47.Tap. dec.S.C.55.

Fideiussor de non discedendo à domo,absq; licentia Iudicis, & de repræsentando,simul admittuntur, & vnaquaq; habet suam peculiarem naturam, ità vt vna deficiente, altera subsistat, Vrceol. dec.42.num.1.2. Et talis fideiussio transit ad hæredes,Vrceol.ibid.nu.3.

131 Fideiussor, qui promisit aliquem infrà certū tempus præsentare, eo elapso potest moram purgare,si Ius fisci, aut partis non sit effectum deterius,l.& si post tres,& ibi, Bar.Bald.& DD. ff.si quis caut. Dunozet.dec.158.num.6.7.8.Baiard. ad Clar.§.fin.qu.46.nu.55.Thes.dec.77.nu.3.Farinac.q.34.num.125.Giurba cons.33.nn.9.seqq. Caluin.de æquit.lib.1.cap.79.num.28.seqq. Sperell. dec. 71.nn.25.p.1.Antonell.de temp.legal. lib.4.cap.15. num.5.6. Rota dec.640.num.1. & seqq. par.4. rec. Conciol. resol.crim. verb.fideiussor res. 4. num.1.2. Scialoya de tortura cap.5.nu.56. D. Scoppa ad D. Merlin.controu.16.num.4.lib.1.D.Prat.discept.27. nn.81.lib.1.Franc.de protestat.consid.9.nn.8. Iouius infrà hic num.100.Capon.discept.247.nu.16. Guazin.defens.6.cap.4.R.Marinis lib.1.cap.133.D.Petra in rit.163.nu.1.& seqq.Valenz.cons.16. nu.32. Nouar.de grauam.Vassall.lib.1.grau.402. D.Card. de Luca de credit. disc.94. D. Luca ad Marinis lib. 1.c.133.num.5.seqq. Scauarol. de visit.in appendic. dec.9.Conciol.resp.crim. verb.fideiussor.res.4. Amigant.dec.31.nu.3.

132 Ampliá quamuis sit condemnatus fideiussor ad pœnam, si illa non sit exbursata fisco, DD.sup.citati,Caualca.sup nu 3.Staiban.obs.36.nu. 32.seqq. vbi decisio Rotæ Romanæ, Iouius num. 102.103.

133 Amplia secundo, quamuis in fideiussione sit apposita dies,pœna,& Iuramentum, Conciol. sup.nu.4. Giurba cons.33.nu.9.10. Sperell. dec.71. num 35. Licet contra dicant in die, & pœna generaliter Farbin.lib.1. cap.98. Thomas de tut.tit. 29.nn.383.

134 Imò etiam apposita die, debet fideiussor citari ad præsentandum, & debet ei dari terminus ad perquirendum,si petatur, Antonell.de temp.legal.lib.4.cap.3.nu.5.8. Iouius de solemnit. gl.11.§. 11.nn.98.Doctiss.D.Consil.Rosa in praxi c.7.n.21. D.Capon.discept.247.nu.19.Guazin.defens.6. c.4. nn.54.Sabell.§.fideiussor nn.13.Conciol.verb.cautio res.10.Scialoya de torq. reis cap.5. nn.57. nisi in fideiussione sit dictum, quod fideiussor debeat præsentare absq;requisitione, Farinac.qu.34.nu. 134.Scialoya sup.

135 Fideiussor obligans se præsentare absq; vlla requisitione,debet citari non ad præsentandum, sed ad dicendum causam quare non debeat accusari pœna,& exequi,Muscatell. in praxi fideiuss. modo 7.n.11.Guazin.defens.6.tom.2.nu.35.Baiard. ad Claram prax.q.46.

Secus in ciuilibus,nam absq;aliqua requisitione potest incusari obligatio D.Petra d.rit.163.n. 15.& 164.nn.1.& seqq. Reg.Marin.lib.1.cap.133. nu.9.Idem D.Petra in rit.272.nu.29.

136 Fideiussor obligans se præsentare debitorē, ad omnem ordinem Iudicis, non est in mora præsentandi absq;ordine Iudicis, & præsentandus sit mortuus,liberatur fideiussor, Rota dec.95. par.4.tom.2.rec.Franc.de protest.cap.21. in addit.n. 11.Iouius sup.nu.99. Guazin.def.6.c.4. Cabal. cas. 47.190.Farinac.q.34.nu.39.seqq. Sabell.§.fideiuss. num.63.Muta ad Cap.Sicil.cap.431.tom.5.Tranched.consult.102. Dunozet. dec.199.num.2.3. dec. 158.nn.5.14.16.Olea de cess.Iur. tit.5. q.8.num.5. D.Capon.discept.247.num.4. Card de Luca de credit.disc.98.nn.1.Scanarol. de visitat. Carc.in apendic.dec.9.Conciol.res.crim.verb.cautio res.12.Tusc. lit.F.concl.322.Sabell verb.fideiussio nu.53.

137 Idem si sit exulatus ratione rixæ, Reg.Marinis lib.1 c.133.nn.10.Gratian.c.708.nu.1.

138 Idem si sit factus Clericus, D.Luca ibid.nu.6. Add.ad Franc.de protest. cap.9. nu.9. Bonden.coll. 32.nu.21.R.Marinis lib.1.c.133.& alleg.147.Farinac.q.34.n.38.Conciol.sup.res.5. Caball.cas.190. nu.4.Guazin.defens.5.6.cap.4.num.5. D.Petra rit. 248.nu.46.287.num.130.

139 Si vero promiserit reū præsentare intra tot dies,adueniente die constituitur in mora, post alios Cancer.var.par.2. cap.5.num.136.Amat.res. 49.nu.118.Altogr.cons.32.nu.7. Capon.disc.248. nu.5.seqq.Cacheran.dec.49.num.6.seqq. Et un.14. dicit posse hanc moram purgari intra tantumdē temporis,quantum fuit datum ad implendam promissionem,puta octo dies, illis elapsis habet alios octo dies, Antanell.de temp.legal.lib.4. c.15. nu.23.seqq R.Marinis lib.1.cap.133. D.Petra in rit.163.Pasqualin.sup.prag.fol.109.n.85.

190 Talis fideiussio de præsentando transit ad hæredes,Iouius sup.nn.99.in appendic. Solorz.lib. 5.polit.c.11.Vrceol.dec 42 n.3.

141 Fideiussor datus de non exeundo à domo, intelligitur liberatus, si carceratus exiuit de licētia Iudicis,aut clausis oculis, Iauius de solemnit. gl.19.§.3.num.28.Rocca disp.103. num.5. Ramon. cons.43.nu.16.Vrceol.dec.42.num.5.p.11. Vermigl. cons.312.num.2.Angel.de habil. rear.cap.96.nn.1. Quamuis licentia sit conditionalis, puta de redeundo,ibid.nn.6.Farinac.cons.59.nu.16.lib.1.qu. 103.nu.291.Gionagn.cons.58.lib.1. Conciol. verb. fideiussor.concl.2.nn.4. Antonell.de loco legal.lib.3. c.7.nn.23. Raynald.lib.1.c.3.§.2.num.113.Calderò dec.83.nn.5.lib.2.Conciol.sup.

142 Fideiussor destando iuri, & de repræsentando debitorem toties quoties fuerit requisitus, dicitur liberatus si idem debitor à Curia carceratus aufugerit Affl. dec.130. Ricc.collect.n.369. 486. Conciol.resol.13.Caldero.dec.83.nn.22. D.Petra rit.164.nn.3. vel quouis modo à carceribus fuerit relaxatus, D.Rocca disp. 103. quamuis nulla sit Interpellatio fideiussoris nu.14. & disp. 129. num.

nu.34. Franc. Marc. dec.538.p.2. Conciol. res.crim. verb.cautio resol.13.Sanf. l.dec.158.in princ. quidquid ipse indicet *Scialoya de torq.reis.cap.5.n.51. 52.Tusc.lit.C.concl.353.*

Quamuis adsit cautela:*firma remanente fideiussione, nu.4.Cyriac.contron.*101.*Carena res.*90.*Conciol.verb.fideiussor. res.*1. *Sabell.num.*64. *Caldero. dec.*83.

143 Vel pro nouo delicto fuerit condemnatus ad pœnam exilij, *Conciol.res.crim.verb.cautio de præsentand.res.1.nu.1.8. Cancer.var.p.2. c.5.num.* 146.*Rodoer.ad Marinis lib.1.c.133.nu.9.*

144 Verum non liberatur, si debitor fuit carceratus ex diuersa causa, *Rocca d.disp.103. num.*14. nisi adsit fideiussoris interpellatio, quod nolebat amplius esse fideiussor, stante ipsius carceratione *ibid.Virmigl.cons.315.nu.3.Farinac.qu.34.num.98. Caball.cas.47.n.4.5. Cancer.lib.2.de fideiuss.num.* 129.*seqq.Conciol.verb.cautio res.13. Franc.de protest.c.9.nu.*12.& ibi,*Add.num.9. Vrsell. concl.*142. *nu.*43.Vel ex nouo delicto, *Cortiada dec.83. nu.* 22.*Rodoer.ad Marin.133.nu.9.*

145 Sed fideiussor ad exhibẽdum pulsatus, quoties debitoris principalis fuit secuta carceratio, tunc eadem carceratio creditori à fideiussore est denuncianda, *Rocca sup.nu.16.*

146 Fideiussor de præsentando non extinguitur, per mutationem status debitoris, quando est secuta post moram, per debitorem incursam, *Palma alleg.*108 *nu.*11.*Vermigl.cons.*306.323 *Luca ad Gratian.cap.705.num.5. Tusc.lit.F. concl.*318. 321.*seqq.Sabell.nu.*53.

Item quando præsentatio est in conditione posita, *Palma ibid.nu.*12.13. Vel soluendi debitum, vel præsentare, *Vin.dec.*483. *Caualc.dec.*14. *p.*1.*Nonar.lib.*2.*c.*12.

147 Fideiussor de soluendo, si debitor in carceribus non redierit, vel si non soluerit, non liberatur per mortem debitoris, *Palma alleg.*108.*num.* 14.15.*Luca ad Franch. ec.*400.*nu.*9.licèt contra dicat *D.Petra in rit.*165.*nu.*2.

148 Fideiussor de præsentando tenetur ad solutionem debiti, quando debitor ex propria culpa, & facto se præsentare non potest, *Palma alleg.* 109.*nu.*11. Secus si ille sit mortuus, nam præsentando illum mortuum liberatur, etiam in Fisco, *Sousa dec.*99. *D.Petra in rit.*287.*nu.*135.

149 Fideiussor liberatur, si creditor, vel Iudex terruit principalem, & proinde ille aufugit, *Franch.dec.*343. *Luca ad Franch. dec.*400. *Latro dec.*49.*Merenda lib.*24.*contron.c.*14.*num.*97. Reg. *Marinis lib.*1.*cap.*134. vbi *Luca, Farinac. qu.*34. *nu.*166. *Rodoer.cons.*36.*nu.*21.22. *Cyriac. contron.* 101.*nu.*41. *Carena resol.*90.*num.*27.28.*seqq. Giouagn.cons.*58.*num.*29. *Farinac.qu.*34.*num.*116. & *cons.*59.*nu.*35.36.*lib.*1.*Vin.dec.*524.*nu.*14. *Calderò dec.*83.*nu.*20. *Angelis de habil.reor.cap.*65.*num.* 5.6.*Vrceol.dec.*42.*num.*11. *Rodoer. ad Marin.lib.*1. *cap.*134.

150 Fideiussor obligatus præsentare *toties quoties*, non liberatur ex vna, vel pluribus præsentationibus, *Catan.cons.*40.*nu.*18,19.

151 Fideiussio de iudicio iusti, seu de aliquẽ præsentando, de Iure communi, in causis criminalibus elapso biennio à die litis contestatæ, euanescit, si noua non superueniant indicia, *Campana resol.crim.*15.*n.*8.*R.Marin.alleg.*121.& *lib.*1. *res.* 184.*num.*11,12.

152 Et talis fideiussio durat quantum causa criminalis, *num.*12. Et cum hodie instantia causarũ criminalium in M.C.V. sit perpetua, per *pragm.* 50.*de Offic.Mag.Iustit.*fideiussio erit perpetua, *Campana ibid. R.Marin.d.alleg.*121.& 147.

153 Non tenetur fideiussor præsentare reum, & ad pœnam, propter difficultatem præsentandi illum, *Giurba cons.*35.*num.*18. *Vermigl. cons.*306. 323. etiam si cautio sit præstita verbis vniuersalibus, & prægnantibus, & pro omni, & quacũq; causa, *ibid.*

154 Absoluto reo, nouis superuenientibus Indicijs, sub fideiussione, si citetur reus nouis iam superuenientis Indicijs, non debet citari fideiussor ad præsentandum, *Conciol sup. res.*1.*nu.*10.quamuis contradicat *Virmigl. cons.*327.*Clar.qu.*16. & ibi *Baiard.nu.*150.*D.Petra in rit.*164. *nu.*10. vbi *nu.*12.dicit debere fieri mentionem nouorum indiciorum, vbi *nu.*13. quamuis esset habilitatus nouis non superuenientibus Indicijs.

155 Dum agitur de nullitate gratiæ, vel Indultus obtemptæ, & obtempti, pro pœna Capitali, debet Inquisitus constitui in carceribus, & non admittitur fideiussor, nam in casu, quo decidatur gratia nulla, vel Indultus nullus, ipse Inquisitus fugeret, ne puniretur, & fideiussor non teneretur ad dictam pœnam corporalem, & sic esset in lucro, & non in damno, *Farinac.qu.*33.*n.*49. *Clar.qu.*46.

Sed *Iure* nostri Regni, accusatus, vel delatus prò crimine capitali, dando fideiussores destando Iuri, non carceratur, & si est carceratus debet excarcerari, & extrà carceres se defendere, nisi crimen sit certum, vel sua confessione, vel sit aptus inflagranti, aut publice facta Inquisitione sit publicum, aut notorium, vt nihil aliud remaneat, quam illum punire. Verum accusatus de crimine læsæ Maiestatis, vel alias sit bannitus, per *Const. Regni incip. Humanitate*, vbi *Addentes*, signanter *Tapia* post *Capyc.& alios*, non relaxetur cum fideiussione.

Sic etiam lecta sententia foriudicationis, non potest dici de nullitate sententiæ, nec per foriudicatum, nec per agnatos, nisi ipso carcerato, *Mastrill.dec.*161. *Thor.in comp.p.*2. *verb. nullitates,& in supl. verb.procurator, Nonar. dec.*14.& *sup.prag.in rubr.de sent.foriud.num.*31. vbi *Ronit. nu.*32.*Farinac.qu.*99.*num.*182. *Guazin.def.uf.*35. *cap.*22.post *nu.*12. *Carauit.in rit.*267. *Clar.q.*32. post hos, est alios *Scialoya de forind. c.*12.*nu.*4.& *c.*25.*nu.*59. Et licet *Franch.dec.*688. contrarium decisum referat, cõtra talem decisionem dicunt, *Tap.in constit.* pœnam eorum *nu.*8.*Mastrill.d.dec.* 161.*num.*16.*R.Marin.lib.*1. *cap.*33.*nu.*6. *Luca ad Franch.d.dec.*688.

Etiam testis torquendus non potest sub fideiul-

deiussoribus relaxari ante torturam ipsi inferendam, *Menoch.de arbitr.cas.303.nu.16.Farinac.qu.33.nu.39.Guaziu.defens.26.cap.2.*post n.12.

156 Limita primo dicta *nu.131*. Si pro parte Fisci sit facta executio in bonis rei, vel fideiussoris pro pœna in fideiussione contenta, M*anciu.de iuram.p.4.eff.13.nu.48.Baiar.ad Clar. §.46.n.59. Conciol.sup.nu.6.Scialoya d.c.5.n.56.*

157 Quæ conclusio Intelligitur si sit facta executio, & bona executa, & vendita, vel adiudicata, alias non, *Giurb.d.cons.33.num.22.seqq. Gratian. cap.708.nu 46.seqq. Conciol.n.7. Scialoya in prax. torq.reos c.5.nu.76.*

158 Limita secundo, quando pœna per Fiscum fuit effectualiter exacta, siuè in totum, siue in parte, *Giurb.d.cons.33.num.5.Conciol.num.8.Scialoya sup.*

Licet contra dicant *Bellug.in specul.Princ.rubr.31.nu.27.Bertazol.cons.560. lib.2. nu.21. Giurba d.cons.33. nu.26.* vbi decisum refert, *Caluin.de æquit.c.79.n.38.*

Et dicitur pœna exacta, quando fideiussor, vel reus, fisco post condemnationem se obligauit, *Farinac.cons.148.nu.4.lib.2.Giurba sup.*

159 Limita tertio, vt non teneatur præsentare quando ille fuit condemnatus, *Iouius sup.nu.98. in appendic.Vreeol.dec.Flor.41. nu.17.sup. nu.114. Scialoya de forind.c.15.nu.27.*

160 Limita quarto, vt habeat locum quando reus sponte se constituit, secus si ille fuisset captus, *Carauit.rit.163.Baiard.ad Clar.qu.46. n.58.Guazu.de caut.de non offend.qu.66.nu.12.Conciol.sup.nu.11.Scialoya d.c.3.num.56.in fine, D.Petra* post *Muscatell.d.rit.163. nu.5.* Nec est verum malum esse hominem habere, & pœnam, quando pœna exigitur ob contemptum Iudicis, *Prat. resp.10. Rocc.resp.38. D.Petra in d.rit.163.n.8.*

161 Infrà quantum tempus possit mora purgari, in Iure non est definitum, ideò est in Iudicis arbitrium, *Farinac.q.34. nu.147. Giurba d.cons.33. num.27,* Caluin.*de æquit. cap.7.nu.5. Sperell.dec.31.nu.2.Rota dec.640.nu.5. p.4.rec.Iouius sup.nu.111.* vbi dicit tantum tempus, quantum fuit datum ad præsentandum, D. *Petra in d.rit.163. Scialoya d.cap.5.nu.56.* vbi dicit vsq;ad septem dies, ex *Carauit. in rit.163. Vrsill.ad Afflict. dec. 130.n.nu.9.*Ricc.*dec.42.p.2. Nos sup.n.139.*

162 Et in dubio pronunciandum est: esse locum purgationi, *Osasib.dec.71.in fine,Conciol.sup.num.13.Iouius sup.nu.103.in appendic. D.Petra sup.& rit.164.nu.9.*

163 Nec tenetur fideiussor de præsentaudo, quando ante ipsum iudicis principalis decessérit, vel conditionem mutauit, *Antonell.de temp. legal.lib.4.c.3.num.10.* vel delictum patrauit, vel Clericus sit effectus, *Barra pract. obser.42.cent.5. Reg.Marinis lib.1 c.133.num.10.Franc.de protest. consid.9.nu.7.* Scialoya *de foro compet.c.30. nu.12. seqq.Capon.disc.248. Cyriac.contr.546. num.255. Mastrill.dec.135.nu.45.*

Secus si post moram, *Rota par.14.rec. dec.196. num.5.Sanfel.dec.159. num.5. Conciol. resol.crim. verb.Cautio ref.1.2. nu.4 D.Maranta par.4. resp. 26.Sabell.§.fideiussor nu.53.& nu.59.Gratian.cap. 708.Tusc.lit.F. conclus.319.321. D.Petra in rit.165.*

Sed vbi fideiussio est de præsentando debitorem, vel de soluendo debitum infrà certum tempus, si debitor decedat, tenetur fideiussor ad soluendum dictum debitum, *Viu.dec.485.Nouar. tom.1.q.23. Reg.Capyc.Latro consult.53. Farinac. qu.34.num.37.Scialoya in praxi torq. reos quæst.5. num.37.*

164 Fideiussor pro Officiali electo ad officium, per sex menses, si sit confirmatus, non tenetur pro neglectis in confirmatione, *Conciol.sup. resol.6.Viu.dec.129.num.6. Ant.de Ballis tract. crim. lib.4.qu.4.nu.65.Antonell.de temp.legal.lib.1.cap. 28.num.3.5.Decian.cons.72.vol.1. Surd.cons.160. Andreol.contr.45.Caball.cas.59.nu.6.seqq. Gobius consult.64.nu.12.Noguerol.alleg.21.n.16.*

165 Idem in fideiussore se obligante pro officiali ad certum tempus, nam non extenditur ad tempus prorogatum, *Mascard.concl.1106.num. 12.Marinis lib.1.c.136.* Secus si pure, ac simpliciter se obligauit *Antonell.sup.nu.1. Viu.dec.126. Ant.Ballis var.lib.4. qu.4.num.65.* Conciol.*verb. fideiussor ref.6.nu.3.* Sic de fideiussore ad præsentandum, facta prorogatione non tenetur, *Villaut.dec.21.Thor.comp.decis.lib.2. verb.fideiussor. Carena ref.90.nu.16.seqq.*Caldero *dec.83.n.18.*

166 Secus est si officialis continuat officium, nō per confirmationem, sed quia non aduenit nouus officialis Successor, nam tunc cum sit idem officium, tenetur fideiussor, *Borrell. de Magistr. edict.lib.1.cap.11. nu.56.seqq. Matth.& Sen.de regim.Regni,Valent.cap.2.§.1. num.42.seqq. Rugi-nell.pract.qq.cap.24. Salgad.Rabyr.p.1.c.34.n.14. seqq.Surd.cons.460.nu.73. D.*Thom.Cepparell.*resol.fiscal.78.num.5.Rota dec.73.p.12.rec.Etch.dec. 646Luca ad Marinis lib.1.c.136.num.8.* Quamuis contra dicant *Spin.cons.39. Andreol.contr.45.312. Viu.dec.129.nu.6,Conciol.ref.crim. verb.fideiussor. ref.6.nu.3.*

167 Quod procedit, etiam in fideiussore tutoris, qui, licet tempore tutelæ finitæ amplius non teneatur, *Fontanell.dec.544.num.10. ex l.Lucius,§. quæsitum de administr.tutel.* Montan.*de tutel. c.39. num.255. Gurtier.de tut.fol.272. nu.144.fol.370. num.18.* si tamen tutor, tutela expirata, negotium ea durante inceptum prosequatur, fideiussor adhuc tenetur, *l.Lucius 47.§.paulus, ff.de admin.tut. Gutier.de tut.p.2.c.19.nu.18. Maur.de fideiuss.fol. 317.nu.79.*Christin.*dec.168.n.6.vol.3. Cepparell. sup.nu.6.Not ad Rouit.dec.5.nu 10.*

168 Fideiussor administratoris officij, quod est in alterius dominio, non remanet obligatus, si officio in alium translato per mortem concessionarij, administrator ille cum successore in officio administrationem continuet, *Reg.Marinis lib.1.c.136.Sabell.§.fideiussor.nu.46. Rota par.14. rec.dec.430.Noguerol.alleg.21.n.4.*

169 Idem procedit etiam si alia Causa, pro qua fideiussit, sit mixti generis cum ea, pro qua verè

fi-

fideiussor se obligauit, *Maur. de fid. p. 2. sect. 5. nu. 35. Salgad. labyr. sup. c. 9. nu. 79. D. Vrceol. dec. Flor. 21. nu. 47. D. Cepparell. sup. nu. 14.*

170 Imò si fuit absolutus principalis, pro quo fideiussit, per computa administrata, quamuis deinde post aliquod tempus, iterum computa sunt visa, & remansit debitor, neq; fideiussor ipse tenetur, *l. fin. ff. de pactis*, vbi *Bar. Maur. de fideiuss. sect. 10. §. 6. nu. 4. Ger. Spin. conf. 39. nu. 17. & seqq. Andreol. contr. 213. nu. 5. Herring. de fid. cap. 20. §. 20. nu. 31. Massin. de confiscat. qu. 44. nu. 30. Vrceol. d. dec. 24. nu. 42. Capparell. sup. nu. 21.*

171 Fideiussor balij, vel tutoris, qui iuxta iudicis decretum, pro certa summa fideiussit rem pupilli saluam fore, & se obligauit quolibet anno balius prædictus reddere computa, si redditionem computorum annis singulis non procurauerit, qua propter balius, vel tutor substantiam consumpsit, tenetur tantum pro summa in fideiussione taxata, non autem pro omni eo, quod tenetur balius, illo effecto non soluendo, ea ratione quia talis fideiussor fideiussit tantum pro dicta summa, & non pro maiori, *Sanfel. dec. 256. Thor. in sum. verb. fideiussor. balij R. Marinis lib. 1. c. 137.* & ibi etiam *Luca, D. Petra in rit. 165. n. 17.*

172 Fideiussor Tutoris, vel Curatoris non tenetur reddere rationem de administratis per tutorem, sed solum tenetur ad id, ad quod condemnatur tutor, qui administrauit, *Rouit. dec. 5. nu. 5. Escob. de ratiocin. c. 3. R. Marinis d. c. 137. nu. 5. Videndus Dunozet. dec. 128. num. 1.* qui contra tenet: debere reddere rationem, maximè si sit, vt principalis obligatus *nu. 2.*

173 Fideiussor habilitati domi, si obtineat licentiam audiendi missam in Ecclesia viciniori, nō liberatur. *De Angelis de habilit. reorum c. 97. nu. 3. 4. Scalaya de praxi torq. reos c. 5. num. 49. Conciol. resol. crim. verb fideiussor. resolut. 1. in notis num. 3. Banden. collect. 52. num. 21. Sanfel. dec. 253. Add. ad Franc. de prac. fl. c. 9. num. vl.* Sed contra ipsum est, *Polite de praem. Reg. Audient. c. 4. cit. 5. nu. 20. Menoch. conf. 212. nu. 29. seqq. Rodar. ad Marin. lib. 1. cap. 133. nu. 13. 18. Vrceol. dec. Flor. 42. num. 8. Antan. de Ballis tract. var. l. b. 4. qu. 4. n. 57. in fine, Calderò dec. 83. nu. 15. lib. 2.* Quamuis Iudex in licentia data dicat: salua fideiussione præstita, *Carena ref. 10. Andreol. controu. 373. nu. 32.* late *D. Luca ad Marinis lib. 1. c. 135. nu. 8. seqq.*

174 Fideiussor de tuto Carcere, si ille aufugiat, & industria fideiussoris reducatur ad Carceres, non tenetur ad pœnam, *Vin. opin. 343. num. 11. Sabell. §. cautio nu. 31. Conciol. §. fideiussori ref. 3.*

175 Fideiussor administratoris, liberatur, si computa administrationis non fuerunt facta cum administratore viuente, quia in vita debitor sciebat cautelas, quas nescit hæres, *Andreol. contr. 64. ex l. qui Romæ, §. augerius ff. de verb. obligat. Barz. dec. 90. nu. 42. 43. Vrsill. ad Affl. dec. 146. nu. 6. Fab. defin. 34. C. de fideiuss. Reg. Marinis lib. 1. c. 133. nu. 22. D. Petra in rit. 165. nu. 16.* quidquid contra dicat *Escob. de ratioc. c. 34. nu. 8.* Et *D. Petra ibidem,* extendit etiam ad hæredem defuncti pecuniarij Fisc[illegible]

176 Creditor exigens à debitore, ante omnia extinguit fideiussionem, *Caualer. decis. 99. Rub. sing. decis. tam. 1. fol. 743. 744.*

177 Sed contra dicunt *Luca ad Franch. dec. 400. Gratian. cap. 338. nu. 11. Monter. dec. 48. nu. 8. 10.*

178 Fideiussio etiam facta pro certa summa, sed pro reliquatu, durat vsq; ad integralem satisfactionem, & continet clausulam: donec creditori esset integre satisfactum, *Caualer. dec. 133. 155. Ludouis. dec. 554.*

179 Fideiussor pro residuo, ad quid teneatur, *Tusc. lit. F. concl. 300.*

180 Fideiussio de præsentando reum cum clausula. *Toties, quoties* habet locum quando noua superueniunt Indicia diuersa à primis, quod est quando reus fuit relaxatus factis defensionibus, & purgatis Indicijs, *Farinac. q. 34. nu. 25. Guazin. defens. 6. c. 1. nu. 65. seqq. Idem Farinac. conf. 59. nu. 2. 3. 30. 36. lib. 1. Vrceol. dec. 42. nu. 18. Concial. verb. cautio ref. 3.*

181 Fideiussor de repræsentando, si non fuerit citatus ad repræsentandum, antequam sequatur sententia condemnatoria, ea sequuta, dicitur liberatus, *Vrceol. d. dec. 42. num. 19. Gratian. cap. 708. 915. nu. 20. Caball. cas. 199. 234. num. 12. Guazzin. def. 6. c. 4. Ballis lib. 4. q. 4. Conciol. verb. cautio ref. 1. Card. Tusc. lit. F. conclus. 318. 321. Add. ad Farinac. quæst. 34. & conf. 126. lib. 2. num. 6. Doctissimus Vermigl. conf. 512. nu. 8. conf. 315. num. 9. conf. 323. nu. 5. 6.*

182 Ideò inoleuit praxis, vt non citetur reus verbaliter, aut realiter, & minus condemnetur, nisi prius citato fideiussore, & in mora constituto, *Vermigl. conf. 312. nu. 8. conf. 321. nu. 5. Farinac. in addit. ad qu. 34. num. 170. Vrceol. sup. n. 20. 21.*

183 Reus sub fideiussione relaxatus, non potest molestari, nisi superueniant noua Indicia, *Farinac. conf. 50. num. 25. in fine, conf. 59. num. 1. 2. q. 4. nu. 26. Guazin. tract. ad defens. defens. 2. c. 7. num. 10. Cabail. cas. 93. nu. 24. Vrceol. d. dec. 42. num. 37. 38.* ampliat. *n. 39.*

184 Et fideiussor tenetur repræsentare etiam non sequuta condemnatione, quod procedit quando post relaxationem, sub dicta cautione, superueniunt noua Indicia, alias secus, *Farinac. conf. 59. num. 36. & seqq. lib. 1. Vrceol. d. tr. dec. 42. num. 40.*

185 Fideiussor de repræsentando, tenetur Iuridicè ac legitimè repræsentare, exhibendo corporalem præsentiam rei, intus Carceres, & consignabdo Baroncello, vel famulis, facta per Iudicem acceptatione præsentationis, *Maur. de fideiuss. p. 1. sect. 2. c. 3. nu. 117. seqq. Conciol. verb. cautio ref. 8.*

186 Fideiussor, qui promisit præsentare reum, prout stabat, vel in certo loco, vel stare in domo sua, satisfacit suæ obligationi, præsentando in alio loco, vel si principalis stet in alia domo, quia non locus, sed qualitas consideretur, ac sufficit per æquipollens esse impletum, intelligendo de loco congruo, & subiecto Iudici, *Ballis tract. var. lib. 4. qu. 4. nu. 40. 41.*

187 Fi-

187 Fideiussor de præsentando simpliciter, contraueniens, tenetur ex natura negotij, non solum ad pœnam, arbitrio Iudicis, ob inobseruantiam, & contemptum, sed etiam ad Interesse Partis; sed si promisit sub certa pœna, tenetur tantum ad illam pœnam, *Farinac. qu. 34 nu. 1. seqq. Palma alleg. 52. nu. 6. seqq. Giurb. cons. 34. Raynald. syntax. rerum crim. c. 3. §. 2. ad 6. nu. 77. seqq.*

188 Non tenetur de accessorij, maleficij, nec ad augumentationem pœnæ, nisi promiserit pro omni causa, & toto eo, quod ex processu, vel iudicio nasci potest, *Bald. cons. 285. Spino cons. 39. Tusc. lit. F. concl. 324.*

189 Fideiussor de iudicatum soluendo, non tenetur ad augumentum debiti, propter contumaciam, vel negationem, vel alio modo accessoriè ad rem, & obligationem principalem, tam in ciuilibus, quam in criminalibus, *Marsill. de fideiuss. num. 91. Maur. eod. tract. p. 1. sect. 2. c. 1. num. 23. Gratian. cap. 840. nu. 27. Roman. cons. 270. Loer. dec. 314. nu. 2. Caball. cas. 56. num. 82. Surd. dec. 212. num. 16.* vbi tamen concludit, fideiussorem de restituenda rem, teneri etiam ad fructus rei, *Sabell. §. fideiussor. nu. 55. Tusc. lit. F. conclus. 324. Sansel. dec. 256. nu. 11.*

190 Fideiussor officialis tenetur solum pro male gestis, & ministratis in officio suo, non extra illud, nec pro debitis per eum contractis, nec ad pœnas incursas pro mala administratione, *Marsil. de fideiuss. nu. 182. Conc ol. res. criminal. verb. fideiussor res. 6. Caluin. de æquit. lib. 2. c. 83. nu. 86. 87. Ger. Spin. cons. 39. num. 11. & per tot. Sabell. sup. nu. 56. R. Marinis lib. 1. c. 140. n. 17 8.*

191 Fideiussor obligatus præsentare reum pro vna causa, non tenetur pro alia, nisi promiserit pro omni, & quacumq, causa, *Conciol. ad stat. Eugub. lib. 4. rubr. 9.*

192 Fideiussor, qui non præsentat, vbi certa pœna nõ fuit promissa, punitur pęna extraordinaria, iudicis arbitrio, nisi promisisset, tanquam Custos carcerati, siuè vti Commentariensis, nam tunc eadem pœna, qua principalis, posset puniri, *Menoch. de arbitr. cas. 304. Farinac. q. 34.*

193 Sed in praxi seruatur, quamuis sit obligatus, tanquam commentariensis, non condemnatur ad pœnam corporalem, sed solum ad pecuniariam, maximè si non sit in culpa, *Farinac. & Vulpiu. qu. 33. num. 12. Sabell. in pract. §. Carcerati nu. 7. 17.*

194 Fideiussor, qui non potest reum præsentare, potest in se suscipere iudicium, & illum defendere, & sic vitare pœnam, in causis ciuilibus, vel pecuniarijs, secus in criminalibus, vbi venit pœna corporalis infligenda, *Conciol. verb. cautio ref. 9.*

195 Fideiussor de præsentando imputatum pro vulnere, si deinde sequatur mors, tenetur de morte, si vulnus erat mortale, & sic de homicidio, alias tenetur solum de vulnere, *Clar. §. fin. q. 46. nu. 21. Conciol. verb. cautio res. 4. nu. 6. seqq.* vbi fideiussorem pro vna causa non extendi ad aliã, *Farinac. q. 43. nu. 33.*

Quod intellige si pro homicidio sit imposita pœna pecuniaria, nam fideiussor non potest obligari ad pœnam corporalem, *Sabell. §. fideiussor. nu. 60. in fine, & nu. 62. in fine.*

196 Fideiussor de præsentando in aliquo Tribunali, non tenetur illum præsentare in alio, *Cyriac. contr. 285. nu. 38. Farinac. qu. 34. nu. 272. seqq. Guazin. defens. 6. c. 4. nu. 20. Conciol. res. crim. 6. Calderò dec. 83. nu. 21.*

197 Fideiussio facta pro Iuuene tyrone, & nouitio, dum admittitur ad officium, & seruitia Banchi, non tenetur ad officium Capseri, ad quod postea fuit ille promotus, absque nouo consensu fideiussoris, quia, vt diximus, fideiussio est stricti Iuris, nec extenditur *Merlin. dec. 338. Rota p. 12. rec. dec. 73.* apud *Buh. dec. 646.*

198 Fideiussor Prouisoris, vel alterius ministri publici, tenetur, etiam si prouisor, vel alius Minister, pro quo promisit, remaneat debitor, vel obligatus de pecunia publica, alicui priuato, veluti si contraxerit debita cum Camerlingo ex causa priuata, sed de pecunia publica, vt quia præter eius officium exigerit pecunias, quas exigere debebat Camerlingus, & se debitorem fecerit Camerlingo in libro priuato, nam pecunia publica nunquam mutat naturam suam, *Marta vot. pis. 2. Alex. Raudens. decis. 4. Rota p. 12. rec. dec. 73. num. 14. seqq.* late *Sabell. §. fideiussio n. 84.*

199 Fideiussor pro aliquo, promittens soluere quidquid, facto calculo, debitor apparebit, liberatur si non dum facto calculo debitor decedat, sicut qui promisit de Iudicio sisti, vel aliquem facturum, & curaturum. *Maur. de fid. p. 2. sect. 4. cap. 5. Felic. de societ. cap. 29. nu. 56.* Vbi quid propter fugam, *Gratian. cap. 104. num. 19. cap. 712. num. 5. Sansel. dec. 256. la 2. Costa de re integr. dist. 63. n. 5.* Vbi amphat etiam si rationes essent iam collectæ, cum res adhuc sit integra, antequam rationes sint conclusæ, & calculus consolidatus, *Andreol. contr. 64.* vbi quando teneatur.

200 Verum si in promissione sit expressa certa quantitas, addita clausula: *plus, & minus, quod facto calculo debitor apparebit*, tenetur promissor pro quantitate expressa, licet possit minui ex calculo, cum sufficiat certitudo, secundum præsentem statum, *Duran. dec. 424. nu. 6. Rom. cons. 502. nu. 3. Rota p. 12. rec. dec. 101. nu. 27. 28. Caluin. de æquit. lib. 1. c. 13. n. 7. 8.*

201 Fideiussor obligatus soluere pœnam fisco, liberatur secura confiscatione bonorum illius, pro quo promisit, ea ratione, quia ille principalis tenebatur conseruare indemnem ipsum fideiussorem, ergo, & ipse Fiscus, qui successit ipsi principaliter, *Herring. de fideiuss. c. 20. §. 14. nu. 10. seqq. Maur. de fid. p. 2. sect. 10. cap. 68. Massin. de confiscat. q. 35. nu. 13. qu. 45. num. 13. Antonell. de temp. legal. lib. 4. c. vl. num. 102. in fine, Gratian. cap. 224. num. 72. 304. 423. Arias de Mesa lib. 2. cap. 22. nu. 2. Caball. cas. 190. num. 2. Conciol. sup. res. 7. Cirac. contron. 227. nu. 48. 49. Guazin. de caut. §. 3. qu. 28. nu. 52. Carena resol. 100. Caluin. de æquit. lib. 2. cap. 139. Sabell. §. debitor nu. 51. §. fiscus nu. 2. §. obligatio n. 34.*

n.34.§.fideiussor.n.44. Amigant.dec.8.n.42.Messin de confiscat.q.35.d nu.11.

202 Imò si soluerit fideiussor, repetit post confiscationem, *Messin.& Mesa sup.*

203 Verum Fiscus tenetur pro rata bonorum confiscatorum, ad se spectante, secus pro aliâ debita, putà creditoribus, *Manr.cap.68. num.6. Herring.d.§.14.n.14.Messin.de confiscat.qu.45.nu. 14.Gratian.cap.224.n.71.* licet contra dicat, vt liberetur in totum *Ciriac. contr.227. n.49.* reprobato *Farinac.qu.25.n.178.*

204 Procedit vlterius si fiscus acceptauit confiscationem, alias secus, cum inuito fisco non fiat incorporatio, *Conciol.sup.n.3. Grattaror.423. n.18. Guazin.conclus.23.25.n.22.Messin. de confiscat.q.45.n.14.*

205 Fideiussor datus ad fauorem carcerati, qui fuit habilitatus per Ciuitatem, vel Palatium, si sit denuo carceratus pro eodem delicto, liberatur, vel pro alio, & fideiussor tunc se protestauit, quod non vult ad aliud teneri, & quod cassetur fideiussio, si aufugiat carceratus ad nihilum tenetur, *Peguera dec.47. Afflict.dec.130. Herring.de fideiuss. c.20.§.29. Conciol. verb. cautio ref.13.Caball.cas.74.Farinac.q.34.nu.38.seqq.* quid dicat *Sanfel.dec.158.*

206 Fideiussor datus tempore, quo contra inquisitum non aderant multa Iudicia, sic postea videns fiscus, quod non aderant iudicia ad condemnandum, ordinauit, quod contrà illum non procedatur vsque ad noua indicia, hoc casu, cum fideiussio sit data rebus in eodem statu permanentibus, vt diximus supra *nu. Cyriac. contr.101.n.33.Conciol. verb.fideiussor.ref.1. nu.5. Antonell. de loco legal lib.3.c.7.nu.1. Carena resol. 90.nu.19.Raynald.obs.crim.lib.1.c.3.§.2.lid.2. nu. 109.Vrccol.dec.42.n.12.*

207 Quo casu potest Iudex cogere reû ad præstandam nouam fideiussionem, *Vermigl. cons. 315.n.15.16. Farinac.cons.228.n.14. lib.1. Orilia ad Campan.ref.15.nu.5.Vrccol.sup.n.14.*

208 Fideiussor datus pro tollenda, seù cancellanda empara, solum tenetur respectu rei emparatæ, non autem tenetur respectu totius debiti, nisi aliud conuenerint, *l.fideiussores magistratus, §.pro Aurelio,ff.de fideiuss. Neguss.de pig or. membr.4.p.2. principal.nu.54. Surd.de alim. tit.8. priuil.50.num.2. Hodiern.ad Surd. dec.212. Cancer.var.p.2.c.4.n.54.Ripoll. in praxi Cur. Vicar. rubr.3.n.12.*

209 Sic si fideiussor pro cancellanda empara solum promiserit soluere quidquid, & quantum iudicatum fuerit ratione dictæ emparæ,eo tunc solummodo tenetur pro valore rei emporatæ, *Cancer. & Ripol. sup.* & decisum refert *D. Cortiada dec 229.n.39.*

210 Si autem fideiussor pro cancellanda empara promiserit soluere omnia id, quidquid, & quantum constiterit principalem suum esse debitorem, vnà cum expensis, hoc casu non solum tenetur pro valore rei emparatæ, sed ad omne id, quod per principalem debetur, per eandem doctrinam *Cancerij,& Ripol. sup.*& decisum refert idem *D.Cortiad.sup.n.40.*

211 Si debitor pro tollenda empara dei fideiussorem, si creditor petierit cautionem meliorari & meliorata fuerit, & datus alter fideiussor, & iterum creditor petierit cautionem meliorari; & meliorata fuerit; & datus alius fideiussor: omnes fideiussores teneantur, quia ex datione nouorum fideiussorum, primi non liberantur, cum non nouandi animo, sed cumulatiue dati censeantur, *Herring de fid.c.20.§.36. Larrea alleg.34.d num.8. Suelues cons.38.nu.13.tom. 2.Barbos.in cap.fin.num.18. de fideiuss.* sic etiam decisum refert *D.Cortiad. d.dec.229.n.41.*

212 Conuentus si opponat exceptionem non numeratæ pecuniæ, & compareat principalis debitor, & fateatur accepisse mutuum non præiudicat ipsi fideiussori, si principalis non est soluendo, *Cyriac.contr.546.n.60.*

213 Cancellarius recipiens fideiussionem fideiussoris non idonei,tenetur de proprio,tam in causa criminali, quam ciuili, *l.1. §. sciendum, ff. de magist. conuen. l.fin.C.eodem. Ludouic.dec. Luc. 33. Farinac.qu.33.num.88. Scialoya de tort. cap. 5.nu.45.Conciol. alleg.57. & §.fideiussor, §.8. D. Ceppar.ll.sup.resol.78.num.22.seqq.* vbi declarat. *D.Scoppa ad Gratian.dec.69. num.2. Fran.b. vbi Addentes dec.480. Serafin. de if.576. num.1. p.1. Luca ad Gratian.d.dec.69. & ibid. D. Scoppa.* *Rauit.dec.83.* vbi nostra Additio. *Farinac. dec. 814. in nouiss.m. 1. Amat.ref.89.n.3. Guazin. defens.4. Virgil.de legit.person.c.30.n.10.*

214 Quæ actio contra Actuarium est personalis, *l.1.§.priuilegium, ff. de magistr. conuent. Ayllon. ad Gomes.lib.2. cap.13.num.24. Luca ad Gratian. sup. Rouit. sup. D. Maradei sup. pragm.6.* vbi decisum refert, vbi dicit secus de Iure Regni fauore Fisci, ex *Rouit.dec.83.n.10.seqq.Guazin.defens.6.n.2.*

215 Limita si Cancellarius recepit fideiussorem talem, de consensu fisci, aut partis, *Ludouic. d.dec.33.n.16. Rota dec.374.n.2.p. 4.diuers. Farinac.qu.33.num.92.* post alios *Conciol.d.ref.8.n.9.* vbi per totum alia ponit,*Gratian.dec.69.*vbi *addit. D.Scoppa n.8.* post *Giurb. Rauit. Staibam. & alios D. Ageta infra n.10. Rodoer.ad Marin se.3. lib.1.num.11. Rota p.4.diuers.dec 574. Sabell.§. notorius nu.26. & §.Iudex n.53.Guazin.sup.nu.8. D.Petra in rit. 295. nu.36.* quo casu tenetur ipse Iudex,*Scialoya in praxi torq.reos c.5. num.45. Riec.dec.49.n.1.4.p.2.*

216 Et Nos in Regno habemus *Regiam Pragm. 17. de Actuar.* per quam actuarij infra quatuor menses possunt discutere principales, quibus elapsis,ipsi tenentur ad debitum *Franc.b. decis. 483. Rouit.dec.45.nu.1. & dec.83.Thar. in supl. comp.dec.verb.magister actorum, R. Marinis lib.2. c.7.num.2.Card.de Luca de Iudic.disc.3.nu.7.Luca ad Marin.lib.1.cap.3 nu.4.* vbi quod Princeps non potest taxare paruam summam dandam Actuarijs.

217 Quæ omnia procedunt in fideiussione iudicia-

diciali, secus in fideiussione conuentionali, *Franch. d.decis.480.num.5. Amat. resol.89. Cepparell.sup.num.26.Cald.d.qu.28.num.54. & seqq.* quidquid decisum referat *D. Maradei sup. prag. ad sing.5.ex Rosis select.obs.p.2.c.56.*

218 An Actuarius etiam cum potestate substituendi, teneatur pro fideiussionibus captis per subactuarios, & conductores officij, & probat sic *R.Marinis res.3.* vbi Additio, *Ronit. decis.79.* vbi nostra Addit. reprobata opinione *R. Constantij*, vt non teneatur, si habeat potestatem substituendi, *Rocc.de offic. tit.de delict. Percept. nu.208. D.Ageta ad D.Moles §.16. de pœnis qu.11.nu.2.Rocoer.ad Marin.d.c.3.* Quamuis substitutio sit necessaria, *P. Afflict. contr.45. num.15. Rocc.supr.num.219.* licet contra Nos, & *Ronit. consf.87.n.2.lib.1.Rodocr.ibid. num.6.7. Moles, & Constant.infrà hic.*

219 Actuarij, seu Magistri Actorum M.C.V. & S.R.C. tenentur pro fideiussionibus captis per eorum substitutos, cum habeant à Rege potestatem substituendi in eorum officijs, & ipsi teneantur de culpis, & defectibus substitutorum. Verum si dicti substituti se ingerant in capiendis fideiussionibus, quas capere ad eorum officium non pertinet, putà si Actuarius M. C. V. capiat fideiussiones præstandas per Arrendatores, quæ debent capi per Actorum Magistros Regiæ Cameræ, eo casu, si dicti Arrendatores decoquant,tales Actuarij substituentes ad nihil tenentur, ad beneficium Regij Fisci pro fideiussionibus captis per substitutes, ex *l.qui peculij 47. ff. de pecul. R.Marinis lib.1.cap.3. Ludouis.dec.233.nu.6. D.Rocoer.ad Marinis d. c. 3.nu.8.*

220 Notarius, seu Cancellarius non potest prætendere liberationem ex innouatione facta cum decreto Iudicis, si apposita sit clausula, *firmis remane tibus primis fideiussionibus, Thor. in comp.p.seu supplem. verb. magister actorum il t. vers.Imo nec totaliter, Paeton.alleg.132. nu. vlt.* In quo cogita.

221 Quo ad Actuarios idem dicendum, si per Iudicem sit dictum, quod Titius consignetur personæ tutæ, vel idoneæ, sub pœna duc.mille, nam idem actuarius debet videre si illa persona consignataria sit tuta, & idonea, *Aretin. de fideiuss.cap.4.num.9. D. Scoppa ad Gratian. dec. 3.num.16.Prat.discept.21.nu.63. tom.1. Sim. de Pratis consf.89.n.5.*

222 Fideiussores in subsidium loco habetur magistratus, ob negligentiam, in exigenda cautione, propter interesse dicti magistratus, *Cepparell.resf.fisc.78.num.31.R. Marinis lib.1.c.137.n.6. cap.290.n.2. ex l.1. & tot.tit.C.de Magistr. conu.* Sed contrarium est verius, *Aretin.consf.29. col.6. Roncbegal.in l.eamdem n.225.C.de duob.reis,Cratian.vbi D.Scopp.& Luca dec.69. nu.31. & in add.n.13.* Idem *Luca ad Marinis d.c.137. num.2. Guazin.defens.4.*

223 Magistri Actorum, & Cancellarij, quorum periculo, vt diximus, capiuntur fideiussiones, non possunt post illas captas,declarare aliquid, in creditorum præiudicium, & in ipsorum fideiussorum fauorem, *R.Ronit.dec.28. Noguerol. alleg.15. Valens.consf.158. Salgad.labyr. p.2. cap. 6.à nu.37.* Verum fideiussio præstita de restituendo ad omnem mandatum Iudicis, suffragatur solum creditoribus, qui comparuerūt in illo Iudicio, *Ansald.de commerc.disc.59.n.9.*

224 Fideiussio præstanda à Balio magnæ hæreditatis feudalis,quanta debeat esse, *R.Marinis lib. 1.cap.137. n.8. R.Ponte de potest.Proreg.tit. de balijs dand.feud.post nu.6. D.Cepparell.resf.sol.fiscal. 26.n.42.seqq.Mormil. & alij in constit. Regni incip.minoribus,de Iure balij.*

225 Fideiubere volens pro exequenda sententia, lata sub conditione detrahendi ius aliquod liquidandum, non auditur, sed prius debet cognosci de Iure reuocato, *Cyriac.contr.424.n.20.*

226 Fideiussio data pro aliquo delinquente reo, aliàs delinquente, non tenetur, *Caball.cas.190.*

227 Potest exequi pro fructibus post sententiam decursis, *Salgad.de protect.Reg.p.4.c.8. à nu.228. & cap.11.nu.31.& seqq.Noguerol.alleg.15. Larrea alleg.78.*

Quibus modis liberetur *Capon.d. discept.247.*

228 Translato censu de vno ad alium fundum, fideiussor remanet,per hanc nouationem, liberatus, *Merenda contr.Iur.lib.8.cap.41.*

229 Tanto magis attenta extinctione census, & liberatione facta per creditorem cum debitore non per viam simplicis pacti personalis de non petendo, sed ex causa realis solutionis, vel per viam acceptilationis, & transactionis, quo casu fideiussor quoque remanet liberatus, vt distinguendo casus scripserunt *Casanat.consf. 11.n.5.6.Poset.consf.125.126.Surd.consf.170. n.20. Valeron.de transact.t.5.qu.3.n.21.*

230 Et nulla est difficultas, cum extinctio census fit cum noua constitutione census super altero fundo, cum extinctione, & cassatione instrumenti primæ creationis, vel cum mutatione personarum,& alteratione quantitatis pecuniæ, quo casu contractus principalis censetur nouatus, *Cenc.de censib.qu.77.n.12.Rota post eum dec.208.*

231 Secus est si nouus fundus fuit subrogatus loco primi, qui forsan supponitur subiectus fideicommisso, nulla facta mentione personarum, nec quantitatis pecuniæ alteratione, nam hoc casu fideiussores non liberantur, *Cenc.d. qu.77. n.13.Gratian.c.113.n.81.seqq.*

232 Eo magis quando Fideiussor est obligatus insolidum, *Ludouis.decis.445.* & ibi Additio.Bene *D.Vrceol.decr Flor.17.n.1.seqq.* vbi alia ponit ad materiam,ampliando, & limitando, *Sabell.§.census n.24.Vrceol de transact. qu.64. nu.26. seqq.*Idem *Sabell.§.fideiussor n.45.*

233 Fideiussor soluens debitum, pro ob quo fideiussit, potest illud repetere à debitore,quāuis recepta illius quantitas per confessionem creditoris appareat tantum, *Bonacin. de contract. tom.2.disp.3.qu.4.punct.vnic. num.44. Noguerol. alleg.*

alleg.37. ex nu.59. Carpzou.deci.67.nu.12. & dec. 255.num.8. Salgad.labyr.p.1.cap.27.n.82. Rota post Rodriq.de concursu credit.dec.44.num.7. Costa de remed.subsid.39.à num.7. Roce.resp.63.nu.3.10. Gizz.ad Capyc.Latr.dec.188.n.3. Vrceol.consult. 51.tom.2. Manfrell.ad Capyc.Latr.dec.188.num. 29. Harppreẞt.inst.t.de fideiuss.§.6. num.6. D. Romagnera ad Conciol.ad stat.Eugub.lib.2. rubr.59.n. 19. Melius obs.227. vbi limitat, si agatur contra tertium possessorem, D. Borgia Inuestigat.contra Fabr.tom.1.lib.1.c.17.n.10.seqq.

234 Multoties debet præstari fideiussio absque eo, quod petatur à parte, putá si per statutum fit ordinatum in aliquo actu præstari cautionē, Hodiern.ad Surd.dec.57.nu.1.2.4. Herring.de fideiuss.c.6.nu.30. & cap.10.nu.456.cum seqq. Et eo casu tenetur etiam ipse principalis se obligare, Surd.cons.201. P. Molf.infra nu.10. Catalan. de indult.cap.53.num.57. D. Ariotti Benielli cons.27. nu.11.seqq.

235 Sic præstari debet non petita à præueniente, aduersus instrumentum, vel alias scripturas, ibidem Hodiern.num.3. Casar.qu.46. Quæ potest dari in quacumque parte Iudicij præuentionis, n.22.23. Affl.dec. 137. Maranta sing.31.

236 Sic debet præstari pro executione sententię S.R.C. ibid. Hodiern. nu.4. Trentacinq. var. tit. de appell.res.1.n.8.seqq. idem Hodiern. ad Surd. dec.276. n.1.3. P. Molfes.sup.consuet.tom.1.p.4. ad q.14.n.1.

237 Sed vbi præstari non potest admittitur iuratoria cautio. Salgad. latissimè in labyr. par.1. cap.23.

238 Fideiussio est præstanda ab eo, qui deteriorauerit conditionem, à tempore contractus, Cyriac.contr.182.n.77.

239 Fiscus idoneus, & soluendo esse præsumitur, l.2.§.1.ff.de fundo dotal. Herring.de fid.cap.7. num.281. Fideiussorem ideo dare non tenetur. l.3.§.item.ff.si cui plus quam per leg.falcid. l.1.§. si si ad fiscum, ff. vt legat.seu fid. Amaya in l.3.n. 34.C.de Iure fisci lib.10.

240 De Iure Hispano à sententia reuisionis secundam interponit supplicationem cum pœna, & fideiussione 1500 duplarum, Alfar. de offic.fiscal.gl.16.nu.130.prin.l.30. Larrea alleg.8. n.57. Pereira de reuisione q.44.45.

241 Ita etiam de Iure Cathalano, Cortiada decis. 19.n.130. Olea sup.n.3.

242 Sententia lata contra principalem præiudicat fideiussoribus, sed contra eos nequit exequi, nisi sint citati, Hermosill.gl.3.l.32.tit.5.p.5.n.58. Sesse dec.164. num.12. Franch.dec.523.524. Guid. Pap.dec.26.215. Aretin.de fideiuss.sect.3.cap.34. num.5. & sect.4. cap.34. Herring.de fid. c.23.p.5. num.53. Magon.dec.92. Tusc. lit.C. conclus.311. 325.du.9. Cusm.de euict. qu.16. nu.35.36. Ripol. var.cap.3. nu.95.104.seqq. Solorzan.polit.lib.5.c. 2.fol.756.

243 Secus in fideiussore iudicij, nam tunc sententiá lata contra principalem, debet exequi contra fideiussores, etiam executiuè, & coram eodem Iudice, Vrceol.dec.Flor.42.nu.22. D. Petra, in tit.159.nu.14. R. Capyc.Latr.dec.102.n.54. Auendan.de metu lib.1.cap.6.nu.52. Franch. dec. 400.num.1. Cornaz.dec.128.nu.21. Peregr.dec.99. Afflict.dec.282.num.3. Cartar. dec. 119. Serafin. dec.1477.num.4. Sesse dec.551.num.4. Bald.decis. 536. Barra pract.obs.72. Guttier.cons.19. num.1. Castill.cap.14.num.29. Escob.cap.34. Catan. decis. 46.num.18. Tonnut.de præuent.lib.2.cap.18.n.39. Calà de restit.qu.28.nu.58. Olea de cess. iur. tit.5. qu.4. n.42. & p.5. nu.42. Palma alleg.133. Capparell.resp.fisc.78.num.28. Nos ad Rouit.dec.5. Ant. Ab Ecclesia p.1. obs.168. Gait.de credit.c.2. tit.3. num.545.seqq. Scacc.de sent.gl.14.qu.12. num.70. seqq. Capuc.tom.1.p.3.c.6.art.12. Ripol.sup.n.105. Catan.dec.20.n.53.

244 Secus etiam in fideiussore ex contractu, si semel comparuit, Suarez in thes. commun. opin. lit.F. num.169. Herring.sup.num.33. vbi limitat, quando sciuit causam agitari, & tacuit, Costa de rat.qu.222.nu.9. & in 4. vbi etiam limitat quando esset correus, & idem dicit Mart.dec.157.nu. 10. p.5. Aretin.sup.num.6. Item vbi fideiussio est apposita in instrumento habente paratam executionem, Costa sup. num.7. Barz. dec.108. nu. 33. Auendan.de metu lib.1.cap.6.nu.54. Gait. de credit.c.2.tit.3.n.553. & seqq. De omnibus Hermosill.gl.3.l.32.tit.1.p.5. num.58.seqq. Acosta de priuil.tradit.p.1.art.4.n.44.seqq.

245 Fideiussor ex contractu est fideiussor tutelæ quāuis facta penes acta, Staib.obs.113.n.83.seqq. Mastrill.dec.20.num.4. Leon.dec.40. Vrsill. ad Afflict.dec.182. Surd.dec.218.nu.11.12. Cancer.var. lib.2.c.5. n.96. Carac.dec.136. Caracciol.dec.12.

246 E contra sententia lata contra fideiussores, si illi male soluant, quia forsan debitor principalis erat nullitèr obligatus, eo casu sententia lata contra illos non nocet principali debitori, Olea de cess.iur.tit.5.qu.5.num.44.seqq. Gait. de credit.c.2.nu.1960. Tusc.lit.F.conclus.292. Ludouis.dec.321.560.num.5. Castill.tom.6. cap.168.à num.54.

247 Sic etiam quando sententia lata contra principalem est notoriè nulla, ex defectu substantialium iudicij, & propter inordinatum processum, tunc non nocet fideiussori, Vrceol. dec.42.n.26.seqq.

248 Fideiussor de iudicatum soluendo potest nullitatem sententiæ allegare, ad effectum se liberandi à fideiussione, etiam reo non constituto in carceribus, dum agitur de pœna pecuniaria, & exceptione nullitatis non tangente ipsum crimen, sed processum.

249 Vel si sit obligatus ad soluendum quidquid fuerit iudicatum contra Principalem, Palma ibid.n.9.50.51.

250 Fideiussor executiuè exactus, executiuè etiā agere potest contra principalem pro sua releuatione, l. creditor, C. de execut.rei iudic. licet principalis non sit obligatus executiuè, ex Barz. dec.57.nu.17. Rota p.6. rec. dec.222. Virgil. de legit. person.c.30.nu.8. Olea de cess.iur.tit.5. qu.4.

num.42.Gratian.c.459.nu.24.25. Staiban. obs. 84.num.5. Luca de ceff.iur.qu.76.n.2. Card. de Luca de dote disc.58.num.3. D. Trystany dec.24. nu.58.

251 Iudex contra debitorem datus nó potest procedere contra fideiussorem, Solorz. de Iure Indiar.tom.2.lib.4 c.7.n.24. Olea de ceff. tit.5.qu.5. Vbi secus in fideiussore iudicij, & fisci n.3.4.

252 Et fideiussor potest causam defendere contra creditorem, Gusm.de euict.q.3.

253 Per transactionem factam à debitore cum creditore censetur liberatus fideiussor, l.si fideiussores 68. §.fin.ff.de fideiuss. l.hæredi 22.§.fin. l. quod edictum 33. l.si seruus fin.ff. de pactis Maur. de fid.fol.617.nu.1. Herring.de fideiuss.c.20. §.7. & c.27.nu.31. Gasp.Mans.de fideiuss. c.10.nu.35. 36.Salgad.labyr.p.3.c.1.nu.188. Valeron. de transact.tit.2.qu.8.num.2. Carpzou. dec.251. Vrceol. de transf.q.74.vbi de tota materia Addit.ad Roxas de incompatibil.fol.53.D.Calà de rest.1.qu.28. qu. 50. Salgad.labyr.p.2.c.16.n.3.Valeron.de tract.tit. 2.qu.8. Vrceol.dec.Flor.17.n.16.

254 Nam cessante obligationa principali, cessat quoque accessoria, l.cum lex 46. l. vbicumque 60. ff.de fideiuss. cum concord. Cenc. de censib.qu. 71. Bonden.collect.legal.11.num.29.Raudens.decis. Pisan.4.n.164. quamuis esset protestatio expressa de non liberando ipsũ fideiussorem,Carpzou. dec.251. Mastrill.dec.40. num.2. late Vrceol. de trãsact.d.q.74.n.19. & seqq.sed limitat n.31.seqq.

255 Non dicitur liberatus fideiussor quando in transactione inita inter creditorem, & debitorem creditor reseruauit sibi iura contra fideiussorem, Vrceol.dec.Flor.17. num.13. 14.15.& 18. Franch dec.476.nu.14. vbi decisum refert,& ibi addentes. Capyc. Latro dec.112.nu.27. in fine vbi pariter decisum refert, & ibi Gizz. n.10. 11. Acosta de priuil.credit.cap.3. ampl.2. num.83. Ronit dec.47.nu.9. vbi decisum refert Chesius interpr.iur. lib.2. cap.22.nu.12.13. Rota post Mans. consult.605. num.13.Gobius consult.41. n.15.16. Luca ad Gratian.cap.409.n.6.

256 Et quamuis contra dicant Castr. cons.458. lib.2.Gratian.d.disc.409.num.39.49. Amat.res.37. num.16. Rota post Merlin.de pignor.dec.10.in fin.

Tamen pro pgima opinione est D. Vrceol. dec.Flor.17.num.30. post Bich.dec.124. num.16. & alios.

257 Secus si transactio esset nulla, vel ex aliquo Iuris remedio rescinderetur, Valeron. qu.8.n.14. 15.Herring.de fideiuss.cap.20.§.27. num.8. Thes. dec.202.n.3. Vrceol.sup.nu.17.Andreol.contr.246. & 286.n.70.

258 Sic pactum de non petendo,factum cum debitore prodest quoque fideiussori, l.hæredi, §. final. l. quod dictum, l.fin. ff.de pactis, l.ex persona 33.ff.de fideiuss. Herring.c.27.nu.32.Valeron. d.qu.8.n.4. Addit.ad Roxas supra, Torre de pacto fut.success.lib.2. cap.24.nu.103. Vela dissert.47. à nu.12. Marescott.lib.2.var.c.136.Maur.de fid.fol. 531.n.1.seqq.& fol.556.Capon. de pactis disp.11. nu.6.fol.64.

259 Sic per nouationem sequutam inter debitorem, & creditorem, fideiussoris obligatio extinguitur, nisi in nouum contractum idem fideiussor accedat, l.nouatione 4.C.de fideiuss.l.vbicumque 60.ff.eod.Maur.de fid.p.2.sect 10.§.4. Cyriac.contr.101.no.35.Tusc.lit.F.concl.317. Mart. Medic.dec.67. Scialoya de tors.c.5. num 14. seqq. Nezueroi.alleg.21.n.5.seqq. Salgad.labyr.p.1. cap. 18.n.10. Valeron.tit.2.q.8.n.7.Cenc.d.q.77.n.12. Carena res.31.nu.3.res.99.n.5. Dunozet.decis.305 n.3. Vrceol.d.q.3. in.6.Vermigl ol.cons.311. nu.2. D.Scoppa ad Gratian.dec.177.n.23.seqq. Addit.ad Roxas sup. Andreol.contr.373. Franc. de protest. c. 31.in addit.& c.42.n.6. Calà de restit.q.28. n.41. Gusm.de euict.qu.52.n.12.qu.28.n.7.Castill.lib.4. contr.59.n.48.Cyriac.contr.124.546.Rodoer.cons. 36. num.8. Caren.resol.71. latissimè D. Reg. Marinis lib.1.res.135. vbi D. Luca cap.133. num.1. & cap.135.nu.2.Addit.ad Roxas sup.Castill.lib.4. cap.39.Salgad.labyr.p.1.qu.18. n.9.& p.3.cap.1 nu.121.seqq. Vidman.sup.num.99.Rocca disp.120 nu.38.40.Cyriac.contr.101.nu.35.contr.124.n.10 Virg.L.de legit. pers.c.30.nu.7. Mansi consult.533. num.1.

160 Quamuis creditor protestetur dicendo: Citra nouationem; & priorum fideiussorum præiudicium, D.Scoppa ibid. vbi respondet contrarijs, quidquid dicat post Herring. & Grat. Mastrill.dec.46.nu.6.Pacion.alleg.141. n.22. qui potest intelligi, si adsit consensus priorum fideiussorum, Rocca disp.128.n.34.disp.10.n.49.seqq. Andreol.dec.373.a n.18. Merlin. de pignor. lib.1. tit.1.q.30.n.25.

261. Fideiussor liberatur, mutata, & alterata prima obligatione, Gusm.de euict.qu.52. nu.12. qu.28.nu.6. Castill.lib.4.contr.c.59.nu.48. Vrceol. dec.21.Carena d.resol.92. n.8.9. Raudens. decis.4. nu.164.Vermigliol.sup. Andreol.contr.45. vbi de officiali prorogato, & confirmato Rocca disput. 128.Cyriac.contr.101.

262 Puta si primum tempus, pro quo fideiussit prorogatur debitori, D.Scoppa ad Gratian. dec. 119.nu.23.Franc.de protest.consid.21.nisi fideiussor expresse consentit prorogationi, ibid.nu.12. Palma alleg.157.nu.4.Cyriac.contr.124.n.2.Staib. rel.31.lib.1.Gizz.ad Capyc. Latr.dec.138. in fin. R.Maria.lib.1.cap.133.136.139.& lib.2.c.65.nu. 12.Cænall.qu.754.nu.40.Caball. cas.58. Calderò dec.83.n.18.D.Petra in rit.165.n.11. Thes. decis. 125.vbi add. Berlich.p.1.concl.25.Paitel.exped.2.

263 Nisi esset prorogatio pro faciliori solutione,non ad finiendam obligationem, Franc.de protest.in addit.ad cap.21.nu.2.fol.107. Nisi esset ad certum tempus, nu.2. latè Trentacinq. var. tit. de fideiuss. res.1. Viotins dec.129. Cyriac. controu.449.259.Salgad.labyr.p.1.c.34.p.2.c.26. à n.64. D.Petra n.12.

264 Fideiussor ad tempus, finito tempore remanet liberatus fideiussor, Gratian.cap.68.num. 37.seqq.Grauci ad pract.Imperial. lib.2. conclus. 30.consid.3. Ceppatell.res.fiscal.38.nu.1.Andreol. contr.45.Mansi consul.531.num.15.16. Maur.de

fide-

fideiuss.fol.625.§.44.Staiban.obs.75. Baron.de effect.min.etat. eff.20. Card.de Luca de credit.disc. 96.n.3.Gobius consult.81.num.12.Ger. Spin.cons. 93.n.21.seqq.Rota p.9. rec.dec.72.nu.4.dec.179.n. 86.seqq.Sabell.§.fideiussor.nu.46.

265 Verum si fiat prorogatio, regula est, quod per illam liberatur fideiussor, R.Marin.lib.1.cap. 133.num.12.Battilirr. dissert.6.nu.41. Salgad.labyr.p.1.cap.34.num.13. Noguerol.alleg.21.nu.26. Mascard.concl.1107.nu.12. Pereira dec.20. Phœb. dec.132.n.10.seqq.p.2. Virgil.de legit.person.c.30. n.6.Guttier.de iuram.p.1.c.49.nu.14. Cened.in decretal.collect.152.num.3. Cald.de empt.c.23. n.71. Antonell.de temp.legal.lib.1. cap.28.Vin.dec.129. Barbos.vat.86.Cyriac.contr.249. Roxas p.1. de incompatibil.c.3.nu.18.seqq. Molfes.super consuet. tom.2.fol.135.n.8.

166 Sed distinctio est si fideiussio accedat obligationi finiendæ, puta conductionis, & tunc extinguitur per prorogationem. Aut tempus fuit appositum solutioni post annum, v.g. & accessit fideiussor, & tunc si prorogetur illo finito, reuiuiscit obligatio, Bottilier. sup. num.44. Cyriac.contr.249,Salgad.labyr.p.1.c.27. a nu.64. & p.1.c.34.Christin.dec.179.nu.13.vol.4.ad l.municip.tit.7.art.16.Pacion.de locat.cap.64. num.11. seqq. Vin.opin.289.290.Sabell.rt sol.c.31. nu.10. §.prorogatio n.3.§.Nouatio n.15.§.fideiuss.num.46. Trambed.consult.82.Pacion.de locat.c.64 num.11. seqq. quamuis contra sit Merenda lib.10.controu. 10.n.1.Lanar.cons.7.num.12. vbi de obligato ad præsentandum, si prorogetur durat fideiussio.

267 Multoties fideiussio est medicina sequestri, Ansald.de commerc.discurs.92.n.8.

268 Liberetur debitor ex iuramento litis decisiuo, Valeron.d.qu.8.nu 8.seqq.Vrceol.d.q.74. nu.9. Vel dando pignus D.Beuill.cons.33.n.55.

269 Liberatur fideiussor quando debitor deposuit quantitatē per eum debitam, quãuis eadem pecunia ad manus eiusdem debitoris perueniat, Cartar.dec.89.Surd.cons.145.num.22.Maur.de fideiuss.fol.568.Ansald.de commerc. disc.68. Idem quoties principalis creditor sponte remisit pignus, seu cautionem, quæ habebat præ manibus Ansald.de commerc. disc.39.nu.25.27. Sic quando per statutum requiritur depositum, non sufficit fideiussio, D.Beuill.cons.76. n.27.

270 Secus est si perueniat ex eadem causa; & facto Iudicis, secus si ex voluntaria causa, Salgad. labyr.c.19.n.26.seqq.

271 Liberatur fideiussor ex non implemento eorum, quæ fieri debent, secundum leges, & reformationes, Vrceol.dec.Flor.21.n.55.

272 Liberatio vnius ex fideiussoribus alteri prodest, quando sunt socij, Franc.de protest. consid. 33.num.2.in addit.Ant.Fab.l.11.coniect. c.15.18. Olea de cess.iur.tit.5.qu.2.nu.36.seqq.Casanat.cōs. 12.13.Gait.de credit.c.2.tit.3.nu.600. Gallerat. de renunc.lib.1.c.10. idem Olea d.tit.5.q.7. num.13. Cyriac.contr.211. Licet contra dicat Maur. de fideiuss.fol.634.§.59.

273 Nec fideiussor soluere tenetur, nisi creditu instrumentum sibi tradatur, Ricc. collect.237. Olea de cess.tit.7.q.1.à n.8.

274 Fideiussoris obligatio extinguitur, resoluto contractu principali, sine quo stare non potest, Gobius consult.63. num.8. & consult.81. num.3. Maur.de fideiuss.fol.179.c.4. & fol.181.c.5.Ansal. de commerc.disc.5.

275 Fideiussio extinguitur per interitum rei, pro qua fideiussit, Gobius consult.34.n 19.Maur. de fid.§.15.fol.583.

276 Sic fideiubens obligato reddere computa quolibet anno, pro cautela creditoris, si ille creditor non recipiat computa quolibet anno, si post multos annos efficiatur non soluendo, liberatur fideiussor, Andreol.contr.213. vbi impugnat Ger. Spin. & Riminald. D.Constant.in d. Pragm.2. de Ferijs Dom.Carol. Anto.de Luca ad Marin.lib.1.cap.133. n.12. vbi inserit allegationem D. Consiliarij Petri de Fusco doctissimi, tunc aduocati Fideiussoris.

Et licet possit dici, Fideiussorem teneri, licet ordinatio reuisionis computorum, non fuerit per principalem facta temporibus debitis, ex quo illa apposita non est fauore officij, sed tantum ad vtilitatem Banci, aut Montis, Andreol. d.contr.213.nu.4.

Tamen in contrarium est veritas, nam fideiussor ille accessit obligationi Caplerij obligato reddere computa statuto tempore, & soluere residuum Banco, & Capsæ, igitur quando hoc non fuit adimpletum, per officiales Banci, fideiussor liberatus est, ex capite non adimplementi, Riminald.sen.cons.447.nu.27.seqq.lib.3. Gerius Spin.cons.39.n.16.17.

Alias ipse fideiussor non se obligaret, Surd. cons.460.n.46. bene Vrceol.dec.21.n.15.seqq.

277 Nec dicatur, quod debitum Caplerij potuit esse tempore, quo durabat fideiussio, scil. intra tempus mensis, v.g. post quem erant recipienda computa, nam sufficit sola possibilitas, quod debitum factum à Capserio potuerit fieri post tempus, quo debebat reddere computa, quia dato possibili, in contrarium probatio nunquam dicitur concludens, ad effectum condemnandi ipsum fideiussorem, Cels. dec.155. nu.23. 24.dec.161.nu.3. Coccin.dec.1911.n.5. Dunozet. Iun.dec.937.nu.32. Vrceol.d.dec.21.n.61.

278 Et vbi dubia redditur actoris probatio, semper reus est soluendus, quia probatio concludere debet de necessitate, & si pernecesse non concludit, non releuat, Coccin.dec.1291.n.4.

279 Maximè quando vis consistit in tempore, qua tunc probatio debet esse præcise concludens respectu temporis, Rota coram Cels. decis. 155.n.24.

280 Sic etiam si principalis sit debitor in bis mille, fideiussio sit pro mille, si principalis ille non sit soluendo nisi pro mille, liberatur fideiussor Constant.in d.pragm.3.de ferijs num. & seqq. D. Fuscus in d.alleg.inserta per Luca num.12.& Constant.

281 Debitor vendens creditori annuum censum pro

pro debito, non liberat fideiussorem, si reseruauit primæua iura, *R. Marinis lib. 1. cap. 133. nu.* nam purificato casu molestiæ licebit redire ad primæua iura, *Rota post Pacific. de Saluian. dec. 293. n. 5.*

282 Contra est *Eich. dec. 504.* nam ex gratia Principis ille creatur ex credito, ideo illo extincto, nulla remanet anterioritas, *Rota dec. 2. post Cenc. de censib. R. Merlin. contr. 9.* Sed idemmet *Eich.* est pro prima opinione, ex *Rot. decis. 290. & 415. post Cencium.*

283 Plures conduxerunt prædium, vel gabellã, & accessit fideiussor, fit nouatio si deinde vni tantum remanserit conductio, de voluntate locatoris, *Medic. cons. 67. nu. 11. Menoch. cons. 246. nu. 11. Andreol. contr. 373.*

284 Idem dicendum est, si conductor datij, & gabellæ, postea adaucta gabella, sese subiecerit oneri exigendi augumentum, nam inducitur nouatio, nam ex his augumentis decrescunt datia, *R. Capyc. Latr. dec. 178. nu. 88. dec. 191. nu. 2.* Diximus *sup.*

285 Sic non possunt locatores super datijs locatis, superindicta imponere, non consentientibus conductoribus, *Alber. de statut. lib. 1. q. 123. Andreol. d. contr. 373. n. 20.*

286 Etiam per dationem insolutum factam per debitorem creditori, *Andreol. controu. 373. nu. 19. Cenc. de censib. qu. 107. num. 21. Merlin. de pignor. tit. 2. lib. 5. qu. 30. nu. 25. Luca ad Franch. dec. 476. D. Scoppa ad Gratian. dec. 117. Torre de pact. fut. success. lib. 2. cap. 24. nu. 202. Molignan. alterc. 51. num. 18. Gusm. de euict. qu. 28. a nu. 6. Castill. lib. 4. contr. 59. nu. 48. Surd. vbi Hodiern. decis. 266. Maur. de fid. fol. 634. cap. 58. Molf. sup. cons. tom. 2. fol. 136. nu. 9. Rocca d. sp. 51. &* 128. *num. 27.* vbi idem, quamuis res euincatur, vel non habuerit effectum, ob pacta à debitore non seruata,

287 Secus si talis res sit euicta, *l. sed reuocato, l. differe, §. fin. ff. de iure fisci, Salgad. labyr. c. 19. n. 17. Vrceol. de transact. qu. 74. nu. 16. D. Scoppa ad D. Merlin. contr. 27. num. 4. lib. 1. Thes. qu. 80. lib. 2* Quamuis etiam re euicta non reuiuiscere prima iura, dicat *Hodiern. d. dec. 366.* contra *R. Marin. allg. 46. n. 16.*

288 Non verò liberatur primus fideiussor, si debitor det alium fideiussorem, *Parlador. lib. 1. quotid. §. 11. lib. 6. Caball. res. crim. cent. 1. cas. 73. nu. 9. cons. 18. lib. 1. D. Scoppa ad Gratian. d. dec. 117. num. 41. Staiban obs. 31. nu. 10. seqq. Gratian. cap. 962. Herring. de fideiuss. c. 20. §. 36. Larrea alleg. 43. Sabell §. fideiussor num. 25. Marinis lib. 1. cap. 135.* vbi *Roder. & cons. 36. numer. 25. Doctissimus Olea de cess. tit. 5. qu. 3. num. 7. Amat. res. 53. 89. Maur. de fid. p. 2. sect. 10. §. 32. Guazin. de pace p. 2. §. 3. q. 28. n. 24. seqq.*

289 Maximè si adsit protestatio: *Citra præiudicium veterum fideiussorum, Staiban. sup. nu. 12. 13. Gratian. cap. 962. num. 3. Herring. de fid. c. 20. §. 3. num. 13. Rota post Pacific. de Saluian. dec. 182.*

290 Censetur liberatus, si in datione noui fideiussoris, nouetur obligatio, vel obligatio remittatur, & secundus fideiussor datur loco primi, vel appareat voluisse liberare primum, *Herring. d. §. 36. num. 8. seqq. R. Marinis lib. 1. cap. 135. Rodoer. cons. 36. n. 25. Gratian. d. cap. 962. Menoch. lib. 3. præs. 134. Caball. d. cons. 18. Thor. p. 1. comp. dec. verb. fideiussores de stando.*

291 Sic etiam fideiussor obligatus pro conductione, non tenetur pro tacita secunda reconductione, *Mantica de tacit. & ambig. tit. 15. nu. 22. Caroc. de locat. tit. de renouat. locat. qu. 23. Mascard. conclus. 993. num. 6. Pascal. de patr. potest. p. 4. cap. 6. vers. & proindè. R. Rouit. in pragmat. 1. de locat. num. 5. D. Scoppa sup. n. 23. Gobius consult. 63. nu. 17. Cyriac. contr. 85. nu. 17. Fontanell. de-*
292 *cis. 536. nu 11.* vbi limitat in mulo conducto pro tot diebus, si in tot dies non potuit fieri iter, *Molignan. altercat. 28. num. 9. Pacion. de locat. cap. 64.*

293 Fideiussio non valet, si fit eo tempore, quo principalis est libaratus, *Cyriac. contr. 628. num. 21.*

294 Fideiussor, qui promisit reppresentare per tempus vnius anni, si non requiratur, liberatur á pœna, cui se subiecit, & ab obligatione sistendi reum, *Pereira de instr. edit. tit. 9. res. 2. à num. 8.*

295 Fideiussor liberatur per præscriptionem, etiam cum scientia debiti, *Gomez. var. lib. 2. cap. 13. num. 20. Cyriac. contr. 317.* De qua re *sup. num. Maur. de fid. §. 16. fol. 574.*

256 Fideiussor liberatur resoluto contractu, ob non implementum, *Barbos. vot. 86. Cyriac. contr. 546. n. 255. & n. 47.*

Quod contra dicat *Pacion. de locat. c. 44. n. 45.*

297 Liberatur, annullato contractu principali, *Gomes lib. 2. var. c. 13. nu. 20. Maur. de fideiuss. §. 46. fol. 407. & 627 Herring. eod. tract. c 20. §. 22. & cap. 10. num. 18. seqq.* Vbi *Maur. num. 1.* limitat si contractus nullitas sit causata non à principio, post *Muscatell. & p. 2. sect. 8. c. 1. & 56. & sect. 1. c. 5. Ansald. de commerc. disc. 5. Altograd. tom. 2. controu. fol. 459. nu. 32. R. Marinis alleg. 147. Olea tit. 5. qu. 5. nu. 44. & seqq.*

298 Ideò si est nullus contractus factus à Carcerato ad fauorem Carcerantis, est nullus etiam contractus fideiussionis, *Afflict. dec. 149. Rebuff. in l. qui neque 48. §. solutum de verb. obligat. Gutier. pract. c. 57. nu. 11. 12. Card. de Luca de prohib. alienat. disc. 42. nu. 4. D. Pasqualin. sup. prag. fol. 213. num. 134.* licet *Cancer. var. lib. 2. c. 1. nu. 40. seqq.* dicat contra, & in fideiussore in contractu minoris nullo.

299 Liberatur per solutionem factam à principali, *Gomes lib. 2. cap. 13. num. 20. Olea de cess. tit. 4. qu. 1. nu. 2. Staib. obs. 75. n. 27. Gratian. discept. 310. Maur. dè fideiuss. fol. 552. sect. 10. cap. 1. nu. 2. seqq & fol. 617. sect. 10. §. 36.*

Secus, si solutum euincatur, *Gomes. sup. Larrea dec. 89.* Et generaliter quando principalis debitor ex iuris dispositione est liberatus, & nouam fecerit obligationem, fideiussor liberatur, latè *R. Marin. alleg. 46. n. 16. seqq.*

300 Fi-

300 Fideiussor liberatur quando creditor ante diem principalem conuenit, *l. 15. ff. de fideiuss. D.Rodoer.cons.36. n.7.*

301 Fideiussor liberatur ob impedimentum principali datum, cuius occasione non adimpleuit, *Rodoer.cons.36.n.19.Cyriac.sup.*

302 Fideiussio prima est extincta per præuentionem factam per debitorem, & nouam fideiussionem præstitam, de soluendo debitum, & pœnam, *Staiban.res.31.*

303 Fideiussio quamuis sit præstita penes acta, sicut, & quælibet obligatio admittit præuentionem, *Staiban.d.res.31.*

304 Bona inuecta, & illata in domum locatam, sunt tacitè hypotecata pro pensione, *l.item quia, ff.de pactis, l.eo Iure. ff.quibus modis pign. vel hypot.tacit.contrah. l.certi iuris,* C.*locati, l. si non inducta.5.C.in quib.ca.pign. vel hypot.tacit.contrah. §.item seruiana instit.de action.* latè *Pacion. de locat.c.40.num.1.seqq. Pacific. de Saluian. inspect.3. cap.5.num.17. Mascard.de probat. concl.210.num.* 20.*Mantica de tacit.lib.11.tit.15.num.33.Carpan. ad statut.Mediol.c.390.num.60.p.2. Olea de cess. tit.6.p.2. Ludouis.decis 456. nu.6.* & ibi *Additio.*

Verum si dominus domus velit à conductore, fideiussionem, pèrdit hoc priuilegium tacitæ hypotecæ, *l.solius, 5. §.si conuenerit el 2. l.pen.ff. quib.mod.pign.vel hypot.soluat.Herring.de fideiuss. c.13.num.45.& seqq.Acosta de priuil. credit. p.1. art.8.nu.25. Muta ad Consuet.Panorm.c.24. nu.8. Gratian.discept.117. nu.8.*licet contra dicat *Merlin.de piguor.lib.2.qu.67.num.98.Pacion.sup.num.* 160. qui *nu.161.* declarat primam opinionem procedere si sit conuentum bona inuecta pignori esse, donec satisfactum fuerit locatori, & postea locator recipiat fideiussorem.

305 Sic fideiussor datus in prima instantia, & causa principali, non tenetur in secunda, & causa appellationis, vel si sit datus in contractu non tenetur si prorogetur, vel renouetur contractus, nisi iterum consentiat, & nisi essemus in indiuiduis, annexis, & dependentibus ipsius obligationis, vel sit per verba multum prægnantia, *Maur.de fideiuss.p.2.sect.5.c.2. Marsil.cod.tractat. num.108. Caball.cas.crim.109.Gratian.cap.3. nu.27.c.68.nu.36.cap.348.cap.718. D. Ansald. de commerc.disc.91.92.* vbi latè de materia, *Franch. dec.208.320.344.601.Marta voto Pis.2. nu.10. Vin.opin.299. Thes.dec.202.125.Christin.dec.79. vol.1. Rota p.16.dec.131.Cancer.var.2.cap.5.nu.120.seqq. Nos de nullit.Iud.to.1.p.1.rubr.4.q.25. Cortiada dec.16. num.15. Romaguer.ad Stat. Eugub.lib.2.rub.20.num.35.36.Ger.Spin.cons.39. nu.* 18.Idem *Vin.opin.289.* Idem *Christin.decis.179. vol.4. & ad l.Municipal.tit.7.art.16. Salgad.in labyr.p.1.cap.34.Pacion.de locat. c.64.num.11. & seqq. Rota p.9.rec. dec.72. num.4. & dec.179. nu.86. seqq. Mart.medic.dec.67.cum addit.Tusc.lit.F. concl.317.304. Merlin.dec.338.Tranchedin.consult.82. Rota dec.161. p.14. & 430. Concil.resol.crim. verb.cautio resol.6. Staiban.obs.75. n.16. Hodiern.ad Surd.dec.212.nu.3.Ricc.coll.337.851. 2717. Reg.Donatus Antonius Mariu. lib.1. cap 138.* vbi *Addentes. Gusm. de euict. quæst.16. d num.46. Fontanell.dec.238. Doctissimus Nognerol. alleg.15. Larrea all g.78. Doctissimus Cyriac.contr.285. Salgad. labyr. p.2. c.6. num.40. Doctissimus Cortiad.decis.16. numer. 15. Catalan. de indult. cap.15. numer.35; Sabell. in summa §. prorogatio num.3 §.nouatio n.14. & resol.cap.30. num.10. & §. fideiussor. nu.46.71. 81. §. conductor n.9. Merlin.de piguor.lib.3.t 12.n.39. Ant.de Bellis tract.var.lib.4.qu.4. num.16. Pancirol.cons.68.nu.13. seqq. Herring.de fideicom.cap. 20. §.56.* Caballin.mllelogu.270. *numer.2.p.1. Eminentiss.* Domin. Card. *de Luca de credit.disc. 99. 100. & conflict. obs.292. Virgil. de legit. pers.cap.30.nu.12.Thor.in comp.dec. verb. fideiubens tom.1.*

306 Sic fideiussor iudicatum soluendi, lata sententia absolutoria, liberatur, licet postea illa reuocetur, *Fagnan.in c.Episcopus n.58. de præbend.Gobius consult 63.* vbi dicit idem esse in fideiussione de iudicio sisti, & iudicatum soluẽdo, instantia perempta liberatur, *nu.18.* nec per insufflatione spiritus vitæ à Principe restaurata, eius obligatio reuiuiscit, *n.19.*

307 Et variata causa, vel actione, semper remanet liberatus fideiussor, *Gratian. cap.690. 966.nu.1.Tusc.supra, Rota p.16.rec.dec.131.Staiban.obs.75.*

308 Ideò absolutus per Iudicem ordinarium, si sit condemnatus per Iudicem appellationis, nó tenetur fideiussor: *l.cum apud Sempronium,* vbi *Bar.Angel.* & omnes *ff.de iudic.Franch. d. decis.* 208. 320.601. *Hodiern. sup. Pereira decis.109. Themud p.2.dec.215.P.Cresp. obs.56. Caball.res.crim.cas.109. Gusm.de euict.qu.16.nu.52.Christin.dec.145.nu.14.Thes.dec.202.R.Marinus lib.1.cap. 138.n.1.2.Ansald.d.disc.91.92.*

309 Idem est si fideiussio sit præstita in S.R.C. & postea fuit remissa ad Regiam Cameram, nam non tenetur fideiussor, *Franch.d. dec.601. Hodiern.sup.nu.11.P.Moses.sup. Consuet. Neap. tom.2.p.4.ad qu.63.n.2.*

310 Secus est hic Neap. nam si fideiussio sit præstita de iudicatum soluente simpliciter, vel quidquid fuerit iudicatum per M.C.V. tunc tenetur, si fuerit iudicatum per S.R.C. in causa appellationis, quia Magna Curia est Tribunal subordinatum S.R.C. & hæc procedunt in omnibus Tribunalibus mundi, *Ansald. d. disc.91. 92. Marinis d.cap.138. Card. de Luca d.disc.99. Franch.dec.320.601.num.8.Hodiern.ad Surd.dec. 212.Cas.de Grassis dec.142.Cancer.var lib.2. c.5. num.91.seqq.lib.3.c.11.num.109. Cortiada post 2. tomum dec.ad 16.num.15.Fontanell.dec.238.Costa cons.20.Christin.dec.145.vol.2. Trentacinq. var. lib.1.res.3.Pract.ad Muscatell.modo 15.Thor. in supplem.ver.fideiussor, P.Moses.sup.* Vbi idem tenet, quamuis fuerit absolutus in prima instantia, & condemnatus in secunda, post *Thor.verbo fideiubens, & fideiussor.*

311 Idem dicendum est, si Princeps deleget

causam

causam de finienda per aliquem Consiliarium, apud quem fit data fideiussio, nam si postea idem Princeps dicat esse definiendam illam causam per Sacrum Consilium, tales fideiussor tenetur *Marinis d.c.138*.

312 Idem est si Tribunal supremum auocet causam à Iudice inferiore, vbi fuit data cautio, *Franch.dec.344. Peguera decis.169. Hodiern.sup. num.10*.

313 Sic fideiussio data de soluendo quidquid fuerit iudicatum in S.C., si causa compromittatur, vigore *Pragm.Odia* non tenetur soluere vigore laudi lati per arbitros. Idem est si fit data in causa arbitranda per arbitros, & postea deciditur per Iudices, post *Fab.in C.dec.5. C. de fideiuss.R.Marinis d.c.138.nu.5*.

314 Talis fideiussor tenetur in diuersa Instantia, quoties cautio fuerit voluntaria, secus necessaria, *Card.de Luca d.disc 99.num.7.* sic etiam si ipse fideiussor appellet, *Staiban.obs.75. nu.16.seqq.* Sic etiam obligatus insolidum tenetur in diuersa instantia, *ibid.nu.5.* Sic porrigitur ad Iudicem restitutionis in integrum contra sententiam, *Ansal.de commerc.disc.72.nu.34*.

315 Fideiossio data iudicati soluendi, ante Iudicem incompetentem, nulla est, *Cyriac.controuers.285*.

316 Fideiussor de iudicio sisti, & iudicatum soluendo apud vnum Iudicem, & Tribunal non tenetur apud alium Iudicem, vel Tribunal, etiam per eodem delicto, quamuis alius Iudex esset successor illius, qui fideiussorem recepit, sed recepit sub nomine proprio, vel appellatiuo, secus si sub nomine dignitatis, *Roman.cons. 110. Mastrill.de fid.nu.133 Maur. cod.tract. p.1. sect.2.c.1.num.80. Fran.b.dec.208.320.344.601.* vbi Addentes, *Conciol.resol.crim.verb.caut.o, res. 6.Cabal.res.109. Tuschi t.E.concl.304 327.Marta voto Pisan.2.n.10.* vbi contra.

317 Datus apud vnum Iudicem, & Tribunal, etiam si de eadem causa agatur coram alio Iudice, & Tribunali, *Mastrill.sup. num.90. Tusc. d. concl.304.327. Ant.de Ballis tract.var.lib.4.qu.4. nu.36. Christin. dec.79.p.1. Gratian.c.68.num.36. cap.348.718*.

318 Sic fideiussio finitur trigiuta octo modis, relatis, & benè discussis per *Herring. de fideiussor.cap.20.* scil. Solutione, Iureiurando, Nouatione, Delegatione, Acceptilatione, Compensatione, Transactione, Liberatione, Præsentatione rei, Morte, Dissensu, Prorogatione, Electione, Bonorum ademptione, Inopia, Confusione, Metu mortis, Tempore, Non existentia conditionis, Sententia diffinitiua, Finitione instantiæ, Datione insolutum, Nullitate contractus, Spontanea comparitione, Arrogatione, Alteratione contractus, Mutatione Iudicis, Interitu rei debitæ, Donatione Creditoris, Matrimonio interueniente, Furore, Finitione officij, Inimicitijs, Pœnitentia, Protestatione, Missione in possessionem, Datione aliorum fideiussorum, Oblatione æque idonei fideiussoris, Debitoris fugientis captura, *Oñat. de contract. to.1 tract.18.disp.58.sect.13.Sabell. §.obligatio n. 34.Maurus de fideiuss.f.552.seqq.* Vbi numerat casus 80. & disputat, quo ad illos; Et sunt vltra relatos, pacto de non petendo, Cessione hypotecariæ, & personalis, depositione, & consignatione, pignoris datione, pignoris restitutione, Contrario consensu, Rei debitæ interuentu, Tempore, & præscriptione, Decoctione debitoris culpa, & facto creditoris, Iudicis facto, & rei debendi ex carceratione, Ademptione, publicatione, & confiscatione bonorum, morteillius, qui factum adimplere debet, morte debitoris non facto calculo. Factis diligentijs, & per fideiussorem adhibito omni conatu, & posse, culpa, & negligentia creditoris in exigendo, maleficio, & delicto debitoris, cautione de stando iure expirat, mutatione status rerum, & personarum, mutatione status, & conditionis, atque professionis debitoris, Fideiussio sine scriptura confecta expirat elapsis quatuor mensibus, Rescisso contractu, diffinitiua sententia, noua obligatione, & prorogatione, Alteratione primæ obligationis, & contractus, Iureiurando, Electione, Inopia, Vi, & corporis cruciatu, citatione, pœnitentia, protestatione oblatione æque idonei fideiussoris, debitore decepto vltra dimidium, Chirographi restitutione, pace facta, & morte fideiubentis cautio de non offendendo resoluitur, Incarceratione, repræsentatione, aut mortis præsentati, succedendo fideiussore in bonis condemnati, Casu fortuito, variatione rei, causæ, & actionis, restitutione in integrum data vni ex fideiussoribus carceratione rei, ex noua causa superueniente, liberetur fideiussor de præsentando.

319 Fideiussio quacumque lingua perfici potest, putà, latina, græca, itala, hispana, & simili, dummodò per contrahentes intelligatur, *§.1. instit. de verbor.obligat. l.1.§.eamdem 6.ff. eod, §. omnes 10.C.de contrah. & commit.stipul. l.græcè 8. in prine.ff.de fideiuss. Herring.de fideiuss.c.11. n.136. & seqq. D.Harpprecht.inst t. de fideiuss. §. græcè d. n.1.2. Cuiac.lib.14 obs.c.vlt*.

320 Fideiussor accedere potest obligationi, tàm dandi, quàm faciendi, *Andreol. contr.64.nu.20.* Et si non implet tenetur ad interesse, *num.12. D.Prat.lib.1. d.secpt.cap 21.nu.84.* Cum non teneatur ad factum ipse, *l.sicut 65.ff.de fideiuss. P. Molina disp.541.* Videndus *Dunozet decis.128. nu.1.2*.

321 Fideiussor non liberatur exhibendo debitorem, pro quo fideiussit, *Ionius sup.gl.6.§.3. nu. 15. Calderò dec.4. nu.52.Giurba cons.36.n.40*.

322 Fideiussor si emit censum à creditore, in cuius beneficium fideiussit, secundum veriorem opinionem, potest agere contra debitorem, non solum pro sorte, sed etiam pro introitibus illius, *Staiban.obs.82.num.45.seqq.ex Gratian.cap.459.* vbi limitat *n.34.35*.

323 So-

323 Solutio facta à debitore principali, constituit creditorem in quasi possessionem exigendi, etiam contra fideiussorem, *Staiban.obs.73.num.25.& seqq.* vbi sic decisum refert per *Rotam Rom.& S.R.C.Grat an.dis.310.*

324 Sic cessio actionum facta per creditorem contra principalem debitorem, cessa intelligitur contra fideiussorem, *Olea de cess. iur. tit.6. qu.6. num.2.* Et personali actione cessa, hypotecaria transit, *n.9.* vbi ratio, & quid in duobus reis debendi.

325 Fideiussor contractus potest exequi, etiam lite pendente contra principalem debitorem, *Staib.res.113. nu.23. & obs.31.nu.36. Salgad.labyr.credit.p.1.c.23.n.47 & seqq.n.66.*

326 Fideiussor Curatoris: *rem adulti saluam fore,* poterit ob adulto vtili actione conueniri, licet potuisset factus maior, à Curatore, seu eius heredibus, tunc soluendo existentibus, satisfieri, qui postea affecti fuerunt non soluendo, *Staiban.res.176.n.89.*

327 Beneuerum fideiussori competit etiam beneficium reale, *Staiban. res.103.n.164.*

328 Fideiussor non potest allegare litis pendentiam, factam cum principali, *Staiban. res.113.n.25.*

329 Fideiussio ordinata ex nunciatione noui operis præstari debet ante petitionem, *Staiban. obs.173.n.6.7.*

330 Fideiussio præstita per venditorem de seruando indemnem emptorem, non sufficit, quod res sit promissa libera, *Staiben. obser.184. n.6.7.*

331 Sub nomine *Fideiussoris* latè sumpto, veniūt omnes, qui alterius obligationem iure suscipiunt, *l q amuis, §. si mulier. ff. ad Velleian. D. Vidman.sup.num.2. Caluin. in lexic. verb. fideiussor.* Sponsores, Mandatores, Adpromissores, Expromissores, Prædes, Constitutores, Vades, Repromissores, *D.Guttier.de compens.lib.4. qu.20. Herring.de fid. c.3.4.18. Maur. de fideiuss. cap.1. & seqq.fol.1. & seqq. Ansald.de commerc. disc.17.*

332 Qui Fideiussor, & Sponsor, maximè à veteribus, & in iure nostro, adpromissor vocatur, *l.5. §.satis acceptio 2.ff.de verb.obligat. l.43. ff.de solut.l.64.§.sed & si. 4. ff.solut.matrim. Herring.de fideiuss.c.3.nu.30. c.4 n.65. c.18. num.42. seqq. Harppreck. in princ.instit. de fideiuss. num.3. Maur.sup.*

333 Differt fideiussio à constituto, nam nemo potest fideiubere pro semetipso, diximus *sup.* Sed constituere autem potest quis, tàm pro se, quàm pro alio, *Vidman.sup.num.4.* Et nuncupatur constitutor ille, qui per nudum pactum, vel per epistolam constituit se soluturum, quod alius iam debet, *Harppreck. in prin. instit.de fideiuss. nu.6. Herring.de fideiuss.c.18.nu.4. & seqq. Gomez lib.2.c.13.n.3.*

334 Fideiussor, inspecto iure communi, fit mediante stipulatione, *l.blanditus, C.de fideiuss. Galeot.contr.38 num.4.lib.2.* de qua re *infra*; Constitutum verò, nudo pacto, *S beneid. §. in personam num.12.instit.de action.Vidman. sup, Rocca disp.29. num.8 9. Caluin.in lexic. verb.fideiussio, Giurba obs.99.nu.1. Maur.de fideiuss.c.36. f.471.*

Etiam fideiussio iudiciaria, *Maur. cap.36. fol.472.*

335 Fideiussor etiam obligationi ciuili tantum, accedere potest, per *text.§.in omnibus instit. de fideiuss.16. §.fideiussor ff.de fideiuss. Rocca disput. 156.num.1.* Et naturali tantum *disp.126.nu.28.* Secus si vbi adsit naturalis, *Maur.de fideiuss. cap. 43 fol.474. Ansald.de commerc.disc.5.nu.25.*

336 Constitutor autem pro obligatione ciuili tantum, *l.3.§. si quis autem, ff.de constit. per. Vidman. sup.* vbi respondet contrarijs, *D. Guttier. sup.n.9.*

337 Adpromissores sunt idem, ac fideiussores, *l.4.§.satis. ff.de verb.obligat. D.Guttier.sup. nu.4. Herring.d.c.3.n.37. Ansald d.disc.17. Auendan.de metu lib.2.c.6.n.36.*

338 Expromissor differt à fideiussore, quod ille se pro alterius obligatione principalem constituat, liberando scil. ipsum debitorem, Fideiussor verò relinquit debitorem principaliter obligatum, *Vidman.sup.num.5. Connan lib.6. comment.iur.ciuil.cap.6. num.2. Hellinger. ad Donell. enucleat.lib.15.cap.48. lit A. Herring. de fideiuss. cap.4. num.21.seqq. Cuiac.lib.13. obseru. cap.35. D.Guttier.sup.nu.5. Rout. dec.19. num.6. Arias de Mesa lib.1.cap.12.& 16. Carthar. dec.6. à num. 16. D.Petra in rit.200.n.4. Auendan.de metu lib. 2.cap 6.num.35.*

339 Prædes dicuntur illi, qui à Magistratu interrogati in publicum respondent se præstaturos pro alio, & id, quod cauetur, præda dicitur, *D.Guttier.sup.n.7. Herring. sup. num.41. Auendan.de metu lib.2.c.6 n.39.*

450 Vades dicuntur ij, qui obligantur pro alio ad certum diem sistendi in iudicio. Et publici vades sunt, qui à Magistratibus dantur, vt cautum sit in publicum pecunia populo promissa, bene *D.Guttier.sup nu.10.seqq. Guttier. d. cap.3. n.42.43. Auendan. d.c.6.n.39.*

341 Mandator est, Si ego mandarem tibi, vt Caio mutuares Centum, & perinde habetur, ac si pro eo fideiuberem, nam tunc ego, & ipse tibi obligaremur, *l.si mandatu 13.ff.de fideiuss.Caluin.lexic.verb.fideiussor, Auendan. d.c.6. num.37.* Tamen distinguitur à fideiussore, quia mandans regulariter præcedit obligationem, *l.si ve-*

342 *rò, §.si post creditum ff. mandati.* Et alteri mandat, vel vt fideiubeat pro se, vel pro alio, vel vt pecuniam alicui alteri credat, vel negotia gerat, *Ar.t.1 de fit.c.1.& seqq. Harppreck.sup.n.7. Richter. de contract. disp.8 th.1. Galdeus de contract.empt.c.5.conclus.5.n.19.seqq. D.Guttier.sup.*

343 Fideiussor verò accedit obligationi futuræ, per text.*l.si ità stipulatus à Seio, ff.de fideiuss.Vidman.sup.nu.6.* Videndus *Maur. de fideiuss. fol. 511.cap.65.num.6.7.* post *Herring. de fideiuss. c. 11.num.154.& seqq.*

344 Dantur etiam Consponsores, qui eiusdam obli-

obligationis sunt debitores, *Herring. de fideiuss. cap.4.num.65*.

345 Differt à Correo, quia is non accedit obligationi accessoriè, vt fideiussor, sed obligat se principaliter, *Vidman.n.3.Sabell.§.correus n.4*.

346 Differt à Sponsore, nam Sponsor dicitur ille, qui sua sponte, & non rogatus, pro alio intercedit: sed fideiussor, qui rogatu, siue mandatu alterius intercedere solet, *Harppreci.sup. n.4. Franc.de fideiuss.c.1.nu.21.23.Herring.c.3.nu.32. seqq. Bertazol. de clauf. clauf.39.gl.1. num.5. D. Guttier.de compensat.l.b.4. qu.30. Herring. d.c.3. nu.31. Caluin. in lexic.verb. fideiussorr Ansal. d. disc.17.Auendan.de met.lib.2.c.6.nu.34*.

347 Fideiussores alij dicuntur indemnitatis, qui nimirum se ad id exoluendum obligant, quod creditor consequi non potest à debitore, *l. tutor, §.quid ergo, ff.at l elleian*. Et isti semper habent beneficium excussionis, *Manz. instit. de duobus reis stipul. Vidman. sup.num.8.Herring.de fideiuss. cap.4.num.61. seqq. D.Rocco disput.143. n.9*. de qua re hic infrà.

348 Alij dicuntur fideiussores subalterni, seu succedanei, quod scil. primus fideiussor alium constituit fideiussorem, pro maiori debiti securitate, *Herring.de fideiuss.c.4.nu.48.Vidman.n.9*.

349 Talis fideiussio sub diuersa verborum forma fieri potest, ideò ponemus modos, quos sparsim in diuersis locis reperimus. Primò si dicatur Titium promisisse, & fideiussisse, est inducta fideiussio: *§.fin.instit.de fideiuss.Maur.de fideiuss c.6.nu.2.fol.219*.

350 Item si scriptum sit. Fideiubeo, volo, cupio, affirmo, dico, nam ista verba sufficientia sunt ad conflandam fideiussionem, per *text. in l. Graecè in pr.uc. ff.de fideiuss.§.penult.i fin. eod. Maur.nu.3*.

351 Si dicatur, vel scribatur alicui: *periculo meo crede, vel benè credis*, nam est inducta fideiussio, *l.si verò non remunerandi, § si quis mandauerit, ff. mandati,Maur.n.4.Antonell. de tempo. legal.lib.1. cap.36.num.5.& lib.1.c.6.nu.10.seqq*.Sic Approbans, & persuadens alicui, vt alicui credat, tenetur actione mandati, si ille est idoneus, sin autem de dolo, *Maur.fol.211.n.9*.

352 Cautio iuratoria habet affinitatem cum fideiussione, *Herring.de fideiuss.c.18.nu.87.seqq. Sabell.§.cautio*.

353 Si proferuntur ista verba: *Super me, sub periculo meo habebis fidem*, pariter fideiussio est, *Bart.in l.Lucius post principium, ff.de fideiuss. Ripa in rubr.de pignor.n.5.Maur.num.5*. Vel si laudet, affirmet, & approbet aliquem pro idoneo, & hoc quando dolose id egerit, *Maur. cap.4. fol. 211.nu.4*.

354 Si quis nominet aliquem ad aliquod faciendum, dicitur fideiubere pro illo, *Herring. de fideiuss.c.18.n.35.seqq*.

355 Si dicatur: *Facio te securum pro tali, Imola in l.delegare, ff.de nouat.Alex.conf.174.nu.9.in 7.Maur.n.9*.

356 Vel si dicat: *Si Titius non soluerit, ego soluam, Gomez var.tom.2.c.13.num.2. Mendez. in praxi lib.3. cap.22. num.15*. vbi dicit non potiri beneficio excussionis, *Gratian.cap.164. num.20. seqq.Cald.de empt.c.33.n.51.infra n.362*.

357 Si quis promisit debitorem soluendum, talis actus non valet in vim fideiussionis, *gl.in l.sicut reus, verb.sicut,ff.de fideiuss.Vidman.sup. n. 12.Maur.de fideiuss.fol.179.nu.46*.

358 Nec tenebitur, si pactum fuerit se curatu. 3, vt alter soluat, nam promissio facti alieni nulla est, *l.stipulatio ista, ff.de verb. obligat, Costa de fact.scient.inspect.21*. etiam si sit iuratum, *Surd.decis.234.n 15.16. Comes vbi Layn. de contract. c. 10 nu.23. Guttier.de iuram.p.1.c.44. Tusc. lit.F. concl.25 Vaz axiom.lit.F. nu.38*. dummodo adhibeat omne suum posse, & tantam diligentiã, quanta impendi possit, *Conar.in c.quamuis de pactis 1.6.p.2.§.5. nu.9. Vidman.sup.nu.13. Staiban.resol.28.Affl.dec.295.Grammat.q.2*.

Licet secus sit in marito promittente renunciationem mulieris, nam facto eorum posse non excusatur, *Franch.dec.624.Hodiern.ad Surd. dec. 234.num.9. Maranta disp.7. Amat.conf.54.Gizz. ad Capyc. Latr.dec.3. n.39.seqq*.

359 Secus si promittat, quod in casu non factae solutionis, quod ipse soluat, nam tunc tenetur, *Staiban.ibid.Dec.conf.312.314.439.R.Ponte de potest. Proreg. tit.9.de suc. eff. mulier.num.10.11. Franch. vbi add.dec.624. Gomez var.lib.2. c.13. à n.4.& c.11.n.36*. Diximus *sup.n.356*.

360 Tenetur etiam ille, qui tutores, & curatores aptos esse confirmat, *l.cum ostendimus, §. fin. ff. de fideiuss.Vidman.sup.n.15.Harppreci.sup.num.4. Genua de script.priuat.in addil.ad tit.de tit.offic*.

361 Sic si quis lucri gratia, alium falsò commendet, & sic dolose se gessit, *Hunnius sup. Harppreci.sup.n.6*.

In dubio an sit fideiussor, vel principalis debitor, *Menoch.lib.3.praes.146*.

362 Si quis commendetur pro homine diuite, & apto ad soluendum, non tenetur, vt fideiussor, *l. & eleganter, § fin.gl.in l.quod venditor. ff.de dolo, l.si verò, §.cum quid,ff.mandat.Vidman.sup.nu.14. Harppreci.instit.de fideiuss.§.7.num.2.Kopp.n.dec. 36.nu.10. Alciat.lib.2.p rerg.c.11. Gomez tom.2. var. vbi Laynez c.15.n.5.Herring.de fideiuss.c.18. nu.3.seqq.Hunn.in re,ol.ad Treutl.vol.1. disp.28. thes.4.9.25*.

363 Nullos alios modos, & formulas fideiussionum, ponunt *Specul. tit.de fid. Mysing. resp. 71.num.21.Coler.de process. execut.p.1.c.10. Mastrell.in praxi fideiuss. per totam, Herring. eod. tract.c.18.& c.11.num.117.seqq. Maur. eodem tract.fol. 24.394.200.629.219*.

364 Fideiussor habet hypotecam in bonis principalis à die indemnitatis, non solutionis tantũ, maximè vigore Statuti Florentini, *Cyriac. controu.110.num.11.Tusc.lit.F.conclus.296.297.Sabell.resp.cap.44.num.3.19. Magon. decis. Flor.94. num.25*.

365 Et vigore talis statuti potest executiuè agere, sine alia cessione. Et idem est vigore statuti,

curi Murilianæ, *Sabell.cap.44.n.6. Rota post O-lea de cess.iur.dec.34.n.7. Caball.cons.161. num.1. lib.1.Sabell.§ fideiussor.n.27.*

366 Ille, qui promisit creditori quantum minus à debitore consequi poterit, non est propriè fideiussor, sed expromissor, *Gomez var. lib.2. c.13.n.3. Petr.Gregor. syntagm.lib.24.c.3. num.8. Cuiac.lib.13.obs.35.in fin.* alij *apud Pithard.in rubr. de fideiuss. num.4.* Et sic tantum tenetur ad illud, quod à debitore exigere non potuit, quod est etiam in fideiussore indemnitatis, & sic excussio debet præcedere, vt conueniantur, *Gomes.sup.Cancer.var.p.2.c.5.nu.75. & 78. & p.3.cap.1.num.124. Gratian.disc.549.Caual'.q.727. ex num.60. & qu.900.ex num.50. Mantic. de tacit.lib.16.tit.1.ex nu.12.per totum; Tusc. lit.F. concl.310. ex num.14. Bobadill.in polit. lib.6.c.5. num.84. Herring.de fideiuss.3.p.cap.27. à nu.142. & cap.4.num.61. Azeued.l.1.tit.21.lib 4.recopilat. num.178.Barbos.in l.si cum dotem. §.transgrediamur n.15.ff.solut.matrim. Parlador. l b.2. cap. fin. p.4 §.7.Guttier.de iuram.p.1.cap.23.num.19.seqq. Gam i vbi add. decis.380.Valens.in l.1. C. de decur. lib.10.& l.1.C.de conuen. fisci debit. eod. lib. Amaya in d.l.1.C.de de ur.ex n.7. Molin.de iustit. disp.545.ex num.9.Carlenal.de iudic. in apolog. ad Ronit.dec.19.n.9. Noguerol.alleg.2. nu.113.& alleg.40. Salgad.in labyr.p.1.c.23. n.38. Larrea alleg.112.n.45.*

367 Mittens litteras credentiæ pro aliquo, si sunt generales, & si dicatur: *Dabitis plenam fidem latori, quia est persona fidelis, de quo poteris fidere, &c.* non manet obligatus pro eo. Secus si dicatur: *quod recipiens litteras, mutuet latori, vel credat ei aliquam rem, vel contrahat cum eo*, vel similia, *Gomez var.l b.2. c.13.a.5. Mantica de tacit. lib.7. tit.3. ex n.12. Caroc.decis.46. Trentacinq.var.lib.3.de solut.res.18. Gregor. L14. tit.1.p.7. Cancer.var.p.1.c.122. n.31. Osual.: ad Donell.lib.13.cap.10.lit.K.Tusc. lit.L. concl.366. Mascard.de probat.conclus.628. Pithard. in princ. instit.de fisci commiss.hared.nu.10. Barbos. in l.1. ff.solut.matrim.3.p.n.16. Castill.lib.4.contr.40.nu. 20. Gratian.disc.683. Barbos.in c.cui venissent de instit.n.55. D.Aluarad.de conie ct.ment. def.l.b.4.c. 2.n.42.*

368 Abonatores, seu ij, qui affirmant aliquem esse diuitem, vel idoneum, *Baez. de inop. debit. c.1.nu.29.Guttier.pract.lib.1.qu.132. Giron. de gabell.3.p.ex n.22. Narbon.de ætat.ann.25. q.10. n.9.Pax in praxi p.4.c.7.n.5.Azened.in l.13.tit.9. lib.3.recopil.& l.fin.tit.21.lib.4.n.80.*

369 Fideiussor dicitur ille, & tanquam talis in subsidium obligatus, qui aliquem laudat, affirmat, approbat pro idoneo, nam si non sit talis, tenetur laudator, & approbator, in subsidiũ, maximè quando fecit appensatè, & ex necessitate sui officij; secus si ex capite, & de more, vt quia esset solitus laudare amicos, & bene dicere de omnibus, *l.si.verò 12.§.cum quidam; ff. mandati, D.Verde instit.lib.3.n.1040.Maur. de fideiuss.p.2 sect.3.cap.4.Caball.res.crim.73. Mar. fil.de fideiuss.num.345.Gratian.cap.683.n.5. Cost.ª de remed.subsid.5.Felic.de societ. c.29. nu.74.* Vbi loquitur de literis commendatitijs, *Montan. de tut.c.39.nu.117. Genua de script.priuat.lib.3. tit. de literis credent.& commend.* Vbi dicit, quod si quis scribat: *Adhibe fidem tali super me*, vel per similia, obligatur: & quando secus, *Sabell.§.Dictio num.25. §.litteræ n.17. §.verba nu. Tusc. lit.F. concl.290.n.26.Christin.dec.111. vol.1.* Vbi qualiter verba deprecatiua, & successiua, *Vt creditor patientiam habeat, & nihil perdet*, vel huiusmodi non inducant obligationem. Et per quæ verba inducatur fideiussor, vel non, latè discutitur.

370 Qui non sponte, sed requisitus de habilitate alterius affirmat, non committit dolum, nisi hoc dixisset, vt de pecunia illi credita sibi satisfiat, vel disuasset quærere ab alijs de dicta habilitate. Sed qui sponte, & non requisitus laudat alium, cum mendacio, tenetur de dolo, quia alio non docto, semper in mendacio inest dolus *Farinac.cons.18.num 6.in fin.lib.2.Roman. cons.8. num.2.Pac.Iordan.Lucubr. vol.3.lib.14. tit.13.nu. 46.Christin.dec.34.n.1.lib.3.*

371 Nominator substituti in officio dicitur fideiussor: *Guttiar.pract.lib.1.qu.132.à n.7. Caldero dec.4.n.12.*

372 De verbis generalibus, adulatorijs, Curialibus, vel aulicis, per modum complementi, siue vrbanitatis, ac ad alterius complacentiã prolatis, quid importent, dicunt *Genua sup. Tusc. lit.V.conclus.123.Paul.Rub.in annot.ad decis.382. n.78.seqq.p.9.rec. Rota p.9.dec.dec.367.n.33.seqq.* Diximus Nos *tom.1.qu.1.fol.53.Sabell. §. verba num.5.*

373 Ad partis interesse non tenetur alterum laudans, dicendo illum locupletem esse, bonum, & securum, nam qui alterum laudat, atque commendat cum illo contrahi non mandat, *l.si vero, §.cum quidam, ff. mandat.* Nisi ad decipiẽdum contrahentem laudet, *Ludouic.dec.Luc.33. num.4.5. Peregr.de Iure Fisci lib.6.tit.5. de conduct.gabell.n.38.D.Scoppa ad Gratian. hic infrà. Prat.discept.21.num.63.lib.1.Vidman.d.c.7.nu.14. Farinac.de delict.p.1.lib.1.tit.4.qu.34. nu.85. Bobadill,polit.lib.3.cap.8.nu.52. Cur.Philipp.part.2. §.17.nu.2.*

Approbans, & persuadens alicui, vt alteri, credat, mandati actione tenetur, si ille est idoneus, sin autem actione de dolo, *Aretin. de fideiuss.cap.4.num.9. D.Scoppa ad Gratian. dec.69. num.16.*

374 Verba: *Staremo al credere.* in procuratore, constituto ad vendendum, efficit fideiussorem ad vendendum, *Ansald.de commerc.disc.62.nu.5. disc.98.n.51.52.Decis.vnica post Altograd. contr. tom.2.n.15.16.17.20.fol.406.*

375 Datur etiam fideiussio de bene viuendo, & præstatur ab eo, qui est valde rixosus, scandalosus, malæ vitæ, exempli, conditionis, & famæ, sed vt ad illam præstandam quis adstringi possit, grauiores causæ requiruntur, quam in

simplici cautione de non offendendo, *Herculan. tract. de caut. de non offend. cap. 22. Eugen. cons.86. Guazin. de pace p.2. §.3. qu.14. Maur. de fid. p.1. sect.2. cap.5. Ricc. in praxi res.395.* vbi etiam in quibus conueniat, & differat à cautione de non offendendo, & quomodo committatur, & tollatur, *Canciol. res. crim verb. cautia de bene viuend. res.1.2.3.4.5. Borgn. dec.19. p.5. Calà de re integr. dist.105.*

Dicta cautió versatur circa tria iuris præcepta, namque honeste viuere, alterum non lædere, & ius suum vnicuique tribuere, quibus seruatis, dicitur quis bené viuere, vt declarant citati DD. *Sabell. §. cautio n.15. Maur. de fideiuss. fol.85. c.5. Cyriac. contr.227. Sabell. §. cautio. Costa tract. de re integra dist.108. Muscatell. in praxi fideiuss. mod.15. p.1. nu.17 seqq. Guazzin. de caut. §.3. qu.42. nu.52. qu.37. num.9. qu.47. n.9. p.2. Massin. de confiscat. qu.15. nu.24. seqq. Raynald. syntax. c.8. §.3. n.147. seqq.*

Verum si quis asportet arma prohibita, pro cuius asportatione sit inflicta grauis pœna corporalis, licet *Cyriac. contr.149.* dicat esse commissam dictam cautionem, tamen contra dicit *Guazin. de pace p.2. §.3. qu.14.* quia ista cautio est odiosa, & non committitur, nisi aliquis offendatur, cum possit stare, vt incidat in pœnam delationis armorũ, & non in pœnam conuentionalem.

Alia de cautione de non offendendo, & de alijs bene *Sabell. d. §. cautia, Maur. fol.66. cap.4.* vbi de cautione de iudicio sisti, & stando Iuri, de iudicatum soluendo, de representando, de tuto carcere, de re non baractanda, ac interuertenda, de re sequestrata exhibenda, & conseruanda, & de cautione de rato, *fol.25. & seqq.*

376 Est nulla fideiussio, si obligatio, cui accedit est nulla ex quacumque causa, ea ratione, quia cum accessorium sequatur naturam principalis, ex *reg. accessorium de reg. iuris in 6.* existẽte obligatione principali nulla, est nulla fideiussoris, *l. cum lex 46. ff. de fideiuss. Ant. Gomes var. tom.2. c.13. num.2. Molina disp.539. §. dixi supr. Filluc. tract.38. cap.8. nu.153. Less. lib.2. c.28. dub.1. num.5. Syluestr. verb. fideiussor nu.1. Vvessembec. in paratitl. tit. de fid. num.4. Onat. d. disp.52 sect.3. num.41. Rota p.17. rec. dec.380. nu.11.12. Maurus de fideiuss. cap.5. fol.181. & cap.35. n.7. & cap.38. fol.472. §.76. fol.627. Barbos. tract. var. verb. accessorium nu.3. Catan. dec.11. num.4. Baron. de effect. min. ætat. circa contract. eff.20. nu.74. D. Calà de restit. qu.28 nu.14. Gratian. cap.122. nu.1. seqq. Cald. de empt. c.32. nu.12. Ricc. dec.211. n.6.8. p.2. Farinac. p.4. dec.44. Rouit. dec.19. nu.4. Pascal. de patr. potest. p.1. cap.16. à num.11. Pasqualin. sup. pragm. fol.113. à nu.134. Guazin. defens.6. c.2. n.3. D. Casareg. sup. stat. Ian. res.15. nu.18. Raynald. lib.2. obs. crim. c.16. §.17. n.8. Castill. tom.6. controu. c.168. Tonnut. lib.1. qu.47. Cyriac. contr.196. Altograd. contr. tom.2. fol.459. nu.32.* Idem *Maur. fol.407. Rubeus resol. cap.17. nu.520.521. R. Marinis alleg.147.*

Cum exceptiones omnes competentes principali competant fideiussori, *Andreol. contr.108. n.41. R. Marin. c.133. lib.1.* vt dicemus infrà *n.414 seqq.* Et fideiussor non est, quando nõ est principalis debitor, *Dunozet. dec.116. n.7. dec.83. n.9. dec.99. nu.8.*

377 Quod est quando fideiussor interuenit in actu, vel contractu, cui lex resistit, quia actus contra legem est ipso iure nullus, præsertim quando lex mouetur pro publica vtilitate, vel est actus mali exempli, nutritiuus peccati, & contra bonos mores, *l. cum lex 46. ff. de fideiuss. gl. & Oinot. num.13. in §. omnibus instit. de fideiuss.* Maur. *eod. tract. p.2. sect.8. c.1. Gratian. cap.122. in princ. Magon. dec Flor.177. nu.3.* facit *Montan. de tut. c.33. n.491. & seqq. & c.11. n.62. Maurus sup. Vrceol. de transact. q.74. n.59. seqq.*

378 Fideiussor census remanet obligatus, non obstante nullitate, quando ille prouenit ex defectu materiæ, non formæ, *Vrceol. de transact. q.24. n.65. & q.74. n.65. Sabell. §. census n.28. Rota dec.11. n.23. seqq. p.12. rec.*

379 Remanet fideiussor obligatus, existente nulla obligatione debitoris principalis, ex defectu formæ, quando ille fideiussor se obligauit, non obstante quacumque nullitate, obligans se ad damna, & interesse, *Cenc. de censib. qu.74. n.13. Ciroc. disc.70. nu.37. Ludouis. dec.564. n.4. Vrceol. d. qu.74. nu.64. Gobius consult.31. nu.7. Staiban. obs.194. nu.55. Fontanell. dec.472. n.4.*

380 Ideó si debitor fiat hæres creditoris, quia expirat, & confunditur debitum principalis, expirat consequenter fideiussio, *l. generaliter 5. ff. de fideiuss. & ibi gl. Accurs. & DD. Gomez. lib.2. var. c.13. nu.20. D. Rubeus de confus. cap.17. n.41. & cap.30. Paris. cons.121. n.2.5. vol.1. Decian. resp.19. nu.172. vol.3. Alba cons.328. n.11. vol.2. Maranta cons.49. Neurzan. cons.98. n.1. Maur. de fid. §.14. fol.571.*

381 Sic e contra, si fideiussor succedat reo, tenetur iam, vt principalis, perempta obligatione fideiussionis, quia non cadit in principalẽ, *l. mandatũ 13. ff. de fideiuss.* Maur. *d. §.14. num.17. Herring. de fid. cap.20. §.16. num.31.* vbi *n.32.* limitat quando iam lis esset contestata contra fideiussorem.

382 Sic quia principalis reus debendi successit creditori, extinguitur obligatio principalis, qua extincta, consequenter perempta est obligatio debitoris, *l. hæres 21. ff. de fideiuss. §. quod si stipulatus, Maur. sup. n.15.*

383 Sic quia contractus sub conditione impossibili, est nullus, fideiussor adhiberi non potest, *l. si sub impossibili 29. ff. eodem, Herring. de fideiuss. cap.18. num.93. Maur. eod. tract. §.44. n.3. fol.625.*

384 Sic actui à lege prohibito, fideiussor dari nõ potest, *Barbos. in l.1. p.5. à num.21. ff. solut. matrim. Couar. in cap. quamuis p.2. §.2. num.6. de pactis in 6.* vbi an iuramento firmetur, de quo iuramento, quod non firmet, *Becc. cons.52. num.40. seqq. cons.99. n.24. lib.1. Gratian. cap.108. n.9. cap.531. nu.95. seqq. c.691. n.8. cap.715. n.17. seqq. c.722. n.38. seqq. Duran. dec.18. n.8. sup. Vrceol. consul.44.*

Tusc.

*Tusch.lit.F.conclus.*511. *Rota post Vrceol. de transact.decis.*35.*nu.*14.*seqq.Rota p.*17.*rec. decis.*352. *Maur.de fideiuss.fol.*407.

385 De iure communi si Ciuitas obligetur sine debitis solemnitatibus est nulla eius obligatio, tamen si cum illa obligentur Ciues insolidum, ipsa Ciuium obligatio valida est, ad *text. in l. Ciuitas,ff.si certum petat.Card.de Luca de regal. disc.*98.*P.Affl.contr.*12. *n.*4.*seqq.R. Capyc. Latr. consult.*150.*nu.*53.*seqq.Luca ad Gratian.cap.*122. *n.*9.*seqq.D.Tristany dec.*24.

386 Sed de Iure Regni Neap. per *pragm.*1. *de administr.Vniuersit.* neque Ciues sunt obligati, *Capibl.de Baronib.sup.pragm.*12.*cap.*83. *Anna al. leg.*17.*R.Marinis lib.*2.*cap.*59. Etiam ex exteris, *Cauale.dec.*31.*nn.*23.*seqq.Merlin.de pignor.lib.*4. *qu.*70. *num.*33. *Rota rec.dec.*95.*n.*8.*p.*14.

387 Fideiussor licitè pactum legis commissoriæ cum debitore contrahit super pignore dato debitori, *D.Sebettin. tract.de Iure offer.in.par.*1. *cap.*1.*sect.*1.*nn.*84.*seqq.* Sed si essent data pignora fideiussori pro indemnitatis cautela, improbatur pactum prædictum, *n.*88. Contrarium absolutè, quod neque valet in pignore dato creditori, pactum legis commissoriæ pro fideiussore, *sup.n.*89.*seqq.*

388 Fideiussor potest pacisci cum debitore principali, quod casu, quo, ob moram ipsius cogatur aliquid soluere, acquirat aliquid ex rebus debitoris, cum inter fideiussorem, & debitorem valeat pactum legis commissoriæ, quidquid secus sit cum creditore, *Sabell.§.pactum. Neguf.de pignor.p.*4.*nu.*7. Idem *Sabell.§.fideiussor, num.*36. Contra est in fideiussore census, *Cenc.qu.*57. *nu.* 19.*seqq.Roderic.de ann.reddit.lib.*2.*q.*2.

389 Fideiussor præstitus ob Vsurario: de restituendis vsuris, non tenetur vltrà vires hæreditatis ipsius vsurarij, *Laurent.de Rodulph. de vsuris q.*73.*n.*99.*p.*2.*Maur.de fideiuss.p.*1.*sect.*3. *cap.* 26.*nn.*30.

390 Si obligatio principalis esset nulla, & ille non esset obligatus, nec ciuiliter, nec naturaliter, tunc fideiussor ad nihilum tenetur nisi accederet vt principalis, *Tusch.lit.F.concl.*292. *nu.* 2.*& seqq.* qui loquitur in muliere se obligante sine munualdo, requisito à Statuto Florentino, & sic nulliter, *Maur. de fideiuss.p.*2.*sect.*8. *cap.*56. *Felic.de Soc. cap.*29.*num.*49.*Gratian.cap.*122.*&* 300.*nu.*18.*cap.*692.*n.*20. *Capon.discept.*113.*nu.* 26.*Montan.de tut.c.*33.*n.*4.*Ludou.d.*321.560.*Caball.consl.*139.*lib.*1. *Card. de Luca de alienat. disc.* 42.*n.*4.*disc.*64.*num.*8.*de credit.disc.*101.*n.*4. *seqq.* *Sforz.Odd.cons.*41.*Mangil.de euict. qu.*174. *Pascal.de patr.potest.p.*1.*cap.*6.*nu.*15. *Molin. de ritu nupt. con.p.*19.*n.*52.*Rota post Cenc.dec.*138.*nu.*4. *Surd.cons.*4.533.*Baron.de effect.min. ætat. circa contract.eff.*20.*nu.*74.75. *Bottilier.dissert.*9. *Bondeu.collect.*15.*n.*32.*Luca ad Gratian.cap.*122.*n.*7. *seqq. Gau. er.var.*2.*c.*1. *nu.*62. *Fontanell. dec.*72. *Marinis alleg.*147.*nu.*9.*Nos ad Rouit.dec.*19.*cons.* 34.*nu.*1.*lib.*3. *& lib.*3.*cons.*50. *n.*26.*Rodocr.cons.* 13.*nu.*26.*seqq. Luca ad Franch.dec.*400. *num.*10. post mille *D. Romaguer.ad Conciol.ad stat.Eugnb. lib.*2.*rubr.*59. *n.*14.*seqq. Giurba cons.*74. *Card. de Luca de credi.disc.*3.*nu.*6. *de fend. disc.*100. *nu.*2. *disc.*101 *nn.*8.*seqq.* vbi declarat, *de dote disc.*29. *nu.*6. *Mesa lib.*2.*cap.*13.*Catan.dec.*1 r. *nu.*4. *Staiban.obs.*30.*Torre de pact. fut. succeff.lib.*2.*cap.*24. *n.*105.*Rouit.dec.*19. *n.*4.*D.Merlin.contr.*15.*lib.*1. *Ciroc.disc.*70.*n.*34. *Saminiat.caus.*7. *nn.*32. apud *Altograd.contr.tom.*2.*D.Capon.disc ep.*113. *nn.*24. *Prat.ad Pascal.de patr.potest.cap.*6.*ad n.*15.*D.Petra in vit.*200.*n.*3.*& seqq.*

391 Sic si mulier promittat renunciationem omnium successionum fratris, vel patris, si in illa lædatur, quamuis eius maritus fideiubeat pro illa muliere sua vxore, quo ad dictam renunciationem, si dicta eius vxor sit enormissimè læsa, & sic nulliter renunciauit, nec ipse maritus tenetur, *Ias.cons.*133.*n.*34.35.*lib.*4.

Etiam si esset obligatus maritus insolidum cum vxore, *Gratian.dec.*102.*nu.*105.*Ludouic.decis.Perus.*27.*lib.*1.*Franch.dec.*247.vbi *add.Amendol.Eugen.cons.*12.*à n.*100. *Pascal.de patr. potest. p.*3.*c.*7.*n.* 38.*Altograd.cons.*25.

392 Et in casu, quo obligatio principalis mulieris, minoris esset prorsus nulla, minor, aut mulier non tenetur releuare fideiussorem, *Castr. cons.*433.*nu.*3.*lib.*1.*Marchesan.de commiss. appell. in causa obligat.Camer.§.*2.*n.*219.*Caball.cons.*139. *Rota p.*13.*rec.dec.*368.*dec.*400.*n.*1. *D. Scopp. ad Merlin.contr.*4.*nu.*27.*lib.*1. *Capon.discept.*113.*nu.* 26.*Sabell.§.fideiussor n.*5.

393 Sic mulier si se obliget, pro qua obligatione gaudet beneficio Velleiani, gaudet etiam fideiussor illius, quia mulieris obligatio est nulla, *D.Merlin.contr.*55.*lib.*1.*Ann.Robin.de præuent. fol.*219.*n.*22.

Nisi mulier fideiubeat in casu, quo non gaudet beneficio Velleiani, puta si mulier sit heroina, & fœmina illustris exercens iurisdictionem in Castris, & Statu totius domus gubernatrix, in quibus cessat motiuum legis Velleianis, doli, erroris, & deceptionis. *Herring. de fideiuss.cap.*7.*num.*517. *Borrell.in summa dec. tom.*3.*tit.*13.*nu.*145.*Angelis ad Gizzarell.dec.*4. *num.vlt.* Et in alijs casibus, quibus mulier non gaudet tali priuilegio, putà si donet, in donatione incipiente à traditione, *Franch.decis.*379. *n.*3. 16.*D.Marcian.cons.*12.*n.*10.*R.Marinis l b.*2. *c.*238.*n.*12.*Rocc.resp.*53.*n.*29.*lib.*1. Vel quando mulier se obligat pro alio, ex dispositione legali, vt Tutrix, vel Curatrix, *Mastrill.dec.*73.*Gutier.de tutel.p.*1.*cap.*8.*n.*35.*Montan.de tut.cap.*15. *n.*72. *Boer. decis.*124. *n.*13. Vel quando mulier pro intercessione recipit pretium, *l.antiqua. C. ad Velleia. Herring.de fideiuss. c.*7.*n.*433. Si pretium æquale fideiussioni recipiat *n.*438. *Gama dec.*121. licet *Salyc. & Bald. in d. l.antiqua*, dicant cessare Velleianum, etiam si modicum recipiat. Et pro pia Causa, & exoneratione conscientiæ Viri, *Caball.cons.*2. *tom.*1. *Thor. in comp.verb. mulier.de priu.l.caus.piæ priuil.*8. *Nouar.de male ablat. priuil.*42.*n.*7. *Prat. discept.*46. *tom.*2.

tom.2. benè *Luca ad Franch. dec.*279.

Sed quid dicendum in casu, quo mater, & filius erant obligati Titio in mille, mater obligata tanquam principalis, filius tanquam fideiussor, *R.Merlin.contr.*55. *lib.*1. dicit esse nullam obligationem, quia, quamuis appareat principalis, re vera erat fideiussor, cum præsumatur pecunia versa in vtilitatem filij, & respectu illius præsumatur color quæsitus à *n.*16. *Staib.ref.*42. *R. Marin. lib.*2.*cap.*256. quidquid contra dicat *Mucci q.*12.*n.*4.*seqq.* Deinde idem *Merlin.* dicit etiam respectu filij esse nullam obligationem, quia fideiussor, quod probat ex *text.*16.*§.fin.ff.ad Velleian.& l.mulierem, C. eod. Thes.lib.*4.*qu.*6. *n.*5. *Gait.de credit.c.*2.*tit.*7.*num.* 1966. Sed Nos *ad Ronit.dec.*19. *ad n.*10. contrarium diximus, vt valeat contractu respectu filij, in cuius beneficium iuit pecunia, & sic quâsi se obligauerit, vt fideiussor, erat principalis, ex *l.sed Iulianus* 9.*ff.ad Sen.cons.Maced.*

394 Sed fideiubens simul cum muliere, stante nullitate fideiussionis respectu mulieris, tenetur insolidum, *l.si Titius, & Seia,ff.de fideiuss.Mart. Medic.dec.*45.*nu.*4. *cum addit. Tusc. lit.F. concl.* 292. *Sabell.§.fideiussor n.*5. *in fin. Hermosill. l.*4. *gl.*4.*tit.*3.*p.*5.*Ludouis.& Add. dec.*231.560. *Caball.cons.*139.*lib.*1. quidquid contradicant *Harppreƒt.in §.*4. *Instit.de fideiuss.Vidman. de fideiuss. num.*84. *Maur.fol.*368.*n.*47.

395 Maximè si sit obligatus insolidum. *Staiban. obs.*194.*num.*55. *& obs.*31. *num.*26.*seqq. Baron. de effect. minor.ætat.circa contract.effect.*20.*n.*75. *Cartar.dec.crim.*44.*n.*55. *Ludouis.dec.*321.*num.*6. *dec.*560.*Gratian.cap.*122.*num.*10.*Prat. ad Pascal. de patr.potest.p.*1.*cap.*6. *num.*15. *D. Petra in rit.* 200. *num.*12.14. *Add.ad Franc. de protest. cap.*9. *num.*7. *Moccia in syln. cas.forens.cas.*47. quidquid dicat *Rouit.dec.*19.*num.*10. post *Franch.de.*400. *n.*6.*seqq.*

396 Fideiussor, & quilibet alius, qui in contractu minoris, se pro eo obligauit, tenetur erga stipulatorem, minore impugnante contractum, beneficio minoris ætatis, *Menoch.cons.*58.*num.* 39.*cons.*813.*nu.*27.*seqq. Manent.cons.*78.*num.*47. *Serafin.dec.*1324.*num.*7. *Iouins de solemnit. glos.* 22.*§.*20.*Harppreƒt.sup.nu.*76. *Fontanell. dec.*475. *Olea de cess.iur.tit.*2.*qu.*2.*num.*48.*Hodiern. contr.* 43. *num.*62.*Barbos.in l.*2. *C.de fideiuss. minor.Cyriac.contr.*196. *n.*60.*Capon.discept.*113. *num.*22. *Gratian.cap.*122. *ex num.*14.*dec.*172.*à num.*12. *Thes.lib.*4.*qu.*80.*num.*8. *Ludouis.dec.*560. *num.*4. *Dunozet.dec.*611.*num.*6.*Ciroc.discept.*70.*num.*36. *Bonden.collect.*13.*nu.*33.*Gobins consult.* 106.*nu.*6. *Staiban.d. obs.*31. *num.*26. *& seqq Tonnut. de prænent. p.*2. *cap.*18. *num.*36. *Zacch.de oblig. Camer.dec.*110.*nu.*18. *Calà de restit.qu.*28.*nu.*16. *seqq.Herring. c.*27.*p.*4. *n.*113.

Licet contra dicant *Franch.dec.*247. vbi *Luca Amat. cons.*54.*Hodiern.ad Surd.dec.*234.*n.*11.

397 Remanet obligatus, si est insolidum obligatus, *Rodoer.cons.*25.*num.*6.*D.Scoppa ad D. Merlin.contr.*55.*lib.*1.*R.Ponte de potest. Proreg. tit.de succeſſ.mulier.num.*11. *Staiban.sup. Andreol. contron.*64.

398 Quando minor nulliter obligatus est, non quidem naturaliter, & ciuiliter si adsit fideiussor, qui promisit de iudicio sisti pro illo, & iudicatum soluere, non potest huiusmodi nullitatem allegare, *Caualer. dec.*439. contra decisa *decis.* 393.

399 Quando verò ille Minor, aut quiuis alius, pro quo sistere promisit, non erat legitimè captus, & processus erat nullus, fideiussor ipse ad nihilum tenetur, si sistendus absit sine dolo, & culpa ipsius fideiussoris, *Marsil. de fideiuss. nu.*136.*seqq.& n.*350.*seqq.* Diximus *sup.*

400 Idem est, si adsit nullitas mandati, & carcerationis, nam obligatio fideiussoris de repræsentando sub pœna debiti, nullius est efficaciæ, *Rota p.*15.*rec.dec.* 81.*n.*1.*seqq.*

401 Fideiussor accedens secundæ obligationi, factæ à principali, sub prætextu, & supposito alterius præcedentis obligationis, non remanet obligatus, si illa præcedens obligatio supposita vera, & valida, erat nulla, & inualida, *l. cum putarem,ff.famil.ercisc.Duran.dec.*373.*nn.*3. *seqq. Doctissimus Sabell. in §. confessio §. obligatio & resol* 52.*n.*7.

401 Fideiussor, qui promisit sistere in iudicio, & iudicatum soluere pro minore nulliter obligato, potest huiusmodi nullitatem allegare, & per eam se defendere, *Caualer. dec.*393. Nisi fideiussor renunciet omnibus exceptionibus, idem *dec.*479.

403 Imò pro quocumque, etiam maiore, si ille erat illegitime conuentus, *Marsil. de fideiuss. nu.* 126.*seqq.& num.*350.*& seqq.Sabell.ref.*70.*num.* 11.*seqq.Franch.*vbi etiam *Luca dec.*400. *nn.*8. *& seqq.Maur.de fideiuss.*38.*fol.*472.

404 Conclusio illa, quod nulla existente obligatione principalis, sit nulla fideiussoris, intelligitur præsertim quando contractus principalis peccat in forma, non autem in materia, *Ciroc. disc.ep.*70.*n.*35. Diximus *n.*379.

405 Limitatur si nullitas obligationis principalis proueniat fauore speciali, *Ciroc.sup. num.*36. *Prat.ad Paschal.de patr.potest. cap.*6. *num.*11. *ex Franch. dec.*247. *num.*2. *Rota apud Serafin. dec.* 1234.*& dec.*118. *num.*4. inter illas *Farinac. post* 2.*vol.Moccia sylua cas.so ens.cas.*37.*D.Petra in rit.*200.*nn.*14. *Mantica de tacit.lib.*16.*tit.*17. *n.* 33.*Censal.ad Surd.dec.*69.*nn.*7.*Caualc.dec.*31.*par.* 1.*n.*14.

406 Sublimita tamē in fideiussore inducto ad fideiubendum, ex falsa assertione partis, *Ciroc. supr. nn.*38.39.

407 Sublimitatur etiam quando principalis contrauenit ratione enormissimæ læsionis, *Ciroc.n.* 40.41.

408 Fideiussor obligatur non obstante nullitate obligationis principalis debitoris, in pluribus casibus, *Marescott.lib.*3.*cap.*65. *Gratian.cap.*122. *Fenzon.ad stat. Vrbis lib.*1.*c.*112.*lit.F. nu.*77.78. DD. infrà citandi. Quorum prima est, quando con-

contractus non est à principio omnino nullus. 2. Quando obligatio fuit facta à fideiussore, numquam principali, principaliter, & insolidum, DD. in principio citati, *Carthar. dec. 55. nu. 15. Marescott. lib. 2. cap. 65. D. Petra rit. 200. num. 12. Amigant. dec. 4. qu. 142. Tristany dec. 24. à nu. 21. par. 1. Dunozet. dec. 300.* 3. Quando fideiussor obligauit cum clausula *omni modo meliori*, & cũ iuramento. 4. Quando non militat eadem ratio in obligatione accessoria, quam in principali. 5. Quando annullatio obligationis est respectiue, quo ad aliquam personam tantum, propterea ad tollendam omnem difficultatem, bene fuit facta dicta expressio, *D. Raynald. obs. crim. lib. 2. c. 16. §. 17. n. 8. Natta cons. 262. nu. 14.* Mohed. dec. 2. *de fideiuss. Caualer. dec. 301. nu. 3. Rota post Cenc. de censib. dec. 192. 193. Munr. de fideiuss. p. 2. sect. 1. c. 5. Felic. de societ. cap. 29. num. 49. Gratian. cap. 122. 310. nu. 28. cap. 691. nu. 26. Montan. de tutel. c. 33. num. 491. seqq. Tusc. lit. F. concl. 292. Ricc. collect. 3881. 3936. 3019. Marescott. lib. 2. cap. 65. Ludouis. dec. 321. 560. 564.* vbi ampliat stante clausula: *omni modo meliori, obligatione Camerali*. Item vbi nullitas fuit introducta fauore aliquo speciali, qui non militat respectu fideiussionis, secus si fauore publico, vel ipso iure, ex dispositione Iuris communis, vel ex omissione formæ substantialis ipsius contractus, nisi exprese se obligasset in casu cuiuscumque nullitatis, vt bene explicant *D. Vrceol. de transact. qu. 24. num. 66. & qu. 74. nu. 59. seqq. D. Romaguera ad Conciol. ad stat. Eugub. lib. 2. rubr. 59. nu. 14. seqq. Sabell. §. fideiussor num. 5. 10. 35. Rota p. 13. rec. dec. 380. nu. 11. 12. p. 13. dec. 443. nu. 18. Rota* apud *Farinac. p. 1. tom. 1. dec. 50. 55.*

409 Et licet verum sit, obligatum principaliter non iuuari nullitate principalis, ex DD. supra citatis. Tamen id non procedit, quando obligatio principalis est de se præsentando, cui accessit fideiussio, nam si principalis non potest præsentari, quia effectus clericus, fideiussor etiã obligatus principaliter non tenetur, *Ronit. dec. 19. R. Marin. alleg. 147.*

410 Fideiussor in contractu censuali potest interuenire nedum in annua solutione, sed etiam pro immunitate fundi, & etiam in casu nullitatis, nisi nullitas resultet ipso iure ab ipso initio contractus, sed non potest obligari in euentum peremptionis fundi, vel quando non est frugifer, & c pax oneris impositi, quamuis promiserit vti principalis principaliter, & insolidum, vel cum iuramento, cum hæc sint contra naturam contractus censualis, *Cenc. de censibus qu. 52.* Videndus *Vrceol. consult. 13. n. 26. seqq.*

411 Fideiussor census, quando remaneat obligatus, non obstante nullitate, quando illa prouenit ex defectu materiæ, secus si ex defectu formæ, *Vrceol. de transact. qu. 24. nu. 60. Sabell. §. census n. 28.* Diximus *sup. n. 379.*

412 Et notabilis est conclusio, quod obligationes nullæ, licet substineantur vigore iuramenti, tamen si soluant obligati, possunt repetere solutum, *Grammat. dec. 58. nu. 6. Franc. Marc. dec. 411. num. 21. p. 1. Gratian. cap. 14. num. 55. Sperell. dec. 131. n. 48.*

413 Si principalis debet speciem, fideiussor non potest teneri ad pecuniam, & ea fideiussio decernitur nulla, quia non potest fideiussor obligari ad id, ad quod principalis non obligatur, *l. si quis 37. ff. de fideiuss. l. si ita 43. l. cum ex 46. ff. eodem*, de qua re latius *infrà*.

414 Verum exceptiones cõpetentes debitori an competant fideiussori, distinctio est, vt omnes exceptiones reales, seu rei, & obligationi cohærentes, quæ debitori competunt, fideiussoribus eius, vt etiam inuito reo principali, vtiliter conceduntur. *l. stipulatus 15. & l. 32. ff. de fideiuss. Bertazol. de claus. cl. 41. gl. 7. num. 4. Marsil. de fideiuss. num. 173. 267. 284. R. Marinis lib. 1. c. 133. num. 20. seqq. Pation. de locat. cap. 44. nu. 44. Marsi eo. sult. 785. num. 18. 21. Conciol. alleg. 23. num. 5. 6. 7. & 55.* Idem *Doctissimus Olea tit. 6. qu. 11. num. 22. Annecchin. de præsent. fol. 219 num. 22. seqq.* Muscatell. *in praxi fid. par. 2. qu. 3.* Dicuntur exceptiones reales, quia rem ipsam afficiunt, & non personam debitoris. Exceptiones verò personales, quæ personæ rei principalis cohærent, non iuuant fideiussoribus, latè *Harppreat. instit. de fideiuss. § 4. num. 69. seqq.* late *Gobius consult. 58. Staiban. res. 31. num. 23.* vbi *nu. 24. seqq.* dicit fideiussorem renunciantem omni legum auxilio, posse vti exceptione reali, Cald. *de restit. qu. 28. Noguerol. alleg. 15. num. 50. Vidman. sup num. 98. Fontanell. dec. 471. 472. 475. Petris cons. 52. num* 20. Diximus Nos late ad *Ronit. cons. 50. lib. 3* vbi tota materia, ad dictum locum remictimus DD. Lectores, *Olea de cess. tit. 6. qu. 2. num. 10. Herring.* latissime *de fideiuss. cap. 17. p. 4.* Conciol *alleg. 23. Cyriac. contr. 546. nu. 48. 52. seqq.* Vbi hoc firmat, etiam principali inuito, post *Franc. de fideiuss. Magon. dec. Flor. 210. n. 3. 4. Vvessemb. & alios ex l. 19 de except. Bou dill. lib. 2. polit c 18. num. 146. & lib. 5. c. 1. nu. 97. Ricc. collect. 707. 771. Gusm. de euict. qu. 10. Barbos. l. 7. a numer. 174 de Indic. Salgad. labyr. p. 1. cap 17. & seqq. & 2. part. c. 30. à num. 26. & 74. & 3. part. cap. 1. numer. 186. Ayll. ad Gomez lib. 2. var. cap. 13. num. 29. cap. 14. num. 10.* Cyriac. *contron. 546. Doctiss. D. Ariot. Beniel conf. 36 n. 84. Auendan. de metu lib. 2. c. 6. n. 74. Harppr. sup. Inst. fol. 820.*

415 Exempla sunt, primum, exceptio non numeratæ pecuniæ competens principali, competit fideiussori, *Staiban. res. 31. num. 75. ad text. in l. tam mandatori. C. de non numer. pecun. Castill. to. 4. contr. 14. n. 39. Herring. de fid. c. 27. à nu. 16. Nos ad Ronit. cons. 50. lib. 3. n. 2.*

416 Et illam potest opponere, quamuis debitor contradicat, & quamuis confiteatur vere pecuniam recepisse, *Staiban. num. 26. Franc de fideiuss. cap. 3. num. 74 Herring. de fideiuss. p. 4. c. 27. num. 48. seqq.* Idem *Staiban. ibid. obs. nu. 22. seqq. & nu. 33. 34. Petris cons. 52. num. 20. Nouar. dec. 4. num. 11. Muta dec. 6. num. 8. Barz. dec. 96. num. 1. Fontanell. decis. 471. seqq. Nos ad Ronit. cons. 50. lib. 3.*

lib. 3. nu. 1. Annechin. de praevent. fol. 220. n. 22.

417 E contra viget, vt non possit quis audiri in obligationibus incusatis, nisi in vinculis, vel facto deposito, procedit contra principalem, & fideiussorem insolidum obligatum. Verum non contra Actuarium, qui tenetur insolidum, & ita decisum refert *Staiban. ref. 31. n. 28. 31.*

418 Lite pendente cum principali debitore, fideiussor exigitur, Ibid. *Staib. n. 36.*

419 2. Exemplum: Exceptio rei iudicatae, *ex exceptiones 7. §. rei, ff. de except. Noguerol. alleg. 15. n. 45. 46. Anna consil. 89. nu. 6. consil. 99. nu. 9. Ponte consil. 137. nu. 14. Ric. dec. 281. n. 8. p. 2. Nos ad Ronit. consil. 50. nu. 3. lib. 3. Rossignuol. in praxi tit. de locat. §. 10.*

420 Iuris iurandi, *Herring. cap. 27. à num. 16. Nos sup. num. 4.*

421 3. Exceptio doli, *Franc. de fideiuss. c. 3. nu. 34. & seqq. Nos n. 5.*

Sic reus dolo venditoris se laesum esse doceat, & agat beneficio, *l. 2. C. de resc. vend.* hoc beneficium competit etiam fideiussori, *Caballin. de euict. §. 2. num. 20. Suar. thes. comm opin. litt. F. num. 174. 175. Maur. de fid. p. 1. §. 56. fol. 633. Mangil. de euict. qu. 174. nu. 19. Melius consil. 116. nu. 8. seqq.* Idem *Mangil. q. 87. nu. 7. qu. 93. n. 3. Nos sup. n. 5. vers. Ideo.*

422 Idem dicendum in exceptione metus causa *Sebast. Medic. de casib. fortuit. p. 2. qu. 7. n. 35. Franc. de fid. c. 3. n. 45. Grass. de except. except. 11. nu. 101. Herring. de fid. c. 27. à num. 16. Auendan. de metu lib. 2. c. 6. n. 74. 75. Nos ibid.*

423 4. Exemplum, Exceptio intercessionis, quae dicitur mixta, purà mulier intercessit contra Senatum Consultum Velleianum, & sic, sicut ipsa vtitur exceptione Velleiani, vtitur etiam eius fideiussor, *l. si mulier. §. 1. ff. ad Velleian. Franc. de fid. c. 3. à num. 51. Herring. de fid. cap. 27. §. 4. nu. 56. D. Merlin. contr. 55. lib. 1. Nos n. 9.*

424 5. Exemplum, Exceptio Macedoniani, etiam mixta, *Mansill. de fideiuss. qu. 36. nu. 269. Franc. & Herring. sup. Nos nu. 7. Annechin. de praevent. fol. 219. n. 22.*

425 6. Exceptio vsurarum, *Franc. de fid. c. 3. n. 39. seqq. Herring. sup. num. 51. Maur. de fid. §. 28. fol. 543. Grass. except. 28. n. 79. Magon. dec. Flor. 120. n. 4. Nos n. 8.*

426 7. Exceptio praescriptionis, illa quae ipso Iure obligationem tollit, *Maur. de fid. fol. 530. §. 23. Franc. de fid. cap. 3. n. 31. Herring. d. cap. 27. p. 4. nu. 44. Nos num. 9. Mesa c. 12. nu. 6. lib. 2. Mangil. de euict. qu. 200. nu. 50. Mansius de fideiuss. c. 10. n. 75. Dostius, Olea in addit. ad tract. tit. 5. qu. 1. num. 7.* Idem *Mesa lib. 2. c. 14. à n. 13.* Secus si ipse fideiussor fuerit in causa, quod debitor principalis praescriptione liberetur, *Olea sup. n. 8.*

Fideiussori non currit praescriptio, vel saltem ad minus requiruntur 30. anni, & plus, *Staiban. obs. 82. n. 17. 17.*

427 9. Exemplum, vbi prohibetur simpliciter contractus, nam eo casu si non subsistit cum principali, non subsistit cum fideiussore, sic potest allegare nullitatem obligationis principalis *Gratian. cap. 122. nu. 14. seqq. Castill. lib. 6. p. 1. controv. 168. n. 57. & p. 2. c. 169. nu. 2. Nos n. 11. D. Petra in rit. 163. n. 9.*

10. Praeuentione facta per debitorem vti potest fideiussor, imo si fideiussor soluat non praeueniendo dicta praeuentione, si soluat non potest repetere à debitore, *Annechin. de praevent. fol. 222. n. 34.*

428 Exceptiones quae competunt principali debitori non ratione rei, sed suae personae, non competunt eius fideiussori, *Brun. de cess. bon. qu. 8. nu. 3. Maur. de fid. p. 2. §. 21. n. 11. Castill. to. 6. p. 2. contr. 168. n. 11. Barz. dec. 56. nu. 5. & seqq. Fontanell. dec. 473. n. 17. seqq. Herring. p. 4. c. 27. nu. 76. seqq. Rota Rom. apud Duard. de censib. decis. 133. num. 6. Mantica de tacit. lib. 16. tit. 16. Nos sup num. 12.*

429 Primum exemplum est in exceptione, ne quis teneatur vltra quem facere potest, *Gomes lib. 2. var. cap. 11. nu. 52. & c. 13. num. 20. c. 14. nu. 9. Gutier. pract. lib. 1. qu. 48. à num. 41. & 58. Salgad. labyr. p. 2. c. 30. à num. 26. & 74. Diana tom. 6. tract. 5. res. 50. 32. Staib. ref. 103. nu. 161. 162. & obs. 31. nn. 40. 41. Gratian. cap. 799. nu. 54. R. Marin. lib. 1. c. 133. num. 20 Nos n. 13. Olea in addit. tit. 4. qu. 3. num. 22.* vbi limitat, si iudicium pro principali debitore suscipiat, vel vt faciat citari debitorem principalem, vt ex persona sua opponat istam exceptionem *Castagna de benefic. ded. ne egeat. qu. 4. num. 12. Felin. c. solict. qu. 31. num. 55. Herring. de fid. c. 27. p. 4. nu. 81.* videndus *Barbos. in l. maritum n. 83. ff. solut. matrim.*

430 2. Exemplum est exceptio fori. *Guttier. lib. 1. qu. 148. à num. 70. Gujn. de euict. qu. 10. Caball. cas. 153. Vela dissert. 44. n. 61. Ayllon. ad Gomez lib. 2. cap. 13. nu. 19. Staiban. ref. 113. nu. 28.* & declaratur *Franch. dec. 400.* vt procedat, quando fideiussit pro clerico soluere, quid fuerit iudicatum, & fuit nulliter iudicatum per secularem *num. 19. 30. Herring. de fideiuss. c. 13. n. 11. c. 27. p. 4. n. 79. Vrsill. ad Afflict. dec. 206. Guid. Pap. dec. 562. nu. 6. & sing. 449. n. 1. Nos n. 15. Scialoya de foro compet. c. 30. Frances de competent. c. 86. Olea de cess. iur. tit. 5. q. 5. nu. 1. tit. 6. qu. 4. num. 23.* Idem *Staib. ref. 109. n. 19. seqq. Cortiada dec. 153.*

Nam fideiussor in proprio foro, & domicilio conueniendus est, *l. x. C. de iurisd. omnium iudic. l. 2. vbi gl. verb. signatur. C. vbi in rem act. Mysing. cent. 2. obs. 5. Herring. de fideiuss. c. 23. à n. 5. Maur. cod. tract. fol. 114. Osuald. ad Donell. lib. 17 c. 11. lit. C.*

Sed contrarium est verius ex *text. l. si pupillus 6. ff. de fid. tutor. c. ex rescripto 6. de iurisd. l. cum eorum, C. de sent. inter loc. omnium Iudic. l. cum vendente C. vbi cauf. fiscal.*

Eo magis, quod causa principalis, & fideiussoris est connexa, & indiuidua, *Bartol. in l. gracè, §. illud nu. 4. ff. de fid. Menoch. de arbitr. cas. 85. n. 18. consil. 795. n. 14. Maldon. Sylua resp. lib. 1. resp. 6. n. 1.*

Et ideò, qui est Iudex competens principalis, est quoque fideiussoris, *l. si quis ex argentarijs §. ita.*

§.rationem. & ibi Bal.ff.de edend. Gusm.de euict.q. 6.à n.47. Barbos.axiom.51.& in clem.2. nu.6. de Iudic.

Et si daretur locus, quod fideiussor traheret ad suum forum, cum iam esset præuenta iurisdictio cum principali, diuideretur continentia causæ, quod ius repugnat, l.nulli, C. de iudic. Capyc. dec.122. vbi Addentes, Parlador. lib.2. quotid.c.9. Mysing. cent.1.obs.43.Gayll obs. cap.9. n.5.lib.1.In terminis Pacian.de probat.lib.1.c.26. n.46.Herring.d.c.23.n.49. Maur.sup.num.2. vers. contrarium, Auendan.de metu lib.2.c.6.num.41.& seqq. Diximus sup.n.243.

431 Si verò loquamur de fideiussore iudicij, ipse condemnatus ad soluendum per Iudicem, coram ipso,licet incompetenti, potest conueniri debitorem;confideiussores, & possessores,& hanc distinctionem de fideiussore contractus, & iudicij faciunt Roder. Suar.in l.2.tit.de los emplazamientos n.23.24. Bertazol.claus.43.gl.8. n.2. Lara de vita homin.c.21.nu.69.Grattan. cap.154. Trentacinq.var.lib.2.tit.de expensis res.3.n.4.Gusman.de euict.qu.16.nu.49.Cancer.var.p.2.c.5.num. 34.Olea de cess.iur.d.tit.5.qu.5.n.2.& seqq.Sabell. §.fideiussor n.49.& §.sententia n.45. Christin.decis. 145.n.3.seqq.Calvin.de æquit.lib.3.c.230.

432 Ideò fideiussor Clerici, si sit laicus, potest coram Iudice laico conueniri, nec declinat forum ex persona principalis, cum priuilegium Clericatus sit quid personale, & non extenditur ad alios. Posset tamen Clericus,tamquam necessarius defensor comparare,& declinare forum, quamuis hoc non trãseat sine difficultate, Caball.ref.crim.153.Vulpel.de libert. Eccles. p.3. n.28.Marsil.de fid.n.311.Gratian.c.226.n.42.Affl dec.207.Sabell.ref.81.n.11.& 12. & ref.75.n.19. Mangil.de euict.q.6.Cortiad.dec.153. Franc.q.86.

433 Laicus pro Clerico, vel etiam alio laico coram Iudice Ecclesiastico,apud acta fideiubens, potest saltem per censuras coram Iudice Ecclesiastico, vel per impartitionem brachij secularis, compelli, secus tamen si promiserit extra acta, nam tunc absque dubio non potest se tueri exceptione fori Clericalis, sed subest Iudici laico, Sansel.dec.160. Rouit. dec.19. vbi nostra Additio, Frances d.q.86.

Licet alias fideiussio præstita coram Iudice incompetente,de parendo eius mandatis,vel de soluendo iudicatum, vti fundata semper iudicio nullo, est ipso iure nulla, Natta cons.82.n.1. vol.1.Franch dec.400.du.8. Herring.de fid. c.14. n.3.Maur.eod.tract.c.29.fol.465.

434 Verum fideiussor conuentus à fisco, potest debitorem coram fisco conuenire, siue habeat iura cessa, siue non, quidquid dicat Rodoer. ad Marin.lib.1.c.146.num.7. si non habeat cessionem, Olea de cess.tit.5.qu.5.num.4. Sabell.§.fideiussor nu.57.§.fiscus nu.18. Magon.dec. Luc.52.n. 31.32. Gratian.cap.154. n.21.seqq. Peregr. de iure fisci lib.7.tit.1.num.7. Maur.de fid.p.2. sect.6. cap.8. num.2.Barbos.in l.cum vendente num.4. C. vbi caus.fiscal. Scialoya de foro compet.c.24.n.10. Tom.III.

R.Marin.lib.1.res.146.nu.13. Fermosin.alleg.3.nu. 14.alleg.10.n.2.p.1. Boler.de decoct.tit.2.q.2. n.8. Lara de vit.hom.c.21.nu.60.Rouit.in pragm. 63.n. 3.de offic.proc.Cæs. Nouar.in prag.62.Cortiad. post mille dec.252.n.16.

435 3. Exemplum in contractu prohibito fauore minoris, valet contra maiorem fideiussorem, l.& si is 9. §.pignora,C.de præd.minor.Gratian.cap. 112.num.14.seqq.Castill.lib.6.p.2.contr. 168.n.57. Ludouis.dec.321.nu.6. dec.560.num.5.Nos nu.16. Rota post Zacch.de obligat.cam.dec.242.n.8. Merlin.de pignor.lib.2.q.78.n.23.Ciroc.disc.70.nu.36. quidquid dicat Gizz.ad Capyc. Latr.decis.19.n.8.

436 4. In exceptione cessionis bonorum,inuentarij,& restitutionis in integrum, Maur. de fideiuss.p.2.sect.9.c.10. Fenzon. ad stat. Vrbis c.161. num.39. P.Diana in summa verb. cessio num.18. Tonnut.de præuent.p.2.c.18. nu.8. Donad. de renunc.lib. 2.c.2.nu.98. Rosis select.obs.64. Anna alleg.17.Salgad.labyr.p.2.c.40.ex n.31. Rossignuol. in praxi eheol.tit.de locat.contract. 22.tit.de fideiuss. §.9. Nos n.17. Andreol.co tr.208.n.40.seqq.Herring.de fideiuss.c.20.§.16.n.35.seqq. Cyriac. contr. 510. Ayll.ad Gomes.lib.2.cap.14.n.10. Diana to. 6.tract.3.c.166.D.Petra in rit.287 nu.128.129. D. Mansi consult.497.n. 11.

437 Verum fideiussor ipse potest cedere bonis, D.Petra in rit.163.n.10.Cabal.res.77.n.7.Frãch. dec.358.507.Guazin.de conf.ampl.68.concl.16.

438 Et in omnibus casibus, quibus fideiussores iuuari possunt exceptionibus principalis, illis possunt vti Inuito, negante, & contradicente principali,l.omnes,ff.de except. Herring.de fid.cap. 27.par.4.nu.5.6.Maur.de fid.par.2.§.11.num.7.fol. 525.Zanger.de except.3.par.vltim.cap. nu.59. Pacif.de Saluian.Insect.5.cap.1.à num.79. Arias de Mesa lib.2.c.12.nu.5.Castill.d.contr.14.tom.4. nu. 40.Mantica lib.16.tit.15.Nos nu 18.

439 Et tali exceptione iuuatur fideiussor, etiam si illa sit orta, non tantum ante, verum etiam, post quam Intercessit, l.verum, ff.de compens.t. Maur.de fid.p.2.§.11.nu.9.fol.525.Pacific.de Salu. Insp.5.cap.vnic.nu.100. Fontanell.dec.471.num. 18.Mantica d.lib.16.c.15.Nos nu.20.

440 Quoad moratoriam, licet possit dici, quod non gaudeat fideiussor illa, concessa principali, Menoch.de arbitr.cas.203.num.26. Farinac.qu.29. nu.26.Mesa lib.1.cap 17.num.14. Barz. dec.78.à nu.4.Maur.de fideiuss.fol.547.§.39.

441 Tamen in contrarium est veritas, quia fideiussor non potest molestari,nisi prius excutiatur principalis,auth.præsente, C.de fideiuss. sed in casu proposito,principalis iste non posset discuti,stante dicta moratoria,ergo.&c.

442 Secundo, Si posset fideiussor molestari,non posset agere contra principalem, & sic obstaret exceptio cedendarum, l.si seruus, ff.si quis caut. Canalc.dec.31.nu.2.3.par.1.Et stante dicto beneficio cedendarum, quis fideiubet, quod est dicere,vt à debitore recuperet,alias nullus fideiuberet,Afflict.dec.343.num.4.R.Leo dec.146. num.6. igitur si non frueretur tali moratoria, amitteret

E tale

tale beneficium,quod non est permittendum. Hanc opinionem tenent *Vrsill.ad Affl. dec.288. nu.1. Antonell.de tempore legal.lib.1. cap.28.nu.6. Staiban.obs.31. nu.37.seqq.* vbi decisum per S.C. refert *Fontanell. dec.471. tom.2. R.Marinis lib.1. cap.133.nu.20.& ad Reuert.dec.406. nu.2.D.Petra rit.287.nu.119.& 128. Nos sup.nu.24. Xart. ad Capit.Sard.lib.1.tit.6.cap.5.nu.11. Thorus.in comp.verb.dilatio, & in suppl.verb. Itidem dilatio Coppen.obs.34.nu.6.Treut.par.2.disp.24. de benef. cred.thom 4. Fontanel.dec.472. 473. Card.de Luca de credit.disc.98.Pascal.de Patr.pot.par.2.cap.9. num.7. Hodiern.ad Surd.dec.301.num.2. Staiban. res.46.*

443 Cautela est,vt compareat principalis in Iudicio moto per creditorem cōtra fideiussorem, & illam moratoriam opponat,nam illam potest opponere,ea ratione, quia cum principalis sit necessarius defensio fideiussoris, est speciale in eo, vt possit iuuare fideiussorem, ex Iure proprio ipsius defensoris, *Gratian. c.122.190.n.38. Nos ibid.num.25.Staiban.obs.31.num.37. & seqq.* vbi decisum refert per S. C. *Fontanell. dec.471. 472.D.Pasqualin.sup.prag.fol.45.nu.7. Barz.dec. 56.nu.18.20.Surd.dec.301.num.16. Herring.cap. 27.par.4. num.78. Caroc. de except. except.168. num.29.*

444 Verum fideiussor non gaudet moratoria principalis,quo ad id, quod ante dilationem debebat, *Herring.de fideiuss.cap.20.§.12.num.21.Cyriac.controu.249. num.3.seqq. Palma allegat.108. num.7.*

445 Et omnia,quæ diximus de fideiussore, non procedunt quoad illum,qui vt correus,& insolidum obligatur, nam eo casu,quamuis corruat obligatio principalis, nam corruit obligatio fideiussoris huiusmodi, *Ludouis.dec.321.* vbi Additio *num.13.Barz.dec.56.Marescot.lib.2.cap.65. Cartar.dec.trim.44.nu.55.Fontanell.dec.472.seqq. Merlin.de pign.lib.2.qu.78.num.21. Rota dec.42.* post *Merlin.de pign.D.Petra in rit.200.nu.11.14. Arias de Mesa lib.2.c.14.Nos nu.26.Palma d.alleg.108.nu.8.9.* quidquid dicat *Gizz. ad Capyc. Latr.dec.19.nu.11.*

446 Vel si ipse fideiussor se obliget etiam in casu nullitatis obligationis principalis, *Rota Rom.* post *Merlin.d.qu.78.nu.28.Caroc.discept.70.num. 37.Ludouis.dec.560. & 564. Gratian. cap.122.nu. 26.Cenc.de censib.qu.74.nu.13.Nos nu.23.*

447 Nisi essemus in exceptione,quæ oriretur in contractu, ob deficientiam formæ in illo à statuto requisitæ, *Surd.dec.268.num.8.seqq. Serafin. dec.787.nu.15.Maur de fid.cap.5. nu.3.fol.181.§. 46.num.1.fol.627. Thomas.de tut. tit.19.nu.566. D.Melius obs.37.nu.20.21.22. Barz.dec.99. Nos num.28.*

448 Sed moratoria data à Principe non gaudet fideiussor, *Antonell.de temp.d.c.28.nu.6.* quod intellige in causa ciuili debiti, secus criminali de præsentando, *Reg. Marin. lib.1.res.133.num.11. Card.de Luca de credit.disc.98.num.4.* Imò pendente dilatione data à lege,velPrincipe,tenetur cauere de soluendo post dilationem, *R.Latr.dec. 114.nu.11.*

449 Et minor pars creditorum potest agere cōtra fideiussorem, *Antonell.d.n.7.*

450 Fideiussori,qui soluit pro debitore,non obstant exceptiones,quas debitor creditori suo opponere posset, *Olea in addit.ad Tract.de Cess.tit. 6.qu.11.nu.2.*

451 Exceptione pacti cum debitore initi,fideiussor vti potest, *Gomez.lib.2.var.cap.13.nu.20.cap.14. num.82.Marescot.lib.2.cap.126. Vela dissert.37.à nu.12.Torre de pact.fut.success.lib.3. cap.2.nu.89. Vela dissert.37. nu.12.* vbi *nu.16.*& bene limitat, si fideiusserit animo donandi,post *P.Barbos.in l. 1.4.p.nu. 106.ff.solut.matrim.*

452 Exceptio transactionis cum eo initæ, *Valeron.de transact.tit.2.qu.8.*

453 Exceptio non implementi, ex parte creditoris, *Cyriac.contr.546.*

454 Sicut hæres non potest conueniri ante exequias, & intra nouem dies à tempore mortis principalis debitoris, ita non potest conueniri fideiussor, *D.Petra in rit.287.fol.155.*

455 Fideiussor hæredis cum b.I. & Inuentarij, nomine proprio obligati, non tenetur nisi in quantum facere potest, *D.Petra sup. num. 128. col.2.in medio.*

456 Fideiussor gaudet exceptione rei iudicatæ competenti principali, *D.Petra sup.num.128.in fine.*

457 Fideiussor obligatus præsentare debitorem intus carceres intra mensem,non tenetur si ille obtinuit dilationem quinquennalem, *D.Petra sup.* Vel sit mortuus, *Bottilier. de success.ab intest. theor.27.nu.12.*

458 Fideiussor de Iudicatum soluendo potest dicere de nullitate sententiæ, latæ contra suum Principalem, *D.Petra in rit.217.nu.4.*

459 Fideiussor soluens debitum non potest cogere creditorem ad liquidandum Instrumentū contra debitorem, cum satis sit si ei cedat actiones, *Franc.dec.353.Ricc.colle.3.152.*

460 Verum si creditor agat contra fideiussorem pro liquidatione, ille potest opponere cessionē Iurium sibi fieri ante omnia,non obstante statuto mandante nihil opponi posse *D. Petra in rit. 166.num.147.*

461 Si principalis potest pro debito carcerari, non potest fideiussor nobilis, *Villar.lib.1.resp.6.* Quamuis valeat contractus, cui accessit fideiussor,si deinde rescindatur, fideiussor non obligatur, *Torre de pact.fut.success.lib 2.cap.24. nu.204.Vela dissert.47.à nu.12.* Si rescindatur læsione, *Maur.de fid.fol.636.§.62.*

462 Fideiussor non potest appellare quando nō potest principalis, *D.Catan.dec.46.n.33.35.Castil. lib.4.contro.cap.14.* Licet contra dixerimus *Nos ad Rouit.cons.50.nu.3.lib.3.*

463 Et sicut sentit præiudicium à sententia lata principalis,sentit ipse fideiussor iudicij, fideiussor verò contractus recipit aliquod præiudiciū, *D.Catan.d.dec.46.nu.27.*

464 Be-

464 Beneuerunt fideiussor prosequi potest, tanquam suam, appellationem per principalem interpositam, *Catan.dec.46.nu.19.20.*

465 Fideiussor in constitutione census cum principali sunt duo rei debendi, & ambo tenentur soluere, *Catan.dec.13.nu.22.& dec.14.nu.35.* vbi quod quilibet insolidum tenetur.

466 Qualiter fideiussor possit defendi à principali, contra creditorem, in illis exceptionibus, quæ fideiussori non competunt, *Gratian.cap.12. Maur.de fid.p.7. sect.9.§.10. Sabell.res.cap.75.nu.19.cap.81.nu.11.12.*

467 Fideiussor, licet possit dici, quod compensationem non admittat, *l.16.ff.de compensat. l.18.§.1.l.23. cum concord.* Tamen in contrarium est veritas, *Donell.in Letus 9.num.7. C. de compensat. Pithard.in §.in bonæ fidei n.23.Instit.de action.* post alios *Sabell.§.exceptio. nu.36. Andreol.contr.109.nu.40. Cyriac.contr.536.nu.47. Merlin.de pignor. lib.5.qu.8.Conciol.alleg.23.num.6. Medic.de compensat.qu.4.p.2. Coppell. eod.tract. cap.3.num.28. Bersan.eod.tract.cap.3.qu.2.num.7. Herring.de fid. c.20.§.6.num.4.Olea de Cess.Iur.tit.6. qu.11.n.22.* post hos, & mille, *D.Guttier.de compensat.lib.4. qu.20.num.22.seqq.Zamoran.de compensat. disp.5. cap.15.& disp.7.cap.7. D.Artot.Beniell.consil.49. num.2.*

468 Quæ conclusio ampliatur pluribus modis, primo. Vt non solum possit opponere compensationem de sui principalis credito, sed etiam de vtroq; simul, vid. si forte alterutrum eorum non adæquet totam summam, pro qua fideiussit, *l.5. C.de compensat. Bersan. de compensat. cap 3.qu.2. num.8.* post alios *D.Guttier.sup.nu.41.Annechin.de praeuent.iui. 323.cap.5.nu.13.*

469 Secundo, Vt fideiussor compenset quamuis debitor principalis declaratus esset in bannum, *Herring.de fideiuss.c.20.§.6.num.5. Nig.de except. cap.13.§.8.num.10.D.Gutlier.sup.nu.42 seq.*

470 Tertio. Quamuis debitum, quod velit compensare esset naturale tantum, *Bersan.sup.num.9. D.Guttier.nu.44.Amat.dec.41.nu.6.8.*

471 Quarto. Vt possit compensare, quamuis debitor principalis nolit, *Maur.de fideiuss. sect.9. cap.11.num.7.Magon.dec. Flor.110.num.3.4.Herring.de fid.cap.27.par.4.nu.5.6. Becc.cons 45.num. 46.lib.1.Castill.contr.lib.4 cap.4.nu.76..Zanger.de except.par.3.cap.8.nu.35.Mantica de tacit.lib.16. tit.15.num.11.Bersan.de compensat.cap.3.qu.2.nu. 10.Bertazol.de clauf.cl.41.gl.8. nu.4. Graff.de except.except.t.16.nu.43.Olea sup.nu.22.Cyriac.contr. 546.nu.50. Conciol alleg.23. nu.6. D.Guttier.sup. num.45.46.*

472 Quinto. Quamuis debitum debitoris principalis, aut fideiussoris superueniat post condemnationem secutam, & sententiam transactam in rem iudicatam, *l.& post rem, ff.de transact.Paris. cons.121.nu.6. Bersan.de compensat.cap.3.qu 2.nu. 12.Nig.de except.c.13.§.8.nu.6.Zanzer.de except. p.3.c.8.nu.34.Guttier.nu.47.*

473 Sexto. Quamuis debitum sit ortum ante, vel post fideiussionem, *Paris.cons.121.num.8.vol.1. Conciol.alleg.23.nu.7.Marescot.lib.2. cap.121.nu. 119.Zanger.de except.p.3.c.8. nu.33. Bersan.de cōpensat.c.3.qu.2.num.14.Nig.de except.cap.13.§ 8. num.6.Maur.de fid.sect.9.cap.12.nu.4. D.Guttier. num.48.*

474 7. Quamuis principalis debitor compensare impediatur à Iure, *Herring.de fid.cap.20.§.6.nu. 5.Nig.de except.cap.13.§.8.num.10. Bertazol.de claus.claus.41.gl.8.nu.4.Medic.de compensat. qu.4. nu.2.p.2.Bersau.de compensat.c.3.q.2.n.15. Maur. de fid.sect.10.c.9. nu.5.Guttier.nu.47.*

475 8. Quamuis principalis debitor esset obligatus soluere absq; compensatione, *Bersan.de compensat.c.3.qu.2.nu.18.Guttier.nu.50.seqq.*

476 9. Potest compensare siue principalis debitor sit soluendo, siue non, *Zanger.de except.p.3. c.8.nu.46.Bersan.de compensat.cap.3.qu.2.num.20. Dom.Guttier.nu.52.*

477 10. Vt correi possint petere, vt compensatur id, quod à creditore alicui eorum debetur, quamuis non sint socij, si tamen inuicem fideiusserint, *Bersau.nu.12. Coppell. de compensat. c.3.nu.30.Guttier.n.53.*

478 11. Quamuis principalis debitor exciperet suam culpam, puta quia esset excommunicatus, *Nig.de except.c.13.§.8.nu.10.D.Guttier.n.54.*

479 12. Præsertim si fideiussor debitoris principalis fiat hæres, & excipiat de sua rata, pro qua reperitur hæres, si illa debitum æquat, vel de rata cohæredum, & illi ad stipulentur, seu assentiant quo ad debitum totum extinguatur, *Nig.d. §.8.nu.5.Guttier.nu.55.*

480 13. Vt fideiussori liceat non solum excipere de quantitate sibi debita, sed etiam de debita ei, pro quo fideiussit, quamuis ille non excipiat, *Nig.sup.num.9. Herring.cap.20. §.6 nu.4.Guttier. sup.num.56.*

481 Non potest opponere quandò fideiussor ex alio capite ab ipso debitore conuenitur, *Carpzou.lib.2.resp.103. Brunem. in l.verum est num.4. ff.de compensat.*

482 Fideiussor de alio debito à debitore, pro quo fideiussit conuentus, nequit ob fideiussionem compensare, *Carpzou.lib.2.resp.103. Brunem.in l.quod in diem nu.1.ff.de compensat.D.Guttier.sup. num.57.*

483 Fideiussor potest accedere cuicumq; alienæ obligationi, *§.1.Instit.de fideiuss.* siuè re siuè verbis, siue litteris, siuè consensu contractæ fuerint, *Harpprect.§.in omnibus Instit.de fideiuss.Oñat.sup. nu.44.D.Rotea disp.156.nu.1.*

484 Siuè præsenti, idest iam existenti, eo tempore, quo contrahitur, siuè futuræ, *§.3.Instit.de fideiuss.l.4.l.6. §.vlt. ff.de fideiuss.l.35. ff.de iudic. l. eo tempore 50.ff.de peculio,Oñat.sup.num.43.Bellon.in §.fideiussor Instit. de fideiuss.Maur.de fideiuss. p.2.sect.1.c.2.Harpprect.§.3.Instit.de fideiuss.nu.1. & seqq.*

485 Durat quatenus durat causa, pro qua fuit præstita, *Castill.dec.150.nu.5. dec.237.nu.25. Intrigl.cons.2.nu.91.*

486 3. Siuè illa obligatio sit ciuilis tantum, siuè natu-

naturalis tantum, siuè teneatur officio Iudicis; Instit.de fideiuss.§.in omnibus. Ideò pro seruo quis obligatur, l.si cui, C. de non num.pec. Molin. disp. 539.§.pro quonis,& §.dixit, Filluc.tract.38.cap.8. num.153.l.stipulatus 6.ff.de fideiuss. Gomes lib.2. c. 13.nu.2.Tusc.lit.F.conclus.292. Mantica de tacit. lib.16.tit.5.nu.5.tit.9.nu.9.10.Petr.de Gregor.syntag.lib.24.cap.3.num.17.Gregor.Lopes in l.59.tit. 18.par.3.gl.9. Ayllon.ad Gomes d.cap.13. num.2. Oñat.de contract.tom.2.tit.de fideiuss.qu.52.n.201. Maur.de fideiuss.cap.35.36.fol.263. 264. Vidman. de contract.tit.de fideiuss.num.16. seqq. Harpprect. sup.nu.6. D.Guttier.de compens. qu.3. nu.17. lib.3. & pro ciuili tantum, l.dicitur, ff.de fidiuss. l.fideiussor obligari,§.2.l.stipulatus 6.in fine,ff.eod. dummodo sit aliqua, vel naturalis futura obligatio, l. Marcellus 25.ff.eodem l.D.sup.cit. Oñat.tract.18. disp.52.nu.201.Couar.in cap.quamuis pactum par. 2.§.6 nu.3.Bonacin.disp.3.q.vnic.p.1.nu.6. Rebell. lib.16.qu.vnic.num 16. Lessius lib.1.cap.28. dub.1. nu.6.Ayllon.d.cap.13.nu.2.Tusc.lit.F.conclu.292. Magon.dec.Fl.137.nu.10.seqq. Secus, vbi non est neq; naturalis obligatio, Maur.de fideius.cap.43. fol.474.

487 Sic fideiubens pro pupillo, & prodigo, qui naturaliter obligantur, tenetur, Gomes tom.2.cap. 13.nu.1.Molina d.disp.539. §.pro quamis autem, Vvessembec.nu.4. Filluc.tract.38.cap.8. num.531. Less.lib.2.cap.28. dub.1.nu.6. Osuald.ad Donell.lib. 15.cap.48.lit.X.Farinac.in praxi qu.35.ex nu.24. & in addit.ad dec.95. Maur.de fideiuss.p.2.sect.8. cap.14.& sect.1.cap.5.nu.24.Gratian.cap.122.cap. 310.nu.28.cap.692.n.20. Montan. de tut.c.33.nu. 491.seqq.Ludouis.& add.decis.231.560. Capon.de pactis disp.2. num.30.fol.417. & disp.16. num.27. fol.85.

Licet contra dicat in fideiubente pro prodigo, qui nec ciuiliter, nec naturaliter obligatur, l.is cui bonis, vbi Ias.nu.5. Rip.num.61.ff.de verb. obligat. Cald.in l.si Curatorē, C.de restit. Maur.de fideiuss.c.45.fol.475. Idem pro furioso, Rubeus de valid.legal.cap.17.nu.520.521.

488 Sed quando principalis non est obligatus ciuiliter, nec naturaliter, si tamen apponatur clausula: quod fideiussor obligatur, vt Principalis, tenebitur, Pichard.in §. omnibus, Instit.de fideius. Cancer.var.p.2.cap.5.nu.1.seqq. Caball. caus.139. nu.3.seqq.lib.1.Sabell.§.fideiussor nu.4.Mohed.dec. 2.de fideiuss.Caualer.dec.301.nu.3. Rota post Cenc. de Censib.dec.192.193. Maur.de fideius.p.2. sect.1. cap.5. vbi ampliat, & limitat, Frlic.de saciet.c.29. num.49.Gratian.cap.122.310. nu.28.cap.692.nu. 20.Montan.de tutel.cap.33.nu.491.seqq. Tusc.lit. F.conclus.292. Ricc.collect.3881.3936. & 3019. Marescott.lib.2.c.65.Ludouis.dec.321.360.Romaguer.ad Conciol.ad stat. Eugub.lib.2.rubr.59.num. 14.& seqq.

Vel si se obligauerit fideiussor in casu cuiuscumq; nullitatis, Vrceol.de transact.qu.74.num.59. & seqq.

489 Limitatur tamen hæc conclusio, quando obligatio fideiussoris processit ex falsa causa, quæ nullitatem contractus induxit, vel non fuerunt seruatæ solemnitates requisitæ in obligatione ipsius fideiussoris, vel cessante causa, propter quam fideiussor se obligauit, Vt quia contractus non habuit effectum, nam tunc, nec fideiussor remanet obligatus, licet tamquam principalis, principaliter, & insolidum accesserit, Rota p.13.rec.dec.443.nu.18.in Collect. per Farinac.p.1. tom.1.dec.50.& 55.Herring.de fideiuss.cap.10.nu. 55.& seqq.

490 Idem est si fideiussor se faciat releuare ab iniustè carcerato à creditore non vero, Duran. dec.373.nu.14.Vrsill.ad Affl.dec.149. Farinac.qu. 35.nu.24.seqq.

491 Quod reuera non procedit, quando talis fideiussor non fuit particeps iniustę carcerationis, & fecit quidquid potuit, nè solueret, Sabell.resol. c.70.nu.15.16.Farinac.d.q.34.nu.36.37. Addit.ad Sanfel.dec.404.obs.9.& seq. Idem Sabell.§.Carcer. nu.8.& §.fideiussor.nu.69.

492 Fideiussor si debeat dari, seruata forma statuti, vel de mandato Iudicis pro aliqua causa, non satisfit, si aliquis fideiubeat, absq; eo quod se obliget principalis quia forsan est absens, ea ratione quia fideiussor de perse stare non potest, cum sit quid accessorium ad principalem obligationem, vbi principale non interuenit, nec etiam accessorium, Bald. & Neui in l. fideiussor 17. ff.de fideiuss. Barbos.repert. verb.fideiussor. D. Petra tit. 200. num.3. Ideò si adesset obligatio principalis, sed nulla, nulla esset etiam, vt diximus obligatio fideiussoris, l.1.§.si quis ità, & l.is cui bonis, ff.de verb.obligat.Cancer.var.p.2.tit.de fideiuss. in princ. Maranta in spec.part.6. membr.8. fol.mihi 549.seqq. Gratian.cap.122. num.2. seqq. Cald.de empt.c.32.nu.42.Ricc.dec.212.nu.6.7.p.2. vbi Cancer.dicit: secus esse, si ille non tanquam fideiussor, sed tanquam principalis se obligat, quæ obligatio debet fieri cum consensu aduersarij, & non aliter. Et talis fideiussor dicitur expromissor, vt diximus ad Rauit.dec.19. late Reg.Marinis lib.1. cap.133.num.23.& seqq. Barbos.d.verb.fideiussor. D.Petra in tit.200.num.4. Dicemus infrà n.620.

493 Fideiussor datus in quocunq; contractu, ex quo oritur obligatio, & pro ea adimplenda, siue contractus ille transferat dominium, vt emptio, & venditio, permutatio, Cambium, mutuum, & donatio, siue solum vsum, vt in locato, & conducto, siue aliquam dumtaxat seruitutem, aut possessionem, ff.2.ff.de fideiuss. commodati, depositi, & alijs omnibus, Gomes d.c.13.nu.1.Filluc. tract.38.c.8.nu.153.Less.lib.2.cap.28. dub.1.nu.2. Oñat.sect.3.num.46. Herring. de fideiuss. cap.10. num.218.

494 Potest dari fideiussor, siue obligatio sit purè contracta, siue in diem, siue sub quacumq; conditione, aut modo, l.si plures 27. l.si à reo 70.ff.de fideiuss.Oñat.nu.51. Herring. c.11. num.195.seqq. Maur.eodem Tract.fol.137.140.

495 Potest dari etiam pro persona ficta, puta Collegio, Ciuitate, & similibus, l.mortuo rea 22. ff.de fideiuss.Oñat.num.52.Herring. cap.6.Maur.de fideiuss.

fideiuss. c. 26. fol. 463. vbi persona ficta quando possit fideiubere.

496 Potest dari fideiussor, etiam in genere omnium contractuum, quos Titius celebrabit, vel quantam pecuniam ei credideris, vel filio meo quidquid in alimenta dederis, vel tali pauperi ego dare spondeo, *l. si ita stipulatus, ff. de fideiuss. Oñat. nu. 53. & seqq. Herring. c. 10. nu. 70. & seqq. & c. 24. nu. 23 & seqq.*

497 Fideiussor potest dari pro obligatione legis, & delicti, & contractus, *Fillur. sup. Vidman. de fideiuss. nu. 18.*

498 Pro obligatione orta ex sententia Iudicis, *Bar. in l. si per tollusionem, ff. de action. empti, & in l. Marcellus, ff. de fideiuss. Gregor. Lop. l. 5. tit. 12. p. 5. verb. dos, Fillue. tract. 38. c. 8. n. 153.*

499 Pro obligatione orta ex solo præcepto Superioris, *l. eum, qui, §. si quis pro reo, ff. de solut. Gomes d. c. 13. nu. 1. Fillur. nu. 153. Oñat. sect. 8. n. 203. Less. lib. 2. c. 28. dub. 1. nu. 2.*

500 Quo ad obligationem ex delicto, potest dari fideiussor, non vt luat pœnam criminalem, ad quam tenetur principalis delinquens, vel vt exhibeat reum excarceratum, sed ad soluendum pœnam pecuniariam, si non exhibeatur delinquens, vel si ille delinquat, *l. græcè, §. sed & si, & l. si reo, §. vl. ff. de fideiuss. l. sancimus 24. & l. 25. C. eodem, Gomez d. c. 13. num. 2. Molin. disp. 539. Fillur. tract. 38. c. 8. nu. 153. Less. lib. 2. c. 28. dub. 1. num. 2. Oñat. d. sect. 3. nu. 48. Vidman. sup.* vbi dicit talem obligationem transire ad hæredes, *Harppreck. d. §. 1. Instit. de fideiuss. num. 23. seqq. Diximus sup.* & dicimus *infrà num. 525. 526. D. Petra in rit. 295. num. 39.*

501 Sed si daretur fideiussio desistendo aliquem, sub pœna corporali, non valeret alijs fideiussio, nam nemo est dominus membrorum suorum, *l. 4. ff. de Cust. reorum, Ang. in Tract. de malefic. ver. pro quibus fideiussoribus prin. & l. Sancimus, C. eodem, Bar. & Panorm. in rubr. de fideiuss. Oñat. num. 49. Maur. de fideiuss. p. 2. sect. 5. c. 1. nu. 6. Farinac. & Vulpin. qu. 33. nu. 12. in fine, Sabell. in pract. §. Carcerati n. 7. & 17. Sabell. Idem in summa, §. fideiussor. nu. 56. seqq.*

502 Beneuerum ad carceres pro debitore principali fideiubendo quis piam sese adstringere possit, adeo vt si non soluat principalis, fideiussor in carcerem detrudatur, *c. ex rescripto 9. de Iure iur. Berlich. p. 2. contl. 27. nu. 28.* vbi de *Ostagio Harppreck. §. 1. Instit de fideiuss. nu. 73. seqq.*

503 Quo ad fideiussionem factam pro filio facta, cui competit exceptio Senatus Consulti Macedoniani, in casibus, quibus ei competit tale beneficium, illa est nulla, sicut est nulla obligatio filiifam. vt est *tex. in l. item si filius. 7. alias, sed Iulianus, ff. ad Macedon. l. sed si pater 9. non solum,* ibi: *non solum filiofam, & patri ei succurritur, verum fideiussori quoq; & mandatori eius ff. eod. ad Macedon. Vvessembec. tit. de fideiuss. nu. 6. Azo in summa num. 4. Oñat. sect. 8. nu. 238. Valent. Franc. de fideiuss. c. 3. d nu. 53. Herring. eodem tract. c. 27. p. 4. nu. 56. Maurus eod. tract. §. 29. fol. 543. D. Verd. Instit. lib. 3. nu. 1060. Olea de Cess. Iur. tit. 5. qu. 5. nu. 46. D. Petra in rit. 200. nu. 14. Gusm. de euict. qu. 10. num. 50.* vbi limitat si ad sit consensus patris, *Hermosill. gl. 1. l. 4. tit. 1. nu. 2. & gl. 4. nu. 1. 4. Mangil. de euict. qu. 174. nu. 10.*

504 Rationem ponunt, quia in hoc casu filiusfam. non obligatur, nec ciuiliter, nec naturaliter, *Oñat. nu. 239. Hermosill. l. 4. gl. 1. num. 1. tit. 1. p. 5. & gl. 4. l. 4. tit. 1. p. 5. Pithard. in §. illud propriè nu. 11. Instit.* quod cum eo, *Dil. Perez. in lib. 3. o. intit. 8. l. 1. fol. 608. Tepat. var. tit. 157. c. 3. verf. exceptio Macedoniani, Barbos. in remiss. ad Lusit. ordin. tit. 50. §. 2. nu. 6. Less. de Instit. lib. 2. c. 20. dub. 2. nu. 19. Rebell. lib. 8. tit. de vsuris qu. 1. sect. 2. nu. 15. Fontanell. dec. 472.*

505 Limita si fideiussor, tanquam principalis se obligauerit, *Hermosill. d. gl. 4. num. 2.* vel nisi donandi animo intercesserit, *Mant'ca de tacit. lib. 8. tit. 7. num. 7.* post *Rebell. Hermosill. ibid.* vbi *num. 4.* limitat si pater ratificauit contractum factum per filiumfam. ante conquestu fideiussoris. *Afflict. dec. 22.* Secus de iore Regni Neap quo Iure, per *pragm. vnic. de Senat. Consult. Maced.* contractus est nullus à principio, & sic ratificatio patris nó retrotrahitur, *R. Marinis lib. 1. cap. 133. num. 21. Censal. ad Surd. dec. 70. nu. 10. Pestal. de patr. potest. c. 6. num. 26.*

Et obligationi præscriptæ non potest accedere fideiussor, *Cancer. var. p. 2. c. 5. num. 1. 2. & 49. & cap. 1. ex nu. 50. Ayllon. ad Gomez d. cap. 13. nu. 2.*

506 An obligatio fideiussoris possit esse in plus, quã principalis, Quatuor modis in plus fideiubetur, quantitate, qualitate, loco, & tempore. Non potest fideiussor fideiubendo obligare se in plus quam principalis, hoc est in duriorem causam, alias obligatio est nulla, *§. fideiussor Instit. de fideiuss. l. græcè 8. §. illud, ff. eodem, l. fideiussor 16. §. qui certo loco,* & ibi *gl. Bar. & DD. l bis qui ac. essionis 34. ff. eod. Molin. disp. 541. Rouit. dec. 19. num. 15. Conar. c. quamnis pactum 2. p. §. 6. num. 3. Guttier. de Iuram. p. 1. c. 20. num. Gomez tom. 2. var. c. 13. num. 2 Less. lib. 2. cap. 28. dub. 1. num. 4. Vvessemb. sup. nu. 5.* Ea ratione quia, cum accessoria sit essentialiter obligatio fideiussoris, aliena non propria, ideó cum obligetur in plus, remanet obligatio sine fundamento, & hæc est obligationem fideiussoris esse in duriorem causam, *Vi. eol. ier. Flor. 6. Maur. de fideiuss. lib. 2. cap. 3. D. Verde Instit. lib. 3. nu. 1102. Harppreck. §. 5. Instit. de fideiuss. nu. 1. & seqq. D. Gobius consult. 32. num. 27. Vidm. de fideiuss. nu. 91. Fontanell. dec. 471. nu. 8. Cald. de empt. c. 32. nu. 26. Cyriac. contr. 628. nu. 22. 626. num. 11. R. Capyc. Latro consult. 13. nu. 17 seqq. consult. 120. num. 12. & seqq. Mausi consult. 789.*

507 Et si in plus se obligaret, non posset agere contra principalem, *Fontanell. d. dec. 471. n. 9*

508 Potest in plus esse ratione quantitatis, putà obligatio principalis est in centum, fideiussor obligetur in biscentum, Loco, Vt puta si fideiussor obligetur soluere in loco distantiori, & magis incommodo, *Maur. d. c. 3. nu. 24.* Tempore

si

si principalis obligetur infra annum, fideiussor verò intra bimestre *Maur.d.c.3.nu.23.* Modo vt si principalis obligetur conditionaliter, fideiussor absolutè, vel sub duriore conditione, *DD.in §.in plus Iustit.de action.Gomez lib.2. var.c.13.nu.2.Couar.c.quamuis p.2.§.6.nu.6. de pactis in 6.* vbi an Iuramento, *Molina de Iustit.disp.541.* Reo principali obligatio ad speciem, fideiussore ad pecuniam, *Maur.d.c.3.nu.3.6.*

509 Ideo ipsa fideiussio, ipso Iure naturali, non valet, vtpote contra ipsam fideiussionis naturā, si obligetur in duriorem causam, quam principalis, *Tusc.lit.F.conclus.293.Rota par.16.rec.dec.270.Maur.sup.nu.8.& seqq. Cancer. var.3.p.c.1.nu.41.p.2.c.5.nu.49.*

510 Nec valet fideiussio pura, si principalis est sub conditione, *Vidman sup.nu.92. Maur.de fid.c.3.nu.22.fol.173.* Secus si fideiussor sub conditione principali sit obligatus, & etiam sub alia copulatiuè, secus si disiunctiuè *num.93. Capyc. Latro consult.120.nu.28.Bursell.de condit. lib.3.tit.4.nu.9.seqq.Maur.de fideiuss.fol.625.§.44.*

511 Nec valet, si conditio fideiussoris sit alia, quam principalis, & illa fideiussoris prius verificetur, *Vidman.nu.94.*

512 Sed hic sunt obseruanda duo, Primum est, quod licet fideiussor non possit obligari in plus, siue in causam duriorem extensiuè, quia quo ad illud plus non habet fundamentum fideiussoria obligatio, Obligari tamen potest seu vehementius ad illud idem, *Maur.de fid.c.3, n.26.fol.175.* quod alij DD.explicant dicentes, posse obligari ad plus intensiuè, non plus extensiuè, *l.quod enim 7.ff.de fideiuss.* Vbi principalis obligatur naturaliter tantum, fideiussor vero naturaliter, & ciuiliter. Et *l.fideiussor, ff.eodem,* Vbi pro alternatiua obligatione principalis, si electio pertineat ad creditorem, quæ est grauior quam si electio pertineat ad reum debendi, potest obligari fideiussor ea conditione, vt electio alternatiuæ pertineat ad ipsum, v.g. Debet principalis suo Creditori centum oues, aut centum aureos, vt debitor elegerit, potest fideiussor obligari ad centum oues, vel aureos, prout creditor elegerit. Et melius probatur, *ex l.græcè, §.si quis stichum, & l.hæres 21.ff.eodem,* Vbi fideiussor duobus obligationibus tenetur, principalis vna tantum, & *l.si pupillus, ff.de verb.oblig.at. §.fideiussores, & §. actiones Instit. eodem l.Marcellus 25.ff.de fideiuss.* Vbi fideiussor, obligato pupillo, prodigo, vel furioso naturaliter tantum, ipse obligetur naturaliter, & ciuiliter, *Gomez d.cap.13.n x. P.Molina disp.541. in princ.& §.dictum est, Rebell.lib.16.qu.vn.nu.16. Vuessemb.hic nu.5. D.Verd.Iustit. lib.3.nu.1104. seqq.Vidm.sup.n.91.R.Capyc.Latro d. consult.120. nu.21.Mansi consult.497.num.14.15. Ansald.de commerc.disc.5.nu.24.*

513 Contingit obligari fideiussorem fortius, quā principalem. Primo si principalis est obligatus naturaliter tantum, fideiussor etiam ciuiliter, vt diximus *Gomez var.lib.2.c.13.num.1.2.Olea de Cess.tit.5.q.5.nu.46.Baeza de non meliorandis cap.35.Maur.d.c.3.num.26.* Et fideiussor propter sui moram tenetur vltra id, quod dictus principalis, *Maur.nu.29.30.*

514 2. Potest fideiussor obligari cum Iuramento, quando principalis est obligatus sine illo, quia non est plus in obiecto, seu extensiuè; sed principalis obligatur tunc tantum ex iustitia, fideiussor vero ex Iustitia, & religione Iuramenti, *Oñat. sect.9.nu.253.Tusc.lit.F.conclus.292. ex num.21. Mantica d.tit.9.ex nu.6.Cauall.q.382.*

515 3. Potest fideiussor obligare plura bona, & pretiosiora, quam fideiussor, *DD.sup.cit.*

516 4. Potest fideiussor obligari sub pignore, & hypoteca, quando principalis nullum pignus, vel hypotecam dedit, quia plus non est in debito, sed in cautione soluendi, *Oñat.nu.255.Maur. d.c.3.nu.18.*

517 5. Potest obligari ad pœnam fideiussor, quādo principalis ad nullam pœnam, *l.sicut reus, ff. de fideiuss.Gomez sup.Vidm.nu.91.vers.obijcies.*

518 6. Potest fideiussor obligari ad sistendum se in iudicio aliquo proreo, quando principalis non obligatur, nec potest, vt fideiussor pro Clerico, *Oñat.nu.257.Tusc.lit.F.conclus.328.Angelis ad Grazzarell.dec.82.*

519 7. Item fideiussor potest obligari Instrumēto quarantigio, quādo principalis solùm se obligauit verbaliter, vel per simplicem scripturam, *Oñat.nu.258.* quo ad omnes hos casus *Tusc.lit.F. conclus.293.ex nu.21. Mantica d.tit.9. ex num.6. Molina d.disp.541.nu.7. Cauall. qu.382. Gratian. cap.122.Baeza de dote cap.30.Alderis.de symbol. contract.tit.4.c.9.nu.39.Maur.d.c.3.nu.26.28.*

520 Fideiussor sequestri tenetur, vt principalis, *Mansi consult.779.nu.19.*

521 Beneuerum fideiussor potest obligari in leuiorem causam, quam principalis, vt patet in exemplis allatis, in contrarium, *l.fideiussores 9.ff. de fideiuss.l.his qui accessionis causa, l.græcè, §.idem Iulianus, & l.hi qui 34 ff.eodem, l.inter 63.l.fideiussores la 2.quæ est 68.& l.si à reo 7.ff.eod.§.fideiussio Instit.eodem, Gomez d.cap.13. num.2. Molin. disp.541. Rebell.lib.16.qu.vnic. Vuessembec.nu.5.Less. lib.2.c.28.nu.4.Sylua § fideiussor Rota Romana p.16.rec. dec.230. num.17. Doctiss. Mansi consult. 785.nu.20. Ansald.de commerc.disc.5.nu.27.Maur. d.c.3.nu.4.& 45.*

522 Non potest fideiussor obligari in aliam rē, quam principalis: vt est expressa *l.42.ff.de fideiussor.* vbi si suum creditor decem, tu fideiubes pro decem modijs frumenti, non obligaris, quia in aliam rem, quam quæ credita est fideiussor obligari non potest *d. l.græcè, §.si quis sticum,* & ibi *gl.Bar.& DD.Molina sup.disp.541.* ratio est quia ad illam rem aliam obligatio non supponitur in fideiussore; nam sicut vnum pro alio inuito creditore solui non potest, ita neq; inuito debitore vnum pro alio potest exigere, & consequēter nec fideiussor vnum pro alio potest ex promictere, seu pro eo fideiubere, quia quantum ad id non esset fideiussor, sed commutator.

523 Sed pro explicatione, quatuor eius exceptiones

tiones addendæ sunt. Prima est, posse fideiussorem obligari non solum ad reddendam ipsam rem, quam principalis debet, sed, & pretium eius, quia pretium ipso iure supponitur, & subrogatur rei, Iure communi, & ad hoc pretium, iure gentium Inuentum est. Imo hoc est necessario dicendum in re, quæ functionem non accipit in suo genere, quia cum alia eiusdem speciei reddi non possit, sed ipsa reddenda sit in indiuiduo, & hoc pendeat ex facto alieno, nempe eius rei debitoris, non potest fideiussor præcise obligari ad reddendam rem alienam, sed vel illam, vel iustum pretium eius. Nec hoc reputatur moraliter obligari ad illud, sed ad idem, alias omnes fideiussiones continerent obligationem ad duriorem causam, quod est contra supradicta, & contra *legem, promissor hominis 23. ff. de constit. pecun. & l. promissor 2. ff. eod.*

524 2. Est quando principalis obligatur ad factum, purà ad pingendum aliquam Imaginem, vel ædificandam domum, vel nauem. Si principalis non pingiat, aut edificat, non tenetur fideiussor hoc adimplere, sed tenetur soluere pretium, & damna resarcire, *l. sicut 65. ff. de fideiuss. l. stipulatio ista 38. & l. inter stipulantem, & l. cum qui, §. Iulianus, ff. de constit. pec. Maur. d. c. 3. nu. 39.*

525 3. In fideiussione de Iudicio sisti, quod seruare non potest fideiussor, ideo tenetur ad pœnam promissam, & absq; excussione, diuisione, & *Epist. D. Adriani, Vvessembec. tit. de fideiuss. nu. 5. P. Molina disp. 541. Oñat. sect. 10. nu. 263. Maur. de fideiuss. p. 1. sect. 2. c. 1. num. 29. Clar. §. fin. qu. 47. Guazin. defens. 6. c. 4. Amaya in C. tit. de Iure Fisci nu. 44. & 45.*

526 4. Cum quis fideiubet pro alieno delicto, nã non tenetur ad illud, sed solum ad pœnam aliquam non corporalem, sed pecuniariam, vt diximus sup. *Sabell. § fideiussor. nu. 56. seqq. & 65. D. Petra in rit. 295. nu. 39. Nos sup. nu. 500.*

527 Sed quæstio est, quando fideiussor obligatur in duriorem causam, quam fideiussionem non subsistere diximus, an sit nulla in totum, vel in excessum? Communis distinctio est. Aut excessus diuiduus est, idest separari potest ob obligationi principalis, vel non. Si non potest separari fideiussio, etiam quo ad obligationem rei debendi nulla est, quia non poterit impleri, *Molin. & Gomez sup. Harppreꝺt. hic infrà nu. 26. Hodierna ad Surd. dec. 65. n. 24. Vidm. n. 95. Capyc. Latro consult. 13. nu. 13. & consult. 120. nu. 21. seqq.*

528 Si verò diuidua est obligatio, tunc sunt duæ opiniones; Altera communior antiquorũ DD. esse nullam in totum, ex *text. d. l. græcè 8. §. illud, ff. de fideiuss.* vbi *gl. ver. omnino, Facbin. lib. 8. contr. cap. 51. Osuald. ad Donell. lib. 15. c. 48. lit. L. Cancer. var. p. 2. cap. 5. ex nu. 100. Scacc. de re iudic. gl. 7. q. 4. nu. 58. Gregr. Syntagm. lib. 24. c. 3. num. 3. Gregor. Lopez l. 7. tit. 12. par. 5. Couar. in cap. quamuis pactum 2. p. §. 6. nu. 3. Guttier de Iuram. par. 1. c. 22. nu. 3. Connan. lib. 6. comment. c. 6. num. 8. Gratian. cap. 162. nu. 28. seqq.* plures apud *Harppreꝺt. §. 5. nu. 13. Instit. de fideiuss. Capyc. Latro sup. Hering. de fideiuss. c. 24. nu. 53. Mantica de tacit. par. 2. lib. 16. tit. 9. Vasq. contr. Ill. lib. 1. cap. 40. nu. 5. Ludouic. decis. perus. 59. Bottilier. de success. ab intestat Theor. 88. n. 14.*

529 Altera contraria modernorum DD. esse nullam in excessu, *Couar. c. quamuis pactum p. 2. §. 6. nu. 3. Molin. disp. 541. §. dubium, Gregor. Lopes. l. 7. tit. 12. par. 5. Ant. Gomez d. cap. 13. num. 2.* vbi *Ayllon. Cauall. qu. 382. Salgad. p. 4. de regia prot. c. 14. nu. 200. & 2. p. labyr. c. 4. à num. 48. Capon. de pactis qu. 27. nu. 8. & disp. 5. nu. 55. fol. 458. & q. 5. nu. 33. fol. 461. Bottilier. sup. num. 4. Guttier. de Iuram. confirm. p. 1. c. 22. ex l. si vero 8. ff. de constit. pec. l. hactenus 11. §. si quis certam, ff. eod. l. si vltra 22. C. de fideiuss. Tusc. lit. F. conclus. 293. Mantica de tacit. lib. 16. tit. 9. D. Capon. de pactis qu. 27. num. 8. fol. 156. disp. 5. nu. 15. & 73. Maur. de fideiuss. par. 2. sect. 1. c. 3. nu. 18. seqq. Marsil. eod. Tract. num. 291. seqq. Tusc. lit. F. concl. 293. nu. 5. & per tot. Vidm. sup.* DD. *per Capyc. Latr. allati consul. 120. nu. 24. & consult 13. n. 22.*

Nam vtile per inutile non vitiatur *reg. 37. de reg. Iuris in 6. l. sancimus C. de donat. c. si quis 12. qu. 2.* D. *Verde Instit. lib. 3. nu. 1107. seqq. Harppreꝺt. §. 5. Instit. de fideiuss. num. 13. & seqq.* vbi benè respondet contrarijs.

530 Quod est etiam de Iure Hispano, ex *l. 7. tit. 12. p. 5.* & ibi *Gregor. Lop. &* DD. *omnes, Oñat. d. sect. 10. nu. 266.*

531 Et si creditor, & fideiussor conueniant, quod fideiussor ex excessu teneatur cum renunciatione iurium de hac re loquentium, adhuc obligatio in excessu erit nulla, quia illud non fuit statutum ad fauorem fideiussoris, sed pro forma, *Guttier. d. cap. 22. Petr. de Gregor. Syntagm. lib. 24. c. 3.* Molina *disp. 541. n. 3. Pichard. §. fideiuss. Instit. de fid. Cauall. q. 382. nu. 1. Salgad. labyr. p. 2. c. 8. ex nu. 98. & de protect. reg. p. 4. cap. 14. nu. 200. seqq. Gratian. cap. 162. num. 31. Ludouis. dec. 321. & 360.*

532 Quid dicendum, an quo ad excessum firmetur Iuramento? quod sic, nam Iuramentum cõfirmat contractum nullum, quoties non est contra bonos mores, cum contineat clausulam *omni modo meliori, c. quamuis pactum de pactis in 6. c. cum contingat de Iure iur. & c. licet 2. tit. eodem, auth. Sacramenta puberum, C. si adue. [illegible] Vendit.* In terminis, *P.* Molina *d. disp. 541. Couar. d. cap. quamuis pactum p. 2. §. 6. nu. 3. Guttier. d. c. 22. Gomes d. c. 13. nu. 2. Gregor. Lop. l. 7. tit. 12. p. 5. gl. 1. Mantica de tacitis lib. 16. tit. 9. nu. 12. Facbin. lib. 8. controu. cap. 51. Osuald. ad* Donell. *lib. 15. cap. 48. lit. I. Petr. Gregor. Syntag. lib. 24. c. 3. nu. 3. Gregor. Lop. l. 7. tit. 10. p. 5. Tusc. lit. F. conclus. 293. nu. 3. Vin. opin. 288. nu. 3. Sabell. §. fideiussor. nu. 5. Verd. sup. num. 1118. seqq. Maur. d. c. 3. nu. 31. seqq.*

533 Vel adsit clausula: *omni modo meliori, Ludouis. dec. 321. 360.*

534 Vel sit fideiussio, vt principalis, & insolidũ, *Maur. de fideiuss. p. 2. sect. 1. cap. 3. nu. 36. p. 2. sect. 8. c. 16. Felic. de societ. c. 29. num. 49. Gratian c. 122. c. 310. num. 28. cap. 692. num. 20. Vin. opinio. 288.*

Sed

Sed an hoc casu valeat fideiussio, vt fideiussio, vel vt donatio, propter Iuramentum? & valere prout donationem ex tali Iuramento, *Oñat.dict. sect.10.num.271.Maur.Felic.Gratian.sup.*

535 Limitanda est conclusio firmata de Iuramẽto, si fideiussor à principio, Iurasset se non obligare in plus, quam principalis, quia, cum Iuramentum hoc consonet Iuri communi supradicto, & sic licitum, licet postea se obliget in plus cum Iuramento, non valebit obligatio secunda, etiam cum Iuramento, respectu excessus, contra primum Iuramentum licitum, & Iure conforme in terminis, *Menchac.de success.creat.§.18.nu.166.* sequitur *Guttier.de Iurament.confirm.d.c.22.n.5.*

536 Fideiussor non potest obligari in rem diuersam à principali, *l.si ita ff.de fideiuss. Verd.Instit. lib.3.nu.119.Maur.d.c.3.nu.5.*

537 Fideiussores plures pro eadem re præstari possunt, pro diuersis temporibus, & cum diuersis scripturis, & summis respectiuè diuersis, dummodo omnes summæ insimul conflatæ non excedant debitum, *Rocca disp.97.nu.33.*

SVPPLEMENTVM.

SVMMARII. *Quæst. XXX.*

Fideiussio facta pro ignorante, & Inuito an valeat, nu. 538.539.540.541.

Fideiussio, præcedente protestatione, an, & quando voleat? n.542. & à nu.543.ad nu.563. & à num. 854.855.

An fideiussor possit retrobere rem venditam, dum promisit euictionem, num. 564. 565. 566. 567. 568.596.

Fideiussor an censeatur approbare contractum, in quo intercedit, nu.570.571.572.

Fideiussor sinè stipulatione, an teneat? num.573.574. 575.577.597.& à n.598.ad nu.610.

Fideiussio ortenus facta quando duret, nu.578. & à nu.579.ad n.581.

An extinguatur morte? 582.583.

In Iudicio an valeat solo verbo.584.585.

An extinguatur Instantia perempta? n.586.587.588 & à n.589.ad n.595.

Fideiussio inscriptis durat perpetuo, n.596.

De Iure Neapol.quomodo fideiussio recipiatur, n.611. 612.613.

Fideiussio solo consensu fit, n.614.615.616.617.

Est conditionalis fideiussio, n.618.

Fideiussio est accessoria, n.619.

Fideiussor non obligatur si principalis non est obligatus, n.620.621.

Fideiubens pro debitore obligato soluere in tribus pagis; si non soluat in vna, an possit cogi pro omnibus? n.622.623.624.625.626.

An detur fideiussio in dote, remissiuè nu.627.

Fideiussorem dans, an si non sit soluendo, debeat dari alter, n.628.Vbi quis sit idoneus.

An Actuarius teneatur, si accipiat fideiussorem idoneũ, si postea fiat non idoneus? num. 629. Tutores quando satisdent, num.630.

Fideiussio potest sequi, & præcedere obligationem principalem, nu.631.

Fideiussio data à promittente soluere infrà mensem, si non soluat quomodo teneatur n.672.673.

Fideiussor non potest repetere, nisi post solutionem factam, nu.634. vbi alia, n.635. & à n.636.ad n. 641.643.644.645.646.

Fideiussor non potest emere pignus debitoris, Et censum, pro quo fideiussit, n.642.

Fideiussor soluens, vel non, quando possit petere cessionem Iurium contro debitorem? n.647.& à num. 648.ad n.718.

Fideiussio, an, & quando possit petere liberationem à fideiussione? num.719.& à num.720. ad nu.733. Vbi plura.

Fideiussor liberatur, si creditor non exegerit à debitore, dum poterat, n.734.735.736.737.738.

Fideiussor potest liberari, si det alium æquè idoneum, num.739.

Fideiussores plures, on, & quando teneantur insolidũ? n.740. An, & quando habeat beneficium diuisionis? n.741.& à n.742.ad n.763.& n.768.

Fideiussor, an sit qui animo nouandi, pro alio promittit, n.764.

Fideiussor obligans se, vt principalis, qualis sit nu.765. 766.767.

Fideiussor soluens creditori in eius locum succedit, nu. 769.770.

Fideiussori soluenti tenetur creditor cedere Iura sua, n.771.772.773.774.775.776.777.

Fideiussor potest esse simul, & Insolidum obligatus, n.778.& à nu.779.ad n.780.

Fideiussori competit beneficium ordinis, discussionis principalis? n.787.& à n.788.ad num.824. Vbi pluro ad materiom discussionis competentis, vel non competentis, n.856. Quid in fideiussore Indemnitatis, & quis sit ille? n.857.& à n.858. ad num.889.

An valeat fideiussio pro summa incerta? n.825.826.

An valeat fideiussio facta in folio ad 60.n.827.

Fideiussio facta ex errore, vi meta, n.828. & à n.829. ad n.853.

Fideiussor euictionis quis sit, & tota illius materia, n.890.& à n.891.ad n.909.

Fideiussio de Iudicio sisti, quæ sit? n.910.& à n.911. ad 936. Fideiussio rem pupilli solum fore, num.937.

Datur fideiussio de Iudicatum soluendo, n.938. & à n.939. ad nu.945.946. & 947.948.949.950. 951.952.953.& à n.954.ad n.968.

Dantur etiam fideiussores destando Iuri remissiuè, nu. 967.Vbi aliæ fideiussiones.

Qui possit fideiubere? Remissiuè n.968.

Fideiussor an dicatur propriè debitor, n.969.

Fideiussoris obligatio à quo die incipiat? n.970.

Officialis, qui debet dare fideiussorem in loco officij, si ibi non inuenit illum, potest dare in Regijs Tribunalibus, n.971.

DD.Tractantes de fideiussione n.972.

Fideiuſ-

Fideiussio facta pro ignorante, & Inuito, an va-
leat, & an protestatio, quod nolit se obligare,
538 liberet à fideiussione. Videtur dicendum non
posse dari fideiussorem Ignoranti, quia fideiussio
est contractus, vt diximus, & ille requirit con-
sensum vtriusq; vt similiter diximus, & nemo
obligatur nisi sua voluntate intercedente, *l. qua-
cumq; gerimus 9. leg. obligationum 3. ff. de obli-*
539 *gat. & action.* Sed verius est posse quem fideiu-
bere pro alio ignorante, quia reus debendi præ-
sumitur non inuitus, sed potius consentiens, &
acceptans fideiussionem, quia bene agitur nego-
tium eius; benè verum non poterit repetere so-
lutum per fideiussionem actione mandati, sed
actione negotiorum gestorum, quæ actio etiam
inter absentes datur, Iure præsumente volunta-
tem eius, cuius negotium geritur, perinde atq;
si præsens adesset, *Lex mandato, §. 1. ff. mandati, l.
3. §. fin. cum seqq. ff. de negot. gest. l. fideiubere pro alio
ff. de fideiuss. & l. sequ. Gomez tom. 2. c. 13. num. 11.
Tusc. lit. F. conclus. 296. nu. 13. & concl. 314. nu. 68.
D. Verd. instit. lib. 3. nu. 1127. Maur. de fideiuss. fol.
249. cap. 25.* vbi id Intelligit si Notarius pro ab-
se acceptet, & recipiat, & etiam secuta ratifica-
tione creditoris.

540 Verum si pro contradicente, & renitente, quis fideiubeat, nulla ei datur repetitio, nec actio mandati, nec negociorum gestorum, *l. si remunerandi, §. passus, ff. mandati, glos. in l. fin. C. de negot. gest.* vbi *Bar. Bald. Ang. & Salyc. Gomez d. cap. 13. nu. 11. Bar. in l. soluenda, ff. de negot. gest.* & ibi *Castr. Eman. Suar. in Thes. verb. fideiussores, Tusc. sup. Osuald. ad Donell. lib. 15. c. 16. lit. E. Barbas. l. 2. C. de negot. gest. nu. 8. Mantica de tacit. lib. 16. tit. 22. nu. 33. 40. Malina disp. 544. Ayllon. ad Gomez d. cap. 13. nu. 12. Vela differt. 37. nu. 16.*

541 Sed *Gomez* limitat, nisi irrationabiliter expendat, pro liberãda à morte persona debitoris.

542 Si fideiubens protestatur se nolle obligari fideiussione, quam eam facturus sit, an fideiussio posteà subsequuta, post illam protestationem, sit valida, & obliget, & quæ dicimus de fideiussione procedit in omnibus alijs contractibus?

543 Protestatio conseruat Ius protestantis, *Surd. cons. 310. nu. 15. cons. 385. nu. 20. Gratian. cap. 937. num. 27. Mangil. de imput. qu. 135. num. 12. Tusc. lit. P. concl. 934. Vaz. axiom. Iur. lit. P. nu. 226. Pegas. res. 14. nu. 1. 2. D Crespi obs. 111. nu. 15. Staib. res. 86. nu. 19. Cyriac. contr. 59. num. 21. Vela differt. 25. nu. 56. Barbos. vot. 5. num. 20. Valenz. cons. 73. num. 27. cons. 74. num. 55. cons. 201. nu. 67. Rota ad Rouit. cons. 85. nu. 2. lib. 2.* nisi esset contraria facto, quia tunc non releuaret, *Gratian. cap. 515. num. 7. seqq. cap. 730. num. 11. seqq. cap. 937. nu. 27. 962. num. 31. & 47. cap. 980. nu. 3. seqq. Tusc. lit. P. conclus. 938. Christin. dec. 262. num. 10. seqq. vol. 1. Matteu Sanz. de re crim. contr. 76. nu. 53. Vaz. sup. num. 228. Nagnerol. alleg. 2. nu. 19. Amat. res. 50. n. 19. Noguerol. alleg. 10. nu. 57. seqq.* vbi quod quiescens protestationi arguit simulationem, *& alleg. 38. nu. 43. 44. Salgad. labyr. p. 1. c. 38. Mastrill. dec. 40. nu. 3. Surd. cons. 143. nu. 11.*

544 Nam contraria facto non releuat, quia quando fit actus contrarius protestationi videtur illi renunciatum, *Altograd. cons. 1. nu. 27. 28. lib. 1. cons. 9. nu. 42. lib. 2. Tusc. conclus. 944. Ricc. collect. 259. 865. 2094. Rota p. 10. rec. dec. 27. nu. 6. seqq. p. 11. dec. 172. num. 2. Costa de facti scient. & ignor. dist. 81. Rip. obs. 194. Vaz. sup. Salgad. labyr. credit. p. 1. c. 38. nu. 30. Amat. res. 50. n. 17. Noguerol. alleg. 2. nu. 17. alleg. 38. nu. 43. 44. Gratian. cap. 310. nu. 39. 40. cap. 981. nu. 41. seqq. Postius de manut. obs. 35. nu. 43. 52. seqq. Serafin. dec. 1047. nu. 11. Garz. de benefic. lib. 1. c. 5. num. 411. Balduc. ad Rammon. 42. nu. 12. seqq. Vrsell. conclus. tom. 2. conclus. 164. nu. 19. Add. ad Franc. de protest. cap. 9. nu. 8.* & ad *consid. 8. nu. 3. Ganauer. dec. 21. Pegas. d. res. 14. num. 15. Crespi obs. 71. nu. 7. Rota ad Rouit. d. cons. 85. nu. 6. Tristany dec. 19. nu* 80. 81.

545 Quod est quando protestatio contraria facto, fit ad hoc, vt tollat factum contrarium, secus vero si fiat ad tollendam mentem, & præsumptionem ab ipso facto contrario resultantem, & quando est omnino incompatibilis, alias secus, si possint simul stare, ad eo, vt actus dubius non faciat recedere à protestatione, nec quando factum dependet à sola voluntate protestantis, quia in sui præiudicium attenditur protestatio, etiam contraria facto, *Barbos. axiom. Iur. 194. Gratian. dec. 144. nu. 46. 47. Tusc. lit. P. conclus. 944. Rota p. 10. rec. dec. 27. n. 6. seqq. p. 2. diuers. dec. 231. nu. 3. Surd. cons. 143. nu. 59. seqq. Montan. controu. 27. Trentacinq. var. tit. de his, quæ vi, metusq; causa fiunt res. 1. num. 38.* Diximus ad *Rouit. cons. 85. nu. 6. lib. 2.*

546 Protestatio facta Iudici, vel creditori, de non fideiubendo, nõ releuat, si posteà protestans fideiubeat, cum dicatur actui contraria, nisi huiusmodi protestationi exprese consenserit Iudex, vel creditor, *Maur. de fideiuss. par. 2. sect. 4. cap. 12. Marsil. eod. tract. num. 165. Salgad.* post mille, in terminis *d. c. 38. num. 30. Cancer. var. par. 2. cap. 5. num. 147. Franc. de protest. consid. 9. n. 21.*

547 Protestatio debet esse expressa, & clara, ac benè voluntatem protestantis aperiens, alias non iuuat, *Altograd. cons. 1. nu. 24. 25. lib* 1. *Caroc. sing. 278. Vaz. sup. nu. 229.*

548 Beneuerum protestatio generalis releuat, quando aduersarius non contradixit, cum videatur illi acquiescere, aliàs secus, *Tusc. lit. P. conclus. 940.*

549 Sic si fideiussor creditori denunciauerit, antequam pecuniam numeret debitori, & eam mutuò det, ne illam eidem tradat, quia factus est debitor non soluendo post fideiussoris intercessionem, & creditor hac spreta protestatione, debitor, ex mutui causa pecuniam numeret, & tunc protestatur iterum fideiussor, se amplius nolle teneri, & huic protestationi creditor non contradicat, hoc casu creditor à fideiussore exigere non potest, quia dicitur fideiussor liberatus, *Herring. de fid. c. 20. num. 13. Franc. de protest. consid. 9. n. 9.*

550 Protestatio de impedimento non est necessaria,

saria,sed su fficit de illo constare, Gratian.c.591. in fine,Sperell.dec.85.nu.21.seqq. Tusc.lit.P. conclus.939.Ricc.collect.3346.

551 Post repetitas protestationes liberè soluens, & sibi aliter nó cauens,videtur á præcedentibus protestationibus recessisse, Rota p.13.rec.dec.161. n.20.post decem dies,Tristany dec.19.n.80.81.

552 Protestatio debet fieri, vel ante actum, vel in ipso actu, alioquin protestatio non iuuat, l. pro harede, §.Papinianus, ff.de acquir.hared.c.consulti de regular.Menoch.lib.3. præs.15.num.21.& conf.1227.num.8.Vaz.sup.nu.231. Post.de manut. obs.98.nu.3.Barbos.in repert.verb.protestatio.Boss. de dote cap.4.§.6.nu.39. Pegas.d.res.14.nu.2. Marinis lib.1.cap.90. nu.24. Rota ad Ronit. cons.85. nu 3.lib.2.

553 Secus est in protestatione in his,quæ á legis dispositione pendent, vel si protestatio iuri repugnet,l.alimenta, C.de negot.gestis, Menoch.lib. 1.q.97.nu.26.lib.3.præs.45.nu.22. Scacc.de Iudic. lib.2.cap.11.nu.58.Gait.de credit.par.2. tit.8.num. 2674.seqq.Vaz.sup.n.232.Pegas d.res.14.n.108.

554 Secus etiam quando non potest fieri ante contractum, vel in ipso actu contractus,nam tunc bonum est fieri post contractum, Hodiern. contro.16.n.71.seqq.Ludouis.dec.326.nu.40. Menoch.præs.126.n.23.lib.3.

555 Quæ procedit vbi agitur de protestationibus tendentibus ad Inualidandum actum, qui dependebat á voluntate protestantis, Trentacinq.var.lib.1.tit.de his,quæ met.caus. res.1.nu.38. Montan.contr.27.Cancer.var. p. 3.cap.1.nu.106. seqq.Bottilier.de success.ab Intest.Theor.90.nu.13 Nos ad Ron.d.cons.85.n.10.lib.1.Vide inf.n.854.

556 Quod Intellige in protestatione simplici, secus quando contractus celebratur metu,quælibet protestatio excusat, etiam non intimata alteri contrahenti,si intimatio fieri non possit, ob eundem metum,Sylua resp. resp.2. Cardos.in praxi verb.protestatio, Cæuall.qu.489.490.496. Tusc.lit.P.conclus.936. & lit.M.conclus.223.ex nu.23.Rota par.18.rec.tom.1.dec.54. Scbell.9.metus nu.17.Barbosa voto 87.à nu.27.lib.2.Franc.de protest.consid.47.nu.13.& seqq. Olea de cess.Iur. tit.8.quæst.1.num.9. & 14. in fine, Nos ad Ronit.cons.85.lib.2.& cons.6.num.19.seqq.lib.3.Noguerol.allegat.29. num.68. Farinac. fragm. lit. M. num.190.Cabr.de metu lib.2.cap.19. Barbos.vot. 1.77.nu.44.seqq.vot.127.vot.16 nu.8.seqq. vot. 17.nu.102.seqq.Pegas.d.qu.14.nu.66. Staiban.res. 101.nu.39.seqq.res 164. nu.14.seqq. Ayllon. ad Gomez lib.3.cap.13.nu.13. Amat.res.82.nu.10.

557 Si vero ille, cui fieri debet protestatio sit præsens, & non contradicat protestationi,an videatur consentire? Gratian discept.260. nu.11. c.719.Tusc.lit.P.conclus.941.

Et vbi non potest fieri parte præsente, bonū est,vt fiat parte absente,Natta cons.451.nu.22. lib.2.Honded.cons.29. num.53. lib.1.Anguis.cons. 181.n.7.Nā licet illa non probet plene metum, tamen valde prodest, quia remouet consensum ab actu sequenti,Ciarlin.contr.108. n.49.& seqq. R.Galeot.contr.14.nu.25.Staiban.res.101.nu.19. seqq.Nos ad Ronit. post Tusc.Masca d. Farinac. & alios d.cons.85.nu.4. Et quando causa respicit metum reuerentialem,etiam clandestina protestatio sufficit ad actum improbandum Capibl. de Baron.tom.2.c.64. nu.10.12.seqq. & sup.prag. 2.fol.211.Donad.de renunciat.c.1.n.66.seqq.

Et licet protestatio facta ante contractum non sit sufficiens ad annullandum contractum requirentem consensum duorum, postea factū, absq;alia metus probatione, Tusc.lit.M. conclus. 224.Farinac.dec.295.lib.1. & in fragm. verb.metus nu.190. nam protestatio contraria facto nó iuuat,vt, diximus, quamuis non desint qui contrarium dicant, Serafin.dec.859. Rota dec.705. nu.3.p.1.rec. apud Farinac. & dec.205. num.16. apud Burat.& dec.242. nu.3.20. apud Farinac. tom.2.cons.crim. Amat.cons.82. num.8. Laganar. super pragm.2.de Baron.nu.8. Donad.sup.

Tamen communis est conclusio transferri onus probandi contrarium in aduersarium R. Ronit.cons.85.nu.16.lib.2.Sanch.de matrim.lib.2. disp.420.n.22.Cæuall.q.487.& seqq. Donad.sup.

Et ad minus multum confert ad metus probationem,Mascard.conclus.1055.nu.10. Thes.qu. 51.nu 15.lib.1.Farinac.dec.280. nu.5. lib.2.cons. crim.P.Boss.de matrim.c.12. §.22.n.360. & seqq. Nos ad Ronit.d.cons.85.nu.19.lib.2. Vbi limitauimus quando contra tertium,non contra ipsū principalem metum inferentem.

558 Protestatio non præsumitur, sed est probāda,nec censetur reperita in actu facto ex interuallo, ac ideo tollitur per actum contrarium, Mascard.de prob.concl.1241.1242.Tristanus sup. quando protestatio requirat scripturam, Tusc. lit.S.concl.87.num.40.Maldon.resp.2.nu.34.lib.1. An duobus testibus probetur, Surd. cons.356. Alia de protestatione dicemus n.854.seq.

559 Pro resolutione ad quæstionem propositam Protestationis,est distinguendum, secundū Gomez d.c.13.n.12. lib.2.ver. Nam, vbi Ayllon. vel protestatio nó notificatur parti, & tunc qui protestatur manebit perfecte obligatus,perindè ac si non protestatus fuisset,quia quando actus pendet ex volūtate duorum, requiritur,vt protestatio intimetur alteri parti, alias Incurreret graue damnum dolo, & fraude aduersarij, sic exclamantis,vel protestantis,vt in omnibus cōtractibus, in quibus quis se protestaret occultè videre est,l.fideiussor la 1.ff.de fideiuss.l.vero procuratori, ff.de solut.l.cum quis,§.si debitorem, l.si cum Cornelius,ff.eod.l.sed si socius,ff.pro socio,l.1.§. sed ego,ff.quod iussu,l.si pecuniam, §.item si quis,ff. de condict.ob caus.l.cum plures, §.locator, ff.locati l.in codicillis, §.1.ff.de leg.1. c.1. quod metus causa c. sollititudinem de appellat. alias omnes contractus periclitarent,propter occultas protestationes,D.Verde Instit.lib.3.n.1127. D.Hodiern. contr.16.num.51.52.Fab.in C.lib.2.tit.8. defin.7.

560 Franc. de protestat. consider.47. Mascard.de probat.concl.47.ex n.9.& concl.1242.Cancer.var. 2.p.c.5.nu.1.17.& c.14.ex nu.124. & c.1.nu.36.

124.

124.c.6.nu.50.seqq.c.8.nu.142. & 3.p.cap.16.ex nu.8.10.& c.1.num.106.Tusc.lit.P.conclus.936. Menocb.lib.3.præs.122.127. & nu.9. Farinac. in frag.lit.M.ex nu.190. Barbos. in c.50.de elect.nu.6.Amaya in l.1.C.de bis, quæ sponte à nu.42. lib. 10.Olea de Cess.Iur.tit.8.qu.1.nu.14. Nos ad Rouit.cons.85.lib.2.nu.7. Donad.sup.

561 Cum protestatio Clandestina non iuuet, absq; partis citatione, Gratian. cap.324.num.33. seqq.Sabell.§.protestatio nu.4. Iranc.de protest.cõsid.47.nu.1.seqq. Donad.n.73.

562 Si verò protestatio sit notificata parti, valebit, & annullat actum subsequentem, Bar. in l. non solum morte, ff. de nou. oper. renunciat. post alios Gomez sup. vbi Layn.Gratian.cap.515.nu.7. 730.n.11.962.nu.31.47.980. num.3. Tusc.lit.P. concl.938. Christin.dec.262.num.10.seqq. vol.1. Matth.Sanz.de re crim.contr.76.nu.53.

563 Sed Incertus Author post regulas Soccini reg.16.ponit tres limitationes ad hanc regulam, quod protestatio non intimata non iuuat. Prima est quando persona, cui debet fieri protestatio est incerta, nam tunc sufficit publicè protestare. Secundo quando negotium non tangit principaliter talem personam. Tertio quando non potest haberi copia personæ, cui debet fieri protestatio, Barbos.in cap.23 de rescript.nu.5.Iranc.de protest.dict. consid.47. Additur quarto quando timetur persona, cui debet notificari protestatio, diximus nu.556. Iranc.ibid.nu.13.& seqq.Ayll.ad Gomes.lib.2.c.13.n.13.Donad.sup.

564 Licet natura fideiussoris sit, quod teneatur ad omne id, ad quod tenetur Principalis, vt diximus, Tamen, licet Principalis venditor non possit retrahere rem venditam, cum teneatur ad illius euictionem, Tiraq.de retract.lignag.gl.9.à nu.38.Doctiss.D.Rubeis de confus.Iur.cap.28. num.19.

565 Tamen fideiussor potest retrahere, tanquã Vicinus, vel alio Iure sibi superueniente, nam fideiussor non tenetur de euictione, quando res vendita euincitur ex beneficio statuti admittẽtis vicinum ad retrahendum, Gratian. discept. 205.nu.15.cap.281. nu.17. cap.745. nu.53.443. nu.19.Ciroc.disc.29.nu.59. Dicemus infra n.901. De Rubeis de confus.Iur.cap.28.nu.23. Altograd. contr.7.Giurba obs.79.nu.16. Rendel. de Iure prothomis.verb. cum in postrema addit. incip. vsque superius Thor.in comp.dec.in lit.I. vers. Ius prothomiseos, Mangil.de euict.q.134.& seqq.Gusman. eod.tract.qu.19.Herring.de fideiuss.c.27. num.48. Peregr.dec.19.nu.10. Verum Gratian.d.cap.443. nu.19. Limitat, si euictio promissa comprehendat etiam hunc casum, de qua re nu.901.

566 Et nomine proprio velit agere, secus si vt hæres, Menocb.cons.489.num.111.Surd.cons.114. nu.24. Decian.cons.68.nu.15. tom.2.cons.105. nu.5.Herring.de fid.c.27.p.5.nu.48. Martian. cons.8. nu.6.7.Giurb.sup.

567 Tanto minus tenetur hæres fideiussoris, Idem D. Rubeus ibid. cap.29. Gusman. d.qu.19. num.19.

568 Nam potest etiam hæres venditoris, nisi tale ius sit confusum, aditione, D.Rub.sup.num.24. Gratian.cap.205.n.33.

569 Non desunt tamen alij dicentes: non posse fideiussores retrahere, Mangrell.ad Bart.in l.Põponius, ff. quib.caus.pign.tacit.contrah.Tiraq.de retract §.1.gl.9.illat.34.nu.168.273. Viscont. concl. Iur.verb.ius congrui col.9.ad fin.

570 Fideiussor censetur approbare contractum, in quo Intercedit, & illi consentire, ità quod sibi præiudicet in Iuribus suis vltra fideiussionem, data tamen scientia perfecta huiusmodi Iurium suorum, Maur.de fid.p.2.sect.2.c.4. Mangil.de euict.q.61.nu.6.q.92.nu.1.& seqq. Et sic cẽsetur consentire alienationi, Saminiat. cons.7.nu.6.post Altograd.contr.tom.2.fol.457. Mangil.de euict.q.61.n.1. & q.92. vbi de expresso consensu, & non sufficere tacitum, Sabell.§.fideiussor nu.18.Staiban.resp.180. nu.66. Nec potest dicere de nullitate contractus, in quo ipse interuenit, Saminat.sup.n.35.Altograd.sup.fol.459.

Sic promittens de euictione non potest postea agere vigore fideicommissi ad eius fauorẽ purificati, Rota p.2.diuers.dec.152. Staiban.obser.70.n.9.10.Mangil.de euict.q.92.

571 Fideiussorem præstans fatetur se debitorẽ, & approbat capturam nullam, si faciat sine protestatione, Sabell.§.debitor.& resp.cap.39.num.25. seqq.Herring.de fideiuss.cap.5.nu.175.& seqq. Antun.de donat.lib.3. cap.42. num.74.seqq. Maur.de fideiuss.fol.195.Cap.4. vbi latè de materia, Verũ Herring. à nu.185. contrarium tenet, quem videtur sequi Hermosill.gl.3.l.6.tit.1.p.5.fol.69.

572 Beneuerum fideiussorem dans de se præsentando non dicitur consentire Iurisdictioni, Gratian.sup.875.nu.32.seqq. Nec de iudicio sisti Vrsill.ad Afft.dec.133.Anna sing.413.Nouar.sup. prag.2.de commiss. n.12.

573 Fideiussor sine stipulatione non tenet, l.blãditus, C.de fideiuss.§.fin.Instit.de fideiuss.Vasq.contro.lib.1.cap.33.nu.3.Menoch. cons.387. num.15. cons.710.nu.3.Valenz.cons.9.num.21.Ventur.cons. 10.nu.41.Berlich.conclus.p.2.concl.26.n.6. Ioseph Vrceol.dec.Flor.6.nu.1.seqq.Cauall.q.646.Barbos. in l.1.p.3.num.54.solut.matr. Maurus de fid.cap.5. fol.215.Herring.cap.11.nu.2.Giurba obs.99.nu.1. Alderis.de symbol.contract.tit.1.c.3.nu.6.Vidman. d.cap.7.nu.10. D.Rocca disp.92.num.8.9.Caluin. lexic.verb.fideiussio, Doctiss.Petrus Barbos.in l.1. p.3.nu.54.ff.solut.matrim. D.Petra in rit.159. nu. 18.Ansald.de commerc.disc.92.nu.20. Capon.de pact.q.9.num.4.Cyriac.contro.101.num.6. Caball. cons.166.nu.53.lib.1.Sadar.in resp.19.nu.11.seqq. Afflict.decis.39. & ibi, Vrsill. latissime Romana Rota dec.386.nu.40.par.4.tom.2.rec. Ideo non nisi inter præsentes fieri potest, Rocc.ibid. Rota d.dec.386.nu.40.Cartar.dec.51.nu.20.Vrceol.dec. 6.nu.2. nam pacto nudo fideiussor non obligatur, etiam de Iure Canonico, & inter milites, Maur.d.c.5.nu.7.8.

574 Imo requirit scripturam glos.in c.1.de censib. in 6.vers.decimus nonus.Nicollescut. de testib.cap.

26.nu.5.Herring.de fideiuss.c.11.nu.126. Manent. dec.69.nu.12.Tusc.lit.F.concl.291.nu.1.Pichard. Instit.in princ.de empt.vendit.num.31.Kocbier.de Iurisd.p.1.q.7.nu.1. & in d.cap.1. §.postquam, vbi Barbos.nu.10.Tranchedin.consult.47.n.1.2. Maur. de fideiuss.cap.37.fol.472.Anna sing.212.Manent. dec.69.nu.12.

Sic fideiussionem si quis pro alio faciat, & fuit dictum, vt adhibeatur Notarius, tunc ante stipulationem est locus pœnitentiæ, Rubens de valid.legal.c.8.n.305.

575 Nec sufficit epistola, nam vt probet est necesse, quod ab alia parte sit acceptata, Genna de script.priu.lib.3.tit.de Epistol.q.11.nu.8.seqq.Venturin.cons.18.nu.81.Vrceol.dec.6.nu.1. Cyriac.contr.101.nu.6. Rub.in annot.ad dec.282. nu.69.p.9. tom.1.rec.Vrceol.d.dec.6.num.3. Maur. de fideiuss. cap.5.fol.215.nu 2.DD.apud Herring. de fideiuss. cap.11.nu.35.Afflict.dec.39.vbi Vrsill.Tusc.lit.F. conclus.291.Canall.q.646.Mantica de tacit.lib.16 tit.5.Connan.lib.6.cap.6.& lib.5.c.3. Merenda lib. 1.cap.7. Caluin.in lexican. verb. ad promissor.sl 2. Sadarin.resp.19. Vidman.de contract. tit.de fideiuss. nu.11. Nec sine scriptura probatur, Anna sing. 212.Manente dec.69.nu.12. licet contradicat Viscont.conclus. Iur.verb.fideiussio, Giurba d.obs.99. nu.8.seqq. Herring.de fideiuss.c.11.nu.126.

576 Sic fideiussor regulariter non obligatur, nisi mediante stipulatione, & non nudo pacto, sed in dubio præsumitur mediante stipulatione obligatus, §.fin.vbi Vinot.Instit.de fideiuss.Maurus de fideiuss.p.2.sect.3.cap.5.6. vbi limitat, Montan. de tutel.cap.39.num.116. Tusc.lit.F. conclus.291. Mascard.de probat.concl.781.Bardellon.cons.186. nu.19.seqq.lib.2. Genna de script.priuat.lib.3. q.4. Maur.de fideiuss.cap.5.nu.28.fol.218. Harpprect. Instit.de fideiuss.§.vlt. Alderis.sup.Vidman.d.cap.7. nu.10.11. Herring.de fideiuss.cap.11. nu.108.Cyriac.contron.101. nu.8. nisi constet de contrario ibidem.

577 Licet contrarium de consuetudine seruetur, etiam ex tex.§.fin.Instit.de fideiuss. Genna sup. lib.3.qu.4.nu.23.Herring.sup.à n.26. ad 90.Gatt. de credit.cap.4. quæst.6. num.273.seqq. & cap.11. num.107. Maxime inter mercatores, Costa cons. 20.nu.18.seqq.Oñat.de contract. tom.2.disp.52.nu. 28. 30.Vidman.d.c.7.n.11.

Secus est de consuetudine Mediolani, vt post Carpan.Cost.Menoch.Tort. & Rolan. probat D. Sadarin.resp.19. num.15.seqq. Debet fieri inter præsentes, D.Rocca disp.92.nu.9.Herring.d.c.11. nu.5.18.

578 Oretenus facta fideiussio durat duobus mensibus, l.pen.C.de fideiuss.§.sed hodie Instit.de satisd. Ricc.ad al Afflict.dec.137. Giurba obseruat. 49.nu.5.Virgil.de legit.pers.cap.30. nu.15. Baron. de effect.min.ætat.eff.20.nu.77.l.si pupillus,ff.de admin.tut. Aretin.de fideiuss.p.2.tit.1.sect.10. c.16. nu.3.Viscont.conclus.Iur.verb.fideiussor. Baron. in addit.ad Tract. de citat.lib.3. num.66. Baiard. ad Clar.q.95.nu.3.post Affl.in constit.si vassallus nu. 24. Maurus de fideiuss. fol.604.§.29. Nouar.super pragm.2.de commissar.num.11.

579 Limita 1.Si per partes alter sit conuentum, Maur.sup.n.2.

Lim.2. Quando promissio de repræsentando est facta non respectu litis, sed Iudicis, vel partis, nam tunc promissio est perpetua, Maur. num.3.

580 Lim.3.Quando quis spopondit, aliquem in Iudicio sistere, vel eum simpliciter præsentare in causam publicam, nam tunc est perpetua, Maur.n.4.

581 Lim.4.Quando quis promisit exhibere, repræsentare, ac in Iudicio sistere, quia talis promissio, cum occasione litis fiat, vel lata sententia absolutoria expirat, vel perempta instantia per lapsum triennij, Maur.sup.n.5.

Cum alias duret perpetuò in scriptis, Ricc. sup.Giurba sup.n.6.Maur.sup.

582 Non extinguitur morte ipsius fideiussoris, vel illius, pro quo fideiussit, Medic.mors omnia soluit concl.45.nu.124. Noal. de transmiss. cas.27. 28.à nu.42.Decian.cons.29.num.66.vol.2.cons.72 nu.2.Maur.de fideiuss. cap.44.fol.237.fol.239. & fol.474.Rubeus de valid.legal.cap.14.n.157.

583 Sed fideiussio præstita penes acta potest incusari contra hæredes, illos citãdo ad dicendum causam quare talis fideiussio non debet incusari, R.Capyc.Latr.dec.102.n.22.

584 Valet fideiussio, in iudicio, solo verbo, etiã nullo stipulante, & dicitur Iudicialis, Ronit.dec. 10.nu.11.Borrell.in summa dec.tit.13. de fideiuss. nu.356.Herring.de fideiuss.cap.4.num.11. Ansald. de commerc.disc.92.nu.22.Capra sing.58. num.18. Vidman.de fideiuss.n.11.D.Ariot.Beniel.cons.39.n. 23.Franch.de fid.cap.1.num.35.Vin.dec.210.num. 2.post alios Giurb. d.obs.59.num.3.seqq. Ioannes Baptista Thor. in Cod. rerum iudic. cas.60. num. 176.D.Petra in rit.159.nu.18. licet contra dicat Maur.de fid.cap.57.fol.471.

585 Et hæc iudicialis præsumitur habere in se stipulationem, D.Ariotti Beniell.cons 39.n.23.

586 Extinguitur Instantia perempta, gl.in l.si fideiussor verb.liberari, C.de fidei.Muscatell.sup.nu. 2.Reg.Marinis lib.1.cap.184.num.11. Maur.de fideiuss.§.45.fol.626.Cald de restit.qu.28.nu.30.D. Romaguer. ad Consiol. ad stat.Eugub. lib.2. rubr. 20.num.35.36. Sic fideiussor pro actore soluere expensas in casu succumbentiæ, si ob instantiam peremptam actor condemnetur in expensis, nã causa accipitur proprie, & strictè pro obligatione, & Iure deducto in iudicium, Bald.cons.106. Afflin.in praxi c.1.nu.19.20. §.22.c.26. Surd.dec. 212.nu.3.Gratian.cap.690.nu.2.3. etiam in fideiussione data in causa præuentionis, Annecb.de præuent.nu.36.fol.188. Limitat in causa præuentionis desoluendo debitum, & pœnam secundum prag.1.de præuent.Annechin fol.183.n.16.

587 Sed fideiussio de repræsentando rem sequestratam, de Iure communi, durat etiam perempta Instantia, donec res fuerit terminata per sententiam transactam in rẽ iudicatam, Palma alleg. 156.nu.14.alleg.157.nu.3.

588 Fi-

588 Fideiussio de Iudicio sisti in causis criminalibus præstita : *toties quoties*, instantia perempta finitur, secundum *Afflict. in constit.* Sæpe contingit, *Petr. Garz. de Toledo dict. 176.*

Sed contra dicunt *Farinac. q. 34. num. 108. & seqq. & nu. 124. Ant. de Ballis tract. crim. lib. 4. q. 4. num. 55.*

Sed prima opinio potest procedere, quando reus fuit liberatus in forma, cum cautione de se præsentando, nouis superuenientibus Indicijs, & secunda opinio potest procedere quãdo reus fuit habilitatus, in forma de se præsentando *quoties toties*, est ratio, nam in primo casu currit instantia, dum dictum decretum liberationis in forma interponitur post litem contestatam; sed in secundo casu non currit instantia, dum dictũ decretum habilitationis in forma, interponitur ante litem contestatam, *D. Campana de foriud. ref. 15. nu. 19. seqq.* Nam ante litem contestatam non incipit currere instantia, vnde si ante litem contestatam elapsi sint mille anni, non dicitur perempta Instantia, sed instantia incipit currere post litem contestatam, *l. properandum, C. de indic. & l. fin. C. vt intra certum tempus, Scialoya in prax. torq. reos c. 10. nu. 16. seqq.* Vbi quod in M.C.V. non perit instantia in causis criminalibus, per *pragm. 51. de offic. Magistr. Iustit.* & neq; de Iure Canonico, *per tex. c. veuerabilis de Iudic. Nos de nullit. Iudic. rubr. 9. q. 35. 37.*

589 Limitatur etiam conclusio, quam posuimus, quod Instantia perempta, pereat fideiussio, quãdo est conuentum, quod duret etiam in secunda instantia, *Maur. nu. 4.*

590 2. Quando fideiussio est concepta expressa iudicis persona *n. 5. Herring. c. 20. §. 20. n. 16.*

591 3. In fideiussore de Iudicio sisti, & iudicatũ soluendo, *Muscatell. in praxi fideiuss. p. 1. modo 12. nu. 11. Maur. sup. n. 6. ex l. 2. ff. de Iudic. solu.* quamuis restauretur ex gratia Principis, *Pascal. de patr. pot. par. 1. cap. 8. num. 207. Censal. ad Surd. dec. 54. num. 4.*

292 4. Quando verba fideiussionis sunt admodũ generalia, Vniuersalia, & prægnantia, *Maur. nu. 7. Grat. resp. 34. nu. 5. lib. 2.*

593 5. Quando aliæ sententiæ sunt conformes primæ, *Maur. nu. 8.*

594 6. Quando fideiussor, rem de qua agitur tenet, & possidet, cuius respectu se obligauit, *Maurus nu. 9.*

595 7. In fideiussore de non barattanda, vel deterioranda, sed de ea restituenda, absq; procrastinatione, in casu Victoriæ, *Maur. n. 10.* Alias limitationes ponit *p. 1. principal. sect. 2. in prælud. c. 1. nu. 44. seqq. nu. 54. seqq. & c. 3. num. 22. seqq. num. 36. seqq.*

596 Fideiussio in scriptis durat perpetuo, *Tusc. lit. F. concl. 44. nu. 4. Viscont. concl. Iur. verb. fideiussor. D. Petra in rit. 159. nu. 20.*

Nisi ad tempus sit facta, *Spin. consi. 39. num. 21. 26. Decian. consi. 92. nu. 2. Bellon. iun. consi. 90. Giurb. obs. 99. nu. 5. 6.*

597 In pluribus casibus fideiussoria obligatio substinetur absq; stipulatione, primo ad pias causas, *Tiraq. de priuil. piæ Causæ, priuil. 110. 111. Maur. de fideiuss. c. 5. nu. 20. fo. 216. Herring. de fideiuss. c. 11. n. 108.*

598 2. In fideiussione dotis, *Maur. ibid. num. 11. Vidman. de contract. tit. de fideiuss. nu. 11. Herring. de fideiuss. c. 6. nu. 200. ex l. fin. C. ad Velleian.*

599 3. In fideiussione facta reip. *Bal. in l. fin. C. ad Velleian. Tiraquel. d. priuil. 110. Mantica de tac't. lib. 16. tit. 5. nu. 11. 12. Herring. de fideiuss. c. 11. nu. 108. Maur. d. c. 5. n. 12.*

609 4. In stipulatione tacita, *Mantica d. tit. 5. nu. 9. Maur. d. c. 5. nu. 13. & in 1. p. sect. 3. cap. 27. in praludijs.*

601 5. In omnibus casibus, quibus Inducitur stipulatio absq; præcedenti Interrogatione, & subsequenti responsione, de quibus *Bart. in l. 1. n. 2. vbi Iasn. 5. de verb. obligat. Bal. cons. 309. in princ. lib. 5. Maur. d. c. 5. n. 16.*

602 6. Quando fideiussio fit pro debito confessato, & habente assistentiam rei Iudicatæ, nam tunc datur executio ex remedio legis, etiam absq; stipulatione, *Castr. cons. 52. n. 4. lib. 2.*

603 7. In fideiussione habente relationem ad aliam, cum stipulatione contractam, *Rip. in l. ait prætor. §. si Iudex, ff. de re Iudic.*

Verum quamuis incontinenti post contractum, fideiussor absq; stipulatio accedat, tale pactum non vestitur coherentia contractus, *Gayll lib. 1. obs. 101. nu. 10. Maranta sing. verb. pactum, D. Petra in rit. 159. n. 18.*

604 8. Quando fideiussor patitur nomen suum poni, & describi in actis Curiæ à Notario pro fideiussore alicuius, & incontinenti non contradicit, licet expresse non dicat: promitto, & fideiubeo, *Maur. d. c. 5. n. 17.*

605 9. In Curijs mercatorum, in quibus de apicibus Iuris non licet disputare, vt etiam nudo pacto conueniri possint, *Mantica d. c. 5. n. 13. Maur. d. c. 5. nu. 21. D. Vidman. sup. n. 11.*

606 10. Si Epistolæ, vel obligationi fideiussoriæ scriptæ ad creditorem transmissæ, & ab eo acceptatæ, Iuramentum promissorium inferatur, *Tiraqu. de retract. § 1. gl. 7. n. 47. Rota Ian. dec. 40. nu. 1. 2. Cornaz. dec. Luc. 94. nu. 12.* quia tale Iuramentum supplet præsentiam partis, *Thes. dec. 70 nu. 8. Maur. d. c. 5. n. 72.*

607 Limita 11. In subscriptione, quæ animo fideiubendi fit, nam per eam Induci obligationẽ fideiussoriam, faciunt *l. si non subscripsisti, C. de administr. tut. l. si pater tuus, C. de fideius.* nam omnis approbatio vim confessionis habet, *Beron. cons. 32. n. 2. lib. 3. Cornaz. dec. Luc. 52. num. 5. Herring. de fideiuss. c. 11. n. 101.*

608 Lim. 12. In Procuratore, Notario, ac Syndico ad fideiubendum, specialiter constitutis, qui pro eorum principalibus absentibus recte fideiubent, *Maur. de fideiuss. sect. 2. c. 25. in fine, & d. c. 5. nu. 25.*

609 Lim. 13. De consuetudine, & vsu moderno, *D. Vidman. sup. nu. 11. vers. quarto.*

610 Sed est aduertendum, quod quando fideiussor

for formatur sine stipulatione, licet non valeat, vt fideiussio, sustinetur tamen, vt constitutum, *Alex.cons.91.nu.3.seqq.lib.4. Herring. de fid.c.11. nu.154.licet n.159.*dicat valere, vt fideiussionem.

611 De Iure nostri Regni Neapol. fideiussiones capiendæ per Actuarios penes acta, debent fieri in scriptis, cum subscriptione duorum testium nutum habentium obligatum, cum ipsius subscriptione, scribere scientis, vel cum subscriptione actuarij eius nomine, per *pragm.16. tit.de Actuar.* alias nulla est, vt decisum refert per S. C. anno 1658. *D.Petra in rit.128.nu.8.*

612 Verum per *pragm.17.eod.tit.* fuit declarata *pragm.16.* procedere in obligatione continente summam vltra duc.50. *Petra ad Gram. dec.60.nu.19. Galter.addit. in publ.forma sub nu.38. Amead. ad Francb.dec.262.* Qui testes debent cognoscere obligatum, & fideiussorem, *Capibl de baron. pragm.1.nu.346. Tasson.de antef.verf.9. obs.5.nu.35. Gat.de credit.c.3. tit.12.n.720.* Quos improbat, & male *R. Capye. Latr. dec.138.nu.24. lib.2. Thor.in C.cas.60.nu.173.seqq.* tradens non esse nullam obligationem, quæ vnius testis subscriptionem habens, ex verbis eiusdem *pragm.15.* ibi: *In presenza almeno di due testimonij*, cum dictio *saltem* sit diminutiua, *Turret.de effect.clauf.codicil.q.13.nu.4. Barbosa diction.34.*

613 Sed si obligatio non sit subscripta duobus testibus, an sit nulla, cum dicta *pragm.16* illam annullet, dicimus non esse nullam, si principalis obligatus dicat illam veram, sed carere solemnitate *pragm.* Quia *Pragm.* tica illa fuit facta ad euitandam suppositionem personarum obligandarum, late, & bene *D.Petra in d.rit.128.nu.7.seqq. D.Maradei in d.pragm.15.& 16.de actuar.*

Imò quod sufficit obligationes fieri in præsentia testium, nec esse necesse subscriptionem dicti *R. Roatt.in pragm.36.nu.6. de officio Magistr. Iustit.* nam Notarij, & Actuarij ad aliud non sunt obligati, quam cognoscere contrahentes ex assertionibus testium, *Franch. dec.262. Rota diuers dec.234.p.1. Reg.Capye.Latro dec.138.n.35. seqq.* Et sic errauit *Thor. circa subscriptionem testium 3.p. comp. dec.sect.3. verb.obligatio stipulata fol.193.194.D.Maradei sup.d.prag.sing.4.*

Item in obligationibus receptis coram officiale, nam in illis non requiritur subscriptio principalis, & testium, *Barbat. de diuis.fruct.p.1. c.9.nu.66. Maradei sup.n.2.*

614 Fideiussio solo consensu perficitur, nec traditionem requirit, *§.in omnibus Instit.de fideiuss. & ibi gl.& DD. l.græcè verf.praterea, l.fideiussor. § fideiussor. l.fideiubere 30. ff.eod. l.si remanerandi 5.ff.mandati, §.si passus, Molina disp.539. §.illud est obseruandum, Vueffembec hoc tit.num.3. Oñat.sup. nu.28.seqq.Maur.de fideiuss.c.35.fol.467.*

615 Ideo non obligatur, licet præsens sit, ab alio fideiussor apud acta nominatus, si ipse nihil respondeat, *Vin.opin.292 Maur.cap.34.35.fol.467. Boer.dec.314.nu.5. Suar.com.opin.lit.F.opin.145. ex l.si pater, C.de fideiuss.l.si non subscripsisti, C.de adm.tut.l.gaius, ff.de pign.act.l.2.C.de reb.alien.nõ alien.Maur.d.cap.35.num.6.16.*

616 Limitatur tamen hæc conclusio pluribus modis, primo quando præsens, & tacens, & patiens in aliquo actu in iudicio, se pro fideiussore nominari sinat, tolerat, & permittat, & insimul iubeatur à Iudice respondere, an fideiubere velit, aut nolit, & ipse taceat, *Maur.nu.20.* Vbi limitat, si statim ille indignetur, & cum murmuratione à loco Iudicij abij erit, *Consal.ad Surd.dec.47.Cumia rit.40.nu.601. Gturba dec.14.num.9. Monter. dec.30.nu.30.Mastrill.dec.157.num.24. Surd.cons. 288.nu.25.Amat.res.76.à nu.19.& res.93. num.8. ex l.cum ostendimus, §.vl.ff.de fid.tut.Costa in praxi conuent.p.1.n.311.*

617 Limitatur secundo, quando quis præsens, tacens, & patiens se in iudicio, & in actis pro fideiussore adnotari, & nominari sinat non contradicendo, sed totaliter nomen suum in Instrumento, contractu, apocha, vel aliquo alio actu apponi, & referri, nam cum tunc pro consentiente habeatur, vti fideiussor obligatur, & eodem modo, ac si expresse consenserit, & per stipulationẽ promisisset, *l.eam ostendimus, §.fin.ff. de fideiuss. tat.cum concord. Barbat.cons.80. p.2.P.de Rauen. sing.199. Boer.dec.314. Herring. de fideiuss.c.7.nu. 55.Afft.dec.387. Pacian. de probat. lib.1. cap.29. nu.35.seqq.Menoch.de præs.præs.99.nu.43. Maur. sup.nu.23.seqq.& p.1. princ.sect.3.c.27. alias 3.nu. 7.& in prælud.d.p.2.sect.3.c.5.nu.12.18.* Et *d.sect. 35.nu.28.* dicit cautelam esse, vt incontinenti voluntatem suam declaret apud acta, vel alio modo, quod consentire, aut fideiubere nolit.

618 Ex parte obiecti est conditionalis, nam est obligatus si debitor, pro quo fideiussit, non soluerit, *l.fideiussor 18.§.cum fideiussor, & l.si sub 29. l.si fideiussor 21.& l.si testamento, §.quæsitum, ff.de fideiuss.auth.præsente, C.eodem tit. Molina d.disp. 539.n.1.Maur.de fideiuss.p.1.sect.2.cap.16. Tusc. lit.F.concl.306.nu.3.Rota p.9.rec.dec.478. nu.13. seqq.Sabell.§.excussio na.5.Christin.dec.214.vol.5. Cald.de empt.c.33. Contiol.ad statut. Eugub.lib.2. rub.59.* vbi *Romaguer. in addit. na.12.seqq. Tusc. lit.F.concl.310.Guttier.de Iuram.p.1.c.23.*

619 Fideiussio differt à reliquis contractibus; Nã obligatio fideiussionis est aliena, & accessoria essentialiter, *Instit.ff.& C.de fideiuss. R.Marin.lib. 1.c.133.num.21.* nam illa adijcitur omni obligationi, *l.1.ff.de fideiuss. l.3. l.stipulatus 6. l.fideiusso. 16.ff.eodem.*

620 Et sic non potest obligari ei, apud quem reus debendi obligatus non sit, *l.3. C.de fideiuss. & d.auth.præsente, Molin.disp.539. nu.1.2. Vueffembec. hoc nu.4.Rebell.lib.6.qu.vnic.num. Filluec. tract. 38.cap.8.nu.153.Less.lib.2.cap.28. dub.1.nu. 2.Diximus sup.nu.492. R.Marinis lib.1.cap.133. num.21.Gregor.l.59.gl.9.tit.18. p.3. Olea de cess. Iur.titul.5. quæst.3. numer.7. Mangil.de euiction. quæst.174.numer.4.5.6.* vbi *num 7.& seqq.* Limi-

621 tat 15. mod[illegible] quando contractus ab initio [illegible]us, sed validus. Secur[illegible] contractus annul[illegible] [illegible]tus de Iure speciali nu.8.

nu.8. Tertio quando obligatio est nulla à principio, secus si annulletur ex post facto *num.9.* Quarto, quando fideiussor iurauerit, secus si principalis obligatio, cum Iuramento non valeret, *nu.10.* Secundo, quando fideiussor sciuit contractum principalis esse validum, *num.12.* Quinto Limitatur quando obligatio fideiussoris fuit facta, vt principalis, cum clausula: omnimodo meliori, Iuramento; & obligatione camerali, in ampla forma, licet non sit obligatio insolidum, multo magis si se obligauit principaliter, & insolidum *nu.13.* Post mille *D. Romaguer. ad Contiol. ad statut. Engub. lib.2. rubr.59. num.14.17. P. Afflict. contr.12. Lutro consult.150. nu.52. Lura ad Gratian. cap.122. Nos ad Rouit. cons.34. lib.3. Bottilier. differt.9.* Sesto quando non militet tanta ratio in accessoria obligatione, quanta in principali. Vbi etiam quando fideiussor intercedens pro minore obligatur. Septimo Limitatur quando fideiussor promisit non allegare nullitatem cótractus, quia tunc tenetur *nu.17.* Quæ conclusio sublimitatur quando minoris obligatio fuit à principio nulla, & sic obligationi resistebat statutum, quo in casu etiam annullatur fideiussoria obligatio, *nu.15.* Secundo, quando principalis cótractus est dolosus, *nu.19.* Tertio, Limitatur in fideiussore filijfam. prohibiti à lege, vel statuto, mutuo accipere, *nu.20.* Nono, Limitatur, vt procedat quando principalis obligatio, & actus redditur nullus defectu substantialium, videlicet, consensus, secus quando ex alio capite deficeret, & ibi quæ dicantur substantialia *nu.22.* 10. Limitatur, quando fideiussor euictionis est obligatus ex quacumq; causa, quia tenetur ex causa inualiditatis, *nu.23.* 11. Limitatur in fideiussore accedente alienationi dotis, qui non tenetur de euictione, si alienatio constat in persona vxoris, secus si in personam viri *nu.24.* Limitatur, quando contractus principalis reprobatur à statuto, ob publicam vtilitatem, ità quod nulla ex ea resultare possit obligatio *nu.25.* 13. Limitatur quando contractus annullatur defectu formæ, quia tunc nullatenus fideiussor tenetur, quidquid sit quando ex defectu materiæ, *num.27.* Limitatur 14. ex eo quod fideiussor esset habiturus regressũ contra principalem quoadmodo circumueniat lex municipalis annullans contractus, *nu.26.* Limitatur 15. Vt fideiussori competat exceptio nullitatis contractus, quando venditio annullanda venit remedio aliquo Iuris ordinario, aliter quã per viam restitutionis in integrum, & signanter quando per conditionem ex statuto, *n.28.*

621 Ideò nemo sibi ipsi potest esse fideiussor, quia non potest assecurare, quod sibi debetur, se ipsum obligando, nec potest se ipsum se obligare, *l. hæres 21. ff. de fideiuss. §. seruo tuo,* & ibi *glos. Bart. & DD. Mantica de coniect. tom.1. lib.3. tit.10. num.2. Maur. de fideiuss. cap.50. fol.495. n.1.*

62[illegible] [illegible]bitor obligatus soluere in tribus pagis, si [illegible]rimam, licet aliqui velint posse cogi [illegible]n totam summam, ex *l. si quis maior. Caguol. in d. l. si quis maior. num.59. C. de transact. Rolan. cons.31. nu.2. vol.2. Barz. dec.15. & 16.* decisum refert *Roce. resp.90. lib.2. Paris de Puteo de reintegr. feud. r. Incip.* sequitur modo, vbi decisum refert per S. C. & non esse purgandam moram, *Rouit. in prag.1. de vsuris n.15. Aretin. de solut. cap.95.*

623 Sed quod non possit cogi, nisi pro sola prima paga, dicit *Polidor. Rip obs.59.* quem sequitur *Giurba obs.96. nu.6. Sesse dec.110.*

624 Tamen data pro veritate opinione *Cauolc. dec.43 nu.19. p.1.* Hæc opinio non procedit in fideiussore obligato cum tali debitore, *Polid. Ripa obs.59. nu.3.* vbi dicit pœnas *d. l. si quis maior* non procedere contra fideiussores, Quæ pœnæ indictæ censentur odio periurij, & dolus requiritur, *Serafin. dec.577. 1059. 617.* fideiussor non est periurus, Licet debitor non soluerit, nisi fuerit conuentus, cum diuinare non potuerit, an soluerit, quia factum rei principalis debendi nó nocet fideiussori, nisi fideiussor dicto facto consentiat, *L.1. ff. de alien. iudic. caus. fact. l. si is, pro quo, ff. quod quisq; iur. l. fideiussor, ff. de re iudic. Mandos. de Inhibit. q.68. n.2. Maur. de fideiuss. p.2. sect.9. c.4.*

625 Idem è contra fideiussoris facto, principalis debitor non læditur, nec iuuatur, *l. hæredi, ad fin. l. fideiussoris, ff. de pactis, l. si cum exceptione, §. labeo,* vbi *Alber. ff. quod met. caus. Aretin. d. c.3. n.2.*

626 Quamuis obligatio sit facta insolidum, *Marsil. de fideiuss. à nu.8. Ripa d. obs.59. nu.4.* late *Giurba obs.96.*

627 An datur fideiussio in Dote, dicemus infrà *quæst.35.*

628 Fideiussorem dare qui debet, quamuis ille idoneus non fiat, amplius alium dare non debet *l. si is, à quo, §. fin. ff. vt in poss. legat.* quod verum est quando id est cõuentum inter partes, secus si debet dari ex Iurisdispositione, *Canc. var. p.2. tit. de fideiuss. à nu.157. Franch. dec.480. Affl. dec.172. Mangil. de euict. qu.88. nu.23. Amot. res.53. Bonadill. Polit. lib.5. cap.1. n.86. Escolon. lib.1. cop.19. p.2. cop.3. Gom. & Ayll. lib.2. cap.13.* Secus etiam si ex dote, *Amat. res.89. Bots. lier. de success. ab intest. Theor.106. nu.3.*

Verum qui dedit fideiussorem, si velit illum eximere, & dare alium, non potest, *Caboll. cons.131. Franch. dec.202. Cyriac. contr.26. Nouar. q7. forens. q.26. & sup. prag.7. de admin. Vniuers. n.123. Ayllon. ad Gomez. var. tom.2. c.13. nu.3. & tom.3. c.6. nu.18. Treutl. select. disp. vol.2. fol.231.* Nec fideiussor potest alium dare, *Pilaia ad Franc. de protest consid.22. nu.6.* Dicemus infrà *nu.727.*

Quis sit idoneus fideiussor? Idoneus in dubio non præsumitur, nisi probetur, *Surd. dec.295. nu.10. dec.320. nu.7. Affl. dec.377. num.13. Nouar. sup. prag.5. de admin. Vniuers. num.104. D. Petra in rit.287. nu.146.* Est idoneus, qui talis sit habitus, & reputatus communiter, *Roto dec.814. p.4. diuers.* Est idoneus qui habet tot bona stabilia quot importat Causa, *Pegas res.13. nu.237. 238. Ricc. dec.148. par.3.* & in loco Iudicij, *Barb. de verb. appell. verb. fideiussor. Tusc. lit. F. concl.231. & lit. S. concl.41. num.1. Farinac. qu.33. nu.79. Maur. de fid. par.2. sect.*

sect.2.nu.39. Herring.c.8.nu.53. Secus si possideat bona mobilia, *Farinac.qu.34.num.80. Barbos.sup.* Non sunt idonei fideiussores Nobiles, potentes impetuosi, causidici, cauillosi, litigiosi, alterius fori, & similes, *Cap.Tholos.dec.196. Gayll.obs.27. lib.1. Gama dec.21. Nouar.sup.n.109.seqq.* Et idoneus fideiussor est quando principalis est soluẽdo, *Franch.dec.480. Affl.170.Nouar.sup. nu.117. & super pragm.3.de ferijs,* latè *Mangil.de euict.qu. 88.nu.18.seqq.* vbi quando sit idoneus fideiussor *Trentl.select.disp.vol.2.disp.28.de fideiuss.fol.231. Scacc.de appell.q.85.n.138.& q.17.*

629 Ideò ad explicationem eorum, quæ diximus *nu.213.* Dicimus Actuarium, cuius periculo sunt fideiussiones per eos captæ, *Conciol. res. crim. verb.fideiussor.res.8. Nouar.super pragm.17.de act. Thor.in supl.comp.verb.Magister Actorum, Bouadill.in polit.lib.3.cap.15.nu.104.& cap.14.nu.99. (Ayllon.od Gomez.tom.2.cap.13.nu.24.* Vbi limitat in Curis, iutelis, & negotijs Reip. pro quibus Iudices tenentur ipsi) non sunt eorum periculo, quãdo fideiussor acceptus est soluendo tempore receptionis, quamuis postea fiat non soluendo, *Farinac.quæst.33.num.93. Maur.de fideiuss.sect.3. cap.4. num.22. Guazin. defens.6. cap.2. num.8. Gratian.dec.69.nu.6.seqq. Fenzon.ad statut. Vrbis cap.20.nu.46. Rota par.4.diuers.dec.774. num.1.& p.4.rec.dec.442.nu.20.* Beneuerum Cancellarius debet probare fideiussorem fuisse idoneum, quia possidebat immobilia, licet fideicommissa subiecta, *Fenzon.sup.nu.46. & Rota d.dec.374.& dec. 442.nu.20.Conciol.d.verb.fideiussor.d.res.8.nu.10. 11.Nouar.super d.pragm.17.de actuar.num.18.19.* vbi dicit sufficere si principalis sit idoneus, ex *Ludouic.dec.Luc.33.* Sed *Nouar.nu.108.* dicit non sufficere bona subiecta fideicommisso, & bene ex *l.sciendum, ff.qui satisd.cog.* Et Actuarius ad nihilum tenetur fideiussore idoneo non reperto, recepto in præsentia partis non reclamantis, vel de mandato Iudicis, *D.Petra in rit.295.n.36. Sabell.in sum.verb.Notorius nu.26.& verb.Iudex num.53.D.Maradei sup.pragm.17.de actuar.Costa de scient. & ignor.dist.5. cent.2. Ayllon.od Gomez var.tom.2.cap 13.nu.15. & 24.* Nec tenetur pro fideiussionibus conuentionalibus, *D.Cala de restit.qu.28.num.53.seqq.* Nisi expresse se submittat *pragm. Rouit.dec.83.n.13.*

630 Tutores testamentarii, licet regulariter non cogantur satisdare, fallit tamen quando sunt lapsi facultate, & moribus, *Surd.dec.91.nu.1.2.* & ibi *Censal.in addit.* Sed alij dicunt, tutores datiuos datos à Iudice superiore per Inquisitionem non teneri satisdare, secus ab inferiore, *Surd.ibid.Gratian.discept.13.* seruatis quatuor requisitis, vt ibi, sed in nostris Tribunalibus semper datiui satisdant, *D.Hodierna in d.dec.Surdi 91.n.3.Nos infrà num.937.*

631 Fideiussio potest sequi, & præcedere obligationem principalis, dummodo dicatur verbis expressis, vel æquipollentibus, *l.potest 4.l.stipulatus 6.§.fin.ff.de fideiuss.l.eo tempore 50. vers.sed fideiussorem, ff.de pecul.* Sed tempore præcedens non incipit, nisi sequuta obligatione principali, *D.Verd.Instit.lib.3.nu.1055.seqq.Sobcll.§.fideiussor.nu.6.Bellon.in §.fideiussor. Instit.de fideiuss.* vbi etiam *Angel.Maur.de fideiuss.p.2.sect.1.c.2.*

632 Si quis se obliget soluere, si infra mensem sit facta talis res, alias termino elapso sit nullus contractus, & pro dicto facto sit datus fideiussor, si elabatur tempus, & factum promissum nõ sit, fideiussor licet videatur liberatus, per *tex. l. fin.ff.de pactis, Bec.cons.47.col.pen. Rolan.cons.69. lib.4.*

Tamen in contrarium est veritas, nam non est liberatus, quia pactum nullitatis contractus operatur si ità vellet creditor, in cuius fauorem fuit factum pactum, in tantum quod eo nolente contractus est validus, *Antheran.cons.147. seqq. Tiraq.ad leg.Connub.gl.8.n.93.95.96.*

633 Et est ac si dictum fuisset contractum esse nullum, si creditor vellet, *Soccin cons.91.nu.7.8. lib.4.* vbi decisum refert, latè *Baron.de eff.min. ætat.eff.20.n.95.seqq.*

634 Fideiussor antequam soluat non est propriè creditor, vndè non potest repetere, nisi post solutionem factam, quo casu quando Iurium cessionem repertauit, succedit in locum creditoris, & tunc proprie dicitur creditor, *Maur.de fid.p. 2.sect.2.cap.3. Menoch.de arbitr. cas.41. Magon. dec.Flor.94.nu.1.Dunozet.dec.265.nu.113.*

635 Quod est quando velit à confideiussoribus repetere, secus à debitore, nam tunc agit sine mandato, sed simplici actione negotiorum gestorum, *Sabell.res.cap.44. Bardellon.cons.186.num. 38.lib.2.Leoncill.dec.Fer.40.Burat.dec.470.nu.7. Vela dissert.37.nu.14.*

636 Si vero sit obligatus per scripturam, habentem executionem paratam, potest repetere, etiã si adhuc non soluerit, *Roto post Olea de cess.Iur. dec.34.nu.5.Conciol. & Romaguer. ad stat.Engub. lib.2.rub.60.Franch.dec.414. Valasc.dec.170. Nouar.sup.prag.5.de admin.Vniuers.n.121.*

637 Dicunt alij ad dictum effectum non sufficiat fideiussorem esse obligatum in Instrumento, vel actu habente executionem paratam, cum alias sine aliquo commodo remaneret debitor, si statim posset cogi fideiussorem liberare, & cum fideiussor sciuerit ab initio se posse hoc modo executiuè compelli, sed sit expectandum, quod Iudex fecerit præceptum fideiussori ad soluendum, reprobatis alijs contrarijs tenentibus, firmat *Menoch.d.cas.41.*

638 Sed potest concordari, vt hæc vltima opinio *Menoch.* procedat quando fideiussor non potest sine hoc præcepto antecedente, vel citatione ad soluendum compelli, altera vero quando de facto absq; vlla citatione, vel præcepto, potest compelli, & per aliquod tempus statim in obligatione, arbitrio Iudicis, ita vt aliquod commodum attulerit debitori, *Afflict. dec.241. Franch.dec.414. Ricc.collect.2774. 2703. Cabal cons.21.lib.1.Guid.Papa q.27.Magon.dec.Luc.6.*

639 Fideiussor extinguens debitum principalis, pecunia numerata, non potest postea accipere pecu-

pecunias sub vsuris, nisi Interueniente Interpellatione, *Dunozet.dec.118.n.5.*

640 Verum sine Interpellatione potest pecunias mutuò sumere, dummodo nouum, & maius grauamen principali non Inferatur, *Dunozet.dec.83.num.7.*

641 Imo si ad minores vsuras se obliget, *Dunozet.dec.116.nn.4.*

642 Fideiussor non potest emere pignus debitoris, pro quo fideiussit. *l.1. C.de dolo, Parlador lib.2.c.fin.5.p.§.16.num.17. Vander.sing.89. Carleual.de Indic.lib.1.tit.3.disp.24.nu.10. Mangil. de euict.qu.92.num.16.Olea de cess.iur.tit.5. qu.2. num.4.D.Sebettin.de Iure offer. p.1. cap.1.sect.3. num.33.seqq.* vbi declarat, & potest emere ipsum nomen debitoris, *D.Cald. de restit. q.21.num.17. Sebettin.p.2.cap.3 sect.4. cap.14.* Et potest emere censum, pro quo fideiussit, & consequitur fructus, *Mangil.de euict.qu.92.n.30.seqq.*

643 Fideiussor soluens pro debitore, vel ignorante, potest petere à debitore quod soluit, vtili actione negotiorum gestorum, vt diximus *Ansald.de commerc.disc.17 n.25.* Sed, si ipsi absentes velint, actione mandati, *Vela differt.37.num.13. Olea de Cess.Iur.tit.5. qu.4. num.22.* Quæ actio personalis est, *l.mandati 4.C.de fid.Tepat.var.sent. tit.de procur.fol.111 at.*

644 Secus in fideiussore pro debitore Inuito, ac vetante, nam aduersus illum, pro eo, quod soluit mandati actionem nullam habet, *l.si remunerandi 6.§ si passus, & l.si pro te 40.ff.mandati, Vela sup.nu.16. Osuald.ad Donell. lib.22.cap.3. lit.E.Brisson.lib.3.de solut.pag.438. Herring.de fideiuss.cap.25.a num.1. & 68. Treutl.select. disp. vol.2.fol.232.Tusc.lit.F. conclus 296.nn.13.concl.314.num.68. Ayllon. ad Gomez tom.2. de fideiuss.num.12.Molina de Iustit.disp.344. nn.9. Barbos.in l.1.C.de neg.gestis n.8.*

645 Sed posset solutum repetere, *Herring.sup. Cenc.de censib.qu.75.num.10.Amat.ref.37.nu.40. Fontanell.dec.216.à nu.1. Viscont.concl.Iur.verb. fideiussori soluenti, Aretin.de fideiuss.2.p.princ.sect. 6.cap.5.nu.13.fol.374.Olea d.q.4.nu.22.* Secus si soluat animo donandi, *D.Vela sup.n.16.*

646 Verum fideiussor ante solutionem non agit mandati, nisi sit condemnatus, vel nisi debitor bona fide dilepidet, ita quod periculum sit in mora, vel nisi sit conuentum inter reum, & ipsum, quod possit agere quandocunque, *l.si pro ea, C mandati, Franch.dec.414. Affl.dec.241. Nonar.super prag.3.de admin.Vniuersit.*

Sed fideiussor, qui soluit non potest cogere creditorem ad liquidandum Instrumentum cõtra suum principalem, *Franch.dec.353.* vbi decisum refert, nam satis est, vt cedat actiones, *Nouar.super prag.de liquid.Instr.in rubr.nu.34.*

647 Fideiussor simplex, vel Insolidum obligatus, si conueniatur à creditore, potest petere Cessionem, nè dum contra principalem debitorem, sed etiam contra confideiussores, & creditore recusante soluere, non cogitur, vt latè probat, *Maur.Aretin.de fideiuss.sect.6.p.5.nu.3.4. Harpprect.Instit.de fideiuss.§.4.n.38. Gobius consult.41.nu.6.Mart.Medic.exam.27. Molign.altercat.19.num.17.alter.62.num.23. Doctiss. Cyriac. contr.211.Vela differt.47. à num.13. Vrceol.decis. Flor. 6. num. 47., Christin. ad l.municip. titul.7. cap.5. D.Sebattin.de Iure offer.p.2.c.1.sect.2.Staiban.obs.130.num.73.78.79.* Imò facienda cessio, quamuis non fuerit conuentum *nu.81. I em obs.97. num.29. obs.82.* vbi ampliat, etiam si sit obligatus soluere: omni exceptione remota, *Andreol.contro.174.360. Vidman. de fid.num.69. seqq.Olea de cess.Iur.tit.5.qu.4.nu.37.seqq. & tit. 4.qu.1.nu.6.tit.5.qu.1.à nu.20. & q.2. Gizz. ad Capyc.Latr.dec.32.*

648 Verum si solutum recuperare intendat à confideiussoribus, cessio omnino requiritur, sinè quia agere non potest *R Capyc.Latro dec.32 nn.2.Fontanell.dec.216.nu.3. Amat.ref.3.nu.41. Vrceol.de transact.q.74 nu.46. Merlin. de pignor. lib.4.q.70.nu.2.6. Burat.dec.645.num.4. Caneler. dec.76 num.2. Rota rac.dec.373. num.83.p.4. Andreol.d.contr.360.nu.3.Olea de Cess.Iur.tit.4. q.1. nn.8.Vrceol.dec.Flor.17.num.17. Carolus Antonius de Luca ad Gratian.cap.281.* Licet contradicant *Fontanell.dec.216.Olea tit.5.q.4.nu.38.* alij apud *Luca ad Franch. dec.55. & ad Gratian. d.c. 281. D.Sebettin.sup.p.2.cap.3.sect.1.fol.270. n.2. & sect.3.*

649 Quæ cessio potest fieri nè dum ante, sed etiam in actu solutionis, immo, & post, ab beneficium fideiussoris soluentis de eius propria pecunia, vt agere possit contra fideiussores, *Andreol.contr.174.num.23.Harpprect.sup.nu.54. & seqq.Vidman. num.70.* post mille *Vela differt. 37.nu.14.R.Capyc.Latr. dec.32. nu.6. Amat.ref. 37.à num.39.Fontanell.dec.126.Surd.dec.308.nu. 8.Gratian.cap.286. à nn.4. Molina disp.544. Coler.de process.execut.p.1.cap.10.à num.418. Duen. reg.163.164.337.Herring.de fid.c.27.p.3.à nu.6. Maur.de fid.2 p.sect.6.c.5.*

650 Quamuis non adsit pactum de cedendo, *R. Latro d.dec.32.nu.6.seqq.* vbi *nu.13.* decisum refert, stante cessione facta post solutionem, fuisse præstitam assistentiam per M.C.V. & Sacrũ Consilium, *D.Sebettin sup.*

651 Et potest cogi creditor cedere, tam contra debitorem, quam fideiussores, *Capyc.Latr.d.dec. 32.nn.7.Olea de Cess.tit.4. qu.1.num.20.* Etiam contra se, *Idem tit.5.qu.2.num.7.* Et fideiossor qui soluit, si cessis sibi iuribus agat aduersus vnum ex fideiussoribus, tenetur ei cedere actiones, etiam contra se *nn.19. Vala differt. 37. à nu. 13. D.Sebettin.sup.*

652 Et potest fieri cessio soluenti, etiam ex Interuallo, quando quis expresse soluit nomine suo, non nomine principalis debitoris, *Bar.in l.Modestinus nu.4.ff.de solution.Menoch.præs.143. nu.3.lib.3.Mesa resol.23.lib.1.num.21.22. P.Affl. 15.nu.34.Staib.obs.82.nu.36.& obs.97.n.30.31. Andreol.d.contr.360.& 174. nu.1. Olea num.4.5. qu.4.n.13.D.Sebettin.sup.*

653 Et in dubio solutio præsumitur facta no-

mine proprio, quamuis expresse non dicat: soluere nomine proprio, Menoch.num.12.per tex. in l.eo magis,ff.de solution. Donsperg.Syntag.Iur.lib.2.par.1.c.30.Hodiern.ad Surd.dec.308. Amat.resol.37. num.39. quidquid dicat contra in fideiussore non coacte soluente Olea sup.nu.16 bene D.Manfrella ad Capyc.Latr.dec.32.nu.13. Caualer.dec.460.Maur.de solut.cap.19. Gratian.cap.224.nu.27.seqq. cap.750. nu.7.seqq. cap.961.nu.40.seqq.Vrceol.consult.49. num.14 seqq. Sabell.§.solutio.nu.46.

654 Quæ tanto magis procedunt, si iussu iudicis soluat, & Inuitus, Scacc.de camb.§.2.gl.5.num.89.Cons.Georg. olleg.39.nu.22.seqq.

655 Secus si solutio sit facta per corneum insolidum obligatum, nam cessio facta ex Interuallo post solutionem non iuuat, Franch.dec.55.nu.11.Trentacinq.cons.17 nu.24.Amat.dec.3 .nu.18.Luca de linea legal. art.7. num.118. sed fit ex æquitate, Hodiern.ad Surd.dec.308.nu.12.27.

656 Nisi præcedat pactum de cedendo, Hodiern.ad Surd.dec.308.Gratian.cap.286. Secus etiam si soluat nomine proprio, Hodiern.nu.4 Olea de Cess.tit.5.qu.4.nu.12.

657 Sed quando fideiussor soluit, & vult agere contra principalem debitorem, nulla requiritur cessio Iurium, l.Indebitum, ff.de cond.indeb.§.si quid autem Instit.de fideiuss.l.si pro eo, C.mandati cap.2.de fideiuss.Vin.dec.210.nu.1. Herring.de fid.cap.27.num.14.Fontanell.dec.216.nu.2. vbi decisum refert Amat.resol.37.num.40. Staiban.resol.46.nn.14.21.25. & resol.84.nu.22. Merlin.de pignor.lib.4.qu.70. Ant.Fab.in C.lib.8.tit.27.de.fin.1.Olea de Cess.Iur.tit.5.qu.3.num.4.Vrceol.de transact.qu.74. nu.39. Gizz.ad Capyc.Latro dec.32.nu.12.Vrceol.d.dec.17.nu.17.

658 Etiam si soluerit sponte, Paris cons.104.vol.3.Herring.sup.num.24.25.45.51.Gizz.d.dec.32.nu.13.vbi decisum refert in fideiussore de Iudicatum soluendo.

659 Quamuis sententia sit Iniusta, nam semper competit fideiussori repetitio, Vin.d.decis.210.num.5.

660 Maximè si principalis debitor promisisset Indemnitatem fideiussori, Herring.sup.Gratian.cap.227. num.31.33. & decisum refert per S.C. Gizz.ad Capyc.Latro d.dec.32. num.1. D.Schettin.sup.

661 Hinc si fideiussor agat contra principalem debitorem potest totum solutum repetere c.2. de fideiuss. Andreol.sup.n.7.

662 Si contra confideiussores, tunc non nisi pro rata, stante beneficio diuisionis, Mart. Medic. exam.27.cum addit. Ludouis.dec.190. Rota par.4.rec.dec.859.Caball.cons.138.lib.1. Rota p.16.rec.dec.135.p.17.dec.380. D.Schettin.sup. c.3.sect.1.nu.9.seqq.Fontanell.sup.& de pactis nuptial.lib.1.cl.4.gl.18.par.2.nu.35. Duran.dec.401. num.11. Gratian.c.286.287.nu.15.16.Andreol.sup.num.7. Mesa lib.1.cap.23.nu.14. Harpprect.sup.num.66.seqq.Hodiern.ad Surd.dec.308.num.30.Olea de Cess.Iur.tit.5.qu.5.nu.6.9. Gizz.d.dec.32.nu.18.seqq. Et confideiussores sunt illi, qui pro eadem persona, eadem summa, eodem tempore, vel saltem contemplatione mutui periculi, promiserunt, vt quando ab initio fuit conuentum alium dari fideiussore, Bich.dec.646.

663 Verum hæc conclusio non procedit, vbi confideiussor est obligatus Insolidum, nam tunc insolidum non pro rata conuenitur, R.Latro d.dec.32.nu.12. bene Gizz. ad d.dec. num.20. seqq. Harpprect.sup.nu.66.seqq. Tusc.lit.F. concl.310.Sabell.§.excussio D.Schettin.sup.

664 Et si soluat totum, potest à confideiussoribus totum exigere, dempta sua portione. Olea d.q.5. nu.9.10.Luca de lineo legal.art.7. nu.7. Manfrell. ad Capyc.Latr.d.dec.32.nu.16.Vbi alia ad materiam, Gobius consult.41.nu.1.& Oleo sup.omnino videndus, Herring.de fideiuss.cap.27.p.3.D.Schettin sup.fol.272.vbi limitationes.

665 Quid in tertio possessore, qui soluit, & obtinuit cessionem? Oleo d.tit.5. qu.5. num.18. D. Schettin.sup.

666 Quæ conclusio ampliatur, tam si sint obligati ex causa lucratiua, siue onerosa, Gobius d. consult.41.nu.2.3. Si tamen eodem contextu, & ex eadem causa se obligauerint nu.4.alias secus nu.5.D.Schettin sup.

667 De materia exceptionis cedendarum actionum tractat latissime Herring. de fideiuss.c.17.p.3.ad dicta per ipsum remictimus DD. Lectores D.Schettin.sup.

668 Cessis Iuribus per creditorem fideiussori, si cedens habeat aliud creditum contra debitorē, quis præferatur super bonis debitoris, Rodriq. de ann.reddit.lib.2.q.9.Schettin.sup.

669 Confideiussores conuenire potest si ex causa delicti fideiusserint, Solorz.lib.6.polit.c.5.Olea tit.5.q.6.nu.34.

670 Fideiussor soluens pro debitore sortem cū vsuris, recte agit actione mandati, vel negotiorum gestorum ad vsuras vsurarum, aduersus debitorem, & aduersus confideiussorem pro parte, quę ad eum spectabat, Tonnut.qq.ciuil.q.123.128.Schettin.sup. Quod Interesse est ad rationē solidi pro libra, à die litis motæ, Et Fontanell.dec.104.nu.15.& dec.205.nu.1. & seqq.Tonnut.qq.ciuil.qu.21.nu.10. Leotard.de vsuris qu.5.num.17.18.& qu.87.num.11.q.98.num.12.12. Olea de Cess.tit.5.q.6.nu.fin. post alios Melius obs.46.nu.2.Luca ad Franch.dec.254.nu.2.3. & sic pluries decisum refert per suum Senatum Doctiss. D.Romagner. ad Conciol. ad statut. Eugub. lib.2. rubr.60.nu.20. Olea de Cess.Iur.tit.5. q.5.nu.58. Ant.Fab.in C.lib.4.tit.24.de vsuris defin.23. Rodriq.de ann.redd.lib.3.qu.7. nu.28. Trentacinq.resol.tit.de fideiuss.resol.4.& 6.Vrceol. dec.Flor.17.nu.25. Etiam sine cessione contra debitorem, §.si quis autem, vbi Oinot.& alij Instit.de fid Duen.reg.327.Tusc.lit.F.conclus.295.& seqq. Medic.exam.27.nu.28.Rota p.11.rec.dec.270.& par.6.dec.222.Olea de Cess.tit.5.q.5.nu.47 seqq.Rota par.13.dec.305.Fontanell.dec.216. licet contra de Iure ciuili dicat Oñat.de contract.tom.2 tract.18.disp.53.sect.10. vt requiratur cessio, Mangil. de evict.q.90.nu.26.

671 Fi-

671 Fideiussor insolidum obligatus dicitur, & ipse debitor principalis, & correus debendi, *Gobius consult.34.n.14. Andreol.contr.64. nu.6.7. Fontanell.decis.472. D.Sebettin. de Iure offer.fol. 189.nu.63.fol.175.nu.20.sect.2.*

672 Eius obligatio est penitus independens, ac per se stans ab obligatione principalis debitoris, *Ibidem nu.5.* Nec per illius decoctionem immutatur *nu.16.Fontanell sup.*

673 Nec gaudet beneficio, *l. vnde quaeritur, ff. commod.* decisum refert per S. C. *Staiban. res.& obs.82.num.29.& 194.num.16.& seqq. R.Galcot. contr.61.Rodoer.consf.13.Nos consf.34 Ronit.l.3.*

674 Fideiussor de iudicatum soluendo in causa criminali, si soluat pro reo, & cessionem obtineat, potest virtute cessionis carcerare facere reum, secus nobilem, *Olea de Cess.tit.6. q.4.nu. 20.Solorz.de Iure Indiar. tom.2.lib.4.c.2.à num. 22.R.Marinis lib.1.c.146.à n.14.*

675 Si creditor confiteatur recepisse à fideiussore creditum, talis confessio iuuat fideiussori,ita vt ille ex tali confessione agere possit contra debitorem,*Couar.lib.1.var.cap.7.num.6. Gomez lib.2.var.cap.13.nu.13.Caual.qu.170.699.Hermosill.l.9.gl.1.à nu.32.tit.1.p.5.Olea de Cess.tit.6. qu.10.nu.63.Maur.de fid.p.2.sect.1.cap.2. Magon. dec.Flor.94.num.25.Duen.reg.337. ampl.4. Musca d.concl.373.Vtu.opin.294.301. Rota p.15.rec. dec.192.nu.11.Angelis de confess.lib.3.q.9. D.Benuel.consf.24.n.11.D.Sebettin sup. Censal.ad Surd. dec.118.nn.1.2.Mangil.de euict.q.90.Fragos.de regim.reip. Christ.p.1.lib.5.disp.12.§.12.num.16. Cancer.var.lib.1.cap.13.nu.78.2.cap.5.num.111. & ver.3.cap.1.nu.196.cap.8.num.40. Cimba obs. 58.nu.19.Luca ad Gratian.c.286.nu.6. Manfiella ad Capyc.Latro dec.188.num.26.*Melius *obs.127. num.27.* vbi *num.seqq.* dicit talem confessionem non sufficere,quando agitur aduersus tertium possessorem rei hypothecatæ, late *D.Borgia Inuestigat.*contra *Fabrum tom.1. lib.1.c.17. nu.10. & seqq.D.Romaguer.ad Conciol.ad statut.Eugub. lib.2.rubr.59.n.19.*

676 Quid si fateatur creditor ab illo recepisse tot: *pro residuo, Amat.res.97. Olea de Cess.tit.6. Miscell.n.37.*liberat,*R.Mantua.ad R.mrt.dec.370 Cassan.consf.12.vol.2. Herri g.de fid.cap.20.§.21. nu.3.Scrafin.dec.52.nu.2. Cornaz.dec.71.num.19. Gam dec.378.Cancer.var.tom.2.c.6.nu.6. Caroc. de excuss.1.qu.2.num.12.Tusc.concl.lus.345.Guid. Pap.dec.177.Barz.dec.76.nu.5. Grat.disc.3.n.37. Ricc.ad Fran.dec.45.Censal.ad Surd.dec.65. Costa de scient.& ig.or.cent.1.dist.20.n.8.*

677 Quid si fuerit gratis liberatus? *Marsill.de fideiuss.nu.312.seqq.*Non nisi ex causa remunerationis,*Bottilier.de successi.theor.50.nu.41.Mangil.de euict.q.90.nu.21.*

678 Quod possit repetere, quamuis alius pro eo soluerit,*Surd.dec.118.*

679 Quæ omnia Intellige quo ad confessionem creditoris post lapsum 30. dierum competentiū ad opponendum exceptionem non numeratæ pecuniæ, in alijs contractibus quam in mutuo, *l.In contractibus, C. de non numer.t.pecun. Menoch.lib.3.præs.13.num.14.15.Mangil.de euict.qu. 90.nu.19.*

680 Et oculati debent esse Iudices in admittendo repetitionem ex sola huiusmodi confessione creditoris, cum Intelligatur quatenus sit omnino irrefragabilis,& nullam patiatur exceptionem,*Bardellon.consf.186.nu.26.27.lib.2.*

681 Sic quod fideiussori non detur repetitio cōtra debitorem principalem, nisi probetur effectualis solutio,*Herring.de fid.c.20. nu.10,Fontanell.de pactis cl.4.gl.1.p.1.Gratian.cap.570. n.33, Rota p.11. rec.dec.272.nu.7.* Vel nisi constet de vera liberatione ipsius debitoris principalis à suo creditore,*Cyriac.contr.252.nu.44.seq.tom.2. Angelis de confess.d.q.9.nu.5. Mangil. de euict.qu. 90.* vbi ampliat, & limitat,cum videant DD. Lectores.

682 Verum si fideiussor soluat, quod debitor soluit, tunc nō repetit,*Ricc. collect.1546.Molina disp.544.546. Olea de Cess.Iur.tit.5.q.14.à nu.9.*

683 Fideiussor non opponens Creditori exceptiones competentes,si soluat,non potest repetere à debitore, *Ricc.collect.1546.Fontanel.decis. 216.Olea tit.5.de Cess.q.5.nu.48. Gusm.de euict.q. 3 num.50. Mangil.de euict.qu.90. Geo g.Frantz lib.2.res.10.nu.101.*

684 Creditor non potest liberare confideiussores, vt noceat confideiussori soluenti, *Salgad. labyr.p.2.c.11.n.18.*

685 Fideiussor consensiens liberationi principalis non potest opponere exceptionem cedendarum,*Vrceol.dec.17.n.22.*

686 Liberatio facta per creditorem confideiussori,cum reseruatione Iurium contra alterum confideiussorem, si ille postea pulsatus soluat, non potest agere contra fideiussorem, absq;cessione,*Vrceol.d.dec.17.nu.24.ex l.2. C.de fid.l.2.ff. de distract.pign.Merl.n.de pign.lib.4.q.70,nu.2.6. Caualer.dec.76.Burat.dec.645.nu.4. Rota rec.dec. 373.nu.83.p.4.*

687 Fideiussor non potest se tueri exceptione cedendarum, quando creditor liberauit debitorem principalem, & sibi reseruauit iura agendi contra fideiussorem, *Vrceol. dec.17.nu.26.l.nisi 23.ff.de pactis,Pinell.select.Iur.lib.2.c.14. Gratia. discept.409.nu.39.40.*

688 Fideiussor dicitur liberatus per solutionem debiti,quamuis reseruatio facta fuisset contra fideiussorem,*Vrceol.d.dec.17.num.31.Paset.consf. 125.126.Casanat.consf.11.nu.20.*

689 Quod est Intelligendum quando integrum debitum fuit solutum, secus si pro parte,quia pro residuo fideiussor tenetur, *Surd.consf.170.n. 8.Valeron.de transact.tit.5.q.3.n.17. Capyc.Latr. dec.112.num.27. Ronit.d.c.47. vbi nostra Addit. Coccin.dec.813.nu.2.Cyriac.contr.213.nu.17. Vrceol.sup.nu.32.*

690 Non dicitur liberatus quando in saluo conductu concesso à creditoribus,debitori,creditor illum fecit cum protestatione, & reseruatione de sibi non præiudicando in suis Iuribus, & actio.

actionibus, *Vrceol.dec.25.n.12.13. Bich.dec.124. num.19.*

691 Nam dicta reseruatio facit, quod creditores possint agere contra fideiussorem, *Capye. Latr.d.dec.112.nu.27.in fine, Rouit.d.dec.47.nu.9.ex l.nisi hoc actu,ff.de pactis, Pinell.select. Iur. lib.2.cap.14.Chesius Interpret.lib.2. c.22.nu.12.13.Gobius consult.41.nu.15.16.Vrceol.dec.17.*

692 Concordia facta à maiori parte creditorũ, debitori, quando aliquibus est vtilis, & alijs læsiua, non valet quoad illos, qui concordiæ non interfuerunt, nec illam approbarunt præsertim illos qui habebant fideiussores, *Vrceol.decis.25. nu.14.15.Tranched.consult.3.nu.7.8. Scandarol. de visit.Carcer.lib.3.§.1.c.2.nu 21.Rota dec.623. num.1. p.2.dec.328.par.4.dec.224.nu.27.28.par. 16.rec.*

693 Et concordia non liberat fideiussores, quin valeant conueniri à creditoribus, qui concordiã non approbauerunt, quando istis fuit præiudicialis, *Vrceol.dec.25.num.16.Salgad.labyr.p.2.c.2. nu.83.Franch.dec.179.nu.9.seqq.Vrceol. de transact.q.85.nu.6.seqq.15.seqq.*

694 Cedendarum actionum beneficium competit ei, qui pro fisco fideiussit, *Herring.de fideiuss.c.20.§.14 n.33.*

695 Et licet contrarium teneant alij, ex eo, quia eo ipso, quod quis pro fisco fideiubet videtur huic beneficio renunciare, ex *Roder.Suarez in l.2.tit.2.fori num.29.tit. de los emplazamientos, Alfar.de offic.fiscal.priuil.30.n.128.*

696 Tamen pro prima opinione, tanquam veriori est *Olea in addit.ad Tract. de Cess.Iur.tit.4. qu.4.nu.1.seqq.*

697 Sic fisco agenti ad pœnam contra fideiussorem de repræsentando reum, cuius bona fuerant confiscata, obstat cedendarum exceptio, quia fiscus fideiussorem condemnati indemnẽ seruare tenetur post *Constant.* & alios probat *Massin.de confiscat.q.35.à nu.11.Olea sup.nu.10.*

698 Fideiussor expressè renuncians beneficio diuisionis, & cedendarum potest insolidum conueniri, nec repellit creditorem exceptione cedendarum, quamuis liberauerit alium fideiussorem, & sic factus fuerit impotens ad efficaciter cedendum Iura contra alios *Gratian. cap. 409.nu.44.cap.701. nu.9. Franch.dec.476. Merlin.de pignor.lib.4.tit.2.qu.72.nu.27.seqq. Sabell. §.fideiussor.nu.23.*

699 Alias si creditor alium fideiussorem liberauit, & exceptioni cedendarum non fuit renunciatum, potest fideiussor opponere talem exceptionem cedendarum, *Ger.Spin.cons.39.n.13. Olea de Cess.tit.5.qu.2.nu.25.seqq.& q.3.*

700 Fideiussor, qui cum venditore census est insolidum obligatus, potest, exceptis duobus casibus, emere censum, & se liberare, *Gratian.c.450.*

701 Quo casu succedit in locum creditoris, & agendo contra debitorem principalem potest totum, & integrum censum recipere, agendo verò contra alios confideiussores, & correos debendi vigore cessionis, non consequitur integrum censum, sed tantum dempta portione, pro qua ipse obligatus, & in dubio erit virilis, *Cenc.q.71.num.2.seqq. Mart.Medic. exam.27. cũ seqq & in addit.*

702 Quod fideiussor possit emere censum, & reportare iurium cessionum ad sui fauorem, *Sperell.dec.177.n.11.* Videndus *Mangil. de euict. quæst.92.* vbi quod etiam contrarium tenentes *Olea de Cess.tit.5.qu.2.num.1. & seqq.* vbi quod Creditor tenetur illi cedere Iura census viui, & sic translatiue, non extinctiue *Sabell. §. creditor nu.38.in fine.*

703 Si vnus fideiussor sit pro tota summa, alter pro dimidia tantum, non dicuntur insolidum obligati, nec ideò habet locum beneficium diuisionis, nec cedendarum, *Marta vot. Pis.192.*

704 Sic fideiussor, qui vltimo loco fideiussit, & postquam alij prius fideiusserant pro eodem debito, si soluat totum debitum, & contra alios cessionem reportat, potest ab illis solidum, & integrum repetere, nec primi poterunt opponere exceptionem cedendarum, vel diuisionis, cum ipsi non intercesserint contemplatione vltimi, sed vltimus contemplatione primorum, *l.si totus 49.* vbi *Castr.ff. de fideiuss.Cenc.de censib.qu.71.n.5. Gratian.cap.286. & 409.n.37.& seqq. Rota p.15.rec. decis.4.nu.6. & seqq.*

705 Sed vbi non intercesserunt respectu mutui periculi, vt quia prius vnus fideiussit, & postea alius, & neuter sciebat se habiturum confideiussorum, non debet soluenti fieri cessio contra alios, & facta non iuuat, *Rota p.5. rec. dec.617.nu.7. Mart.Medic.in add.ad exam.27. n. 10. Rota p.12.rec.dec.73.n.3.4.Marta vot.Pisan. 192.Rota p.15.rec.dec.4.n.9.*

706 Si ille, qui primo fideiussit soluat integrũ debitum, potest ab alijs, qui postea intercesserunt, repetere prorata, cum cessione sibi facta à creditore recipiente, dicit *Franch.dec.55.*

707 Fideiussor, qui soluit totum debitum, non tanquam obligatus, sed tanquam tertius, ac simplex emptor nominis, si reportauit à creditore cessionem, insolidum contra alios confideiussores potest ab illis omne totum solutum repetere, nulla dempta rata, *l. cum is, ff.de fid.Cenc.qu.71.nu.4. Add.ad Ludonis.dec.190.nu. 3.* alii apud *Merlin.de pign. lib.4. tit.2.qu.70. nu.36.seqq.Sabell.res.cap.30.n.27.*

Contra tenet *Merlin. sup. Cenc.ibid.* plures conciliationes opinionum adducunt.

708 Sed veritas est, quod prima opinio procedit quando iste fideiussor emit nomen debitoris vti omnino extraneus, & agit Iure cesso contra alios fideiussores, qui expressè renunciauit beneficio diuisionis, & cedendarum rationum, *Sabell.d.cap.30.nu.27. Rota p.11. rec. dec.362.n.5.*

709 Fideiussor, vt possit agere mandati contra principalem debitorem, debet appellare à sententia, *l.si procuratorem, §.si ignorantes, ff.* man-

mandati, Cranz. ref.10. n.101. seqq. Scacc.de Appellat.qu.5. nu.31.& seqq. Mantica de tacit. lib. 16.tit.22.n.17.Gufm.de euict. qu.3.n.52.

710 Molestiam non denuncians non repetit à principali, *Gob. num.7.* Secus si habebat mandatum ad soluendum *Andreol.contr.77. in fine, Fab. in C.lib.4 tit.26.defin.28. Maur.de fideiuss. c.39. num.32.33. Tonnut. qq.ciuil. qu.123.128. Gob.sup.*

711 Vel si erat certus, *Gob. num.29.* Vel denunciatus nullam habebat exceptionem, *n.31. 32. Vrceol.consult.13.n.9.33.34.*

712 Sic fideiussor adhuc tenetur, licet se per prius protestauerit, si protestatio non sit intimata creditori, *Bottilier.de success.ab intest. theor.90.n.13.*

Idem fideiussor non repetit, si colluserit cũ creditore, *Gob.n.8.9.10.*

713 Vel soluerit extra casum obligationis, *num.11.*

714 Multò magis, si spreuerit denunciationem sibi factam à debitore, ne solueret, *Gob.n.12.*

715 Et omittens opponere exceptionem sibi, & principali competenti, si soluat, non potest à principali debitore solutum repetere, *Catan. dec.14. n.35.* vbi quod si non sit in culpa, *Affl. dec.49. Fontanell.dec.216.n.8.seqq. Megon.decis. Luc.92.Cranz.sup. Gufm.d.q.3.num.51.Menoch. conf.212.n.5.8.*

716 Secus si fideiussor sit pauper, aut principalis sit præsens sententiæ, vel nisi denunciauerit principali, vt ille appellet, si velit, *Pac.Iordan. lucubr.vol.3.lib.14.tit.2.n.37.*

717 Fideiussor postquam soluit, tenetur notificare debitori principali solutionem à se factã, ne forte ille iterum soluat, itaut stante iterata solutione vera, vel præsumptiua, ex defectu dictæ notificationis, non possit ipse repetere, *Bardell.conf.186.num.28. lib.2. Rota par.11. rec.decis.270.*

718 Sic fideiussor soluens creditori, qui non possit illũ liberare, veluti si soluat cedenti post cessionem, in ampla forma, cum clausula: *Ponens,&c.* alteri factam; quomodocumq; de tali cessione notitiam aliquam habuerit, vel etiam si nullam notitiam habuerit, non potest repetere à principali debitore, pro quo soluit, sed tantum per conditionem indebiti contra eum, cui soluit, cum amplius non esset creditor, & non poterit illum liberare, *Bardellon.conf.186.lib.2. Sabell.§.fideiussor.n.33.*

719 Fideiussor non potest petere liberationem à fideiussione antequam soluat, *l. Lucius 38.ff. mandat. l.si pro ea 10. C. eod. cap.fin. de mandato Cenc.dec.448.n.2.c.fin.de fideiuss.* vbi latè *Barbos. Pir.Maur.Aretin.de fideiuss.par.2.sect.5.c.3. Fontanell.de pact.nupt.cl.4.gl.18.p.3. nu.13. Cancer. var.2.cap.5.num.84. Hunn.Ensipled.par.3.tit.5. cap.5.nu.11.R.Marius ad Reuert. dec.499. Luca ad Franch.decis.414.num.2. Card. de Luc.de cred. disc.105.nu.5. Pilaia dec. Canon.lib.3.dec.10.de censib.petit.9.num.16.Ginrb.obs.58.num.16. Me-lius obs.127. nu.14. D.Romag.ad Conciol.ad stat. Eugub.lib.2.rubr.60. Catan.dec.14.nu.37. Antonell.de temp.legal.lib.1.cap.4.nu.7. & cap.43.nu. 1.seqq.Virgil.de legit.perf.cap.30. Addit.ad Franc. de protest.cap.9.num.1. Rota apud Cenc. decis.68. numer.4.* Doctissimus Episcopus *Rocca disp.104. Farinac.in repert. de contract. qu.68. Larrea dec. 93. Mattheus Affl.decis.241.Asin.de execut. §.7. cap.158. Ripol.variar. cap.14. numer.117.396. Gusm.in celebri Tract.de euict.qu.est.3. num.43. 54.Actolin.resol.79.*

720 Nisi quis diu steterit in obligatione, *cap.fin. de fideiuss.* vbi *Barbos.nu.4. Catan.d.dec.14. n.37.* Vel quando fundus censuatus liber, & allodialis fuit à debitore promissus, cum tamen esset de directo dominio Ecclesiæ *nu.38. Antonell.de temp.legal.lib.1.cap.43.nu.1.& seqq. & num.18. seqq.Pilaia, & Ayllon.infrà hic nu.12. Franc.sup. num.3.Torre de pacto fut.success.lib.2. cap.18.nu. 59.Rocca d.disp.104.nu.2. Olea de Cess.Iur.t.3. q.9.nu.22.Coccin.dec.18.Barbos.sup. Actolin.sup.*

721 Quod tempus cum à Iure non sit determinatum, Ideò aliqui dicunt sufficere biennium, alij quinquennium, alij sexennium, *Larrea dec. 93.nu.6.Ayllon.ad Gomez lib.2.cap.13. num.11.* alij decennium, *Rota apud Cenc. dec.465.nu.2. seqq. Fontanell.par.3.nu.13.14.Xamar. rerum Iudic.def.82.num.4. Actolin.res.79. Luca ad Franc. dec.114. Pilaia sup. Antonell.de temp. legal.lib.1. cap.43.Vidman.de contract. tit.de fideiuss.num.99. Guid.Papa dec.117.Christin.dec.138.nu.3.12. vol. 1. Reuert. & Marius dec.499.& Marin.expli at. M.lius obs.127.num.123.Conciol.ad stat.Eugub. fol.378.Cusm.sup.n.47.*

722 In Ciuitate Eugubij per quinquennium, vt *lib.2.rubr.62.* vbi *D.Conciol.& D.Romaguer.*

723 Per Ius Bauaricum per decem annos, *Vidman.sup.* In Vrbe Romæ, ex statuto, potest cogere principalem, seu heredem, vt liberet à molestia, vel det indemnitatem, *Add.ad Franc.de protest. cap.9. num.4. Fenzon. ad stat.Vrbis lib.1. cap.157.Rota dec.152.par.4. rec.par.8. dec.278. num.4.*

724 Alij remitti ad arbitrium Iudicis, *Pirr.Maur. d.cap.3.nu.34.seqq.Menoch.de arbitr.cas.41.Mantica de tacit.lib.16.tit.20.num.2. Rota apud Cenc. dec.109.nu.4.Viu.opin.287. Afflict. & Vrsill. dec. 241.Vrceol.consult.13.nu.14.seqq.Tusc.lit.F.concl.316.Roder.c.de annuis redd.lib.2. qu.33. Rocca d.disp.104. Ricc.collect.2828. Oñat.de contract. tom.2.tract.18.sect.12.Idem Cenc.de censib.2.par. cap.7.art.4.num.7.Trentacinq.var.lib.3. defin.res. 5.Lingl.dec.48.q.4.nu.3.Barbos.sup.nu.4.Treutl. disp.select.vol.2.fol.237.col.2.*

725 Bene tamen si fideiussor fuerit executiuè obligatus, & in carcerem pro censibus debitis mancipatus, aut de proximò cõdemnãdus, cum tunc pro condemnato habeatur, potest contrà debitorem agere, licet antea non soluerit, vel si principalis, post fideiussionem incipiat malè agere facta sua. Vel nisi superueniant inter ipsos inimicitiæ magnæ, culpa ipsius debitoris,

An-

26. nu. 5. Herring. de fideiuss. c. 11. nu. 126. Manent. dec. 69. nu. 12. Tusc. lit. F. concl. 291. nu. 1. Pichard. Instit. in princ. de empt. vendit. num. 31. Kochier. de Iurisd. p. 1. q. 7. nu. 1. & in d. cap. 1. §. postquam, vbi *Barbos. nu. 10. Tranchedin. consult. 47. n. 1. 2. Maur. de fideiuss. cap. 37. fol. 472. Anna sing. 212. Manent. dec. 69. nu. 12.*

Sic fideiussionem si quis pro alio faciat, & fuit dictum, vt adhibeatur Notarius, tunc ante stipulationem est locus pœnitentiæ, *Rubeus de valid. legal. c. 8. n. 305.*

575 Nec sufficit epistola, nam vt probet est necesse, quod ab alia parte sit acceptata, *Genua de script. priu. lib. 3. tit. de Epistol. q. 11. nu. 8. seqq. Venturin. consul. 18. nu. 81. Vrceol. dec. 6. nu. 1. Cyriac. contr. 101. nu. 6. Rub. in annot. ad dec. 282. nu. 69. p. 9. tom. 1. rec. Vrceol. d. dec. 6. num. 3. Maur. de fideiuss. cap. 5. fol. 215. nu. 2. D. D. apud Herring. de fideiuss. cap. 11. nu. 35. Afflict. dec. 39.* vbi *Vrsill. Tusc. lit. F. conclus. 291. Canall. q. 646. Mantica de tacit. lib. 16 tit. 5. Connan. lib. 6. cap. 6. & lib. 5. c. 3. Merenda lib. 1. cap. 7. Caluin. in lexicon. verb. ad promissor. & 2. Sadariu. resp. 19. Vidman. de contract. tit. de fideiuss. nu. 11.* Nec fine scriptura probatur, *Anna sing. 212. Manente dec. 69. nu. 12.* licet contradicat *Viscont. conclus. Iur. verb. fideiussio, Giurba d. obs. 99. nu. 8. seqq. Herring. de fideiuss. c. 11. nu. 126.*

576 Sic fideiussor regulariter non obligatur, nisi mediante stipulatione, & non nudo pacto, sed in dubio præsumitur mediante stipulatione obligatus, *§. fin.* vbi *Ominot. Instit. de fideiuss. Maurus de fideiuss. p. 2. sect. 3. cap. 5. 6.* vbi limitat, *Montan. de tutel. cap. 39. num. 116. Tusc. lit. F. conclus. 291. Mascard. de probat. concl. 781. Bardellon. consl. 186. nu. 19. seqq. lib. 2. Genua de script. priuat. lib. 3. q. 4. Maur. de fideiuss. cap. 5. nu. 28. fol. 218. Harppreet. Instit. de fideiuss. §. vlt. Alderis. sup. Vidman. d. cap. 7. nu. 10. 11. Herring. de fideiuss. cap. 11. nu. 108. Cyriac. controu. 101. nu. 8.* nisi constet de contrario ibidem.

577 Licet contrarium de consuetudine seruetur, etiam ex *tex. §. fin. Instit. de fideiuss. Genua sup. li. 3. qu. 4. nu. 23. Herring. sup. d. n. 26. ad 90. Gatt. de cred. 1. cap. 4. quæst. 6. num. 273. seqq. & cap. 11. num. 107.* Maxime inter mercatores, *Costa consl. 20. nu. 18. seqq. Oñat. de contract. tom. 2. disp. 52. nu. 28. 30. Vidman. d. c. 7. n. 11.*

Secus est de consuetudine Mediolani, vt post *Carpan. Cost. Menoch. Tors. & Rolan.* probat *D. Sadariu. resp. 19. num. 15. seqq.* Debet fieri inter præsentes, *D. Rocca disp. 92. nu. 9. Herring. d. c. 11. nu. 5. 18.*

578 Oretenus facta fideiussio durat duobus mensibus, *l. pen. C. de fideiuss. §. sed hodie Instit. de satisd. Ricc. ad al Afflict. dec. 137. Giurba obseruat. 49. nu. 5. Virgil. de legit. pers. cap. 30. nu. 15. Baron. de effect. min. ætat. eff. 20. nu. 77. l. si pupillus, ff. de admin. tut. Aretin. de fideiuss. p. 2. tit. 1. sect. 10. c. 16. nu. 3. Viscont. conclus. Iur. verb. fideiussor. Baron. in addit. ad Tract. de ætat. lib. 3. num. 66. Baiard. ad Clar. q. 95. nu. 3.* post *Afflict. in constit. si vassallus nu. 24. Maurus de fideiuss. fol. 604. §. 29. Nouar. super pragm. 2. de commissar. num. 11.*

579 Limita 1. Si per partes alter sit conuentum, *Maur. sup. n. 2.*

Lim. 2. Quando promissio de repræsentando est facta non respectu litis, sed iudicis, vel partis, nam tunc promissio est perpetua, *Maur. num. 3.*

580 Lim. 3. Quando quis spopondit, aliquem in iudicio sistere, vel eum simpliciter præsentare in causam publicam, nam tunc est perpetua, *Maur. n. 4.*

581 Lim. 4. Quando quis promisit exhibere, repræsentare, ac in iudicio sistere, quia talis promissio, cum occasione litis fiat, vel lata sententia absolutoria expirat, vel perempta instantia per lapsum triennij, *Maur. sup. n. 5.*

Cum alias duret perpetuò in scriptis, *Ricc. sup. Giurba sup. n. 6. Maur. sup.*

582 Non extinguitur morte ipsius fideiussoris, vel illius, pro quo fideiussit, *Medic. mors omnia soluit concl. 45. nu. 124. Naal. de transmiss. cas. 27. 28. à nu. 42. Decian. consl. 29. num. 66. vol. 2. consl. 72. nu. 2. Maur. de fideiuss. cap. 44. fol. 237. fol. 239. & fol. 474. Rubeus de valid. legal. cap. 14. n. 157.*

583 Sed fideiussio præstita penes acta potest incusari contra hæredes, illos citādo ad dicendum causam quare talis fideiussio non debet incusari, *R. Capyc. Latr. dec. 102. n. 22.*

584 Valet fideiussio, in iudicio, solo verbo, etiā nullo stipulante, & dicitur Iudicialis, *Ronit. dec. 10. nu. 11. Borrell. in summa dec. tit. 13. de fideiuss. nu. 356. Herring. de fideiuss. cap. 4. num. 11. Ansald. de commerc. disc. 92. nu. 22. Capra sing. 58. num. 18. Vidman. de fide. us. n. 11. D. Ariot. Beniel. consl. 39. n. 23. Franch. de fid. cap. 1. num. 35. Viu. dec. 210. num. 2.* post alios *Giurb. d. obs. 59. num. 3. seqq. Ioannes Baptista Thor. in Cod. rerum iudic. cas. 60. num. 176. D. Petra in rit. 159. nu. 18.* licet contra dicat *Maur. de fid. cap. 57. fol. 471.*

585 Et hæc iudicialis præsumitur habere in se stipulationem, *D. Ariotti Beniell. consl. 39. n. 23.*

586 Extinguitur Instantia perempta, *gl. in l. si fideiussor verb. liberari, C. de fidei. Muscatell. sup. nu. 2. Reg. Marinis lib. 1. cap. 184. num. 11. Maur. de fideiuss. §. 45. fol. 626. Calà de restit. qu. 28. nu. 30. D. Romaguer. ad Conciol. ad stat. Eugub. lib. 2. rubr. 20. num. 35. 36.* Sic fideiussor pro actore soluere expensas in casu succumbentiæ, si ob instantiam peremptam actor condemnetur in expensis, nā causa accipitur proprie, & strictè pro obligatione, & Iure deducto in iudicium, *Bald. consl. 106. Afin. in praxi c. 1. nu. 19. 20. §. 22. c. 26. Surd. dec. 212. nu. 3. Gratian. cap. 690. nu. 2. 3.* etiam in fideiussione data in causa præuentionis, *Annecb. de præuent. nu. 36. fol. 188.* Limitat in causa peruentionis desoluendo debitum, & pœnam secundum *prag. 1. de præuent. Annechiusol. 183. n. 16.*

587 Sed fideiussio de repræsentando rem sequestratam, de Iure communi, durat etiam perempta Instantia, donec res fuerit terminata per sententiam transactam in rē iudicatam, *Palma alleg. 156. nu. 14. alleg. 157. nu. 3.*

588 Fi-

588 Fideiussio de Iudicio sisti in causis criminalibus præstita : *toties quoties*, instantia perempta finitur, secundum *Afflict. in constit.* Sæpè contingit, *Petr. Garz. de Toledo dict.* 176.

Sed contra dicunt *Farinac. q. 34. num.* 108. *& seqq. & nu.* 124. *Ant. de Ballis tract. crim. lib. 4. q. 4. num.* 55.

Sed prima opinio potest procedere, quando reus fuit liberatus in forma, cum cautione de se præsentando, nouis superuenientibus Indicijs, & secunda opinio potest procedere quãdo reus fuit habilitatus, in forma de se præsentando *quoties toties*, est ratio, nam in primo casu currit instantia, dum dictum decretum liberationis in forma interponitur post litem contestatam; sed in secundo casu non currit instantia, dum dictũ decretum habilitationis in forma, interponitur ante litem contestatam, *D. Campana de foriud. ref.* 15. *nu.* 19. *seqq.* Nam ante litem contestatam non incipit currere instantia, vnde si ante litem contestatam elapsi sint mille anni, non dicitur perempta Instantia, sed instantia incipit currere post litem contestatam, *l. properandum, C. de iudic. & l. fin. C. vt intra certum tempus, Seialoya in prax. torq. reos c.* 10. *nu.* 16. *seqq.* Vbi quod in M. C. V. non perit instantia in causis criminalibus, per *pragm.* 51. *de offic. Magistr. Iustit.* & neq; de Iure Canonico, *per tex. c. venerabilis de Iudic. Nos de nullit. Iudic. rubr.* 9. *q.* 35. 37.

589 Limitatur etiam conclusio, quam posuimus, quod Instantia perempta, pereat fideiussio, quãdo est conuentum, quod duret etiam in secunda instantia, *Maur. nu.* 4.

590 2. Quando fideiussio est concepta expressa iudicis persona *n.* 5. *Herring. c.* 20. *§.* 20. *n.* 16.

591 3. In fideiussore de Iudicio sisti, & iudicatũ soluendo, *Muscatell. in praxi fideiuss. p.* 1. *modo* 12. *nu.* 11. *Maur sup. n.* 6. *ex l.* 2. *ff. de Iudic. solu.* quamuis restauretur ex gratia Principis, *Pascal. de patr. pot. par.* 1. *cap.* 8. *num.* 207. *Censal. ad Surd. dec.* 54. *num.* 4.

292 4. Quando verba fideiussionis sunt admodũ generalia, Vniuersalia, & prægnantia, *Maur. nu.* 7. *Grat. resp.* 34. *nu.* 5. *lib.* 2.

593 5. Quando aliæ sententiæ sunt conformes primæ, *Maur. nu.* 8.

594 6. Quando fideiussor, rem de qua agitur tenet, & possidet, cuius respectu se obligauit, *Maurus nu.* 9.

595 7. In fideiussore de non baraptanda, vel deterioranda, sed de ea restituenda, absq; procrastinatione, in casu Victoriæ, *Maur. n.* 10. Alias limitationes ponit *p.* 1. *principal. sect.* 2. *in prælud. c.* 1. *nu.* 44. *seqq. nu.* 54. *seqq. & c.* 3. *num.* 22. *seqq. num.* 36. *seqq.*

596 Fideiussio in scriptis durat perpetuo, *Tusch. lit. F. conl.* 44. *nu.* 4. *Viscont. concl. Iur. verb. fideiussor. D. Petra in rit.* 159. *nu.* 20.

Nisi ad tempus sit facta, *Spin. cons.* 39. *num.* 21. 26. *Decian. cons.* 92. *nu.* 2. *Bellon. iun. cons.* 90. *Giurb. obs.* 99. *nu.* 5. 6.

597 In pluribus casibus fideiussoria obligatio substinetur absq; stipulatione, primo ad pias causas, *Tiraq. de priuil. pia Causa, priuil.* 110. 111. *Maur. de fideiuss. c.* 5. *nu.* 20. *fo.* 216. *Herring. de fideiuss. c.* 11. *n.* 108.

598 2. In fideiussione dotis, *Maur. ibid. num.* 11. *Vidman. de contract. tit. de fideiuss. nu.* 11. *Herring. de fideiuss. c.* 6. *nu.* 200. *ex l. fin. C. ad Velleian.*

599 3. In fideiussione facta reip. *Bal. in l. fin. C. ad Velleian. Tiraquel. d. priuil.* 110. *Mantica de tac. t. lib.* 16. *tit.* 5. *nu.* 11. 12. *Herring. de fideiuss. c.* 11. *nu.* 108. *Maur. d. c.* 5. *n.* 12.

609 4. In stipulatione tacita, *Mantica d. tit.* 5. *nu.* 9. *Maur. d. c.* 5. *nu.* 13. *& in* 1. *p. sect.* 3. *cap.* 27. *in præludys.*

601 5. In omnibus casibus, quibus Inducitur stipulatio absq; præcedenti Interrogatione, & subsequenti responsione, de quibus *Bart. in l.* 1. *n.* 2. *vbi Iason.* 5. *de verb. obligat. Bal. cons.* 309. *in prine. lib.* 5. *Maur. d. c.* 5. *n.* 16.

602 6. Quando fideiussio fit pro debito confessato, & habente assistentiam rei Iudicatæ, nam tunc datur executio ex remedio legis, etiam absq; stipulatione, *Castr. cons.* 52. *n.* 4. *lib.* 2.

603 7. In fideiussione habente relationem ad aliam, cum stipulatione contractam, *Rip. in l. at prætor. §. si Iudex, ff. de re Iudic.*

Verum quamuis incontinenti post contractum, fideiussor absq; stipulatio accedat, talepactum non vestitur coherentia contractus, *Gayll lib.* 1. *obs.* 101. *nu.* 10. *Maranta sing. verb. pactum, D. Petra in rit.* 159. *n.* 18.

604 8. Quando fideiussor patitur nomen suum poni, & describi in actis Curiæ à Notario pro fideiussore alicuius, & incontinenti non contradicit, licet expresse non dicat: promitto, & fideiubeo, *Maur d. c.* 5. *n.* 17.

605 9. In Curijs mercatorum, in quibus de apicibus Iuris non licet disputare, vt etiam nudo pacto conueniri possint, *Mantica d. c.* 5. *n.* 13. *Maur. d. c.* 5. *nu.* 21. *D. Vidman. sup. n.* 11.

606 10. Si Epistolæ, vel obligationi fideiussoriæ scriptæ ad creditorem transmissæ, & ab eo acceptatæ, Iuramentum promissorium inferatur, *Tiraqu. de retract. §* 1. *gl.* 7. *n.* 47. *Rota Ian. dec.* 40. *nu.* 1. 2. *Cornaz. dec. Luc.* 94. *nu.* 12. quia tale Iuramentum supplet præsentiam partis, *Thes. dec.* 70 *nu.* 8. *Maur. d. c.* 5. *n.* 72.

607 Limita 11. In subscriptione, quæ animo fideiubendi fit, nam per eam Induci obligationẽ fideiussoriam, faciunt *l. si non subscripsisti, C. de administr. tut. l. si pater tuus, C. de fideius.* nam omnis approbatio vim confessionis habet, *Beron. cons.* 32. *n.* 2. *lib.* 3. *Cornaz. dec. Luc.* 52. *num.* 5. *Herring. de fideiuss. c.* 11. *n.* 101.

608 Lim. 12. In Procuratore, Notario, ac Syndico ad fideiubendum, specialiter constitutis, qui pro eorum principalibus absentibus recte fideiubent, *Maur. de fideiuss. sect.* 2. *c.* 25. *in fine, & d. c.* 5. *nu.* 25.

609 Lim. 13. De consuetudine, & vsu moderno, *D. Vidman. sup. nu.* 11. *vers. quarto.*

610 Sed est aduertendum, quod quando fideiussor

sor formatur sine stipulatione, licet non valeat, vt fideiussio, substinetur tamen, vt constitutum, *Alex.cons.91.nu.3 seqq.lib.4. Herring. de fid.c.11.nu.154.licet n.159.dicat valere,vt fideiussionem.*

611 De Iure nostri Regni Neapol. fideiussiones capiendæ per Actuarios penes acta,debent fieri in scriptis,cum subscriptione duorum testium notum habentium obligatum,cum ipsius subscriptione,scribere scientis,vel cum subscriptione actuarij eius nomine, per *pragm.16. tit.de Actuar.* alias nulla est, vt decisum refert per S.C.anno 165 *d.D.Petra in rit.128.nu.8.*

612 Verum per *pragm.17.eod.tit.* fuit declarata *pragm.16.* procedere in obligatione continente summam vltra duc.50. *Petra ad Gram. dec.60.nu.19. Galter.addit. in publ.forma sub nu.38. Amend. ad Franch.dec.262.* Qui testes debent cognoscere obligatum,& fideiussorem, *Capibl de baron. pragm.1.nu.346. Tasson.de antef.vers.9. obs.5.nu.35.Gait.de credit.c.3. tit.12.n.720.* Quos improbat,& male *R.Capyc. Latr. dec.138.nu.24. lib.2. Thor.in C.c.s.60.nu.173.seqq.*tradens non esse nullam obligationem,quæ vnius testis subscriptionem habens,ex verbis eiusdem *pragm.15.* ibi: *In presenza almeno di due testimony*, cum dictio *saltim* sit diminutiua, *Turrer.de effect.clauf.codicil.q.13.nu.4.Barbasa diction.34.*

613 Sed si obligatio non sit subscripta duobus testibus,an sit nulla,cum dicta *pragm.16* illam annullet,dicimus non esse nullam, si principalis obligatus dicat illam veram,sed carere solemnitate *pragm.*Quia *Pragmatica* illa fuit facta ad euitandam suppositionem personarum obligandarum,late,& bene *D.Petra in d.rit.128.nu.7.seqq. D.Maradei in d.pragm.15.& 16.de actuar.*

Imò quod sufficit obligationes fieri in præsentia testium,nec esse necesse subscriptionem dicit *R. Rouit.in pragm.36.nu.6. de officio Magistr. Iustit.* nam Notarij, & Actuarij ad aliud non sunt obligati,quam cognoscere contrahentes ex assertionibus testium, *Franch. dec.262. Rota diuers dec.234.p.1. Reg.Capyc.Latro dec.138.n.35. seqq.* Et sic errauit *Thor. circa subscriptionem testium 3.p. comp. dec.fest.3. verb.obligatio stipulata fol.193.194.* D. *Maradei sup.d.prag.sing.4.*

Item in obligationibus receptis coram officiale, nam in illis non requiritur subscriptio principalis,& testium, *Barbat. de diuis.fruct.p.1. c.9.nu.66.Maradei sup.n.2.*

614 Fideiussio solo consensu perficitur, nec traditionem requirit, *§.in omnibus Instit.de fideiuss.* & ibi *gl.& DD. l.græcè vers.præterea, l.fideiussor. §.fideiussor. l.fideiubere 30. ff.eod. l.si remunerandi 5.ff.mandati,§.si passus,Molina disp.539. §.illud est obseruandum,Vuessembec.hoc tit.num.3. Oñat.sup.nu.28.seqq.Maur.de fideiuss.c.35.fol.467.*

615 Ideo non obligatur,licet præsens sit,ab alio fideiussor apud acta nominatus,si ipse nihil respondeat,*Viu.opin.292 Maur.cap.34.35.fol.467. Boer.dec.314.nu.5. Suar.com.opin.lit.F.opin.145. ex l.si pater,C.de fideiuss.l.si non subscripsisti, C.de adm.tut.l.gaius,ff.de pign.act.l.2.C.de reb.alien.nõ alien.Maur.d.cap.35.num.6.16.*

616 Limitatur tamen hæc conclusio pluribus modis, primo quando præsens,& tacens,& patiens in aliquo actu in iudicio, se pro fideiussore nominari patitur, tolerat, & permittat, & insimul iubeatur à Iudice respondere, an fideiubere velit, aut nolit,& ipse taceat,*Maur.nu.20.* Vbi limitat, si statim ille indignetur,& cum murmuratione à loco Iudicij abij erit, *Censal.ad Surd.dec.47.Cumia rit.40.nu.601. Giurba dec.14.num.9. Montez. dec.30.nu.30.Mastrill.dec.157.num.24. Surd.cons.288.nu.25.Amat.res.76.d nu.19.& res.93. num.8. ex l.cum ostendimus,§.vl.ff.de fid.tut.Costa in praxi connect.p.1.n.311.*

617 Limitatur secundo,quando quis præsens,tacens,& patiens se in iudicio,& in actis pro fideiussore adnotari, & nominari sinat non contradicendo,sed totaliter nomen suum in Instrumento,contractu,apocha, vel aliquo alio actu apponi,& referri, nam cum tunc pro consentiente habeatur,vti fideiussor obligatur,& eodem modo,ac si expresse consenserit,& per stipulationẽ promisisset, *l.cum ostendimus, §.fin.ff. de fideiuss. tut.cum concord, Barbat.cons.80. p.2.P.de Rauen. sing.199.Boer.dec.314. Herring. de fideiuss.c.7.nu.55.Afst.dec.387. Pacian. de probat. lib.1. cap.29. nu.35.seqq.Menoch.de præs.præs.99.nu.43. Maur. sup.nu.23.seqq.& p.1. prin.sect.3.c.27. alias 3.nu.7.& in prælud.d.p.2.sect.3.c.5.nu.12.18.* Et *d.sect.35.nu.28.*dicit cautelam esse,vt incontinenti voluntatem suam declaret apud acta, vel alio modo,quod consentire,aut fideiubere nolit.

618 Ex parte obiecti est conditionalis, nam est obligatus si debitor, pro quo fideiussit, non soluerit,*l.fideiussor 18.§.cum fideiussor, & l.si sub 29. l.si fideiussor 21.& l.si testamento, §.quæsitum,ff.de fideiuss.auth.præsente, C.eodem tit. Molina d.disp.539.n.1.Maur.de fideiuss.p.1.sect.2.cap.16. Tusc.lit.F.concl.306.nu.3.Rota p.9.rec.dec.478. nu.13.seqq.Sabell.§.excussio nu.5.Christin.dec.214.vol.5. Cald.de empt.c.33. Contiol.ad statut. Eugub.lib.2. rub.59.*vbi *Romagner. in addit. nu.12.seqq. Tusc. lit.T.concl.310.Guttier.de Iuram.p.1.c.23.*

619 Fideiussio differt à reliquis contractibus;Nã obligatio fideiussionis est aliena, & accessoria essentialiter,*Instit.ff.& C.de fideiuss.R.Marin.lib.1.c.133.num.21.* nam illa adijcitur omni obligationi,*l.1.ff.de fideiuss. l.3. l.stipulatus 6. l.fideiussor 16.ff.eodem.*

620 Et sic non potest obligari ei, apud quem reus debendi obligatus non sit, *l.3. C.de fideiuss. & d.auth.præsente,Molin.disp.539.nu.1.2. Vuessemb.nu.4.Rebell.lib.6.qu.vnic.num. Filluce. tract.38.cap.8.nu.153.Less.lib.2.cap.28. dub.1.nu.2.Diximus sup.nu.492. R.Marinis lib.1.cap.133. num.21.Gregor.l.59.gl.9.tit.18. p.3. Olea de cess. Iur.titul.5. quæst.3. numer.7. Mangil.de euiction. quæst.174.numer.4.5.6.*vbi *num 7. & seqq.* Limi-

621 tatur 15. modis, primo, quando contractus ab initio non est omnino nullus, sed validus. Secundo quando principalis contractus annullatur de Iure communi, secus de Iure speciali *nu.8.*

*nu.*8. Tertio quando obligatio est nulla à principio, secus si annulletur ex post facto *num.*9, Quarto, quando fideiussor iurauerit, secus si principalis obligatio, cum Iuramento non valeret, *nu.*10. Secundo, quando fideiussor sciuit contractum principalis esse validum, *num.*12. Quinto Limitatur quando obligatio fideiussoris fuit facta, vt principalis, cum clausula: omnimodo meliori, Iuramento; & obligatione camerali, in ampla forma, licet non sit obligatio insolidum, multo magis si se obligauit principaliter, & insolidum *nu.*13. Post mille *D. Romaguer. ad Conciol. ad statut. Eugub. lib.*2. *rubr.*59. *num.*14.17. *P. Afflict. contr.*12. *Latro consult.*150. *nu.*52. *Luca ad Gratian. cap.*122. *Nos ad Rouit. cons.*34. *lib.*3. *Bottilier. dissert.*9. Sesto quando non militet tanta ratio in accessoria obligatione, quanta in principali. Vbi etiam quando fideiussor intercedens pro minore obligatur. Septimo Limitatur quando fideiussor promisit non allegare nullitatem contractus, quia tunc tenetur *nu.*17. Quæ conclusio sublimitatur quando minoris obligatio fuit à principio nulla, & sic obligationi resistebat statutum, quo in casu etiam annullatur fideiussoria obligatio, *nu.*15. Secundo, quando principalis contractus est dolosus, *nu.*19. Tertio, Limitatur in fideiussore filijfam. prohibiti à lege, vel statuto, mutuo accipere, *nu.*20. Nono, Limitatur, vt procedat quando principalis obligatio, & actus redditur nullus defectu substantialium, videlicet, consensus, secus quando ex alio capite deficeret, & ibi quæ dicantur substantialia *nu.*22. 10. Limitatur, quando fideiussor euictionis est obligatus ex quacumq; causa, quia tenetur ex causa inualiditatis, *nu.*23. 11. Limitatur in fideiussore accedente alienationi dotis, qui non tenetur de euictione, si alienatio constat in persona vxoris, secus si in personam viri *nu.*24. Limitatur, quando contractus principalis reprobatur à statuto, ob publicam vtilitatem, ità quod nulla ex ea resultare possit obligatio *nu.*25. 13. Limitatur quando contractus annullatur defectu formæ, quia tunc nullatenus fideiussor tenetur, quidquid sit quando ex defectu materiæ, *num.*27. Limitatur 14. ex eo quod fideiussor esset habiturus regressũ contra principalem quoadmodo circumueniat lex municipalis annullans contractus, *nu.*26. Limitatur 15. Vt fideiussori competat exceptio nullitatis contractus, quando venditio annullanda venit remedio aliquo Iuris ordinario, alter quã per viam restitutionis in integrum, & signanter quando per conditionem ex statuto, *n.*28.

621 Ideò nemo sibi ipsi potest esse fideiussor, quia non potest assecurare, quod sibi debetur, se ipsum obligando, nec potest se ipsum se obligare, *l. hæres* 21. *ff. de fideiuss.* §. *seruo tuo*, & ibi *glos. Bart. & DD.* Mautiea *de coniect. tom.*1. *lib.*3. *tit.*10. *num.*2. *Maur. de fideiuss. cap.*50. *fol.*495. *n.*1.

622 Debitor obligatus soluere in tribus pagis, si non soluit primam, licet aliqui velint posse cogi ad soluendum totam summam, ex *l. si quis maior. C. de transact. Cagnol. in d. l. si quis maior. num.*59. *C. de transact. Rolan. cons.*31. *nu.*2. *vol.*2. *Barz. dec.*15. *&* 16. decisum refert *Roc. resp.*90. *lib.*2. *Paris de Puteo de reintegr. feud. c. Incip.* sequitur modo, vbi decisum refert per S. C. & non esse purgandam moram, *Rouit. in prag.*1. *de vsuris n.*15. *Aretin. de solut. cap.*95.

623 Sed quod non possit cogi, nisi pro sola prima paga, dicit *Polidor. Rip obs.*59. quem sequitur *Giurba obs.*96. *nu.*6. *Sesse dec.*110.

624 Tamen data pro veritate opinione *Caualc. dec.*43 *nu.*19. *p.*1. Hæc opinio non procedit in fideiussore obligato cum tali debitore, *Polid. Ripa obs.*59. *nu.*3. vbi dicit pœnas *d. l. si quis maior* non procedere contra fideiussores, Quæ pœnæ indictæ censentur odio periurij, & dolus requiritur, *Serafin. dec.*577.1059.617. fideiussor non est periurus, Licet debitor non soluerit, nisi fuerit conuentus, cum diuinare non potuerit, an soluerit, quia factum rei principalis debendi nõ nocet fideiussori, nisi fideiussor dicto facto consentiat, *l.*1. *ff. de alien. iudic. caus. fact. l. si is, pro quo, ff. quod quisq; iur. l. fideiussor, ff. de re iudic. Mandos. de Inhibit. q.*68. *n.*2. *Maur. de fideiuss. p.*2. *sect.*9. *c.*4.

625 Idem è contra fideiussoris facto, principalis debitor non læditur, nec iuuatur, *l. hæredi, ad fin. l. fideiussoris, ff. de pactis, l. si eum exceptione,* §. *labeo*, vbi *Alber. ff. quod met. caus. Arctin. d. c.*3. *n.*2.

626 Quamuis obligatio sit facta insolidum, *Marsil. de fideiuss. à nu.*8. *Ripa d. obs.*59. *nu.*4. late *Giurba obs.*96.

627 An datur fideiussio in Dote, dicemus infrà *quæst.*35.

628 Fideiussorem dare qui debet, quamuis ille idoneus non fiat, amplius alium dare non debet *l. si is, à quo,* §. *fin. ff. vt in poss. legat.* quod verum est quando id est cõuentum inter partes, secus si debet dari ex Iurisdispositione, *Canc. var. p.*2. *tit. de fideiuss. à nu.*157. *Franch. dec.*480. *Affl. dec.*172. *Mangil. de euict. qu.*88. *nu.*23. *Amat. res.*53. *Bonadill. Polit. lib.*5. *cap.*1. *n.*86. *Escolon. lib.*1. *cap.*19. *p.*2. *cap.*3. *Gom. &* Ayll. *lib.*2. *cap.*13. Secus etiam si ex dote, *Amat. res.*89. *Bott. lier. de success. ab intest. Theor.*106. *nu.*3.

Verum qui dedit fideiussorem, si velit illum eximere, & dare alium, non potest, *Caball. cas.*131. *Franch. dec.*202. *Cyriac. contr.*26. *Nouar q.*7. *forens. q.*26. *& sup. prag.*7. *de admin. Vniuers. n.*123. *Ayllon. ad Gomez. var. tom.*2. *c.*13. *nu.*3. *& tom.*3. *c.*6. *nu.*18. *Treutl. select. disp. vol.*2. *fol.*231. Nec fideiussor potest alium dare, *Pilaia ad Franc. de protest consid.*22. *nu.*6. Dicemus infrà *nu.*727.

Quis sit idoneus fideiussor? Idoneus in dubio non præsumitur, nisi probetur, *Surd. dec.*295. *nu.*10. *dec.*320. *nu.*7. *Affl. dec.*377. *num.*13. *Nouar. sup. prag.*5. *de admin. Vniuers. num.*104. *D. Petra in rit.*287. *nu.*146. Est idoneus, qui talis sit habitus, & reputatus communiter, *Rota dec.*814. *p.*4. *diuers.* Est idoneus qui habet tot bona stabilia quot importat Causa, *Pegas res.*13. *nu.*237.238. *Ricc. dec.*148. *par.*3. & in loco Iudicij, *Barb. de verb. appell. verb. fideiussor. Tusc. lit. F. concl.*231. *& lit. S. concl.*41. *num*1. *Farinac. qu.*33. *nu.*79. *Maur. de fid. par.*2. *sect.*

ſect.2.nu.39. Herring.c.8.nu.53. Secus ſi poſſideat bona mobilia, *Farinac.qu.34.num.80. Barboſ.ſup.* Non ſunt idonei fideiuſſores Nobiles, potentes impetuoſi, cauſidici, cauillosi, litigioſi, alterius fori, & ſimiles, *Cap.Tboloſ.dec.196. Gayll.obſ.27. lib.1. Gama dec.21. Nouar.ſup.n.109.ſeqq.* Et idoneus fideiuſſor eſt quando principalis eſt ſoluẽdo, *Franch.dec.480. Affl.170.Nouar.ſup. nu.117. & ſuper pragm.3.de ſeruis,* latè *Mangil.de euict.qu. 88.nu.18.ſeqq.* vbi quando ſit idoneus fideiuſſor *Trentl.ſelect.diſp.vol.2.diſp.28.de fideiuſſ.fol.231. Scacc.de appell.q.85.n.138.& q.17.*

629 Ideò ad explicationem eorum, quæ diximus *nu.213.* Dicimus Actuarium, cuius periculo ſunt fideiuſſiones per eos captæ, *Conciol. reſ. crim. verb.fi'eiuſſor.reſ.8. Nouar.ſuper pragm.17.de act. Thor.in ſupl.comp.verb.Magiſter Actorum, Bouadill.in polit.lib.3.cap.15.nu.104.& cap.14.nu.99. (Ayllon.ad Gomez.tom.2.cap.13.nu.24.* Vbi limitat in Curis, tutelis, & negotijs Reip. pro quibus Iudices tenentur ipſi) non ſunt eorum periculo, quãdo fideiuſſor acceptus eſt ſoluendo tempore receptionis, quamuis poſtea fiat non ſoluendo, *Farinac.quaſt.33. num.93. Maur.de fideiuſſ.ſect.3. cap.4. num.22. Guazin. defenſ.6. cap.2. num.8. Gratian.dec.69.nu.6.ſeqq. Fenzon.ad ſtatut. Vrbis cap.20.nu.46. Rota par.4.diuerſ.dec.774. num.1.& p.4.rec.dec.442.nu.20.* Beneuerum Cancellarius debet probare fideiuſſorem fuiſſe idoneum, quia poſſidebat immobilia, licet fideicommiſſa ſubiecta, *Fenzon.ſup.nu.46. & Rota d.dec.374.& dec. 442.nu.20.Conciol.d.verb.fideiuſſor.d.reſ.8.nu.10. 11.Nouar.ſuper d.pragm.17.de actuar.num.18.19.* vbi dicit ſufficere ſi principalis ſit idoneus, ex *Ludouic.dec.Luc.33.* Sed *Nouar.nu.108.* dicit non ſufficere bona ſubiecta fideicommiſſo, & bene ex *l.ſciendum, ff.qui ſatiſd.cog.* Et Actuarius ad nihilum tenetur fideiuſſore idoneo non reperto, recepto in præſentia partis non reclamantis, vel de mandato Iudicis, *D.Petra in rit.295.n.36. Sabell.in ſum.verb.Notarius nu.26.& verb.Iudex num.53.D.Maradei ſup.pragm.17.de actuar.Coſta de ſcient. & ignor.diſt.5. cent.2. Ayllon.ad Gomez var.tom.2.cap 13.nu.15. & 24.* Nec tenetur pro fideiuſſionibus conuentionalibus, *D.Calà de reſtit.qu.28.num.53.ſeqq.* Niſi expreſſe ſe ſubmittat *pragm. Ronit.dec.83.n.13.*

630 Tutores teſtamentarij, licet regulariter non cogantur ſatisdare, fallit tamen quando ſunt lapſi facultate, & moribus, *Surd.dec.91.nu.1.2.* & ibi *Cenſal.in addit.* Sed alij dicunt, tutores datiuos datos à Iudice ſuperiore per Inquiſitionem non teneri ſatiſdare, ſecus ab inferiore, *Surd.ibid.Gratian.diſcept.13.* ſeruatis quatuor requiſitis, vt ibi, ſed in noſtris Tribunalibus ſemper datiui ſatiſdant, *D.Hodierna in d.dec.Surdi 91.n.3.Nos inſ. à num.937.*

631 Fideiuſſio poteſt ſequi, & præcedere obligationem principalis, dummodo dicatur verbis expreſſis, vel æquipollentibus, *l.poteſt 4.l.ſtipulatus 6.§.fin.ff.de fideiuſſ.l.eo tempore 50. verſ.ſed fideiuſſorem, ff.de pecul.* Sed tempore præcedens non incipit, niſi ſequuta obligatione principali, *D.Verd.Inſtit lib.3.nu.1055.ſeqq.Sabell.§.fideiuſſor.nu.6.Bellon.in §.fideiuſſor. Inſt t.de fideiuſſ.* vbi etiam *Angel.Maur.de fideiuſſ.p.2.ſect.1.c.2.*

632 Si quis ſe obliget ſoluere, ſi infra menſem ſit facta talis res, alias termino elapſo ſit nullus contractus, & pro dicto facto ſit datus fideiuſſor, ſi elabatur tempus, & factum promiſſum nõ ſit, fideiuſſor licet videatur liberatus, per tex. *l. fin.ff.de pactis, Bec.conſ.47.col.pen. Rolan.conſ.69. lib.4.*

Tamen in contrarium eſt veritas, nam non eſt liberatus, quia pactum nullitatis contractus operatur ſi ità vellet creditor, in cuius fauorem fuit factum pactum, in tantum quod eo nolente contractus eſt validus, *Ancheran.conſ.147. ſeqq. Tiraq.ad leg.Connub.gl.8.n.93.95.96.*

633 Et eſt ac ſi dictum fuiſſet contractum eſſe nullum, ſi creditor vellet, *Soccin conſ.91.nu.7.8. lib.4.* vbi deciſum refert, latè *Baron.de eff.min. ætat.eff.20.n.95.ſeqq.*

634 Fideiuſſor antequam ſoluat non eſt propriè creditor, vndè non poteſt repetere, niſi poſt ſolutionem factam, quo caſu quando Iurium ceſſionem reperiauit, ſuccedit in locum creditoris, & tunc proprie dicitur creditor, *Maur.de fid.p. 2.ſect.2.cap.3. Menoch.de arbitr. caſ.41. Magon. dec.Flor.94.nu.1.Dunozet.dec.265.nu.113.*

635 Quod eſt quando velit à confideiuſſoribus repetere, ſecus à debitore, nam tunc agit ſine mandato, ſed ſimplici actione negotiorum geſtorum, *Sabell.reſ.cap.44.Bardellon.conſ.186.num. 38.lib.2.Leoncill.dec.Fer.40.Burat.dec.470.nu.7. Vela diſſert.37.nu.14.*

636 Si vero ſit obligatus per ſcripturam, habentem executionem paratam, poteſt repetere, etiã ſi adhuc non ſoluerit, *Rota poſt Olea de ceſſ.Iur. dec.34.nu.5.Conciol. & Romaguer. ad ſtat.Engub. lib.2.rub.60.Franch.dec.414. Valaſc.dec.170. Nouar.ſup.prag.5.de admin.Vniuerſ.n.121.*

637 Dicunt alij ad dictum effectum non ſufficiat fideiuſſorem eſſe obligatum in Inſtrumento, vel actu habente executionem paratam, cum alias ſine aliquo commodo remaneret debitor, ſi ſtatim poſſet cogi fideiuſſorem liberare, & cum fideiuſſor ſciuerit ab initio ſe poſſe hoc modo executiuè compelli, ſed ſit expectandum, quod Iudex fecerit præceptum fideiuſſori ad ſoluendum, reprobans alijs contrarijs tenentibus, firmat *Menoch.d.caſ.41.*

638 Sed poteſt concordari, vt hæc vltima opinio *Menoch.* procedat quando fideiuſſor non poteſt ſine hoc præcepto antecedente, vel citatione ad ſoluendum compelli, altera vero quando de facto abſq; vlla citatione, vel præcepto, poteſt compelli, & per aliquod tempus ſtatim in obligatione, arbitrio Iudicis, ita vt aliquod commodum attulerit debitori, *Afflict. dec.241. Franch.dec.414. Ricc.collect.1774. 2703. Cabal conſ.21.lib.1.Guid.Papa q.27.Magon.dec.Luc.6.*

639 Fideiuſſor extinguens debitum principalis, pecunia numerata, non poteſt poſtea accipere pecu-

pecunias sub vsuris, nisi Interueniente Interpellatione, *Dunozet.dec.118.n.5.*

640 Verum sine Interpellatione potest pecunias mutuò sumere, dummodo nouum, & maius grauamen principali non Inferatur, *Dunozet.dec.83.num.7.*

641 Imo si ad minores vsuras se obliget, *Dunozet.dec.116.nu.4.*

642 Fideiussor non potest emere pignus debitoris, pro quo fideiussit, *l.1. C.de dolo, Parlador lib.2.c.fin.5.p.§.16.num.17. Vander.sing.89. Carleual.de Iudic.lib.1.tit.3.disp.24.nu.10. Mangil. de euict.qu.92.num.16.Olea de cess.iur.tit.5. qu.2. num.4. D.Sebettin.de Iure offer.p.1. cap.1.sect.3. num.33.seqq.*vbi declarat, & potest emere ipsum nomen debitoris, *D.Cald.de restit. q.21.num.17. Schettin.p.2.cap.3 sect.4. cap.14.* Et potest emere censum, pro quo fideiussit, & consequitur fructus, *Mangil.de euict.qu.92.n.30.seqq.*

643 Fideiussor soluens pro debitore, vel ignorante, potest petere à debitore quod soluit, vtili actione negotiorum gestorum, vt diximus *Ansald.de commerc.disc.17 n.25.* Sed, si ipsi absentes velint, actione mandati, *Vela dissert.37.num.13. Olea de Cess.Iur.tit.5. qu.4. num.22.* Quæ actio personalis est, *l.mandati 4.C.de fid.Tepat.var.sent. tit.de procur.fol.111 at.*

644 Secus in fideiussore pro debitore Inuito, ac vetante, nam aduersus illum, pro eo, quod soluit mandati actionem nullam habet, *l.si remunerandi 6.§.si passus, & l.si pro te 40.ff.mandati, Vela sup.nu.16. Osuald.ad Donell. lib.22.cap.3. lit.E.Brisson.lib.3.de solut.pag.438. Herring.de fideiuss.cap.15.à num.1. & 68. Treutl.select. disp. vol.2.fol.232.Tusc.lit.F. conclus 296.nu.13.concl.314.num.68. Ayllon. ad Comez tom.2. de fideiuss.num.12.Molina de Iustit.disp.344. nu.9. Barbos.in l.1.C.de neg.gestis n.8.*

645 Sed posset solutum repetere, *Herring.sup. Cent.de censib.qu.75.num.16.Amat.res.37.nu.40. Fontanell.dec.216.à nu.1. Viscont.concl.Iur.verb. fideiussori soluenti, Aretin.de fideiuss.2.p.princ.sect. 6.cap.5.nu.13.fol.374.Olea d.q.4.nu.22.* Secus si soluat animo donandi, *D.Vela sup.n.16.*

646 Verum fideiussor ante solutionem non agit mandati, nisi sit condemnatus, vel nisi debitor bona fide dilepidet, ita quod periculum sit in mora, vel nisi sit conuentum inter reum, & ipsum, quod possit agere quandocunque, *l.si pro es, C mandati, Franch.dec.414. Afflit.dec.241. Nouar.super prag.3.de admin.Vniuersit.*

Sed fideiussor, qui soluit non potest cogere creditorem ad liquidandum Instrumentum cōtra suum principalem, *Franch.dec.353.*vbi decisum refert, nam satis est, vt cedat actiones, *Nouar.super prag.de liquid.Instr.in rubr.nu.34.*

647 Fideiussor simplex, vel Insolidum obligatus, si conueniatur à creditore, potest petere Cessionem, nè dum contra principalem debitorem, sed etiam contra confideiussores, & creditore recusante soluere, non cogitur, vt latè probat, *Maur.Aretin.de fideiuss.sect.6.p.5.nu.3.4.*

Tom.III.

Harpprect.Instit.de fideiuss.§.4.n.38. Gobius consult.41.nu.6.Mart.Medic.exam.27. Molign.altercat.19.num.17.alter.62.num.23. Doctiss. Cyriac. contr.211.Vela dissert.47. à num.13. Vrceol.decis. Flor.6. num.47. Christin. ad l.municip. titul.7. cap.5. D.Schettin.de Iure offer.p.2.c.1.sect.2.Staiban.obs.130.num.73.78.79. Imò facienda cessio, quamuis non fuerit conuentum *nu.81. l. emobs.97.num.29. obs.82.* vbi ampliat, etiam si sit obligatus soluere: omni exceptione remota, *Andreol.contro.174.360. Vidman. de fid.num.69. seqq.Olea de cess.Iur.tit.5.qu.4.nu.37.seqq. & tit. 4.qu.1.nu.6.tit.5.qu.1.à nu.20. & q.2. Gizz. ad Capyc.Latr.dec.32.*

648 Verum si solutum recuperare intendat à confideiussoribus, cessio omnino requiritur, sinè quia agere non potest *R Capyc.Latro dec.32 nu.1.Fontanell.dec.216.nu.3. Amat.res.3.nu.41. Vrceol.de transact.q.74 nu.46. Merlin. de pignor. lib.4.q.70.nu.2.6.Burat.dec.645.num.4. Caueler. dec.76.num.2.Rota rec.dec.373. num.83.p.4. Andreol.d.contr.360.nu.3.Olea de Cess.Iur.tit.4. q.1. nu.8.Vrceol.dec.Flor.17.num.17. Carolus Antonius de Luca ad Gratian.cap.281.* Licet contradicant *Fontanell.dec.216.Olea tit.5.q.4.nu.38.* alij apud *Luca ad Franch. dec.55. & ad Gratian. d.c. 281. D.Schettin.sup.p.2.cap.3.sect.1.fol.270. n.2. & sect.3.*

649 Quæ cessio potest fieri nè dum ante, sed etiam in actu solutionis, immo, & post, ab beneficium fideiussoris soluentis de eius propria pecunia, vt agere possit contra fideiussores, *Andreol.contr.174.num.23.Harpprect.sup.nu.54. & seqq.Vidman. num.70.* post mille *Vela dissert. 37.nu.14.R.Capyc.Latr. dec.32. nu.6. Amat.res. 37.à num.39.Fontanell.dec.126.5 ire.dec.308.nn. 8.Gratian.cap.286. à nu.4. Molina disp.544. Coler.de process.execut.p.1.cap.10.à num.418. Duen. reg.163.164.337.Herring.de fid.c.27.p.3.à nu.6. Maur.de fid.2 p.sect.6.c.5.*

650 Quamuis non adsit pactum de cedendo, *R. Latro d.dec.32.nu.6.seqq.* vbi *nu.13.* decisum refert, stante cessione facta post solutionem, fuisse præstitam assistentiam per M.C.V. & Sacrū Consilium, *D.Schettin sup.*

651 Et potest cogi creditor cedere, tam contra debitorem, quam fideiussores, *Capyc.Latr.d.dec. 32.nu.7.Olea de Cess.tit.4. qu.1.num.20.* Etiam contra se, *Idem tit.5.qu.2.num.7.* Et fideiossor qui soluit, si cessis sibi iuribus agat aduersus vnum ex fideiussoribus, tenetur ei cedere actiones, etiam contra se *nu.19. Vela dissert. 37. à nu. 13. D.Schettin.sup.*

652 Et potest fieri cessio soluenti, etiam ex Interuallo, quando quis expressè soluit nomine suo, non nomine principalis debitoris, *Bar.in l.Modestinus nu.4.ff.de solution.Menoch.præs.143. nu.3.lib.3.Mesa resol.23.lib.1.num.21.22. P.Afflit. 15.nu.34.Staib.obs.82.nu.36.& obs.97.n.30.31. Andreol.d.contr.360.& 174.nu.1. Olea num.4.5. qu.4.n.13.D.Schettin.sup.*

653 Et in dubio solutio præsumitur facta nomine

mine proprio, quamuis expressè non dicat : soluere nomine proprio, Menoch.num.12.per tex. in l.eo magis,ff.de solution. Donsperg.Syntag.Iur. lib.2.par.1.c.30.Hodiern.ad Surd.dec.308. Amat. resol.37. num.39. quidquid dicat contra in fideiussore non coactè soluente Olea sup.nu.16. bene D.Manfrella ad Capyc.Latr.dec.32.nu.13. Caualer. dec.460.Maur.de solut.cap.19. Gratian.cap. 224.nu.27.seqq. cap.750. nu.7.seqq. cap.961.nu. 40.seqq.Vrceol.consult.49. num.14 seqq. Sabell.§. solutio.nu.46.

654 Quæ tanto magis procedunt, si iussu iudicis soluat, & Inuitus, Scacc.de camb.§.2.gl.5.num. 89.Cons.Georg. alleg.39.nu.22.seqq.

655 Secus si solutio sit facta per correum insolidum obligatum, nam cessio facta ex Interuallo post solutionem non iuuat, Franch. dec.55. nu.11.Trentacinq.consl.17 nu.24.Amat.dec.3.nu. 18.Luca de linea legal. art.7. num.118. sed fit ex æquitate, Hodiern.ad Surd.dec.308.nu.12.27.

656 Nisi præcedat pactum de cedendo, Hodiern. ad Surd.dec. 308.Gratian.c.p.286. Secus etiam si soluat nomine proprio, Hodiern.nu.4 Olea de Cess.tit.5.qu.4.nu.12.

657 Sed quando fideiussor soluit, & vult agere contra principalem debitorem, nulla requiritur cessio Iurium, l.Indebitum, ff.de cond.indeb.§.si quid antem Iustit.de fideiuss.l.si pro ea, C.mandati cap.2.de fideiuss.Viu.dec.210.nu.1. Herring.de fid. cap.27.num.14.Fontanell.dec.216.nu.2. vbi decisum refert Amat.resol.37.num.40. Staiban.resol. 46.nu.14.21.25. & resol.84.nu.22. Merlin.de pignor.lib.4.qu.70. Ant.Fab. in C. lib.8.tit.27. defin.1.Olea de Cess.tit.5.qu.3.num.4.Vrceol.de transact.qu.74. nu.39. Gizz.ad Capyc.Latro dec. 32.nu.12.Vrceol.d.dec.17.nu.17.

658 Etiam si soluerit sponte, Paris cons.104.vol. 3.Herring.sup.num.24.25.45.51.Gizz.d.dec.32. nu.13.vbi decisum refert in fideiussore de Iudicatum soluendo.

659 Quamuis sententia sit Iniusta, nam semper competit fideiussori repetitio, Viu.d.decis.210. num.5.

660 Maximè si principalis debitor promisisset Indemnitatem fideiussori, Herring.sup.Gratian. cap.227. num.31.33. & decisum refert per S.C. Gizz.ad Capyc.Latro d.dec.32. num.1. D.Schettin.sup.

661 Hinc si fideiussor agat contra principalem debitorem potest totum solutum repetere c.2. de fideiuss. Andreol.sup.n.7.

662 Si contra confideiussores, tunc non nisi pro rata, stante beneficio diuisionis, Mart. Medic. exam.27.cum addit. Ludouis.dec.190. Rota p.r.4. rec.dec.859.Caball.consl.138.lib.1. Rota p.16.rec. dec.35.p.17.dec.380. D.Schettin.sup. c.3.sect.1. nu.9.seqq. Fontanell.sup.& de pactis nuptial.lib.1. cl.4.gl.18.par.2.nu.35. Duran.dec.401. num.11. Gratian.c.286.287.nu.15.16. Andreol.sup.num.7. Mesa lib.1.cap.23.nu.14. Harppreft.sup.num.66. seqq.Hodiern.ad Surd.dec.308.num.30.Olea de Cess.Iur.tit.5.qu.5.nu.6.9. Gizz.d.dec.32. nu.18. seqq. Et confideiussores sunt illi, qui pro eadem persona, eadem summa, eodem tempore, vel saltem contemplatione mutui periculi, promiserunt, vt quando ab initio fuit conuentum alium dari fideiussore, Bich.dec.646.

663 Verum hæc conclusio non procedit, vbi confideiussor est obligatus Insolidum, nam tunc insolidum non pro rata conuenitur, R.Latro d.dec.32.nu.12. bene Gizz. ad d.dec. num.20. seqq. Harppreft.sup.nu.66.seqq. Tusc.lit.F. concl. 310.Sabell.§.excussio D.Schettin.sup.

664 Et si soluat totum, potest à confideiussoribus totum exigere, dempta sua portione, Olea d.q.5. nu.9.10.Luca de linea legal.art.7. nu.7. Manfrell. ad Capyc.Latr.d.dec.32.nu.16.Vbi alia ad materiam, Gobius consult.41.nu.1.& Olea sup.omnino videndus, Herring.de fideiuss.cap.27.p.3.D.Schettin sup.fol.272.vbi limitationes.

665 Quid in tertio possessore, qui soluit, & obtinuit cessionem ? Olea d.tit.5. qu.5. num.18. D. Schettin.sup.

666 Quæ conclusio ampliatur, tam si sint obligati ex causa lucratiua, siue onerosa, Gobius d. consult.41.nu.2.3. Si tamen eodem contextu, & ex eadem causa se obligauerint nu.4.alias secus nu.5.D.Schettin sup.

667 De materia exceptionis cedendarum actionum tractat latissime Herring. de fideiuss.c.27. p.3.ad dicta per ipsum remictimus DD. Lectores D.Schettin.sup.

668 Cessis Iuribus per creditorem fideiussori, si cedens habeat aliud creditum contra debitorē, quis præferatur super bonis debitoris, Rouit. de ann.reddit.lib.2.q.9.Schettin.sup.

669 Confideiussores conuenire potest si ex causa delicti fideiusserint, Solorz.lib.6.polit.c.5.Olea cit.5.q.6.nu.34.

670 Fideiussor soluens pro debitore sortem cū vsuris, rectè agit actione mandati, vel negotiorum gestorum ad vsuras vsurarum, aduersus debitorem, & aduersus confideiussorem pro parte, quę ad eum spectabat, Tonnut.qq.ciuil.q.123. 128.Schettin.sup. Quod Interesse est ad eationē solidi pro libra, à die litis moræ, Et Fontanell. dec.104.nu.15.& dec.205.nu.1. & seqq.Tonnut. qq.ciuil.qu.21.nu.10. Leotard.de vsuris qu.5.num. 17.18.& qu.87.num.13.q.98.num.12.12. Olea de Cess.tit.5.q.6.nu.fin. post alios Melius obs.46. nu.2.Luca ad Franch.dec.254.nu.2.3. & sic pluries decisum refert per suum Senatum Doctiss. D. Romaguer. ad Concil. ad statut. Eugnb. lib.2. rubr.60.nu.20. Olea de Cess.Iur.tit.5. q.5.nu.58. Ant.Fab.in C.lib.4.tit.24.de vsuris defin.23. Rodriq.de ann.redd.lib.3.qu.7. nu.28. Trentacinq.resol.tit.de fideiuss.resol.4.& 6.Vrceol. dec. Flor.17. nu.25. Etiam sine cessione contra debitorem, §.si quis autem, vbi Oinot.& alij Iustit.de fid Duen. reg.327.Tusc.lit.F.conclus.295. & seqq. Medic. exam.27.nu.28.Rota p.11.rec.dec.270. & par.6. dec.222.Olea de Cess.tit.5.q.5.nu.47 seqq. Rota par.13.dec.305.Fontanell.dec.216. licet contra de Iure ciuili dicat Oñat.de contract.tom.2.tract. 18.disp.53.sect.10. vt requiratur cessio, Mangil. de emit.q.90.nu.26.

671 Fi-

671 Fideiussor insolidum obligatus dicitur, & ipse debitor principalis, & correus debendi, *Gobius consult.34.n.14. Andreol.contr.64. nu.6.7. Fontanell.decis.472. D.Schettin. de Iure offer.fol. 189.nu.63.fol.175.nu.20.sect.2.*

672 Eius obligatio est penitus independens, ac per se stans ab obligatione principalis debitoris, *Ibidem nu.5.* Nec per illius decoctionem immutatur *nu.16.Fontanell sup.*

673 Nec gaudet beneficio, *l. vnde quæritur, ff. commod.* decisum refert per S. C. *Staiban. resp.& obs.82.num.29.& 194.num.16.& seqq. R.Galcot. contr.61.Rodoer.cons.13.Nos cons.34 Rouit.l.3.*

674 Fideiussor de iudicatum soluendo in causa criminali, si soluat pro reo, & cessionem obtineat, potest virtute cessionis carcerare facere reum, secus nobilem, *Olea de Cess.tit.6. q.4.nu. 20.Solorz.de Iure Indiar. tom.2.lib.4.c.2.à num. 22.R.Marinis lib.1.c.146.à n.14.*

675 Si creditor confiteatur recepisse à fideiussore creditum, talis confessio iuuat fideiussori, ita vt ille ex tali confessione agere possit contra debitorem, *Couar.lib.1.var.cap.7.num.6. Gomez lib.2.var.cap.13.nu.13.Caual.qu.170.699.Hermosill.l.9.gl.1.à nu.32.tit.1.p.5.Olea de Cess.tit.6. qu.10.nu.63.Maur.de fid.p.2.sect.1.cap.2. Magon. dec.Flor.94.num.25.Duen.reg.337. ampl.4. Mascar d.concl.373.Viu.opin.294.301. Rota p.15.rec. dec.192.nu.11.Angelis de confess.lib.3.q.9. D.Beniel.cons.24.n.11. D.Schettin sup. Censal.ad Surd. dec.118.nu.1.2.Mangil.de euict.q.90.Fragos.de regim.reip. Christ.p.1.lib.5.disp.12.§.12.num.16. Cancer.var.lib.1.cap.13.nu.78.2.cap.5.num.111. & ver.3.cap.1.nu.196.cap.8.num.40. Giurba obs. 58.nu.19.Luca ad Gratian.c.286.nu.6. Manfiella ad Capyc.Latro dec.188.num.26.Melius obs.127. num.27.* vbi *num.seqq.* dicit talem confessionem non sufficere, quando agitur aduersus tertium possessorem rei hypothecatæ, late *D.Borgia Inuestigat.* contra *Fabrum tom.1. lib.1.c.17. nu.10. & seqq.D.Romaguer.ad Conciol.ad statut.Eugub. lib.2.rubr.59.n.19.*

676 Quid si fateatur creditor ab illo recepisse tot pro residuo, *Amat.res.97. Olea de Cess. tit.6. Miscell.n.37.* liberat, *R.Marin.ad R uert.dec.370 Cassan.cons.12.vol.2. Herrig.de fid.cap.20.§.21. nu.3.Serafin.dec.52.nu.2. Cornaz.dec.71.num.19. Cam dec.378.Cancer.var.tom.2. c.6.nu.6. Caroc. de excuss.1.qu.2.num.12.Tusc.conclus.345.Guid. Pap.dec.177.Boz.dec.76.nu.5. Grat.disc.3.n.37. Ricc.ad Fran.dec.45.Censal.ad Surd.dec.65. Costa de scient.& ig. or.cent.1.dist.20.n.8.*

677 Quid si fuerit gratis liberatus? *Marsill.de fideiuss.nu.312.seqq.* Non nisi ex causa remunerationis, *Bottilier.de success.theor.50.nu.41.Mangil.de euict.q.90.nu.21.*

678 Quod possit repetere, quamuis alius pro eo soluerit, *Surd.dec.118.*

679 Quæ omnia Intellige quoad confessionem creditoris post lapsum 30.dierum competentium ad opponendum exceptionem non numeratæ pecuniæ, in alijs contractibus quam in mutuo, *l.In contractibus, C. de non numerat.pecun. Menoch.lib.3.præs.13.num.14.15.Mangil.de euict.qu. 90.nu.19.*

680 Et oculati debent esse Iudices in admittendo repetitionem ex sola huiusmodi confessione creditoris, cum Intelligatur quatenus sit omnino irrefragabilis, & nullam patiatur exceptionem, *Bardellon.cons.186.nu.26.27.lib.2.*

681 Sic quod fideiussori non detur repetitio contra debitorem principalem, nisi probetur effectualis solutio, *Herring.de fid.c.20. nu.10. Fontanell.de pactis cl.4.gl.1.p.1.Gratian.cap.570. n.33. Rota p.11. rec.dec.272.nu.7.* Vel nisi constet de vera liberatione ipsius debitoris principalis à suo creditore, *Cyriac.contr.252.nu.44.seq.tom.2. Angelis de confess.d.q.9.nu.5. Mangil. de euict.qu. 90.* vbi ampliat, & limitat, cum videant DD. Lectores.

682 Verum si fideiussor soluat, quod debitor soluit, tunc nō repetit, *Ricc. collect.1546.Molina disp.544.546. Olea de Cess.Iur.tit.5.q.14.à nu.9.*

683 Fideiussor non opponens Creditori exceptiones competentes, si soluat, non potest repetere à debitore, *Ricc.collect.1546.Fontanell.decis. 216.Olea tit.5.de Cess.q.5.nu.48. Gusm.de euict.q. 3 num.50. Mangil.de euict.qu.90. Geo g.Frantz lib.2.resp.10.nu.101.*

684 Creditor non potest liberare confideiussores, vt noceat confideiussori soluenti, *Salgad. labyr.p.2.c.11.n.18.*

685 Fideiussor consentiens liberationi principalis non potest opponere exceptionem cedendarum, *Vrceol.dec.17.n.22.*

686 Liberatio facta per creditorem confideiussori, cum reseruatione Iurium contra alterum confideiussorem, si ille postea pulsatus soluat, non potest agere contra fideiussorem, absq; cessione, *Vrceol.d.dec.17.nu.24.ex l.2. C.de fid.l.2.ff. de distract.pign.Merl.n.de pign.lib.4.q.70.nu.2.6. Caualer.dec.76.Burat.dec.645.nu.4.Rota rec.dec. 373.nu.83.p.4.*

687 Fideiussor non potest se tueri exceptione cedendarum, quando creditor liberauit debitorem principalem, & sibi reseruauit iura agendi contra fideiussorem, *Vrceol. dec.17.nu.26.l.nisi 23.ff.de pactis,Pinell select.Iur.lib.2.c.14. Gratia. discept.409.nu.39.40.*

688 Fideiussor dicitur liberatus per solutionem debiti, quamuis reseruatio facta fuisset contra fideiussorem, *Vrceol.d.dec.17.num.31.Pasch.cons. 125.126.Casanat.cons.11.nu.20.*

689 Quod est Intelligendum quando integrum debitum fuit solutum, secus si pro parte, quia pro residuo fideiussor tenetur, *Surd.cons.170.n. 8.Valeron.de transact.tit.5.q.3.n.17. Capyc.Latr. dec.112.num.27. Rouit.d.c.47. vbi nostra Addit. Coccin.dec.813.nu.2.Cyriac.contr.213.nu.17.Vrceol.sup.nu.32.*

690 Non dicitur liberatus quando in saluo conductu concesso à creditoribus, debitori, creditor illum fecit cum protestatione, & reseruatione de sibi non præiudicando in suis Iuribus, & actio-

actionibus,*Vrceol.dec.25.n.12.13. Bith.dec.124. num.19.*

691 Nam dicta reseruatio facit, quod creditores possint agere contra fideiussorem, *Capyc. Latr.d.dec.112.nu.27.in fine, Rouit.d.dec.47.nu.9.ex l.nisi hoc actu,ff.de pactis, Pinell.select. Iur. lib.2.cap.14.Chesius Interpret.lib.2. c.22.nu.12. 13.Gobius consult.41.nu.15.16.Vrceol.dec.17.*

692 Concordia facta à maiori parte creditorũ, debitori,quando aliquibus est vtilis, & alijs læsiua, non valet quoad illos,qui concordiæ non interfuerunt,nec illam approbarunt præsertim illos qui habebant fideiussores, *Vrceol.decis.25. nu.14.15.Tranched.consult.3.nu.7.8. Scandarol. de visit.Carcer.lib.3.§.1.c.2.nu 21.Rota dec.623. num.1. p.2.dec.328.par.4.dec.224.nu.27.28.par. 16.rec.*

693 Et concordia non liberat fideiussores, quin valeant conueniri à creditoribus,qui concordiã non approbauerunt, quando istis fuit præiudicialis,*Vrceol.dec.25.num.16.Salgad.labyr.p.2.c.2. nu.83.Franch.dec.179.nu.9.seqq.Vrceol. de transact.q.85.nu.6.seqq.15.seqq.*

694 Cedendarum actionum beneficium competit ei, qui pro fisco fideiussit, *Hering.de fideiuss.c.20.§.14 n.33.*

695 Et licet contrarium teneant alij,ex eo, quia eo ipso, quod quis pro fisco fideiubet videtur huic beneficio renunciare, ex *Roder.Suarez in l.2.tit.2.fori num.29.tit. de los emplazamientos, Alfar.de offic.fiscal.priuil.30.n.128.*

696 Tamen pro prima opinione, tanquam veriori est *Olea in addit.ad Tract. de Cess.Iur.tit.4. qu.4.nu.1.seqq.*

697 Sic fisco agenti ad pœnam contra fideiussorem de repræsentando reum,cuius bona fuerant confiscata, obstat cedendarum exceptio, quia fiscus fideiussorem condemnati indemnẽ seruare tenetur post *Constant.* & alios probat *Mastin.de confiscat.q.35.à nu.11.Olea sup.nu.10.*

698 Fideiussor expresse renuncians beneficio diuisionis, & cedendarum potest insolidum conueniri,nec repellit creditorem exceptione cedendarum,quamuis liberauerit alium fideiussorem, & sic factus fuerit impoten. ad efficaciter cedendum Iura contra alios *Grattan. cap. 409.nu.44.cap.701. nu.9. Franch.dec.476. Merlin.de pignor.lib.4.tit.2.qu.72.nu.27.seqq. Sabell. §.fideiussor.nu.23.*

699 Alias si creditor alium fideiussorem liberauit,& exceptioni cedendarum non fuit renunciatum, potest fideiussor opponere talem exceptionem cedendarum,*Ger.Spin.cons.39.n.13. Olea de Cess.tit.5.qu.2.nu.25.seqq.& q.3.*

700 Fideiussor,qui cum venditore census est insolidum obligatus, potest,exceptis duobus casibus,emere censum,& se liberare, *Gratian.c.450.*

701 Quo casu succedit in locum creditoris, & agendo contra debitorem principalem potest totum, & integrum censum recipere, agendo verò contra alios confideiussores, & correos debendi vigore cessionis, non consequitur integrum censum,sed tantum dempta portione, pro qua ipse obligatus, & in dubio erit virilis, *Cenc.q.71.num.2.seqq. Mart.Medic. exam.27. cũ seqq.* & *in addit.*

702 Quod fideiussor possit emere censum, & reportare iurium cessionum ad sui fauorem, *Sperell.dec.177.n.11.*Videndus *Mangil. de euict. quæst.92.* vbi quod etiam contrarium tenentes *Olea de Cess.tit.5.qu.2.num.1. & seqq.* vbi quod Creditor tenetur illi cedere Iura census viui, & sic translatiue,non extinctiuè *Sabell. §. creditor nu.38.in fine.*

703 Si vnus fideiussor sit pro tota summa, alter pro dimidia tantum, non dicuntur insolidum obligati, nec ideò habet locum beneficium diuisionis, nec cedendarum, *Marta vot. Pis.192.*

704 Sic fideiussor,qui vltimo loco fideiussit,& postquam alij prius fideiusserant pro eodem debito, si soluat totum debitum, & contra alios cessionem reportat, potest ab illis solidum, & integrum repetere, nec primi poterunt opponere exceptionem cedendarum, vel diuisionis, cum ipsi non intercesserint contemplatione vltimi, sed vltimus contemplatione primorum, *l.si totus 49.* vbi *Castr.ff. de fideiuss.Cenc.de censib.qu.71.n.5. Gratian.cap.286. & 409.n.37.& seqq.Rota p.15.rec. decis.4.nu.6. & seqq.*

705 Sed vbi non intercesserunt respectu mutui periculi, vt quia prius vnus fideiussit, & postea alius, & neuter sciebat se habiturum confideiussorum, non debet soluenti fieri cessio contra alios, & facta non iuuat, *Rota p.5. rec. dec.617.nu.7. Mart.Medic.in add.ad exam.27. n. 10. Rota p.12.rec.dec.73.n.3.4.Marta vot.Pisan. 192.Rota p.15.rec.dec.4.n.9.*

706 Si ille, qui primo fideiussit soluat integrũ debitum,potest ab alijs, qui postea intercesserunt, repetere prorata,cum cessione sibi facta à creditore recipiente, dicit *Franch.dec.55.*

707 Fideiussor, qui soluit totum debitum, non tanquam obligatus, sed tanquam tertius, ac simplex emptor nominis, si reportauit à creditore cessionem, insolidum contra alios confideiussores potest ab illis omne totum solutum repetere, nulla dempta rata, *l. cum is, ff.de fid.Cenc.qu.71.nu.4. Add.ad Ludonis.dec.190.nu. 3.* alij apud *Merlin.de pign. lib.4. tit.2.qu.70. nu.36.seqq.Sabell.ref.cap.30.n.27.*

Contra tenet *Merlin. sup. Cenc.ibid.* plures conciliationes opinionum adducunt.

708 Sed veritas est, quod prima opinio procedit quando iste fideiussor emit nomen debitoris viri omnino extraneus, & agit Iure cesso contra alios fideiussores, qui expresse renunciauit beneficio diuisionis, & cedendarum rationum, *Sabell.d.cap.30. nu.27. Rota p.11. rec. dec.362.n.5.*

709 Fideiussor, vt possit agere mandati contra principalem debitorem, debet appellare à sententia, *l.si procuratorem, §. si ignorantes, ff. man-*

mandati, Cranz. rcſ.10. n.101. ſeqq. Scace. de Appellat. qu.5. nu.31. & ſeqq. Mantica de tacit. lib. 16. tit. 22. n.17. Guſm. de euict. qu.3. n.52.

710 Moleſtiam non denuncians non repetit à principali, *Gob. num.7.* Secus ſi habebat mandatum ad ſoluendum *Andreol. contr.77. in fine, Fab. in C. lib.4 tit.26. defin.28. Maur. de fideiuſſ. c.39. num.32.33. Tonnut. qq. ciuil. qu.123.128. Gob. ſup.*

711 Vel ſi erat certus, *Gob. num.29.* Vel denunciatus nullam habebat exceptionem, *n.31. 32. Vrceol. conſult.13. n.9.33.34.*

712 Sic fideiuſſor adhuc tenetur, licet ſe per prius proteſtauerit, ſi proteſtatio non ſit intimata creditori, *Bottilier. de ſucceſſ. ab inteſt. theor.90. n.13.*

Idem fideiuſſor non repetit, ſi colluſerit cũ creditore, *Gob. n.8.9.10.*

713 Vel ſoluerit extra caſum obligationis, *num.11.*

714 Multò magis, ſi ſpreuerit denunciationem ſibi factam à debitore, ne ſolueret, *Gob. n.12.*

715 Et omittens opponere exceptionem ſibi, & principali competentem, ſi ſoluat, non poteſt à principali debitore ſolutum repetere, *Catan. dec.14. n.35.* vbi quod ſi non ſit in culpa, *Affl. dec.49. Fontanell. dec.216. n.8. ſeqq. Magon. decif. Luc.92. Cranz. ſup. Guſm. d. q.3. num.51. Menoch. conſ.212. n.5.8.*

716 Secus ſi fideiuſſor ſit pauper, aut principalis ſit præſens ſententiæ, vel niſi denunciauerit principali, vt ille appellet, ſi velit, *Pat. Iordan. lucubr. vol.3. lib.14. tit.2. n.37.*

717 Fideiuſſor poſtquam ſoluit, tenetur notificare debitori principali ſolutionem à ſe factã, ne forte ille iterum ſoluat, itaut ſtante iterata ſolutione vera, vel præſumptiua, ex defectu dictæ notificationis, non poſſit ipſe repetere, *Bardell. conſ.186. num.28. lib.2. Rota par.11. rec. deciſ.270.*

718 Sic fideiuſſor ſoluens creditori, qui non poſſit illũ liberare, veluti ſi ſoluat cedenti poſt ceſſionem, in ampla forma, cum clauſula: *Ponens, &c.* alteri factam; quomodocumq; de tali ceſſione notitiam aliquam habuerit, vel etiam ſi nullam notitiam habuerit, non poteſt repetere à principali debitore, pro quo ſoluit, ſed tantum per conditionem indebiti contra eum, cui ſoluit, cum amplius non eſſet creditor, & non potuerit illum liberare, *Bardellon. conſ.186. lib.2. Sabell. §. fideiuſſor. n.33.*

719 Fideiuſſor non poteſt petere liberationem à fideiuſſione antequam ſoluat, *l. Lucius 38. ff. mandat. l. ſi pro ea 10. C. eod. cap. fin. de mandato Cenc. dec.448. n.2. c. fin. de fideiuſſ.* vbi latè *Barboſ. Pir. Maur. Aretin. de fideiuſſ. par.2. ſect.5. c.3. Fontanell. de pact. nupt. cl.4. gl.18. p.3. nu.13. Cancer. var.2. cap.5. num.84. Hunn. Encipled. par.3. tit.5. cap.5. nu.11. R. Marinis ad Reuert. dec.499. Luca ad Franch. deciſ.414. num.2. Card. de Luc. de cred. diſc.105. nu.5. Pilaia dec. Canon. lib.3. dec.10. de cenſib. petit.9. num.16. Giurb. obſ.58. num.16. Mellins obſ.127. nu.14. D. Romag. ad Conciol. ad ſtat. Eugub. lib.2. rubr.60. Catan. dec.14. nu.37. Antonell. de temp. legal. lib.1. cap.4. nu.7. & cap.43. nu.1. ſeqq. Virgil. de legit. perſ. cap.30. Addit. ad Iranc. de proteſt. cap.9. num.1. Rota apud Cenc. deciſ.68. numer.4. Doctiſſimus Epiſcopus Rocca diſp.104. Farinac. in repert. de contract. qu.68. Larrea dec. 93. Matthens Affl. deciſ.241. Aſin. de execut. §.7. cap.158. Ripol. variar. cap.14. numer.117.396. Guſm. in celebri Tract. de euict. quæſt.3. num.43. 54. Actolin. reſol.79.*

720 Niſi quis diu ſteterit in obligatione, *cap. fin. de fideiuſſ.* vbi *Barboſ. nu.4.* Catan. d. dec.14. n.37. Vel quando fundus cenſuatus liber, & allodialis fuit à debitore promiſſus, cum tamen eſſet de directo dominio Eccleſiæ *nu.38. Antonell. de temp. legal. lib.1. cap.43. nu.1. & ſeqq. & num.18. ſeqq.* Pilaia, & Ayllon. *infrà hic nu.12. Iranc. ſup. num.3. Torre de pacto fut. ſucceſſ. lib.2. cap.18. nu. 59. Rocca d. diſp.104. nu.2. Olea de Ceſſ. Iur. t.3. q.9. nu.22. Coccin. dec.18. Barboſ. ſup. Actolin. ſup.*

721 Quod tempus cum à Iure non ſit determinatum, Ideò aliqui dicunt ſufficere biennium, alij quinquennium, alij ſexennium, *Larrea dec. 93. nu.6. Ayllon. ad Gomez lib.2. cap.13. num.11.* alij decennium, *Rota* apud Cenc. *dec.465. nu.2. ſeqq. Fontanell. par.3. nu.13.14. Xamar. rerum Iudic. def.82. num.4. Actolin. reſ.79. Luca ad Franc. dec.114. Pilaia ſup. Antonell. de temp. legal. lib.1. cap.43. Vidman. de contract. tit. de fideiuſſ. num.99. Guid. Papa dec.117. Chriſtin. dec.138. nu.3.12. vol. 1. Reuert. & Marinis dec.499. & Marin. explicat. Mellius obſ.127. num.123. Conciol. ad ſtat. Eugub. fol.378. Guſm. ſup. n.47.*

722 In Ciuitate Eugubij per quinquennium, vt *lib.2. rubr.62.* vbi *D. Conciol. & D. Romagner.*

723 Per Ius Bauaricum per decem annos, *Vidman. ſup.* In Vrbe Romæ, ex ſtatuto, poteſt cogere principalem, ſeu hęredem, vt liberet à moleſtia, vel det indemnitatem, *Add. ad Iranc. de proteſt. cap.9. num.4. Fenzon. ad ſtat. Vrbis lib.1. cap.157. Rota dec.152. par.4. rec. par.8. dec.278. num.4.*

724 Alij remitti ad arbitrium Iudicis, *Pirr. Maur. d. cap.3. nu.34. ſeqq. Menoch. de arbitr. caſ.41. Mantica de tacit. lib.16. tit.20 num.2. Rota apud Cenc. dec.109. nu.4. Vin. opin.287. Afflict. & Vrſill. dec. 241. Vrceol. conſult.13. nu.14. ſeqq. Tuſc. lit. F. concl.316. Roder. c. de annuis redd. lib.2. qu.33. Rocca d. diſp.104. Ricc. collect.2828. Oñat. de contract. tom.2. tract.18. ſect.12. Idem Cenc. de cenſib. 2. par. cap.7. art.4. num.7. Trentacinq. var. lib.3. defin. reſ. 5. Lingl. dec.48. q.4. nu.3. Barboſ. ſup. nu.4. Treutl. diſp. ſelect. vol.2. fol.237. col.2.*

725 Bene tamen ſi fideiuſſor fuerit executiuè obligatus, & in carcerem pro cenſibus debitis mancipatus, aut de proximo cõdemnãdus, cum tunc pro condemnato habeatur, poteſt contra debitorem agere, licèt anteà non ſoluerit, vel ſi principalis, poſt fideiuſſionem incipiat malè agere facta ſua. Vel niſi ſuperueniant inter ipſos inimicitiæ magnæ, culpa ipſius debitoris,

nu.55. nu.72. Aretin. de fideiuss. lib. n.37.38.

Fideiussor euictionis, quamuis di li ffetit in obligatione, non potest petere se liberari, non secuta euictione, *Affl. dec.241. num.4.* vbi *Vrsill.num.6. Gomes tom.2.var.c.12.nu.9. Roder.de ann.reddit.lib.2.cap.12.num.17.Caballin.de euict. §.2.n.19.Gusm.nu.56. Trentacinq. var.d.resol.5. nu.3.de fideiuss. Grauei ad Gaill.lib.2. pract. conclus.concl.26.consid.3.num.9. Mazon. decis. Luc. 6.n.5.*

Fideiussor dotis restituendæ, non potest petere liberari, *Bald.in d.l.si pro ea, C.mandati, Gusm.sup.n.71. Affl.d.dec.241. Bertazol.clauf.45 gl.3.n.4.*

Fideiussori Iudicii denegatur liberatio, *Marsil.de fid.qu.31.cas.21.num.216, Gusm.n.74.* Verum perempta instantia liberatus, potest remedio *legis diffamori* creditorem præuenire, vt liberetur, *D.Calà de restit.qu.28,n.31.*

Fideiussor sine mandato se obligans, non potest petere se eximi, *Gusm.sup.nu.76.*

Fideiussor pater fideiubens pro restitutione dotis vxoris filii, non potest petere se liberari, *Affl.dec.241.Gusm.sup.n.78.*

Cautela datur fideiussori, vt possit semper liberari, vt faciat pactum cum debitore, *Bertazol.de clauf.clauf.44.gl.3.num.3.Gusm. supra num 79.*

Verum vt fideiussor liberetur, debet adesse consensus creditoris, *Gusm. sup. num.73.* diximus.

Procurator se obligans, & fideiubens potest petere exonerationem, si diu non fuerit in obligatione, *Gusm.de euict.qu.3. nu.54.*

In quibus casibus fideiussor agere possit, antequam soluat, vt liberetur, *Gomes lib.2. c.13. num.10.* vbi *Ayllon.* late *Roderic, in l.post rem indicatam, l.Regn. §.Visum, Bobadill.lib.5.polit. c.1. num.86. Ricc.p.7. collect.2703.2774.2818. Molin.disp.546. Marescot.lib. var. cap.61. Robert. lib.4. rer.iudic.c.6. Lartea dec 7. n.23.& dec.93. Cyriac.contr.500.*

735 Fideiussor liberatur si potest imputari creditori cur non exegerit à principali debitore, dum erat soluendo, *Rocca disp.103.n.12. Mansi consult.531.num.15.19. Rou't.dec.43.* & ibi nostra Additio, *Salgad.labyr.p.3.c.11.à nu.59. Rodorr.consf.36.n.15.& consf.29.nu.44 Cyriac. controu.23.nu.28.t 10.num.7.929.n.5. Andreol.controu.113.nu.2.Cammarat.resp.41.n.49. Noguer. alleg.40.num.15.seqq.D.Constant. in pragm.3. de Ferys,* Quidquid contra dicat *Staiban.ref.176.n. 93.* quem impugnat *Mucci qu.27. Dexart. dec. 30.Mann.de fid.c.19,à n.119.Olea in addit.ad tit. 5.qu.2.n.7. Add.ad Iranc. de protest. c.9. num.6. Ausald.de commerc.disc.16.nu.21.disc.29.n.27.*

736 Quamuis non fuerit creditor interpellatus à fideiussore ad exigendum à principali debitore, iam in vinculis detento, ibid. *nu.13. Andreol.contr.546.nu.136.138. D. Luca ad Marin. lib.1.cap.133.n.12.* Vbi inserit allegationem factâ pro Iulio Valente, cum Banco Sp. Sancti, dum Iulius fideiusserat pro Capserio dicti Banci; ex eo quia instructiones dicti Capserii obseruandæ per Dom. Gubernatores Banci, erât vt quolibet mense reciperent capserii computa, & captis computis vna vice, remansit ille debitor in pluribus quantitatibus, & non exegerunt, imò prorogarunt ei officium, & ex ex aliis, vt videre est in dicta allegatione facta per D. D. Petrum Fusco.

737 Alii distinguunt: Aut fideiussor renunciauit beneficio legis, *Auth. præsente, C. de fideiuss.* & tunc effecto non soluendo debitore, liberatur. Aut non renunciauit, & tunc vt fideiussor liberetur est necesse, vt creditor fuerit requisitus à dicto fideiussore ad exigendum tempore, quo debitor erat soluendo, *R. Marinis lib.1.cap.133. nu.13. Roccus not abil.50. nu.151. de decoct.mercat. D. Petra in rit.165.nu.19. Dexart. dec.30.* qui loquitur in insolidum obligato *Merlin.hic infrà n.13, Rouit.dec.43.nu.11.* vbi nostra Additio.

738 Sed *Merlin.de pignor.lib.5.tit.1.qu.57. n.18.* dicit dicta sup. procedere duobus concurrentibus, quod fideiussor denunciet creditori, & negligentia creditoris sit magna ex *Gomes* vbi *Layn. Maur. Herring.& alys, Nos sup.*

739 Et licet *Staiban.resol.176. nu.90.* dicat contra, quod quamuis fideiussor denunciet creditori, quod compellat debitorem ad soluendum, si ille noluit facere, ipse fideiussor tenetur, cótra ipsum est communis opinio ex sup. allatis. Et ipse *Staiban.nu.94.* id intelligit, quando creditor id in odium, damnum, & iniuriam fideiussoris agit, aliàs secus.

740 Si plures sint fideiussores vnius debitori, singuli tenentur insolidum, vt *sup.* diximus *nu. §. si plures, instit.de fid.* vbi *Omot. Harp.* & alii *l.non.rectè 3. l.reos 23. C.de fideiuss. Vidmen. de fideiuss.num.55. §.si plures, instit. de fideiuss. R. Marinis lib. 1.c.144.num.2. Rouchegal.in leadem, num.37.ff.de duob.reis.Capyc. dec.180. Tusc. lit. F.concl.299. Christin.dec.139.nu.5. vol.4. D. Petra in rit.163.nu.19.seqq.*

741 Ideò creditor reo principali relicto à fideiussoribus totum potest petere, *l. si mandauero, §. Interdum 2. ff.mandat. l. Iure nostro 5. l. liberum 16. l.omissis 17. l.si alienam 19. l.sententia 29. & l.reos 23. C. de fideiuss. Capon. de pactis. disp.8.num.39. fol.100. & fol.179. nu.24. fol. 195.num.18.Gomes lib.2. cap 12.num.15. Bobadill.in polit.lib.5.cap.1.num.92. P.Molina disput. 542.seqq. Carleual.de indic.tit.1. disp.9. num.6. seqq.*

742 Sed de Iure nouo inter fideiussores obligatio æqualiter pro virilibus partibus diuiditur, quod procedit si omnes fideiussores sint soluendo tempore litis contestatæ, *l.fin. C.de const.pecun. d.§.si plures,* vbi *Oinot. Mart. Medic. dec.45.* cum *Add. D.Petra sup. Maur.de fid. c.4. num.9. fol.366. Ayllon.ad Gomes. var.lib.2.c.13. num.16. Coler.de process.execut.p.1.c.10. n.284. Herring.de fideiuss.c.27.p.2.num.17. seqq. Franc.* de

de fideiuss. c. 5. num. 462. seqq. Vidman. sup. num. 38. seqq. Herring. de fideiuss. c. 17. p. 2. R. *Mar. n. lib. 1. c. 140.* vbi Addentes *Hodiern. ad Surd. dec. 305 nu. 11. Sabell. §. fideiussor n. 21.*

743 Secus si aliquis eorum non sit soluendo, vel nulliter obligatus, nam talis pars cæteris accrescit, *Otnot. sup.* Vbi intelligit ante diuisionem, nam diuisione facta periculum spectat ad creditorẽ, *l. inter eos, §. cum inter, ff. de fid. Christin. dec. 79. num. 17. vol. 1.* vbi dicit tale beneficium diuisionis non competere, quando fuit conuentum pro qua summa, quilibet teneretur, vbi alia *Ayllon. ad Gomes lib. 2. c. 13. n. 16.*

Et hæc diuisio non fit ipso iure, sed est opponenda, *l. inter fideiussores, & l. si contendat 28 ff. de fideiuss. Herring. c. 23. p. 2. nu. 15. seqq. Harppreẽt. instit. de fideiuss. l. 4. nu. 4. seqq.*

744 Tale beneficium diuisionis non habet locum inter debitorem principalem, & fideiussorem, sed inter plures confideiussores eiusdem debitoris, pro vna, eadem summa, nisi huic beneficio sit renunciatum, *Maur. sup. n. 4.* Sic si fideiussor conuentus omiserit beneficiũ diuisionis, & solidum creditori soluerit, illud plus à creditore non potest repetere, *§. si plures, instit. de fideiuss.* & ibi *Harppreẽt nu. 7. l. non rectè, & l. fideiussor; & l. cum alter 11. C. eod. Franc. c. 50. nu. 143. Herring. de fideiuss. c. 27. p. 2. nu. 84. seqq. Marsil. de fideiuss. n. 27. Otnot. in d. §. si plures n. 16. & seqq. Sabell. §. fideiussor n. 21.*

745 Nec à confideiussoribus *d. gl. 4. & l. vt fideiussor 39. ff. de fideiuss. l. cum alter 11. C. eodem Harppreẽt. sup. n. 8. seqq.*

746 Exceptio hæc diuisionis est dilatoria, & sic opponi potest ante litis contestationem, *nouel. 4. c. 1. auth. præsente, C. de fideiuss. Mysing. cent. 1. obs. 15. Grinel. dec. 71. num. 8. Grauein lib. 2. conclus. 27. consid. 10. Zanger de except. p. 2. cap. 14. Gaill. lib. 1. obs. 27. Harppreẽt. sup. nu. 26. Val. Franc. de fideiuss. c. 5. num. 286. seqq. Berlich. p. 1. concl. 11. num. 21. seqq. Herring. p. 1. c. 27. Maur. n.* & post *ibid.* Et post sententiam, præsertim si ab illa sit appellatum, *Maur. n. 52.*

747 Verum secundùm alios Doctores, tanquam peremptoria, vsque ad sententiam opponi potest, *l. fideiussor 10. §. 1. C. de fideiuss.* & ibi *Accurs.* & reliqui, *Gomez. tom. 2. var. c. 13. num. 15. Val. Franc. de fideiuss. c. 5. nu. 160. Locamer. qq. iurid. lib. 37. qu. 7. Harppreẽt. d. §. 4. nu. 11.*

748 Hoc beneficium diuisionis non admittitur in pluribus fideiussoribus, qui pro vno tutore spoponderunt: rem pupilli saluam fore, ea ratione, nè vna causa in plures diuidatur in pupilli incommodũ, *l. vlt. ff. rem pupill. saluam fore, Mysing. §. 4. instit. de fideiuss. Pichard. n. 29. Bocer. num. 208. Ritersus in fin, Knips. bild. instit. 7. qu. 13. fol. 268. Harppreẽt. ibid. n. 12.* vbi respondet contrariis rationibus, *Vidman. nu. 82. Maur. d. cap. 4. n. 41*

749 2. Non obtinebũt hoc beneficium, qui se fideiussisse falsò, & temerè inficiati fuerint, *l. si dubitet 10. §. ita demum, ff. de fideiuss. Hartman. pract. obseru. tit. de fideiuss. obs. 5. Pacian. de probat lib. 1. c. 17. n. 27. 61. Gabriel. commun. conclus. lib. 5. tit. de acquir. possess. concl. 5. nu. 13. & per totum, Pegas res. 3. n. 497. 505.*

750 Quod intellige si conuenti in iudicio in specie se fideiussisse negauerint, secus si generaliter, per illa verba: *Nego narrata, pro vt narrantur, Mysing. in d. §. num. 569. Harppreẽt. n. 15. Pegas sup.*

751 3. Non gaudent hoc beneficio illi, qui illi renunciarunt, *Gomez var. tom. 2. c. 13.* vbi *Ayllon. num. 15. Guttier. de iuram. p. 1. c. 23. & lib. 3. pract. qq. c. 55. Berlich. p. 2. conclus. concl. 22. num. 35. seqq. Herring. p. 2. c. 27. num. 73. 186. seqq. Harppreẽt. nu. 16. 28. seqq. Franc. de fid. cap. 5. num. 333. seqq. Koppen. dec. 57. Berlich. p. 2. concl. 21. nu. 5. Gaill. lib. 1. obs. 23. num. 21. Vidman. n. 81. 87. Maur. sup. n. 16. 34. 41. Ayllon. ad Gomes lib. 2. c. 13. n. 16.* Molina *disp. 543. n. 7. seqq.*

752 4. Quando fideiussor alium fideiussorem dedit, *l. si plures 26. §. vlt. ff. de fideiuss. Mysing. n. 6. Herring. d. c. 37. n. 26. Harppreẽt. n. 22.*

753 5. Quando plures fideiussores obligantur ad factum, secus si ad pecuniam in vsu, quo fieri non potest, *Harppreẽt. num. 23. Herring. p. 2. c. 37. nu. 91. seqq. P. stor. cons. 1. num. 58. seqq. vol. 2. Sixtin. cons. 12. num. 125. seqq. vol 2. cons.* Marpurg. *Maur. sup. n. 49. 50.*

754 Tale beneficium diuisionis locum habet, vbi plures pro debitore simpliciter fideiusserint, siue vnico actu, siue vnus post alium, in diuersis temporibus creditorem cautum faciẽdo pro illa sũma, ad quam principalis tenetur, *Bertazol. de claus. claus. 40. gl. 2. num. 12. Herring. de fideiuss. c. 27. p. 2. num. 71. & seqq.* licet contra in diuersis temporibus, *Maur. sup. nu. 6.*

Tale priuilegium diuisionis competit etiam pluribus mandatoribus, *Maur. de fid. cap. 4. n. 35. fol. 366.* Tutoribus, & Curatoribus, *n. 26.*

Idem in fideiussoribus iudiciariis, *Maur. num. 27.*

Idem quando tempore litis contestatæ soluendo sunt, aliàs secus, *n. 28.*

Idem in fideiussoribus fideiussorum, Maur. *num. 19.*

Idem in hæredibus fideiussorum, *Maur. num. 30.*

755 Hoc beneficium non habet fideiussor, qui negauit fideiussionem, *l. si dubitetur, §. ita demum, ff. de fideiuss. Vidm. num. 85. Doctiss. D. Chauarri didiascalia c. 10. Rolan. cons. 88. n. 2. Nouar. ad Franch. dec. 55. Merlin. de pignor. lib. 4. qu. 72. num. 21. Gratian. dec. 217. nu 6. Pegas resol. 3. num. 505. Osasc. dec. 29. Valasc. consult. 150. Thes. dec. 50. num. 3. Herring p. 2. num. 237. Gratian. c. 109. Bargal. de dolo c. 12. nu. 3. seqq. Pegas res. 3. n. 500. seqq. Olea de cess. iur. tit. 5. qu. 3. num. 20.* Caballin. *milleloq. 131. Hodiern. ad Surd. dec. 65. num. 10.* Vbi post *Marsil. de fid.* limitat si creditor petat plus debito, *Sabell. §. excussio nu. 16. Maur. supr. n. 39.* Nisi permittat ante condemnationem, *D. Schettin. de Iure offer. p. 2. c. 2. sect. 4. n. 127.*

nu.55. nu.72. Aretin. de fideiuss. lib. n.37.38.

Fideiussor euictionis, quamuis di u stetit in obligatione, non potest petere se liberari, non secuta euictione, *Affl. dec.241. num.4.* vbi *Vrsill.num.6. Gomez tom.2.var.c.12.nu.9. Roder.de ann.reddit.lib.2.cap.12.num.17.Caballiu.de euict. §.2.n.19.Gusm.nu.56. Treutacinq. var.d.resol.5. nu.3.de fideiuss. Granei ad Gaill.lib.2. pract. conclus.concl.26.consid.3.num.9. Mazon. decis. Luc. 6.n.5.*

Fideiussor dotis restituendæ, non potest petere liberari, *Bald.in d.l.si pro ea, C.mand.iti, Gusm.sup.n.71. Affl.d.dec.241.Bertazol.clauf.45 gl.3.n.4.*

Fideiussori Iudicii denegatur liberatio, *Marsil.de fid.qu.31.cas.21.num.216, Gusm.n.74.* Verum perempta instantia liberatus, potest remedio *legis diffamari* creditorem præuenire, vt liberetur, *D.Calà de restit.qu.28,n.31.*

Fideiussor sine mandato se obligans, non potest petere se eximi, *Gusm.sup.nu.76.*

Fideiussor pater fideiubens pro restitutione dotis vxoris filii, non potest petere se liberari, *Affl.dec.241.Gusm.sup.n.78.*

Cautela datur fideiussori, vt possit semper liberari, vt faciat pactum cum debitore, *Bertazol.de clauf.clauf.44.gl.3.num.3.Gusm. supra num 79.*

Verum vt fideiussor liberetur, debet adesse consensus creditoris, *Gusm. sup. num.73.* diximus.

Procurator se obligans, & fideiubens potest petere exonerationem, si diù non steterit in obligatione, *Gusm.de euict.qu.3. nu.54.*

In quibus casibus fideiussor agere possit, antequam soluat, vt liberetur, *Gomes lib.2. c.13. num.10.* vbi *Ayllon.* late *Roderic. in l.post rem iudicatam, l. Regn. §.Visum, Bobadill.lib.5.polit. c.1. num.86. Ricc.p.7. collect.2703.2774.2818. Moliu.disp.546.Marescot.lib. var. cap.61. Robert. lib.4. rer.iudic.c.6. Larrea dec 7. n.23.* & *dec.93. Cyriac.contr.500.*

735 Fideiussor liberatur si potest imputari creditori cur non exegerit à principali debitore, dum erat soluendo, *Rocca disp.103.n.12. Mansi consult.531.num.15.19. Rou't.dec.43.*& ibi nostra Additio, *Salgad.labyr.p.3.c.11.à nu.59. Rodocr.conf.36.n.15.& conf.29.nu.44. Cyriac. controu.23.nu.28.110.num.7.929.n.5.Andreol.controu.213.nu.2.Cammarat.resp.41.n.49. Noguer. alleg.40.num.15.seqq.D.Constant. in pragm.3. de Ferys,* Quidquid contra dicat *Staiban.res.176.n. 93.* quem impugnat *Mucci qu.27. Dexart. dec. 30.Maur.de fid.c.19,à n.119.Olea in addit.ad tit. 5.qu.2.n.7. Add.ad Franc. de protest. c.9. num.6. Ansald.de commerc.disc.16.nu.21.disc.29.n.27.*

736 Quamuis non fuerit creditor interpellatus à fideiussore ad exigendum à principali debitore, iam in vinculis detento, ibid. *nu.13. Andreol.contr.546.nu.136.138. D. Luca ad Marin. lib.1.cap.133.n.12.* Vbi infert allegationem factã pro Iulio Valente, cum Banco Sp. Sancti, dum Iulius fideiusserat pro Capserio dicti Banci; ex eo quia instructiones dicti Capserii obseruandæ per Dom. Gubernatores Banci, erãt vt quolibet mense reciperent capserii computa, & captis computis vna vice, remansit ille debitor in pluribus quantitatibus, & non exegerunt, imò prorogarunt ei officium, & ex ex aliis, vt videre est in dicta allegatione facta per D.D.Petrum Fusco.

737 Alii distinguunt: Aut fideiussor renunciauit beneficio legis, *Auth.præsente, C. de fideiuss.* & tunc effecto non soluendo debitore, liberatur. Aut non renunciauit, & tunc vt fideiussor liberetur est necesse, vt creditor fuerit requisitus à dicto fideiussore ad exigendum tempore, quo debitor erat soluendo, R. *Marinis lib.1.cap.133. nu.13. Roccus notabil.50. nu.151. de decoct.mercat. D. Petra in rit.165.nu.19. Dexart. dec.30.* qui loquitur in insolidum obligato *Merlin.hic infrà n.13. Rou't.dec.43.nu.11.* vbi nostra Additio.

738 Sed *Merlin.de pignor.lib.5.tit.1.qu.57. n.18.* dicit dicta sup. procedere duobus concurrentibus, quod fideiussor denunciet creditori, & negligentia creditoris sit magna ex *Gomez* vbi *Layn. Maur. Herring.& alus, Nos sup.*

739 Et licet *Staiban.resol.176. nu.90.* dicat contra, quod quamuis fideiussor denunciet creditori, quod compellat debitorem ad soluendum, si ille noluit facere, ipse fideiussor tenetur cõtra ipsum est communis opinio ex sup. allatis. Et ipse *Staiban.nu.94.* id intelligit, quando creditor id in odium, damnum, & iniuriam fideiussoris agit, aliàs secus.

740 Si plures sint fideiussores vnius debitori, singuli tenentur insolidum, vt *sup.* diximus *§. si plures, instit.de fid.* vbi *Oinot. Harp.* & alii *l.non.recte 3. l.reos 23. C.de fideiuss. Vidman. de fideiuss.num.55. §.si plures, instit. de fideiuss. R.Marinis lib.1.c.144.num.2. Ronchegal.in l.eadem, num.37.ff.de duob.reis.Capyc. dec.180. Tusc. lit. F.concl.299. Christin.dec.139.nu.5.vol.4. D.Petra in rit.163.nu.19.seqq.*

741 Ideò creditor reo principali relicto à fideiussoribus totum potest petere, *l. si mandauero, §. Interdum 2. ff.mandat. l. Iure nostro 5. l. liberum 16. l.omissis 17. l.si alienam 19. l.sententiæ 29. & l.reos 23. C. de fideiuss. Capon. de pactis. disp.8.num.39. fol.100. & fol.179. nu.24. fol. 195.num.18.Gomes lib.2. cap.12.num.15. Bobadill.in polit.lib.5.cap.1.num.91. P.Molina disput. 542.seqq. Carlenal.de iudic.tit.1. disp.9. num.6. seqq.*

742 Sed de Iure nouo inter fideiussores obligatio æqualiter pro virilibus partibus diuiditur, quod procedit si omnes fideiussores sint soluendo tempore litis contestatæ, *l.fin. C.de const.pecun. d.§.si plures,* vbi *Oinot. Mart. Medic. dec.45.* cum *Add. D. Petra sup. Maur.de fid. c.4. num.9. fol.366. Ayllon.ad Gomez.var.lib.2.c.13. num.16. Coler.de process.execut.p.1.c.10. n.284. Herring.de fideiuss.c.27.p.2.num.17. seqq. Franc.*

de

de fideiuss.c.5.num.462.seqq.Vidman.sup.num.38. seqq. Herring.de fideiuss.c.17.p.2. R. *Mar.n.lib.1.c.*140. vbi Addentes *Hodiern.ad Surd.dec.*305 *nu.*11.*Sabell.§.fideiussor n.*21.

743 Secus si aliquis eorum non sit soluendo, vel nulliter obligatus, nam talis pars cæteris accrescit, *Oinot.sup.* Vbi intelligit ante diuisionem, nam diuisione facta periculum spectat ad creditorē, *Linter eos, §.cum inter, ff.de fid. Christin.dec.79.num.17. vol.1.* vbi dicit tale beneficium diuisionis non competere, quando fuit conuentum pro qua summa, quilibet teneretur, vbi alia *Ayllon.ad Gomes lib.2.c.13. n.16.*

Et hæc diuisio non fit ipso iure, sed est opponenda, *l.inter fideiussores, & l.si contendat 28 ff.de fideiuss. Herring.c.23.p.2.nu.15.seqq.Harppreck.instit.de fideiuss.l.4.nu.4.seqq.*

744 Tale beneficium diuisionis non habet locum inter debitorem principalem, & fideiussorem, sed inter plures confideiussores eiusdem debitoris, pro vna, eadem summa, nisi huic beneficio sit renunciatum, *Maur.sup.n.4.* Sic si fideiussor conuentus omiserit beneficiū diuisionis, & solidum creditori soluerit, illud plus à creditore non potest repetere, *§.si plures, instit.de fideiuss.* & ibi *Harppreck nu.7.l. non recte, & l.fideiussor; & l.cum alter 11.C.eod. Franc.c.50.nu.143.Herring.de fideiuss.c.27. p.2. nu.84. seqq.Marsil.de fideiuss.n.27. Oinot. in d.§.si plures n.16.& seqq.Sabell.§.fideiussor n.11.*

745 Nec à confideiussoribus *d.gl.4. & l. vt fideiussor 39.ff.de fideiuss. l.cum alter 11. C. eodem Harppreck.sup.n.8.seqq.*

746 Exceptio hæc diuisionis est dilatoria, & sic opponi potest ante litis contestationem, *nouel.4. c.1. auth. præsente, C.de fideiuss.Mysing.cent.1.obs.15.Griuel.dec.71.num.8. Graueius lib.2.conclus.27. consid.10.Zanger de except.p.2.cap.14.Gaill.lib.1.obs.27. Harppreck.sup.nu.26.Val.Franc.de fideiuss.c.5.num.286.seqq. Berlich. p.1.concl.11.num.21.seqq. Herring.p.1.c.27.Maur. n.* & post *ibid.* Et post sententiam, præsertim si ab illa sit appellatum, *Maur.n.52.*

747 Verum secundum alios Doctores, tanquam peremptoria, vsque ad sententiam opponi potest, *l.fideiussor 10. §.1. C. de fideiuss.* & ibi *Accurs.* & reliqui, *Gomez.tom.2.var.c.13. num.15. Val.Franc.de fideiuss.c.5.nu.160. Locamer. qq.iurid.lass.37.qu.7.Harppreck.d.§.4.nu.11.*

748 Hoc beneficium diuisionis non admittitur in pluribus fideiussoribus, qui pro vno tutore spoponderunt: rem pupilli saluam fore, ea ratione, nè vna causa in plures diuidatur in pupilli incommodū, *l.vlt.ff.rem pupill.saluam fore, Mysing.§.4.instit.de fideiuss. Pichard. n.29. Bocer.num.208.Riterhus in fin.Knips hild.instit.7. qu.13.fol.268. Harppreck.ibid.n.12.* vbi respondet contrarius rationibus, *Vidman.nu.82. Maur.d.cap.4.n.41*

749 2. Non obtinebūt hoc beneficium, qui se fideiussisse falsò, & temerè inficiati fuerint, *l.si dubitet 10. §.ita demum, ff.de fideiuss. Hartman, pract. obseru.tit.de fideiuss.obs.5.Paclan.de probat lib.1.c.17.n.27.61.Gabriel.commun.conclus.lib.5. tit.de acquir.possess.concl.5.nu.13.& per totum, Pegas res.3.n.497.505.*

750 Quod intellige si conuenti in iudicio in specie se fideiussisse negauerint, secus si generaliter, per illa verba: *Nego narrata, pro vt narrantur, Mysing.in d.§. num.569.Harppreck.n.15. Pegas sup.*

751 3. Non gaudent hoc beneficio illi, qui illi renunciarunt, *Gomez var.tom.2. c.13.* vbi *Ayllon.num.15. Guttier.de iuram.p.1.c.23. & lib.3. pract.qq. c.55. Berlich.p.2.conclus.concl.22.num.35.seqq. Herring.p.2. c.27. num.73.186. seqq. Harppreck.nu.16.28. seqq. Franc. de fid. cap.5. num.333. seqq. Koppen.dec.57.Berlich.p.2.concl.21.nu.5.Gaill.lib.1.obs.23.num.21.Vidman.n.81. 87.Maur.sup.n.16.34.41.Ayllon.ad Gomes lib.2. c.13.n.16.* Molina *disp.543.n.7.seqq.*

752 4. Quando fideiussor alium fideiussorem dedit, *l.si plures 26.§.vlt.ff.de fideiuss. Mysing.n.6.Herring.d.c.27.n.26.Harppreck.n.22.*

753 5. Quando plures fideiussores obligantur ad factum, secus si ad pecuniam in vsu, quo fieri non potest, *Harppreck. num.23. Herring. p.2.c.27.nu.91.seqq. Pistor. cons.1. num.58. seqq. vol.2. Sixtin.cons.12.num.125.seqq. vol 2.cons.* Marpurg. *Maur.sup.n.49.50.*

754 Tale beneficium diuisionis locum habet, vbi plures pro debitore simpliciter fideiusserint, siue vnico actu, siue vnus post alium, in diuersis temporibus creditorem cautum faciēdo pro illa sūma, ad quam principalis tenetur, *Bertazol. c clausf. claus.40.gl.2.num.12.Herring. de fideiuss.c.27. p.2. num.71.& seqq.* licet contra in diuersis temporibus, *Maur.sup.nu.6.*

Tale priuilegium diuisionis competit etiam pluribus mandatoribus, *Maur.de fid.cap.4.n.35. fol.366.* Tutoribus, & Curatoribus, *n.26.*

Idem in fideiussoribus iudiciariis, *Maur. num.27.*

Idem quando tempore litis contestatæ soluendo sunt, aliàs secus, *n.28.*

Idem in fideiussoribus fideinssorum, *Maur. num.29.*

Idem in hæredibus fideiussorum, *Maur. num.30.*

755 Hoc beneficium non habet fideiussor, qui negauit fideiussionem, *l.si dubitetur, §. ita demum, ff.de fideiuss.Vidm.num.85.Doctiss. D.Chanarri didiascalia c.10. Rolan.cons.88.n.2.Nouar. ad Franch.dec.55.Merlin.de pignor.lib.4. qu.72. num.21.Gratian.dec.117.nu 6. Pegas resol.3.num. 505.Olass.dec.29.Valasc.consult.150. Thes.dec. 50.num.3.Herring p.2.num.237. Gratian.c.109. Bargal.de dolo c.12.nu.3.seqq.Pegas res.3.n.505. seqq. Olea de cess.iur.tit.5.qu.3. num.20.* Caballin. *milleloq.* 131. *Hodiern.ad Surd. dec.65. num.10.* Vbi post *Marsil.de fid.* limitat si creditor petat plus debito, *Sabell.§.excussio nu.16. Maur. supr. n.39.* Nisi permittat ante condemnationem, *D.Sebettin.de Iure offer.p.2.c.2.sect.4.n.127.*

756 Non habebat locum inter fideiussorem, & subfideiussorem, *l.si plures, § fisci, ff. de fideiuss. Vidman.nu.86.Maur.d.cap.4.nu.37. Decian. cons.49.num.49. lib.2.* Nec habent hoc beneficium fideiussores tutorum, *Larrea alleg. 112. ex nu. 31.*

757 Nec si vnus fideiussorum redactus fuisset ad casum inopiæ ante factam diuisionem, *l.inter fideiussores, ff.de fideiuss. l.fideiussor, C.eodem, Vidm.n.8.*

758 Nec in fideiussoribus obligatis ad factum, *l.hæredes, §.an ea, ff.famil. ercisc.l.stipulationum, §.1.ff.de verb.obligat.Vidm.nu.90.*

759 Non gaudent tali beneficio diuisionis obligati insolidum, *Put.dec.177.n.2.p.1.P.Afflict.contr.50.n.51.Gomez var.lib.2.c.13. num. 1. Rodoer.cons.13.n.30.& seqq.* Maur.*sup.num.21. 22. & num.37. Pichard. §.si plures, instit. de fideiuss.*

Beneficium diuisionis non competit, Nisi quoad alios fideiussores, *Maur.nu.33.*

Non habet locum quando est dubium, an alii fideiussores sint soluendo. *Maur. sup.num. 42.Mantica de tacit.p.2.lib.16. tit.19.n.6.7.*

Nec quando sunt fideiussores diuersorum, *l.si à Titio, §.Inter eos, & §.duo rei, ff. de fid. Maur.nu.43.*

Nec competit, quando statutum dictat, quod contra Instrumentum quarantigiatum nulla exceptio admitti possit, & creditor agat executiue. M*aur.nu.45.*

Nec in fideiubente simul cum muliere, *Maur.n.47.* Vel cum minore, *n.48.Herring. de fid.c.27.p.2.n.65.* vbi plura.

Facta diuisione, periculum spectet ad creditorem, *Maur.nu.54.*

Creditor recipiens sortem pro sua rata ab vno ex pluribus insolidum obligatis, vel eorum fideiussoribus sibi præiudicat, nè amplius possit insolidum petere ab vno ex eis, sed intelligitur summam inter eos pro rata diuisisse, *Costa de port.rat.q.130.Maur.sup.n.58.*

Limita, quando ille soluit partem suam virilem, secus si maiorem, vel minorem, *Ludouic. dec.Luc.21.nu.6.7.Maur.n.59.*

Limita, quando quis soluit tanquam partem ad se spectantem, secus si simpliciter soluit, *Bellon.cons.44.n.1. Maur.sup.n.60.*

Limita, quando creditor recepit partem suam de sorte, secus de vsuris, *Maur. n.61.*

Limita, quando alter ex correis efficeretur non soluendo, *Maur. num.63. Ludouic. d.decis. 21. nu.3.*

760 Tota materia cum ampliationibus, & limitationibus beneficii diuisionis tractatur per *Herring.de fideiuss. c.17.p.2.*Maur.*de fideiuss.c.4. fol.364.seqq. P.Molina disp.543.* Et *nu.*10.dicit: In Hispaniis non esse locum beneficio diuisionis, & sic non esse necesse illi renunciare, *Pichard.in §.si plures instit.de fideiuss.*

761 Licet, vt diximus, fideiussor non debeat molestari antequam contra principalem procedatur. Tamen in Aragonia, & Castella conueniri potest ante principalem, ad libitum. *Molin.in repert.vers.fideiussor fatigatus, Portolas ad eundem* Molin.*d.verb. fideiussor nu.2. Frances de competent.qu.86.nu.1.2.*

762 Fideiussores condemnati insolidum ad debitum principale, possunt insolidum conueniri pro illo, secus pro expensis dictæ litis, *Fab. in* C.*lib.7.tit.27.defin.13. Cancer. var. lib.2. c.5. n.116.117.Olea de cess.tit.5.qu.5.num.39.* Licet *n.40.* aliter dicat seruari,

763 Et sicut soluit expensas repetit à confideiussoribus, *Olea nu.41.seqq.* Et à debitore principali expensas, & totum interesse, *Duen. reg. 337. ampl.2. Scacc.de commerc.§.1. qu.7.p.2.ampl.8.num.237.287.*vbi quod si accepit pecunias sub vsuris in solutionem faciendam, eas etiam repetit a principali, *Fab.in C.de fideiuss.defin.8. Tusc. lit.F.conclus.314.Gratian.cap.130. nu.28. 29.c.117. Surd.dec.212. Larrea dec.37. num.37. seqq.alleg.39. Salgad.de protect.p.4.c.9.num.210.* post alios *Ayllon.ad Gomez l.1.c.13.n.25.*

764 Fideiussor propriè non dicitur ille, qui animo nouandi, pro alio promittit soluere, cum per nouationem extinguatur primæua obligatio, sed de natura fideiussionis est accedere priori, & principali obligationi, vnde talis promissor non comprehenditur sub statuto loquente de fideiussore, M*aur.de fideiuss.p.1.sect.1. nu. 8.in fin. & p.2.sect.3.c.3.n.41. & seqq. Sabell. §. excussio n.11.& §.nouatio.*

Licet quando quis se obligat, vt principalis, non retineat naturam fideiussoris, & ideò tenetur etiā si de principali obligatione non constat, *D.Calà de restit.qu.28.num.52. Gratian. c. 348.nu.26.Giurba cons.45.nu.8. Tonnut.de præcent.p.1.c.32.n.37.c.18.n.38. Bellon.de his, quæ fiunt in contin.lib.1.cap.57. num.4.* Diximus *sup. n.375.seqq.D.Calderò dec.4.n.55.*vbi Nos citat, & laudat *in addit.ad cons.87.R.Rouit. Scacc. de appell.qu.19.rem.1.concl.5.nu.33.*

765 Fideiussor obligans se, vti principalis, & insolidū, licet respectu creditoris dicatur principalis debitor, & correus, *Fontanell.dec.472. Luca ad Gratian.c.122.* respectu tamen illius, pro quo fideiussit, & ad quem spectat commodum contractus, dicitur fideiussor, *Gratian. cap.201.num.11. cap.970. num.34. Rota in nouiss.p.6. dec.41.n.10.p.12.dec.80.num.4.seqq.Sabell.§.correus n.2.Card.de Luca de feudis disc.50. num.3.disc.100.nu.3.disc.102.nu.8. Cortiada dec. 153.num.33.D.Crespi obs.53.num.33. D. Schettin.de Iure offer. fol.102.sect.2. num.112.& fol. 109. num.129.Bottilier.de success.ab intest. theor. 46.qu.7.D.Tristany dec.24.num.21. & seqq.Nos ad Rouit.cons.34.lib.3.D.Rodoer.cons.13.*

766 Fideiussor dicitur, licet sit cum alio obligatus, si probet pecuniam ad alios peruenisse, *Gabriel.de fideiuss.concl.5. Sforz.cons.51. nu.21. Virgil. de legit.person.cap.25.num.14. Amat.res. 37.n.33. Bonior.cons.31.num.29. Inter consil.Sicul. Baron. de effect.min.atat.circa contract.eff.20*

num.

num.102. Olea de cess. Iur. tit.5. qu.3. n.7. D. Cresp. obs.83. n.35.

767 Item si fideiussor accedat obligationi iam contractæ, nam quamuis se obliget insolidum est fideiussor, *Nos ad Rouit. conf.34. nu.9. lib.3. Amat. res.37. num.34. Noguerol. alleg.11. nu.43. Flor. de Mena lib.2. qu.5. n.8.* post mille *D. Cortiada dec.155. num.32,* Vbi dicit, quod Iura loquentia de fideiussione, non comprahendunt hunc. Vel non renunciat beneficio fideiussionum, & negotium ad alium spectat, *Cyriac. contr.101. n.11.*

Licet plures rei debendi, si expressè non obligentur in solidum, teneātur pro rata *l. reis, §. cum tabulis, ff. de duob. reis, Gratian. c.682. Magon. dec. Luc.9. n.32.* post mille *Sabell. §. obligatio n.11*

768 Tamen secus est in fideiussoribus, nam illi, licet simpliciter sint obligati, omnes tenentur insolidū. *§. si plures. instit. de fideiuss.* vbi *Pichard. Oinot. Harppreet.* & alii Institutistæ. Diximus *sup.*

769 Fideiussor si soluit creditori in eius locum succedit, *Giurba obs.11. nu.7.8.16. Guttier. alleg.4. Roderic. de concurs. credit. p.2. art.1. num.23. & p.2. art.1. nu.118. Felician. de censib. lib.3. c.5. n.10* maximè ex pacto succedendi in creditoris locum, *Amat. ref.7. Rouit. conf.48. num.1.2. lib.2. Thor. in comp. decis. verb. creditor. poster. Georg. alleg.39. Theodor. alleg.68. Gram. dec.51. num.2. seqq. Larrea dec.20. num.4. Mastrill. dec.40. & in addit. ad Gregor. de censib. qu.6. nu.33. Milan. dec.8. nu.360. dec.13. n.21. p.1. dec.9. n.64. p.2. Castill. dec.8. n.43.44.*

770 Imò post solutionem factam potest petere cessionem, *l. cum is, ff. de fide iuss. Vela dissert.37. n.14 Hodiern. ad Surd. dec.308. Noguerol. alleg.11. n.48.* alii apud *Olea de cess. iur. tit.5. q.4. num.13. & seqq. Andreol. contr.178. n.28. Capyc. Latr. dec.33. n.16.* vbi *Addit. Rodoer. ad Marin. c.43. Georg. alleg.39. num.21. Nos ad conf. Rouit.97. lib.2.* Qui *Olea nu.16.* aliter dicendum putat, si fideiussor sponte soluerit, quamuis contra sit *Andreol. contr.360. nu.13.*

771 Fideiussori, possessori, vel correo soluenti pro debitore cogitur creditor actiones suas cedere, *l. fideiussoribus, l. cum is, ff. de fideiuss. l.2. leg. cum alter, C. eod. Georg. alleg.39. nu.22. Olea de cess. iur. tit.5. qu.4. Ansald. de commerc. disc.16. num.6. disc.17. num.5. disc.21. n.18. Trentl. dispút. select. vol.2. fol.226. Nos ad Rouit. conf.52. lib.1. D. Schettin. de Iure offer. §2. c.1. sect. num.1. & seqq.* Nisi sit renunciatum beneficio cedendarum, *Schettin. num.81.* Secus si non sit fideiussor, *sect.5. Sabell. verb. correus, §. cessio.*

772 Et ei tradere instrumentum crediti contra debitorum, *Ansald. d. disc.16.17. Grattan. cap.286. num.17. Pas bal. de patr. potest. cap.8. num.181. Amendol. ad Franch. dec 108. nu.3. Olea de cess. tit.7. qu.1. num.14. tit.5. qu.1. nu.33. Lu.onis. dec.579. Farinac. d. c.414. p.1. in post h. & dec.671. p.2. tom.1. Marin. lib.1. c.42. num.9. Mangil. de evict. qu.81. nu.11. t.2. Merlin. de pign. lib.4. qu.82. num.11. Seacc de commerc. §.2. gl.5. num.89. Fab. in C. tit. de fideiuss. tit.28. defin.18. D. Schettin. sup. p.2. sect.2. .2. nu.19.* Vbi an sufficiat indicare Notarium, E dicit, sic, vbi limitat.

773 Immo si eorum alter offert priori, in eius locum succedet, etiam sine pacto, & cessione, *gl. in l. Aristo ff. qui pot. in pign. Amat. d. ref.7. nu.1. Georg. d. alleg. num.22. Roder. de ann. reddit. lib.1. qu.14. num.21. lib.2. qu.17. n.11. P. Molina. disp.536. n.17. Villadieg. in polit. in via executiua nu.4. Rota post Olea de .24. n.9.*

774 Quod verum est si fideiussor, nō debitoris, sed suo nomine soluat, alias nihil consequitur, *Carleual. d. sp.35. num.5.11. Giurb. obs.11. nu.30.32. Nos ad d. conf.53. num.2. Schettin. sup. a.*

Et tenetur cedere contra se ipsum. *Nos dict. conf.53. num.3.* Si creditor possideret pignus ex alia causa, & credito posteriori, secus si causa esset anterior; dummodò non discederet à debito chirographario, *Nos ib. d. nu.4. D. Schettin. sup. nu.4.*

775 Et actio contra debitorem cessa, intelligitur etiam contra fideiussorem ipsius, quamuis nihil de eo dictum sit in Cessione, *Certazol. claus. instrum. cl.27. gl.18. p.2. Giurb. sup. num.32. D. Schettin. sup.*

776 Et quamuis cessionem non habeat à creditore potest agere actione negotiorum gestorum contra correos, & confideiussores, *Olea d. qu.4. Nos ad Rouit. conf.47. num.16. lib.2. Andreol. contr.160. Gizz. ad R. Latro dec.21. num.11.12. Pontanell. dec.216. num.2. Staiban. ref.46. n.14. seqq.*

777 Sic fideiussor, cui fieri debet cessio ex necessitate, agere rectè potest, licet totum pretium solutum non fuerit cedenti, nec simulata erit cessio, *Afflict. dec.91. num.3. Gomez var. tit. de fideiuss. nu.17. Giurba obs.58. num.19.* Et sic non obstat in *tex. l. per diuersas, C. mandati*; non solum si minus soluerit, quam ei fuerit cessum, sed etiam si creditor in Instrumento confessus fuarit sibi fuisse solutum à fideiussore, licet aliter appareat de actuali solutione, *Staib n. obs.82. num.40. seqq. Cancer. var. tom.2. c.5. nu.148. & seqq.* Vbi an fideiussor, cui non sunt cessæ actiones, præferatur creditoribus mediis inter solutionem, & fideiussionem; & de creditore liberante vnum ex fideiussoribus, & reseruante cessionem faciendam aliis confideiussoribus, *Gratian. cap.400. n.30. seqq. Schettin. sup.*

Et licet aliqui dicant esse necessariam cessionem à creditore, qui recepit solutionem, ad hoc vt agere possit contra confideiussores, *l. vt fideiussor, ff. de fideiuss. l. cum alter, C. eod. Herring. de fideiuss. c.27. p.3. à num.9. Grivel. dec.80. Cancer. var. p.2. c.5. num.157. Amat. ref.37. num.41. Nouar. ad Franch. dec.59. Fontan. concl. Iur. verb. fideiussori. Hodiern. ad Surd. dec.308. nu.30. Cyriac. contr.311. num.14. Koppen. dec.55. Gratian. c.701. num.6. Capyc. Latr. dec.153. num.15. R. Marin lib 1. c.65. num.10. 133. num.14.* post mille *Schettin. de Iure offer. d. p.2. cap.3. sect.1. num.2.*

Nisi ipsimet fideiussores de indemnitate prouiderent, vel quando idem debitor promisit pariter indemnitatem, vt decisum refert *Gizzius ad Capyc. Latr. dec. 32. nu. 15.*

Tamen contraria opinio est verior, vt ex æquitate tali fideiussori aliquo remedio succurri debeat, nè totius fideiussionis damnum sentiat, *Herring. de fid. cap. 25. à num. 37. Fontanell. dec. 216. Costa de remed. subsid. remed. 33. n. 16. 17. remed. 84 num. 5. Merlin. de pignor. lib. 4. qu. 70. n. 6. 7.* licet contra dicat *Andreol. d. contr. 360. n. 3. & seqq.* Diximus ad *Rouit. d. conf. 47. n. 47. lib. 2. D. Schettin. de Iure offer. p. 2. cap. 2. sect. 2. num. 2. seqq.*

Quæ conclusio non procedit si creditor succedat vni ex fideiussoribus, nam non tenetur cedere contra se ipsum confideiussori soluenti, licet secus esset si succederet correo, ad quem spectat totum negotium, & ad quem emolumentum totum peruenit, *Afflì. dec. 182. num. 12. Olea tit. 5. qu. 2. nu. 7. in fin. Schettin. dict. sect. 2. num. 21.*

Et fideiussor si virtute cessionis, quam à creditore obtinuit, aduersus confideiussorem agat, tenetur cedere actiones etiam contra se ipsum, nè alias plus Iuris haberet quam is, à quo obtinuit cessionem, *Felician. de censib. lib. 3. c. 2. num. 14. Mesa lib. cap. 23. num. 14. Auendan. de censib. cap. 100. num. 13. Nos sup. num. 7. Schettin. sup.*

An compossessor teneatur cedere contra se, fideiussori. Distinguit *Felicion. de censib. lib. 3. c. 2. nu. 17. tom. 2.* Aut possessor habet causam à debitore principali, & tunc debitum non est diuidendum, sequitur *Mesa d. cap. 23. n. 27. Olea d. qu. 5. num. 21. seqq.* vbi dicit quid seruetur hodie in cessionibus, & quæ cautelæ, *Nos sup. nu. 12. & 13. Schettin. sup.*

Tota materia cessionis faciendæ fideiussori soluenti est apud *D. Schettin. sup. per totam sectionem 2. fol. 175. & seqq. D. Olea sup.*

778 Fideiussor potest esse simul, & insolidum obligatus respectu plurium personarum, putà respectu crediteris insolidum obligatus, & respectu alterius potest esse fideiussor, si in beneficium illius alterius fuit versa pecunia accepta à creditore, Diximus *sup. num. 765. D. Schettin. sup. fol. 209. ad text. in l. 3. §. vbi duo, ff. de duobus reis, l. reos, ff. eod. Cremon. sing. 38. l. sed & Iulianus, §. item si duos, ff. ad Maced. l. vir vxori, §. fin. ff. ad Velleian. Surd. conf. 388. nu. 5. Amat. res. 37. num. 33. D. Altograd. contr. tom. 2. fol. 411. nu. 10. & num. 25. seqq. Gratian. cap. 701. nu. 1. Nogueroll. alleg. 11. n. 40.* post alios *Nos ad Rouit. conf. 34. lib. 3. Staiban. obs. 82.* vbi decisum per S.C. refert. *Andreol. contr. 373. D. Hodiern. ad Surd. dec. 308. num. 4. Idem contr. 44. Franch. & ibi Luca. & alij dec. 55. Molign. altercat. 16. num. 18. alter. 62. nu. 26. Palma alleg. 30. nu. 36. Mant. de fid. c. 3. num. 200. fol. 369. Mansi consult. 785. num. 14. P. Gregor. syntagm. lib. 24. num. 5. 6. Rub. dec. Rot. 114. lib. 1. Flor. de Men. lib. 1. c. 11. Gusm. de euict. qu. 4. à n. 79. Molin. de primogen. lib. 4. c. 7. num. 12. Rodoer. conf. 13. n. 22 seqq. Luca de plurat. hom. legal. c. 53.*

779 Sed in casu, quo pecunia sit versa in beneficium vnius ex insolidum obligatis, an ille consocius, qui non habuit pecuniam, possit petere, quod creditor agat pro credito contra illum, qui habuit pecuniam, etiam suis expensis, & *Nos ibidem num. 4.* probauimus sic, post *R. Morinis lib. 1. cap. 191. Leotard. de vsuris qu. 94. num. 71. 72. Olea de cess. iur. tit. 5. qu. 5. n. 17. Felician. de censib. lib 3. c. 2. nu. 12. Trentacinq. lib. 3. var. tit. de solut. resolut. 34. nu. 39.* & alios *Capon. discept. 113. num. 11. Altograd. sup. num. 32. Rouit. d. c. 4. num. 6. D. Romaguer. ad stat. Eugub. lib. 2. c. 31. nu. 33. seqq. Calum. 8c æquit. lib. 2. c. 185.* licet contra decisum referat *Staib. res. & obs. 82. n. 29. & 192. nu. 17. seqq.*

780 Vbi limitauimus inter mercatores, vel si mercator fideiubeat, *Ansald. de commerc. disc. general. n. 86. 87. Sabell. §. mercator n. 7.* vel si ille esset notorie decoctus, *D. Ro. oer. ad Marinis d. c. 191. Boer. dec. 121. Prat. ad Mufcatell. fol. 776. col. 1. Ciarlin. contr. 95. num. 21. lib. 1. Sanfel. 204. n. 11.* Vel si non opponat, *Rouit. d. dec. 5. num. 9. Nos ad Rouit. d. conf. 34. tit. 3. n. 10.*

781 Fideiussor insolidum obligatus tenetur ad solutionem tertiarum debitarum creditori, licet per multum tempus, imò numquam eas soluisset, si tamen fuerint solutæ per principalem debitorem, cum dicta solutio constituat creditorem in quasi possessione exigendi etiam contra fideiussorem, *l. fin. C. de duob. reis, Staib. obs. 82. num. 5. 24. 25. 28.* vbi decisum refert per S.C. & Rotam Romanam.

782 Quà ad primam conclusionem *n. 778.* fideiussoris hæres cum clausula *Insolidum* ad omnia tenetur, vt principalis debitor, *Staiban. obseru. 194. num. 22.*

783 Vt fideiussor principalis obligans se tamquam principalis, *Andreol. contr. 64. num. 6. 7. Rub. dec. 114. lib. 1. Mangil. de euict. qu. 88. num. 30. seqq.* Diximus *sup.*

784 Verum repetit à principali debitore omne damnum, & interesse, *Andreol. contr. 77.* vbi an requiratur intimatio. Dicitur in damnum, si contra eum est relaxatum mandatum executiuum, *D. Ariotti Benell. conf. 42. n. 03.*

785 Et Fideiussor molestatus debet immitti in possessionem pro summa æquiualente, quando fuit promissa liberatio à molestiis, *D. Ariotti Benell. conf. 39. n. 8.*

786 Si plures sint fideiussores, quibus competit beneficium diuisionis inter eos, si vnus interpellet alium, vt exigat debitum à principali, vel confideiussore, si creditore non agente, ille decoxit, liberatur fideiussor, *l. fideiussores in in id, ff. de fideiuss. Gomez var. tom. 2. c. 13. num. 9. Gregor. Lop. in l. 8. gl. 4. tit. 18. p. 5 l Io: de Heuia lib. 2. commerc. terrest. c. 12. nu. 48. Rocc. de decoct. mercat. nota 50. n. 152.*

Secus est si fideiussores renunciauerint beneficium

neficium Epistolæ Diui Adriani, nam hoc insolidum semper quilibet conueniri potest, *Pistia ad Franc. de protest. consi.22.n.10. D.Ferd. Inst.t.lib.3 lem.27.n.1052.*

787 Fideiussor, qui se vt principalis se obligauit, & sic se principalem debitorem se constituit, secundum aliquos non videtur renunciasse beneficio ordinis discussionis, *Accurs.in nouel. 4.cap.1.verb.fideiussorem, Rauenna sing.201. Decian.cons.25.num.10.vol.2. Bertazol.de clausul. cl.39.gl.4.n.1. Monald.cons.124.lib.2. Thes.dec.196. num.2. Guid.Papa.dec.570.num.6. Merenda.lib.9. contr.c.41. Franc.de fideiuss.c.5. Fontanell. decis. 432. Hodiern.contr.44.n.76. Capon. discept.122. Luca de plurat.hom.legal.cap.43. Capell.Tholos. qu.80. Christin.dec.135.vol.1.*

788 Sed secundum veriorem opinionem censetur renunciasse, *Marsil.in rubr.de fideiuss. num. 62.seqq. Aufr.ad* Cappell. *Tholos. dec.23.* & ibi *add. Gaill.lib.2.cons.28.nu.vlt. Natta cons.52.n.1. cons 445.num.3. Afin.de execut.t.2.nu.271. Grat. resp.87.vol.1. Becc.cons.45.num.49. Put.dec.58. Muscatell.in praxi fideiuss.p.1.mod.12.nu.3.mod. 13.num.9.mod.20.nu.18. & p.2.qu.10. num.30. Gomez dec.Luc.113.nu.55. Flor.de Men.lib.1.qu. 11. Cole.de process.p.1.c.10.n.265.seqq. Zang.de except.c.15. n.9. p.2. Fachin.lib.8. cap.54. Herring.de fideiuss.p.1.cap.27. num.118. seqq. Tusc. lit.E. concl.404. num.82. seqq.lit.F. concl.310. num.10.seqq. Conciol.ad stat. Eugub. lib.2. rubr. 59.num.3.& seqq.* vbi *D.Romaguer.nu.12. Berlich.p.2.concl.23.n.4.seqq.* post hos, & alios *D. Harppreςt.d.§.4.num.32. Staiban. obs.194. Andreol.contr.52. D.Rodoer.cons.13. n.23. seqq.* post mille *Barbos.in c.2. de fid.nu.3. Besold. cons.125. nu.9. Sabell.§.excussio num.11. Rota p.9. rec. dec. 331.vol.2. Pirr. Maur. Aretin. de fid.t.3.n.32. seqq.fol.339.*

789 Fideiussor gaudet tali beneficio, *auth. præsente, C.de fideiuss. Flor.de Mena tit.1.c.11. Gusm. de euict.qu.4.à num.79. Capon.d.disc.122. Rodoer. sup.* post mille *Barb.in c.24. fid. num.2. Christin. dec.214.vol.5. Cald.de capt.c.33. Conciol.ad stat. Eugub.lib.2.rubr.59. & ibid. D.Romaguer.num. 12.seqq. Sabell.§.excussio nu.8. Palma alleg.42. n. 25.26. Ansald.disc.55.nu.9. Frances de compet.q. 86.nu.5. Cyriac.contr.119.290.à n.21. Duen.reg. 331.335. Treutl.disp.vol.1.c.234. Andreol. contron.52.* vbi ponit fallentias, *Hodiern. ad Surd. dec.308.nu.9. seqq. Vidman.de contractlic.7. n.55. Fontanell.dec.471.num.10. Idem Hodiern. contr. 44.n.21.seqq. DD.apud Barbos.in repertor.verb. fideiussor, Surd.dec.174.218. Cald.de empt. c.33. nu.50. Herring.de fid.c.17.* vbi tota materia per numeros 319. *Maur.fol.327.*

790 Ad eo verum est, quod fideiussor non potest conueniri, nisi facta excussione cum principali debitore, quod promittens soluere sine aliqua exceptione non intelligitur renunciasse beneficio excussionis, quamuis sit principaliter, & insolidum obligatus, quia excussio est de natura fideiussionis, *Donad. de renuntiat. c.29. num.vlt. Maur.de fideiuss.cap.3.n.1.seqq. fol.335. seqq. R.Capye. Latr.consult.92.nu.27.seqq. Rouit. dec.5.num.6. Herring.de fideiuss.c.27 n.147. seqq. Maur. Aretin.eod.tract.fol.mihi 301.n.212. Graff. de except.c.10.n.67.& seqq. Vasq.* Nisi excussioni renunciauerit *Illustr.t.33.num.10. Barbos. in l.si constante in princ.nu.116.ff.solut. matrim. Merenda lib.5.contr.31.num.1. Staiban.obs.52. nu.6. D.Crespi.obs.73.num.33. Ansald.de commerc.discurs.55.num.9. Frances sup.Osasch.dec.2.num. vlt. Guid.Papa qu.74.570. Franc.Marc.qu.340. Mising.obs.15.cent.2. Tepat.var.tit.de fideiuss.in p in. Balb.dec.83.*

791 Alia opinio est, quod si promissor se debitorem principalem constituerit in eodem Instrumento tunc considerantur, vel vti duo correi, & excussio non est necessaria, *Castr. cons. 434.num.3. lib.1. Rolent.lib.2.de reddit.qu.5. n. 8. Herring.de fid.disc.27.à n.79. Staiban.sup.* vbi decisum refert per S.C. *Rota p.9.rec. decis.951. vol.2.*

792 Si non in eodem Instrumento, sed ex Interuallo intercesserit, & simul à principalem debitorem se constituerit, & tunc iste, tamquam fideiussor considerandus sit, *Alex. cons. 33.n.10.lib.4. Roderic.sup. Mesa lib.2.cap.13. numer.6.7.9.*

793 Item si quis intercessit pro alio, & se constituit debitorem principalem, & non se insolidum obligauerit, tunc pro fideiussore habetur, nec ad debiti ratam tenebitur, nisi prius discusso principali. Aut qui se constituit principalem debitorem cum solidi obligatione, & tunc non potest opponere exceptiones discussionis, & diuisionis, *Gomez var.lib.2.t.12. n.2. P.Affl. contr.32.n.61. Rodoer.cons.13.n.30. Card. de Luca de credit.disc.98.n.3. Gratian. c.310. nu. 27. Barbos.in c.2.n.18. de fideiuss.*

794 Distinctio cadit in fideiussore debiti, cuius obligatio consistit in dando, non in fideiussore de repræsentando, cuius obligatio consistit in faciendo, hoc secundo casu quomodocumque obligatio concepta sit, & per qualcumque clausulas, fideiussor nunquam dici potest correus, quo ad creditorem. Vnde fideiussor excusatur per moratoriam à Principe concessam, & per mortem principalis præsentandi, si principalis fiat banditus, clericus, aut alias mutet statum, ita vt præsentatio impossibilis sit, *R.Marin.lib.1. c.133.& seqq. Card.de Luca d. disc.98.*

795 Beneuerum opposita discussione principalis per fideiussorem, possunt simul conueniri principalis, & fideiussor, *Salgad.labyr.par.1. c.23.n.40.seqq.*

796 Creditor, cui est datus fideiussor sub conditione, si principalis in solutione deficeret contra fideiussorem, nisi discusso principali, agere non potest, etiam si renunciatum fuerit beneficio de fideiussoribus, *Franc. Marc. decis. 411.part.2. Tepat.tit. de fideiuss. in princ. Gallerat.de renunciat. renunc.74. Gratian. & Luca discept.86.*

Tale

Antonell.de temp.leg.lib.1.cap.41. Fonconell.dec. 541. D.Petro in rit.165.nu.15. Iranc.& Addit. de protest.c.9.num.2.Concer.d.c.5. num.86. Pilaia d.dec.10.petit.9.nu.16.Voleron. de transact. lit.2. qu.2.n.21..Melius d.obs.127. nu.21.seqq.& obser. 47.nu.27.seqq.Card.de Luca de credit.disc.103.n. 5. D.Romaguer.sup.nu.15.Sobell.§.fideiussor.num. 29.Christin.dec.130.vol.1. Onot.de contract. tom. 2.tract.18 sect.12.Merlin.dec.901 n.6. Roto post Olea dec.34. n.1. Reuert.d.dec.499. Borbos. in d. c.fin.de fideiuss.n.5.seqq.num.14. Gusman. d.qu.2. nu.53.

726 Sic etiam si per creditorem fidoiussoribus sit promissa indemnitas, seu intra certum tempus eos liberare à fideiussore, quod fieri potest, Fontanell.d.p.3.n.9. Pilaia sup. nu.17. Rota decis. 669.n.8.p.10.tom.2. Merlin.dec.901.n.6.

727 Sic etiam debitor, aut ille, qui fideiussorem dedit, possit loco illius petentis liberationem à tali fideiussione, dare alium fideiussorem iduneum, & fuit decisum per S.C. anno 1655. referente D.Consil. Aloysio Gambea. D.Petra in rit.165. n.24. ex l.si mandata 45. §. sed si mandato, ff. mandati, Franch.dec.202.vbi Luca, Nouar.sup.prag.5.de adm.Vniuers.n.124.dicit contra ex Cabal.cons.131. Cyriac.cōtr.26.Romag. ad Conciol. ad stat. Eugub. lib.2.rubr.60. nu.10. 11. Gratian. disc.616. vbi Luca & dec.133. vbi Addentes.Virgil.de legit.person.c.38. nu.14. Diximus sup.n.628. Bal.in l.si pater,C.de collat. & in l.quamquam n.7. & in l.qui ot.te.§.se si quis,ff. de constit.pec. Vbi etiam quærit quid facere debet ipse debitor ne in pœnam promissam in stipulatione, incurrat, & vi fideiussoris molestiam euitet, dicit Bald. faciat quidquid potest, det fideiussori pignora, præstet alios fideiussores illi, vel si debitum est purum, soluat, Solorz.de Iure In tar.lib.2.cap.27. nu.34. Lauro dec.22.à n.15 Oleo de cess.Iur.tit.3. qu.9. nu.21. R.Marinis lib.1.c.79.Castill.assert.255.post Tract.de vsufr. fol. mihi 359. Nos ad Rouit d. dec. 28. ad nu.11.D.Petra in d.rit.165. n.14.alios refert, & alia ponit Lingl.dec.48. qu.4. Grauei ad pract.Cam.Imp.lib.2.cōcl.29.cōsid.1.Et qui tenetur dare fideiussorem, si eum non inueniet, admittitur ad iuratoriam cautionem, præter quam si fideiussio requiratur pro forma, Salgad. labyr.p.1.c.vlt.de reg.Prot.p.2.c.4.nu.222. Forino.. qu.33.Castill.de vsufr.c.18. Tus..lit.C. concl. 166. Caual.l.qu.66.Barbos. in l. diuortio, §.interdum ex n.26.& in l.si constante,§.quoties,ff. solut. matrim.

Potest petere se liberari, si ab initio eo pacto fideiussionem suscepit, Coler.de process.execut.p.1.c.10.sub num.332.Grauei ad pract. Cam. Imper. concl.20.consid.5.à nu.15. Muscatell.in praxi fid.p.2.qu.4.n.8. Barbos. in d.c. fin. de fideiuss. n.13.

Item si animo nouandi intercessit, quia similis est soluenti, Menoch.de arbitr.c.41.num.29. Mantica de tacit,lib.16.tit.21. nu.29. Barbos.sup. num.15.

Item si fideiussor vult abesse ex causa necessaria, veluti studiorum, aut simili. Mantica tit. 21.n.31.Muscatell.sup.n.5.Barbos.n.26.

Item si à creditoribus molestetur. Borbos in c.3.de fideiuss n.1,

728 Alii plurimi sunt casus, in quibus debitores compelluntur à fideiussoribus ipsos liberari à fideiussione, quos congerunt Card. de Luca d. disc.103.Fontanell.d. cl.4.gl.18.p.3. Xamar. rer. iudic.def.83.nu.3. Haun.sup.Antonell.sup. lib.1. c.42. Duodecim casus ponit, & probat Harpprect.in stit.de fideiuss.§.si quid 6. instit.de fideiuss. Antonell.lib.1.c.52. R.Reuert. & ibi R.Marinis dec.499.Afflict.d.c.481. Iranc.d.cap.9.num.3. Vidman.sup.num.96. Fontanell.dec.541. D. Rocca disp.104. Bonad ll.lib 5.polit.c.1.nu.86.Molina disp.546. Lorrea dec.7. num.23. dec.92. Cyriac. contron.500.Maur.de fid.par.2.sect.5.Magon.dec. Luc.6.Menoch.de arbitr.cap.41. Soccin. reg.191. 191.Ricc.coll.2734. 2703.Franch.dec.414.Bardell.cons.178. lib.2. Christin.dec.130.vol.1. Merlin.dec.901.num.6.Roto post Olea dec.34. num.5. Conciol. & Romagner.ad stat.Eugub. lib.3.rubr. 60. Nouar.sup.prag.6.de admin.Vniuers. num.19. seqq. Barbos. in d. cap. fin. de fid. alii apud Dom. Actolin.dict.res.79.Dom. Romaguer. ad Conciol. sup....18.

729 Fideiussor Tutoris, vel Curatoris non potest cogere ad se liberandum, non finita tutela, vel Cura, Antonell.de temp.legal.lib.1.cap.43.n. 5. Cancer.var.lib.2.c.5.num.89. Roto post Cene. dec.142.num.15.seq;.R.Marinis ad Reuert.d.dec. 499.nu.3.Rocca d.disp.104. num.6. Nisi Tutor, vel Curator male incipiat versari, Gusman. de euict.qu.2.nu.25.

730 Idem in fideiussore cuiusque alterius administrationis, Mer.m..e pign.l.b.5.qu.54. nu.1. Antonell.sup.

731 Idem in fideiussore Census, Cancer var. p.2.de fideiuss.num.91.Fel..de Solis de censib.lib. 3.c.3.num.9.& lib.3.c.3.nu.4. ad num.2.Rocca sup.Vela dissert.27.à num.47.Gusm.de euict.qu.2. num.60.seqq. Ex statuto Vrbis Romæ Rota dec.152.p.4.rec.post Cenc.dec.137.138. Pilaia ad Franc.de protest. consid.9.nu.4.Conciol.ad stat. Eugub.lib.2.rubr.60.n.3.

732 Sed contra dicunt Gene.de censib.qu.86.Peguera dec.190.Rota dec.295.199. post Cenc. Rodric.de ann.reddit.lib.1.qu.12.num.30. Fontanell. de pactis tom.2. cl.4.gl.18.p.3.num.16.R.Marinis ad Reuert. d.dec.499. Coualer. dec.74. vbi quod possit agere ad sui liberationem, non autem ad census extinctionem, & dec.320. Surd. dec. 93.num.4.Gasp.Roder.de ann.red. lib.2.qu.12.D. Petro in rit.237.n.23.Zaech.dec.101.Peguer.dec. 190.Farinac.dec.456.Gusm.sup.nu.70.Actol.sup.

733 Verum fideiussor potest pacisci eum debitore, vt censum redimat infrà certum tempus, si nulla fraus adsit, Catan.dec.14. nu.39 Vela dissert.27.num.47. Felic.de censib.lib.1.c.7.n.17. Gomes.Iun.ad Bull.Crueiat.de censib.c.3.num.21. Gasp.Rodr.de ann.redd.lib.2.qu.1.num.6. qu.13. à nu.19.

nu.19. n.24.28.30. Anendan.de censib. c.19. nu. vlt. cap.101.nu.9. Gratian.cap.49.nu.15.16. Salas de contract.tit.de censib.dub.38.Cenc.de censib. p.2.c.1.qu.3.art.8.à nu.52.& p.3.c.1.qu.3. art.4. num.14.15.Giurba dec.85. nu.7.10. Rebell. *de Iustit.p.2.lib.10.de censib.qu.6.nu.vlt.Gusm.de euict.qu.3. nu.64.* vbi limitat *nu.66.* si fideiussor erat socius omnium bonorum ipsius traditoris. Et etiam ipsum principalem debitorem constringere ad restitutionem pretii soluti, in extinctionem census, *n.40.41.* Et ipse fideiussor potest censum extinguere, etiam inscio, & inuito debitore, *n.32.*

734 Non potest cogi quo ad euictionem fundi censualis, *Cenc.de censib. qu.76. nu.11. Rota apud eum dec.449. nu.5.Conciol.ad statut.Eugub. lib.2.rubr.60.nu.9.*

Neque quo ad sortem, sed solum quo ad fructus, Rota *apud Cenc.dec.465.nu.13.dec.531. nu.8.14.& dec.490.num.9. Conciol.sup.n.23.*

Fideiussor euictionis non potest cogere principalem, vt eum liberet à fideiussione. *Torre de pact.fut.success.lib.2.cap.18.nu.58. Rocca d.disp.104.nu.5.*

Fideiussor potest agere contra principalem, antequam soluat, si sit cōdemnatus, *Salgad.labyr.credit.p.2.cap.23.nu.21. Gusm.de euict. qu.5. nu.4.Guid.Pap.dec.117.Affl.dec.241. n.5. Surd. dec.94. Nouar.sup.pragm.5.de admin.Vniuersit.n. 121. Ayllon.ad Gomez.var.lib.2.c.15.n.15.*

Item si sit de proximo condemnandus, *leg. quamuis, cum gl.C.de adult. Franch.dec.414.Valasc.dec.40.Bertazol.de clausul.instr. clausul.45.gl.3. num.2. Gusm.n.5. Bertazol.claus.43.gl.3.num.2. Tiraq. de leg. connub.gl.2.n.2.*

Item lite contestata cum fideiussore, *Angel. in l.1.nu.6.ff.iudic.solu.Gusm.n.6.*

Vexatus à creditore, *Gusm.n.3.*

Quando damnum euitare non potest, *Ruin. cons.185.n.5.vol.1.Gusm.n.8.*

Si lapsu temporis timetur pœna adiecta, *Bald.in l.si pro ea,* vbi Sicard. *ff.solut. matrimon. Gusm.n.3.*

Si est obligatus in Instrumento publico paratam habente executionem, *Affl.dec.241. Franc. dec.414.Gomez* vbi *Layn.tom.2.c.15.n.12. Trentacinq.var.tit.de fid.ref.5.n.6. Gusm. nu. 10.Surd. dec.94.n.5.Gaill.lib.2.pract.obs.20.*

Fideiussor, qui tenetur ex sententia transacta in rem iudicatam potest agere, *Surd.dec.95. nu.5. Marsil.de fideiuss.qu.31. nu.293. Fontanell. de pactis cl.4.gl.& p.3.n.23.Gusm.n.11.*

Obligatus Instrumento guarantigio, vel obligatione Camerali, M*arsil.de fid.in rub.q.31. nu.216.& 293.qu.38.Affl.dec.241. nu.3. Gaill. lib.2.pract.obs.20.Surd.dec.94.n.5. Gusm.nu.12. 13. Franch.dec.414.Valasc.dec.170.*

Executione petita contra fideiussorem, potest ipse petere liberari, *Carpan.ad statut.Mediol. c.412.nu.25.p.1.Galles.de obligat.* Camer. *qu.42. p.5 n.5.* vbi addit. *Gusm.num.15.& seqq.Caball. cons.12.nu.3.Trentacinq.var.lib.3.tit. de fideiuss. res.5.nu.6.*

Potest petere fideiussor liberari, quando creditor habet facultatem agendi, *Gusm.n.20.*

Potest agere, quando ita est conuentum inter partes, *Affl. dec.241.nu.3.& sup.constit.* Re*gni rubr.12.de fid. Mars.de fid.nu.216. Pilata Instit.Canon.tom.2.lib.2.dec.10.petit.9.nu.17.Gusm sup.num.21.22.* Rota *rec.dec.669. n.8.p.18. tom. 2. D.* Romaguer.*ad Conciol.ad statut.Eugub.lib.2. rubr.60. n.17.*

Potest agere antequam soluat, si habeat reuelatorem, *Soccin.cons.42.nu.2.lib.3. Gusm.nu. 23* R*iminald.cons.187.n.1.lib.1.*

Potest agere quando debitor est mortuus, vel non sit soluendo. *Gusm.sup.nu.24.*

Item quando principalis malè versatur, vel dilapidat, *d.l.si pro ea,C.mandati, Affl. dec.241. nu.3.Gusm.n.26.*

Secus si tempore fideiussionis dilapidabat, vel sciebat, quod debitor principalis male vtebatur sua substantia, quamuis parum dilapidaret, A*ffl.d dec.241.n.3.in fin. Surd.cons.14. nu.5. Gusm.nu.27.28.29.Guid.Pap.dec.117.nu.1.*

Quamuis incipiat dilapidare, si postea mutet mores, non potest petere liberari, si res est integra, scil. si nihil actum est, *Marsil. de fideiuss.nu.220. Surd.cons.99. Gusm.sup. nu.31.seqq. Trentacinq.var.lib.2.res.5.de fid.num.4. Mantica de tacit.lib.7.tit.21.num.6. tom.1. Carola in praxi Episc.lib.1.vers.res integra.*

Fideiussor potest denunciare creditori principalem dilapidantem. *Gusm.n.33.*

Potest agere contra principalem suum statum mutantem, *Bald.cons.315.lib.4. Guid.Pap. dec.117. Afflict. dec.241. in 2. quæstione, Gusm. nu.34.& 41.*

Fideiussor offerens, & deponens pecuniam, potest agere contra principalem, *Marsil. de fid. qu.31.n.216.Affl.dec.242.n.3.Trentacinq. d.res. 5.de fid.n.111.*

Fideiussor potest agere contra hæredem debitoris., si debitor fideiussori leget liberationem, *l.debitor, ff.de libert.legat. Affl. in constitut. Regni tit si Dominus Vassallum,num.11. Gusman. num.36.*

Fideiussor de Iudicio sisti, potest agere ante quam soluat, *Marsil.d.qu.31.nu.216.ex l.si mandato,l.in iudicio,ff.mandati,Carpan.ad statut.Mediol.c.414.n.33.p.1.Gusm.sup.n.37.*

Se absentans ex causa vtili, & necessaria potest petere se liberari, *Marsil.d.qu.31.nu.216. Gusm.num.38.Soccin.reg.191.*

Fideiussor, qui diu stetit in carcere potest petere exonerari, *Marsil.sup.nu.216. Gusm.n.4. Aretin.sing.81.*

Fideiussor etiam condemnatus iniustè, potest petere liberationem, si culpa ei non imputatur, secus si culpa ei imputari possit, *Gusm. n.50.51.Menoch.cons.244.nu.65. Mantica de tacit.tom.2.lib.16.tit.22.n.17.*

Fideiussor conditionalis non potest petere liberationem ante aduentum conditionis, secus si superueniat causa suspicionis, *Gusman. nu.55.*

nu.55.nu.72. Aretin. de fideiuss. lib. n.37.38.

Fideiussor euictionis, quamuis diu steterit in obligatione, non potest petere se liberari, non secura euictione, *Affl. dec.241. num.4.* vbi *Vrsill.num.6. Gomes tom.2.var.c.11.nu.9. Roder.de ann.reddit.lib.2.cap.12.num.17.Caballin.de euict. §.2.n.19.Gusm.nu.56. Trentacinq. var.d.resol.5. nu.3.de fideiuss. Grauei ad Gaill.lib.2. pract. conclus.concl.26.consid.3.num.9. Mazon. decis. Luc. 6.n.5.*

Fideiussor dotis restituendæ, non potest petere liberari, *Bald.in d.l.si pro ea, C.mandati, Gusm.sup.n.71. Affl.d.dec.241.Bertazol.claus.45 gl.3.n.4.*

Fideiussori Iudicii denegatur liberatio, *Marsil.de fid.qu.31.cas.21.num.216, Gusm.n.74.* Verum perempta instantia liberatus, potest remedio *legis diffamori* creditorem præuenire, vt liberetur, *D.Calà de restit.qu.28,n.31.*

Fideiussor sine mandato se obligans, non potest petere se eximi, *Gusm.sup.nu.76.*

Fideiussor pater fideiubens pro restitutione dotis vxoris filii, non potest petere se liberari, *Affl.dec.241.Gusm.sup.n.78.*

Cautela datur fideiussori, vt possit semper liberari, vt faciat pactum cum debitore, *Bertazol.de claus.claus.44.gl.3.num.3.Gusm. supra num 79.*

Verum vt fideiussor liberetur, debet adesse consensus creditoris, *Gusm. sup. num.73.* diximus.

Procurator se obligans, & fideiubens potest petere exonerationem, si diu non steterit in obligatione, *Gusm.de euict.qu.3. nu.54.*

In quibus casibus fideiussor agere possit, antequam soluat, vt liberetur, *Gomes lib.2. c.13. num.10.* vbi *Ayllon.* late *Roderic. in l.post rem iudicatam, l.Regn. §.Visum, Bobadill.lib.5.polit. c.1. num.86. Ricc.p.7. collect.2703.2774.2818. Molin.disp.546. Marescot.lib. var.cap.61. Robert. lib.4. rer.iudic.c.6. Larrea dec 7. n.23.& dec.93. Cyriac.contr.500.*

735 Fideiussor liberatur si potest imputari creditori cur non exegerit à principali debitore, dum erat soluendo, Rocca *disp.103.n.12. Mansi consult.531.num.15.19.* Ron*it.dec.43.*& ibi nostra Additio, *Salgad.labyr.p.3.c.11.à nu.59. Rodocr.cons.36.n.15.& cons.29.nu.44. Cyriac. contrau.23. nu.28.110.num.7.9x9.n.5. Andreol.controu.213. nu.2.Cammarat.resp.41.n.49. Noguer. alleg.40. num.15.seqq.D.Constant. in pragm.3. de Ferijs,* Quidquid contra dicat *Staiban.ref.176.n. 93.* quem impugnat *Mucci qu.27. Dexart. dec. 30.Maur.de fid.c.19,à n.119.Olea in addit.ad tit. 5.qu.2.n.7.* Add.*ad Iranc. de protest. c.9. num.6- Ansald.de commerc.disc.16.nu.21.disc.29.n.27.*

736 Quamuis non fuerit creditor interpellatus à fideiussore ad exigendum à principali debitore, iam in vinculis detento, ibid. *nu.13. Andreol.contr.546.nu.136.138. D.Luca ad Marin. lib.1.cap.133.n.12.* Vbi inserit allegationem factã pro Iulio Valente, cum Banco Sp. Sancti, dum Iulius fideiusserat pro Capserio dicti Banci; ex eo quia instructiones dicti Capserii obseruandæ per Dom. Gubernatores Banci, erãt vt quolibet mense reciperent capserii computa, & captis computis vna vice, remansit ille debitor in pluribus quantitatibus, & non exegerunt, imò prorogarunt ei officium, & ex ex aliis, vt videre est in dicta allegatione facta per D.D.Petrum Fusco.

737 Alii distinguunt: Aut fideiussor renunciauit beneficio legis, *Auth.præsente, C.de fideiuss.* & tunc effecto non soluendo debitore, liberatur. Aut non renunciauit, & tunc vt fideiussor liberetur est necesse, vt creditor fuerit requisitus à dicto fideiussore ad exigendum tempore, quo debitor erat soluendo, R. *Marinis lib.1.cap.133. nu.13. Roccus notabil.50. nu.151. de decoct.mercat. D.Petra in rit.165.nu.19. Dexart. dec.30.* qui loquitur in insolidum obligatio *Merlin.hic infrà n.13. Ronit.dec.43.nu.11.*vbi nostra Additio.

738 Sed *Merlin.de pignor.lib.5.tit.1.qu.57. n.18.* dicit dicta sup. procedere duobus concurrentibus, quod fideiussor denunciet creditori, & negligentia creditoris sit magna ex *Gomes* vbi *Layn.Maur.Herring.& alijs, Nos sup.*

739 Et licet *Staiban.resol.176. nu.90.* dicat contra, quod quamuis fideiussor denunciet creditori, quod compellat debitorem ad soluendum, si ille noluit facere, ipse fideiussor tenetur, cõtra ipsum est communis opinio ex sup. allatis. Et ipse *Staiban.nu.94.* id intelligit, quando creditor id in odium, damnum, & iniuriam fideiussoris agit, aliàs secus.

740 Si plures sint fideiussores vnius debitori, singuli tenentur insolidum, vt *sup.* diximus *nu. §.si plures, instit.de fid.* vbi *Oinot.Harp.* & alii *l.non.rectè 3. l.reos 23. C.de fideiuss. Vidman. de fideiuss.num.55. §.si.plures,instit. de fideiuss.R.Marinis lib.1.c.144.num.2. Ronchegal.in l.eadem, num.37.ff.de duob.reis.Capyc.dec.180. Tusc. lit. F.concl.299. Christin.dec.139.nu.5.,vol.4. D.Petra in rit.163.nu.19.seqq.*

741 Ideò creditor reo principali relicto à fideiussoribus totum potest petere, *l. si mandauero, §. Interdum 2. ff.mandat. l. Iure nostro 5. l. liberum 16. l.omissis 17. l.si alienam 19. l.sententiam 29. & l.reos 23. C. de fideiuss. Capon. de pactis. disp.8.num.39. fol.100. & fol.179. nu.24. fol. 195.num.18.Gomes lib.2. cap.12.num.15. Bobadill.in polit.lib.5.cap.1.num.92. P.Molina disput. 542.seqq. Carleual.de iudic.t.t.1. disp.9. num.6. seqq.*

742 Sed de Iure nouo inter fideiussores obligatio æqualiter pro virilibus partibus diuiditur, quod procedit si omnes fideiussores sint soluendo tempore litis contestatæ. *l.fin. C.de const.pecun. d.§.si plures*, vbi *Oinot. Mart. Medic. dec.45.* cum *Add. D.Petra sup. Maur.de fid. c.4. num.9. fol.366. Ayllon.ad Gomez. var.lib.2.c.13. num.16. Coler.de process.execut.p.1.c.10. n.284. Herring.de fideiuss.c.17.p.2.num.17.seqq.Franc.*

de

de fideiuſſ. c. 5. num. 462. ſeqq. Vidman. ſup. num. 38. ſeqq. Herring. de fideiuſſ. c. 17. p. 2. R. Mar. n. lib. 1. c. 140. vbi Addentes *Hodiern. ad Surd. dec. 305 nu. 11. Sabell. §. fideiuſſor n. 21.*

743 Secus ſi aliquis eorum non ſit ſoluendo, vel nulliter obligatus, nam talis pars cæteris accreſcit, *Oinot. ſup.* Vbi intelligit ante diuiſionem, nam diuiſione facta periculum ſpectat ad creditorẽ, *l. inter eos, §. cum inter, ff. de fid. Chriſtin. dec. 79. num. 17. vol. 1.* vbi dicit tale beneficium diuiſionis non competere, quando fuit conuentum pro qua ſumma, quilibet teneretur, vbi alia *Ayllon. ad Gomes lib. 2. c. 13. n. 16.*

Et hæc diuiſio non fit ipſo iure, ſed eſt opponenda, *l. inter fideiuſſores, & l. ſi contendat 28 ff. de fideiuſſ. Herring. c. 23. p. 2. nu. 15. ſeqq. Harppreſt. inſtit. de fideiuſſ. l. 4. nu. 4. ſeqq.*

744 Tale beneficium diuiſionis non habet locum inter debitorem principalem, & fideiuſſorem, ſed inter plures confideiuſſores eiuſdem debitoris, pro vna, eadem ſumma, niſi huic beneficio ſit renunciatum, *Maur. ſup. n. 4.* Sic ſi fideiuſſor conuentus omiſerit beneficiũ diuiſionis, & ſolidum creditori ſoluerit, illud plus à creditore non poteſt repetere, *§. ſi plures, inſtit. de fideiuſſ.* & ibi *Harppreſt nu. 7. l. non recte, & l. fideiuſſor; & l. cum alter 11. C. eod. Franc. c. 50. nu. 143. Herring. de fideiuſſ. c. 27. p. 2. nu. 84. ſeqq. Marſil. de fideiuſſ. n. 27. Oinot. in d. §. ſi plures n. 16. & ſeqq. Sabell. §. fideiuſſor n. 21.*

745 Nec à confideiuſſoribus *d. gl. 4. & l. vt fideiuſſor 39. ff. de fideiuſſ. l. cum alter 11. C. eodem Harppreſt. ſup. n. 8. ſeqq.*

746 Exceptio hæc diuiſionis eſt dilatoria, & ſic opponi poteſt ante litis conteſtationem, nouel. 4. c. 1. *auth. præſente, C. de fideiuſſ. Myſing. cent. 1. obſ. 15. Gruecl. dec. 71. num. 8. Græueins lib. 2. concluſ. 27. conſid. 10. Zanger de except. p. 2. cap. 14. Gaill. lib. 1. obſ. 27. Harppreſt. ſup. nu. 26. Val. Franc. de fideiuſſ. c. 5. num. 286. ſeqq. Berlich. p. 1. concl. 11. num. 21. ſeqq. Herring. p. 1. c. 27. Maur. n.* & poſt *ibid.* Et poſt ſententiam, præſertim ſi ab illa ſit appellatum, *Maur. n. 52.*

747 Verum ſecundum alios Doctores, tanquam peremptoria, vſque ad ſententiam opponi poteſt, *l. fideiuſſor 10. §. 1. C. de fideiuſſ.* & ibi *Accurſ.* & reliqui, *Gomez. tom. 2. var. c. 13. num. 15. Val. Franc. de fideiuſſ. c. 5. nu. 160. Locamer. qq. iurid. laſ. 37. qu. 7. Harppreſt. d. §. 4. nu. 11.*

748 Hoc beneficium diuiſionis non admittitur in pluribus fideiuſſoribus, qui pro vno tutore ſpoponderunt: rem pupilli ſaluam fore, ea ratione, ne vna cauſa in plures diuidatur in pupilli incommodũ, *l. vlt. ff. rem pupill. ſaluam fore, Myſing. §. 4. inſtit. de fideiuſſ. Pichard. n. 29. Bocer. num. 208. Riterſus in fin, Knipſ bild. inſtit. 7. qu. 13. fol. 268. Harppreſt. ibid. n. 12.* vbi reſpondet contrariis rationibus, *Vidman. nu. 82. Maur. d. cap. 4. n. 41*

749 2. Non obtinebũt hoc beneficium, qui ſe fideiuſſiſſe falsò, & temerè inficiati fuerint, *l. ſi dubitet 10. §. ità demum, ff. de fideiuſſ. Hartman. pract. obſeru. tit. de fideiuſſ. obſ. 5. Paelan. de probat lib. 1. c. 17. n. 27. 61. Gabriel. commun. concluſ. lib. 5. tit. de acquir. poſſeſſ. concl. 5. nu. 13. & per totum, Pegas reſ. 3. n. 497. 505.*

750 Quod intellige ſi conuenti in iudicio in ſpecie ſe fideiuſſiſſe negauerint, ſecus ſi generaliter, per illa verba: *Nego narrata, pro vt narrantur, Myſing. in d. §. num. 569. Harppreſt. n. 15. Pegas ſup.*

751 3. Non gaudent hoc beneficio illi, qui illi renunciarunt, *Gomez var. tom. 2. c. 13.* vbi *Ayllon. num. 15. Guttier. de iuram. p. 1. c. 23. & lib. 3. pract. qq. c. 55. Berlich. p. 2. concluſ. concl. 22. num. 35. ſeqq. Herring. p. 2. c. 27. num. 73. 186. ſeqq. Harppreſt. nu. 16. 28. ſeqq. Franc. de fid. cap. 5. num. 333. ſeqq. Koppen. dec. 57. Berlich. p. 2. concl. 21. nu. 5. Gaill. lib. 1. obſ. 23. num. 21. Vidman. n. 81. 87. Maur. ſup. n. 16. 34. 41. Ayllon. ad Gomes lib. 2. c. 13. n. 16. Molina diſp. 543. n. 7. ſeqq.*

752 4. Quando fideiuſſor alium fideiuſſorem dedit, *l. ſi plures 26. §. vlt. ff. de fideiuſſ. Myſing. n. 6. Herring. d. c. 27. n. 26. Harppreſt. n. 22.*

753 5. Quando plures fideiuſſores obligantur ad factum, ſecus ſi ad pecuniam in vſu, quo fieri non poteſt, *Harppreſt. num. 23. Herring. p. 2. c. 37. nu. 91. ſeqq. Pſtor. conſ. 1. num. 58. ſeqq. vol. 2. Sixtin. conſ. 12. num. 125. ſeqq. vol 2. conſ. Marpurg. Maur. ſup. n. 49. 50.*

754 Tale beneficium diuiſionis locum habet, vbi plures pro debitore ſimpliciter fideiuſſerint, ſiue vnico actu, ſiue vnus poſt alium, in diuerſis temporibus creditorem cautum faciẽdo pro illa sũma, ad quam principalis tenetur, *Bertazol. e clauſ. clauſ. 40. gl. 2. num. 12. Herring. de fideiuſſ. c. 27. p. 2. num. 71. & ſeqq.* licet contra in diuerſis temporibus, *Maur. ſup. nu. 6.*

Tale priuilegium diuiſionis competit etiam pluribus mandatoribus, *Maur. de fid. cap. 4. n. 35. fol. 366.* Tutoribus, & Curatoribus, *n. 26.*

Idem in fideiuſſoribus iudiciariis, *Maur. num. 27.*

Idem quando tempore litis conteſtatæ ſoluendo ſunt, aliàs ſecus, *n. 28.*

Idem in fideiuſſoribus fideiuſſorum, *Maur. num. 29.*

Idem in hæredibus fideiuſſorum, *Maur. num. 30.*

755 Hoc beneficium non habet fideiuſſor, qui negauit fideiuſſionem, *l. ſi dubitetur, §. ita demum, ff. de fideiuſſ. Vidm. num. 85. Doctiſſ. D. Chauarri dedioſcalia c. 10. Rolan. conſ. 88. n. 2. Nouar. ad Franch. dec. 55. Merlin. de pignor. lib. 4. qu. 72. num. 21. Gratian. dec. 217. nu 6. Pegas reſol. 3. num. 505. Olaſe. dec. 29. Valaſc. conſult. 150. Theſ. dec. 50. num. 3. Herring p. 2. num. 237. Gratian. c. 109. Bargal. de dolo c. 12. nu. 3. ſeqq. Pegas reſ. 3. n. 500. ſeqq. Olea de ceſſ. iur. tit. 5. qu. 3. num. 20. Caballin. milleloq. 131. Hodiern. ad Surd. dec. 65. num. 10.* Vbi poſt *Marſil. de fid.* limitat ſi creditor petat plus debito, *Sabell. §. excuſſio nu. 16. Maur. ſupr. n. 39.* Niſi permittat ante condemnationem, *D. Sebettin. de Iure offer. p. 2. c. 2. ſect. 4. n. 127.*

756 Non habebat locum inter fideiussorem, & subfideiussorem, *l.si plures, §. fisci, ff. de fideiuss. Vidman.nu.86. Maur.d.cap.4.nu.37. Decian. cons.49.num.49. lib.2.* Nec habent hoc beneficium fideiussores tutorum, *Larrea alleg. 112. ex nu. 31.*

757 Nec si vnus fideiussorum redactus fuisset ad casum inopiæ ante factam diuisionem, *l.inter fideiussores, ff.de fideiuss. l.fideiussor, C.eodem, Vidm.n.8.*

758 Nec in fideiussoribus obligatis ad factum, *l.hæredes, §.an ea, ff.famil. ercisc. l.stipulationum, §.1.ff.de verb.obligat. Vidm.nu.90.*

759 Non gaudent tali beneficio diuisionis obligati insolidum, *Put.dec.277.n.2.p.1. P.Afflict.contr.50.n.51. Gomez var.lib.2.c.13. num.1. Rodoer.cons.13.n.30.& seqq. Maur.sup.num.21. 22. & num.37. Pichard. §.si plures, instit. de fideiuss.*

Beneficium diuisionis non competit, Nisi quoad alios fideiussores, *Maur.nu.33.*

Non habet locum quando est dubium, an alii fideiussores sint soluendo. *Maur. sup.num. 42. Mantica de tacit.p.2.lib.16. tit.19.n.6.7.*

Nec quando sunt fideiussores diuersorum, *l.si à Titio, §.Inter eos, & §.duo rei, ff. de fid. Maur.nu.43.*

Nec competit, quando statutum dictat, quod contra Instrumentum quarantigiatum nulla exceptio admitti possit, & creditor agat executiue. *Maur.nu.45.*

Nec in fideiubente simul cum muliere, *Maur.n.47.* Vel cum minore, *n.48. Herring. de fid.c.27.p.2.n.65.* vbi plura.

Facta diuisione, periculum spectet ad creditorem, *Maur.nu.54.*

Creditor recipiens sortem pro sua rata ab vno ex pluribus insolidum obligatis, vel earum fideiussoribus sibi præiudicat, né amplius possit insolidum petere ab vno ex eis, sed intelligitur summam inter eos pro rata diuisisse, *Costa de port.rat.q.130. Maur.sup.n.58.*

Limita, quando ille soluit partem suam virilem, secus si maiorem, vel minorem, *Ludouic. dec.Luc.21.nu.6.7. Maur.n.59.*

Limita, quando quis soluit tanquam partem ad se spectantem, secus si simpliciter soluit, *Bellon.cons.44.n.1. Maur.sup.n.60.*

Limita, quando creditor recepit partem suam de sorte, secus de vsuris, *Maur. n.61.*

Limita, quando alter ex correis efficeretur non soluendo, *Maur. num.63. Ludouic. d.decis. 21. nu.3.*

760 Tota materia cum ampliationibus, & limitationibus beneficii diuisionis tractatur per *Herring.de fideiuss. c.17.p.2. Maur.de fideiuss.c.4. fol.364.seqq. P.Molina disp.543.* Et *nu.10.* dicit: In Hispaniis non esse locum beneficio diuisionis, & sic non esse necesse illi renunciare, *Pichard.in §.si plures instit.de fideiuss.*

761 Licet, vt diximus, fideiussor non debeat molestari antequam contra principalem procedatur. Tamen in Aragonia, & Castella conueniri potest ante principalem, ad libitum, *Molin.in repert.vers.fideiussor fatigatus, Portolas ad eundem Molin.d.verb. fideiussor nu.2. Frances de competent.qu.86.nu.1.2.*

762 Fideiussores condemnati insolidum ad debitum principale, possunt insolidum conueniri pro illo, secus pro expensis dictæ litis, *Fab. in C.lib.7.tit.27.defin.13. Cancer. var. lib.2. c.5. n.116.117. Olea de cess.tit.5.qu.5.num.39.* Licet *n.40.* aliter dicat seruari.

763 Et sicut soluit expensas repetit à confideiussoribus, *Olea nu.41.seqq.* Et à debitore principali expensas, & totum interesse, *Duen. reg. 337. ampl.2. Scacc.de commerc.§.1. qu.7.p.2.ampl.8.num.237.287.* vbi quod si accepit pecunias sub vsuris in solutionem faciendam, eas etiam repetit a principali, *Fab.in C.de fideiuss.defin.8. Tusc. lit.F.conclus.314. Gratian.cap.130. nu.28. 29.c.117. Surd.dec.212. Larrea dec.37. num.37. seqq. alleg.39. Salgad.de protect.p.4.c.9.num.210.* post alios *Ayllon.ad Gomez l.1.c.13.n.25.*

764 Fideiussor propriè non dicitur ille, qui animo nouandi, pro alio promittit soluere, cum per nouationem extinguatur primæua obligatio, sed de natura fideiussionis est accedere priori, & principali obligationi, vnde talis promissor non comprehenditur sub statuto loquete de fideiussore, *Maur.de fideiuss.p.1.sect.1. nu. 8.in fin. & p.2.sect.3.c.3.n.41. & seqq. Sabell. §. expressio n.11.& §.nouatio.*

Licet quando quis se obligat, vt principalis, non retineat naturam fideiussoris, & ideò tenetur etiã si de principali obligatione non constat, *D.Calà de restit.qu.28.num.52. Gratian. c. 348.nu.26. Giurba cons.45.nu.8. Tonnut.de præcen.p.1.c.32.n.37.c.18.n.38. Bellon.de his, quæ fiunt in contin.lib.1.cap.57. num.4.* Diximus *sup. n.375.seqq. D.Calderò dec.4.n.55.* vbi Nos citat, & laudat *in addit.ad cons.87. R.Ronit. Scacc. de appell.qu.19.rem.1.concl.5.nu.33.*

765 Fideiussor obligans se, vti principalis, & insolidũ, licet respectu creditoris dicatur principalis debitor, & correus, *Fontanell. dec.472. Luca ad Gratian. c.122.* respectu tamen illius, pro quo fideiussit, & ad quem spectat commodum contractus, dicitur fideiussor, *Gratian. cap.201.num.11. cap.970. num.34. Rota in nouiss.p.6. dec.41.n.10.p.12.dec.80.num.4.seqq. Sabell.§.correus n.2. Card.de Luca de feudis disc.50. num.3.disc.100.nu.3.disc.102.nu.8. Cortiada dec. 153.num.33. D.Crespi obs.53.num.33. D. Schettin.de Iure offer. fol.102. sect.2. num.112.& fol. 109. num.129. Bottilier.de success.ab intest. theor. 46.qu.7. D.Tristany dec.24.num.21. & seqq. Nos ad Rouit.cons.34.lib.3. D.Rodoer.cons.13.*

766 Fideiussor dicitur, licet sit cum alio obligatus, si probet pecuniam ad alios peruenisse, *Gabriel.de fideiuss.concl.5. Sforz.cons.51. nu.21. Virgil. de legit.person.cap.23.num.14. Amat.res. 37.n.33. Bonior.cons.31.num.29. Inter consil.Sicul. Baron. de effect.min.ætat.circa contract.eff.20*

num.

*num.*102.*Olea de ceff.Iur.tit.*5.*qu.*3.*n.*7. *D.Crefpi obf.*83.*n.*35.

767 Item fi fideiuffor accedat obligationi iam contractæ, nam quamuis fe obliget infolidum eft fideiuffor, *Nos ad Rouit.conf.*34.*nu.*9. *lib.*3. *Amat.ref.*37.*num.*34.*Noguerol.alleg.*11. *nu.*43. *Flor.de Mena lib.*2.*qu.*5. *n.*8. poft mille *D.Cortiada dec.*155. *num.*32, Vbi dicit, quod Iura loquentia de fideiuffione, non comprehendunt hunc. Vel non renunciat beneficio fideiuffionum, & negotium ad alium fpectat, *Cyriac. contr.*101.*n.*11.

Licet plures rei debendi, fi exprefsè non obligentur infolidum, teneãtur pro rata *Lreis,§. eum tabulis,ff.de duob.reis,Gratian.c.*682.*Magon. dec.Luc.*9.*n.*32.poft mille *Sabell.§.obligatio n.*11

768 Tamen fecus eft in fideiufforibus, nam illi, licet fimpliciter fint obligati, omnes tenentur infolidũ. *§.fi plures. inftit.de fideioff.*vbi *Pichard. Oinot.Harppreft.*&alii Inftitutiftæ.Diximus *fup.*

769 Fideiuffor fi foluit creditori in eius locum fuccedit, *Giurba obf.*11.*nu.*7.8.16.*Guttier. alleg.*4.*Roderic.de concurf.credit.p.*2.*art.*1. *num.*23.*& p.*2.*art.*1.*nu.*118. *Felician.de cenfib.lib.*3.*c.*5.*n.*10 maximè ex pacto fuccedendi in creditoris locum, *Amat.ref.*7.*Rouit.conf.*48. *num.* 1.2. *lib.*2. *Thor.in comp.decif. verb. creditor, pofter. Georg. alleg.*39. *Theodor.alleg.*68. *Gram.dec.*51. *num.*2. *feqq.Larrea dec.*20.*num.*4. *Maftrill.dec.*40. *& in addit.ad Gregor.de cenfib.qu.*6. *nu.*33. *Milan.dec.* 8.*nu.*360.*dec.*13.*n.*21.*p.*1.*dec.*9.*n.*64.*p.*2.*Caftill. dec.*8.*n.*43.44.

770 Imò poft folutionem factam poteft petere ceffionem, *l.eum is,ff.de fide iuff. Vela differt.*37.*n.*14. *Hodiern.ad Surd.dec.*308.*Noguerol. alleg.*11.*n.*48. alii apud *Olea de ceff.iur.tit.*5. *q.*4. *num.*13.*& feqq. Andreol.contr.*178. *n.*28. *Capyc. Latr.dec.*33.*n.*16. vbi *Addit. Rodoer. ad Marin. c.*43. *Georg.alleg.*39.*num.*21. *Nos ad conf.Rouit.*97.*lib.*2. Qui *Olea nu.*16. aliter dicendum putat, fi fideiuffor fponte foluerit, quamuis contra fit *Andreol.contr.*360.*nu.*13.

771 Fideiuffori, poffeffori, vel correo foluenti pro debitore cogitur creditor actiones fuas cedere, *l.fideiufforibus, l.cum is, ff. de fideiuff. l.2. leg.cum alter, C.eod. Georg.alleg.*39.*nu.*22. *Olea de ceff.iur. tit.*5.*qu.*4. *Anfald.de commerc.difc.*16. *num.*6.*difc.*17.*num.*5.*difc.*21.*n.*18. *Trentl.difput. felect.vol.*2.*fol.*226.*Nos ad Rouit.conf.*52. *lib.*1. *D.Schettin.de Iure offer.§*2.*c.*1. *fect. num.*1. *& feqq.* Nifi fit renunciatum beneficio cedendarum, *Schettin. num.*81. Secus fi non fit fideiuffor, *fect.*5.*Sabell.verb.correus,§.ceffio.*

772 Et ei tradere inftrumentum crediti contra debitorum, *Anfald.d. difc.*16.17. *Grattan. cap.* 286.*num.*17.*Pafchal.de patr.poteft. cap.*8. *num.*181. *Amendol.ad Franch.dec* 108.*nu.*3.*Olea de ceff.tit.*7.*qu.*1.*num.*14.*tit.*5.*qu.*1. *nu.*33. *Ludouif.dec.*579.*Farinac.d. c.*414.*p.*1. *in pofth.& dec.*671.*p.*2.*tom.*1.*Marin.lib.*1.*c.*42.*num.*9. *Mangil. de euict.qu.*81.*nu.*11.12.*Molin.de pign.lib.*4.*qu.* 82.*num.*11.*Scace de commerc.§.*2.*gl.*5.*num.*89. *Fab.in C. tit.de fideiuff. tit.*28.*defin.*18. *D.Schettin.fup.p.*2.*fect.*2...2. *nu.*19. Vbi an fufficiat indicare Notarium, E dicit, fic, vbi limitat.

773 Immo fi eorum alter offert priori, in eius locum fuccedet, etiam fine pacto, & ceffione, *gl.in l. Arifto ff.qui pot.in pign. Amat.d.ref.*7.*nu.*1. *Georg.d.alleg.num.*22.*Roder.de ann. reddit. lib.*1. *qu.*14.*num.*21.*lib.*2.*qu.*17.*n.*11. *P. Molina. difp.* 536.*n.*17. *Villadieg.in polit.in via executiua nu.* 4. *Rota poft Olea de .*24.*n.*9.

774 Quod verum eft fi fideiuffor,nõ debitoris, fed fuo nomine foluat, alias nihil confequitur, *Carleual.d.fp.*35.*num.*5.11.*Giurb.obf.*11.*nu.*30. 31. *Nos ad d. conf.*53. *num.*2. *Schettin. fup. a.*

Et tenetur cedere contra fe ipfum. *Nos diff. conf.*53. *num.*3. Si creditor poffideret pignus ex alia caufa, & credito pofteriori, fecus fi caufa effet anterior; dummodò non difcederet à debito chirographario, *Nos ib.d.nu.*4. *D.Schettin. fup.nu.*4.

775 Et actio contra debitorem ceffa, intelligitur etiam contra fideiufforem ipfius, quamuis nihil de eo dictum fit in Ceffione, *Eeftazol. clauf.iuft.num.cl.*27.*gl.*18.*p.*2.*Giurb.fup. num.*32. *D.Schettin.fup.*

776 Et quamuis ceffionem non habeat à creditore poteft agere actione negotiorum geftorum contra correos, & confideiuffores, *Olea d.qu.*4.*Nos ad Rouit.conf* 47.*num.*16.*lib.*2. *Andreol.contr.*160.*Gizz.ad R.Latro dec.*21.*num.*11. 12. *Fontanell.dec.*216.*num.*2. *Staiban. ref.*46. *n.* 14.*feqq.*

777 Sic fideiuffor, cui fieri debet ceffio ex neceffitate, agere rectè poteft, licet totum pretium folutum non fuerit cedenti, nec fimulata erit ceffio, *Afflict.dec.*91.*num.*3. *Gomez var.tit.de fideiuff.nu.*17.*Giurba obf.*58. *num.*19. Et fic non obftat in *tex. l. per diuerfas, C. mandati*; non folum fi minus foluerit, quam ei fuerit ceffum, fed etiam fi creditor in Inftrumento confeffus fuarit fibi fuiffe folutum à fideiuffore, licet aliter appareat de actuali folutione, *Staib n. obf.* 82.*num.*40.*feqq. Cancer.var.tom.*2. *c.*5. *nu.*148. *& feqq.* Vbi an fideiuffor, cui non funt ceffæ actiones, præferatur creditoribus mediis inter folutionem, & fideiuffionem; & de creditore liberante vnum ex fideiufforibus, & referuante ceffionem faciendam aliis confideiufforibus, *Grattan.cap.*409.*n.*30.*feqq. Schettin.fup.*

Et licet aliqui dicant effe neceffariam ceffionem à creditore, qui recepit folutionem, ad hoc vt agere poffit contra confideiuffores, *l.vt fideiuffor, ff.de fideiuff l. cum alter, C. eod. Hering.de fideiuff.c.*27. *p.*3.*à n.m.*9. *Gruel. de .*80. *Cancer.var.p.*2. *c.*5. *num.*15. *Amat. ref.*37. *num.* 41. *Nouar.ad Franch.dec.*59.*V. font. concl. Iur. verb. fideiuffori, Hodiern.ad Surd.dec.*308.*nu.*30. *Cyriac.contr.*311. *num.*14. *Koppen. dec.*55. *Gratian.c.*701.*num.*6.*Capyc.Latr. dec.*153. *num.*15. *R.Marin lib.*1.*c.*65. *num.*10. .133. *num.*14. poft mille *Schettin. de Iure offerend.p.* 2. *cap.*3. *fect.* 1. *num.*2.

Nisi ipsimet fideiussores de indemnitate prouiderent, vel quando idem debitor promisit pariter indemnitatem, vt decisum refert *Cizzius ad* Capyc.*Latr.dec.32.nu.15.*

Tamen contraria opinio est verior, vt ex æquitate tali fideiussori aliquo remedio succurri debeat, nè totius fideiussionis damnum sentiat, *Herring.de fid.cap.25.à num.37. Fontanell. dec.216.Costa de remed.subsid.remed.33.n.16.17. remed.84 num.5.Merlin.de pignor.lib.4.qu.70. n. 6.7.* licet contra dicat *Andreol.d.contr.360.n.3. & seqq.* Diximus ad *Rouit.d.cons.47.n.47.lib.2. D.Sebettin.de Iure offer.p.2.cap.2. sect.2. num.2. seqq.*

Quæ conclusio non procedit si creditor succedat vni ex fideiussoribus, nam non teneretur cedere contra se ipsum confideiussori soluenti, licet secus esset si succederet correo, ad quem spectat totum negotium, & ad quem emolumentum totum peruenit, *Affl.dec.182.num.12. Olea tit.5.qu.2. nu.7.in fin. Sebettin. dict. sect.2. num.21.*

Et fideiussor si virtute cessionis, quam à creditore obtinuit, aduersus confideiussorem agat, tenetur cedere actiones etiam contra se ipsum, nè alias plus Iuris haberet quam is, à quo obtinuit cessionem, *Felician.de censib. lib. 3. c.2.num.14. Mesa lib. cap.23.num.14. Auendan. de censib. cap.100.num.13. Nos sup.num.7.Sebettin. sup.*

An compossessor teneatur cedere contra se, fideiussori. Distinguit *Felician.de censib.lib. 3.c. 1.nu.17. tom.2.* Aut possessor habet causam à debitore principali, & tunc debitum non est diuidendum, sequitur *Mesa d.cap.23.n.27. Olea d.qu.5.num.21.seqq.* vbi dicit quid seruetur hodie in cessionibus, & quæ cautelæ, *Nos sup.nu. 12.& 13.Sebettin.sup.*

Tota materia cessionis faciendæ fideiussori soluenti est apud *D.Sebettin.sup.per totam sectionem 2.fol.175.& seqq.D.Olea sup.*

778 Fideiussor potest esse simul, & insolidum obligatus respectu plurium personarum, putà respectu creditoris insolidum obligatus, & respectu alterius potest esse fideiussor, si in beneficium illius alterius sit versa pecunia accepta à creditore, Diximus *sup.num.765.D.Sebettin.sup.fol.209.* ad *text.in l.3. §. vbi duo, ff. de duobus reis, l.reos, ff.eod. Cremen.sing.38.l.sed & Iulianus, §.item si duos, ff.ad* Maced. *l.vir vxori, §.fin.ff. ad Vellcian.Surd.cons.388.nu.5. Amat.resol. 37.num.33. D.Altograd.contr.tom.2.fol.411.nu. 10. & num.25.seqq. Gratian. cap.701.nu.1. Nogerol.alleg.11.n m.40.* post alios *Nos ad Rouit. cons.34. lib.3. Staiban. obs.82.* vbi decisum per S.C. refert. *Andreol. contr.373. D.Hodiern. ad Surd.dec.308.num.4. Idem contr.44. Franch. & ibi Luca. & alij dec.55. Molign.altercat.16.num. 18.alter.62.nu.26.Palma alleg.30.nu.36. Maur. de fid.c.3. num.200. fol.369. Mansi consult.785. num.14.P.Gregor.syntagm.lib.24. num.5.6. Rub. dec.Rot.114.lib.1.Flor.de Men.lib.1. c.11.Gusm. de euict.qu.4.à n.79.Molin.de primogen.lib.4.c.7. num.12.Rodoer.cons.13.n.22 seqq.Luca de plurat hom.legal.c.53.*

779 Sed in casu, quo pecunia sit versa in beneficium vnius ex insolidum obligatis, an ille consocius, qui non habuit pecuniam, possit petere, quod creditor agat pro credito contra illum, qui habuit pecuniam, etiam suis expensis, & *Nos ibidem num.4.* probauimus sic, post *R.Marinis lib.2.cap.191. Leotard.de vsuris qu.94. num.71.72.Olea de cess.iur.tit.5.qu.5.n.17. Felician.de censib.lib 3.c.2. nu.12. Trentacinq. lib.3. var.tit. de solut.resolut.34.nu.39.* & alios *Capon. discept.113.num.11.Altograd.sup.num.32. Rouit. dec.4.num.6. D.Romagner.ad stat.Eugub.lib.2. c. 31.nu.32.seqq. Calum.Se æquit.lib.2.c.185.* licet contra decisum referat *Staib.ref.& obs.82.n.29. & 192.nu.17.seqq.*

780 Vbi limitauimus inter mercatores, vel si mercator fideiubeat, *Ansald. de commerc. disc. general.n.86.87.Sabell.§.mercator n.7.* vel si ille esset notorie decoctus, *D.Ro. oer.ad Marinis d. c.191. Boer.dec.121. Prat.ad Musfcatell. fol.776. col.1.Ciarlin. contr.95.num.21. lib.1. Sansel.204. n.11.* Vel si non opponat, *Rouit.d.dec.5.num.9. Nos ad Rouit.d.cons. 34.tit.3.n.10.*

781 Fideiussor insolidum obligatus tenetur ad solutionem tertiarum debitarum creditori, licet per multum tempus, imò numquam eas soluisset, si tamen fuerint solutæ per principalem debitorem, cum dicta solutio constituat creditorem in quasi possessione exigendi etiam contra fideiussorem, *l.fin.C.de duob.reis, Staib. obs.82. num.5.24.25.28.* vbi decisum refert per S.C. & Rotam Romanam.

782 Quia ad primam conclusionem *n.778.* fideiussoris hæres cum clausula *Insolidum* ad omnia tenetur, vt principalis debitor, *Staiban. obseru. 194. num.22.*

783 Vt fideiussor principalis obligans se tamquam principalis, *Andreol. contr.64. num.6.7. Rub. dec.114.lib.1.Mangil.de euict.qu.88.num.30. seqq.* Diximus *sup.*

784 Verum repetit à principali debitore omne damnum, & interesse, *Andreol.co tr.77.* vbi an requiratur intimatio. Dicitur in damnum, si contra eum est relaxatum mandatum executiuum, *D.Ariotti Beniell.cons.42.n.03.*

785 Et Fideiussor molestatus debet immitti in possessionem pro summa æquiualente, quando fuit promissa liberatio à molestiis, *D. Ariotti Beniell.cons.39.n.8.*

786 Si plures sint fideiussores, quibus competit beneficium diuisionis inter eos, si vnus interpellet alium, vt exigat debitum à principali, vel confideiussore, si creditore non agente, ille decoxit, liberatur fideiussor, *l. fideiussores in in id, ff.de fideiuss.Gomez var.tom.2.c.13.num.9. Gregor.Lop.in l.8.gl.4.tit.18.p.5l Io: de Heuia lib.2.commerc. terrest.c.12. nu.48. Rocc.de decoct. mercat.nota 50.n.152.*

Secus est si fideiussores renunciauerint benefi-

neficium Epistolæ Diui Adriani, nam tunc insolidum semper quilibet conueniri potest, *Pistia ad Francice proust.consi.22.n.10. D.Ferd.Infl.t.lib.3 lem.27.n.1052.*

787 Fideiussor, qui se vt principalis se obligauit, & sic se principalem debitorem se constituit, secundum aliquos non videtur renunciasse beneficio ordinis discussionis, *Accursin nouel a 4.cap.1.verb.fideiussorem, Rauenna sing.201. Decian.consf.25.num.10.vol.2. Bertazol.de clauf. cl. 39.gl.4.n.1.Monald.conf.124.lib.2.Tholos.cit.196. num.2.Guid.Papa.dec.570.num.6.Merenda.lib.9. contr.c.41.Franc.de fideiuss.c.5. Fontanell. decis. 432.Hodiern.contr.44.n.76.Capon. discept.122. Luca de plurat.hom.legal.cap.43. Capell.Tholos. qu.80.Christin.dec.135.2ol.r.*

788 Sed secundum veriorem opinionem censetur renunciasse, *Marsil.in rubr.de fideiuss. num. 62.seqq. Aufr.ad Cappell. Tholos. dec.23.* & ibi *add.Gaill.lib.2.cons.28.nu.vlt. Natta conf.52.n.1. conf 445.num.3.Afin.de execut.c.2.nu.271. Grat. resp.87.vol.1.Becc.consf.45.num.49. Put.dec.58. Muscatell.in praxi fideiuss.p.1.mod.12.nu.3.mod. 13.num.9.mod.20.nu.18. & p.2.qu.10. num.30. Gomez dec.Luc.113.nu.55.Flor.de Men.lib.1.qu. 31. Coler.de process.p.1.c.10.n.265.seqq.Zang.de except.c.15. n.9. p.2.Fachin.lib.8. cap.54. Herring.de fideiuss.p.1.cap.27. num.118. seqq. Tusch.lit.E. concl.404. num.82.seqq.lit.F. concl.310. num.10.seqq. Conciol.ad stat. Eugub. lib.2. rubr. 59.num.3.& seqq.* vbi *D.Romaguer.nu.12.Berlich.p.2.concl.23.n.4.seqq.* post hos, & alios *D. Harppreckt.d.§.4.num.32.Staiban. obs.194. Andreol.contr.52.D.Rodoer.consf.13. n.23. seqq.* post mille *Barbos.in c.2. de fid.nu.3. Besold. consf.125. nu.9.Sabell.§.excussio num.11. Rota p.9. rec. dec. 331.vol.2. Pirr. Maur. Aretin. de fid. c.3.n.32. seqq.fol.339.*

789 Fideiussor gaudet tali beneficio, *auth. præsente,C.de fideiuss. Flor.de Mena tit.1.c.11.Cusm. de euict.qu.4.à num.79.Capon.d.disc.122.Rodoer. sup.* post mille *Barb.in c.24.fid. num.2. Christin. dec.214.vol.5 Cald.de capt.c.33.Conciol.ad stat. Eugub.lib.2.rubr.59. & ibid. D.Romaguer num. 12.seqq. Sabell.§.excussio nu.8.Palma allez.42. n. 25.26.Ansald.disc.55.nu.9. Frances de compet.q. 86.nu.5.Cyriac.contr.119.290.à n.21. Duen.reg. 331.335. Treutl.disp.vol.1.e.234. Andreol. contron.52.* vbi ponit fallentias, *Hodiern. ad Surd. dec.308.nu.9.seqq. Vidman.de contractic.7. n.55. Fontanell.dec.471.num.10. Idem Hodiern. contr. 44.n.21.seqq.D.D.apud Barbosan repertor.verb. fideiussor, Surd.dec.174.218. Cald.de empt. c.33. nu.50. Herring.de fid.c.17.* vbi tota materia per numeros 319. *Maur.fol.327.*

790 Ad eò verum est, quod fideiussor non potest conueniri, nisi facta excussione cum principali debitore, quod promittens soluere sine aliqua exceptione non intelligitur renunciasse beneficio excussionis, quamuis sit principaliter, & insolidum obligatus, quia excussio est de natura fideiussionis, *Donad. de renunciat. c.29. num.vlt. Maur.de fideiuss.c.ap.3.n.1.seqq. fol.335. seqq. R.Capyc. Latr.consult.92.nu.27.seqq. Rouit. dec.5.num.6. Herring.de fideiuss.c.27 n.147. seq. Maur. Aretin.eod.tract.fol.mihi 301.n.212. Graff. de except.c.10.n.67.& seqq. Vasq.* Nisi excussioni renunciauerit *Illustr.c.33.num.10. Barbos. in l.si constante in princ.nu.116.ff.solut. matrim. Merenda lib.5.contr.31.num.1.Staiban.obs.52. nu.6. D.Crespi.obs.73.num.33. Ansald.de commerc.discurs.55.num.9. Frances sup.Ofasch.dec.2.num. vlt. Guid.Papa qu.74.570.Franc.Marc.qu.340. Mising.obs.15.cent.2.Tepat.var.tit.de fideiuss.in p in. Balb.dec.83.*

791 Alia opinio est, quod si promissor se debitorem principalem constituerit in eodem Instrumento tunc considerantur, vel vti duo correi, & excussio non est necessaria, *Castr. consf. 434.num.3. lib.1. Rodoer.lib.2.de reddit.qu.5.n. 8.Herring.de fid.disc.27.à n.79.Staiban.sup.* vbi decisum refert per S.C. *Rota p.9.rec. dec.is.951. vol.2.*

792 Si non in eodem Instrumento, sed ex Interuallo intercesserit, & simul à principalem debitorem se constituerit, & tunc ille, tamquam fideiussor considerandus sit, *Alex. consf. 33.n.10.lib.4. Rodoer.sup. Mesa lib.1.cap.13. numer.6.7.9.*

793 Item si quis intercessit pro alio, & se constituit debitorem principalem, & non se insolidum obligauerit, tunc pro fideiussore habetur, nec ad debiti ratam tenebitur, nisi prius discusso principali. Aut qui se constituit principalem debitorem cum solidi obligatione, & tunc non potest opponere exceptiones discussionis, & diuisionis, *Gomez var.lib.2.c.12. n.2. P.Affl. contr.32.n.61.Rodoer.consf.13.n.30. Card. de Luca de credit.disc.98.n.3.Gratian. c.310. nu. 27.Barbos.in c.2.n.18. de fideiuss.*

794 Distinctio cadit in fideiussore debiti, cuius obligatio consistit in dando, non in fideiussore de repræsentando, cuius obligatio consistit in faciendo, hoc secundo casu quomodocumque obligatio concepta sit, & per qualcumque clausulas, fideiussor nunquam dici potest correus, quo ad creditorem. Vnde fideiussor excusatur per moratoriam à Principe concessam, & per mortem principalis præsentandi, si principalis fiat bannitus, clericus, aut alias mutet statum, ita vt præsentatio impossibilis sit, *R.Marin.lib.1. c.133.& seqq. Card.de Luca d. disc.98.*

795 Beneuerum opposita discussione principalis per fideiussorem, possunt simul conueniri principalis, & fideiussor, *Salgad.labyr.par.1. c.23.n.40.seqq.*

796 Creditor, cui est datus fideiussor sub conditione, si principalis in solutione deficeret contra fideiussorem, nisi discusso principali, agere non potest, etiam si renunciatum fuerit beneficio de fideiussoribus, *Franc. Marc. decis. 411.part.2. Tepat.tit. de fideiuss. in princ. Gallerat.de renunciat. renunc.74. Gratian. & Luca discept.86.*

Tale

Tale beneficium excussionis habent etiam mandator, constitutor, & sponsor, Cappell. Tholos. dec.23. vbi Addit. qui secus dicunt in Expromissore, Maur.de fideiuss.cap.3 n.16. fol. 337. Nos sup. n.806.

Et non solum sunt capienda bono principalis debitoris, sed eius persona, Bertazol. de clausul.instrum.clausul.4.gl.4.nu.3.Maur.sup.n.20.

Et non solum vnus reus est excutiendus, sed omnes si plures sint, Bertaz.supr. Maur.supr. num.21.

Non solum in fideiussore laico, sed etiam clerico, Herring.de fid.c.27.n.158.Maur.n.27.

In Fideiussore de iudicio sixti, Franc.de fid. c.5.n.326.seqq.Herring.d.c.27.n.159.

Non tantum in vno, sed etiam in pluribus fideiussoribus, nisi ad vnum ex eis prouenerit pecunia, Maur.nu.29.30.

Non solum competit hoc beneficium contra debitorem, sed etiam contra hæredem debitoris, l.moschis, ff.de de Iure fisci, auth. hoc si debitor, C.de pignor. Gaill.lib.2 obs.27. num.22. Franc.de fid.c.5.n.257.

Modo debitor viuens non fuisset morosus, nam tunc excussio contra hæredem non competit, sed statim deuenitur ad fideiussorem, Cap. Tholos. decis.120.196. vbi Aufr. in addit. Muscatell.in praxi fid. p.2.qu.10.n.34. Idem dic contra hæreditatem iacentem, Gaill.d.obser.27. n.12. Maur.sup.n.31.seqq.

797 Et licet aliqui velint, etiam obligatum in solidum posse petere discussionem principalis, suis sumptibus, Hodiern.ad Surd.dec.398. n.28. Aretin.de fideiuss.p.2.sect.6.c.3.num.200. Mantica de tacit.lib.16.tit.17.nu.43.Nos ad Reut.cons 34.num.34. lib.3.D.Capon.discept.122.num.11. Mesa lib.2.c.14.nu.5. Staiban.in obseruat. ad res. 72.à num.1. de anno 1674. decisum refert Rodoer.ad Marin.lib.1.res.133. num.66. Barbos. repert.verb.fideiussor Cald. de empt. c.33. num.50. Barbos.in l.vendita,ff.de iudic.num.196.Surd.dec. 174.nu.28.dec.218.nu.13.Salgad.labyr.p 1.c.23. num.20. D.Romaguer.ad Conciol.ad stat.Eugub. lib.2.rubr.31.num.25.& seqq. Sabell. §. excussio R.Merlin.de pign.lib.5.tit.2. nu.70.& Temman. de expens.c.13.n.47. R.Marinis lib.1.c.191.

Tamen in contrarium est Andreol. controu. 51. num.11. Luca ad Gratian. cap.122. num.15. Hunn.Encicloped. Iur. p.3. tit.5.c.3. nu.29. Doctissimus D.Romaguer. ad Conciol. ad stat.Eugub. lib.2.rubr.59.nu.12.

798 Fideiussor officialium, seu debitorum fisci, & promittens indemnitatem in beneficium fisci, non potest conueniri, nisi discusso prius principali debitore fisci, Staiban.res.184.nu.62. 72. Et procedit etiam in eo, qui aliquid à debitore fisci emit, n.63.

799 Non habet beneficium excussionis, si illi expressè, & non generaliter, renunciauit, Gaill.lib.2.cons.17.num.21.Donad.de renunciat.cap. 29.n.166.& seqq. Cum iuramento, alias non n. 172.seqq. Mantica de tacit.lib.16.tit.18.n.5. Coler.de process.execut.p.1.c.10. nu.336. Vidm. sup. num.56. Luca de plur n.bon.legal.cap.53. num.8. Cappell.Tholos.dec.630. Thoming.dec.1. Gomez var.lib.2 cap.13.nu.2. Cald.de empt.c.32. nu.22. Bursatt.cons.900. nu.45. Barbos. in c.1. de fideiuss. num.3. Molina disp.545.Guttier.de iuram.p.1.cap 23.num.21.Bonden.collect.40.qu.92. Et si non opponat acta sunt valida, Salgad. labyr. lib.1.c. 23.n.78.p.2.c.5.n.32.D.Romaguer.ad Conciol.ad stat.Eugub.tit.2.rub.31.nu.28.Ayllon. ad Gomez lib.2.c.13.n.15.

800 Nec habet ille, qui fideiussit pro debitore tyrandico, rixolo, & simili, Gaill.sup. num.25. Mysing.cent.2 obs.15.num.3. Vidm.num.62. Vel superueniant inimicitiæ inter eum, & principalem, Gusm.de euict.qu.2.nu.40.Sabell.§.excussio,num,13. & nu.25. vers.vel si sit, Maur. de fideiuss.n.169.fol.356.

801 Nec habet locum in foro mercatorum, campsorum, vel si mercator fideiubeat, Ansald.de commerc.discurs.general.nu.86.87. Ayllon. lib.2.c.13.num 10. Donad.cap.29. num.53. Boer. dec.221.num.15.Gaill.lib.2.obs.27. nu.27. Vidm. sup.nu.63.Thes.dec.166.n.7. Cald.de empt.c.33. num.26. Menchac.qq.Ill.c.33.num.27 Menoch. cons.662.nu.14 Barbos.in c.2.8.de fideiuss. Sabell. §.excussio num.10. Merlin.de pign. lib.5.tit.2.qu. 69.num.44.45.

802 Non habet locum excussio de Iure Canonico, vel in Terris Ecclesiæ, Gaill.lib.2.cap.27. num.28. Gratian conel.27.consid.7. Barbos. in c.2. de fid.n.9.Donad.sup.nu.80. Nec vbi proceditur summariè, & de plano, sola facti veritate inspecta, Osasch.dec.51.Menoch.cons.25. num.13. Cald. de empt.c.33. nu.30. sed distinguunt Cornaz.dec.37.num.4. Ludouic.decis.Perus.45.num.9. Gratian consid.27. cons.3. Barbos.num.7. D.Petra in rit.217.nu.7. Caluin. de æquit. c.114. num.25. Merlin.de pign.lib.5.tit.2. qu.66. num.40. seqq. Sabell.§.excussio nu.12.D.Romaguer. ad stat. Eugub.lib.2.rubr.31.nu.37. post S.opp.Vrecol.Luca. Rodoer.Maur. fol.347.

803 Non habet locum, si pacta mercede fideiussit, Surd.cons.309. num.11.12.Magon.dec.Flor. 136.num.8.Barbos.in c.1.de fid.nu.10.

804 Non habet locum, si quis fideiubeat, vel constituat in rem suam, Caroc.de excuss.p.2. qu. 73.Besold.cons 125. n.12. contra Maur. fol.336. num.17.

805 Nec quando fideiussor habet bona debitoris penes se, Mysing.cent.2.obs.15. Maur.fol.18. num.87. Franc.de fid.c.5.num.416.Herring.c.27. num.264.Besold.sup.n.13.Merlin.d.qu.69. n.18. seqq.Sabell.§.excussio, n.14. infra n.827.

806 Hæc exceptio discussionis competit etiam tertio possessori, rei hypotecatæ, per text. in auth.hoc si debitor, C.de pignor. & hypot.auth.sed hodie, C.de obligat.& action. Vidman.sup. nu.66. Scappuc.de Salu.lib.2. qu.19. Merlin. de pignor. lib.5.tit.2.qu.69. nu.46. nisi sit renunciatum. Nos de nullit.iud.rubr.13.q.19.n.15.seqq.

807 Competit etiam constitutori, Caro..de excuss.

cuss.bonor.p.2.qu.22.Gabriel.commun.conclus. tit. de fideiuss.concl.1. nu.29. Coler.de process. execut. c.19.n.261.Besold.cons.125. num.11.12. Ayllon. sup.

808 Quæ exceptio potest opponi in vim dilatoriæ, & peremptoriæ, Boer.dec.59.nu.10. dec. 221.num.15.Berlich.pract.conclus.p.1. consid.13. num.81.& p.2.concl.24.num.127.Tusc.lit.E.conclus.403.n.44.79. & concl.406.num.8. Vidman. sup.num.65. Maur.de fideiuss.fol.359. n.92. seqq. Merlin.de pign.lib.5.tit.2.qu.71.73. Ricc.collect. 2003.Guid.Papa dec.432.num.9. de qua re latè Donad.de renunciat.cap.29.n.103.& seqq.Sabell. §.excussio n.7.

809 Et in casu, quo competit discussio, est citandus fideiussor in discussione facienda contra principalem debitorem, Palma alleg.157. num.10.Merlin.de pigno.lib.5.tit.3.qu.69.Christin.dec.215.vol.5. Rota p.9.rec.dec.202. & p.11. dec.26.n.40.seqq.Magon.dec.Luc.65. Fenzon. ad stat.Vrb.c.20.num.70.Sabell.§.excussio n.3.Maur. fol.335.n.2.

810 Fideiussori agenti contra tertium possessorem ex Iuribus cessis à creditore non obstat excussionis exceptio, Luca in spicileg.de cess. iur. qu.49.nu.2.3.

811 Fideiussor simpliciter soluens videtur soluere nomine suo, non debitoris, Vela dissert. 36.n.15. Diximus sup.

812 Et discrimen est inter vtrumque nam soli debitoris nomine, talis cessio ab initio, vel ante solutionem, vel in ipso actu solutionis, aut in continenti post, à creditore facta fuerit, ad quam faciendam creditor tenetur, alias exceptione cedendarum, repellitur, sed ex interuallo verò non alias, quam si pacto de cedendis actionibuss sibi ab initio fideiussores consuluerint, at tunc non pro extinguenda principalis debitoris obligatione soluisse videtur. Sed si proprio nomine soluerit, etiam nulla præmissa protestatione, cessio ex interuallo fieri potest, Vela sup.n.14.

813 Fideiussoris solutio obligatione non extinguit, Molina de primog.lib.4.c.7.n.10.seqq.

814 Excussionis beneficio, licet fisci fideiussorem non gaudere dicant, Bald.in l.1.n.17.C. de conuent.fisc.debitor lib.10.Menchaca contr.Ill. p. 1.lib.1.c.33.n.20.

In contrarium tamen est veritas, vt gaudeat. Amaya in d.l.n.34.Herring. de fideiuss.c.27. p.1.d a.155.Farinac.qu.25.n.171.Maur.de fid.n. 13.fol.757.

Prout, & fideiussor eius, cuius bona ad fiscum peruenerunt, non nisi prius excusso fisco conuenitur, Arias de Mesa lib.2.c.12. nu.3. Massin.de confiscat.qu.95.nu.14. Herring.d. c.27. n.155. & c.20.§.14.nu.39.seqq.Olea in addit.ad Tract. de cess.tit.4.qu.4.num.8. Maur.sup.nu.13. 22. Bertazol.de claus.Instr.cl.4.gl.3.Farinac. in praxi qu.25.n.171.

815 Fideiussor, qui habet beneficium excussionis contra debitorem principalem, si requisiuit creditorem, quod ageret statim contra principalem debitorem, si negligens sit; & interim ille decoxerit, liberatur fideiussor. Rocc. de decoction.mercat.nota.40.

816 Et licet aliqui dicant: beneficio discussionis renunciasse, si quis iuramento se obliget, Abb.Panorm.in cap.ex rescripto 9.de iureiur.Boer. dec.221.num.13. Gratian.cap.593. nu.5.6. Asin. in praxi §.31. c.2.ampl.22. num.5. Tusc. litt. F. concl.310. Marta voto Pis.119. num.6.seqq. vbi etiam si adsit guarantigia, Barbos. in d.c. ex rescripto de iur.iur.n.o.qu.31.n.87.seqq.cons.165. Donad.de renunciat.c.29.nu.103.107. aliique apud Harppreck.in d.§.4.n.41. in princ. Herring. sup. Conciol.ad stat. Eugub.lib.2. rubr.59. Barbos. in c.2. de fid.num.4. Vel guarantigia, vel obligatio Cameralis, Marta vot.Pisau.119.n.6.seqq. Tusc. lit.F.concl.310.Graff.de except.c.10.n.61.Sabell. §.excussio n.9.Luca ad Marin.c.191.

Tamen alii verius dicit contrarium, nam iuramentum sequitur naturam actus, super quo interponitur, Alciat.in c. cum contingat nu.174. de iure iur. Franc.de fideiuss.c.5.nu.386 seqq. aliique apud Harppreck. num.51.seqq. Herring.sup. Nec sufficit renunciatio omnibus beneficiis, nam non censetur renunciasse beneficio discussionis, Donad.de renunciat.c.29.nu.vlt. Barz. dec.20.n.28.Caluin.de æquit.lib.2.c.186.

817 Non gaudet beneficio discussionis, si debitor principalis sit absens in longinquis partibus, vt sic sine incommodo magno non possit conueniri, vel præsens, sed latitet, Gaill. lib.2. obseru.57. num.35.Ansald.disc.12.num.8. Barbos. in cap.2.de fid.nu.12.Maur.fol.415.316.Vidman. de contract. c.7. num.60. Vbi quid si tam principalis, quam fideiussor sint absentes, vt conueniendus sit proximior, Herring.sup. Gratian, cap.230. 721. num.19. Barbos.in l si constante 22 ff.solut.matrim.Castill.lib.4.contr.26.num.30.cap. 40.num.68. Harppreck. num.50. Diximus sup. Item vbi debitoris bona non in propinquo, sed in remoto iudicii, vbi disceptatur loco, essent sita, ita quod difficilis, & incommoda creditori eueniat principalis excussio, Thes.dec.405 nu.3. Bernard. Grauet concl.27. §.3 cons.1.nu. 13.Barbos.d.c.2.n.17. Item vbi principalis esset mortuus, post alios Barbos. ibid. Zacch. de salar.qu.108.num.22.Ciarlin.contr.95. nu.22.seqq. Thes.dec.40. vbi distinguit de territorio propinquo, vt remoto, Antonell.de loco legal lib 2. c.1.qu.4. Ludouis.dec.406. num.10. Christin.dec. 136.vol.2. Saofel.det.360.num.11. Sabell. §.excussio num.8.& 16. D.Romaguer. ad Conciol. ad stat.Eugub.lib.2.rubr.31. num.38. Vel quando super bonis debitoris, veluti sitis extra Statum, fieri nequit executio, nisi reportetur: Exequatur, Ansald.disc.92.num.53. Donad.sup. num.54. Carleual.de iudic.tom.2.qu.18.nu.2. Aug.Barb s. loco 73.n.4.

818 Non est locus beneficio discussionis, quoties debitor est notorie non soluendo, l. nam is nullam 6.ff.de dolo mal. Marsil.in rubr. de fideiuss. nu.10.

*num.*10.*Gaill.obs.*27. *nn.*14. *seqq. Gomez & ibi Ayllon.tom.*2.*cap.*13.*num.*14. *Mantica de tacit. lib.*16.*tit.*17.*num.*20.*Vidman.sup.num.*59. *Herring.sup.D.Crespi obs.*73.*num.*49. *Barbos.in c.*2. *de fideiuss.num.*17.*Gald.de empt. cap.*33.*num.*18. *Vin.dec.*269. *Iannin.de cit.reali c.*1.*nu.*399.*Graeuei ad pract.*Cam.*Imper. concl.*27.*consid.*11. *Salgad.labyr.p.*1.*cap.*23.*num.*19.*D.Petra in rit.*288. *num.* 135. *Merlin.de pign. lib.*5. *tit.*2.*qu.*60. *n.*7. *seqq. Sabell.§.excussio num.*15.Rota *post Olea dec.* 24.Rota *p.*14.*rec. dec.*408.*num.*8. *Bich.dec.*484. *Sanfelic.dec.*104.*num.*11.*Gratian.cap.*723.*n.*19. *seqq. Andreol.contr.*11. *Donad.de renunciat. cap.* 29.*num.*115. *& seqq.Maur.fol.*357.*nu.*173.*seqq. & num.*71. *Harppreɛt. sup.num.*51. Nisi adsit pactum expressum discussionis, *Andreol. contr.* 11.*nu.*11. Vel nisi diuitiæ superueniant etiam post litem contestatam in fideiussore, *Vidman. sup.n.*68.*Maur.sup.Luca ad Marin.c.*191.

819 Non est locus tali beneficio, si fideiussor fidem suam se interposuisse inficietur, & mendacij deinceps conuincatur, *l.si dubitet.*10.*§.*1. vbi *glos.& Angel.Imol. Castr.& alij,ff.de fideiuss. Vidman. sup.num.*58.*Mantica de tacit.lib.*16. *tit.* 27.*num.*36.*Hodiern.ad Surd.decis.*262.*num.*20. *Olea de cess.iur.tit.*5.*qu.*3.*num.*10.*fol.*284. *Herring.sup.Gomez var.lib.*2.*cap.*13. *num.*14. *Pegas res.*3.*nu.*498.505. *Cald.de empt. cap.*27. *num.*1. *cap.*33.*num.*20.*Barbos.in d.cap.*2.*num.*6. Merlin. *de pignor.lib.*4. *qu.*72.*num.*24. *Doctiss.* Chauarri *didascal.cap.*10.*Sabell.§.excussio num.*16. *D.Romagner.ad Con.iol.ad stat.Eugub. lib.*2. *rubr.*31. *num.*39. *Donad. de renunciat. d.cap.*29.*num.*56. Maur.*infra n.*133.*seqq.& nn.*114.*seq. Harppreɛt. sup. num.*51. *seqq.* Nisi ex ignorantia probabili fideiussor negaret, *Pegas d.res.*3.*num.*507. post *Herring.Hodiern.Gratian.Castill.Castr. Gallerat. Barbos.*& alios. Competit, vel nisi ante litem contestatam pœniteat, M*aur. de fid. num.*157. *fol.*355.*Luca ad Marin.c.*191.

820 Non habet locum in causa appellationis, *Caroc.de excuss.bon.qu.*9.*num.*1.*p.*3. *Franc. de fid.cap.*1.*num.*278.*Graeuei concl.*27. *pract.Imper. consid.*11.*Barbos.d.c.*2.*de fid.n.*13.

821 Non est locus tali beneficio si pater pro filio fideiussit, *Boer.dec.*221.*num.*13.*Gaill.obseru.* 127. *num.*39. *Donad.de renunciat.cap.*29.*nn.*52. *Maur.de fideiuss.num.*100.*fol.*346.*Harppreɛt.nu.* 56.*Herring.sup.Barbos.in d.cap.*2.*de fid. num.*11. *Maur.fol.*359.*n.*194.

812 Non habet locum in agente hypotecaria aduersus tertium possessorem, quando fuit renunciatum excussioni, *Sabell.§. excussio num.*9. *Gamez dec.*372. *Franc.de fid.c.*5. *num.*149.418. *Thes. dec.*51. *num.*4. post alios *Barbos.d.cap.*2. *n.*14.15.

823 Non est locus si fideiussor debitori succedat, *Vidman.sup. Herring.sup. Berlich.p.*2. *concl.* 24.*num.*101.*Merlin.de pign.lib.*5.*tit.*2.*qu.*69.*nu.* 18.*seqq. Sabell.§.excussio num.*14. *& §.hæres nu.* 22.*Treutler.disp.*25.*vol.*1.*tit.*2. *Caroc. de excuss. p.*2.*q.*57. nisi adsit inuentarium, *Donad.ibid. Maur.de fideiuss.fol.*360.*num.*203. *& num.*207. *fol.*350. Vbi nec quando apud fideiussorem sunt bona debitoris, *num.*104.*Nos sup. nn.*805. *Harppreɛt.n.*57.*Luca ad Marin.c.*191.In omnibus his casibus, neque potest petere discussionem suis expensis, *Andreol.contr.*52.*num.*12. de hoc beneficio latissimè *Herring.d.c.*17.*p.*3. ad ipsum remictimus DD.Lectores.

824 Beneuerum fideiussor administratoris non potest cogi, nisi liquidatis computis cum illo, quamuis sit renunciatum beneficio discussionis, & sit obligatus insolidum, *Andreol.contrau.* 39.*n.*1.*seqq.Gratian.vbi etiam Luca discept.*86.

Ità etiam fideiussor indemnitatis, *Bobadill. lib.*5.*polit.c.*4.*num.*85.*Carleual.in apologia decis.* 69 *num.*9. quidquid dicat *Barbos.d.c.*2.*n.*5.*infra*

An fideiussor dotis? *Amat.res.*92.

Non fit quando creditor babet bona sui debitoris specialiter obligata cum clausula *constituti*, vel *precarij*, *Thes.dec.*50. *Franch.decis.*587. latè *Donad. de renunciat.cap.*29.*num.*62.*& seqq.* vbi hoc plenè probat *Gratian. disc.*58. *num.*8.9. *Thes.dec.*215.Merlin.*de pign.sup.qu.*69. *n.*23. *& seqq.* vbi limitat, *Sanfel.dec.*115.

Nec fit excussio quando fuit reseruatum dominium, vel ipsamet res alienata debetur per rei vendicationem, nisi in casu speciali, *auth.contra cum rogatus. C.ad Trebell. Altograd. cons.*9.*n.*100.*& seqq.lib.*1.

Non fit excussio in depositario, etiam Rei hypotecatæ, *Soccin.reg.*134. *in* 7.*limit. Anna sing.*145.*Fusc.sing.*30.*& seqq.Ludouic.decis.*105. *num.*3.*Donad.d.c.*29.*n.*66.*& seqq.* vbi latissime de priuilegiis Depositi, & de illis factis in publicis Bancis huius Ciuitatis, & de aliis,

Non fit excussio quando adest debitor certæ speciei, *Peguer.dec.*73.*nu.*45.*Donad.n.*83.*Maur. n.*99.*fol.*349.

Nec in iudicio, in quo proceditur sola facti veritate inspecta, *Mastrill.dec.*109.*n.*4 *seqq.Pac. Iord.lucub.fol.*467.*Merl.de pign.lib.*5.*tit.*2.*q.*69. *n.*40 *seqq.Maur.de fid.n.*75.*seqq.fol.*36. vbi dicit esse Iudici arbitrarium.*Luc.sup.* Staib.*res.*67.96.

Nec quando proceditur de bono, & æquo, *Fontanell.de pactis gl.*9.*claus.*4. *num.*48. *Donad. sup.num.*84.85.*Maur.nu.*111.*fol.*350. Quod intellige de illa excussione, quæ respicit ordinē iudiciarium, non interesse partis, nam hæc nō potest omitti, *Sabell.res.*91.*Sanfel.dec.*204. *nn.* 10.*Christin.dec.*224.*num.*22. *vol.*5. *Caluin. de æquit.lib.*2.*cap.*114.*Ciarlin.contr.*185. *Sabell. §. excussio.num.*4.5. *Romagner.ad stat.Eugub.lib.*2. *rubr.*31.*n.*25.*seqq.*

Non habet locum in redditibus debitis per plures, *Gratian.cap.*141. *num.*3. *Mandell. cons.* 875.*num.*23. *Asin. in pract.§.*31.*c.*2. *ampl.*2. 22. *num.*9. Rol.*à Valle cons.*79. *num.*15. *lib.*1. *Peregrin.dec.*48.*nu.*2. *Blanc.de compromiss.qu.*4.*n.*10. *Donad.sup.nu.*86.

Nec quando agitur iure cesso, *Menoch. cons.* 1249.*n.*4.*Thes.dec.*52.*Donad.n.*91.

Nec in contractibus bonæ fidei, *Cassan.*

sup.

sup. consuet. Burgund. rubr. 5. §. 2. nu. 11. Donad. sup. n. 92.

Nec quando agitur cum nomine debitoris creditori obligato, *Neguf. de pignor. p. 8. membr. 3. n. 19. Sola ad decret. Saband tit. de excuss. gl. 3. n. 9. Ludouic. decis. Perus. 45. n. 13. Thes. dec. 51. n. 8. Donad. n. 93. Mastrill. dec. 118. n. 35.*

Nec quando excussio esset impossibilis, quia præscripta esset actio personalis, & sola hypotecaria superesset, *Negusant. de pign. 1. membr. 8. part num. 33. Donad. sup. n. 94.*

Non habet locum in Actuariis huius Regni Neap. per *pragm. 17. de actuar.* qui post quatuor menses à die instantiæ creditoris, tenentur de proprio, absque alia excussione principalis, & fideiussoris, *Ronit. dec. 89. num. 13.* vbi nostra Addit. licet de Iure aliter esset, *Ludouic. decis. Perus. 33. num. 1. 2. Montan. de tut. tit. de satisd. tut. num. 33. 34. Donad. sup. num. 99. seqq. Thor. in comp. dec. p. 2. verb. actuarius.* Et tenentur etiam ipsorum hæredes. *Ronit. d. dec. 83.* Et est obligatum etiam ipsum officium, *Donad. sup. n. 102.*

Nec in acceptante litteras cambii, *Rota Rom. apud Mandos. de Cam. p. 1. §. 2. de com. ab obligat. Camer. fol. 877. Turri de camb. disp. 2. qu. 12. n. 26. Rota Gen. dec. 168. n. 2. 3. Alex. cons. 94. n. 5. vol. 3. Donad. sup. n. 105.* Et inter mercatores, & capserios, *Donad. sup. Maur. n. 112. seqq. fol. 350. seq. Bolan. in Curia Philipp. tom. 2. verb. falidos n. 50.*

Nec fideiussor ludi, cum vt plurimùm præmium, & pignus capit, *Maur. d. fid. r. 202. f. 360.*

Nec vbi fideiussor in sua obligatione promisit statim, illicò, subitò, & contestim soluere, vel similibus verbis vsus fuerit, *Maur. sup. num. 201.*

Nec quando se obligauit soluere ad omnem creditoris nutum, *Maur. n. 74.*

Nec quando fideiussor promittit, quod principalis obseruabit, alias de suo, *Maur. n. 33.*

Nec quando fideiussit de iudicatum soluendo, *Sabell. §. excussio n. 17. in fin.*

Nec est necessaria excussio, quando fideiussor eam semel fieri impediuit, principalem debitorem eximendo à carceribus, vel eum hortando ad fugam, vel aliis similibus modis, *Marsil. de fideiuss. nu. 15. seqq. Herring. c. 27. num. 238. seqq. Maur. c. 3. n. 109. Merlin. d. q. 69. n. 47. Sabell. §. excussio n. 10.*

Nec quando quis fideiussit in iudicio pro fisco, Republica, Principe, vel alios Potenti, & difficilis exactionis, *Maur. d. c. 3. nu. 91. 92. 153. 164. seqq. Amat. dec. Ferr. 38. Merlin. de pign. d. q. 69. n. 50. Sabell. sup. nu. 13. 15. in fine.* Nec debet petere excussionem Princeps contra eum, pro quo fideiussit, *Herring. de fid. c. 27. n. 296.*

Nec quando ipse principalis recepit pecuniam, *Maur. d. c. 3. num. 84. Sabell. num. 18. vers. nec quando,* Vel si aliquid sibi pro sui cautela assignare fecerit. *Idem Maur. n. 87.*

Nec quando fideiussit pro naturaliter tantum obligato, *Maur. c. 3. n. 90. Sabell. sup.*

Nec quando quis fideiussit in criminalibus, *Marsil. de fideiuss. p. 2. sect. 6. c. 3. num. 198. Sabell. sup. n. 17. Maur. sup. n. 94. seqq.* Vel in debito procedente à crimine, *Maur. n. 98.*

Nec quando debitor rem actualiter tradidit creditori, si cadat ab eius possessione, & agat hypotecaria ad recuperationem, *Merl. n. d. qu. 69. n. 26. Sabell. n. 18.*

Excussio quando ordinatur à statuto, est facienda etiam in casibus, quibus de Iure est facienda, nam statutum regulatur secundum ius commune, à quo declarationem, & interpretationem passiuam recipit, *Thes. dec. 53. Sabell. res. c. 91. n. 4. 5. & §. excussio n. vlt.*

Benè exceptio excussionis, licet apposita, vti dilatoria, & ante litis contestationem, non annullat processum ante actitatum, cum possit replicare creditor, debitorem non esse soluendo, vel esse inopem, quo casu inopia probata, proceditur absque attentione exceptionis oppositæ, possessorem condemnando, & exequendo, *Salgad. labyr. p. 1. c. 23. n. 50. seqq.*

Sic in eodem iudicio potest agi contra fideiussores, seu tertios possessores, & principales debitores simul, & eos condemnare facere, prius executionem decernendo in bonis principalis, & in subsidium in bonis fideiussorum, & possessorum, *Salgad. d. cap. 23. num. 51. 57. & 58.*

Exceptio hæc excussionis, si altiorem non requirat indaginem, & facile probari possit liquidatio bonorum debitoris, tunc opponi potest in iudicio Saluiani interdicti, aut alio quouis summario, & executiuo, *Altograd. contron. 86. num. 10. seqq. Bonden. colluct. 49. nu. 106. D. Romaguer. ad statut. Eugub. rubr. 31. lib. 2. num. 32.*

Secus si requirat altiorem indaginem, *Altograd. num. 6. seqq. D. Romaguer. sup. num. 33.* qui ita dicit esse intelligendos DD. citatos à *Bonden. collucт. 49. n. 88. 403. d. D. Scoppa ad Gratian obs. 25. Vrceol. consult. 22. n. 23. 26. Luca ad Frãch dec. 270. Conciol. de hæred. simpl. & qual. f. art. 4. n. 91. seqq.*

Alia de beneficio excussionis ponunt *Alderis. de assistentia qu. 28. 29. 31. Barbatus, Benedictus de Banzis, Plombinus, Tepat. var. sent. tit. 282. Berlich p. 2. conclus. 24. Farinac. in repert. Iudic. quæst. 27. Fontana in Anamologia, Georgius Adamus Struuius, Samuel Stryckius, Virgil. de legit. person. cap. 24. num. 37. & seqq. Ayllon. ad Gomes. lib. 2. cap. 13. numer. 15. Noguerol. alleg. 2. ex 112. alleg. 4. num. 49. alleg. 19. 29. 39. Carleual. de Iudic. disp. 18. Salgad. labyr. part. 1. cap. 23. & p. 2. c. 5. nu. 25. Donad. de renunciat. c. 29. D. Pegas resol. 3. num. 361. & seqq. Acosta de priuil. credit. Rodriq. eodem tract. Mendo in praxi, Caroc. tract. de excussione bonorum, Fermosin. in cap. fin. de libell. oblat. quæst. 4. Themud. decis. 49. 50. Gair. de credit. Phœb. decis. 116. part. 2. Pereira decis. 7. 16. 23. 39. 44. 70. 107. Barbosa in cap. 2. de fideiuss. Guttier. de iuram. part. 1. cap. 21. Castill. lib. 4. contr.*

contr.cap.26.n.30.c.40.ex n.68. Hermosill. l.55. tit.5.p.5.gl.7.n.49.50.

825 Non valet fideiussio pro summa incerta, *l.si ita stipulatus.ff.de verb.obligat. Decian. cons. 93.num.10.11.vol.2. Herring.de fideiussor.c.10. num.71.* Nam incertitudo vitiat actum, post mille *Vaz axiom.Iur.verb. incertitudo. Gratian. c.640.num.29.c.682.nu.7. c.713.nu.7.8. c.736. n.61.c.742.num.15. Mangil.de Imp.q.72.n.18.*

826 Fideiussor in Iudicio de expensis soluendis non tenetur ad maiorem summam duc.30. *Auth.libellum C.de litis contest. Rouit.in pragm.1. de expensis num.32. D.Roman.de præstantia Sacri Consilij præst.47.n.17.*

Valet fideiussio pro summa incerta, certificanda tamen, factis calculis, nam est certum, quod per relationem ad aliud fit, *l.4.§.si Iudex, ff. de re iudic. l.vbi autem, §.1.ff.de verbor. obligat.l.per ff.de sent.qua sine cert.quant.profer. l.si ita stipulatus à Seio,ff.de verb.obligat.Decian. cons.72.nu.11.vol.2.Maur.de fideiuss.cap.24.fol. 497.& cap.60.nu.509. Herring.de fideiuss.c.10. num.70.& seqq.& c.25.n.23.seqq.Gratian.c.366. n.8.cap.742.n.56.Vaz sup.nu.38. Amat. decis.4. Altograd.contr.83.n.9. tom.2.* vbi dicit non extendi ad incognita *nu.36.* Vbi *n.6.* & 8. dicit fideiussionem posse præstari pro debitis futuris, & incertis explicando, vt sup. *Luca ad Gratian.c.86.n.3.*

827 Sed fideiubens in folio albo subscribendo
an teneatur videndi *Merlin.dec.90.Staiban.res.*
& obs.169.num.13.seqq. Doctissimus Domin. An-
sald.de commerc.discurs.35. Prac.obs.21. P.Mol-
fes.sup.consuet.Neap.p.8. qu.4. vbi plures casus
828 distinguit *Giurba obs.49.n.19.Surd.cons.28.n.*
118.Caroc.dec.5.Cabal.cons.11.Turret.consil.65
num.12.seqq. vol.2. Costa de claus.conuent. clau-
sul.68. Card. de Luca de credit. discurs.81.de
Iudic. discurs.29. num.27. Merlin. *de pignor.*
lib.1. tit.3. quæst.33. & decis.16. Vrseol. de
transact. quæst.3. num.12. seqq. Palma alleg.94.
Duran. decis.232. 282. 368. Rota part.13.rec.
dec.308. Sabell. lit.S.§.8. n.9. Barz. dec.21.&
112.Serafin.dec.973. Addit. ad Burat. decis.419.
Angel.de confess. lib.2.qu.8. Nos de nullit.Iudic.
rubr.11.q.25.

829 Sic facta vi, metuque fideiussio nulla est, sicut & dolo, & fraude, & blãdis, & dolosis verbis facta, *Maur.de fideiuss.c.62.63.& 64.& c.43. fol 624.fol.510.Herring.de fideiuss.c.19.nu.25. 29.seqq.Afflict.dec.148.Farinac.qu.35.Auendan. de metu lib.2.c.6.nu.70.seqq.Pacian.de probat.lib. 1.c.19.nu.70.Grass.de except. except.11.nu.101. Franc.de fid.c.3.nu.45. R.Marinis ad Reuert. dec. 386.* Diximus *lib.1.qu.11.12.14.*

830 Quod procedit, tam si debitor, quam si creditor, quam alius metum inferat, *Auendan. ibid.vers.nec interest.*

831 Ideò si quis per metum reus sit constitutus, & fideiussorem volentem dederit, & ipse, & fideiussor liberatur, si solus fideiussor metu accessit, non etiam reus, solus fideiussor liberatur, *Auendan.sup.n.72.*

832 Item si quis per vim sisti promittendo, postea fideiussorem (intellige etiam per vim) primam vim ex post facto ratificare videatur, is quoque liberatur, *Auendan.ibid.*

833 Si fideiussio non valet, vt fideiussio, quo ad formam valet, vt iussio, *§. item inutilis instit. de inutil.stipul. Maurus de fideiuss. c.65. fol. 511.Herring.eod.tract.c.11.n.154. seqq. Auend. de metu lib.2.cap.6.*

834 Fideiussio ex errore facta non tenet, etiam
si error sit Iuris, *l.si quis, ff. de fideiussor; l.si Ti-*
tius.49. §. huic similis, ff. eodem. Ea ra-
tione, quia errans non consentit, *l. si per erro-*
rem, ff. de iurisd.omnium iudic.l.cum testamentum,
C.de iuris, & fact.ignor.l.sed hoc ita, ff.de aqua
pluu.arc.l.non idcirco, C.de iur.& fact.ignor.Her-
ring.de fideiuss.c.19.nu.1.& seqq.Maur.de fid.fol.
509.c.61.Ancharan.cons.218. nu.2. R.Rouit.dec.
835 *19.n.17.* Quo ad cæteros contractus, & actus
Sabell.§. error, Diximus *Nos tom.1. qu.9. An-*
sald.de commerc.disc.22.n.7.8.

836 Sic fideiussor non obligatur, nisi in Instrumento fideiussionis adsit clausula: *Sciens se non teneri, sed teneri volens*, quæ clausula excludit omnem præsumptionem erroris, *Bertazol.de claus. cl.19.gl.3.nu.1. Maur. de fideiuss.fol.473. cap.46. Sabell. lit.F.nu.10.vers.quod non obligetur,* quid si adsit clausula: ex certa scientia, *Sabell.sup.§.Error. Ansald.de commerc.disc.22. nu. 14.in fine.*

837 Sic fideiussio præstita, sub aliquo supposito, quod non subsistat, non tenet, *Ansald. de commerc.disc.59.n.33.* intellige *n.37.39.*

838 Ita etiam fideiussio sine causa facta non tenet, quia præsumitur error, quamuis per stipulationem fiat, *Maur.de fideiuss. fol.476. cap. 47.Marsil.de fideiuss.in rubr.qu.41. nu.318. Decian.cons.72.n.8.vol.2.*

839 Vel cum causa falsa allata per creditorem, secus per principalem debitorem, *Censal. decis. 48. in fin. Capon.discept.113.n.27.*

840 Limita 1. quando fideiussio sine causa est facta cum iuramento, *Soccin.iun.cons.106.n.26. vol.3.Marsil.qu.45. n.321. Decian.cons.72.n.9. Maur.sup.n.26.*

841 2. Quando probatur amicitia inter fideiussorem, & principalem, *Maur.n.27.*

842 3. Quando fideiussio est facta in iudicio, *Maur.n.28.*

843 4. Quando coniecturis constat, quod promittentes, & fideiubentes voluerunt donare, & fideiubendo se obligare, *Maur. nu.29.* Qui *n.30.* dicit, quod quando de alia causa non apparet, & fideiubentes sciunt se non debere, nec in aliquo obligatos esse, & sine causa promittunt, censentur donare, *l.cuius per errorē, ff.de reg.iur.Corn.cons.121.n.8.vol.4.*

844 5. Quando cautio tendit ad liberandum, *Corn.cons.104.n.12.lib.2.Maur.nu.31.*

6. Quan-

845 6. Quando fideiussio est conditionalis, nam tunc conditio pro causa habetur, *Afflict. decis. 389.n.3.*

846 7. Quando fideiussor se obligauit ex certa scientia, licet sine causa, *Alex.cons.157.n.10.lib. 6.Maur.n.34.*

847 8. Inter mercatores, *Maur.n.9.35.*

848 Multi tenent sine causa valere, maximè quando in fideiussione apponuntur illa verba: *Sciens se non teneri, sed teneri volens*, cum causa sit, scientia se non teneri, *Marsil. sing. 482.nu.2.seqq. Decian.d.cons.72. num.8. Roman. cons.87.*

849 Imò si principalis obligatio sit cum causa, & valida, fideiussio aliam causam non requirit, sed illa sufficit, & satis pro causa allegare, & docere de obligatione principalis debitoris, *Decian.sup.Gozad.d.cons.61.col.fin.Phanuc.de Inuent.ar.p.5.num.125. Mantica de tacit.lib.6.tit.8. Maur.sup.n.41.42.*

850 Error circa causam si sit expressa non potest allegari, secus si non sit expressa, *Cyriac. contr.181.n.87.Rocc.resp.4.nu.16.lib.2.*

Et error si non sit circa causam finalem non iuuat, *Roccus sup.n.15.*

851 Sic fideiussio non extenditur ad incognita, *Rota dec.156.num.6.p.5. rec. Surd. cons.431.nu. 73. Gallerat.de renunciat c.2. nu.44. Mantica de tacit.lib.3.tit.2.nu.39. Bald.cons.141.col.2.lib.5. Altograd.contr.83. num.36.* Ideò, licet obligationi, cui iam sit præscriptum, secundum *Vasq. Ill. contr.53.* non possit accedere fideiussio, Tamen contra dicit *Balb.de præscript. p.3. qu.10.* Verum hoc intellige si fideiussor sciens intercessit, secus si ex errore, *Franc. de fideiuss. c.3.0.19. Trentler.select.disp.vol.2.fol.232.*

852 Limita 9. quando in actu præcedenti de causa fuit tractatum, quia tunc actus sequens, cum præsumatur factus cum illa causa, licet in eo causa nulla exprimatur, nihilominus cum præsumatur in eo repetita, & tacitè subintellecta dicta causa, valet, & tenet, *Alex. cons.25. col.vlt.& cons.197. num.12.lib.2. Aleat. de præsumpt.reg.2.præs.24.nu.2. Menoch.de præsumpt. lib.3.præs.49.n.4.& lib.6. præs.12.num.10.Mascard.de prob. conclus.614. num.4. Decian. resp. 72. num.8. lib. 2.* nam stipulatio, & promissio recipiunt interpretationem ab actu antecedēti, & actus præsumitur factus in executionem causæ præcedentis, *Cranet.cons.231.nu.12. dec. 226.nu.5.Osasch.dec.51.n.17.Menoch.lib.2.præs. 74.0.3.lib.3.& præs.134.n.30.*

853 Et in proposito est notandum, quod fideiussor, quando pro alio se obligat requiritur causa, sed respectu sui alia causa non requiritur, nisi vt alienæ obligationi accedat. *Soccin. iun.cons.69.num.5.vol.2. Cæsal.cons.603. nu.37. vol.4. Decian.d.resp.72.n.8. Fanuc.de inuentar. p.5.n.125.Gozadin.cons.61.col.fin.Mantica de tacit.lib.6.tit.8.n.1.Maur.d.c.47.n.40.seqq.*

854 Quæ diximus *num.452. & seqq.* de actibus, & contractibus, qui pendent à voluntate duorum, & interpretandus est in contractibus onerosis, in quibus obligatio oritur ex vtraque parte, & ideò magna iniuria fieret contrahenti, si per occultam protestationem eluderetur contractus, *Ayllon. ad Gomez var. lib.2.c. 13.n.13.* Si autem actus pendeat ex voluntate vnius tantum, vt in vltimis voluntatibus, & contractibus lucratiuis, qui continent donationes gratiosas, & liberales, protestatio valet, & vitiat subsequentem actum, quia nulla fit iniuria contrahenti, nec aliquid ei demitur, sed tantum beneficium non confertur, *l. qui in aliena.§.fin.ff.de acquir.hæred.l.si quis in princ.testam.ff.de leg.3.& l.si mihi, & tibi, §.in lege.ff.de leg.1. & in l.si ita scriptum.ff.eod.Gait.de credit.p.2.tit 8.n.1674. seqq. Barbos. axiom. 195.R.Marin.lib.1.c.90.nu.11.24. Amat.ref.70. 70. num.10. Trentacinq.lib.1.var.tit.de his, quæ met.caus.fiunt resol.1.num.38. Montan. contr.27. Cancer.var.p.3.c.1.nu.106. seqq. Botteller. de success.ab intest.theorem.90.nu.13.Surd. de alim. tit.1.qu.53.& tit.6.qu.3.& qu.8.n.66. Mantica de tacit.lib.6.tit.7. Olea de cess.iur.tit.8.qu.1. nu. 14.Nos ad Rouit.cons.65.lib.2.& ad cons.6.n.19. seqq.lib.3. Larrea alleg.35. n.10.lib.1. Cammerat.resp.1.n.114. Castill.tom.3.contr.59. nu.23. Noguerol.alleg.2.10. ex n.57. alleg.38. ex n.43. Pegas res.14.n.48.& res.3. nu.297. seqq.* Idem *Noguerol.alleg.29. num.68. Velz dissert.41. n.26. Ciarlin.contr.163.num.33 Ayllon.sup. Salgad. labyr.p.1. c.38. ex nu.30.* De protestatione latè *Don d.de renunciat.tom.1.cap.1.num.46.& seqq. D.Pegas d.res.13.per totum*, vbi tota materia, de qua *Nos sup.num.452.& seqq.Baron. de citat. sing.112.tom 2. Scacc.de appell.qu.6.n.9.11. qu. 12.nu.107.q.13.nu.52.qu.14.15.n.181.seqq.q.17. lim.2. n.25.& seqq. Olea sup.n.8.seqq.*

855 In censibus protestatio de contrahendo iuxtà formam bullæ Pii V. si sit verbis amplissimis concepta, cum clausula *non aliter*, *nec alio modo*, & quod si quid adsit contra dictam Bullam habeatur pro non apposito, præseruat contractum censualem non obstantibus pactis illicitis, quæ reiciuntur, & habentur pro non appositis, *Cenc. de censib.qu.61. Gratian.cap.141. num.18.seqq. c.751.n.39. c.777.n.8.seqq. Mi. balor. de fratrib.p.3.cap.vlt.in fin. Thomat.dec.101. Sperell.dec.28.num.36.* qui dicit, quod circa formam non suffragatur, puta si census esset super re non fructifera, vel pecunia non adesset numerata.

856 Fideiussoris essentia est, vt diximus *nu.787. & seqq.* vt prius discutiatur principalis debitor, & postea cogatur ipse ad soluendum, *Auth.præsente,C.de fideiuss. Gutier.de iuram. p. 1.c.23. Maur.de fideiuss.cap. 3.fol.325. Soccin. reg.173. Duen.reg.335. Christin. dec.214. vol.5. vol.5. Riec.collect.237. 1079.3443. Sabell.in summa §.excussio n.9.*

857 Datur fideiussor indemnitatis, qui se obligat ad id, quod creditor à debitore consequi nequiuerit, vel qui promittit conseruare indem-

demnem alium fideiussorem pro principali negotio promittente, & non est obligatus, nisi in casu, quo damnum aliter reparari non possit Maur.de fid.sect.3.c.19.Tusc.lit.F.concl.190.n.6. seqq.& lit.I.concl.68.Cyriac.contr.491. n.10. & seqq. vbi n.19, dicit non esse propriè talem, Caluin.lexic. verb.fideiussor indemnitatis, Benintend.dec.81.num.12.R.Mariuis ad R.Reuert.dec.385.Caroc.de excuss.bonor.p.2. qu.14. nu.37. & post factam solutionem, D.Ariot. Beniell. cons.39.n.6.7.

858 Eo magis discussio facienda est in fideiussione indemnitatis; Marsil.de fideiuss.n.23. seqq. Guttier.sup.d. cap.23. Maur.de fideiuss. cap.17. alias 16.num.20.seqq.& fol.345. num.69. seqq. Lessius lib.2.cap.29.num.8. Molin. disp.542. Gomes d.c.13.num. Magon.dec.Flor.38.Tusc. lit. F.concl.190.nu.8.seqq.Costa de claus. conuent. cl. 69. Treuil. disp.select.vol.2.fol.236.Cyriac.sup. Donad.de renunciat.c.29. nu.37. Quamuis non opponatur discussio, Cyriac.d.contr.490.n.28.

859 Sed difficultas est, an valeat pactum, quod ipse talis fideiossor prius conueniatur, quam debitor principalis? Et non posse fieri dicendũ est, nam est contradictio in adiecto dicere: esse fideiussorem indemnitatis, qui se obliget, ita vt excussio prius facienda sit in bonis eius, quã in bonis debitoris, aut fideiussorum. Quare aut desinet esse fideiussor indemnitatis, aut ita, & non amplius obligabitur, Vnde Bart. in l.1.n.2.C.de conuen fiscal.lib.10. bene intulit, huiusmodi fideiussorem indemnitatis secum ipsum pugnare, si renunciet excussioni faciendæ, iure prius in debitorem, & ita Bald. in auth.præsente, C.de fideiuss. Suar.tit.2. de los emplezamientos lib.2.Guttier.de iuram.p.1.c.23.nu. 19. Gomez d.c.13.num.14. P.Molin.disp.541.§. fideiuss. & §.hoc ita, Less.lib.2.c.28. dub.1.nu.8. & habetur in l.fideiussor 16. §.fin. ff. de fideiuss. Onat.tract.16.disp.52.sect.2.nu.25. seqq. Cancer. var.2.p. c.5. num. 45.78.& 3.p. c.1. num.324. Gratian.cap.549.Cauall.qu.727. ex num.60.& qu. 900. ex num.50.Mantica de tacit. lib.16. tit. 1.ex num.12.& tit.12.Tusc.lit.F.concl.310. ex num.14. Bobadill.in polit.lib.5.c.1.num.85. Herring.de fideiuss.3.p.cap.57.ex n.142.cap.4. nu.61. Azeued.l.1.tit.21. lib.4.recopil. nu.178. Barbos. l.si cum dotem, §.transgrediamur n.14.ff.solut.matrim.Parlador.lib.2.cap.fin.4.p.§.7. Guttier.c.23. num.19.seqq.Gama & Flor.de Mena dec.380.Valenz.in l.1. C.de decur.lib.10.& l.1. C.de conuen. fisc.debit eodem lib. Amaya in d.l.1.C.de decur.ex num.7. Carleual.de iudic.in apolog. ad Rouit. dec. 79.num.9.Noguerol. alleg.2.num.113.& alleg.40 Salgad.labyr.p.1.cap.23.nu.83.Larrea alleg.112. nu.45. R.Mariuis ad Reuert. dec.385.num.2. Costa de claus.conuent.claus.69. nu.3.Benint.dec.81. n.11.

860 Sic fideiussor iste indemnitatis non potest renunciare excussioni principalis, & quamuis renunciet semper debet antea discuti principalis, Ducn.reg.335.ampl.2. Barbat.cons.43.nu.7. vol.2.Guttier.de iuram.c.23.num.22.Gratian.cap. 86.n.1. cap.130.num.26.cap.549. Fenzon.ad stat.Vrbis cap.20.num.66. Tusc. lit.F.concl.190. num.7.seqq.Magon.decis.Flor.38. D.Petra in rit. 217.num.5.Maur.de fideiuss.fol.116. num.53. & seqq.& fol.338.596. n.10. Cyriac.contr.490. n. 18.& seqq.& num.24.Donadeus d.cap.29.nu.38. Ayllon.ad Gomez var.lib.2.cap.13. n.3. vbi allegat Salgad.labyr.p.1.c.33.n.83.Larrea alleg.112 num.45. & alios, Fab.in C. lib.8. tit.18.defin.46.

861 Quamuis renunciet cum iuramento, nam si aliter esset, non esset fideiussor indemnitatis, sed fideiussor simplex, Guttier.sup. num.26. & seqq Gallerat. de renunciat.renunciat.74. num.8. Ideò si obligaretur insolidum aliter esset, & posset insolidum conueniri, vt in fideiussore tutoris, Luca ad Gratian.d. cap.86.Dunozet.decis. 129. Ideò iudicium est nullum contra fideiussorem indemnitatis, non facta prius excussione contra principalem debitorem, Cyriac.dict. contr.490.num.21. Maur.sup. num.27. fol.338. D.Calderò dec.5.num.57.58. vbi Nos in addit.ad consil.87.Rouit. citat, & laudat.

862 Non desunt tamen alij, dicentes: posse renunciari expresse cum iuramento discussioni, imò renunciando beneficio auth. præterea, ac omni legum auxilio, non posse opponere excussionem, Pascal.de vir.patr.potest.c.8.p.1. n.126.& seqq, Alex. cons.29.n.29. lib.7. Donad. de renunciat. cap.29. num.104. licet contra, & bene dicat n.175.

863 Si vera esset hæc vltima opinio, illa non procedit, si talis fideiussor antequam fideiubeat iurauit se non renunciaturum tali beneficio discussionis, nam licet postea reuocet, etiam cum iuramento, non propterea poterit conueniri ante principalem, quia iuramento primo licito standum est, Menchacha de success.creat.§. 18.n.170.Guttier.d.c.23.n.31.

864 Fideiussor indemnitatis si soluat non habet viam executiuam, nisi sit promissa indemnitas, sub obligatione camerali, vel alia forma executiua, secus autem ad effectum agendi via ordinaria, vel si dicta indemnitas fuerit expresse promissa, Burat.dec.479.n.7.

865 Fideiussor indemnitatis condemnatus rectè agit contra promissorem, vt eum liberet, Doctiss.D.Ariot. Beniell.cons.29.nu1.12.

866 Et vbi debitor principalis est obligatus seruare indemnem fideiussorum sub certa pœna, tunc tenetur dare fideiussori pignora, vel alios fideiussores, vel debitum soluere, vel deponere In publico, & protestetur quod per eum non stat, & ex effectu protestationis, cum alijs adminiculis erit liberatus, D.Petra in rit.165. num.14. Marin.lib.1.cap.79. Caroc. de oblat. qu. 12.Mangil.de euict.qu.174. Pilaia ad Franc. de protest.consid.25.n.7.

867 Fideiussor indemnitatis dicitur etiam ille, qui fideiubet pro magistratu, vel alio officiali publico authoritate, & vtilitate in residentia facienda, nam fideiubere videtur in eo, quod

de-

dederit ex facultatibus principalis rei, & si est fideiussor indemnitatis, ex *l.3.§.fin.ff.de admin. rer.ad Ciuit.pertin. Suar. in l. 2. de los emplezamientos. l.2.fori §.quaeritur nu.10. Auiles in cap. 10.Iudicum syndicatus in gl.apele num.4. Gobius consult.81.num.2. Vrsill.ad Afflict. dec.318. Caluin.de aequit.lib.2.c.185.nu.18. Andreol.contr.213 Menchac.contr.Illust.c.33.num.4.Greu. in pract. Cam.Imperial.lib.2.conclus.27.§.2. Gratian.vbi Luca cap.86.549.Farinac.dec.815.in nouiss.Cald. de empt.c.33. num.9. Gama dec.379. alias 381. Cyriac.contr 490.Caluin.in lexic. verb. fideiussor indemnitatis, P. Molina disp.545. Bouadill.polit. lib.5.c.1.num.85.Salgad.labyr.p.2.c.9.nu.18. Aylon.ad Gomez lib.2.c.13.nu.6. Amaya in l.1.n.5. C.de decurion. Ansald.de commerc.& mercat. disc. 21.n.22.*

868 Et generaliter fideiussor, qui soluit pro principali, debet ab eo seruari indemnis à suo principali, etiam si ab eo id expresse non fuerit promissum, *Rubeus res.cap.75. num.206.* Nam damnum sentire non debet, *nu.206.Cyriac.contr.510.num.37. Noguerol. alleg.34. num. 19.20.*

869 Fideiussor indemnitatis non tenetur, nisi fuerit intimata molestia, & damnum imminens, & nisi praetermisit exceptiones, quibus tueri se poterat: *Bardellon.consl.136.num.18.lib. 2.l.si pro ea, & ibi gl. & DD. C. Mandati l.fideiussor, §.1.& l.idemque, §.generaliter, ff. eod. Dolthss.D.Ariot.Beniell.cons.42.n.50.* vbi *nu.51.*

870 limitat, & bene quãdo cum promissione indemnitatis, fuit etiam promissa susceptio litis, & liberatio a molestijs, *Magau.dec.Luc.92.*

871 Substituens in officio est fideiussor indemnitatis substituti, & sic tenetur in subsidium, & excusso principali, quamuis beneficio excussionis renunciauerit, *L.Calderõ dec.4. n.57.*

872 Secus si dixit: se teneri de facto substituti, principaliter, *D.Cald.d.dec.4.n.58.59.*

873 Differentia inter fideiussionem simplicem, & illam indemnitatis est, quia illa simplex tacit, quod excussio debeat opponi ante litem contestatam, tanquam delatoriam exceptionem, & non potest opponi post, *Rolan. à Valle cons.79.nu.4.lib.1.* post alios *Guttier.d. c.23. n.14.Cyriac.d.contr.490.*

874 Nisi post factam discussionem, superueniant alia bona debitori post litem contestatam, nam tunc debet fieri discussio opposita post litem contestatam, *Guttier.n.17.18.*

875 Sed fideiussor indemnitatis potest talem exceptionem discussionis opponere etiam post litem contestatam, *Guttier.num.19.D.Petra in rit.237.num.5. Larrea alleg.112. nu.45. Muscatell.in praxi fid.p.1.mod.20. nu.6. Amaya l.7. n.7.C.de decur.lib.10.Fontanell. de pactis cl.4.gl. 9.n.55.*

876 Verũ discussio principalis debitoris omittitur, si notoriè constat personam excutiendã non fore soluendam, *R.Marin.lib.1.resol.342.* Et ad *Reuert.dec.385. nu.3.Guid.Papa dec.432. n.3.R.Ponte cons.71.n.1.lib.1. Thes.qu.54. lib.3.* Maur. *de fideiuss. fol.59^.num.6.*

877 Sed existente nulla obligatione principalis, pro quo fideiussit, ipse fideiussor indemnitatis non tenetur, *Maur.de fideiuss.fol.121. n. 48.D.Tristany dec.24.n.20. Gramm.dec.102.nu. 105. Afflict.dec.295.Menoch.cons.888.n.16.seqq. lib.9.Maur.d.c.17.alias 26 n.48.D.Casareg. post*

878 *statut.Ian.resol.15. num.18.* Secus si esset insolidum obligatus, *D. Petra in rit.200.num.14. Serafin.dec.1234.Moccia cap.47.*

879 Nec etiam tenetur quando creditori aliquid imputari potest cur non exegerit à debitore, qui incipiebat effici non soluendo, *Caus. resp.53. num.59. Mant.num.49. Andreol. contr. 213. num.2. Rouit. cons.43. vbi nostra add. Magon.dec.30.38. Sabell. §.fideiussor. num.42. Merlin.de pignor.lib.5.qu.57.Spin.cons.39.n.13.seqq. Sabell.§.obligatio nu.34. §. possessor, §.hypotheca num.54.Rota p.9.rec.dec.478. num.18.seqq. Noguerol.alleg.40.nu.58.D.Scoppa ad Gratian. dec. 666.* vt sup. diximus *n.735.*

880 Promissio indemnitatis tenetur nedum pro sorte, sed, & pro vsu is, & omni interesse, *l.quaero 56. & ibi Bar.num.4.ff.de lo. Dec.cons. 551.num.2. Ruin.cons.187.num.3.lib.1.* & ad expensis litis, & ad poenam, *Mangil. de euict.qu. 30.nu.14.Mantica de tacit.lib.12.tit.12. nu.7. lib. 24.tit.35. num.31. Buratt.dec.194.num.2.Cels. dec.152.n.1. Vrceol. consult.13. num.13. Gobius consult.14.num.1.Carena res.24.nu.1. Costa de claus.conuent.claus.69.n.1.*

881 Nec est necessaria interpellatio, *Dec. cons. 111.num.13.Gratian.cap.240.num.2.cap.387. n. 21. Beltramin. ad Ludouis.dec.148.num.3. Leonsill.dec.92.n.1.Conciol.alleg.56.num.4. Leotard de vsuris.qu.74.nu.21. Stutb.de interess.lib.1.qu. 12.num.20.Bonden.collect.14.n.107. Turri de camb.disp.2.qu.24.n.41.Gob.sup.n.5.*

882 Eo magis si quis promissionẽ damnorum,& interesse fecerit sub fide veri Principis, quae vim iuramenti habet, *Menoch.cons.101.nu. 120. Mising.cent.1.c.17.Surd.dec.154.225 254. nu.9.* vbi *D.Hodiern.Attolin.res.1.n.88.seqq.*

883 Et iuramentum habet vim interpellationis continuae, & litis contestationis, ad constituendum iurantem in mora, & mala fide, *Osasb.dec.49. nu.7.Gratian.cap.579. nu. 12.* In specie refectionis damnorum, *Rocc.resp.71.n. 22.Statil.ad Saluian.inspect.5.c.1.nu.180. Attolin.res.48.n.30.*

884 Beneuerum promissio indemnitatis eatenus obligat quatenus in ea est verbis expressũ, *Surd.cons.150.nu.96.Cyriac.contr.378. num.20. contr.626.nu.2.21.* latè *Gobius d.consult.14.* vbi de materia indemnitatis promissionis.

885 Cui promissa fuit reuelatio indemnitatis debentur omnia, siue de iure, siue de facto passa, *Pacion. alleg.193. n.11.* Sed non tenetur quoties principalis, de cuius molestia ab initio dubitabatur, nolit stare conuentioni, ob aenormem laesionem, *Costa de cl.ass.conuent.claus.69. num.8.*

num.8. Gram.dec.103.nu.105. Decian.num.8.55. lib.5.

886 Similis fideiussioni indemnitatis est fideiussio data in defectum; quod debitor non soluerit, qui est conditionalis, & subsidiarius, & sic non tenetur nisi purificata conditione, ac interpellatus, & in mora constitutus, & gaudet beneficio excussionis, licet ei renunciauerit, *Alex. cons.29.num.8.lib.7.Ias.in l. decem num.5. seqq. ff.de verb.oblig.Aluarad.de coniect. mente defunct.lib.4.c. 2.num.11.Tusc.lit.F.conclus.310. Maur.de fid.fol.344.n.69. seqq. Sabell. §. fideiussor n.41.*

Datur etiam fideiussor indemnitatis in censu, nam quis potest se obligare, & promittere dominum census, quod sibi debito tempore, annua pensio soluatur, Item de immunitate fundi suppositi, tam ratione euictionis, quam quod sit liber ab alterius census onere, & etiã de indemnitate ab illis damnis, quæ domino census imminerent si contingeret hæc tria aliter se habere, vt benè declarat *Lud. Lopez de contract. cap.57. vers.1. & 2. Mich. Salon de contract.tit.de censib.art.3.contr.14.num.7.* Et est de mente Pontificis Pij V. in constit. edita pro declaratione primæ Bullæ *de censibus vers. Cæterùm fideiussores.*

Item quod res, quæ censui subijcitur sit imponentis, & capax oneris, quod imponitur, *Nauar. cons.9.nu.3.lib.3.p.1.de censib. Card. Tolet.in Instruct.confess.lib.5.c.46.Leon.in Thes.fori Eccles.p.2.c.15.de censib.n.8.*

Non autem ad effectum, vt pereunte fundo supposito, nihilominus ipse obligatus remaneat, vt declarat *Lopez sup.* sequitur *Salon.dict. contr.24.nu.1. licet num.7.* ab ipso male dissentiat. Nam hoc est contra substantiam census, *Cenc.de censib.qu.102.*

Vel si census non sit impositus super fundo frugifero, & capace census impositi, prout ex forma substantiali diximus *qu.23.* Nam fideiussoris obligatio restringitur, vt tantum intelligatur se obligasse de euictione fundi, super quo census fuit impositus, scil. quod fundus ille est liber ab alijs obligationibus anterioribus, & solutione census, *Cenc.qu 76.*

Nam hæc obligatio soluendi non potest complecti casum, si ex fundo supposito non possint percipi fructus, qui sufficiunt pro solutione census, & sic, quod fundus censitus sit capax census, qui imponitur, & pro quo fideiussor accedit, vt docet *Thes.qu.32.nu.16. lib.1.* Ea ratione, quia aliàs fideiussor obligaretur in plus, quam principalis, quod est contra naturam fideiussionis, *l.græcè §.illud ff.de fideiuss. §. fideiussores,instit.eodem.* Et in duriorem causam, quam suus principalis obligatur, & propterea non tenetur, *l.fideiussor obligari, §.1. d.l. græcè, §.si quis stichum, & § seq.l.qui accessionis, ff.de fideiuss.* Nam fideiussor censetur se obligasse solum ad ea, quæ tenetur principalis, *l. si stipulatus sum, §. adhiberi, ff. de fideiuss. Crauett. cons. 272.nu.3.lib.2. Surd.cons.359.num.33.lib.3.*

Quamuis se obligauerit vt principalis, & insolidum, *Becc. cons.45.lib.1. Decian. cons.72. num.5. lib.2.* Sed principalis impositor census non tenetur ad solutionem census, nisi intrà ratam fructuum, qui ex fundo supposito percipi possunt, *Cenc.qu.37.*

Nec meritò fideiussor potest ad plus teneri. Alia ratio est, quia fideiussor non tenetur nisi ad ea, quæ veniunt ex natura contractus, cui accedit, *l.quæro. & ibi gl.ff.locati, l. si summam, §.num videamus, l.mora rei, ff. de verb. obligat. Castr.cons.23.lib.1. Crauet. cons.45.num.6.lib.1. cons.272.n.2.lib.2.*

Sed natura contractus censualis est, vt ex eo non nascatur obligatio soluendi annuum censum, & annuam præstationem, nisi ad ratam fructuum, qui ex fundo subiugato percipi possunt, *Cenc.qu 2.* ergo, &c.

Quod procedit quamuis fideiussor cum iuramento promiserit fundum suppositum esse aptum ad producendum fructus dicto censui correspondentes, *Thes.d.qu.32. num.36. Cenc. d.qu.2.& alibi.*

Ideò, cum in istis casibus obligatio principalis sit ipso Iure nulla, obligatio quoque fideiussoris, quæ est necessaria, *l.fideiussio, ff.de fideiuss.* erit similiter nulla, *l.cum lex,* & ibi *DD.ff. eod. Cæsal.cons.437.num.26.seqq.& cons.332. n. 16.lib.3.Boccacc.ad constit.March.gl.6.num.173. Lambert.de contract.gl.16.num.10.seqq. Andreol. contr.246.286.*

Quamuis se obligauerit, vt principalis, & insolidum, *Pinu cons.71.Paris.cons.110.num.75. lib.1.Odd.cons.41.nu.23.seqq.lib.1.*

Nam semper respectu impositoris census est fideiussor, & ipse impositor principalis debitor, *l.sed Iulianus,ff.ad maced.Gabriel. cons.63. num.8. Aretin.de fideiuss. p.2. sect.3. e. num.1. 4.* Mantica *de tacit.lib.16.tit.1.num.2.* Cum ad ipsum aliquam vtilitatem non perueniat, *Oddo cons.41.nu.44.seqq.Mantica n.3.*

Secus si obligatio principalis non est ipso iure nulla, *Andreol.contr.246.286.*

Alia de fideiussore in censu dicemus in *rubr.4.*

887 Fideiussor indemnitatis est acceptãs pro scribente litteras, *gl.in §.fin. Auth.de fideiuss.*& causa finalis est maior securitas creditoris, *Socein.iun. cons.100.n.22.in fin. lib.3.*Et obligationẽ principalis debitoris, *l.fideiussor obligari,ff.de fideiussor. Mantica de tacit.lib.6.tit.8.nu.1.Herring.de fid.c. 10.n.19.& seqq.Rocc.resp.4.n.13.14.lib.2.*

888 Et licet adsit error, si non est circa causam finalem, cõsensum, & obligationem non vitiat *Ias.in §.si quis in fraudem nu.55. Instit.de action. Paris.cons.4.num.34.lib.4. Imol.cons.33.num.4. Surd.cons.298.num.33.34.Rota dec.540.p.2.n.9. in recent.*

889 Error circa causam (*sine qua non*) tunc aufert consensum, & obligationem, quando causa est in acceptatione expressa, & ab vtroque

con-

contrahente intellecta, Alias secus, nam voluptas in mente retenta nihil operatur, ex *l. si repetendi, C. de cond. ob cauf. Gabriel. conf. 146. n. 8. lib. 1. Cyriac. contr. 181. n. 87. Rocc. d. resp. 4. num. 16. & 17.*

890 Fideiussor euictionis non est regulariter præstandus à venditore, nisi à principio de hoc fuerit actum, & conuentum, vel nisi ante pretij solutionem immineat euictio, quo casu emptor potest retinere prætium, donec præstetur cautio de euictione, *Gusm. de euict. qu. 2. num. 10. 11. Mangil. de euict. qu. 88. Maur. de fide. iuss. p. 1. sect. 4. c. 18. nu. 19. & seqq. & de solution. c. 45. Magon. dec. Flor. 80. Sabell. §. fideiussor n. 13 & resol. c. 84. n. 1.*

891 Quæ fideiussio sit præstanda, non solum pro lite mota, sed etiam pro omni alia in futurum, *Vrsill. ad Affl. dec. 171. nu. 4. Surd. dec. 295. Franch. dec. 555. 557.* vbi Addentes, *Sperell. dec. 78. Medic. exam. 26. n. 28. seqq. Conciol. sup. Mangil. de euict. qu. 85.*

892 Nã fideiussor obligans se pro litibus motis, non tenetur de mouendis, *Rota p. 18 rec. decis. 468.* Sic euictio promissa pro vna lite mota non extenditur ad aliam, etiam super iisdem bonis, *Rota p. 16. rec. dec. 131.* Dandus ex causa litis imminentis in limine contractus euictionem promittere debet pro illa, & omni alia lite, *Mangil. qu. 87. n. 1. 3. 4.*

893 Talis fideiussio non debet præstari, quamuis sit imminens, quando venditor, cui fuit lis denunciata, ipse etiam illam denunciat suo authori, qui sit diues, & idoneus, ac compareat, & defensionem suscipiat, *Affl. d. dec. 111.* vbi *Vrsill. Menoch. de arbitr. cas. 224. n. 24. Surd. dec. 183.* vbi *Hodiern. Mart. Medic. exam. 26. n. 37.*

894 Idem aliqui dicunt procedere quando venditor est diues, vt non teneatur fideiussionem præstare, sed alij contrarium dicunt, *Surd. dec. 295. num. 13. seqq. Rota p. 2. diuers. dec. 281. nu. 40. Sperell. dec. 78. n. 37. seqq. & dec. 117. nu. 21.* vbi distinguit, *Mangil. qu. 38. n. 32. & q. 145. n. 6.*

895 Sic quando est promissa est, præstanda, quamuis stipulatoris non intersit, *Surd. dec. 260. Mev. l. n. de pignor. lib. 1. tit. 1. q. 4.*

896 Talis fideiussor euictionis tenetur, sicut principalis ex empto, vltra pretij restitutionem ad omne interesse, *Maur. de fid. p. 1. sect. 3. c. 18. Altograd. conf. 54. & conf. 55. num. 15. seqq. lib. 2. Gratian. cap. 205. Gusm. de euict. qu. 2. n. 68.* qui n. 69. dicit sic, si est conuentum, alias non, *Mangil. de euict. q. 20. n. 8. 9.*

897 Tenetur ad iustum valorem rei tempore euictionis secutæ, *Magon. dec. Flor. 110. nu. 2. & 21. in fine.* Quod procedit si agatur actione ex empto. Sed valorem tempore contractus si agatur actione ex stipulatu, *Mangil. de euict. qu. 20. num. 26. seqq. Franch. dec. 197.* vbi *Addentes.* Et *Franch.* dicit hodie per contrahentes fieri pactum, vt emptor possit consequi pretium quod voluerit.

898 Sed si sequatur ex capite nullitatis, tenetur tantum ad pretium solutum, *Magon. d. dec. 110. num. 7.*

899 Licet aliqui velint fideiussorem teneri tantum quando res fuit euicta Iure dominii, per sententiam, vel notorium sit rem esse alienam, secus quando fuit solum euicta propter hypotecam *l. ratio,* vbi *Bart. ff. de action. empt. Maur. de fideiuss. c. 8. num. 8. & seqq. Crauet. conf. 298. nu. 14. Gratian. cap. 950. num. 18. Pacific. de Saluian. inspect. 3. c. 1. nu. 79. seqq. Buratt. dec. 240. num. 1.* vbi Addit *Mart. Medic. dec. 48.* vbi addit. *Vrceol. consult. 25. num. 14. seqq. Altograd. conf. 54. lib. 2.* vbi plures casus distinguit, *Sabell. §. fideiussor num. 76.*

900 Tamen veritas est in contrarium, vt quocumque modo euictio sequatur, late *Magon. dec. Flor. 93 num. 2. Sabell. §. euictio num. 2. §. emptio n. 15. §. venditio n. 37.*

901 Fideiussor euictionis non tenetur, vt sup. diximus, quando res fuit ablata ex causa Iuris congrui, *Maur. de fid. p. 1. sect. 3. c. 18. nu. 12. Gratian. cap. 205. 443.* vbi limitat si expresse sit data fideiussio in hoc casu, *Gusm. de euict. qu. 19. n. 17 Herring. de fid. c. 25. p. 5. num. 48. Decian. conf. 68. num. 15. lib. 2. & conf. 105. lib. 5.* Secus iure speciali, *Caball. conf. 24. Mangil. de euict. qu. 134. n. 19. Gusm. d. qu. 19. Sabell. §. fideiussor. nu. 77. Magon. dec. 30.* Diximus *sup. n. 565.*

Quod est ad eo verũ, quod nõ est locus refectioni melioramẽtorũ, *infra hic n. 901.* nec damnorũ, & interesse, aut expẽsarũ litis, vel fructuũ, neque pretii, data scientia ementis, quia tunc non ideò euincitur, quia non sit venditoris, sed Iure speciali, quo casu non tenetur emptorem defendere, *gl. in l. minor 39. ff. de euict. Gratian. c. 205. num. 4. 11. 38.* & ibidem dicit, quod succurritur emptori officio Iudicis, quo ad pretii restitutionem, ne venditor locupletetur cum iactura aliena, vt declarat *Salyc. in d. l. minor. num. 6. Gusm. de euict. qu. 19. n. 8. 9.*

Quæ conclusio procedit, quamuis creditor se obligat facere consentire omnem personam habentem interesse nunc, vel in futurum, nam neque dicta clausula intelligitur de consanguineo, vel vicino retrahere volente; nam ista promissio debet declarari de habentibus causam de præterito, non autem de Iure prouenienti post contractum, *l. 3. l. Lucius ff. de euict. l. 1. C. de peric. & comm. rei. vendit. Mauer. de retract. §. item secundum opinionem, Afflict. de Iure protbomis. §. 2. verb. Vt infra 30. dies n. 37. Gusm. sup. nu. 11.* vbi decisum refert per Rot. Rom.

Et generale est, quod quando euictio sequitur ex causa superueniente, quæ non fuberat tempore contractus, non præstatur euictio, vt in venditore promittente euictionem, qui non prohibetur recuperare rem venditam ratione iuris superuenientis post venditionem, quia futurus casus contingens post perfectam emptionem, non pertinet ad venditorem, *Roman. conf. 503. num. 13.* & ibi *Mandosius verb. noniter, Surd. conf. 70. num. 10. Gratian. cap. 205. num. 8.*

num.8. Gusm. supr. num. 12.

Nec sufficiunt generales renunciationes; nam necesse est, quod venditor promittat securum emptorem, etiam à Iure retractus, & & tunc tenetur ipse, & eius hæres, *Menoch. cons.418.à num.10. Carpan.ad statut.Mediol.cap. 417.n.759.*

Imo dicta clausula, neque operatur vt venditor teneatur ad refectionem melioramentorum, quæ emptor fecit ante petitum retractum, nam illas non debet facere pendente termino ad retractum petendum, *Gratian. d. cap.205.n.22.cap.957.num.30.seqq.* nisi fini necessaria *ibid. Sanfel.dec.108.num.9. seqq. Garz. de expens.c.5.6. 13.18.24. Sabell.§.melioramenta num.13.4.5. in fine 8.§.expensæ, §. venditio nu. 55. Pacion.de locat.c.34.n.41. Rota p.16.dec.237 D.Tristany dec.19. D.Saminiat. contr.55. Amat. ref.14. D.Marin. lib.2.c.133. Andreol.contr.390. Vrceol.contr.49. Rojas dec.116. nu.8. Prat. tom. 1.discept.7.n.22.seqq. Nos ad Rouit.dec.24.*

Sic, vt diximus etiam hæres venditoris potest retrahere, nam hoc casu hæres non dicitur impugnare factum defuncti, nam contrahentes censentur sic conformare animum suum cum mente legis, *Soccin.iun.cons.4.nu.10. lib.1. Tiraq.de retract.lignag.§.1.gl.9.n.50. Mantica de tacit.lib.3.tit.8.n.14.*

Et hoc facit hæres non tanquam hæres, sed vt alius, scil. tanquam proximior, seù vicinus, *Gusm.sup.nu.19.*

Ideò filius, & hæres venditoris non tenetur hoc casu retractus ad euictionem, sed tantum ad pretii restitutionem, quod pretium iam habet propter ipsum retractum, *Gratian. d. cap. 205. n.29.*

Imò filius, & hæres patris potest retrahere bona patrimonii, vel auita à testatore vendita, prout etiam si in vita alienantis illa periisset Iure retractus, nam poterit litem prosequi super eodem retractu, *Gratian.c.433.n.1.*

Quod procedit siue sit in maiore, siue minore, etiam Infante, & in vtero existente, *Berou.cons. 12.n.2. Cassanaus cons.23. Gratian. sup. n.9.seqq.*

Verum tenetur hæres venditoris emptori de euictione, si venditor rem subiectam retractui promisisset esse illam tutam, ac securam, etiam aduersus retractum consanguineorum, & vicinorum, *Mattiens. gl.1. num.57. Guttier. pract.qq. lib.2.cap.149. in fin. Tiraq. d.§.1. gl.9. num.36. Phanut. de innent. p.3. num.219. Ruin. cons.72. num.5. lib.5.Gusm.d.qu.19.n.25.*

Quod etiam procedit quando euictio est promissa per creditorem obligando bona hæredum etiam, nam tunc non debetur filio ius retractus, *Honded.cons.3.n.73.lib.1.Gratian.cap. 433.n.22.Gusm.n.26.27.*

Pater bona filiorum vendens, in quibus habet vsumfructum, debet præstare fideiussionem pro euictione, *Gusm.de euict.qu.2. nu.38.* vbi declarat.

Et procurator habens mandatum ad vendendum potest præstare fideiussorem de euictione, licet in mandato nihil contineatur, *Gusm.de euict. q.5.n.82.*

902 Fideiussor euictionis non tenetur, si rescindatur contractus ex *l.2. C. de rescind. vendit.* vel alio speciali remedio Iuris communis, *Maur. de fid. p.1.sect.3.cap.18. num.40. Franc. dec.247. Caball.cons.24. lib.2. Mangil. de euict. qu.87.num.7.& qu.93.num.3.4. & qu.2. nu.17. seqq. D.Gales de restit.cap.10.nu.95.Sabell. §. fideiussor n.78.*

903 Quid si contractus sit annullatus ob non solutionem gabellæ, *Magon.decis. Flor.187.* & teneri concludit, *Mangil.de euict. qu.179. & qu. 26.Sabell.§.fideiusso n.78.*

904 Fideiussor de euictione non tenetur quando alienatio est facta à prohibito alienare, *Cyriac.contr.196.nu.56.* & sic alienatio est nulla, *Mangil.de euict.q.173.* vbi ampliat, & limitat, & *qu.174.D.Gales.de restit.c.10.n.107.*

905 Fideiussor euictionis non potest euincere, *Cyros.discept.29.nu.57.* fallit in eius hærede, *nu.58. Mangil.de euict. qu.134. num.20. seqq.* Sed an possit vti iure congrui, diximus *supra num.572.*

906 Fideiussor euictionis non potest cogere principalem, vt eu liberet à fideiussione, diximus *sup. num.* Nam euictio non dicitur passa nisi executa sententia, *Benint. decis.25. Carot. dec. 36. num.26. Magon. decis. Flor.93. Vrsill. ad Affl.dec.241. Thes. dec.15. Anna cons.14. sing. 471. Gusman.de euict.q.15.nu.3.Franch.dec.200. n.8.Mysing.obs.56.cent.2.*

907 Fideiussor euictionis, victo principali potest ipse appellare, *l. à sententia, ff. de appellat. Nouar. sup. pragm. de appellat. in rubr.num.30. 31. Gusman.de euict. qu.2. num. 72.* Appellat à sententia, licet principalis non possit, dummodo appellet infrà legitima tempora, *Mangil. de euict.qu.89.n.17.& q.93.n.25.*

908 Fideiussor euictionis vbi soluit potest repetere à venditore, seù debitore principali, quod soluit principali creditori, non procedere, si fideiussor ex mera liberalitate creditoris sit liberatus, quia tunc repetere non potest, *Mangil.de euict.qu.90. nu.20.* vbi tota materia, cum limitationibus diximus *sup.*

909 Fideiussor euictionis habet electionem, vel restituendi rem euictam, vel soluendi interesse, *Mangil.de euict. qu.93. num.24. & q.38. num.18.Fachin.cons.26. num.2. lib.3. Costa de clausconnent. claus.73. num.4.* Alia de fideiussore euictionis ponunt *Gusm.* & idem *Mangil. tract.de euict.*

910 Datur etiam fideiussio de iudicio sisti, tam in ciuilibus, quam in criminalibus, per quam quis se obligat, quod reus stabit in iudicio vsque ad finem litis, *l.1. & per totum, ff. qui satisd. cog. auth. offeratur, C.de litis contest. Maur. de fideiuss.c.1.sol.25. Bobadill.in polit.lib.3. c.15. nu. 107. D.Valens.cons.16.Gomez lib.3.var. c.9. num.8.*

num.8.9. Ginrba conf.35. Caball.*caf.190.* Moli-*na disp.597. Capon.tom.4.disp.247. Farinac.in praxi qu.33.34. Afflict. dec.109.170. Ricc. collect.2554.* Et etiam priuilegiatus non declinat forum, *D.*Calà *de restit.qu.28. num.25. & seqq.*

911 Præstatur semper vbi adest suspicio, quod reus posit aufugere, & in iudicio non sistere vsque ad finem litis, *Afflict.dec.170. num.3.* Et non habet bona stabilia in loco iudicij, *l.4 ff. qui satisd.cog. Afflict.dec.109. R.Capyc.Latr.dec.141.num.3.Ricc.collect.369.& collect.3608.*

912 Durat vsque ad sententiam, & illa prolata expirat, *l.gracè, §.post litem, ff.de fideiuss.* Maur. *sup.n.7. Caualc.dec.1.*

913 Sed si actor litem non prosequatur, tunc fideiusio illa durat per duos menses tantum, M*aur.nu.*8.

914 Hęc potest dari sine obligatione principali, M*aur.nu.*15.

915 Iste fideiussor tenetur ad interesse, non ad certam quantitatem non promissam, nisi pœna sit apposita, nam tunc ad solam pœnam tenetur, *Afflict.dec.234.* vbi *Vrsill. Anton. var. ref. lib.2. cap.22. D. Rota ad* Rouit. *conf.84.nu.4.lib.1.*

Licet *Foller.in praxi rubr.de fid. n.260.* dicat teneri ad partis interesse, & pœnam fisco.

Sed veritas est, quod ad solam pœnam teneatur, nam illa ponitur ratione interesse, *Gram. conf.66.nu.76.Gabr.conf.181.n.8.p.1. Farinac.in praxi qu.34.n.6.*

916 Iste fideiussor tenetur ad omnia, in quibus principalis, non tamen ex contumacia, & mora principalis, quando ex ea obligatio oritur, vel ex augumento, quod venit post contractum, *Borr.d.c.314.& 315.* M*aur.sup.nu.22.seqq.*

Sic tenetur pro expensis factis, tanquam connexis, & dependentibus a negotio principali, M*arsil.de fid.num.187. seqq.Sabell.§.fideiussor num.16.55.60.in fin. Tusc. lit.F. concl.325. Treutl.disp.vol.2.fol.235.col.1.*

917 Talem fideiussorem non tenetur dare Clericus, *Squillant.de priuil.Cleric.c.16.nu.25.* Sed obligatus dare fideiussorem, non liberetur dando Clericum, *Carena ref.168.n.8.9.*

918 Istis fideiussoribus non dantur tria priuilegia competentia alijs fideiussoribus, scil. Excusionis, Epistolæ Diui Adriani, & Diuisionis, Sed habent duo priuilegia, quod scil.fideiussor iste promittendo ad tempus exhibere reum finito dicto tempore, in causa priuata potest infra sex menses purgare moram eum exhibendo, & idoneè defendendo, quibus elapsis non auditur, ex *l.sancimus, C.de fideiuss.* quod non seruari hodie dicit *Clar. §.fin. q.*47. Secundum priuilegium est ex *text.l.pen. C. de fid.*quod hic fideiussor qui promisit aliquẽ in iudicio sistere, si ille,qui debet sistere fuerit negligens in sistendo, fideiussor, elapsis duobus mensibus liberatur, *Clar.in prax. §.fin.q.46.alias* 47.*Carpan.ad stat.Mediolan.c.45.nu.15.Guazin. defens.6.c.4. Amaya in C.lib.10. de iure fisci nu.*44.45.

919 Hæc fideiussio multis modis finitur quando mutantur. & alterantur persona,actio, vel modus agendi mutatur causa, vel res petita, si mutetur prima petitio, si alio modo,& sic per contumaciam terminetur iudicium, & per moram, negationem, inficiationem, iuramentum,per mortem rei principalis, *Borr. dec.414. Decian.conf.29. num.66. vol.2. Jaslong. in suis racemat. racemat.80.Maur.sup.nu.45.seqq. Dom. Rota ad conf.84.*Rouit.*nu.7.lib.1.* vbi decisum refert per S.C.anno 1654.

920 Quo ad mortem, verum est, si reus naturaliter moriatur, secus si banniatur, *Alberic. de statut.4.p.q.64. Decian.d.conf.29.n.66.*

921 Limitatur 2. quo ad mortem, si fideiussio est copulatiue concepta: de iudicio sisti, & iudicatum soluendo, *Alberic.d. qu.64.* Maur. *sup. num.53.*

922 3. Quando sententia fertur contra principalem debitorem, *Menoch.conf.547.* Qui idem dicit si contra hæreditatem iacentem. Licet contra dicat *Crauett.conf.272.n.11.*

923 Finit hæc fideiussio perempta instantia, quamuis de nouo inchoetur lis, *Thes.decis.202. num.1.seqq.Balb.dec.99, Viu.opin.118.* Fideiussor datus, *Maur.sup. num.56. Asin.in praxi c.1. num.19.20. Tusc.lit. F. concl.326. Franch.decis.108.Christin.dec.145.vol.2. Nouar. in pragm.2. de commiss.n.6.7.D.Calà de restit.qu.28.n.30.*

924 Finit lata sententia, nisi aliud sit dictum, *Ancharan. qu.fam.15.nu.11.lib.2. Cæpoll. caut.98.Roman.conf.100.210.468. Borr.dec.115. Signor.conf.160. Clar.d.q.46.Balb.d.dec.99.Maur. sup.n.57.seqq.n.65.seqq.*

925 Amplia tam in causis ciuilibus, quam criminalibus, M*aur.n.62.*

926 Amplia 2.quamuis quis promittat aliquem in iudicio sistere, & parere mandatis Curiæ, *Maur.nu.63.*

927 Limita, & intellige dicta, quando prima sententia fuit condemnatoria rei, secus si absolutoria, quia tunc quando est absolutoria, liberatur fideiussor, & non tenetur in casu appellationis, alias secus, *Grat.conf.34.nu.8.lib.2. & resp.202.num.5.lib.1.Borr.dec.315.* Ma*ur.nu.*64. Diximus *sup. num.305. & seqq. Rota super conf.64. lib.1.Rouit.num.8.Viu. opin.299.* & dicemus *infra num.946. & seqq.* Addimus *D. Villosa de fugit.c.19. §.6.n.5.seqq.*

928 Limita, quando prima sententia non est lata super meritis, vel dicitur de nullitate, vel restitutione, *Caualc.dec.*[illegible] *nu.*10. Quando quis se obligauit, vt principalis, *Vrral.dec.64. lib.2. D.Prat.ad Muscatell. in praxi fid.p.1. mod.12.* Dicemus *infra nu.946.seqq.* Quando aliæ sententiæ essent conformes primæ. Quando lata prima sententia non appellauit principalis, sed fideiussor. In criminalibus,& quando agitur de delicto. In causa sequestri. Quando talis

lis fideiussor antea esset in mora nō exhibendo, quia licet tunc liberetur lata sententia sistere, tamen quia commissa est stipulatio, non liberatur à totali interesse. Quando victus appellasset, & appellationem deseruisset eam non prosequendo. Hæc fideiussio præstita coram vno Iudice non extenditur ad alium, *Roman. cons.210.270.num.6.cons.468.Balb.dec.96.Natta cons.202.Franc.de fid.c.6.n.145.seqq.Boer. dec. 315.Vrsill.ad Affl. dec.182.n.4. Farinac.q.34.n. 27.& 177.seqq.Maur.sup.nu.81.seqq. Nouar.in prag.1.de commiss.n.7.seqq.Vermigl.cōs.212.323.*

929 Limita in subrogato Iudicis ordinarii, in successore Iudicis ordinarii in officio, in iudicio reductionis laudi, Quando hæc cautio est præstita coram Iudice, sub nomine dignitatis, secus si sub nomine proprio, *Maur.sup.nu.83. seqq.*Dicemus *infrà nu.946.seqq.*

930 Expirat hæc fideiussio per mortem naturalem rei principalis antè moram, Item in morte ciuili, *Rolan. cons.58. num.6. lib.1. Signor. cons.118. Decian.cons.29. num.66. Boss.de carcer. n.21.seqq. Farinac.qu.34.nu.59.Barra obs.52.nu. 3.seqq.Sabell.§.fideiussor num.43.Rota d.cons.82.*

Sed contra in morte ciuili dicunt *Alberic. qu.64.de statut.p.4. Decian.cons.29.n.66.lib.1.*

931 Expirat morte fideiussoris, *Boss. de carcer. n.64.Maur.nu.89.*

932 Expirat stante nullitate capturæ, *Cancel. dec.1.nu.5. Serafin.de iuram. priu l.132.nu.9. Farinac. qu.30.num.68. qu.34. num.180. Vin. dec. 201.n.8. Vermigl.cons.308.n.10.*

933 Item vbi actor, & reus principalis est negligens, nam elapsis duobus mensibus expirat, nisi fideiusserit in scriptis, & in causa publica, *Maur.sup.n.93.94.*

934 Fideiussor hic de iudicio sisti liberatur per mutationem status, & conditionem illius, pro quo promisit, puta si ille fiat clericus, bannitus, & alia causa, & sine culpa fideiussoris; vel si mulier nubat alicui extra iurisdictionē, *Tusc. lit.F.concl.318.321.seqq.D.Petra in rit.66.n. 15. Cortiad.dec.153.n.37.Bouadill.in polit.lib.2.c.18. n.79.R.Marin.li.1.c.133.n.11.12.Nouar.sup.n.6. Vermi.cōs.312.n.3.308.n.16.306.315.323.444.*

935 Fideiussio de iudicio sisti, & iudicatum soluendo non potest appellare, *Gratian.c.374.nu. 27.seqq.& c.665.n.7.* Vide *Caluin.de æquit. lib. 3.c.230.Castill.contr.lib.4.c.14.*

936 Differentiæ inter fideiussorem de iudicio sisti, contractus, & iudicatum soluendo ponuntur per *Zanch. de priuil.Eccles. num.18. Angelis ad Gizzarell. dec.82. & 14. Ricc. collect. 2254. Nouar.lib.1. qq.qu.12. D.Petra in rit.157 num.17.Afflict.dec.234.& Add.Tusc.lit.F. concl.328.Muta dec.45.nu.10.Prat. ad Muscatell. in praxi fideiuss.p.1.modo 12. Muscatell. in praxi fideiuss.lib.1.3.p.gl.expensis n.14.seqq.*

937 Fideiussor rem pupilli, saluam fore ad quid teneatur? *Sabell.§.promissio num.36. Sanfel.dec. 256. la 2.Christin.dec.168.vol.3.*

Non tenetur pro gestis post pubertatem, *Merlin.dec.338.num.12.seqq. Gratian.cap.86.nu. 49.57. per text. in l.Lucius, §.Paulus, ff. de adm. tutor.Noguerol.alleg.21.n.11.& seqq.16. & seqq.*

Mater, & Auia si fideiussores non inueniant, ad iuratoriam cautionem cum obligatione dotium, & renunciatione in forma admittuntur, *Thes.lib.1.qu.21.Pascal.de vir. patr. potest.par.3. c.10.n.16.*

Tutores omnes exceptis testamentariis, debent dare fideiussores, *Maur. de fideiuss. fol. 105.num.5.seqq.Herring.c.5. num.216. seqq. Carocc.dec.129.Amat.dec.63.* Et licet *Alber. de Rosatis in l.dubium num.1. C. de Tutor. & Curator qui satisd. Honded.& Fab. in eod.C.defin.2.* teneant valere gesta, quia Iudex, qui satisdandi necessitatem remisit, censetur loco fideiussoris hanc opinionem refellit *Virgil. de legit. person. c.6.n.9.*

Sic Administrator datus à testatore pro gubernio bonorum hæreditariorum, & negotiorum illius gerendis, non tenetur fideiubere, *Cyriac.contr.534.n.24.* nisi fieret suspectus, vel testator errasset in sua opinione, *n.34.* Alia diximus *sup.nu.630.*

938 Datur fideiussio de iudicatum soluendo; quæ præstatur à reo, seu defendere iura sua, alias talis reus non est idoneus defensor, & per illam fideiussor promittit iudicatum soluere, *l.qui proprio, §.qui alienam, ff.de procur.l. exigendi, C.eod. Maur.de fid.cap.2.fol.35.Franc. dec.208.*

939 Tenetur soluere omne totum, quod contra principalem iudicatum est, & ille soluere debet, *l.iudicatum solu. la 2, ff.iudic.solu.Boer.dec. 314.& seq.* vbi ampliat quamuis sententia sit lata contra principalem contumacem, absentem, & indefensum. Nam tamen talis fideiussor tenetur ad pœnam, quæ insurgit ex processu, nec ad augumentum condemnationis proueniens ex negatione, vel contumacia principalis, *Maur.sup.n.6.7.*

940 Qui venit ad defensionem alterius debet fideiubere de iudicato soluendo; nam sine hac fideiussione, nemo, etiam persona coniuncta, & locupletissimus est idoneus defensor *Maur.sup.num.9.seqq.* Et ista fideiussio stat sine principali obligatione, *Bart.in rubr.ff.Iudic.solu. nu.4.Maur.n.12.*

941 Talis fideiussor potest à reo, & principali petere solutum, sine nouo processu, *Boer. dec. 277.num.3.4. Gusm. de euict. qu.16.num.48.* vbi *num.46.* explicat quando fuit data fideiussio in iudicio, *Trentacinq.var.lib.2.tit.de expens.res.3. num.2.3.* Et etiam non cessis actionibus, *Gusm. de euict.qu.16. num.51.* etiam cum damnis, & interesse, *Vin.dec.210.Latr.dec.102. nu.52. Nos de nullit.iudic.rubr.4.qu.24.nu.9. D.Marad. de præsent.instr.qu. 29.n.12.*

942 Talis fideiussio continet tres clausulas, de re iudicata; de re defendenda, & de dolo malo, *l.iudicatum solui, in princ. ff.iudic.solu.Boer. dec. 314.n.3.Crauet.cons.272.n.1.*

Fide-

943 Fideiussor hic potest excuti, non prius excusso principali, *Boer.dec.277.num.7. Granctt. cons.272.num.1. Maur.sup.num.17.* licet contra dicat *Franch.dec.208.nu.4. Nouar. qu.44. Luca ed Franch. dec.208.nu.4. Sabell.§.excussio nu.17. in fin. Gusm.d.qu.16.nu.47.seqq.* Verum restitutio petita per minorem iuuat fideiussori, *D.Galli.de restit.c.10. n.103.*

944 Fideiussio hæc soluitur finita instantia, *Balb.dec.99. Viu.opin.118. Grat.resp.34. vol.2.* Nisi verba sint nimis generalia, *Maur.sup.n.18. seqq.Gusm.de euict.qu.16.nu.55.Vrsill. ad Afflict. dec.182.nu.8. R.Marin.lib.1.c.184.n.10. Calà de de restit.qu.28.n.40.Vermigl.cons.308.n.3.*

945 Non habet locum hæc fideiussio quando iudicium fuit nullum, *Maur. num.21. Cyriac. contr.285.* vbi de hoc fideiussione coram Iudice incompetente, *Gusm.qu.16. n.61. Franch. dec.400.nu.8.Nos de nullit. indic.rubr.9. qu.25. nu.2. ex Noguerol.alleg.15.n.36.*

946 Si reus sit absolutus in primo iudicio, & in secundo condemnatus, est liberatus, Diximus *sup.nu.305.* Addimus *Scacc.de appel.q.17. lim.2.* Et infrascriptas alias conclusiones. *Gusman.de euict. qu.16.à nu.52. Calà de rest.qu.28, num.39. Rocc.resp.62.nu.10. Carleual. de indic. disp.14.nu.2. lib.2. Cyriac. contr.285.* Contra dicunt *Viu. opin.299. Capyc.Latr.decis.102. nu. 52.D. Vilosa de fugit.c.19.§.6. num.5. seqq. Ansald.de commerc.disc.91.92. Gratian. cap.348.n. 24. Marin.lib.1. c.138. D. Marad. de præsent. instrum.c.19.n.15.*

947 Procedit etiam quando sententia dicitur nulla, & postea confirmatur, *Thes.d. dec.202. num.17. Gusm.sup.nu.13.*

948 Multò magis si apud fideiussorem reperiretur debitoris principalis pecunia, *Franch.d. dec.208.Gusm.n.54.*

949 Limita tamen non procedere quando fideiussio est coram arbitro electo, & postea petitur reductio ad arbitrium boni viri, *Anchar.cons.35.*declarat *Thes. d.dec.202. num.18. Ant.Fab.in C.defin.5. de fideiuss. Angel. ad Gizzar. dec.14.nu.6.* Vel contra *R.Marinis lib.1. c.138.Nos d.qu.25.n.14.*

950 Limita etiam quando est datus fideiussor in vna instantia, & causa agitatur coram alio Iudice non delegato ab eo,coram quo est præstita fideiussio, nec ordinario appellationis, *l. 3.ff.iudic.solu.Roman.cons.408.Gusm.d.qu.16.n. 58.Vermigl.cons.323.312.n.14.*

951 Limita etiam quando iudicium mutatur in totum ex persona iudicis, in causa principali, *Scacc.de appell.qu.17. lim.2. nu.77.* vel ex persona procuratoris, qui satisdedit, vel principalis, vel etiam confunditur causa, nam tunc non durat fideiussio, *l.ait eadem.ff.de except.rei iudic. Nos d.qu.25. n.8. Imol. cons.89. Roman. cons.270.in fin. Gusm.n.59.*

952 Limita quando Iudex principalem absoluit, sed in reseruatione alicuius particulæ petitionis, in qua postea pronunciando, ipsum principalem condemnauit, In hac reseruatione fideiussor non tenetur, sed ex prima sententia fuit liberatus, *Sacc.n.cons.91. lib.4. Trentacinq.res.3.de expens.n.15.Gusm.n.60.*

953 Limita, quando est electa industria personæ Iudicis, & partes se illius iudicio adstrinxerunt, *Thes.d.dec.202.num.15.Gusm.nu.62. Fontanell.dec.238. num.54.* Secus si quis fideiubeat nulla nominis Iudicis proprii, aut Tribunalis expressione facta, sed simpliciter, nam tunc durat in alijs instantiis, post mille *Nos d. rub.4. quæst.25.num.4.* Vel per quodcumque Tribunal, *n.18.* ex *Noguerol.alleg.7. Guazz.& alijs.*

954 Quæ conclusio procedit in Iudice subrogato in locum primi, vel in delegato ab ipso primo Iudice, nam in his cautio, expresso nomine certi Iudicis,non operatur, *Cusm.sup.nu. 62.Nos d.qu.25. n.15. R.Marin.d.c.138.n.5.*

955 Declaratur non procedere quando fideiussor appellasset, nam tunc videtur prorogare suam obligationem, *Gusm.nu.64.*

956 Limita quando in appellationis causa fuit aliquid additum, vel detractum primæ sententiæ per Iudicem appellationis, nam tunc expirat fideiussio, *Thes.d. dec.202. nu.9. Gusm. d. q.16.n.65.66.*

957 Sic ista fideiussio extenditur tantum ad personam, quæ in iudicio comparuit, sic nec ad alium modum agendi præter intentatum, *Rocc.resp.62.nu.5. lib.2. Maur. de fideiuss.1.p.2, sect.c.1.n.47. Capyc.Latr.consult.49.n.7.*

958 Sic præstita pro aliquo, cuius non interest, vel quod illius interesse, lite pendente, desinit, annullatur, *Rocc.sup.nu.7. Loffred. cons.6. n.10.seqq.Mastrill.dec.226.*

959 Et restringitur ad eam tantum causam, pro qua reus detinebatur, *Rocc.sup.nu.8. Farinac.in praxi qu.34.num.32. Capyc.Latr.d.consult. 49.n.8.*

Sic fideiubens super negotio possessionis, non tenetur super causa proprietatis, *Thor. vot.5.n.56.*post alios. *Nos d.q.25.n.9.*

Nec si Princeps sua authoritate auocet causam, & illam deleget alteri Iudici,*Nos d.qu.25. num.10.*

Sic fideiussio data in Sacro consilio, si transeat ad Regiam Cameram, fideiussor non tenetur, *Nos d.qu.25. nu.11. P. Molfes. sup. consuet.Neap.p.4.qu.63.nu.24. 26.& q.16. num.30. Franch.dec.208.321.601. D. Maradei de præsent. Instr.d.cap.19.8.13.Vermigl.cons.323.*

Nec tenetur fideiussor in casu,quo post rem iudicatam Princeps concedat reuisionem, ex gratia, *Pereira dec.90.n.11.seqq.*

Tenetur si facta executione per Iudicem, apud quem fuit data fideiussio; quamuis fint propositæ nullitates per viam actionis, & sic sententia fuit reuocata, nam pendente termino appellationis, & nullitatis non dicitur lis finita, *Nos ad Rouit.dec.44.n.5.& 7.q.25. n.20.*

Nec potest fideiussor dicere de nullitate aduersus sententiam latam contra suum debi-

torem principalem, *Vant. de nullit. rubr. quis possit dicere de nullit. num.* 17. *D. Maradei sup. n.* 15. *Rocc. resp.* 7. *nu.* 15. *lib.* 1. *D. Petra in rit.* 217. *num.* 4. Tamen contra est, si principalis posset, post *Cancer. var. p.* 1. *c.* 7. *nu.* 46. *Luca ad Franch. dec.* 208. *num.* 5. Secus si nullitates fuissent alias propositæ per principalem debitorem, *Rocc. resp.* 7. *num.* 16. *lib.* 1. vbi decisum refert per Collaterale Consilium. *D. Maradei sup. n.* 15.

Alia diximus *sup. nu.* 305. & *seqq.* & *d. q.* 25. *de nullit. Iudic. rubr.* 4.

960 Beneuerum sententia lata contra debitorem absentem, non citatum, sed contumacem, & indefensum non exequitur contra talem fideiussorem, *Afflict. & Vrsill. dec.* 182. *Cuman. cons.* 33. *col.* 2. *Gusm. d. qu.* 16. *nu.* 57. *Nos d. q.* 25. *nu.* 9. *ver. Nec*. Nec quando non fuit deffinitè pronunciatum præuio termino, sed per præcepta desoluendo, *Rocc. resp.* 62. *tom.* 2. *D. Marad. he præsent. instr. c.* 19. *n.* 14.

961 Morte fideiussoris non expirat, sed transit ad hæredes: *Marsil. sing.* 169. *Carpan. ad stat. Mediol. c.* 45. *num.* 26. *p.* 1. *Nos d. qu.* 25. *num.* 18. *Themud. dec.* 114. *n.* 13.

962 Talis fideiussior non potest mutari, parte non consentiente, *Carpan. c.* 44. *n.* 64. *p.* 1. *Maur. sup. n.* 28. Diximus *sup.*

963 Differt à fideiussione de iudicio sisti, nam hæc morte naturali, aut ciuili principalis non terminatur, secus de iudicio sisti, *Maur. n.* 31.

964 2. Hæc cautio non cadit in criminibus, secus si illa, *Maur. n.* 32.

965 3. Hæc cautio præstatur etiam à locupletissimo, secus illa, *Maur. nu.* 33. In loco Iudicii, & non extra locum, *Scacc. de appellat. qu.* 15. *nu.* 141.

966 Arbitrarium est, si hæc cautio præstanda sit in causa reconuentionis, & sic quando hinc inde adsunt petitiones mutuæ. *Franch. dec.* 311.

967 Dantur etiam fideiussores de stando Iuri. *D. Petra in rit.* 217. De damno infecto, *Sabell. §. cautio n.* 7. 42. Cautio de rato, *Sabell. num.* 8. Cautio mutiana, *Sabell. n.* 9. *seqq.* Cautio de bene viuēdo, *Sabell. n.* 17. *Cōciol. §. cautio.* Cautio de aliquē bene tractādo, *Sabell. n.* 15. Cautio de nō offendendo, *n.* 16. 40. *Cōciol. §. cautio* Cautio de tuto carcere, *n.* 31. Cautio assecuratio fructuum, *n.* 32. 33. De viendo, & fruendo arbitrio boni viri, *n.* 36. Ad fauorem fideicommissarii, *n.* 37. Cautio de representando, *Maur. cap.* 3. *fol.* 43. *Vermigl. cons.* 311. 312. 315. 308. 323. 309. 306. 444. 298. 314. 317. *Conciol. sup.* Cautio de re nō baratando. *Maur. sup. c.* 1. & *seqq.* Aliæ fideiussiones ponuntur per *Maur. fol.* 93. & *seqq.*

968 Qui possint, vel non possunt fideiubere, ponuntur per *Maur. de fideiuss. sect.* 8. *cap.* 1. & *seqq.* per capita viginti sex. *Auendan. de metu fol.* 145. *num.* 89. 100. *Vidman. de contract. tit. de fideiuss. fol.* 208. *num.* 22. *seqq. Nouar. sup. pragm.* & *D. Marad. in pragm.* 10. *de Baron.* & *sing.* 52. *Gomez var. lib.* 2. *c.* 13. *Castejon. verb. fideiussor. num.* 14. *Sabell. eod. §. fideiussor*, Dicemus *Nos rubr. seq. Spadaz. de priuil. Viduar. Calà de restit. in integrum*, *Baron. de effect. min. ætat. Gales. tract. de restit. in integr.*

969 Fideiussor dicitur propriè debitor, & comprehenditur in statuto loquente de debitore, *Maur. de fideiuss. p.* 1. *sect.* 2. *cap.* 3. vbi refert etiam contrarios *Rocc. collect.* 3039. *Viu. opinio.* 300.

970 Fideiussoris obligatio incipit tantum à die promissionis, & stipulationis, & non retrotrahitur ad diem contractus antecedentis, in præiudicium Tertii, *Rota p.* 14. *rec.* 70. & 149. Et à die obligationis, non à die quo soluit, *Cyriac. contr.* 110. *num.* 11. *Rota dec.* 34. *post Oloam, Castald. consf. vlt.* 40. *Borgia contra Fabr. tom.* 2. *q.* 4. *lit.* 16. *c.* 10. *num.* 10. *D. Romaguer. ad Conciol. ad statut. Eugub. lib.* 2. *rubr.* 59. *n.* 18.

Et Instrumento fideiussionis deperdito, si fideiussio capta reperiatur per attestationem actorum magistri, per verba: *Capta est fideiussio*, & probato illius tenore, & amissione, depositione Actuarii, & testium, qui in illius confectione interfuerunt, vigore talis informationis agendam est via ordinaria, non executiua contra fideiussorem, & Actorum magistrum, *Carauit. in rit.* 168. *num.* 5. *limit.* 3. *Roderic. Suar. in l. post rem iudic. limit.* 3. *Azeued. l.* 1. *tit.* 21. *lib.* 3. *nouæ recopil. n.* 19. *Mascard. de probat. conclus.* 32. *num.* 15. *concl.* 1325. *n.* 15. *Ballus tract. var. lib.* 4. *qu.* 4. *nu.* 33. *seqq.* decisum refert per Regiam Iunctam anno 1634. *D. Calà de restit. qu.* 28. *n.* 59. & 60.

971 Officialis, qui in hoc Regno Neapol. ante administrationem officii debet dare fideiussionem in loco administrationis officii, *prag.* 1. *§.* 6. *de offic. Iu. ic. prag.* 41. *de offic. proc. Cæsaris*, si illum nō reperiat in dicto loco, potest illū dare in Regiis Tribunalibus, *D. Angelis de official. Baron. c.* 37. *d. pragm.* 41. *Scialoya de foro compet. cap.* 33. *nu.* 205. & *in praxi torq. reos c.* 3. *nu.* 32. vbi an sufficiat cautio iuratoria. Et si non fuerit præstita talis fideiussio, ob æquitatem illorum de regimine, & deinde male se gesserit in officio, poterunt ciues procurare prouisiones M. C. V. dicto officiali directas, ut præster idoneum fideiussorem, vel ab officio desistat, ex relatis, & traditis per *Franch. dec.* 409. latè *D. Petra in rit.* 295. *n.* 32. 34. *D. Maradei sup. pragm.* 1. & 41. *fol.* 244.

972 De fideiussoribus agunt *Franc. Albergottus, Beutherus, Capac. tom.* 1. *p.* 3. *c.* 6. *art.* 12. *Castoford. Stephanus Daoyz. Eichelius, Farinac. in fragm.* & *Repert. de contractibus, Fontana in sua Anamologia, Valentinus Francus, Gait. de eredit. Gomez, & Layn. var. to.* 2. *Henricus Habnius, Michael Iuerges, Andreas Laumayerus, Maurus. Vuolfagangus Adamus Lauterbach. Mantica de tacitis lib.* 6. *Marsilius, Manzius, Leonardus, Mezner, Garpzouius, Muscatellus, vbi Pratus, Negusantius, Robbam. Rebuffus, Io: Fridericus Rhetius, Roderic. de ann. redditibus, Oligerius Roscerantius, Henricus Bartolomæus Roth, Rusignolus, Sabell. in summa §. fideiussor; Castejon eodem §. fideiussor*, & *§. cautio, Scacc.*

Seacc.de sentent.& re indic. Friderieus Schagius, Rodericus Suarez. P.Gregor. Syntagm. Tepatus, Trentacinq.var.resol.Tusc.lit.F.Vasq.contr. Virgil.de legit.person.Iacobus Vneunizerus.Tract. diuersorum Authorum impress.Colon.1601.Pichard. Harppreet.Oinot.D.Verde, & alii omnes super *Instit. Arias de Mesa, Ant.de Ballis,Cancer.var. Berlich.pract conclus.Barbos.& Bruneman.C. de fideiuss. Vuennizero, Eberhart Spekan cent.3. qq. Iur.clas.1.q.33.Herring.de fid.Maur. et Franc.de fideiuss.Barbos.repertor.Thor.in comp.dec.Caluin. lexic.Rota conclus. Trentacinq.var. Borrell. in summa decis. Io: Baptista Costa in eius operibus. Noguerol.in suis allegationibus in tabula verb.fideiussor.Vermigliol. in pluribus consilijs , Palma in pluribus allegationibus.* Et omnes alii in eorum operibus.

APPENDIX

Ad Quæstionem XXX.

AD dicta per Nos: Fideiussorem apud Fiscum, posse coram Iudice Fisci principalem conuenire, Addimus R.*Marin.lib.1.ref.146.n.23.Nouar.sup.Pragm.62.n.6.de offic.proc.Cæs.*

Ad *num.414.& seqq.* Vbi exceptiones competentes principali, quando competant fideiussori. Addimus *D. Cortiada dec.153. Nos ad Ronit.dec.19.Marcian. disp.56. num.34.40. Donad.de renunciat.c.2.nu.98. Cyriac.contr.546.nu.47.seqq.*

Moratoria facta principali iuuat fideiussori, *Bursat.cons.274.num.29.lib.2.Herring. de fideiuss.p.4.c.27.ex n.69.D.Petra in rit.287. n.128. Card.de Luca de credit.disc.98.num.7.Salgad. labir.p.2.c.30.n.43.*

Secus si fideiussor sit insolidum obligatus; *Fontanell.dec.472. Ludouis.dec.321.num.7.decis.564.nu.3.* post alios *Doctiss. D.Scoppa ad Ant. Fabr. in Codic. lib.1.tit.9,de precib. Imper. offer. expl.14.Rodoer.cons.13.*

Ad ea, quæ diximus; Fideiussor, pro fideiussione an possit aliquid recipere. Addimus *Cortiada dec.229.num.44. D.Vermigl.cons.196.291.293.298.*

Ad ea, quæ diximus: fideiubere qui non potest admittitur ad iuratoriam cautionem. Addimus *Carena res.21.nu.34.Ayllon.ad Gomez var. lib.2.c.13.nu.25.* vbi nisi fideiussio debeat dari.

Ad ea, quæ diximus: Fideiussor est stricti iuris; & strictè interpretanda. Addimus *Carena res.90.* Nec extenditur de tempore ed tempus, loco ad locum, de persona ad personam, nec vltra formalitatem verborum, *ibid.* Intelligitur esse rebus sic stãtibus, *n.19.23.25.Vermigl. cons.308.nu.2. 311.312.* Cyriac.contr.546. num. 134.seqq. *Noguerol.alleg.21.n.49. seqq.*

Ad ea, quæ diximus: Fideiussor liberatur alterata, vel immutatata prima obligatione, cui accessit. Addimus *Carena res.90.n.6.7.Vermigl. cons.312.n.15.cons.311.n.2. Rodoer.cons.36.n.9.*

Ad ea, quæ diximus: Fideiussio data, quod reus non discedat de tali loco, quod liberatur fideiussor data reo licentia discedendi. Addimus *Carena res.90.n.13.Virgil.cons.306.315.*

Ad ea, quæ diximus: Fideiussor liberatur, si alii fideiussores accedant, per viam renouationis. Addimus *Carena res.90.num.14. Ayllon. sup.c.13.Vermigl.cons.315.n.7.*Rodoer.*cons.36.*

Ad ea, quæ diximus: Fideiussor de præsentando reum intrà mensem, liberatur si Iudex prorogat tempus, absque consensu fideiussoris. Addimus *Carena res.90.n.17. & seqq. Vermigl.cons.306.n.2.312.n.2.309.n.19.*

Ad ea, quæ diximus: Fideiussor liberetur quando principalis, qui promisit reum non recedere, culpa Iudicis aufugit, quia eum terruit. Addimus *Carena res.92. num.27. seqq.* Nam fideiussorum renunciationes non extenduntur ad casum prouenientem ex facto Iudicis, *ibidem n.43.* Liberatur data licentia reo sub quacumque forma, eo non vocato, & consentiente, *nu.44.Vermigl. cons.306.315.323.444.*

Ad ea, quæ diximus: Fideiussor nulliter accedit contractui, cui lex resistit. Addimus *Luca ad Gratian.cap.122.*

Ad ea, quæ diximus: Quod fideiussore vno dato, facto non soluendo, debet dari alter in fideiussione iudiciali, secus conuentionali: nisi sit dotis. Addimus *Luca ad Gratian.cap.8. n.10. Amat.res.89.n.1. Marin.lib.1.c.133.n.16.*

Ad ea, quæ diximus: obligatus satisdarè, debet in eadem Ciuitate, & de hominibus eiusdẽ loci, idoneis. Addimus *Luca ad Gratian. c.13. num.9.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor non tenetur ad interesse Addimus L*uca ad Gratian. cap.122.n.10.* Vbi secus si fideiubet, vti principalis.

Ad ea, quæ diximus: Fideiussor non tenetur ad pœnam, mortuo reo. Addimus *Donad. de renunciat.c.7.n.12.Vermigl.cons.423.n.5.*

Ad ea. quæ diximus: Fideiussor obligans se præsentarè principalem toties, quoties. Addimus *Donad.de renunciat.cap.44.n.207. Vermigl. cons.415.n.4.314.n.9.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor conuentus, si opponat exceptionem non numeratæ pecuniæ, & compareat principalis, & fateatur verè accepisse mutuum, non præiudicat ipsi fideiussori, si principalis non est soluendo. Addimus *Cyriac.contr.546.nu.90.*

Ad ea, quæ diximus: Fideiussor non purificata conditione, seu defecta, sub qua fideiussit, liberatur, qui intercessit pro variis bladis traditis, dicitur liberatus si blada pro parte tantum, non autem in totum consignentur, Addimus *Cyriac.contr.546.n.80.seqq.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor de soluendo quod Titius debet, debet plenè constare de debito, & non sufficit confessio debitoris. Addimus *Noguerol. alleg.33. num.83. Cyriac. con-*

tron.

trou.227.n.21.contr.285. n.42. contr.313. num. 9.10.

Ad ea, quæ diximus: Denunciatio super lite euictionis debet fieri Venditori per emptorem, & non sufficit fieri fideiussori, *Gusman de euict. qu.5.nu.78. Cald. de empt.c.31. nu.78. Rota Gen.dec.15.n.13. Tepat.var.sent.tit.421.c.2. Lopez gl.4.q.1.32.tit.8.p.5.*

Ad ea, quæ diximus: Creditor si reddat fideiussori instrumentum, videtur eum liberasse, & aduersus debitorem principalem sua iura cessisse. Addimus *Olea de cess.iur.tit.1.qu.3.num 34. Griuell.dec.80.circa finem, Hodiern. ad Surd. dec.308.n.26.*

Ad ea, quæ diximus: Fideiussor videtur tacitè consentire contractui, pro quo fideiussit. Addimus *Rota dec.34. nu.10.* post *Oleam de cess. iur.* Videndus *Vermigl.consi.308.n.4.*

Ad ea, quæ diximus: Fideiussor repetit à confideiussore, dempta sua rata, sed cum facultate cogendi insolidum, nisi habuisset beneficium diuisionis, vel nisi principalis esset non soluendo, vel aliquis ex fideiussoribus, vel aliquis ex eis inualidè obligatus. Addimus *Dom. Schettin. de iure offer.p.2.c.3.sect.4.n.9.seqq.*

Ad ea, quæ diximus: Fideiussori soluenti insolidum confideiussori est cedenda actio insolidum contra cæteros. *Addimus Schettin. sup. num.15.*

Ad ea, quæ diximus: Obligatus pro sorte, an sit obligatus pro Vsuris, & Interesse. Addimus *Nos ad Rouit.cons.84.lib.2.*

Ad ea, quæ diximus: Nouatione fideiussor liberatur. Addimus *D. Aguila ad Roxas de incompatibilit. fol.53. Carena resp.71.num.3.resp.90. num.5. Ayllon.ad Gomez lib.2.c.13.n.25. Donad. de renunciat.c.22.n.52. Noguer.alleg.21.n.5. Rodoer.cons.36.n.8.*

Ad ea, quæ diximus: Quod non sit facienda excussio contra principalem ad petitionem fideiussoris obligati insolidum, expensis fideiussoris taliter obligati: Addimus *D. Rodoer. cons. 13.* contra per eum dicta ad *Marin.lib.1.c.191 D. Maradei de præsent.instr.fol.306.* Benè verum de æquitate solere nostrū Sacrum Consilium facere præcepta, vt talis fideiussor infra tale tēpus procuret satisfactionem à principali debitore, alias ipse soluat, decisum referunt *Staib. obser.72. Maradei sup. Luca sup.*

Ad ea, quæ diximus: Fideiussor verè non est, qui est insolidum obligatus. Addimus *Card. de Luca de feud.disc. 100.101. Luca ad Marin.d. c.191. n.1.seqq.lib.1. D. Rodoer. cons.13. D. Scoppa ad Ant. Fab.ad C.lib.1. tit.9. de precib. Imper. offer.expl.14. D. Scopp.ad Merlin.contr.55.nu.47. lib.1.*

Ad ea quæ diximus: pendente nullitate indultus debere inquisitum poni in carceribus. Addimus *Laurent.dec.42. Rouit.sup.pragm. in rubr.de exulib.n.21.*

Ad ea, quæ diximus, Fideiussio de nouo est præstanda, quando reus exiit à domo sibi assignata de tuto carcere. Addimus *Vermigl. cons. 315. n.6.*

Ad ea, quæ diximus: Fideiussio de non ingrediendo non intelligitur ad effectum pænæ compræhendere solum transitum. Addimus *Vermigl.cons.305.n.13.*

Ad ea, quæ diximus: Fideiussio de præsentando coram vno Tribunali non extenditur ad aliud. Addimus *Vermigl.cons.423. n.3. 312. num.14.*

Ad ea, quæ diximus: De excussione principalis, & de beneficio cedendarum actionum. Addimus *D. Rodoer.cons.13.14. & 36.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussio expirat finito officio eius, cui fuit præstita, expresso eius proprio nomine. Addimus *Vermigl. cons.308. nu.15.*

Ad ea, quæ diximus: Fideiussio de non offendendo à coniunctis præstanda, non est pro maleuolis, & inimicis. Addimus *Vermigl.cons. 321.n.1.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussiones de repræsentando sunt strictissimè intelligendæ, neque egrediuntur formalitatem verborum. *Vermigl.cons.311.n.1.*

Ad ea, quæ diximus: Fideiussor conueniri non potest, quando alteratur contractus præcedens. Addimus *Vermigl.311.n.15.*

Ad ea, quæ diximus: Fideiussor de præsentando liberatur ex causa noua superueniente, ex qua repræsentatio effecta fuerit impossibilis, vel difficilis. Addimus *Vermigliol.cons.308. nu.1.* Non obstantibus etiam verbis vniuersalibus, *ibid.n.4.*

Ad ea, quæ diximus: Fideiussor de repræsentando liberatur per carcerationem rei repræsentandi. Addimus *Vermigliol.cons.315.nu. 1.5.* Quamuis deinde reus à carceribus aufugiat, vel relaxetur ex quacumque causa, *nu.2. Rodoer.cons.36.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor de repræsentando liberatur quando reus principalis condemnatur ex diuerso delicto, secus autem pro eodem, *Vermigl.cons.323.n.2.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor de repræsentando liberatur per expeditionem mandati de capiendo reum principalem. Addimus *Vermigl.cons.315.n.8.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor de repræsentando excusatur ex facto Superioris. Addimus *Vermigl.cons.306.c.8.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor de repræsentando potest dicere de iniustitia carcerationis rei principalis. Addimus *Vermigl. cons.309. nu.22.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor de repræsentando liberatus non reincidit in obligationem, etiam si Superior offerat saluum conductum. Addimus *Vermigl.cons.306.n.7.*

Ad ea, quæ diximus; fideiussor de repræsentan-

tan-

sentando liberatur si reus fuerit captus pro eadem causa. Addimus *Vermigl. conf. 311. n. 6.* Fideiussor dè non discedendo sine licentia Iudicis in scriptis, excusatur etiam ex licentia habita verbo, & conniuentibus oculis, *Vermigl. conf. 312. n. 2.*

Ad ea, quæ diximus: Fideiussor de repræsentando reum non euitat pœnam conuentionalem si velit iudicium in se suscipere, veniendo exceptionibus rei. Addimus *Vermigl. conf. 298. nu. 1. conf. 308. n. 5.* Contrarium quando opponit notoriam iniustitiam carcerationis, *d. conf. 298. n. 3.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor de seruando exilium non excipit de effectu appellationis à principali interpositæ, *Vermigl. conf. 360. n. 2.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor de repræsentando quoties principalis fuerit requisitus, conueniri non potest ante principalis requisitionem. Addimus *Vermigl. conf. 314. n. 9.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor de repræsentando non tenetur quando constat de iniustitia carcerationis rei principalis; & quando impeditur facto Iudicis. Addimus *Vermigl. conf. 408. n. 10. conf. 309. n. 19.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor in dubio non intelligitur obligatus. Addimus *Vermigl. conf. 306. num. 9. conf. 312. n. 13. conf. 315. nu. 10. conf. 328. n. 4.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor liberatur, quando reus ponitur in arctiori loco. Addimus *Vermigl. conf. 311. n. 4.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor non præsumitur idoneus, quando quis tenetur idoneè cauere, & ideò tunc non sufficit oblatio fideiussoris, nisi probata idoneitate, *Vermigl. conf. 456. num 5.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor non tenetur, si reus aufugiat occasione noui diuersi processus, & delicti. Addimus *Vermigl. conf. 308. num. 17.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor ob non præsentationem conueniri a Fisco non potest ad soluendam pœnam, quando cessat fisci interesse, *Vermigl. conf. 317. n. 7.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor aliquid recipiens immoderatum pro fideiussione, non incidit in crimen vsuræ. Addimus *Vermigl. conf. 298. nu. 9.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor, quod quisquam non discedet etiam animo redeundi, tenetur, etiam si discedens redierit. Addimus *Vermigl. conf. 309. n. 11.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor tenetur adhibere diligentiam repræsentandi reum, condemnatum, oblata fidantia, *Vermigl. conf. 444. num. 9.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor, vt censeatur idoneus, requiritur, quod sit idoneus facultatibus, & in iudicio conueniri possit, *Vermigl. conf. 456. n. 6. conf. 310. n. 6.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussor, vt recipi possit extra iudicium, requiritur Iudicis decretum, *Vermigl. conf. 310. n. 5.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussorem acceptans non tenentur perquirere illius idoneitatem quando præstans illum idoneum asseruit, *Vermigl. conf. 280. nu. 11.* Dummodo concurrat iusta ignorantia in accipiente, *n. 12.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussorem præstare obligatus ex causa necessaria, quandò eum non reperit in loco iudicii, admittitur ad præstandum eum, qui sit idoneus in Prouincia, vel in loco domicilii sub eodem Principe, *Vermigl. conf. 310. n. 3.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussorem teneri principalè releuare, quamuis non promiserit releuationem. Addimus *Vermigliol. conf. 328. num. 5.*

Ad ea, quæ diximus: fideiussori clerici non competit fori exceptio, competens principali, Addimus *Vermigl. conf. 317. n. 6.*

Ad ea, quæ diximus: captus indebitè non potest dicere de nullitate capturæ, quando dedit fideiussionem de se repræsentando? *Conciol. res. 10. verb. Captura*, vbi ampliat, & limitat.

Ad ea, quæ diximus: de illis, qui non possunt esse fideiussores, Aduocatus nō potest recipi in fideiussorē pro suo cliente, *Conciol. resol. 2. verb. Aduocatus. Boer. dec. 315. n. 2. Guazin. ad defens. in præfat. nu. 27. Iaco. Ben. de priuil. DD. priuil. 53. nu. 9. Maur. de fid. par. 2. sect. 8. n. 24.*

Ad ea, quæ diximus: Detentus pro delicto in Palatio sub fideiussione de non discedendo, non potest pro causa ciuili, & pro debito retineri, vel recommendari, *Borgn. dec. 14. part. 5. Caball. cas. 199. num. 29. Guazin. defens. 6. cap. 1. num. 85.*

Videndus *Capyc. dec. 154. num. 4. Farinac. q. 30. num 58. Carena res. 80. num. 13. seqq.* qui dicunt, quod relaxatus sub fideiussione de non recedendo à domo, non dicitur carceratus.

Ad ea, quæ diximus: Si Vniuersitas vendat annuos introitus absque Regio assensu, & nonnulli Ciues accedant vti fideiussores, & principales insolidum, & proprio nomine, hoc casu Ciues non possunt molestari, nec conueniri, tanquam sit nulla obligatio, per *Pragm. 11. de administr. Vniuersit.* ad explicationem *l. Ciuitas, ff. si cert. petat.* Addimus *Luca ad Gratian. cap. 122. num. 6. R. Marin. lib. 2. c. 59. D. Merlin. contr. 55. lib. 1. D. Tristany dec. 24. n. 15. seqq. Nouar. in d. pragm. 11. n. 10. & seqq.*

SVMMARIVM.

Quæst. XXXI.

Quid significat mandatum generaliter? num. 1.
Aliquando sumitur pro munere delegationis. 2.
Aliquando sumitur mandare de rebus inanimatis. 3.
Aliquando præceptum Superioris. 4. 6.

Quid

Man-

rationem, n.471. & à n.472.ad n.480.

Procurator constitutus ad recipiendum pecunias ad cambium: non potest recipere à semetipso cum maiori lucro, aut dilatione, quam ab alio accepisset. n.481.

Habens mandatum vt se obliget, habet mandatum ad soluendum. n.482.

Mandans solui, tenetur actione mandati ad restitutionem soluti. n.483.

Procurator, qui non obligatur nomine proprio, non tenetur finito officio. n.484

Procurator contractum vsurarium faciens, an obliget Dominum. n.485.

Procurator repræsentat personam domini, & an, & quando obliget dominum, vel ipsum; & quando ipsi, vel domino requirat. n.483.& à n.487 ad n.508.546.547.548.549.550.551.

Cum quis debitori suo mandat, vt Titio, vel creditori suo soluat, quod mandatum fuit expeditum absque interuentu Titij, vel creditoris eius, qui mandauit, tunc re integra reuocari potest mandatum. n.529.530.531.532.

Procurator ad exigendum, an possit exigere antieipatè. n.533.534.535.536.537.538.539.540.

Procurator vendens non potest euincere, n.541.

Procurator non tenetur de euictione, num.542.543.544.545.

Mandans negotia sua gerere, si nihil deperijt, quamuis nemo gesserit, cessat mandati actio. n.562.

Mandantis nihil interest, si alius benè pro mandatario mandatum adimpleat. n.553.

Mandatario sufficit si vtiliter ab initio gesserit negotium, licet non durauerit. n.554.

Mandatarius tenetur negotia aliena gerere, sicut propria. n.555.556.557.558.

Mandans tenetur seruare mandatarium indemnem. n.559.560.561.

Ad contrahendum constitutus debet mandantem reddere certiorem de qualitatibus, & conditionibus contractus. n.562.

Mandatarius ad vendendum certo prætio, si vendat pluris, vel minoris, Cuiusru.563. & à n 564. ad num.571.

Mandatarius soluens, seu mutuans pecuniam al cui de mandato alterius, habet obligatum mandantem, & recipientem. n.572.

Procurator quando præiudicet Domino, omittendo, & committendo. n.573.

Procurator constitutus ad aliquid faciendum, an, & quando possit facere pro se. n.576. & à nu.577. ad n.580.

Possessio per procuratorem capi potest. nu.581.582. 583.584.

Mandatarius est etiam ille, qui soluit non liberè, sed sub prætextu. 585.

Procurator obligans se insolidum non habet executionem. n.586.587.588.

Mandatum speciale in quibus casibus requiratur, & non sufficiat generale, vel Cum libera. *nu.589. & à nu.590. ad num.736.748.749.750.751. 752.753.*

In pluribus casibus non admittitur procurator. num. 737.738.739.747.

Procurator vnus pro duabus Ciuitatibus non admittitur. 740.

Potentes non possunt esse procuratores. nu.741. Religiosus an. n.742.743.744.745.

Prælatus an possit esse procurator. n.746.

De mandato generali, vel cum clausula: Cum libera *vbi ad quæ extendatur, & ad quæ non. nu.754. & à n.755. ad n.868.*

Summarium hoc continuatur. *n.869. & seqq.*

Quid sit Mandati Contractus, & quæ eius Substantialia, Naturalia, & Accidentalia.

Quæst. XXXI.

1 MAndare, generaliter significat aliquid committere gerendum, & exequendum certæ personæ, vt in *l.1. ff. mandati*, & *toto illo tit.* vbi refertur mandatum explicari solere his verbis: *Mando, Rogo, Volo, Peto*, & sic de aliis, *P. Molfes.in summa tract.12.cap.12.nu.11. Molina disp.549.Onat.de contract.tom.2.tract.12 disp.34.sect.1.num.4.& seqq. Golin. de proc. p.2. c.3.num.9. Dunozet.dec.329.num.4. Loy de contract.lib.13.tit.2.* Dicemus *n.916.D. Passerin. de vno pro alio disp.4. cap.9 num.15.16.* iuxtà illud: *Est rogare Ducum species violante iubendi, Altogra. cons 6.num.31.32. R.Ponte cons.91.n.20.21. lib.1. Amat.dec. March.80.nu.16.Mautica de tacit.lib.7.tit.3.n.1.*

2 Aliquando sumitur pro munere delegationis, quando alicui vendatur Iurisdictio, vt toto *tit. ff. de offic. eius, cui mandat. est iurisd.* vt etiam *L. ie.l.h.1. de legib.P. Molfes.sup.n.16.*

3 Multoties sumitur mandare de rebus inanimatis: nam mandare litteris sumitur proscribere, mandare Terræ pro seminare, mandare fugæ pro arripere fugam, & sic de aliis similibus; prout mandare delegationem, est aliquem impellere, vt deferat, *l.ex quibusdam, ff. de iure fisci.* Sicut mandare actiones est præstare, exhibere, seu cedere actiones, *l.1.§.planè ff.de tutel. & ration.distrah.* Quamuis multoties mandare actiones, & eas cedere, differant, *l.1. C.de action. & obligat.* Vt procuratori directè dicantur mandatæ actiones in rem suam, & sic mandantur alteri, vt nomine mandantis exerceantur: Sed actiones cessæ transferuntur à cedente in cessionarium, vt est notoria praxis, & quod cessio non debet afficere cedentem; de qua materia *P.Molfes. sup. consuet. Neapol. p.4. tit.de reameiat.qu.6. nu.5.seqq. Olea de cess. iur.tit.3.qu.2.* & per totum Tractatum.

4 Mandati vocabulo significatur nonnunquam præceptum Superioris, vt Dei Optimi Maximi, vel magistratus, vel parentum, vel similium: quod obtemperandi in se necessitatem continet. In Sacra Scriptura *Deuter. c.31. Psalm.*

Psalm. 118. Clem. 1. de indic. Staib. de intercesse tit. 13. qu. vnic. nu. 1. seqq. vbi dicit debere obediri sub pœna peccati, si ex iuxta causa, R. Ponte cons. 6. num. 24. Passerin. de vno pro alio disp. 4. c. 9. num. 21. R. Marin. ad Renert. dec. 117. num. 11. Distinguitur in publicum, & priuatum. Publicum est, quod à Magistratu pro Imperio subditis fieri solet, sicut olim erant mandata, quæ Præsidibus in Prouincias profecturis à Principe dabantur. Qualia etiam hodie censentur, quæ in Aula Imperatoris, & Camera Imperiali quotidiè extrahuntur, & in aliis Curiis Regiis. De publicis mandatis est tit. Codicis de mandatis Principum, & nouell. 17. Caluin. lexic. verb. mandata appellantur, & verb. mandatum meo, P. Molfes. in summa tract. 12. cap. 12. num. 12. & cap. 1. tract. 10. & tract. 6. c. 2. n. 38. & c. 6. n. 45. & tract. 9. c. 1. nu. 24. seqq. Mantica de tacit. lib. 3. tit. 1. Vizzanius, & Oltrad. de mandat. Princip. Mandatum Superioris ad vnguem seruari debet, Verm. gl. cons. 432. n. 11.

5 Priuatum est, quod vel à patre liberis, vel à Domino seruis datur, & propriè iussus appellatur, l. 1. & toto tit. ff. quod iussu. l. 4. & passim C. quod cum eo, qui in aliena potest, est negot. gestum. &c. Anson. Popma lib. 3. de differ. verbor. in verb. Iussum.

6 Mandatum etiam est constitutio Principis, vt toto tit. C. de mandat. Princip. prout etiam decreta Iudicum vocantur mandata, vt dum Iudex decreuit vt vendantur bona minorum, vt C. de præd. min. Em. Vizzanius de mandat. Princip. Vltrad. eod. tract. cum vulgatis aliis, Vnde præcepta Principum, quæ dabantur Præsidibus Prouinciarum, dicebantur mandata, vt in d. tit. & in l. 3 ff. de offic. Præsid. P. Molfes. d. tit. 12. c. 12. n. 14.

7 Mandatum, de quo hic non est illud, sed illud, quod commissionem ab amico voluntariè susceptam denotat, proindè qui fretus amicitia quippiam bona fide gerendum, seu faciendum alicui committit, is mandans, vel mandator dicitur, l. inter 26. non omnia 6. l. si quis 27. §. 2. ac l. seq. ff. mandati, l. si pro ea 10. & l. ad comparandas 16. C. eod. §. 1. 2. & §. mandatum non suscipere 11. instit. mandat. Maur. de fideiuss. cap. 3. fol. 3. n. 1. & seqq. Mantica de tacit. lib. 7. tit. 1. nu. 10. 11. P. Molfes. sup. 17.

8 Sed qui aliquid faciendum, sine mercede recipit: vulgò ad imitationem legatarii mandatarius, & procurator in iure vocatur, l. 6. §. apud Iulianum l. 7. 8. in princ. §. 1. & 3. l. 10. §. 1. & seqq. ff. mandati, l. 9. l. 11. & seqq. ff. eod.

9 Et is, aut litium, & causarum, aut rerum, siue bonorum est. De primo agitur sub tit. ff. & C. de de proc. & instit. de his per quos agere poss. De secundo instit. de mandato, & tit. ff. & C. mandati, Golin. de proc. p. 1. c. 1. n. 15. Harppreck. instit. de mandat. in princ. n. 23. P. Molfes. in summa tract. 12. c. 12. Borrell. in summa tom. 1. tit. de proc. Et is propriè, secundum interpretes, mandatarius appellatur, & ab illo differt, vt à genere species: Ita vt omnis quidem procurator sit mandatarius, non autem vice versa omnis mandatarius sit procurator, Andr. Clud. de cond. cent. c. 3. n. 61. Hillig. ad Donell. lib. 13. c. 11. lit. A.

10 Quamuis id improbet nouissimè Iustus Meier in disput. ad lib. 17. pandect. tit. 1. thes. 4. Bocer. tit. de mandat. n. 12. fol. 462. Richter. tract. de contract. disp. 12. thes. 1. lit. a. fol. 307. cum seqq.

11 Mandati verbum à manu data non insulsè dictum videtur, Isidor. lib. 5. ethymolog. c. 24. V. mandatum, P. Fab. ad l. semper qui 60. ff. de regul. iur. Caluin. lexic. verb. mandarem, Aliud lexicon. verb. mandatum, P. Molfes. in summa tract. 12. cap. 12. num. 10. Loy de contract. lib. 13. tit. 1. num. 1. Trentl. vol. 1. select. disp. 27. lit. a. Hahnius ad Vvessembec. ff. mandati nu. 2. Passerin. de vno pro alio disp. 4. c. 9. n. 14.

12 Tum quia in mandatis dandis, & accipiendis, manus sibi inuicem dari mos antiquitus erat, quem adhuc hodie in mutuis promissionibus vulgo obseruari videmus, Oldendorp. class. 4. act. 24. Rosbach. de process. ciuil. tit. 20. nu. 2. Mysing. instit. de mandat. in princ. Caluin. sup. P. Molfes. sup. Treutl. sup.

13 Quod facit etiam Prouerb. cap. 6. vers. 1. & c. 22. vers. 26. Tum etiam, quia negotium manui, idest potestati datur eius, qui gerere debet Bal. in rub. mandat. & ibi Vvessemb. in paratl. n. 2. Hilligar. ad Donell. enucleat. lib. 13. cap. 10. latè Harppreck. instit. de mandat. num. 1. & seqq.

14 Mandatum originem ex officio, atque amicitia trahit, l. 1. §. mandatum, ff. mandati, D. Forster. enarrat. 2. num. 36. Mantica de tacit. lib. 3. c. 1. num. 10. 11. P. Molfes. d. tract. 12. cap. 12. nu. 17. Alderis. de symbol. contract. tit. 3. cap. 5. num. 2. & cap. 8. num. 22. Ideò qui illud violat, duas res sanctissimas violat, Amicitiam, & Fidem, Staib. de intercesse lib. 2. tit. 13. qu. vnic. Leotard. de vsuris qu. 33. nu. 10. Alderis. sup. c. 8. nu. 20.

15 Contractus omnes qui solo consensu perficiuntur inter absentes, & sic per procuratorem Iure celebrantur, l. 1. in fin. ff. de contrahen. empt. l. 2. ff. de obligat. & action. Vela in cap. fin. de proc. in 6. p. 1. nu. 5. Sic actus omnes, in quibus procuratoris constitutio specialiter non inducitur, per eû expediri iure potest, Vela sup. n. 8.

16 Mandatum pluribus modis contrahitur, siue mea tantum gratia tibi mandem, Pegas ref. 3. n. 850. siue aliena tantum, siue mea, & aliena, siue mea, & tua, siue tua, & aliena, nam si tua tantum gratia mandem, non est mandatum, & ob id nulla ex eo nascitur obligatio, l. 2. ff. mandat. §. 1. instit. eod. Forster. d. enarr. 2. nu. 37. Ansald. de commerc. disc. 79. num. 18. Menoch. lib. 2. de arbitr. cap. 94. num. 6. seqq. Mascard. de probat. conclus. 026. cum seqq. P. Molfes. in summa tract. 12. cap. 12. num. 25. seqq. Loy sup. num. 4. Treutl. vol. 1. disp. 27. §. 5. Tusc. lit. M. concl. 56. Vidman. de contract. tit. de mandat. nu. 34. seqq. Harppreck. Instit. de mandat. num. 1. & seqq. Golin. de proc. p. 1. cap. 1. num. 16. vbi Luca explicat, Caluin. lexic. verb. mandatum, & verb. mandare, Alderis. de

de symbol. contract. tit. 3. cap. 5. nu. 33. seqq.

17 Mandatum aliud est in faciendo, aliud ipsum factum, & ab vno ad aliud necessario non infertur, *Ansold. disc. 7. n. 3. 5.*

18 Mandatum aliud verbis concipitur, vel litteris, vel per nuncium expressum, *l. 1. l. si verò non remunerandi. §. si quis mandauerit, & l. vbi, in princ. ff. mandat. Tusc. lit. P. concl. 809. nu. 1. Barbos. appellat. 221. nu. 5.* Dicemus *nu. 34. & 212.* & magis *infrà*. Aliud, quod tacite suscipitur, *l. si remunerandi, §. si passus, & l. qui patitur, ff. eod.* Aliud est expressum ex parte mandantis, & tacitum ex parte recipientis, aliud est mandatum tacitum, quod à *l. fingitur*, sicut est ratihabitio, quæ per fictionem retrotrahitur, & mandato est symbola, *l. vlt. C. ad maced. c. ratihabitio, de reg. iur. in 6.* Et hoc genus mandati fictum, siue figuratum appellat *Rebuff. in praxi benefic. p. 1. tit. de differ. inter priuil. rescript. & mandatum num. 52. Mantica de tacit. lib. 7. tit. 2. num. 10.* vbi dicit, ratihabitionem actus præteriti inducere etiam mandatum respectu futuri. *Aret. in l. si quis mihi, §. sed quid si num. 10. ff. de acquir. hæred. Costa de retrotract. c. 2. n. 13. Alderis. de symbol. contract. tit. 3. cap. 5. num. 9. & seqq. & cap. 6. n. 1. & seqq.*

19 Mandatum aliud est, quod habet vires à lege, & dicitur legale, & aliud, quod ab homine; legale dicitur illud, quod habet tutor, & procurator fisci. Sed mandatum hominis dicitur, quod à quolibet priuato procedit. Vnde fit distinctio inter procuratores priuatorum, & procuratores publicos, inter quos connumerantur Syndicus Vniuersitatis, Actor, & defensor, *l. 1. §. quibus promissum, l. item actum, § sed si ita. ff. quod vnicuique Vniuers. nom. l. munerum, §. defensores, ff. de muner. & bonor. c. 1. & ibi gl. de Syndic.* Et qui bonorum Ecclesiæ ministrat, dicitur Oeconomus, *l. iubemus, C. de Sacr. Eccles. l. omnes, §. prætor. & §. nihilominus, C. de Episc. & Cleric.* De quibus omnibus *Alderis. sup. num. 13. & seqq. & cap. 6. num. 1. & seqq. Luca, & Golin. de procurat. p. 2. c. 4. & p. 3. c. 1. & 2. Castill. dec. 37. n. 9. Nos rub. 11. q. 25.* Inf. *n. 22. seqq.*

20 Mandatum aliud est generale, aliud speciale, & aliud singulare, *c. qui ad agendum, c. qui generaliter de proc. in 5.* vbi *Barbosa*. Generale est cum quis generaliter omnium bonorum, uel ad omnes constitur lites, *l. procurator. totorum, ff. de proc.* mandatum speciale dicitur, cum quis ad aliquid in specie constituitur, *d. l. procurator totorum*. Vel cum alicui bonorum liberti administratio conceditur, *l. procurator, cui generaliter, ff. eod.* Mandatum singulare intelligitur cum quid nominatim, & singulariter exprimitur, quando de magno præiudicio agitur, puta ad contrahendum matrimonium, vel ad adeundam hæreditatem, *Alder. s. sup. d. c. 5. nu. 45. 46. Goln. de proc. p. 2. c. 4.*

21 Aliud mandatum est generalissimum, quod dicitur *Agente Generale*, quod apparet quando creatur quis tale, cum creatur cum clausula (quod illud possit extendi à quocumque Notario) ac si adesset clausula (*pro expressis*) *Staiban. ad cons. 37. num. 2. Rouit. in rubr. de procur. nu. 63. Gratian. cap. 247. num. 8. Golin. de procur. p. 2. c. 4. num. 39. Alderis. sup. nu. 47. Nos de nullit. iudic. rubr. 11. qu. 25. nu. 45. & seqq.* vbi ponimus praxim extendendi potestatem prædictam, *Luca ad Golin. de proc. p. 5. c. 3. n. 1.*

Ponitur per clausulam: *Alter nos, Alter ego, Ramir. de lege regia §. 11. num. 3. Fontanell. decis. 433. num. 18. Ripol. de regal. c. 11. n. 27. Solorz. de Iure Indiar. tom. 2. lib. 4. c. 9. num. 6. 7. Cortiada dec. 10. num. 3. & seqq.* Verum talis clausula posita per Regem in litteris patentibus Proregum, non operatur, vt Prorex possit facere omnia, quæ potest Rex, sed ponitur ad decorem, *Nos de nullit. Iudic. rubr. 11. qu 25. n. 72. 73.*

22 Mandatarius legalis debet esse diligens præsens, vt vacet negotiis sui mandatoris, *l. Molue, C. mandati, Staiban. cons.   num. 9. Mantica de tacit. lib. 7. tit. 1. n. 12. Surd. cons. 530. n. 30. Alderis. sup. c. 6. 28. 31.*

23 Mandatarius legalis non debet remediis illicitis euertere mandatum, *Alderis. d. c. 6. n. 32. ex l. si procuratarem, § dolo, ff. mandati l. 1. C. de stat. Nouar. collect. 2. de proc. super pragm.*

24 Mandatarius legalis potest mandatum exercere, quamuis mandans sit excommunicatus, *Alderis. sup. nu. 33. Borrell. in summa dec. tit. de proc. p. 1. tit. 66. n. 16. Golin. p. 1. c. 3. de proc.*

25 Et tenetur exercere mandatum non obstante impotentia sui principalis, secus si ipse sit legitime impeditus, *Alderis. d. c. 6. n. 34. 35. 56.*

26 Mandatum tacito consensu potest contrahi, *Gratian. c. 68. n. 20. Alderis. sup. n. 10.*

27 Et præsumitur mandatum ex diuturna quasi possessione, vel patientia. *Mantica sup. num. 10.* Et si quis se pro locumtenente Superioris gesserit, eo sciente, & patiente, *Mantica d. nu. 10. in fin. l. magistratum, ff. de exercit. act. Galin. & Luca de proc p. 3. c. 3. & Luca p. 5. c. 5. n. 20.*

28 Et licet solemnitas mandati non præsumatur, etiam ex cursu longissimi temporis, *Bal. in l. 1. C. de reb. Eccles. non alien. in l. 1. C. ex fals. instit.* Tamen fallit hæc conclusio quando actus fit sciente Domino, *Ruin. cons. 101. nu. 14. Alderis. sup. d. c. 7. & 15. & seqq.* De qua re *infra*.

29 Mandati taciti exemplum est in soluente alienum creditum, nam habet actionem mandati contra debitorem, *Gratian. c. 117. num. 17. Amat. res. 7. n. 13. res. 37. n. 1. & seqq.*

30 Et actionem negotiorum gestorum, *Carlenal. de Iudic. tom. 2. disp. 35. num. 4. 7. 8. Addentes ad Molin. de primog. lib. 1. c. 10. nu. 25. Arias de Mesa res. 14. lib. 1. n. 2. seqq. Larrea dec. 20. nu. 12. Tonnut. res. ciuil. 29. n. 3. 4. Merlin. de pignor. lib. 4. qu. 76. & 190. R. Latro dec. 143. n. 21. Acosta de priuil. credit. reg. 5. ampl. 2. Nos ad Rouit. cons. 44. n. 18. & cons. 47. lib. 2.* vbi diximus talem actionem esse personalem.

31 Sed cautela est, vt incontinenti petat iurium cessionem, quæ officio Iudicis debet fieri ex æqui-

æquitate, *Amat.ref.37.nu.10.seqq.Noguerol.alleg.11.n.9.*

32 Sed quia multoties soluens alienum debitum, subingreditur locum, & gradum creditoris dimissi absque iurium cessione, vt est correus debendi, fideiussor, tertius pignoris possessor, creditor posterior, ideo non est necessaria cessio iurium, *Olea de cess.tit.4.qu.1. Nos n.20.& ad cons.47.d.lib.2.*

33 Instrumentum, vel litteras suæ procurationis scienter sine protestatione recipiens, quibus constituens pro ipso cauebat super inclusis in procuratorio, dominum defendere cogitur, *Barbos.in clem.1.de proc.n.1.*

34 Mandatum datur per litteras missiuas, seu Epistolas de Auiso *l. si procuratorem absentem, ff.de proc. Achil.d c.17.n.2. de proc. Caputaq. dec.183.n.1.dec.185.nu.8.Gonzal.ad reg.8. Cancell.gl.63.n.20.Paris de resignat.lib.9.qu.6. nu.3. Barbos.sup.nu.2.* Cyriac. *contr.165.nu.2. Ettratt. dec.190.n.1.& ibi Add.lit.B.Genua de script.priu.lib.3.q.14.Rot.dec.198.n.9.p.11.& dec.157.n.1.p.12 Pamfil.dec.230.n.7. D.Saminiat.contr.27.n.38.Bocc.de mandat.n.6.Rota Gen.dec.119.Verall.dec.183.185.190.p.2.Nos rubr.9.q.20.n.34.*

Debent tamen dictæ litteræ acceptari per eum, ad quem diriguntur, alias nihil operantur, *Genua de script.priuat.lib.3.de epistol.n.112 & seqq.Rub.in addit.ad dec.282.nu.68. 69. p.9. rec. Rota coram Priol.dec.335.n.19.* benè *D.Ansald.de commerc.disc.61.n.3.& 4.Golin.de proc.p.2.c.3.n.4.*

Quamuis litteræ sint scriptæ, & subscriptæ, sed nomen procuratoris sit positum in *albo,Rouit.sup.pragm.in rubr.de procur.n.53.* Boer. *decis.* 274.

35 Ex mandato duæ oriuntur actiones, vna, quæ dicitur directa, seu principalis, quæ ex ipsa negotii, quod geritur, substantia recta descendit, Et mandanti, & eius hæredi aduersus mandatarium, eiusque hæredes datur. Alia contraria, quæ è contrario, seu vicissim mandatario, siue procuratori, & eius hæredi aduersus mandantem, & eius hæredes competit. Imò alia vtilis, Actio mandati directa ex pluribus causis descendit. Primò, si mandatarius negotium gerendum susceperit, & ipsum non impleuerit, nec tempestiuè renunciauit, vel iusta causa non fuerit, ob quam mandatum desereretur, *l.si mandauero 22. §.vlt. ff.mandati, Cyriac.contr.165.Escob.de purit.p.1.quæst.6. §.2.* Secundo, si mandatum fuerit impletum, sed vel perperam, vel vltra quam conuenerit, impletum, *§.si is, qui exequitur, instit.de proc.* Tertio, Hac actione experitur mandator, vt quod ex mandato, & eius occasione ad mandatarium peruenit, consequatur, vt dolum, & omnimodam culpam hic præstet, *gl.in §.vlt. & l. si procuratorem 8. §.vlt.ff.eod. & l. d procuratore,C.eod.Caluin.lexic.verb.mandare, Loy de contract.lib.13.tit.6. Barz.dec. Bon.65. n.2. Tholos. syntagm.lib.27.c.5.nu.24. Alderis.de symbol.contract.tit.3 c.5.nu.57. Golin. de proc. & ibi Luca p.vlt.c.5.* Dicemus *infrà n.339.seqq.*

36 Actio mandati contraria mandatario datur, primò si in executionem mandati sumptus, vel impensas fecerit, vt easdem repetat, & id quamuis finis negotio non dum impositus sit, modo exactissimam diligentiam adhibuerit, *d. l. idemque, §.idem labeo, ff.eod. l.qui mutuam,§.vl. ff.eod.* 2. Vt salarium, quod citra conuentionem promissum est, mandatarius consequatur, *d.l.si remunerandi 6.in princ.* Nam quamuis gratuitum sit mandatum, ex post facto potest dari salarium, & etiam mandatū est, *vt sup.* diximus. Et *n.903.seqq.3.* Si mādatarius mandato domini fideiussit, alias si sine mādato, negotiorū gestorum actio datur, *l.ex mandato 20.§.vlt. ff.eod.* late, & bene *D.Loy sup.cit.5. D.Guttier.de cōpensat.lib.5.qu.7.num.8.Garz.de expens. c.7. nu.22.* de omnibus *Leotard. de vsuris qu.33.* vbi de interesse vtriusque, *P.Molina disp.549. Escobar.de purit.p.1. qu.6.§.2. D.Saminiat contr.27. num.46.Rocc.resp.6.nu.6.lib.1. P. Molfes. in summa tract.12.cap.12.nu.43. & seqq.* Loy *sup. Alderis.sup.*

37 Et mandatarius, qui liberantiam executiuam soluit, executiuè repetit. *Giurb.obs.* 105.

38 Datur etiam vtilis actio directa Domino, ex negotio gesto per procuratorem, aduersus eum, qui cum procuratore contraxit: quia & is in dominum, qui pro procuratore fideiusserit, agit, sic vtili contraria experitur hæres mandatarij, qui directè agere non potest in mandatorem, *l.si quis, §.morte, l.si præcedenti, ff.mandati, Alderis.sup n.58.*

39 Immunis semper debet seruari à mandante, *Ansald.disc.61.nu.24.disc.62. num.3.* ex *l.26. §. sed cum seruus. ff.mandat. Bellon.dec.110. num.2. dec.147.n.2. dec.178.num.2. Borrell.in summa dec.tit.de proc.nu.501,*

40 Non obligat mandantem donec potestate sibi concessa vsus non fuerit, *Ansald.disc.46.n.10. disc.98.n.8.*

41 Mandans actione mandati tenetur de factis mandatarii, quando prætextu mandati alium lædit: *Solorz.tom.1.de Iure Indi r.lib.3.c.6. a n.77.&* 106. *Valenz.cons.37.nu.49.* Et è contra *Caluin. in lexic. verb. mandati actio. Barz. dec. 65.nu.1. Card.de* Luca *de tut.disc.16. n.3.*

42 Datur etiam mandatum in rem propriam, quod est quando totum negotium spectat ad mandatarium, *Carleual.de iudic.tit.2. disp.4. d num 11. Olea de cess.iur tit.1.qu.2.* maximè à *nu. 35. & tit.3.qu.9.num.2.23.& tit.8 qu.1. à num. 25. Alderis.sup.c.5.nu.48.* Nec potest reuocari, *Salgad.labyr.part.1.c.43.num.45.& seqq. Gusm. de euict.qu.35.à nu.102. & à nu.114.ad nu.118. Cardinalis Tusc. lit.P. conclus.809.num.6. Golin.de proc.par.3. cap.4.* vbi *Luca. Nos de nullit. Iudic.rubr.11.qu.36.* Idem *Golin.p.4.c.1.* & ibi etiam *Luca.*

43 Differt à cessione; *Carleual. sup. num.14. seqq. D. Capon. discept.339. tom.5. Olea de cess.*

cess. iur. tit.6. qu.9. num.10. & 11.

44 Verum procurator in rem propriam, non venit appellatione procuratoris, apostill.& gl. in l.aut stipendia, C.de procurat.Tusc.lit.P. conclus.809.num.6. Barbos.axiom.221.nu.2.Maranta in l.si actor nu 1.18.& seqq.ff.de procur.Iordan. lucubr.vol.3.lib.14.tit.2. nu.1. De illo dicemus infrà n.1000.

45 Potest constitui ad donandum,& dilapidandum, Cyriac.contr.525.

46 Constituitur dicendo: Constituo aliquem Asinum meum, Cenall.qu.470. Dummodò constet,quod voluntas cõstituentis erat illũ procuratorem suum facere, Nicol.Militus in repert.§. procuratoriũ fol.381.at, Golin.de proc.p.2.c.3.n.8.

47 Procuratoris officium ad negotia vile est, secus ad lites,Paul.Christin.dec.24.n.17.& seqq. vol.5.Pacion.de locat.cap.35.n.90.seqq.

48 Quod in Curiis maioribus Ciuitatum, & Regnorum; & in Curia Romana,procuratoris officium est nobile, Mandos.sup.reg.4.q.8. nu 7. Filiu in Margor.var. conclus. verb.procurator, Pacion.sup. num.95. Vestr.in praxi lib.2. cap.19. Vin.opin.649. Iordan.lucubr.vol.3. lib 14. tit.2. num.75.Christin.dec.107.n.1.& seqq. vol.2. & dec.108.num.6.seqq.vol.2. Muta ad consuet.Panorm.cap.68.num.13.seqq. Raynald syntax. rer. crim.c.11.§.14.num.10.seqq. Borgn.dec.51.n.26. seqq.p.1 Ricc.collect.3986. Andreol. contr.3 4. Golin.de proc.p.1.c.4.n.49.Tasson. de antef. vers. 3. obs.3.n.177.Petris cons.35.n.31 & cons.36.& lection.festiuis lib.1.c.8.9. Nos rubr.11.q.31.n.93.

49 Mandatarius habet actionem ad recuperandum id, quod ex causa mandati ei abest, l.12. §.7.9.l.54.§.fin.ff.mandati. Vt quod necessariò, vel vtiliter impendit l.10.§.9. l.12. §.9. Etiam si feliciter non successerit, l.1.C.mandati.

50 Aut dominus minori sumptu confecturus fuisset, Mozz.de mandat.col.4.n.20.seqq.

51 In quem etiam casus fortuitus venit, qui mandantis culpa præcessit, l.26.§.7.ff. mandat. Ant.Fab.3.coniect.5. emendat: culpa mea, pro tua. Et id sequentia satis confirmant: Quod si ego scissem, &c. Et ideo si culpa mandatarii sit facientis, quod mandator non faceret,aliud est Trentl.select. vol.1 disp.27 lit.F.

52 Eadem actione intra mandati fines experietur, qui eos excessit, Rol.à Valle lib.4. cons.53. n.29.Cuiac.12.obs.34.Trentl.sup.

53 Imò, & in id, quod vltrà vtiliter gessit, negotiorum gestorum agat, l.2.4.5. ff.de neg.gest. Trentl.sup. vbi refert contrarios.

54 A procuratore ad tutorem valet argumentum, gl.in l.mandato generali, ff.de procurat. Menoch.cons.128.n.22.23.Monter.dec.29. n.3. Barbos.in locis commun.loco 89.n.1.

55 Post decimum sextum annum potest quis esse procurator ad negotia, sed ad iudicia, & lites, non potest, nisi post annos 25. & apud Nos 18. Tiraq. de iure mariti gl.5.num.179.Couar.in c.tua n.4.de testam.Guttier. de iuram. p.3. c.11.Sanch.de matrim.lib.3.disp.41.num.8. Put. dec.155.alias 151.in correctis lib.1. Barbos.in c.5. de proc.in 6.num.9.10.& in c.12. nu.11. de proc. Nos de null.t. Iudic.rubr.11.q.n.31.nu.18.Golin. & Luca de procurat.p.1.c.4. n.28. p.2.c.5.n.12.

56 Datur etiam defensor in iure nostro, qui differt à procuratore, quia procurator cum mandato, sed defensor sine mandato interuenit,de quo defensore fit mentio in l.minor viginti,ff.de proc. §.tutores verò, instit. de satisd.tut. Borrell.in summa dec.tit.de proc.n.517 seqq. Golin.de proc p.1.c.1.n.19.seqq. & ibi Luca n.9.

Sed absque satisdatione non admittitur defensor, Franc.Marc.dec.164 n.4.vol.1.Cap.Tholos.dec.413. Dethard. Horstbius in synopsi Thes. lib.3.tit.3.p.2.Borrell.sup.n.518.

57 Datur complementarius,qui est ille,cui dant negotiatores potestatem, vt eorum vices gerat, & omnia facere, & administrare possit, Raphael de Turri de cambys disp.2. qu.1. num.60. Habet facultatem scribendi nomen constituentis, seu alicuius negotiationis, & omnes socios dictæ negotiationis obligandi, Bellon. dec.166. Turri disp.3.qu.7.num.36. Magon.dec.Luc.1. nu. 27, Card.de Luca de camb.disc.29. nn.5. Et si reuocetur, debet notificari reuocatio publicè per edictum,& proclama, Rocc.resp.17.n.5.lib.1.

Complementarius dicitur etiam institor, l.3. vbi gl.ff.de instit.act. Idem Turri d.disp.3. q. 7.n.35.Nos ad Rouit.cons.44.n.1.& seqq.lib.2.

58 Plures sunt differentiæ inter procuratorem, & complementarium, seu institorem, quos ponit Roccus de mandat.& complement.not.5.nu. 8. & seqq. Complementarius quando possit contrahere nomine societatis. Diximus Nos d. cons.44.nu.6.Tepat.var.it.520. Addimus Ansal.disc 98.n.69.45.n.3.13.

60 Institor datur etiam in Iure nostro, qui est, vel complementarius, vel habet rationem sub proprio nomine cantantem, D.Ansald. de commerc.& mercat.disc.45.num.8. Obligat mandantem circa opus ab eo præpositum, Card. de Luco de credit.disc.68.nu.19.d.disc.69.n.3.disc.87. nu.14.disc.105.n.13. Secus si ad opus diuersũ assumatur,d.disc.106.n.14.15.Tusc.lit.I.d.verbo.

61 Si Institor excedet fines mandati, & socii sciant, & taceant,erunt omnes insolidum obligati, Rota Rom.dec.132. lib.4.Roccus nota 51. Fontanell.dec.504.cum seqq.

62 Institor societatis si contrahat nomine proprio,& appellatiuo sociorũ,pro qua portione acquirat? Et acquirere pro ea portione,quá quisque socius habet in societate. Si verò contrahat nomine proprio,& sociorum,exprimendo eorum propria nomina,cuique pro virili acquirit, Menoch.cõs.222,n.18.Fel c.c.30.n.44.Si verò institor societatis,obliget simpliciter,obligat tantum corpus societatis, Rota Rom.dec.104. nu.2.

63 lib.2. Et si extenderit dicendo obligare non solum societatem, sed etiam bona omnia, & singula sociorum censetur etiam illos obligare, vsque ad societatem, Rota ibid.n.24. Surd. dec. 213. Sed si plures præpositi sint ad aliquod nego-

negotium, contrahens cum vno solo nihil agit. *l. 1. §. si plures, vers. sed sic dictus, ff. de exercit. act. Nos d. cons. 44. num. 15.* Substitutor præpositus alicui negotiationi, eo ipso, quod fugerit, aut decoxerit, reuocatus intelligitur, nec requiritur, vt contrahentes certiorentur, & illius decocti factum non obligat Dominum, *Rocc. de decoct. not. 46. n. 244. seqq.*

De institore quando obliget alios, & quando non, *D. Ansald. de cõmerc. & mercat. disc. 45. 46. 98. & 25. Castejon. verb. institor. Rocc. de Societ. mercat. num. 96. & seqq. de decoct. mercat. d. nota 48. nu. 144. & seqq. Hermosill. gl. 2. n. 17. gl. 3. tit. 1. p. 5. l. 7. gl. 4. tit. 1. p. 5. Cyriac. contr. 459 478. Salgad. p. 1. labyr. c. 9. à nu. 83. Barbos. voto 126. n. 191. Gomes lib. 2. var. c. 6. nu. 2. seqq.* & ibi *Ayllon. Valenz. cons. 89. num. 19. 20. Capyc. Latr. dec. 189. nu. 19. Leo alleg. 5. Gratian. dec. 178.* vbi *DD. Scoppa, & Luca in obseruat. Cabed. dec. 63. Coler. dec. 248. Genua de script. priuat. lib. 4. tit. de liber instit. D. Rocca disp. 102. Card. de Luca de credit. disc. 87. Giurb. dec. 88. R. Galeota contr. 70. lib. 2.*

64 Datur Adiectus, qui est ille, cui fuit promissa solutio, vel alia res, cum dictione *aut*, vel *vel*, puta: *soluere Titio, aut Caio, l. cum quis, l. stipulatus sim, ff. de solut. gl. in l. si quos aly, vers. planè, verb. scio, instit. de inutil. stipul. Stracca tract. de adiecto p. 3. num. 88. 1. limit. & p. 1. n. 24. & 25. cum seqq.* Secus esset si promissio fiat pluribus, cum dictione: *Et*, puta Titio, & Caio, nam non esset adiectus, sed correus credendi, ex *l. 2. l. reos, §. cum tabulis, & l. fin. ff. de duob. reis, auth. hoc ita, C. eod. & instit. de duob. reis in princ. R. Ronit. dec. 26. nu. 5.* Et sic posset agere. *Sansel. dec. 213. Montan. contr. 43. nu. 13. Altograd. cons. 6. n. 74. 79.*

Adiectus non potest agere, *Rota Gen. decis. 54. nu. 4. Cartar. dec. 126. nu. 1. Amat. dec. 80. in princ. Gratian. cap. 49. nu. 8. Scacc. de camb. §. 2. gl. 6. nu. 39. 40. Virgil. de legit. pers. cap. 27. nu. 1. 2. Franc. Marc. dec. 467. Magon. dec. Flor. 106. dec. Luc. 34. Vrsell. conclus. 49. Altograd. d. cons. 6. n. 54.*

Sed non potest agere, sed potest solutionem recipere, *l. sed & si filio, §. 1. ff. de constit. pec. leg. eum, qui 56. §. qui sibi, l. Iul. §. fin. ff. de verb. oblig. l. 10. ff. de solut. Hiuno de Albaran. mercat. §. 8. Surd. dec. 229. nu. 27. Gratian. d. c. 49. nu. 9. Ricc. collect. 3434. coll. 2090. R. Capyc. Latr. dec. 8. n. 6. Virgil. d. c. 27. n. 2. R. Galeot. contr. 51. lib. 1. Altograd. sup. nu. 54.*

Non potest agere, & Instrumentum liquidare, licet sit adiectus in Instrumento publico. *Galter. in praxi instr. 1. p. 2. rubr. 11. in fine.*

Neque potest nouare, aut acceptum ferre, vel aliàs debitoré gratuito liberare, *Surd. decis. 229. n. 27. Gratian. cap. 401. n. 47.*

Limita in Adiecto in rem suam, nam ille potest agere, *Virgil. sup. nu. 7. Rota Gen. dec. 10. num. 4. Cartar. dec. 126. Stracca sup. nu. 39. Gratian. d. c. 49. n. 23. Baez. dec. 21. Card. de Luca de camb. in summ. n. 43.*

Lim. 2. si sit adiectus ex causa dotis, *Bart. in l. post dotem, ff. solut. matrim. Mantica sing. verb. adiectus, Boer. dec. 284. nu. 18. Nell. de dote. 6. p. priuil. 72.* Quid ex causa pia, *Capibl. de baron. pragm. 5. num. 94. Censal. dec. 89. Nos ad Ronit. dec. 26.*

Et vbi is, cui mandatum est, vt soluat, litteras acceptauit, & illas promisit soluere adiecto, rectè agit *Scacc. de commerc. §. 2. gl. 7. n. 76. Card. de Luca de camb. in summ. n. 42.*

Ita vt soluere non possit scribenti, cum adiecto sit actio quæsita, qui litteras præsentauit, *Rota Gen. dec. 93. nu. 8. Scacc. sup. nu. 76. R. Marin. lib. 1. cap. 4.* vbi *Rodoer. &* Luca.

Adiectus solutioni non potest recipere vnum pro alio, secus in casu, quo loco pecuniæ numeratæ recipiat alia bona, *Peris. cons. 107. n. 32. lib. 3. Card. de Luca de credit. disc. 66. Vrsill. concl. 49.*

Soluens adiecto, quem scit mutasse statum male soluit, *Card. de Luca de societ. offic. disc. 1. n. 6. R. Capyc. Latro dec. 8. n. 3. Luca ad Golin. de proc. p. 5. c. 5. n. 81.*

Adiectus si recipiat solutionem, creditori debetur interesse, *Card. de Luca de credit. disc. 66. nu. 8.*

Decoctio scribentis litteras cambii quando cedat damno mandatarii acceptantis, vel adiecti, *Card. de Luca de camb. disc. 20. n. 2. seqq. & in summar. n. 42. seqq.*

Adiectus potest solutionem recipere, sed non transigere, liberare, debitum remittere, aut solutum confiteri, *Altograd. d. cons. 6. nu. 10.* Nec eius hæredes, *n. 11.*

Solutioni non dicitur adiectus ille, cui solui mandatur, si ei fuerit traditum chirographum nominis debitoris, sed dicitur cessionarius, & potest exigere, *Altograd. d. cons. 6. n. 13*

Adiecto solutioni rectè soluitur, sed non eius hæredibus, & soluens hæredibus non liberatur, *Altograd. d. cons. 6. n. 12.*

De Adiecto *Costa de re integr. dist. 82. de claus. conuent. p. 2. claus. 109. de re integr. dist. 82. D. Gobius consult. 120. Marta in compil. at. verb. adiectus c. 1. 2. 3. 4. 5. tom. 1. Tus. verb. adiectus. Vrsell. conclus. 49. Thor. in comp. dec. verb. hæres adiecti, Salgad. labyr. p. 1. c. 27. n. 103. seqq. D. Prat. obs. 63. D. Petra in rit. 166. n. 129. Ansald. disc. 1. 5. 72.*

65 Diximus, mandatum requirere consensum mandantis, & mandatarii, *l. 2. ff. mandati, Mozz. de contract. tit. de mandat. in rubr. de substant. mandati n. 1. D. Palma alleg. 48. num. 19. seqq. D. Mansi consult. 318. nu. 2. D. Ansald. de commerc. disc. 2. num. 4. Trentl. disp. 27. lit. d. Stab. de interesse tit. 13. qu. vnic. nu. 24. lib. 2.* Ideò inuitus quis mandatum recipere non cogitur, *Borrell. in summa de. tit. de proc. nu. 52. D. Actolin. res. 27. n. 4. & res. 28. nu. 2.*

66 Et sic requiritur acceptatio mandati, *l. filius fam. §. inuitus, vbi Bald. num. 3. ff. de proc. Vestr. in praxi lib. 4. c. 5. num. 5. Rota p. 17. rec. dec. 371. num. 6. 7. Sabell. §. mandatum nu. 18. Golin. de proc. p. 3.*

p.3.c.3.nu.63.Verall.dec.319 p.1.Tepat. var. tit. 88. *c.1.in fin. Borrell.nu.*153. licet *n.*154. aliter dicat *Infrà nu.*923. *nu.*115. Vbi an acceptans, & non contra dicens.

Sic mandatum de promittendo, secuta promissione, & acceptatione, est irreuocabile; *Altograd.cons.6.n.94.*

67 Ideò inter mandantem, & mandatarium contrahitur obligatio, ex transmissione litterarum, sed requiritur acceptatio, *D. Ansald. de commerc.disc.61. num.3.4.* Diximus *nu.*34. *Rota Gen.dec.58.num.4.Tristany dec.6. num.4.* Et sic mandatarius potest cogere mandantem, vt eum liberet ab obligatione, *R.Capye. Latr. consult.21 n.20.*

68 Mandatarius est ille, qui manum dat, siue faciendum recipit, *Treutl.d.disp.27. lit.G. Caluin.lexicon.verb.mandatarius* repræsentat personam sui principalis, *D.Saminiat. contr.27.n.75. Loy de contract.lib.13.tit.1.n.3.*

69 Mandans, seu mandator est: qui mandat, vel faciendum offert, *Treutl.sup.lit.G.*

70 Et mandator sæpè fideiussoris nomine compræhenditur, *l.2.§.2. ff.mandat.* Sed differunt, quod mandator semper ante obligationem, *leg.*12.§.14. & etiam mandans rectè mandat, *l.12 §.1.ff.mandat.Cuiac.12.obs.25.Dilectit Suerzn.1. rep. pralect.27.Duaren.tit.de mandat.c.1. Oldend.4.act.24.D.Gales.de restit.c.10.n.90.*

71 Per mandatarii factum, cum censeatur factum mandantis, obligatur mandans, & eius hæredes, etiam pupilli, *Rocc.resp.21. num.11. lib.1. Actolin.res.27.num.17.Gratian.cap.385.n.4. Ansald.de commerc.disc.79.num.19.disc.30.n.3.15.Salgad.de protect.3.p.c.6.num.18.p.4.c.3.nu.24.c.6.a num.51. Verrutigoits de compet. qu.52. Parexa de instr.edit.tit.2.res.2.nu.38.Carlenal. de Iudic.tit.1.disp.7.num.39. Solorz.de Iure Indiar. tom.1.lib.2.c.6.d nu.32.& tom.2.lib.2.c.4. n.47. Roce.resp.21.n.9.10.lib.1.*

72 Verum ad hoc vt locum habeat hæc conclusio, quatuor debent concurrere, de quibus in *l.vlt.ff.de instit.Alex.cons.44.nu.6.vol.6.* Primò, vt procurator in eam causam specialiter, & expresse contrahat, cui fuit per dominum præpositus, alias præponens non obligatur *l.1.§.quod si,ff.de exercit.l.quicumque. §. non tamen,ff.de instit.act.Surd.cons.326.n.13.*

73 Secundò, vt tempore quo procurator contrahit emendo, vel pecunias accipiendo, mandans, seu Dominus in ea esset causa, vt rebus, & pecuniis indigeret, *d.l.vlt. ff. de exercit. act. Alex.cons.44.n.6.Rota Gen.dec.14.n.101.*

74 Tertiò requiritur; vt non solùm tempore contractus res indigeret, sed etiam vt creditor sciret indigentiam, & necessitatem emendi, vel pecunias mutuo accipiendi, *Alex.d.cons.44.n.6. d.l.vlt.ff.de exercit.act.Rota Gen.dec.14.nu.105. 106.* vbi vlterius dicit: non esse standum iuramento actorum, seu creditorum, An sciuerint, ex quo agitur de probatione expressà à lege requisita, quæ aliter quam per iuramantum adimpleri debet, *l.lucius, ff. de condit.& demonstr. Serafin.de priuil.iuram.priuil.17.n.7.seqq.*

75 Quartò, vt creditor, vel venditor non mutuet, nec vendat maiorem summam, quam sit necessaria, per *text.d.l.vlt.ff.de exercit. Azo in summa C. eod. num.7.* dicens, quod sibi imputat creditor, qui maiorum summam credidit, quã esset necessaria, idem tenet *Rota Gen.d. dec.14. n.107.* late *D. Actolin res.27.*

75 Mandatum dicitur officium honestum ab amico susceptum, gratis exhibendum, *Mantica de tacitis lib.7.tit.2.num.1 l.inter 26. §.non omnia, l.si quis 27.§.1.ff.mandat. Caluin, lexicon verb.mandare itaque, & verb. mandare solemus, Treutl.d.disp.27.lit.e.*

77 Vel secundum *gl.in rubr.ff. mandati*: officium ab eo, qui suscipit gratis exhibendum, *Azo in summa. P.Molina disp.548.in princ. Reginald.lib.25.num.637. Rebell.lib.7.qu. vn. num.6. Azor.3.p. Instit.moral.lib.9.c.1.de mandat. Syluest.verb.mandatum in princ. Caluin. lexic. verb. mandatum defin t.*

78 Vel est contractus consensualis iurisgentiũ bonæ fidei nominatus, quo quis officium honestum, & lege permissum, tacitè, vel expressè exequendum suscipit, *Vidman.de contract.tit.15. n.1.Harppreci.instit.de mandat.in princ. nu.9. & 10.*vbi explicat, *Treutl.sup.*

79 Vel est contractus, quo quis alteri operas suas gratis concedit, *Onat.de contract. tract.12. disp.44.num.6. D.Verde instit. lib.3. n.2893. & seqq. Pac.Iordan.lucubrat.vol 3.lib.14.tit.2. n.1. Alderis.de symbol.contract.tit.3.c.5.Goltn.de procurat.p.1.c.1.n.9.& 25.*vbi etiã *Luca n.2.Mozz. de mandato n.7. Card.de Luca lib.15.tit. de relat. Curia disc.46.num.4.Loy de contract.lib.13.tit.1. Rocc.de mandat.num.1. P.Molfes. in summa tract. 12.cap.12.num.18.seqq. Treutl.sup.Forster. sup. num.36.*

80 Vel est contractus iurisgentium, bonæ fidei, quo quis officium honestum, & lege promissum alteri gerendum, efficiendumue, committit, alter verò gratuito tacitè, vel expressè exequendum suscepit, *Pichard. in rubr.de mandat. num.3. instit.de mandat.P.de Gregor.syntagm Iur.ciuil.lib.27.c.5. Alderis.de symbol. contract. tit.3.c.5.n.1.*

81 Sic mandatarius non tenetur mandatum illicitum exercere, *Mantica de tacit.lib.7.tit.1.nu. 3.4.5.Alderis.de symbol.contract.tit.3.c.6.n.85.*

82 Et mandatarius non tenetur exercere mandatum ex voto ab ipso facto de non amplius exercendo tale officium, *Alderis.d.c.6.n.86.*

83 Mandatum est verè contractus: quamuis *Rebell.lib.17.q.vn.n.1.Molina disp.548.* dicant esse quasi contractum, *Loy sup.*

84 Et est contractus, *Instit. de obligat. qua ex consensu nascunt.* : vbi numeratur inter contractus, qui solo consensu perficiuntur: *l.1. ff. mandati, l.post*, & ibi *Bar.num.10.ff.sol. matrim. P.Molina disp.548.§.vlt. Bonacin.lib.7.tit.3. n.1. Vidman.sup.n.10.*

Non

85 Non est tamen contractus mutuus, quia licet obligationem ex vtraque parte habeat, scil. directam in mandatario, & contrariam mandati in ipso mandante; tamen ipsa obligatio mandatarii est quasi per se intenta in mandato, & ideo directa appellatur: obligatio verò mandantis est quasi per accidens, & necessaria, & consequitur ad aliam solum, nè mandatarius ex mandato damnū accipiat. Quare quādo per mandatum res nulla mandatariu resultat apud mandantem, nec mandatarius aliquid impedit in suscepto negotio, sed tantum suas operas locauit, nulla resultat in hoc contractu mādantis obligatio, bene *Onat. d. disp. 44. num. 11. Tusc. lit. M. concl. 57. 59. Christin. dec. 49. vol. 2. Rotap. 12. rec. dec. 157. Golin. de proc. p. 5. c. 5. num. 2. 23. Card. de Luca de tutor. disc. 16. Calnin. lexicon. verb. mandatum contrahitur, Treutl. sup.*

86 Ideo hic contractus essentialiter continet obligationem solum ex parte mandatarii, & donationem operarum eius, vt dicitur in definitione, in particula *gratis*, alias si adesset merces ex parte mandatarii non esset mandatū, sed locatio, ex *l. 1. 2. & l. si remunerandi 7. ff. mandati.* & è contra *Cyriac. contr. 503. n. 17. & seqq.* de qua re *infrà nu. 905. seqq. Staiban. de interesse tit. 13. n. 10. 11. Alderis. d. c. 5. Passerin. de vno pro alio, disp. 4. c. 9. n. 19.* post *Stefan. à S. Gregor. de Iuris, & instit. p. 1. c. 81. nu. 2.* licet accidentaliter aliæ obligationes ex parte mandantis adiungantur, cum etiam in donatione hæc accidant, bene *Onat. d. disp. 44. num. 12. Rota Romana dec. 91. nu. 11.* post *Torre de pact. fut. success. Mantica de tacit. lib. 7. tit. 2. nu. 5. & tit. 19. n. 6. Eminentissimus Domin. Card. de Luca de tutor. disc. 20. num. 8. Doctiss. Harppreck. in §. in summa vl. Instit. de mandato n. 1. & seqq. D. Albrit. de inconstant. qu. 12. nu. 85.* licet contra dicat idem *Albrit. de inconstant. qu. 10. n. 15. D. Forster. dict. enatrat. 2. num. 8. Delbene de parlam. dub. 37.*

87 Ideò si nihil sit dictum de salario, illud peti non potest, *l. salarium, C. mandati, l. qui mutuam, §. salarium in fine, ff. eodem.* Nisi extra ordinem ab iis, qui accipere, alioquin solent, vt sunt Aduocati, & procuratores ad lites, *d. l. salarium, & cum concord. Alderis. d. c. 5. nu. 6. Golin. de proc. p. 4. c. 5. nu. 13. seqq.* dicemus *infrà n. 905. & seqq.*

88 Mandatum est contractus bonæ fidei, non stricti iuris, *l. idemq; ff. mandat. l. si verò 12. ff. eod. §. si mihi, Mantica lib. 3. tit. 2. nu. 4. tit. 14. nu. 1. 4. 9. & actionum instit. de action. Rebell. lib. 17. qu. vn. nu. 2. Doctiss. Vidman. de contract. tit. 15. num. 1. Harppreck. sup. n. 9. & seqq. P. Molfes. sup. Loy. de contract. lib. 13. tit. 1. n. 2. Treutl. nu. 3. disp. 27. lit. G. Stath. quest. vnic. num. 4.* licet contra dicant alii *infrà*; tamen dicitur de execution. mandati obligatione, & actione; hoc est mandatū quidem strictè exequendum est; sed si mandatarius id in terminis executus fuerit ad omnia mandans obligatur, quæ ipsi præstari æquum, & bonum suadet, *§. actionum, instit. de action.* bene *Harppreck. sup. n. 22. Infrà n. 314. seqq.*

89 Est contractus nominatus, quia non stat in nomine contractus, sed ad nomen speciale mādati transit, *l. iuris gentium, 7. in princ. ff. de pactis, & l. 1. ff. mandati,* iuncta *l. 1. in fine, ff. de contrah. empt. & l. 1. in fin. ff. de rerum permut. Vuessembec. in tit. mandati, Molina d. disp. 548. §. vlt. §. vnic. instit. de obligat. quæ ex consensu, Onat. d. disp. 44. nu. 16. Loy sup. nu. 2. Vidman. sup. nu. 1. Harppreck. sup.*

90 Est necessariū procuratoris officium, *l. 1. §. vsus autem, ff. de procurat. Bellug. in spec. Princip. rubr. 4. nu. 3. Molin. de pactis nuptial. lib. 1. c. 25. n. 1. Decian. cons. 121. nu. 25. vol. 3. Golin. de proc. p. 1. c. 1. n. 1. seqq. Solorzan. de Iure Indiar. tom. 2. lib. 4. c. 7. nu. 39. & in polit. lib. 5. c. 7. Harppreck. instit. de mandat. in princ. n. 65.*

91 Mandata omnia iura, & gentes probant, *Solorz. de Iure Indiar. tom. 2. lib. 4. c. 7. nu. 39. & in polit. lib. 5. c. 7. fol. 805. vers. porque.*

92 Quæ vtilitas consistit, quod omnes contractus per huiusmodi mandatum possunt fieri, *Molin. sup. n. 3.*

93 Et quod quis potest per se, potest per procuratorem, *l. filius fam. ff. de procurat. l. servum quoque, ff. eod. Bar. in l. mutus, §. is quoque, ff. eod.*

94 Cum domini vices substineat, & ipsius vice fungatur, *l. certè, §. 1. ff. precar. Borrell. ad Bellug. in spec. princip. sup. nn. 7. lit. D. Corn. cons. 61. nu. 7. vol. 1. ex l. ossa, ff. de relig. & sumpt. funer.*

95 Nam procurator est organum, & pica sui principalis, *l. licet, ff. de constit. pec. l. quod meo, §. procurator, ff. de acquir. possess. l. multum interest. vbi gl. pen. C. si quis sibi, vel alteri, glos. in c. procurator 19. vers. idoneus de proc. gl. in clem. religiosus vers. substituere tit. de procurat. R. Ponte cons. 54. n. 7. li. 1. Golin. de procur. p. 1. c. 1 n. 2. seqq.*

96 Procurator dicitur, qui aliena negotia mandato Domini *in iudicio*, vel *extra* administrat, *l. 1. ff. de procurat. gl. in c. sopite, vers. procurator, de obligat. ad ratiocin. Surd. cons. 99. num. 23. Grattian. cap. 853. nu. 62. R. Ponte cons. 6. num. 18. p. 4. Rouit. sup. pragm. in rubr. de procurat. num. 10. Barrell. in summa decisio 66. num. 2. lib. 1. Golin. de procurat. p. 1. c. 1. num. 9.* vbi dictam diffinitionem declarat *Auendan. de mentu lib. 2. c. 26. nu. 2. Nos de nullit. Indic. rubr. 11. qu. 20. nu. 21. Pac. Iordan. lucubrat. vol. 3. lib. 14. tit. 2. n. 1.*

97 Dicitur in definitione mandati, & procuratoris: *qui aliena negotia gerit*, sic procurator in rem propriam non est mandatarius, nec procurator, *l. 2. in fin. ff. mandat. Marantain l. si actor num. ff. eod. Menoch. lib. 2. præs. 36. Golin. de procurat. p. 1. c. 1. n. 16. 17. Manz. de procurat. tit. 3. nu. 115. Loy sup. n. 4.*

98 Nisi procurator in rem propriam esset *pro faciliori exactione*, nam ille etiam esset procurator, & mandatarius, *Luca ad Golin. sup. nn. 8. & seqq.* latè *infrà n. 1000. & seqq.*

99 Mandatum non præsumitur, *Bilotta dec 32. num. 3. Nos de nullit. Iudic. rubr. 11. qu. 20. num. 6. Hodiern. contr. 43. num. 10. Alderis sup. d. c. 5. num. 62. Cyriac. contr. 356. nu. 31. D. Merlin. contr. 78. num. 2.*

num.1. vbi Scoppa n.1. Pilaia ad Franc. de protest. consid.5. nu.1. Barbos. in addit. ad cap.1. de proc. in 6. Vela dissert.24. num.52. dissert.38. n.4. Giurba cons.91. nn.17. Pegas res.2. nu.49. D. Beniell cons.70. nu.12. seqq. Auendan. de metu lib.2. cap.26. nu.3. Parexa de instr. edit. tit.5. res.10. n.12. Vax axiom. iur. lit. M. n.39.40. Tepat. var. sent. tit. de mandato sol.107. Gram. dec.103. nu.83. Osasch. dec.175. n.3. Rub. de valid. legal. c.5. num.18. c.6. n.4. Borrell. in summa tit. de proc. n.86. Nos d. q.20. nu.19. D. Mansi consult.51. nu.25. Idem Rub. de testam. res.98. n.349. seqq. Camill. Borrell. in sum. dec. tit. de procur. n.85. seqq. & nu.456. seqq. Palma alleg.167. n.35.186. nu.20.185. nu.9. Gratian. cap.677. num.34.41. Postius res.141. nu.91.92. D. Merlin. & ibi D. Scappa lib.1. contr.78. & ad Gratian. dec.105. nu.17. seqq. Doctissimus D. Hodiern. contr.42. nu.3. Antonell. de temp. legal. lib.1. c.30. Doctissimus, & nunquam satis laudatus D. Ionius gl.16. §.10. nu.37. Manzanet. dec.88.534.

100 Signanter mandatū speciale, *Palma d. alleg. 167. n.35. & d. alleg.186. n.20. Gratian. cap.490. num.15. D. Merlin. & D. Scoppa d. contr.78. Cyriac. contr.320. & 505.*

101 Sic contrahens tanquam procurator tenetur ostendere mandatum, vel obtinere ratificationem illius, cuius nomine promisit, aut contraxit, *Ansald. de commerc. disc.30. num.29.* alias ipse solus remanet obligatus, *num.28. & disc.63. nu.3. Rocc. de mandat. nota 89. Borrell. sup. num.90.*

102 Et quod mandatum, nulla temporis diuturnitate, etiam immemorabili centum annorum, & mille, præsumatur, sed probari debeat, docent *Dec. & alij in l.1. C. qui admitti, Gratian. cap.677. num.24. & seqq. vbi Luca, Maurica de tacit. & ambig. l.6.7. tit.4. et seqq. Asflict. dec.368. Surd. cons.28 nu.80. Mascard. conclus.1006. seqq. Pac. Ior an lucubr. tol.3. lib.14. tit.2. Altograd. cons.26. nu.8. seqq. lib.1. Sansel. vbi Add. dec.338. Mart. Med. c. exam.35. Ricc. collect.1890. 3646. Rota p.24. rec. dec.59. & 126. Tusc. lit. M. concl. 31.32.33. Rota p.10. rec. dec.320. n.31 seqq. p.11. dec.147. p.9. dec.234. nu.7. seqq. Cyriac. contr.356. num.32.320.505. Vela dissert.24. à nu.52. dissert. 38. nu.85. Barbos. in c.33. de rescript. nu.8. Auend. d. c.26. num.4. Golin. de proc. p.3. c.3. num.17. & seq.*

103 Nisi concurrant coniecturæ, & præsumptiones, *Antonell. de temp. legal. lib.1. cap.30. Vrceol. de transact. qu.13. Luca ad Golin. de proc. p.3. c.3. nu.9. Marcian. disp.24. n.30.*

104 Nam mandatum tacitum, & præsumptum æquiparatur expresso, *Conciol. ad stat. Eugub. lib.2. rubr.2 num.1. & 2. Merlin. dec.866. n.4. Fenzoni ad stat. Vrbis lib.1. c.52. Scacc. de Iudic. lib.1. c.101. n.34.35.*

105 Præsumitur tamen pluribus modis, & coniecturis, *DD. sup. citati, Menoch. lib.2. præs.33. Gratian. disc.105. vbi Luca, Ludouis. dec.44.111. 275.86. Nos de nullit. Iud. rubr.11. q.20. n.14. & seqq. Bic. dec.71. Peregr. dec.95. Merlin. decis.364. Barrell. sup. nu.86. seqq. Nos d. qu.20. Mans. consult.109. nu.24. Card. de Luca de Iudic. disc.6. num.5. Luca ad Golin. de proc. p.3. c.3. num.9. Rota p.9. rec. dec.454. de. 472. p.10. dec.261. nu.16. dec. 320. Millin. dec.278. Sabell. §. mandatum n.1. & seqq. Altograd. cons.6. num.21. lib.1. Marescott. lib.2. cap.93. Genua de script. priuat. lib.3. qu.14. Duran. dec.341. Dunozett. dec.88.123. Ricc. collect.1483.1890.2235. Cyriac. contr.505. Vela dissert.38. à n.43.47.85. Rub. de valid. legal. c.5. n.25. Golin. & Luca de procur. p.3. c.3.*

106 Sed si res sit dubia, vel æquiuoca, fit interpretatio exclusiua taciti mandati, *Ansald. de commerc. disc.45. n.19.20.*

107 Non probatur per verba enunciatiua Notarij, dicentis: *Titium procuratorem talis, prout ex instrumento manu talis Notarij à me viso, & lecto, &c.* si principaliter de illo disputaretur contingat, nisi agatur inter ipsosmet enunciantes, *Genua de verb. enunciat. lib.2. qu.15. nu.10. seqq. Nos de nullit. Iudic. rubr.11. qu.22. Tusc. lit. M concl.33. Surd. dec.231. nu.3. seqq. Mascard. concl. 1007. Pegas res.2. nu.50. Vela d. diss.38. n.47. Add. ad Burat. dec.209. n.15. D. Olea de cess. iur. tit.1. q. 5. n.6. Larrea alleg.87. Costejans. mandatum nu.9. & 20. Cyriac. contr.505. Vrceol. de transact. qu. 13. Doctiss. D. Salgad. de retēt. bul. 2. p. c.30. §.4. Auendan. sup. num.4. Parexa de instr. edit. tit.5. res. 10. num.9.10. Rub. sup.5. num.8. Pilais ad Franc. de protest. consid. at.5. nu.1. Barbos. in c.1. de proc. in 6. in addit. n.8.* Nec Actuario creditur, *Caualer. dec.272. Doctissimus Domin. B ch. dec.195. Bertazol. claus.5. gl.3.4. Sabell. §. scriptura nu.39. Gol. n. de proc. p.3. c.3. nu.21. D. Petra in tit.176. num.4. Postius de manut. obs.35. nu.125. Nos d. nullit. Iud. rubr.11. q.22.* vbi late, quamuis Notarius inserat totum tenorem procuræ, *Nos n.9.* Nisi ipsemet Notarius fecerit, aut conseruet procurationem alterius Notarii, *Luca ad Golin. sup. n.8. Scopp. ad Gratian. dec.105.* Et *infra n.140.*

108 Bene ex dicta enunciatiua magna resultat præsumptio, quæ iuncta aliis probat mandatum. *Ludouis. dec.111.275. num.1. seqq. Salgad. de retent.2. p. c.30. §.4. num.18.26. Nos qu.22. n.96. rubr.11. Gratian. cap.912. n.5. D. Marcian. d. sp.24 num.30.*

109 Maximè si mandatum sit relatum in instrumento à Notario sub his verbis: *prout de mandato constat*, si essemus in antiquis, *Cyriac. contr.320. nu.14. Vela diss.38. nu.47.48. Vrceol. sup. num.12. seqq. D. Rosa consult.55. n.10.* & esset actus, qui verisimiliter quis absque mandato non fecisset, *D. Hodiern. ad Surd. dec.231.* post *Peguer. dec.208. & Fabrum in C. lib.5. tit.4. defin. 63.* & alios.

110 Si sit insertus tenor mandati in alio instrumento, ex eo probatur mandatum, dicit *Mascard. conclus.1007. num.3. seqq. Sabell. §. relatio n. 7. Vrceol. sup.* Sed si probetur per copiam, nihil probat non exhibito originali, *D. Rosa consult.23. n.80.84.85.*

111 Non probatur per assertionem mandatarii

Bon-

Bouden. colluct.29. à num.23.

112 Sed probatur ex attestatione Regis, aut Pontificis, Barbos. in cap.28.nu.27. de rescript. Nos d.qu.22. num.88. Præsumitur mandatum ex productione iurium, quæ aliter haberi non poterat, quam à principali, Rota coram Millino dec.278. n.5. & p.13.rec.dec.17.num.4. Gratian. cap.739.num.20.seqq.c.909.nu.26. cap.90. Menoch.lib.2.præs.34.Pat.Iordan.vol.3. lib.14. tit. 20. nu.266. Ludouis.dec.44. & 86. Merlin. decis. 364.num.11.seqq.& dec.454.p.9. & dec.472. dt. p.10.dec.261.nu.16. dec.320.p.17.dec.394.nu.7. 8.Golin.de proc.p.3.c.3.num.36.91. Card. de Luca de Iudic.disc.6.n.6. disc.23.nu.9. de fideicōmiss. disc.193.num.14 Nos sup.num.57.& rubr.11.qu. 22.num.114. Vbi n.116. diximus debere probari traditionem factam à Domino, & sic requiri cautionem rati, Ciroc. discept.78. num.94. Conciol.alleg.63.nu.18. Dunozet.dec.88. dec.135. num.1. Trentacinq.var.tit.de proc. res.11.

113 Nisi producens iura sit persona domestica, quia tunc præsumptio non est valdè vrgens, Nos de nullit.Iudic.rubr.11.qu.22.n.58. & 116. Add.ad Ludouis.dec.44.num.10. Luca ad Golin. p.3.c.3.nu.9.Ciroc.sup.

114 Potest probari mandatum coniecturis, post factam solutionem, Gratian.cap.507. n.55.seqq. Pacion.de locat.c.36.num.38.39. Angelis de confess.lib.2.qu.26. Tran. bellin.cons.40.nu.24. seqq. cons.41.n.13.& seqq. Nos Infrà.

115 Mandati litteras recipiens, & non contradicens, videtur illud acceptare, Hermosill l. gl.6.nu.2.seqq.tit.1.p.5. Reuert.dec.39. Rot.Gen. dec.128.n.2. Rocc.de mandat.nota.89. eadem Rota Gen.dec.178.n.2. Sed debet aliquid facere, Rota Gen.dec.23.nu.19. P.Barbos.in l. quæ dotis num. 158.ff.solut.matr. Ang.Barbos. in Clem.1.de proc. num.1.Farinac.dec.451.n.2.p.2.rec.

Probatur publicis documentis, Mascard.conclus.1013.Tusch.lit.M.concl.33.

116 Probatur præsumptionibus, & coniecturis Dec.cons.36.num.8.Capyc.Latro consult.90.Merlin.contr.78. vbi D.Scoppa.Cyriac.contr.505. n. 51.seqq. Beltramin.ad Ludouis.dec.111.& 330. Andreol.contr.288.nu.27.Card.de Luca de camb. disc.13.num.4.de censib.disc.24.nu.5.de dote disc. 168.num.8.de success.disc.47.num.10.Torre de pact.fut.success.dec.189. num.3. Doctiss. Conciol. alleg.63. num.19. Doctiss. Bouden. colluct. 29. nu.25.Nos d.qu.22. nu.3.& seqq. Caualer.decis. 590.num.10. Luca ad Colin.de proc. p.5. cap.5. num.20.

117 Nisi essemus in casu, quo speciale mandatum requiritur, R.Latro sup.n.21. D. Merlin.sup. quamuis contra Dunozet.dec.786.n.7. Luca ad ad Golin.de proc.p.3.c.6.nu.9.

118 Præsumitur mandatum si dominus sciuerit procuratorem suo nomine agere,& non contradixisset, Golin.sup.num.44. & p.5.c.5.nu.20. Capyc.Latr.d.consult.90.num 6. Andreol.controu. 183.num.6. contra Castill. dec.168. Fontanell. dec.504.Dunozet.dec.135.num.3. Afflict.decis. 308.num.6.seqq. Bisignet.dec.13.de procurat. Rota dec.38.& 39.de procurat.in nouiss. Ansald. de commerc.disc.25.num.16.disc. 30. num.23. disc. 45.num.14.seqq.disc.62.num.6.disc.87.nu.10. Andreol.contr.183.num.6. Borrell. sup.nu.89. Nos d. qu.22.num.16. Vasq. illustr.c.62.nu.9. Alderis. de symbol.contract.c.7.n.4.

119 Quamuis procurator excedat, nam si dominus sciens patitur excessum, habetur pro consentiente, Alderis.sup.num.12.14. Dicemus infrà num.318.Golin.de proc.p.3.c.3.nu.44. Reg. Capyc. Latr.cons.90.nu.5. Andreol.contr.183.n.6. Castill.dec.168.Luca ad Golin.sup.n.9.

120 Mandatum potest probari pluribus modis, per instrumentum procuratoris factum per publicum Tabellionem, Nos d.qu.22. num.74. seqq. Vbi diximus mandatum posse fieri per ipsummet Notarium constituentem, ex Guid. Papa dec.318. vbi Add.

121 Qualitates essentiales mandati sunt: quis, quem, pro qua causa. Nos sup.nu.76.

122 Nec requiritur clausula: dominum ratum habiturum. Nos sup.n.77.78.Berlich.dec.80.p.1.

123 Notarius in Regno nostro Neapol. debet esse Regius, non Apostolicus, per pragm.2. de contract. vbi Rouit,& Nouar. Qui secus esse dicunt inter personas Ecclesiasticas, Danza de pugna DD.lib.1.tit.de instr.c.2.Gait. de credit.c. 3.tit.1.num.483.R.Marinis lib.2.c.228. vbi Luca, Nos de nullit.Iudic.rubr.11.qu.22.n.81.

124 Probetur mandatum per copiam instrumenti procuratorii factam à Notario, seu Actorum magistro, cum instrumento procuratorio alias præsentato, quamuis illud non reperiatur, Muta dec.82.nu.2.

125 Quæ procedunt, si exemplatio sit facta citata parte, alias secus, Nos sup.num.63.82. Reg. Marin.ad Reuert.dec.312.

126 Probaret tamen, si esset copia facta ab eodem Notario, qui fecit originale, Grammat. cons.ciuil.30. Nos sup.n.83.84.& qu.22.

127 Quo ad probationem per instrumentum publicum, non procedit quando negatur illum, qui fecit instrumentum fuisse Notarium, qui nominatur in instrumento esse illum, qui producit instrumentum, quo casu sit dubium de mandato, Angel.in l.1 C.de proc. Ideò inuentæ sunt litteræ testimoniales Iudicis loci, testificantes illum, qui instrumentum fecit esse Notarium, vt per Capoll. cautela 54. Et subscriptio trium Tabellionum, quæ recognosci debent, Vestr.in praxi lib.6.num.8.9.Barbos.in c.1.num.4.de proc. & in addit.nu.10.11. Azeued. in l.1. nu.138.tit.21.lib.4.nou. recopil. Parlador. lib.2.quotid.c.fin.§.11.nu.17. D.Petra in rit.188. Nos d.qu.22.num.98.seqq. Cap.Tholos.dec.330. Mascard.conclus.1097. num.13.14. Grass. dec.5. de fide instrum. Put.dec.359.lib.2. Pacian. de probat.lib.2. c.21. num.59. Parlad.quotid.lib.2.c.fin. §.11.n.16.

128 Hæc omnia non procedunt quando quis è longinquis partibus, se conferret ad Vrbem, & pe-

& peieret centum; tamquam procurator Titii, Golin.de procurat.p.3.c.3.num.35. Franc. Marc. dec.69.p.1.num.9. Ludouic.dec.Perus.110.num.4. Barbos.in repert.verb.mandatum. Etiam si essent plures eiusdem nominis, & cognominis, Boer. dec.154. Anna sing.630. Nos sup. num.101.102. Doctiss. Ansald.de commerc.disc.24.nu.13.26.

129 Idem est si negetur Notarius, & afferatur è longinquis partibus, Pareja de instr.edit. tit.1. res.3.§.2.num.47. Franc.Marc. qu.511. nu.9. Et sufficit recognitio aliorum Tabellionum, Parlador.& Azeued.Barbos.in repert. verb. mandatum, Nos num.103. Rocc. de mandat. num.89. fol.385.

130 Præsertim si persona producens sit probatæ fidei, & benè audiat, & iuret instrumentum esse verum, Boer.dec.154.Vestr.in praxi lib. 6.num.8.9.Nos num.104. Maxime si sit filius, Mantica de tacit.lib.7.tit.5.num.11. Larrea dec. 56.num.10.Bich.dec.71.nu.11.& 135. n.14. Cyriac.contr.505.ex n.51. Gratian.c.505. n.13. Luca ad Golin.de proc.p.5.c.5.n.20.

131 Verum non probatur mandatum, etiam per instrumentum publicum, quando illud sit scriptum manu eiusdem procuratoris, Bald. in l.Iudices, in fin. C.de fide instr. Mascard.de probat. concl.1008. n.20. Nos n.105.

132 Probatur etiam mandatum per litteras priuatas, scriptas, & missas ad Iudicem, vel aduersarium, Salyc. & aly in l.vnic. C. de satisd. Mascard.conclus.1009.n.2. Nos n.106.

133 Probatur mandatum ex confessione, cum nulla sit maior probatio, l.1. C. de confess. Et etiam ex confessione partis, asserentis, quem suum constituisse procuratorem; quamuis confessio hæc esset incidenter facta, & per verba enunciatiua, Roman.cons.63. Cappell. Tholos. dec.366. in fin.per text.in l.nec satisdatio, ff.rem ratam hab.Nos sup.n.117.

134 Quæ conclusio procedit, quamuis esset materia requirens speciale mandatũ, Nos n.118

135 Procedit etiam in tacita confessione, quæ emergeret ex vsu actus gesti ab aliquo, tanquã procuratore meo, Nos n.119.

Quod intellige quo ad præiudicium confitentis tantum, secus tertii, Mascard.concl.1011. num.9.

136 Probatur ex confessione ipsius procuratoris, respectu domini tantum, Bart.cons.73.n.3. vol.1.

137 Probatur ex antiquitate temporis, si concurrat alia coniectura, vel præsumptio, Gabriel.lib.2.tit.de proc.concl.1.n.2.10. Antonell.de temp. legal.lib.2.cap.30.n.1. Vrceol.de transact.q. 13.Luca ad Golin.de proc.p.3.c.3.n.9.

138 Mandatum sufficit probari, si enuncietur in aliqua scriptura, præsertim publica, videtur tenere Genua de scrips.priuat. tit. de enunciatin. qu.15. cum declarationibus, Dec.cons.36.Boer. dec.187.nu.17.Curt.sen. cons.76. Larrea allegat. 87.nu.8.Cranet.cons.317.nu.2. Nos de nullit.Iudic.rubr.11.q.22.

139 Sed quod non sufficiat, verior est conclusio l.qui neque, ff.de rebus eorum, Rota dec.272. in antiquis, Vant.de nullit.rubr. ex defectu mandati, num.71. vbi dicit secus esse, si tenor totius Instrumenti, de verbo ad verbum esset insertum, seu enunciatum, nam tunc probaretur mandatum, Gratian.dec.105 num.6. vbi Addentes, Nos de nullit.Iudic.rubr.11. qu.21.nu.2. Cancer.var. lib.1.c.14.num.193. Salgad.de reg.protect.p.4.c.1 nu.58. Golin.de proc.p.3.c.3.n.71. D.Petra in rit. 176.n.4. Postius de manut.obs.55.n.125.

140 Quæ prima conclusio procedit etiam si Notarius illam enunciet. Diximus sup. nu.107. late Nos de nullit.Iudic.rubr.11.qu.22. nu.3. & seqq. vbi tota hæc materia. Quamuis in Instrumento venditionis factæ per procuratorem, Notarius faciat mentionem de mandato, quod procurator habet, & fuisse ostensum ipsi Notario, & testibus, qui omnes legerunt instrumentum rogatum sub tali die, & anno, & continebat hoc, & hoc, Afflict.dec.273. Nos d.q.22. d num.1. Et nu.9. ampliauimus, quamuis Notarius enunciet mandatum in instrumento, & inserat totum tenorem procuræ, nam adhuc debet exhiberi mandatum, Manent. dec.61. nu. 19. Boer.dec.281.

141 Limita si enunciatio fiat à principali contrahente, D.Vela dissert.38.num.48. Vrceol. de transact. qu.13.num.14. Nos sup.nu.13. & q.22. nu.86.87. Menoch.cons.1.nu.80. Bellam.dec.125. de appellat. Borrell.in summa tit.de proc.n.86.87. vbi num.88. dicit talem enunciationem debere esse specificè factam, nec sufficere generalem, & obscuram, Forrentil.ad Burat.dec.209. nu.16. Vel sit enunciatum ab ipso Notario, qui illud rogauit, vel conseruet, Luca ad Golin.de proc. p. 3.c.3.n.8.

142 Mandatum, licet aliqui multi dicant necessario debere probari per instrumentum, & non per testes, ex text.in cap. ex insinuatione de proc. Cald de modo articul.gl.vnic.§.2. n.1556. Vrsil.ad Affl. dec.398.nu.5. Cremen.sing.139. DD. apud Nos de nullit.Indic.rubr.11, qu.22. num.1. Cauall.qu.400.n.7.

143 Tamen alii dicunt posse probari per testes l.cum te transegisse, C.de transact. Aldobr.cons.67 num.4. Mantica de tacit.lib.7.tit.3. num.9. Gratian.cap.506.nu.45. Cancer.var.lib.2. c.14.n.191 Noguerol.alleg.20.nu.31. Bonden.collect.29.num. 24.25. Nos d.qu.22.n.2. Vela dissert.38.n.49.

144 Sed verior est secunda hæc opinio, nam probatio per testes in hoc casu nullibi est prohibita, Luca ad Golin.de proc.p.3.c.3.num.5. & Golin.nu.82. R.Marin.lib.1.c.293.n.2. Nos de nullit.Indic.rubr.11.q.11.n.4.seqq.

145 Quæ opinio procedit etiam in mandato ad contrahendum matrimonium, Angel.cons.192. Vela dissert.38.n.2. Nos sup. & n.198.

146 Vt etiam probari possit ratificatio, Dec. cons.298. Nos sup.nu.8. Et reuocatio per vnum testem cum iuramento, Colin. de proc.p.5. c.5. n.85.fol.278. Corset.verb.mandatum.

Ve-

147 Verum mandatum ad exigendum, & pecuniam recipiendam, scripturam requirit, & & illud testibus probari non potest, *Cremens. sing.139. Boer. dec.281.nu.2.* Card. *Mantica de tacit. lib.7.tit.3.num.26. Gratian. cap.337. num.1. cap.505. num.41. Cancer. var. cap.14. num.192. Vasqu. contr. vsufr. c.22. Rocc. de mand. nu.5. Solorz. polit. lib.5.c.4. Nos rubr.11.qu.21. num.10. Noguerol. alleg.20.num.31. Pacion. de locat. c.36. num.39.* vbi hoc dicit antequam sit facta solutio, *Ansald. disc.24.num.27. Cauall. qu.400.n.9. Olea de cess. iur. tit.1. qu.5. num.2.3.* vbi probat non posse cogi quem soluere cum mandato probando per testes, *Colin. de proc. p.2.c.5.num. 106. Vela dissert.38.num.49.* Et in Oeconomo Ecclesiæ, quod mandatum per scripturas, & non per testes probare debeat, post *Bald. in l. prohibitum, num.11. C. de iure fisci*, qui per tres columnas ponit omnes casus, in quibus mandata per testes, vel instrumenta probari possit, *Mascard. concl. 1010. num.9. Ludouic. conclus.31. Gratian. cap.357.505. num.41. seqq. D. Scoppa ad Gratian. dec.105. num 24. seqq.* & ibi etiam *Luca num.8. Nos d. qu.22. num.12. Viscont. conclus. verb. mandatum procuratoris, Noguerol. alleg.26. num.393. Olea da cess. iur. tit.1. qu.5. Staib. de interesse lib.2. tit.13. qu. vnic. num.41.* Vnde procurator ad exigendum, si mandatum per testes velit probare, non admittitur, & debitor illi non tenetur soluere, *Cremens. sing. 144. Bar. in l.5. C. de iure fisci lib.10. num.6. Vela dissert.38. num.49. Golin. de proc. p.2.c.5.n.216.*

148 Beneuerum postquam est facta solutio, etiam præsumptionibus potest probari mandatum, *Gratian. d. discept.505. nu.51. Luca sup. n.8. Luca ad Golin p.3 c.3. num.6. Pacion. de locat. c. 36. n.39.*

149 Sed quod mandatum ad lites, scripturam desideret, nec per testes probari possit, *Cancer. var. cap.14. num.193. Thor in comp. p.4. verb. mandatum, Borrell. in summa tom.1. tit.66 a.255. 256. Golin. de proc. 3.p. c.3. num.82. Solorzan. polit. lib.5. cap.4. Olea sup.* vbi *num.5.* ampliat, quamuis Notarius det fidem de mandato, etiam à se confecto, *Nos de nullit. Iudic. rubr. d. qu.22. num.14. Bonden. collect.29. num.24.25.* Maximè de Iure Hispano *Cauall. qu.400. Vela dissert. 38. Parexa de instr. edit. tit.5. res.10. nu.6.7. Olea de cess. iur. tit.1.q.5. n.56. Nos n.15.* Mandati substitutio ad lites testibus probatus, *Olea sup. n.8.*

150 Mandatum confectum extra Regnum non probat in Regno, nisi adsint litteræ testimoniales loci vbi confectum est, *Masull. ad Capyc. dec.201. nu.2. Muscatell. in praxi ciuil. p.2. gl. venicus num.45. D. Petra in rit.188. num.1. in fine.*

151 Non potest recipi in Curiis in Regno, absque Regio *recipiatur, Golin. & ibi Luca de procur. p.5.c.5. num.31. Nos de nullit. Iudic. rub.11. q.32. n.33.*

152 In mãdato Principis scriptura, *Golin. de proc. p.3. c.3. n.84.* vbi *Luca n.7. Nos n.11. D. Amigant. dec.11. num.8.* Vbi declarauimus in mandato Principis continente gratiam, secus iustitiam, ex *Afflict. dec.398. n.7. Fagn. in c. cum in Iure de offic. deleg.*

153 In mandato ad protestandum, *Mascard. de probat. conclus.1013. n.12. Golin. de proc. p.2. c.5. n.202. Franc. de protest. consid.4. nu.9. Nos n.13.*

154 Quando sufficiat sigilli appositio tantum in mandatis, Diximus *Nos sup. qu.21. nu 20. & seqq. vsque ad num.39.* ad ibi dicta remittimus Dominos Lectores, *Muscatell. in praxi S. C. tit. de gradu citat. nu.176. Golin. de proc. p.2. c.5. num.108.109. D. Scoppa ad Gratian. dec.106 nu.10.11. Ansald. de commerc. disc.35. nu.15.* Dicemus etiam *n.197.*

155 Mandati reuocatio per vnicum testem potest probari, cum delatione iuramenti: *Corset. verb. mandatum, D. Borgia contra coniecturas Fabri lib.3. disq. c.19. num.13.* Sed contra dicit *Luca ad Gratian. c.127. num.8. & de proc. p.5. cap.5. n.86.* vbi dicit posse cum vno teste deferri iuramentum suppletorium.

156 An substitutio mandati debeat probari per scripturam, sicut mandatum principale, *Thor. comp. tom.1. verb. mandatum procuratorium, Nos sup. qu.22. n.121. seqq.*

157 Mandatum nisi exhibeatur, non probatur, ex eo quod inseratur in instrumento confessionis de recepto, maximè si non essemus in antiquis, nec esset idem Notarius instrumenti confessionis, & mandati. *D. Rosa consult.55. num.10.*

158 Ex verbis enunciatiuis Papæ probatur mãdatum, vbi si Papa enunciet, quem procuratoré, *Dec. cons.445. n.69. Boer. dec.281. in fin.* diximus *n.112.* Quod secus est, quando Dominus, cuius nomine actus est gestus, negat mandatũ, *Ruin. cons.41. nu.10. vol.1. Gabriel. lib.1. de probat concl.2. nu.6. Nos de nullit. Iudic. rubr.11. q.22. nu.88. seqq.*

159 Verum enunciatio mandati vbi non sufficit ad validitatem actorum, sufficit ad excusandum procuratorem illum à pœna falsi, ac iustam causam credulitatis eidem comparenti præberet, cum quælibet causa excuset a dolo, *Mastrill. dec.179. n.24. & seqq. Mascard. conclus. 1008. nu.17. Nos sup. nu.92.*

160 Idem si Dominus sit vsus instrumento, in quo mandatum enunciatur, *Gratian. cap.505. Ferrentill. sup. n.17. Vrceol. sup. n.14.*

161 Vel vbi mandatum enunciatur in instrumento antiquo, quia tunc præsumitur ex lapsu 30. annorum, *Cyriac. contr.320. nu.24. controu.624. num.49. Merlin. dec.870. num.9. Ferrentill. ad Buratt. dec.209. num.18. Hodiern. ad Surd. dec.231. num.1. Vrceol. d. qu.13. nu.15. Nos d. qu.22. n.95.* concurrentibus indiciis, & coniecturis, etiam extraiudicialibus, *Vrceol. de transact. d. qu.13. n.23. Nos sup. nu.51.*

162 Præsumitur mandatum, si penes aliquem reperiatur instrumentum crediti, nam videtur ei cessas actiones, & habere mandatum ad

exi-

exigendum, *Stracc. de adiect. p. 4. c. 8. Parexa de instr. edit. tit. 5. res. 10. num. 58. Cyriac. controu. 84. num. 23. 24. Guid. Pap. dec. 13. num. vlt. Olea de cess. iur. tit. 1. qu. 3. num. 20.* Sed *num. 21. seqq.* dicit alia requiri, *Golin. de proc. p. 3. cap. 7. num. 34. & seqq.*

163 Sic tradens alicui litteras pro exigenda pecunia, videtur mandare, *Rocc. lib. 1. de litter. cãb. n. 13. fol. 379. Ansal. de cõmerc. disc. 74. n. 25. disc. 79*

164 Ambigua mandati procuratorii verba, in fauorem proferentis, & constituentis, interpretanda sunt, *Cantuc. dec. Rom. 8. num. 3. par. 2. vol. 3.* Et vbi res est dubia, vel æquiuoca, fit interpretatio exclusiua taciti mandati, *Ansald. de commerc. disc. 45. n. 19. 20.*

165 Mandatum præsumitur ex qualitate mandatarii, ex lapsu temporis, & aliis circumstantiis, *Mantica de tacit. tom. 1. lib. 7. tit. 5. & seq. Menoch. de præsumpt. lib. 2. præs. 33. Medic. dec. Senens. exam. 35. Crauett. cons. 53. num. 58. seqq. Nos de nullit. Iudic. rubr. 11. qu. 20. num. 17. in fine in appendice, & rubr. 12. qu. 20. num. 81. seqq. Gratian. discept. 22. Antonell. de temp. legal. lib. 1. c. 30. nu. 23. seqq.* Tacitum inducitur ex scientia, & patientia, absque reclamatione, *Ansald. de commerc. disc. 25. num. 16. disc. 30. num. 23. disc. 45. num. 14. 15. 16. disc. 62. num. 6. disc. 87. nu. 10.* Diximus *sup. nu. 118.*

166 Non præsumitur mandatum allegatum, si inter protocolla talis Notarii, à quo dicitur confectum, non reperiatur, *Decian. cons. 65. a num. 13. Menoch. cons. 573. vol. 6. Farinac. q. 153. p. 9. n. 133. & seqq. Carena ref. 79.*

167 Mandatum factum ex falsa causa potest rescindi, *Camill. Medic. cons. 22. n. 4. Carena ref. 79. num. 14.*

168 Mandans potest declarare facultatem, quã concessit mandatario, & quod regulariter verba ambigua concessionis intelliguntur ad fauorem concedentis, *Cyriac. contr. 278. num. 35. seqq. Carena ref. 198. n. 7. 8.*

169 Procurator si quid faciat, vt nuncius, non valet, quod agit, nisi adessent illa verba: *Constituit Procuratorem, Actorem, Factorem, & Nuncium specialem, Bart. sing. 164. & in l. 6. C. si quis alteri, vel sibi, Tepat. var. tit. de procur. fol. 110. ãt. in fine.*

170 Mandato concesso ad aliquid faciendum certum, si commissarius non exequatur intra terminum, quem habet à testatore, vel à lege, pro facto habetur, *Noguerol. alleg. 9. nu. 7.*

171 Si ex aliquo actu potest probari mandatum, sed illud potest esse, tam speciale, quam generale, in dubio non præsumitur speciale, quia interpretatur, vt non sufficiat ad id, de quo quæritur, *Manent. dec. 61. nu. 20. Vrcеol. de transact. qu. 13. num. 21. Nos de nullit. Iudic. rubr. 21. qu. 22. nu. 97.*

172 Præsumitur ex actu ad quem verisimiliter quis non accederet sine mandato, veluti si in eo insit impensa, vt si quis soluat pensionem nomine alieno, *Golin. d. p. 3. c. 3. num. 18. 20. 72.* & ibi *Luca num. 9. R. Capyc. Latr. consult. 98. num. 11. Antonell. de temp. legal. lib. 1. c. 30. n. 12. Nos sup. rubr. 11. quæst. 22. num. 37. Doctissimus D. Ciroc. discept. 78. num. 95. seqq. Rota dec. 189. nu. 8. 9.* post *Torre de pact. fut. success. Conciol. alleg. 54. nu. 17. Rota dec. 3. num. 9.* post *Albrit. de inconstant. & dec. 19. nu. 33. Dunozet. dec. 88. num. 3. seqq. dec. 123. n. 1. dec. 135. nu. 2. Card. de Luca de Iudic. disc. 6. num. 45. de benefic. disc. 10. nu. 12. de regal. disc. 41. num. 21. Parexa de instr. edit. tit. 5. res. 10. num. 16. Rub. de valid. legal. c. 5. nu. 20. Borrell. sup. nu. 457. Rota post Olea de cess. iur. dec. 21. n. 4.* vbi ampliat *D. Samminiat. contr. 27. n. 39.*

173 Præsumitur mandatum cum aliquis actus subsequens ostendit patientiam, & obseruantiam illius actus, *Nos sup. num. 50. Mantica de tacit. lib. 6. tit. 5. & seqq.* vbi quando præsumatur.

174 Et concurrente possessione, & patientia. *Antonell. sup. num. 14. Luca ad Golin. sup. D. Mãsi consult. 586. lib. 5. Alderis. de symbol. contract. c. 7.* Diximus *sup. n. 165.*

175 Sic mandatum de soluendo, debiti satisfactionem arguit *R. Ponte cons. 38. n. 1. lib. 2.*

176 Qualitas personæ, vt si nobilis asserat se mandatum habere à Principe, *Tiraq. de nobil. c. 20. num. 39. Nos sup. nu. 55. Luca ad Golin. p. 3. c. 3. n. 7.*

177 Vel sanguine coniunctus, *Card. de Luca de regal. disc. 180. num. 2. de dote disc. 168. num. 8. Rota d. dec. 189. num. 11. post Torre, D. Samminiat. contr. 32. nu. 92. & contr. 33. num. 76.* Signanter in filio. *D. Samminiat. contr. 32. nu. 92. Luca ad Golin. de proc. p. 2. c. 5. n. 20.*

178 Præsumitur in illo, qui solet facere alia negotia mandantis, *Card. de Luca de camb. disc. 13. n. 4. Ansald. de commerc. disc. 25. n. 20.*

179 Ex qualitate emptoris, & venditoris. *Nos sup. n. 59.*

180 Ponens pecuniam in Banco, nomine alterius, præsumitur habere mandatum, *Rota post Torre de pact. fut success. dec. 189. n. 4.*

181 Et ex solutione magnæ quantitatis, *Noguerol. alleg. 39. num. 44.* Et in faciente expensas in negotio, *Rub. de valid. legal. c. 6. num. 80. Alderis. d. c. 7. nu. 23. seqq. Ricc. collect. 1890.*

182 Si contractus habeat plura capitula, & in vno fiat mentio officii, in aliis autem contrahentes simpliciter loquantur, totus contractus eodem modo debet intelligi, scil. repetitam qualitatem officii, quia illa qualitas informat omnem obligationem, *Auendan. de metu lib. 2. c. 26. n. 36.*

183 Contrahens cum procuratore, factore, vel curatore, aut alio, alieno nomine, si negligens sit in petendo sibi ostendere mandatum, & potestatem, dicitur esse in dolo, nec lucratur fructus, *Rota Bonon. dec. 18. Marc. dec. 131. p. 1. Dec. cons. 255. nu. 3. Affl. dec. 87. n. 5. Menoch. de recup. remed. 15. nu. 580. seqq.*

184 Tamen si fuisset contractum cum persona fide digna, quæ affirmauit habere mandatum con-

contrahens excusatur, *Salgad.labyr.p.2.c.4. nu. 30.31.Rocc.de mandat. n.186.187. Staiban. obs. 18. obs.67.num.6.7. Ansald. de commerc. disc.25. num.5.& seqq.*

Sic soluens filio, pecuniam patri debitam, vel tutori putatiuo, pecuniam debitam pupillo, stante credulitate, liberatur, *Ansald.disc.25. n.639.* Solueus exactori putatiuo Ciuitatis, liberatur à debito cum eadem Ciuitate, *n.8.* licet solutio appareat per solam confessionem ipsius, *ibid.* Sic soluens, vel consignans fructum ei, qui reputabatur minister annonæ, liberatur, *n.7.* Idem *Ansald.disc.24.*

Culpa excluditur quando quis obseruauit consuetum, *Guttier.pract. lib.3.qu.29.num.22. 24. Arias de Mesa lib.1. c.45.num.3. Felic. de societ.c.22. Rota Gen.dec.56.nu.7. Bich.dec.646. num.29.* Et in eo qui restituit pignus (iuxtà cõsuetum) non vero Domino, sed personæ suppositæ, *Thes.lib.1.qu.62.num.6. D. Ansald. de commerc.disc.24.nu.45. Cyriac. contr.268. n.18. seqq.Palma consult.11.num.16. Pacion. de locat. c.29.n.66. Pegas res.3.n.59.seqq.*

Soluens vigore instrumenti, vel litterarum, quæ in se veræ sunt, sed girata sit falsa, liberatur, *Amat.res.20 nu.11. Pacion.de locat.cap.36. n.22.& seqq. Ansald. sup.n.17.*

Cautela recognoscendi characterem in proposito insinuat *Franch. dec.304.* licet se inuóluat in hoc casu, *Olea d. qu.9. ex n.15.* Nisi accipiatur in terminis Depositarii, non debitoris, sicut dicit etiam *Luca ad Franch.d.dec.304. num.6.*

Præposito etiam tacite fieri potest solutio, & sibi debent imputare præponentes, *Ansald. de commerc.disc.25.nu.26. Maranta resp.35. n.44. & seqq. Ludouis. dec.233. dec.379. num.1. p.4. diuers.*

Institutoria resultat etiam quando tractaretur de obligando mandantes, siue tacite proponentes, *Gratian.cap.677. num.24.& seqq. Costa de fact. scient.& ignor.inspect.43.n.2.3. Rocc. de societ.mercat.not.50.nu.100. R. Capyc. Latr. consult.73.nu.17. D.S. oppa ad Gratian.dec.122. n.10.11. Ansald.d.disc.25.n.24.25.*

185 Mandatarius non potest mandatum pro parte acceptare, & pro parte non, *Scacc. de camb.§.1.gl.5.nu.368. Rocc.de mandat.lib.1. fol. 366.n.203 fol.379.n.22.23.fol.396. n.229.231.*

186 Secus quando illud est diuisibile, *Dec.cons. 430.Parif.conf.47.n.70.lib.1. Rota Gen.decis.19. num.4.*

187 Dies non est necessaria in mandato, *Borrell.in summâ dec.tit.de prac.nu.422.*, licet contra dicat, *nu.423 seqq.*

188 Mandatum potest constitui ad tempus, *Nos rubr.11.qu.29.num.12. Virgil. de legit. person.cap.16.nu.14. Sousa dec.37. nu.7.* & sub conditione, *L.1. vers. & mendatum,ff.mandati,§. mandatum. in fin.instit.de mandat.l.3.4. ff. de procurat. D. Capparell.resp.fiscal.77. n.8.9. Vuessembec. ad tit.ff.de procurat.nu.6.post princ.vers.constitui-tur autem, Zacch.de salar.q.51.n.10. D. Brussell.de condit.lib.3.tit.5.n.3.Golin.de proc.p.2.c.3.n.36. Luca p.2.c.5.nu.16. Vidman.de contract. tit.15. num.29.* Sed tempore elapso expirat, *Noguer. alleg.2.n.139. Solorz de Iure Indiar tom.2. lib. 3.c.26.à nu.24. Cartar.dec.16.nu.11. Nos ad Rouit.consf.41.n.19. lib.3.* Sed constitutus simpliciter, censetur perpetuó, *Rota Gen. dec.198.* Perpetuò non potest constitui, & constitutus potest reuocari, *Staib.res.47.n.37.*

189 Mandatores si plures sint, omnes tenentur insolidum, *l.si præcedente, §. Paulus respondit ff. mandati,* sed habent beneficium diuisionis, *Capyc.dec.180.n.1. Rocc.de mandato n.15. Rota Gen.dec.140.* De materia *infrà n.870.*

190 Mandatarius ad negotia poterit tractare lites, secus è conuerso, *Parexa de instrum. edit. tit.5.res.10.num.1. Tusc.lit. P.conclus.846. Boer. dec.285.num.1. Virgil.de legit.person.c.16.ex n.3. Pax in praxi tom.1.annot.4.n.8.& seqq.P. Barbos in l.cum pretor §.1.nu.104.seqq.ff.de Iudic. Aug. Barbos.in c.1.§.licet. & §.procurator, ex nu.5. & c.fin.nu.2.seqq.de proc.in 6. Pacian. de locat. c.36. n.11.& seqq. Nogner.alleg.36 n.31.Nos Infra hic n.310.Staiban.res.78.nu.4.5. Barbos in c.5. de proc.in 6. nu.1. Postius de manut. obs.67. num.2. Nouar.sup.pragm.collect.116.num.10.Borrell. in summa dec.p.1 tit.66.num.39 .idem Barbos.in addit.ad c.qui generaliter 5. §.licet de proc.in 6. n.1. Luca ad Golin de proc.p.vlt.c.3. Golin. de proc.p. 2.c.1.n.13 18.* Secus in causis beneficialibus, & possessionis momentaneæ, *Barrell.n.46. Trentacinq.var.lib.2.de proc.res.3.nu.40. Postius d.obs. 67.num.1.& seqq. Barbosa sup.nu.2.* Vel nisi adesset speciale mandatum in tali causa, quam habet, & habere intendit cum Titio, nam tunc solutionem recipere, & terminum etiam prorogare posset, *Golin.d.p.2.c.1.n.19.*

191 Mandati constitutio debet esse de certa persona, alias vitiatur, *l.2. ff.de procur.* ibi: *Dummoda certus sit, qui datus intelligitur.* Verum sufficit si per epistolam sit relictum vacuum, seu album, *Boer.dec.274. Ron t.in prag. de proc. num.53. Nos de null. Iudic.rubr.11.qu.31.n 25. seqq. D. Rocca disp.186.nu.4. Golin.de prac. p.2.c. 3.num.40.*

Licet contra, quod non possit poni persona in albo, dicant *Anna sing.27. Luca in resp.3. lineal.n.3.post Tract.de linea legal. tom.1.* Sed in contrarium est praxis in Iudiciis.

192 Nam incertitudo vitiat actum, *l.idem Pomponius,§.fin.ff.de rei vendit.l.duo sunt Titij,ff. de testam.tutel.l.tutor incertus, ff.eod.tit. l.ita stipulatus,*& ibi *Bard.l.vbi autem non app.ret,ff.de verb. oblig.l.si sic §.1.ff.de legat.1.l.cum post, §.gener. ff. de iure dotium, §.incertis, vbi Pichard.inst.t.de leg.Gratian.cap.640.nu.29.c.682.n.7.c.715.n.7. 8. c.736.n.61.c.742.n.15.* Vbi quod incertum, & nullum æquiparatur, & *c.623.nu.3. c.1000. n.19. Mangil.de imput.qu.82.nu.18.Marescot.var lib 1.c.11.n.44.*

Limita si incertitudo ad certitudinem reduci potest,

potest, *Surd.conf.178. nu.19.20.conf.221. nu.56. 57. Gratian.cap.766.nu.8.cap.742.num.56.Vaz. axiom.iur.lit.I.n.34.& seqq.*

193 Duo instrumenta mandati facta eodem die, ita vt non appareat de eorum prioritate. Dicimus ista mandata mutuo se confundi, *Roman.sing.254.Anna sing.679.* vbi quod neutrum admittitur, *Milis in repert.fol.391.* limita si in aliquo mandato adsit clausula: *Citra reuocationem aliorum procuratorum*, quia hoc censetur vltimum, *Golin.de proc.p.3.c.3.n.90.*

194 De re incerta an valeat, distinctio est, secundum *Salyc.in l.2.§.1. ff. mandati*: si res, & pretium sit incertum non valet mandatum, si res sit certa valet, *l.3.§.1.eod.tit. Trentl. vol.1. select.disp.26.lit.b.*

195 Secus est si carta alba à parte subscripta, sed non conscripta loco mandati sufficiat non, *Boer.sup.num.3.Franc.Marc.dec.990.Nos sup.q.25.nu.59.*

Et cartæ vacuæ sunt perniciosissimæ, periculosæ, & mali exempli, cum dominus tenetur ad omne id malum, quod mandatarius in illis scribit, *Vbald.conf.370.& Nos d.qu.25.rubr.11.n.68.Luca ad Golin.p.2.c.3.n.7.*

Sic subscriptio folii albi non præiudicat, nisi probetur, quod fuerit repletum cum scientia, & voluntate subscribentis, *D.Ansald.disc.35.n.20. in fine, & n.32*

Et in folio albo facta non præsumitur, nisi doceatur, quod subscribens solitus esset similia folia retinere. *D.Ansald.d.disc.35.n.7.11.*

Ad hanc materiam quando valeat mandatum factum in carta alba, etiã sigillata, diximus *d.rubr.11.q.25.n.59.& seqq.* ad locũ illum remictimus DD. Lectores*& rub.11.q.32.* Audimus videndos *D.Ansald.de commerc.& camb.disc.35. Staib.res.& obs.169. nu.13.& seqq. Prat.obser.21.P.Molfes.sup.consuet.Neap.p.9.qu.4. Giurba obs.49.nu.19. Caroc.dec.5. Caball.conf.11.Turret.conf.65.vol.2.Costa de claus.conuent.claus.68. Card.de Luca de credit.disc.81.de Iudic.disc.29. num.27.Merlin.de pign.lib.1.tit.3.qu.33.& dec.16.Vrceol.de transact.qu.9.nu.12.seqq. Palma alleg.94.Duran.dec.232.282.368. Rota p.13.rec. dec.308. Sabell.lit.S.§.8.num.9.Barz.dec.21.112 Serafin.dec.973.Add.ad Buratt.dec.419. Angel. de confess.lib.2 qu.8.*

196 Mandatum dicitur factum ex forma apodixæ: *In virtù della presente polisa prometto pagare à Titio scudi mille, per tante merci compre da lui, ò à chi presentarà la presente polisa*, quæ forma sub his, & similibus verbis frequens est in Italia, *Stracc.de mercat.tit.de adiect.p.4.q.8.n.1.* Quod isto casu possit debitor conueniri ab eo, qui præsentat, & exhibet dictam apodixam, absque alio mandato, *Rebuff.tract.de litter.obligator.art.1.gl.9.num.33.Stracc.de adiect.qu.8.nu.1.seqq. Boer.dec.154. num.9.* licet contra teneat *Matt.Coler.de process.execut. p.2.cap.2.num.64. seqq.* pro prima opinione *Stacc.de cãb.§.2.gl.7. n.55.seqq.Roccus de mandat.n.75.seqq.*

197 Mandatum ad exigendum, & quietandum scriptum, & subsignatum manu mandantis valet, licet non fuerit signatum per Notarium. *Papon.lib.6. tit.5. arrest.2.3.* vbi quid debeat seruare soluens, si sit factum per modum epistolæ. Si sit factum per epistolam, sed sigillatum cum sigillo alicuius Iudicis ordinarii, valet *Rota dec.162.* Etiam si per priuatum sigillum, *Mut llo in praxi S.C.tit.de gradu citat. num.176. Golin.de proc.p.2.c.5.num.108.109. D.Scoppa ad Gratian.dec.106.num.10.11. Barbos.in cap.vl. de proc.in 6.in addit.*

198 Mandatum etiam ad matrimonium contrahendum datum, reuocatio eius etiam testibus potest probari, & absque scriptura, *Vela in c.fin.de proc.in 6.p.4.n.40.45. Barbos. in cap.vlt. num.19.de proc.in 6. in addit*, vbi quales testes, *Nos sup.num.145.*

199 Mandatum extraiudiciale ad negotia, solis testibus probatur, absque scriptura, *Vela sup.nu.41.* secus ad lites *n.42.* diximus *sup.nu.*

200 Verum ad exigendum requirit scripturam, *n.44.* Diximus *sup.nu.147.*

201 Et vbi mandatum exigit publicam scripturã, eius reuocatio potest per testes probari, *Vela n.46.Golin.p.3.c.5.n.115.*Diximus *n.155.156.*

202 Subscriptio generaliter facta sufficit, nec requiritur specialis mentio omnium in scriptura contentorum, *Rolan.conf.44.nu.38.39.lib.1. Mascard.de p obat.concl.1341.ex n.11. Menoch. lib.3.præs.67.num.10.11.Pellic.illustr. qq. qu.18. ampl.4. Ansald.de commerc.disc.34. num.22.* vbi reprobat *Bart.* in contrarium, *Cald.de empt. c.6.nu.14.Gail.de credit.c.2.tit.8.num.2793.* post mille *Nos de nullit.Iudic.rubr.11.qu.25.nu.62. seq.*

203 Subscriptio obligat subscribentem respectu omnium in scriptura subscripta contentorum, *Rota coram Pamphil.dec.348.nu.2.& ibi addit. Prætis conf.26.nu.8.Borrell.conf.44. num.13.14. Mantica dec.321.nu.4.Penia dec.1465.n.3.Card. de Luca de Iudic.disc.29.n.21.Pegas.res.1.n.110. seqq.n.125.& seqq. Ansald.disc.35. num.4. Nos supr.*

204 Licet corpus scripturæ fuerit scriptum manu alterius contrahentis, seu creditoris; *Dunoz.dec.432.Rota dec.154.p.7.rec. Card.de Luca de credit.disc.81.nn.2.3.de Iudic.disc.29.nu.22.Ansald.disc.34.nu.23.& disc.35.nu.23.*

205 Præsertim quando vltra scriptionem concurrat appositio sigilli, quo vtebatur scribens, *Casal.conf.141.nu.11.Schiurpf.conf.17. num.13. cent.1.& conf.67.nu.3.4.cent.2.Mascard.conclus. 1302.num.16.Franc.Marc.dec.51. nu.4. dec.992. n.2.p.1. Borrell.conf.40.ex n 36. Ansald. disc.35. num.15.Carpzou.resp.6.num.4.seqq.resp.79.num 13.Cliot.discept.77.nu.36.seqq. Rota dec.170.nu. 12.13.dec.205.nu.3.4.tom.4.p 2.rec.dec.302.coram Merlin.Nos sup.num.66. D.Prat.obs.21.*

206 Regulariter refertur ad omnia contenta in scriptura subscripta, nisi appareat exprésse limitata, *Alba conf.99.§. vlt.Genua de scriptur. priuat.*

priuat.lib.1.qu.6.dub.7.num.27.seqq. Farinat.de falsit.qu.: 35.num.73. Ansald.disc.34.num.21.26. Pegas res.19.num.69.

207 Etiam remota, *n.27.*

208 Nec requiruntur testes in subscriptionis calce, cum sufficiat ipsamet subscribentis confessio, *Port.Imol.consf.66.nu.17.18.& cons.192.nu.11. Ansald.disc.35.nu.31.*

209 Interpretanda est in dubio contra subscribentem, qui poterat aptius loqui, *Schenard. consf.73.nu.12.lib.1. Ansald.disc.34.nn.28.*

210 Verum limitata, & restricta in clausulis taxatiuis non importat approbationem omnium contentorum in scriptura subscripta, *Caualer. dec.99.num.1. dec.133.nu.3. Add.ad Lndouis.dec.348.num.10.Bich.dec.15.7.num.9.dec.386.num.1.p.16.& dec.77.n.10.p.18 rec. Ansald.disc.55.n.8.& disc.34.n.26.*

211 Hypoteca adiecta in corpore scripturæ, an, & quando extendatur ad subscriptionem, *Ansald.disc.55.num.28.Strucc.de adiect. p.4.qu.10.Gratian.cap.391.nu.46.seqq. Sabell. in summa lit.H.§.5.nu.4.Bnrsat.co f.39.nu.40.in fin.*

212 Sic potest mandatum constitui per litteras subsignatas, ac subscriptas, & ex tali mandato oritur actio, *Rota Gen. dec.49.num.119. Medic. dec.7.nu.3. Rocc.de mandat.not.4. num.6.7. D. Tristany dec.6.num.3.& 4 Vernigl.cons.247.nu.11.* Diximus *sup.num.18.Nos ae nullit.Iudic.rub.9.qu.20. num.34.* Vel per solemnem actum, vel publicum instrumentum, & ad tempus, in diem, & sub conditione, præsens, & absens, *Viu.dec.467.num.100.Franc. Marc.dec.991.n.6.p.1.Bellon.dec.Gen.68. nu.3.dec.119.num.1.post mille Borrell. in summa dec. tit.de proc.num.80. Papon.arrest.lib.6.tit.6.arrest.2. Golin.de proc.p.2.c.3. p.2.c.5.num.84. Verall. dec.183.dec.185.394.num.2.p.2. Rocc.de man at.nota 89.nu.220.* ex *l.3.C.quod cum eo*. Etiam matrimonium, *Luca ad Golin.p.2.c.5.nu.4. Sabell. §.matrimonium num.4.* Et subscriptio domini habet vim mandati, *l.3.C.quod cum eo, quin aliena potest. Tepat.var.sent. tit.de proc.fol.111.at. D.Ansald. de commerc.disc.35.*

Et soluens vigore dictarum litterarum, potest à mandante solutum repetere, actione mãdati, quod per litteras probari potest, *Rota Gen.dec.51.*

213 Mandatum factum pro re sua per Notarium, & Tabellionem, valet factum per ipsummet, prout diximus *rubr.11.qu.32.nn.22.*quod potest constitui per epistolam, *Guid. Papa dec.318.Borrell.sup.n.84.*

214 Verum scriptura à Tertio subscripta debet probari ordo, & mandatum de subscribendo, per duos testes, cum assertioni solæ ipsius subscribentis non credatur, *Gratian.cap.767. n.56.seqq.& c.948.nu.15.cap.727.num.6. & 14. Postius obs.98.num.10.seqq.D.Sabell.res.66. nu.14.& res.26.n.10.*

215 Sic liber mercatoris non probat ordinem, & mandatum, si sit repertum fuisse consignatas merces sartori, ordine, & mandato Titii, nisi aliunde probetur talis ordo, & tale mandatum, vel præsentia, *Gratian.cap.171 nu.8. d.c.727.nu.6.& seqq.Sabell.d.res.66.num.15.Vrceol. consult.9.n.10.seqq.*

216 Litteris credentiæ non habentur loco mandati, si mittantur per mercatores alteri, absque alio mandato, ex *Bar.in l.Lucius Titius ff. de fideicom.Bal.cons.426. vol.2. Boer. dec.282. Ios. Ludouic.Vrsill.ad Afflict.apud Ansald. cons.49. num.42.43.* nam sunt illæ litteræ valde generales, & magis commendatiuæ, & incertum continent, v.g. *Menio, qui tibi has meas tradet, plenam fidem habebis*, vel *Mæuio omnibus in rebus, qua tibi meo nomine dicat, fidem habebis plenam.*

217 Et ideò propter nimiam obscuritatem non inducunt mandatum, *Bar.cons.47.num.80. vol.1.Genua de script.priuat.lib.3.tit.de lit cr. credent. Trentacinq.var. lib.3.tit.de solut.res.18. Rocc. de litter.camb.nn.121.Mascard.conclus.1009.nu.16. Nos de nullit.Iud.rub.11.q.22. n.107.*vbi explicamus; in dicto loco laudat *Nos Dom.Ansald.de commerc.disc.24.num.16. Delbene de parlament. dub.37.nu.18. Sabell.§.litteræ.*

218 Quod non procedit quando litteræ essent magis speciales, *Nos ibid.n.108.*

219 Est benè verum, quod licet non teneatur immediatè ex tali contractu, veluti si expressè scripsisset, eum latore præsentium, contraherè, tenetur tamen si damnum occasione credulitalis, is, qui litteras accepit, passus est, *Nos sup.num.109.*

220 Verum dicta per *Nos sup. nn.216.* limitantur quando in litteris fuisset scriptum, quod fides adhiberetur *meo periculo*, veluti: *sopra di me, à mio risico ponete à mio conto, Boer.dec.289. num.2.Foller ad Maranta in spec.p.6.act.6 nn.55. Mascard.conclus.629.num. 7.concl.1009.num.20. Trentacinq.res.18. Genua sup.nu.15. Rocc. de litter.camb.n.122. Nos sup.nn.110. Gratian.cap.683.nn.1.Sabell.§.mercator n.7.*

221 Limitatur 2, si litteræ concederent generale arbitrium latori litterarum, vt si scribatur: *Latori præsentium mandaui, vt meo nomine faciat quidquid voluerit.* Vbi comprehenditur donatio, *Genua sup.nu.16.17. Mascard.d. concl.1009. num.vlt.Nos num.111 Bertazol.cons. ciuil.75.n.43.44.Tusc.lit.L.conclus.366. Pac. Iordan. in rubr.vol.3.lib.14.tit.20.num.181. Christin. decis.34.num.6.vol.3.Sabell. §.litteræ num.17. & §. verba nu.5.*

222 Limitatur 3. Si litteræ credentiales sint magis speciales, veluti si dicatur: *Menio præsentium latori, cui animum, atque consilia credidi, scil. quem intentionem meam plenè docui super tali negotio, plenam fidem habebis, Genua sup.nu.18.19.Nos nu.112.Mascard. concl.629. num.2.8. concl.1009.nu.14. P.Fusc.sing.verb. litteræ credentiæ.*

223 Eo magis si litteræ essent scriptæ à Principe, ac suo sigillo authentico roboratæ, nam tunc

tunc plenè probant. *Koppen.dec.56.nu.53.Tusc.lit.L.conclus.366.Gomez var. lib.2.c.13. num.5. Trentacinqu.var.d.res.18. Nos num.113.* latè de omnibus *Tusc.d.lit.L.concl.366.Pac.Iord.Lucubrat.vol.3.lib.14.tit.20.nu.181. Christin. dec.34. nu.6.vol.3.*

An recipiens litteras requirentes de solutione debiti, & illis non contradicens, sibi præiudicet, & videatur fateri se debitorem? *Gratian. cap.699.num.31.& seqq.Sabell.§.litteræ nu.1.& seqq.& nu.11. & seqq.*

224 Datur etiam mandatum, quod est potius consilium, & non obligat mandantem, *Cyriac. contr.484.n.8.*

225 Datur etiam mandatum in litteris cambii, nam in illis continetur mandatum, continetur inter scribentem, & eum, cui scribitur, & inter scribentem, & acceptantem, sed secuta acceptatione litterarum, alius contractus geritur, nempè fideiussionis, *Rota Gen. decis.52. Rota Rom.p.1. diners.dec.811.Scacc.de commerc.& camb. §.2.gl.7.num.69.Genua de script.priuat. lib.3.rubr.de litter.camb.n.69. Franch. dec.303. num.3.R.Capyc.Latro consult.42.num.1. Gait.de credit.cap.2.qu.9.nu.2381. Roccus de litter.camb. not.68.nu.184.Sabell. §.mercator nu.8. Rota dec.183.p.6.rec.* Sic est de substantia litterarum cambii. *D.Palma consult.38. num.17. Turri de camb. disp.2.qu.3.nu.16.17.D.Ansald.de commerc.disc.1.2.3.& seqq.*

226 Et mandatum, quod à scribente fit in litteris cambij, ab aliis speciebus mandati valde differt, quoniam cum fiat pro executione contractus irreuocabilis cambii, est mandatum necessarium, & per consequens etiam irreuocabile, *l.fundi venditio, §.& si amicus, ff.de acquir. possess.c.si super gratia, de offic. deleg. Mantica de tacit.lib.7.tit.23.nu.2.Put.dec.126. num.3. lib.3, Rota rec.p.1.dec.679.n.4. D.Rosa consult.67. nu.13.lib.1.*

227 Acceptatio non respicit solum, vt acceptans obligetur scribenti, per acceptationem mandati, sed etiam vt obligetur creditori cambij, cui est facienda solutio, imò eius actus ad hunc finem principaliter fit, *D.Rosa sup.nu.16.* Ideò quamuis acceptatiò, quatenus respicit mandatum contractum inter scribentem, & acceptantem subiaceat mandati legibus, Tamen quatenus respicit obligationem illam, quæ contrahitur inter acceptantem, & creditorem cambii, pro qua acceptatio introducta fuit, nullo modo regulari potest ex legibus mandati, quoniam nullum considerari potest mandatum inter acceptantem, & creditorem cambij, sed regulari debet ex legibus contractus cambij, cum actio, quæ acquiritur creditori cambii ob acceptationem, sit eadem, quæ oritur ex contractu cambii, cui contractui acceptans, veluti fideiussor accedit, *DD.sup. citati, D. Rosa sup.nu.17. D.Rocc.de litter.cambij nota 24.nu.55.56.& n.182.183.Gait.de credit.c.2.tit.7. nu.2417.& seqq.Sabell.§.litteræ. D.Ansald.disc.79.*

228 Sic, licet mandatum morte mandantis expiret, tamen secus est in litteris cambij, nam mandante solui pecuniam in litteris cambii, si mandatarius acceptet litteras, licet postea mādans moriatur, acceptans debet soluere, *Gait.& Rocc. sup.* Ideò contentum in litteris cambij, tunc solum incipit in esse deduci, quando litteræ cambij præsentantur mercatori soluere debenti, *D.Palma cons.48.n.42.* Sed resoluitur, seu potius in esse nō deducitur ex non acceptatione mādatarii, *n.33.Sabell.§.litteræ n.11.*

229 Idem est si sequatur decoctio scribentis, tam ante acceptationem, quam post, *Franchis dec.303.* vbi *Luca, Scacc.de cōmerc.§.2.gl.5.nu.33. Amat.res.47.n.2, Rosa d.consult.67.n.22.Sabell. §.mercator n.8.& §.litteræ n.2. Ricc. collect.3448. Marescott.var.lib.2.c.11.Rota p.15.rec. dec.219. n.4.seqq. D.Ansald.de commerc.disc.1.& 2.3.4.5. R.Reuert.dec.431. R.Latro dec.20.& ibi Gizz.et cōsul.41.& dec.190.Mastril.dec.221.Car.de Luca de litteris Cāb.disc.25.Thor.p.1.cōp.verb.litteras*

230 Vbi *Rosa* impugnat *D.Merlin.contr.11.lib.2.R.Marius lib.1.cap.258.Gait.de credit. cap.2. tit.7.n.2405.Rocc.resp.10.& 17.to.1.& de litter. camb.not.69.nu.185.186.*

Verum si acceptans sit ignarus decoctionis scribentis, nō tenetur complere tractam: *Cafer. qq. peregr.qu.41.Rota p.11.rec.dec.219.* DD.*sup.*

231 Mandatum, quod à scribente fit in litteris cambii, ab aliis speciebus mandati valde differt, quia cum fiat pro executione contractus irreuocabilis cambii, est mandatū necessarium, & per consequens etiam irreuocabile, *D. Rosa consult.67.nu.12.*

232 Commissio de vendendis mercibus, conuenit naturæ mandati, quo ad vendendum res mandantis dari potest, & celebratur per epistolas, & litteras missiuas, *D.Tristany dec.6. n.3. Rota Gen.dec.9.nu.1. dec.68.n.3.Medic.decis. Marcb.7.n.3.Rocc.de mandat.not.4.n.6.7.*

233 Soluens ex mandato alterius habet obligatum mandantem, & recipientem, *Rouit.cons.54.n.4.li.2.ex l.si litteris, C.mandati, Rocc.nota 88 nu.217.nota 35.nu.70. Nos ad Rouit.d. cons.44. n.23.D.Ansald.de commerc.disc.79.*

234 Sed pro accipiente facit, quia est nudus minister soluens, & non loquitur voce sua, sed mittentis, *Bal.in l.si litteras n.1. C. mandati, Manriq. qq.moral. & Vicar.p.1.qu.60.*

235 Quæ conclusio procedit quando fit mandatum, vt pecuniæ mutuò dentur nomine ipsius numerantis, & sic vt fiat contractus inter numerantem, & recipientem, secus si fiat mādatum domino pecuniarum, vt illæ soluantur alicui, nam tunc soluens nullam acquirit actionem, nec contra ordinantem, nec contra illū, qui soluit, ex *l.si pupilli, 2.resp.ff. de solut. Rota Gen.dec.91.Rocc.d. nota 35.n.69. Nos sup. n.24.*

236 Potest alio modo accidere casus hic, nempè quando fit mandatum, quod quis soluat litteras cambii, seu aliter debitum ipsius mandantis, & ponat debitorem de dicta summa

Sem-

Sempronium (supponimus mandantem esse creditorem ipsius Sempronii, quem mandat poni in debitorem) si mandatarius acceptet mandatum sub dicta forma, mandatum ipsum resoluitur in cessionem, *Rota Gen.dec.6. nu.6. seqq.Scacc.de camb §.2.gl.5. num.359.* Quod limitatur, si mandatarius non consensit, sed acceptat dictum ordinem super prætextu, & honore litterarum, quia tunc si soluerit, semper retinebit obligatum mandantem, qui litteras scripsit actione negotiorum gestorum, *Rota Gen.dec.9.23.30. Scacc.sup.num.364.Rocc. nota 24.de mandat.& complem.Nos sup.num.25. Ansald.de commerc.disc.2.num.42.disc.3.nu.14. disc.79.num.3.4.* Amplia quod in hoc casu de stylo Curiæ Romanæ competit sic soluenti, via executiua, *d.disc.2.num.42.in fine*. Amplia, licet Scribens ordinauerit soluenti, vt se reualeat contra aliquem Tertium, quia adhuc soluens retinet obligatum eundem scribentem, *d. disc.79.n.5.*

Sub amplia, quod potest ita soluens habere obligatum vltra Scribentem, etiam illum Tertium, in cuius computum litteræ fuerunt exaratæ, *Ansald.nu.6.7.*

Soluens litteras cambii sub prætextu, solet protestari, quod intendit retinere obligatos alios, qui prius erant obligati, *Ansald. disc.79. n.9.10.12.*

Et isti obligati possunt esse girans ratione giratæ, & acceptans vigore acceptationis, *Ansald.sup.num.14.*

Et ita soluens habet semper magis efficaciter obligatum scribentem, *Ansald.n.11.*

237 Mandato alterius si quis contrahat in eo loco contraxisse dicitur, vbi datum est mandatum, *Angel.in l.apud Iulianum,§.1. ff. ex quib. caus.maior. Ronit.cons.51.nu.8.lib.2.*

238 Ideo si mandans in loco vbi mandat non seruet solemnitates statuti, contractus factus in alio loco, vigore illius mandati nulli, nullus est contractus, *Angel.sup.Menoch.cons.562. nn. 15.seqq.vol.6.Sforz.Oddo cons.31.n.10.seqq. Ronit.sup.n.9.*

239 Mandatum vt valeat non inspicitur tempus mandati, sed executionis, *Hermosill.l.16.gl.1.2. 3.4.nu.11.seq.tit.5.p.5.*

240 Mandati defectus non potest allegari ab eo, qui aliquem in procuratorem agnouit, *Menoch.de adipisc.remed.4.num.565. Cassad.decis.3. nu.4.de proc.Buratt.dec.785.nu.5. Rota post Olea de cess.iur.dec.43.nu.10.Rota post Albrit. de inconstant. dec.19.n.30.*

241 Soluens indebitum non repetit ab eo, cui soluit, quoties soluit ex mandato alterius, sed repetit a Domino, *Ansald. de commerc. disc.12. n.6.disc.63.nu.58.*

242 Soluens metu mandati sibi non præindicat *Ansald.d.sc.87.nu.14.*

243 Procurator, seu alius Factor, sufficit, quod tempore, quo accepit pecuniam, vtiliter gesserit, vt quia imminebat necessitas, quo casu tenebitur Dominus in beneficium dantis pecuniam, quamuis postea fuerit deperdita, vel per procuratorem subtracta, *D.Staiban.obs.10. num.8.*

244 Soluens procuratori putatiuo, & qui palam, & communiter reputabatur pro tali, liberatur, *Ansald.disc.25.nu.21.26.32.disc.30.n.10. Card.de Luca de credit.disc.58. num.8. Luca ad Gratian. c.505.num.2.R.Capyc.Latro consul.73. num.17.Scoppa ad Gratian.dec.122. num.10.11. Maranta resp.35. ex num.44. Ludouis.dec.233. Rota dec.379.nu.2.p.4. diuers.* Vel si soluat ei, cum quo contraxit, *Staib.obs.18.obs.87.n.6.7.* Et audiuit à fide dignis esse talé, *Boer.dec.281.n.16. Parexa de instr.edit.tit.5.res.10.nu.29. Dunozet. dec.786.Card.de Luca de censib.disc.24. n.4. Luca adGolin.de proc.p.3.c.5.n.11.Sabell.§.frater n.22.*

Exemplum est in procuratore putatiuo alicuius Monasterii, *Ansald.disc.25.nu.21.*

245 Maximè quando idem procurator alias solutiones descripsit in libris Monasterii, *Ansald.ibid.*

246 Arguitur ista communis reputatio, seu præsumptum mandatum, quando ille erat solitus exigere credita ipsius creditoris, *D. Card. de Luca de cred.disc.58. num.8. Luca ad Gratian. c.505.nu.2.in fin.D.Ansald.sup.n.22.*

247 Prout dicimus de solutione facta administratori, Factori, Prælato intruso, Institori, seu negotiorum gestori, qui publicè, & palam se gerebat pro tali, *Gratian.cap.385.Muhal. de fratrib.p.2.c.48.Duran.dec.368.num.35. seqq. Sabell.§.mercator nu.14.Ansald.disc.25.n.35.19. & disc.24.n.13.*

248 Non differt, quod tali procuratori sit soluta quantitas, vel species, aut aliqua res particularis: *Ansald.nu.28.31.33. Pacion. de locat. c.36. nu.19 seqq.* Quidquid dicat *Rota dec.36. post 2. vol.consil.Farinac. Marescot.var.lib.2.c.93.n.15 seqq. Angelit de confess.lib.3.q.1.n.39.*

249 Verum in casu, quo solutio facta procuratori putatiuo liberat soluentem, necesse est, quod appareat de vera, & reali solutione, & non sufficit simplex confessio de recepto procuratoris, *Ansald.disc.25.num.29.Nig.de except. rei iudic.c.7.§.1.n.31. Pascal.de vir.patr.potest.p. 1.c.2.num.3.Pation.de locat.c.36. num.46. seqq. Gratian.cap.20.num.36.seqq. Mansi consult.318. nu.33.Surd.dec.229.num. 33.34.* & ibi *Hodiern. Capyc.dec.16.nu.7.Luca ad Goltn.de proc.p.2.c.1. nu.11.& ad Franch.dec.699.n.3.Rota dec.1062. nu.4.coram Penia.*

Verum confessio de recepto iuuat in solutionibus minutis, quæ non solent fieri cum Notario, & testibus, & sufficit inter mercatores, secus si illi essent constituti ad certa, & particularia negotia, *Ansald.disc.25. n.35.36.*

Sic confessio de recepto facta per tutorem illegitimum, sed palam reputatum pro tali, liberat soluentem, *Rota p.19.rec.dec.250.nu.22. 23.Ansald.sup.n.39.*

250 Procurator mandatum non exhibens, quo-

eius persona legitima fiat, potest conueniri pro expensis, damnis, & interesse, *Parexa de instr. edit.tit.5.ref.10.nu.22.Gratian.cap.685. num.22. Syluan.conf.35.n.40.in fine, Golin.de proc.p.1.c.3. n.38.* Et sic remanet obligatus, donec doceat de mandato, vel ratificatione. *Rota coram Merlin.dec.202.num.6.7. Rota dec.387. nu.7. coram Priol.& dec.260.nu.10.p.18. Ansald.de commer. disc.30.n.28.& seqq. R. Marin.lib.1.c.204.* vbi etiam *Luca*.

251 Et tanquam falsarius puniri potest, *Parexa sup.num.26 Grattau.sup.nu.32. R.Marin.sup.* & dicemus *infra n.435.436.*

252 Et birruarius debet præsentare mandatum de capiendo, aliàs non potest capere, *Con.iol. resol.crim.verb.birruar.us ref.2.*

253 Verum soluens procuratori reuocato bene soluit, si non habuit notitiam reuocationis, *Ansald.disc.30.nu.10.Gratian cap.127. vbi Luca num.1. Olea de cess.iur. tit.1.qu.1.num.26. Costa de scient.& ignor.dist.24.* Dicemus *infra n.1055. seqq.* Idem *Gratian.discept.505. n.8.Ric.collect. 1220.Francb.dec.490.Tusc.lit.P.conclus861.*

254 Et emptor non efficitur bonæ fidei possessor, si non viso mandato, & apud se edito, emit à procuratore, *Parexa d.resol.10.n.28.Menoch.de præs.lib.2.c.33. nu.22. Mantica de tacit. lib.7.t.4.n.18.*

255 Mandatarius debet ostendere, & probare quantum, & cui soluit, pro interesse, seu vsuris, alias non consequitur releuationem à domino, *Afflict.dec.22.* videndus *dec.91.*

256 Et mandatarius in mora cōstitutus tenetur ad interesse, *R.Pont.conf.38.n.28.lib.2.Inf.n.317*

257 Procuratoris gesta ante susceptum mandarum valent, facta nomine mandantis, *Boer dec. 23.n.13.dec. 274.Corn.conf.269.num.6.lib.1.Romau.conf.270.Marsil.sing 82.Couar.ref.lib.2.cap. 19.num.7.Paris.conf.1.n.104. lib.3. Mangil. de euict.q.29.n.40.Goli.de proc.p.3.c.3.n.42.& seqq* Secus si nō habuit notitiam mādati, *sup.n.433.*

258 Danti imputari debet, si quid malum acciderit, quando aliquid nomine alicuius dedit, non viso mandato, *Boer. dec.282.* Et vbi adest mandatum mala solutio, aut aliud factum imputatur constituenti, non negotianti cum illo, *Rota p.14.rec.dec.490.nu.9.& seqq.*

259 Mandatum est contractus stricti Iuris, & strictè debet intelligi, *Not.ad consil. Rouit. conf.41.num.5.6. lib.3.Gratian.cap.327.num.20. Doctissimus Cardinalis Tusc. lit. M. conclus. 39.cum seqq.Merlin.dec.17.Triuisan.dec.14.Golin.de proc.p.3.c.5.num.90.& p.5.c.3.num.9.10. Valenz.conf.3.à num.43.Salgad.de regia prot.4.p. c.3.nu.36.seqq.Solorz.tom.2.de Iure Indiar. lib. 3.c.26.à n.24.Noguerol.alleg.2.n.56..D Beniell. conf.33.nu.20.Mantica de tacit.lib.7.tit.12. Caput.tom.1.p.1.c.5.art.9. Rota Gen. dec.9. n.8.Vrceol. dec. Flor.6.n.8. Faiard.alleg.33.n.322.seqq. Pignatell.consult.65.tom.10.Ciroc. discept.48. nu. 12.Cippareli.ref.23.num.53. ref.46. num.12. Pacion. in doctiss.mo Tract. de locat.c.7. nu.6.Dunozet.dec.433.n.9. Ansald.disc.92.n.5. Luca vis. dec. Perus.116.Roccus de mandat. num.227. Vaez axiomat iur.lit.M.num.35.Actolin.ref.37.n.9.seqq.*

260 Ideò non extenditur de persona ad personam, & non extenditur, nisi ad personas, & causas in eo expressas, *Nicol. Miles in repertor. verb.procuratorij mandatum, fol.385.Ater. in fin. R.Capyc.Latro consult.92.Sanz.de re crim.contr. 70.nu.33.seqq.Tusc.sup.concl.41.& seqq. Mantica de tacit. lib.7.tit.17.num.88. Add. ad Ludouis. dec.280.num.9.Barbos.claus.35.nu.4.Merlin.dec. 17.Escob.de purit.p.1.qu.6.§.2.Castejon.verb.mādatum nu.5.Solorz. tom.2.de Iure Ind.lib.4.c.10. Vrceol.sup.n.7.Nos d.conf.41.nu.6.Barbos.in c.4. de proc.in addit.nu.1.* Sic habens mandatum generale ad lites non extenditur ad causas cum Vniuersitate, aut Collegio, *Barbos.in c.4. de proc.in 6.tu prætermissis num.5. & in c.21.de proc. num.10. Parexa de instr. edit.tit.5.ref.10.nu. Graff. decis.15. de proc.* Sic procurator habens mandatum iurandi, & omnia faciendi, quæ requirunt speciale mandatum contra electum, vel prouisum, opponere non potest crimina, vel defectus, *Barbos.in Clem.2.de procur.Cenall. qu.808.nu.4.Peres in l.1.tit.4.lib.3.ordin.fol.556*

261 Sic illud est seruandum in qualitate, & qualibet minima forma, alias Dominum non obligat, *l.diligenter, ff.mandati, Golin.p.5.c.3.& p.3.c.5.à n.57.p.1.c.4.num.33.per text.in l.si procurator.C.de proc.Bouden.collect.27.num.28.29. Cammarat resp.47.nu.18.seqq. Cyriac.contr.278. Valenz conf.3.à nu.42.Escobar de purit.p.1.qu.6. §.2.Castejon.verb.mandatum nu.3. Actolin.sup.n. 28.* Datum ad contrahendum non comprehendit personam mandatarij, nisi exprimatur *Card.de Luca de hæred.disc.28.num 8.Rocca disp. 101.num.16.& seqq. Salgad.de regia protect.p.4. c.3.à nu.48.Rot.Gen.dec.8.9.174 D.Barra pract. obs.cent.3.obs.91.Valenz.conf.75.Cyriac.d. contr. 278.Solorzan.to.2.de Iure India.l b.2.c.6.n.18. Bonadill.in polit. lib.2.c.21. n.69. Ionius gl.16. §.10. nu.49.* Vbi secus sciente Domino, & patiente, *n.51. D.Rocca disp.152.Loy de contract. lib.13.t.t.5 Faiard.alleg.1.n.252. alleg.9.n.24.*

262 Sic nullum est quod fit, siue contra, siue præter, siue citra, siue vltra formam mandati, *Soccin.iun.conf.22.n.14.17.lib.3.Mazzol.cōs.98. Surd.dec.209.à n.6.Barra sup.n.3..Andreol.contr. 18.à n.9.10.Gobius consul.90.n.11.*vbi *n.57.*dicit, secus si adimpleat per æquipollens, *D D.supra citati.Capon.discept.99. Ansald. d. disc.30. nu.36. Cyriac.d.contr.278. Valenz.conf.73.Castejon.sup. Bonadil. polit.li.2.c.21.n.69.Sanz cōtr.70.n.33.*

263 Sic procurator constitutus ad recipiendum mutuum non potest confiteri recepisse, *l.1. §.si mutuum,ff.si quis in fraud.Strace.de mercat..tit.de mandat.nu.4.Rocc.de mandat.n.21.Surd.dec.229. nu.28.Borrell.in summa dec.tit.de procurat.481.* Idem *Rocc.n.96.fol.386. Gratian.cap.677. vbi Luca num.46.& seqq.Add.ad Magon. dec. Luc.5. Sabell.§.procurator nu.6.5.confessio n.29.& seqq. §.solutio, Rota p.10. rec. dec.80. nu.21. Nos ad*

Ro-

Rouit.conf.41.n.7.lib.3.D.Saminiat.contr.8.n.20. D.Rosa consult.55.n.11.

264 Sic etiam quælibet illius confessio de recepto, non constito de reali numeratione non liberat soluentem, Surd.dec.229.nu.28. Golin. de proc.p.2.c.5.nu.140.Ludouic.commun.conclus. conclus.45.Guttier.alleg.1.nu.29.& de tutel.p.3. c.1.nu.77. Anna alleg.11.nu.12.Cancer.var.lib.2. c.11.n.77.Grat.c.20.n.32.Salgad.labyr.p.1. c.27. à nu.63.Capibl sing.157.Rocc.in notab.de mandat. nota 11.P.Affl.cōtr.30.n.36. D.Petra in rit.105. n.24.Thor.vot.69.n.18.57.lib.2.Borrell.in sūma dec.tit.de proc.n.481.lib.1. Nos d.conf.41.n.3.Cyriac.contr.122.n.9. D.Sanin. sup.Staiban.obs.78. nu.12.13. vbi limitat.n.14. Hermosil.f.89.90.

265 Mandanti, & volenti actus tribuitur non exequenti, Andreol.contr.56.nu.24. contr.288. n.22.& seqq.D.Saminiat.contr.31.n.14. Golin.de procur.p.1.c.1.n.7.in fin.

266 Mandatum debet impleri in forma specifica, alias nulliter adimpletur cap. cum dilecta 22.de rescript. l.diligenter, ff.mandati cap.pisanis de restit.spoliat. c.cui de præb.in 6.Mantica de tacit.lib.7.tit.15.16.Molina disp.552. Tusc. lit. M.conclus. 39.40.Dec.cons.493.nu.9. Sanch. lib. 2.de matrim.disp.11.nu.19.& lib.3. disp.33. Rebell.lib.17. qu.vnic.nu.7.Reginald.lib.25.tract.8. num.6.7. Filluc.tract.39.c.2.qu.4. Azor.lib.9.c. 6.qu.2.Onat.de contract.disp.44.num.86.87. Bonacin.disp.1.qu.2.p.6.nu.14. Layman.sect.4.tract. 5.cap 21.num.2.D.Verde Instit.lib.3.n.2905. & seqq. Staiban.de interesse l.b.2.tit.13. qu.1.n 43. seqq.Valenz.cons.3.à num.42.Doctiss.Salgad. de regia protect.p.4.cap.3.à num. 36. D.Episcopus Barbos.in c.4 num.4.de postul.Escob.de purit. p.1. qu.6.§.2.Vrceol.dec.6.num.8. Cammarat.resp.47 nu.10.Cyriac.contr.278.num.3.seqq. P. Afflict. contr.33.num.47.D. Ansald.de commerc.disc.6. n. 7.Golin.de proc.p.3.c.5. nu.87.seqq. Vaz axiom. iur.lit.M.nu.31.

Et mandatum ad emendum frumentum contra formam edicti, non punitur quando nō constat de effectuatione, Vermigl.cons.130.nu.7.

267 Ideò mandatarius excedens fines mandati Dominum non obligat, sup.n.261.Costa de fact. scient.& ign.dist.56.n.4.Vtu.opin.534.n.42.Rocc. de mandat.nota 84.n.198. D.Sanz contr.76.n.3. Rot.dec.13.alias 428.tit.de cōc.præb.in nou.f.vbi nisi Dñs sciens ratū habuerit, Ansal.disc.26.n.17. disc.61.n.22.dis.30.45.62.87. Herm.f.678.n.6. Tepat.var.sent.lib.1.tit. de proc.f.107.Rota Gen. dec.33.Menoch.cons.520.n.16.Staiban.de interess. lib.2.tit.13.num.46.seqq.Golin.de proc.p.1.cap.4. num.35. p.5.c.3. p.3. c.5.à num.52. Salgad. sup. num.48.Nos ad Rouit.cons.41. nu.4. lib.3. Pegas resp.3.num.848.857. Molfes. in summa tract.12. tit.12.num.17.18.seqq. Treutl. tom.1.disp.27. §. 7. Borrell.in summa decis.tit.de proc.num.437.D. Ansald.d.disc.6.& 30. n.36.disc.61.Molin.sup.licet adsit clausula cū libera, Ansal. disc.61.n.14.

268 Mandatū de prouidendo, alios casus, præter expressos non comprehendit, D.Cammarat. resp.12. num.21. Benè verum in mandato non est attendendus sonus verborum, sed eorum substantia, Vermigl.cons.23.nu.2.

269 Et in dubio semper mandatum interpretandum ed fauorē constituentis, D.Cammarat. resp.47.n.10. Sic mandatum de soluendo, solutione non secuta, non præiudicat mandanti, Vermigl.cons.256.nu.11. Et vbi dubitatur de mandato, procurator debet cauere de rato, Barbos.in cap.1 de proc. Imò excluditur mandatum, Ansald. de commerc.disc.45.n.19.20.

270 Confessio procuratoris voluntaria potest reuocari, etiam non docto de errore, Bich. dec. 169.n.15.

271 Quæ possit procurator extra mandatum, Tusc.lit.P.conclus.841.

272 Procurator quando præsumatur certiorasse Dominum absentem. Et nos dicimus intra tempus competens, iuxtà locorum distantiam certiorasse suum principalem absentem, Roman.cons.481.num.7. Rota p.1.diuers.dec.131.n.7. Add.ad Ludouis.dec.127. num.10.11. vbi declarat procedere in procuratore speciali, non in generali, Item in facto graui, & notabili, non in leuibus, Item dummodo intercesserit tempus competens, ac dummodo non agatur de inducenda pœna, vel priuatione, vel mala fide, nam his casibus debet scientia esse certa, & non præsūpta, sequitur Bich.dec.193. n.5.seqq.

Quando procuratori debeat assignari terminus ad certiorandum principalem, & quando possit denegari, distinguit Gratian. discept. 853.n.63.& seqq.

273 Sic mandatum non se extendens ad id, quod agitur, mandatū non dicitur, D. Cammarat.resp.47.nu.22. Quamuis sit in fauorem mandantis, Staiban.sup.n.44.

274 Sic mandatarius non potest addere, vel minuere ordinem sibi datum, cum ordo sit indiuisibilis, Rota Gen.dec.9.num.14. Medic.dec.7.nu. 5. Fontanell. dec.483.num.9. Capyc.Latr. consul. 21.num.8. D.Tristany dec.37.nu. 2.lib.2.decis.6. num.5. Alias tenetur de suo pro excessu, ad expensas, damna, & interesse, D.Tristany d.dec.6. num.7.

275 Mandatum de liberando non abdicat dominium à Venditore, nisi sequatur effectiua deliberatio, Card.de Luca de empt.disc.2. num.5. Sic mandatum conditionale, ante purificatam conditionem nihil ponit inesse, Vermigl. cons. 132.nu.21. Et mandatum de faciendo non est factum, cons.112.no.8.

276 Et in casu debitæ potestatis datæ, potest mandans facere declarationem sui mandati, & intentionis, gl.in c.9. verb. intentio, de procurat. Mantica de tacit.lib.7.tit.14.nu.11.Cyriac. contr. 278.n.35.D. Cammarat.d.resp.47.nu.31.

277 Maximè quando declaratio verisimilis apparet, Mantica sup.n.11.Cyriac.n.37.

278 Et verisimilis dicitur quando est verisimile, quod mandantis intersit, Soccin.iun.cons.22. num.21.lib.3. D.Cammarat. sup.nu.13. Et ipse man-

mãdans fecisset, *D.Saminiat.contr.32.n.88.contr.33.n.62.& 74.seqq.*

279 Si exigens pecuniam alicuius, & non remittens iuxtà ordinem, tenetur ad interesse; *Rota Gen.dec.68.nu.9. Rota p.9.rec.dec.475.Golin.de proc.p.5.c.4.nu.31.& seqq.& num.37.* vbi furti actione tenetur procurator, qui pecuniã sibi solutam, vt Domino traderet, in suos vsus conuertit, *Cancer.var.p.3.c.7.num.24. Honded.cons.38.nu.5.38.Leotard.de vsuris q.33.n.11.*

280 Acceptans mandatum exigendi, tenetur omnem diligentiam adhibere, etiam circa per ipsum deputatos, pro exactione, alias tenetur, *Rota Gen.dec.160.Golin.d.c.4.n.31.& seqq.*

282 Valens adimplere mandatum, & non adimplens est in mora, absque interpellatione; *Rota Gen.dec.68.num.8.Ansald.de commerc. disc.61.n.20.21.*

282 Sed mandatarius, cui non fuit in specie mandatum, sub cuius cura relinquere deberet merces, si eas consignauerit alicui, mittendas Domino, data notitia illi acceptanti, impleuit mandatum, *Rota Gen.dec.76.*

Sic ex mandato ad exigendum dominium pecuniæ transit ad exigentem, qui non eandem pecuniam sed tantumdem reddere tenetur, *Vermigl.cons.282.n.7.*

283 Sic quando solutio fit alicui, vti procuratori alterius, debet benè inspici tenor eius mandati, *l.diligenter, ff.mandati, Affl.dec.92. R. Capyc. Latr.consult.92.De Angelis in Codic.num.6.de proc.lib.10. num.2. Nos ad Rouit.cons.41.num.1.lib.3. Ansald.de commerc.disc.24.n.27.*

284 Et ab illius forma non est recedendum, siue respiciat res, siue personas, *Rolon. cons.43.nu.36.lib.2.Ios.Ludouic.dec.Perus.87.n.5.*

285 Alias solutio facta contra formam mandati, non releuat, *Serafin.dec.146.nu.1.Noguerol.alleg.11.num.126.Borrell cons.47.num.29. lib.1. Rota Gen. dec.132. Osasch. dec.142. Censal. ad Surd.dec.156.n.6.*

Verum non debet esse sollicitus de versione pecuniæ in causam expressam, *Ansald. de commerc.disc.35.nu.39.Gratian.c.952.num.8.Ludouis.dec.511.n.9.& addit.Caualer.dec.482.nu.7. Rota part.12.dec.200. num.6. D.Ansald. disc.30. num.6.*

286 Verum excusatur si soluit iusta credulitate, & bona fide, absque ostentione mandati, *Ansald.sup.disc.24.nu. Staiban.obs.18.* Secus sciret non habere potestatem recipiendi solutionem, *ibid.*

287 Mandans accipi possessionem bonorum, non intelligitur mandare, vt spoliet possessorem, *Cyriac.contr.513.n.3.*

288 Mandatarius, & procurator potest, vel petere agendo, vel compensare excipiendo, id, quod ex causa mandati impendit, vel ei abest, *Cyriac.contr.540.n.61.*

289 Mandati fines sunt diligenter seruandi, & non extenduntur etiam in modico, sic etiam eius qualitate, etiam si in modo consistant, alias principalem non non obligat, *R. Capyc. Latr. consult.92.nu.7.seqq.P. Afflict.contr.33.n.43. D. Guttier.de compensat.lib.3. qu.13. num 33.seqq. num.42.Fontonell.dec.487.num.9. Pacion. de locat. cap.36.num.2. Doctissimus Harpprect. §.Is, qui 8. instit. de mandat. Nos in Tractatum de nullit.Iudic.rubr.11.qu.29. Staib. de interess. lib.2.tit.13.qu.1.num.47.seqq. Barra pract.obser.92; cent.3. qu.24.num.1.seqq. Tepat.var.lib.1.tit. de proc.fol.197. at. Afflict. dec.91. num.9. Ludouic. dec.Perus.116.Borrell.in summa dec.tit.de proc.nu.437. Magon.dec.Flor.3.num.12.Bellon. dec.174. num.6. Bursat. cons.395. num.13. vol.3. Doctissimus Dominus Tristany dec.6. num.5. Molign.altercat.31.num.4.Trentl.vol.2.disp.27.thes.6.Barbos.axiom.144.Golin.de proc. & ibi Luca p.vlt.cap.3.Tusc.lit.M.concl.39. Cald.de empt. c.15.num.11. Barbos.in c.1. de proc. Dunozet.dec.133.num 9. Ansald.de commerc. disc.6. nu.7. disc.30.num.36. Doctissimus Andreol. contr.18. num.9.19. Idem Golin. p.3. cap.5. num.87.seqq. Dominus Cammarat.resp.47. nn.9.18.19. resp.12.nu.21.D.Beniell.cons.95.n.130.*

290 Sic soluens pecuniam procuratori, qui habet mandatũ exigendi, & in certos effectus illã expendendi, debet curare, quod in effectu procurator dictam pecuniam expendat in dicta causa in dicto mandato contenta, ad finem obligandi mandantem, *R.Capyc. Latr.dict.consult.92.*

Dicitur excedere, si non reportauit quietantiam ad fauorem mandantis, *Ansald. discur.30. num.37.*

291 Procurator tenetur seruare fines circa omnes qualitates mandati, ideò excedere dicitur, qui excedit qualitates mandati, etiam in modico, *Barbos.axiom.144.nu.3.4. Tusc. lit.M. conclus.39.n.4.Nos d.qu.29.nu.14.& seqq.*

292 Etiam si sit dictum, vt faciat actum; sicut ille velit, *l.60.§.lucius, ff.mandati, Barro pract.cent.5.obs.92.num.5.Golin.p.3.c.5.nu.88. Ludouic.dec.Perus.87.n.6.*

294 Sic procurator constitutus ad fideiubendum non potest renunciare beneficio excussionis de duobus reis, nam excussio est de natura fideiussionis, secus si sit solitum hoc fieri, *Roccus tit.de mandat.nu.92.190. Capyc.Latr.d. consult.92.nu.26.seqq.* Sed vide *Nos cons.41.nu.31. lib.3. Rouit. & de nullit.Iudic.rubr.11.qu.25.n.39.Noguerol.alleg.2.nu.67.Olea de cess.tit.5. qu.4.n.17.seqq.*

294 Habens mandatum ad exigendum non potest delegare, *D.Guttier.d.qu.13.n.35.*

395 Mandatum prohibens venditionem, dicitur prohibere omnem dominii translationem, *D. Andreol.contr.10.nu.2.*Etiam in causam dotis *num.8.*

296 Et habens mandatum ad exigendum non potest confitere recepisse, post mille *Staiban.res.38.num.34.D.Petra in rit.105.num.25.Merlin.dec.Luc.7.Gratian.cap 30. Cancer. var. lib.2. cap.14.num.73.P.Afflict.contr.30. num.33.36.*

An-

Ansald.de commerc.disc.25.nu.30.Put.decis.416.lib.3.Capyc.dec.16.num.7. Tepat. tit. de procur. fol.107.Vrceol.dec.Flor.30.num.29.Rocc.sup. Farinac.dec.659.D.Rosa.consult.55.num.11.Pacion de locat.cap.36.nr.47.Nos ad Rouit conf.41.lib.3 dicemus *infrà nu.301.386.851.852.*

297 Nec potest liberare debitorem, *Rota dec. 80.n.21.p.10. rec.P.Affl.sup.nu.35.*

Sufficit tamen talis confessio si coniecturis, ac vehementibus adminiculis confessio sit suffulta, *Burat.dec.374.466.551.556. Rota par.11. rec.nu.10.21.Card.de Luca de cred.disc.23. n.29. Luca ad Golin.de proc.p.2.c.5.n.31.*

298 Constitutus procurator cum clausula: *Ad recepto confitendum*, quod non possit cõfiteri recepisse, si verè non recepit, tenent *Ramir. de clausul.instrum. lib.1. c.36. num.6.* decisum refert *Thor.in comp.verb.procurator fol.506.R.Marin. ad Reuert.dec.410. D.Petra in rit.105. num.25. Golin.de proc.p.2.c.5.num.31.* ex *Surd.decis.229. nu.28.* Quamuis mandatum sit datum ad recipiendam pecuniam mutuò, seù ad exigendum *Hermosill.gl.1.l.9.tit.1.n.20.seq.& n.31.Card.de Luca de vsur.d.41.de empt.d.42. de cred. disc.40.*

Contra tenet *R. Reuert. dec.410.* vbi decisum refert *Cancer var.lib.2.num.14.de proc. nu. 81.Tusc.lit.P. conclus.847.* Sed ipsi procuratori nocet. *Hermosill.sup.n.19.*

Nisi esset cum libera, *Capic.dec.16.n.6. Surd. dec.229.num.25.26.sup.num.28.& gl 1.l.28.tit. 5.num.20. fol.550.* Sicut etiam nocet domino si iurasset ratum habiturum quidquid per procuratorem fuisset factum. *n.27.*

Nec potest fidem de pretio habere, *Theodor.alleg.96.num.3.Golin.de proc.p.2. c.1. nu.20. in fin. Bellon.dec.Rot.Gen.202. num.3. Affl. dec. 129.nu.12. Rota Auen.dec.11.nu.59. Veral.dec. 276.Giurb.obs.89.nn.9.Vrsill.ad Afflict.dec.285. num.19.Vela differt.30.nu.62.seqq. Rocc.de mandat.nu.28.Ludouic.decis.Perus dec.33.num.7. Nos sup.qu.1.n.755.*

Quamuis contra sint *Theodor.d.alleg.96. nu. 10.R.Capic.Latr.cons.108.num.6.seqq. Vrsill. ad Afflict.dec.285. nu.19.* alii apud *Nos ad Rauit. cons.41.lib.3.*

Maximè si est solitum, putà in mercibus vendendis, *Rocc.resp.25.n.8.li.1.Bald.de Angelis in C.leg 16.n.4.C.de proc. Aretin.& Port.in §.venditæ, Iustit.de rer.diuis.* Idem *Rocc.de mãdat.n.29.*

299 Sed verius est distinguere plures casus, cum *D. Arias de Mesa lib.1. cap.30.* primus est cum procurator generaliter est constitutus ad vendendum, & hoc casu potest habere fidem de pretio, & dominium transferre, nisi dolo versatus sit, *Mantica de tacit. lib.4.tit.21. nu.2. Nos ad Rouit.cons.41.nu.13.lib.3.*

300 2. Casus est, cum procurator specialiter constitutus est ad rem certam vendendam, & tunc si habuerit potestatem vendendi simpliciter, sine pretio limitato, nec adiecta causa, & tunc potest habere fidem de pretio. Aut habuit mandatum limitatum, cum expressa causa satisfaciendi, putà creditoribus, & tunc non nisi pecunia præsenti vendere potest, *Valasc. consult.21.nu.1. Mantica sup.nu.3.Gratian.c.329 à n.40. R.Ponte de potest.Proreg.tit.4.§. 6.nu.15. Morot.resp.24.n.17.Nos sup.n.14.*

301 3. Casus est, cum procurator est constitutus à minore, Ecclesia, aut Fisco, ad res suas distrahendas, & non potest habere fidem de pretio, sicut, & Tutor, aut Curator, executor testamentarius, Administrator, *l. curator 5. alias si procurator, ff.de iure fisci. Nos sup. num.15. Sanfel.dec.178. Gratian.cap. 329.num.33.seqq. Caualer.dec.18.24. Pac.Iordan.lucubr. vol.3. lib.14. tit.11.nu.302.Sabell.§.Tutor num.38. §.administrator.* Dicemus *infra n.851.seq.*

302 Sed tunc si habeat fidem de pretio, contractus non est nullus, sed potest cogi emptor actione ex vendito, ad pretium soluendum, Reg. *Reuert.d.dec.484.in fin.R.Ponte de potest.Proreg. tit.4.§.6.à n.7.Mantica de tacit. lib.4.tit.21.nu.4. Nos infrà n.852.*

303 4. Casus est, cum procurator, seù executor datus est in vltima voluntate, cum potestate alienandi; & tunc si est ad pias causas non potest fidem de pretio habere, *Gratian.cap.329.à nu.34.DD.sup.cit.n.301. & citandi n.852.*

304 Aut fuit datus ad causas profanas non limitatè, sed cum libero arbitrio, & potest, *Cuiac.lib.2.obs.11.* dummodo adsit bona fides, *Gratian.d.c.329.à n.37.Nos d.n.852.*

305 Et omnia, quæ diximus, vt possit fidem de pretio habere, non habent locum in illis rebus, in quibus pretium statim solui consueuit, vt putà in Nundinis, Aliud vero est si venditio fiat in loco vbi consuetum est haberi fidem de pretio, *Valasc.consult.21.n.1.in fin. Gizzarell. dec.39. R.Marin ad Reuert.dec.484.num.3. Rocc. resp.25.nu.8.lib.1.De Angelis in Codic.tit.de procurat.l.16.n.4.*

306 Mandatum ad exigendum, *& cum libera* potest confiteri recepisse, alias non, *Capyc. dec.6.num.7.seqq. Tusc.lit.P. conclus.897. Altogrud.consil.7.num.10.lib.1.Staib.de interesse lib 2. tit.11.qu.1. num.89.& seqq. Gratian.cap.873. n. 5.seqq.Franc.de Angelis de confess.lib.3.qu.1. Sabell.§.confessio num.29.§.procurator num.6.20.& §.mandatum.*

Bene verum vigore Statuti Florentini *lib.2. rubr.42.* confessio procuratoris præiudicat domino, *Gratian.sup.*

307 Sed procurator ad exigendum, & solutionem recipiendam, debet realiter recipere, nec sufficit confessio, *Capyc.dec.13.nu.7. Ricc. collect.3826.*

Maximè in Procuratore, Exactore, seù Officiali publico, si in libris Cameræ non sit notata receptio pecuniæ, *Hermosill.gl.1.,l.9. tit.1. n.30.31.*

308 Ideò idem est non habere mandatum, ac habere, sed non habere speciale ad illam rem, *Nos de nullit. Iudic.rubr.11.qu.25.n.1.*

309 Mandatum de tempore ad tempus non exten-

extenditur, *Solorz. tom. 1. de Iure Indiar. lib. 3. c. 16. à num. 24. Chartar. dec. 16. num. 11. Nos ad Rouit. conf. 41. lib. 3. nu. 19.*

Nec de persona ad personam, *Ricc. collect. 3050. D. Rocca disp. 152. lib. 2.*

Habens mandatum contrahendi debita, & contractus faciendi, si cum aliis vti procurator insolidum principalem constituentem cum aliis obliget, non videtur obligare Dominum, quia ita esset pro aliis fideiubere, quod requirit speciale mandatum, *R. Galeot. contr. 29. lib. 1. Rota dec. 79. num. 25. dec. 93. part. 6. rec.* Sed contra, quia respectu creditoris est obligatio principalis, non fideiussoria, *Roder. de ann. reddit. p. 2. qu. 5. num. 21. Ludouis. dec. 167. qu. 45. & 564. Card. de Luca de credit. disc. 150. Luca ad Golin. de proc. p. 5. c. 5. n. 30.*

Et sic licet ad pignorandum, vel adijciendã hipotecã, speciale mandatũ requiratur, *Nos infrà n. 687. Golin. de proc. p. 2. c. 5. n. 205.* Tamen licet ipse *Golin. ibid. num. 216.* teneat, quod cõstitutus ad contrahendum non possit hypotecare bona Domini absque speciali mandato, *Manent. dec. 21. 22.* Tamen contrarium est verius, quando talis hypotecatio venit de natura contractus, vt est euictio, vt diximus *sup.*

310 Procurator ad exigendum debet habere sufficiens mandatum, & ideò solui non potest procuratori ad lites, *Ludouis. dec. 139. Golin. de proc. p. 2. cap. 2. num. 18. 23. Gargiar. iun. conf. 12. n. 69. Loctis. D. Noguerol. alleg. 36. n. 61. Guid. Papa dec. 180. nu. 7. Nouar. ad Franch. dec. 699. vers. & licet, Nos ad Rouit. conf. 41. nu. 22. lib. 3.* Diximus *n. 190.* & dicemus *n. 380. & seqq.*

311 Sic procurator substitutus non potest soluere substituenti, nisi mandatum sit generale, aut ad exigendum debita præsentia, & futura, aut substitutio sit facta nomine procuratoris, & non substituentis, & ita debet intelligi, *Franch. dec. 212. Scrofin. dec. 759. 786. Farinac. dec. 421. num. 3. tom. 3. in posth. Noguerol. d. alleg. 36. nu. 62.*

312 Mandatum de offendendo, vel occidendo, non secuto effectu cautionem non rumpit, *Manr. de fideiuss. fol. 81. nu. 140. & seqq. Farinac. qu. 107. n. 205. & Manr.* explicat.

313 Mandatum datum ab hærede alicui ad adeundam hæreditatem, non est per se signum deliberationis adeundi, quia interim in potestate hæredis est suspendere voluntatem suam, *Rub. de testam. cap. 92. n. 96. seqq. Franch. dec. 60. nu. 15. Faebin. lib. 6. contr. 96. Mascard. conclus. 19. num. 5. Duar. de acquir. hæred. c. 4. in fin. Franc. de protest. consi. 90.* contra dicunt *Menoch. præs. 101. nu. 26. lib. 4. Marta de success. p. 4. qu. 14. art. 2. n. 5. & 6. Salgad. labyr. p. 1. c. 30. n. 3. 32.*

Verum hæc quæstio pendet à circumstantiis facti, & verbis contentis in mandato, an ex his colligi possit voluntas mandantis conferendi ipsammet aditionem in tempus aditionis faciendæ per procuratorem nec ne, *ad tex. in l. actus legitimi 78. ff. de reg. iur.* & est in terminis optima decisio in causa Romana, seu Vrbeuetana pecuniaria 16. Martii 1646. coram Reuer. Terracon. *D. Rubeus d. ref. pract. 92. num. 99. Franc. d. consi. 90. num. 7. Tonnut. ref. ciuil. qu. 50. n. 3. lib. 2. Nos tract. de Nullit. Iudic. rubr. 11. qu. 39. n. 19. 20.*

314 Si mandatarius susceptum mandatum non impleat, ex *l. si tibi mandauero, §. sicut, ff. mandati*, Tenetur ad fauorem mandantis ad damna, & interesse, *Ponte conf. 38. num. 18. lib. 2. Ansald. de commerc. disc. 61. num. 21. disc. 62. num. 39. & num. 48. Golin. de proc. part. 1. c. 5. num. 39. Scoppa ad Gratian. dec. 156. nu. 16. Rota tit. de procur. dec. 26. Marta ff. nouiss. p. 1. de proc. c. 131. Borrell. in summa tit. de proc. n. 155. 158. Card. de Luca de tut. disc. 16. de cred. disc. 18. Magon. dec. Flor. 93. R. Latr. conf. 21. nu. 4. 5. Scacc. de camb. §. 2. gl. 5. num. 257. Rota Gen. dec. 5. num. 5. 6. 15. dec. 68. num. 5. Rocc. resp. 11. nu. 2. resp. 21. D. Bilaia ad Franc. de protest. consid. 4. n. 4. Mangil. de euict. q. 78. Bellon. dec. 9. 68. 147. n. 10. Idem Rocc. de mand. n. 23. 24. Borrell. in summa dec. sup. tit. de proc. nu. 413. Golin. & Luc. de proc. p. vlt. c. 4.* Quæ obligatio transit ad hæredes mandatarii, *Ansald. n. 49. 50. seqq.* vbi dicit quod veniat ratione damnorum, & interesse, *D. Tristany dec. 6. n. 7. Rocc. de mandat. n. 24.*

315 Et excessus potest considerari, etiam quando mandatarius non reportauit quietantiam, vel aliam cautelam, ad fauorem mandantis, *Ansald. disc. 30. n. 37.*

316 Limita, quando excessus tendit in gratiam, & fauorem ipsius mandantis, *Ansald. disc. 6. nu. 8. disc. 61. nu. 22. Magon. dec. Flor. 3. nu. 13. 14. 15. Borrell. sup. nu. 344. 441.*

317 Et qua actione teneatur procurator versus Dominũ, & è contra, Diximus *sup. n. 35. Tusc. lit. P. conclus. 820. Gibalin. de vniuers. neg. lib. 1. cap. 3. art. 8. Rota p. 9. rec. dec. 475.* Vbi quod tenetur pecunias exactas statim restituere, alias ad interesse, sed contra quod non teneatur ad interesse, licet pretium exactum penes se retinuerit, nec in aliis bonis fructiferis inuestiuerit, quando tale onus non fuit ei in mãdato iniunctum, neque ab eo susceptum, *Rota p. 11. dec. 134. n. 6. & p. 12. dec. 56. dec. 101. 120. 294. 167.* Vbi quod tenetur ad fructus, quando ei fuit iniunctũ inuestiendi, *Card. Luca de dot. disc. 121. 123.* latè *Leotard. de vsuris q. 33.* vbi latè quãdo mandans, & mãdatarius teneatur ad interesse, *Gratian. c. 240. n. 34. & seqq. & c. 579. 932. n. 30. seqq. Mart. Medic. exam. 54. num. 55. seqq. Bich. dec. 303. Ead. Rot. dec. 366. nu. 6. 7. p. 10. & p. 17. dec. 391. p. 18. dec. 168. 337. 401. Sabell. §. Interesse. n. 14. & 16.*

318 Procurator dolosè, mendaciter, ac ignorante Domino conuertens in proprios vsus pecunias illius, quandoque tenetur de furto, & quãdoq; excusatur sub velamine administrationis, cessante dolo. *Gratian. c. 935. Surd. dec. 304. n. 13. & seqq. Sabell. §. furtum n. 3. & §. hypoteca.*

319 Et conuertendo in proprios vsus pecuniam Domini, non tenetur ad interesse, nisi respectu eius,

eius, quod verè interest Domini, ratione lucri amissi, vel damni gesti ex tali retentione, sed agit procurator ratione lucri, vel damni propter negotia alterius agenda. *Staib. de interesse lib.2.t.t.13.nu.68.seqq. Leotard. de vsuris qu.32.33. Rota p.3.rec. dec.475.n.4.* vbi quod tenetur ad interesse, & ad vsuras, *Sabell. §. administrator nu.13.14.*

320 Vigore *Statuti Florentini* procuratoris bona sunt tacite hypotecata pro restitutione, *lib.2.rubr.97.Ger.Spin.cons.9.10.*

De Iure communi *Neguf. de pignor.p.2.membr.4.n.124. Merlin. de pignor.lib.3.qu.35.*

321 Procurator si non emat rem mandatam emi, tenetur ad interesse, *l. si procuratorem, §. mandati actio, & §. dolo, l. si mandauero, §. fin. ff. mandati, l. tutor, §. si post, ff. de administ. & peric. tut. Honded. cons.39.nu.3. Gabriel. cons.26.num.8. lib.2. Hermosill. gl.5.l.48.tit.5.p.5.num.20. Gratian. c.240.n.28.34.* Rota *dec.479. coram Vbaldo, Idem Grat. c.910.nu.26.27.c.932.n.34. Leotard. de vsur. qu.33.nu.7.8.* Sic ad luendum pignus, vel redditum redimendum, si non expleat tenetur ad interesse, *Leotard. ibid. Altograd. cons.45.nu.40.& seqq. lib.2. Sabell. sup. d. §. interesse n.12.14.16. §. mandatum n.34. Bub. dec.619. nu.9.* Rota *p.16. dec.92.*

Cum mandatum sit vltrò, citroque bonæ fidei, *§. actionum, instit. de action. l.5. in princ. ff. de obligat. & action.* Ideò ex illo interesse debetur ex mora, *l.10.§.3. ff. mandati, l.1.18. C. eod.* Et in actione mandati interesse debetur, licet nulla interueniat mora, *l. si vero, §. si mihi, ff. mandata, Staiban. de interesse lib.2.tit.13.qu. vnic. nu.63.70.81. Rota gen. dec.125.*

Sed totum sup. positum est de iure ciuili, sed de Iure canonico non procedit, cum ex simplici mora interesse non debeatur, *Rodulf. de vsuris p.2.qu.48.nu.25. Rota recentiss. dec.425. nu.7.p.1. P. Molina disp.304.n.1. Sarmient. select. interpret. c.2.n.5.7. Staib. sup. n.72.*

Sic in mandato interesse non datur, nisi mãdanti intersit, *P. Gregor. syntagm. lib.27.c.5.n.25. Molina de contract. disp 549.nu.5. Rota post Cent. dec.479.n.3. Cyriac. contr.165. Staib. sup. n.74.*

In mandatarium iuratur in litem, *Rota Gen. dec.68.n.5.8. Staib in sup. n.77.*

Et sicut iteresse debetur mandanti, debetur mandatario, ratione lucri, quod amisit, vel damni, quod passus est, vt amici negotia gereret, *l. si verò 12. §. sed mihi, ff. mandat. Leotard. d. qu.3. nu.13. Staiban. n.79.*

Interesse hoc debet probari legitimis modis, scil. quod mandatarius, ex eo quod alterius negotium gessit desumere amisit lucrum, vel sensit damnum, *Lup. de vsuris comment.1.§.7.n.21. Rota gen. dec.125.n.2.3. Leotar. d.q.33.n.13. seqq.* vbi latè hanc materiam tractat, *Staiban. de interesse lib.2.tit.13.qu. vnic. n.68.& seqq.*

Mandatarius ad recipiendum pecuniam mutuo, soluendo vsuras repetit à suo principali dictas vsuras, secundum modum consuetum

Affl. dec.91.nu.1. Canalc. dec.21.nu.41.p.1. Bellon dec. Gen.78.num.7. Intrigl. dec.7. Rodriq. de ann. reddit. lib.4.qu.7.n.87.

322 Si emerit pro nomine declarando, antequam declaret, petatur, vt recognoscat censum, aut aliud ius super re empta, potest compelli, *Cartar. dec.114.* vbi decisum refert.

323 Item quoties præcisè, & in forma specifica adimpleri non potest, quo casu sufficit illud adimpleri, vt possibile est, *Borrell. sup. nu.439. Rolan. cons.43. nu.37.38. vol.2. Crauet. cons.65. nu.23. D. Capparell. resp.46.nu.17.19.*

324 Item limita quando mandatarius excedit mandatum, sciente, & patiente Domino, *Stracc. de mercat. tit. mandat. nu.18. Rota Gen. dec.33.174. Menoch. cons.12.num.26. lib.2. Borrell. sup. nu.442. Ansald. disc.25.num.17. disc.62.num.6.7. Rubeus de valid. legat. cap.1.nu.51. Maur. de fid. num.26. seqq. fol.91. Rocc. de mandat. num.25. D. Capparell. resp.46.num 20. seqq. Tusc. lit. P. conclus.841.* Rota *diuers. par.2. dec.132.num.6.& par.9. rec. dec.145.nu.12.& par.12. rec. dec.249.* Actolin. *res.37.nu.2. Fontanell. dec.504.num.12. Tepat. var. sent. fol. mihi 107. àt. Sabell. §. procurator. nu.20. Barbos. axiom.144.nu.2.3. Golin. de proc. p.3.c.3.num.53.57. Affl. dec.308.n.6.8.*

325 Limita etiam quando mandatarius excedit mandatum in eo, quod mandans ipse fecisset, vel concessisset, si fuisset interrogatus, *Ansald. disc.61.nu.17. Borrell. sup. nu.440. D. Casareg. super stat. Ian. fol 41 2. nu.16. Nig. de except. cap.1.§.18.num.41.42. Rota Gen dec.174.num.3.*

Secus quando mandans verisimiliter non esset cõcessurus, *Ansald. disc.98.n9. D. Saminiat. contr.32.nu.22. contr.33. n.61.* Sic constitutus ad contrahendum, non censetur constitutus ad distrahendum, *D. Cenc. de censib. quæst.109.* Potest facere ea, quæ sunt in consequentiam mandati, *Golin. de proc. p.2.c.4.n.34.*

326 Beneuerum mandatum extenditur ad ea, quæ sunt de natura actus, & ei annexa, sine quibus perfici non potest negotiũ, *D. Saminiat. resp.33.num.61.& contr.32.num.22. Rota Gen. dec.174.nu.14. Roccus de mandat. nu.225. Not de nullit. Iudic. rubr.11.q.25.nu 27. seqq. D. Machuca dec.10.nu.5. Molign. altercat.29. nu.17. Staiban. de interesse lib.2.tit.13 q.1.nu.54. de interesse facier. qu.2. Mastrill. dec.204.nu.3. Staib. resol.200.nu.85.86. Happrecht. Instit. §. is qui tit. de mandat. nu.14. Mastrill. dec.204.*

327 Et mandatarius potest pinguius adimplere mandatũ, nec in hoc intrat excessus, *D. Saminiat. contr.33.nu.27. Oñat. disp.44. sect.4. Crauet. cons.748.num.14. D. Ansald. de commerc. disc.6. num.8.*

328 Deputatus ad contrahẽdũ potest compensare quando compensatio intrat ipso iure, *D. Saminiat. sup. nu.25. seqq. contr.32.*

329 Item deputatus ad constituendum censum cum certa persona, potest cũ alia, *D. Saminiat. ibid. nu.96.* Mandatarius ne dum probare debet impedimentum, propter quod mandatum ... adim-

adimplere non potuit, verum etiam, quod si illud non fuisset, fecisset iuxta mandatum, *D. Tristany dec.6.nu.8.*

330 Procurator potest fines mandari excedere, iusto iudicis iussu, *Borrell.sup.num.444.* Sic per actus fictos potest Domino acquirere, non autem ab eo auferre, *Gomez l.45. Tauri nu.19. 82. Hermosill.gl.1.l.50.nu.12.tit.5.p.5.*

331 Mandatarius re integra, si ex nouo euentu mandatum complere non potuit, debet vel mandato renunciare, vel mandanti denunciare, & quare, *D. Tristany dec.6.n.9.12.* Alias dicitur in dolo esse, & mandantis substantiam dissipare velle censetur, & sic tenetur de dolo, leui, & leuissima culpa *d.nu.12.*

332 Mandatarius, qui cum posset non fecit, quod faciendum suscepit, est in dolo, *Tristany dec.24. num.20.* vbi decisum per suum Senatū refert.

333 Mandati verba: *Prout vobis placuerit,* vel *videbitur* non inducunt liberum arbitrium, sed ad arbitrium boni viri reducuntur, *Afflict. dec.91.nu.4.* Tamen verbum: *prout visum fuerit,* importat voluntatem, non arbitrium, *ibid. num.5.10. Barbos.claus.11.nu.2.Afflict.424.n.4.*

334 Mandatum ad exigendum, non extenditur ad exigendum per caducitatem, *Andreol. contr.183.nu.14.*

335 Mandatum non extenditur ad turpia, pœnalia, & prohibita *R. Ponte cons.17.nu.77.cons. 131.num.99. Treutl. Selectar.sup. Borrell. in summa dec.tom.1.tit.de proc. num 418. Sabell.§. procurator num.20. Barbos. axiom.144. num.7. Tusc.lit.M.concl.37.num.6.7. Gama dec.239. nu.2. Hermosill.l.43.tit.5.p.5.nu.25.gl.5.*

336 Et quod potest referri ad licita, & illicita, semper ad licita restringitur, & interpretatur, *Barbos.num.8.*

Mandati fines non dicuntur excessi, si in mandato adsit clausula, *vt contrahat modis, & formæ sibi benè visis, D. Saminiat. controu.33. num.128.*

337 Sic mandatarius si soluerit creditori mandantis, non tenetur probare solutionem verè, sed sufficit confessio creditoris recipientis, *Afflict.dec.91.nu.3.*

338 Facultas procuratoris constituti ad faciendum aliquid, expicat, seu consumitur in primo actu, *Ansald.disc.30. num.4. l.boues §.hoc sermone, ff.de verb.signif. Burat. dec.54.nu.6. dec.881. num.7.* apud *Post.de manut.dec.128.num.6. Rot. rec.dec.138 num.7.par.16.* vbi *n.5* declarat.

339 Quod est intelligendum, si constet, quod primus actus fuerit initus in vim eiusdem mandati, *Ansald.nu.11.& 16.*

340 Mandatum Superioris censetur rebus in eodem statu permanentibus, & data possibilitate, *R. Ponte cons.9.num.24. lib.2.* Et illud exequens culpa, & dolo caret, *D. Matth. Sanz. contr.68.n.3. Giurba cons.23.n.3.* Sed si sit Iniustum debet replicare, & expectare secundam Iussionem, *Sabell.§. Princeps nu.2.*

Procurator ad vendendum, & etiam ad possessionem tradendam, si vendat rem Domini, & constituat se nomine emptoris possidere, non transfertur in eum possessio, nec dominium, vel alij actus possessionis, nam cum ipse non possideat, nihil operatur clausula constituti, *Gomez ad l.45. Tauri num.53. 54.55.88. 91. Hermosill.gl.1.l.50.tit.5.5.nu.11.*

341 Mandatum merces emendi, recipit interpretationem à consuetudine, tam mandantis, quam loci, vbi est exequendum, *D. Tristany dec.6.num.11.* Sic mandatum ad recipiendum mutuo centum tantum, dicitur procurator, etiā non solum ad illa centum, sed etiam ad cambia, quæ pro illis centum debentur, *Roman. cons.114.nu.4.5. Franc. Ant. Costa cons.25.num.7. Mastrill.dec.204.nu.7.8. Aeudan.de metu lib.2. cap.26.nu.43. Rota Gen.dec.174.nu.14. Colin.de proc.p.2.c.4.nu.37 p.2.c.5.n.160.*

342 Mandatum ad petendum Canones non se extendit ad caducitatem, *Fulgin.de Iure emphyt.qu.12.nu.23. & de var.cadue. q.14. nu.25.* vbi an sufficiat ad exigendum, Non extenditur ad remittendam caducitatem, *Rota dec.209 nu.13.p.9.rec. Nig.de laudem.tom.1.qu.31.nu.21. Paitell.caus.ciuil.except.59.nu.18.in annot.*

343 Verum mandatum habens ad inuestiendū, censetur habere ad declarandum Dominum velle præferri omnibus emere volentibus, *Fulgin.sup.tit.de alienat.q.1.nu.5.*

344 Habens mandatum ad vendendum non potest dare insolutum pro suo debito, *Christin dec.177.vol.1.*

345 Procurator tenetur de dolo, negligentia, fraude, collusione, *Golin. & Luca de proc.p.ul. cap.4. D. Tristany dec.24 nu.120.* Sed dolus procuratoris nocet domino, in mandato generali, seu particulari, *Borrell.in summa dec. tit.de proc. nu.419.420.* Et crimine stellionatus, *Borrell.in summa dec.tit.de proc.nu.414.415.*

Procurator tenetur de culpa lata, & etiam leui erga Dominum, siue illa consistat in omittendo, siue in committendo, *Ansald. de commerc.disc.62.n.15.seqq. Golin.sup. Happrect.in §. is qui Instit.de mandat.nu.21.seqq. Card.de Luca de tut.disc.16.n.48.12.in sum.nu.46.& seqq. Pegas. res. capite 3. num.847. seqq. Diana num.8. tract.3. resol.23. seqq. Gratian. & Luca discept. 160. Rota Gen.dec.76.77.174.147.177.189.*

346 Dicitur de leui teneri quando eandem diligentiam non adhibet in negotio sibi commisso, quam in re sua adhibuisset, *Ansald.sup.nu. 18.* Sic debet adhibere diligentiam in negotio sibi commisso, quā in re sua adhibuisset *nu.15. Card. Luca de censib.dec.24.num.9.de tut.dec.16. de cred.dec.18. Casareg.fol.410. Luca de cess.iur. fol.123. P. Diana in summa, §. contractus n.18.*

347 Etiam de leuissima, *Diana n.15.in fin. Pegas res.cap.3.n.847. & seqq. Molin.disp.547. Valosc. cons.144.num.9.* maximè si seruiat cum salario, *D. Casarg.sup.stat. Ian.fol.409.nu.2. Treutl. vol. 1.disp.27.§.7. Menoch cons.1085. nu.7. D. Mansi consult.204.nu.26. P. Diana par.8.tract.6.res.34. 35.& p.5. tract.7.res.32. Golin. de proc.p.1.c.2. nu.*

nu.5.& seqq. D. Pegas.sup.nu.864.

348 Beneuerum damnum ex proprio officio sentire non debet, *Ansald.d.disc.62.num.2.* Sed illud imputari debet principali *num.5.*

349 Distinguit *Molina de contr.disp.552.* an mādatum suscipiatur in gratiam mandantis, vel mandatarij, prout in alijs contractibus, nam si in gratiam mandantis, tunc mandatarius non tenetur de leui, sed delata, si ad commodum vtriusq; tunc de leui, *l.in rebus, l.si vt certum, §. nunc videndum, ff.commod. Luca ad Gratian.cap.* 160.*nu.2.* vbi alios impugnat.

350 Mandatarius tenetur de negligentia, culpa, dolo substitutorum, *Golin.& Luca sup. de proc.p.vl.cap.4 D.Cafareg. super statut. I au.fol.* 409. *num.4. Nam sua Industria est electa ibid, num.7.*

351 Sed si mandatarius elegit personam idoneam, ad ferendum argentum, vel aliud, mandātis periculo perit, *D.Cafareg.sup.nu.6.D.Ansald.de commerc.disc.23.nu.11.*

352 Ideò excusatur de culpa, & dolo quando dispostuit non secus, ac de rebus suis *D. Cafareg.sup.nu.13.*

353 Nam eligens personam Idoneam, iuxta mentem mandantis facere dicitur, *D.Cafareg. sup.nu.14.* Et caret omni culpa *nu.15.29. D.Pegas ref.3.nu.513. Rodoer. ad Marin. ref.3.nu.10. lib.1.*

354 Sic mandatarij excusantur etiam à leuissima culpa, gerentes, quod alij prudentes mercatores faciunt, *D.Cafareg.sup.nu.32.*

355 Et omni culpa carent, quæ fiunt in vltimo vitæ spiritu, *D.Cafareg.sup. nu.78. fol.415. Pegas ref.forens.c.3.nu.28.*

356 Nec tenetur substituens habens potestatē substituendi, si substituat Idoneum, sed postea mutet mores in deterius, *Card de Luca de tut. & proc. disc.16. nu.12. tract. de credit. disc.68. nu.13 D.Cafareg.sup.nu.24.fol.414.*

357 Qualiter mandans possit in integrum restitui, si procurator non sit soluendo, *Christin. dec.109.nu.9.seqq.vol.2.*

358 Procuratoris factum quando noceat domino, siuè pacifcendo *cap.44. 62. de appell. Caualc.quæst.256. Ricc.coll.852. 1605. Olea de cess. iur.tit.3.q.11.à nu.29. Valeron.de transact.tit.4. qu.5.*

359 Siuè in Iurando, de nouo ad domini notitiam Instrumenta perueniſſe, *Pereja de Instr. edit.tit.6.ref.3.à nu.43.*

360 Siuè periurando, *Pereja sup. num.50. seqq. Diana tom.8.tract.4.ref.66.nu.3.*

361 Siuè ad penam, *Pereja tit.2.ref.3.nu.11.*

362 Siuè in prorogando Iurisdictionem, *Carleual. de iudit.tit.4.disp.2.nu.1143.*

363 Siuè in donando, *Olea de cess.tit.2. qu.6.à nu.24.* Cyriac.*contr.525.*

364 Siuè in cedendo, *Olea sup.nu.25.*

365 Siuè in liberando, *Salgad.labyr.p.1.cap.17. à num.63.*

366 Siuè in renunciando appellationi, *Salgad. de protect.p.1.c.5.à nu.96.*

367 Siuè in non appellando, *Fontanell.dec.196. nu.3.& seqq. Salgad.p.2.de prot. c.2.à num.67. Es.ob.de purit.p.2.qu.6.§.8.à num.70.*

368 Siuè eam non prosequendo, *Ric.coll.1619*

369 Siuè contumacia sua, *c.1. vt lite non contest. Salgad. p.1.c.5.nu.112.*

370 Siuè delinquendo, *c.6.de except.*

371 Siuè in confitendo, *Ricc.coll.2460. Larrea alleg.87.*

372 Siuè in habendo fidem de pretio, *Valasc. consult.21.*

373 Siuè nouando, *Vela diss.t.38.nu.84.seqq.*

374 An negligentia sua, *Cyriac. controu.81. Barbos.vot.126.à nu.304.*

375 Verum ille, qui emit à procuratore habente mandatum sufficiens ad vendendum, præfertur secundo emptori, qui emit à Domino, nam vendans tenetur stare venditioni, ac si ipse eā fecisset, *Hermosill.gl.5. l.48.nu.6.& gl. 1.l.51. tit.5.p.5. num.6.* vbi limitat si secundo emptori sit tradita possessio rei.

376 Habens mandatum ad imponendum Censum, non valet ad eum retrouendendum, *Cenc. de censib.qu.109. nu.46.47. Palma alleg.133.nu. 25. Merlin. dec.528. Serafin.dec.831. Ansald.de commerc. disc.25.nu.43. Vide infrà num.729.* Sic habens ad emendum, vel vendendum, perfecto contractu non potest resoluere, *Card.de Luca de regal.disc.125.nu.5.de empt.disc.42.nu. 4.de cred.disc.55.nu.4.*

377 Habens mandatum ad exigendum fructus census non potest retrouendere ex natura census, cum ille non possit sua natura, inuito debitore extingui, *Serafin.dec.831.num.2. Ansald. disc.25.num.vlt. Cenc.de censib.qu. 109. num.53. P.Basil.de mutr.lib.2.cap.15.n.4. Vela in cap.fin. de proc.p.2.nu.27.* vbi decisum refert, vbi *nu.28.* dicit posse petere, vt pecunia publice deponatur, *Merlin.dec.463. Rota post Cenc.dec.528. Luca ad Golin.de proc.p.2.cap.5.in fine. Idem Luca p.2.cap.5.nu.43. Vos rub.11. q.26.nu.39. Golin. de proc.par.2.cap.5.num.214. Rota dec.373.p.1. recent.*

Nec sufficit mandatum quamuis amplissimis verbis conceptum, *Larrea dec.19.nu. 8. Giurba obs.89.nu.9. Surd.dec.229.nu.27. Rota p.13 rec.dec.27. Card.de Luca de Regal. disc.33. nu.16.de vsuris disc.41.nu.8.*

Nec sufficit si in eodem mandato adsit potestas exigendi fructus, cedendi Iura, recipiendi deposita, & alia peragendi, quæ ipse met cōstituens facere posset, etiam addita clausula: *cum libera*. Ex quibus inferebatur concessa facultas censum extinguendi, ac illius sortem principalem recuperandi, *Rota dec.188. nu.1. post Cenc. Merlin.dec.462. nu.20.* Nam similes clausulæ vii oppositæ in parte executiua Instrumenti, restringuntur ad species expressas, dum in mandato procuræ erant hæc verba: *Petere, exigere, & recuperare quosuis fructus hactenus decursos, & non exactos.*

Item mandatarius ad adeundam hæreditatem certæ personæ constitutus, cum clausula: Et generaliter omnia explendi, quæ ab ipsomet constituente peragi possent, potest censũ retrouendere, vt in dec.15.& 19.par.13. rec.ex decis.1. penes Cenc. & alijs decisionibus relatis per Luca ad Golin.dec.proc.p.2.c.5.nu.vl.

Sic etiam exactores fructuum censuum, & aliorum redditũum non possunt recipere sortem, & extinguere censum, Serafin. decis.381. Molin.dec 463.& dec.528.post Cenc.de censib.

378 Sic procurator ad creandum censum, quem acquisiuit pro absente ad vnum actum constitutus non potest extinguere, Cenc.qu.109.num.46. Secus si esset Institor generalis, Castr.cons.20.lib.2.Card.de Luca de censib.disc.24. Luca ad Golin.sup.

379 Constitutus ad emendum censum, non potest extinguere, Rota dec.202. nu.2. par.12. Sic ad creandum, non potest extinguere, Cenc. qu.109.nu.46. Secus si esset Institor generalis, Card.de Luca de censib. disc.24. Luca ad Golin.de proc.p.2.c.5 in fine.

380 Constitutus ad lites non potest agere ad solutionem, L.hoc Iure ff.de solut.l.sed si tantum, ff.de pactis, Guid.Papa dec.180.num.7.Nouar.ad Franch.dec,699,vers.& licet, Luca ad Golin.de proc.p.2.c.1.nu.13.Pacion,de locat.c.36.n.11.

381 Nisi haberet speciale mandatum ad talem causam, quam habet, & habere intendit cum Titio, nam tunc solutionem recipere, & terminum etiam prorogare potest, Matthesi ansi g.30.Golin.de proc.p 2.c.1.num.19. Nos ad Ronit, cons.41.nu.22.& seqq.lib.3.

382 Sic e contra mandatum ad recipiendum, non extenditur ad agendum in iudicio, Cald. de empt, cap.15. Et habens mandatum ad exigendum, non potest vocari in iudicio, Thor. in comp.dec.par.2. verb.procurator absentis, Nos sup.nu.25.R.Marin.ad Reuert.dec.574. Luca ad Franch.dec,177.nu.7. qui impugnant Reuert.d. decis.D Franch. d.dec.177, tenentes contrariũ, & ad Golin.p.5.c.3.nu.10.& seqq, vbi limitat si talis procurator præsumeretur habere mandatum ad defendendum, & sic refert decisum per S.C.Secus cum amplissimis clausilis, Petra in rit.105.nu.27, Nos rubr.11,q.26, num.126.127.

Et quamuis adsit clausula: Ad agendum, cum sit incidenter apposita nihil operatur, quia hæc clausula, & similes famulantur, & restringuntur ad exactionem, ac ad superius expressa, vel demandata, ne procurator mandati fines excedat, Pen,dec.528.nu.2.dec.374. p.5. rec.p.9. dec.370,nu.3.p.15.dec.75.nu.6.seqq.

Sed procurator ad negotia, & ad administrationem bonorum alicuius loci, poterit côueniri pro oneribus, ipsis fructibus impositis per testatorem, si forte hæres in remotis existat, Card.de Luca de foro compet.disc.75.Luca ad Franch dec.369.nu.9. & ad Golin. p.2.cap.5. nu.22.in fine.

383 Licet alias non possit procurator ad recipiendum prorogare terminum, Affl.dec.129. num.12.Rocc.resp.99.num.5.8. vbi id probat, & decisum refert in dilatione data per Gubernatores Sanctiss.Annunciatæ, vt non subsisteret, Thor,vot.69.nu.21 22 lib.2. Reg.Marinis alleg. 119.lib.3, Cancer.var. lib.1.c.14. num.84. Abb. cons.129.nu.12.

384 Constitutus ad vendendum certo pretio, non potest dare terminum ad soluendum, nam tunc videtur minoris vendere, Gratian. cap. 329.nu.43.Roit. ad Franch. dec,699. R.Marin. ad Reuert.,dec.484.nu,2. Manl.Thes.pract.tit.de mandat.tit,7.

385 Constitutus ad exigendum pecunias domorum domini, non censetur constitutus ad locandum, l.1.§.igitur, ff.de exercit. act.Roman. sing.624.Rocc.de mandat.notab.32.

Quamuis distinguat Cancer. d. c.14. nu.87. & seqq. Vt non possit, si alius sit procurator ad locandum, alios secus, Nos ad Rouit.cons.41. num 28.

Et non exactas remittere non potest, Escob. de ratiocin.cap.23. nu.36. Pascal. de patr.potest. p.1.c.2.nu.15.

386 Quod non est è contra, nam constitutus ad locandum potest solutionem recipere, vt decisum refert per S.C.Franch.dec.699.Viscont. communs.Iur.verb.procuratori, Pascal.de vi.patr. potest.par. 2.c.1.num.18. Fachin.lib.2. contr.93. Borrell.in summa tom.1.tit.66.num.516.Cancer. var.d.cap.14.nu.84.seqq.Serafin.dec.548.num.4. Giurba obs.66.nu.14. D.Petra in rit.105.nu.27. Ricc.collect.1730. Luca ad Golin. de proc. pa.2. cap.1.nu.12.Nos ad Ronit.cons.41.lib.3 num 29. Pacion.de locat. cap.76. num.3. sed non sufficit confessio recepti, Luca ibid. Staibano.obs.78.nu. 4.Nos sup.nu.8.

387 Et quamuis videatur obstare tex.in d.l.1.§. igitur, Roman.sing 624. Hodiern.ad Surd. dec.27. nu.35. Ansald.de commerc.disc.25.num.9.10. Merenda lib.15.contr.30. Rouit.cons.41. lib.3. Tamen ille tex. procedit si in mandato adsit dictio taxatiua tantum ad locandum, Nouar. ad Franch.sup.Cancer.sup.

388 Sic etiam constitutus ad vendendum potest recipere solutionem, Magon.dec.Luc.34. Addit. ad Ludouis.dec.139 nu.8. Rota p.2.rec. dec.208. Vbi dicit posse retrouendere censum, à se procuratorio nomine, pro domino acquisitum. Sed postea eadem Rota par.13. dec.27. recessit in eadem causa, & coram eodem, à decisis, cõtrarium firmando, nempe non potuisse procuratorem extinguere censum à se impositum, sine speciali mandato, Sabell. §.census num.56. Rota in d.Causa p.13.dec.226.Golin.de proc par. 2.cap.5 nu,42.Nos d.cons.41.nu.31.quod constitutus ad vendendum possit recipere solutionem, Luca ad Golin. de proc. par.2.cap.5.nu.42. & ibi, Golin.num.215. Hermosill.gl.5.l.48.p.5. tit.5. fol.680. Sic etiam constitutus ad contrahendum, D.Sammias.contr.32.n.23. Hermosill. sup.

sup. Staiban. obs. 78. Colin. par. 2. c. 5. n. 211. Lingl. dec. 12. p. 2. nu. 19.

389 Et quamuis contradicant *Roman. sing. 23. nu. 1. Nig. de execut. rei iudic. c. 7. §. 4. nu. 32.*

390 Tamen sunt Intelligendi quando in mãdato adest dictio *tantum, Mart. Medic. dec. 58. nu. 27. 28. Mansi consult. 192. nu. 4. Nos sup. num. 32. Staiban. d. obs. 78. num. 5.* Sic etiam procurator, qui emit pro alio censum, potest exigere fructus census, *Cent. qu. 109. nu. 7. Luca ad Frãcb. dec. 699. nu 5.*

391 Constitutus ad vendendum potest dominum de euictione obligare, & pro eo idoneè cauere. *Nos nu. 33. Staib. de interesse lib. 2. tit. 13 qu. 1. nu. 53. Gusm. de euict. cap. 5. n. 83. Noguerol. alleg. 2. nu. 69.*

392 Imo omnes clausulas frequentes apponere, *Salazar. de vsu, & consuet. cap. 2. num. 8. Surd. dec. 213. nu. 41. Cancer. var. lib. 2. c. 14. nu 22. & lib. 2. c. 5. nu. 142. & seqq. Nos num. ibid. Dicemus infrà nu. 840.*

393 Sic potest apponere clausulam *insolidum*, & omnia pacta pœnalia, pro faciliori expeditione, & executione mandati, *Gratian. cap 950. nu. 13 seqq. Nos ibid. nu. 34.*

394 Constitutus ad mutuum recipiendum, an possit pecuniam recipere ad cambium cum interesse, sic, *Roman. in l. 3. §. iurare nu. 7 ff. de Iure iur. & co. s. 94. nu. 7. Tusc. lit. P. concl. 841. nu. 6. 14. Mantica de tacit. lib. 3. tit. 9. num. 63. & lib. 6. tit. 15 num. 27. Scacc. de commerc. §. 1. qu. 7. par. 1. nu. 22. Muta ad prag. Sicil. tom. 1. tit. 74. nu. 26. Serafin. de Iuram. priu. l. 22. num. 109. Ramon. cons. 41. nu. 18. Noguerol. alleg. 2. num. 69. Castill. dec. 204. lib. 3. Amat. res 99. nu. vl. Felic. de societ. cap. 30. nu. 64. Idem Noguerol alleg. 16. num. 23.* ratione consuetudinis, *Nos sup. num. 39.* & ad *Rouit. cons. 41. lib. 3. Cyriac. contr. 189. nu. 28. 29. Salgad. Labyr. p. 2. c. 8. nu. 20. Rocc. de mandat. nu. 27. 195. Et R. Sanfel. dec. 181.* refert decisum, per mandatum factum ad subueniendum necessitatibus fratris, cum omnimoda potestate, posse ad cambium recipere.

395 Constitutus ad exigendum, an possit exigere à sponte dante, distinctio est, vt si non adsit alius ad recipiendum, potest recipere ille constitutus ad exigendum, alias non, *Gratian. cap. 503. nu. 63. Cancer. d. c. 14. nu. 85. Nos sup. nu. 38. & seqq.*

396 Constitutus ad debita petendum non potest agere ad priuationem ob debita, *Ant. Augustin. dec. 1743. lib. 3. vol. 3. Verall. dec. 181. num. 1. lib. 1.*

Idem dicendum, quod nuncio misso ad commonendum debitorem, non potest solui, *l. si mea causa 12. ff. commodat. Hermosill. l. 4. gl. 5. tit. 2. p. 5. nu. 2. Ansald. de commerc. disc. 25. n. 11.*

397 Recipiens mandatum de fideiubendo non potest emere pignora debitoris à creditore, licet ea potuisset emere, si non suscepisset mãdatum de fideiubendo, & emendo debet ea restituere, alias tenetur de fide rapta, *Salyc. in l. 1. C. de dolo m. lo, Scacc. de camb. §. 2 gl. 5. num. 379. Rocc. de mand. nu. 31.*

398 Procurator Patroni, eundem patronum in Iure patronatus præsentare non potest, *Borrell. in summa dec. tom. 1. tit. de proc. nu. 438. & seqq.* vbi etiam contra. Ad contrahenda beneficia, an possit præsentare, seu nominare, *Card. de Luca de benefic. disc. 124. nu 3. seqq.*

399 Exigens pecuniam, tanquam procurator Titij non potest refricare quæstionem super exactis, nam cum exacta ad eum peruenerint vti procuratorem, tenetur prius exacta restituere, *arg. tex. in l. si quis conductionis, C. locati, Rota Gen. dec. 198. nu. 2.* vbi refert sic decisum, quamuis superueniret cessio ad fauorem procuratoris, *Caroc. de locat. p. 6. remed. 14. Rocc. de mand. num. 34. Eadem Rota dec. 147.* Vbi dicit procuratorem non posse dominium in dubiũ reuocare, contra principalem, nisi esset notorium principalem non habere ius, *Balb. decis. 498. D. Zamoran. de compensat. disp. 5. cap. 8. Sabell. §. procurator nu. 16. in fine, D. Guttier. de compensat. qu. 13. num. 34. lib. 3. Bersan. de compensat. cap. 3. qu. 14. nu. 14.* Verum procurator potest compensare debitum domini, cum credito proprio, *Bersan. ibid. num. 7.* Et conuentus ad proprium debitum non potest excipere de compensanda summa sibi, tanquam procuratori debita, *Colin. de proc. p. 5. c. 3. num. 20. Ricc. coll. 305. Bersan. sup. nu. 9. & seqq.* vbi affert in contrarium *Fabr. in C lib. 4. tit. 23. defin. 17.*

Qui constituit procuratorem ad vendendum, post perfectum contractum venditionis, loco pretij accepit pignus, & cum illo aufugit, si Dominus petat ab emptore pretium, an emptor rectè opponat de pignoris compensatione, & *Pileus Modicensis in quæst. Iurid. 78.* disputat, & refert quinque distinctiones, sed *D. Bersan. de compensat. cap. 3. qu. 14. nu. 15. & 16.* dicit liberari emptorem, si pignus sit æquale pretio rei emptæ, Ea ratione, quia solutio facta procuratori liberat soluentem, *l. vera procurator. ff. de solut.*

400 Mandatum de vendendis mercibus non adimplet permutando cum alijs mercibus, vel eas mutuando, & ideò tenetur ad Interesse quantiplurimi, *l. cum [illegible] §. non tamen, ff. de [illegible] stit. act. on. vbi Castr.* cum non sic adimpleat mandatum, *Rota Gen. dec. 9.*

401 Constitutus ad vendendum non potest vendere bona futura, *Ludou. c. dec. Perus. 37.* Et constitutus ad lites, censentur solum constitutus ad moras *Papaus sing. 749.* Licet etiam ad mouendas dicat *Caputaqu. dec. 392. p. 2. D. Petra in tit. 260 nu. 64.* Dicemus *infra nu. 427.*

402 Constitutus ad vendendum non potest remittere ius redimendi, *Ludouic. sup. nu. 8.* Constitutus ad vendendum non potest reuocare venditionem factam, *Theodor. alleg. 96. nu. 22. R. Capyc. Latro consult. 108 n. 26. Ansald. de commerc. disc. 62. nu. 26.*

403 Procurator, ex mandato ad negotia non potest

potest obligare dominium ad sui fauorem, *Rota post Cene.de Censib.dec.190.nu.1. Merlin.dec. 615. num.1.* Sic mandatum ad soluendum cui voluerit, non potest mandatarius sibi soluere, *Roce.de Litter.camb.nu.147.*

404 Procurator constitutus ad recipiendum solutionem non potest transigere, liberare, aut debitum remittere, nec confiteri sibi fuisse solutum, nec nouare actionem, nec releuare debitorem in actu liquidationis Instrumenti, *P. Affl.contr.30.num 28.29.& num.31.& seqq. & contr.20.num.36.ex l.cui rectè, l.si debitorem, ff. de nouat. Altegrad.cons.6.num.10. lib.1. Tusc.lit. P.conclus.847. Rota p.10.rec.dec.92. num.13.& seqq. Sabell §.procurator nu.20.* Et quo ad confessionem diximus etiam *sup.nu.296.301.386. 851.852.*

405 Et procurator ad transigendum, *etiam cum libera* non potest super re clara transigere, *Ludou f.& addit. decis.311. Sabell. sup.* licet alias posset cum libera transigere, *Nos de nullit.iudic. rubr.11.qu.26.num.96.& seqq.* ex *Cald.de restit. §.implorandum nu.6. Vrceol.de transact.q.12.*

Sed procurator, cui ab initio fuit promissa solutio insolidum, efficitur correus credendi; & potest per acceptilationem liberare debitorem, *P. Affl.contr.30.nu.24. & 34. R. Rouit.dec. 26. Christin.dec.178. vol 4. dec.213. vol.5. Michalor.deposition.cap.63. Surd.dec.229.n.22.*

406 Mandatarius, re integra, si ex nouo euentu mandatum complere non possit, debet, vel mandato renunciare, vel mandanti denunciare, alias dicitur in dolo esse, & mand nis substantiam dissipare velle censetur, & sic tenetur de dolo, leui, & leuissima culpa, *D.Tristany d dec.6. nu.12.*

407 Mandatum ad administrandum non continet mandatum ad fideiubendum, *Baron.de effect.minor.ætat. in contract. effect.20. num.12. & 13.*

408 Constitutus ad locandum non potest soluere locationem, ob aliquam causam, quia in contractu fuit requisitus expressus consensus, ergo idem in distractu, & disdicta, nec restrahere, latè de omnibus his *D.Pilaia ad Franc. de protest.consid.4.nu.3. Ridolph.in praxi p.1. cap.3. nu.38.* vide alia infrà *nu.437.& seq.*

409 Gesta per mandatarium vltra mandatum, totum acceptari, vel impugnari debet, *Rota Gen.dec.46.nu.6.* Sed illud vltra, substinetur accedente ratificatione, *Card. de Luca de feud. disc.111.nu.4.*

410 In mandato non procedit argumentum à maioritate rationis, *Crauet.cons.247.*

411 Mandatum suscipiens ad vendendum, si vendat, & apponat Iuramentum, si ille velit experiri nomine proprio, an possit? *Franc. Mart.dec.166.p.1.dec.628.p.2.*

412 Emens merces mandato alicuius, tenetur vel merces consignare, aut iura aduersus venditorem cedere, *Rota Gen.dec.49.* vel ad pretiū *Idem dec.52.*

413 Ordinanti alicui, quod mandet rem per tertium emi, tertio emente, acquiritur dominium, & non mandanti, *Rota Gen.dec.67.*

414 Mandans mercatori emi merces, tenetur ad pretium, ac interesse, *Rota Gen.dec.67.nu.9. Leotard. de vsuris qu.33.nu.13. Staiban. de interesse lib.2.tit.13.qu.vnic.nu.79.seqq. Card.de Luca de benefic.disc.38.nu.8.disc.51.n.8.*

415 Et mandatarius mercibus emptis habet actionem contra mandantem, etiam si sibi de pretio non prouideat per viam ordinariam, *Rota Gen.dec.125. Nos qu.10.nu.38.seqq.*

416 Recipiens pecuniam pro emendis mercibus, & non emens, tenetur ad interesse, *l.ad comparendas 22.C.mandati Gratian. cap.240.nu. 28.34. Rota coram Vbal. dec.479. Leotard.sup. nu.76.* sed post interpellationem, *Rota Gen. dec.151. Leotard.d.q.33. Card.de Luca sup.*

417 Procurator emens de pecunia propria, nomine Domini, fundum, quem retinet, fructus perceptos cum interesse suæ pecuniæ cōpensare potest, *Caballin.mill loq. 442. Leotard. d.qu.33.nu.22.& seqq.* vbi bene explicat.

418 Mandatarius ad emendum fundum, in quo ipse habebat partem, certo pretio, emptis partibus aliorum, compellitur mandatarius inuitus tanti partem suam vendere, *l.as. Inst.actionibus, §.sequens nu.36. Bart.sing.120. Pet. de Rauen.d.sing.25. Hermosill.gl.5.l.48.tit.5. p.5. num. 31. Gratian.cap.160 nu.4. cap.207. à num.31. & dec.32. in fine, Golin.de proc.p.2.c.5.nu.211.*

419 Procurator ad vendendum constitutus, si vendat, & ab emptore arrham acceperit, & postea aufugerit, an dominus teneatur? Distinctio est: Aut mandatum simpliciter processit ad vendendum rem, & tunc dominus tenetur in subsidium, Aut dixit, quod vendat procurator præsenti pecunia, & tunc non tenetur, *Roman.sing.629.*

420 Procurator emens fundum nomine meo, & de suo proprio soluens, si illum possederit tanto tempore, quod fructus percepti pretium solutum æquiualeant, tenetur mihi tradere fundum sine aliquo pretio, *Cremen, sing.169. Petr.Gerard.sing.31.*

421 Procuratoris scientia non constituit dominum præscribentem in mala fide, *Capyc.dec. 86 num.8.*

422 Procurator meus si pecuniam mutuatus fuerit, impensurus in mea negotia, & illam perdiderit, sine culpa, nihilominus teneor actione mandati, *Capyc.dec.180.n.6.*

423 Procurator ad negotia nihil à domino cōsequi potest præter expensas, nisi aliter esset conuentum, & si excederit fines mandati non consequitur ipsas expensas, *Guid. Pap.dec.68.* Alias mandans tenetur ad illas, ad damna, & interesse, *Rota Gen.dec.178. Salgad.labyr.p.tr.2. c.20. Diximus sup.n.76.& infrà.*

424 Mandatum eius est naturæ, quod damnum contingens mandatario, sibi debet imputari, qui se suo periculo voluit secundum naturam sui.

sui officij mandatum explere, cum potuisset, si voluisset, vel non acceptare mandatum, vel si acceptare cum ea lege, vt damnum sibi contingens ex causa dicti mandati spectasset mandatorem, *Deb. cons. 77. Azor. Instit. moral. lib. 3. cap. 5. de man dato qu. 2. lit. A. Alderis. de symbol. contract. tit. 3. cap. 3. nu. 23.* sed videndus *D. R. Capyc. Latro consult. 21.* qui aliqua contraria ponit, dicendo in his casibus esse attendendam consuetudinem mercatorum, ne mandatarius teneatur, quando sine culpa contraxit, *D. Gobius consult. 90. nu. 20. seqq.* Et soluens alienum debitum habet actionem mandati contra debitorem, *Gratian. cap. 117. nu. 17. Amat. res. 7. num. 13. res. 37. num. 1. & seqq.* Et actionem negotiorum gestorum, *Carleual. de Iudic. tom. 2. disp. 35. num. 4. 7. 8. Add. ad Molin. lib. 1. cap. 1n. num. 25. Arias de Mesa lib. 1. cap. 14. nu. 2. & seqq. Larrea dec. 20. nu. 12. Acosta de priuil. credit. p. 3. ampl. 2. nu. 4. Tonnut. res. ciuil. cap. 29. nu. 3. 4. Merlin. de pignor. lib. 4. qu. 76. & qu. 190. Reg. Capyc. Latro dec. 143. nu. 21. Nos ad Rouit. co s. 44. num. 18. lib. 2. Vela dissert. 39. nu. 47.*

425 Procurator, sumptus, bona fide erogatos consequitur à Domino, etiam fine non adepto, *l. salarium, §. sumptus, ff. mandati, D. Gob. consult. 90. nu. 1n. Alderis. sup. nu. 28.* Sic perempta re, sine sua culpa, *Christin. dec. 8. nu. 8. vol. 3. Menoch. de arbitr. cap. 258. nu. 47. seqq. Ganauer. dec. 53. Sabell. §. expensa nu. 3.* Procurator repetit sumptus, quos fecit in colligendis fructibus, *L. idemque, §. labeo, ff. mandati, Barbat. de diuis. fruct par. 2. cap. 5. nu. 32. Alderis. sup. num. 47. 57. Gallus de fructibus sup. num. 11. 25* Nam fructus dicuntur illi, qui supersunt deductis expensis, *Tusc. l. t. F. concl. 501. Christin. ad l. munici. tit. 13. art. 26. num. 2. Rec. coll. 1331. 3 in 3. Triuis. dec. 32. Rota p. 18. rec. dec. 119. Bich. dec. 58n. nu. 36. Sabell. §. expensa nu. 2. §. fructus nu. 1. Pacion. de locat. c. 34.*

426 Verum creditor, qui Debitoris Procuratori soluenti, aliquid de debito remittit, & ei animo donandi illud cedit, pro eo, quod solutum non est, proprio nomine agere non potest procurator, *Giurba obs. 58.* vbi dicit, & bene, quod non remunerandi, sed donandi causa creditor remisit, *ex l. si non remunerandi, ff. mandati.* Sic tutor repetere non potest in rationibus, debitam quantitatem sibi cessam aduersus suum minorem, *Daumoder. de tut. cap. 9. nu. 137.* Nam remittere est donare, *Griuel. dec. 48. nu. 6. Reg. Capyc. Latro dec. 116. num. 44.* Et quod remissum, & cessum est, ipso Iure minori acquiritur, vt à debito liberetur, *Auth. vt ij, qui oblig. se hab. rer. min. §. quod si quis, Escob. de ratiocin. c. 33. nn. 59.*

427 Mandatum benè fit quo ad res futuras, *l. 12. §. 14. ff. mandati.* Quod limitatur, vt si ratum habeat, cuius negotium geritur, & de cætero mandat, teneatur actione mandati contraria etiam, quo ad præteritum, *l. 56.* vbi *Bart. Angel. & DD. ff. de Iudic. Cacher. dec. 138. nu. 9. Mozz. de substant. mandat. num. 2. Nos de nullit. Iudic. rubr. 11. quæst. 29.* vbi tota materia. Vbi quando extendatur ad causas futuras, *Barbos. in cap. 4. nu. 6. de proc. in addit. nu. 3. Gratian. cap. 145.* vbi *Luca, Parexa de Instr. edit. tit. 5. res. 10. nu. 77. Golin. de proc. p. 2. c. 3. Hermosill. l. 1. gl. 13. lit. S. nu. 13.* Vbi quod mandatum quamuis generale non extenditur ad causas futuras, & mouendas, *Noguerol. alleg. 9. num. 9n. Sanz. contr. 70. nu. 34. Afflict. res. 91. num. 34. dicemus 866. Diximus sup. nu. 401.*

Verum mandatum ad negotiandum non adaptatur ad iam factum, *D. Gobius consult. 81. nu. 36. ex Dec. cons. 493. nu. 10. & seqq. Tusc. lit. M. conclus. 36. nu. 5n.*

428 Debet esse de re honesta, & licita, *D. Forest. enarrat. sel. & enarrat. 2. nu. 39. Treutl. sup. lit. C. & dis. c. f.* Alias non obligat, neque cum Iuramento, *cap. non est obligatorium de reg. Iur. in 6. Treutl. ibid. Gomez var. lib. 3. cap. 3. nu. 4. Molina tract. 3. disput. 33. num. 8. Delbene de parlament. dub. 37. nu. 13.*

Et mandans, quæ de iure procedunt, non tenetur ad penam *D. Matth. Sanz. contr. 72. nu. 25* Sic mandatum superioris *contr. 68. nu. 5.*

429 Sed mandatum datur etiam ad delictum faciendum, puta ad offendendum, ad occidendum aliquem, post mille *Conciol. res. crim. verb. mandatum res. 1. & seqq. Fagnan. in cap. ad audientiam de homicid. D. P. Ludou. de Ameno de delict. & pœna tit. 7. §. assassinium. Nos ad cons. 69. Rouiti lib. 3. Sabell. §. assassinium.*

Sed non punitur, vt mandans, nisi constito de mandatario certo, *Giurba cons. 91. num. 18. cons. 97. Cyriac. contr. 488. num. 6n. Farinac. cons. 195. nu. 14. Scialoya in praxi torq. reos cap. 13. nu. 5n. Conciol. sup. res. 6.* videndus *Virmigl. cons. 27. Sabell. §. mandatum nu. 27. §. Delicti num. 32. in pract. & §. sicarii nu. 19. Tusc. lit. M. conclus. 35. lit. C. conclus. 1020. num. 32. seqq. Pac. Iordan. lucubr. vol. 3. lib. 14. tit. 2. num. 211. seqq. Zuffius de legit. process. crim. lib. 1. qu. 66. Ballis tract. Var. lib. 2. qu. 9. num. 15. & seqq.* Matth. Sanz. de re *crim. contr. 23. num. 36. 37. Giurba cons. 91. nu. 8.* vbi limitat, *Raynald. syntax. rer. crim. cap. 7. §. 2. & 3. nu. 19. & seqq.* vbi cum Card. *Gualter. in d. q. 66. Zuffius distinguit sex casus*; & declarat *Nattam cons. 422. Idem Sabell. in præfat. sua pract. nu. 187. & seqq. 2. Impress. D. P. Ludouic. de Ameno de delictis, & pœna tit. 7. §. 6. assassinium nu. 19. fol. 449. D. Matth. Sanz. contr. 23. nu. 35.* vbi *nu. 36. & seqq.* quomodo probetur mandatarius, *Laganar. ad Rouit. in pragm. 37. de offic. mag. Iustit.* vbi inserit suam allegationem *n. 17.*

Et depositio testis contra mandantem non valet, nisi deponat expresse contra homicidã mandatarium, *Boss. de delict. nu. 34. 35. 39. & tit. de mandat. ad homicid. num. 2. 37. Laganar. sup. num. 18.*

Et eadem pœna, mandans, & mandatarius tenetur, si tale mandatum sit impletum, *Clar. lib. 5. §. fin. q. 89. nu. 1. Conciol. res. crim. res. 8. verb.*

man-

mandatum, vbi declarat, Ant. Gomez var. tom. 3. cap. 3. nu. 30. Farinac. qu. 135. nu. 1. & cons. 4. nu. 2. cons. 66. nu. 11. Giurba cons. 7. nu. 10. Caball. res. 241. tract. de omni gener. homicid. nu. 264. Guazzin. defens. 18. cap. 18. nu. 7. D. de Ameno sup. nu. 17. seqq. Raynald. syntax. rerum crim. c. 7. §. 2. 3. Sabell. §. mandatum num. 25. Et aliquando plus punitur mandans, D. Passarin. Tract. de vno pro alio disp. 2. c. 6. nu. 15. D. Ameno nu. 56. fol. 364.

Sed quod magis delinquat mandatarius, quã mandans, Vermigl. cons. 16. nu. 39. maxime si excedat, D. Ameno sup. nu. 19. & §. pœna num. 44. fol. 453 Et magis consulens, quam faciens, Gaill. de pace publ. c. 1. nu. 47. Nidus de regul. Iur. in 6. reg. 62. nu. 38. D. Passerin. sup.

Alij distingunt: An mandatarius aliàs fuisset facturus, nec ne. Quod si quis mandet vulnerari, & mandatarius occidat, & mandatarius tenetur de occiso, c. fin. de homicid. in 6. Menoch. de arbitr. cent. 4. cas. 152. nu. 2. Clar. d. qu. 89. nu. 4. Conciol. sup. Vermigl. cons. 66. sed dissentit Dec. cons. 482. nu. 16. cons. 622. circa finem, Fachin. lib. 3. contr. 36. ex l. 1. §. 3. l. 7. 14. 16. de Sicar.

Secus erit si mandet alapas infringi, Clar. qu. 89. nu. 5. Suar. in lit. M. nu. 49. Conciol. sup. res. 10. Menoch. de arbitr. cas. 352. Christin. dec. 49. nu. 6. vol. 3. Caball. de omni gener. homicid. num 240. & seqq. Bellon. cons. 147. nu. 29. & seqq. Farinac. qu. 135. Tusc. lit. M. conclus. 14. nu. 23. seqq. Pac. Iordan. lucubrat. vol. 3. lib. 14. tit. 2. nu. 199. & res. 2. lib. 11. tit. 3. nu. 370. seqq.

Circa excessum mandatarij in exequendo mandatum vltra DD. hic sup. Centolin. ad Farinac. cons. 32. lit. A. Danza de pugna DD. tit. de homicid. c. 7. num. 23. seqq. Raynald. syntax. rerum crim. cap. 7. §. 5. Conciol. sup. res. 10. Vermigl. sup. D. Passerin. de vno pro alio disp. 4. cap. 9. & cap. 6. Capoll. cons. 35. Catalan. de Indult. c. 36. n. 159.

430 Sed si primò offensi famulus, vel amicus offendentem occidat, & mandatum non probetur, humanius est illud non præsumi interuenisse, arg. l. 4. C. de edend. l. 23. C. de probat. Clar. d. qu. 89. in fine, Conciol. sup. res. 3.

Licet contra dicat Placa in lib. 1. delict. c. 15. nu. 5. Trentl. sup. Roman. cons. 68. nu. 2. cons. 152. nu. 4. Natta cons. 451. nu 6. Lancellot. de attent. cap. 1. nu. 91. alij relati per Farinac. qu. 134. num. 70. cons. 55. nu. 29. lib. 1. sed primam opinionẽ laudat Conciol. sup. nu. 2. vbi ampliat, & limitat Caball. cons. dec. 149. nu. 14. lib. 2.

Mandatarius potest probari per signa, staturam, ætatem, qualitatem pilaminis, & signanter per faciem, Farinac. qu. 3. num. 10. Giurba cons. 97. nu. 5. Zuffius qu. 66. Raynald. ad bannum. bonon. fol. 466. & seqq.

Sic etiam, vt mandans possit puniri de mandato, debet moueri ex causa propria tantum, nam si mandatarius habeat etiam causam ad occidendum, tunc non est simpliciter mandans, sed consulens, insufflans, & mitius punitur, Farinac. qu. 123. nu. 157. qu. 134. num. 72. qu. 129. nu. 13. Giurba cons. 70. num. 31. & seqq. Cyriac. contr. 399. nu. 11. Zuffius qu. 66. nu. 60. Reynald. sup. fol. 466. nu. 14. vbi numeris sequentibus limitat, Conciol. sup. Vermigl. sup. Catalan. de Indult. d. c. 36. nu. 157. 158. Laganar. sup. n. 22.

Mandans, & mandatarius extraordinariè puniuntur, si mandatum acceptatum reuocetur, & nihil mali attentetur, Caball. de omni gener. homicid. num. 511. D. Ameno sup. nu. 20. vbi per totum omnia ad materiam mandati ad occidendum, Bardell. cons. 138. lib. 2. cons. 147. Conciol. res. 7. num. 4. Marta vot. pis. 238. Carol. Maranta par. 5. resp. 59. nu. 79. & seqq. De mandato, & mandatario ad delicta, mille DD. apud Sabell. verb. mandatum nu. 21. & seqq. Thoro in comp par. 1. 2. 3. sect. 2. verb. mandatum Matth. Sanz. contr. 15. Vidman. de contract. tit. 15. Cortiada dec. 101. nu. 71. seqq. dec. 118. Harppre ch. Instit. §. illud quoq; tit. de mandat. Caball. cas. 189. 241. seqq. cas. 280. Molina disp. 550. Farinac. q. 134. 135. 139 cons. 100. 102. cons. 99. num. 50. Diana tom. 8. tract. 5. res. 85. & seqq. 90. 91. Matth. Sanz. contr. 26. nu. 27. Giurba cons. 91. 97. Gomez. lib. 3. var. c. 3. à nu. 45. Reuert. dec. 422. Crisp. in praxi Raynald. ad bannum. Bonon. Auendan. de mem lib. 2. cap. 19. num. 96. Paz. ad l. 50. Styli. s bol. 4. num. 68. 69. D. Rosa res. 15. seu 40. nu. 31. & 60. par. 3. Menoch. de arbitr. lib. 2. cap. 352. 353. 354. Canall. q. 642. Larrea dec. 55. nu. 21. Nogue ol. allect. 12. ex num. 165. Cyriac. contr. 488. nu. 78. contr. 485. nu. 17. Tepat. var. sen. tent. tit. de procurat. fol. 110. & Hartm. c. 5. de contrac. Orilia ad Capan. obs. 1. nu. 59. & seqq. obs. 25. nu. 55. & seq. Catalan. de Indultu cap. 39. nu. 58. 59. & d. cap. 36. Alia de mandato ad occidendum, vulnerandum, & de Assassinio, Diximus latissime ad Rout. cons. 69. lib. 3.

Et procurator nomine Domini vsuras exercens delinquit, Hermosill. in l. 48. glos. 5. tit. 5. par. 5. Et Nos infrà nu. 485.

431 Mandatum non debet esse captiosum, Ideò non valet mandatum, in quo datur potestas procuratori, faciendi, & promittat constituens habere ratum quidquid legitime factum fuerit, quia constituens opponeret semper non esse legitime factũ, Balb. dec. 440. Borrell. in summa dec. tit. de proc. nu. 296. tom. 1.

432 Qui ignorat fuisse constitutum procuratorem, non potest exercere munus procuratoris, puta, quod non dum recepisset Instrumentum Procuratoris, nec de ipso habuisset notitiam certam, nam tali casu mandatum, (quod oritur ex consensu vtriusq; l. consensu, & ibi gl. & DD. ff. de verb. obligat.) non contrahitur, quia in ignorantem non cedit consensus, l. mater, ff. de Inoffic. testam. l. qui in tutoribus, ff. de transact. Gratian. discept. 127. nu. 32. Aretin. cons. 100. R. Galeot. contr. 29. lib. 2. Alderis. de symbol. contract. tit. 3. c. 5. nu. 126. Nos de nullit. iudic. rubr. 11. qu. 30. nu. 1. Et sup. qu. 9. nu. 230.

433 Vnde quoties absens constituitur procurator, certificandus est de constitutione, per mandatum publicum, seu nuncium, vel epistolam,

lam, quibus verisimiliter credere posset, & nō per extraneam personam, seu alias minus legitime, quia tunc ex parte constituti, neq; obligatio, neq; mandatum aliquod operatur, ex quo non potest dici certus de potestate sua, Igitur ante meram notitiam mandati, gesta à procuratore non valebunt, *Borr. decis.274. Gratian. cap.127.nu.32.cap.877.nu.19. & cap.639.num.11.Golin de proc.p.1.2.cap.3.nu.10. Barbos.in cap.is qui de proc.in 6.nu.3. Trentacinq. var.tit. de proc.res.12.num.3.Aretiu.conf.100. Bart.conf. 73. Nos d.qu.30.num.2.* Sed Costa in rubr. *Aut sciebat, aut ignorabat* dixtinguit, quod non valeant gesta per mandatarium, ante quam per litteras saltim fit certioratus de mandato, secus si fuerit certioratus per litteras de mandato, antequam recipiat Instrumentum mandati, meminit *Luca ad Gratian.discept.127.nu.7.*

Nam mandatum, vt diximus *num.65.66.* requirit, ad eius validitatem, consensum mandantis, & mandatarij *D. Palma consult.48.nu.18.20.25.33.* & sic acceptationem ex parte mandatarij; *Gratian.cap.877.num.15.& seqq. Tusc.lit.P. conclus.835.Rota par.17.rer.dec.371.num.6.7.8. Sabell.§.procurator nu.13. & §.mandatum n.18.*

Secus est, si mandatum superueniens habeat clausulam *rati*, vel si pars, cum qua agebatur non fecit instantiam pro mandato, *Golin. de proc.par.3.cap.3.nu.1.& seqq. Nos ibid.nu.9.* Diximus *sup.nu.257.* Dicemus *infrà in fine.*

434 Idem est, quoad inualiditatem actus, si mādatum, quod producitur sit inualidum, nam tunc erit perinde, ac si nullam habuisset, *Tiraquell.de legib.connub.gl.1.par.6.à nu.12. Giurba ad Consuet.mess.c.8. gl.7.num.4. Vaz. axiom. Iur.lit.R.nu.60.& seqq Nos sup.nu.10.*

Et agens cum procuratore non viso mandato, in mala fide est, & nec præscribit, *Salgad.labyr.p.2.cap.4. num.28.seqq. fol. mihi 384. 385.Cranet.conf.260.nu.3.Gabriel.commun.conclus.tit.de proc.conclus.1.nu.19. Menoch. de præsumpt.lib.2.cap.33.nu.22.Mantica de tacit.lib.7. tit.4.nu.18. Affl. dec.87. num.5. Pereja de Instr. edict.tit.5 res.10 ex nu 28.*

Idem est, si videat mandatum, & illud sit inualidum, aut non idoneum, & hoc non obstante cum illo contrahat, vti mandatario, *Mastril. dec.179.nu.24.& seqq.p.2.*

435 Procurator falsus, ex eo quod talem alicuius se esse asseruit, cum vere non sit, falsi pœna tenetur, *l.si procuratori falso*, vbi *DD.ff.de condit.caus.dat.& in l.si falsus procurator, C.de furtis Anan. conf.96. Tusc.lit.P.concl.830. Staiban.de interesse lib.2.tit.11.qu.1.nu.86. Farinac. de furtis qu.170.in princ.Surd.dec.304. Martin s lib.1.cap.294.*& ibi etiam *Luca, Bich.dec.71 nu. 13.Gratian.cap.985 nu.22.seqq.Christin.dec.109 p.2.* vbi quid si sequatur domini ratificatio. Idem si habeat mandatum, sed non sufficiens ad id, de quo agitur, *D. Matth.Sanz. controu. 70.num.48.*

Nam Procurator, Administrator, Institutor, & similes excedendo mandatum, de proprio tenentur, quia in excessu se obligare censentur, *Flor. de Mena ad Gamm. dec.190. Hermosill. l. 48.gl.5.nu.6.par.5.tit.5.fol.217. Salgad. labyr. par.3.cap.8.nu.14.& seqq. Cyriac.contr.122.nu. 9.* Nec potest vti pecunijs Domini sui, *P.Diana tom.6.tract.3.res.145.Vrsill.ad Affl.dec.293. Nos de nullit.Iudic.rubr.11.qu.20.num.35.* Verum recipiens solutionem rei, per errorem, nō tenetur ad restitutionem rei solutæ penes se peremptæ, si bona fide recepit, & non sit factus ex ea locupletior, *Christin.decis.8.num.8. vol.3.*

436 Et dictus falsus procurator, tenetur ad fauorem illius, cum quo falsè, & nulliter contraxit, ad omnem damnum per illum passum, & tenetur de furto, *l.si vno anno, §.vbicumq; vers. planè ff.locati, Nouar.in prag.3. de proc.num.17. 18.* Imò tenetur de euictione, si rem alienam vendat, sine valido mandato, quamuis dicat nolle teneri de euictione, *Natta conf.262.num. 11.vol.2. Trpat.var sent. tit.de procur.ad negot. cap.8. Beron.conf.199. Tusc. lit.P. conclus.829. 830.nu.6.& concl.823. nu.18.* late *Reg.Mar nis lib.1.cap.294.*vbi *Luca, Staib.de interesse lib.2. tit.11.qu.1.nu.86. Farinac. de furtis qu.170.* Diximus *sup.nu.250. Tusc.lit.I. concl.224. nu.15. 20.22.& concl.823. Gutier.de tut.p.2.cap.13. nu.18.Cald.de empt.c.15.num.57. Hermosill.l.7. tit.1.p.5.glo.4.nu.8. Salgad.sup.* Dicemus infrà *nu.458.545.Gusm.de euict qu.32.nu.30.Magil. rodem.tract.q.29.30 31.106.*

437 Si mandatum non detur in forma specifica, mandatarius determinat mandatum prout vult, *l.præterea 3. ff.mandat.* Molin. *disp.552.§. quando autem Rabell.lib.7.qu.vn num.9.Filluc. tract.39.q.3.cap.2. nu.26. Mantica de tacitis lib. 7.tit.15.num.30. & tit.16. Bonacin.de contract. disp.1.qu.7.p.6.nu.20.Regiual.lib.25. num.608. Sanch.disp.11.n.18.lib.2.Azoar.lib.9.cap.6.qu. 2.Laymau. sect.5.tract.4.cap.25. num.5. Onat. sup.num.84.*

438 Nisi in casibus expressis à Iure, qui requirunt speciale mandatum, *cap.qui ad agen:um 4. de proc. in 6. Layman.sect.5. tract.4. cap.25. nu.25.Molin.tom.2. disp.70. Sanch. d.lib.2.disp. 11.nu.18.* sic mandatum de alienando non est alienatio, *D.Gobius consult.19. nu.57. Tournet. qq.benefic.qu.188.& seq.& 31. Duran.dec.265. nu.21. Rot.dec.725.nu.7. p.2.rer.dec.387. num. 19 par.5.*

439 Et quæ diximus, vt factum contra mandatum specificum sit nullum, *D. Matth. Sanz. contr.76. nu.3.* procedunt etiam si sit factum, præter formam mandati, vel citrà, vel vltra, *l.3.ff.mandati d.l.diligenter, 5. ff.mandati, Molin. Bonac.Filluc.sup.Staiban.de Interesse lib.2.tit.13. qu.vnic.nu.43.& 47.* Ideo si quis mandet Caio, soluere, & ille se obliget, non est adimpletum mandatum, *Ansald.de commerc. disc.17.num.26. Pegas.res.3. ex num.434. Surd. & Hodiern. dec. 187.Reg.Ponte conf.87. lib.2. P. Affl. contro35. num.*

num.32.Nos ad Ronit.conſ.75.nu.21.26.lib.1.

440 Beneuerum à forma ſpecifica mandati non eſt excludenda Interpretatio, quæ meliorem facit conditionem mandantis, ſiue ſumatur à Iure, ſiue à priuata, & præſumpta rationabiliter interpretatione ipſius mandatatij, Puta: rogat, *vt quis emat domum mille*, ille emit noningentis, & reſtituit centum. Vel: *vt vendat domum ſuam mille*, ille vendit mille, & centum, rectè interpretatur mandatum ſpecificũ *d.l.d.ligenter, §.is qui exequitur, Inſtit.mandat. Molin.diſp.552.propem finem, Mantica lib.7. tit. 15.& 16. Rebell.qu.vn.8.lib.7.Oñat.nu.89.Staibin.de intereſſe lib.2.tit.13. qu.1. num.43.ſeqq. Tuſc.lit.*M. *concluſ.*39. 40. quidquid dicat *Staiban de intereſſe lib.2.tit.13. quæſt. vnic. num.44.* Nam mandatum continet neceſſaria de natura negotij, *Card.de Luca de credit.diſt.84.num. 3. Golin. de proc. part.2. cap.4. num.34. 35. D. Theodor. allegat. 96. numer. 15.* Sic conſtitutus ad agendum cenſetur conſtitutus ad omnia pro illo actu explendo, *Cardin.de Luca de camb.diſc.13.num.7.* Conſtitutus ad vendendum poteſt promittere euictionem, quæ eſt de natura venditionis, *D.Gobius in l.bene à Zenone qu.2. num. 68.* etiam in mandato Principis, quamuis in mandato non ſit expreſſa, *Mangil. de euiction.qu.186.num.28. Guſm.de euict.qu.5. nu.82.Valeron.de tranſact.tit.4. qu.5.nu.95. Noguerol.alleg.2.nu.68. Nos ad Ronit.conſ.41.num. 33. lib.3.* Et poteſt explicare, quæ ſunt vtilia principali, *Ludouic.dec.43.Reg. Ronit.dec.13.nu. 12. D.Gobius de monetis q.7.nu.59.*

441 Sic mandatũ in forma ſpecifica poteſt impleri per æquipollens *d.l.vlt.ff.mand.* vbi *gl.& Bar. Alex. in l.non ſolum nu.5. ff.ſolut. matrim.& conſ.25.nu.12.lib.2. Ruin.conſ.12.num.12. lib.4. Curt.iun.conſ.19.nu.15. ad fin.* Mantica *d.tit.15. nu.38.Rota p.19.recent.dec.362.num.19.Gobius conſult.90.nu.16.17.Cyriac.contr.273.* eo maximè ſi non poteſt adimplere in forma ſpecifica, Nam tunc quaſi cogitur implere per æquipollens, *cap.ſtatuimus de offic.deleg.in 6. d.l.vlt.§.vl, ff.mand. & l.ſunt tamen, §.in hac ſtipul. ff.ſolut. matrim.* Cr*auet.conſ.748.nu.16. l.in teſtam.ff.de condit. & demonſtrat.* Et procurator non tenetur de neglectis, aut omiſſis, ſed de eo, quid geſſit, niſi cum requiſitis, de quibus *Corn.conſ.81. nu.6.lib.4. Roman.conſ.413. num.4. Farinac.dec. 470.n.11.4.p.tom.1.Baron.de effect. minor. ætat. eff.26.nu.21.*

442 Si excedatur mandatum, totum nulliter fit, *Rot.Ian.dec.9.nu.13.dec.174.nu.6. Thomat.dec. 140.nu.18.*Cenc.*de cenſib.qu.109. nu.48.Rota dec.469.nu.2.p.2.rec. D.Saminiat.contr.32. num. 10.*Cy*riac.contr.278.nu.8. D.*Capon*. diſcept.99. Salgad.labyr.p.3.c.8.nu.15.*

443 Etiam dato modico exceſſu, Cyriac.*contr. 278.nu.8.ſeqq.*Ciarlin*. contr.8.nu.29. Melius alleg.93.nu.15.lib.2. Morot.conſ.25.nu.1. Bonden. collect.27.nu.29.*Caualer.*dec.612.nu.20. D.Saminiat.ſup.nu.17.Rota dec.45.nu.16.17.p.9.*

444 Quod eſt verum reſpectu illius actus, qui ſit indiuiduus, & in quo procurator exceſſit, ſecus in diuiduis, *Altograd.conſ.18. nu.27. lib.1. Altograd.fil.contr.43.nu.24. & ſeqq. p.1. Altograd.pater conſ.104.num.45.46. lib.2. Rota dec. 325.nu.6.7.par.18.*Celſ.*dec.197.nu.7. D.Saminiat.ſup.nu.18.& contr.33.nu.70. D.Donoz.iun. dec.566.nu.13.Duran.dec.286.nu.12.*

445 Alias ſi excedatur non eſt nullum in totum, *Solorz.de iure Indiar.tom.2. lib.2.cap.4.nu. 50.58.* in politica *lib.3.c.5. Rocca diſp.152. nu. 4.5. D. Saminat.d.contr.32. nu.19. & contro.33. nu.70.* Verum procurator tenetur de proprio in exceſſu, *Salgad.labyr.par.3. cap.8. num.15. D. Matth.Sanz.contr.70.nu.48.* Diximus *ſup.num. 435.& ſeqq.*

446 Procurator à ſe ipſo debet exigere, & cenſetur exigere, Cyriac.*contr.139.*

447 Per procuratorem actio mandanti acquiritur, *Olea de* Ceſſ.*Iur.tit.4.qu.1.* vbi latè explicat. Et quando actio quæratur per procuratorem, *Manz tit.de proc.3. à nu.265. ff. de proc.ex l.72.ff.de proc.Olea tit.4.qu.9.Luca in Spicileg.q. 33.in fine.*

448 Mandatarius aliter contrahens quam ſit *in* mandato, proprio feceſſe nomine cenſetur, & nulla actio domino quæritur, *l.1.2.* C.*per quas perſonas,l.2.*C.*ſi cert.pet.* Siue contradixerit, & fuerit proteſtata pars aduerſa, ſiue non, *Vrſell. concluſ.44.tom.1.nu.19.*

449 Quamuis contractus ſit celebratus nomine domini abſq; ceſſione, nil domino quæritur, *l.1.§ ſi te roganero, ff depoſiti, l.idem,§.ſi cui, ff.mandati,l.poſſeſſio,§.ſi poſſeſſio,ff.de acquir.poſſ. Guſm.de euict.qu.53.n.19.*

450 Quam facere cogitur procurator, *d.l.1.§.ſi te roganero,*Cancer*.p.2.cap.1 num.145.Genua de ſcript.priu.lib,4.tit.de libro ration.Inſtit.in fine, D.Pilaia ſup, num.4.in fine;* vide *infrà hic num. 486.& ſeqq.*

451 Dantur aliqui caſus, in quibus ſi procurator excedat fines mandati, actus qui geritur nõ eſt inualidus, de quibus *Mantica de tacit.lib.7. tit.12.Tuſc.lit.M.conclus.39.40.& ſeqq.*

452 Acceptans mandatum intuitu releuationis ſibi promiſſæ, in eodem mandato, non obligatur, ſi poſtea deficiat, ſeu corruat eadem releuatio, *Rocc. reſp.10. ex num.14. & nu.16. lib.1. Dnnozet.iun. dec.940. nu.2.ſeqq. Rota dec.219. nu.8.p.15.rec.Anſald.de commerc.diſc.5.nu.15.*

453 Acceptans ordinem, ſeu mandatum ſoluẽdi alicui Tertio, nequit poſt acceptationem detrahere ſolutionem, ſub prætextu, quod ipſe non ſit debitor, ſed creditor ipſius mandantis. *Gallus de fructibus diſp.4 art.3. num.209. 210.* Quando creditum acceptantis erat tempore acceptationis, *Rota poſt Merlin.de pignor.dec.iſ. 149.nu.6.Sa ell. §. litteræ nu.2.in fine, D.*Gut*tier,de compenſat.q.6. nu.19.& ſeq. 3. lib.3.* Card. *de Luca in ſuppl.par.2.tit. de cred. diſc 163.nu.2. 4.5.& tit.de camb diſ.33.* vbi de eo, qui cum feciſſet cedulam, ſeu, vt dicitur: *Pagarò*, quod

non

non possit iste recusare solutionem giratario quantumuis fuisset creditor illius, qui receperat, & respectiuè girauerat, idem *Pagarò*, dummodò giratarius foueat causam onerosam, & non repræsentet, tanquam simpliciter adiectus, personam Girantis, & explicat, *Decian. cons.68.lib.3. Bardellon.cons.28. Caneer.var.par. 1.cap.12.nu.22. Genue de script. priuat. lib.2.tit. de apoca priuat. manu Tertij nu.104.& seqq.* Qui videntur sub quadam distinctione, An schedula, seù *Pagarò* concepta fuerat ad fauorem certæ, vel incertæ personæ, seniire contrariù, *D. Ansald. disc.2. nu.38. Magon. de flor.39.num.4. seqq. Genua de script. priuat. fol.287. n.8.& seqq.* Vbi quid fauore absentis an possit antè acceptationem reuocare promissionem.

454 Acceptari debet anteà mandatum, adhoc vt obligetur erga eum, in cuius gratiam mandatum fuit factum, *Rota dec.345. nu.4.& seqq. p.5.rec. Ansald. disc.5. nu.8. D. Sabell. §. procurator. nu.13. D. Palma cons 48.n.18.20.25.35. Altograd. cons.6.nu.78.* vbi *nu.94.* dicit, & benè mandatum, de promittendo secura promissione, & acceptatione, esse irreuocabile.

455 Verum non præsumitur acceptatum mãdatum, in sui præiudicium, *Ansald. disc.98.nu. 10.ex Rota dec.469.nu.8.18.p.18.rec.*

456 Sic asserens fecisse actum, seu contractum de mandato, & commissione alterius, non probat, nisi doceat de tali commissione, vel mandato, *Gratian. disc.948.nu.15.seqq. Rota coram Martin. And. dec.88.nu.5. D. Bonden. collect.49. nu.424.lib.2. Ansald. disc. 30.n.26.*

457 Exemplum est, in asserente esse complementarium alicuius Rationis, *Turr. de camb. disp.2.qu.23.nu.123.124. D. Mans. consult.438. nu.12.* Et in fortioribus sub eadem ad amussim phrase, quod ita rigor Iuris exposcat, dixit in proposito S.R. Ecclesiæ Cardinalium *Rota coram Priolo dec.387.nu.6.dec.263.num.9. p.18.* coram *Coccin. dec.4. nu.3.* & meminit alterius anni 1681. *D. Ansald. dict. disc. 30.nu.27.*

458 Verum asserens habere tale mandatum contrahendi pro altero, remanet obligatus, quousq; doceat de mandato, vel ratificatione, *gl. in l. si pupilli. §. sed & si. ff. de negot. gestis, Mãtica de tacit. lib.8.tit.11.nu.6.8. Merlin. dec.202. num.6.7.* Diximus *sup. nu.435.436. Ansald. disc. 30.num.28.*

459 Procurator constitutus ad vnam speciem, non censetur constitutus ad aliam, *Iouius glos. 16.§.10.nu.50. Andreol. contr.18.nu.10.* Sic constitutus ad recipiendam solutionem non potest liberare debitorem, *Rota dec.80.nu.21.par. 10.rec. Cenc. de censib. qu.109.nu.47.* Et si aliquis sit constitutus ad contrahendum matrimoniũ cum Titia, non potest esse testis in solemnitate matrimonij, requisitus per Concil. Trident. *Card. de Luca in annot. ad Concil. Trid. disc.26.* Et mandatum ad exigendum pro mandante non est cessio, sed mandatum, *Olea de Cess. tit. 8. qu.2.nu.7. D. Mansi consult.1.nu.14. Luca in labyr. cession. Via. r12.*

Sic procurator constitutus ad creandum censum in scutis imaginarijs, non potest ex eadem facultate illum valide creare in tot monetis in petia, putà Ducatoois, vel Duplis non excedentibus in valore extrinseco summã in mandato limitatam, *Gaegiar. cons.60. lib.2. Tonnut. ref. ciuil.c.19.lib.2. Amaya in l.1.nu.38. C. de collat. æris lib.10. Rota decis.313. num.4. par. 11.*

Verùm quia contrà tenent *Salgad. labyr. p.2. cap.8.nu.61. Rota dec.164.p.15. & dec.58.par. 16.* Distinguit *D. Gobius de monetis qu.7.nu.54. & seqq.* Aut pretium, quo mediante procurator constitutus ad creandum censum, puta in scutis mille receptum in tot Duplis, vel Ducatonis, in quibus eundem censum constituit, & de tempore constitutionis excedit summam illam scutorum mille in mandato limitatam, & tunc census constitutio quo ad excessum annullatur, remanente, quo ad ipsum, procuratore tantum obligato, *Amaya in d.l.1. num.38. Salgad. d. cap.8. nu.62. seqq.* Aut dictum pretium non excedit, sed coæquat summam scutorum in mandato præscriptam, & tùnc, cùm nullus excessus adsit, validus est census sic constitutus, *Noguerol. alleg.2.nu.41.& seqq. Salgad. d. cap.8. nu.35.& seqq. Rota d. dec.164.par.15. & dec.58. par.16.* Quæ opinio fortius procedit si summa censusà procuratore constituendi expressa esset in mandato procuræ per assensum, & non per non excessum, nimirum absq; aliqua dictione taxatiua, quo in casu maior quantitas exclusa non censetur, ad *tex. in l. cum furti 9. ff. de in lit. Iur. l. quidem 24. C. de transact. Grammat. dec.64.nu.4. Ludouis. dec. 317.nu.4. Rota dec.45.nu.22.p.7.*

Sic procurator recipiendo pretium census in moneta aurea, vel argentea in petià, & sic pretiosiori, videtur pinguius adimpleuisse mãdatum, & sic de aliquo excessu non tenetur, *l.30.ff. mandat. Merlin. dec.17. nn.17. Rota decis. 111.nn.13.seqq.p.9.* Et quidem non obstante, quod exinde obligauit constituentem ad restituendas easdem monetas in petia, siue quia census constitutus in moneta argentea, vel aurea, possit, secundum aliquos, extingui præuia solutio ne monetæ ærosæ, *Cenc. de censib.q.85. nu.9. Noguerol. alleg.2.nu. 42. Salgad. d.c.8.nu.1.* Siue quia regula est, quod census constitutus in aliqua moneta, in eadem debet extingui, *Noguerol. d. alleg. x.nu.34. D. Gobius q.6.nu.60. Salgad. d. cap.8.num.91. Tonnut. d. qu.19.lib.2.* Vbi subsltinet, quod procurator constitutus ad creandum censum, in moneta imaginaria, si contingat, quod pretium eidem soluatur in tot speciebus monetarum, potest in eisdem speciebus promittere restitutionem, nam hoc est de naturalibus contractus, *late D. Gobius d.q. 7.nu.59.& seqq.*

460 Præiudicare mãdatarius non potest Iuri quæsito sui principalis, *Ansald. disc.61.n.20.*

461 Alias erga eundem principalem tenetur ad damna, & interesse, *ibid. nu. 21. Leotard. de vsuris qu. 33.*

462 Bene tamen mandatum extenditur, ad omnia connexa ad negotium per agendum ad quod habuit mandatum, puta quis mandauit accipi cambium, mandans tenetur ad omnia cambia, etiam si non dedisset mandatum expressum pro sequentibus cambijs, ex quo mandatarius non tenetur de proprio extinguere, nec prima, nec secunda cambia, *Dec. cons. 562. nu. 1. seqq. Stracc. de mercat. tit. mandat. nu. 20. Tiraq. in l. bonus, §. hoc sermone, lim. 6. nu. 5.* Eo magis si in loco contractus, mandatarius accipiendi pecunias ad cambium, obligatur donec, & quousque per ordinem fuerit facta solutio, tam secundum talem consuetudinem censetur mandans ordinem dedisse, *Dec. cons. 441. nu. 9. seqq. Roman. cons. 114. nu. 5. Stracca sup. nu. 19. Dunozet. dec. 57. Nogneról. alleg. 2. nu. 67. D. Castreg sup. statut. I an. fol. 412. nu. 16. Golin. de prot. p. 2. c. 5. nu. 160.* Ad connexa *p. 2. cap. 4. nu. 21. p. 2. c. 5. nu. 93.* vbi *Luca, & p. 5. cap. 3. num. 15. D. Capparell. resp. 46. nu. 16. Rota* post *Albrit. de Inconstant. dec. 54. nu. 22. Card. de Luca de cred. disc. 84. nu. 4. Affolin. ref. 66. nu. 17. Idem Card. de Luca de camb. disc. 13. nu. 7. Staib. de interesse lib. 2. tit. 8. qu. 2. nu. 17. Theodor. alleg. 96. n. 15.*

463 Sic mandatum videtur datum Titio ad vendendum, si concedatur facultas, vt venditio celebretur pro pretio ab eo æstimando, *Noguerol. alleg. 18. n. 65.*

Sic mandatum ad vendendum potest paciſci ſuper ſeruitute, tanquam acceſſoria, & inſeparabili, *Rota dec. 374. nu. 18. p. 5. rec. D. Tiecol. conti. 76. nu. 36. 37. lib. 2.*

464 Mandatum non dicitur excedere, qui facit quod est simile, & contentum mandato, *Ticol. de transact. qu. 3. nu. 16.* & in quo est paritas rationis, vel eadem ratio, *l. vl. §. vl. ff. mandat. Crauet. cons. 748. nu. 31. Mantica lib. 7. tit. 15. nu. 36. Nos ad Rouit. cons. 41. lib. 3. Golin. p. 2. cap. 4. nu. 46.* Vel maior ratio, *Mantica sup. num. 37. Oñat. nu. 92. tit. de mandat.* maxime existentibus verbis: *Che parerando più conuenire alla vostra prudenza, D. Gobius consult. 126. n. 31. D. Theodor. alleg. 96. nu. 4. Golin. d. c. 4. nu. 3. 7.*

465 Mandatum generaliter conceptum, generaliter debet intelligi, *Rocca disp. 134. nu. 18.*

466 Et censentur comprehensa in mandato solita apponi, *ibid. nu. 2. Golin. d. p. 2. c. 4. num. 34. seqq.* Et apponere omnes clausulas frequentes, *Surd. dec. 213. num 41. Cancer. var. l. b. 2. cap. 14. num. 22. lib. 2. cap. 5. nu. 142. & seqq. Nos d. cons. 41. Poulti nu. 33. D. Gobius in l. bene à Zanone q. 2. num. 69.*

467 Et attenditur magis mens, quam verba mandati, *D. Capparell. resol. 46 nu. 14. 15.*

468 Et mandatum, vt quis eat Romam, potest conducere equum ad eundum. Et mandatum colligere messes potest emere Instrumenta ad colligendum messes, & similiter, *Mantica ... tacit. lib. 7. tit. 15. num. 29. D. Scoppa ad Gratian. dec. 156. nu. 12. Ferret. cons. 385. num. 4. Put. dec. 21. lib. 3. Staib. in sup.*

469 Et potest Interpretari quidquid est illo necessario sequitur, *Mantica sup. nu. 20. Oñat. tit. de mandat. num. 92. Staib. de interesse lib. 2. tit. 33. q. 3. num. 43. seqq. Tusc. lit. M. conclus. 39. 40. Sabell. §. mandatum nu. 7. Scoppa sup. Golin. sup. par. 5. cap. 3. num. 16. Rocca disp. 134. lib. 2. Card. de Luca de camb. disc. 13. num. 7. Nos ad Rouit. d. cons. 41. lib. 3.*

470 Procurator contrahens ex re, vel circa rē, aut supra rem domini, illi acquirit actionem, & obligationem absq; cessione, *Cap. Tholos. qu. 152. Nos sup. qu. 10. nu. 59.* Et emens mandato alterius, ei acquirit dominium, & possessionē, *Rota Gen. dec. 13. nu. 17. Infra hic n. 486. & seqq.*

471 Procurator gerens negotia alterius tenetur reddere rationem. *Franc. Marc. dec. 100. & 572. p. 3. Mugnoz de ratiocin. cap. 3. Rota post eū dec. 8. 9. Golin. de proc. p. 5. cap. 4. nu. 30. Ludouic. dec. Luc. 43. Marc. qu. 572. Rota Gen. dec. 53. Dec. cons. 464. Tepat. var. tit. de proc. fol. 108. Card. de Luca de cred. disc. 130. nu. 3. Rota p. 9. rec. dec. 126. dec. 282. p. 9. dec. 436. num. 9. Sabell. §. procurator nu. 16. Gratian. cap. 760. Canale. dec. 38. 39. Rota par. 10. rec. dec. 186. Montan. de tut. cap. 38. Magon. dec. Flor. 42. Trombet. de Societ. cap. 7. Tusc. lit. A. concl. 103. seqq. Ead. Rota dec. 261. 282. 436. part. 9. rec. Gallus de fructib. dispnt. 35. artic. vltim. num. 17. Conciol. ad statut. Eugub.* vbi *Doctissimus D. Romaguer. lib. 1. cap. 11. Tonnut. 7. 102. par. 2. Sabell. §. Administrator. nu. 7. Grammat. cons. 114. Rota Rom.* post *Mugnos de ratiocin. dec. 7. nu. 5. 6.*

Et tenetur reddere rationem; licet non ad ministrauerit per se, sed per alium, *D. Ansald. de commerc. disc. 29. nu. 4. disc. 58. nn. 35.* Qua ratione *d. disc. 29. nu. 14. d. disc. 80. n. 6.*

Et via executiua competit infra 30. annos, *Mugnos de ratiocin. cap. 41. num. 18. Antonell. de temp. legal. lib. 2. cap. 77. nu. 5. R. Galeot. contr. 29. nu. 32. & seqq. Millin. dec. 344. nu. 3. 5. Rota dec. 197. nu. 30. p. 12. rec. Ansald. de commerc. disc. 62. nu. 12. Gratian. cap. 760. Montan. de tut. cap. 38. Magon. dec. Flor. 42. Tusc. lit. A. conclus. 203. & seqq. Rota dec. 436. p. 9. rec. Canal. dec. 38. 39. Sabell. §. administrator. n. 7. §. Socius.*

472 Non obstante præscriptione 30. annorum, concessa prius restitutione in Integrum petenti rationem, *Rota Gen. dec. 203. Magon. dec. Flor. dec. 42. Sabell. §. administrator. nu. 7.* & sine restitutione non petitur, *Ansald. disc. 62. num. 12. 43. & 44.*

Et tenetur fructus restituere, *l. 10. §. si fundo, & §. idem labio, ff. mandat. Io: Cap. de fructibus lib. 3. tit. 5. cap. 1. Gallus sup. nu. 17. Idem Mugnos sup. cap. 16.*

473 Non tamen potest peti certa quantitas, nisi discussis computis, *Rota Gen. dec. 202. Mugnos de ratiocin. c. 21. nu. 12. seqq. Burat. dec. 123. nu. 6. Tusc. lit. A. concl. 210. Salgad. labyr. par. 3. cap.*

cap.7.nu.20.& seqq.D.Ansald. de commerc.disc.31.nu.6.8.Roccus de societ.not.30. nu.67. in fine, Noguerol.alleg.33.nu.34.Pegas.res.c.7.num.732. & ex *nu.738.Carleual.de Iudic.tom.2.tit.3.disp.7.nu.9.Reg.Galeot.lib.1.contr.41.num.8.& seqq.* qui loquitur etiam si promissio soluendi sit facta cum iuramento, *R.Capyc.Latro consult.73.nu.27.28.Altograd.cons.44.nu.23.& seqq.lib.2. D.Ansald.sup.nu.9. & seqq. Mugnos.sup.cap.21. R.Capyc.Latr. dec.141. Ricc.coll.3275.& seqq. & coll.3664. Sabell.§. administrator.n.3 32.33.*

474 Negotio suscepto tenetur cedere domino actiones, Instrumenta restituere, & rationes reddere, & mandatum susceptum est consumandum, *Vetal.dec.179. p.2. & dec.180.* Dicemus *infrà nu.486.& seqq. Mugnos sup.c.31.34.*

475 Et talis mandatarius, & eius hæres tenetur reddere rationem, non obstante, quod post negotium susceptum, dominus se obligauerit in aliqua summa pecuniarum, nulla facta mentione dicti negotij, *Magon.dec.Flor.42.*

476 Quando vxor constituit procuratorem cum præsentia, & consensu viri, ad exigendum redditus spectantes ad ipsam vxorem, debet redere computa ipsi vxori, & viro, *Natta cons.571.nu.11.Tusc. lit.M. concl.91.95. Christin.ad leg.Municipal. tit.9. art.1. Viu.opin.480. Zamoran. de compensat. disp.4. cap.26.* Vbi in quibus bonis agat maritus, sine vxore.

477 Procurator ad exigendum, si pecunias exactas lucro dedit, suo proprio nomine, & periculo, lucrum ipsi procuratori acquiritur, *l. Idemq; §.si procurator, & §.si mandauero, ff.mandat.Salgad.labyr.p.2. cap.26. nu.28.seqq.* vbi refert decisionem Rotæ Rom. Secus si non suo periculo, nam tunc Domino acquirit *d. l.idemq; §.si procur.Gallus sup.disp.35.art.vl.n.17.Gratian c.240.935.Sabell.§.tutor.n.36.§.administrator.n.14.* sed tenetur furti actione, *Colin.de proc.p.5.c.4.n.38.* Tenetur restituere vsuras exactas, sed non vsuras vsurarum de Iure canonico, *Cyriac.contr.540.nu.15.Luca ad Colin.sup.n.13.*

478 Sic etiam si procurator accepit à domino pecunias aureas, vel argenteas ad aliquid emendum, vel soluendum debitum creditoribus Domini, vel operarijs, si illas pecunias permutet ad minutum, & in pecunias aereas, & illas soluat pro Domino, si lucrum fecit in commutatione illarum pecuniarum, potest illud lucrum sibi appropriare, *Molin. disp.402.* post alios *Duard.de camb.q.14.num.26. Roccus de mandat.nota 85.n.208.*

Beneuerum non potest vti pecunia domini, post moram ad eam soluendam, nam tunc si negotietur cum dicta pecunia, semper lucrũ ad dominum spectat, *l.idemq; §.si procurator, ff. mandat.* imò committit furtum, *Montan.in prag.6.de admin.Vniu.nu.40. Roccus sup.nu.208. P. Diana tom.6. tract.3. res.145. Leotard. de vsuris qu.33.*

479 Si mandans ordinauit, vt mandatarius centum Titio daret, si ille non dederit, furti, & mandati tenetur, *Sabell.§.administrator.num.13. Gratian.c.935.Ricc. collect.3304. Carpzou. in pract.crim.qu.85.Coler.dec.207.nu.5.p.1. Colin.p.5.c.4.nu.37.38.* & si mandans, procuratori dixit: *Cui velles des centum*, non potest Procurator eligere se ipsum, *l.si mandauero 22. §.si tibi, ff.mandati.* Vide *infrà nu.580.*

480 Et si mandauit, vt credat Titio pecunias sine vsuris, si ipse sub vsuris mutuauit, domino restituit vsuras, *l.idemq; §.7.ff.mandat. Salgad.labyr.p.2.c.20.n.3.*

481 Procurator constitutus ad recipiendum pecunias cambio, non potest accipere à semet ipso cum maiori lucro, vel cum maiori dilatione, quam ab alio accepisset, *Nauar. cons.35. lib.5.de vsuris vol.2. Rocc.sup.num.210.seqq. Rubeus res.76.nu.250.* Sic constitutus ad vendendum non potest pro se emere, *Sabell. §.procurator nu.20. Rota p.10. rec.dec.223. R.Marin.ad Reuert. dec.78.* vbi non potest nec per intermediam personam, post *Rip.resp.15. nu.11.lib.3.Menoch.de arbitr.cas.420. Mattiens.in l.13.gl.2.nu.5.* vbi *Azeued. nu.4. Montan.de tutel. cap.30.nu.61.Peregr.de iure fisci lib.4. tit.7. nu.73. Mantica de tacit.lib.4.tit.23.nu.4.seqq. Idem R. Marin.lib.1.c.293.Infrà n.578.*

482 Qui habet mandatum, vt se obliget, videtur ei mandatum, quod soluat, *l.Indebitum 47.ff.de condit.indeb.* & ibi *Addit. Tepat.var.tit. de proc. fol.111.at.Surd.dec.187. nu.3. Altograd. cons.6. nu.9.75.* Item mandatum de fideiubendo susceptum, videtur etiam susceptum de soluendo, *Escobar.de ratiocin.comput.c.[illegible] nu.11.ex Bal. in l.1.C.de dolo.*

483 Mandans solui tenetur actione mandati ad restitutionem soluti, *Rot.Gen. dec.186. Card.de Luca de tut.disc.16.nu.3.Peregr.cons 88.nu.1.lib.6.D.Gob.consult.90. nu.3.* Et tenetur reficere expensas mandatario, *ibid.nu.11. Gallus de fruct.b.disp.4.art.6.nu.45.*

484 Procurator, qui non obligatur nomine proprio, non tenetur finito officio, *Caballin. milleloqu.235.Rota Auenion.diuers.dec.76.Rocc resp.11.Hodiern.contr.39. Montan. contr.43.D Merlin.contr.76.lib.2.Sanfel.in addit.ad dec.382 D.Luca ad Marin's lib.1. c.294. Cald.de empt c.15.nu.55.17.Hermosill.gl.4.l.7.tit.1.p.5. num 23.* Vel quando simpliciter aliquid confitetur, nec ad aliquid se obligauit, *Alex.cons.44.vol.7. Tusc.lit.I.concl.213.nu.12. Cald.num.56. Herzing.de fideiuss.p.1.cap.17. nu.136.seqq. Guttier. de tut. 2.p.cap.23. nu.22.* Vel quando explicatur actus in Iudicio, qui soli domino conuenit, & idem si actus respiceret vtrumque, scil. dominum, & procuratorem, & ipse procuratorio nomine contraxit, *Tusc.sup.nu.1.Guttierez, & Cald.sup.& cap.7.à nu.4.* Et procurator ad negotia, si procuratorio nomine mandet, ad euictionem non tenetur, *Mangil.de euict.quæst.189.* vbi limitat si fidem suam adstrinxit. Dicemus *Nos hic nu.486.seqq.*

Vel quando procurator, vel Sindicus simpli-

pliciter procuratorio nomine mutuum recipit, *Tusc. sup. nu. 12. Guttier. nu. 16. Cald. nu. 56.* nam contrahens facta mentione officij intelligitur contrahere contemplatione officij, & non tenetur, vt ipse nec finito officio, *Marta voto pis. 103. à nu. 17. Cabed. dec. 80. nu. 4. par. 2. Caroc. dec. 77. Menoch. de præsumpt. lib. 3. c. 49. nu. 17. 25. Mascard. concl. 124. Boer. dec. 273. nu. 1. Herring. de fid. sup. Laurent. dec. Auen. 76. Hermosill. gl. 2. 6. l. 2. tit. 1. p. 3. & gl. 4. l. 8. nu. 27. D. Merlin. d. controu. 76. lib. 2.* vbi dicit, & bene vendentem alieno nomine non teneri, proprio nomine de euictione.

Quæ diximus de procuratore extenduntur ad Institorem, officiales publicos, Tutores, Curatores, & alios administratores, nam non tenentur finito officio, si contraxerint nomine officij, *Parlador. lib. 2. quotid. c. fin. 4. p. §. 3. Montan. de tutel. c. 33. num. 90. & seqq. Bouadill. lib. 3. cap. 8. num. 88. Guttier. de tutel. p. 2. cap. 33. Thes. lib. 3. qu. 27. Hermosill. sup. nu. 28. Mangil. de euict. q. 186. 187. 188.*

Sed durante officio Institor potest conueniri, *Guttier. sup. nu. 8. Mangil. de euict. q. 187. n. 6.*

Et Institor, & Procurator de mutuo à se recepto, etiam finito officio tenetur, si de receptione non constet, nisi per eius confessionem, *Mantica de tacit. lib. 8. tit. 11. nu. 10. 11. Guttier. de tutel. 2. p. cap. 13. nu. 24.* vbi dicit hoc verum, nisi Institor probet pecunias à se receptas inutilitatem domini, vel mensæ conuertisse, nam si constet de versione in vtilitatem domini, dominus, & non ipse tenetur, nam confessio procuratoris, & Institoris de recepto, ipsi, & non domino nocet, *Mantica sup. Hermosill. sup. num. 30.*

485 Si procurator contractum vsurarium faciat, an in foro exteriori, & interiori, ad restitutionem, & pœnas contra vsurarios statutas teneatur? Disputat *Lapus alleg. 93. ex nu. 3.* vbi dicit, quod procurator, qui nomine Domini administrat, si totum lucrum, & commodum ad dominum spectat non tenetur ad restitutionem vsurarum, secus si partiarius sit, nam tunc ad restitutionem est obnoxius, *D. Luca ad Marinis d. cap. 194. nu. 13. Hermosill. gl. 5. l. 48. tit. 5. p. 5. nu. 26.* Diximus *sup. nu. 430. in fine.*

Sic si procurator ad emendum, vel vendendum faciat actum à lege prohibitum, Dominus ex eo, ad aliquam pœnam non tenetur, nã nunquam censetur constitutus ad faciendum actum, per quem principalis incidat in aliquã pœnam, quamuis mandatum sit factum cum clausula generali, *cum libera administratione, & quod possit facere procurator omnia, quæ dominus, si præsens fuisset, facere posset, Berou. consf. 188. lib. 3. Ludouic. dec. Perus. 31. n. 4. Menchach. vsufreq. lib. 2. cap. 18. nu. 4. Cancer. var. par. 2. cap. 14. de proc. nu. 7. Fontanella de pact. claus. 4. gl. 15. n. 31. Pereira cap. 15. nu. 13. Farinac. dec. 128. lib. 2. cons. Hermosill. sup. nu. 25. & l. 48. gl. 5. tit. 5. p. 5.* Dicemus *infra nu. 660.*

486 Procurator repræsentat personam Domini, & actiones actiue, & passiue radicentur in Domino, & non in persona procuratoris, *Rim. iun. cons. 641. nu. 13. Boer. dec. 273. num. 6. Surd. cons. 19. nu. 10 seqq. D. Hodiern. contr. 39. num. 10. Carpoz. dec. 10. Magon. dec. Luc. 25. nu. 46. & seqq. Tusc. lit. P. conclus. 823. 824. Merlin. dec. 205. nu. 5. & seqq. Nos ad cons. 29. lib. 3. Rouiti, Sanfel. dec. 182. Staib. de Interesse lib. 2. cit. 11. q. 1. n. 86. seqq. Golin. de proc. p. 5. c. 1. nu. 26. Filluc. de contract. tract. 39. c. 1. nu. 14.*

Adeo, vt ipse contrahere non videatur, sed Dominus, *Paris. cons. 47. nu. 26. cons. 43. lib. 1. Paris. de resignat. benef. lib. 9. qu. 16. nu. 3. 4. R. Marcian. disp. 91. nu. 15. lib. 2. Vela dissert. 38. num. 11. Nos nu. 2. R. Capyc. Latro consult. 21. num. 14. 15. Golin. de proc. p. 5. c. 1. num. 3. Barbos. in rubr. solut. matr. 3. p. à nu. 80. Salgad. labyr. p. 2. c. 23. num. 31. cap. 34. num. 51. seqq. Antun. de donat. lib. 1. par. 3. cap. 13.*

Ideò dominum obligat non se, *Surd. d. cons. 19. nu. 11. Hodiern. sup. nu. 12. Præs. Merlin. contr. 51 nu. 15. & seqq. lib. 2.* vbi loquitur de Institore, *R. Latro consult. 73. Guttier. de tut. p. 2. cap. 13. Carpzou. d. dec. 10. Barbos. in repert. Can. & Ciuil. verb. procurator, Nos nu. 3. D. Gobius consult. 69.* Quidquid contra dicat *Genua de script. prin. lib. 4. tit. de lib. Instit. nu. 56. seqq. Altograd. consil. 38. nu. 22. seqq. lib. 1.*

487 Sed quid dicendum in dubio, an procurator contrahens obliget nedum dominum, sed ipsum met, Tres sunt opiniones. Prima quod non solum dominum, sed ipsum procuratorẽ per *tex. in l. 1. §. est autem, & §. fin. ff. de exercit. act. l. seruum 49. ff. mandat.* vbi *Salyc. & gl. & in l. fin. ff. si quis caut.* sed contra est *Rouit. cons. 29. in fin. lib. 3. Gobius consult. 69. nu. 26.*

Secunda opinio, vt Procurator non obligetur, nisi in specie hoc dixerit, videlicet se obligare etiam Iure, & nomine proprio, & ad obseruantiam contractus, quę probatur ex regula, quod obligationes, & actiones tam actiuæ, quã passiuæ radicantur in persona Domini constituentis, non procuratoris *Rim. iun. cons. 641. nu. 13. lib. 6. Surd. d. cons. 19. nu. 10. Boer. dec. 273. nu. 9. cons. 199. nu. 1.* Vnde si se obliget procuratorio nomine, vt se voluerit obligare in proprio, vnde necesse est, vt obligatio referatur ad principalem, post *Socin. & Gabriel. Carpzou. d. dec. 10. Nos sup. q. 10. nu. 58. 63. Hermosill. gl. 4. l. 7. n. 7. & seqq. Gob. sup. Baron. de eff. min. ætat. eff. 26. num. 10.*

Tertia opinio distinguens est, quod si sibi quæratur ius, & actio, & contractus sit vltro, citroque obligatorius, quod tunc obligetur, *Gabriel. consil. 71. in 2.*

488 Sed Nos non recedimus à communi opinione, vt quoties quis contraxit nomine alieno, & constat officium, & negotium alienum expediri, censeatur quis obligatus, tanquam procurator, *Rota Rom. dec. 323 num. 6. p. 5. rec. Merlin. de pignor. lib. 2. tit. 5. qu. 102. num. 10. Hodiern.*

dieru.d.contr.39.nu.26.Eadem Rota apud Merlin.sup.dec.37.Guttier.de tut.p.2.cap.13.Golin.d.p.5.c.1.nu.3.Hermosill.sup.n.23.25.26. D.Merlin.contr.76.lib.2.Rouit.cons.44.nu.1 lib.1.

489 Si verò adessent coniecturæ in contrarium, tunc censeretur obligatus,etiam ipse procurator nomine proprio,vt probat Merlin.d.q.102.num.12. vbi ponit plures declarationes huius conclusionis,Golin.d.c.1.Rota dec.323.p.5.rec.

490 Et Golin.tract.de proc.p.5.c.1.ad explicationem ponit plures Casus. Primus est quando procurator fidem suam adstrinxit, licet procuratorio nomine promiserit, nam eo casu finito officio tenetur,l.procurator,ff.de procur. Mangil.de euict.q.186.nu.1 Guttier.de tut p.2.c.12.n.18. Magon.de Luc.25.num.52. Ludouic.dec.Luc.44. Merlin.d.q.102.nu.19.Rocc.resp.11.lib.1. Staib.de Interesse lib.2.tit.11.q.vnic.num.86. Montan.contr.43.nu.24.Garpzou.d.dec.10.Golin.& Luca de proc.p.5.c.1.vbi quando dicetur fidem suam adstrinxisse. Diximus sup.q.10.n.38.& seqq. vbi etiam habes dicta hic in sequentibus numeris.

Secundus est quando quis contrahit vti procurator,& tunc omnes DD.dicunt vt sup.nullam oriri obligationem contra procuratorem, l.fin.ff.de Instit.act. Montan.d.contr.43.num.24. Gusm.de euict.q.5.n.86.

Tertius est, quando procurator contrahit simpliciter,& tunc licet ipse Golin.d.c.1. nu.12. citet ad materiam Rodriq. de ann. reddit.lib.3.q.11.nu.8.& seqq. Qui distinguit, quod aut sumus in mandato generali ad negotia,vel ad cõtrahendum,& tunc obligatur proprio nomine, nisi contrahens cum eo sciuerit, eum esse procuratorem, & negotium esse sui principalis,nã tunc obligatur, vt procurator. Aut sumus in mandato speciali,scil.ad rem emendam,& tunc procurator simpliciter emens, vel contrahens, censetur nomine mandãtis emisse, ita vt etiam ex pecunia mandantis res empta præsumatur, Mantica de tacit.lib.7.tit.18.num.25. Dummodo contraxerit super re, quæ ad vtrumq; pertinere possit,Gratian.discept.207.nu.4.5. Cald.de empt.c.7. Quamuis contractus emptio, longo ex Interuallo deinde post susceptum mandatum celebratus fuerit, cum mutatio voluntatis non præsumatur, sed susceptum mandatum exequi voluisse,Mantica d.tit.18. num.13. bene D.Hodieru.ad Surd.dec.304.& ad dec.15. nu.43.& seqq.R.Mariu.ad Reuert.dec.497.& dec.176. Mascard.de probat.conclus.1239.n.15. Tamen vera est contraria opinio, vt diximus, vt censeatur facere procuratorio nomine, nisi adsint coniecturæ in contrarium,Mascard. conclus.38. n.3.Cancer.lib.2.de proc.c.14.n 4.R.Reuer.& ibi Marin.dec.176.Gusm.sup.nu.89.Nos d.q.10. nu.38.& seqq.Rocc.resp.19.n.4.lib.2.

Et sic videtur nomine Domini contrahere, vbi præcessit mandatum, Surd.dec.525.num.8. Mascard.de probat.conclus.1233.Burat.dec.696.nu.6.Rota p.12.rec.dec.157.n.5.& seqq. dec.167.nu.6.Barra pract.obs.36.nu.5.& seqq. D.Capyc.Latro consult.21.nu.16. R.Marin.lib.1.c.293.nu.5.Rocc.resp.19.num.2.lib.2. Licet contra, quod in dubio præsumatur proprio nomine, nisi aliud in libro,aut æstimo apparuerit, Tiraq.de retract.ligu.§.10.gl.vnic. nu.1.Corn.cons.27.vol.2.Barou.d.effect.26.nu.39.Golin.p.2.c.5.n.209.

491 Quartus est quando Procurator fecit actũ procuratorio nomine, & ille actus conuenit soli procuratori, & ipsum tantum respicit, & eo casu videtur fidem suam adstrinxisse, scil. si promiserit de rato,& iudicatum solui,& successiue tenetur,l.si pater meus,§.fin.& l.sed.hæ.§.prætor,ff.de proc.Soccin.cons.154.n 15.Masc.d.conclus.38.nu.5. Mauson. de caus. execut.ampl.4.nu.14.15.Guttier.de tut.par.2.c.13. num.20.25. Luca ad Mariuis lib.1.c.294. Golin. d.c.5.nu.19. Maugil.de euict.q.186.nu.1.13.q.187.

492 Quintus est,vbi procurator asserit se procuratorem,dum non erat,& tunc tenetur,ex quo fidem suam videtur adstrinxisse, vel non habebat speciale mandatum ad id Soccin. cons.154.nu,9.R.Galeot.contr.19.num.58. lib.2. Hermosill.fol.75.num.8. Staiban.de interesse lib.2.tit.11.q.vnic.nu.87.88.Tusc.lit.I.conclus.224. num.15.seqq.Guttier.detut. p.2.cap.13.num.13.Cald.de empt.cap.13.num.57. R.Marin. lib.1.cap.294. Censal.ad Surd.dec.156.num.8. Mantica de tacit.lib.8.tit.11.nu.6. Maugil.de euict.qu.186.num.4. Salgad.labyr.p.3.cap.8. nu.16.17. Rocc.de mand.n.150.& seqq. Rota Gen.dec.14.Golin.d.cap.1. n.19.20.Imò tenetur de falso, Gratian.cap.985.d n.22.Idem Mangil.de euict.q.187.nu.19. Olea de Cess.Iur.tit.7.q.2.nu.24. Scop.ad Grat. dec.156.nu.6.Gob.consult.69.num.35. Imò,& pœna stellionatus, Fariuac.de fals.q.50.p.3. nu.91. & qu.170.R.Mariu.d.lib.1. c.294. Vel si habeat, sed non est speciale, nec curauit ratificationem Domini,Merlin.d.q.102.nu.21. lib.3. tit.3. de pignor.Sabell.§.procurator nu.3.Tusc.lit.P.concl.829.830.Mangil.de euict. d. qu.186.Gusm.de euict.q.32.num.30.

493 Sextus est, vbi procurator obligat se, sua bona,hæredum,& successorum,nam per istam hæredum mentionem excedit terminos officij, l.cuius bonis,§.1.ff.de Curat.furios. Maugil. d.qu.186.n.5. Hermosill.sup.n.9. Mangil.sup.n.2.5 & q.188.Guttier.de tut.par.2.c.13.num.2.Censal.ad Surd.dec.156.nu.8.Golin.sup.nu.21. licet ibi Luca contra dicat ex Corn.cons.129.par.6.9. lib.4. Surd.cons.19.d n.39.Hodieru.contr.39.n.35. Fab.in C.lib.5.defin.5.Gusm.de euict.q.53.n.13.

494 Septimus est,vbi procurator contrahit in actu respiciente tam personam domini, quam Procuratoris,& tunc solus dominus obligatur, Natta cons.64.nu.3.Ludouic. dec.Luc.5.num.28.dec.44.nu.7. Petr.Syrian.pract.forens.lib.1.q.10. Golin.nu.23. Ansald.de commerc.disc.30. num.31. Sed quod tunc ambo teneantur,dicit, & bene, Maugil.d.q.186.nu.8.& q.187.

495 Octaus est, vbi Procurator procuratorio nomine licitat in venditionibus subhasta, quia tunc nè deludatur;fides hastæ fiscalis, l.si by-

porc-

potecas, vbi *gl. verb. fides, C. de remiss. pignor.* ille tenetur nomine proprio, *Tasson. de antef. vers. 10. obs. 1. nu. 11. Golin. d. cap. 1. nu. 24. Rouit. cons. 69. nu. 11. vol. 2. per tex. in l. cum vendente, C. vbi caus. fiscal.* quem *textum* intelligit tam in emente à fisco, quam priuatis, *Boer. dec. 273. num. 5. Barbos. in d. l. cum vendente.* Secus si sit tutor, aut Curator, cuius officium est necessarium, *Merlin. d. q. 102. nu. 18. R. Merlin. cap. 76. tom. 2. n. 2. 10. Ludouic. dec. 44. Sesse dec. 36. lib. 1. Magretti ad pragm. Sicil. §. 11. obs. 3. Reg. Marcian. disp. 91. nu. 16. lib. 2.*

496 Nonus est, quando quis, licet simpliciter nō expresso procuratoris nomine se obligauerit, in actu tamen gesto expressa fuerit causa spectās ad Dominum mandantem, & tunc procuratorio nomine, & non proprio facta censetur, *l. si pupilli, §. 1.* vbi *Bart. ff. de negot. gestis, Mangil. sup. nu. 8. Merlin. d. q. 102. nu. 15. 16. Hodiern. d. contr. 39. nu. 27.* vbi *num. seqq.* fortius dicit procedere, vbi speciale præcederet mandatum ad sic contrahendum, quod in notitiam contrahentis perueniret. Et *D. Hodiern.* scripsit in causa propria, in casu, quo ipse fecit apocam banci ad beneficium Ill. Ducissæ Castri pro duc. 4000. vinculatis pro illis soluendis Serenissimo Magno Duci Herruriæ, pro causa in apoca contenta, & in fine apocæ dixit: *E detto pagamento lo fò in nome, e de propry denari del Signor Marchese del Vasto, e sono li stessi promessi pagare fi à vn mese, tum subscriptione: Gio: Battista Hodierna.* Et latissime *d. contr. 39.* fundat ipsum fuisse obligatum tanquam procuratorem dicti Marchionis Vasti, ex illis verbis. *Et detto pagamento, &c.* & ex quo in Instrumento præcedēti apparebat, promissionem dictæ, & alterius quantitatis, fuisse promissam procuratorio nomine, & constabat creditori, ipsum in illo negotio non interuenire, nisi, vt procuratorē; Cōtra ipsum scripsit *D. Rocc. resp. 11. lib. 1.* vbi dicit obtinuisse, sed non fuisse decisum causam dicit *D. Hodiern. in d. controu. 39.* Secus esset, si quis, quamuis haberet mandatum, non contraxit nomine procuratorio, nam tunc de proprio tenetur, *Nos sup. q. 10. nu. 67. Mangil. d. qu. 186. num. 8. Baron. effect. 26. nu. 10.*

Idem est si simpliciter aliquid confiteatur, vt in estipola, nec ad aliquid se obligauit, *Hermosill. sup. nu. 14. & 24.* Nisi de receptione solum constet, ex ipsius confessione, nec probet pecuniam in rem domini versas fuisse *nu. 30.*

497 Omnia quæ diximus procedunt respectu contrahentis, & procuratoris, sed quod Dominus sit obligatus in beneficium tertij contrahentis, si præcedat mandatum in persona Procuratoris, licet ipse procurator, Procuratorio nomine non expresse contraxerit, *Reg. Reuert. dec. 176.* vbi *R. Marinis* alios refert in casu, quo Caius dedit mandatum Titio conducendi à Regia Curia Dohanam, qui Titius conduxit nulla facta mentione de mandato, & refert de- ... Caium teneri in beneficium Fisci ad soluendum pretium conductionis, nam procurator, qui mandatum suscepit videtur gerere actū nomine mandantis, quamuis simpliciter actū gerat, *R. Reuert.* vbi *Marin. dec. 497. Rocc. resp. 19. nu. 4. seqq. lib. 2. Idem R. Marin. cap. 293. lib. 1. Nognerol. alleg. 20. num. 33. seqq. Barbos. in repert. verb. procurator, Nos d. cons. 29. nu. 22.*

Secus si haberet mandatum generale, nam tunc in dubio videtur actum gerere nomine proprio, post *Mascard. de probat. conclus. 1239. num. 15. Marin. d. obs. 497. in fine, Rodriq. de ann. reddit. lib. 3. q. 11. nu. 80. seqq. Menoch. lib. 3. præs. 39. nu. 18. 22. Pichard. Instit. per quas person. nob. acquir. nu. 7. 17. 19. Hermosill. gl. 5. l. 48. p. 5. tit. 5. nu. 11. 12. 16. fol. 672.*

Et respectu mandantis idem procedit, nam quamuis procurator nomine proprio rem emat, ad quam emendam habebat mandatum, tenetur tamen illam rem emptam tradere ipsi Domino constituenti: *Ludouic. com. conclus. tit. de proc. res. 2. Marin. ad Reuert. dec. 176. Hodiern. ad Surd. dec. 304. Borrell. in summa tom. 1. tit. 66. nu. 413. Idem Marin. cap. 293. nu. 5. lib. 1. D. Staiban. obs. 87. nu. 6. 7. Capyc. Latro consult. 21. Rocc. d. resp. 19. nu. 6. lib. 2. ex Menoch. lib. 4. præs. 46. nu. 8. Cald. de empt. c. 7. nu. 8.* quid dicat *R. Marin. ad Reuert. dec. 497. nu. 2.*

Etiam si mandatum multo tempore præcessert contractum emptionis, nam non præsumitur mutatio voluntatis, *Hodiern. sup.* licet *R. Marinus in obs. ad dec. 497.* immemor illorum, quæ dixerat *d. obs. 176.* contrarium esse verius dicat, & sic consuluisse in quadam Aduocatorum Sessione, fisus doctrinæ *Menoch. præs. 49. nu. 18.* quem impugnauit *d. obs. 176.* tanquam locutum incidenter.

498 Et cum quis habuit speciale mandatum ad emendum certum fundum, & si simpliciter pecunia sua emat, censetur emisse nomine Procuratorio, & rem cum fructibus debere restituere *DD. in l. 4. §. si ab ignoto, ff. de manumiss. Surd. dec. 325. n. 8. Ricc. dec. Archiep. p. 2. dec. 139. Bertazol. de cl. us. cl. 5. gl. 1. nu. 1. Nognerol. alleg. 20. nu. 35. & seqq. Menoch. præs. 49. lib. 3. num. 1. Cald. de empt. c. 7. nu. 11. seqq. Hermosill. sup. nu. 9. R. Capyc. Latro consult. 21. nu. 14. seqq. Delbene de parlam. dub. 37. num. 48. 51.* Secus si vendens voluit vendere solum mandatario, *Hermosill. nu. 13. & seqq.* Vel si emisset pacto, vt die præfixo tradetur pretium, & post multum tempus offeratur *num. 18.* Tenetur rem domino cum fructibus restituere, oblato pretio, & si proprio, & procuratorio nomine emat *nu. 7. 8. fol. 678. Salgad. p. 2. c. 23. nu. 31. 50. 51.*

499 Quæ omnia procedunt inter mandantem, & mandatarium, non vero inter procuratorē, & ementem, cui procurator se obligauit, *Cald. cap. 7. num. 24. Mantica de tacit. lib. 7. tit. 18.* Et *Monter. dec. 14. Claper. dec. 39. nu. 2. p. 2.* dicunt: vendentem simpliciter rem, mentione non facta mandati, obligari emptori, & teneri de euictione, *Fachin. cons. 6. lib. 1. Hermosill. sup. num. 9.*

Alij

500 Alij dicunt: ementem nomine proprio, licet ad illam rem emendam haberet speciale mandatum, sibi acquiri, *l. res ex mandato, ff. de acquir. rer. domin.* & ibi *gl. & DD. Cald. d. c. 7. nu. 27. Barbos. in rubr. ff. solut. matrim. 3. p. nu. 82. Gratian. cap. 207. nu. 5. R. Marinis ad Reuert. dec. 497. num. 2.* vbi dicit non posse cogi rem emptam restituere mandanti, quod non credimus verum *Nos sup. nu. 467.*

501 Sed inter casum, quo quis habens generale mandatum, & simpliciter emisset non facta mentione mandati, & intelligatur nomine proprio emissa, differentia est: quia in hac actione mandati procurator compellitur ad cedendum iura sua, soluto ei prius pretio, & interim procurator suos fructus faciat, quasi ex re sua perceptos, *Mantica lib. 7. tit. 19. nu. 6. Cald. sup. num. 27. Gratian. sup.* Si vero nomine domini emat, licet ex pecunia sua, fructus tenetur restituere absque vlla compensatione usurarum pretii. Nisi forsan interpellatus, vt pretium solueret non soluit, seu ratione damni, seu lucri, *Conar. lib. 3. var. cap. 4. nu. 7. Cald. num. 26. 28. Hermosill. gl. 5. l. 48. tit. 5. p. 5. n. 15.*

502 Sed in casu primæ limitationis non tenetur procurator ratione mandati tradere rem, & cedere iura mandati; Item quando venditor noluit rem mandanti uendere, sed procuratori, quia tunc non fallit fidem mandantis, nec de ipso dominus potest conqueri, *l. qui mihi. ff. de donat. Cald. sup. n. 17.*

503 Et vbi emit domini nomine non liberatur a traditione rei, si habeat facultatem rei tradendæ, quia præcisè ad id cogi potest, *Gratian. cap. 160. n. 2. 3. & dec. 190. n. 11. Cald. sup. nu. 26. Hermosill. sup. n. 16. 17.*

504 Si verò mandatarius emisset rem cum pacto, vt die præfixa pretium redderetur sibi cū vsuris, & post multum tempus offerat, namque tunc non tenetur cedere, si proprio nomine emit, sed potest pro se fundum retinere, *Gratian. d. c. 207.* Vbi ampliat etsi nihil mandatario interesset, & id, quod eius interest offerat restituere, & *n. 30.* Idem tradit idem *Gratian.* Si nomine Titij ignorantis emerit, & posse illud retinere, ex *l. mandati, & gl. verb. tradita, C. si quis alteri, vel sibi.* Et idem tradit, si conuentum sit, vt emeres domum vicini, & cederes mihi partem aliquam.

505 Alij dicunt: Ementem rem nomine mandantis teneri eum ei, cum fructus restituere sibi oblato pretio, quia statim in eum fuit dominium, & possessio translata est, *Hermosill. gl. 5. l. 48. tit. 1. p. 1. nu. 7. Gratian. cap. 506. num. 24. Cald. de empt. cap. 7. nu. 27. Fab. in C. lib. 4. tit. 34. def. 10.*

Sic procurator si fecit emptionem nomine Domini, Dominus ei tenetur stare, nec potest reuocare consensum, *Hermosill. gl. 5. l. 32. tit. 5. nu. 5.* Et tenetur rem Domino restituere cum fructibus oblato pretio, & si proprio, & procuratorio nomine emat, *num. 78. fol. 678.*

Nisi inter contrahentes declaretur, quod contractus nomine proprio, non procuratorio erat celebrandus, *ibid.* Et si mandatum inferatur contractui, res cum fructibus est restituenda, *nu. 9.*

Et *D. Gallus in vtilissimo Tract. de fructibus, disp. 23. art. 3. num. 33. & seqq.* Tractat articulum. An emens rem aliquam nomine alterius de propria pecunia teneatur pretium soluere cum vsuris. Et dicit esse duas inspectiones, primam, an ille, qui emit teneatur fructus præstare. 2. an ille, cuius nomine facta est emptio teneatur ad vsuras. Quo ad primam distinguit tres casus. Primus quandò aliquis de mandato, & nomine alterius emit, & hoc casu fructus dicit spectare ad illum, cuius nomine facta est emptio, nam dominium, & possessio ei acquiritur, *Rota post Cenc. dec. 160. nu. 1.* 2. Quando præcedente mandato de emendo pro alio, proprio nomine emit, & tunc quia dominium non quæritur mandanti sine cessione, nec ipse qui emit tenetur cedere, quousque soluetur sibi pretium, ideò fructus facit interim suos. 3. Quando nullo præcedente mandato emit quis nomine alterius, & tunc fructus pariter pertinent ad illum, qui emit, quia dominium alteri non quæritur sine ratificatione, *Cenc. d. dec. 160. n. 3. Surd. dec. 325. num. 4.* Et interim dominium est penes ementem, licet reuocabiliter. *Magon. dec. Flor. 37. num. 16. Cenc. sup. num. 6.* Intantum, vt si ille, cuius nomine facta est emptio velit ratum habere, res remanet ementi, *Surd. dec. 226. num. 12.* Nec ratificatio retrotrahitur, quo ad fructus, ne ille cum aliena iactura locupletetur, *Cenc. sup. nu. 7.*

Sed in contrarium facit, quod voluit, *Surd. dec. 182. nu. 18. dec. 226. num. 1.* Quod facta emptione pro persona nominanda, secuta postea nominatione personæ, ac illius ratificatione, dominium illi acquiritur, nec aliquo tempore dicitur fuisse apud nominantē, & vnicus est contractus, ita vt fructus ad eum pertinere debent *Gabr. de v rb. oblig. conclus. 2. nu. 2.* Sed ipse *Gallus ibid.* dicit: fructus ad ementem pertinere, cum suos interim faciat.

Quo ad alteram inspectionem, an ille, cuius nomine facta est emptio, sicut tenetur ad pretium præstandum, tenetur ad vsuras etiam. Prima opinio est negatiua, *Sim. Pratis consi. 34. num. 3. Conar. var. lib. 3. cap. 4. num. 7. vers. 19. Gherard. sing. 31. Ferat. caut. 54.*

Sed contra, quod imò is, pro quo facta est emptio teneatur pretium cum vsuris refundere, *Copus de fructibus lib. 3. tit. 5. cap. 1. num. 3. Lup. de vsuris ad l. cur abit nu. 111.* Prima opinio *D. Gallo sup.* videtur iura, nihilominus dicit posse substineri ex eo, quia, qui erogauit pretium censetur illud mutuare Amico, ideò non potest quicquam ex mutuo consequi, citra labem vsurarum. *cap. consuestus de vsuris*, & *ibidem* alias ponit rationes. Sed *num. 35.* dicit

ipsemet Gallus quod si quis velit tenere aliam opinionem, vti magis æquam, & naturæ consonam, quæ abhorret locupletationem cum aliena iactura, declarat, quia si procurator hoc faceret, aliud esset, nam per actionem mandati posset Interesse recuperare, *l.22.§.si mihi, ff.mãdat.* Maximè si pecuniam sub vsuris accepit, nã ad illas idemmet Dominus tenetur, *Affl.dec.91* Quod procedere debet, etiam in simplici negotiorum gestore, *l.20. §.non tantum, ff.de negot.gest.* Declarat 2. quia post moram sine dubio tenetur ipsi expennenti ad omne interesse, *Couar.var.d.l.3.cap 4.nu.7.vers.16.in fine.*

*Et idem *Gallus disp.35.num.* 18. disputat articulum, si procurator de propria pecunia emat fundum, nomine domini, & ex illo fructus percipiat, qui ascendunt ad pretium, quod illos in sortem non debent imputare, vbi impugnat *Thom.Ferat.caut.12.* contra tenentem, & ipse *Gallus* postea reliquit cogitandum, opinionis *Galli sunt Crem.sing.268.Rodriq.de ann.reddit.lib.3.qu.11.nu.74.seqq.Couar.lib.3. var.cap.4. nu.7. Maur.de solut.c.7.nu.44.Gusm.de euict.qu.22.nu.54.Baron.de effect.min.ætat.effect.26.nu.18.*

505 Alij dicunt: Rem emptam pro alio de pecunijs ementis proprio nomine non quæritur dominium ei, pro quo emit, sed acquiri ipsi contrahenti, *Gratian.discept.160. nu.5.& seqq. Rota dec.262.p.1. diuers.Tusc.lit.O. conclus.406. nu.1.Castrac.de Societ.offic.c.8.num.28. Rocc.resp.29.num.1.lib.2.Serafin.dec.1303. Dec.cons.543. seu 544.nu.15.seqq. Noguerol.alleg.20. nu.103. Vela dissert.38.nu.90.Cenc.de censib.q.95. nu.11. 109.& à nu.46. Hermosill.l.48.tit.5. par.5 gl.5. nu.12.seqq. Muta dec.81.à nu.16. Antun.de donat.Reg.lib.3.c.13.nu.116.*

507 Secus si traditio rei sit facta ei, cuius nomine facta fuit emptio, *Noguerol.alleg.20.num.21. & seqq.*

508 Vel si emptio sit facta post mandatum de emendo, quamuis non constet mandatum pecuniam dedisse, *Mascard.conclus.612.nu.4.Cald.de empt.cap.20.nu.17.Noguerol.sup. nu.70.* Imò etiam si facta sit emptio cum pecunia ipsius procuratoris, *Rocc.resp.19.nu.5.lib.2.*

509 Verum Acceptans mandatum ad emendum fundum, quamuis emat nomine proprio, & possessionem adipiscatur, nudum tantum nomen habere censetur, non tamen dominiũ, *Menoch.lib.3.qu.48.nu.8. Hermosill.sup.num.9. Rocc.resp.19.lib.2.Noguerol.sup.n.20.* post alios *Luca ad Gratian.cap.160.nu.5. Borrell.in summa dec.tit.de proc.nu.412.*

510 Nam tenetur rem illam tradere domino mandãti, *Antun.sup.* alias tenetur actione mandati, crimine stellionatus, & de fide rupta, *Scac.de camb.§.2.gl.5.nu.380.381.Rote.de mandat.nu.33.Morou.de fide, & tregua qu.17.num.3. Tract.diuers.Salgad.labyr.p.2. cap.20.nu.17.seqq. Surd.dec.304.* vbi Addit. *Antun. de donat.lib 1. p.3.cap.13.nu.1:6. Noguerol. alleg.20. num.33. seqq. Ansald.de commerc. disc.93.nu.10. Sabell.§. procurator.nu.16. Vela differt.38. nu.51.& seqq. Hermosill.gl.5.l.48.tit.5.p.5.num.7.& seqq. Reg. Marin.lib.1.cap.293.nu.5.* & ibi etiam *Luca. Del bene de parlament.dub.17. num.7.8.* Rocc.*d.resp.19.lib.2.*

511 Et si mandatum sit generale ad emendum nomine mandantis, si non specificetur quid, neq; a quo emendum sit, procurator autem sibi rem emerit, non expresso mandato, nec nomine mandantis, tunc in dubio præsumitur tanquam procuratorem actum fecisse, *Menoch.præs.49 Surd.dec.325.Gratian.cap.401. num.42. Noguerol.sup.nu.33.D.Vela sup.Marin.sup.* licet contradicat, post alios *Hodiern.ad Surd.dec.304. Nos sup.hic nu.490.*

512 Alias res empta ex pecunia aliena acquiritur ementi, *Menoch.lib.3.præs.51.nu.43. Casal.cons.645.nu.28.seqq. num.64. vol.5. Marta vot.127.nu.3.4.Trentacinq.var. lib.3. de empt.res.1. Serafin.dec.540.979.Costa de remed.subsid.61.nu.9.Noguerol.nu.106.Rota p.14.rec.dec.198.*

Nam Emptum ex pecunia alterius, sibi, & non domino pecuniæ queritur, quando emit non nomine domini pecuniæ, sed proprio, *l.1.3.l.multum Interest, & l.qui aliena, C.si quis alteri, vel sibi Farinac.dec.469.nu.3. dec.636.nu.3.par.3. & dec.106.num.3.p.3. Serafin.dec.540.nu.1.dec.979.nu.1.Coccin.dec.80. in diuers.nouiss. Ansald.de commerc.disc.93.nu.10. Cenc.de censib.qu.67.nu.21.seqq.* Quamuis competat domino pecuniæ actio personalis, absq; aliquo priuilegiu prælationis, *Fab.in C.lib.4.tit.34. si quis alteri defin.10. & eod. lib. tit.28. pro socio defin.5. Serafin.dec.579.nu.1. Trentacinq. lib.3.var.tit.de empt.res.15.nu.6. D.Hodiern.ad Surd.dec.15.nu.29.& seqq.* Sed quod possit cogi, hoc casu, rem emptam restituere dicit R. *Marin.ad Reuert.dec.497.nu.3.& Surd.dec.304.Borrell.in summa dec.tit.de proc.num.412.* Vbi dicit secus si pecunia propria emit.

Sic quoq; è contra, emens de propria pecunia nomine alterius, illi, cuius nomine fuit emptum, acquiritur, & non sibi, *l.1.& fin.C.si quis alteri, vel sibi, Farinac.dec.106.nu.3. in fine p.3.& dec.445.nu.1. & seqq. par.2. & dec.262. par.1.*

Si quis tam proprio suo nomine emerit, quã etiã nomine illius, cuius esset pecunia, si in ipsa traditionis clausula solius ementis mentio facta sit, tunc illi soli emptori, & non alteri acquiritur, *Fab.in C.lib.4.tit.34. Si quis alteri, vel sibi, defin.14.* Dummodo a principio non esset conuentum de emendo communi nomine, nam tunc emptum ratione conuentionis commune esset, *Guid.Papa cons.20. nu.8. Vbald.de duob.fratrib.p.4.col.2. Menoch.cons.142. nu.20. Trentacinq.var.lib.3.tit.de empt.res.1.nu.5.Surd.cons.19.nu.25.Hodiern.d.dec.15. nu.40.seqq.* vbi late de hac materia.

413 Sic emat nomine Titij, & simpliciter procuratori tradita res, non expresso nomine constituentis, mandanti dominium acquiritur, dum tamen

tamen traditio incontinenti fiat, *Noguerol.d. alleg.20.nu.42.seqq.Vela differt.38. nu.89.Cenc. Hermosill.Mata sup.*

514 Exigens post mandatum, censetur exigisse ex mandato, *Rota Gen.dec.147. nu.9. Menoch.de arb.tr.lib.2.c.42.nu.vlt. D.Vela sup.* vbi *num.53.* dicit: Procuratorem simulatè ementem sibi, in animo tamen gerenti mandanti acquirere, & causam possessionis non mutare dum illius esse declarat.

515 Mandatarius obligatus remanet, non autē principalis, quoties Tertius contraxit intuitu dumtaxat ipsius mandatarij, licet habentis mandatum generale ad contrahendum, *Ansald.de commerc.disc.30.nu.31.Pereira de empt.cap.7.nu.24.Sanfel.dec.182.Rocc.resp.11.nu.7.8.lib.1.Hodiern.contr.39.nu.29.Hermosill.sup. nu.10.* Mangil.d.q.186.nu.6.

516 Præsertim quando in contractu nulla fuit facta mentio de mandato, *Ansald.d.disc.30.nu.32.Cyriac.contr.488. Vela differt.38.nu.15. Hodiern.contr.39.nu.29. Capyc. Latr.conf.21.nu.14. seqq. Luca ad Grattan.discept.500 num.14. Rocc. resp.21.nu.13.seqq.lib.1. Hermosilla sup.num.11. 27.* sed hoc casu dixtinguit *Mangil. sup.num.8.* Aut is contrahit super re domini, & dominus tenetur, aut super re sua, & ipsa tenetur, aut super rem communem, & ambo tenentur.

Vel si aliquid ex contractu procuratoris acquiritur puta actio directa, vel pretium rei vēditæ: *Hermosill.sup.num.13.* Vel si actum fecit, quod soli procuratori conuenit *num.15.* Vel si quis mutuet ei pecunias, & ab eo stipuletur, *nu.16.17.23.* Si procurator contrahat procuratorio nomine, & domini, sed in obligatione dicat, quod promittit pro se, & vt supra procuratorio nomine *nu.18.* licet contra dicat *Thes. lib.3.q.27.nu.8.* Item si procurator ad faciendū mutuum sub vsuris in absentia Domini recipit pignora, & non dum illa Domino tradidit *nu.20.* latè *Mangil. de euict. qu.186.& 187.* Vel si mutuauit procuratori pecuniam, & illam numerauit, per quam obligauit Dominum, sed vltrà processit stipulando à procuratore, nam tunc obligatur etiam procurator, *Mangil.d.qu.186.num.14.* licet contra, & benedicat *num.15. & seqq.*

Quando procurator, Tutor, aut Curator, tā proprio, quam appellatiuo, hoc est procuratorio, tutorio, vel Curatorio nomine promisit, quo casu si nomen proprium præcessit in obligatione, procurator, Curator, seu tutor indubiè suo quoq; nomine tenetur, *Bart. in l. cum post mortem §.quidam, ff.de admin.tutor. Boer.dec.273 nu.5.* Vbi verò præcessit in obligatione, nomē proprium, in dubio secundum *Bar.sup.* non tenetur; Cæterum si adsint coniecturæ, ex quibus aliud præsumatur de Intentione contrahentium, tunc considerandum num est nomen appellatiuum, quamuis præcesserit, *Soccin.in l.qui habebat, ff.de reb.dub.* Sed contra in hac secunda specie tenet *Boer.d.dec.273.num.3.* quod

vbi apparet de Intentione contrahentium constituenda non est differentia, an nomen in stipulatione præcedat, siue subsequatur, sed in eo, quod procurator fidem suam adstrinxit, *Mangil.de euict. qu.183.* De omnibus his casibus positis à *nu.486.* disputant *Soccin. conf.154. vol.2. Guttier.de tut.p.2. c.13.num.17. & seqq. Roccus de mandat. not.97.num.234.& seqq. Hermosill.in l.7.gl 4.tit.1.p.5. Magon.dec. Luc.25.nu.52.Fab.in C.lib.5. tit.23. defin.5. Fontanell.de pactis cl.6.p.2.num.22.33. Gusm.de euict.qu.53. num.13.*

517 Diximus *sup.* solutionem faciens nomine alterius, præsumi habere mandatum ab illo. Sed quæstio est de cuius pecunia fuisse factam solutionem, mandantis, vel soluentis. Emptū, in dubio præsumitur de propria, & non de aliena pecunia, *Rota dec.220.nu.4.p.1.dec.569. nu.2.p.4.dec.286.nu.3.p.5. rec. Rota* post *Escob. de ratiocin.dec.31.nu.10.& dec.32.nu.16.* & nomine proprio, *ibid.* etiam si communi nomine emptum sit, *Mantica de tacit.lib.4. tit 22.nu.17. Canaler.dec.121.nu.1 Farinac. dec.344. nu.5.in posth.tom.2.Cald.de empt.cap.20.nu.13. Gratian. dec.190.nu.2.5.6.D.Hodiern.ad Surd.dec.15.nu. 3. & seqq.* Quamuis præcedat mandatum ad emendum, nam si procurator emat nomine suo, & mandantis, adhuc censetur de pecunia ipsius procuratoris, & non mandantis res empta, quamuis re vera mandantis essent nummi, *Corn.conf.6.nu.7.8.lib.2.Mascard. concl.612. num.5.*

Siue coniunctæ personæ, siue extraneo res acquirenda esset, cum in vtroq; casu de pecunia ementis emptum præsumatur contra *Roman. conf.3.* firmat *Crauet.conf.129.nu.4. Trentacinq. var.t.t.de empt.res.2. nu.2.* vbi respondet *textui l.si.C.de pignor.* allato per *Rom. d. conf.3.D. Hodiern.ad Surd.d.dec.15.* vbi omnia, quando ex pecunia propria, vel alterius.

Et distinctio est, Vt in eo, qui non est administrator bonorum illius, pro quo soluit, præsumitur facta de pecunia ipsius soluentis: *Mascard.concl.611.1159.1319. 1327. num.7. Barz. dec.66.num.6. Menoch.lib.3. præf.46. Tusc.lit.S. conclus.337. Barbos.axiom.210.num.6. Canaler. dec.460. Manr.de solut.cap.19. Gratian cap.224. nu.21.c.750.nu.7.seqq.c.962.nu.40.seqq. Vrseol. consult.49.nu.14.fere.Rota p.17.rec.dec.204. nu. 10.seqq.p.18.dec.579.Sabell.§.pecunia nu.4.§.solutio nu.45.46.*

In eo, qui administrat bona alterius, præsumitur facta solutio de bonis administratis, *Dec. conf.99. Crauet.conf.129. num.3. Corn.conf.103. Mascard.conclus.55. Menoch.de præs. lib.3.præs. 143.nu.14. Manr.de solution. cap.79.nu.3.* licet contra dicat *cap.19.nu.6.& 13. Tusc.lit.S.conclus.337.Surd.de alim.q.8.num.51.tit.6. Not.a conf 358.num.2.vol.2. Rot.Ian.dec. 10.nu.7.dec. 127.nu.7.dec.154.nu.9.*

Sed primus casus declaratur, vt si creditor, cui soluitur, fateatur simpliciter recepisse à sol-

uente,& procedit,quod dictum est. Aut vero confessio creditoris, cui soluitur in apoca de recepto concipitur in persona ipsiusmet debitoris,facta solum mentione personæ soluentis, vt nudi ministri illius solutionis,veluti si dicat: *me recepisse à Titio per manum Sey*, & isto casu præsumitur facta solutio de pecunia Titij debitoris,quamuis Scius soluerit,quia dicitur hoc casu nudum tantum ministerium adhibuisse, *Magon.dec.Flor.43.nu.14. Fontanell.de pactis cl. 4.gl.8.p.13.nu.44.*

Secundus casus etiam duplici modo temperatur, Aut debitor,cuius nomine soluitur per administratorem, habet in ære in rebus, vt ab eis sumi possit coniectura, administratorem verisimiliter de eis soluisse, & tunc bene currit præsumptio, & coniectura fuisse solutum de bonis debitoris, Aut administrator ex eis tantã summam exoluere non potuit, quia deductis expensis, & alijs necessarijs pro debitore faciẽdis, non remaneret de quibus soluendum, & tunc clara coniectura est fuisse solutum de bonis administratoris; & sic expectandus exitus redditionis computorum, *Guttier.de intel.p.3. c.1.9. Menoch.de arbitr.cas 202. Rota Gen.dec.59 nu.2.dec.80.nu.3.dec.81. nu.2.dec.112. nu.2.dec. 116.nu.1.dec. 126.num.9.dec.151. nu.3.dec.167. nu.5.dec.179.nu.3.dec.203.num.1. Maur.sup. d. cap.79.Gratian. discept.204. Rota p.13. rec.dec, 71.nu.10.0,14.dec.427.n.5.*

Quod procedit etiam in hærede administratoris, *Dec.conf.10. Botr.dec.59. Verall.dec.157. p 2.Fran.Marc.dec.400, vol.1. Alderis.de symbol.contract.tit.3.c.7.nu.27.& seqq.*

518 Ex contractu per procuratorem nostrum celebrato, ex illo nulla nobis actio quæritur, *Capon.de pactis q.41.à nu.55* neq;ipsi procuratori,si contractus verba dirigantur ad dominũ, veluti si quis procuratori meo promittat centum mihi daturum,vel soluturum, *gl.in l.1.ff. de stipul.seruor. Ant.Gomez var.tom.2,c.11.num. 10. Donell.in l.1. C, per quas personas à num.19. Osuald. ad Donell. lib.12. comment. cap. 17. 18. Olea de cess.iur.tit.4.q.9.nu.4.Nos ad Rouit.cons. 9.lib.3.nu.16.*

519 Secus si verba contractus in personam ipsius met procuratoris concipiantur, quia quis dare,vel soluere promisit procuratori,nomine Domini, licet eo casu neque vtilis, neq; directa actio competat Domino, ea tamen procuratori acquiritur, quam rursus domino cedere tenetur, ad quod compelli poterit, vt vnum, & alterum probat *l.1.& 2. C. per quas person.* vbi *Gothofred.l.1. §.si te rogauero ff.deposit.l.idem 10.§.si mandauero, l.qui mandatum 43. ff.mandat.l.possessio, §.& si possessio, ff.de acquir. poss.l.2. C.si certum petat. D. Schettin. in enodat. ad l.3.C.de nouat.c.2.n.2. Ant.Fab.lib.12.coniec. c.4.Cap.Tholos.* vbi *Addit.dec.119.nu.3.& 152. Parlador.in six quincent. differ.36. nu.5. Gusm.de euict.qu.53.nu.19.seqq. Montaner.in addit.ad Oliban.de action.p.2. lib.1.cap.4.num.7. Tepat.var. sent.fol.111.tit.de proc.Nos sup.Olea de cess.iur. t.4.qu.9. num.4.* Quæ etiam in Institore, & alio administratore, & negotiorum gestore procedunt. Et vsufructuario procuratore iam ex eius natura,proprietarij. *Nos sup.num.17.& seqq. Franc.Marc dec.9. tom.1. Genua de script. priuat.lib.4.tit.de libro rat.Instit.in notabil.vers. 1.2. Acosta de priuil. credit. in præfat.ad reg.1.nu. 95.Cancer.var.2.p.cap.1. num.145.Scacc.de commerc.§.2.gl.9.nu.29.Gomez d.cap.11.nu.18.Olea sup.Nos sup.*

520 Quæ licet ita se habeant, in aliquibus tamẽ casibus ex contractu procuratoris, institoris, vel negotiorum gestoris, vtilis actio citra cessionem nobis competit. Primo quando procurator,Institor,vel negotiorum gestor,aut ab esset,vel decessisset, & aliter domino consultum esse non posset, *Add.ad Cappell.Tholos.dec.151. nu.3* Et in subsidium ex contractu procuratoris domino actionem acquiri probat *tex. in l. 18.§.fin.ff.de damn. infert.l.5. ff.de prætor. stipul. Donell.lib.12.c.17.& lib.15.cap.43. Costa de remed.subsid.remed.91.Olea sup.nu.5.*

521 Vtilis actio ex facto procuratoris, vel Institoris Domino quæritur, quando ex re Domini stipulati sunt,*l.quod procurator 68.ff.de procur. l.Iulianus 13. §.procurator, ff.de action. empti,Gomez sup.Hunn.p.4.qu.3. Tholos. d.dec. 152.* Vbi intelligit, siue procurator ex re,vel circa rem, vel supra rem domini contraxisset *Donell.d.cap.17.43.Cyriac.contr.338.à num.10. Olea nu.6.*

522 Ex contractu procuratoris vtilis actio cõpetit Domino, quando eo præsente procurator stipulatur,*l.si procuratoribus, ff.de verb.obligat.Donell.d.cap.17.43.Fab.lib.12.coniect.cap.4.* quia dominus præsens est, & consensit, quod ad modo stipulatus videtur, *Pac.cent.2.qu.35. Olea sup.nu.24.*

523 Stipulatio Iudicialis per procuratorem facta Domino sine cessione acquirit.*l.in causæ.§. fin.ff.de procur.cum l.seq. Guttier. de Iuram.conf. p.1.c.68.nu.2.Serafin.de priuil.Iuram. priuil.25. nu.6.Mier.p.1.q.36. nu.20. Cancer.p.3. var.c.7. nu.2.& 5.Olea nu.25.*

524 Verum procurator militis, vel Ecclesiæ, acquirit domino sine cessione actionum, vtilẽ actionem,*l.si pecuniam,*vbi *Gottofred. ff.si certũ pet.*vbi *Bald.Velasc.de priuil. paup.q.8. nu.258. 259.Surd.de alim.tit.8.priuil.73. Acac.de priuil. milit.lib.2.priuil.6.*

525 Sicut ex contractu Tutoris, vel Curatoris vtilis actio pupillo competit *d.l.si pecuniam,& l.eum,qui §.penult.ff.de constit.pec.Donell.cap.13. Ant.Fab.de tut.princ.6. illat.33.* post alios *Olea sup.nu.27.*vbi *nu.28.& seqq.* probat quando ex obligatione inter alios, ad nostrum commodũ inita agere possimus, & quando ex facto tertij nobis paretur actio citrà cessionem.

Procurator meus si de mandato meo vendat tibi rem meam, acquiritur mihi vtilis actio ad pretium sine cessione, *l.Iulianus, §.si procurator*

rator ff. de action. empt. l. quod procurator ex re, ff. de proc. Sed directa mihi non acquiritur fine cessione, l. possessio, ff. de acqui. poss. Quibus positis. Re tibi vendita, & tradita conueni tecum, vt discedatur à venditione, & quod restituas ré eidem procuratori, si procurator postea agat ad pretium actione directa possit illum repellere ratione pacti mecum initi, ex l. si cum emptore, §. sed si inter dominium, ff. de pactis. Nam ego effectus sum principalis dominus postquã vtilitas contractus ad me erat peruentura, Castr. in d. §. sed si inter dominum n. 1.

Sed quid si talis erat contractus factus à Procuratore, ex quo non erat mihi acquisita vtilis actio ante cessionem, vtrum possim illud debitum remittere inuito procuratore? & licet possit dici non, nam nullam actionem habet, sed in contrarium facit, quod postquam actio erat mihi cedenda, & poteram ad hoc procuratorem compellere, consequenter valerem de illa actione facere quidquid mihi placeret, l. item, §. si tui, ff. mandati. Et ideo possum debitum remittere sicut, & procuratorem compellere ad remittendum, ex l. apud Celsum, §. mandati, ff. de doli except. l. mulier. bona, §. fin. ff. de Iure dot. Verum ille tex. loquitur quando habebã vtilem sine cessione. Quod modificatur rebus sic stantibus, & causa integra, sed vbi noua superueniat causa post ius quæsitum conuentione procuratoris constituentis, non videtur procedere, quia tale ius quæsitum potest procurator auferre ipsi Domino, ea ratione quia maiores debet esse vires in auferendo ius quæsitum alteri ex meo facto, quam auferendo ab alio quod per se factum est, l. si filius, §. erit, ff. de leg. 2. Sed procurator ex noua causa superueniente poterit immutare, quod sua ope factum est, Roman. cons. 94. Luca in labyr. Cess. iur. & act. via 103.

526 Procurator, qui cæpit agere procuratorio nomine, si in sequentibus actibus non repetit illa verba: procuratorio nomine, adhuc illa qualitas semper repetita censetur, & contractus censetur eodem modo qualificatus, Mascard. conclus. 1239. Menoch. de arbitr. cas. 420. lib. 2. Rota Gen. dec. 6. n. 2. dec. 197. nu. 9. dec. 198. Rocc. de mandat. num. 221. & seqq. Golin. de Proc. p. 2. c. 5. nu. 210. Serafin. dec. 598. n. 5.

527 Emens nomine mandantis, tenetur rem domino tradere, imò statim dominium illi est acquisitum, ut diximus sup. nu. 505 & seqq. quàuis proprio, & procuratorio nomine emat, Mascard. conclus. 1254. num. 19. Tiraq. de retract. lign. g. §. 10. gl. vnic. Lodouic. conclu. 46. ampl. 11. Cald. de empt. c. 7. nu. 21. 22.

528 Vbi declarat, nisi inter contrahentes declaretur, ut nomine proprio, & non procuratorio contractus erat celebrandus. Idem dicendum ex ipso, si mandati mentio inferatur contractui nu. 17. 19. ex l. 4. ff. de solut. Menoch. lib. 3. præs. 49. Golin. de proc. p. 5. cap. 1. Vela different. 38. Cyriac. contr. 452.

529 Et procurator, & quiuis administrator, si de pecunia Domini negotietur, non sibi acquirit, & tenetur ad interesse, si erant, cum illa, emenda prædia pro Domino, Sabell. §. tutor nu. 36. Gratian. cap. 240. num. 26. & seqq. Tusc. lit. S. conclus. 30r. Leotard. de vsuris q. 33. Stab. de interesse lib. 2 tit. 13. q. vnic.

530 Tenetur dare lucrum Domino, deducta sua industria, Manriq. qq. Vicar. p. 2. qu. 87. Diana p. 1. tract. 8. tract. 13. res. 65. in fine.

Et tenetur Inuestire pecunias pro Domino, Rota p. 14. dec. 204. nu. 6. & seqq. alias tenetur ad interesse, etiam interesse, si exigat fortem cum fructibus, & non inuestiat, Card. de Luc. de dote disc. 121. nu. 3. disc. 123. n. 14. Alfald. de commerc. disc. 62. nu. 9. licet contra de interesse interesse, Cyriac. contr. 540. nu. 15. Secus si inuestiat sine dolo nu. 8. Et ad maius interesse tenetur si illas conuertat in usum proprium, Ansald. num. 64. Vel tenetur illas Domino mandãti restituere, Card. de Luca de credit. disc. 130. n. 3.

531 Et tutor acquirens cum bonis pupilli, ipsi pupillo, & non sibi acquirit, licet proprio nomine contraxerit, l. Lucius 47. §. tutorem, ff. de admin. tut. Larrea dec. 92. num. 9. & seqq. Bich. dec. 574. nu. 3.

532 Is qui habet mandatum ad obligandum aliquem, non requiritur, quod specificè contrahat procuratorio nomine, & quod eius expendat nomen, sed sufficit si fiat contractus sub expressione nominis proprij, si tamen interuentre contractus causam eiusdem exprimat, quæ respicit ipsum nominantem, quia per expressionem causæ contractus recipit influxum ab eadem causa expressa, & causatur ad illum, ad quem causa exprimitur. Maxime si contrahens habeat notitiam contractus, Alex. cons. 40. nu. 5. vol. 1. Rouit. cons. 44. nu. 1. vol. 2. Alderis. de symbol. contract. tit. 3. c. 7. nu. 44 45. Diximus nu. 486. & seqq. Hermosill. sup. & gl. 1. l. 32. d. n. 49. ad 55. fol. 574.

An teneatur de proprio ad solutionem emolumentorum Notarij, Card. de Luca relat. Cur. disc. 47. n. 13. de Iudic. disc. 6. nu. 20.

533 Procurator ad exigendum potest exigere anticipatè, & debitor liberatur, l. quod in diem ff. de solut. Gratian. cap. 123. nu. 33. cap. 505. n. 30. 31. ubi Luca, Mugnoz. de ratiocin. c. 23. nu. 51. & seqq. Pascal. de vir. patr. potest. par. 1. c. 2. num. 22. Amst. res. 29. nu. 12. Auendan. de metu lib. 2. c. 26.

534 nu. 39. Ansald. de commerc. disc. 79. nu. 22. Rota Gen. dec. 2. nu. 33. 35. licèt Merenda contr. 26. nu. 10. lib. 24 improbat Grattan.

535 Alij distingunt, ut tunc liberet quando mandatum est cum libera, uel Al ordine di S. P. Mugnoz sup. Luca ad Gollu. de proc. par. 5. cap. 5. num. 12.

536 Sed in distinctè esse veram primam conclusionem dicit Cauall. q. 790. num. 43. seqq. ubi muratur de Mugnoz Rota dec. 374. num. 32 seqq. p. 5. rec. Ansald. d. disc. 79. n. 24.

537 Sed posita conclusio limitatur quãdo fraus pro-

probaretur, *Caual.sup.nu.64. Rota post Cenc.de censib. dec.*190. Sic.*Rota dec.*374.*nu.*33. *& seqq. p.*5.*rec.*

538 Sic in casu,quo quis habebat potestatem exigendi fructus maturandos à certo Arrendamento, illos cessit maturandos per aliquod tempus,recepta pecunia,& valore illorum, sed illam non conuersit in vsum Domini, sed suā, vel alterius,fuit decisum per S.C.anno 1679.talem cessionem inualidam, *Nos de nullit.Iudic. rubr.*11.*q.*25.*nu.*22.*& seqq.& propriè nu.*25.

539 Sed si ante aduentum diei solutionis maturatæ procurator reuocetur, dominus non tenetur dictam solutionem admittere, *Escob.de ratiocin.cap.*23.*à nu.*50.*ad fin.*

540 Soluens anticipatè non habet regressum contra mandantem,nisi à die, quo solutio illi demandata fuerat, *Ansald.de commerc. disc.*79. *nu.*15. Sic potest quis antè diem acceptare litteras cambij,& habere obligatum scribentem aduenlente die in litteris designato, absque eo quod post huiusmodi acceptationem, licet anticipatam, valeat scribens reuocare mandatū, D.*Spada conf.*162.*lib.*3. *D.Ansald.num.*16. vbi declarat.

Et regula est indubitata, quod solutio anticipata, & extra ordinem,non liberat soluentē, si ex ea Tertio præiudicium inferatur, *D.Salgad.labyr.p.*2.*c.*29.*nu.*44. *Escob.de ratiocin.c.*23. *à nu.*50. *Lara de anniuers.& Cappell. lib.*1.*c.*9.*à nu.*49.*Grassis de except.except.*25.*num.*74.*Auendan.de metu lib.*2.*c.*26. *nu.*39. *Valenz.consf.*2.*art.* 1.*Amat.res.*29. *Giurba obs.*107.*num.*12. *Olea de cess.iur.tit.*4.*q.*1.*n.*20.

Sic debitor sub conditione apposita fauore creditoris non liberatur soluendo ante illius implementum, *l.qui Romæ*,vbi *Bart.& alij,ff.de verb. oblig.*at. *Altogra.*'*consf.*6.*n.*15.

541 Procurator vendens non potest euincere, *Gusm.de euict.q.*5.*n.*86.*Claper.dec.*39.*n.*2.*p.*1.

542 Sed procurator, qui nomine Domini rem vendidit,de euictione non tenetur, *l.pro auator l.*66.*§ fin.ff.de euict. l.Iulian.§ si procurator, ff.de act.empt.Cald.de empt.c.*31. *nu.*22. *Fab.in C.lib.* 8.*tit.*31.*defin* 6. *Guttier.de tutel.p.*1.*c.*1. *num.*21. *Boer.dec.*80. *Cabed.dec.*280.*p.*2.*nu.*5. *Rota Gen. dec.* 14.*nu.*98.*Hermosill.gl.*1*d.*32.*tit.*5.*p.*5.*n.*47. *Gu,m.sup.* Sed Mandans, *D.D.sup.Mangil.de euict.q.*187.

543 Sed si contrahat super re ad Dominum pertinente,debet contrahere nomine Domini, *Surd.consf.*19.*nu.*94.*Menoch.lib.*3.*præf.*49.*n.*16. *Rota Gen.sup. Marta vot. sen dec.* 103. *num.*17. *Gratian.cap.*104. *num.*37. vbi limitat hanc conclusionem, quando actus potest pertinere ad dominium tantùm, & ille,cum quo contrahitur scit,nam tunc non est necesse nomen domini exprimere. Idem est si contrahat procuratorio nomine, *Afft.dec.*64. *Caroc.dec.*77. *Boer.dec.* 8.30.114.*&* 173. *Cabed.dec.*280. *p.*2.*Laurent. dec.*76.*Mastrill.dec.*34 *num.*5.8. *Anna alleg.*141. *nu.*12.14.*Marta vot.pis.*193.*à num.*17. *Luca ad Marin.l b.*2.*c.*294.*Gusm.sup.nu.*86.

544 Et si mandatum habeat generale, debet mandatum inserere contractui, aut declarare, quo nomine contrahit, *Mascard.conclus.*1134.*à nu.*13.*Menoch.lib.*3.*præs.*49.*nu.*16.25. *Hermosill.sup.nu.*49.50.

545 Sed si dicat vendere præcedente mandato, aut dominum ratum habiturum, cogitur probare ratihabitionem, vel mandatum, & illud exhibere, alias de euictione contra eum emptor agere potest, *Hermosill.sup.num.*51.*& gl.*4. *nu.*3.*l.*7.*tit.*1.*R.Marin.lib.*1. *c.*294. & ibi etiam *Luca*. Tenetur,si fidem suam adstringit, *Hermosill.l.*7.*tit.*1.*n.*6.*p.*5.Diximus *sup.n.*436.

Sed si non fecit mentionem de mandato, tunc ille, cum quo contraxit potest mandatarium conuenire, *Surd.d.consf.*19.*nu.*9.*Gusm.sup. num.*87.89.*Claper.dec.*39.*num.*2.*par.*2. *Monter. dec.*14.

546 Contrahens cum procuratore, an obliget ipsum,vel Dominum,aut ambos? *R.Sanfel.dec.* 182.dixtinguit, Aut contrahitur cum procuratore sub nomine officij, & dominus tantum obligatur, quia illius contemplatione,& non propria contractū fit, *l. fin.* vbi *DD.ff.de instit. act.* Aut contrahitur non sub nomine officij, sed ipso proprio nomine agente, vel promittente,& solus ipse tenetur, cuius solius fidem creditor secutus sit, *l.cum qui C.si cert. petat. Boer.dec.*273. *Roc.us in notab.de mandat. n.*113. *post lib.*1. *Gusm. de euict.q.*53.*D.Gobius consult.* 69.*nu.*13.*seqq.Hodiern.contr.*39.*num.*27.

547 Alij dicunt,quod contractus,licet sit factus pro negotio spectante ad Dominum,censetur tamen creditorem obligasse vtrumq; *Merlin.de pignor.lib.*2.*q.*102.*n.*6.*Pereira dec.*40.

548 Plures volunt,vt procurator vendens procuratorio nomine,teneatur de euictione proprio nomine,etiam si non promiserit, ex *l.seruum Titij,ff.mandat.*& ibi *gl.Euin.consf.*94.*nu.*7. *lib.*1.*Roce.resp.*11.*nu.*5.*lib.*1.

Sed contra dicunt *Alber. in l.procurator, qui pro euictione,ff.de proc. Laderch.consf.*36. *Mang.l. de euict.q.*187.*Luca ad Gratian.cap.*385.*in appendic.* Et vbi agitur de emergenti negotij principalis, si negotium principale sit factum à procuratore,vt procuratore,etiam illud emergens censetur facere,vt procurator, *Golin.de proc.p.* 5.*c.*1.*nu.*16.

549 Procurator se obligans,nulla facta mentione officij,proprio nomine obligatur, *post Bart. Bald.Angel.& Iacob.de Butr. Roec.resp.*11. *n.*3. *Hodiern.contr.*39.*nu.*29. *Mangil.de euict.q.*106. 10. Sed quoties præcessit speciale mandatum, & contrahens cum illo, illud scit, censetur se obligare,vt procuratorem, *Surd.consf.*19.*nu.*30. *Vrsell.concl.*48.*nu.*8. *Gratian. c.*401. *nu.*42.*seqq. Hodiern.contr.*39.*num.*28. *D.Mansi consult.*11. *nu.*23.*Gob.consult.*69.*nu.*17.*Golin.p.*5.*c.*1.*n.*13.

550 Procurator,qui dixit: *Et io li pago in nome del Principale* fidem suam adstrinxit,& tenetur etiam procuratione finita, *Socein.consf.*155.*n.*6.

vol.

*vol.2. Rota Gen.dec.4.nu.9.15.Surd.dec.187.*vbi etiam *Hodieru.Pyrr.Maur.de folut.cap.2.§.1.& cap.59.post Cæsal.conf.336.num.19.vol.3. Corn. conf.210.nu.4.vol.4.conf.285. num.5.vol.3.conf. 102.nu.3.vol.2. Pereira d.dec.40. Altograd.conf. 6.nu.73.& pluribus seqq.*

551 Sic mandatarius aliter contrahens, quam est in mandato contrahit nomine proprio, & nulla actio quæritur Domino, siue contradicat, siue non pars aduersa, *Vrsell.concl.44.num. 19.Pilata ad Franc.de protest.consid.4.num.4.* Et quamuis contrahat nomine Domini, nihil Domino acquirit absque cessione, *Gusm.de euict. q.53.n.19.Pilata sup.*

Videndi ad materiam *Hodierna controu.39. Rocc.resp.10.lib.1.Cyriac.contr.69. Luca ad Marinis lib.2.c.294.Gobius consult.69.*

552 Mandans negotia sua gerere, si nihil deperijt, quamuis nemo gesserit, cessat mandati actio, *Gobius consultat.90.nu.5.*

553 Mandanti nihil interest, si alius idoneè pro mandatario mandatum adimpleuit, *Gobius d. consult.90.nu.7.8.*

554 Mandatario sufficit, si vtiliter ab initio gesserit negotium, licet non durauerit, *Gobius sup. nu.9.10.*

555 Mandatarius tenetur negotia aliena gerere, sicut propria, *Gama dec.267. nu.1. Ansald.de commerc.disc.61.nu.15.* & mandatum extenditur ad omnem casum, ad quem si mandans esset præsens, extenderet, *D.Casareg.ad stat.Ian. fol.412.nu.16.*

556 Conditionem sui Principalis potest facere meliorem, numquam tamen deteriorem, *Ansald.de commerc.disc.62.nu.31.*

557 Et adeo fidelis, vt facere nequeat id, quod, vt alius facere potuisset, *Scacc.de commerc.§.2. gl.5.nu.378.Gob sup.nu.12.13.*

558 Alias tenetur non solum de commissis, sed etiam de neglectis, *Iouins gl.16. §.10.nu.54.* & ex culpa leui, & ad reddendam rationem, *Gratian.c.998.num.5.seqq. Magon.dec.Flo.42.Christin.dec.109.nu.9.seq.vol.2.*& ad *l.municipal.tit. 1.art.47.Rot.dec.p.16.rec.dec.331.& decis.361.* Et tenetur de omni damno, negligentia, culpa, etiam leuissima, *D.Casareg.sup.fol.409. nu.2.& seqq.*& limitat si faceret id, quod alij prudentes fecissent *n.32. Diana p.9. tract.7.res.32. p.8. tr.7.res.34.35.*

559 Beneuerum mandans tenetur seruare mãdatarium Indemnem, *Golin.de proc.p.5.c.5.n.6. Ansald.de commerc.disc.61.nu.24. disc.62.num.3. Delbene de Parlam.dub.27.n.10.*

560 Mandatarius soluens vsuras, eas repetit, *Golin.sup.nu.3. ex Mozz.de contract. tit. de mandat. col.4.num.31.fol.594 Staib.de interesse lib.2.tit. 13.q.vnic.Leotard.q.33.* Agit actione mandati, siue adimpleat mandatum, siuè aliquid æquipollens faciat, *ibid.nu.32. Rocc.de mandat.nu.24. 26.Leotard.de vsuris qu.33.nu.25.Golin.& Luca de procur.p.5.c.5.*

561 Mandatum semel susceptum consumari oportet, *Golin.de proc.p.1.c.5.nu.77.* nam suscipere est actus voluntatis, post acceptum est necessitatis *num.78.* Vel saltim re integra renunciare, alias, cum liberum fuerit illud suscipere, vel recusare, *§ mandatum, Instit.mandat. Mastrill.dec.177.nu.22.p.2.* tenebitur ad omne interesse, quod pateretur constituens, *l.si non re, §.dedi tibi, & l.si mandauero tibi, §.sicut, cum l.seq. ff.mandati, Paris conf.91. nu.10. lib.1. Surd.conf. 340.nu.28.& conf.365.nu.1.& dec.304.num.4.* Golin.*sup.nu.80. & seqq. Mangil.de euict.qu.78. num.3.*

562 Ad contrahendum constitutus, antequam contrahat tenetur de stylo, reddere certiorem dominum de qualitatibus, & conditionibus cõtractus, *Ansald.de commerc.disc.62.ante n.46.*

563 Mandatarius ad vendendum certo pretio, si maiori vendat, illud plus non sibi quærit, si infrà latitudinem iusti pretij vendat, alias si vltra, tunc emptori restituere tenebitur, *Tamburrin.in præcept.decalog.lib.8.tract.3.cap.7.§.9. Hermosill.l.48.gl.6.num.2.Barbos.vot.126.nu.4. Salgad.labyr.p.2.cap.20.Tepat.ver.sent.fol.109. Zamoran. de compensat. disp.5.6.9. Molina disp. 363.Cyriac.contr.452.*

564 Sed quod illud plus spectet ad procuratorem, tamquam ex sua Industria habitum, dicit, *Roccus de mandat.nota 95.* sed citat *Hermosill. sup. Salgad.sup.* qui aliud dicunt, Et *Hermosill.* dicit pertinere ad dominum, sicut si venderet minori pretio, *Luca ad Golin. de proc. p.vlt.c.4. num.14.ex Tamburin.lib.8. de præcept. Decalog. tract.3.c.7.§.9.*

565 Sed *Perez in l.2.tit.23.lib.2. Ord.gl.1.col.8. fol.432.* refert *Angel.in summa verb.empt. §.27.* dicentem, quod procurator non tenetur illud plus reddere domino, quia si excedit iustum pretium, tenetur restituere ementi, si vero non excedit, & sua Industria habuit, quod sibi acquirit; secus vero si ex mercede sibi tradita ad meliorandum esset adstrictus; Tandem cum *Io: Fabr. Io:de Plat. & Ias.nu.87. in §.actionum Instit.de action* qui hanc quæstionem quotidianam esse dicunt, dixtinguit, quod aut periculum mercedis pertinet ad dominum, aut venditori, si domino, ei competit illud plus; Si vẽditori, ex natura contractus, vel ex conuentione partium, similiter ei, & lucrum competere debet, quia non dedit rẽ vendendam dominus pro decem, quin velit habere duodecim, si possit, & hoc maxime procedere inquit, Si casu pretium creuit, *Molina disp.363. Zamoran. de compensat.disp.5.c.9. Hermosill.gl.6. l.48. tit.5.p. 5.nu.2.Salgad.labyr.p.2.cap.20.num.7.Arumæus disput.Iur.lib.2.exercit.14.nu.5.& seqq.*

566 Mandans expendi decem in emptione rei, si expendantur viginti, quia tanti res valet, si simpliciter mandanti res sit tradita, non potest conueniri ad illud plus, quod fuit solutum, *Bal.in l.fin.C.de negot.gestis.* Sed re non tradita madatarius potest vti retentione, donec mandans soluerit totum pretium, *Cremens sing.73.*

Rocc.

*Rocc.de mandat.num.225. Barr. pract.cent.3.obs. 92.nu.6.Cyriac.contr.*452.

567 Si Titius mandet Caio, quod emat fundum certo pretio, qui fundus erat pro parte Caij, emptis partibus aliorum, compellitur Caius inuitus partem suam vendere, *Bar.sing.*120. *Petr. de Rauenna sing.*25.

568 Verum potest procurator pro se emere, & pluris postea re vendere, *Rota p.*10. *rec.dec.* 223.*Salgad.labyr.p.*2.*t.*20. *Hermosill. gl.*6.*l.*48. *tit.*5.*p.*5.*Arumæus disp.iur.lib.*2.*exercit.*14.*nu.*5. *seqq.Sabell.§.procurator.nu.*20.

569 Procurator ad emendum pro tot constitutus, potest emere minori pretio, *§.is.qui exequitur Instit.mandat. Staiban. de interesse lib.*2. *tit.* 13.*qu.*1.*nu.*52.*D.*Corradin.*de prælat.q.*48.*n.*4.

570 Sed non maiori pretio, nam tunc non agit rem mandantis, sed propriam, quia excedit fines mandati, *Rota Gen.dec.*64.*nu.*1.*dec.*67.*n.*3. *Rocc.tit.de mandat. nu.* 275. *D.Tristany dec.*6.*n.* 6.*Cyriac. contr.*452. Quamuis res tanti valeat. *Idem Rocc.nota* 92.96. *D.Tristany sup.*

571 Sic vendens merces minori pretio, quã ipsi mandatum est, sine domini consensu, non implet mandatum, imo ipsi contrauenit, *D.Triny sup.nu.*5. Sed potest emens offerendo quod deficit, rem habere, *Cyriac.sup.contr.*457.

Verum dominium rei venditæ in emptorẽ non transfertur, si procurator illam vendat pro minori pretio, quam dimidia parte iusti pretij, *Hermosill.gl.*6.*l.*48.*tit.*5.*p.*5.*n.*1.

572 Mandatarius soluens, seu mutuans pecuniã alienã de mandato alterius, habet sibi obligatũ tam mandantem, quam recipientem, *Ansald.de commerc.disc.*2.*n.*40.

573 Procurator quando præiudicet Domino in omittendo, & committendo, præiudicat in omittendo, secus in committendo, *Gratian.disc.pt.*957.*nu.*5.& *seqq.* & *disc.*853. *nu.*20.*seqq. Surd.decis.* 181. vbi *D.Hod erna, Beltramin.ad Ludouis.dec.*75.*num.*4. *Paris cons.*86.*nu.*17. *cons.* 108 .*nu.*98.*lib.*4. *Scacc.de appellat. q.*12.*nu.*118. *seqq.Pac.Iordan.lucubrat.vol.*3.*lib.*14 *tit.*26.*nu.* 608.*seqq.Christin.dec.*107.*n.*24.*seqq.vol.*2. *Ricc. collect.*2210.*Tusc.lit.P.conclus.*644. *Fontanell. dec.* 199.*nu.*10.& *seqq.Idem Gratian.dec.*79 vbi *DD.Luca,* & *Scoppa* plures referunt, *Card.de Luca de Iudic.disc.*7.*num.*7.*Et Luca in d.dec.*79. disputat an hæc omissio puniatur.

574 Qui habet potestatem præsentandi in Iure patronatus Ecclesiastico, & habet vocem suam, pro qua vnum præsentat, & tanquam procurator alterius præsentat alium nihil agere dicitur, *c.si quis iusto, §. porrò de elect.in* 6. *Lapus alleg.*22. *Molina de primog.lib.*2.*c.*5.*n.*51. *Franch. dec.*69.*nu.*11. *Borrell.in summa decis.tit. de proc. num.*353.

Contra tamen dicit Idem *Borrell. sup.n.*354. & *seqq.* vbi dicit, *tex.d.§.porro*, loqui in scrutinio, & electione, non autem in præsentatione in Iure patronatus, in quo non vertitur nisi conscientiæ scrupulus, quando non eligitur melior, differt ratio electionis à præsentatione, quia in electione debet melior, & magis idoneus præsentari, in præsentatione Iuris patronatus sufficit quod præsentatus sit idoneus, ex pluribus *DD.* ibi citatis.

575 Et quando esset dubium, & tamen Dominus in mandato procuratorio nominasset personam præsentandam, & nominandam, tunc cessaret ambiguitas, quia tanquam procurator posset nominatum præsentare, & alium nomine proprio, *c.pen.de elect in* 6. post alios *Borrell. sup.nu.*359.

576 Procurator constitutus ad præsentandum, vel resignandum aliquod beneficium, non poterit se ipsum præsentare, nec ad sui fauorem procurare potuit resignationem, quamuis in eius arbitrio posita sit electio personæ nominandæ, vel cui sit facienda resignatio, *l.si tibi mandauero, §.si tibi centum, ff.mandati, Gonsal.ad reg.*8.*Cancell.gl.*2.*nu.*58.*Bursat.cons.*395.*nu.*24. *Paris de resignat.benefic lib.*9.*c.*17.*num.*103. *Viuian.de iure patr.lib.*6.*c.*9 *nu.*20. decisum refert pluries *Rub.de testam.c.*75.*nu.*247.*seqq. Rota coram Rojas dec.*5.*D.Rocca disp.*101. *nu.*16.18. *vol.*2.

577 Sic etiam procurator substitutus à tali procuratore, habente facultatem nominandi quem voluerit, non poterit nec patronum, nec suum principalem, nec se ipsum præsentare, *Lambertin.de iure patr.p.*1.*lib.*2.*q.*8. *art.*9.10. *Barbos.de offic.* & *pot.Episc.alleg.*72.*n.*88.89.

Ratio est, quia hoc casu intraret turpis illa vertigo ambitionis, quæ pestis maior non est in Ciuitatibus, & est omnium scelerum elementa, bene *D.Rub.sup.nu.*253.*seqq. Luca ad Golin. p.*2.*c.*5.*nu.*27.*Passerin.de elect.c.*15.*num.*664.& *seqq.* Licet contra dicant *Marant. resp.*18. *num.* 22 *lib.*2. *Vin. dec.*305. *Amendola ad Franch.dec.* 484.*nu* 4. *R.Marin.lib.*2.*c.*120.*nu.*9.

578 Eadem ratione procurator ad cambiandũ, non potest cambiare cum se ipso, *D. Rub.sup. nu.*250. *Card.de Luca disc.*84. *nu.*4.*de credit.de camb.summar.nu.*17. *D.Rocca disp.*101. *num.*15. *vol.*2. Quod intellige ad maiorem summam, vel cum maiori dilatione, *Nos sup.n.*481.

579 Eadem ratione tutor, & Curator non potest emere rem pupilli, nec acquirere per permutationem, nec per interpositam personam, quamuis tutor sit nobilis, *l.non licet, l.si in emptione, §.fin.ff.de contrab.empt.Duen.reg.*31.*Surd. cons.*9.*nu.*5.6. 34.35.*Guttier.de tut.p.*2.*c.*15. *Cæuall.qu.*234.*Molina disp.*343. Nec eius consanguinei, *Guttier.cons.*14.*nn.*14.*seqq. Mantica lib.* 4.*tit.*23.*Cald.de empt.c.*17. *nu.*14. *Hermosill.gl.* 9.10.11.*l.*4.*tit.*5.*p.*5.*nn.*1.& *seqq.* Vbi limitat si emat palam, & bona fide, authoritate Iudicis, & alio contutore, post *Capyc.dec.*156.*num.*11. *Cald.sup.Menoch.de arbitr.cas.*459.*nu.*9.10. *de præs.lib.*5.*præs.*80. *Surd.d.cons.*9.*nu.*7. & *de aliment.tit.*8.*priuil.*37.*nu.*9. *Sabell. §.tutela nu.*31. *R.Marin.lib.*1.*c.*291.& *seqq.*

580 Constitutus ad vendendum non potest sibi

bi ipsi vendere, etiam per intermediam personam. *l.34.§.fin.ff.de contrah.empt. R.Marinis lib.1.c.293.*& ad *Reuert.dec.78. Hermosill. lib.2.gl.5.lib.48.tit.p.5. nu.27. Arias de Mesa lib.1. c.9. n.17.Sabell.§.procurator n.19.20.S miniat.contr.33.nu.114.115.Vela d.ssert.38.nu.3.& d nu.11. Salgad.p.2.labyr.c.23.nu.31. & c.34.n.51.seqq. Rocc.de mandat.num.71.72.Luca ad Marinis d.c.293.*vbi *nu.5.* Limitat si emat publicè,& bona fide, *Ansald.de commerc.disc.61. nu.7. Luca de plurat.hom.legal cap.83.ad* Golin. *de proc.par.2.c.5.nu.27.Bertazol.clauf.5.gl.1.nu.6.*Card.*de Luca de hered.disc.28.nu.8.disc.84.nu.4.Rota p.10.rec.dec.223.Rocca d.dispu.101.n.17.*

An procurator si babeat potestatem substituendi, possit sibi ipsi substituere, & videtur non.*Cancer.var.p.3.cap.1. nu.59. Nos de nullit.iudic.rubr.11.q.26.nu.158. Luca de plur it.legal.c.131.*licèt contra dicat ad *Golin.p.2.c.5. n.27.*

Verum creditor potest licitare vti extraneus, si vendatur ad sui instantiā res debitoris, nec est melioris conditionis extraneus in emēdo, *Luca de plurat.hom.legal.cap.52.*

581 Possessio per procuratorem capi potest, *l.1.§.per procuratorem, ff.de acquir.poss. l.1.l.per procuratorem*,C.eodem,*Barz.dec.bon.46. num.9. Borrell.in summa dec.tit.de proc.nu.395.Golin.de proc.p.2.c.5.nu.52.*cum speciali mandato,*vt infrà nu.650.*

582 Hinc sequitur in materia beneficiali, quod qui dat mandatum procuratori ad capiendam possessionem beneficiorum sibi conferendorū, dare intelligitur facultatem, vt statim facta collatione,id exequatur, licet beneficij nomen nō exprimat,*Bisig. et. dec.4.de procur. Cassad.dec.3. num.6.tit.de concess.præb.Puleot.dec. nouiss.Rom. 452.nu.2.lib.3.vol.3.Borrell.sup.n.396.*

583 Non tamen extenditur mandatum capiendæ possessionis beneficij de vna Diœcesi ad aliam,& capta possessio nulla esset, nisi sequatur ratificatio.*Verall.dec.335.nu.1.2.lib.2.*

584 Et quando datum est mandatum ad capiēdam possessionem, censetur etiam concessa facultas ad illam consequendam, *Alex.cons.287.nu.8.vol.7. Cornaz.dec.Luc.122. nu.50. Borrell.sup.nu.398.*

585 Mandatarius est etiam ille, cui fuit mandatum solui aliquas quantitates, si ille soluit non libere,sed sub prætextu, *Raphael.de Turri de cambijs disp.2.qu.13.nu.44.& seqq.D.Rocca disp.54.num.15.lib.2. Rot.Iun.dec.19.nu.4.Rota rec.dec.26.nu.1.p.5.Altograd.cons.6.nu.60 61.* Imò Inducitur delegatio extinctiua inter delegatū, & delegantem,quamuis ille, cui solui debet nō sit debitor mandantis,*Altograd.d.cons.6.nu.58.& seqq.Mart.Medic.dec.66.nu.11.seqq. Ludouis.dec.217.Sanfel.dec.360.*& ibi *Addit.*

586 In Iure nostro habemus mandatum Generalissimum,generale, & cum libera,& speciale cum libera,Ideo de vnoquoque dicemus.

Mandatum generalissimum est quando fuit procurator constitutus cum clausula,*quod illud possit extendi à quocumque Notario*, Ideo praxis est, quod procurator accedit ad Notarium, & illi ipse concedit extendendi facultatem, quam opus habet, & deinde idem Notarius fidem facit de tali potestate, *Nos de nullit.iudic.rubr.11.q.25.nu.46. Rouit.in pragm. rubr.de proc.nu.63.Staibun.iun.ad Sen.cons.37.nu.2.Gratian.cap.274.nu.8.Golin.p.2.c.4.n.39.*

Mandatum generale est, quando quis generaliter omnium bonorum, vel ad omnes lites constituitur, *l.procurator totorum bonorum,ff.de procurat.Staib.de interess. lib.2.tit.13. q.vnic.nu.26.*Et dicitur etiam *cum libera*.Golin.*sup.nu.12.seqq. D.Marcian.cons.54. Grinel.dec.112.num.6. Franc.Marc. dec.693.lib 1. Magon. dec.Luc.51.nu.7.Affl.dec.305.* vbi *Visill. Surd.cons.1.nu.36. Castill.dec.74.nu.32. Staib.sen. cons.37.Rota dec.186.nu.2.*post *Cenc. Muta ad pragm.Sicil.tit.de Proreg.tit.1.nu.50.seqq.Marta de clauf.clauf.115 Luca ad Golin.p.2.c.4.*

Alij habent speciale mandatum, & est illud, in quo exprimitur potestas data à principali, *Nos d.q.25.nu.50.51.Golin p.2.c.4.n.40.*

Constitutus ad transigendum potest in instrumento transactionis, & cessionis apponi facere omnia pacta,etiam pœnalia, licet super hoc mandatum speciale non habeat, *Gratian.cap.950.nu.13.Luca ad* Golin.*p.5.c.3.num.3.Vrreol.de transact.qu.11.12.13.*

Alij habent mandatum generale cum libera, alij speciale cum libera, *Bart.*& alij *in l.qui Romæ,§.callimachus, ff.de verb. obligat.* & ibi *DD.*qui dicunt procuratorem specialem, *cum libera* nihil posse vltra specificata,& vltra illos actus,in quibus est specialiter constitutus, *Decian.resp.91.nu.33.Addit.ad Magon.dec.Luc.51.nu.7.Golin.d.c.4.nu 30.31.*

Procurator principalis contrahentis, seu actum explicantis per alium,seu eius Consiliarium,ac primum Ministrum, præsumptio est egisse propter intentionem, & prævium Oraculum ipsius Principis, *Affl.dec.140.num.5.6. Card.de Luca d.disc.84.nu.8.*

Mandatum speciale requiritur in pluribus casibus,& non sufficit generale,vel *cum libera.*

587 Primo, mandatum speciale requiritur ad recipiendam solutionem,*Barbosa de clauf.clauf.35.nu.16.Parexa de Instr.edit.tit.5.res.10.n.69. Vasq.controu.vsufr.cap.22. Barrell.in summa dec.tom.1.verb.mandatum nu.174.* Sed quamuis habeat mandatum ad recipiendam solutionem, non potest liberare debitorem, *Rota dec.80.nu.21.p.10.rec.Cenc.de censib.q.109.n.47.* Et aliud facere non potest,*Surd.dec.229.nu.28.Cenc.nu.48 Ansald.disc.61.nu.41.* Et si recipiat debitum principale absq; protestatione non præiudicat domino quoad interesse quanti plurimi, quod ex dicto contractu debetur, *Staib.de interesse lib.1.qu.20.n.20.*

588 Ideo soluens procuratori non habenti mandatum, non liberatur, sed possit repetere conditione indebiti à recipiente, *Merlin.dec.133.*

Farinac.qu.170.par.1.per text.in l.inter causas §.mandato,ff.mandat.l.si procuratori, §.quod si ff.de condit.c.u,dat.l.creditores, C.de furtis.Olea de cess. iur.tit.5.q.9.nu.2.seqq.Pacion.de locat.c.36.nu.18. & seqq. Vbi quod soluens procuratori non habenti mandatum, vel falsum,non liberatur,nisi habuerit iustam causam,credendi illũ esse verum procuratorem, vt ibi declarat, & exemplificat in multis. Nec liberatur soluens procuratori ad agendum, vel ad lites, *Nouar. sup.pragm.in rubr.de proc.nu.41.*

589 Sic soluens procuratori, cum quo contraxit,licet procurator contraxerit nomine alterius,& non habeat legitimum mandatum,liberatur, nam sicuti per dominum fuit approbatus ad contrahendum,censetur etiam approbatus ad recipiendum solutionem, *Gratian.cap.20.nu.32.seqq.& cap.514.num.27.seqq. Caualer.dec.345.Fran.b.dec.699.Surd.dec.229. n.8.seqq. Rota p.17.dec.342.Pacion.de locat.c.36. nu.2.& seqq.Olea de cess. Iur.tit.1.q.1.nu.45.Sabell.§.procurat.nu.6.vers. Tamen in summa, §.solutio num.35.36.§.census nu.5.6. Rota p.13.rec.dec.27.226 Staib.obs.18.87. nu.6.7. Ansald. de commerc.disc.25.nu.41.disc.44.nu.5. Cyriac.contr. 123. Palma sen.consult.47.nu.47.Palma nepos alleg.133.num.13.& seqq. Vbald.dec.233. Rota post Cent.dec.292.nu.3.*post *Merlin.de pignor.dec.74.nu.5.dec.322.nu.1.p.4. dec.342.nu.1.p.17. dec.224.nu.4.p.19.rec.D.Hodiern.ad Surd.dec.229.nu.1.2.8.*

590 Quamuis ille esset prædo, vel soluens sciret,pecuniam ad alium spectare, *Ansald.sup.disc.25.nu.42.d.disc.44.n.6.*

591 Limita stante mala fide soluentis, *Ansald. disc.27.n.1.*Sed in soluente regulariter præsumitur bona fides,*ibid.n.3.*& talis bona fides ampliatur *nu.4.*

Sic maritus potest esse in iudicio pro vxore, absq,mandato,& sine cautione respectu rerum dotalium,maxime si pars cum eo,tamquam tali iam contraxerit,quia dicitur approbatus cum qualitate procuratoris,*Gratian.discept.524.num.4.& seqq.& cap 514.nu.24.25.*vbi idem respectu bonorum paraphrenalium, *Ger.Spin. cons.70, nu.23.seqq.Sabell.§.bona nu.9.seqq.§.maritus nu.23.Megon.dec.Luc.5.num.20.seqq.& dec.34.nu.3.& seqq.* Vbi etiam,quod talis procurator agens tenetur cauere de rato, R*ota dec.27.nu.8.9.p.13.*vbi declarat istam conclusionem procedere quando verba obligatoria,& executiua sunt directa in procuratorem stipulantem, secus autem si contractus per procuratorem sit stipulatus ad fauorem absentis, nam tunc soluendo debitor procuratori non liberatur, & *ead.par.13.dec.226. & dec.311. Sabell. §.solutio num.36.*

592 Quod possit solui illi, cum quo fuit celebratus contractus, quamuis dominium spectet ad alium. *l.filius C.de pactis, Surd. decis.60.num.8.dec.229.nu.11. Add.ad Ludouis.dec.511.nu.32.D.Ansald.disc.44.nu.23.* decisum refert: dominum domus rectè soluisse magistro lignario, cum quo contraxit, licet ille ad perficiendum opus in domo domini, recepisset alios magistros, quamuis ille magister primus fuerit factus non soluendo. *D. Hodiern. ad Surd.d.dec.229.*

593 Quod ideò depositarius rectè restituit Monaco pecuniam, per ipsum depositatam, licet dicta pecunia sit Monasterii, *Rota par.9. rec.dec.231.num.5. Olea de cess.tit.2.qu.1.nu.45. Rota p.13.rec.dec.27.num.8. seqq.& dec.226.* vbi, quod non procedit in retrouenditione census, pro qua opus est speciali, & expresso mandato, *Affl.dec.147. Surd.cons.150. nu.140. & dec.229. Ciroc.contr.330.à num.27.contr.123.nu.2.13.Cancer.var.p.2.c.6.à num.37. Scacc. de commerc.§ 2.gl 5.nu.28. Vrrutigoyti de Intrus.q.32.ad num.18. Graff.except.25. num.122.Nos de nullit.Iudic.rubr.11.qu.13.nu.34.Vrgil.de legit.pers c.4.à nu.21.c.23. nu.12. Muta sup.bull. nu.388.tom.1. Cap.Tholos. dec.122.* Et etiam Seruo,*Barbos.in l.si cum dotem, §. transgrediamur, ff.solut.matrim.*

594 Sed talis procurator non potest confiteri recepisse, nam debet constare de reali solutione, *Sabell.d.§.procurator num.6.vers.Intelligendo, Vela dissert.30.nu.60.& seqq.Card. de Luca de vsuris disc.41. num.8. de empt. disc.42.num.6. de credit.disc.40. nu.6.& 10.D.Hodiern.ad Surd.dec.229.nu.1. Gutter.alleg.1. num.29.seqq.Cancer.var.lib.2.c.14.nu.73.seqq. Gratian.cap.20.num.32.seqq. Nos sup.nu.34. & ad Rouit.cons.41.nu.3.seqq.lib.3. Farinac.dec.659. nu.3. Rota Rom.dec.89.num.9.p.3. Hermosill.gl.1.l.9.tit.1.num.30.31.* Et in omni procuratore habente potestatem ad exigendum, & recipiendum, & ad confitendum se habuisse, & recepisse, nam adhuc confessio simplex de recepto ab eo facta domino non præiudicat, quamuis confessio sit iurata. *Escob. de rat. ratiocin. cap.23.num.31. & seqq.* etiam si sit procurator *cum libera. Escob.c.24.nu.6. Card. de Luca de vsuris disc.41.nu.8. de empt.disc.42.n.9.de credit.disc.40.n.6.12. Nos ad Rouit.cons.41. n.9.lib.3.* post *Ramir.& Thor.* Sed contra vbi est dicta clausula *ad recipiendum, & recepisse confitendum, Cancer.var.lib.1. c.14.de proc.n.81. Tuschit.P.conclus.847. Reuert.dec.410.* Nisi de fraude procuratoris confitentis constaret, *Sarmient. select.lib.3.c.11.nu.6. R.Marin d.dec.410.num.2.* Bene verum, si talis procurator in iudicio coactus deponat de solutione, cum alio teste de visu, plenè probaret solutionem, *Coru. cons.168.num.2.lib.1.Surd.dec.129.nu 24. Escob. de ratiocin.c.23.n.47.*

Sed *Nos in obs.ad cons.25. R.Rouit.lib.2.* Bene distinximus quatuor casus cum *Marescott. lib.2.var. cap.93.* primum quando procurator nullum habet mandatum speciale ad exigendum, & tunc eius confessio recepti non nocet Domino. 2. Quando habet tantum mandatum ad exigendum, & tunc confessio neque præiudicat, nisi constet de numeratione. 3. Quan-

Quando habet potestatem exigendi, & con fitendi recepisse, & tunc præiudicat Domino. 4. Quando constat de procuratoris consentientis fraude: nam tunc confessio Domino non præiudicat, quamuis adsit potestas: recepisse confitendi; ibi posuimus alium casum de procuratore *cum libera*, vt illius confessio præiudicet Domino, ex *Capyc. dec. 16. num. 11. Surd. dec. 229. num. 21. 26. Larrea alleg. 87.* Et ibi *add. cons. 25. Rouit. lib. 1. num. 9. & seqq.* diximus quando confessio procuratoris noceat Domino.

595 Sed quæstio est, si solutio fiat præsentatori chirographi, quando in illo adest clausula: *à chi presentarà lo scritto*, & diximus sic. Imò licet alius solutioni adiectus non habeat ius agendi in iudicio, *Magon. dec. 34. Luc.* vbi *addit. Gratian. cap. 49. Ricc. coll. 2090. 3434. Reg. Latro dec. 8. num. 6. Virgil. de legit. pers. c. 27. n. 2. R. Galeot. contr. 51. lib. 1. Amat. dec. 80. Cartar. dec. 126. nu. 1. Nos ad Rouit. dec. 26. ad nu. 8.* vbi quid in adiecto ex causa dotis, & pia, *Sanfelic. dec. 213. num. 13.* vbi limitat in adiecto cum promissione insolidum, *D. Gob. consult. 120. num. 1.*

596 Tamen si ibi à creditore fuerit traditum Chirographum huiusmodi, admittitur etiam ad agendum, cum per talem traditionem censeatur sibi datum mandatum ad agendum, *Costa de iur. & fact. ignor. cent. 1. dist. 85. n. 6. seqq. Genua de script. priuat. lib. 2. qu. 3. num. 98. seqq. Christin. ad l. municip. tit. 2. art. 48. Ricc. collect. 2090. & 3434. Olea de cess. iur. tit. 1. qu. 3. n. 26.
597 seqq.* Vbi videtur intelligere, dummodo portator litterarum cautionem præstet indemnitatis, secundum *Petr. Peth. de Iure sist. c. 3. num. 5. & seqq. Boer. dec. 282. Sabell. § solutio nu. 31. Ant. Gobius consult. 120.* vbi dicit absque cautione, licet quod non possit agere, dicas *Andreol. contr. 173.*

598 Quod soluens præsentatori chirographi solutioni adiecto, regulariter liberetur, cum possit solui adiecto, etiam inuito stipulatore, *l. alia ! ff. de solut. Surd. dec. 229. nu. 27. seqq. Tonnut. de præuent. p. 2. c. 34.*

599 Quod tamen non prodedit post litem contestatam cum stipulatore, nam tunc non rectè soluitur adiecto, sicut nec quando fuit adiectus in gratiam creditoris, & non in rem propriam. *Magon. dec. Flor. 106.*

600 Quod si debitor soluerit principali stipulatori, & postea conueniatur a præsentatore chirographi, illum repellit, nisi chirographum nullum certum debitorem contineret, sed solum diceret: *à chi presentarà la scritta*, quia tunc sibi debet imputare soluens, si de ipsa solutione non constat in ipso chirographo, *Genua de script. priuat. sup. nu. 104. seqq.* Vbi quod habens chirographum cum dicta clausula, non potest illud potentiori cedere, *Peregr. dec. 115. n. 12. Trauis. dec. 42. nu. 17.*

601 Sic etiam si quis præsentet Chirographum cum clausula: *di pagare al tale, e chi per lui presentarà lo scritto*, soluens præsentatori, non benè soluit, & potest iterum exigi ab illo creditore principali nominato in Chirographo, si sine illius mandato, & voluntate soluit, quia illa verba: *ò à chi per lui, &c.* exponuntur idest nomine illius, vel nomine suo, de cuius voluntate agitur, constare debet, de qua sine mandato eius constare non potest, *l. si quis vxori, §. apud labeonem ff. de furtis, Bardellon. cons. 28. Christin. ad l. municip. tit. 1. art. 48. Genua sup. n. 109. seqq. Magon. dec. Flor. 106.*

602 Et sic quod possit fieri solutio latori litterarum quando continet clausulam, vel promissionem soluendi latori earumdem, *Christin. dec. 286. lib. 1.* Vbi etiam an possit lator transigere, *Olea infrà hic num. 29. Sabell. §. 23 lit. S. num. 21. Ansald. de commerc. disc. 2.* vbi dixtinguit.

603 Soluens litteras falsas, vel cessionem falsam, siue veras, personæ suppositæ, liberatur, maximè si sit paratus cedere Iura contra eum, qui per dolum pecunias suas exegit, *Olea de cess. Iur. tit. 5. quæst. 9. Luca ad Franch. decis. 304. num. 7.*

Sed quod teneatur de proprio, *Franch. d. dec. 304. Rouit. d. dec. 13. à num. 23. Amat. res. 20. num. 10. Nos d. dec. 13.* Quamuis sit persona à Domino approbata, nam tunc cessat confidentia personæ dum confiditur in apodixa, & scriptura, *Olea sup. num. 14. Thor. ad Salern. 1. dec. 46. Larrea alleg. 83.* vbi de Regijs perceptoribus soluentibus.

Quæ procedunt si falsitas sit euidens, & patens, secus si latens. *Franch. sup. Postius obser. 98. Amat. d. res. 20. Olea sup. Ginrba decis. 59. num. 20.*

Sed soluens vigore giratæ falsæ non tenetur, nam imputandum est creditori, qui illam custodire tenebatur, & sufficit Banco, primum mandatum verum conspicere, alias esset commercium tollere, si bancherij pro giratis in calce apochæ veræ tenerentur *R. Salern. & Thor. sup. Luca ad Franch. d. dec. 304. n. 4. & in labyr. cess. Iur. & actionum via 75.*

Nec etiam tenetur si missus falsificauerit litteras de mille in duo millia, *Olea sup. nu. 23. 24. Luca ad Franch. d. dec. 304. nu. 5. Nos ad Rouit. d. dec. 13. & in nouiss. addit.* vbi *decisio, Luca d. via 75. n. 4. Ansald. de commerc. disc. 24. n. 14.*

Sic Capserius soluens minutatim personis, liberatur, nam impossibile est, vt cognoscat omnes, *D. Ansald. de commerc. disc. 24. nu. 9. 17. Card. de Luca de credit. disc. 68. num. 15. Franch. dec. 304. Rouit. dec. 13. à n. 23. Amat. res 20. n. 10. Nos ad Rouit. d. cons. 13.*

604 Quid si soluat vigore cessionis non falsæ, sed inualidæ, *Olea d. tit. 5. qu. 10.*

605 Soluens famulo misso à creditore cum Chirographo, ad recipiendum solutionem, liberatur, licet famulus, accepta pecunia, aufugerit, *Bar. & alij in l. eum qui. §. fin. ff. commod. Mant. de solut. c. 5. nu. 97. seqq. Graff. except. 25. n.*

66. seqq. Amat. resp. 20. nu. 14. seqq. Olea tit. 5. q. 9. num. 14. vbi secus si famulus exigat cum falsis litteris, *Franch. & Luta dec. 304. R. Rouit. decis. 13. à num. 43.* & ibi *Nos, Farinac. dec. 76. par. 2. Thor. ad Salernit. dec. 46.* Maximè in depositario ad numerum *Amat. d. resp. 20. Noguerol. alleg. 19. nu. 27. Olea sup. num. 17. 20.* Secus si depositum sit regulare, & falsitas sit occulta, *Olea n. 35. Ansald. cons. 129. Luc. ad Franch. d. dec. 304*

606 Ex litteris commendatitijs, vel credentialibus non obligatur dominus, nec liberatur soluens, nisi sint multum speciales, nec est credendum seruientibus, vel aliis tales litteras ferentibus, *Boer. dec. 282. Christin. dec. 49. nu. 9. seqq. vol. 3. Olea de cess. iur. tit. 5. qu. 9.* Diximus *hic*.

607 Soluens coniunctæ personæ creditoris; puta filio pro patre, vel pro matre, fratri pro fratre, viro pro vxore, vel è contra, regulariter non liberatur, *Alex. Ias. & alij in l. filius paciscendo, C. de pactis, Mart. Medic. exam. 42. & dec. 68. cum addit. Tusc. lit. S. conclus. 336. Olea de cess. Iur. tit. 5. qu. 9.* vbi firmat regulam, quod soluens alteri, quam vero creditori liberationem non consequitur, *Caball. cons. 75. lib. 2. Pacion. de locat. c. 36. nu. 25. & seqq.* vbi quod licet non possit solui coniunctis personis, tamen in istis facilius præsumitur mandatum, si aliæ concurrant coniecturæ.

608 Nisi creditor esset minor, vel prodigus, vel contraxerit nomine coniunctæ personæ, cui postea fiat solutio, *Graff. except. 25. nu. 57. seqq. Maur. de solut. cap. 6. Magon. dec. 70. num. 6. seqq. nu. 13. seqq. Gratian. c. 20. n. 31. c. 365. Guid. Pap. dec. 173. Ger. Spin. cons. 45. Surd. decis. 229.* Vbi etiam quando possit solui ei, cum quo quis contraxerit, vel solutioni adiecto, vel vni ex pluribus stipulatoribus, vel vni ex pluribus rei credendi, dummodo semper constet de vera solutione, & non de simplici confessione, quæ regulariter alijs nocere non potest, *Marta vot. Pis. 146. n. 6. seqq.* Vbi quod quando ex persona filij quæratur actio patri, vel ex persona Monaci, Abbati, tunc potest solui filio, vel Monacho, & liberatur soluens, quando nullum interuenit factum patris, vel Abbatis, alias secus, si per eos fuerit actio in Iudicium deducta, & idem in institore, vel præposito ad contrahendum.

609 Soluens patri id, quod filio debetur, consequitur liberationem, quando pater est legitimus administrator bonorum filij, alias secus, *Maur. de solut. c. 6. nu. 47. seqq. Magon. decis. Flor. 70. n. 16. Gratian. cap. 401. in princip. Ger. Spin. cons. 45. Costà de rem. subsid. remed. 39. illat. 2. Sabell. §. pater n. 41. Tusc. lit. P. concl. 124. seqq.*

610 Sed soluens matri id, quod debetur filio, vel filiæ non liberatur, *Maur. sup. n. 48.*

611 Sed soluens matri tutrici liberatur, cuius nomine exegit, *Gratian. cap. 401. n. 10. seqq. Rota p. 15. rec. dec. 439.*

612 Soluens marito pecunias census dotalis, sine consensu vxoris liberatur, *Rota p. 12. rec. dec. 87. n. 9. seqq. Sabell. §. maritus. n. 22. seqq.*

Quod *Rota* intelligit de fructibus, & etiam coram *Bichio dec. 62.*

613 Sic soluens vxori dotem promissam marito pro illa stipulanti, vel Notario pro illa stipulante, liberatur, *Rota p. 17. rec. dec. 316. Sabell. §. frater n. 21.*

614 Soluens procuratori sui creditoris habenti mandatum generale, vel administratori liberatur, etiam si sciret de proximo esse remouendum, sicut etiam si soluit ei, qui communi opinione reputabatur procurator ad exigendum, *Maur. de solut. cap. 5. nu. 14. seqq. Gratian. cap. 505. Sabell. §. mandatum n. 13 seqq.*

615 Sed soluens procuratori liberatur, etiamsi postea procurator efficiatur decoctus, vel etiamsi prius decoxerit, ignorante ipso soluente, cum id constituenti, et non soluenti imputandum sit, *Merlin. dec. 463. n. 40. seqq. Rota apud Farinac. p. 1. dec. 253. n. 4. seqq. R. Rexert. dec. 410.*

616 Sic procurator constitutus ad exigendum, cum amplissimis clausulis potest extinguere censum recipiendo illius pretium, *Merlin. dec. 463.* Saltem a effectum, vt dominus census, vel eius hæres teneatur restituere pretium receptum per procuratorem. Licet contra dicet *Rota p. 12. rec. dec. 202. & p. 13. decis. 27. & 226. Sabell. §. solutio n. 36. 36.*

617 Quod possit solui procuratori cum libera, ad omnia negotia, & ipse possit terminum prorogare, *Barbos. de clausf. claus. 35. n. 11. Marta vot. Pis. 51.* vbi de solutione facta Oeconomo Collegii, *Martesil. sing. 30. Cald. de empt. c. 29 num. 6. Marta de claus. claus. 26. nu. 2. Rimin. sen. cons. 173. nu. 10. n. 1.* Vbi *Hippol. tit. 8. Paris. cons. 117. n. 24. vol. 2. Borrell. in summa dec. tit. de proc. nu. 248.* Generalis cum libera, secus si specialis, *Burell. n. 249.*

618 Soluens procuratori reuocato, si reuocationem ignorauit, rectè soluit, *Cartar. dec. 30. n. 12. Thes. dec. 105. Olea de cess. tit. 1. q. 1. nu. 26. Pacion. de locat. c. 36. nu. 28.* Diximus *sup.* & Dicemus *infrà*.

619 Sed mandatum factum generaliter ad exigendum, etiam *cum libera* restringitur ad liberam administrationem illius negotij, secus ad illud, *D. Guttier. de compensat. qu. 13. num. 40. lib. 3.*

620 Verum licet possit solui procuratori, non potest solui illius hæredibus, & soluendo quis non liberatur, *l. stipulatus sum, ff. de solut.* vbi *gl. & DD.* ea ratione quia mandatum morte finitur, *§. item si, instit. de mandat. Altograd. cons. 6. num. 12. seqq. lib. 1.* Diximus *sup.*

621 Soluens tutoribus, Curatoribus, executoribus, Syndicis Vniuersitatum, Negotiorum gestoribus, Prælatis, vel alijs de illorum mandato, liberatur, *Altograd. d. cons. 6. n. 65 seqq. Ger. Spin. cons. 45. Riec. collect. 2278.* vbi ampliat, licet esset falsus tutor, quando cum eo actum

est

est, nisi pecunia fuerit malè consumpta, & in vtilitatem pupillorum non versa. *Rota p.17 rec.dec.309.nu.14.15.Sabell.§.tutela. n.27.in fin.* Quod intellige vt ibi, ne pupillus teneatur ad restitutionem, non autem, vt debitor non remaneat liberatus. Idem *Sabell. §.pupillus n. 22. D. Hodiern.ad Surd.dec.229.num.1. & seqq.* vbi *n.5* post *Thes.lib.3.qu.49.* ampliat, quamuis solutio facta fuerit post finitam tutelam, vel curam, *Theodor.alleg.44. num.4.* Et etiam in creditore, & postea bonis priuato, & cum hærede, vti deinde ab hæreditate remoto, & aliis similibus.

Verum reportans quietationem à tutore, Curatore, Executore, Syndico, Patre legitimo administratore, negotiorum gestorum, Prælato, per confessionem de recepto, non liberatur, nisi de effectiua numeratione pecuniarum doceat aliunde, *Bart. Bald. Castr. Alex. & alii in l.2.§. vlt.ff. sit cert.pet. l.certum, §.sed an ipsos,ff.de confess. Natta cons.543.nu.3. Marescot. lib.2.c.93.nu.7. R.Marin.ad Reuert.dec.410.nu.3. Nos ad Rouit.cons.25.nu. 21.lib.2. Noguerol. alleg.27.nu.32.33. Amat.ref.99.nu.4. Fab.in C. tit.de de confess.def.4. Maugin.de confess.c.9.art.1 Rota p.3.rec.dec.714.n.12.& p.13.dec.466.* Vbi tamen secus est stantibus coniecturis, & adminiculis, ex quibus apparet veritas solutionis, *Sabell.§.confessio nu.32. Rota p.14. rec. decis.92. & p.15.dec.dec.349. Angelis de confess. qu.12. D.Hodiern.ad Surd.dec. 229. num.1. seqq.* Sed quid per confessionē per hos factā in Iudicio, *R.Marin.ad Reuert.dec. 410. n.3. Intrigl. dec.4. num.28 dec.10. num.14. Caroc.dec.20. Graff.de except. except.14.n.85.*

622 Speciale mandatum requiritur in causa suspecti tutoris, *Borrell.in summa decis.tit. de procurat.nu.168.*

623 Mandatum speciale requiritur ad reuocandum mandatum, *Anna in repetit. constit. constitutionem diuæ memoriæ n.275. Paris. de signat.benefic.lib.9.qu.26. num. 21. D. Marcian. disp.91.nu.27.* Sic procurator generalis si transtulit omnes vices suas in alium, non potest illas reacipere absque speciali mandato, *Nouar.sup.prag. in rubr.de proc.n.61.*

624 Ad remittendum debitum, *Barbos.num.17. Nos de nullit.iudic.rubr.11.q.26.nu.206.seqq.* & Iniuriam. *Nos num.250.* Et remittendum ius Domino quæsitum, *D.Beniell.cons.33.num.37. & 46.*

625 Ad alienandum, *Barbos.nu.18. Nos d.q. 26. nu.237.seqq. Nouar.sup.rubr.de proc.nu.53.* Et si sit concessa facultas, vt venditio celebretur pro pretio ab eo æstimato, est data iam facultas vendendi, *Noguerol.alleg.18.nu.65. Delbene de Parlament.dub.37.num.15.* Et mandans vendere intelligitur pro iusto pretio, *Hermosill. gl.5.nu.4.fol.677. Rota conclus.31.nu.10.*

626 Ad iurandum, *Barbos.num.19. Gratian.cap. 97.nu.10.seqq. Sperell.dec.106. Nos d.q.26.num. 50.seqq. D.Scoppa ad D.Merlin.contr.87. nu.15. lib.1. D.Petra in rit.230.nu.6. Gratian.cap.159. nu.8. Luca ad Gratian.c.97.*

627 Ad accusandum, *Barbos.sup. num.20.* Et capiendum debitorem, *Nouar.sup.pragm.rubr.de proc.nu.46.47.*

628 Ad impetrandum rescriptum, *Barbos.num. 21.& in c.4.de proc.in 6.nu.10. Gratian.cap.573. nu.41.* Secus ad rescriptum gratiosum, *D.Casareg.ad statut.Ian.fol.5.num.40. Gratian. cap.90. nu.1.2.*

629 Ad faciendam exemplationem Instrumēti, *Barbos.nu.22. Nos d.q.26.nu.335. Idem Barbos.in c.4.de proc.in 6.nu.13.*

630 Ad contrahendum matrimonium, *Barbos. nu.23. Nos sup.q.26.num.7.seqq. Card.de Luca in annot.ad Concil.Trid.disc.26. nu.32. Borrell.sup. nu.161.seqq. Staib.de interess.lib.13.qu.1. nu.29.*

Et contrahendam cognationem spiritualē, *Nos sup.nu.100.seqq. Farin. ad Conar. var.lib.1. cap.6.nu.18. Nouar.sup.n.57.*

631 Matrimonium, per procuratorem validè, & legitimè contrahitur, *Golin.de proc.p.2. c.5.num.3. Nouar.in prag.in rubr.de proc.num.35. Rota in nouiss.dec.375. D.Vela in c.fin.de proc.in 6. n.1. Card.de Luca de matr.disc.16.n.22. ad Cōcil. Trident.c.26.n.29.* Verum interuentus Parochi, & testium non est necessarius in constitutione talis Procuratoris, *Sanch.de matrim.lib.2. disp.11. Perez de matrim.disp.15 sect.7.nu.9. Luca ad Golin.de proc.p.2.cap.5.num.5.6.* Dicemus *num.747.*

632 Vt validè contrahatur requiritur verus, & realis consensus contrahentium hodie coram Parocho, & testibus, & non sunt necessaria verba expressa, sed sufficiunt signa, *Vela sup.nu. 2.& 20. Barbos.in Concil. Trid. sess.24. de reformat.c.1.num.38. Card. de Luca ad Concil.Trid. disc.26.nu.28.*

633 Et est validum matrimonium non tantum in ratione contractus, sed etiam in ratione Sacramenti, *D.Vela sup.nu.25. Barbos.in c.fin.de proc.in 6.nu.4.*

634 Est validum etiam hodie post Concilium Tridentinum, *D.Vela sup.n.42.& seqq.*

635 Matrimonium non solum per procuratorem, sed etiam per epistolam hodie contrahi potest, *Sanch.de matrim. lib.2.disp.12. Perez de matrim.d.sp.15.sect.9. D.Vela sup.num.49.* licet contra dicat *D. Card. de Luca ad Concil.Trid. lib.15.disc.26 nu.19.* Et est verè Sacramentum, quare, qui ità contrahunt debent dare operam, vt sint in gratia eo tempore, quo procuratores eorum nomine contrahunt, sed procuratores non est necesse esse in gratia, quia ipsi non suscipiunt Sacramentum, post *Sanchez P. Diana p.3.tr.4.resol.250.*

636 Beneuerum mandatum debet esse speciale, imò specialissimum, ad contrahendum cum Tali persona, *Conar.de sponsal. p.2.c.4. à num.8. Nos rubr.11.q.26.num.7. Luca ad Golin.de proc. p.2.cap.5.nu.3.* Et *Golin. ibid.nu.12. ex Oliban.de action.p.2.lib.1.c.16.nu.12. Mantic.de tacit.lib.7. tit.*

tit.2.nu.15. Doctissimus Card. de Luca lib.15. ad Concil.Trid.disc.26.n.32.D.Vela sup.p.2.nu.12. Episcopus Domin.Barbos.in cap. fin.de proc.in 6. num. 2. Io. Maria Nouar. sup.Rota in antiqu. dec.723.

637 Ideò si mandatum sit generale, & vigore illius mandatarius contrahat matrimonium cum Caia, deinde superueniat aliud mandatũ speciale ad contrahendam cum dicta Caia, & Caia inscia sit dicti secundi mandati, non validatur primum matrimonium, Butr.cons.64. Ancharan. cons.228.229.230. Vela sup.num.17. licet contra dicat Alex.cons.146.lib.1.Tusc.lit. M.conclus.52.nu.20.concl.124.n.2.3.4.

638 Et ad eo rigorosa est materia mandati dati ad contrahendum matrimonium, quod tale matrimonium debet contrahi per ipsum mandatarium, & non potest per substitutum ab ipso, nisi habeat speciale mandatum ad substituendum, P.Sanchez de matrim.lib.2.disp.11.nu. 3.Barbos.in c.fin.de proc.in 6.nu.6. Golin.de proc. p.2.c.5.nu.15. R.Constat.in l.nullus 60.nu.36.C. de decur.lib.10.Guttier. de matr. c.43.nu.4. Basilius eodem tract.tit.2.c.15. nu.5.6. Bonacina de matrim.q.2. punct.5. nu.8. D.Vela sup.p.3. nu.1. seqq. Molin.de rit.nupt. lib.1.compar.25.num.60. Trentacinq. var.tit.de proc.res.3. nu. 33. Rebell.de obligat.Iustit. lib.2.qu.5. Filluc.qq.moral. tom.1. tract.10.p.1.c.1. num.24. Qui omnes ampliant etiam ad sponsalia de futuro, iuxta regulam tex l.oratio 16.ff.de sponsal. Barbos.in d.c.fin.de proc.in 6.nu.6. Quoad quæ sponsalia etiam requiritur speciale mandatum, Specul. de procur. §.ratione col.7.Mozz.de contr.tit.de mandat.num. 52.fol.562.Golin.de proc.p.2.c.5.nu.14.

Ad contrahendum matrimonium per procuratorem Tria requiruntur, scil.Parochi, & testium præsentia, & contrahentium acceptatio, Sanch.de matrim.lib.2.disp.13.nu.3.& lib.3. disp.8.num.24.Bonacin.de Sacram. matrim. qu.2. punct.5. num.5.& seqq.tom.1.Tusc.lit.M.conclus. 121.seqq.Palma cons.87.ad Concil.Trid. sess.24. c.1.de reformat.vbi Barbos.Diana p.11.tract.10. res.32 seqq. & tract.5.res.9. Rota par.14.rec.dec. 433.Caspens. Curs.Theol Tract.36.disp.4.sect.3. & seqq.Sabell.§.matrimonium.

639 Matrimonium per procuratorem contractum, eo ante celebrationem reuocato, non valet, quàmuis procurator, aut alter coniux reuocationem ignoret.c.vl. §.vl.de proc.in 6.Sanch.de matrim.lib.2.disp.11.nu.16. Luca ad Golin. de proc.p.3.c.5.num.17. D.Vela sup.p.4.nu.1.& seqq.Barbos.sup. num.7. Card.de Luca ad Concil. Trident.disc.26.nu.31.

640 Quæ conclusio procedit, quamuis in mandato adsit iuramentum de non reuocando mandatum, quo casu solum mandans est periurus, Vela sup.nu.31.

641 Procuratoris ad contrahendum matrimonium dati, reuocatio mere Interna valet, quoad Deum, & operatur nullitatem matrimonij in foro conscientiæ, licet secus sit in foro iudiciali, dum reuocatio legitime non probatur, Barbos.in c.vlt.nu.14.de proc.in 6.in addit. Vela sup. num.35.

642 Mandati ad matrimonium contrahendum dati, reuocatio testibus, absque scriptura probari potest, Vela sup.n.40.

643 Sicut, & ad contrahendum matrimonium, Perez.de matrim.disp.15.sect.9.Vela nu.45. Luca ad Golin.de proc.p.2.c.5.num.4. Sanch.de matrim. lib.2.disp.12.

644 Matrimonium contractum per Procuratorem non reuocatum, validum est, licet tempore contractus positiuus consensus mittentis procuratorem non concurrat, quia in alijs negotijs, tunc occupatus sit, vel ex alia causa, Vela nu.47.

Et ex mandato ad contrahendum matrimonium inducitur ratificatio, iam anteà contracti nomine mandantis, Salgad.labyr.p.1.c.30. nu.4. & de ret.bull.p.1.cap.10.num.13. Surd.cons.462. num.123.

Sed sicut mandatum ad vendendum non est venditionis contractus, Salgad. labyr.d.p.1. r.30.fol.247.nu.14.

Et ex mandato ad contrahendum non probatur contractus, sed ex mandati effectu, & executione, Salgad.nu.11.

Sic mandatum recipiens ad obligandum mandantem eum non obligat, quousq; mandato vtatur, Salg d.nu.15.16. Et nu.17.mandatum non probat id, quod fuit mandatum, nisi effectuatio probetur.

Et mandatum ad dispensandum non est dispensatio, Salgad.nu.12.

Ità mandatum ad contrahendum matrimonium non est contractus matrimonij, Salgad. num.13.

645 In causis spiritualibus etiam speciale, Sperell.dec.25. Nos d.q.26.nu.81.

646 Ad recusandũm Iudicem, Barbos.sup.nu.24. Caualer.dec.348.nu.2.Gratian. cap.100.num.44. cap.701.nu.19.seqq.Nos d.q.26.n.223.seqq. Nouar sup.prag.rubr.de proc. nu.45. Intrigl.sing.29. nu.1.lib.3.Muta sup.pragm.de recusat.Iudic.an.4 num.25.Barbat.sup.stat. Agricul. Vrb. c.6. lit.D. Scialoya de foro compet.cap.9.n.133.

647 Ad substituendum, Barbos.sup.num.25.Nos d.qu.26.nu.128.seqq.vbi explicamus.Nec sufficit si mandatum dicat:releuare procuratorem, & ab eo substitutos, Noguerol.alleg.36.n.58.

648 Ad transigendum, & paciscendum, & dissoluendam transactionem, Nouar.sup.num 56. Barbos.nu.26.Etcb.dec.500. nu.27.seqq. Vrceol. de transaction.qu.12.& seqq. vbi declarat, licet contra dicat, Nos d.q.26.n.96.seqq.& num.249. seqq.Quo casu potest conditiones, quas voluerit adhibere, vt in mandato ad compromittendum, Noguerol.alleg.2.n.58.Nec sufficit ad mãdatũ generale ad negotia, nisi sit vtilis, Nos sup. Luca ad Golin.de proc.p.5.nu.5.nu.29. Delbene sup.nu.15. Vrceol.d.q.12. n.24. D.Faiard.alleg. 33.num.312. 313. Verum non est necesse proponi

poni in eo tractationis modum, Salgad. labyr. p.2.c.8.nu.7. fol. mihi 420. ex Dec. conf.20.nu.4. con.60.nu.1. dicentes in mandato ad transigendum non esse, quod in mandato exprimatur: transactionem hoc, vel illo modo fieri, aut celebrari, cum per tale mandatum possit transigere prout sibi placuerit, clausulas, & conditiones, quas voluerit adhibere, ita vt non per hoc dicatur mandatum excessisse, Canall. q.135. Noguerol. alleg.2.nu.58. Valeron. de transact. tit.4.q.5.nu.48. Vrceol. eod. tract. q.13.

649 Ad compromittendum, Barbos. sup. nu.27. & in c.4. de proc. in 6.nu.14. Nos d.q.26.num.43. seqq. Et quamuis adsit mandatum ad compromittendum non potest compromittere: appellatione remota, Auendan. de metu lib.2. c.26.num.44. seqq. nisi adsit speciale mandatum, Cabed. dec.475. Farinac. dec.319. Mastrill. dec.307.num.17. Coccin. dec.283.nu.2. dec.326.num.4. Nos de nullit. contract. q.28.nu.77. Vrceol. de transact. qu.3.nu.22. Secus in compromisso necessario, Scialoya de foro compet. c.11.nu.26.27. D. Mansi consult.187.nu.15. Vbi quod habens speciale mandatum ad compromittendum, potest etiam pro hæredibus compromittere num.18. 22.23. Verum ratificatio compromissi æquiparatur mandato, D. Mansi sup. nu.32.35. Sic comparitio principalis coram Arbitris, inducit ratificationem compromissi a Procuratore facti, D. Mansi sup. nu.38. Diximus q.28. num.77.79.80. Nouar. in per pragm. in rubr. de proc. n.42.43.

650 Ad capiendam possessionem lite pendente, Barbos. sup. nu.28. Rota p.9. rec. dec.112.486. & p.13. dec.433. Nos d.qu.20.nu.235. Et quamlibet possessionem, Nos num.257. seqq. Rota dec. 290. in nouis. etiam beneficiorum, Barbos. in c.4. de proc. in 6.nu.11. Golin. de proc. p.2.c.5.num.52. Posthius de manut. obs.115.nu.131. seqq. licet contrarium dicat Sousa dec.36. Nec sufficit mandatum cum libera Nos n.260. ex dec.120. Posth.

651 Ad iurandum de calumnia, Barbos. nu.29. Gratian. c.105. licet contra dicat Ludouis. & Beltramin. dec.282. Sed Syndicus Vniuersitatis iurat absq; speciali mandato, Otcrus de pascuis cap. 32.nu.15. vbi Doctiss. D. Bonden. in ad. it. vbi citat Cobell. de bono regim. c.24.num.25. Conciol. ad stat. Eugub. lib.2. rubr.25.nu.5.6. Posthu. obs.83.n. 30.& ipsum met Bonden. de Iure municipali lib. 1. obs.30.nu.10.11.

652 Ad petendam restitutionem in integrum principaliter Barbos. sup. num.31. Gratian. c.196. nu.4. seqq. cap.337.nu.27. seqq. cap.762.nu.9. seqq. Barbos. in c.4. de proc. in 6.num.9. Fenzon. ad stat. Vrb. c.50.num.8. seqq. Rota post illum dec.31. Nouar. in rubr. de proc. num.37.38. Magon. dec. Flor. 70.nu.21. seqq. Nos d.q.26.nu.21. seqq. R. Ponte cons.104.nu.5. lib.2. Borrell. sup. nu.169. vbi num. 170. limitat si restitutio peteretur incidenter, nam tunc sufficeret mandatum generale, D. Gales de restit. cap.7.nu.20. Et c.9. vbi secus dicit pro minore, Delbene de parlam. dub.37. in Corolar. nu 5. seqq. Et sufficit mandatum, cum clausula: ratihabitionis, D. Gales d.c.9.n.36.

653 Ad faciendam pacem Barbos. sup. num.32. Scialoya de fortud. c.24. nu.57. in fine, & remissionem in delictis, Mastrill. de Indult. cap.24. n.65. seqq. vbi limitat si in mandato, cum libera essent concessi casus paci similes. Verum non potest apponere conditionem, quod offendens de aliqua Ciuitate non exeat, Mastr. n.70.

Ad petendam remissoriam. D. Palma all. gat. 134.nu.4.

654 Ad donandum, seu liberandum, Barbos. sup. nu.33. Grat. cap.699.nu.4. seqq. cap.710.n.1. seqq. Auendan. de metu lib.2. cap.26.num.40. seqq. Ant. Fab. in C. lib.2. tit.21. defin.1, nu.5. Card. Crescent. dec.11.nu.1. de proc. vbi de resignatione, Card. de Luca de reg. l. disc.180.num.2. de dote disc.168. nu.8. Golin. de proc. p.2.c.5.num.39. & seqq. Nec sufficit generalissimum, Lanar. cons.19.num.4. Gratian. dec.79.nu.6. Mascard. conclus.1308.num. 10. Luca sup. Vrceol. de transact. q.12.nu.30.

655 Bene potest procurator cum libera donare pauperi, gl. in l.3. verb. compelletur. C. de ann. & Trib. lib.10. Paull. in l. præses nu.17. C. de transact. Gutier. de tutel. c.6. num.8. Valasc. de priuil. paup. q.1. num.12. Auendan. de metu lib.2. cap.26. nu.42.

Secus etiam si donatio esset ex causa remunerationis, vel ex magna, & iusta causa, Vrceol. d.q.12. nu.3. nam posset donare, Muta ad Cap. Sicil. c.66.nu.18.p.3. Canall. q.135.num.5. Qui etiam dicit mandatum ad donandum sufficere absque eo, quod exprimatur persona, cui sit facienda donatio, Golin. p.2.c.5.n.46.

656 Ad faciendum ea, quæ sunt magni præiudicij, Barbos. sup. nu.38.& in repert. verb. mandatum, Rec. dec.179.p.2. Duran. dec.337. num.58. puta ad oppignorandum Delbene de parlament. dub.37.nu.15. ad capiendam pecuniam ad interesse absque denunciatione, Card. de Luca conflict. disc.171. Ad prorogandum iurisdictionem Iudicis, Tusc. lit. P. conclus.942. Donad. de renunciat. c.18.n.119. tom.2. Golin. p.2. c.5.nu.56. Rota dec.36.nu.38. p.10. rec. Nouar. sup. prag. in rubr. de proc. n.39.

Sic ad respondendum positionibus sic, & sic, Lu conti. dec.75. Rota dec.779. rec. p.2. Serafin. dec. 977.n.5. Vrsill. ad Afflict. dec.148. Menoch. cons.80. nu.64. Michalor. depositi. c.64. 65.& dec.81. Donad. de renunciat. c.41.nu.311. Golin. & Luca de proc. p.2.c.5. D. Petra in rit.70.

Sic ad transferendam possessionē per clausulam: constituti, D. Beniell. cons.76. num.30. Ad committendum pretium rei venditæ in arbitrium peritorum, D. Beniell. cons.76.n.32.

Sic ad obligandum Dominum, Beniorn. inter consil. Sicul. per Lun. cons.13. nu.15.16. Baron. de effect. mun. et. it. eff. 26.nu.22.

657 Ad resignandum, vel conferendum beneficium, Barbos. sup. nu.39. Rota p.13. rec. dec.317. nu.7. Nos d.q.26.nu.78. seqq. Flamin. de resignat. lib.9. qu.7. à nu.21. Idem Barbos. repert. verb. mandatum.

658 Ad

658 Ad præsentandum clericum ad beneficiũ *Barbof.nu.40.Rota p.16.dec.22.Nos d. q.26. nu. 269 feqq.280.feqq.*

Sed an valeat mandatum ad præsentandum in iure patronatus,fuccedente vacatione , diftinguendum eft,aut dominus dedit mandatum ad præfentandum certam perfonam , & non valet,nec præfentatio fubfiftetur , nam continere votum captandæ mortis *c.2. & c.fin.de conceff.preb.* Aut dedit mandatum ad præsentandam perfonam idoneam,&non fuit expreffa perfona præfentanda , & mandatum valet, *Marefcot.ref.33.nu.1.2.lib.2.* vbi decifum refert per Rotam Rom.*Golin.de proc.p.2.c.5. nu.191. & feqq.*

Et in mandato fimplici ad prouidendum de beneficio non veniunt præbendæ , Canonicatus,Dignitates,& alia maiora beneficia , *c.vlt. de preb.c.quamuis 4.eod.tit.in 6.Cæfar.p.3. relect. de Eccl.Hierarch.difp.12.§.6.n.39.*

659 Ad acceptandum beneficium Ecclefiafticum,*Barbof.nu.41.Nos d.q.26. nu.15.feqq. Borrell.fup.n.165.Nonar.fup.pragm.in rubr. de proc. num.36.*

660 Ad faciendum ea,quæ faciant mandantem cadere in commiffum,vel delictum,vel pœnã, *Golin.de proc.p.2.c.5.nu.2.Cyriac. contr.473.n.8. Mangil.de euict.q.185.Mucc.ad Sanfel. dec.58.n. 4.Card.de Luca de regal.difc.180.nu.2. de dot.difc.168.nu.8.Barbof nu.42.feqq. Conciol. ref.verb. pœna ref.8.Gratian.cap.333, nu.17. & cap.806. Merlin.dec.29. nu.7.feqq. Doctiſſim.Dom. Cammarat. refp.47.num.40.Magon. dec.Luc.51.nu.1. Doctiſſim. Menoch. conf.894. num.10. Palma allegat.134. nu.4. Doctiſſim. D.Ginrba confil.5. nu.9.Vermigl.conf.240. num.13.conf.100.num.3. confil.215. num.19.confil.346. num.10. Cartar. dec.92. Ballis tract.crim.lib.1.c.12.n.25. Doctiſſ. Epifcopus P. Affl.contr.14.nu.25. Idem Card.de Luca de credit.dif.57.n.4.* Diximus *fup.nu.485.*

Verum fufficit fpeciale mandatum ad actũ per procuratorem faciendum, vt dominus cadere poffit in pœnam , nec opus fit, quod expreffe dicatur: *quod procurator dominum in pænã cadere facere valeat* , vt declarat *Bemat.dec.94. nu.1.Rota Ianuenf.dec.100.nu.5.Cart.dec.gen.92 nu.3.Concol.ref.er m.verb.pœna ref.8.nu.3. Hermofill.l 48.p.5.nu.4. 5.nu.25. Golin. de proc.p.2. c.5.nu.4.& feqq.Pax in praxi p.3.c.vnic.num.8. Pereira de reuif.c.11.nu.6.Nos de nullit. rubr.11. q.26.nu.45. Borrell.in fumma dec tom.1. tit.de proc.nu.466.*

661 Ad remittendam , & declarandam caducitatem,*Barbof.nu.44.45.Nos d. q.26. nu.85.feqq. & nu.234. Ludouif.dec.520.nu.7. Andreol.contr. 83.nu.5.Affl.dec.129.num.10.Menoch.conf.460. nu.14.Cenfal.ad Surd.dec.6.Gratian.cap.152.nu. 12.*vbi *nu.3.*dicit etiam , vt per receptionem Canonis,remittatur caducitas, requiritur fcientia caducitatis,& fieri per dominum , vel procuratorem cum fpeciali mandato,*Rota dec.209 n.12.p.9.rec Nig de laudem.tom.1.q.31. n.21.D. Paitell.cauf.ciuil.expedit.59.in annot.*Secus fi declaratio fit vtilis mandanti,*D.Molin.ref.91.nu. 31.& feqq.*

662 Ad impetrandum beneficium, *Barbo.n.46.*

663 Ad fideiubendum, vel quid aliud extra negotia domini faciendum,*Barbof.n.47.feqq.Nos d.q.26.nu.295.Altograd.tom.2. contr.fol.405. & fol.411.* Nifi fideiuffio fiat in vtilitatem domini,*Noguer.l.alleg.16.num.22. Golin.de proc.p.2. c.5.n.213.*

664 Ex quibus verbis inducatur mandatum ad fideiubendum,*Rota p.14.rec.149.n.10.feqq.*

665 Ad declarandum obfcuritatem libelli , à mandante porrecti,*Barbo.fup.n.51.Nos fup.nu. 94.feqq.Nonar.fup.nu.55.* Sic ad explicandam, & declarandam teftamenti folemnitatem , *D. Card.de Luca de teftam.difc.12.n.4.*

666 Ad exigendum laudemium,nifi fponte foluatur,*Barbof.nu.51.Nos fup.n.351.*

667 Ad intentandum ius retractus,*Barbof.n.52. Nos d.q.26.n.287.feqq. R.Ponte conf.104. nu.6. lib.2.*

668 Ad locandum,*Gratian.cap.752. nu.11.feqq. Nos d.qu.26.nu.319.* vbi contrarij . *Caroc.de locat.tit.de proc.in princ.nu. 3.4.* fed *Golin.de proc. p.2.c.5.*diftinguit *nu 145.& feqq.* vt ad longum tempus fic,fecus ad breue,*Pacion.de locat.cap.5.*

669 *nu.3.* Sic habens mandatum ad locandum, poteft ad breue tempus,fed non ad longum, nifi effet res folita locari ad longum, *Pacion.nu. 13.14.Luca ad Golin.d.c.5.nu.32.*

670 Ad renouandam, feu reuocandam focietatem,*Gratian.c.699.nu.4.feqq.c.710.n.1.feqq.*

Sed quod neq; procurator generalis,aut fpecialis,poffit renunciare focietati,*Golin.p.2.c.5. num.38.*

Sed contra , quod etiam generalis poffit cũ caufa renunciare,*Michal. de fratrib p.2.c.36.nu. 8.Luca ad Golin.fup.n.20.*

671 In omnibus concernentibus animi deliberationem,*D.Modern.ad Surd.dec.315.nu.9.Noguer.alleg.10.nu.138. A.Molin.ref.44. num.27.28. Card.de Luca de emph. difc.36.nu 14. Fontanell. dec.231.n.11.*Et in locationibus, & conductionibus *Gratian.c.441.n.18.feqq. c.944. 39.feqq. D.Marcian.difp.91.n.31.Rot.Luc.de. poft Palma conf.62.nu.144.Franc. & Pilata de proteft.c.4.*

672 Ad alienandum bona Ecclefiæ, vel Vniuerfitatis,*Altograd.conf.26.num.2.feqq.lib.1.*vbi *nu.8.*quod non præfumatur ex curfu temporis, *Nos d.q.26.n.240 feqq.*vbi declaratio.

673 Ad exigendum, *Nos d.qu.26.num.38.feqq. Delbene de parlament. dub.37.nu.15. Nonar.fup. prag.in rubr.de proc.nu.40.*

674 Ad præftandum iuramentum fidelitatis , *Nos d.q.26 .nu.84. D.Conf. Rofa confult.23.nu. 82.* vbi dicit non fufficere mandatum per epiftulam, licet contra dicat feruari *D. Maradei fup pragm.19.defend.nu.6. Delbene fup. num.15. Golin.p.2.c.5.nu.29.* vbi *Luca nu.16. R. Marin. lib.1.c.212. Fontanell.de pactis claus.4. gl.10.p.1. n.18.& feqq.Nonar.fup.n.51.*

675 Ad adeundam hæreditarem, *Nos d.qu.26. nu.104.seqq. D.Gales de restit.cap.2. nu.242.* vbi *nu.243.* dixit non sufficere mandatum ad lites cum clausulis amplissimis, *Staib.sup. de Interess. q.1.nu.30. Card.de Luca de hæred. disc.12. nu.4.* Verum solemnitas requisita ad adeundum in muliere v.g. requiritur in constituendo procuratorem ad adeundum, post *Fenzon. ad stat. vrbis 151. Luca ad Gratian.dec.45.nu.7. Nouar.sup. num.58.*

676 Ad petendam restitutionem fideicommissi, *Nos d.q.26.nu.109.*

677 Ad perficiendum Inuentarium, *Nos d.qu. 26.num.154.*

678 Ad obtinenda monitoria pro reuelationibus, vi excommunicationis, *Nos d.q.26.n.159.*

679 Ad obtinendam dispensationem, *Nos d.qu. nu.160.* Et opponendam exceptionem excommunicationis, *Nouar.sup.nu.59.*

680 In obtinendis rescriptis, & litteris apostolicis, *Nos d.q.26.nu.161.* vbi explicamus. Et litigandum in Curia Romana, *Nouar.sup.nu.60.*

681 Ad petendum executionem, & capturam personalem debitoris, vigore statuti, vel obligationis, *Nos d.qu.26. nu.229.seqq.* vbi idem ad petendam excarcerationem *n.232.seqq.*

682 Ad exhæredationem alicuius faciendam, *Noguerol, alleg.9.nu.92.*

683 Ad deputationem Economi, *Nos d.qu.26. nu.248. D.Palma cons.93. nu.12.* Ad erigendam nouam Parochiam, *Fagnan. in c.ad audientiam il p.nu.41.de Eccles.ædific.*

684 Ad nouandum, *Nos d.q.26. nu.252. D.Vela dissert 38.nu.84.*

685 Ad denunciandum, vt quis possit constitui in mora, *Nos d.q.26. num.253. D.Hodiern.ad Surd.dec.341.nu.2.& dec.215.num.5. Nouar.sup. num.54.*

686 Ad reassumendũ omnes vices suas, in aliũ translatas, *Nos d.q.26.nu.255.*

687 Ad pignorandum, *Nos d.q.26.n.263.*

688 Ad mutuum dandum, *Nos n.264.* accipiendum *ibid.*

689 Ad petendum demanium ab Vniuersitate aliqua, *Nos sup. nu.273. R.Ponte cons.104.nu.6. lib.2.*

690 Ad petendum feudi Inuestituram, *Nos d. qu.26.n.296.* & addandam illam *n.297.seqq.*

691 Ad causas feudales, licet alij contra. *Nos sup. n.301.seqq.* R. *Capyc.Latro consult.90. num.26. Merlin.contr.78.nu.6.lib.1. Schrad.de feud.p 10. sect.18.nu.118.& 131. Rosental.de feud.c.1.membr.1.conclus.30.nu.4. Nouar.sup.nu.52.*

692 Ad recognoscendam rem in emphyteusim, *Nos nu.304.*

693 Ad confitendum, *Nos sup. nu.308.seqq. l.sed an ipsos, ff.de confess. Vrsill.dec.148.nu.7. Surd.dec. 229.nu.28. Castill.dec.111.nu.17. Gratian.cap.3. nu.8. D.Rosa consult.56. nu.14. Luca ad Franch. dec.579.nu.3.*

Verum, licet confessus in delictis non appellet *c.cum speciali.61.§.porro, & cap. Romana, § si autem*, & ibi *gl.de appell.in 6. Scacc.de appell.qu. 17.lim.4.nu.30.34.* & de *Iudic. lib.1.c.97.num. 118. Farinac.q.101.nu.154.* Cap. *Tholos. q.177. Nos de nullit.Iudic.rubr.4.q.21.* cum limitationibus. Tamen inter alias limitationes est illa, quod confessio facta per procuratorem, non impedit appellationem *num.60.61.* Aliam posuimus *nu.62.* in procuratore habente mandatum generale ad negotia, quia is comparendo in maleficijs non solum non potest confitendo præiudicare Domino, sed dicitur falsus procurator quoad maleficia, ex *Menoch. de arbitr. lib. 1.q.80.* Et *nu.63.* Diximus non sufficere speciale mandatum ad confitendum, nam adhuc Dominus appellare potest, *Farinac. d.qu.101.num. 140.limit.4.* Et *nu.64.* diximus limitationem procedere, etiam si vltra confessionem procuratoris ad esset plena probatio per testes, quia Dominus adhuc posset appellare, ex *Rug.nell. de appellat.§.2.c.3.nu.208.*

Et confessio procuratoris voluntaria potest reuocari à principali, etiam non docto de errore, *Bich.dec.169.nu.14.* Sic confessio procuratoris voluntaria, quamuis iudicialis non nocet Domino, sed coacta, idest præcedente iussu, & mandato Iudicis emanata, nocet, idem in confessione prælati, *Bich.dec.259.nu.9. Angelis de confess.lib.3.qu.1.& 2. Sabell. §.procurator n.23.*

Et generaliter confessio Procuratoris, probato errore, potest reuocari, *D. Gobius de permiss.feud.& emphyt.alienat.q.11.n.75.*

694 Ad recognoscendam apocham, *Nos n.316.*

695 Ad excommunicationis absolutionem petendam, *Barbos.in c.4.de proc.in 6.num.15. Sayr. de censur.lib.2.c.21.nu.14.* Rota *dec.36.de pro. ur. Rice.collect.313. Nouar.sup.n.44.*

696 Ad petendum restitutionem Natalium alicuius, *Nos d.q.26.n.330.*

697 Ad accipiendum, aut damnum bona insolutum, *Nos n.389.390.*

698 Ad excusandum tutorem à tutela, *Nos num.391.*

699 Ad imperrandam veniam ætatis, *Nos n.392.*

700 Ad adeundum hæreditatem, *D.Pratus disc. 23.n.5.tom.2. Card.de Luca de hæred.disc.11.n.4.*

701 Ad Inuentarium faciendum, *D.Prat.d.discept.23. n.6.tom.2.*

702 Ad præstandum Iuramentum super contractu, quando tale Iuramentum est confirmatorium contractus, *Franc.Marc.dec.690.p.2.*

703 In causa matrimoniali agere, *Barbos.in c.4. & fin.de proc.in 6.*

704 Ad protestandum, *Nos sup.n.352.& seqq. Franc.de protest.consid.4.num.1.& seqq.* vbi *Pilata nu.1. Postius de manut.obs.86. Ludouis.decis. 44.330. Guidobon.dec.129. Serafin. dec.933. & 1403.2465. Vrsell.tom.1.conclus.44.nu.19. Gratian.disc.442.num.17. Hodiern. ad Surd. decis. 215.nu.3. Barbos.in collect.ad Clement.causam de elect.n.4. Golin.de procurat.p.2.c.5.num.201.* Secus si actus, contra quem protestatur non contineat animi deliberationem, *Hodiern.sup.*

705 Et procurator protestans debet mandatum exhibere. *Franc.ibid.nn.3. Cancer.var.p.2. num.131.* Si pars petat, alias non, cum sufficiat illud adesse tempore protestationis, *Franc. n.4. Pereja de instr.edit.tit.5. ref.10. nu.31.* Nec potest probari per testes, *Franc.n.9. ex Golin. de proc.p.2.c.5.n.200.*

706 Tale mandatum debet esse tempore protestationis, nec sufficit ratihabitio, *Franc.nn.6. Hodiern.sup.n.9. Larrea dec.92.n.8. tom.2.*

707 Nec coniunctus sine mandato admittitur ad protestandum, cum requiratur, vt diximus, speciale mandatum, pro quo coniunctus non admittitur, *l.illud 25.§.1. l.patri 27. ff. de minor. Ignat.Villar.resp.2.n.59.Surd. dec.215.*

708 Neque negotiorum gestor pro eo, cuius negotia gerit, *Franc.sup.n.8.*

709 Verum ad protestandum non requiritur Mandatum, & sic coniunctus admittitur quando protestatio fit ad morandum, ne aliquis faciat id, quod alias facere prohibetur, *Franc.nu. 14.Cancer.sup.n.152.* Nec requiritur speciale, si coniunctus protestatur pro coniuncto prodigo, mente capto, furioso, vel minore. *Tiraq. de retract.lignag.§.1.gl.10 nu. 68.Cancer. p.2. c. 14.n.153.seqq.Franc.sup.n.13.*

710 Ad obligandum principalem, maximè executiuè, & cum obligatione Camerali, requiritur speciale mandatum, *Zacch.de obligat. Camer.qu.5.nu.32.Vermigliol.consf.307. n.10. Rota post Zacch.dec.57. & 165. Pegna dec.826. n.1. tom.1.& dec.887.nn.1.tom.2. Ridolfin p.1.cap.4. nn.5. Postius sup. Rocc.resp.21.n.4.Bon orn. inter consil.Sicul.per Lun.cons.13 nn.15.16.Baron. de effect.min.ætat.circa contract.eff.26.n.22.*

711 Secus est vbi habens mondatum ad obligandum dominum, esset in loco factum mandatum, in quo obligationes fiunt cum quarantigia, *Zacch.d.qu.5,nu.34.* prout ferè per totam Italiam, *Thor.voto 84.nu.8,p.1.* vbi testatur de stylo Neapolis, Siciliæ, Hispaniæ, & Galliæ, *Borrell.in summa tom. 2.tit.19,nn.16,Menoch.de arbitr.l b.2.var.nu.1.caf.17. de Grass. de except. in prælud.nn.84 Carrerin Sylua termin.arbor.31. n.1.10.11.Groffus sup.pragm.§.16. Cntell.de donat.tom.1.disc.2.p.8.n.11.22.Pilaia ad Franc. d. consid.4.n.2.*

712 Licet, vt diximus, protestatio facta à mandatario non habente speciale mandatum sit nulla, tamen si post citationem, aut alium actum constet de mandato, acta sunt valida, *Rota dec.152,p.12.n.34,Pilaia d.c.4.n.9.*

713 Procuratori potest protestari in casibus, quibus illius scientia nocet domino, *l.procuratoris,ff.de tribut.act.l.apud Celsum.§.quæsitum., el.2.ff.de doli mali except.Ianuar.reg.248. Diaz reg.620.Franc.de protest.consid.5.*

714 Sufficit, quod procurator habeat generale mandatum, dummodo protestatio fiat circa res, quæ ad eiusdem procuratoris administrationem pertinent, *Franc.sup.n.3.*

715 Verum non sufficit procuratori protestari, si exigitur plena domini notitia, *Franc. num.4.*

716 Debet fieri in subsidium procuratori, quando domini copia haberi non potest, *Franc num.5.*

717 Nisi protestatio fiat procuratori, domino præsente, *Franc.n.6.*

918 Non sufficit fieri procuratori, si ex protestatione dominus est constituendus in mala fide; vel aliquod vitium eidem impingi, *Franc. num.7.*

719 Nisi procurator dominum certiorem fecerit. *Franc.n.8.*

720 Protestatio facta in rem, potest fieri procuratori, & cuilibet alii dominum repræsentanti, *Franc.n.9.*

Dummodò postea ea res domino notificetur, *Franc.n.10.*

721 Procurator habens mandatum iurandi, & omnia faciendi, quæ requirunt speciale mandatum, non extenditur ad speciales casus mandatum contra electum, vel prouisum opponere non potest crimina, vel defectus, *Perez in l.1.tit.4.lib.3.ordinem,Canall.qu.808.n.4.*

722 Requiritur speciale ad concedendum arbitro facultatem procedendi absque Iuris ordine, *D.Actolin.ref.66.n.16.*

723 Generalis facultas, cum expressione aliquorum casuum, exigentium speciale mandatum, non extenditur ad speciales casus maiores expressis; *Narbon.de appellat.4 Vicario ad Epis. p.1.num.253.Sbrozz.de Vicar.Episcop.lib.1.qu. 65.nu.12.Barbof.in Clem. 2.de proc.nu.3. Golin. p.2.c.4.nn.47.Marta ff.noniss.tom.1. c.75. verb. procurator, ex Franc.Marc.dec.484.p.2.* Sed extenditur ad similia, *Golin.nu.45. Staib. iun. ad senior.consf.37.n.16.Surd.consf.294.lib.2.*

724 Speciale mandatum requiritur ad censum retrouendendum. *Cenc.de censib.qn. Rota dec. 186.num.1.post Odnard.de censib. Rota dec.189. p.2.Giurb.obs.69.nu.6.Pilaia ad Franc.de protest c.4.n.3.*

725 Capitale census remittere, & donare non potest procurator cum libera: si cancellet, sine causa, non recepto census capitali, nisi per cōfessionem, *Giurb.sup.n.9.*

726 Nam hæc cancellatio donationem sapit, *l. si quis delegauerit,ff.de nouat.Giurb.sup.*

727 Procurator ad exigendum, etiam cum amplissimis clausulis non potest diminuere bullalem censum, vt si soluatur fructus ad decem pro centum, reducere illum non potest ad octo, *Ludouis.dec.311.nn.1, Rota diuers.dec.327. num.3.*

728 Sic habens facultatem cancellandi contractum, soluto tamen censu Capitali, potest cancellare, nam reuenditio dici non potest, nisi census sors fuerit soluta, licet de facto ea sit iam facta, *Grass.except.13.* vbi latè, *Giurb. obs. 69.n.11.seqe.*

729 Verum si procuratori sit data facultas a domino census, cedendi, & transferendi Iura, & actiones, facultas etiam retrouendendi censum

sum comprehenditur. *Rota dec.186. n.2. post Cenc.de censib. Rota diuers.dec.374.n.20. Giurba obs.69.n.16.* Vide *sup.n.376.seqq.*

730 Speciale mandatum non supponitur, ex eo quia quis agat pro alio, vbi speciale mandatum requiritur, *D.Gales de restit.cap.8.n.47. fol.66.* præsumitur mandatum inter sanguine coniunctos, *Card.de Luca de regal. disc.180. de dote disc.168.nu 8.* præsumitur in persona solita facere illius negotia: *Card. de Luca de camb. disc.13. nu.4.*

731 Procurator specialis constitutus ad negotia, potest agere, & experiri, idest defendere, exceptis casibus, qui exigũt speciale mandatum *Barbos.in c.5. de proc. n 6.num 1. Goli. de proc. p.2.c.4 num.36 Nos de nullit.Iudic.rubr.11. qu. 25. num.35.* Diximus *supra*. Sic habens mandatum omnium bonorum, habet potestatem deducendi rem in iudicio, & agendum *l. sed si vnius, §.procuratorem, ff.de iniurijs, Nos d.qu. 25.n.36.*

732 Speciale requiritur ad impetrandas in Curia Romana, litteras Iustitiæ, exceptis personis coniunctis, *Faria ad Couar.lib.1. c.6 nu. 43* licet aliter seruetur etiam in extraneis, vt sufficiat generale, *num.44. Noguerol.alleg.32. n.117.*

733 Constitutus ad exigendum, & quod possit omnia facere, quæ ipse principalis, potest obligationem penes acta incusare, *San el.dec.181. nu.10.seqq. D.Marcian.consil.54.n.3. vol.1. Golin. de pro .p.2.c.5.n.151.*

An, & quando procurator possit liquidare Instrumentum ad formam Ritus M.C.V.166. dicemus *infrà*.

734 Mandatum speciale detrahit generali. *Cardos. in praxi Iudic. & Aduocat. verb. mandatum n.4. Gratian.c.95.nu.9. Fagnan.in c. studuisti n.23.de offic.legat. Vaz axiom.Iur.lit.M.n.33.*

735 Et procuratori generali non censetur mandatum id, quod specialiter fuerat iniunctum alteri, *Roma.consil.100.n.16.lib.1.*

736 Mandatum generale dans, hoc fine, vt mandatario sit licitum quodcumque scribere, statur sigillo in generalibus, non in ijs, quæ mandans in specie concessurus non fuisset, *c. veniens, c.quintauallis, de iuretur. Roman.sing.643 Gabriel.conclus.tit.de præsumpt.conclus.4.nu.35. 47.48.Mantica de tacit.lib.7.tit.10.num.3. Nic. Euerard.de fide instr. c.12.nu.2. Hontheim. de art. notarior.c.11.n.70. D.Oping. de Iure sigill. cap.6. n.126.* De Sigillo diximus *sup.n.205.*& dicemus *infra n.951.& seqq.*

737 In pluribus casibus non admittitur mandatum, sed debet mandans comparere personaliter. Compaternitas, seu filiatio spiritualis per procuratorem contrahi non potest, *Roman sing.54.Card.Toled.instruct. Sacerd. lib.7. cap.4. num.6.Tasson.de antef.vers.8. obs.2.nu.101. Couar.de sponsal.p.2.c.6.§.4.num.6.Cap. Tholosan. dec.157.Garz.dist.538. Ricc.collect.1224.* Sed quod possit *R.Constant.in l.nullus 60.C. de de.*

Tom.III.

cur. lib.10. num.39. Et videmus sic practicari *Nos de nullit.Iudic.rubr.11.qu.26. n.100. seqq.*

Iudæus dum baptizatur non potest constituere procuratorem ad respondendum pro eo, sicut fit in paruulis, *Roman.sing.55.*

Cardinales existentes extra Conclaue, quauis in Vrbe præsentes, & quamuis legitima causa impediti, non possunt per procuratorem dare votum in electione Pontificis, *c. quia propter, §.illud de elect.* Secus si sint in Conclaui, nam possint mittere schedulam in arcula clausam, per Constit. Pontificis, *Card. de Luca de relat.Rom.Cur.disc.3.nu.18.19.* Secus in aliis actibus, *ibid.*

Non admittitur mandatum in actis legitimis, vt sunt Aditio hæreditatis, *Golin. de proc. p.2.c.1.nu.17.cap.5.nu.180. DD. apud Nos de nullit.Iudic.rubr.11.qu.26. num.104.105.* licet Nos contra dixerimus *de null t.Iudic. d. qu.26. n.106.* Sed conclusio contraria limitatur in hæreditate delata Collegio, vel corpori Ecclesiastico, in hæreditate delata infanti, furioso, muto, & similibus, pupillo, filiosam. mulieri indigenti authoritate alterius, Cæsari, seu Fisco, in petenda hæreditate per fideicommissum *Nos qu.27.*

Emancipatio, manumissio, adoptio, Tutoris datio, Adrogatio, Acceptilatio, Serui optio, *Treutler.disp.27.vol.1.thes.4 Golin.de proc.p.2. c.1.u.3.Nos sup.q.27.n.29.& seqq.*

Et licet aliqui velint legitimationem non posse fieri per procuratorem, Alii contra tenent *Nos sup.nu.31.*

Professio non fit per procuratorem, *Nos d.qu.27. nu.19.* vbi Nos probauimus vbi statuta religionis sic dictant, alias secus, *San hez in summa lib.5.c.3.n 78. Bassæus verb. professio nu. 13.Luca ad Golin.de proc.p.2.c.5.n.8.*

Confessio peccatorum Sacerdoti, *Nos d qu. 27.nu.20.*

In omni casu, quo præsentia personæ desideratur, procurator non admittitur, *l.2. C.de his, qui veniam ætat.impetr. Socciu.sen.consil.48. n. 9.vol.1.Gratian.c.644.nu.9.Golin.p.1.c.3. num. 66.seq.* Vbi inter alios casus, vbi minor petit veniam ætatis.

Vbi ex conuentione sit electa industria personæ, *Nos d.qu.27.n.1.*

In confitendo delicto capitali, *Nos d. q.27. nu.10.*

Vbi agitur de Iuramento præstando à teste *Nos d.q.27.n.11.*

De perhibendo testimonio, nam cum Iudex debeat aduertere, qua voce, quo vultu, & qua trepidatione deponat testis, *l.3.ff. de testib. Nos n.12.*

Vbi agitur de singulari certamine faciẽdo, nisi ætas, aut infirmitas excuset, *Nos n.17.Milaz. assert.52.*

Vbi ad præstandum actum opus est præsentia alicuius, nisi sit Vniuersitas, Capitulum. Collegium, & similia, *Nos nu.15.seqq.*

In danda libertate, nam si procurator non sit descendens non potest, nisi procurator in rem propriam, *Nos n.21.seqq.*

In alijs casibus, *Nos d.q.27.n.24.seqq.*

In causis criminalibus, vbi venit imponenda pœna corporis afflictiua, *l.pen.§.ad crimen.ff. de publ. Iudic. c.veniens de accusat. Foller. in pract.crim.verb.vel eos verba liter.nu.8.& verb. audiantur excusatores nu.1.* & *seqq. Clar. § fin, qu.32.Marsil.cons.54.Menoch.de arbitr.lib.1.qu. 79.80.Vrries in Otio æstiuo p.1.fol.30. n.47.D. Scialoya de foriudic.cap.8.nu.83.Conciol.ref. criminverb.procurator ref.1.2. Tusc.lit.P. conclus. 818.843.Farinacc.q.99. Ricc.collect.856.2211. 2035.2289.x622.4031. Sanfel. dec.31.32.33. 237.247. Aluarez dec.81. Franch. decis 161. Orilia ad Campan. ref.2. num.21.* vide *num.35.* adest *Ritu 269.* vbi *Doctissimus D. Petra Sanz.de re crim.contr.70.Tranchedin.consult.86. n.23.Magon.dec.Luc.22.36.*

Verum pro Inquisitis absentibus possunt cõparere ad defensionem alii, vt instructores,& defensores, exceptis criminibus læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ, & similibus, *Aretin. conf.147.Mucci ad Sanfel.dec.32.nu.2.3. Vrries sup.nu.148. Franch.dec.232.688.314. Maiorana in praxi crim.lib.1.c.14.nu.34.seq. Angelis de confess.lib.2.qu.32. Vermigl.cons.68.108.118. Sabell.§.procurator n.9. Nos d.qu.27.Sanfel.d.dec. 237.Conciol.sup.*

An possit quis accusare per procuratorem criminaliter, *D.Petra su rit.269.n.2.* dicit Non. Furi declinatoria, an per procuratorem. Sic *nu.25.* de Iure communi, secus de Iure Regni, per *rit. 269.* & citatione ad fortiudicationem non, *Petra nu.26.* Minor ætas an possit opponi per procuratorem *n.33.* An possit opponi, quod occisus poterat occidi, quia foriudicatus non, *n.37.* post *Franch.dec.314.* secus de Iure communi, An opponere, quod locus non fit tutus, non *n.38.* Secus si sit citatus, vt cõpareat tempore mutationis aeris, *Sanfel.dec. 31.num.4.Scialoya de fo ind,c.6.n.12.c.8.nu.53. 56.D.Petra in rit.268.n.11.Donad.de renunciat. lib.1.c.25.ex n.55.* Admittitur procurator quãdo pro causa criminali agitur ciuiliter. Sic *nu. 39.* quid si pro delicto posset imponi pœna corporalis, vel pecuniaria. Non *nu.40.* An pro Vniuersitate accusata possit esse procurator, *nu.44.* Quid se citati essent plures quam decem. Sic *n.45.* An ad tuendam defuncti innocentiam, dum vellet illius memoria damnari, *n.49.*

Sed Baro comparens potest obtinere remissionem, etiam reo non comparente, *Capibl.de Baron.pr g.8. nu.227.contra nu.346. Ponte de potest. Proreg. tit.3.de elect.official.§.1.num.22. Franch.dec.417.num.2.Giurba cons.48. num.11.* Contra *Campana ref.5.nu.3.ref.6.nu.32.ref.26. num.3.*

Si clericus citetur à Curia Seculari, & ille præsentet bullas clericatus per procuratorem, debet supersederi in causa criminali, *Franch. dec.49.* & contumaciæ pœna non potest exigi, *R.Tap.in rit.235. Ferret obs.173. Mastrill. dec.143.nu.8.D.Merlin.lib.1.contr.48. Prat. ad Muscatell. n praxi p.2.gl.veniens ad n.28.Grammat.consf.1.post decis.nu.26. vot.18. nu.12. Conf. ciuil.108 Sanfel.dec.237.& 277.* decisum refert *D.Petra in rit.65. num.13.* vbi impugnat *D.Pratum re p.43.* in contrarium, Vbi *nu.15.* dicit, quod Iudex laicus non potest condemnare clericum contumacem ad mulctam, & ad expensas, *Farinac.qu.8. de Inquisit.num.17. Gratian.discept.190.num.18 19. Anno sing.131. Carol de Graff.in addit.Tract.de effect.cleric. eff. 1.nu.885.*

738 Ad liquidandum Instrumentum ad formam *Ritus M.C.V.166.* de Iure nostro Neap. non admittitur procurator, sed debet comparere principalis creditor, *Affl.dec.64.Frecc.de præstant.instr.p.11.qu.3. Carauit.& Petra in d. rit.166.Golin.de proc.q.2.c.5.nu.196. Card. de Luca de credit disc.116 nu.12.*

Nec admittitur ad comparendum pro debitore, *Card.de Luca sup.nu.14.* Secus ad dicendum de nullitate, facto deposito, *Nos de nullit. Iudic.rubr.4.qu.10.nu.28.29.* Admittitur debitor absens, aut infirmus, per *pragm.7.de liquid. instr.* cum speciali mandato, & per *prag.8.§.8. D.Merlin.contr.73.lib.1. Ilior. in comp. decis. verb. Instrumentum au liquidari, Capye. Latr. consult.69. Scacc.rm. ad Sanf l. & ibid. Sanfelic. dec.416. Nos rubr.11. qu.27. nu.347.* quidquid dicat *R.Marinis lib 1.c.166. num.17.* Et debet dari excusatori competens terminus ad producendam fidem infirmitatis, *Sanfel. Seuerin, Capyc.Latr.* & alii sup. citati.

An procurator, aut Notarius possit liquidare instrumentum nomine Domini. Procurator non potest liquidare Instrumentum, absq; interuentu Domini, *P. Afflict. contr.30. nu.42.* post *Cara in rit.160.nu.20. Sanfel. decis.253. num.8.*

Secus quando adesset clausula: quod possit procurator nomine creditoris liquidare. *Nos de nullit. Iudic.rubr.11.qu.27.nu.338.* Sed limitat *Luca ad Golin.p.2.c.5.num.39.* si procurator non interuenit.

Et procurator, qui nomine Domini stipulatus fuit, non potest liquidare instrumentum via Ritus M C.V. quia vtilitas non spectat ad ipsum, sed ad Dominum, *l.2.ff.ne vis fiat ei,* Cum Domino competat actio vtilis ex stipulatione procuratoris, nec posset dicere debitor, quid soluis principali, *R. Marinis lib.1. c. 187.Galter.de præsent.instr.p.11.qu.2. Ant. de de Iudice, Robert.de liqui.Instr. consid.3. nu.3. & 6.* Vbi *addit. Frecc. in praxi liquid.instr.1.p. 2.p.verb. Et cuius nomine agat, nu.9. Schettin. in conodat.ad l.3.C.de nouat.c.2.n.4.& seqq.*

Sed quod procurator, cui fuit promissa solutio nomine sui principalis, possit agere, & ei possit fieri solutio, & posse præsentare instru-

strumentum via *ritus* 166. *Affl. in constit.* {*Eos*, *qui scienter nu.* 13. *Vrsill. ad Afflict. dec.* 64. *nu.* 2. Vbi extendit non teneri procuratorem cauere de rato, *D. Schettin. sup.*

Sed quod sit necessaria præsentia procuratoris, & Domini simul, ad liquidandum, dicit *Galeot. sup. nu.* 19. *Montan. contr.* 43. *nu.* 15. Et *Vrsill.* hoc admittit quando fuisset facta promissio de soluendo Domino, & Procuratori, nam omnibus ipsis præsentibus, & liquidantibus, fieret liquidatio ad formam *Ritus*, vel cum interuentu Notarij, si ipsi sit promissa solutio, *R. Marin. d. resl.* 187. *nu.* 10. 11. *Thor. vot.* 84. *n.* 183. *p.* 1. *Rocc. resp.* 90. *n.* 1. *lib.* 1. *D. Petra. in rit.* 166. *n.* 127. *Schettin. sup.*

Et Dominus non potest liquidare Instrumentum factum per procuratorem, ex quo non fuit cum eo iuratum, *Isern. in c.* 1. §. *Item Sacramentum de de pace iuram. firm. Frecc. de præsent. Instr. p.* 11. *qu.* 2.

Sed contra tenent *Bal. cons.* 200. *vol.* 2. *Canarius de execut. instr. qu.* 39. *Barz. de guarantig. p.* 2. *qu.* 7. *Afflict. in constit. qui scienter. nu.* 13. *Pand. de liquid. instr. p.* 2. *declar.* 25. *nu.* 107. Ea ratione, quia per iuramentum quæritur actio absenti absque cessione, *Borrell. cons.* 75. *nu.* 12. 13. *Golin. p.* 2. *c.* 5. *n.* 197.

Quod si procurator stipulans pro absente pacificatur, quod Instrumentum possit præscriberi per dominum, *Frecc. sup. p.* 8. *qu.* 3. tangit dubium, sed non decidit, refert *Montan. contr.* 43. *n.* 17. vbi dicit non valere pactum, *Canar. sup. q.* 32.

Instrumentum celebratum cum procuratore, ad hoc vt possit liquidari, requiritur, vt cum procuratore compareat etiam Notarius, qui pro absente fuit stipulatus, cũ clausula: *Et mihi Notario. R. Marin. l. b.* 1. *c.* 187. *nu.* 11. *in princ.* Et ad instantiam vtriusque expeditur citatio, *Montan. contr.* 43. *n.* 15. *in fin. D. Petra in rit.* 166. *n.* 126. *Luca ad Golin. p.* 2. *c.* 5. *nu.* 39. *D. Maradei de præsent. instr. c.* 3. *n.* 7.

Qui Notarius, si recuset accedere, potest compelli, etiam per capturam personæ, ad instantiam Regij Fisci, cum agatur etiam de eius maximo præiudicio, propter pœnam pecuniariam in eius beneficium infligendam, *D. Petra in rit.* 166. *n.* 126. *Vrsill. ad Affl. dec.* 64. *n.* 6. *Galter. de instr. liquid.* 1. *p.* 2, *p. rub.* 2. *n.* 14. *D. Maradei sup. n.* 8.

Instrumentum potest liquidari, etiam ad instantiam hæredis Notarij procuratoris, vel alterius hæredis adiecti solutioni, quando eidem adiecto reperitur facta promissio, seu stipulatio proprio, priuato, & principali nomine, & insolidum, nam hoc casu non habetur vti simplex adiectus, qui propriè dicitur constitutus per promissionem de soluendo, factam per dictionem alternatiuam, vel disiunctiuam: *Aut, Vel*, vt diximus *ad Rouit. dec.* 26. Sed consideratur vt principalis, *Sanfelic. decis.* 213. *nu* 8. *Rouit. d. dec.* 26. *Dom. Maradei sup. n.* 10. Sed *D. Petra in d. rit.* 166. *nu.* 128. *seqq.* tenet contrarium, quando vere debitum spectat ad principalem, non obstantibus clausulis *insolidum* & similibus, eo magis, quia Notarius hoc casu esset creditor, & Notarius, & sic ipse si esset creditor non potuisset stipulare instrumentum pro se ipso.

Procurator, cui fuit promissa solutio, tàm vti procuratori, quam principali nomine, & insolidum, potest procedere ad liquidationem absque interuentu principalis creditoris, *Canariz.* & alii citati, sed non sequuti à *Montan. contr.* 43. *nu.* 16. *Add. ad Robert. de liquid. instru. consid.* 3. *n.* 6. quoties promissio debiti deducti in stipulationem trahit originem ex illo Instrumento cum procuratore celebrato, quia tunc procurator, & dominus efficiuntur duo rei credendi, at si debitum habeat originem ab alio contractu antecedenter inito cum ipso principali creditore, non poterit procurator, qui hanc nouam recepit obligationem proprio & principali nomine, & insolidum prætendere sibi fuisse quæsitum ius liquidandi, absque principali, quia non fuit effectus correus credendi, *Afflict. dec.* 30. *à num.* 26. *D. Marad. sup. nu.* 14. *Vrsill. sup. à nu.* 2. *Galter. sup. nu.* 10. *R. Marin. res.* 187. *nu.* 2. *Rocc. resp.* 90. *num.* 1. *lib.* 1. *Thor vot.* 84. *num.* 187. *p.* 1. Quo casu non licebit soli domino liquidare, *Franc. Ant. de Iudic. de liquid. instrum. consid.* 3. *nu.* 3. *R. Marin. sup. nu.* 6. 10. quidquid aliter dicat *Borrell. cons.* 75. *nu.* 12. *D. Petra d. rit.* 166. *n.* 127. *Vrsill. sup. D. Schettin. sup. nu.* 6. Vbi dicit: Dominum per cessionem, seu acquisitionem vtilium, sine cessione extingere actiones directas penes procuratorem.

Sic quando agit actione radicata in sui personam potest liquidare instrumentum, *P. Affl. contr.* 30. *num.* 25. & *tex. l. cum per eos. C. si quis alt. Frecc. de præsent. instr. p.* 11. *qu.* 4. Videndus *D. Petra sup.*

739 Verum ad expediendam citationem super tenore instrumenti potest constitui procurator. *Pand. de liquid. instr. p.* 2. *declarat.* 24. *num.* 99 *seqq. Golin. de proc. p.* 2. *cap.* 5. *n.* 197.

Sic si in Instrumento crediti adsit clausula: *quod ex speciali pacto possit Instrumentum præsentari per procuratorem*, posset non obstante *Ritu M. C. V. Incert. de instr. liquid. lim.* 14. *fol.* 600. *& fol.* 609. *& fol.* 604.

Sic si illi, qui accusantur essent plures quam decem possunt constituere procuratorem, dictus *Incertus Author fol.* 604. *vers. vltra decem, Golin. sup.*

Et dictus *Incertus Author fol.* 602. dicit: mulierem maritatam posse comparere per procuratorem, & etiam viduam, etiam in casu liquidationis instrumenti, *Golin. sup. num.* 197. *fol.* 114.

Vbi requiritur præsentia personalis non admittitur procurator, etiam cum speciali mãdato, *Afflict. in const. Eos, qui scienter n.* 13. Ità in accusando aliquem de periurio, *Grammat. in d.*

in d constit.Eos n.12. Thor.in comp.verb.procu. rator.

Sic in instrumento per procuratorem stipulato, illud aduersus principalem liquidari non potest, *Rouit.in rubr.de instrum. liquid n.9. V.fill.ad Affict.dec.64. Roce.resp.21.to.1. Montan. oni.43.nu.15.26.Sansel.dec.213.& 237.D. Pr.t.d.scpt.15.nu.49.D.Mansrell.ad Copyc.lat. dec.152.nu.35.*

Sic etiam adiectus solutioni,si interesse non habeat, neque potest liquidare instrumentum, *R.Marin lib.1.cap.4.* & ibi *Rodoer. & Luca, Vigil.de legit.person.c.27.Ciarlm. contr.171. R. Latro dec.8.nu.5.6. D.Petra in rit.166. nu.128. D.Mansrella sup.n.36.*

Multoties in Regno conuocatur Parlamentum, quod fit pro optimo Rêgni statu, publica vtilitate, ac pro confirmandis Regiis Donatiuis, & aliis de nouo præstandis, *Frecc. de subfeud.lib.1.fol.24. Capibl. de Baron. prag.20. num.15.16.Petr.de Gregor.de conceff.feud.par.1. qu.1.nu.15. Bellug. in spec.rub.6.cap.18. Cumia in prælud.feud.n.43.56.Tholos.de republ.lib.24. c.2.& 3. P.Diana de parlamentis, Delbene eodem tract.*

Quod parlamentum non potest congregare sine licentia Viceregis. *Minad.in constit.in aliquibus nu.56.ex l.fin.C.de legat.lib.10. & l.si quis decurio,C.de decur.lib.10. Sciroloya de foro compet.c.33.n.266.in fin.*

Quod à Romanis originem traxit,& Comitia appellarunt, licet à Germanis, & Gallis: Dietæ, ab Hispanis Curiæ dictæ sint, ad *text.in c.1.de prohib. feud.alienat. per Frideric. Bellug.rubr.2.in princ.* vbi *Borrell.Nell.de bonnit.p.1.2.tempor.qu.56.Affl.in constit.Statuimus Cabe.dec.3.p.2.Gutrier.de tutel.p.1.c.18. n.48. Surgent d Neapol. Illustr.c.11.nu.24. Mastrill. de magistrat. lib.5.c.15,* latè *Arunæus de Comitijs.*

Vocati ad parlamentum, & impediti possunt constituere procuratores per *cap.38. Sicil.* sub Rege Ferdinando,*Auil.in c.præter 52. Auendan.de exequen.mandat.lib.2. c.10. num.7. Bellug.in spec.rubr.7.nu.1.Mastrill.sup. num.45. Bobadill.in polit.lib.5.cap.5.nu 3.Parlador.lib.1. quotid.cap.3.nu.13.Valenz.l.vnic.nu.6. C.de superind.lib.10. Marques lib. del Gouernador c.16. Castill.de Tertijs debit. cap.9. Sanchez 1.tom. consil.lib.2.cap.4.dub.2 num.5.Amaya in l.3.nu. 37. C.de onnon. & trib. lib.10.Rouit.cons.vltim de donat.temp. belli nu.33.* & ibi nostra *Addit. n.24.P.Diana de parlament. tom.1. resol. moral. fol.mihi 55.& seqq.*

Baro vocatus, & Vniuersitates vocatæ ad parlamentum potest, & possunt interuenire per procuratorem, verbo illo non obstante: *persinaliter, Giurba dec.118.nn.23.& seqq. R. Ponte de potest.Proreg.tit.de elect.offic.§.5.nu.23. Delbene de parlament.dub.40.n.6.7.*

Procurator generalis cum libera, & Balij Baronum non sedent in loco mandantis, puta in parlamentis generalibus, *Tasson. de antef.vers.3.obs.2.nu.:6.R.Ponte dec.15.num.1. Delbene sup.n.10.Mastrill.sup.n.60.*

Et *Tasson.nu.35.* dicit Procuratorem titulatorum præcedere procuratores Baronum.

Et *nu.18.* dicit procuratores Titulatorum non præcedere in parlamentis,ex *Diana tract. de parlament.res.28.fol 103.in resol.moral.*

Procurator non præfertur Domino, *Anna in repet.constit. Dina memo 1a nu.150.*

Procurator Baronis non sedet in parlamentis in loco Baronis, *R.Ponte dec.15. n.1.* Secus si controuersia sit inter procuratores circa prælationem, quia vnusquisque admittitur secundum qualitatem sui principalis. *ibid.Colin. de prot.p.2.c.4.nu.63.& seqq.Delbene de parlament. dubit.36.* vbi decisum refert per Collat. Consilium anno 1602. *Freccait.de differ. feud. lib.3.& in lib.1.Surgent.de Neap.illustr. cap.12. num.24. Bellug.in spec.rubr.4.& 6. Mastrill sup. num.62.*

Plures Vniuersitates Regni, vel Barones possunt vnum, vel alterum in procuratorem, ad effectum intrandi in parlamentum, si sciant eum esse Virum probum,& amatorem boni communis, sed sæpè id non expedit, *R.Ponte de potest. Proreg.tit.de elect. official.§.5. num.23. Delbene de parlament.disp.35. Raudens. dec.34. n.124.Molin.de primog.lib.2.c.5.num.52.Bellug. sup.tit.de æqualit.vo..nu.2,* vbi *Borrell.Mastrill. sup.nu.47.*Vbi *nu.48.* dicit hoc non esse in Regno Siciliæ ex *d.c.38.P.Diana de parlament.res. 7.Balmaseda de collect.q.3.n.10.*

Intrans in parlamento, tanquam procurator, potest rogatus substituere aliquem alium in procuratorem, secus tamen est si videat ad id rogari, vt substituat alium, qui ad iniustam conclusionem facilè condescendat, *Belbene sup.dubit.34.& 40.n.8.P.Diana sup.res.8.*

Baro habens mandatum alicuius Vniuersitatis potest dare diuersa vota, si res determinanda in Parlamento habet rationes probabiles pro, & contra, & non adsit scandalum, secus si non habet, quia in vtroque voto sequitur opinionem probabilem, *Vasqu.nu.1.2. tom. 1.disp.62.c.9.nu.47.Sanchez lib.1.moral. c.9. nu. 20.45. R.Ponte de pot.Proreg.tit.4.§.1. nu.13. Frecc.de subfeud. qu. Fuit dubitatum nu.28. Borrell.ad spec.Princip.Bellug.rubr.45.P.Diana sup. res.10.* qui dicit debere Baronem in hoc casu, votum dare vniforme, etiam si habeat plures terras, ex *R.Ponte sup.*

Idem si sit procurator plurium Baronum, vel si sit Baro, & procurator alterius Baronis, *Delbene dub.40.nu.17.Luca de plurolit. homin. r.18. Lap. alleg.22. Lambert. de Iure patronat. lib.2.p.2-not.11.qu.3. & Luca in d. cap.18.* distinguit.

Licet ad donandum, requiratur speciale mandatum: vt diximus *n.654.*Tamen deputatus procurator ad interueniendum in parlamento generali in loco Baronis, vel Vniuersitatis

sitatis potest cum aliis donare Regi, *Delbene sup. dubit. 37.* Dummodo donatio sit iusta, & non excessiua, *dubit. 40.*

Quomodo debeant esse mandata Baronum, & Vniuersitatum ponit, *R. Ponte sup. tit. de regal. imposit. nu. 24. & seqq. & §. 8. n um. 8. Bellug. rubr. 4. 7. 43.* vbi *Borrell. Capibl. de baron. prag. 3. nu. 80. Mastrill. sup. n. 50. 51.*

Subfeudatarii Baronum non habent vocem in parlamento Generali, sicut alii Barones, & feudatarii, nec contribuunt in Donis, vt Barones, late *Marin. Frece. de subfe ud. lib. 1. fol. 17. & seqq.* vbi sic decisum refert per Regiam Cameram anno 1549. *n. 35. in fin.*

Alia de parlamento dicût *Mastrill. de magistr. d. lib. 5. c. 15. Arumaeus de Camitijs, Delbene de parlamentis, P. Diana eodem tract. Borrell. de Magistr. Nos in addit. ad Reg. Rauit. consil. vlt. lib. 1. R. Ponte de potest. Proreg. tit. de regal. imposit. num. 18.*

740 Procurator vnus pro duabus Ciuitatibus esse non potest, *Balmaseda de collect. qu. 3. n. 10.* Sed contra *Nos sup. hic.*

741 Procuratores non possunt esse personæ potentes, *Carafc. de casib. Cur. num. 94. & seqq. Olea de cess. iur. tit. 2. qu. 4. Riec. collect. 2640. Vela dissert. 43. nu. 3. 15. dissert. 44. nu. 27. Tassan. de antefat. ve s. 3. obs. 3. num. 31. Golin. de proc. p. 1. cap. 5. num. 38. & seqq.* vbi ponit qui sunt potentes, *R. Ponte de potest. Proreg. tit. de elect. offi cial. §. 5. num. 23. Nos de Nullit. Iu dic. rubr. 11. qu. 31. num. 109. Luca ad Golin. sup. nu. 6.* Vbi de Regiis Consiliariis, & aliis officialibus, ex *pragm. 3. de offic. Iudic. pragm. 26. 27. de offi cial. & his, quæ ns prohib.* Adest etiam littera Suæ Maiestatis diei 21. Octobris 1692.

742 Religiosus sine Superioris licentia non potest esse procurator, *Clement. 3. de proc.* vbi *Barbos. Pat. dec. 286. lib. 2. Maria in ff. nauff. to. 1. verb. procurator c. 17. Roman. sing. 27. verb. proc. n. 38. Roman. sing. 278. Bellug. in spec. Princ. rubr. 4. nu. 7. R. Sanfel. dec. 195. Nos de nullit. Iudic. rubr. 11. qu. 13. n. 55. & qu. 3. n. 24 seqq.*

Potest in foro Ecclesiastico pro suo Monasterio, & miserabilibus personis, *Sanch. in summo p. 2. lib. 6. c. 13. nu. 23 seqq. Golin. sup. num. 63. 68. Nos sup. q. 31. n. 31. 38.*

743 Si constituatur sine licentia superioris actus factus non valet, *Sanfel. d. dec. 195. Barbos. ibid. n. 6.* licet contra dicat non facta oppositione *Federic. Sen. cons. 293 Roman. singul. 278. & cons. 409. & sing. 245. Merscott. lib. 1. cap. 92. nu. 6 seqq. Dec. cons. 494. 499.* Morta *sup. cap. 18. Grass. dec. Rot. 5. de proc.*

744 Nec potest ex quantumuis alicuius mandato ad id dato, procuratorem constituere, aut substituere. Verum si sit constitutus cum licentia, potest sine illa substituere, si habeat talem potestatem, *Barbos. sup. num. 7. Sanch. de matrim. lib. 6. c. 13. nu. 12. 13. Morta in ff. nouiss. p. 1. tit. procurator c. 18.* latè *Golin. de proc. p. 1. c. 5. n. 59. & seqq.*

745 Nouitius potest sine Superioris licentia esse procurator, *San ch. d. lib. 6. c. 13. n. 2.* quidquid dicat *Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gl. 8. nu. 22. Cuch. lib. 3. instit. tit. 1. nu. 95. Zech. de reg. Eccles. tit. de regular. c. 3. nu. 10. Barbos. sup. nu. 8. Virgil. de legit. pers. c. 23. nu. 60. Nos d. quæst. 31. num. 28.*

Licet contra dicat ex *c. 2. de proc. in 6.* vbi *gl.* & alii *Borrell. de compromiss. §. 2. gl. 4. n. 110. Golin. sup. nu. 68.*

Præfatus potest mandatum exercere, *Barbos. sup. n. 9.* Diximus *Nos Rubr. 11. q. 30. nu. 14. & seqq.*

Qui non possunt esse procuratores, Diecimus *rubr. 2.* & diximus *d. rubr. 11. q. 1. & seqq.*

746 Ad præstandum iuramentum fidelitatis non sufficit mandatum, etiam speciale, nisi Dominus velit admittere procuratorem, aut esset absens, aut iuste impeditus Vassallus, *Golin. de proc. p. 2. cap. 5. num. 29. Fontanell. de pactis cl. 4 gl. 10. p. 1. num. 18. & seqq. R. Marin. lib. 1. c. 212. Nos de nullit. Iudic. rubr. 11. q. 16. nu. 84. Luca ad Golin. sup. n. 16.*

Absentes à Capitulo non possunt dare votum, nec eligere extra Capitulum, *c. peu. §. fin. de elect. in 6. Roto dec. 136. p. 12. rec.*

Possunt tamen ex iusto impedimento per procuratorem eligere, *Card. de Luca de benefic. disc. 30. n. 14.* Et debent eligere vnum ex Capitularibus, *Luca ad Golin. de proc. par. 5. cap. 5. num. 17.*

Concesso officio cum potestate nominandi alium, non potest fieri nominatio per procuratorem, quamuis specialiter constitutum, *Montan. de regal. offic. nu. 44.* Sed contra, quod possit fieri per specialem procuratorem, dicunt *Frece. lib. 2. de subfeud. qu. 47. Amicang. cad. tract. qu. 16. o num. 39. Luca ad Golin. de proc. p. 5 c. 5. num. 27.* Ea ratione allata per *Amicangel.* quia facultas eligendi, quæ personæ cohæret, quamuis non sit cessibilis, adhuc potest exerceri per procuratorem specialiter constitutum, ex *Bal. in l. si stipulatus, in fin.* & ibi *Ias. num. 9. ff. de verb. oblig.*

Officialis syndicandus infra 20. dies licet non possit discedere à loco syndicatus, tamen elapsis 20. diebus datis ad quærelandum, si adsint quærelæ ciuiles, non criminales potest discedere relicto procuratore, *Scialoya de foro compet. c. 33. num. 31. Nos de nullit. Iudic. in addit. ad rubr. 11. Luca ad Golin. de proc. p. 2. cap. 2. num. 12.*

Contra dicit *Mozz. de contract. tit. de mandat. ord. 4. ver. quinquagesimo nono, & ver. vigesimo vnno, Golin. de proc. p. 2. cap. 5. nu. 102. & p. 2. c. 2. nu. 38.* post *Catald. tract. de syndic. qu. 67. nu. 40.* Sed debent intelligi in quærelis, & accusationibus ciuilibus.

747 In Regno Neapol. per *pragm. vnic. de remiss. part. & pragm. 6. §. 1. de comp. sit.* remissio facienda ad fauorem inquisitorum, non potest fieri per procuratorem, sed debet fieri per ipsas

sas partes offensas, vel hæredes principales, coram Iudice, D.Merlin.contr.68. n.7. lib.2. D. Scoppa ad Sarn.in praxi crim.p.1.c.45. Caranit.in rit.275.nu.5.Nouar.qu.68.nu.5.lib.1.Scialoya de foriudic.c.24.nu.11. D.Petra in rit.208. nu.3. in fin. & tom.3.rit.275.nu.6. Pratus ad Paseal. de patr.potest.p.2.c.1.vers. Quæri itidem, Danza de pugna DD.tom.2.tit.de remiss.part.c.1.ex nu. 14.Mastrill.de indult.c.24.num.69.Idem Scopp. ad Merlin.d.contr.68. num.3. Et si admitteretur procurator præsentia officialis requiritur in constitutione procuratoris, R.Sanfel.decis.129. Sarn.in praxi p.2.c.45.vers.an fieri. Luca ad Golin.p.2.c.6. nu.6.Nos de nullit.Iudic.rubr.11.qu. 26.nu.258.Mastrill.d.c.24.nu.65,& seqq.

Cum verum, & indubitatum sit sufficere solemnitates requisitas in contractu fuisse adhibitas in constitutione procuratoris ad illum contractum faciendum, Altograd.consi.26. num.2.3.lib.1.D.Melius obs.1.num.9. Et eædem solemnitates requisitæ in contractu faciendo requiruntur in constitutione procuratoris ad illum stipulandum, Olea de ceff.iur.tit.2.qu.1.nu. 5.D.Melius obs.108. num.4. Nos dict. qu.26. num.251.

Sic solemnitates requisitæ in distractione rei minoris, Vniuersitatis, & Ecclesiæ, requiruntur in constitutione procuratoris, Ludou.s. dec.164.nu.4.Corbul.de cauf.priuat.l.m.22. Olea sup.Nos sup.Luc.ad Golin.d.p.2.c.5.n.6.

Et si interuenit solemnitas statuti in constitutione procuratoris, non est necesse, quod talis solemnitas interueniat postea in actu faciendo per procuratorem, si procuratio sit specialis. Borrell.in summa dec.tit.de proc. n.468. & seqq. Affl. dec.285. nu.21. Simonell. de decret. lib.2.tit.5.inspect.4.nu.49.50.Bertazol. de clauf. clauf.7.gl.19.n.8,9.10.

Stante statuto, quod mulieres, aut minores non possint contrahere sine consensu propinquorum, aliqui dicunt hanc solemnitatem non esse necessariam, quando mulieres per procuratorem contrahunt, Bern.Paul. de execut.instr.p.2.dilucid.18.nu.75. de qua re Nos dubitamus ex dictis.

Quia matrimonium debet fieri coram Parocho, & testibus, vigore Concilij Tridentini sess.14.cap.1.de reformat.matrim. difficultas est, an mandatum ad contrahendum matrimoniũ debeat fieri coram Parocho, & testibus, & videtur dicendum sic, quia solemnitates requisitæ in aliquo contractu, requiruntur etiam in constitutione procuratoris ad illum actum, cum dicatur quis facere actum constituendo procuratorem, Gratian.in add. ad dec.47. nu.4. Colin.de proc.p.1.c.3.nu.55. Melius obs.1. nu.4. obs.108.nu.4. Olea de ceff.iur.tit.2. qu.1.num.6. Altograd.consi.26.n.2.3.lib.1. Nos de nullit. Iudic.rubr.11.qu.26.n.251.

Sed veritas est, quod non requiritur præsentia Parochi, & testium in mandato matrimonii, cum illud non sit contractus matrimonii, Sanch.de matrim. lib.2. disp.11. Perez de matrim.disp.15.sect.7.n.9.Luca ad Golin.de proc. p.2.c.1.n.5.6. Diximus n.631.

Sicut diximus. Vt licet assensus regius requiratur in venditione feudi, non exigitur in mandato ad vendendum feudum, Capye. inuestit.feud.vers.assensus fol.80. Gallup. in meth. feud. p.2.c.1. nu.94. Et si fuerit impetratus in mandato non est necessarius secuta venditione, Freec.de subfeud.l.m.2. ad comment. constit. Diuæ memoriæ, Bottil.et.d.ssert.16.nu.26. Luca ad Golin.de proc.p.2.c.5.n.5.& seqq.

Diximus sup. remissionem ab offenso debere fieri, de Iure nostri Regni, coram Iudice, nunc dicimus illam conclusionem limitari in causis minimis, & parui momenti, in quibus non requiritur præsentia Iudicis, sed tantum remissio recipitur per actuarios, Nouar. de grauam.vassall.tom.1.grau.353. nu.6. Danza de pugna DD.tit,de remiss.part.c.1.n.9. Scialoya de foriudic.c.24.n.51.

Quando fit penes acta Curiæ etiam requiritur præsentia Iudicis, Carauit.in rit.275.nu.2. Danza sup.nu.7. Et quando fit in M.C.V.tunc fit coram vno ex Iudicibus, Si in Regia Audientia coram vno ex Auditoribus, quando fit in Terris demanialibus fit coram Gubernatore, & quando in Terris Baronalibus coram Capitaneo domicilii partis offensæ, d.pragm.6. §.1.in fin.de composit.Scialoya de foriudic. d.cap. 24.n.52.

748 In quibus casibus requiratur speciale mandatum, & non sufficiat mandatum generale cum libera ponunt etiam Sabell. §.mandatum, nu.15.& seqq. Golin.de procurat.

Pac. Iordan. lucubr. vol.3. lib.14. tit.2. num. 165.seqq. Tusc.lit.M.con.lus.52. Ricc. collect. 312.1597.Nouar.sup.pragm. collect.196. nu.35. seqq.Andreal.contr.283 Virgil.de legit.person.cap. 16.Cyriac.contr.244.nu.67. Noguerol. alleg.2.n. 58.seqq.Idẽ Cyriac.cõtr.466.Iouius gl.16.§.10. Rocca disp.206. & in alijs disputationibus Rota in pluribus decis. post tract. Torre de sut. success.Vr.col.de transact. qu.3.12. & alis quæstionibus.Borrell.in summa dec.lib.1.tit.66. nu.251. Iranc.& ibi Pilaia de protest.consid.4. Farinac. in repert.Iudic.qu.77.Hodiern.ad Surd. dec.215. nu.7.9.dec.23.nu.35.36.dec.341 n.2. Fontanell. dec.4.Vidman.de contract. tit.15.num.22. seqq. Pacion.de locat.cap.7. Harppreci. instit.de mandato in princ.nu.30. & seqq. Rota dec.54. post Alberic. de inconstant. Doctissimus Petrus Schultzen.in suis doctiss.operibus Manzanet.decis.280. Ansald.de commerc.disc.25.Noguerol.alleg.2.nu. 91.alleg.10.nu.138.Fulgin.de var.caduc.qu.12. nu.23.tit.de solut.can.qu.1.nu.195.322.& qu.3. nu.9.de varijs caduc.quæst.14. num.15. Card.de Luca de hered. disc.12. num.8. de Iudic.disc.6. numer.8. Coneiol. ad statut. Eugub. fol.172.fol. 286.189.244. Bonden. collect.4. num.34. Villar. resp.13. lib.1. Barbos. in c.28.num.16. de rescript.& c.20.nu.16.de elect. Gonzal. in l.8. gl.63.

gl.63.nu.16.Greg. Lop.l.6.gl.2.tit.1.p.7. Cyriac. cötr.466.Parexa de instr.edit.tit.5.res.10.à n.65. & tit.6.res.3.à nu.43. Solorz polit.lib.3. cap.14. Canall.qu.498. alii apud *Castejon.verb. procurator num.6. Salgad.labyr.p.3.c.2.nu.82. Cart r. dec.54.nu.14.Rocc.de mandat.nu.202.D.Beniell. cons.76.nu.30.32.*

749 Fallus dicitur procurator habens generale mandatum, & agens in causa, in qua requiritur speciale, & interpræratur mandatum, secundum mentem mandantis, *Nos de nullit. Iud.rub.11.q.25.n.2.& 3.Sperell.dec.25. Monter.dec.41.nu.77. Gaill.lib.1.obs.47. D.Matth. Sanz.contr.70.n.48.*

750 Licet verius sit, quod non sit falsus, sed insufficiens, *bertazol.de claus.instr.claus.5.gl.2. ad finem, Gurb.obs.69.n.6.*

751 Procurator constitutus ad consentiendum reseruationi pensionis pro Petro, non potest vigore talis mandati extendi ad trãslationem pensionis in alio, *Ant.August. in decis. nouiss. Rom.35. nu.1.lib.1.vol.3.& dec.32.lib.2. eodem vol.3.*

752 Constitutus procurator ad resignandum, si resignet intrà 30. annos, valet resignatio, quia principalis præsumitur viuus, & prætendens principalem esse mortuum, ipse probare debet. *Rota apud Io. Paul. Tholom. decis. nouiss. Rom.862 nu.1.lib.3.vol.3.*

753 In mandatis, clausula: *cum libera* ponitur potius ex consuetudine, & stylo Notariorum quam ex partium voluntate, & consensu, *Matienz. ad l.7.gl.14. num 6.tit.11. lib.5. Nouæ recopil. Barbo. de claus. claus.35. numer.1.*

754 Ideò nihil operatur, quo ad ea, quæ requirunt speciale mandatum, *Burg.de Paz cons.28. num.19. cons.2 num.71. Mari ad Grammat. dec. dec.103.nu.43. D.Vela in c.fin. p.2.de proc. in 6. Escob.de ratiocin.c.19 n.36.*

755 Sed restringitur per verba: *In præmissis, & circa præmissa,* itaut eorum fines egredi non possit. *cap. qui ad agendum de proc. in 6. Ruin. cons.59. num.3. lib.5. Marta de claus. claus.26. Farinac. decis.295.num.3.Pacion.de locat.cap.7. nu.34. Luca ad Golin.de proc.p.2.c.4 n.7.*

756 Et sic non extenditur ad ardua, & specialiter prohibita, *l. quam Tuberionis, iuncta glos. ff. de pecul. l. si hominem, ff. mandàt. Schrad. de feud. part.7. sect.18.num.133. Solorz. de Iure Indiar. tom.2. lib.2. cap.11.num.16.Golin.de proc.p.2.c.4.*

757 Sic etiam in mandato *cum libera* facto duobus, numquam subintelligitur clausula *insolidum*, quamobrem vnus sine alio agere non potest, *Flam. de resignat. benefic. lib.9. quæst.3. num.24. Mantica de tacit.lib.7.tit.17.nu.8. Add. ad Ludouis.dec.280.num.9.Rota dec.860. lib.3.p. 3.d. vers.*

758 Operatur, quod possit fieri in executionem voluntatis mandantis, non autem contra, vel præter illam, *Barbos. d. claus.35. n.6.* Sic habens mandatum ad aliquod peragendum intelligitur habere omnia ad perfectionem illius actus, *Reg. Capyc. Latr. consult.108. num.13. Card. de Luca de credit. disc.84. Luca ad Golin.de proc.p.5.c.3.nu.8. Idem Card. de camb disc.13.n.7.*

759 Ideò illius generaliter restringitur, vt intelligatur ciuiliter, nam nullum est tam latum & vniuersale verbum, quod talem restrictionem compatiatur, Sic regulari debet arbitrio boni viri, *Barbos.sup.*

760 Mandatum excedi non potest, licet in eodem mandato adsit clausula: *cum libera, Ansald. de commerc.disc.61.n.14.*

Secus si adsit clausula: *modis, & formis bene visis, D.Sammniat.cons.33.n.108.*

761 Aliqui ponunt differentiam inter habentem generale mandatum cum libera, etiam administratione ab homine, & habentem à lege, quod ille potest præiudicare Domino, hic autem non item, *Ias.in l.1.§.creditum n.20. ff. de reb.credit. Menoch.lib.1. præs.46 n.59. Surd. dec.229. nu.25.26. Gutter. de Iuram.cap.50. nu.67. Escobar. de ratiocin.c.23. à num.43.* Sed contra dicit *Vela sup. cap.fin.de proc. in 6.par.2. num.25. Delbene de parlament.dubit.37. nu.17. 44. Nos de Nullit.Indic.rub.11. qu.25.* Et *Infrà hic num.828.*

762 Procurator generalis non agit exigentia speciale mandatum, nisi cum aliqua illorum specificatione, vel libera potestate, *Barbos. in c.4. de proc. in 6.n.1. D.Gutier.de compensat. qu. 13.nu.43.lib.3.*

763 Procuratorem constituens ad omnia, excepto casu aliquo, requirente speciale mandatum, illud non ampliatur ad alios casus similes. *Tiraq.de retract lignag.ad finem tit.nu.94.& seqq. Rebuff.tract.except.n.24. Barbos.sup.n.4.*

764 Mandatum ad lites habens ad satendum debitum, & quodcumque iuramentum præstandum, cum promissione non contraueniendi, & habendi ratum, & gratum omne id, quod procurator fecerit, non dicitur habere mandatum *cum libera*, nec potest transigere, *Conar.var.lib.1.cap.6.nu.4.Gurba obs.69. n.9. Bich.dec.541.n.25.*

Sic procurator generalis ad negotia non est, si certæ species fuerunt enumeratæ, & in fine adiecta clausula generalis, *Altar.cons.67. lib.8.n.10.Sur d.cons.160.n.36. Monter.dec.39. n.53. Bich.dec.541.n.21.*

Habens mandatum ad lites, *cum libera*, non habet transigendi facultatem, *l. transactionis 7. C. de transact. D.Vrceol.de transf. q.12. n.12.13.* nisi simul liberam administrationem omnium bonorum, & totius causæ, *Cyriac. contr.278.n.59. Bich dec.500.n.39.*

Procurator cum libera, videns debitorem fallitum, vel difficilem in exigendo, si aliquid ei remisit, non ex eo præiudicat Domino, quominus debitorem, ad pinguiorem fortunam deuentum, pro parte ab administratore remissa, agere potest, conditione obturpem cau-

causam, Marsil.sing.433. Escobar. de ratiocin. cap.15.n.39.

765 Mandatum cum libera,&c. Vel cum potestate exercendi ea omnia,quæ posset ipse constituens, operatur, vt procurator possit omnia facere sicut principalis, Barbos.claus.35. nu.5. D.Prat. discept.10. nu.11.lib.3.Vela in c.fin.p.2.nu.20.21 de proc.in 6. circa tamen expressa, & in executionem voluntatis ipsius mandantis, & non alias, Escobar.de ratiocin. c.19.nu.20.33.& seqq. c.27.nu.57.Marcian.disp.91.num.29. quia non continet clausulam rati, & æquiparatur mandato speciali, D.Gutier.de compensat. q.13.num. 46.lib.3.Vrceol.q.12.nu.9.qu.13.num.22 Sanfel. dec.181. dummodo procurator faciat bona fide,& pro facto Domini, Barbos.d.claus.35.nu. 1.& seqq. D.Scoppa ad Gratian.dec.79.nu.4.Andreol.contr.18.nu.4. D.Petra in rit.105.num.24. Pacion.de locat.cap.7.nu.24 seqq. Ansald. de commerc.disc.77.nu.11.Palma cons.26.num.4, Thor. voto 69.num.2.tom.2. Ricc.collect.1730.Giurb. obs.69.nu.7.D.Faria ad Couar.i.f.à n.33. Barz. dec.60.nu.125 .nu.2.Borrell.in summa dec.tit.de proc.nu.253. Molign.altercat.31.nu.11. Rota post Olea dec.43.num.10. Tristany dec.8. nu.10. Valenz.cons.3.à num.51. Solorz.de Iure Indiar. tom.2.lib.2.c.4.nu.18.26.polit.lib.5.c.13.Cyriac. controu.278.466.Nos in Tract.de nullitat.Iudic. rubr.11.qu.25.num.13. Parexa de Instr. edit.tit. 5. res.10. num.66.seqq. D.Consil.Prat. lib.1.discept.17.

766 Mandatum cum libera importat clausula: Dans,&c. Andreol.contro.183. nu.3. Et Barbos. sup.nu.17.& seqq. quod illi potest solui, & ipse solutionis terminum prorogare,& alia, Merlin. dec.17.Rota p.13.rec.dec.27.p.14.dec.149. n.10. seqq. Vbi quando extendatur, etiam ad fideiubendum, Sanfel.dec.181. vbi ad accipiendum pecuniam ad cambium. Et constitutus ad fideiubendum potest soluere, ex Bal. in l.1.C.de dolo Escobar.de ratiocin.cap.17.nu.11.

767 Mandatum, cum libera habens dicitur habere speciale mandatum ad iurandum, Ansald. de commerc.disc.77.num.12. Serafin.de priuil.Iuram.priuil.111.nu.4.Conciol.allegat.54. num.15. Actolin.res.91.nu.90. Cyriac.contr.460.num.19. Rota dec.401.nu.8.p.75.rec. Rota post Cenc.de censib.dec.186. nu.2.dec.528. nu.16. & dec.110. num.17 p.19.rec. Parexa sup. licet contra dicat Barbos.d.claus.35.nu. 19.

768 Tale mandatum, cum libera comprehendit omnia, etiam mandatum speciale requirentia, cum speciale,vel generale,cum libera idem sit, Staib.res.200.nu.87.Rota dec.54. post Albrit.de Inconstant.Nos d.qu.25.nu.12. Parexa sup. Rub. de valid.legal.cap.19.num.31.33.licet contra dicat nu.36. D.Tristany dec.8.nu.10. Molign.altercat.31.nu.12.13.D.Scoppa sup.nu.5. D.Pilaia ad Franc.de protest.consid.4.num.4.Giurb.obs.69. nu.2.licet contra dicat Faria ad Couarru.lib.1. c.6.nu.30.Saiban.de interesse lib.13.q.1.num.30. D.Guttier.de compensat. q.13.lib.3. nu.46. Actolin.res.91.nu.39. D.Prat.discept.12.num.8.lib.3. Sanfel.dec.181.n.7.Caualc.dec.21. p.1. Balb.dec. 52.Boer.dec.283. Marc.dec.481. vol.1. Gratian. cap.738.nu.24.seqq.cap.758.nu.10.seqq. Sperell. dec.25.nu.15.seqq.D.Prat.discept.12.nu.8. lib.3. & nu.13. Ansald.sup.num.11. Escob.de ratiocin. c.19.num.37. Pac.Iordan.Lucubr.vol.3. lib.14. tit.2.num.191.seqq. Rota par.13. recent.dec.27. Affl.decis.305.num.4. Barbos.in c.4.de proc.in 6.nu.7.8. Vin.opin.474. Nouar.super pragm.collect.196.nu 66.seqq.D.Capon.de pactis q.2. num. 23.Rocc.de mandat.nu.56.57. Borrell. in summa tit.de proc.nu.141.seqq.

769 Sed requiritur speciale in multis casibus relatis, per Barbos.de clausul. claus.35.num.16. seqq.Solorz.polit. lib.3. c.6. Magon. dec. Luc.51. nu.18.Cancer.var.lib.2.c.14.de proc.n.1.

770 Extenditur ad omnia concernentia, quæ sunt expressa,& similia,& non vltra, Tusc.lit. M.concl.45. Vin.d.opin.474. D.Beniell.cons.33. nu.7.Ansald.dis.61.nu.14. Gratian.cap.737. nu. 10.Rota p.17.rec. dec.64. nu.16. vbi quod comprehendat tantum specificata, Cyriac.contr.278 nu.60.Rocca disp.105. Parexa sup. nu.68.69. vbi dicit esse de stylo Notariorum, Rub.sup. nu.35. Affl.dec.305.nu.4.Dec.cons.493. Caualc. dec.31. num.47.48.p.1. Timens ad Magon. dec. Luc.51. Borrell.sup.num.251.Faria ad Couar.d.c.6.num. 32.Barbos.in c.fin.p.2.nu.22.de proc.in 6.

771 Verum verba Vniuersalia, & geminata extenduntur ad ea, quæ alias non venirent in generali dispositione, Rota p.2.diuc.f.dec.257.

772 Sed nunquam operantur,vt possit donare, Barbos.d.claus.35. num.33. D.Gobius consult.23. nu.26.remittere iura domini,vel delinquendo eum obligare,nisi expresse sit dictum, Gratian. cap.750.nu.5.seqq.694. Cyriac.contr.320. nu.4. Nouar. sup.n.69. Rocca sup & disp.148.& 206. Rocc.de mand. n.116.204.vbi de renunciatione non exactorum, D.Beniell.cons.35.num.37.46. Rub.c.13.nu.48. Bal.cons.56.vol.2. Caualc.dec. 21.de Iud.Franc.Marc.q.617.num.12.Rota Gen. dec.200.nu.4.Giurb.obs.69.nu.9. Sabell.§.procurator.nu.20.Ludou.s.dec.311. Tusc.lit.P.conclus. 837.Rota p.11. rec.dec.300.D.Gobius de feud.& emphyt.q 4.nu.98.

773 Sic mandatum, cum libera non sufficit ad fideiubendum, Castill.contr.tom.4.c.26.num.18. Nogucrol.alleg.15.nu.22. vbi limitat,& bene si fideiussio vtilis sit negotiationi, post Scacc.de commerc.§.7.gl.7. nu.24.seqq. Giurba ad consuet. Mess.c.9.gl.2.nu.15.17.18. Rocc.sup.n.119.120. Borrell.sup.nu.246.Barbos.sup.Escob.de ratiocin. c.15.n.10.

774 Mandatum cum clausula: Et generaliter extenditur ad omnia,quæ ab ipso constituente peragi possunt,& etiam ad retrouenditionem census, Rota p.13.rec.dec.15.dec.19.n.8.seqq.

775 Licet contra Rota p.13. dec.27.226. Sabell. §.census num.56. Nam licet procurator habeat mandatum ad exigendum censum, non potest cancellare Instrumentum, latè Giurb. obser.69. nu.3.seqq.

776 Man-

776 Mandatum cum libera æquiparatur mandato speciali in eis, quæ non sunt magni præiudicij, *Faria ad Couar. var. lib. 1. c. 6. nu. 29. Pareja de Instr. edit. tit. 5. ref. 10. num. 6. Magon. dec. Luc. 51. nu. 7. Mascard. conclus. 1308. Castill. dec. 74. nu. 31. Gratian. cap 98. nu. 9. Merlin. de pign. q. 101. à nu. 13.*

777 Et mandatum generale non extenditur, nisi ad ea, quæ verisimiliter in mentem constituentis venire poterant, tempore concessionis, *Matt. Sanz. de re crim. contr. 70. num. 33. seqq. D. Guttier. de compensat. lib. 3. q. 13. n. 45. seqq.*

778 Et in mandatis magis attenditur mens, quam verba, *Cyriac. contr. 278. nu. 38.* Sic procurator generalis, etiam cum libera non potest mutare ea, quæ specialiter facta sunt per ipsū principalem, *D. Marcian. disp. 91. n. 30. Gratian. discept. 224. n. 41.*

779 Mandatum ad exigendum non comprehendit credita futura, sic ad vendendum non ad bona futura, *Gratian. dec. 149. in add. nu. 4.* & ibi *D. Scopp. Cauall. q. 135. nu. 12. seqq. Sabell. in pract. §. procuratori nu. 10. seqq. Parexa de Instr. edit. tit. 5. ref. 10. nu. 76. Ludouic. dec. Perus. 37.*

780 Sic mandatum ad lites comprehendit solum præsentes, *Noguerol. alleg. 36. num. 60 65. Nos de null. Iudic. rub. 11. q. 29. Parexa sup.* Talis etiam lite contestata potest substituere, *Nouar. sup. rubr. de proc. nu. 9.*

781 Mandatum, *cum libera, &c.* non comprehendit casus, ex quibus Dominus incideret in pœnam, *Rub. de valid. legal. cap. 19. n. 37. Barbos. d. clauf. 35. nu. 42. seqq. Nouarin prag. 2. de proc. nu. 5. 6. Benint. dec. 94. Ludouic. dec. Perus. 35. nu. 3. Caualc. dec. 21. de Iudic. Gratian. c. 806. Caualer. dec. 135. Sabell. sup.*

782 Nec potest in contractu apponere renunciationes damnosas, & inutiles domino, *Rota apud Duard. de censib. dec. 223. nu. 4. Caualc. dec. 30. nu. 17. p. 2. Ludouic. dec. Perus. 37. nu. 6. Giurb. obs. 69. nu. 9.* vide *Infra n. 818.*

783 Mandatum dicitur speciale, per clausulam generalem, veluti si in eo exprimantur aliqui casus speciales mandatum speciale requirentes, *Ciroc. discept. 37. nu. 23. Staiban. ref. 200. num. 90. 92. Rota* post *Albrit. de Inconstant. dec. 54. nu. 11. seqq. & dec. 2. & 3. & ad omnia alia, etiam si mandatum exigant speciale,* nam tunc censentur speciale ad omnia, in quibus speciale requiritur, similia tamen expressis, ex *tex. c. qui ad agendū, de proc. in 6. Barb. in 1. 4. de proc. tu 6. nu. 3. Tusc. lit. M. concl. 51.* post alios *Staib. ref. 200. num. 92. 93. Magon. dec Luc. 51. 7. Masca d. conclus. 1308. nu. 9. seqq. Castill. dec. 74. num. 31. Gratian. cap 96. nu. 9. Staiban. iun. de Interesse lib. 13. q. 1. n. 31.*

784 Facit tamen in contrarium *Rota par. 9. rec. dec. 486. nu. 3. seqq.*

785 Mandatum, cum libera administratione non potest compensare debitum proprium cū credito domini, *D. Guttier. d. q. 43. num. 40. 48.* Nec potest confiteri recepisse *Escobar. de ratioc. c. 24. nu. 6.*

786 Mandatum generale, & cum libera, semper censetur factum iuxta solitum, & seruatis seruandis, *Tristany dec. 6. nu. 11. Rub. d. c. 19. Gohius in libene à Zenon. qu. 2. nu. 69.* Et intelligitur ad liberam administrationem illius negotij, secus ad aliud, *D. Guttier. de compensat. qu. 13. num. 47. lib. 3.* Et non comprehendit maiora expressis, *Affolin. ref. 66. nu. 13. seqq. Barbos. sup. cap. vlt. de proc. in 6 p. 2. nu. 22. & d. clauf. 35. nu. 48.*

787 Intelligitur quatenus ex fide, & sine dolo res agatur, *Tristany dec. 6. nu. 12. Natta cons. 342. Cenc. de censi p. 2. c. 2. q. 3. art. 1. nu. 30. Barbos. d. clauf. 35. nu. 10.*

788 Mandatum habens generale à Principe, cum libera non potest illius bona alienare, *l. prohibere §. plane, ff. quod vi, aut clam. Ponte de pot. proreg. tit. 4. §. 7. nu. 12. & tit. 7. §. 3. nu. 14. tit. 8. §. 11. nu. 26. Mastrill. de Magistr. lib. 5. c. 6. n. 40. Georg. alleg. 3. nu. 6. Rouit. cons. 99. nu. 8.* vbi nostra *Addit. R. Capyc. Latr. dec. 99. num. 46. Montan. de feud. nu. 120. fol. 63. Marin. ad Reuert. dec. 512. Tepat var. tit. de proc. fol. 108. àt. col. 2. in princ.* vbi de procuratore Reip.

789 Nec potest transigere diminuendi causa, exemplo tutoris, alias secus, & ita intelligitur, *l. 60. ff. de pro ur.* Nec donare, quamuis in mandato additum esset, vt facere posset quæcumque dominus posset, *D. Vela in d. t. fin. de proc. in 6. p. 2 nu. 23. 24.*

800 Mandatum cum libera fit per hæc verba: *Do tibi potestatem agendi, administrandi meum patrimonium, vt facere possis, quæ ego facere possem, l. procurator, cum libera,* vbi *gloss. ff. de proc. Marta de claus. clauf. 115.* dicens clausulam: *quod procurator possit omnia* importare mandatum cum libera, & speciale mandatum censeri datum, *Gratian. cap. 738. num. 24. Monter. dec. 38. nu. 33. Nos de nullit. Iudic. rubr. 11. q. 25. num. 10. 11.* vbi diximus mandatum generale cum libera importare hæc verba: *Ad omnia, & singula, quæ ipsemet constituens, etiam si talia essent, quæ mandatum speciale exigunt, facere posset, in libero, &c.* Idem si plena administratio sit data, *Nos. nu. 12. Luca ad Golin. de proc. p. 2. c. 4. nu. 4. Harppreff. Instit. de mandato in princ. nu. 14. seqq. Nos d. q. 25. nu. 11. Conar. 1. resol. c. 6 num. 3. Ludouic. dec. Perus. 35. nu. 3. Monter. dec. 38. nu. 35. Carauit. in rit. 228. nu. 19. Guttier. de Iuram. p. 1. c. 50. num. 11. Giurb. obs. 69 nu. 9. Barz. dec. 125.*

801 Sed differentia est, si in mandato concedatur facultas *faciendi ea omnia, quæ posset facere ipsemet mandans, si præsens esset, à mandato faciendi omnia, quæ mandans iste in propria persona erat facturus,* quia dicta verba non sunt adeo apta, ac verba primæ clausulæ: *quæ facere posset si præsens esset, Gratian. dec. 79. in addit. num. 3. Pacion. de locat. c. 7. nu. 38. & seqq. Luca sup. n. 5.*

802 Generale cum clausula: *quod ea omnia facere posset, &c.* æquipollet speciali, *Urceol. de transact. qu. 13. num. 21. Barbos. d. clauf. 35. num. 5. Monter. dec. 38. num. 15. Garz. de benefic. p. 3. c. 8. num. 74.*

803 Mandatum generale cum libera non important verba: *cum libera* si post datum mandatum ad aliqua negotia deuenium fuerit ad concessionem facultatis *liberæ*, cum verbis *de*
804 *eo super præmissis*, Vel similibus restrictiuis ad negotia illa, *Dec.cons.493.num.16.Canaler.dec.612.nu.22. Pation.sup.num.34. Nos d.qu.25.nu.19.Luca ad Golin.de proc.p.2.cap.4.n.7.*

805 Nec illud importat mandatum, *cum libera*, vel mandatum, speciale, per clausulam generalem, per quam dominus promisit habere ratū, quidquid à procuratore fuerit gestum, *Vrceol.de transact.qu.12.nu.8.Cyriac.contr.178.nu.57. Barbos.claus.35.nu.17. Faria ad Conar.var.lib.1.c.6.nu.34.Nos de nullit. Iudic.rubr.11.qu.29.* vide *Infrà nu.816.829.*

Mandatum, *cum libera*, & generali administratione factum ad lites, quamuis dicatur in eo: *facio Te procuratorem ad agendum, defendendum, & litem contestandam cum libera, &c.* clausula debet referri ad præcedentia, nec virtute talis mandati poterit procurator debitorem liberare, & cum eo transigere, vel obligationē nouare, neq; terminum solutionis prorogare, nam habet ex ea administrationem litis, & Instantiæ non causæ, *Guttier.de Iuram.confirm.1.p.c.50.nu.15.Escob.de ratiocin.c.19.n.38.*

806 Prælatus habet Iurisdictionem, *cum libera*, *Gratian.* vbi *Addentes dec.79.num.8. Barbosa alleg.133.nu.23.* vbi In Visitatione generali.

807 De procuratore cum libera sunt *Valenz.cons.3.à nu.51.Salorzan.tom.2.lib.3. de Iure Indiar.c.4.à nu.18.& 26.& tom.2.lib.4.c.10.In Polit.lib.5.c.13. Cyriac.contr.278.466. Marta de claus.claus.115. Gratian.c.738. num.24. Monter.dec.38.nu.33.Nos de nullit.iudic.rubr.11. qu.24.nu.74.25.nu.10.11. Pacion. de locata c.7. nu.38. Galin.& Luca de proc. p.2. c.4.& seqq. Escob.d.c.18.de ratiocin. Ricc.coll.1730.3010. Larrea dec.19. Valasc.de pauper.p.1. q.99. num.17.seqq. Pareja de Instr.edict.tit.5. res.10. à nu.66.& tit.6.res.3.nu.48.*

808 Procuratores diuiduntur, alij habent administrationem à lege, vt sunt Tutores, Curatores, Syndici, Oeconomi, Prælati, Abbates, Guardiani, & alij, Pater in bonis filij aduentitijs, in quibus habet casum fructum, maritus in bonis parefrenalibus, *Pascal.de patr.potest.p.1.cap.2. Trentacinq. var.lib.3. tit. de procurat.res.1.* vbi declarat, *Barb.d.alleg.133.n.26.Pacion. d.c.7.n.46.52.53.Galin.& Luca de prac.p.2.c.4.* Et *infrà.*

809 Isti possunt absq; mandato comparere, *l.exigendi, C.de proc. Celin.de proc.p.2.c.4. Nos de nullit.iudic.rubr.11.q.25.n.4.& seqq.*

810 Socij similiter habent mandatum, *gl.in l.nemo ex socijs, ff.pro socia, Alex.cons.186.lib.2.Trentacinq; var.tit.de procur.res.8.*

811 Alij sunt datiui, vel à Iudice, vel ab homine, & isti non habent potestatem cum libera, nisi eis expressè detur, *Nos sup.n.8.9.Luca ad Golin.d.par.2.cap.4.nu.1.& seqq. Pacion. d.cap.7.num.52.53.*

812 Mandatum cum libera potest acceptare beneficium Ecclesiasticū, *Card.Bisgnetus dec.8 tit.de procurat.Borrell.sup.n.247. Nauar.in rubr.de proc.sup.prag.nu.69.*

813 Cum libera potest impetrare beneficium Ecclesiasticum, & dispensationem, emphyteusim renouare, impetrare rescriptum, cum clausula: *appellatione remota, Barbos.sup.n.12.seqq.*

814 Benè procurator cum libera non potest renunciare liti, & causæ, nec Instantiæ, *Alex.cons.22.nu.8.vol.1.Beron.cons.187.nu.52.vol.1. Gratian.dec.79.nu.7.Borrell.sup.n.250.* Nec appellationi, *Escob.de ratiocin c.23.n.7.*

815 Et vbi exigitur mandatum speciale, vel cū libera, regulariter admittitur cum cautione *rati, Borrell.sup.nu.252.* De qua re *infrà.*

816 Verum ex dicta clausula *Rati* non inducitur mandatum cum libera, *Rota Auen.dec.129.nu.17.Nos de nullit.ind.rub.11.q.29. nu.53.seqq. Surd.cons.160.n.35.sup. Nos n.805. infrà n.829.* sed quid ex dicta clausula inducatur, dicit *Rota Auenion.dec.34.num.1.DD.* apud *Nos d.qu.29.nu.52.*

817 Mandatum generale, *cum libera* non potest vendere, *Barbos.claus.35.n.18. Rub. de validit.legal.c.19.n.19.40.Cald.de empt.c.15.*(Verum cui commissus contractus non est commissus distractus *Pilaia ad Iranc.de protestat consip.4.n.3.Card.de Luca de regal.disc.125.nu.5.Cenc.de censib.qu.109.*) sed contra dicit *Rosental.de feud.c.9.conclus.30.nu.5. Affl.dec.305. nu.4.Ricc.coll.1730.D.Rota conclus.31. nu.10.* Vbi est cum prima opinione in mandato Generali tantum, & diximus *Nos sup.nu.625.*

818 Non extenditur ad illicita: damnosa *sup.nu.741.seqq. Canalc.dec.21.de Iudic.Barbos.de claus.claus.35.n.42.& seq.Cald.de empt.c.15.n.12.13. Surd.de alim.tit.9.qu.26.num.11.* Sic non potest fideiubere pro domino, *Golin.p.2.c.5.num.212. Nos q.26.n.295.* Non potest offensam factam principali remittere, *Mastrill.de Indult c.24.n.65.Nos nu.251.* Nec potest renunciare, *Nos nu.218.Gallerat.de renunc.lib.3.c.3.n.5.& c.5.* Nec donare, *D.Gobius de feud.& emphyt.q.4.n.98.*

819 Mandatum ad vendendum non est venditio, & reuocari potest, *Boer.dec.48.nu.10.* Secus facta venditione, *Tiraq.de retract.conuent.fol.306.n.60.Vrsill.ad Affl.dec.61. Affl.dec.120. D.Rota concl.31.nu.6.& seqq.*

820 Mandatarius scribens se aliquid facturum, tenetur illud obseruare, quamuis mandatum liberum habeat, *Rota Gen.dec.174.n.8.*

821 Mandatum generale, etiam *cum libera, &c.* non reuocat mandatum speciale factum postea, quia non præsumitur mandans de illo cogitasse, *D.Marcian.disp.91.n.28.*

822 Nec mutare potest ea, quæ specialiter facta sunt per ipsum principalem, *nu.30. ex Rimin.sen.cons.448.n.17.seqq.lib.2. Gratian.c.224.num.41.*

823 Mandatum generale cum clausula, *quod possit facere omnia, quæ facere possunt, qui habent*

spe-

speciale, vt possit petere restitutionem, *D.Galeſ. de restit. in integr. c.9. nu.27.*

824 Et sufficit mandatum ad petendam restitutionem, licet non exprimatur actus ex causa, super quibus restitutio peti debeat, *D.Galeſ. fol.150. n.275.*

825 Si sit factum mandatum procuratoribus duobus *cum libera*, si non sit expressum insolidum, vnicuiq; ipsorum, non possunt procedere nisi simul, *Rota* apud *Tholon. dec. nouiſſ.* 860. *lib. 3. vol. 3 Port. conſ. 471. n.9. Nos infra n.870. ſeqq.*

826 Contra dicit *Bald. in rubr. C. de exercit. act. n.13. Natta conſ. 342. n.1. lib.1.*

827 Distinguit *Borrell. in ſumma dec. tit. de proc. num.245.*

828 Prælatus, Tutor, Curator, Syndicum Vniuersitatum, Procuratores Religionum, & aliæ personæ similes, habentes administrationem alicui patrimonij censentur habere mandatum cum libera, *l. praeſes* 12. *C. de tranſact. Trentacinq. tit. de proc. reſ.1. Guttier. de tut. p.1. c.1. num.15 p.2. c.6. num.1. Menoch. conſ.21. nu.14. Cald. in l. ſi curatorum, verb. ſine Curatore num.120. P.Gregor. ſyntagm. lib.48. c.7. nu.4. Borrell. in ſumma tit.51. lib.1. nu.24. Suar. de relig. tom.2. tract. de iuram. lib.2. c.31. n.3. Scacc. de iudic. lib.2. c.1. nu.21.259. Barboſ. in l.2. §.2. num.6. C. de iuram. propt. calumn. Faria ad Couar. lib.1. cap.6. nu.59. Delbene de parlament. dub. 37. nu.17.44. Altograd. conſ.67. nu.14. & ſeqq. & conſ.68. nu.24. & ſeqq. Galganet. de tut. lib.1. tit. 1. num.19. ſeqq. & lib.3. qu.1. nu.34. Bald. ſ. Thomas de tut. & curat. tit.19. c.62. nu.4363. & ſeqq. Sabell. §. tutela num.28. Card. de Luca de Iudic. diſc.6. num.22. de iuriſd. diſc.2. nu.11. Nor de nullit. Iudic. rubr.11. qu.25. Pacion. de locat. c.7. num. 46. Luca ad Golin. p.2. c.4. nu.6. Barboſ. de poteſt. Epiſc. alleg.113. num.26.* quidquid dicat *Pacion. ſup.* in Vniuersitatibus habentibus iurisdictionem.

829 Proreges Neapolitani, & Siciliæ habent mandatum *cum libera*, etiam in reseruatis, *Belling. in ſpec. Princ. rubr.25. §. ſapiſſime num.3. Maſtrill. de magiſtr. lib.5. c.6. num.20. Muta dec. 44. Nouar. ſup. pragm. propoſ.2. nu.7.* In tantum quod ea omnia, quæ de perpetuis Vicariis Imperialibus à Doctoribus tradita sunt, procedunt in Proregibus nostri temporis, secundum *Reſt. tr. de Imperat. qu.65. nu.5. qu.106. nu. 14.* Accedente maximè amplissima potestate, quæ in dies per Catholicum Regem concedi consueuit, *Io. Aloyſ. de Sept. Ferd. Bouorn. in cap. Volentes. verb. Maieſtati noſtræ tit. de abenat. rer. feud. Cuma conſ.155. & 158. Caſſan. conſ.10. Surgent. de Neapol. Illuſtr. c.14. num.9.* Adeo quod reputantur Principes, & eorum vice funguntur, *Ant. Scappa de Iure non ſcript. tit. de Princip. c.1. Grand. de bello exul. qu.1. num.9.* possunt leges condere, antiquas corrigere, & reuocare, *Giurba conſ.12. Nouar. ſup.* Sunt legati a latere Principis, *Cancer. var. lib.3. c.5. num. 210. ſeqq. Olib. de Iure fiſci c.4. num.64. Ant. Ball lib.5. tract. crim. tit. de offic. Proreg. in princ. Aluar. in ſpec. Pontif. c.54. n.35. Anna conſ.14. n.19.* Hinc est, quod ex expressa Regis prouisione, & Regni Capitulis præferuntur omnibus Prælatis, Titulatis, & aliis quibuscumque Proceribus, & Magistratibus Regni, tamquam persona ipsius Regis, *Muta in c.21. ſub Alphonſo num.1.* Sedent in eodem supremo folio vbi sedere consueuit Rex, quando est in Regno, ad *text. in cap. fin. 93. diſt. Caſſan. in cathal. glor. mund. p.5. conſid.32. Belling. in ſpec. rubr.6. in princ. Aluar. in ſpec. Pontific. c.54. nu.35. Menoch. conſ.885. num.9. Bonadill. polit. lib.3. c.2. num.1. lit. C. & num.10.* Et eis debetur eadem reuerentia ac Regi, *Menoch. conſ.52. num.1. lib.1.* Cum sit Principis imago, *l. eos, C. de appellat. l. 1. C. de offic. Vicar. Nouar. ſup. num.10. & ſeqq.* latè *Maſtrill. lib.5. c.6. nu.29. & ſeqq. R. Ponte de poteſt. Proreg. per totum.*

Regis personam repræsentant, vti Vicarii, & omnia possunt, quæ & idem Rex, *l.1.2. ff. de offic. eius, Franch. dec.165. Berart. in ſpec. viſit. c.9. tit. de Prorege. Maſtrill. dec.205. p.3.*

Gaudent priuilegiis, & prærogatiuis, quibus Rex gaudet, *l. vnicuique, C. de prox. Sacr. Scrin. lib.12.* quamuis essent specialia, & personalia, *Milanenſ. dec.8. lib.2.*

Alternos, & veri Principes, & eorum vice funguntur, *Caſtill. dec.113. n.6 lib.2.*

Sic gaudent suprema potestate, & iurisdictione cum mero, & mixto imperio amplissimo, & in eos omnia ex commissione transeunt, quæ non fuerunt specialiter prohibita, *Capyc. dec.130. Nouar. ſup. & in praxi elect. for. qu.31. nu.31. ſect.1. & qq. forenſ. q.30. n.2.3. p.1.*

830 Beneuerum aliqua non possunt facere, prout alienare regalia, & iurisdictionem Regiam, nisi cum expresso mandato, *Vinc. Anna in conſtit. Diuæ memoriæ, nu.7. Maſtrill. de magiſtrat. lib.5. c.6. nu.40. & 189.* Nec Demanialia alienare, *Petr. de Gregor. de conceſſ. feu. p.1. qu.5. Maſtrill. lib.1. c.13. nu.17. ſ qq. R. Ponte repet. feud. tit. de his, qui feud. dar. poſſ. lect.11. num. 14. Mut. Surgent. in annot. ad patruum de Neap. Illuſtr. fol.444. in fine.* Idem *Ponte de poteſt. Proreg. tit. de aſſenſ. §.3. nu.14. & de reſut §.11. num. 26.* Item non possunt facere alia eis probibita per nostres pragmaticas, & leges municipales.

831 Mandatum *cum libera* non importat clausula: *promiſit habere ratum, & firmum quidquid per procuratorem geſtum fuerit, Barboſ. clauſ.35. num.8. Seraſin. dec.238. num.4. Golin. de proc. p.2. c.4. nu.22. Andreol. contr.18. Valeran. de tranſact. tit.4. qu.5. num.11. Cyriac. contr.278. nu.57. Not de nullit. Iudic. rubr.11. qu.25. nu.40. Vrceol. de tranſact. q.12. nu.8.*

832 Vel clausula: *Dans, &c. Andreol. contr.183. num.3.*

833 Imò nec prægnantia clausularum mandati important mandatum *cum libera, Seraſin. dec. 1124. n.3. Golin. ſup. n.23.*

834 Nec clausula, *vt procurator poſſit obligare*

omnia

omnia bona sua, facit mandatum cum libera contra *Mastrill.dec.204. n.2. D.Machuc. decis. 10.nn.4.* tenet *Abruz.lect.practicab.fol.132.nu. 116.Nos d.q.15.n.40.*

835 Cum libera mandatum intelligitur quo ad expressa, scil. agendum, defendendum, transigendum, exigendum: iurandum, &c. & non quo ad alia, *Muta c.Siril.72.n.5. Colin.de proc. p.2.c.4.n.28.*

836 Et limitatur ad sup.dicta *Franc.Marc.dec. 484.p.2.Nonar.sup.prag.in rubr.de proc.n.70.*

837 Procurator etiam *cum libera* non potest dominum obligare, nisi præcipuè ad id fuerit constitutus, *Baron. de effect.min.atat.circa contract.eff.26.n.22.*

838 Excessus mandati euitari potest ex amplitudine verborum, in quibus conditiones, & cautelæ remittuntur arbitrio procuratoris, *Bar.& alij in l. si procurator, C.de procur.& in l.procurator rui, ff.eodem*, Mantica de tacit. *lib.7. tit.16.nu.24.Colin, de proc.p.5.c.5.n.70.*

839 Speciale mandatum an fiat cum verbis: *E generaliter ad omnia, etiam maiora expressis*, *Card.de Luca de Iurepatronat.disc.28.n.14.Merlin.dec.463.*

840 Mandatum ad transigendum dicitur speciale, licet generaliter factum ad transigendum absque eo, quod exprimatur hoc, vel illo modo transigi debere, *Vrceol.de transact.qu. 13.nu.1.Noguerol.alleg.2.n.58. Valeron.de transact.tit.4.qu.5,n.48.Cauall.q.135. Salgad.labyr. p.2.c.8.nu.7.Merlin.de pignor.lib.2.qu.101.num. 5.6.7.*

841 Quod est intelligendum, dummodo arbitrio boni viri transigat, & rem ex fide agat, *Valeron.sup.Vrceol.sup. Addit.ad Burat. decis.190. num.8.*

842 Mandatum dubium debet interpræetari contra mandantem, *Pacion. de locat.c.7.nu.14.* Verum explicat ipse mandans, *Cyriac. contr. 278.* Sed debet interpræetari ad fauorem mandantis, & generalia restringuntur in expressa, *Fusard.alleg.33.n.321.*

843 Mandatum speciale habens ad transigendum, & compromittendum, potest compromittere, vt sibi placuerit, & conditiones, quas voluerit adhibere. *Noguerol.alleg.2. nu.58. Vrceol.de transact.qu.14.* vbi tota materia.

844 In mandato generali de vendendo, & in mandato *cum libera* non includitur facultas alienandi bona emphyteutica, per quam constituens incurreret in pœnam, *Fulgin.de emph.*
845 *tit.de alienat. qu.1.n.173.* Etiamsi constituens non haberet; nisi illa bona emphyteutica, *ibid.*

Creditor dans mandatum generale alicui debitori ad soluendum quantitates debitas ipsius mandantis creditoribus, si mandatarius se obliget soluere, non liberatur creditor mandans, nam mandatum fuit de soluendo, non de promittendo, *Surd.dec.187.*

Sed contra facit *R.Ponte cons.87.lib.2*, quod per acceptationem promissionis factæ per Tertium sit liberatus debitor mandans, eo magis, quod nouatio sit inducta, & illa inducatur eo ipso, quod promitto tibi in locum illius, quod ille tibi debet, *Bal.in l.2.num.4.C. de execut.rei iudic. Barz.dec.26.* Cum nouatio etiam ex coniecturis probetur *Hond. cons.40. lib.2.Lanar.cons.23.Trentacinq.cons.42.75. lib. 1.Surd.cons.145.345. & cons.4.nu.10.Mascard. concl.134.* Idem *Trentacinq.var.lib.3.tit. de nouat.res.1.Affl.& Vrsill.dec.44.Mastrill.dec.40. lib.1.Castill.dec.5.& 69.lib.1.Scacc.de commerc. §.5.gl.5.n.300.*

Sed distinguit *Dec. cons.107.n.2.& in l. singularia nu.36.ff.si cert.petat.* vt conclusio procedat quo ad debitorem delegantem, & creditorem, cui fuit facta delegatio, nam debitor delegans remanet omnino liberatus à suo creditore, cum illi imputatur quin loco solutionis promissionem recepit, & in hoc casu promissio, & solutio à pari passu procedunt, *Rota Gen. dec.4. num.18.* Secus verò circa delegantem, & delegatum, nam inter eos non dicitur inducta nouatio, & sic liberatio, cum mandatum non dicatur impletum, *Gratian. c. 64.num.6. dec.117.num.1. Odd.cons.87. num.7. Becc.cons.107.num.18. Grass. de except. except. 25.num.33. in nouiss.* Sed *D.Hodiern. ad Surd. d.dec.187.* non adhæret, ex quo sequeretur quodam absurdum, scil. debitorem delegatum ad duplum teneri, nempe deleganti, & illi, cui fit delegatio, vel si delegans liberaretur ex natura correlatiuorum, etiam delegatus à delegante liberationem obtineret, quidquid dixit *Bart.in l.singularia num.19.* cuius opinio communiter reprobatur, *Marescott.lib.2. var. cap.11.num.2.Caro .de extens.bon.p.2.qu.54.nu. 16. seqq.* Ea ratione quia illa *Bart.* doctrina procedit in vera delegatione, vt etiam dicit *Gratian.d.c.64.n.15.* Quod secus est in *d. decis. Surd.187* nam adhuc vt fiat delegatio plura requiruntur, quæ bene affert *D. Hodiern. ad d. dec.187.nn.4.*

Et licet contradicat *Scacc.de commerc. §.2. gl.5. nu.63. & 244.* in acceptante litteras cambij, & scribente se debitorem, quod dicatur facta delegatio, & delegans liberatus, quamuis delegatus sit effectus non soluendo, cum videatur breui manu ei numerasse, & ipse penes eum demum in depositum deposuisse, & hoc licet mercator ille non esset delegantis debitor, Tamen hæc procedunt attenta consuetudine mercatorum, vt ipsemet *Scacc.* declarat, vbi dicit sic pluries *Rotam Romanam* determinasse, *Affl.dec.353.nu.4. Rot.Ian.dec.4. Put.dec.183.lib.1.* In Bancherio *Mastrill. dec. 177.lib.2.*

Et in hoc casu posset saluari opinio *Bart. in d.l.singularia*, dicunt Addentes ibi *Mantica de tacit.lib.17.tit.8.nu.25.Gabriel.cons.155.nu.25. 26.lib.1.*

846 Procurator quantumuis mandatum generale habeat, non potest ad proprium commodum

dum

dum obligare suum principalem, & illum facere suum fideiussorem, *Rota p.9.rec.dec.145. nu.8.seqq.* Vel sibi vendere, *Hermosil.fol.679. num.27.*

In quibus casibus dominus, procurator, tutor, testamentarius, propositus, Syndicus, Decurio, Institor teneantur, vel non de negotio facto durante officio videndi *Gutier.de tut.p. 1.c.13.Gusm.de euict.qu.53.nu.5.Capyc.dec.104. nu.2.Gin.ba in consuet.Messan.p.1.c.2.gl.13.nu. 13.Hermosill.l.32. tit.5.p.5.gl.1.art.4.num.27. Amaya ad Rubr.C.delator.n.25. Carp. de execut.testam.lib.3.c.3.n.71.72. Golin. de proc. p.4. c.1.* & ibi *Luca, Merlin. controu.51 lib.2.Cald. de empt.c.7. Menoch.lib.3.pres.46.Castill. tom.6. c.150.num.4 seqq.Salgad.labyr.p.1.c.9. num.83. seqq. & p.3.c.7.n.10.seqq.Olea de cess.iur.tit.5. q. 11.n.10.& q.6.n.n.28.Pereira dec.27.n.40.*

847 Beneuerum procurator generalis potest facere, sine mandato, omnia ea, quæ est solitus facere dominus, quoad vtilia non damnosa, *Ludouic. dec.Perus 43. num.10.* Diximus *sup.nu 317.& seqq. D.Casareg.ad stat Iannens. fol.412.nu.16. D.Gobius in l.bené à Zenon q.2. n.69.* Quamuis posteà res mala eueniat, *Ansald. disc.62.num.10.11. Rocc.resp.25.nu.6.7.lib.1.* Et quæ faceret ipse mandatarius in rebus suis, *Casareg.fol.411. nu.13.* Putà declarari facere emphyteutam incidisse in commissum, *Ludouic. d.dec.Luc 43.n.10.11.*

848 Imò etiam præiudicialia, *Roman.sing.23.* Et in hoc casu factum mandatarii nocet domino, *D.Merlin.cont.78.n.3.lib.1.*

849 Sic constitutus ad contrahendum potest obligare bona domini pro obseruantia contractus, præstare fideiussorem de euictione, *Mangil.de euict.qu.186.nu.28.Nos ad Rouit.cons.45. num.33.lib.3.* & apponere pœnam, licet in mandato id non sit expressum, l. *pure,§.actoris, ff.de dolo malo, Folin.cons.16.num.6. Rocc. de mandat.num.92.190. Arias de Mesa lib.2. c.33. nu.6.Golin.de proc.p.2.c.5.nu.41.* Maximè si dicat: *ad contrahendum cum Instrumento,ibid.Golin. nu.41.* Diximus *sup.n.392. D.Gobius q.2. n.98.* etiam in mandato Principis, *ibid.*

Licet contra dicant ex *l.1.C.si res alien.pign. Ladere.cons.90.num.3.Mancnte dec.21.22. Golin.de proc.p.2.c.5.n.115.216.*

850 Sic etiam potest fidem de pretio habere, dummodo non sit ei limitatum pretium, quia tunc non posset habere fidem de pretio, nam diceretur minus vendere, *l.si pretio in diem ff.de in diem adiect. Aretin.sup.Roccus de mandat. nota 83.n.190.seqq.* Licet alias procurator non posset acceptilare, vel confiteri recepisse, sed debet constare de effectuali solutione, *Card. de Luca de vsuris disc.41.n.6. de empt.disc.42.n. 9.de cred.disc.40.nu.6.10.*

851 Similiter procuratores Fisci, minoris, vel Ecclesiæ non possunt fidem de pretio habere, *l.procurator,in fine ff.de iure fisci, Ludouic. decis. Perus.33. Franch. dec.699. num.9.* Vbi secus

852 dicit in locatione facta per easdem personas *Ludouis.dec.113.Sanfel.dec.178. Sabell.§.procurator nu.10.* Diximus *sup. n.301. Nos ad cons. 41.nu.11.lib.3.Reg.Rouit. Gratian.c.329.d nu. 32.R.Reuert.dec.484.Valeroa.de transact. tit.4. qu.5.nu.96.*

Verum si tales procuratores habuerunt fidem de pretio, contractus non est nullus, sed potest cogi emptor actione ex vendito ad pretium soluendum, *Reuert.dec.484 in fine.*

Alii distinguunt. Aut procurator, seu executor datus est in vltima voluntate, cum potestate alienandi, & tunc si est ad pias causas, & non potest fidem de pretio habere, *Gratian. sup.nu.34.seqq.* Aut ad causas profanas cum libero arbitrio, & potest, dummodo fiat bona fide, *Gratian.à num.37.Mesa lib.1.c.30. Nos ad Rouit.d.cons.41.à num.13. lib.3. R. Latro cons. 108. Rocc.resp.25.nu.8.lib.1.*

853 Mandatum datum cum verbis: *vti res propria,* debet intelligi in argumentum, & fauorem mandantis, non in odium, & diminutionem illius, *D.Tristany dec.6.n.17.*

854 Et vbi agitur de damno vitando omne verbum, quod inducit liberam voluntatem, debet reduci ad arbitrium boni viri, *Afflict.dec. 91.nu.4.Menoch.de arbitr.lib.1.qu.9.nu.1.seqq. Cauagnol.lib.1.dec.43.nu.45.53. Noguerol. alleg.18.n.62. Tristany sup.* Sic etiam mandatum generale ad inuestiendum, & renouandum debet operari secundum morem solitum, & consuetum *Idem Noguerol.alleg.2.n.67.*

855 Mandatum generale sufficit ad electionẽ in quam causam cedat solutio, quando creditum est determinatum *Rota Rom.dec.5.num.8. post Oleam de Cess.Iur.*

856 Mandatum generale habens, potest capere pecunias ad cambium, *Roman.cons.114. Ludouic.dec.44 Sanfel.dec.181.nu.3.seqq. Amat.resol. 97.nu.26.Card.de Luca de camb.disc.13. num.7.* Si tamen principalis solitus erat hoc facere, & adest consuetudo loci, *Rocc.de mandat.nu.27. & de societ.mercat. Ludouis.dec.Luc.43.n.11.12 Borrell.in summa tit.de proc.n.515.* Quæ facultas recipiendi ad cambium refertur ad prima tantum cambia, non ad recambia, *Altograd contr. 83.nu.38.Dec.cons.1.* Tamen de consuetudine mercatorũ extenditur etiam ad geminata cambia, *Stracc.de mercat.tit.de mandat.n.20.seqq.*

857 Sic Tutor, Prælatus, Oeconomus, Socius, Institor, Negotiorum gestor, vbi solitum est, & necessitas vrget, *Amat.res.99.Card. de Luca d.disc.13.* ubi eo maximè ad euitandas maiores vsuras.

858 Potest capere ad cambium, si adsit clausula; *Vt germani succurreret necessitati.* Vt decisum refert per S.C. *Sanfel. dec.181.* Alia diximus *sup.n.394.*

859 Habens mandata alternatiua potest pro parte possibili adimplere vnum, & pro parte aliud; *Bot.Gen.dec.8.*

860 Mandatum cum clausula: *In omnibus, & om-*

omnia, dicitur continere amplissimam potestatem, ita, vt comprehendat omnia, quæ alias non comprehenderentur, *Rolan.cons.67.n.47.seqq.vol.3.Cantuc.dec.nouiss.Rom.8.n.5.p.2.vol.1.* Sic constitutus ad vendendum cum pacto de retrouendendo, si simpliciter vendat videtur vendere cum pacto de retrouendendo, *Alex.cons.27.vol.3.Affl.dec.285.Apicell.de cess.bonor.t t.4.nu.42.*

861 Verum mandatum generale, non dicitur datum mandatum ad destruendum, quod erat factum, & dispositum ab ipso committente, nam mandatum censetur datum, iuxtà ordinem specificum datum in litteris, *D.Tristany dec.6.n.13.14.R.Capyc.Latro consult.21.n.8.*

862 Et vbi damnum est euitandum omne verbum inducens liberam voluntatem, ad arbitrium boni viri est reducendum, *D.Tristany sup.n.15.*

863 Mandata ad resignandum, & retrouendendum cum regressu, & aliis facta eodem tempore, sunt sinonima, *Card.Crescent.dec.1.tit.de simonia,Mohedan.dec.5.tit.de simonia. Put.dec.440.lib.1.dec.460.lib.2.dec.214.lib.3.*

864 In mandato, ex exceptione vnius causæ, poscentis speciale mandati, an videantur commissæ aliæ similes, sub mandato generali? *Faria ad Couar.lib.1.c.6.n.22.& seqq. Surd.cons.465.n.12.cons.562.n.11*

Sic e contra, generale mandatum habenti, si cumuletur generalis administratio, eo casu censentur concessa omnia speciale mandatum requirentia, *Delbene de parlament. dub.37.in corollar.nu.13.*

865 Et procurator generali non censetur mādatum, quod fuerat iniunctum alteri specialiter. *R.Ranit.cons.100.n.16.lib.2.*

866 Mandatum ad certas causas, rèstringitur ad expresse, quamuis sequantur clausulæ generales, *Ansolin.res.91.n.34.* Diximus *sup.n.427.*

867 Mandatum datum alicui cum clausula: *Ad libitum*, vel *pro libito suæ voluntatis* censetur datum cum libero, & absoluto arbitrio, & non iuris regulis limitatum post *Alex.& Abb.Tusc.lit.D.conclus.307.num.1. Casta de claus.conuent.claus.26.nu.6.Surd.dec.72.nu.15.& dec.272.nu.14.seqq.& cons.357.nu.10.Gratian.cap.58.n.21.seqq.Maria de claus.p.3.claus.2.nu.3.* maxime si sit apposità dictio *libere*, *Soccin.cons.170.nu 8.lib.2.Tusc.sup.nu.2.* Idem si sit data *plena potestas*, *Sanfel.dec.181.num.6.* Idem quando habet clausulam, quod ratam habebit omnia quę per procuratorem gesta fuerint, & quod possit facere omnia illa, quæ possit constituens si præsens esset, *Gregor.Lopez l.19.tit.5.p.3.verb.quādo tales, Menoch.de arbitr.lib.1.q.7.nu.62. Barbos.in repert.verb.mandatum.*

868 Verum tandiù durat, donec concedens illam reuocauerit, *Cochier.de Iurisd.ordin.in exemptas par.3.quæst.5.num.3. Barbos.de claus.claus.6.*

Continuatio Summarij Quæstionis XXXI.

Mandata facta eodem die, & datis, facta diuersis super eodem negotio, quod præualeat, num.869.880.881.882.

Mandatum factum duobus, an, & quando vnus sine alio possit agere, nu.870.871.872.873.874.875.876.879.

An vnus possit constitui à duobus, 877.878.

De hac materia DD. remissiuè. 883.

Agens, & tenens duo mandata, quo censeatur vsus, n.884.

Agens vt procurator quando poterat agere vt coniunctus, vel maritus, vel tutor, quid, nu.885.886.887.

Mandans ratificans solutionem pro se factam tenetur actione mandati. n.888.

Mandans non potest venire contra factum per procuratorem, n.889. *An eum liberet pro interesse.* n.890.

Soluens quam actionem habeat contra mandantem. nu.891. *Mandatarius debet facere quantum mandans.* n.892.

Nominatus in mandato, an debeat probare se esse illum. n.893.894.

Procurator obligatus quando possit directè conueniri. n.895.

Ad quid teneatur mandatarius, in casu proposito. nu.896.

Mandans tenetur de casu fortuito mandatarij. num.897.899.

Procurator quando sibi præiudicet. n.898.

Contractus mandati contrahitur etiam inter absentes, per nuntium, & litteras. n.900.

Probatur per testes, & litteras recognitas. n.901.

Quando non sit mandatum, sed exortatio, 902.905.908.909

Absens debet ratum habere mandatum. nu.803.904.970.971.

Nec contrahitur verbis commendatitijs, n.906. *Nec litteris familiaribus.* n.907.911.

An obligetur quis ex consilio. n.910.

Mandatum cum salario an sit mandatum. n.912.& à n.913.ad n.926.942.

Procurator an possit pacisci de quota litis. nu.927.& à n.928.ad n.939.

Mandatum an contrahatur verbis: Rogo, Volo, Mando. n.943.

Et per quæ alia verba. n.944.945.946.

An contrahatur tacitè. nu.947. *an per verba conditionalia.* n.948.

An per verba, scripta, nutus. nu.949. *An per litteras, an sigillatas*, n.950.

De sigillo plura. n.951.& à n.952.ad n.969.

Mandatum constituitur per instrumentum, quamuis nullum. n.972.

Quomodo mandatum validè constituatur per Vniuersitates. n.973.& à n.974.ad n.1025.

Procuratorem vnum quando plures constituere debeant. n.1026.& à n.1027.ad n.1035.

Man-

869 MAndata duo factà eodem die & data facta diuersis, super eadem re, vel negotio, illud præualet, quod minorem continet potestatem, *Boer.dec.252.nu.11. Add. ad Roman.sing.254. Gratian. cap.95. num.7.8.* vbi *Luca. Serafin.dec.1033.nu.5.6. Golin.de procur. p.3.c.5.nu.74. Borrell.infrà hic nu.313. Affl. dec. 240.nu.5. Menoch.de arbitr.lib.2.cent.2.cas.213. Sabell.§.mandatum.n.8.*

870 Mandatum factum duobus, vel pluribus, etiam *cum libera*, si non continet clausulam: *insolidum*, vnus sine alio agere non poterit, *Mantica de tacit.lib.7.tit.17.nu.88. Nouar.sup. pragm.in rubr.de proc. nu.31.68. Barbosa claus. 35.num.4. Gratian.cap.201.* vbi *Luca*, Ludouis. *dec.280.* vbi Add. *Tusc.lit.P.conclus.831. 832. Ionius gl.12.§.28.nu.51. Borrel.in summa tit. de proc.num.309. Treutl.vol.1.disp.27. de mandat. §.1. lit. D.* qui etiam dicit: eum prius conueniri debere, qui gessit, *Gratian. cap.75.201. Ricc.collect.1444. Ludouis. & Add. decis.280. Tusc.lit.P.conclus.831.932. Barbos.in c.6. de proc.in 6.* licet contra, & malè dicat *Golin.de proc.p.1.c.4.n.93.94.102.100.101.* vbi contra, *D.Petra in rit.105.n.7.8. Nos de nullit.iud.rubr. 11. quæst.24. num.10. seqq.*

871 Si plures sint constituti, & adsit clausula *insolidum*, quiuis eorum deputatus dicitur, non tamen omnes, sed qui occupauit litem, aut negotium, *l. pluribus, ff. de procur.* quamuis simpliciter adiecta sit absque clausula: *& cuilibet eorum insolidum, Rota dec.13. de appellat.in antiq. Rota Gen.dec.140. Rocc. de mandat. nota 78.nu.169. Golin.sup.n.95. & 96.*

Quod si absit clausula illa, adhuc dicuntur insolidum constituti, si aliud adsit quo principalis intentio pateat delegandi insolidum, nempè si cum dictione: *vterque*, *Mysinger. obs.47. cent.1.* Vel altera: *Quilibet, Rota dec. 7.de procur.in antiqu.* latè *Castill, tom.6. contr. cap.120. Parexa de instrument. edit.tit.5. res.10. nu.70. Gomes in l.38.Tauri num.5. R. Ponte cons.6.lib.2.*

872 Plures procuratores ad transigendum constitui insolidum, si eorum vnus tantum transigat, facit expirare mandatum respectu aliorum, *D.Vrceol.de transact.qu.14. nu.16.17.* ex *Lap.alleg.2.vers.Tertio*, Angel.*cons.43. Burat.dec.54.n.6.*

Sed hoc non procedit quando fuerunt constituti adiecta clausula: *Vt vnus sine alio nihil gerat, Vrceol. sup. numer.18. D.Actolin.res.28. Rota dec.58.n.1.p.14.rec.*

873 Plures procuratores possunt constitui insolidum ex parte Actoris, non Rei, *Golin.de pro.p.1. c.4. num.98.99. Luca ad Golin. ibidem num.9.*

874 Si in aliquo dictorum mandatorum esset clausula: *non per hoc Instrumentum reuocando procuratorem, in alio instrumento factum*, Ambo procedunt, Borrell.*sup.n.314.*

875 Mandatum facta duobus, per acceptationem vnius expirat in altero, *Card. de Luca de benefic. disc.48. num.10. D.Petra in rit. 105.n.4.*

876 Et mandatum directum duobus absque clausula *insolidum*, si vnus acceptet, remanet obligatus pro rata sua, *P. Affl. contr.30. nu.50.* vbi limitat si factum esset indiuiduum.

877 Potest procurator vnus, & idem constitui à duobus volentibus inuicem beneficia permutare, ad permutandum, vel resignandum, *Milis in repert. §.procurator vnus, fol.386. at. Golin.de proc.p.2.c.5. num.191. & ibi Luca num.11.*

878 Quis non potest esse procurator sponsi, & sponsæ, *Bal.in l.licet, §.si plures, ff.de procur. Luca ad Golin.de proc.p.2.c.5.nu.11. & de pluralit.homin.c.12.n.11.*

879 Si mandatum sit datum cum clausula: *absentes*, quæ extenditur ad absentes, tanquam præsentes, & quemlibet eorum insolidum, *Gratian.c.201.nu.69. Ludouis.dec.280.n.4. Nos d.qu.24.num.15. & seqq.* Et ibi *Nos*, idem si adsit clausula: *promittens, &c.* nam extenditur: promittens habere ratum, & gratum quidquid ab eis, siue altero eorum gestum erit, *Nos ibid.*

ibid. Vel adsit clausula: *Vnicuique ipsorum, aut cuilibet ipsorum*, nã intelligitur vnus ex duobus, *Luca ad Golin.p.1.c.4.n.10.*

880 Si quis duos constituerit, & vtrumque illorum, quid? *Galin. d.c.4. qu.94.* tenet accipi diuisim, *Luca ad Gratian, dec.201. num.3.* contra tenet *Cald. de nominat.emphyt.lib.3.cap.13. nu.38. Luca sup. D.Petra in tit.105.nu.5.*

881 Vbi plures sint dati procuratores præualet gestum à maiori parte, *Carpius de execut. lib.3. cap.2.* nisi sit apposita clausula: *Vt omnes, & non vnus sine alio exerceat*, Contra tenet *Golin.d.c.4.n.99.& 100.*

882 Et duo procuratores constituti ab vno principali, vnus non potest agere aduersus alterum, *l.qui proprio 46.ff.de procurat. D.Rota conclus.31.nu.13.*

883 De materia latissimè diximus in *Tract. de nullit.Iudic.rubr.11.qu.24.nu.11.& seqq.* ad ibi dicta remictimus DD. Lectores, *Parexa de instr.edit.tit.5. res.10. num.70.Gratian.cap.201. Mascard.conclus.1308. Barbos.tom.6. in cap. si dico 6. de proc.lib.1.num.4. Golin. de proc. p.1. cap.4. Ricc.collect.1444. & 2922. Castill.lib.6. contr.cap.120. Pareja de instr. edit. tit.5. res. 10, num.70.*

884 Mandata duo habens, seu facultates ad faciendum actum, si faciat, Intelligitur fecisse virtute illius mandati, quo fuit vsus, quamuis esset inualidum, & non alterius, *Noguerol.alleg. 7.nu.41.Gratian.cap.699,nu.27.seqq.& cap.573 nu.48.49. D.Fuand.allegat.33.nu.310. Card.de Luca de empt.disc.13.nu.12.* vide *Monter.dec.41. nu.82.Fontanell.de pactis tom.2.claus.6.gl.3.p.7. nu.6.* quamuis contra *dec.445.nu.9.10. Roman. cons.445.446. Salgad.labyr.p.2.c.23.nu.48.49. Roccus de mandat.num.231.84.Nos de nullit.Iudic.rubr.11. q.24.nu.63.seqq.* vbi tota materia, *Nouar. qu.3.nu.14. lib.2. Aldcris.de symbol.contract. tit.3. cap.5. & seq. Vermigl. cons.247. nu.12. Magon.dec. Flor.51.nu.26.Marta ff.nou ff. tom.1.tit.de proc.c.77.in fine.* Etiam in procuratore nulliter constituto, *Marta sup.num.45. Mabedan.dec.5.de procur.Golin.de proc.p.3.cap.1. nu.36.& seqq fol.137.Noguerol.alleg.25.nu.110 121. D.Galeot.contr.29.nu.35.lib.2.Vbald.dec. 109.nu.9.p.3. Rota dec.109.nu.30.p.17.*

885 Sic etiam, quamuis quis posset agere, & negotiari, vt coniunctus, si agat tamquam procurator, cum non sit, non valet actus gestus, *Roccus sup.nu.85. Raman.cons.446. Salgad.d.c.23.nu. 49.de suppl.ad Sanctiss.p.2.c.15. Noguerol.alleg. 25.ex nu.158.*

886 Sic pariter si maritus egerit, vt procurator vxoris, quamuis non sit, gesta sunt nulla, dato, quod potuisset valide agere, tanquam maritus, & legitimus administrator, nam sibi debet imputari si elegit aliam viam, & quamuis esset admittendus maritus cum cautione de rato, ad agendum pro vxore, imò posset constituere procuratorem, *Gaill.lib.1.obs.133. Scacc.de cãb. §.1.q.7.p.3.lim.7. nu.6.seqq. Roccus sup.num.86, Nos de nullit.iudic.rubr. 11.q.24.*

887 Sic gesta à procuratore, cum verè tutor esset, non valent tanquam tutor, *Gratian. dec.47. n.38.& seqq.Cyriac.contr.384. nu.13. Rota dec. 456.nu.7.p.4.tom.2.*

888 Mandans ratificans solutionem pro se factam per alium, tenetur illi actione mandati *Rota Gen.dec.119.*

889 Dominus non potest venire contra factũ Procuratoris, *Rota Gen.dec.133.nu.6.*

890 Acceptans negotium gestum per procuratorem, non propterea censetur cum liberasse ab actione mandati, pro interesse, *Rota Gen. dec.137.*

891 Promittens soluere de ordine mandatarij pro mandante, habet actionem mandati contrariam aduersus suum mandantem, *Rota Gen. dec.178.*

892 Mandatarius non tenetur facere plus quã in re sua fecisset, *Rota sup.dec.180.nu.5.*

893 Nominatus in mandato non tenetur probare se illum esse, de quo in Instrumento ipsius mandati, quia hoc præsumitur, *Balb.dec.403. Papon.lib.7.tit.2.arrest.21.& tit.5.arresto 1.Boer. dec.154.* licet alii teneant contrarium, si res sit magni ponderis, *Boer.sup.nu.6. Menoch.de præsumpt.*

894 Et mandatum præsumitur per traditionem scripturæ, *Surd.cons.540.nu.20.Franch.dec.361.* nisi sit persona domestica, *ibid.* Sed contra quamuis sit persona domestica, *Dexart.dec.90. Gratian.cap.593.num.17.Merlin.de pignor.lib.4. c.109.nu.25.Luca ad Franch.sup Bottilier differ. 11.nu.9.fol.118.D.Gobius consult.120.nu.18.*

895 Procurator mandatarius obligans se procuratorio nomine, & proprio, & in quolibet casu insolidum, potest directò conueniri, nulla facta excussione bonorum mandantis, *Papon. sup.arrest.4.Natta cons.641. Golin. de prac.p.2.c. 5.nu.22.Boer.dec.273.Maurus alleg.13.*

896 Mandatum emendi, & transmittendi aliquos pannos, non constituit mandatarium in dolo, aut culpa, si facultas exequendi fuerit fortè denegata, & probandi onus incumbit mandanti, *Dec.cons.430.vol.2.*

897 Mandans tenetur de casu fortuito contingente in personam mandatarij, quando potuit cogitare illum facile euenire posse, *Natta cons. 137.tom.1.*

898 Procurator quasi alterius negotia gerens, consensiens actui, in quò alias de Iure suo agitur, sibi præiudicat, *Menoch.cons.322.num 33. lib.2.*

899 Exactionem, qui infrà certum tempus facere debet, si non faciat, cogitur soluere de suo, *Corset.sing.lit.E.verb.exactia.*

900 Contrahitur mandati contractus etiam inter absentes, & per nuntium, & literas, *l.1.& l.si verò 5.ff.mandati, §.si quis mandauerit, & l. vl.in princ.ff.eod.l.1.§.1. ff.de procurat. Mantica de tacitis lib.7.tit.2.nu.8.& tit.3.nu.1.& l.40.ff. mandati, Oñat.nu.17.Golin.de procurat.par.2.c.3. nu.*

nn.9.Nos de nullit. Indie.rnbr.11.q.32.num.50. & seqq. Baron. *de effect.minor.ætat.eff.26. nu.17. Loy.de contract.lib.13.tit.2.Vidm.sup.nu.3.* Cal-*un.lexic.verb.mandati, Saminiat.contr.27.nu.38. D.Scoppa ad Gratian.dec.106.* post *Motill. in praxi S.C.* vbi dicit litteras debere esse roboratas
901 sigillo publico, vel saltim priuato domini. Probatur per testes, & litteras recognitas, *Gratian. cap.337.Mascard. conclus.1009.1012.* Parexa *tit.5.res.10.num.6. Duran.dec.341. nu.6. Gobius consult.69.nu.17. Barbos.in cap.1.de proc.Rota p.12.rec.dec.219. Angelis de confess.qu.26. Genua de script.priuat.lib.3.q.14. Parlador. lib.2 c.fin.§. 2.Merlin.dec.302.Rota p.9.rec. dec.132. nn.7.p. 12.dec.157. dec.360.p.19. dec.110. num.5.seqq. Nos de nullit.iudic.rubr.11.qu.21. Golin.& Luca de proc. p.3.c.3.* maxime mandatum Principis, *Nos nu.5.11.* continens gratiam, secus iustitiam, *D.Scoppa ad Gratian.dec.105.* vbi de actu præterito, secus futuro, *Manzanet.dec.329. Canall.q.400.nn.7.Staib.de interesse lib.2. tit.13.q. 2.nn.40.Christin.dec.64.vol.2. Sabell.§.gratia nu.8.Orilia ad Campan.de forindic. obs.12.nu.10.* sed ad exigendum scripturam requirit, *Pacion. de locat.c.31.num.38.* Ante, sed post per testes, *Luca ad Gratian.dec.105.nu.8.Golin.de proc.p.2. c.5.nn.215.* post *Cremen.sing.138. & p.3.c.3.nn. 82.83.Nognerol.alleg.20.nn.31. Vela differt.38. nu.49.Idem Pacion.c.36.nu.39.Olea de cess.tit.1. q.5.nn.3.Luca ad Golin.d.p.3.c.3.n.5.6.*

902 Ideò, quia mandatum contractus est, pactũ obligatorium est. Diximus *sup.* Vnde si mandatarius non intenderet se obligare, sed tantũ habere propositum exequendi mandatum, & suscipiendi in suam fidem negotium amicabiliter: Vel mandans non intenderet obligare mandatarium, sed tantum hortaretur, & suaderet, vt in suam Curam illud negotium susciperet, illa conuentio, & pactum, quamuis vterq; vellet eas operas, contractus mandati non esset, sed esset potius ex parte mandantis exhortatio quædam, consilium, & persuasio; & ex parte mandatarij officium quodam honestæ amicitiæ, & charitatis non autem Iustitiæ commutatiuæ actus, *l.Idemq; 10.§.si cum mandauero, ff.de his qui not.infam. Oñat.num.18. D.Loy de contract.lib.13.tit.2.*

903 Absens debet esse certus, & ratum habere *D.Gobius consult.19. nu.42.* ideò nisi recipiat Instrumentum procurationis per nuncium constituentis, non potest administrare, *Mantica de tacit.lib.7.c.3.nu.6.Golin.sup. p.1.c.4.n.67.& seqq.Luca ad Golin.p.2.c.3.* Cum, *vt sup.* diximus essentia mandati sit consensus mandantis, & mandatarij, *D.Palma consult.48.n.18.& seqq.*

904 Sed si quid dolo fecerit non mandati, sed de dolo teneri, *l.40.ff.mandati, Gibalin.de vniuers.negot.lib.1.c.3.art.7. Oñat.de contract. tom. 2.tract.13.disp.44.sect.5.Staiban.conf.26.n.9.*

905 Ideò mandati obligationem non contrahit, qui hortantis officio fungitur, *Mantica lib. 7.tit.3.num.17.c.licet de proc.in 6. l.1.in princ.ff. mandat.* quia consensum requirit, *Bal.in c.consuetudinis in 6.de consuet. P.Molina disp.549.§. quamuis autem, D.Loy sup.n.2.Rota Gennens.dec. 180.nu.3.*

Licet contra dicat, induci mandatum per verba deprecatiua, & hortatoria *Tristany dec.6. nu.16.* ex *tex.l.obligatio, §.item siue, ff.mandati, Mantica de tacit.lib.7.tit.3 num.1. Rota Genn.d. dec.180.* decisum refert *Tristan.d.dec.6.n.18.*

Licet secus sit si adsit dolus, *Affl.dec.91.nu. 5.Roccus de mandato nu.115.*

906 Ideò mandatum hoc non contrahitur litteris commendatitijs, quia per eas nec mandans intendit obligare mandatarium, nec ipse se mandatario obligare *d.l.si vero, §. cum quidam, ff.mandat. l.vl. C.quod cum eo, Genua de script.priuat.lib.3.qu.1. nn.13.seqq. & tit.de litteris credent. & commend.Vdman.d.tit.15.de contract.n.31. Harppreck. Instit.de mandato in princ. nu.20. Boer.dec.282.* Christin.*dec.49.num.9.seqq. vol.3.Olea de cess.Iur.tit.5.qn.9.Sabell.§.solutio nu.33.Golin.de proc.p.2. c.3.nu.9. D.Ansald.de commerc.disc.general.nu.183.* vbi *nu.* 184. limitat quando vltra commendationem aliquid certi continerent, nimirum, vt personæ commendatæ præstaretur certa quantitas, aut res, Vel commendatio mysteriosè, & cum dolo, ad supplantandum illum, cui dirigitur, extiterint exarat.ex *Hering.Carpzou.& alijs.*

Nec Epistolæ deprecatiuæ obligant, *Rota Gen.dec.180.num.3.* Tamen contrarium est verius per *tex.in l.obligatio, §.item siue ff. mandat. Mantica de tacit. lib.7.tit.3. num.1.Rota Gen.d. dec.180.* decisum refert *D. Tristany dec.6. num. 16.17.*

907 Nec litteræ familiares, quibus homines commendant absentem, aliquid obligationis inducunt *d.l.si verò, §.cum quidam,* ibi: *cum quidam talem epistolam scripsisset amico:* Rogo te commendatum habeas Sextilium Crescentium amicum meum, non obligabitur mandati, quia commendandi magis hominem, quam mandandi causa scripta est, *Oñat.sup. nu.20. Menoch. de arbitr.cas.94.num.20.Tusc lit.L.conclus.366. Christin.dec.34.num.6.vol.3. Pac.Iordan.lucubr. vol.3.lib.14.tit.20. num.181. Rota p.10. rec.dec. 211.nu.4.seqq.Sabell.§.verba nu.5.seqq. & §.litteræ nu.16.17.*

908 Idem in litteris hortatiuis, quæ non obligant, *Genua de script.lib.3 tit.de Epist hortat. nu. 1.* Tamen si vlterius progredientur, & dicant v.g. *Noli dubitare hoc facere, quia nolo, quod ex eo aliquod damnum patiaris,* tenetur, *Genuen.sup.ex nn.5.& seqq. D.Ansald.de commerc. d.disc.general.n.185.186.*

909 Si quis comendet rem propriã mandatarij erit consilium, si ad intellectum tendat, vel persuasio, & exhortatio si ad mouendam, & excitandam voluntatem, *Bal.in l.si litteras nu.3.ff. mandat.l.vlt.C.quod cum eo,* Mantica *sup.nn.12. Molina disp.549.in princ. Rebell.lib.17. de obligat.Iustit.qu.vn.n.1.Bonacina disp.1.q.2.punct.6.*

Vidman.sup. nu.39. Harppreet.§.tua tantum nu.1. & seqq. Instit. de mandato,Golin. de proc.par.2. c.3.num.9.

910 Et ex consilio nemo obligatur, nisi sit dolosum,*l.mandatum 2 ff mandat. l.si remunerandi 6.§.si tibi mandauero,ff.cod. l.quintus mutius, §.cũ mando tibi 48.ff.mandat. Instit.eodem §.tua l con-sil.ff.de reg.Iuris l.2.§.fin.ff.de negot.gestis, Molin. d.disp.549. §.non additur, & §.quando item, Rebell.lib.17.q.vn.n.7.Mantica de tacit. lib.7.tit.2. nu.19. Reginald.lib.25.tit.8.c.1.sect.1. num.607. Azor.lib.9.c.1. Bonacin.de restitut.1.quæst.2.p. 6.nu.9. Wessembec.tit.mandatinu.12.Vidman.sup. nu.40.& seqq.*

911 Si comendem aliquem his verbis: *Vt quidquid huic contuleris, habebo ac si mihi contul sses,* non obligat commendantem, *Vidman.d.tit.15. nu.33.Rota Gen.dec.180.*

912 Ponitur in definitione particula *gratis,* nã si fiat mandatum mercede non est mandatum, sed locatio,*Instit.mand.:ti.§.in summ:,l.litem,C. de procur.Mantica de tacit.lib.7.tit.3.nu.8.Card. de Luca lib.15.tit.de relat.Cur.disc.46.nu.4.*&de *tutor.disc.20.nu.6. Stephan.à S.Gregor. de Instit. partib.c.83.num.2.D. Passeriu.Tract. de vno pro alio disp.4.c.9.nu.19.Forster.d.euarrat.2. num.36. Duard.de camb §.1. qu.32.nu.1. Rocc.de mandat. nu. 12. P.Molfes.in summa tract.12. c.12.nu.46. Loy de contract.lib.13.tit.1.num.3. Vaz axiom. Iur.lit.M.nu.37.Cyriac.contr.503. num.17.seqq. Barbos.iue.15.nu.5.de proc. Golin.de proc.par.4. c.5.Staib.de interesse lib.2.tit.13. qu.vnic.num.9. & seqq.*

913 Et si mandetur ei,qui ex lege tenetur facere,mandatum propriè non intelligitur, *Molin. disp.548.§.mandatum,Layman.sect.5. tit.4.c.25. nu.1.Bonacin.disp.1.qu.2.p.6.nu.9. Rebell.lib.17. q.vn.nu.2. Azor.lib.9.c.1.per totum,Oñat.d.disp. 44.nu.26.*

914 Sed quod procurator possit habere salariũ, & petere,*Gayll.obs.44.nu.3.lib.1.& nu.4. Milanens.dec.5.nu.26.Muta dec.66.nu.11.Golin.infrà hic nu.26.seqq.Salgad.labyr.p.2.c.20.p.3 cap.2. Carleual.de Iudic.tit.1.disp.2.num.175. Olea de cess.Iur.tit.4.Miscell.nu.36.Caualc.dec.13.de contract.nu.11.p.2. Rocc.de mandat.nu.112.Mantic. sup.nu.5.Vaz sup.nu.38.Zacch.de salar.qu.82.nu. 24.& seqq.*

915 Beneuerum non perdit naturam mandati, si mandans faciat remunerationem, ex gratitudine, *l.si remunerandi 6.ff. mandat.Laym.sect.4. tit.5.c.25.num.1.Bonacin.disp.1.qu.2.p.6.num.9. Mantica de tacit.lib.6.tit.2.nu.5.tit.19.nu.6.in fin.Reginald.lib.25.nu.607.Molin.disp.548. vers. locatio,P.Molfes.in summa p.12.c.12. nu.46. Golin. de procurat.p.4.c.5.nu.25. Staiban.de interesse lib.2.tit.13.q.Vnic.nu.12.Vaz sup.n.38.*

916 Et dicta remuneratio hodie de consuetudine seruatur,licet salaria procuratoribus non sint conuenta,*Guid.Pap.dec.68.Surd.de alim.tit. 1.q.61.nu.6.Gratian.c.257.n.35.36. Staiban.sup. nu.13.Golin.de proc.p.4.cap.5.nu.16.28. Pacion. de locat.c.35.n.74.96.*

Et talem consuetudinem esse antiquam tradit *Petr.ae Gregor.de dote de parag. qu.28.nu. 9.Castill.dec.226. nu.2.3.p.3. Zacch.de salar.qu. 82.nu.3.seqq.Staiban.sup.Golin.sup.nu.19.20.26. Rota Rom.dec.367.nu.28.p.9.rec.*

917 Cum nemo, modernis temporibus, tam stultus sit, vt operam, & studium gratis pro alio eroget, *Rota Gen.decis.115.num.4. Petr.de Vbald. de duob.fratrib.6.p. princip. nu.27.Golin. de proc.p.4.c.5. nu.21.* Et si facit officium procuratoris, & Aduocati habet duplex salarium, *Golin.sup.nu.34.*

918 Et nemo præsumatur inanibus laboribus se fatigare,*Innoc.in c.nonnulli de rescript. Golin. sup.nu.21.Salgad.de potest. p.3.c.2.* vbi in quo loco petendum tale salarium.

Beneuerum pro tali salario non potest agere contra partem aduersam, condemnatam in expensis litis,sed tantum potest agere contra constituentem,*Gratian.cap.49.nu.29.Fontanell. de pactis cl.6.gl.1.p.1.nu.26. dec.426. Sesse decis. 336.nu.16.* Nisi à parte victrice cessionem habuerit, vel nisi in casibus per *Monter.à Cueua dec.36.Olea de Cess.Iur.tit.4.Miscell.nu.36.*

919 Talis remuneratio, alio vocabulo potest appellari: *Salarium honorarium,* quia honor est donantis,& cui datur, *Amat.dec.52.* vbi dicit quod salarium dicitur quasi solatium,& honor Doctorum,quem sequitur *Petris Festiu.sect.lib. 1.c.8.nu.6.*

Quod salarium non potest excedere centũ *libras auri,l.1.§.licitè, ff.de var. & extraord.cognit.Golin.de proc.p.4.c.5. nu.38.* Qui auceus, est decem libracum,*Ranchin.ad Guid.P.ap. dec.190. Fontanell.dec.427.nu.13.Sabell.§.aduocatus,* vbi explicat.

920 Et tale salarium, etiam à lege procuratori conceditur,vt in *l.salarium, C.mandati,l.salariũ ff.eod.Cic.t.Tuscul.Petris sup.c.8.num.35.* benè *Staiban.de interesse tit.13.q.vnic.nu.12. & seqq. Golin.de proc.p.4.c.5.p.5.c.5.n.7.seqq.*

921 Et salarium debetur procuratori, quamuis causam defendat sine mandato, quamuis adsit alius procurator constitutus, *Rebuff. cons.149. nu.17.Gabriel.cons 9.nu.1 lib.1. Zacch. de salar. q.82.num.40.41.* Debetur salarium,etiam falso procuratori,*Zac.h.nu.46.Golin.p.4.c.5.n.49.*

922 Quando litigantes conduxerunt procuratores, ad annum, vel annos,cum pacto dandi certam annuam mercedem, seu salarium,ad omnes causas, quas habent, vel habituri sint,si nulla causa inciderit illo anno agenda, non sũt tales procuratores suo salario fraudandi; sed potest aliquid detrahi arbitrio boni viri; sed si tales procuratores essent ingenij, vt mallent laborare, quam feriari,nihil videtur detrahendum,*P. Diana 4.p.2.tr.15.res.42.* vbi contrarij.

923 Et quando fuit conuentum salarium in prima Instantia, in secunda debetur aliud salarium,*Card.de Luca de iurisd.disc.72.nu.12.*

924 Salarium Aduocati, & Procuratoris potest

peti

peti per victorem, quamuis gratis patrocinati sint, *Bar. in l. quod si domos, ff. locat. Gratia. discept. 56. Golin. de proc. p. 3. c. 5. nu. 27.* sed contra dicit *Card. de Luca de Iudic. disc. 39. nu. 21.* de qua re etiam *Andreol. contr. 263. nu. 34. Rota dec. 45. nu. 4. p. 4. rec. tom. 2. & dec. 52. nu. 56. p. 11. Savell. §. aduocatus.*

925 Ex quibus sequitur, quod si in Instrumento procurationis certum salarium promissum fuerit, quod non poterit opponi, quod non sit procurator, nam differentia, an mandatum sit gratuitum, vel non, procedit solum ad cognoscendum, quæ actio proponi debeat inter dominum, & procuratorem, mandati, scil. an locationis, vel præscriptis verbis; cum vere procurator dicatur, cum agat ex voluntate ipsius Domini, *Mantica de ta. it. lib. 7. tit. 2. num. 1. & seqq. Staiban. sup.*

926 Et licet possit dici, quod procurator ad negotia non possit petere salarium, *Golin. de proc. p. 4. c. 5. num. 55.* nisi sit conuentum. Sed vera est distinctio, vt mandatum habens successiuũ tractum, habeat salarium, secus pauci temporis, *Escobar. de rat ocin. c. 27. num. 47. R. Valenz. cons. 179 nu. 61.* vbi quod saltim de æquitate, & *nu. 46. Altograd. cons. 57. D. Consil. Prat. lib. 2. disc. 5. Carol. Ant. de Luca ad Golin. p. 4. cap. 5.* vbi *nu. 13.*

Alia distinctio est si mandatum sit onerosũ, & difficile, in cuius expeditione propria negligere cogeretur mandatarius, nam tunc Iudex ex officio salarium constituere potest, licet ab initio non fuerit conuentum, quia hoc vt interesse peteretur, *Flor. de Mena var. p. 1. qu. 8. §. 3. nu. 2. Menoch. cons. 228. nu. 20. & seqq.*

Sic etiam debet solui si Dominus esset solitus, pro administratione suorum negotiorum, salarium erogare, vel procurator solitus fuerit salarium accipere pro labore, aut, vt diximus, si eo loco solitum sit procuratoribus salarium certum dare, *Gratian. disc. 257. Brunnem. in C. tit. mandat. in l. 17.*

927 Procurator non potest pacisci de quota litis, alias est infamis. *Golin. de proc. p. 1. c. 4. num. 48. & p. 5. c. 5. Card. de Luca relat. Cur. disc. 4. nu. 17. de Iudic. disp. 6. num. 24.* Sicut, & Aduocatus *Sabell. §. aduocatus nu. 4. Fontanell. dec. 178. 179. 180. Cabed. dec. 19. Antun. de donat. lib. 3. c. 37. nu. 13. seqq. Olea de cess. Iur. tit. 3. q. 11. Medic. exam. 22. 37. Zacbia de salar. q. 52.*

Et priuatur officio, *Golin. qu. 5. c. 5. num. 10. Borgn. dec. 12. de contract. Tepat. var. tit. 88. c. 10. Farinac. q. 106.*

Ratio cur prohibeatur hoc pactum, est, nè procurator inducatur ad delictum, dum sciens se habiturum quotam, seu partem eius, quod consequeretur, etiam calumniosè procurabit, *Bart. in l. sumptus nu. 2. ff. de pactis, Affl in Const. Regni incip. Aduocatos n. 14.*

928 Idem pactum de quota litis est nullum, *Castr. in l. si quis Aduocatorum, C. de postul. Golin. de proc. p. 5 c. 5. nu. 12. Brunnem. in C. tit. mandat. in l. 20. ex d. l. 20. & l. 53. ff. de pact. l. 1. §. 12. ff de extraord. cognit. l. 5. C. de postul. Gratian. dec. 218.* vbi *D. Scoppa, & D. Luca, Franch. dec. 265. Ricc. coll. 1061. 2048. Nouar sup. prag. coll 192. Mart. Medic. exam. 22. & dec. 37.* cum addit. *Fontanell. dec. 178. 179. & 180. Guazin. defens. 34. c. 2. n. 4. Delbene de parlam. dub. 37. nu. 42. Paul. Laym. de pact. lib. 3. sect. 5. tract. 4. c. 76. nu. 10. D. Scoppa ad Gratian. d. dec. 218. n. 8. & 10. Raynald. obs. crim. lib. 2. fol. 292.*

Et nõ repetit sumptus factos, *l. 20. C. mãdat. l. 6. §. vl. ff. mandat. l. 53. ff. de pacti, Brunnem. sup.*

929 In criminalibus valet ad fauorem Aduocati, & Procuratoris ex parte rei, *Guazin. sup.*

930 In ciuilibus est prohibitum tale pactum In Regno nostro, per *prag. 21. de offic. S. R. C. §. 2. & pragm. 1. de postul.*

931 Verum valet pactum, quod in casu victoriæ aliquid plus, vltra salarium, loco palmarij consequatur, per *tex. in 1. §. sed & palmarij, ff. de var. & extraord. cognit. Affl. in constit. Aduocatos, Golin. de proc. p. 5. c. 5. num. 13. D. Scoppa ad Gratian. d. dec. 218. nu. 7.*

932 An valeat pactum de dando certam quantitatem procuratori, vel Aduocato in casu Victoriæ, si non sit de re ex deductis in Iudicio? *Salicet. in l. si qui aduocatorum, C de postul.* dicit sic, & tenet in casu non victoriæ, adhuc Aduocatum posse petere salarium sibi debitum, *Farinac. in praxi q. 106. nu. 4. Fab. in C. mandat. defin. 5. Fontanell. dec. 178.*

933 Alii tenent, quod quando in casu victoriæ aliquid paciscitur nomine palmarii, huiusmodi pactum valet, vbi promittitur certa quantitas, non quota, *Farinac. sup. nu 48. Fab. in C. defin. 5. C. mandati, Gallup. in praxi in prælud. 3. p. n. 17. D. Scoppa sup. nu. 11.*

934 Alii negant valere ante litem finitam; quasi militet eadem ratio prohibitionis de quota litis, dum cogit promissio aduocatum ad vincẽdum per fas, & nefas, *Cancer. var. lib. 1. tit. de proc. n. 179. Gratian. d. dec. 218. n. 3.*

935 Sed post litem finitam valet, *Farinac. sup. nu. 59. Olea de Cess. Iur. tit. 3. q. 11. n. 38. Franch. d. dec. 265.* vbi *Luca*, dummodo pactum sit de honesta quantitate, & ad *Golin. de proc. p. 5. c. 5. nu. 2. Golin. ibid. num. 13. D. Scoppa ad Gratian. d. dec. 218.* vbi dicit deberi, quamuis lis trãsactione sit finita, si transactio sit facta in fraudem aduocati, secus si res sit dubia, & tunc debetur aduocato palmarium pro rata, *Franch.* vbi *Luca dec. 265. Sayr. lib. 12. q. 23. nu. 32.*

Sicut non valet pactum de quota litis, ita non valet de tota causa, & re in litem deducta, *Franc. Marc. dec. 19. p. 1. nu. 7. Farinac. sup. n. 107. Fab. defin. 3. C. de litig.* licet contra decisum referat *Fontanell. dec. 178. nu. 14. 15.* licet ipse contra sentiat; *D. Scoppa sup. nu. 13. 15.*

936 Nec valet pactum de quota litis factum cum persona supposita per Aduocatum, aut procuratorem, *Farinac. q. 106. nu. 16. Zacch. de salar. q. 52. nu. 60. Luca ad Franch. dec. 265. Fon-*

ra.

tanell dec. 180. Cancer.var.p.2.c.14.de procur.nu. 189. D.Scoppa sup.nu.16.

937 Valet tale pactum cum Sollicitatore, Fontanell.dec.180.nu.12.Cancer.var.p.2.tit.de proc. nn.182.& 187.& seqq. vbi pluries decisum refert, Farinac.nu.59.Addit.ad Farinac.cons.70.lit. C.D.Scoppa ad Gratian.d.dec.218.n.17.

Contrarium est statutum in Regno nostro per prag.1.de postul. ad materiam est Luca ad Golin.de proc.p.5.c.5.num.5.& seqq. & ad Gratian. dec.218.

938 Pactum hoc de quota litis Iuramento firmatur, licet non sit licitum, Vrsill.ad Affl.decis. 223.nu.6.7.ex Guid.Papa dec.102. sed ipse Vrsill. contra decisum refert bis in S. C. Golin. de proc.p.1.c.2.nu.20.

939 Et sicut non valet pactum de quota litis, ita Aduocatus, & procurator non potest petere salarium, & expensas litis, in odium dicti pacti, Golin.de proc.p.5.c.5. nu.8. Boccacc.de pactis p.2.nu.47.& 54. Zacch.de salario q.52. à nu. 69. Luca ad Golin.sup.nu.10. licet contra decisum referat per S. C. idem Luca ad Gratian.d. dec.218.n.7.

940 Sic potest mandans soluere expensas mãdatario, Card.de Luca de tutor.disc.16 num.11. P.Moses.sup.

941 Et si debita sint inexigibilia, potest mandans dare mandatario tertiam, vel quartam partem, Caualcan.dec.13.de contract.n.11.p.2.

942 Verum mandatarius, qui fuit captus ab hostibus, si non adfuit sua culpa, debet dominus soluere expensas, Rota Auenion. decis. 126.in decis.diuers.Natta cons.168.169.

943 Mandatum est contractus, qui solo consensu perficitur, post mille Borrell.in summa decis.tit.de proc. num.78.Et n.79. dicit sufficere solum tacitum consensum, & ideò verbis: Rogo, volo mando celebrari potest, & quibuscumque æquipollentibus, quibus consensus obligandi mandatarius ad suscipiendum negotium gratis sufficienter exprimitur, l.1. ff. mandati, Mantica lib.7.tit.3.Molin.disp.546. §. vlt. Dunozet.dec.329.nu.4.Loy de contract. lib. 13.tit.2. Tepat. var.sentent. tit. de procur. fol. 110.vers.mandatum, Nos sup.nu.1.Amat. decis. March.90.n.16.R.Ponte cons.91. n.20.21. lib.1. Golin.de proc.p.2.c.3.n.9.

944 Fit per verba ad instantiam, Alberic. in dictionar.verb.Instabat.Altograd.cons.6.n.21.De expresso consensu mandato Talis, D.Gobius consult.88. n.4.

945 Fit per verba: Faciat, & mittat, quæ sunt verba imperatiua, & sic important ordinem, & mandatum, Dunozet.dec.329.n.3.

946 Secus per verba: Admoneo, Commendo, Exortor, Persuadeo, &c. Mozz.de contract. tit. de mandat.col.3.n.9.Golin.de proc.p.3.c.2.n.9.

947 Celebratur mandatum etiam tacitè, l. qui patitur 18.ff.mandati, l.si remunerandi, l.si passus, C.eod.l.fin.in princ.ff eod.l.si fideiussore 6. C.mandati, Staib.de interesse.lib.13.q.1.n.17.

948 Non per verba conditionalia: Mozz. de contract.tit.de mandat.col.3.n.7.fol.586.Golin.de proc.p.2.c.3.n.9.

949 Potest constitui per verba, scripta, nutus, & reuocari, inter præsentes, & absentes, toto tit.ff.& C.mandati, Ouat,d.disp.44.n.56.57.l.mutus in princ.ff.de procurat.Socin.cons.112.nu.25. vol.1.Ludouic.dec.Luc.44.nu.29.Golin.de proc. p.3.c.5.n.81. Bellon.dec.119. dec.47.23.70.n.1. Borrell.tit.de proc.n.496.Nos de nullit.Iudic.rub 11.qu.22.n.85.

950 Per litteras, siue sint subscriptæ, siue non, dummodo sint sigillatæ, & fortius si adsit sigillum, & subscriptio verificata, Rota dec.190. coram Burat. vel adsint adminicula, ex quibus probatur epistola priuata, Royas dec.298.n.13. Vrceol.de transact.q.13.n.6.Tristany.dec.6.

951 De sigillo apposito in carta vacua diximus sup.nu.205. Addimus D.Oping.tract. de Iure Sigillorum, & chartis blancis cap.6.§.2.per totum signanter n.108.& seqq. Qui dicit, & benè tale sigillum in charta blanca, seu vacua positum regulariter non obligare, nec præiudicare, quoad contenta ei, cuius esse dicitur ad text.l.fin.C.plus valere quod agitur, cap. præsumitur de reg.iur.in 6. post Rebuff.Roder.Suarez, Cald.de empt.c.34.n.36.Coler.de process.c.1. n.29.130.Asin.de execut.§.1.c.65.Hontheim. lib. 4.de Arte Notar.c.11.nu.70.Rulant.de commiss. p.2.lib.5.c.30.lit.G.H.Besold.Thes.lit.C. verb. Charta blanca. Mager.de Aduocat. Armat.c.9.n. 86.& seqq.Berlich.p.1.conclus.14.nu.94. Tusc. lit. F.conclus.409.Pfeil.cons 39.nu.4.Sigim. Finetelibaus obs.pr.8.n.2.3. Cothman.cons.39. nu. 47.vol.4. Hunn.p.2.Encycloped.tit.18. num.7. seqq. & alios. Verum affert plures limitationes.

952 Prima est si adsit consuetudo tali cartæ vacuæ sigillatæ fidem adhiberi, nu.125.& seqq. vbi explicat.

953 Sublimitat quoad cautionem de rato, ad quam admittitur habens nudum in iudicio sigillum, ab extraneo, & non à domestico productum, nu.135.& seqq. Sed n.146.& seqq. dicit mandatum interdum ex solo sigillo plenè probari, itaut cautio de rato non sit necessaria, si ita se habeat consuetudo, Mantica de tacit.lib.7 tit.10.n.3 Schrader.cons.32.n.6. Vuesembec.cons.178.n.13. Vbi Oping. dicit contra dicta n.136. vbi dicit mandatum per sigillum non probari.

954 Sublimitat 2. si sigillum solummodo sit determinatum ad signandam procuratorum mandata, Mantica sup.nu.3. Gabriel.lib.7. tit. de præsumpt.conclus.4.nu.46.

955 Secunda limitatio est, quando præcessit partium conuentio, quod venienti cum sigillo credi debeat, Euerard.de fid.instr. c.12.nu.2. D.Oping.c.6.n.50.& seqq. vbi explicat.

956 3. Limitatio est quoties agitur de leui præiudicio, Euerard.d.c.12.n.2.

957 4. Si Charta illa sit sine contradictione accepta

cepta, & referta, nam probat, *Pfeil.d.conf.39.n.3.au fin.Oping.sup n.153.157.*

958 5. Si subscribens, vel suo sigillo signans talem chartam eorum, quæ postea scribuntur, habuerit notitiam, & specialiter præmunitus fuerit, *Pfeil.d.conf.39.nu.4. cent.1. Befold. thes. pract.lit.H.& lit.C. I oc.charta blanca 13. Azor.instit.mo al.tom.1.lib.1.c.5.§.si Reges.*

959 Mandata procuratorum, requirunt præter sigillum, subscriptionem, & vbi mandans sit imperitus, destet authenticari à Notario, *Bar. in proæmio ff.n.5.7.Berlich.p 1.concl. pract. 24.n.37.seqq. D.Oping.sup.c.7.n.26.*

960 Et licet tacitum mandatum ex sigillo regulariter colligatur, *Mantica sup.lib.7. tit.10. n.1.D.Oping.c.12.n.67.D.Scoppa ad Fabr.lib.1 tit.3.Expl.nat.3.n.12.*

961 Tamen, vt probet requiritur subscriptio, vt diximus, sed admitteretur producens, cum cautione de rato, *Mantica sup. nu.3. Schrader. conf.32.n.5.& seqq.Oping.n.69.*

962 Et non est necessaria talis cautio, si adesset consuetudo, *Mantica n.3.* Diximus hic *sup.*

963 Et pro veritate sigilli præsumitur, si illud sit proprium, secus si alienum, *Franc. Marc. dec.991.n.1.p.1.Schrad.d.conf.30.nu.15.Cothman.conf.27.nu.198.vol.1.D.Oping.d.c.12.num.71.& seqq.Catalan. de indult.c.36.nu.98.*

964 Sigillantis nomen debet esse in litteris, *Catal.d.cap.36.n.89.*

965 De Sigillis est *text.in l.1. §.si pecunia, ff.depositi, l.21.de fid.instr. l.2. de offic. ordin. l.2. C. de reb.alien.l.in fraudem § sicut,ff.de milit.test.am. l.21.§.cum aliquis,ff.cod.l.26.§.1.ff.de pign.*

De origine Sigillorum *Rebuff.sup. LL. Regis p.2.tit.de litter.obligat.art.1. gl.6. Cornel. à Lapide in comment.in Aggæum Prophet.c.2. vers. 24.fol.629.Borrell.de magistr.lib.2.c.13.nu.25.& seqq.D.Rubeis in certam.foreus.6.n.76. Theodor.Oping.de iure sigill.c.13.& de iure insign.cap.10.& 11.*

966 In Regiis Diplomatibus sigilla pro forma requiruntur, & partem substantialem constituunt, maxime in Regno nostro per *prag.1. de fide memorial.prag.2. §.14.seqq.prag.7.§.3. & seqq.de offic.Secret. R.Philippis differt. fiscal.27, num.12.D.Crespi obs.5.c.3.nu.307.* Sicut & in Apostolicis litteris, *R.Philipp.nu.24. D. Scoppa ad Gratian.dec.143.n.13.Catalan.de indult. c.36.n.87.88.*

Et licet aliqui dicant, in Regalibus priuilegiis necessitas vrgeat pro sigillis, secus in iis, quæ à Collaterali Consilio emanant, *Cassan. catalog. glor. mund.p.7. consid.7.* aliique apud *Philip.sup.nu. 29.* Contra tamen, quod etiam in rescriptis Proregum, & Collateralis Consilii sint apponenda sigilla, *R.Capyc. Latr. consult.80.nu.38.D.Philip.d.differt.27.D. Luca ad Gratian.dec.143.& 161.D.Scoppa num.13.17. Catalan.d.c.36.n.116.seqq.*

967 Sigillum impressum de voluntate Domini præsumitur donec cotrarium probetur, *Oping. de iure sigill.c.12.nu.58.seqq. Catal.sup. nu.95. 96.97.* Ideò pari passu ambulat cum subscriptione, *Roman.conf.303.Franc.Marc dec.990. seq. Gratian.dec.143.in addit.nu.7.Menoch.conf. 1.nn.332.Bursat.conf.39 num.16.lib.1. Thes.q.100.lib.2.* licet contra dicat *Berlich.dec.54.n.6.* Verum sigillum sine subscriptione non probet, *Franc.Marc.dec.991. Covar.pract.lib.1.c.22.nu.9.* Et quia sigilli appositio veritatem scripturæ facit, donec contrarium probetur, *Fiscard.conf.40.nu.2.tom.2. Oping.c.11.n.89.Thes. qu.100.lib.2.D.Scoppa sup.nu.20.* Ideò mandatum tacitum ex sigillo præsumatur, *D. Scoppa nu.21.seqq.& ad Fabr.lib.1.tit.3.concl.3. explanat.3.n.12.Nos rubr.21.qu.21.n.31.*

968 Sigillum habet vim subscriptionis, *Catal. de indult.c.36.n. 91.92.93.* Imò operatur plusquam ipsa subscriptio, *n.91.*

969 Sigillum quando est publicum non requirit subscriptionem, & attestationem, *Catalan. num.102.& seqq.* dummodo tria exprimantur, videlicet: Cuius est sigillum, à quo apponitur, & propter quod apponitur, *Catalan.ibid.*

970 Debet adesse acceptatio mandati, saltem tacita resultans ex facto, vel verbis, quamuis in mandato sit dictum, quod constituit talem præsentem, sed debet dicere talem, acceptantem, *Vestr.in prax.lib.4.c.5.nu.4.Rota.par.17.rec.dec.371.nu.6.7. Hermosill.gl.2.l.6. tit.1. n.2.D.Gobius consult.19.n.41. D. Petra in rit. 28.& 105.nu.17. Fontanella dec.125.nu.6. Nos de nullit.Iudic.rubr.11.qu.22.nu.85.Gratian.cap. 867.nu.17.seqq. Tusc.lit.P.conclus.835. Rota dec.371.p.12.rec.* Diximus *sup.n.66.Palma conf. 48.nu.18.seqq.*

971 Et acceptans mandatum, & illud negligens, amicitiam, & fidem violat, *Mantica de tacit.lib.7.tit.1.num.12.Surd.conf.530.n.1.* Nisi illud explere non possit, *Golin.de proc.p.1.r.5. num.84.85. Staiban.de interesse lib.2.tit.13. qu. vnic.nn.6.& 8. Leotard.de vsuris qu.33. nu.10. ex Cicer.in orat.pro Rosc.Amer.*

Et debet semper ad licita interpretari, *Tusc. lit.M.conclus.37.38.*

972 Mandatum constituitur, quamuis instrumentum, in quo est factum mandatum, sit nullum ex defectu solemnitatis, *Golin.de proc. p.2.c.1.n.8.*

973 Quomodo mandatum debeat constitui valide per Vniuersitates, Collegia, Capitula, & similes, diximus latè in *Tract.de nullit. Iudic. rubr.11.qu.34.* Sed hic dicimus debere more, & loco solito, & collegialiter congregari, & simul debere præstari consensu, & non separatim, alias nulliter, nisi res spectaret ad singulos vti singulos, *Nos ibi num.1.seqq. Verall. dec.190.p.2. Borrell. in summa dec. 1 t. de prot. nu.408.4;8. R.Marin.lib.1.r.193.num.3.lib.1. Sabell.in summa, §. Vniuersitas, Anna alleg.5.* debent Ciues authoritate Potestatis, vel alterius magistratus solemniter, hoc est sono tubæ, vel pulsata campana, vel voce præconis vocari,

Nos

tanell dec. 180.*Cancer.var.p.2.c.14.de procur.nu.* 189. *D.Scoppa sup.nu.16.*

937 Valet tale pactum cum Sollicitatore, *Fontanel l.dec.* 180.*nu.12.Cancer.var.p.2.tit.de proc. nu.*182.*&* 187.*& seqq.* vbi pluries decisum refert, *Farinac.nu.*59.*Addit.ad Farinac.cons.*70.*lit.* C.*D.Scoppa ad Gratian.d.dec.*218.*n.*17.

Contrarium est statutum in Regno nostro per *prag.* 1. *de postul. ad materiam est Luca ad Golin.de proc.p.5.c.5.num.5.& seqq.* & ad *Gratian. dec.*218.

938 Pactum hoc de quota litis Iuramento firmatur, licet non sit licitum, *Vrsill.ad Affl.decis.* 223.*nu.*6. 7.*ex Guid.Papa dec.*102. sed ipse *Vrsill.* contra decisum refert bis in S. C. *Golin. de proc.p.1.c.2.nu.*20.

939 Et sicut non valet pactum de quota litis, ita Aduocatus, & procurator non potest petere salarium, & expensas litis, in odium dicti pacti, *Golin.de proc.p.5.c.5. nu.*8. *Boccacc.de pactis p.2.nu.*47.*&* 54. *Zacch.de salario q.*52. *à nu.* 69.*Luca ad Golin.sup.nu.*10. licet contra decisum referat per S. C. idem *Luca ad Gratian.d. dec.*218.*n.*7.

940 Sic potest mandans soluere expensas mādatario, *Card.de Luca de tutor.disc.*16 *num.*11. *P.Mo fes.sup.*

941 Et si debita sint inexigibilia, potest mandans dare mandatario tertiam, vel quartam partem, *Caualcan.dec.*13.*de contract.n.*11.*p.*2.

942 Verum mandatarius, qui fuit captus ab hostibus, si non adfuit sua culpa, debet dominus soluere expensas, *Rota Auenion. decis.* 126.*in decis.diuers.Natta cons.*168.169.

943 Mandatum est contractus, qui solo consensu perficitur, post mille *Borrell.in sum.ma decis.tit.de proc. num.*78.Et *n.*79. dicit sufficere solum tacitum consensum, & ideò verbis: *Rogo, volo mando* celebrari potest, & quibuscumque æquipollentibus, quibus consensus obligandi mandatarius ad suscipiendum negotium gratis sufficienter exprimitur, *l.*1. *ff. mandati*, Mantica *lib.*7.*tit.*3.*Molin.disp.*546. *§. vlt. Dunozet.dec.*329.*nu.*4.*Loy de contract. lib.* 13.*tit.*2. *Tepat. var.sentent. tit. de procur. fol.* 110.*vers.mandatum, Nos sup.nu.*1.*Amat. decis. March.*80.*n.*16.*R.Ponte cons.*91. *n.*20.21. *lib.*1. *Golin.de proc.p.*2.*c.*3.*n.*9.

944 Fit per verba *ad instantiam, Alberic. in dictionar.verb.Instabat.Altograd.cons.*6.*n.*21.De expresso consensu mandato Talis, *D.Gobius consult.*88. *n.*4.

745 Fit per verba: *Faciat, & mittat*, quæ sunt verba imperatiua, & sic important ordinem, & mandatum, *Dunozet.dec.*329.*n.*3.

946 Secus per verba: *Admoneo, Commendo, Exortor, Persuadeo, &c. Mozz.de contract. tit. de mandat.col.*3.*n.*9.*Golin.de proc.p.*3.*c.*2.*n.*9.

747 Celebratur mandatum etiam tacitè, *l. qui patitur* 18.*ff.mandati, l.si remunerandi, l.si passus, C.eod.l.fin.in princ.ff eod.l.si fideiussore* 6. *C.mandati, Staib.de interesse.lib.*13.*q.*1.*n.*17.

948 Non per verba conditionalia: Mozz. *de contract.tit.de mandat.col.*3.*n.*7.*fol.*586.*Golin.de proc.p.*2.*c.*3.*n.*9.

949 Potest constitui per verba, scripta, nutus, & reuocari, inter præsentes, & absentes, *toto tit.ff.& C.mandati, Ouat,d.disp.*44.*n.*56.57.*l.mutus in princ.ff.de procurat.Socin.cons.*112. *nu.*25. *vol.*1 .*Ludouic.dec. Luc.*44. *nu.*29.*Golin.de proc. p.*3.*c.*5.*n.*81. *Bellon.dec.*119. *dec.*47.23.70.*n.*1. *Borrell.tit.de proc.n.*496.*Nos de nullit.Iudic.rub* 11.*qu.*22.*n.*85.

950 Per litteras, siue sint subscriptæ, siue non, dummodo sint sigillatæ, & fortius si adsit sigillum, & subscriptio verificata, *Rota dec.* 190. *coram Burat.* vel adsint adminicula, ex quibus probatur epistola priuata, *Royas dec.*298.*n.*13. *Vrceol.de transact.q.*13.*n.*6.*Tristany.dec.*6.

951 De sigillo apposito in carta vacua diximus *sup.nu.*205. Addimus *D.Oping.tract. de Iure Segillorum, & chartis blancis cap.*6.*§.*2.*per totum* signanter *n.*108.*& seqq.* Qui dicit, & benè tale sigillum in charta blanca, seu vacua positum regulariter non obligare, nec præiudicare, quoad contenta ei, cuius esse dicitur ad *text.l.fin.C.plus valere quod agitur, cap. præsumitur de reg.iur.in* 6. post *Rebuff.Roder. Suarez, Cald.de empt.c.*34.*n.*36.*Coler.de process.c.*1. *n.*29.130.*Asin.de execut.§.*1 .*c.*65.*Honthem. lib.* 4.*de Arte Notar.c.*11.*nu.*70.*Rulant.de commiss. p.*2.*lib.*5.*c.*30.*lit.G.H.Besold.Thes.lit.C. verb. Charta blanca. Mager.de Aduocat. Armat. c.*9.*n.* 86.*& seqq.Berlich.p.*1.*conclus.*14.*nu.*94. *Tusc. lit. F.conclus.*409.*Pfeil.cons* 39.*nu.*4.*Sigim. Finetelthaus obs.pr.*8.*n.*2.3. *Cothman.cons.*39. *nu.* 47.*vol.*4. *Hunn.p.*2.*Encycloped.tit.*18. *num.*7. *seqq. & alios*. Verum affert plures limitationes.

952 Prima est si adsit consuetudo tali cartæ vacuæ sigillatæ fidem adhiberi, *nu.*125.*& seqq.* vbi explicat.

953 Sub limitat quo ad cautionem de rato, ad quam admittitur habens nudum in iudicio sigillum, ab extraneo, & non à domestico productum, *nu.*135.*& seqq.* Sed *nu.*146. *& seqq.* dicit mandatum interdum ex solo sigillo plenè probari, itaut cautio de rato non sit necessaria, si ita se habeat consuetudo, *Mantica de tacit.lib.*7 *tit.*10.*n.*3.*Schrader.cons.*32.*n.*6. *Vuessembec.cons.*178.*n.*13. Vbi *Oping.* dicit contra dicta *n.*136. vbi dicit mandatum per sigillum non probari.

954 Sublimitat 2. si sigillum solummodo sit determinatum ad signandam procuratorum mandata, *Mantica sup.nu.*3. *Gabriel.lib.*7. *tit. de præsumpt.conclus.*4 *nu.*46.

555 Secunda limitatio est, quando præcessit partium conuentio, quod venienti cum sigillo credi debeat, *Euerard.de fid.instr. c.*12. *nu.*2. *D.Oping.c.*6.*n.*50.*& seqq.* vbi explicat.

956 3. Limitatio est quoties agitur de leui præiudicio, *Euerard.d.c.*12.*n.*2.

957 4. Si Charta illa sit sine contradictione accepta

cepta, & scienta, nam probat, *Pfeil.d.conf.39. n. 3.in fin. Oping.sup n.153.157.*

958 5. Si subscribens, vel suo sigillo signans talem chartam eorum, quæ postea scribuntur, habuerit notitiam, & specialiter præmunitus fuerit, *Pfeil...conf.39.nu.4. cent.1. Bisold. thes. pract.lit.H.& lit.C. voc. charta blanca 13. Azor.instit.mor al.tom.1.lib.1.c.5.§.si Reges.*

959 Mandata procuratorum, requirunt præter sigillum, subscriptionem, & vbi mandans sit imperitus, desiet authenticatio à Notario, *Bar. in proemio ff.n.5.7.Berlich.p.1.concl. pract. 24.n.37.seqq. D.Oping.sup.c.7.n.26.*

960 Et licet tacitum mandatum ex sigillo regulariter colligatur, *Mantica sup.lib.7. tit.10. n.1.D.Oping.c.12.n.67.D.Scoppa ad Fabr.lib.1 tit.3.Expl.nat.3.n.12.*

961 Tamen, vt probet requiritur subscriptio, vt diximus, sed admitteretur producens, cum cautione de rato, *Mantica sup. nu.3. Schrader. conf.32.n.5.& seqq.Oping.n.69.*

962 Et non est necessaria talis cautio, si adesset consuetudo, *Mantica n.3.* Diximus hic *sup.*

963 Et pro veritate sigilli præsumitur, si illud sit proprium secus si alienum, *Franc. Marc. dec.991.n.11.p.2.Schrad.d.conf.30.nu,15.Cothman.conf.27.nu.198.vol.1.D.Oping.d.c.12.num.71.& seqq.Catalan. de indult.c.36.nu.98.*

964 Sigillantis nomen debet esse in litteris, *Catal.d.cap.36.n.89.*

965 De Sigillis est *text.in l.1. §.si pecunia, ff.depositi, c.22.de fid.instr. c.2. de offic. ordin. l.2. C. de reb.alien. l.in fraudem § sicut, ff.de milit.testam. l.21.§.cum aliquis, ff. eod.l.26.§.1.ff.de pign.*

De origine Sigillorum *Rebuff. sup. LL. Regijs p.2.tit.de litter.obligat.art.1. gl.6. Cornel. à Lapid.in comment.in Aggeum Prophet.c.2. vers. 24.fol.629.Borrell.de magistr.lib.2.c.13. nu.25. & seqq.D.Rubeis in certam.forens.6.n.76. Theodor.Oping.de iure sigill.c.13.& de iure insign.cap. 10.& 11.*

966 In Regiis Diplomatibus sigilla pro forma requiruntur, & partem substantialem constituunt, maxime in Regno nostro per *prag.1. de fide memorial.prag.2. §.14.seqq.prag.7.§.3. & seqq.de offic.Secret. R.Philippis dissert. fiscal.27. num.12.D.Crespi obs.5.c.3.nu.307.* Sicut & in Apostolicis litteris, *R.Philipp.nu.24. D. Scoppa ad Gratian.dec.143.n.13.Catalan.de indult. c.36. n.87.88.*

Et licet aliqui dicant, in Regalibus priuilegiis necessitas vrgeat pro sigillis, secus in iis, quæ à Collaterali Consilio emanant, *Cassan. catalog. glor. mund.p.7. consid.7.* aliique apud *Philip.sup.nu. 29.* Contra tamen, quod etiam in rescriptis Proregum, & Collateralis Consilii sint apponenda sigilla, *R.Capyc. Latr. consult.80.nu.38.D.Philip.d.dissert.27.D. Luca ad Gratian.dec.143.& 161.D.Scoppa num.13.17. Catalan.d.c.36.n,110.seqq.*

967 Sigillum impressum de voluntate Domini præsumitur donec cotrarium probetur, *Oping. de iure sigill.c.12.nu.58.seqq. Catal.sup. nu.95. 96.97.* Ideo pari passu ambulat cum subscriptione, *Roman.conf.303.Franc.Marc dec.990. seq. Gratian.dec.143.in addit.nu.7.Menoch.conf. 1.nu.332.Bursat.conf.39.num.16.lib.1. Thes.q. 100.lib.2.* licet contra dicat *Berlich.dec.54.n.6.* Vt sigillum sine subscriptione non probet, *Franc.Marc.dec.991. Conar.pract.lib.1.c.22.nu. 9,* Et quia sigilli appositio veritatem scripturæ facit, donec contrarium probetur, *Fiscard.conf.40.nu.2.tom.2. Oping.c.11.n.89.Thes. qu.100.lib.2.D.Scoppa sup.nu.20.* Ideo mandatum tacitum ex sigillo præsumatur, *D. Scoppa nu.21.seqq.& ad Fabr.lib.1.tit.3.concl.3. explanat.3.n.12.Nos rubr.21.qu.22.n.31.*

968 Sigillum habet vim subscriptionis, *Catal. de indult.c.36.n. 91.92.93.* Imò operatur plusquam ipsa subscriptio, *n.91.*

969 Sigillum quando est publicum non requirit subscriptionem, & attestationem, *Catalan. num.102.& seqq.* dummodo tria exprimantur, videlicet: Cuius est sigillum, à quo apponitur, & propter quod apponitur, *Catalan.ibid.*

970 Debet adesse acceptatio mandati, saltem tacita resultans ex facti, vel verbis, quamuis in mandato sit dictum, quod constituit talem præsentem, sed debet dicere talem acceptantem, *Vestr.in prax.lib.4.c.5.nu.4.Rota par. 17.rec.dec.371.nu.6.7. Hermosill.gl.2.l.6. tit.1. n.2. D.Gobius consult.19.n.41. D. Petra in rit. 28.& 105.nu.17. Fontanella dec.125.nu.6. Nos de nullit.Iudic.rubr.11.qu.22.nu.85.Gratian.cap. 867.nu.17.seqq. Tusc.lit.P.conclus.835. Rota dec.371.p.12.rec.* Diximus *sup.n.66.Palma conf. 48.nu.18.seqq.*

971 Et acceptans mandatum, & illud negligens, amicitiam, & fidem violat, *Mantica de tacit.lib.7.tit.1.num.12.Surd.conf.530.n.1.* Nisi illud explere non possit, *Golin.de proc.p.1.c.5. num.84.85. Staiban.de interesse lib.2.tit.13. qu. vnic.nu.6.& 8. Leotard.de vsuris qu.33. nu.10. ex Cicer.in orat.pro Rosc. Amer.*

Et debet semper ad licita interpretari, *Tusc. lit.M.conclus.37.38.*

972 Mandatum constituitur, quamuis instrumentum, in quo est factum mandatum, sit nullum ex defectu solemnitatis, *Golin.de proc. p.2.c.1.n.8.*

973 Quomodo mandatum debeat constitui validè per Vniuersitates, Collegia, Capitula, & similes, diximus latè in *Tract.de nullit. Iudic. rubr.11.qu.34.* Sed hic dicimus debere more, & loco solito, & collegialiter congregari, & simul debere præstari consensu, & non separatim, alias nulliter, nisi res spectaret ad singulos vel singulos, *Nos ibi num.1.seqq. Verall. dec.190.p.2. Borrell. in summa dec. tit. de proc. nu.408.418. R.Morin.lib.1.c.293.num.3.lib.1. Sabell.in summa, §. Vniuersitas, Anna alleg.5.* debent Ciues authoritate Potestatis, vel alterius magistratus solemniter, hoc est sono tubæ, vel pulsata campana, vel voce præconis vocari

Nos

uitatis Neapol. potest præiudicare minori parti in aggregatione, & admissione alicuius Forensis, *Franch.d.dec.2.Reg.Ponte de potestat. Proreg.tit.4.de regal.imposit. nu.22.* Dummodo tamen maior pars sit præsens, *Rieg.ad d. decis. 2. Franch.Roec.resp.67.nu.3.*

1015 Licet contra dicant *Loffred.cons.51. Caput.de regim.Reip.c.1.n.43.& seqq. & sup. consuet.Neap.c.4. de personis nu.3. Burat. dec.574. nu.4.Lotter.de benefic.lib.1.qu.15.nu.17.Vivian de Iure patr.lib.4.c.2.n.12,* quia hoc casu interest singulorum non admitti forensem ad gaudendum honoribus Sedilis, *R.Latro consult.50 Luca ad Franch.d.dec.2.n.1.& seqq.*

1016 Diximus quomodo sit faciendum mandatum per Vniuersitatem, Collegium, & similes. Accidit casus disputandus in S. R. C. Ars fabricatorum habet Capitula confirmata per Decretum Regii Collateralis Consilii de anno 1607. per quæ,electio Magistrorum, & Consulum dictæ Artis, fiat hoc modo: Magister, & Consul artis prædictæ, qui finit officium anni, debet nominare Tres, artis prædictæ:sui quarterii (quæ quarteria sunt quatuor, & sic quatuor magistri, seu consules)qui tres ponuntur in bussula, & est magister, & consul dicti quarterii ille, qui exit ex bussula.

Accidit casus, quod magister ille, qui finito anno eius magistratus, debebat nominare Tres ex Arte sui quarterii, nominauit Vnum, & subtus dictam nominationem se subscripserunt omnes de dicto quarterio, Tempore electionis magistrorum, Consiliarius generalis Commissarius dictæ Artis, per eius decretum ordinauit dari possessionem dicto magistro nominato, & electo per dictum magistrum, qui finiuit officium, & omnes alios magistros quarterii, fuerunt grauati alii magistri,& consules dictæ Artis, de dicto decreto,per supplicationem, & facto verbo in S.C. fuit annullata dicta electio, & ordinatum fieri aliam electionem, seruata forma Capitulationis, Ea ratione, quia electio prædicta fuit facta non seruata forma dictæ Capitulationis, & sic nulla, Sed in contrarium fuit consideratum,quod dicta electio facta per dictum magistrum, Consulem, & omnes magistros dicti quarterii fuit valida, validissima, nam, vt diximus electio facienda per Vniuersitatem, & Collegium, debet fieri per duas partes ex tribus, vel per maiorem partem, *Nos de nullit.Iudic. rubr. 11. qu. 34.n.6.7,Vermigl.cons.138.nu.6.Sabell. §.Vniuersitas, & §.electio n.8. Donad. de renunciat. c.34. D.D.sup.citati.*

Sed in casu proposito fuit facta per omnes de quarterio electio prædicta,ergo fuit facta valide, validissime.

Nec obstat, quod non fuit facta seruata forma Capitulationis, nam vltra quod dicta Capitulatio non est admodum iusta,ex eo quia electio prædicta Consulis non fit à maiori parte illorum de Arte Quarterij, sed fit ab vno ex illis,qui nominat Tres, & illi tres possunt esse nominati per pecuniam, fauores, & aliis malis artibus,& sic non seruata forma Iuris, ex *DD. sup.citatis.*

1017 Sed quatenus esset iusta illa Capitulatio non excludit electionem aliam meliorem,quę fit per omnes de dicta Arte illius Quarterii, quæ est melior. Nam dispositio semper intelligitur facta de omni eo, de quo si disponens cogitasset, vel fuisset interrogatus,verisimiliter disposuisset,& consensisset,*gl.in l.tale pactum §.fin.C.de pactis, Dec.cons.19.num.3. Soccin.iun. cons.1.nu.127.lib.1.Cenc.de censib.q.47. num.38. Rota p.2.diuers.dec.131.nu.1.*Maxime in dispositione facta à lege, prout in casu nostro, *Gratian.discept.689.nu.1.disc.724.num.16.disc.718. nu.1.seqq.Altograd.cons.34.nu.22. lib.1. Barbos. axiomat.73.nu.3.& seqq.*

1018 Et dispositio variatur mutatione conditionis,& status,*l.si quis,ff.de solut.l.si cum Cornelius,ff.eod. c.quemadmodum de iure iur. Rot.Rom. apud Farinac.dec.1.nu.3.tom.1.Velasc.de priuil. paup.p.1.q.14.nu.3.*

1019 Et legis meus magis est attendenda, quam verba,*l.scire leges,ff.de legib.l.non aliter,ff.de leg. Surd.dec.35.nu.14.Genuens.practicabil.q.144.nu. 3.Barz.dec.97.nu.30.Franch.dec.228.n.3. Giurba super Consuet.Messan.in proem.num.4.& seqq. Mangil.de imput.q.116.nu.13.*

1020 Nam lex,& legis mens idem sunt, *Surd. dec.43.nu.9.Peregr.de fideicom.artic.3. num.108. Surd.dec.9.nu.13.Vaz.axiomat.Iur. lit.L.nu.28. & seqq.*

1021 Et verba debent deseruire intentioni,nō intentio verbis,*l.non aliter,ff.de leg.3. l.3.§.conditio.ff.de adim.legat.Mantica de coniect.lib.3.tit. 3.num.9. Sim.de Pretis de interpretat.vltim.voluntat.lib.2.dub.2.solut.1.à nu.280.iuncto nu.215. Brun.à Sole in locis commun.verb. verba num.2. Castill.contr. lib.5.p.2.c.86.nu.40.Vaz.lit.V.nu. 17.& seqq.*

1022 Et quamuis electio fuerit facta per prædecessores magistros tantum, quando Sacrum Consilium videt inconueniens dictæ electionis,potest mandare, vt electio fiat ab omnibus illius Artis, vt in casu proposito,decisum refert, *Staiban. cons.45.* & aliam decisionem refert *Nouar.in prag.2.de admin.Vniuersit.n.13.*

1023 Ad validitatem mandati faciendi per Vniuersitatem,Collegium,Capitulum,& similia,requiruntur plura, de quibus, *Tusc.lit.V. conclus.259.260.261.& seqq. Vrceol.consult.76. vol.2. Rota p.17.rec.dec.358. Altograd. cons.97. num.82.seqq.lib.2. Conciol.ad stat.Eugub. lib.1. rubr.21.& seqq.* vbi *D.Romaguer. Ricc.collect. 3558.Gratian.cap.933.num.11.seqq. Sperell.dec. 161.Rota p.19.rec.dec.213. Franch.dec.2.& 438. 446.609. Diana p.8.tract.7.res.77. Pac.Iord.lucubrat.vol.2.lib.10 tit.7. nu.320. D. Crespi obs. 112.Guid.Papa dec.106.631. Put.dec.283.l.b.3. Sabell.§.Vniuersitas, De Matta de consistorial.lib. Caussis sect.22.Idem Sabell. §.electio nu.8. §. Patroni*

troui num. 10. Rota p. 18. dec. 709. Caball. conf. 95. Zacch. modico legal. com. 2. dec. 60. Rota p. 12. rec. dec. 112. p. 14. dec. 62. 193. 461. p. 17. dec. 358. p. 5. rec. dec. 292. Bich. dec. 261. 289. Ludouis. & addit. dec. 584. Filiu var. conclus. verb. Vniuersitas, Donad. de renunciat. cap. 34. Nos rubr. 11. qu. 34.

1024 In Regno Neapol. adest pragm. 3. de procur. per quam statuitur forma seruāda per procuratores Vniuersitatum, in comparendo in Tribunalibus, & coram Viceregе, & alia faciēdi. & prag. 6. de adm. Vniu. De qua re Dicemus latè in rub. 4.

1025 Et R. Marin. ad Reuert. dec. 151. nu. 7. dicit apud Nos seruari in praxi, vt Procurator ad lites ab Administratoribus Vniuersitatis constituatur, nullatenus Ciuium voluntate explorata, & sic illorum Administratorum officio cōpleto, mandatum non extinguitur, Coruin l. eius, qui in prouincia nu. 8. ff. si cert. petat. R Rou. in rubr. pragm de procurat. nu. 40. vbi pluries per S. C. refert iudicatum. D. Constantin. ad Capyc. dec. 5. cop. 3.

Et procurator Vniuersitatis non potest tueri causas singulorum proprias, Cancer. var. p. 2. c. 14. de procurat. num. 2. Hothoman. conf. 107. nu. 5. fol. 511. D. Constantin. ad Capyc. dec. 5. c. 5.

1026 Sicut de Iure quando sunt plures creditores contra vnum debitorem, non possunt omnes constituere suum procuratorem, sed debent constituere vnum, vel duos procuratores, l. iam tamen, §. si tamen ff. iudic. solu. vbi DD. Franc. dec. 309. vbi Luca disputat. & ad Gratian. dec. 107. vbi etiam D. Scoppo, Fontanell. de pactis nupt. cl. 4. gl. 10. nu. 27. & dec. 4. Mastrill dec. 108. Hier. Leo dec. 203. num. 8. Golin. de proc. p. 1. c. 4. nu. 89. Felic. de societ. c. 3. nu. 19. Nos de nullit. Iudic. rubr. 11. q. 24. nu. 52. seqq. Luca ad Golin. de proc. p. 1. c. 4. Hermosill. fol. 607. nu. 62. 64. Gusm. de euict. q. 5.

1027 Ita in Regno nostro, si sint plures creditores alicuius Vniuersitatis pro functionibus fiscalibus, vel Instrumentarijs debent cōstituere vnum procuratorem ad exigendum, nè Vniuersitas faciat multas expensas per pragm. 7. §. 2. de comm. s. pr. 8. de admin. Vniu.

1028 Ab actoribus non debet constitui vnus procurator, gl. in l. si quis, §. vnius, ff. de proc. nam illi non solent differre iudicium, sicut rei. Nos d. qu. 24. nu. 55. Golin. p. 1. c. 4. num. 98.

1029 Procuratores vnum, vel duos debent cōstituere plures conuenti, Golin. p. 1. c. 4. num. 89. ex l. ito tamen, ff. de Iudic. Franch. dec. 309. Fontanell. d. cl. 4. gl. 10. nu. 27. Mastrill. dec. 108. vbi distinguit, Anna sing. 387. Gratian. & Addentes dec. 107. Leon. dec. 203. Gusm. de euict. qu. 5. à nu. 15. & q. 6 t. à nu. 45.

1030 Plures hæredes etiam quando Iudicium est ceptum cum defuncto, Golin. sup. nu. 90. 91. Gratian. d. dec. 107. Menoch. præs. 147. lib. 3. Nos d. q. 24. nu. 54.

1031 Plures fideiussores idem, Golin. nu. 92. ex Menoch. sup.

1032 Plures, qui tenentur de euictione insolidum, omnes coguntur vnum constituere procuratorem, Leo dec. 203. Nos sup. nu. 57.

1033 Idem si cauendum est pluribus creditoribus, Nos n. 58.

1034 Idem in Iudicio concursus creditorum, nisi aliquis creditor haberet interesse particulare, Nos d. q. 24. nu. 59.

1035 Idem si plures hæredes cum beneficio inuentarii conueniant creditores ad accipiendū bona insolutum, Leo d. dec. 203. Nos ibid.

1036 Mandatum quando, & quomodo possit reuocari per mandantem, & mandatarium? Primo reuocatur voluntate mandantis, & mādatarii, l. 35. ff. de regul. Iuris; nam eodem modo, quo res ligatur, solu tur, Instit. quibus modis toll. obligat. D. Verde Instit. lib. 3. nu. 2918. seqq. Vel. in c. fin. 4. p. de proc. in 6. Olea de Ces. Iur. tit. 8. qu. 1. à nu. 25. P. Molina disp. 552. Copon. disscept. 159.

1037 Secundo, ex voluntate ipsius mandantis, quo reuocato, mandatarius nihil valide facere potest, Instit. mandati, §. 11. §. in quam vbi gl. quia in hoc contractu solius mandantis Interest nō dissolui contractum, quia ipsius sola causa agitur, & mandatarius ex mandato nullum potest recipere emolumentum, Lex mandato 22. ff. mādat. Onat. de contract. tom. 2 tract. 13. disp. 44. sect. 6. Golin. de proc. p. 3. c. 5. nu. 81. & seqq. & 110. & seqq. D. Loy de contract. lib. 13. tit. vlt. D. Rosa consult. 67. nu. 14. Vaz. oxtomat. Iuris lit. M. nu. 41. Cor. de Lue. de donat. disc. 3. nu. 13. de tut. disc. 20. n. 4. de Pers disc. 39. de Inuentar. disc. 61. num. 13. de benef. disc. 38. nu. 2.

Maxime Procuratoris reuocatio potest fieri ob suspicionem superuenientem l. item 19. cum duabus seqq. ff. de proc. Barra pract. obs. cent. 3. obs. 93. Golin. de proc p. 3. c. 5. nu. 45. & seqq.

1038 Verum debet fieri reuocatio rē integra, quo casu statim reuocatur mandatum, nam tunc deficit voluntas mandantis, quæ est essentialis in mandato, prout in cæteris contractibus, post alios Mant. de tacitis l. 7. tit. 21. Reginald lib. 25. tract. 3. nu. 690. Layman. sect. 5. tract. 4. c. 25. nu. 6. Molin. disp. 552. num. 2. Azor. lib. 9. c. 6 q. 6. Reb. ll. lib. 17. qu. vn. num. 5. Wessembec. tit. mand. c. nu. 9. Rota post Ol. de Cess. dec. 49. nu. 6. Reg. Capyc. Latro consult. 21. nu. 3. Cyriac. contr. 452. nu. 14. Conciol. res. crim. §. mandatum res. 9. nu. 2. Card de Luca de benefic. d. disc. 38. nu. 5. vbi cōsensus est dat. in Cancellaria, de legat. disc. 34. nu. 4. de Iudic d. disc. 6.

1039 Sed ob suspicionem superuenientem, etiam re non integra potest reuocari, Angel. conf. 215. Barra sup. num. 1. Golin. de proc. p. 3. c. 5. Nos de nullit. Iudic. rubr. 11. q. 35. 36.

1040 Cum mandatum possit reuocari, etiam si fuerit factum irreuocabiliter, & cum iuramento, nam reuocatio est de essentia mandati, Caballin. milleloq. 247. Nos de nullit. iudic. rubr. 11. qu. 35. nu. 13. Nouar. qu. 29. lib. 2. & sup. prag coll. 196. Intrigl. sing. 26. lib. 3. Card. de Luco de feud. disc.

ibid. Vel adsit clausula: *Vnicuique ipsorum, aut cuilibet ipsorum*, nã intelligitur *vnus ex duobus*, *Luca ad Golin.p.1.c.4.n.* 10.

880 Si quis duos constituerit, & vtrumque illorum, quid? *Golin. d.c.4. qu.94.* tenet accipi diuisim, *Luca ad Gratian, dec.201. num.3.* contra tenet *Cald. de nominat.emphyt.lib.3.cap.13. nu.38. Luca sup. D.Petra in rit.105.nu.5.*

881 Vbi plures sint dati procuratores præualet gestum à maiori parte, *Carpius de execut. lib.3. cap.2.* nisi sit apposita clausula: *Vt omnes, & non vnus sine alio exerceat*. Contra tenet *Golin.d.c.4.n.99.& 100.*

882 Et duo procuratores constituti ab vno principali, vnus non potest agere aduersus alterum, *l.qui proprio 46.ff.de procurat. D.Rota concluf.31.nu.13.*

883 De materia latissimè diximus in *Tract. de nullit.Iudic.rubr.11.qu.24.nu.11.& seqq.* ad ibi dicta remittimus DD. Lectores, *Parexa de instr.edit.tit.5. ref.10. num.70.Gratian.cap.201. Mascard.conclus.1308. Barbos.tom.6. in cap. si dico 6. de proc.lib.1.num.4. Golin. de proc. p.1. cap.4. Ricc.collect.1444. & 2922. Cast.ll.lib.6. contr.cap.120. Pareja de instr. edit. tit.5. res.10. num.70.*

884 Mandata duo habens, seu facultates ad faciendum actum, si faciat, Intelligitur fecisse virtute illius mandati, quo fuit vsus, quamuis esset inualidum, & non alterius, *Noguerol.alleg. 7.nu.41.Gratian.cap.699.nu.27.seqq.& cap.573 nu.48.49. D.Fitard.allegat.33.nu.310. Card.de Luca de empt.disc.13.nu.12.vide Monter.dec.41. nu.82.Fontanell.de pactis tom.2.claus.6.gl.3.p.7. nu.6.*quamuis contra *dec.445.nu.9.10. Roman. cons.445.446. Salgad.labyr.p.2.c.23.nu.48.49. Roccus de mandat.num.231.84.Nos de nullit.Iudic.rubr.11. q.24.nu.63.seqq.* vbi tota materia, *Nouar. qu.3.nu.14. lib.2. Alderis.de symbol.contract. tit.3. cap.5. & seq. Vermigl. cons.247. nu.12.Magon.dec.Flor.51.nu.26.Marta ff.non ff. tom.1.tit.de proc.c.77.in fine.* Etiam in procuratore nulliter constituto, *Marta sup.num.45. Mohedan.dec.5.de procur.Golin.de proc.p.3.cap.1. nu.36.& seqq fol.137.Noguerol.alleg.25.nu.110 121. D.Galeot.contr.29.nu.35.lib.2.Vbald.dec. 109.nu.9.p.3.Rota dec.109.nu.30.p.17.*

885 Sic etiam, quamuis quis posset agere, & negotiari, vt coniunctus, si agat tamquam procurator, cum non sit, non valet actus gestus, *Roccus sup.nu.85.Roman.cons.446.Salgad.d.c.23.nu. 49.de suppl.ad Sanctiss.p.2.c.15. Noguerol.alleg. 25.ex nu.158.*

886 Sic pariter si maritus egerit, vt procurator vxoris, quamuis non sit, gesta sunt nulla, dato, quod potuisset valide agere, tanquam maritus, & legitimus administrator, nam sibi debet imputari si elegit aliam viam, & quamuis esset admittendus maritus cum cautione de rato, ad agendum pro vxore, imò posset constituere procuratorem, *Gaill.lib.1.obs.133. Scacc.de cãb. §.1.q.7.p.3.lim.7. nu.6.seqq. Roccus sup.num.86, Nos de nullit.iudic.rubr.11.q.24.*

887 Sic gesta à procuratore, cum verè tutor esset, non valent tanquam tutor, *Gratian. dec.47. n.38.& seqq.Cyriac.contr.384. nu.13. Rota dec. 456.nu.7.p.4.tom.2.*

888 Mandans ratificans solutionem pro se factam per alium, tenetur illi actione mandati *Rota Gen.dec.119.*

889 Dominus non potest venire contra factũ Procuratoris, *Rota Gen.dec.133.nu.6.*

890 Accipians negotium gestum per procuratorem, non propterea censetur cum liberasse ab actione mandati, pro interesse, *Rota Gen dec.137.*

891 Promittens soluere de ordine mandatarij pro mandante, habet actionem mandati contrariam aduersus suum mandantem, *Rota Gen. dec.178.*

892 Mandatarius non tenetur facere plus quã in re sua fecisset, *Rota sup.dec.180.nu.5.*

893 Nominatus in mandato non tenetur probare se illum esse, de quo in Instrumento ipsius mandati, quia hoc præsumitur, *Balb. dec 403. Papon.lib.7.tit.2.arrest.21.& tit.5.arresto 1.Boer. dec.154.*licet alii teneant contrarium, si res sit magni ponderis, *Boer.sup.nu.6. Menoch.de præsumpt.*

894 Et mandatum præsumitur per traditionem scripturæ, *Surd.cons.540.nu. 20.Franch.dec.361.* nisi sit persona domestica, *ibid.* Sed contra quamuis sit persona domestica, *Dexart.dec.90. Gratian.cap.593.num.17.Merlin.de pignor.lib.4. c.109.nu.25.Luca ad Franch.sup Bottilier differ. 11.nu.9.fol.118.D.Gobius consult.120.nu.18.*

895 Procurator mandatarius obligans se procuratorio nomine, & proprio, & in quolibet casu insolidum, potest directò conueniri, nulla facta excussione bonorum mandantis, *Papon. sup.arrest.4.Natta cons.641. Golin.de proc.p.2.c. 5.nu.22.Boer.dec.273.Maurus alleg.13.*

896 Mandatum emendi, & transmittendi aliquos pannos, non constituit mandatarium in dolo, aut culpa, si facultas exequendi fuerit forte denegata, & probandi onus incumbit mandanti, *Dec.cons.430.vol.2.*

897 Mandans tenetur de casu fortuito contingente in personam mandatarij, quando potuit cogitare illum facile euenire posse, *Natta cons. 137.tom.1.*

898 Procurator quasi alterius negotia gerens, consentiens actui, in quo alias de Iure suo agitur, sibi præiudicat, *Menoch.cons.322.num 33. lib.2.*

899 Exactionem, qui infrà certum tempus facere debet, si non faciat, cogitur soluere de suo, *Corset.sing.lit.E.verb.exactio.*

900 Contrahitur mandati contractus etiam inter absentes, & per nuntium, & literas, *l.1.& l.si verò 5.ff.mandati, §.si quis mandauerit, & l. vlt.in princ.ff.eod.l.1.§.1. ff.de procurat. Mantic. de ta.itis lib.7.tit.2.nu.8.& 13.nu.1.& l.40.ff. mandati, Oñat.nu.17.Golin.de procurat.par.2.c.3. nu.*

nu.9. Nos de nullit. Iudic. rubr. 11, q.32. num.50. & seqq. Baron. de effect. minor. ætat. eff.26. nu.17. Loy. de contract. lib.23. tit.2. Vidm. sup. nu.3. Calum. lexic. verb. mandati, Saminiat. contr.27. nu.38. D. Scoppa ad Gratian. dec.106. post *Motill. in praxi S.C.* vbi dicit litteras debere esse roboratas
901 sigillo publico, vel saltem priuato domini. Probatur per testes, & litteras recognitas, *Gratian. cap.337. Mascard. conclus.1009.1012. Parexa tit.5. res.10. num.6. Duran. dec.341. nu.6. Gobius consult.69. nu.17. Barbos. in cap.1. de proc. Rota p.12. rec. dec.219. Angelis de confess. qu.26. Genua de script. priuat. lib.3. q.14.* Parlador. *lib.2 c. fin. §.2. Merlin. dec.302. Rota p.9. rec. dec.132. nu.7. p.12. dec.157. dec.360. p.19. dec.110. num.5. seqq. Nos de nullit. iudic. rubr.11. qu.21. Golin. & Luca de proc. p.3. c.3.* maxime mandatum Principis, *Nos nu.5.11.* continens gratiam, secus iustitiam, *D. Scoppa ad Gratian. dec.105.* vbi de actu præterito, secus futuro, Manzanet. *dec.329. Canall. q.400. nu.7. Staib. de interesse lib.2. tit.13. q.1. nu.40. Christin. dec.64. vol.2. Sabell. §. gratia nu.8. Orilia ad Campan. de foriudic. obs.12. nu.10.* sed ad exigendum scripturam requirit, *Pacion. de locat. c.31. num.38.* Ante, sed post per testes, *Luca ad Gratian. dec.105. nu.8. Golin. de proc. p.2. c.5. nu.215.* post *Cremen. sing.138. & p.3. c.3. nu.82.83. Noguerol. alleg.20. nu.31. Vela dissert.38. nu.49. Idem Pacion. c.36. nu.39. Olea de cess. tit.1. q.5. nu.3. Luca ad Golin. d. p.3. c.3. n.56.*

902 Ideò, quia mandatum contractus est, pactũ obligatorium est. Diximus *sup.* Vnde si mandatarius non intenderet se obligare, sed tantũ habere propositum exequendi mandatum, & suscipiendi in suam fidem negotium amicabiliter: Vel mandans non intenderet obligare mandatarium, sed tantum hortaretur, & suaderet, vt in suam Curam illud negotium susciperet, illa conuentio, & pactum, quamuis vterq; vellet eas operas, contractus mandati non esset, sed esset potius ex parte mandantis exhortatio quædam, consilium, & persuasio; & ex parte mandatarij officium quodam honestæ amicitiæ, & charitatis non autem Iustitiæ commutatiuæ actus, *l. Idemq; 10. §. si cum mandauero, ff. de his qui not. infam. Oñat. num.18. D. Loy de contract. lib.13. tit.2.*

903 Absens debet esse certus, & ratum habere *D. Gobius consult.19. nu.42.* ideò nisi recipiat Instrumentum procurationis per nuncium constituentis, non potest administrare, *Mantica de tacit. lib.7. c.3. nu.6. Golin. sup. p.1. c.4. n.67. & seqq. Luca ad Golin. p.2. c.3.* Cum, *vt sup.* diximus essentia mandati sit consensus mandantis, & mandatarij, *D. Palma consult.48. n.18. & seqq.*

904 Sed si quid dolo fecerit non mandati, sed de dolo teneri, *l.40. ff. mandati, Gibalin. de vniuers. negot. lib.1. c.3. art.7. Oñat. de contract. tom.2. tract.13. disp.44. sect.5. Staiban. cons.26. n.9.*

905 Ideò mandati obligationem non contrahit, qui hortantis officio fungitur, *Mantica lib.7. tit.3. num.17. c. licet de proc. in 6. l.1. in princ. ff. mandat.* quia consensum requirit, *Bal. in c. consuetudinis in 6. de consuet. P. Molina disp.549. §. quamuis autem, D. Loy sup. n.2. Rota Genuens. dec.180. nu.3.*

Licet contra dicat, induci mandatum per verba deprecatiua, & hortatoria *Tristany dec.6. nu.16.* ex *tex. l. obligatio, §. item siue, ff. mandati, Mantica de tacit. lib.7. tit.3 num.1. Rota Genu. d. dec.180.* decisum refert *Tristan. d. dec.6. n.18.*

Licet secus sit si adsit dolus, *Affl. dec.91. nu.5. Roccus de mandato nu.115.*

906 Ideò mandatum hoc non contrahitur litteris commendatitijs, quia per eas nec mandans intendit obligare mandatarium, nec ipse se mandatario obligare *d. l. si vero, §. cum quidam, ff. mandat. l. vl. C. quod cum eo, Genua de script. priuat. lib.3. qu.1. nu.13. seqq. & tit. de litteris credent. & commend. Vidman. d. tit.15. de contract. n.31. Harppreck. Instit. de mandato in princ. nu.20. Boer. dec.282. Christin. dec.49. num.9. seqq. vol.3. Olea de cess. Iur. tit.5. qu.9. Sabell. §. solutio nu.33. Golin. de proc. p.2. c.3. nu.9. D. Ansald. de commerc. disc. general. nu.183.* vbi *nu.* 184. limitat quando vltra commendationem aliquid certi continerent, nimirum, vt personæ commendatæ præstaretur certa quantitas, aut res, Vel commendatio mysteriosè, & cum dolo, ad supplantandum illum, cui dirigitur, extiterint exarataæ ex *Hering. Carpzou. & alijs.*

Nec Epistolæ deprecatiuæ obligant, *Rota Gen. dec.180. num.3.* Tamen contrarium est verius per *tex. in l. obligatio, §. item siuè ff. mandat. Mantica de tacit. lib.7. tit.3. num.1. Rota Gen. d. dec.180.* decisum refert *D. Tristany dec.6. num.16.17.*

907 Nec litteræ familiares, quibus homines commendant absentem, aliquid obligationis inducunt *d. l. si verò, §. cum quidam,* ibi: *cum quidam talem epistolam scripsisset amico:* Rogo te commendatum habeas Sextilium Crescentium amicum meum, non obligabitur mandati, quia commendandi magis hominem, quam mandandi causa scripta est, *Oñat. sup. nu.20. Menoch. de arbitr. cas.94. num.20. Tusc. lit. L. conclus.366. Christin. dec.34. num.6. vol.3.* Pac. *Iordan. lucubr. vol.3. lib.14. tit.20. num.181. Rota p.10. rec. dec.211. nu.4. seqq. Sabell. §. verba nu.5. seqq. & §. litteræ nu.16.17.*

908 Idem in litteris hortatiuis, quæ non obligant, *Genua de script. lib.3. tit. de Epist. hortat. nu.*1. Tamen si vlterius progrediuntur, & dicant v.g. *Noli dubitare hoc facere, quia nolo, quod ex eo aliquod damnum patiaris,* tenetur, *Genuen. sup. ex nu.5. & seqq. D. Ansald. de commerc. d. disc. general. n.185.186.*

909 Si quis comendet rem propriã mandatarij erit consilium, si ad intellectum tendat, vel persuasio, & exhortatio si ad mouendam, & excitandam voluntatem, *Bal. in l. si litteras nu.3. ff. mandat. l. vlt. C. quod cum eo*, Mantica *sup. nu.12. Molina disp.549. in princ. Rebell. lib.17. de obligat. Iustit. qu. vn. n.1. Bonacina disp.1. q.2. punct.6.*

Vidman.sup.nu.39.Harppreſt.§.tua tantum nu.1. & seqq. Instit. de mandato, Golin. de proc.par.2. c.3.num.9.

910 Et ex consilio nemo obligatur, nisi sit dolosum, l.mandatum 2 ff mandat. l.si remunerandi 6.§.si tibi mandauero, ff.eod. l.quintus mutius, §.cũ mando tibi 48.ff.mandat. Instit.eadem §.tua l consil.ff.de reg.Iuris l.2.§.fin.ff.de negat.gestis, Molin.d.disp.549. §.non additur, & §.quando item, Rebell.lib.17.q.vn.n.7.Mantica de tacit. lib.7.tit.2.nu.19. Reginald.lib.25.tit.8.c.1.sect.1. num.607. Azor.lib.9.c.1. Bonacin.de restitut.1.quæst.2.p.6.nu.9. Wessembec.tit.mandatinu.12.Vidman.sup.nu.40.& seqq.

911 Si comendem aliquem his verbis: Vt quidquid huic contuleris, habebo ac si mihi contulisses, non obligat commendantem, Vidman.d.tit.15.nu.33.Rota Gen.dec.180.

912 Ponitur in definitione particula gratis, nã si fiat mandatum mercede non est mandatum, sed locatio, Instit.mandati,§.in summa, l.litem,C.de procur.Mantica de tacit.lib.7.tit.3.nu.8.Card. de Luca lib.15.tit.de relat.Cur,disc.46.nu.4.& de tutar.disc.20.nu.6. Stephan.à S.Gregar. de Instit.partib.c.83.num.2.D. Passerin.Tract. de vno pro alio disp.4.c.9.nu.19.Forster.d.enarrat.2. num.36. Duard.de camb §.1. qu.32.nu.1. Rocc.de mandat.nu.12. P.Malfes.in summa tract.12. c.12.nu.46. Lay de contract.lib.13.tit.1.num.3. Vaz axiom.Iur.lit.M.nu.37.Cyriac.contr.503. num.17.seqq. Barbos.in c.15.nu.5.de proc. Golin.de proc.par.4.c.5.Staib.de interesse lib.2.tit.13. qu.vnic.num.9. & seqq.

913 Et si mandetur ei, qui ex lege tenetur facere, mandatum propriè non intelligitur, Molin.disp.548.§.mandatum, Layman.sect.5.tit.4.c.25.nu.1.Bonacin.disp.1.qu.2.p.6.nu.9. Rebell.lib.17.q.vn.nu.2.Azor.lib.9.c.1.per totum, Oñat.d.disp.44.nu.26.

914 Sed quod procurator possit habere salariũ, & petere, Gayll.obs.44.nu.3.lib.1.& nu.4. Milanens.dec.5.nu.26.Muta dec.66.nu.11.Golin.infrà hic nu.26.seqq.Salgad.labyr.p.2.c.20.p.3 cap.2. Carleual.de Iudic.tit.1.disp.2.num.175. Olea de ceff.Iur.tit.4.Miscell.nu.36.Canalc.dec.13.de contract.nu.11.p.2. Rocc.de mandat.nu.112.Mantic.sup.nu.5.Vaz sup.nu.38.Zacch.de salar.qu.82.nu.24.& seqq.

915 Beneuerum non perdit naturam mandati, si mandans faciat remunerationem, ex gratitudine, l.si remunerandi 6.ff. mandat.Laym.sect.4.tit.5.c.25.num.1.Bonaciu.disp.1.qu.2.p.6.unm.9. Mantica de tacit.lib.6.tit.2.nu.5.tit.19.nu.6.in fin. Reginald.lib.25.nu.607.Molin.disp.548. vers. locatio, P.Malfes.in summa p.12.c.12. nu.46. Golin. de pracurat.p.4.c.5.nu.25. Staiban.de interesse lib.2.tit.13.q.Vnic.nu.12.Vaz sup.n.38.

916 Et dicta remuneratio hodie de consuetudine seruatur, licet salaria procuratoribus non sint conuenta, Guid.Pap.dec.68.Surd.de alim.tit.1.q.61.nu.6.Gratian.c.257.n.35.36. Staiban.sup.nu.13.Golin.de proc.p.4.cap.5.nu.16.28. Pacion. de locat.c.35.n.74.96.

Et talem consuetudinem esse antiquam tradit Petr.ae Gregor.de date de parag. qu.28.nu.9.Castill.dec.226. nu.2.3.p.3. Zacch.de salar.qu.82.nu.3.seqq.Staiban.sup.Golin.sup.nu.19.20.26. Rota Rom.dec.367.nu.28.p.9.rec.

917 Cum nemo, modernis temporibus, tam stultus sit, vt operam, & studium gratis pro alio eroget, Rota Gen.decis.115.num.4. Petr.de Vbald.de duob.fratrib.6.p. principij nu.27.Golin. de proc.p.4.c.5. nu.21. Et si facit officium procuratoris, & Aduocati habet duplex salarium, Golin.sup.nu.34.

918 Et nemo præsumatur inanibus laboribus se fatigare, Innoc.in c.nonnulli de rescript. Golin.sup.nu.21.Salgad.de protect. p.3.c.2. vbi in quo loco petendum tale salarium.

Beneuerum pro tali salario non potest agere contra partem aduersam, condemnatam in expensis litis, sed tantum potest agere contra constituentem, Gratian.cap.49.nu.29.Fontanell. de pactis cl.6.gl.1.p.1.nu.26. dec.426. Sesse decis.336.nu.16. Nisi à parte victrice cessionem habuerit, vel nisi in casibus per Manter.à Cuena dec.36.Olea de Ceff.Iur.tit.4.Miscell.n.36.

919 Talis remuneratio, alio vocabulo potest appellari: Salarium honorarium, quia honor est donantis, & cui datur, Amat.dec.52. vbi dicit quod salarium dicitur quasi solatium, & honor Doctorum, quem sequitur Petris Festiu.sect.lib.1.c.8.nu.6.

Quod salarium non potest excedere centũ libras auri, l.1.§.licitè, ff.de var. & extraord.cognit.Golin.de proc.p.4.c.5.nu.38. Qui aureus, est decem librarum, Ranchin.ad Guid.Pap. dec.190. Fontanell.dec.427.nu.13.Sabell.§.aduocatus, vbi explicat.

920 Et tale salarium, etiam à lege procuratori conceditur, vt in l.salarium, C.mandati, l.salariũ ff.eod.Cic.1.Tuscul.Petris sup.c.8.num.35. benè Staiban.de interesse tit.13.q.vnic.nu.12. & seqq. Golin.de proc.p.4.c.5.p.5.c.5.n.7.seqq.

921 Et salarium debetur procuratori, quamuis causam defendat sine mandato, quamuis adsit alius procurator constitutus, Rebuff. cons.149.nu.17.Gabriel.cons 9.nu.1 lib.1. Zacch. de salar.q.82.num.40.41. Debetur salarium, etiam falso procuratori, Zac.h.nu.46.Golin.p.4.c.5.n.49.

922 Quando litigantes conduxerunt procuratores, ad annum, vel annos, cum pacto dandi certam annuam mercedem, seu salarium, ad omnes causas, quas habent, vel habituri sint, si nulla causa inciderit illo anno agenda, non sũt tales procuratores suo salario fraudandi; sed potest aliquid detrahi arbitrio boni viri; sed si tales procuratores essent ingenij, vt mallent laborare, quam feriari, nihil videtur detrahendum, P.Diana 4.p.2.tr.15.res.42. vbi contrarij.

923 Et quando fuit conuentum salarium in prima Instantia, in secunda debetur aliud salarium, Card.de Luca de iurisd.disc.72.nu.12.

924 Salarium Aduocati, & Procuratoris potest peti

peti per victorem, quamuis gratis patrocinati sint, *Bar. in l. quod si domos, ff. locat. Gratia. discept. 56. Golin. de proc. p. 3. c. 5. nu. 27.* sed contra dicit *Card. de Luca de Iudic. disc. 39. nu. 21.* de qua re etiam *Andreol. contr. 263. nu. 34. Rota dec. 45. nu. 4. p. 4. rec. tom. 2. & dec. 52. nu. 56. p. 11. Sabell. §. aduocatus.*

925 Ex quibus sequitur, quod si in Instrumento procurationis certum salarium promissum fuerit, quod non poterit opponi, quod non sit procurator, nam differentia, an mandatum sit gratuitum, vel non, procedit solum ad cognoscendum, quæ actio proponi debeat inter dominum, & procuratorem, mandati, scil. an locationis, vel præscriptis verbis; cum vere procurator dicatur, cum agat ex voluntate ipsius Domini, *Mantica de ta. it. lib. 7. tit. 2. num. 1. & seqq. Straiban. sup.*

926 Et licet possit dici, quod procurator ad negotia non possit petere salarium, *Golin. de proc. p. 4. c. 5. num. 55.* nisi sit conuentum. Sed vera est distinctio, vt mandatum habens successiuũ tractum, habeat salarium, secus paruci temporis, *Escobar. de rat ocin. c. 27. num. 47. R. Valenz. consf. 179 nu. 61.* vbi quod solum de æquitate, & *nu. 46. Altograd. consf. 57. D. Consil. Prat. lib. 2. disc. 5. Carol. Ant. de Luca ad Golin. p. 4. cap. 5.* vbi *nu. 13.*

Alia distinctio est si mandatum sit onerosũ, & difficile, in cuius expeditione propria negligere cogeretur mandatarius, nam tunc Iudex ex officio salarium constituere potest, licet ab initio non fuerit conuentum, quia hoc vt interesse peteretur, *Flor. de Mena var. p. 1. qu. 8. §. 3. nu. 2. Meno. h. consf. 228. nu. 20. & seqq.*

Sic etiam debet solui si Dominus esset solitus, pro administratione suorum negotiorum, salarium erogare, vel procurator solitus fuerit salarium accipere pro labore, aut, vt diximus, si eo loco solitum sit procuratoribus salarium certum dare, *Grattian. disc. 257. Brunem. in C. tit. mandat. in l. 17.*

927 Procurator non potest pacisci de quota litis, alias est infamis. *Golin. de proc. p. 1. c. 4. num. 48. & p. 5. c. 5. Card. de Luca relat. Cur. disc. 4. nu. 17. de Iudic. disp. 6. num. 24.* Sicut, & Aduocatus *Sabell. §. aduocatus nu. 4. Fontanell. dec. 178. 179. 180. Cabed. dec. 19. Antun. de donat. lib. 3. c. 37. nu. 13. & seqq. Olea de cess. Iur. tit. 3. q. 11. Medic. exam. 22. 37. Zachia de salar. q. 52.*

Et priuatur officio, *Golin. qu. 5. c. 5. num. 10. Borgn. dec. 12. de contract. Tepat. var. tit. 88. c. 10. Farinac. q. 106.*

Ratio cur prohibeatur hoc pactum, est, ne procurator inducatur ad delictum, dum sciens se habiturum quotam, seu partem eius, quod consequeretur, etiam calumniosé procuraret, *Bart. in l. sumptus nu. 2. ff. de pactis, Affl. in Const. Regni incip. Aduocatos n. 14.*

928 Idem pactum de quota litis est nullum, *Castr. in l. si quis Aduocatorum, C. de postul. Golin. de proc. p. 5 c. 5. nu. 12. Brunem. in C. tit. mandat. in l. 20. ex d. l. 20. & l. 53. ff. de pact. l. 1. §. 12. ff. de extraord. cognit. l. 5. C. de postul. Gratian. dec. 218.* vbi *D. Scoppa, & D. Luca, Franch. dec. 265. Ricc. coll. 1061. 2048. Nouar sup. prag. coll 192. Mart. Medic. exam. 22. & dec. 37.* cum addit. *Fontanell. dec. 178. 179. & 180. Guazin. defensf. 34. c. 2. n. 4. Delbene de parlam. dub. 37. nu. 42. Paul. Laym. de pact. lib. 3. sect. 5. tract. 4. c. 76. nu. 10. D. Scoppa ad Gratian. d. dec. 218. n. 8. & 10. Raynald. obs. crim. lib. 2. fol. 292.*

Et nõ repetit sumptus factos, *l. 20. C. mãdat. l. 6. §. vl. ff. mandat. l. 53. ff. de pactis, Brunem. sup.*

929 In criminalibus valet ad fauorem Aduocati, & Procuratoris ex parte rei, *Guazin. sup.*

930 In ciuilibus est prohibitum tale pactum In Regno nostro, per *prag. 21. de offic. S. R. C. §. 2. & pragm. 1. de postul.*

931 Verum valet pactum, quod in casu victoriæ aliquid plus, vltra salarium, loco palmarij, consequatur, per *tex. in 1. §. sed & palmarij, ff. de var. & extraord. cognit. Affl. in const. Aduocatos, Golin. de proc. p. 5. c. 5. num. 13. D. Scoppa ad Gratian. d. dec. 218. nu. 7.*

932 An valeat pactum de dando certam quantitatem procuratori, vel Aduocato in casu Victoriæ, si non sit de re ex deductis in Iudicio? *Salicet. in l. si qui aduocatorum, C de postul.* dicit sic, & tenet in casu non victoriæ, adhuc Aduocatum posse petere salarium sibi debitum, *Farinac. in praxi q. 106. nu. 4. Fab. in C. mandat. defin. 5. Fontanell. dec. 178.*

933 Alij tenent, quod quando in casu victoriæ aliquid paciscitur nomine palmarij, huiusmodi pactum valet, vbi promittitur certa quantitas, non quota, *Farinac. sup. nu 48. Fab. in C. defin. 5. C. mandati, Gallup. in praxi in prælud. 3. p. n. 17. D. Scoppa sup. nu. 11.*

934 Alij negant valere ante litem finitam; quasi militet eadem ratio prohibitionis de quota litis, dum cogit promissio aduocatum ad vincendum per fas, & nefas, *Cancer. var. lib. 2. tit. de proc. n. 179. Gratian. d. dec. 218. n. 3.*

935 Sed post litem finitam valet, *Farinac. sup. nu. 59. Olea de Cess. Iur. tit. 3. q. 11. n. 38. Franch. d. dec. 265.* vbi *Luca,* dummodo pactum sit de honesta quantitate, & ad *Golin. de proc. p. 5. c. 5. nu. 2. Golin. ibid. num 13. D. Scoppa ad Gratian. d. dec. 218.* vbi dicit deberi, quamuis lis trãsactione sit finita, si transactio fit facta in fraudem aduocati, secus si res sit dubia, & tunc debetur aduocato palmarium pro rata, *Franch. vbi Luca dec. 265. Sayr. lib. 12. q. 23. nu. 32.*

Sicut non valet pactum de quota litis, ita non valet de tota causa, & re in litem deducta, *Franc. Marc. dec. 19. p. 1. nu. 7. Farinac. sup. n. 107. Fab. defin. 3. C. de litig.* licet contra decisum referat *Fontanell. dec. 178. nu. 14. 15.* licet ipse contra sentiat *D. Scoppa sup. nu. 13. 15.*

936 Nec valet pactum de quota litis factum cum persona supposita per Aduocatum, aut procuratorem, *Farinac. q. 106. nu. 16. Zacch. de salar. q. 52. nu. 60. Luca ad Franch. dec. 265. Fonta-*

tanell dec. 180.*Cancer.var.p.2.c.14.de procur.nu.* 189. *D.Scoppa sup.nu.16.*

937 Valet tale pactum cum Sollicitatore, *Fontanell.dec.* 180.*nu.12.Cancer. var.p.2.tit.de proc. nu.182.& 187.& seqq.* vbi pluries decisum refert, *Farinat.nu.59.Addit.ad Farinac.conf.70.lit. C.D.Scoppa ad Gratian.d.dec.218.n.17.*

Contrarium est statutum in Regno nostro per *prag.1. de postul. ad materiam est Luca ad Golin.de proc.p.5.c.5.num.5.& seqq.* & ad *Gratian. dec.218.*

938 Pactum hoc de quota litis Iuramento firmatur, licet non sit licitum, *Vrsill.ad Affl.decis. 223.nu.6.7.ex Guid.Papa dec.102.* sed ipse *Vrsill.* contra decisum refert bis in S. C. *Golin. de proc.p.1.c.2.nu.20.*

939 Et sicut non valet pactum de quota litis, ita Aduocatus, & procurator non potest petere salarium, & expensas litis, in odium dicti pacti, *Golin.de proc.p.5.c.5. nu.8. Boccac.de pactis p.2.nu.47.& 54. Zacch.de salario q.52. d nu. 69.Luca ad Golin.sup.nu.10.* licet contra decisum referat per S. C. idem *Luca ad Gratian.d. dec.218.n.7.*

940 Sic potest mandans soluere expensas mādatario, *Card.de Luca de tutor.disc.16 num.11. P.Mo'fes.sup.*

941 Et si debita sint inexigibilia, potest mandans dare mandatario tertiam, vel quartam partem, *Caualcan.dec.13.de contract.n.11.p.2.*

942 Verum mandatarius, qui fuit captus ab hostibus, si non adfuit sua culpa, debet dominus soluere expensas, *Rota Auenion. decis. 126.in decis.diuers.Natta cons.168.169.*

943 Mandatum est contractus, qui solo consensu perficitur, post mille *Borrell.in summa decis.tit.de proc. num.78.*Et *n.79.* dicit sufficere solum tacitum consensum, & ideo verbis: *Rogo, volo mando* celebrari potest, & quibuscumque æquipollentibus, quibus consensus obligandi mandatarius ad suscipiendum negotium gratis sufficienter exprimitur, *l.1. ff. mandati*, Mantica *lib.7.tit.3.Molin.disp.546. §. vlt. Dunozet.dec.329.nu.4.Loy de contract. lib. 13.tit.2. Tepat. v.r.sentent. tit. de proc. fol. 110.vers.mandatum, Nos sup.nn.1.Amat. decis. March.80.n.16.R.Ponte conf.91. n.20.21. lib.1. Golin.de proc.p.2.c.3.n.9.*

944 Fit per verba ad *instantiam*, *Alberic. in dictionar.verb.Instabat.Altograd.conf.6.n.21.*De expresso consensu mandato Talis, *D.Gobius consult.88. n.4.*

945 Fit per verba: *Faciat, & mittat,* quæ sunt verba imperatiua, & sic important ordinem, & mandatum, *Dunozet.dec.329.n.3.*

946 Secus per verba: *Admoneo, Commendo, Exortor, Persuadeo, &c. Mozz.de contract. tit. de mandat.col.3.n.9.Golin.de proc.p.3.c.2.n.9.*

747 Celebratur mandatum etiam tacitè, *l. qui patitur 18.ff.mandati, l.si remunerandi,l.si passus, C.eod.l.fin.in princ.ff eod.l.si fideiussore 6. C.mandati,Staib.de interesse.lib.13.q.1.n.17.*

948 Non per verba conditionalia: *Mozz. de contract.tit.de mandat.col.3.n.7.fol.586.Golin.de proc.p.2.c.3.n.9.*

949 Potest constitui per verba, scripta, nutus, & reuocari, inter præsentes, & absentes, *toto tit.ff.& C.mandati,Onat,d.disp.44.n.56.57.l.mutus in princ.ff.de procurat.Soccin.conf.112. nn.25. vol.1.Ludouic.dec. Luc.44. nu.29.Golin.de proc. p.3.c.5.n.81. Bellon.dec.119. dec.47.23.70.n.1. Borrell.tit.de pro:.n.496.Nos de nullit.Iudic.rub 11.qu.22.n.85.*

950 Per litteras, siue sint subscriptæ, siue non, dummodo sint sigillatæ, & fortius si adsit sigillum, & subscriptio verificata, *Roca dec. 190. coram Burat.* vel adsint adminicula, ex quibus probatur epistola priuata, *Royas dec.298.n.13. Vrceol.de tran'act.q.13.n.8.Tristany.dec.6.*

951 De sigillo apposito in carta vacua diximus *sup.nu.205.* Addimus *D.Oping.tract. de Iure Sigillorum, & chartis blancis cap.6.§.2.per totum* signanter *n.108.& seqq.* Qui dicit, & benè tale sigillum in charta blanca, seu vacua positum regulariter non obligare, nec præiudicare, quoad contenta ei, cuius esse dicitur ad *text.l.fin.C.plus valere quod agitur, cap. præsumitur de reg.iur.in 6.* post *Rebuff.Roder. Suarez, Cald.de empt.c.34.n.36.Coler.de process.c.1. n.29.130.Afin.de execut.§.1.c.65.Hontbem. lib. 4.de Arte Notar.c.11.nu.70.Rulant.de commiss. p.2.lib.5.c.30.lit.G.H.Besold.Thes.lit.C. verb. Charta blanca. Mager.de Aduocat.Armat.c.9.n. 86.& seqq.Berlich.p.1.conclus.14.nu.94. Tusc. lit.F.conclus.409.Pfeil.conf.39.nu.4.Sigim. Finetelibaus obs.pr.8.n.2.3. Cothman.conf.39. nu. 47.vol.4. Hunn.p.2.Encycloped.tit.18. num.7. seqq.* & alios. Verum affert plures limitationes.

952 Prima est si adsit consuetudo tali cartæ vacuæ sigillatæ fidem adhiberi, *nu.125.& seqq.* vbi explicat.

953 Sublimitat quo ad cautionem de rato, ad quam admittitur habens nudum in iudicio sigillum, ab extraneo, & non à domestico productum, *nn.135. & seq.* Sed *nu.146. & seqq.* dicit mandatum interdum ex solo sigillo plenè probari, itaut cautio de rato non sit necessaria, si ita se habeat consuetudo, *Mantica de tacit.lib.7 tit.10.n.3.Schrader.conf.32.n.6. Vuessembec.conf.178.n.13.* Vbi *Oping.* dicit contra dicta *n.136.* vbi dicit mandatum per sigillum non probari.

954 Sublimitat 2. si sigillum solummodo sit determinatum ad signandam procuratorum mandata, *Mantica sup.nu.3. Gabriel.lib.7. tit. de præsumpt.conclus.4 nu.46.*

555 Secunda limitatio est, quando præcessit partium conuentio, quod venienti cum sigillo credi debeat, *Enerard.de fid.instr. c.12. nu.2. D.Oping.c.6.n.50.& seqq.* vbi explicat.

956 3. Limitatio est quoties agitur de leui præiudicio, *Euerard.d.c.12.n.2.*

957 4. Si Charta illa sit sine contradictione accepta

cepta, & retenta, nam probat, *Pfeil.d.conf.39. n.3.in fin.Oping.sup n.153.157.*

958 5. Si subscribens, vel suo sigillo signans talem chartam eorum, quæ postea scribuntur, habuerit notitiam, & specialiter præmonitus fuerit, *Pfeil.d.conf.39.nu.4. cent.3. Besold. thes. pract.lit.H.& lit.C. loc.charta blanca 13. Azor.instit.mor.al.tom.1.lib.1.c.5.§.si reges.*

959 Mandata procuratorum, requirunt præter sigillum, subscriptionem, & vbi mandans sit imperitus, destet authenticari à Notario, *Bar. in proemio ff.n.5.7.Berlich.p 1.concl. pract. 24.n.37.seqq. D.Oping.sup.c.7.n.26.*

960 Et licet tacitum mandatum ex sigillo regulariter colligatur, *Mantica sup.lib.7. tit.10. n.1.D.Oping.c.12.n.67.D.Scoppa ad Fabr.lib.1 tit.3.Expl.nat.3.n.12.*

961 Tamen, vt probet requiritur subscriptio, vt diximus. sed admitteretur producens, cum cautione de rato, *Mantica sup. nu.3. Schrader. conf.32.n.5.& seqq.Oping.n.69.*

962 Et non est necessaria talis cautio, si adesset consuetudo, *Mantica n.3.* Diximus hic *sup.*

963 Et pro veritate sigilli præsumitur, si illud sit proprium secus si alienum, *Franc. Marc. dec.991.n.11.p.1.Schrad.d.conf.30.nu.15.Cothman.conf.27.nu.198.vol.1.D.Oping.d.c.12.num.71.& seqq.Catalan. de indult.c.36.nu.98.*

964 Sigillantis nomen debet esse in litteris, *Catal.d.cap.36.n.89.*

965 De Sigillis est *text.in l.1.§.si pecunia, ff.depositi, l.21.de fid.instr. c.2. de offic. ordin. l.2. C. de reb.alien.l.in fraudem § sicut, ff.de milit.testam. l.21.§.cum aliquis, ff.eod.l.26.§.1.ff.de pign.*

De origine Sigillorum *Rebuff. sup. LL. Regys p.2.tit.de litter.obligat.art.1. gl.6. Cornel. à Lapide in comment.in Aggæum Prophet.c.2. vers. 24.fol.629.Borrell.de magistr.lib.2.c.13.nu.25. & seqq.D.Rubeis in certam.forens.6.n.76. Theodor.Oping.de iure sigill.c.13.& de iure insign.cap. 10.& 22.*

966 In Regiis Diplomatibus sigilla pro forma requiruntur, & partem substantialem constituunt, maxime in Regno nostro per *prag.1. de fide memorial.prag.2.§.14.seqq.prag.7.§.3. & seqq.de offic.Secret. R.Philippis differt. fiscal.27. num.12.D.Crespi obs.5.c.3.nu.307.* Sicut & in Apostolicis litteris, *R.Philipp.nu.24. D. Scoppa ad Gratian.dec.143.n.13.Catalan.de Indult. c.36. n.87.88.*

Et licet aliqui dicant, in Regalibus priuilegiis necessitas vrgeat pro sigillis, secus in iis, quæ à Collaterali Consilio emanant, *Cassan. catalog. glor. mund.p.7. consid.7.* aliique apud *Philip.sup.nu. 29.* Contra tamen, quod etiam in rescriptis Proregum, & Collateralis Consilii sint apponenda sigilla, *R.Capyc. Latr. consult.80.nu.38.D.Philip.d.differt.27.D. Luca ad Gratian.dec.143.& 161.D.Scoppa num.13.17. Catalan.d.c.36.n.110.seqq.*

967 Sigillum impressum de voluntate Domini præsumitur donec cotrarium probetur, *Oping. de iure sigill.c.12.nu.58.seqq. Catal.sup. nu.95. 96.97.* Ideò pari passu ambulat cum subscriptione, *Roman.conf.303.Franc.Marc dec.990. seq.Gratian.dec.143.in addit.nu.7.Menoch.conf. 1.nu.332.Bursat.conf.39.num.16.lib.1. Thes.q. 100.lib.2.* licet contra dicat *Berlich.dec.54.n.6.* Vt sigillum sine subscriptione non probet, *Franc.Marc.dec.991. Couar.pract.lib.1.c.22.nu. 9.* Et quia sigilli appositio veritatem scripturæ facit, donec contrarium probetur, *Fiscard.conf.40.nu.2.tom.2. Oping.c.11.n.89.Thes. qu.100.lib.2.D.Scoppa sup.nu.20.* Ideò mandatum tacitum ex sigillo præsumatur, *D. Scoppa nu.21.seqq.& ad Fabr.lib. 1.tit.3.concl.3. explanat.3.n.12.Nos rubr.21.qu.21.n.31.*

968 Sigillum habet vim subscriptionis, *Catal. de indult.c.36.n. 91.92.93.* Imò operatur plusquam ipsa subscriptio, *n.91.*

969 Sigillum quando est publicum non requirit subscriptionem, & attestationem, *Catalan. num.102.& seqq.* dummodo tria exprimantur, videlicet: Cuius est sigillum, a quo apponitur, & propter quod apponitur, *Catalan.ibid.*

970 Debet adesse acceptatio mandati, saltem tacita resultans ex facti, vel verbis, quamuis in mandato sit dictum, quod constituit talem præsentem, sed debet dicere talem acceptantem, *Vestr.in prax.lib.4.c.5.nu.4.Rota par. 17.rec.dec.371.nu.6.7. Hermosill.gl.2.l.6. tit.1. n.2. D.Gobius consult.19.n.42. D. Petra in rit. 28.& 105.nu.17. Fontanella dec.125.nu.6. Nos de nullit.Iudic.rubr.11.qn.22.nu.85.Gratian.cap. 867.nu.17.seqq. Tusch.lit.P. conclus.835. Rota dec.371.p.12.rec.*Diximus *sup.n.66.Palma conf. 48.nu.18.seqq.*

971 Et acceptans mandatum, & illud negligens, amicitiam, & fidem violat, *Mantica de tacit.lib.7.tit.1.num.12.Surd.conf.530.n.1.* Nisi illud explere non possit, *Golin.de proc.p.1.c.5. num.84.85. Staiban.de interesse lib.2.tit.13. qu. vnic.nu.6.& 8. Leotard.de vsuris qu.33. nu.10.* ex *Cicer.in orat.pro Ros. Amer.*

Et debet semper ad licita interpretari, *Tusc. lit.M.conclus.37.38.*

972 Mandatum constituitur, quamuis instrumentum, in quo est factum mandatum, sit nullum ex defectu solemnitatis, *Golin.de proc. p.2.c.1.n.8.*

973 Quomodo mandatum debeat constitui validè per Vniuersitates, Collegia, Capitula, & similes, diximus latè in *Tract.de nullit. Iudic. rubr.11.qu.34.* Sed hic dicimus debere more, & loco solito, & collegialiter congregari, & simul debere præstari consensu, & non separatim, alias nulliter, nisi res spectaret ad singulos vti singulos, *Nos ibi num.1.seqq. Verall. dec.190.p.2. Borrell. in summa dec. tit. de prox. nu.408.438. R.Morin.lib.1.c.193.num.3.lib.1. Sabell.in summa, §. Vniuersitas, Anna alleg.5.* debent Ciues authoritate Potestatis, vel alterius magistratus solemniter, hoc est sono tubæ, vel pulsata campana, vel voce præconis vocari.

Nos

Nos sup.num.5.& seqq. & rubr.12.qu.17. nu.7. D.Romagner.ad Conciol.ad stat.Eugub.rub.21. lib.1.ru.1.20.21.Manfrell.ad Cap.Latr.dec.185 num.8.

974 Debent omnes Consiliarii vocari, & interuenire duæ partes ex tribus illius Collegij, seu Vniuersitatis, & quod maior pars ex præsentibus constituat, alias non valet, *Nos n.6.7. Capyc.dec* 4. vbi *D.Constantinus, R.Marin. cap. 293.nu.vl.lib. 1.Vermigl.cons.138. num.6.* Imò non sufficit maior pars, sed omnes debent consentire, si agatur de re damnosa, puta de donando, fideiubendo: &c. *Reg.Reuert.decis. 388.432.* Sed R. *Marin.ibid.* dicit hoc esse vanum, sed in Regno nostro requiri decretum Collat. Consilii ad perfectionandum illum actum, & sic parum refert si minor, aut maior pars, aut tota consentiat, si res sit damnosa, ex *R.Ponte* ibi relato, *Conciol.sup.n.3.4.16.17.*

975 Debent exprimi nomina constituentium, qui præsentes sunt, alias non creditor Notario, *Nos nu.*8. licet contra sit *Golin.p.2.c.5.nu.* 107. & pro *n.110. Vermigl. sup. Romaguer. ad Conciol.sup.nu.25.26.27.* Secus si Notarius, & testes fide digni sint, *Capyc.d.dec.4.nu.4. Vrsill.ad Afflict.dec.245.num.10. Mascard.conclus. 1377.n.21.Ricc.collect.381.Thor. tom.1.comp. verb. Vniuersitas, D.Constantin.sup.* Marin.sup. *Tusc.lit.M.concl.59.*

976 Vniuersitas nequit congregari absque præsentia Iudicis, In Regno, per *pragm.2. de admin.Vniuersit.* vbi *Tap.lib. 7.Franch. decis.446. Nos nu.10.* vbi limitationes *nu.16. seqq.* Idem in electione Syndicorum, & Officialium Vniuersitatum, *d.pragm.2.* Et vbi sint electi indigni, eliguntur digni per dictos Officiales Baronales, vel Regios, *R.Ponte cons.10. tom. 2.D.Maradei sup.prag.sing.12.Scialoya. de foro compet.c.33.nu.263.& seqq.* vbi tota materia; Et si in Terra sit Capitaneus ciuilis, & alter criminalis quis? Quid si esset faciendum parlamentum contra Officialem Baronum.

977 Sed Sedilia huius Ciuitatis congregantur absque licentia aliqua, *Nos nu.14.15. Franch. dec.446. nu.3.* vbi etiam in platea populari, *R.Ponte de potest.Proreg.tit.2.§.7. num.16.* Sed non possunt mittere Ambasciatorem ad Regem absque licentia Viceregis, nisi velint mittere contra ipsum, *nu.3.& seqq. Tap.decis. 10.Sanfel.dec.135.Thor.suppl. verb. legatum, Scialoya sup.*

978 Sufficit tamen sigillum Vniuersitatis, absq; nominatione personarum, *Nos num.33. & q. 30.nu.14.* post *Mart. Achill. de Graff. Oltrad. Tusc.tom.7.concl.258.nu.1. Oping.de Iure sigil. c.4.nu.55.Golin.d.c.5. n.108.*

979 De Syndico Vniuersitatis, eius potestate, & aliis, *Nos nu.35.seqq. D. Constantin. ad Capyc.dec.5.e.1.& 2.nu.3. R. Marin. ad Reuerter. dec.151.n.7.*

980 Beneuetum mandatum factum à Collegio, absentibus duobus, valet, licet non appareat illos absentes fuisse vocatos, *Card. Crescent. dec. 6.aliàs 117.nu.3.Golin.de proc.p.2. c.5. nu.110. Nos de nullit.Iudic.rubr.11.qu.30.num.21.* Vbi Vide.

Sed quia diximus debere interuenire duas partes ex tribus, si Notarius dicat interuenisse maiorem partem, non sufficeret, *Capyc.dict. 4.nu.6. Anna alleg.53.& 57.* Addētes ad *Frāch. dec.1.n.29.*

981 Sed in consiliis debet votari collegialiter, & non firmando in domibus, *Kloc. de contribut.c.6.nu.128.& seqq.* & post *Tract. cons. 2.fol.34.col.2.*

Verum si inter Episcopum, & Capitulum in causa iurisdictionis, lis existat, solus Decanus potest constituere procuratorem, *Marta in ff. nouiss.p.1.tit.de procurat.cap.2. Graff.decis. 8.de procurat.* Et Prælatus propria authoritate, & absque Capituli consensu potest constituere procuratorem in his, quæ sibi, & Capitulo sunt communia, *Franc. Turzan. commun. opin.7.fol.3.num.4.* vbi etiam limitat hoc quando Prælatus vellet constituere procuratorem generalem, vel ad omnia negotia, tàm in iudicio, quàm extra. Et procurator constitutus à Canonicis coniunctim, vel diuisim in Capitulo congregatis, est procurator singulorum, *Graff.sup.* meminit *Golin.de proc.p.2. c.5. num. 109.& seqq.*

982 Per *pragm.2. de administr.Vniuersit.* electio debet fieri per Ciues more solito; & Ciuium appellatione veniunt propriè, & strictè originarii, nedum nati in Ciuitate, sed in Comitatu, *Gratian.dec.96. Franch.dec.316.* vbi Addentes, & *infrà* post *Romaguer. ad Conciol. ad stat.Eugub.lib.3.rubr.23.Sabell.§.Vniuersitas.*

983 Et licet Incolæ pariter comprehendantur, tamen originarii semper præferuntur, *Nouar. qu.161. p.1.* Ita vt hi in electione sint inducendi idoneitas, ac præferendi Incolis, & extraneis, *Put.dec.254.aliàs 247.lib.1. Rota decis. 299.p.1.diuers.Mastrill.dec.2.n.147. Scialoya de foro compet.c.33.n.267.*

984 Inter originarios, maiorem ætate in electionibus esse præferendum, dixerunt *Phœb. dec.60.tom.1.M.Antonin.res.lib.1.c.4.nu.2. Griuell.dec.146.n.11.*

985 Et Nobilior, Diuites, & benemeritos esse eligendos, dicit *Cabed.dec.84. p.2.*

986 Doctor præfertur non Doctori, *Rota dec.36.p.2.rec.Ricc.dec.135.p.4:*

987 Nisi maior doctus sit minus morigeratus, *Burat.dec.22.*

988 Et inter Ciues præfertur aptior, & idoneor, *Rota dec.537.num.14.p.1.rec. Buratt. d. dec.22.*

989 Sic Ciues, qui interuenire debent in parlamentis, & conciliis, si ex causa non licita vetentur interuenire, electio est nulla, *R. Tap. dec.S.C. 30. Nouar.de grauamin.Vassall.tom.1. grau.129.*

890 Electio debet fieri per Ciues congregatos,

non

non per Syndicos, & Electos, *Franch. decis.* 210. *Nouar. in d. pragm. 2. nu. 11.* vbi decisum refert per S.C. anno 1580.

991 Talis electio nulla esset si non vocentur omnes Ciues, qui interesse debent, *Anna sing.* 161. decisum refert *Nouar. sup. num. 14. Scialoya sup. n. 263. in fin.*

Sed si vocati noluerint venire, electio valida est, decisum refert *Nouar. sup. nu. 15.*

992 Debet fieri electio præcedente solemni citatione Ciuium, vel præconis, aut sono tubæ, aut campanę, *Pegas ad ordin. Portugal. tom. 5. tit. 67. ad rubr. c. 3. num. 18. Card. de Luca de Iure patronat disc. 34. nu. 12. d sc. 61. num. 21.* Alias electio est nulla, *Pegas d. c. 3. n. 32. 35. D. Romag. ad Conciol. ad stat. Eugub. lib. 1. rubr. 23. n. 4. 5.*

993 Sed in Congregationibus, & Concilio Vniuersitatis, saltim duas partes omnium habentium vocem in dicta Vniuersitate requiri, *l. planè ff. quod cuiusque Vniuers. nomin. Franc. Marc. dec. 225. & 783. tom. 1.*

Quorum nomina specialiter adnotari debent. Idem *Franc. Marc dec. 788. 789.* quamuis *Mchedan. dec. 1. de reb. Eccles. nō alien.* referat per *Rotam* decisum in grauibus negotijs esse de substantia, non in leuibus.

994 Sic factum per duas partes Vniuersitatis, censetur factum ipsius Vniuersitatis, *Affl. dec. 373. Capyc. dec. 4.* vbi *D. Constantin.* Ideò si procurator fit constitutus ab vna, ex tribus partibus non benè esset constitutus, *Anna sing. 76. Thor. p. 1. comp. dec. verb. procurator an constitut.*

995 Quia, vt Rector expediat negotia Vniuersitatis, requiruntur duæ partes ipsius, *Bellamer. dec. 275.* Diximus *sup.* Ideò validum est, quod fit à Syndico, & duobus, ex quatuor electis Vniuersitatis, secus si Syndicus cum Vno electo, oppugnantibus aliis tribus electis, *D. Constant. ad Capyc. d. dec. 4. c. 3.*

996 Sic, ad rē nostram, procurator constitutus à minori numero dictarum partium Vniuersitatis non ualet, *Mysinger. obs. 82. cent. 1.*

997 Nam Vniuersitas in iis, quæ sunt communia pluribus, vt Vniuersis, debent esse saltim duæ partes Vniuersitatis, *Capyc. dec. 4.* vbi *D. Constantin.* Verum quod factum est per cunctos Vniuersitatis Deputatos, potest reuocari per duas partes Vniuersitatis, *R. Marin. ad Reuert. dec. 388. n. 6.*

998 Secus dicens *Capyc.* in iis, quæ sunt communia pluribus, vt singulis, quia tunc omniū consensus necessarius est, *Franch. decis. 197. Franc. Marc. dec. 489. Linglois dec. 36. q. 1.*

999 Electio fieri debet more consueto, *Franc. Marc. dec. 80. ex l. 2. C. de decur. lib. 10.*

1000 Talis mos consuetus inducitur per actuū frequentiam, *Franc. Marc. dec. 255. p. 2. Afflict. dec. 321. 388. Vin. dec. 130. Gratian. dec. 148. Crescent. dec 1. de consuet. Bellon. dec. 17. Barz. decis. 95. Cacheran. dec. 99.*

1001 Quæ actuum frequentia versari debet saltim circa duos actus, *Grammat. dec. 48. Frāch dec. 91. Mastrill. dec. 67.*

Et in eis vltimus status inspicitur, post *Postium*, & alios *Pegas ad d. t. t. 67. ad rubr. gl. n. 1. Salg. de reg. prot. p. 3. c. 10. n. 6. Card. de Luca de regular. disc. 3. n. 3. D. Romaguer. sup.*

1002 Electio mere solito facta, reuocari non potest, *Cabed. dec. 84. n. 14.*

1003 Si procurator, aut alius officialis sit creatus ad tempus, & postea velit confirmari, poterit accedere consensu singulorum, *Vin. decis. 129. Franch. dec. 609. Nouar. sup. & q. 85. p. 1.* & dissensiens debet esse eodem tempore, *Nouar. ibid.*

1004 Et impugnans ex inhabilitate, debet illum probare: *Sesse dec. 389. n. 38. 39. tom. 4.*

1005 Debet confirmari à maiori parte, *Staib. cons. 52. Phœb. dec. 66. p. 1.*

1006 Et si adsit paritas votorum, debet confirmari electus à parte digniori, *Phœb. decis. 67. part. 1.*

1007 Parlamenta, & congregationes possunt fieri etiam in diebus feriatis, & festiuis, decisum refert *Nouar. in prag. 4. de admin. Vniuersit. n. 31. 32.*

1008 Congregatio debet fieri in loco solito, *Passerin. à Sextula de el. ... canon. c. 12. n. 1. Card. de Luca de regular. disc. 53. nu. 5. 12. Antonell. de loco legal. lib. 1 c. 17. n. 1. & 7. Pegas d. tit. 67. ad princ. gl. 2. n. 7. Conciol. ad statut. Eugub. lib. 1. cap. 21. num. 24.*

1009 Vota debent dari in Congregationibus, ac consiliis, insimul, & collegialiter, aliter non attenduntur, *Nos d. q. 34 nu. 1. 2. Xamar. de priuil. Ciuit. Bar. §. 20. nu. 70. Barbos. vot. 70. nu. 35. Card. de Luca de benefic. disc. 30. nu. 4. de iure patr. disc. 61. n. 22. D. Romag. sup. n. 30. & 31*

1010 Consiliarii tenentur sub peccato accedere ad consilium, ad suum votum præstandum, & nequeunt se abstinere, nisi sint iuste impediti, *DD.* citati a *Montras ad Xamar. in d. §. 20. n. 49. & 65. D. Romag. ... er. sup. n. 33.*

1011 Grauiter delinquunt detegentes secreta Ciuitatis, & Congregationum, & vt proditorii puniuntur pœna supplicii. Ideo ab Ægyptiis, & Persis linguæ abscissione, & morte mulctabantur, *Pegas sup. tom. 1. gl 51. Fragos. de regim. Reip. p. 1. lib. 5. disp. 13. §. 2. nu. 48. & seqq. D. Romaguer. sup. n. 40.*

1012 Quando factum à maiori parte, quando præiudicet minori, distinctio est. Aut interesse tangit singulos, vt vniuersos, & tunc factum à maiori parte præiudicat minori, *Frāch dec. 2. nu. 1. Capyc. dec. 4. n. 1.*

1013 Secus in negotiis tangentibus singulos, vt singulos, *D. Card. de Aretio inter. consil. Roniti lib. 2. cons. 33. nu. 1. 7. Capibl. de Baron. tom. 2. c. 73. nu. 2. 9. Lagun. ... sup. pragm. ... de admin. Vniuers. c. 2. Barbos. in reg. quod omnes 10. de reg. iur. in 6. nu. 2. Salgad. labyr. p. 2. c. 2. nu. 67. 68. Marinis lib. 1. c. 337. n. 6.*

1014 Ideò maior pars nobilium Sedilium Ciuita-

uitatis Neapol. poteſt præiudicare minori parti in aggregatione, & admiſſione alicuius Forenſis, *Franch.d.dec.2. Reg. Ponte de poteſtat. Proreg.tit.4.de regal.impoſit. nu.22.* Dummodo tamen maior pars ſit præſens, *Ricc.ad d. deciſ. 2. Franch. Rocc.reſp.67.nu.3.*

1015 Licet contra dicant *Loffred.conſ.51. Caput.de regim. Reip.c.1.n.43. & ſeqq. & ſup. conſuet. Neap.c.4. de perſonis nu.3. Burat. dec.574. nu.4. Lotter. de benefic.lib.1.qu.15.nu.17. Viuian de Iure patr.lib.4.c.2.n.12,* quia hoc caſu intereſt ſingulorum non admitti forenſem ad gaudendum honoribus Sedilis, *R. Latro conſult.50 Luca ad Franch. d.dec.2.n.1. & ſeqq.*

1016 Diximus quomodo ſit faciendum mandatum per Vniuerſitatem, Collegium, & ſimiles. Accidit caſus diſputandus in S. R. C. Ars fabricatorum habet Capitula confirmata per Decretum Regij Collateralis Conſilij de anno 1607. per quæ, electio Magiſtrorum, & Conſulum dictæ Artis, fiat hoc modo: Magiſter, & Conſul artis prædictæ, qui finit officium anni, debet nominare Tres, artis prædictæ, ſui quarterii (quæ quarteria ſunt quatuor, & ſic quatuor magiſtri, ſeu conſules) qui tres ponuntur in buſſula, & eſt magiſter, & conſul dicti quarterii ille, qui exit ex buſſula.

Accidit caſus, quod magiſter ille, qui finito anno eius magiſtratus, debebat nominare Tres ex Arte ſui quarterii, nominauit Vnum, & ſubtus dictam nominationem ſe ſubſcripſerunt omnes de dicto quarterio, Tempore electionis magiſtrorum, Conſiliarius generalis Commiſſarius dictæ Artis, per eius decretum ordinauit dari poſſeſſionem dicto magiſtro nominato, & electo per dictum magiſtrum, qui finiuit officium, & omnes alios magiſtros quarterii, fuerunt grauati alii magiſtri, & conſules dictæ Artis, de dicto decreto, per ſupplicationem, & facto verbo in S.C. ſuit annullata dicta electio, & ordinatum fieri aliam electionem, ſeruata forma Capitulationis, Ea ratione, quia electio prædicta fuit facta non ſeruata forma dictæ Capitulationis, & ſic nulla. Sed in contrarium fuit conſideratum, quod dicta electio facta per dictum magiſtrum, Conſulem, & omnes magiſtros dicti quarterii fuit valida, validiſſima, nam, vt diximus electio facienda per Vniuerſitatem, & Collegium, debet fieri per duas partes ex tribus, vel per maiorem partem, *Nos de nullit. Iudic. rubr. 11. qu.34.n.6.7. Vermigl.conſ.138.nu.6. Sabell. §. Vniuerſitas, & §. electio n.8. Donad. de renunciat. c.34. DD. ſup.citati.*

Sed in caſu propoſito fuit facta per omnes de quarterio electio prædicta, ergo fuit facta valide, validiſſimè.

Nec obſtat, quod non fuit facta ſeruata forma Capitulationis, nam vltra quod dicta Capitulatio non eſt admodum iuſta, ex eo quia electio prædicta Conſulis non fit à maiori parte illorum de Arte Quarterij, ſed fit ab vno ex illis, qui nominat Tres, & illi tres poſſunt eſſe nominati per pecuniam, fauores, & aliis malis artibus, & ſic non ſeruata forma Iuris, ex *DD. ſup.citatis.*

1017 Sed quatenus eſſet iuſta illa Capitulatio non excludit electionem aliam meliorem, quę fit per omnes de dicta Arte illius Quarterii, quæ eſt melior. Nam diſpoſitio ſemper intelligitur facta de omni eo, de quo ſi diſponens cogitaſſet, vel fuiſſet interrogatus, veriſimiliter diſpoſuiſſet, & conſenſiſſet, *gl. in l. tale pactum, §. fin. C. de pactis, Dec. conſ.19.num.3. Soccin.iun. conſ.1.nu.127.lib.1. Cenc.de cenſib.q.47. num.38. Rota p.2.diuerſ.dec.131.nu.1.* Maxime in diſpoſitione facta à lege, prout in caſu noſtro, *Gratian.diſcept.689.nu.1.diſc.724.num.16. diſc.718. nu.1.ſeqq. Altograd.conſ.34.nu.22. lib.1. Barboſ. axiomat.73.nu.3.& ſeqq.*

1018 Et diſpoſitio variatur mutatione conditionis, & ſtatus, *l. ſi quis, ff. de ſolut. l. ſi cum Cornelius, ff. eod. c. quemadmodum de iure iur. Rot. Rom.* apud *Farinac. dec.1.nu.3.tom.1. Velaſc. de priuil. paup.p.1.q.14.nu.3.*

1019 Et legis mens magis eſt attendenda, quam verba, *l. ſeire leges, ff. de legib. l. non aliter, ff. de leg. Surd.dec.35.nu.14. Genuenſ.practicabil.q.144.nu.3. Barz.dec.97.nu.30. Franch.dec.228.n.3. Giurba ſuper Conſuet. Meſſan.in proem.num.4.& ſeqq. Mangil.de imput.q.116.nu.13.*

1020 Nam lex, & legis mens idem ſunt, *Surd. dec.43.nu.9. Peregr.de fideicom.artic.3. num.108. Surd.dec.9.nu.13. Vaz.axiomat. Iur. lit.L.nu.28. & ſeqq.*

1021 Et verba debent deſeruire intentioni, nō intentio verbis, *l. non aliter, ff. de leg.3. l.3.§.conditio.ff.de adim.legat. Mantica de coniect.lib.3.tit. 3.num.9. Sim. de Pretis de interpretat. vltim. voluns.lib.2.dub.2.ſolut.3.à nu.280.iuncto nu.215. Brun. à Sole in locis commun.verb. verba num.2. Caſtill.contr. lib.5.p.2.c.86.nu.40. Vaz.lit.V.nu. 17.& ſeqq.*

1022 Et quamuis electio fuerit facta per prædeceſſores magiſtros tantum, quando Sacrum Conſilium videt inconueniens dictæ electionis, poteſt mandare, vt electio fiat ab omnibus illius Artis, vt in caſu propoſito, deciſum refert, *Scaiban. conſ.45.* & aliam deciſionem refert *Nouar.in prag.1.de admin. Vniuerſit.n.13.*

1023 Ad validitatem mandati faciendi per Vniuerſitatem, Collegium, Capitulum, & ſimilia, requiruntur plura, de quibus, *Tuſc.lit.V. concluſ.259 260.261.& ſeqq. Viceol.conſult.76. vol.2. Rota p.17.rec.dec.358. Altograd.conſ.97. num.82.ſeqq.lib.2. Conciol.ad ſtat. Eugub. lib.1. rubr.21.& ſeqq.* vbi *D.Romagner. Ricc.collect. 3558. Gratian.cap.933.num.11.ſeqq. Sperell.dec. 161. Rota p.19.rec.dec.213. Franch.dec.2.& 438. 446.609. Diana p.8.tract.7.reſ.77. Pat. Iord. lucubrat.vol.2.lib.10 tit.7. nu.320. D. Creſpi obſ. 112. Guid.Papa dec.106.631. Put.dec.283.l b.3. Sabell. §. Vniuerſitas, De Matta de conſiſtorialib. Cauſis ſect.22. Idem Sabell. §.electio nu.8. §. Patroni*

troni num. 10. Rota p. 18. dec. 709. Caball. conf. 95. Zacch. modito legal. tom. 2. dec. 60. Rota p. 12. rec. dec. 152. p. 14. dec. 62. 193. 461. p. 17. dec. 358. p. 5. rec. dec. 292. Bich. dec. 261. 289. Ludouif. & addit. dec. 584. Filiu var. conclus. verb. Vniuersitas, Donad. de renunciat. cap. 34. Nos rubr. 11. qu. 34.

1024 In Regno Neapol. adest pragm. 3. de procur. per quam statuitur forma seruãda per procuratores Vniuersitatum, in comparendo in Tribunalibus, & coram Vicerege, & alia faciẽdi, & prag. 6. de adm. Vniu. De qua re Dicemus latè in rub. 4.

1025 Et R. Marin. ad Reuert. dec. 151. nu. 7. dicit apud Nos seruari in praxi, vt Procurator ad lites ab Administratoribus Vniuersitatis constituatur, nullatenus Ciuium voluntate explorata, & sic illorum Administratorum officio cõpleto, mandatum non extinguitur, Corn. in l. eius, qui in prouincia nu. 8. ff. si cert. petat. R. Rou. in rubr. pragm de procurat. nu. 40. vbi pluries per S. C. refert iudicatum. D. Constantin. ad Capyc. dec. 5. cap. 3.

Et procurator Vniuersitatis non potest tueri causas singulorum proprias, Can. er. var. p. 2. c. 14. de procurat. num. 2. Hotboman. conf. 107. nu. 5. fol. 511. D. Constantin. ad Capyc. dec. 5 r. 5.

1026 Sicut de Iure quando sunt plures creditores contra vnum debitorem, non possunt omnes constituere suum procuratorem, sed debent constituere vnum, vel duos procuratores, l. iam tamen, §. si tamen ff. iudic solu. vbi DD. Franc. dec. 309. vbi Luca disputat. & ad Gratian. dec. 107. vbi etiam D. Scoppa, Fontanell. de pactis nupt. cl. 4. gl. 10. nu. 27. & det. 4. Mastrill dec. 108. Hier. Leo dec. 203. num. 8. Golin. de pror. p. 1. c. 4. nu. 89. Felic. de societ. c. 3. nu. 19. Nos de nullit. Iudic. rubr. 11. q. 24. nu. 52. seqq. Luca ad Golin. de proc. p. 1. c. 4. Hermosill. fol. 607. nu. 62. 64. Gusm. de euict. q. 5.

1027 Ita in Regno nostro, si sint plures creditores alicuius Vniuersitatis pro functionibus fiscalibus, vel Instrumentarijs debent cõstituere vnum procuratorem ad exigendum, ne Vniuersitas faciat multas expensas per pragm. 7. §. 2. de comm f. pr. 8. de admin. Vniu.

1028 Ab actoribus non debet constitui vnus procurator, gl. in l. si quis, §. vnius, ff. de proc. nam illi non solent differre iudicium, sicut rei. Nos d. qu. 24. nu. 55. Golin. p. 1. c. 4. num. 98.

1029 Procuratores vnum, vel duos debent cõstituere plures conuenti, Golin. p. 1. c. 4. num. 89. ex l. ita tamen, ff. de Iudic. Franch. dec. 309. Fontanell. de pactis cl. 4. gl. 10. nu. 27. Mastrill. dec. 108. vbi distinguit, Anna sing. 387. Gratian. & Addentes dec. 107. Leon. dec. 203. Gusm. de euict. qu. 5. d. nu. 15. & q. 61. d. nu. 45.

1030 Plures hæredes etiam quando Iudicium est ceptum cum defuncto, Golin. sup. nu. 90. 91. Gratian. d. dec. 107. Menoch. præs. 147. lib. 3. Nos d. q. 24. nu. 54.

1031 Plures fideiussores idem, Golin. nu. 92. ex Menoch. sup.

1032 Plures, qui tenentur de euictione insolidum, omnes coguntur vnum constituere procuratorem, Leo dec. 203. Nos sup. nu. 57.

1033 Idem si cauendum est pluribus creditoribus, Nos n. 58.

1034 Idem in Iudicio concursus creditorum, nisi aliquis creditor haberet interesse particulare, Nos d. q. 24. nu. 59.

1035 Idem si plures hæredes cum beneficio inuentarii conueniant creditores ad accipiendũ bona insolutum, Leo d. dec. 203. Nos ibid.

1036 Mandatum quando, & quomodo possit reuocari per mandantem, & mandatarium? Primo reuocatur voluntate mandantis, & mãdatarii, l. 35. ff. de regul. Iuris; nam eodem modo, quo res ligatur, solu tur, Instit. quibus modis toll. obligat. D. Verde Instit. lib. 3. nu. 2918. seqq. Vel in c. fin. 4. p. de proc. in 6. Olea de C. s. Iur. tit. 8. qu. 1. d nu. 25. P. Molina disp. 552. Capon. disceptt. 159.

1037 Secundo, ex voluntate ipsius mandantis, quo reuocato, mandatarius nihil valide facere potest, Instit. mandati, §. 11. §. in quam vbi gl. quia in hoc contractu solius mandantis interest nõ dissolui contractum, quia ipsius sola causa agitur, & mandatarius ex mandato nullum potest recipere emolumentum, lex mandato 22. ff. mãdat. Onat. de contract. tom. 2 tract. 13. disp. 44. sect. 6. Golin. de proc. p. 3. c. 5. nu. 81. & seqq. & 120. & seqq. D. Loy de contract. lib. 13. tit. vlt. D. Rosa consult. 67. nu. 14. Vaz axiomat. Iuris lit. M. nu. 41. Carl. de Luca de donat. disc. 3. nu. 13. de tut. disc. 20. n. 4. de Pers. disc. 39. de Inuentar. disc. 62. num. 13. de benef. d. sc. 38. nu. 2.

Maxime Procuratoris reuocatio potest fieri ob suspicionem superuenientem l. rem 19. cum duabus seqq. ff. de proc. Barra pract. obs. cr. t. 3. obs. 93. Golin. de pror p. 3. c. 5. nu. 45. & seqq.

1038 Verum debet fieri reuocatio re integra, quo casu statim reuocatur mandatum, nam tunc deficit voluntas mandantis, quæ est essentialis in mandato, prout in cæteris contractibus, post alios Mant. de tacitis l. 7. tit. 21. Regin. d. lib. 25. tract. 8. nu. 690. Layman. sect. 5. trac. 4. c. 25. nu. 6. Molin. disp. 552. num. 2. Azor. lib. 9. r. 6 q. 6. Reb ll. lib. 17. qu. vn. num. 5. Wessembec. tit. mandat. nu. 5. Rota post Ol. a de Cess. dec. 49. nu. 6. Reg. Capyc. Latro consult. 2. t. n. 3. Cyriac. contr. 452. nu. 14. Conciol. res. crim. § mandatum res. 9. nu. 2. Card de Luca de benefic. d. sc. 38. nu. 5. vbi cõsensus est datus in Cancellaria, de legat. disc. 34. nu. 4. de Iudic. d. sc. 6.

1039 Sed ob suspictionem superuenientem, etiam re non integra potest reuocari, Angel. cons. 225. Barra sup. num. 1. Golin. de prot. p. 3. c. 5. Nos de nullit. Iudic. rubr. 11. q. 35. 36.

1040 Cum mandatum possit reuocari, etiam si fuerit factum irreuocabiliter, & cum iuramento, nam reuocatio est de essentia mandati, Caballin. milioloq. 247. Nos de nullit. iudic. rubr. 11. qu. 35. nu. 13. Nonat. qu. 29. lib. 2. sup. prag. coll. 196. Intrigl. sing. 26. lib. 3. Card. de Luca de feud. disc.

disc.120.& de tutor.disc.20. de donat.disc,36.nu.13.de pens.disc.39. D.Marcian.disp.91.num.17. Torre de pact.fut.succ.lib.1.c.29.num.95. Capuc.tom.1.p.1.c.5.art.10. Vidman.de contract. tit.15.nu.58.seqq.Harpprect.in §.recte quoque 9.& 10.Inst.t. de mandato D.Albrit.de Incostant.q.21.n.1.& seqq.Vela in c.fin.4.p.de proc.in 6.Olea de cess.Iur.tit.8.q.1.à nu.23. Molina disp.552.Reg.Marin.lib.2.res.148. num.5.1t. R.Galeota contr.60.nu.1.lib.1. Rocc.de mandat.nu.13.67.68. Loy de contract.lib.13.tit,vlt,Capuc.tom.1. par.1.c.5.art.10.Costa de re integr.dist.66. Ponte *cons.6.nu.27.lib.2. Borrell.in summa tit. de proc.num.372. Barbos.in c.fin.de proc.nu.9.Gratian.cap.783.nu.35.Altogral.cons.6. Marta voto 11.nu.2.& seqq.* Flam.Paris.de resign,benefic.q.31.n.2. lib.9. Aug. *Barbos,in c.fin.de proc.in 6.nu.7.Montan.contr.94 nu.5.Golin.de proc.p.3 c.5.n.117.seqq.* Autonell. *de temp,legal.lib.1.c.34.nu.4. Baron.de effect.minor.ætat.circa contract.eff.26.nu.38.seqq. Ansald,de commerc.disc.1.nu,25.Caluin.lexic.verb.mandatum solnitnr prænla absolutione à Iuram. Idem Card.de Luca de Innent.disc.62.nn.13.*

1041 Nisi mandatario sit promissum salarium, aut merces, quia tunc transiuit in locationem, *l 1.§.vlt.ff.mandati,Mantica de tacit.lib 7.tit.12,nn.16.& 18.* Diximus *sup.nu.423. Alderis d.tit,3.c.5.n.118.de symbol.contract.*

1042 Licet possit constitui procurator in perpetuum, *l.& in perpetuum, ff.de procur.Ruin.cons.143.nu.2.vol.4.Golin.de proc.p 3.c.5.nu.119 & p.3.c.4.num.14. Ansald. de commerc.disc.65.num,21.*

1043 Vel nisi fuerit facta promissio præsenti, vel absenti Notario stipulanti pro illo, quia tunc non poterit reuocari, *Gnsm.de euict.q.35.nu.118.Cald.de empt.c.20.nu.35. Ramonet. cons.12.nu.47. Baron.sup.n.42. Intrigl.sing.26.nu.7,lib.3.*

1044 Vt ergo possit mandatum reuocari tres exiguntur conditiones, prima vt denunciet reuocationem tempore debito, mandatario. Secunda, vt res sit Integra non cepta, *Tepat.t.t.de proc.fol.108.Marcian.disp.91.n.18.32.Treutl,disp.27.§.6.Mantica tit.21.nu.5.14.* Tertia, nè sit factum mandatum fauore mandatarii: *Oñat.d.disp.14.nn.110.seqq. Delbene de parlam.dub.36.nn.18.Pac.Iordan. Incubr.vol.3. lib.14.tit.2.nn.272.seqq.Mascard,de prob.concl.1015.Golin.sup.nu.95. D.Marcian.disp.91.nn.18. Ionius gl.16.§.9,num.8. Loy de contract.lib.13.tit.vlt. Vidman.sup.nu.61.seqq. D.Albrit.de Inconstat.qn,12.nn.56.Solorz.tom.2.de Iure Indiar.lib.2.c.4.à num.66.& lib.3.polit.c.5. Larrea dec.2.nu.17.Sesse dec.389.nu.6.Salgad.de proi.p.2.c.16,num.68.Labyr.p.1.c.15.nu.5.P.Molfes.in summa tit.10.c.12 nu.34 seqq.Nos ad Ronit.cons..49nu.3. lib.3.Rota Auenion.dec.13.dec.diuers. Vaz.axiom.Iur.lit.M.n.42.Salgad. labyr.p.1.c.27. num.74.fol.mihi* 235. Quod mandatum factum fauore mandatarii principaliter est mandatum in rem propriam. Vnde videbimus.

1045 Quis sit procurator in rem propriam, qui improprie procurator dicitur, *Menoch.de præsumpt,lib.2.præs.36.nu.36. D.Beisan.de compensat.c.3.q.14.nu.1.* est ille, cui cessæ sunt actiones, vel mandatæ, *l.procuratore in rem suam, ff.de proc.l.emptor.l. ex nomine, C.de hæred.vel act.vendit.Gratian.discept.656.num.20.seqq. c.750.nu.25.seqq.c.873.nu.23.seqq. Tusc.lit.P.conclus.836.Golin.de proc.p 2. c.5.nn.132.& seqq. p.4.c.1.num.1. & seqq:* vbi *Luca, Olea de Cess. tit.4.q.9.nu.21.Gait.de cred.in a ld.ad append. 3.p.res.1.à nu.36.& p.2.res.2.num.53. Thor.in comp.p.2.verb.liberatio,Staiban.resolu.190. Scacc.de commerc.§.2.gl.5.nu.25.Trentacinq.var.lib.2. tit.de proc res.3.à nn.2.* Giurba *super consuet. Mess. c.1.gl.3.nn.17.Cancer.var.p.2.c.6.nu.79. Intrigl.dec.8.nu.11.Thor.vot.6.nu.3.& p.3.comp.dec.verb.* Cessio *Fontanell.dec.167.n.19.Arias de Mesa var.lib.1.c.19 nn.12. Idẽ Olea de* Cess.*Iur. tit.1.q.2.nn.35.& seqq.* vbi impugnat *Gusm.de euict.qn.35.nu.111.Valeron.de transact.lib.4.tit.5.nu.49. Nos ad cons.49.nu.1.lib.3.* Roniti Alderis.*de symbol.contract.tit.3.cap.5.num.48.& seqq.* Vel qui alienas actiones suo commodo exercet, *l.4.ff.de re iudic.l.qui absente, C.de proc.Maur.de fideiuss.p.2.sect.8.c.50.nu.22.fol.496. Golin.de proc.p.4 c.1.nu.4.*Costa *in praxi p.1.n.172. Marta de clauf.clauf.188.nu.2.* Est dominus vtilis, *Lanar.cons.5.nu.5.*

1046 Et ad quem pertinet vtilitas, vel damnum, *Golin.de proc.p.4.c.1.Tounut.qq. ciuil.q.32.n.5.Olea de Cess.Iur.tit,1.qu.2. Nos sup. Alderis.sup.* Et nomine proprio non alieno possit, *Rota dec.231.n.11.*post *Cenc.de Censib.*

1047 Possunt tripliciter constitui, primo quando illis mandatæ sunt directæ actiones, & cessæ vtiles, vt in *l.1.vbi gl,C.de oblig.& act.* Secundo, quando cessæ sunt vtiles actiones, sed directæ non sunt mandatæ, *gl.& Bar,in d.l.1.* Tertio modo quando sunt cessæ, *Ias.& alij in* qui *stipendia,*C.*de proc. Trentacinq. var.lib.2.tit.de proc.res.3.nu.2.Olea tit.1.q.2.nu.48.* qui *tit.3.q.9.nn.23.& seqq.*dicit: Procuratorem in rem propriam posse constitui tam per reum, quam per actorem, per reum dicitur constitutus quoties debitor vendit, vel donat reum cum onere soluendi creditoribus, *Nos nu.2.*

1048 Sed non possunt tales procuratores reuocari. *l.quæ omnia 25.vers.planè,* & *l.procuratore 55.ff.de proc.Ant.Fab.in* C. *lib.4.tit.26.defin.16.nu.13.Golin.de proc.p.4.c.1.nu.1.& p.3.c.4.n.16 Dec.cons.521.nn.15.Staiban.de Interesse lib.2.tit.13.q.4.nu.36.D.Petra in rit.105.n.13.14.*

1049 Nisi in casu, quo non Interuenisset aliquod ex tribus requisitis *l.3.*C.*de nouat.* & sic res esset integra, C*ald.de empt.c.24.num.22.23.Barbos.de clauf.clas.23.nu.2.Golin. d.cap.4.n.22.Olea de Cess.tit.8.q.1.nu.25.& seqq.*vbi quatuor casus ponit, *Merlin.contr.31.num.15.lib.2.* Vel non sint cessæ actiones, *R.Rouit.cons.38.num.5.vol.1.Golin.p.3.c.4.nu.21.Nos n.3.*

1050 Procurator in rem Domini potest reuocari,

cari, cum de eius natura sit reuocabilis, *Angel. conf.225. Colin. de proc. p.3. r.5. nu.120. seqq. D. Sibettin in enodat. ad d. l. 3. C. de nouat. c.3. nu.24. & seqq. & nu.30.* Diximus *sup n. 933. seqq.*

1051 Quamuis promissio sit facta non reuocadi, *Goli. p.3. r.5. nu.117. & seqq. R. Galcot. contr. 60. nu.1. lib.1.* qui dicit: reuocantem esse periurum si sine causa reuocat *R. Martnis lib.2. cap. 148. nu.4.5. & 11. R. Merlin. disp.91. lib.2. Nos sup. nu.5.*

1052 Alij tenent: procuratorem in rem suam dici illum, qui habet iura cessa ex sola cessione actionis, *Maranta in l. si actor nu.151. ff. de procurat.* Alij, vt solum transeant vtiles actiones, & non possint exerceri directæ, ex sola cessione, *Gusm. de euict. qu.35. nu.111. Carleual. de Iudic. tom.2. lib.1. tit.12. disp.4. nu.2.* sed primam opinionem sequitur *Lara ad Franch. dec.75. nu.7. cum Olea de Cess. Iur. tit.1. q.1. nu.46. Ant. Arias de Mesa lib.1. var. r.19. nu.13.* & alii latè, *Staiban. d. tit.13. q.1. n.32. & seqq.*

1053 Inducitur constitutio procuratoris in rē propriam per clausulam: *ponens in locum suum, Parif. conf.107. nu.34.35. vol.3. Golin. de proc. p.4. c.1. nu.19.*

1054 Item vbi sunt mandatæ actiones directæ, vel quando tantum vtiles, *Barbosa claus.32. n.4. Bertazol. de claus. claus.29. gl.1. nu.5. Muta in cap. Sicil. tit. de offic. Proreg. prag.1. tit.1. nu.64. Golin. p.3. c.4. nu.18.*

1055 Ideò procurator constitutus ad transigēdum, vti in rem propriam, impedit, ne Dominus possit transigere, *Rota coram Mellino decis. 56. nu.3.4. Vercol. de transact. q.12. n.36.*

1056 Sed vbi non sunt cessæ actiones, non dicitur mandatum in rem propriam, *Olea de Cess. Iur. tit.1. q.2. num.24.37.38.* Et sic reuocari potest, *Olea tit.8. q.1. nu.29.* Et morte extinguitur, *Ant. Fab. l. b.12. coniect. c.6. Rouit. conf.38. num.5. vol.1. Golin. de procurat. p.3. c.4. n.16. D. Faiard. alleg.25. nu.21. & seqq.*

1057 Quomodo actiones directæ penes cedentem extinguantur, duplex est modus, ab Intrinseco, & extrinseco. Ab Intrinseco fit in cessionibus necessariis, prout est in procuratore, qui per actionem mandati compellitur, aut compelli potest cedere actionem à se quæsitam, Domino principali, cuius nomine eam acquisiuit, *l. in causa 37. cum l. seq. ff. de procur. l. possessio 49. §. & si possessio. ff. de acq. possess.* nam ipse retinet directam elisam, & inutilem. Et idem est quando vtilis actio incontinenti quæritur principali sine procuratoris cessione, vt est regulare in omni Iure, quod absenti per alium acquiri potest, & procurator contrahit procuratorio sui principalis nomine, *Cap. Thol. dec. 152. Castr. in l. si procurator num.4.5. ff. de procur.* vbi tenet actionem vtilem, quæ transit in dominum præferri directæ, quæ remansit penes procuratorem, sic etiam dicit: Procuratorem, qui nomine sui Principalis contraxit per Instrumentum guarentigiæ, non posse ex eo petere executionem in vim suæ directæ, cum actionem non quæsierit ad sui vtilitatem. Subdens, quod licet quis possit soluere alicui, ex contractu cum illo celebrato, *l. si vnus 28. ff. de pactis, l. si seruus 32. ff. de solut.* Diximus *sup.* Non tamen potest cogi soluere, nec iudicium cum eo suscipere, bene *Cancer. var. lib.2. c.14. de procur. nu.204.205.* vbi decisum refert in Senatu Cathaloniæ, debitorem, qui mediante publico Instrumento cōstituit se debitorem procuratori alterius, & desoluendo docere non poterat, nec ab hæredibus principalis creditoris molestiam timebat, conuentum ab hæredibus Procuratoris, non posse cogi.

1058 Cum quis debitori suo mandat, vt Titio, vel Creditori ipsius mandantis soluat, quod mandatum fuit expeditum absq; interuentu Titii, vel Creditoris eius, qui mandauit, & tunc re integra reuocari potest mandatum, *l. si cum Cornelius, ff. de solution. Mantica de tacit. lib.17. tit.8. à num.19.* vbi aliquos casus distinguit, & tradit *Cancer. 2. p. c.6. à nu.121.* vbi dicit posse creditorem reuocare facultatem, quam concessit debitori suo, vt alii, aut adiecto solueret, nisi debitor hanc facultatem soluendi adiecto, vel alteri ex suo contractu acquisitum haberet, *Olea de Cess. Iur. tit.8. q.1. nu.26. Addit. ad Sanfel. dec. 360. vers. secundo, Magon. dec. Flor. 39. Sabell. §. delegatio nu.3.*

1059 Si Seius mandet Caio debitori suo, vt soluat mille, quæ sibi debet, Titio suo creditori, & annualitatem illorum, nam illa mille est capitale demortuum, si Titius ille recipiat annualitatem, sed cum protestatione, quod non vult accipere Caium in debitorem, & liberare suū debitorem Seium, sed annualitatem illam recipit nomine Seij à Caio, si Caius ille restituat Capitale ducatorum mille ipsi Seio, nullam actionem remanet Titio, contra Caium.

1060 Nam, vt inducatur delegatio, necesse est, quod Titius acceptet Caium in debitorem, & Caius consensiat, *Olea de Cess. Iur. tit.8. q.1. nu. 25. Hippol. de Marsil. sing.58.* ex qua acceptatione liberatur Seius mandans, & Caius remanet debitor Titii, sicut erat Seii, *Soccin. sen. in l. si cum, §. fin. num.3. ff. de nouat. Altogra. conf.6. nu.77. Mansius consult.344. nu.33. Ansald. disc.17 nu.15. Surd. dec.23.* vbi *Hodiern. Duran. dec.266 nu.22. p.2. Merlin. contron.31. nu.33. lib.2. Olea de Cess. Iur. nu.4.8. q.2. nu.18.19. Rouit. & Nos conf.73. lib.1. D. Sebet. in de Nouation. c.4. Mantica de tacit. lib.17. tit.8. nu.10. Fab. in C. lib.8. tit. 29. de nouat. & delegat. defin.10. nu.1. in fine. Ducan. dec.266. nu.21. tom.2. Rota dec.392. num.28. tom.5. in nouis. Cavaler. dec.337.338. nu.5. Cartar. dec.126. nu.4. Serafin. dec.1167. Thor. vot.6. num. 53. Surd. de dec.23. nu.5.6. Persius conf.17. nu.2. tom.2. Staiban. resol.96. na.8. Rice. dec.75. num.21. 24. p.1. D. Hodiern. ad Surd. dec.187. n.4. Cancer. var. p.2. tit. de solut. nu.69.70. Add. ad Sanfel. dec. 360. Sabell. §. delegatio nu.2. seqq.* post mille *D. Pegaf. resol. c.3. nu.401. & seqq.* vbi tota materia dele-

delegationis,cum ampliationibus,& limitationibus.

1061 Sic delegatio non potest fieri creditore inuito, *Scayn.dec.91.nu.34.35. D.Marcian.conf.28.num.5.tom.1. Sabell.§.delegatio. num.1. & seqq. Castracan.de societ. cap.54. num.4. Rend. in prompt.Iur.tit.25.num.23.24. Reg.Marin.lib.1.c.100.num.18. Mele ad Gizzarell. dec.72.nu.8.9. Add.ad Sanfel. dec.360.* si ille non acceptauit. Et tunc reuocari potest tale mandatum, *Mantica de tacit.lib.17.tit.8.nu.19.*

1062 Sicut nec inuito debitore, *l.1.C.de nouat. Larath.conf.86.nu.26.Nos ad Rouit. conf.75.nu.18.lib.1.*

1063 Et licet possit dici:debitorem cessum posse soluere cedenti post cessionem, virtute directarum actionum, quæ ossibus illius infixæ sint,& non possint euelli *DD.in l.1.C.de action. & oblig.*& illum liberari, *Fachin.lib.3.contr.94.*

1064 Et quod tamen hoc non procedit in quatuor casibus,scil.si solemniter,& formiter fuerit facta delegatio, vel si cessionarius cœperit soluere, vt in casu proposito,vel cum eo litem contestatus fuerit,vel ei denunciauerit nè solueret, *l.si delegatio,C.de nouat. Gallerat. de renunciat.tom.1.c.4.num.82.& seqq. Grass. except.25.nu.42.& seqq. Larath.conf.82.nu.21. Medic.conf.110.nu.8.9. Anna pater,& filius sing.486.*

1065 Quæ denunciatio debeat fieri ne soluat cedenti, transmisso, & notificato Instrumento cessionis debitori cesso, alioquin non teneatur credere cessionario simpliciter denũcianti cessionem sibi factam, *Gratian.c.256.nu.39 seqq.& c.20.nu.25.Grass.d.except.25.nu.48.& seqq.Gallerat.d.c.4.nu.85.Ascia determin.196 nu.5.seqq.*

1066 Tamen illa incepta solutio procedit, vbi recipiens solutionem; illam reciperet simpliciter, per quam solutionem acceptaret delegationem,& illud nomen cessum,& liberaret cedentem,sed in casu proposito, Titius delegatarius non acceptauit Caium pro debitore, sed voluit Cedentem Seium suum primum debitorem,igitur non sunt applicabiles termini delegationis,cuius maius requisitum est,vt creditor acceptet debitorem cedentis, pro suo debitore,& cedens sit liberatus, ex *DD.sup.citatis Foller.in addit. ad Maranta p.6. vers.Testium productio nu.49. Affl.dec.353.Menoch.lib.3.præs.134.nu.50.seqq.Tusc.lit.D.concl.144.Rota p.12 rec.dec.151.& 215. Surd.dec.23. Eadem Rota p.10.rec.dec.147.Salgad.labyr.p.3.c.2. n.45.seqq. Sanfel.& ad.lit.D.dec.360. Christin. dec.180.vol.4 Scacc.de camb.§.2.gl.5.nu.280.& seqq. Nos ad Rouit. conf.75.nu.26.lib.1.*vbi diximus hoc casu non esse nouationem, sed cessionem nominis, loco facilioris exactionis *R. Latro consult.148.nu.24.27.28.Leotard.de vsuris q.39.nn.51.Merlin.de pign.lib.5.q.3.nu.5.qu.12. nu.9.10.qu.30. à nu.32. Rouit.d.conf.75. nu.6,15. Fontanell.dec.187.Thor.vot.91.n.4.seqq.& alijs.*

1067 Imò delegatio aliquando non liberat debitorem delegantem, quoties delegatio est acceptata periculo delegantis, vt in casu nostro, quo neq; fuit acceptata, *Gratian.cap.64 nu.22.seqq.Genua de script.priuat.in addit q.7.num.38.seqq.fol.50.& lib.5 in sing.fol.284. Rota p.10.rec.dec.47.91.& 260.Marotta discept.31.nu.18.& seqq.R.Galeot.contr.32.num.8.& seqq.lib.1.Amat.dec.50.num.10. Hodiern.ad Surd.dec.266.nu.13.Nos ad Rouit.d.conf.75.n.27.*

1068 Sic etiam quoties cessio non est insolutũ datio,sed pro faciliori exactione, tunc semper potest reuocari talis cessio, quamuis per mandatarium fuisset adhibitum vnum ex requisitis, *d.l.3.C.de nouat. D.Borgia ad Fabr. lib.12.c.6 Merlin.d.contr.31.nn.5.19.38. Gait.de credit.c.2.tit.3.à nu.335.*Et cedens creditor potest exigere à debitore cesso,& ille potest soluere cedente, *Gizz.ad R.Capyc.Latro dec.200.nu.6.Vrceol.de transact.q.31.Merenda lib.9.c.27 nu.2. Spada conf.228.nu.13.16.lib.2. Duran. dec.266. nu.16.17.*post *Olea de Cess.dec.11.nu.4.dec.21.nu.7.dec.54.nu.4. Merlin.dec.25.*vbi *nu.7.*dicit procedere etiam si Cessionarius partem crediti exigisset, præsertim si non nomine proprio,sed nomine Cedentis exigisset, ex quo modo vtendi declaratur qualis fuerit præcedens contractus.

1069 Si mercator scribat litteras in fauorem alicuius,à quo accepit aliquam quantitatem litteras: vulgo *librãze*,eiusdem summæ,soluendæ per alium mercatorem, non est locus reuocationi,quia hic contractus ad vtriusq; vtilitatem fit,& tunc vtriusq;concurrat voluntas, distrahi, aut rescindi non potest, ne dum in substantialibus,sed nec in accidentalibus, maxime post acceptatas litteras à debitore, *Scacc.de commerc.§.2.gl.5.q.18.à nu.447.Amat.resp.47.num.9.Fontanell. dec.124.nu.19.* Quæ conclusio procedit post acceptationem,alias secus, *D.Merlin.controu.31.nu.21.& seqq.lib.2.Olea sup.n.27.*

1070 Si quis ex aliquo titulo cedit Iura sua, & constituit Cessionarium procuratorem in rem propriam:cum Cessione Iurium, & translatione vtilium actionum, vel cum vtiles actiones sine cessione competunt, & eo casu conueniũt omnes nullatenus posse reuocari,quamuis non interueniat vnum de tribus relatis, in *l.3.C.de nouat. Bertazol.clauf.29.gl 2. Gusm.de euict.qu.35.a nu.118.D.Merlin.cent.2.res.31. nu.15.ex l.illam,C.de donat* qui dicit cedentem non posse reuocare cessionem expresse, siue simplici reuocatione, quamuis possit tacitè exigendo à debitore cesso,si non dum interuenit vnum de quibus *d.l.3.* si acceptatio sit facta per cessionarium, nam ante acceptationem potest reuocari, *Olea sup.num.28.Canter.var.par.2.cap.6.num.180.*

1071 Si quis constituat aliquem procuratorem in rem suam, cum exercitio tantum actionum directarum, tunc tale mandatum, etiam creditori factum, reuocari potest, si non interuenit vnum ex requisitis *d.l.3. Gusm.sup. Osasc.dec.62.nu.16.Barbos.clauf.71.num.8.* Sed contra ex *Donell.& Fabro* probat *Schifordeg:l.b.3.tract.*

23.

23.qu.25.Burg.de Paz cons.32.à n.21.;ex Gusm, & Golin.(non prout est distinctio facta)*Salgad. labyr.p.1.c.27.à nu.74.* Et procuratorem in rem propriam reuocari posse, si non interuenerit vnum de quibus *in d.l.3.C.de nouat.* sine aliqua distinctione dicit *Cald.de empt.c.24.nu.30.Olea sup.nu.29.*

1072 Mandans pretium rei venditæ solui creditori suo, liberatur, si creditor recipiat promissionem à mandatario, cuius fidem sequitur, *Salgad.labyr.par.3.cap.2.num.34. & 35.fol.mihi 662.* Idem si mandat campsori, & ille adnotet partitam in libris *nu.36.*

1073 Mandans debitori, vt soluat, cui consentienti soluere promisisti, liberatur, licet mandatarius adhuc remaneat obligatus mandanti, *Salgad.nu.38.39.* Et debitor ille, qui promisit soluere, non potest aliquam exceptionem opponere contra illum, cui se obligauit, quam haberet contra mandantem, *Olea de Cess.tit.6.qu.11.nu.34.& seqq.Sabell.§.Cessio nu.57.in fine.*

1074 In Iure nostro adest contractus Cessionis Iurium, & actionum, quo proprius est mandare actiones, quam illas cedere; *Ianauia 40.vbi Castr.ff.solut.matrim.l.1. C.de action. & obligat.l.fin.C.quando fisc.vel priuat.Angel.cons.259.nu.3. Merlin.contr.31.nu.11.lib.2. Cald.de empt.c.24.nu.4.Acosta de priuil.tradit.pralud.2.num.17. D. Sebettin.ad l.3.C.de nouat.c.3.n.2.*

1075 Quod mandatum habetur per clausulam: *Ponens Cessionarium in locum suum, vicem, gradum, & prarogatiuam*, ex qua clausula non potest cedens contra nomen debitoris cessum agere, quamuis non interueniat aliquod ex tribus requisitis *l.3. C.de nouat. Anna ad patrem sing.486.Ossalt.dec.45.nu.7. Thes.dec.202.nu.7. Rota Auen.dec.99. Barz.dec.56.num.30.dec.70. nu.28.Costa de portion.rat.q.212.nu.1.2. Aretin. de solut.c.5.nu.64.65.Mesa lib.1.c.19.nu.6.Prat. tom.1.discept.8.nu.20.21.Rosa consult.19.nu.11. tom.1.R.Marin.ad Reuert.dec.580.Mota dec.14. n.9.D.Sebettin.d.c.3.n.3.4.* vbi *nu.5.& seqq.* ponit contrariam sententiam tenentes, & illam vt veriorem existimat post *Rot. dec.52. p.1. diuers. Ricc.collect.3196.ampl.1.Merenda contr.lib. 9.c.26.Fab.de coniect.lib.12.c.6.in fine, Vrsill.ad Afflict.dec.336.nu.6.& alios.*

1076 Vnde fuit inuenta alia clausula, vt expresse fiat illi mandatum, & cessionarius constituatur etiam procurator in rem propriam, *l.si quis in rem suam 34. l.procuratore 55. ff.de proc. Paltador.in sexquicent. differ.37.in fin. Trentacinq. var.lib.2.tit.de proc.res.3. Tonnut. res.ciuil.c.32. nu.5.R.Marin.lib.2.c.61.nu.9. ad Reuert. dec.9. nu.2. D.Rosa in pralud.feud.lect.7.nu.12. & cons. s.lt.20. nu.41. Borgia Inuestig. Iur.Ciuil.contra Fabr.tom.2.lib.2.c.4.nu.8.Costa de ration. rat.q. 212. Duard.de censib.§.3.qu.16.nu.12.Gusm.de euict.q.35.nu.131.Olea de Cess.Iur.tit.1.q.2.nu. 36.38.& tit.8.q.3.nu.29.Merlin.d.c.31. num.22. Scace.de commerc.§.2.gl.5.nu.25. Gallerat.de renunciat.lib.1.c.4.nu.14.*

1077 Ideò antiqua fuit quæstio, an aliud sit cedere actionem, quam facere mandatum in rem propriam, vel potius idem, *De qua re Luca ad Olea in l.byr.cess.via 13.*& vnus quisque habuit, & habet in sua opinione sequaces, Alij tenent esse idem, *Spec.tit.de Cess.§.2.Iacob.de Arena de cess.act.rubr.qua differ.sit,* post alios *Gaito de credit.in appendic.p.3.art.1.num.99. Schifordegh. lib.3.tract.23.q.2.& 3.Bocer.claus.6.disp.9.num. 24.Mesa var.lib.1.c.19.à nu.9.Gallerat.de renunciat.lib.1.c.4.nu.49.69. Olea de Cess.tit.1.q.2.nu. 44.45.* licet *num.28.*contrarium tenuerit. Ideò procurator in rem suam dicitur Cessionarius secundum eos, & è conuerso Cessionarius procurator in rem propriam, & quod facta cessione per hominem, non autem per legem, quod est quando vtiles transeunt sine cessione, legis ministerio, Cessionarius censetur etiam constitutus procurator in rem propriam post antiquiores, *Trentacinq.var.lib.2. tit.de proc.res.3. Bertazol.claus.28.* Sic facta cessione nominis, clausulam mandati in rem propriam videri superfluam, *Dec.cons.349.C.nalc.dec.22.n.26.lib. 3.Balb.dec.45.Surd.cons.4.nu.38.Gratian.c.507. à nu.11.Leo dec.63.nu.3. Giurb.ad consuet.Messan.c.1.gl.3.nu.17.Intrigl.dec.8.num.11.Fontall. dec.167.nu.19.Mesa d.c.19.nu.12. Thor.voto 6. n.3.& in comp.p.3.verb.cessio actionis.*

1078 Et sic cessionarius vtiles, & directas actiones habet, vtiles ex persona propria, directas ex persona cedentis, vt eius nomine exerceat eas in iudicio, *l.fin.C.quando fiscus, vel priuat. Alex.cons.137.vol.2. Dec. cons.536. Bertazol. claus.27.gl.9.nu.9.Thor.d.vot.6.nu.5. vot.1.nu. 23.Fab.in C.lib.4.tit.29.de hæred. vel act.vend. def.2.Mesa.d.c.19.nu.13.Carleual.tom.2.tit.3.disp.4.nu.3.Olea de Cess.d.q.2.nu.46.Acosta de priuil.cred.pralud.2.n.9.*

1079 Nam mandare actionem pro cedere accipitur *l.70.ff.de proc. l.13.l.24. §.si vendiderit, ff. de pign.act.cum concord. l.Modestinus 76.ff.de solut.l.actio 49.ff.de negot.gest.*

1080 Imò etiam quandoque ex dispositione legis, quando sine cessione, vel mandato transeunt actiones, & dicitur procurator in rem propriam, *l.penult.C.ad Trebell.* Sic quando adiudicatur nomen debitoris, *l.planè 2.ff. famil. ercisc.Bertazol.claus.29.gl.1.nu.6.* & in aliis casibus adductis per *D.Sebettin.ad d.l.3. C.de nouat.in pralud.n.14.& c.3.n.10.*

1081 Sed quod non sit idem, *Io. glossator. in l. 1. verb.mandatum, C. de action. & obligat.* post antiquiores *Donell. lib.15. comment. c.44. Tiraq.de retract.lignag.§.26.gl.1.nu.15.Marant. in repetit.l.si actor.nu.29.35.ff.de proc. Barbos.in l.post dotem nu.63.ff.solut.matrim. Bal.Nouell.de dote p.12.nu.18.Bertazol. claus.23.gl.9.n.3.* vbi dicit tunc cessionarium, in quem directarum exercitium translatum est non posse eas intentare suo nomine, sed nomine mandantis. Idem *gl.4.nu.2. & claus.29. gl.1.* Vbi plurimas differentias notat inter Cessionarium, & Procuratorem,

torem, velut in rem propriam, ideo cauti Notarii ad euitandas difficultates, vtramque clausulam in instrumentis cessionum apponūt, *Surd. de alim. tit. 9. priuil. 55. nu. 9. Costa de ∫ o t. qu. 112. num. 2.* Vbi quod non poteft cedens vti iuribus cessis, stante mandato, quod differt à cessione iurium, & ideò hodie non admittitur distinctio inter cessionem necessariam, & voluntariam, cum etiam in voluntaria cesset exercitium directarum in cedente, stante mandato in rem propriam, *Parlador. d. differ. 29. nu. 9. differ. 37. in princ. num. 9. & §. 2. Gusm. de euict. c. 35. nu. 101.* vbi quod longe diuersum est mandare actiones, & cedere eas, licet vnum pro alio soleat vsurpari, & id verius esse, & *num. 102. R. Rouit. conf. 75. nu. 7. lib. 1. & dec. 19. num. 4. Fab. in C. lib. 9. tit. 29. de nouat. defin. 1. & lib. 4. tit. 26. mand. defin. 28. & 30. & lib. 12. coniect. c. 6. & seqq. R. Marin. lib. 2. cap. 61. nu. 3. Pr. ef. Merlin d. contr. 31. nu. 6. Carleual. tom. 2. tit. 3. disp. 4. nu. 13. seqq. T usc. lit. C. concl. 213. Gait. de credit. in append. p. 2. ref. 2. num. 53. & p. 3. ref. 1. nu. 34. 36. Acosta de priuil. cred. praelud. 2. a nu. 8. Olea de cess. d. tit. 1. qu. 2. num. 28. 39 Gallerat. de renunciat. lib. 1. c. 4. n. 7.* licet *Gusm. d. qu. 35.* dicat: cessis, vel mandatis actionibus, cessionarium non effici procuratorem in rem propriam, nisi simul expressè procurator in rem propriam constituatur, sed contra ipsum est *Olea d. qu. 2. n. 35. & seqq. D. Scbettin. sup. num. 11.*

1082 Quare ex hac diuersitate, dicimus vigore solius cessionis vtilium, cessionarium exercēdo directas, agere non posse ex *l. fin. C. quando fisc. vel priuat.* Sed si cum cessione sit etiam constitutus procurator in rem propriam, non tantum vtiles actiones cessas habebit ex cessione, verum etiam exercitium directarum ex mandato. Ideò in praxi receptum est eum, qui cessionem cum mandato in rem propriam obtinuit, duobus modis agere posse, nomine proprio vtilibus actionibus sibi cessis experiendo, sed etiam procuratorio nomine mandantis exercendo eius directas actiones, quae in mandatarium, illarum exercitium actione vtili, transferuntur, *Parlador. d. differ. 39. nu. 9. Balb. dec. 45. Cald. de empt. c. 24. nu. 4. Bertazol. cl. 27. gl. 4. Acosta praelud. 2. nu. 12. Carleual. disp. 4. nu. 13.*

1083 Et *Carleual. sup num. 14.* tunc dignosci dicit, procuratorem in rem suam exercere directas, si petat reum condemnari sibi procuratorio cedentis nomine, aut sibi cedenti; nam si in vtilitatem propriam condemnari postulat, vtiles sibi cessas in iudicium deduxisse censebitur, *Bertazol. d. clauf. 19. gl. 4. nu. 3. Gusm. qu. 37. n. 67. & seqq. Gallerat. lib. 1. c. 4. n. 73. Olea tit. 6. qu. 1. n. 17.* vbi *n. 21.* post *Gallerat. nu. 76.* dicit vtramque posse cumulari.

1084 Ideò proponens directas nomine proprio, agit ineptè, nam debet nomine mandantis experiri, vtilibus autem cessis nomine proprio. *Cald. d. c. 24. nu. 24. Pereira dec. 38. num. 2. Acosta d. praelud. 2. nu. 2. Bertazol. d. cl. 27. gl. 4.*

1085 Nam tunc cessionarius non actiones vtiles habens, sed directas cedenti competentes vti ipsius procurator exercet, & ideo iudicium substinetur ex actione residente in persona cedentis, *D. Schettin. sup. nu. 12.* Sed poterit directas duplici modo exercere, vno si petat condemnari, seu sibi ipsi, vti procuratori in rem propriam principalis, altero si petat condemnari reum ipsi principali constituenti, in sui tamen beneficium, *Carleual. d. disp. 4. nu. 15. Fab. in C. lib. 4. tit. 26. mandat. defin. 28. & de hered. vel act. vendit. defin. 2. tit. 29.* decisum refert *R. Marius d. c. 61. in fine lib. 2. D. Schettin. sup. & de Iure offer. p. 2. c. 6. n. 22. 29.*

1086 Verum non cogitur cessionarius constitutus procurator in rem suam, actiones mandatas alieno nomine exercere, si nolit, *Fab. in C. d. defin. 28. n. 1.*

1087 Ex qua diuersitate *D. Schettin. sup. nu. 12. & seqq.* descendit ad diuersas illationes, quarum prima est, quod quamuis cessionarius nō possit contra cedentem, ob euictionem nominis cessi, agere nisi ei denunciauerit litem, siue conueniatur, siue agat, Tamen si cessionarius sit, qui ex propria persona habet vtiles actiones, factus fuerit procurator in rem propriam, ob quod ei mandatum sit exercitium directarum, cedens de euictione tenetur, quamuis lis ei denunciata non fuerit, quia, cum cessionarius fuerit cedentis procurator, cedens ipse in iudicio praesens fuisse videtur *l. 1. §. 1. ff. de pro . l. fin. C. eod. Dec. conf. 102. nn. 2. D. Galeot. contr. 31. n. 1. T hor. in suppl. verb. debitor, Gratian. dec. 13. num. 47. seqq. Amendol. ad Franch. dec. 108. n. 5.*

1088 Verum talis procurator in rem suam si agat, debet facere omnem diligentiam vsque ad sententiam contra debitorem cessum, vt possit agere contra cedentem, *l. dolui 44. ff. man. at. l. 22. §. fin. ff. eod. Stacc. c. omnecre. §. 2. gl. 5. n. 256. seqq. M angil. ce euict. qu. 78. D. Hodier. contr. 27. n. 28. & seqq. T hor. in supp. verb. cessionarius, L. Schettin sup. n. 14.*

1089 Secunda illatio est, quod licet in cessione hypotecae feudalis opus sit regio assensu, *D. Schettin. ad d. l. 3. C. de de nouat. c. 1. nu. 31. & de iure offer. p. 2. c. 1. sect. 6. num. 31. D. Marcian. disp. 86. nu. 13. R. Marin. lib. 2. ref. 61. nu. 10. Donad. de renunciat. tom. 1. c. 14. n. 20.* post alios *Nos ad Rouit. conf. 13. nu. 18. lib. 1.*

Quamuis contra dicant *D. Petra in rit. 244. num. 25. seqq. D. Rosa lect. feud. 8. à num. 98. Pisan. ad Ritus R. C. rubr. 19. n. 47. Prat. disc ept. 26. num. 26. tom. 1. Marescott. lib. 1. c. 40. T hor. a l Salernit. dec. 49. Larath. conf. 4. nu. 46. Carleual. de Iudic. tom. 2. disp. 35. n. 33.*

1090 Tamen cessionarius creditoris posterioris habentis assensum, licet in cessione assensum non habeat, praefertur priori creditori, sine assensu, si exerceat actiones directas sui

prin-

principalis, vti procurator in rem propriam, *Franc. de Amicis in tit. de his, qui feud dar. poss. fol. 75. R. Reneit. dec. 9. R. Marinis d. c. 61. num. 9 Gizz. ad Capyc. Latr. dec. 43. n. 8. 9. D. Rosa consult. 19. 20. Pisan. sup. n. 50. seqq. Nos sup. n. 19,*

1091 Et creditor absque assensu, vti creditor sui debitoris creditoris cum assensu poterit ex persona sui debitoris creditoris cum assensu, poterit ex persona sui debitoris agere super feudo, *Amat. consf. 42. nu. 33. seqq. R. Capyc. Latr. consult. 84. Nos latissimè ad R. Ronit. consf. 13. nu. 17. & seqq. lib. 1.* vbi eo magis attenta *prag. 23. de feudis.*

1092 3. Infertur, quod licet cessionarius non possit agere vigore cessionis factæ sine causa, tamen si agat tamquam procurator, non requiritur titulus, & causa, *D. S bettin. e. 1. n. 4.*

1093 4. Creditor potest agere super bonis debitoris, sui debitoris, iudicio assistentiæ, eo quod in instrumentis apponitur clausula: vt positus sit in locum debitoris, & eius procurator in rem propriam constitutus, *Gait. de credit. in append. nu. 136. & in nouiss. num. 270. seqq. & 503. cum seqq. D. Merlin. contr. 60. n. 24. 25. lib. 2. Thor. in tom. 3. sect. 2. verb. assistentia, & in suppl. eod. verb. n. 41. 42. D. Ronit. decis. 29. num. 4. D. Sanfel. dec. 116. Olea de cess. tit. 4. qu. 4. num. 32.*

1094 Verum si agat directis iuribus, suo debitori, quem repræsentat, competentibus, non potest facere nisi tantum ea, quæ concernunt conseruationem pignoris, sed non quando de eius proprietate ageretur, *Franch. dec. 345. nn. 4. Gatt. in append. c. p. 2. resf. 2. n. 53. p. 3. resf. 1. n. 36. Ronit. & Thor. sup.*

1095 Sed si concipiat acta in personam propriam, vti legalis cessionarius, & non in personam sui debitoris, vti eius legitimus procurator, potest facere omnia acta, sibi melius visa sicut quilibet litigator, & *D. Ronit. & Thor. sup. D. Schettin. sup.* vbi alia ponit ad explicationem huius conclusionis.

1096 5. Cum cessionarius agit vtilibus actionibus sibi cessis, non obstat exceptio excommunicationis cedentis, secus si directis sibi mandatis agat, *D. Schettin. de iure offer. p. 2. cap. 6. num. 35.*

1097 6. Priuilegia, & actiones personales cedentis, regulariter non transeunt in cessionarium, secus si sit constitutus procurator in rem suam, *D. Schettin. d. c. 6. nu. 20. & d. c. 3. ad l. 3. C. de nouat. n. 19.* vbi alia infert.

1098 7. Quando cessionarius exercet vtiles sibi cessas, proprio nomine, non tenetur exhibere cessionis documenta ante litis contestationem, quia non respiciunt personam, sed causam. Secus si exerceat directas, vt procurator in rem propriam, nam tunc tenetur exhibere ante litem contestatam, *Olea de cess. iur. tit. 5. q. 9. n. 10. D. Petra in rit. 191. 294.* post mille *D. Schettin. d. c. 3. num. 20.* vbi alios improbat vbi limitat in iudicio executiuo, in quo in principio debet edi instrumentum cessionis, post *Amat. resf. 78. à num. 9. Olea nu 8. & alios,* vel vbi in libello fuerit facta mentio instrumenti cessionis, *Carlenal. disp. 4. Gusm. de euict. qu. 35. nu. 242. Olea n. 17.*

1099 8. Licet Instantia cepta per cedentem non transeat in cessionarium, sed tantum vtilitas actionis, quæ debet terminari per cedentem, tamen si cessionarius sit constitutus procurator in rem propriam, in eum transit actio, instantia, & cessat litigiosi vitium, *D. Schettin. num. 21.*

1100 9. Cessio pluribus insolidum fieri non potest, sed mandatum in rem propriam directarum actionum potest, *Bertazol. clausf. 28. gl. 1. nu. 1,*

1101 10. Cessionarius eius, qui habet dominium rei nulliter alienatæ, vtilibus cessis, non potest agere reiuendicatione, ob defectum extremi dominij, quod non potuit acquirere absque traditione, *Fab. in C. lib. 2. tit. 22. de reiuend. c. defin. 1. 2.* Sed si agat procurator in rem suam, bene procedit iudicium, *D. Schettin. sup. n. 3.*

1102 11. Cessionario agenti vtilibus actionibus cessis non potest opponi compensatio à debitore cesso cum creditore suo contra cedentem, sed si agat directis bene potest opponi, *Fab. de coniect. lib 12. c. 2. 9. 10. & in C. lib. 4 tit. 21. de compensat. defin. 3. nu. 3. in alleg. it. D. Schettin. sup. nu. 23. & cap. 4.*

1103 1[illegible]. Licet cessionarius non possit exigere à debitore cesso, nisi vsque ad quantitatem cessam, si tamen cum in locum suum cedens substituerit, aut procuratorem suum posuerit, siue expresse, siue tacitè tradendo instrumentum crediti, etiam ex cessum crediti vltra quantitatem cessam petere potest. *Fab. in C. lib. 4. tit. 26. defin. 28.*

1104 Quo ad conclusionem positam, si adsit differentia inter mandare actiones, & cedere, vide *Carleual. de iudic. tom. 2. tit. 2. disp. 4. n. 6. D. Schettin. d. c. 3. nn. 35. & seqq.* vbi latissime de procuratore in rem propriam.

1105 Cessio simplex non importat insolutum dationem, sed simplex mandatum ad exigendum, ideò periculum illius nominis spectat ad cedentem, *Tonnnt. resf. ciuil. 49. num. 3. Mansf. consult. 19. lib. 1. & consult. 626. num. 2. consf. 627. num. 3.* ad eundem *Petronus consult. 666. & 670. nu. 2. lib. 7. D. Rocca disp. 145. nu. 16. seqq. vol. 2. Olea de cess. tit. 7. qu. 3. à nu. 18.* & ibi *Cocin. in addit. ad num. 19. Panzirol. dec. 18. Postius dec. 59. num. 34. & q. Duran. dec. 266. nu. 16. 17. Rom. 2. Rota rec. dec. 47. p. 10. dec. 343. num. 2. p. 15. dec. 335. nu. 12. p. 17.* post *Costr. discept. for. dec. 62. nu. 4. D. Bonden. ad Oter de pascuis cap. 49. nu. 136.*

1106 Datur in Iure nostro: *Adiectus solutioni,* de quo *Nos sup, num. 64.* Addimus *Montan. contr. 43. nu. 13. Thor. p. 1. comp. dec. verb. hæres adiecti, R. Galeot. contr. 61. nu, 1. R. Capyc. Latr. dec. 8.*

dec.8.nu.6. Altograd.contr.6.n.96. Salgad.labyr. p.1.c.27.n.103.seqq.Prat.obs.63. D.Petra in rit. 166.nu.29.

1107 Alias si non adsit notificatio reuocationis mandati, gesta per mandatarium sunt valida, *l.sed & si 11. §.de quo,ff.de instit.act. leg. si mand.asset,ff.mand. Salgad.labyr.credit. p.1. c.35. nu.28.seqq. Sabell.§.societas nu.26.41. Rota part. 10.rec.dec.151.n.4.seqq. Baron.de effect. min. atat.circa contract.eff.26.n.23. Ansald.de commerc. disc.30.nu.8.seqq. Rocc.sup.n.67.68.*

Et reuocatio procuratoris generalis debet publice denunciari, & intimari per proclama, vel poni, & affigi edicta publica, vt hæc reuocatio perueniat ad notitiam omnium *Roccus de mandat.nu.236. P.Molfes.sup. R.Ponte cons.17.n.45.lib.2. Et infrà n.1139.*

1108 Mandatarius ex causa superueniente potest reuocare mandatum, *l. si quis alicui 37. §. qui mandatum, ff.mandati, Mantica lib.7. tit.11. num.46.& tit.21.n.4.5.13, D.Loy de controll. lib.13.tit.vl.Golin.de proc.p.3.c.5.n.120.*

1109 Imò censetur reuocatum, si iusta causa reuocationis superueniat, *Gratian,cop.20. n.6. seqq.*

1110 Beneuerum mandatum administratorium non obstante pacto est inreuocabile, *Card. de Luca de fend.disc.120.nu.3.12.* vbi declarat, *de tutor.disc.20.*

1111 Et licet aliqui dicant posse mandatarium reuocare ad libitum, sine causa, *Mantico d. tit. 21.nu.46. Azor.lib.9.cap.7.Filluc. tract.39. c.2. qu.7.nu.29. Rebell,lib.13.qu.vnic.nu.5.Golm. p. 3.c.5.n.123.124.125. Reginal.lib.25. num.609.* inclinat *Molina disp.552. Layman.sect.5.cap.25. n.6.* Maximè ante attestationem, *Palmo cons. 48.num.21.& seqq.* Nam essentia mandati est consensus mandantis,& mandatarii, *Palma ibid.n.20.& seqq.& n.32.*

1112 Etiam post acceptationem procuratoris, *Cyriac.contr.452.n.14.* Sic de vendendo non est vendere, sed reuocari potest, *ibid.n.15.*

1113 Tamen verior est conclusio non posse, sine causa, reuocari, etiam re integra,& etiam si renunciet tempestiuè mandanti, ea ratione principali, quia mandatarius ante acceptationem potest non acceptare, sed post non relinquere, *l.ex mandato 20. l.21. ff. mandati, §. mandati, instit.eod.l.22.27.l.21.C.eod, Bonacin. disp. 1.qu.2.p.6.nu.11. Azor,lib.9.c.6.q.4.Vuesembec.tit. mandat. vers.quod si mandatoris,* latè *Onat. d.disp.44.nu.117.* vbi respondet contrariis *D.Verde Instit.lib.3.num.1922.& seqq.* vbi plenè probat,contrariis respondendo.

1114 Sed vbi potest renunciare, non potest in damnum mandantis renunciare, sic etiam si fiat intempestiuè. *§.12.instit.de mandat.& l.22. §.vlt.ff.eodem D. Loy de contract.lib.14.tit. vl.*

1115 Mandatum quando est necessarium, & irreuocabile; tunc neque expressè, neque tacitè reuocari potest, *D.Rosa consult.67.n.15.*

1116 Solum mandatum ad contrahendum matrimonium semper potest reuocari, sine vlla causa ex mera voluntate, quamuis non denunciat in tempore mandatario, vel illa renunciatio non proueniat ad notitiam mandatarii, ea ratione, quia ex lège diuina tempore contracti matrimonii vtriusque sponsi debet esse voluntas, quæ cum deficiat ex parte vnius, matrimonium est nullum, *Sanch.lib. 2.disp.11.seqq. Mantica de tacit.lib.7. tit.21. nu. 34.36 per c.non iniustè,§.vlt.de procurat. Couar. in epit.c.4 princ.nu.11. Bonocin.de contract. disp. 1.qu.2.p.6.num.22. Azor.lib.9.c.7. Rebell. lib. 17.qu.vn.num.4. Molin.disp.263. Roto p.15. rec. dec.172. Sabell.§. Matrimonium nu.4. & §.mandatum nu.19. Iouius gl.16.§.9, nu.8.9.* Diximus *sup.n.1089.*

1117 Nec consuetudine induci valeat,vt mandatum non possit reuocari per mandantem, *Boer. dec 207.* qui ampliat etiam in causis spiritualibus, vbi iuramentum strictius ligat, nec reuocans incurrit periurium, si ex aliqua iusta causa id faciat, sequitur *Guttier.de iuram. confirm.p.1.c.1. num.80.81.83.* Et pactum de non reuocando est durabile solum ad beneplacitum constituentis, *Golm.part.3.c.5. num. 119.127.*

1117 Quamuis mediante stipulatione, cum iuramento, quis promittat non reuocare, adhuc posset reuocare, *Guttier.d.c.1.nu.83. Golm. sup.n.123.128.*

1119 Fortius reuocatio permittitur hæredi mandantis, non obstante simplici præcepto facto in testamento, sine iuramento,& absque pœna, & partis præsentia, nam quod licet defuncto, licet, & hæredi, qui eiusdem est potestatis, & iuris, cuius erat defunctus, *Bol.in c.1. §.si quis, verb.de pace iuram. firm.* Ideò reuocatio promissa defuncto, promissa quoque censetur hæredi, *Anna in repetit. constit. Diuæ memoriæ nu.248.* & adest *text.in l.post litem 17. §.non solum,ff.de procurat.*

1120 Et facilius ius reuocandi competit hæredi, siue eius balio, siquidem constat Iuramentum esse personale ex parte Iurantis, & ideò non transit ad hæredes effectus periurii, *c.veritatis de iureiur.Guttier.sup.p.3.c.12.n.7.*

1121 Et licet mandatum sit collatum post mortem sustineatur quousque non sit reuocatum ab hærede, vt diximus suprà Tamen si testator decedens relinquat hæredes pupillos, vel infantes,qui sub potestate tutoris incidunt, mandatum, quamuis expresse post mortem duraturum, ipso iure censetur reuocatum, quasi ex persona mandantis ad hæredem contingat mutatio status, latè *D.Galeota contr.60. n.6.& seqq.lib.1.*

1122 Sed quod non possit reuocari, si adsit promissio de non reuocando,cum iuramento, dicunt *Rota in antiqu. dec.104. Cap. Thol s.dec. 260. Rolin. à Valle cons.6.n.51.vol.1. Barbos.in c.vl.de proc.in 6.*

Sed prima opinio declaratur, & distinguitur,

tur, quod vbi fuit præstitum iuramentum simpliciter, illa opinio procedat, sin autem alteri parti iuramentum, & ad illius commodum esset, nè illudatur, ac illi sit damnosum, & præiudiciale, cum ab illo obligatio oriatur, reuocari non potest, Natta cons.426.n.11.12. vol.1. Boer.dec.207.nu.3. Rolan.sup. Borrell.sup. tit. de proc.nu.374. Gallup.in praxi S.C.p.2. c.8. nu.31.32.& p.3.c.1. n.121. R. Galeotta contr. 60.lib.1. decisum refert Golin. de proc.p.3. c.5. n.121. Mancin.de iuram.p.4.eff.22. Iaffred.Lanfranc.dec.499.cent.3. Ricc.collect.1132.p.4.

1123 Et licet promissor de non reuocando reuocauerit, & reuocatio sit valida, ille erit periurius, si reuocet sine causa, Borrell. sup. num. 375. R. Galeot.sup. R. Marinis lib.2. c.148. nu.4. 5.11. R. Marcian.disp.91.lib.2. Nos sup. nu.15. & ad Rouit.cons.49.n.5.lib.3. Balb.dec.499. Magon.dec.Luc.25. Nouar.sup.pragm.de proc. n.33. in rubr. Barbos.sup. Golin.sup. nu.133.seqq.

1124 Promissio de non reuocando facta apud acta, apud eadem acta debet fieri reuocatio, Paris.cons.69. num.145.lib.3. Borrell.sup n.376.

1125 Mandatum procuratoris censetur reuocatum per lapsum decem annorum, Cassan. ad consuet. Burgun.rubr.11.de censib.§.5.verb.

D. Aguila ad Roxas de incompatibil. part.6. c.3.n.9.

1126 Sed quod mandatum semper durare præsumatur, donec mutata, vel extincta voluntas non appareat, l.si verò, §.si mandauero, ff. mandat. Barra obs.36.num.1.2. Golin.de proc.p.3. c.5 nu.35.& 36. Menoch.præs.36. nu.6. lib.2. Affl. dec.308.num.11. Mantica de tacit.lib.7.tit.22.nu. 4. Salgad.labyr.cred.p.1.c.36.n.35. Thes.dec.104 nu.7. Luca ad Golin.d.p.3.c.5.n.6. Gratian.discep. 22.num.6. vbi id probat etiam in mandato ad delinquendum, Farinac.qu.135.nu.185. Antonell.de temp.legal. lib.1.c.30. nu.23. Vide infrà hic n.1239.

1127 Mandatum reuocatur, si procurator succedat ei, contra quem agebat, Golin.de proc. p. 2.c.5.n.91. Nos de null. Iud.rubr.11.q.35.n.132.

1128 Reuocatio mandati facti ad offerendum, & emendum in licitationibus, non iuuat post acceptatam oblationem per Creditores, & Iudicem, ea ratione, quia dicitur perfectus contractus, sub conditione tamen, si in actu accensionis candelæ remanserit vltimus licitator, & plus offerens, D. Marcian.disp.91. n.32. lib.2.

1129 Mandatum non præsumitur reuocatum, nisi probetur, Mantica de tacit.lib.7.tit.22.n.1. Gratian.disc.22.nu.6.seqq. Menoch.lib.2.præs.36 vbi octo coniecturas adducit præsumptæ reuocationis, Mascard.concl.1015. Golin. de proc. p.3.c.5.n.31. Fontanell.dec.552.n.3.4.

1130 Sed præsumitur multis modis, primò si in negotio mandans se inserat, & aliquos actus faciat præsente mandatario in lite. Mantica d. tit.22.nu.3.4. Verd.sup.nu.2930. Golin.sup.n.33. 37. & n.39. secus si comparet cum ipso procuratore.

1131 Si mandatarius fiat religiosus, Golin. de proc.p.3.c.4.n.6.

1132 3. Si mandatum sit ad certum diem, aut tempus, nam finito illo die, & tempore mandatum cessat, Mantica nu.29.30. Onat. nu.123. vbi dicit, nec sufficere si dicat hoc casu mandatarius nesciuisse esse finitum tempus, nam debet scire, Canaler.dec.488. Golin.sup.num.86. & in addit. num.16. Iouius gl 16. § 12. nu.52. Noguerol.alleg.10.num.139. P. Molfes.in summa tract.12.c.12.nu.42. Mantica de tacit. lib.7. tit. 22.num.29.& seqq. Mascard.concl.1014.num.17. seqq. Diximus sup.

1133 Vel sit factum ad exigendum aliquod creditum, nam si illud creditum sit cessum alteri, expirat mandatum, Rota p.1.rec. dec.443. num.3.4.

1134 4. Si mandans recipiat retrò instrumenta data Mandatario, Mantica sup.nu.34.35. Onat. nu.124. D. Verd.sup.n.2928. Golin.sup. nu.41. D. Albrit. de inconstant.qu.12.nu.22. Zacchia de salar.q.5.n.17.

1135 Quòd reuocatio mandati debeat notificari procuratori, alias per eum gesta valent, quamuis ipse procurator sciat aliunde reuocationem, excepto matrimonio, Sabell.§.matrimonium p.4.§.mandatum nu.19. Infrà Nos n.1174. Luca ad Golin.p.3.c.5.nu.17. vbi etiam de præsentatione ad beneficium, D. Marcian.disp.91. nu.21.seqq.lib.2. Nos de null. Iud. rubr.11. q.35. Costa de scient.& ignor.cent.2. dist.24. num.2.8. Mysinger.cent.5.obs.44. Rocc.de manda. num.07. fol.383. Olea de Cess.Iur. tit.5.q.9.n.24.fol.323. Marcian.disp.91. Salgad.labyr.p.1.c.36.nu.34.& seqq. Zacchia de salar.qu.51.num.12. Rota p.15. rec.dec.172. D. Albrit.de Inconstant.qu.12.num. 87.seqq.& nu.107. Solorz.de Iure Indiar.lib.2. c.4.num.62.in Polit.lib 3.c.5. Pac. Iordan.lucubr. vol.3.lib.14.tit.2.num.272.& seqq. Baron.de eff. min.stat.eff.26. Onat.sup. de contract.7. disp.44. nu.119. Rota p.15.rec.dec.172. Ricc.collect.1220. Tusc.lit.P.conclus.861.862. Clem.vnic. de renunciat.v.ex parte de rescript.l.si mādassem, ff.mandati, l.1.§.fin.de contrah.empt. Barbos.in c.fin.de proc. in 6.nu.8. Barra pract.obs.36.nu.3.seqq. Delbene de parlament. dubit.36. nu.20. vbi cui, Pacion. de locato c.36.nu.18. Gratian.d.cap.505. nu.38.seqq. Ricc.coll.1220 Franch.dec.490. Tusc.lit.P. concl.861.862. Cartar.dec.30.nu.12. Thes.dec.105. Borrell.in summa tit.de proc. num.379. Laurent. dec.Auen.13.nu.3. Golin.de proc.p.3.c.5.num.96. seqq.& ibi Luca nu.9.seqq. post Mantica, Ognat. Hermosill.nu.24.fol.679. Salgad.labyr.p.4.c.12. num.22.

1136 Maxime quando Interest procuratori, quod gesta post reuocationem, teneāt, nè alias ipse teneatur, alias poterit agi contra mandantem ad pretium, & interesse, Honod.cons.59.col. 1.vers.sed fallit, & col.2.vers.2.casu, & col.3. vers.tertio casu, D. Marcian.d.disp.91.n.24.

1137 Et valent gesta ante reuocationem, etiam

ad fauorem reuocantis, *Abb.in c.ex parte.de re-ſcript.nu.7.Monter.dec.43.* licet in eo caſu contrarium deciſum referat, & contra dicat *Borrell.ſup.tit.de proc.n.380.Marcian.ſup.n.25.*

1138 Ideo cautela eſt, vt reuocatio notificetur procuratori,& parti, *Berrazol.de clauſ.cl.5. gl.7. nu.3.Seſſe dec.81. D.Vela ſuper c.fin. de proc.p.4. nu.2.& ſeqq. D.Marcian.ſup.nu.26.* Si ſit ſpecia-
1139 le ad contrahendum cum aliquo. Sed ſi ſit generale, tunc reuocatio debet fieri publicè, & per edicta, & affixiones in omnibus Curijs, & partibus Ciuitatis, *Amendol. ad Franch.dec. 490.nu.3. Luca ad Gratian. c.127.nu.2. & ſeqq.* alias actus valet, *Salgad.labyr.p.1.c.27. nu.113. Gratian.c.18.nu.37.ſeqq. D.Anſald.de commerc. diſc.30.nu.8.9.* quid quid dicant *Borrell.tit.66. nu.381.Coſta de retrotract.c.9.caſ.13.n.4.5.*

1140 Sed quando mandatum eſt factum per metum, poteſt reuocari, non facta denunciatione procuratori, *c.accedentes de procur. Ruin.conſ. 121.num.11.vol.4.* Nam eſt nullum ipſo Iure, *Amat.reſol.82.num.19. P.Merol. de voluntar.& inuoluntar.diſp.1.c.3.dub.111. nu.264.265. tom. 1.Golin.de proc.p.3.c.5.nu.116. Nos qu.14.num. 593.& ſeqq.*

1141 Reuocatio mandati dati ad reſignandum poteſt fieri re integra, *Clem.vnica de reſignat. Paris de reſignat.lib.9.q.25.* Res integra dicitur ante extenſum conſenſum formalem in Cancellaria, *Lotter.de benefic.lib.3. q.10.nu.59.Celſ. dec.192.Rota p.11.rec.dec.321.nu.19.ſeqq.* Et reſignatio poteſt fieri expreſsè, & tacitè per reſignationem, vel permutationẽ coram ordinario, *Card.de Luca de benefic.diſc.38.* Abſq; notificatione, *Clement. vnic.de renunc. Lotter. de benefic. lib 3.q.16.nu.18.Tonnut.qq.benefic.q.26.num.1. Rota dec.120.p.6.rec.num.1.* Et *nu.2.* idem dicit in permutatione, *Luca ad Golin.de proc.p.3.c.5. num.17.*

1142 Sufficit ſi fiat notificatio ipſi procuratori, aut reſignatario, vel officialibus Datariæ, *Pariſ.ſup.q.22.ex nu.44.Tonnut.qq.beneficial.26 nu.25.Dunozet.dec.881. Luca ſup.Card.de Luca de benefic.diſc.38.nu.7.diſc.42.nu.10.*

1143 Verum *Tonnut.ibid.nu.27.* aduertit, quod ſi notitia dicti principalis fuiſſet de tempore, quo non potuerit commodè certiorari procurator, vt à mandati vſu abſtineret, vnde propterea procurator feciſſet expenſas expeditionis, vt tunc mandans teneatur ergà mandatarium, vel eum, cuius gratia datum eſt mandatum, ad quanti Intereſt, *Tonnut.nu.30. & ſeqq. Card.de Luca de benefic.ſup.nu.8.*

1144 Per nuntium, vel Epiſtolam celebratum, ſi poſt mittentis pœnitentiam, etiam nuncio, vel Epiſtola recipienti non intimata fiat, ſtatim nullus eſt, nec aliqua ex eo obligatio oritur, *Gonzal.ad reg.8. Cancell.gl.26.nu.16.17.& gl.63.nu.42.& ſeqq.Tuſc.lit. P.concluſ.861.num. 32.33.D.Vela ſup.in c.fin.de proc.in 6.p.4.n.4.5. Ant.Gomez tom.2.var.c.4.Sanch.de matrim.lib. 2.diſp.11.nu.7.Medran.de conſenſu Connub.c.12. num.7. Guttier.de Iuram. confirm.1.par.cap.43. num.6.7.*

1145 Beneuerum actus cum procuratore reuocato geſtus, etiam ante intimatam ipſi, & alteri parti reuocationem, nullus eſt, ſi actus valor à mera conſtituentis voluntate pendeat. Et à mera voluntate domini pendere dicitur, cum principaliter tendit ad dominium, aliudue ius in aliquem transferendum, ſecus ſi ad producendam obligationem principaliter, *Vela ſup.nu.6.7.Couar.var.lib.3.c.15.n.3.4.P.Molina diſp.298.nu.10.*

1146 Mandatum accipiens de nummis credẽdis, vel donationis cauſa credendis, ſi eos poſt mortem mandantis, etiam à ſe ignoratam, ex ea cauſa tradat, accipientis non facit, & multo magis ſi poſt expreſſam reuocationem, *Gomez.d. c.4.nu.3.Capra reg.59.nu.2.Gratian.diſcept.18.d. n.37.Vela ſup.n.9.& ſeqq.*

1147 Mandatum habens ad alicuius negotiationis vſum, in emendo, & vendendo conſiſtentis, dominum facit eum, cum quo contrahit, & cui rem tradit, etiam poſt domini reuocationem, vel mortem ab illo ignoratam. *Vela ſup.nu.13.& ſeqq.*

1148 Mandatum de ſeruo manumittendo accipiens, & poſt mandati reuocationem, etiam à ſe ignoratam manumittens, nihil agit *Vela ſup. num.18.*

1149 Secus ſi manumittat poſt mandantis mortem à ſe ignoratam, *Vela ſup.nu.19.*

1150 In procuratore ad lites denunciatio reuocationis debet fieri procuratori, parti, & etiam Iudici, *Roman.ſingul.316. D.Præſes Vincentius de Franch.* vbi etiam Addentes *deciſ.490. num.2. Coſta de retrotract. caſ.28. cap.8. num.8. & ſeqq. Mozz. de mandat. colun.7. num.17. P. Azor Inſtit.moral.p.3.lib.9.c.7.lit.B. & C.tom. 4.Scacc.de camb.§.2.gl.5.nu.407.Golin.de proc. p.3.c.5.nu.95.ſeqq.D.Albrit.q.12.nu.87. Capra conſ.59.num.3.Molin.de rit.nupt.lib.1.comparat. 25.nu.10.* quidquid ſcribat, *Arias de Meſa lib.3. c.43.num.3.* vbi quod hæc denunciatio non oportet ſimul fieri Iudici, & Aduerſario, ſed quod ſufficiat intimari, Iudici, vel aduerſario. Quæ procedunt, quamuis Iudex,& pars aliunde ſciret, ea ratione, quia quando reuocatio fit ad finem prohibendi, & interdicendi, ſola ſcientia quomodocumq; habita non ſufficit, *l.denunciaſſe,ff.ad l.Iul.de adult. Seſſ.dec.81.Gratian.dec.200.nu.8.* vbi *DD.Luca, & Scoppa,Golin.ſup.nu.98.*

1151 Eo magis debet notificari, ſi reuocatio tacitè fiat, puta quia ſit decoctus, *D.Albrit.nu.90. Luca ad Golin.de proc.p.3.c.5.nu.99. Molin.de pact.nupt.comp.25.lib.1. num.58. Nos in Tractatu de Nullit.Iudic.rubr.11. q.35.num.85.* Quid quid dicat *Noguerol.alleg.76.nu.102.* qui poteſt intelligi ſi decoctio,& ſtatus mutatio ſit notoria, & ſic tacita reuocatio, *Golin.n.106. Guazin.de confiſcat.concl.34. Merlin. de pign.lib.4. qu.136. nu.9.Luca ſup.nu.10.*

Si

1156 Si non fiat denunciatio valet Iudicium factum cum procuratore, etiam in fauorem reuocantis, *Golin. de proc. p. 3. c. 5. num. 95. Franch. dec. 490. nu. 2.* Costa *de retrotract. cas. 28. & c. 28. nu. 8. Mozz. de mandat. col. 7. num. 17. D. Albrit. num. 91.*

1157 Fallit quando, procurator ad lites esset reuocatus penes acta *Castr. in l. 1. vers. benè tamen, C. de satisd. Franch. dec. 490. Marta in ff. nouiss. tom. 1. de proc. cap. 157. Golin. de proc. p. 3. c. 5. nu. 101. & seqq. Put. dec. 109. lib. 2. Alb. it. num. 92. Addentes ad Burat. dec. 723. n. 18.*

1158 In procuratore ad negotia sufficit fieri intimationem ipsi procuratori, *Clem. unic. de renunc. e. ex parte de cons. de rescript. l. si mandatū, ff. de mandat. l. 1. §. fin. ff. de contrah. empt. l. 1. ff. quod Iussu, Sanch. de matrim. lib. 2. disp. 11. nu. 6. D. Albrit. nu. 93.*

1159 Quod est in procuratore generali, secus in illo ad certum negotium, nam tunc debet certiorari ille, cuius interesse agitur *d. l. si mandatum. ff. mandat. l. si fideiussor. §. fin. ff. cod. Seff. dec. 81. nu. 13. 14. 15. Bich. dec. 452. num. 41. Albrit. nu. 93. vers. quod.*

1160 Ideo soluens procuratori reuocato non facta reuocationis intimatione, debitori rectè soluit, nam debet notificari debitor, *Franch. dec. 119. nu. 18. Salgad. labyr. p. 4. c. 12. num. 12. & p. 1. c. 36. nu. 34. Gratian. disc. 505 num. 38. 39. Golin. de proc. p. 3. c. 5. nu. 106. & num. 97. Rota dec. 681. nu. 2. p. 1. rec. Add. ad Burat. dec. 723. nu. 13. Albrit. n. 94. Barra pract. obs. 36. n. 12. 12. & seqq.*

1161 Nam regulariter gesta per procuratorem reuocatum, reuocatione non intimata, valent, *Ricc. collect. 1220. Cap. ad cons. 59. Molin. sup. nu. 10. Put. dec. 260. in fin. lib. 2. in correct. Add. ad Burat. d. dec. 723. nu. 12. Albrit. nu. 95. Cyriac. contr. 108. Salgad. p. 1. Labyr. c. 36. à n. 36.*

1162 Ideo male dixit *Arias de Mesa d. c. 43. nu. 53. 54.* non esse certiorandum Procuratorem ad negotia, & contractus, nam contra eum est communis opinio, *Molin. de ritu nupt. lib. 1. comparat. 25. à nu. 1. Rebell. de obligat. Iust. p. 2. lib. 2. qu. 5. nu. 1. Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 11. num. 6 Guttier. eod. tract. c. 43. num. 6. Gratian. disc. 18. à num. 37. Albrit. nu. 96. Barbos. in coll. c. vl. de proc. in 6. nu. 8.* Et dicta per *Mesa* procedunt solùm in matrimonio, *Albrit. sup.*

1163 Reuocatio mandati facta in Curia Notarij, vbi est factum mandatum, valet, *Luca ad Franch. dec. 400. n. 3.*

1164 Soluens Procuratori, quamuis sciat de proximo esse reuocandum mandatum, rectè soluit, sic etiam soluens illi, qui communi opinione habebatur pro procuratore, *Maur. de solut. c. 5. num. 14. seqq. Gratian. cap. 505. Sabell. §. mandatum nu. 13. seqq. Barra pract. obs. 36. nu. 12. seqq. Golin. de proc. p. 3. c. 5. n. 106.*

1165 Soluens procuratori rectè soluit, quamuis postea ille efficiatur decoctus, *Merlin. dec. 463. num. 40. & seqq. Farinac. par. 1. dec. 253. nu. 4. & seqq.*

1166 Sic procurator ad resignandum, reuocatur sine intimatione, *Paris. de resignat. lib. 9. qu. 25. nu. 12. 27. Cald. de empt. cap. 15. nu. 37. Borrel. in summa dec. p. 1. tit. 66. nu. 494. Verall. dec. 110. nu. 1. p. 2. Albrit. n. 97.* Diximus *sup. n. 1141.*

1167 Quando in hoc casu sufficiat sola notificatio facta parti principali, & non procuratori, distinctio est, de qua *Dunozet. inn dec. 88. nu. 10.* Vt in renunciationibus, quæ fiunt ad fauorem certæ personæ sufficit ipsius partis principalis notitia, in alijs verò, quæ fiunt simpliciter debet notificari procuratori, vel Summo Pontifici, mediante illius dimissione in Dataria, & hoc procedit etiam tam in mandatum dato ad resignandum, ex causa permutationis, quā ad fauorem, *Idem Dunozet inn. dec. 33. n. 6.*

1168 Imò neq; ipsum constituentem posse resignare antè intimationem reuocationis mandati factam procuratori, *Sylua de benefic. 3. p. q. 16. nu. 4. Cald. de empt. cap. 15. nu. 37. Albrit. d. q. 12. nu. 99.*

1169 Quos tamen ipse Iure reijcit, quia antequam procurator resignauerit, resignans titulū habet, ergo potest resignare, *D. Albrit. n. 100.*

1170 Vicario reuocato eius gesta tenent, si reuocatio illi intimata non sit, *Roman. sing. 57. Bozz. dec. 347. nu. 12. 13. Sbroz. de offic. Vicar. lib. 3. q. 36. nu. 6. Cald. sup. nu. 39. Add. ad Burat. dec. 723. n. 16.*

1171 Et de gestis per Legatum reuocatum ante intimationem, *Sbrozz. sup. nu. 7. Calderin. cons. 4. de offic. legat. Albrit. sup. nu. 102.*

1172 Si vero procurator ad resignandum habuit notitiam reuocationis expresse, vel tacite, tunc intimatio non est necessaria, *Couar. pract. c. 9. n. 8. Add. ad Burat. d. dec. 723. nu. 15.* vbi idem de Vicario, & *nu. 16. Albrit. n. 103. seq.*

1173 Non est necessaria notificatio reuocationis procuratoris, quando agitur de solo præiudicio constituentis, nam tunc valet reuocatio procuratori non intimata, & gesta per eum sunt nulla, *Rot. dec. 11. de proc. in antiq. Put. dec. 102. nu. 4. lib. 2. Add. ad Burat. d. dec. 723. nu. 17. Monter. dec. 43. à num. 24. Paris de resignat. lib. 9. q. 25. num. 12. Laurent. dec. 13. num. 3. Gratian.* vbi *Luca c. 18. à num. 38. & cap. 191. ad fin. Gonzal. ad reg. 8. Cancell gl. 63. num. 31. Albrit. num. 106.* Item quando procuratio est facta per metum, nam tunc non est necessaria Intimatio facta procuratori *c. accedentes de procur. Ruin. cons. 121. num. 11. vol. 4. Amat. resol. 82. nu. 19. tom. 2. P. Merolla de volunt. & Inuolunt. in ordine ad metum disp. 1. c. 3. dub. 11. nu. 264. & 265. tom. 1 Golin. de proc. p. 3. c. 5. n. 116.*

1174 Non est necessaria intimatio reuocationis procuratoris constituti ad contrahendum matrimonium, quia si reuocetur, & post reuocationem contrahatur matrimonium, matrimonium non tenet, quamuis procurator ignoret reuocationem, *Sanch. de matrim. lib. 2. disp. 11 nu. 6. Add. ad Burat. d. dec. 723. nu. 19. Molin. de pactis nuptial. lib. 1. c. 25. nu. 14. Pont. de matrim lib.*

lib.2.c.15.n.9.Sabell. §.matrimonium n.4.§.mandatum n.19.Diximus sup.n.1135.

1175 Et Pont.nu.10.ampliat, vt nec valeat matrimonium à procuratore reuocato contractum, quamuis dominus illud ratum habeat, nisi adsit nouus consensus illius, cum qua contractum est, Albrit.nu.107.Dicemus 2025. Sanch.de matrim.lib.2.disp.11.nu.6. Add.ad Burat.d.dec.723.nu.19. Molin.de rit.nupt.lib.1.comp.15.num.9.

1176 Quod diximus de matrimonio carnali dicimus de matrimonio spirituali, vnde si constitutus est procurator ad acceptandum aliquod beneficium, vel dignitatem, ex qua contrahatur matrimonium cum Ecclesia, reuocato mandato nihil agitur, etiam si non perueniat ad notitiam procuratoris, Serafin.dec.942.num.17. Albrit.n.110.

1177 Idem dicendum in procuratore constituto ad officium Patrini, in procuratore constituto ad vouendum, Albrit.post Leon.num.113. & seqq.

1178 Non est necessaria Intimatio reuocationis mandati ad præsentandum, Crauet.cons.76.nu.3.Lambert.de Iure patron.lib.2.p.1.qu.4. art.14.Ludouis.dec.452 num.6. Add.ad Burat.d.dec.723.n.20.Diximus sup.n.1141.& seqq.

1179 Facta intimatione procuratori suæ reuocationis, non potest amplius officium procuratoris exercere, Mantica de tacit.lib.7.tit.21.n.40.Ità vt quod gestum est, à Domino ratum haberi non possit, Mantica n.40.

1180 Posset approbare gesta per procuratorem reuocatum, quando gesta essent contra ipsum, Mantica nu.41.Vel quando esset factum à procuratore non principaliter, sed in consequentiam, quamuis tractaretur de eius commodo, Mantica nu.42.

1181 Posset ratum habere, si id, quod fecit procurator reuocatus, fuisset factum à quouis alio, Mantica nu.43.44.

1182 Idem est si quod gestum est à procuratore reuocato, potuit fieri à quocumq, alia persona, Mantica n.45.Albrit.n.127.

1183 Dominus non potest reuocare mandatum, nisi illi soluat omnes expensas, quas fecit, Albrit.sup.nu.129.Card.de Luca de tutor.disc.16 nu.11.Nos de nullit.Iudic.rubr.11.q.35.Luca ad Golin.de proc.p.3.c.5.n.2.

1184 Potest reuocari procurator, si ille petat salarium, vel petat maiorem summam pro expensis sibi non debitis, Rota dec.172.nu.1.p.2.rec.& dec.198.d.p.2.nu.1.

1185 Beneuerum procuratori reuocato debetur salarium, Golin.de procurat. p.4. c.5.num.47. Albrit.sup.n.130.

1086 Secus si sua culpa reuocetur, Golin.nu.48. Gratian.cap.618. num.11.Rota d.dec.172. Albrit.sup.n.31.

1187 Mandatum potest reuocari re integra, Pignat.ll.consult.lib.10.consult.65.nu.11. vt diximus sup.nu.1038.Res dicitur integra, ad hunc effectum, quousq; mandatum non fuit à mandatario acceptatum, Ansald.disc.1.nu.25.& disc.2.n.5.7.31.D.Maccian.disp.91.nu.16.

1188 Et reuocari potest re integra, etiam si illius, cuius fauore fuit exaratum, intersit, illud non reuocari, Ansald.disc.1.nu.27.

1189 Secus si intersit mandatarij illud non reuocari, Ansald.ibid.vers. & nihilominus ex Gabriel.cons.155.nu.38.lib.1. Pignatel.Merlin.c.11.n.23.lib.2.Palma consult.48.n.24.25.

1190 Interesse quo ad reuocationem mandati est in periculo nominis cessi, D.Ansald.supra num.28.

1191 Nec quando mandatarius vigore mandati fecit præparamenta intrinseca, vel extrinseca, Ansald.disc.79.nu.21. Exempla sunt relata per Mysing.in §.rectè quoque nu.2.5. Instit. de mandat. & ibi Pichard.num.3. Mantica de tacit.lib.7.tit.21. num.4.& seqq. Costa de re integr.prælud.1.nu.1. Gait.de credit.c.2.tit.7.nu.2426.& seqq.

1192 Vel in cepit exequi, Rota Gen.dec.8.n.10.

1193 Vt reuocatio mandati afficiat tertium, debet fieri, si mandatum est generale, & indefinitum, scil. ad sumendum pecuniam à quocumque, & hoc casu necesse est, vt mandans sibi faciat restitui mandatū, vel per publica edicta, & affixiones notificet reuocationem, alias contractus substinetur, Ansald. disc.30.num.8. Rote.de mandat.nu.235.& 236.vol.1.Amendol.ad Franch.dec.490.n.3.Luca ad Gratian.discept.127.n.2 seqq.

1194 De soluendo factum mandatum non potest reuocari, postquam mandatarius illud acceptauit, & vlterius soluere promisit ei, in cuius gratiam mandatum fuit exaratum, An-
1195 sald.disc 2. nu.14.15.20. Nec mandatum factum super eo, ad quod quis tenetur de necessitate, maximè si per eum ceptum est agi, Golin.p.3.c.5.n.137.138.Infrà Nos nu.1288.

1196 Nam stante acceptatione, & promissione mandatarij dicitur Inducta delegatio, Ansald.ibid.num.15.Mantica de tacit.lib.17.tit.8.nu.20.& seqq.Cyriac.contr.214.nu.40. Altograd. cons.6.nu.76.lib.1.Cancer.var.p.1.c.22.nu.25.Marilian.dec.54. Manent.dec.72.nu.31. Rota coram Rembolt.dec.56.nu.6.

Contra, quoties mandans non sit debitor illius, in cuius gratiam mandatum exarauit, nam tunc non obstante acceptatione, & promissione mandatarij, potest illud reuocare, Ansald.disc.1.n.26.disc.2.n.9.& 16.

1197 Mandatum de soluendo non potest reuocari post solutionem factam à mandatario, Ansald.disc.79.n.20.

1198 Mandati actio tunc competit, cum interesse cœperit eius, qui mandauit, & interesse mandanti, non incipit, nisi acceptato mandato per eum, cui dirigitur, Rota Gen. dec.23.num.19.

1199 Post contractum gestum potest reuocari, Hermosill.l.48.gl.5.n.5.tit.5.p.5.

Man-

1200 Mandatum si sit factum alicui, vt fundum emat, & postea scribat ne emat, & is antequam sciat mandantem vetuisse, mandati habet actionem, *Cyriac.contr.418.nu.40.*

1201 Quomodo probetur reuocatio? *Capon. disc ept.159.la 4.tom.3.*

1202 Probatur etiam per vnicum testem, cum iuramento, *Corset.sin.2.lit.M. verb.manda um, c.ex Insinuatione 4. de procurat. Rocens de mandat.nota 72.nu.155.Tepat. var. tit.de proc. fol. 108 Cavall.qu.400.nu.7. Corset. sing.114. Roman.sing.254.Golin.de proc.p.3.c.5.num.115.D. Borgiu contra Fabr.lib.3.disquisit.c.17.n.7. Luca ad Golin.p.5.c.5.n.86.*

1203 Mandatum ad lites à tutore factum, est extinctum, si antequam lis moueretur, tutela, per superuenientem maiorem ętatē mandantis finita est, *R.Reuert.dec.124.*vbi *R.Marin.Mantica de tacit.lib.7.tit.12.n.74. Azor.instit.moral. lib.1.c.6. Alderis.de symbol.contract. tit.3. cap.6. nu.56. Franch.dec.466.D.Galeot.contr.28.n.36.* Idē *Marin.li.1.c.261.Gallup.prax.p.2.c.8.n.36.*

1204 Mandatum reuocatur pēr renunciationem mandatarii, siue integra fiat talis renunciatio, quia in facultate sua fuit non accipere mandatum, sed dum accepit tenetur implere, *P.Molfes.in summa tract.12.c.12. nu.40. Loy de contract.lib.13.tit.vl.nu.3.*

1205 Finit expleto negotio, *P. Molfes. sup.nu. 41.Mantica tit.22.n.19.seqq. Pignatell. consult. lib.10. resol.65.nu.9.D. Ansald.d.f.61.*

1206 Habens procuratores ad negotia, & iudicia simul, & postea constituens alios ad iudicia cum reuocatione quorumcumque, non intelligitur reuocasse, nisi ad iudicia constitutos, *Rota dec. 18.alias 256.de procurat. in nouiss. Nos infrà n.1219.*

1207 5. Per secundum mandatum censetur reuocatum primum, *l.si quis,§.Iulianus, ff. de procur.Mantica d.tit.22.nu.36.* quamuis idem primo, & secundo loco sit constitutus procuratore, *num.37. Tusc.lit.M.conclus.64.& lit.P. conclus.860. Doctissimus Domin. Sabell.§. procurator.nu.14.Nos.de nullit.Iudic.rubr.8.qu.15. nu.45.rubr.11.qu.35.nu.136,& seqq.* vbi casus *D.Verde sup.nu.2929.Rota p.9.rec.dec.268. nu. 6.seqq. dec.367.nu.16.seqq. D.Marcian. in opere legal.Tract.de fiscal.exercit.c.1.Ludon f.& Beltram.dec.548.Golin.de proc.p.3.c.5.num.65.Baron.de effect.min.ætat.circu contract eff.26.nu.27. Ionius gl.22.§.28.num.51. D.Albrit. de Inconstant.qu.12.n.25.Mascard.conclus.1014. Tepat. var.tit.de proc.fol.108. Borrell. in summa decis. tit.de proc.nu.360. 361. Nos ad Ronit. consf.49. n.13.lib.3. Gratian.cap.909.n.14.*

1208 Etiam si secundus non acceptauit mandatum, Vel sit nullum, *Ionius sup.vers.etiamsi, Bocr.dec.347.num.4. Bellamer.dec.529.Borrell. sup.nu.367.Menoch.de præs.præs.36.nu.12.lib.2. Molin.de viru nupt.lib.3.qu.6. nu.22. Nos sup.n. 13.15.16.Mantica de tacit.lib.7.tit.22. num.37. Barbos.in c.6.nu.6. de proc.in 6.Mascard.conclus. 1013.nu.23. Rota Rom.dec.14.de proc.in antiq.*

1209 Etiam si nihil de eo dicatur, *l.si quis cum procuratorio, §.Iulianus, ff. de proc. cap. non instè de proc. R. Marinus lib.2. c.174. Costa de lib.2.c.174.Costa de retrotract.cap.8.cas.28.num. 11.12.Cremen.sing.113.Baron.de effect. min. ætat. eff.26.n.27.*

1210 Etiam si primus procurator certior factus non sit? *Mantica nu.40.Nos ad Ronit.consf.39.n. 12.lib.3.*

Nisi adsit clausula: *Citrà reuocationem, Ionius sup.vers.Nisi.Golin.p.3.c.5.n.68.*

1211 Et quamuis *Gratian.disc.92.nu.32.* dicat mandatum semel acceptare recusans, non posse amplius illud suscipere. Tamen secus est, nam potest pœnitere quandiù constituens in eadem voluntate perseuerauerit, *Barbos. in cap.7.de proc.in 6.n.1.*

1212 Et non solum procurator principalis, sed etiam substitutus censetur reuocatus, *Rota dec. 4.de procurat.in nou.Mantica n.41.42.*

1213 Secundum mandatum in eadem persona, quando importet confirmationem, vel reuocationem primi, *D.Albrit.d.q.12.n.37. Bocr.dec. 347 n.3. Mantica de tacit. lib.7.tit.22.n.22.37.*

1214 Censetur reuocatum primum per secundum, quamuis secundum contineat minorem potestatem, nam hoc valeret, *Boer. decis.311. nu.2.Gratian.cap.95.no.7.8. Serafin.decis.1033. nu.5.6. Nos sup.nn.17.& infrà n.1217.* Vel esset inutile secundum, *Moliu.de rit. nupt. lib.3. q.6.nu.29.Golin.p.3.c.5.nu.69.seqq.*

1215 Beneuerum mandatum generale non censetur reuocatum per speciale, quod datur ad vnam causam, vel ad aliquid particulariter peragendum, *Rota p.9.rec.dec.268.nu.6. seqq. dec.367.nu.15 seqq.p.9.Nos d.consf.49. num.19. lib.3.Barra cent.3.obs.17.n.2.*

1216 Secus e contra, nam per generale reuocatur speciale, *Put.dec.167.lib.3. Cornaz.decis. Luc.140.nu.4.Costa de retrotract.c.5. cas.28.nu. 12.c.9.cas 13.num.7. Borrell.sup.num.360.* licet contra dicant *Cremens.sing.114. Roman. consf. 254.Costa de retrotract.cas.28.c.8.nu.12. cas.13. c.9.n 7.*

1217 Nam censetur reuocatum, si mandata sint facta eodem die, *Mascard. de probat. concl. 1016. nu.25.26.* Vbi hoc ampliat etiam quando alterum mandatum contineret minorem potestatem, quia illud valeret, quod minorem potestatem continet, *Boer.dec.311. nu.2. Addit.ad Roman.sing 254. Gratian.* vbi *Luca disc. 95.nu.8.Serafin.dec.1033.nu.5.6.* Nec quando sunt duo insolidum constituti, *Golin. p.3. c.5. nu.65.& seqq.sup.hic n.1214.*

1218 Censetur reuocatum primum per constitutionem secundi, quando tractamus cum eadem persona, vel eisdem personis, secus si tractetur de diuersis causis, & personis, *Boer, dec.347.n.4. Rota.in nouiss.dec.255.& 298. Borrell.post alios sup.n.369.*

1219 Sic mandatum primum ad lites non reuoca-

uocatur per secundum ad negotia, & è contra, *l.vlt.§.cui dulcia,ff.de vino, & tritico legat. Rota dec.18.de proc. in nou. Mantica n.44.Onat.nu. 126.Rota in nouiss.dec.256.Borrell.sup.n.371.*Et *Nos sup.n.1206.*

1220 Mandatum generale, cum libera habens à lege, censetur reuocatum per mandatum speciale superueniens hominis, *R. Reuert.* vbi *R. Marin.dec.215.Nos d. cons.49.n.22.*

1221 6. Censetur reuocatum mandatum, si mandatarius fuerit factus inimicus mandantis, *l.cum quis, & l.Cornelius, ff.de solut. Mantica nu.46 Verd.sup.nu.2930.Treutl.select. disp.27. vol.1.§ 6.Barbos.in c.2.n.7.de proc.in 6.Menoch. lib.2.præs.36.n.7.Mascard.concl.1016.n.13.Magon.dec.Luc.25.n.72.Golin.de proc.p.3.c.5.n.47. D.Albrit.de inconstat.qu.12.nu.42.*

1222 Vel dixerit iniurias mandanti, dicendo : *Tu mentiris, Golin.ibid.nu.53. Albrit.nu.44. D. Galeota contr.60.lib.1.* Vbi dicit interim non posse administrare, *Gratian.c.618.n.2.* Quamuis inimicitia non sit capitalis, *Bertachin. repert.vers.procurator reuocatur n.13.*

1223 Si procurator mutet mores in deterius, quia decoctus, suspectus, aut fugitiuus, *R.Ponte cons.9.nu.26. Mant.sing.358. Olea de cess. iur. tit.1.qu.1.nu.57.Salgad.layr.p.1. c.28 Molign. altercat.9.num.16.Luca ad Francb.dec.466.n.6. Zacchia de salar. qu.51. num.18. Barra obs.93. cent.3.nu.3.seqq.Vermigl.cons.467.nu.3. Ansald. disc.4.n.7.disc.5.n.9. Anna cons.82.n.18.37. Golin.de proc.p.3.c.5.n.43.57.*& ibi *Luca, Monach. dec.Luc.27.nu.68.Carleual.de Iudic.tit.3.disp.6. n.37.Rocca disp.94.n.24.lib.2.* Castill.lib.4.*controu.cap 59.à num.36.* per fallimentum illius, *Noguerol. alleg.10.n.102.R. Reuert.* vbi *Marinis dec.372. Rocc.de mandat.nu.156.seqq. 239.240. Escob.de ratiocin.c.23.* Idem *Rocc.resp.11.n.17. 18.& de decoct.mercat.not.47.nu.142.seqq. Tepat.tit.de proc.fol.108.*Rota *Gen.dec.1. num.28. dec.2.nu.32. Nos de nullit.Iudic.rubr.11 qu.35. n.12. seqq.*

1224 Si superueniat mutatio status in mandante, veluti si fiat furiosus, decoctus, foriudicatus, aut similis mutatio, *Marta voto Pis.84. Caball.cas.145.Golin.p.3.cap.4.nu. 7.9. Albrit. sup.nu.45.seqq.Noguerol.alleg.10.num.103. D. Sanfelicat,contr27.nu.11.13. D.Rosa consult.67. nu.14.Catalan.de Indult.c.55.nu.92. Rocc. de Mand 1.nu.239.& resp.13.nu.17.lib.2. P.Molfes.in summa tract.12.c.12.nu.38.Scialoya de for. iudic.c.15.nu.54.Rocca d.disp.94.n.4. Barbos. in repert.verb.furiosus.*

1225 Sed mandatum ad contrahendum matrimonium, si mandans post illud in amentium incidat, valet matrimonium, nam manet virtute prioris consensus, sicut baptismus petitus ante amentiam, validè confertur in amētia. *P. Diana p.3.tract.4.res.249.*

1226 Si procurator grauiter ægrotet, *Golin. sup.nu.62.D.Albrit.sup.n.46.seqq.*

1227 Si Dominus reuertatur à longinquis partibus, quo iuerat, cuius discessu procuratorem fecerat, *Golin.sup.num.82.* Si Dominus reuersus assumat administrationem, & quando procurator desistit, *Fab.in C.lib.2.tit.8.defin.2.n.5. Mantica sup.n.13.Nos de nullit.Iudic. rubr.11. quæst.35.*

1228 Mandatum, licet reuocetur, tamen confessio in illo emanata, non censetur reuocata, si fuerit acceptata per partem aduersam, & semper valet, nisi constito de errore, *Gabriel. commun.conclus.tit.de confess.concl.6. nu.9. seqq. & de reg.Iur.conclus.1.num.24.seqq.* Marescott. *var.lib.2.c.24.nu.9.seqq. R.Marinis lib.1,c.278. nu.2.& ad Reuert.dec.90.nu.2.*

1229 Mandatarius debet domino Iura restituere, libros, scripturas, instrumenta, *l. cum seruus,ff.de condit.& demonstrat.Veral.dec.179. dec.180.nu.5.6.p.2.*Magon.*dec.Flor.42. num.2. Bellon.dec.Gen.53.nu.2.dec.126.nu.4.decis.191. nu.9.Golin.& Luca de proc.p.3.c.5.n.15.*

1230 Procurator reuocatus non habet retentionem scripturarum pro salario sibi debito, *Gratian.cap.56.nu.15.Rota dec.198.p.2.rec.n.3. Golin.de proc.p.3.c.5.nu.15.* & ibi *Luca num.4.* & *Gratian.discept.618.nu.8.9.*

1231 Et licet contra teneant *Gaill.& Coler.* relati per *Gratian.sup.& Rota dec.353.p.4.diuers.*

1232 Tamen pro prima opinione sunt *Capye. dec.11.Rota dec.691. num.1.p.1.rec.* Idem *Gratian.cap. 618.Rota dec.198.p.2.rec.nu.3. Sabell. §.procurator nu.17.Hermosill. hic enfrà num.85. fol.106.Ricc.collect.2955.Barbos.vot.126.num. 341.*

1233 Secus si vellet retinere scripturas pro expensis, quas fecit in lite, *Boer.dec.15.nu 3. Gaill.obs.12.nu.4.Farinac.qu.106. nu.61. Rota dec. 353.p.4.diuers.& dec.691.nu.1.p.1.& dec.172. num.3.p.2.rec.*Gratian.*cap.56.nu.14. & c.618. nu.7.Rota d.dec.198.nu.3.p.2.rec. Pacion. de locat.cap.42.num.10.seqq.* vbi etiam quod potest retinere scripturas a se factas, *Golin.d.p.3.c.5. n.18. Luca ibid.nu.4. Hermosill.gl.3,l.9. tit.2. p. 5.nu.88.Ricc.dec.176.n.3.Surd.dec.50.*

1234 Sic DD.contrarii intelligendi sunt de retentione ratione expensarum, non salarij, prout intellexit *Rota d.dec.691.n.3.p.1.rec.Gratian. d.cap.618.n.8.9.*benè *D. Albrit.d.qu.12.nu.132. seqq.* Golin.*de proc.p.3.c.5.n.5.*

1235 Vt de scriba, vt possit retinere acta pro dirictibus, *Nos rubr.11.qu.35.num.36. Luca ad Golin.p.3.c.5.nu.4.* Secus pro salario, *Nos ibid. Golin.p.3.c.5.nu.18.Ricc.& Barbos.sup.*

1236 Et procurator repetit omnes expensas, *Rota in nouiss.part.6.dec.510.Golin. & Luca sup.* Quamuis sententiam contrariam repoxiauit *l. n si, ff.de proc.Golin.sup.num.9.Mans.de proc.tit. 3.nu.336.ex l.ante,ff.de proc.Nos rubr.11. q.35. Luca sup.nu.2.*

1237 Secus si excedit fines mandati, *Colin.de proc.p.2.c.2.n.9. & p.5.c.3.n.3.*

1238 Sed expensarum refusio est facienda ante reuocationem, *Golin.p.3.c.5.num.9. ex Gratian.*

tian.discept.56.nu.17.disc.618.nu.9. Imò & sa-
larium, nisi adsit iusta causa reuocandi, Nos
d.qu.35.nu.32. licet contra teneat Luca ad Go-
lin.d.c.5.n.3.

1239 Durare censetur mandatum eousque
quandiu verisimile est, durare intentionem
mandantis, D, Ansald.de commerc.disc.30.n.34.
D.Mans.consult.209.nu.17. Vide sup.n.1126.

1240 Mandatum ab impubere factum cum
consensu patris, pubertate adueniente extin-
guitur, Salgad.labyr.p.1.c.27.n.17.fol.241.

1241 Censetur reuocatum per mutationem
status eius, cui debebat solui, D.Torre de pact.
fut.success.lib.3.c.11.nu.115. Nam mandatum
censetur factum rebus in eodem statu perma-
nentibus, Salgad.labyr.p.1.c.27.nu.19.fol. mihi
241.

Mandatum ad vendendum censetur reuo-
catum, si Dominus vendat, Hermosill. num.6.
fol.695.gl.1.l.51.tit.1.p.5.

1242 Sic mandatum censetur reuocatum quo-
modocumque appareat de voluntate mandan-
tis voluisse reuocare, Mantica nu.33. ratione,
quia, vt diximus: sua tantum interest, Larrea
dec.2.nu.17.Sesse dec.389. Salgad.de regia pro-
tect.2.p.c.16.n.68.Salgad.labyr.p.1.c.15. D.Al-
brit.de inconstant.qu.12.

1243 Ideò omnia acta facta sunt nulla, respe-
ctu ipsius constituentis, quamuis procurator
notitiam reuocationis non habeat, Costa de
fact.scient.& ignor.insp.ect.52.n.4.tom.1.Borrel.
sup.de proc.n.380.

Post contractum gestum non potest reuo-
care, Hermosill.in l.48.gl.3.n.5.tit.5 p.5.

1244 Nisi ante reuocationem sit ius quæsitum
alicui ex facto procuratoris, puta quia talis
procurator habens potestatem promisit solue-
re, Cyriac.contr.214.nu.40.

1245 Mandatum ad negotia, factum contem-
platione mandatarii, etiam re integra, sine il-
lius consensu reuocari non potest, D.Albrit.de
inconstant.qu.12.nu.81.

1246 Item stipulatione vallatum, nu.82. Siue
stipulatio sit incontinenti, siue ex interuallo,
num.83.

1247 Hæc, & alia quando possit, vel non pos-
sit reuocari mandatum, latissimè diximus de
nullit.Iudic.rubr.11.qu.35. ibi videant DD. Le-
ctores, & ad cons.49.lib.3.R.Rouit.

1248 Mandatum morte mandantis, re integra
finitur, l.mandatum 15.C.mandati. §.rectè,instit.
eod.l.inter causa 26.ff.eod. l.si praecedente 58, ff.
eod.clem. vlt. de proc. l. si quidem donationis, ff.
eod.l.vl.ff.solut.matr. Mantica de tacit. lib.7. tit.
23.Zacch.de salar.qu.82.num.10. Doctiss. Alto-
grad. cons.6. Bruneman.in C.tit.mandatum l.15.
P. Molfes. in summa tract.12. cap.12. num.36.
Doctiss.Loy de contract.lib.13.cap.vlt. Vander.
sing.47. vbi affert 14.limitationes Vaz axiom.
iur. lit.M. num.36.Capuc.tom.1.p.1.c.5. art.10.
Ios.Ludouic.dec.Luc.39.nu.20. Tepat. tit. de
mandat.nu.1.Schettin.tract.de nouat.c.3.nu.31.
Tom.III.

Doctissimus Dominus Rosa consult.20. num.12.
Delbene de parlament.dub.37.nu.22. Farinac.in
repertor.Iudic.q.77.Fontanell.dec.550.nu.8.dec.
1249 554.n.14.dec.552.nu.2.dec.4. n.11. vbi limi-
tat Vidman.d.tit.15.nu.65.seqq. Harppreck. in
§.9.10. institut. de mandato num.r.6. seqq. Do-
ctiss. filius Altograd. contr.95. num.59. seqq.
Trentacinq.var.tit.de proc.res.10. Caluin. lexic.
verb.mandatum soluitur, Marescott. lib.2. c.62.
Valenz.cons.19.Salgad.de reg.prot.p.3.c.9.n.236.
Gusm.de euict.qu.35.nu.121.Rocc.de mandat.nu.
237.& resp.4.nu.19.lib.1.& resp.10.nu.17.lib.
2.Rub.res.92.nu.44.45. Franch. vbi Luca decis.
dec.253. Magon.dec.106. Rocc.resp. not.99.100.
de mandat Catan.dec.4.nu.48. seq.dec.1. nu.151.
seqq. Rub.de confus.iur.c.3.num.131. Vrceol.de
transact.qu.14. nu.19.Salgad.de reg. protect.4. p.
c.6.nu.30.Loy de contr.lib.13.tit.11. D.Petra in
rit.105.nu.13. Capuc.tom.1.p.1.c.5.art.10. Mo-
1250 lin.disp.562.§.vlt.cum mandatū, vt diximus
Nos de nullit.Iud.rubr.11.qu.36.Rota dec.297.
num.6.& 7. rec.tom.3. pendeat ex voluntate
mandantis, quæ cessat per mortem, Alderis.
de symbol.contract.tit.3.c.5.nu.65.seqq. Staiban.
de interesse fol.295.n.55.& seqq. Filluc.tract.39.
c.2.qu.7.nu.29.Rebell.lib.17.qu.2.nu.4. Onat. d.
disp.44.n.141. Palma cons.47.nu.6.cons.93. nu.
11.Gratian.discep.342.783.Nos ad Rouit. cons.
49.nu.28.lib.3. Rota in nouiss.p.3 dec.171.num.
13.seqq. Menoch.lib.2.præs.36.nu.28. seq. Del-
bene de parlam.dub.36.nu.22. seq. Franch. dec.
255. & 466. Dom. Episcopus Sperell. dec.81.
n.38.seqq.Rota post Vrceol.de trans.dec.1.num.6.
Vrceol.qu.14.nu.19.Filin. in margarit. verb.man-
datum p.2.fol.3.Pac.Iordan.lucubrat. vol.3.lib.
14.tit.2.num.230.& seqq. Staib. de interesse lib.
2.tit.15.nu.55.seqq. Tusc.lit.M.concl.65. Ricc.
collect.312.& 3413. Leoncill.dec.Ferr.120.121
Verde sup.n.2931.seqq.Cyriac.contr.396. Golin.
de proc.p.1. c.4.nu.1.& seqq. vbi Luca

1250 Sicut & morte mandatarii, Golin.ibid.n.49.
Vela dissert.16.n.43.Farinac.q.77. in repert. iud.
Borrell.in summa dec.tit.de proc. num.260.seqq.
Baron.de effect.min.ætat.circa contract.eff.26.n.8.
Trentl.vol.1.disp.27. §.6. Faria ad Couar.var.
lib.1.c.14.nu.65.Luca ad Franch.dec.75.num.6.

1252 Alderis.sup.n.65.79.Nec trāsit ad hæredes,
nu.53.Vidman supr.Harppreck.sup.Golin.p.3. c.4.
num.53.

1253 An per mortem illius, cum quo exequen-
dum mandatum, Valenz.cons.3.à n.54.

1254 Quæ conclusio procedit, si res sit integra

1255 DD.sup.citati, Secus si res sit cępta, D. Rosa
consult.20.nu.13.Rocc.sup. de mandat. num.237.
P.Molfes.d.c.12.n.37.

1256 Puta si solutio sit facienda creditoribus,
& in similibus casibus, Mantic. d.tit.23.nu.45.
seqq.Tusc.lit.M.concl.65.num.46.seqq.Mascard.
concl.1014.Nos d.cons.49.nu.25.Staiban.sup.nu.
55.Zacch.d.qu.82.n.52.seqq. D.Faiard.alleg.25.
nu.18.Alderis.cap.5.n.88.

1257 Mandatum procuratoris nullam à Do-
Z mino,

mino, sed tantum à lege substituendi potestatem habentis, extinguitur morte ipsius aduenientе, re integra, *Reuert.* vbi *Marin. dec.339.n.2.* Dicemus infrà n.1278.

1259 Et si mors peruenerit ad notitiam mandatarii, *D D.sup.citat.Vidman.d.tit.15.nu.67.* licet contra dicat *Trentacinq.var.d.res.10.nu.18.* vt siue procurator sciuerit, siue non.

1259 Sed veritas est, quod licet mandatum morte finiat, si tamen per ignorantiam impletum sit, competit vtilis actio, *Salgad.labyr.p.4.c.12.nu.15.Harppreſt.in §.9.10.instit.de mand.*

1260 Ideo mandatum Titio prouideri de beneficio, finitur morte mandantis, cum non sit perfecta gratia, sed fieri, & prouideri de mandatum, *c.si ni nulla de offic. deleg.in 6.* vbi secus potestas alicui concessa beneficia conferendi in aliqua Ecclesia, nam non perit dantis interitu, eo quod gratia perfecta dicitur respectu illius, cui concessa fuit, *D. Petra in rit. 189.n.4.5.*

1261 Procurator constitutus à Prælato, vel ad exequendas Ordinationes aliquas ab ipso factas, non expirat, nec cessat Prælato mortuo, *Guid.Pap.dec.491.nu.1. arg. cap.si super gratia, de offic.deleg.in 6.*

1262 Cõtra tenet *Lanfranc.Delb.dec.364.R.Marin.obs.24.Anna alleg.42.Gratian.522.nu.5. Alderis sup.c.5.nu.82. Infrà hic n.1348.* Sed concorda, vt per *Ranchin.*& alios ad *Guid.Papa d.*

1263 *dec.491.* Sic etiam si tutor cum pupillo, vel Prælatus cum Capitulo mandauit, morte solius Tutoris, vel Prælati mandatum extinguitur, post *Mantica Alderis. sup.nu.83.& nu.*

1264 *92.& seqq.* vbi ampliat in Rectore, Beneficiario, Hospidalerio, Vicario, *R. Marin. ad Reuert.dec.151.num.6.Anna alleg.92.num.4.10. Gratian.c.522.n.1.*

1265 Mandatum ad Res Ecclesiæ locandas intra tempus Iure permissum; triennio elapso finitur, nec expressim vltra illud concedi potest, *P.Vasq.dub.6. nu.30. Scortia theorem.115. Caroc.in rubr.de reb.Eccles.conc.9.nu.49. Azor. lib.9.c.2.q.5.*

1266 Contrarium verius est, vt probant *Delbene dub.7.Molin.d.qu.467. nu.12.* post hos, & alios *Faria ad Couar.var.lib.1. c.16. nu.53.* vbi ponit rationem, nam sicut potest ipse mandans licite ad tempus permissum pluries successiuè locare, ita per alium facere non prohibetur.

1267 Multo magis mandatum expirat mortuo mandante, si in mandato sit dictum, quod procurator nihil agat, nisi certioratо prius mandante, *Feral.dec.193.num.2. lib.2. Borrell. sup. num.293.*

1268 Finitur mandatum furore, & dementia superueniente, *Fontanell.dec.550.num.8. dec.s.*

1269 *554.n.14.dec.553.n.8.* Nec reintegratur, reintegrato sensu *nu.10.* Vbi *Fontanell.* dubitat,

1260 *Trentacinq.d.res.10.n.3.* Secus in mandante *Golin.p.3.cap.4.nu.9.Carp.de execut.lib.4.cap.1.num.17. Nos rubr.11. qu.36.nu.19.* Vide *Alderis.d.c.5.n.83.*

1271 Non finit infirmitate, donec moriatur principalis. *Fontanell.d.dec.553.n.5.*

1272 Finit mandatum ex dolo mandatarii, *l. creditor, §.lucius, ff.mandati, Trentacinq.sup.res. 10.nu.4.*

1273 Quæ diximus: morte mandantis, mandatum irreuocabile non extingui procedunt, si mandans decedat cũ hærede, nã si decedat sine hærede, cum tunc nulla remaneat imago defuncti, quamuis sit irreuocabile reuocatur, *Rota p.13.rec.dec.479.nu.23.Rub.de confuſ. cap. 3.num.131.seqq. Vidman.sup. num.66.* Diximus *sup.nu. Zacchia qu.82.nu.53. Alderis.de symbol.contract.tit.3.c.5.n.117.*

1274 Quid si decedat cum hærede minore, *Golin.de proc.p.vl.cap.5.*

1275 Etsi decedat cum hærede, non transit, si sit electa industria personæ mandatarii. *Catan. dec.1.nu.135.seqq.Surd.cons.433.nu.15.*

1276 Etiam quo ad negotia cœpta *l.cuius bonis 9.ff.de Curat.furioſ.D.Catan.n.136.*

1277 In dubio censetur electa industria personæ, *D.Catan.nu.148.*

1278 Procuratoris substituti potestas an expirat per mortem substituẽtis, re integra distinctio est, aut substituit vigore potestatis legalis, & expirat, aut vigore potestatis substituendi sibi datæ à Domino, & non expirat, *R. Reuert.dec.151.& 339.* vbi *R.Marin.num.1. Gratian.discept.737.num.32. Franch. dec.212.* vbi Addentes, *Medic.tract.mors omnia soluit qu.64. nu.189. Ranchin. ad Guid. Papa dec.119. Cap. Tholos.dec.369.* vbi *Addit.Borrell.sup. nu.276. Tusc.lit.M.conclus.66.Golin.de proc.par.3.cap.4 num.31.*

1279 Procuratori substituto soluendum est salarium, etiam pro operibus præstitis post mortem constituentis, *Zacb. de salar. quæst.82. num.51.*

1280 Pro executione gratiæ, mandatum non extinguitur morte concedentis, *R. Ponte cons. 38.n.6.lib.2.*

1281 Mandatum in beneficialibus, licet per mortem cesset, *Clem. fin. de proc.* Secus est in fructibus, & expensis, & omnibus profanis, *Crescent.dec.8.13.tit.de proc.Borrell.in summa dec.t.t.de benefic.nu.135.Ricc. coll.312. Brunnem. in C.tit.mandat.l.15.*

1282 Mandatum executionis sententiæ morte mandantis non expirat, *Salgad.de reg. protect. p.4.c.6.à nu.68.*

1283 Sic mandatum ad tradendam possessionem per mortem domini non expirat, *Capyc. dec.121.Alderis.d.c.5.nu.110.*

1284 An finiat, finito tempore in eo constituto, si causa durat? *Solorz.polit.lib.4.c.16.*

1285 Mandatum expirat morte, sed non præceptum, *Catalan.de indult.c.39.num.37.* Nam mandatum differt à constitutione, & præcepto, *ibid.n.35.& 36.*

1286 An

1286 An mandatum de prouidendo? *Ricc. collect.* 1587.

1287 Non finit mandatum morte, quando fit aliquid, quod fieri ex officio necesse erat. *Medic. tract. mors omnia soluit p. 1. concl. 64. nu. 186. & in l. si defunctus, ff. de procurat. Soccin. reg. 254.*

1288 *Borrell. sup. de proc. n. 269.* Et in præiudiciũ tertii, *Golin. p. 3 c. 4. nu. 24.* Diximus *sup. num.* 1195.

1289 Si principalis porrexit supplicationem, putà ad resignandum, & posteà constituit procuratorem ad præstandum assensum, mortuo constituente, procurator potest consentire, *Cassador. dec. 1. nu. 1. dec. 3 nu. 3. tit. de renunciat. Put. dec. 87. lib. 2. dec. 268. lib. 3. Crescent. decis. 7. num. 2. tit. de renuntiat. & dec. 8. nu. 2. tit. de proc. Borrell. sup. nu. 295.*

1290 Nam licet mandatum extinguatur morte, non tamen extinguitur executio accessoria illius actus, *Catalan. de indult. c. 15. n. 84. & 158. Capyr. dec. 121. n. 2.*

1291 Mandatum à debitore constitutum ad administrandum, exigendum, & alienandum extinguitur per Iudicium concursus creditorũ subsequutum, *Salgad. labyr. cred. par. 1. c. 27. num. 1. fol. mihi 240. & p. 4. c. 13. n. 7. & 12.*

1292 Item per concursum creditorum mandantis, aut mandatarij, extinquitur, *Salgad. ibid. nu. 2.* & ipso Iure *nu. 10. 11. Infrà n. 1302.*

1293 Item mandatum respiciens administrationem statim finitur, dempta, finita, aut renũciata administratione, *Salgad. sup. n. 14.*

1294 Etiam re non integra, *Salgad. nu. 15.* Etiã mandatario effecto Domino litis *n. 16.*

1395 Sicut debitor per concursum amittit administrationem suorum bonorum, ita, & mandatarius, cui per administrationem fuit commissa, *Salgad. sup. n. 20. & seqq.*

1296 Mandatum ad negotia, per superuenientẽ concursum mandantis censetur reuocatũ, & sic solutio ei facta postmodũ, vel cum eo gesti contractus sunt nulli, *Salgad. sup. nu. 28. & seqq.*

1297 Sic mandati extinctio per mutationem status constituentis non operatur in antea gestis per mandatarium, sed in postea gerendis, *Salgad. n. 36.*

1298 Maodatum debitoris ad impetrandum assensum Regium super alienatione bonorum maioratus, expirat statim post formatum concursum, adeo vt creditor eo vti non possit, *Salgad. p. 4. c. 13. n. 20.*

1299 Mandatum collatum in vita, si eius executio differatur in mortem, durat post mortem constituentis, *Nos de null. ind. rubr. 11. q. 26. nu. 20. Golin. de proc. p. 3. c. 4. nu. 14. Vrceol. de transact. q. 14. nu. 20. ex l. si vero, §. fin. & l. seq. ff. mandati, l. mortis causa, §. Titia, ff. de donat. caus. mort. Boer. dec. 346. nu. 6. 7. Rocc. de mandat. nota 100. & de societ. not. 93. 94. P. Molfes. in summa tract. 12. c. 12. nu. 36. Cyriac. contr. 534. nu. 40. Filuc. de contract. tract. 39. c. 2. nu. 31. Staib. de interesse fol. 296. nu. 61. seqq. Faiard. alleg. 25. nu. 75.* vbi quod non potest reuocari. Nisi constituens decedat sine hærede, *Olea de Cess. tit. 6. qu. 1. nu. 14. in fine, Vrceol. d. q. 14. nu. 21. Borrell. sup. num. 270. Mesa lib. 1. c. 19. nu. 15.* Brunem. *in C. tit. mandat. l. 15. Vin. dec. 494. Tusc. lit. M. conclus. 65.* Exemplum est in mandato de extruendo monumentum, *l. 12. §. fin. C. mandati, Brunem. in C. tit. mandati, l. 15. Alderis. d. c. 5. nu. 99. Cuiac. lib. 1. obs. 38. Infrà hic nu. 1341.*

1300 Quæ conclusio vt morte mandantis finiat mandatum procedit tam in morte naturali, quam ciuili, *Gol u. p. 3. c. 4. nu. 6. Nos de null. Iud. rubr. 11. q. 36. nu. 9. Mantica sup. nu. 13. Rota p. 13. rec. dec. 506. num. 6. & p. 14. dec. 486. num. 3. seqq.* Alderis. *sup. nu. 85. Sabell. §. mandatum nu. 20;* Golin. *sup. p. 3. c. 4. nu. 6. Guid. Papa dec. 547. Borrell. sup. nu. 266.* vbi *nu. 294.* limitat si sit apud hostes *Nos d. cons. 49. num. 31. lib. 3. Staiban. sup. de interesse fol. 295. num. 57.* quamuis sit damnatus in exilium, cum publicatione bonorum, *Staiban. ibid.* alias non, nisi in deportatione *Luca ad Golin. sup. nu. 4.* Item si damnetur mandans ad triremes, *Vbert. de citat. c. 9. nu. 391. Nos sup. num. 9.*

1301 Verum hæres mandantis mortui potest reuocare. *Petr.* Rauenna *sing. 312. Rocc. de mand. nota 100. in fine, Tepat. sup.*

1302 Expirat per decoctionem mandantis, ac si cessaret per illius mortem naturalem, *Ansald. de commerc. disc. 4. nu. 7. disc. 5. nu. 9. Trentacinq. d. res. 10. num. 2 Sup. n. 1292.* Sic è contra decoctio mandatarii quando noceat mandanti, *Card. de Luca de credit. disc. 51. nu. 5. 7. Mantica de tacit. lib. 7. tit. 22. nu. 46. seqq. Mascard. co cl. 1014. nu. 12. 13. Romt. in prag. 1. de liter. camb. num. 7. P. Molfes. d. c. 12. num. 38.*

1303 In morte tam pupilli, quam tutoris mandantis, *l. 50. ff. de acquir. hæred. Mantica nu. 7.* Go*lin. de proc. p. 3. c. 5. nu. 34. D. Crespi Valdaura obs. 108. nu. 25. Franch. dec. 466.* dicit per mortem tutoris constituentis expirare mandatum in litibus non ceptis, *R. Constant. in l. nullus 54.* C. *de decur. lib. 10. Golin. de proc. p. 3. c. 4. nu. 34. & seqq. R. Marinis lib. 1. res. 264. ad Reuert. dec. 124. R. Galeot. contr. 28. nu. 35. lib. 2. Tepat. var. tit. de procurat. nu. 168. & Luc. ad Franch. sup. Alderis. d. tit. 3. c. 5. nu. 81.* Gallup. *in praxi par. c. 8. nu. 36.* Dicemus *infrà nu. 1326.* Et diximus *sup.*

1304 Tam maodatum Iudiciale, quam extraiudiciale, *Mantica nu. 4. Onat. dict. disp. 44. nu. 137. Borrell. sup. DD. sup. citati.*

1305 In Iudiciale secus, si procurator sit factus dominus litis, per contestationem, *Gratian. disc. 531. nu. 51. seqq. Magon. dec. Fl. 48. nu. 15. dec. 52. nu. 17. Menoch. lib. 2. præs. 36. nu. 32. Merlin. dec. 436. nu. 17. Rota p. 9. rec. dec. 354. nu. 9.* vbi etiã si filij sint pupilli, & *dec. 4̄3. num. 2. d. p. 9.* vbi quod non expirat stante clausula: *Releuans Rota p. 11 rec. dec. 37. nu. 11. & seqq. Caball. cons. 45 lib. 2. Borrell. d. tit. de proc. nu. 261. seqq. & nu. 289.* An necesse sit quod adsit hæres domini diximus *Nos de null. Iudic. rubr. 11. q. 36.*

1306 Etiam si mandatum sit datum causa remune-

munerationis, Mantica nu.13. Onat.nu.139. Antonell.de temp.legal.lib.1.c.34.nu.6. Alderis.d.c.5. nu.84. Vel quando ex eo commodum est recepturus ipse mandatarius, R. Marin.ad Reuert. dec.339.nu.5.& lib.1.res.261.nu.5.6.

1307 Non expirat in casu, quo ipse principalis per se sit contestatus litem, nam si postea constituat procuratorem, qui aliquem actum iudicialem fecerit, per illum efficitur dominus litis, Magon.dec.Flor.48.nu.15.seqq. Sabell.§. Dominus nu.1.& §.mandatum nu.20.

1308 Quæ conclusio limitatur si negotium nó sit integrum. Si mors non peruenerit ad notitiam mandatarii, vt sup.diximus, Onat.num.140. & seqq.

1309 Si mandatum non sit gratuitum, sed mercede contractum, nam hoc casu transit ad hæredes, Alderis.d.c.5.nu.118. Mantica d.tit.22. nu.59. R. Marin.lib.1.r.261. Luca ad Golin. p.3.c.4. nu.6. infrà nu.1319.

1310 Si mandatum sit in vtilitatem mandatarii, & in rem suam, Borrell.sup.num.287. Cuiac. lib.2.obs.31. nouell.134. Vrmeser.pract.5. obs.19. Mantica nu.52. Onat.nu.144. Gratian. disc.507. num.12.disc.873.nu.21.seqq. Rota p.2.diuers.dec. 174.nu.3. vbi quando mandatum dicatur in rem suam, Merlin.dec.436.nu.16. Rota in select. per Farinac.p.1.tom.1.dec.443.nu.4. Alderis.d.c. 5.nu.115. D. Verde sup.nu.2935. Rouit. vbi Nos cons.38.nu.5.vol.1. Golin.de proc.p.3. c.4.nu.16. 21.seqq. Burat.dec.640.num.10. Olea de Ceß.Iur. tit.6.q.1.nu.14.& tit.1.q.2.num.25. D.Schettin. Enodat.ad l.3.C.de nouat.c.3.nu.31 seqq. Tepat. var.fol.108.& Merlin.contr.31.nu.15.lib.2. Albrit.de Iuconst.q.12.n.86. vbi DD. contrarios affert, & conciliat D. Rosa consult.20. nu.12. Reg. Reuert. vbi Marin.dec.151.nu.4. Vaz. axiom.lit. M.nu.42. Carlenal.de Iudic. tit.2.disp.4. Capon. discept.399. Salgad.labyr.p.1.c.43.nu.45.seqq. D. Guttier.de compensat.lib.3.q.13.n.26.27. D.Ceparell.res.67.nu.5. Altograd.contr.95.num.59. D. Petra in ric.105.nu.14. Manfrell. ad Capyc.Latro dec.43.n.18. Luca ad Franch. dec.75. Ansald.disc. 65.nu.21. Trentacinq.sup.nu.9. Et Borrell sup.nu. 288. Intelligit, si mandans hæredem reliquerit post Cuiac.lib.2.obs.31. Alderis.d.c.5. num.117. Guid.Papa dec.547. nu. 4. Medic.Tract.mors omnia soluit p.2.concl.64. nu.203. & alios Gratian. c.407.nu.12.c.873.nu.21.seqq. c.750. nu.29.30. c.812.nu.10. Rota p.2.diuers.dec.174.n.3. Trentacinq.var.tit. de proc.res.10.num.16. Tepat.sup. Nos ad cons.49.n.39.lib.3. Rouiti, Golin.de proc. par.4.c.1.nu.13. R.Galeot.contr.9.nu.31.lib.1. R. Marin.lib.1.c.261.nu.4. Tusc.lit.M. concl.65.nu. 89. P. Afflict.in alleg.pro D.Emanuele Carafa num. 43.fol.83. Altograd.contr.95.nu.60. D.Petra in ric.105.nu.13.14 D.Faiard.alleg.25.n.15.seqq. D.Guttier.de compensat.q.13.nu.26.lib.3. Etiam re integra, mandatum in rem propriam, morte mandantis, non expirat, Salgad.labyr.p.1.c.27. nu.75.76.fol.mihi 235. Nos ad Rouit.cons.49.nu. 3.lib.3. Brunem.in C.tit.mandat.l.15.

1311 Si mandatum à principio fuerit factum irreuocabiliter absolute, vel ad certum tempus, quia ante illud non potest reuocari, l.locatio, ff.locati, Mantica sup.n.40.41.seqq. D.Verde sup. D.Albrit.sup.

1312 Mandatum vniuersale non finitur morte Bar.in l.5.§.si ab alio, ff.de Instit.act. Tepat.var. sup. Golin.de proc.p.3.c.4.num.26. Nos ad Rouit. cons.49.num.37.lib.3. Alderis.de symbol.contract. tit.3.c.5.nu.97.

1313 Si mandatum sit necessarium, vt ad soluenda debita c.si sup.grati. de offic.deleg. Mantica nu.50. Onat.nu.146. D Verd.num.2936. Trentacinq.d.res.10.nu.7. Golin.sup. nu.27. Rocc.de Mandat. nota.100. P. Molfes.tract.12.c.12. n.36. Diximus sup.n.1288.

1314 Si adsit præiudicium tertij, Aretin. cons. 125. Menoch.præs.36. lib.2. Golin.de proc.p.3.c. 4.nu.24. Trentacinq.d.res.10. nu.14. Alderis.sup. nu.seq. Ansald.disc.84.nu.28. Boer. dec.207. si sit adimpletum, Rota dec.16.nu.9. post Albrit.de Inconstant. D. Ansald.disc.61.

1315 Et non expirat actio quæsita ex mandato ipso, puta ad repetendas expensas factas, Mantica sup. Onat.nu.147.

1316 Non expirat in mandato procuratoris, qui satis dedit, vel dominus pro procuratore absente satis dedit, Golin.sup.num.25. Socc n.reg. 254.fall.7. Trentacinq.var.tit. de proc.res.10.nu. 8. Borrell.sup.nu.277. Bruneman.in C.lib.2.tit.13 l.23.ex Gaill.lib.1.obs 46. Kloc.vol.3. cons.173. nu.8 Vuurmes.tit.5.obs.15. Idẽ Brunem.lib.4.tit. 35.l.15. post etiam Trentacinq.sup. Gaill. obser. 109.n.7. Alderis.d.c.5.n.105. Samuel Strikius in Specim. Vsus moderni Pandectarum impress. Franc. anno 1690. in 4. Secus si satisdatio sit data pro absente, & ignorante, l.15.ff.de proc. Tepat.var.sent.tit.de proc.

Sic Procurator defuncti potest prestare cautionem de soluendis vsuris, ad hoc, vt testamentum per illum factum reconualescat, Gratian. discept.895. nu.13. & seqq. & num.88. & seqq. Nam Vsurarius manifestus non potest condere testamentum, nisi præstita satisdatione per pignora, vel fideiussores, de restituendis vsuris, etiam si à Papa licentiam testandi obtinuerit, exceptis tamen Iudæis, qui sine huiusmodi satisdatione testantur, cum inter illos videantur vsuræ permissæ, vel tolleratæ, c.quamquam, vbi DD.de vsuris in 6. Menoch. de arbitr. cas.449.nu.20. Clar.§.testamentum q.26. Maur.de fideiuss.par.1.sect.3.c.26. Tusc.lit.V. conclus.342. Couar.var.lib.3.c.3. Diana p.11. tract.4.res.22. Antun.de donat.lib.3.c.15. num.70.seqq. Sabell.§. vsura nu.12. vbi alia. Et Nos latius alia dicemus Infrà.

1317 In mandato ad pias causas, Mantica nu.54 Couar.lib.1.var.c.14.num.16. vbi Faria num.66. Nos d q.26.nu.20. Onat.nu.148. Verd.num.2636. Golin.de proc.p.3.c.4.nu.10. Trentacinq.d.res 10. nu.11. Capon.de pactis fol.363. Rocc. de mandat. nota 100. Tepat.sup. Tiraquell.de priuil.caus.piæ priuil.

priuil.8.n.132.Borrell.sup.cit.de proc.nu.271.Nos ad Rouit.d.conf.49.nu.37.lib.3. Staib.de intereſſe fol.295.nu.59. D.Vela hic infra nu.23. Delbene de parlam.in corollar.nu.24. D.Mollazz.de cauſis pijs tom.1.c.4.nu.35.& ſeqq. Nouar.de priuil.miſerab.98.nu.3. Leoncil.de priuil.paup. priuil.237. nu.2.P.Molin.diſp.263.nu.3.

1318 Fauore libertatis, *Molina diſp.263. Mantica ſup.nu.53. Onat.nu.149.Verd.ibid.num.2937. Trentacinq.d.reſ.10.num.13. Nos ſup. St ab.ſup. Bellamer.dec.6. Schettin.ſup.nu.35. D. Vela in c. fin.de proc.in 6 p.4.nu.20. Delbene ſup. num.26 Moſtaz ſup. Alderiſ.n.98.*

1319 Morte mandantis,etiam ſimplex mandatum,non finit, ſi ex eo aliqua vtilitas procuratori quæratur, puta ſi pars pecuniæ exigendæ ſit illi attributa,etiam ſi ſimus re integra, *R.Marinis lib.1.c.261.Gatt.de credit.c.2. tit.3.nu.486. D.Schettin.ad l.3.C.de donat.c 3.num.31. & 69. nu.20.* Diximus *ſup.nu.1309.*

1320 Ad explicationem dictorum *ſup.nu.1310.* Si is,qui conſtituit procuratorem in rem propriam,deceſſit, hærede relicto,tunc directæ mandatum non extinguitur,quia qui proponit eas nomine mandantis vtitur,*l.planè 3.ff.famil. ercisc.* Ideo, ſicut viuo mandante procurator ille poterat eius nomine experiri, ità mortuo eo,hæredis nomine agere valebit, *l.illam 33.C. de donat.Guid.Papa dec.547.Rota diuerſ.dec.174 p.2.Rec.collect.3413. Nos ad Rouit.conſ.49.nu. 3.lib.3.Alderiſ ſup.nu.117.* Vbi *Not nu.4. & Alderiſ.num.116.* diximus mandatum in rem propriam,licet non ceſſet morte mandantis, diximus ceſſare ſi eſſet talis cum ceſſione Iurium, *Nos de null.Iud.rubr.11.q.36.n.42.Barb.cla.71.*

1321 Quæ non procedunt quando hæres eſſet pupillus,nam per hanc mutationem ſtatus mãdatum expirat, Idem eſt in hærede furioſo,& ſimilibus,qui per alios reguntur,*Gratian.c.342.*

1322 Ceſſat enim exercitium directarum penes Ceſſionarium, & apud eum vtiles tantum remanent, nam cum directas habeat ex perſona Cedentis,non aliter illis vti poterit,quam ſi is cum hærede deceſſerit, qui eius perſonam repræſentet, quod in actione vtili ſecus eſt, nam ceſſionario ex propria perſona,& ſuo nomine competit,*l.1.vbi Bart.C.de action. & obligat.Gratian.c.342.nu.6.c.873. nu.30. Guſm.de euict.q.35.nu.129. Meſa reſ.lib.1.c.19. num.14. 15.Olea de Ceſ.Iur.tit.6.q.1.nu.14.Hunn.Encyclopad.Iur.p.2.tit.5.c.7.à n.5.*

1323 Quamuis procurator in rem ſuam agat ſecundo modo, ſcil. petendo reum condemnari in ſui beneficium, *D.Roſa conſult.20.nu.17.*

1324 Limitatur vlterius concluſio ſup. poſita. Vt ſi duo mandatum fecerunt in rem propriã, & vnus ſuperuiuat, licet alter ſine hærede decedat,adhuc mandatum viget, *D.Schettin.ſup. d.c.3.n.34.in fine.*

1325 Limitatur etiam, vt captiuitate mandantis apud hoſtes,vel latrones,non expirat, *Cartar. dec.Gen.92. D.Schettin.ſup.num.35. Golin.de proc.par.3.cap.4.num.7.*

1326 Morte pupilli ſoluitur mandatum factum à pupillo,& tutore,ſecus morte tutoris,*Alderiſ. ſup.nu.80.Golin.p.3.c.4.nu.34. R.Marin. ad Reuert.dec.151.& dec.124.*

1327 Sed factum à tutore, per mortem illius ſoluitur re integra, *Franch.dec.466.n.7.* vbi *Luca n.4.R.Conſtant.in l.nullus, C.de decur.lib.10. Alderiſ.ſup.n.81.* Diximus *ſup.n.1303.* Et alibi.

1328 Per mortem Rectoris Eccleſiæ,ſeu Prælati,mandatum extinguitur, quamuis res non ſit integra,*Clem.vlt.de procurat. Reg.Marinis ad Reuert.dec.124. Anna alleg 42.Gratian. cap.522. num.1.Alder ſ.num.82.* Diximus *ſup.* Et *infrà nu.1348.* Quamuis cauſa ſit eius propria, contra *gl.in clem.4.de proc.*dicunt *Mantica dec.213. nu.9.*poſt *Caſſad.dec.vlt.num.3. vt lite pend. & dec.2.nu.2.de appell. Barboſ.in d.clem.nu.6.*

1329 Mandatum ſoluitur, quamuis ſit factum ad dandum alicui, ex cauſa remunerationis, quæ eſt maximè fauorabilis, *l.ſi quidem,C.de obligat.& action.Gabriel.concluſ.1. nu.7. de proc. Mantica de tacit.lib.6.tit.10.nu.12.*

1330 Extinguitur etiam morte ciuili,putà ſi fiat monachus,*l.& religione,ff de procur.* Reus læſæ Maieſtatis, vel cum bonorum proſcriptione fuerit exilio perpetuo mulctatus,& ex alia ſtatus mutatione, *Maſcard.concluſ.1016.num.12.13. Anna conſ.82.n.48.Alderiſ.n.85.*

1331 Vel ad ſoluendum creditoribus, *Alderiſ. nu.111.& ſeqq.*

1332 Quæ intellige in neceſſarijs, ſi mandans decedat cum hærede,alias ſecus,*Capyc. dec.47. Rouit.in rubr.de proc.Alder ſ.n.114.*

1333 In mandato de mutuanda pecunia,cuius dominium fuit in eum translatum, qui ſuſcepit mandatum, *Alderiſ.nu.122. Mantica ſup.tit. 23.n.61.Card.de Luca de credit.diſc.143.*

1334 Mandatum,vt non reuocetur morte conſtituentis operatur clauſula: *Releuans, D. Rocca diſp.141. nu.26.* vbi dicit extendi dictam clauſulam: *releuans ab omni onere ſatiſdationis de Iudicio ſiſti,& iudicatum ſoluendo*, ex *Rota rec. dec.297.num.3.& ſeqq.p.7. dec.168.p.8.*& alijs. Secus ſi adſit clauſula: *Quo ad reuocabitur*,quia morte conſtituentis finitur voluntas,*Golin.p.3. c.4.nu.13.Nos de nullit.Iud.rub.11.q.26.nu.25.* Quidquid dicat *Luca ad Golin. d.c.4. nu.7. verſ verius.*

1336 In mandato,ex cauſa dotis, *Mantica n.55. 56.Molin.diſp.253.Trentacinq.d.reſ.10.num.12.* vbi explicat, *Borrell.ſup.nu.291.Golin.de proc.p. 3.c.4.nu.15. Nos ad Rouit.conſ.49. nu.34.lib.3. Staiban.ſup.de Intereſſ.fol.296.nu.64.& ſeqq. D. Schettin.d.c.3.nu.35.Vela ſup.nu.31. Alderiſ.ſup. nu.106.Delbene de parlam.dub.37.n.25.in coroll. D.Moſtaz.de cauſa pia c.4.n.36.*

1337 Mandatum cambiandi ſuſceptum à debitore non expirat morte, aut decoctione mandantis,*Card.de Luca de credit. diſc.143. num.11. Anſald.de commerc.diſc.30. num.19. Franch.deciſ.303.*

Secus

1338 Secus si res sit integra, *Surd. conf. 538. Mascard. concl. 1014. Mantica l. b. 7. tit. 22. n. 47.*

1339 In mandato ad faciendam pacem, *l. 2. ff. ad Syllan. l. si vero 12. §. fin. ff. mandati, D. Vela sup. n. 24. Mastrill. de Indultu r. 24. n. 71. Farinac. de accus. q. 14. n. 31. Ricc. collect. 2322. Setaloya de fortudic. c. 24. n. 24. Alderis. sup. n. 120. Not d. q. 26 n. 20. 99 Mantica n. vl. Onat. n. 151. Golin. in tract. de proc. p. 2. c. 5. num. 200. Doctissimus D. Valeron. de transact. tit. 4. q. 7. nu. 5. Vreeol. eodem tract. qu. 14. n. 19. Guazzin. de pace q. 30. n. 6. p. 1. & q. 8. nu. 26. de caut. de non offend. §. 3. qu. 22. nu. 4. Trentacinq. d. res. 10. n. 15. Capon de pactis q. 2. num. 23. Moron. de tregua. & pace q. 133. n. 17. Tusc. verb. pax. concl. 173. n. 3. Tepat. sup. Borrell. sup. tit. de proc. n. 272. Corset. de priuil. pacis, priuil. 93.* Licet contradicat *Vulpel. de pace q. 5.*

In mandato dato ad aliquid, quod Interest mandantis, vel eius hæredem illud impleri, *R. Ponte conf. 38. n. 18. lib. 2.*

1340 In mandato post mortem collato, vel factum in testamento, *Boer. dec. 348. nu. 6. 7. Tepat. sup.* qui procurator tunc dicitur hæredis, *R. Galeota contr. 60. nu. 8. lib. 1. Gallef. de obligat. Camer. p. 5. q. 3. n. 3. 4.* vbi dicit secus esse si constituens sine hærede decedat, *D. Scopp. ad Merlin. contr. 31. nu. 6. lib. 1. Staiban. sup. Schettin. sup. num. 35. Altograd. contr. 95. n. 61. D. Petrain rit. Luca ad Golin. p. 3. cap. 4. nu. 12. Mantica lib. 2. tit. 24. Molin. disp. 263. Sabell. in pract. §. procuratori n. 1. Caball. cons. 145. lib. 3. Alderis. de symbol. contract. tit. 5. c. 5. nu. 37. seqq. Verde n. 2939. Altograd. d. contr. 95. nu. 61 62. Caluin. lexic. verb. mandatum soluitur, Rocc. de mandat. nota 100. Rub. resol. 1. 92. nu. 60 seqq. P. Molfes. d. cap. 12. nu. 37. Tepat. sup. Osasch. dec. 150. Not d. cons. 49. nu. 35.*

1341 Prout in societate duratura post mortem, *Osasch. sup. n. 4. Alderis. nu. 99. Nos sup. hic num. 1149.*

1342 Sic quando est constitutus in contractu, nam tunc mandatum est pars contractus, *Guid. Papa sing. 273. Serafin. dec. 531. nu. 2. Mozz. de mandat. col. 4. n. 3. fol. 594. Golin. de proc. p. 3. c. 5. n. 136. & 145.*

1343 Procuratore mortuo censentur actiones, etiam directæ cessæ Domino, absque alia cessione, *Rota Gen. dec. 215.*

1344 Alia conclusio est, Vt morte mandatarii mandatum expiret re integra, *l. si quis alicui 27. ff. mandati, Mantica d. tit. 23. num. Molin. disp. 552. §. fin. R. Marin. res. 261. lib. 1.* R. *Reuert. dec. 12. Filluc. tract. 39. c. 2. qu. 3. num. 29. Rebell. lib. 17. qu. vn. num. 4.* post alios *Onat. d. disp. 44. n. 155. Alderis. sup. D. Verde sup. nu. 2934. Borrell. nu. 260. 261. Guid. Papa dec. 118. 491. Magon. dec. Flor. 106. qu. 9. Put. dec. 73. n. 1. lib. 1. Trentl. disp. select. p. 1. d sp. 9. Thes. 10. Franch. dec. 255. nu. 3. dec. 466. Staiban. sup. fol. 296. n. 65. seqq. Golin. p. 3. c. 4. n. 49.*

1245 Dicitur res integra si sit factum mandatum ad emendum, & procurator emptori non se obligauerit, nec dederit arras, vel non adsit aliquod interesse mandantis, aut mandatarii, *Borrell. sup. nu. 262.* Vel non sit inceptus murus, *Alderis. n. 89. 90.* in ædificando.

1346 Nisi mandatum sit nomine appellatiuo, puta Sedis Episcopi, nam Sedes non perit, *cap. pastoralis §. 1. de offic. ord. n. c. quoniam Abbas de offic. delegat. Verde sup. Ricc. collect. 319. Reuert. vbi Marius dec. 124. & dec. 151. Staiban. sup. nu. 87.*

1347 Sic si negotium committatur nomine appellatiuo Episcopo talis loci, nam mortuo tūc Episcopo, potest exequi Episcopus Successor, *Mantica d. tit. 23. nu. Onat. d. disp. 44. num. 156. Bonis. sing. 26. n. 20.* quidquid dicat *Golin. de proc. p. 3. c. 4. nu. 50. Medic. tract. mors omnia soluit. p. 2. concl. 64. nu. 186. Borrell. sup. tit. de proc. nu. 274.*

1348 Procurator constitutus à Prælato in lite suæ Ecclesiæ, morte illius, etiam post litem contestatam reuocatus censetur, *clem. 4. in fine de procur. Golin. de proc. p. 3. cap. 4. n. 30. Gratian. cap. 522. R. Marinus ad Reuerter. dec. 124. 151. Anna alleg. 92. Not de nullit. Iudic. rubr. 11. qu. 26. nu. 62. Rocc. de mandat. numer 237. Luca ad*

1349 *Franch. dec. 466.* Item in mandato facto à Priore Monasterii, *Robustel. decis. nouiss. Rot. Rom. 554. nu. 1. p. 1. vol. 1. Borrell. sup. n. 378.*

1350 Idem si Prælatus renunciauerit, vel sit translatus ad aliam Ecclesiam, *Anna sup. & Anna filius cons. 82. nu. 17. Luca ad Golin. sup. nu. 15.* Diximus *sup. n. 1257.*

1351 In beneficialibus mandatum expirat per mortem constituentis, *Rub. de valid. legal. cap. 51. nu. 28. Ant. Augustin. dec. nouis. Rom. 1263. p. 1. vol. 3. Guid. Pap. dec. 119. Cap. Tholos. dec. 264. Gomez in reg. de annal. qu. 62. nu. 2. Borrell. sup. num. 290.*

1352 Mandatum factum Institori, morte mandantis non expirat, *Trentacinq. d. res. 10. n. 5.* vbi late explicat *Roceus de mandat. nota 63. nu. 134 243. Gratian. cap. 342. nu. 7. seqq. Tepat. sup. Borrell. sup. nu. 281. Salgad. labyr. p. 2. c. 9. nu. 111. seqq.* Vide *p. 4. cap. 12. nu. 29. 53. 54. Brunem. in C. tit. mandat. l. 15. Alderis. sup. n. 102. 103.*

1353 Nisi sit mutatio status cum morte mandatarii, *n. 101. Salgad. labyr. p. 1. c. 27. num. 20. fol. mihi 241*

1354 Nec expirat in connexis, *Trentacinq. d. res. 10. n. 10.*

1355 Mandatum factum in personam procuratoris substituti, per mortem procuratoris substituentis re integra, expirat, *R. Reuert.* vbi *R. Mariu. dec. 339. dec. 198. n. 5. fol. 403.*

1356 Mandatum finit finito negotio, vel temporis lapsu conuenti, *Vidman. de contract. tit. 15. nu. 75. Ansald. de commerc. disc. 30. n. 4. disc. 61. n. 10. Rocc. de mandat. nu. 241.*

1357 Declara si consumptio mandati ex illo primo actu, venerit ad noticiam omnium, ad hoc vt alii ex dicta notitia non decipiantur in contrahendo, aliàs non expirat, & Dominus tene-

tenetur, late *Ansald.disc.30.nu.5.seqq. & num. 11.16.*

1358 Finitur per renunciationem mandatarii respectiuè factam, *Viuian.sup.nu.71. ex textu, & DD.in §.mandatum non suscipere, inst.de mandat.*

1359 Hæc, & alia quando mandatum reuocetur morte mandantis, aut mandatarii, aut aliàs, Diximus in *tract.de nullit.Iud.rubr.11.q.36.* ad ibi per *Nos* dicta remictimus DD. Lectores.

1360 Mandatum factum in aliquem, ad disponendum in vltima voluntate, & ad suum libitum, de bonis ipsius constituentis est nullum, *Andreol.contr.387.nu.1.* ex *Dec.cons.994.nu.4. Menoch.cons.408.Sard.cons.308.nu.4. D.Luca de confident.hæred.cap.65.* Sed ipse *Andreol.* declarat *nu.3.& seqq.*

1361 Ad præsentandum certam personam, in Iure patronatus, succedente vacatione, non valet, *Golin.de procurat.p.2.c.5.nu.192.* ex *c.2. & fin.de concess.præb.* quia continet votum captandæ mortis, vbi *Barbos. & Gonzal. Tellez. Solorz.de Iure Indiar.tom.2.lib.2. cap.6. num.5. Flam.de resignat.lib.6.qu.4.nu.104. Garc.de benefic.p.10.c.1.num.1, Reginald.in praxi for.pœnit. lib.30.tract.3.nu.247.* concordat *Concil. Trid. sess.24.de refor.c.19. Barbos.idem de pot.Episcop. p.3.alleg.72.d nu.3.* Et *Barbos.in d.c.1.nu.3.* limitat in Papa.

1362 Secus si sit ad præsentandam personam idoneam non nominatam, *Marescot.lib.2.var. c.33.n.1.2.* vel ita decisum refert per *Rotam Romanam.*

Idem si officium sit incertum, *Barbos.in d. c.1. nu.3.* & constitui generaliter ad præsentandum in omnibus Ecclesiis Iuris patronatus *Barbos.in cap.fin.nu.6.eod.tit. post Abb. Lambertin.Viuian.Marescot.& Garz.*

Secus etiam in officiis temporalibus, *Fontanell.dec.22.23.Phœb. dec.2. & de patron. reg. Coron.c.16.nu.15.29. Gratian.disc.818. nu.38. Fr.Emanuel.qq.Reg.tom.1.art.6.*

Posset etiam constitui procurator ab illo, qui ex causa iusta deberet se absentare in longinquas partes authoritate Ordinarii, vt præsentet pro se ad Vacatura, *Lambert.de Iure patronat.lib.2.qu.4.art.2.nu.3.& 89.art.9.num.4. Marescott.sup.nu.3.Ludouis.dec.420.n.5. Rota dec.521.nu.7.p.1.rec.Ferren..ad Burat. dec.21.n. 26.Garc.d.c.1.nu.18. Viuian. in praxi p.3. lib.5. c.4.n.6.*

1363 Mandatum rei turpis, aut quod est contra bonos mores, nullius momenti est, *l.6. §. rei turpis, l.si vera 12.§.si adolescens, l.22.§.quisdam 6.ff.mandat. Harppreƈt.in §.illud quoque, instit.de mandat.n.1.& seqq.*

1364 Est nullum mandatum factum ex errore, & errorem continens, *Cyriac.contr.278.n.40.* De errore in contractibus diximus *sup.qu.9.*

1365 Item metu factum nullum est, *Hostiens. in c.2. Io.Andr.in fine, Abb.num.18. de metu, Roman.sing.125.& 780. Rain. cons.121. nu.20. lib.4. Firm.in repert.verb.metus nu.80. Medic. de casib.fortuit.p.1.qu.7.nu.45. Flamin.Paris. de resign.benefic.lib.9.qu.7.num.42.& lib.23. qu.1. num.47.Surd.cons.37.nu.20. vol.1.* post mille *Auendan.de metu lib.2.c.26.nu.54. & seqq.* vbi reprobat *Couar.in 4.2.p.c.3.nu.9.Padill.in l. interpositas nu.7. C.de transact.* aliisque relatis per *Sanch. de matrim.lib.4.disp.12.num.22. Farin c. in fragm.2.p. verb. metus nu.30. Barbos.in cap. accedens 10.num.2.de proc.* qui dicunt sententiam hanc procedere tantum in mandato ad contrahendum matrimonium, non in aliis, *Nos sup.q.14.n.593.fol.496.*

Si sint constituti duo procuratores insolidum ad exigendum, Si vnus exigat, an comprocurator possit à comprocuratore exigere exactum? disputat latè *Aledris. de symbol. contract.tit.3.c.10.per totum.**

1366 Postquam procurator onus procurationis in se assumpserit, & alium loco sui substituerit, cum suo sit functus officio, non remanet amplius procurator, & ideò cum illo vlterius aliquid fieri non poterit, si modo ex mandato aliud non apparuerit, ac habilem, ac acceptantem substituerit, *Nos de nullit.Iud. rubr.11.qu.29.nu.31. Rocc.tit.de mandat. num. 183.Anna alleg.89.nu.19.alleg.107.nu.2.Zacch de salar.qu.82.nu.48.Barbos.in c.3 nu.4.de proc. in 6.& in addit.Gabriel cons.149.nu.19. lib.2. Baron.de eff.min ætat.eff.26. n.15. R. Marin.lib. 1.c.161. Franch.* vbi etiam *Linea dec.465. Rota p.16.dec.9.& dec.331 nu.9. & Larrea decis.69. num.4.Borrell.in summa tit.66.tom.1.n 231.*

1367 Et taliter substitutus ab ipso Domino principali censebitur substitutus, & procurator datus, *Nos sup.n 32.Trentacinq res.tit.de procur.res.3.n.5.* Diximus *sup.n.1278.*

1368 Vnde postquam mandatum semel substitutus susceperit, etiam quod eo non visus fuerit ab ipso procuratore simpliciter substituente sine alio speciali mandato, reuocari non poterit, *c.is, qui de proc.in 6.* vbi etiam *Barbo. Anna alleg.107.n.2.Colin.de proc. p.2. c. 5.nu.18.Nos sup.nu.33.Franch.dec.465.n.3.*

1369 Secus si in mandato adesset clausula: *Cum potestate substituendi, ac reuocandi, & toties quoties videbitur expedire, omnes in se reassumere*, nam tunc poterit quomodocumque expresse, vel tacite substitutos reuocare, *Rota dec.189.in nouis. Trentacinq.d.res.3.n.6.R.Marinis lib.1.c.261.n.6.7.*

1370 Et si moriatur substitutus, reuoluitur potestas ad ipsum substituentem, non vero ad Dominum, *Franch.dec.465.Colin.de proc. p.2. c.5.nu.78. R.Marin.lib.1. c.261. num.6.7.* quæ procedunt si tali procuratori sit data potestas substituendi vnum, vel procuratores, ex qua potestate clarum est, per substitutionem factam non fuisse expiratum ipsum primum mandatum, *R.Renerr.dec.198. R. Marinis dict. res.261.n.6.7.*

1371 Sic

1371 Sic si ex aliqua causa superuenienti, non possit procedi cum substituto, putà non reperiatur, tunc potest agi cum substituente, decisum refert *B.Reuert.dec.198.* Vbi *R.Marin.nn. 1.& dec.151.Luca ad Marin.c.261.*

1372 Sic etiam si idem substituens, antequam substitutus, onus acceptasset, decederet,tamen talis substitutus, negotium, & causam prosequi posset, ex quo censetur ab ipso domino substitutus, *Rota dec.414.in nouiss.& dec.9. de proc.* apud *Bisig.* contra dicit *Cap. Tholos.dec. 370.* Sed *Aufr.* ad ipsum melius distinguit, sicut & *R.Reuert. dec.151.* Vt sit vera opinio prima, si procurator substituens nullam à Domino, sed tantum à lege habebat potestatem substituendi. Secunda opinio procedit quando procurator habuit mandatum à Domino ad substituendum, *R.Marin.ad d.dec.151. Solorz.de Iure Indiar.tom.2.lib.3.c.26.à nu.57.& lib.4 polit.c.26.*

1373 De materia, diximus *d.qu.29.nn.36. & seqq.* ad locum prædictum remittimus DD. Lectores.

1374 Procurator inhabilis cū potestate substituendi rectè substituit habilem, *D.Prat.discep. 12.nu.21.seqq.lib.3.Mestrill.dec.246. D. Staib. obs.34.Golin.de proc.p.1.c.5. num.37. Luca ad Fran b.dec.212.n.5.*

1375 Mandatum factum cum potestate substituendi, licet non sit dictum: talem personam, vel personam incertam valet, *Nos sup. qu.8. num.282.Bertacb. repert.verb.procurator substituit nu.23.Golin.de proc.p.1.c.4.nn.14. Barbos. in c.1.de proc.in 6.n.10. Eoer.dec.274.n.7.*

1376 Procurator ad negotia potest quandocumque, & indixtinctè alium substituere, *l. si procuratorem 8.§.1. ff.mandat. cap.1.§.fin. de pro in 6.* vbi *gl.in fine* dicit, quod hæc est differentia inter procuratorem ad negotia, & ad iudicia, nam ille substituere potest, hic vero non, nisi adsit specialis facultas ad substituendum à mandante, *Diaz reg.607. Carauit.in rit.107. num.7. Turzan. commun. opin. tom.1.lib.2.tit.8. de proc. num.70. Cardos. in praxi Iudic. & aduoc. verb.procurator,num.75. Tusc.lit.P. concl.849. ex num.3. Trentacinqu. var.tit. de proc.ref.3. à num.25.* In Hispania adest *l.19.tit.1. part.3. D.Vela in cap.fin.de proc. in 6.p.3. num.2.seqq.Barbos.in d.cap.1. §. procurator, de proc.in 6.Delbene de parlament.dnb.37. n.57. Rocc.de mandat. not.79.n.170.seqq.*

1377 Sed *Ias. in l. quod quis C. de proc. num.2.* limitat dictam regulam,decem modis. Primo quando dominus prohibuisset procuratori ad negotia, alium substituere, per *tex.in l.1.§.magistrum,ff.de exercit.act.*

1378 2. Quando est electa industria personæ primi procuratoris, *Trentacinq.sup. nu.16. D. Vela sup.n.6.Rocc.sup.*

1379 Dicitur electa industria personæ, quando ad certum negotium specialiter datus est, & non solum si additum sit, quod id personaliter faceret, vel per se ipsum, aut per proprias manus exequeretur, vel si ipsius conscientiæ negotium commissum, seu relictum fuerit, iuxta regulam *ext.c.fin.§.is autem, iuncta gl 1.de offic.ueleg at.Treutac.uq.sup. num.29. Rocc.sup.Bald.dec.401.*

1380 Vel etiam si nihil mandato adiectum sit, dummodo certa in eo forma designata non fuerit, veluti si mandatum sit de re distrahenda, nullo designato pretio. Vel si natura rei sit magni ponderis, & momenti,nam tunc in dubio censetur esse electa industria personæ, *Boer.conf.13.num.20. Serafin. de Iuram.prin.l.57.nu.11.Vela sup.nu.9. Barbos. in d. c.1.de proc.in 6.nu.14.*

1381 Sic si mandatum speciale ad aliquid faciendum sub certa forma alicui sit datum, personę industria non censetur electa, & ideò potest ille alium pro se ad eam rem substituere, *Turzan.sup.num.70.Marcabr.conf.90.n.13. seqq.Trentacinq.d.ref.3.nu.23.Gratian. cap.201. num.22.seqq. Cardos.d.verb.procurator.num.75. D.Vela sup.nu.10.Hermosill.gl.5.l.48.tit.5. p.5. num.23.*

1382 Nisi negotium sit graue, & arduum, vt de re valde pretiosa vendenda pro certo pretio, *D.Vela sup.n.11.Hermosill.sup.n.23. Cald. de empt.c.50.n.15.*

1383 Sic procurator generaliter datus ad negotia domini, non potest omnia simul, & in vniuersum alteri committere, seu substituere, sed vnum, vel alterum negotium tantum, *Trentacinqu.d.ref.3.n.26.Vela sup.nu.12. Rocc. sup.nn.174.*

1384 Ideo cum matrimonii contractus sit negotium graue, non potest quis substituere, *c. fin.de proc.in 6. Vela sup.nn.13.14.Barbos.in c.9. in addit.num.12.de proc.Bonacin.de matrim. q.2. punct.5.nu.8. Fillu. tract.10.de sacram. p.1. c.1. nu.24 Trentacinq.var.t.t.de proc ref.3. num.33. Pont.de matrim.lib.2.c.15.n 5.Gal n.de proc. p.2. c.5.n.15.Rocc.sup.n.178.*

1385 Executores vltimarum voluntatum non possunt alium substituere, *Cyn. in leg.id, quod pauperibus, C.de Episc.& Cleric.Rocc.sup. num. 176.*

1386 Procurator ad impetrandum non potest substituere, *Innoc.in c.ex parte, de rescript.Rocc. sup.nu. 78.*

1387 Procurator ad negotia non potest substituere alium ad litem, nisi cum ipso lite contestata, *l.neque tutor, ff de constit. pec. Rocc.sup. num. 179.* licet contra dicat, vt procurator ad negotia possit ante litem contestatam, secus ad iudicia, *Bar.in l.8.§.si quis mandauerit, ff. mandat.Turzan opin.87.88. in paruis fol.23.Golin.sup.p.2.c.5.n.68.*

1388 Sed de iure nostro Neapol. ex *rit.107.* procurator cum potestate substituendi, si ei non sit data potestas substituendi ante litem contestatam, non potest substituere ante litem contestatam. *Anna alleg.119. Calà de modo*

modo articul.gl.4.nu.8.Golin.sup.nu.69.

1389 Beneuerum, licet procurator ad negotia in istis casibus exceptis non possit substituere, nihilominus potest nuncium deputare cum speciali commissione, nam quæ fiunt à nuncio censentur à se ipso facta, mediante organo nuncii, l.qui autem,§.fin.& l.seq. vbi gl. ff. de constit.pecun. Rocc.sup.n.181.182.

1390 Procurator constitutus ad lites non potest alium substituere, sine speciali mandato, l.ab executione,§.si procurator,ff.de appell.l.quisquis,C.de proc.c.1.cod.tit.in 6. Gratian. vbi Addentes dec.106.n.10.Nos de null.Ind rubr.11.q.29.Golin.de proc.p.2.c.5.nu.65.& seqq.Baron.de effect.min.atat.circ. contract.eff.16.nu.13.14.& seqq.Surd.dec.295.num.9. Cyriac.contr.384.Gomez lib.2.var.c.11.nu.20.Lara de vita hom.c.24. Meno.b.lib.2.præs.38.Caual.q.350.

1391 Quamuis in mandato dicat, quod procuratorem suum releuat, & in releuatione dicat: constituo Titium meum procuratorem,& que ille fecerit, nam non censetur data potestas substituendi, Menoch.cons.175. nu.12. Surd.dec.195.Gratian.discept.201.nu.42.& nu.89.Golin.sup.nu.69.Anna sing.411.Nos d.q.29.

1392 Et si habeat potestatem substituendi non potest substituere,nisi semel, Anna alleg.89.nu.10.Golin.de proc.p.2.c.5.nu.74.Nos d.q.29.

1393 Nisi prima substitutio sit inefficax, Bal. cons.33.vol.4.Minad.cons.42.nu.10.11. & cons.8.nu.16.seqq.Molin.de rit. nupt. lib.3.qu.23.nu.63.Golin.sup.nu.76.

1394 Nisi sit data potestas substituendi semel, & pluries, vel cum potestate substituendi, & reassumendi toties,quoties videtur sibi expedire,Franch.dec.465.vbi Addentes, Anna alleg.89.nu.13.p.2.Golin.nu.77.78. Marin. vbi Luca ref.261.Nos d.q.29.

1395 Vel nisi adsit clausula: Procuratorio in suo robore permanente,Marta in ff.nouiss p.1.tit.procurator c.106.& 157. Golin. num.79. Luca ad Marin's lib.1.c.261.nu.3.& ad Franch.dec.465. Nos d.q.29.

1396 Vel nisi in substitutione procurator substituens apposuerit clausulam: Donec,Marta sup.c.139.Golin.nu.80.Nos sup.

1397 Vel nisi sit dictum: Possit substituere, & remanere procurator, Tepat.var.sent.tit.88. c.7. Golin.nu.80.

1398 Vel nisi sit procurator generalis, nam ille substituens in vna causa non desinit esse procurator, & potest eandem causam reassumere,& substitutum reuocare, Luca ad Marinis lib.1.c.261.

1399 Et procurator cum potestate substituendi semel, & pluries, non potest nisi bis substituere,Bald.cons.164.num.2. vol.3. in antiquis, quod est considerandum,Nos d.q.29.

1400 Absq; speciali mandato non potest procurator substitutum reuocare,c.venerabili de offic.deleg. Golin.de proc.p.2. c.5.nu.81. Baron.d. effect.26.nu.12.Franch.dec.465.num.3. vbi Addentes.Anna alleg.108.num.18. Rocc.de mandat not.80.nu.103.Nos d.q.29.

1401 Nec procurator constitutus, si non habeat potestatem substituendi, licet dominus promiserit habere ratum quidquid gestum fuerit per procuratorem, aut per substituendum, tamen per hæc verba non videtur data potestas substituendi,Anna sing.411. Rota Rom.in antiqu.dec.346.Golin.de proc.p.2.c.5.n.68.

1402 Procurator constitutus sub conditione, si volueint, & si noluerit sit alius, si ille primus acceptet mandatum, & postea renunciet,ille secundus non potest esse procurator, D.Ionius gl.16.§.10.nu.29.

1403 Procurator substitutus non potest alium substituere,Barbos.in c.1. §.licet à nu8.& c.3. de proc.in 6. Ricc.collect.351. Lara de vita hom.c.24.Nos d.q.29.

1404 Procurator, qui vigore facultatis substituit alium,an substituat periculo suo? quod nó teneatur de culpa substituti, quia censetur constitutus à domino, secus si nó,Præs.Franch.dec.212. Doctiss.mus D. R.Marinis ad Reuert. dec.151.nu.2.& resol.261.in fin.lib.1.Peregr.de Iure offic.deleg.num.61.Rota dec.73.p.15. Tusc.lit.P. conclus.852. Delbene de parlam.dubit.34.num.2. Zacch.de salar.qu.82.nu.47.Merenda contr.lib.5. c.26.Staiban.obs.34.nu.6. post Gratian.cap.397. nu.11.Rota p.19.rec.dec.75. Thor. in comp.verb. procurator.Ricc.coll.351.Anna alleg.107.num.3. Marta ff.nouis.p.1.tit.de proc.c.49. Baron. de effect.min atat.circa contract.eff.26.nu,11.Noguerol.alleg.11.nu.103.seqq.alleg.36.à nu.48.Golin. de proc.p.2.c.4.num.87. Farinac.dec.421.Castill. dec.119.R.Constant.l.nullus num.65. C.de decur. lib.10.

1405 Sed quod substituens teneatur de facto substituti, quando non est data potestas substituendi certam personam, sed simpliciter ius substituendi habeat,Castill.d.dec.119.Golin.de proc.par.2.c.5.num.89. Tusc.lit. P.conclus.852, Giurba cons.36.n.15.seqq.Serafin.dec.859. Prat. p.3.discept.12. nu.23.Staiban. obs.34.nu.10. & seqq.& obs.90.nn.1. Rota p.15.rec.dec.73.nu.7. & seqq.vbi declarat,Card.de Luca de regul.disc. 54.nu.2,D.Cafareg.ad stat.Ian.fol.409.nu.4.

1406 Extendit Tusc. si procurator substitutus æstimabatur idoneus nn.6.Staib.res.34. Merenda lib.5.contr.26. D.Cafareg.sup.fol.410.num.6. & 14.

1407 Sed veritas est, quod substituens tenetur quando substitutus non est persona valdè integra,Serafin.dec.527.Ludouis.dec.133. Delbene de parlament.dubit.40.n.8.

1408 Alij distinguunt,vt si facultas substituendi sit data à lege, non tenetur, secus ab homine,Franch.d.dec.212. R.Constat.in l.nullus n.65. C.de decur.lib.10.Mangil.de subhastat.q.9.

1409 Sed si substitutio fiat in vltimo vitæ spiritu caret omni culpa, D.Cafareg.sup.fol.415. num.28.

1410 Procurator cum potestate substituendi, ante

ante mandatum expresse, vel tacite acceptatũ non potest alium substituere, sed postquam alium substituit non remanet amplius procurator, *Boer.dec.274.Vestr.in prax. lib.4.c.5.nu.5. Rota dec.45.nu.1.p.2.rec.Barbos.in c.3.num.2.3. de proc.in 6.Franch.dec.465.Sabell.§.procurator num.15.*

1411 Debet constare de mandato, & facultate substituentis, & illud inseri, vel saltim exprimi in mandato substituti, sub pœna expensarum, & interesse, *Christin.dec.116.vol.1.Rota p.9.rec. dec.472.Bich.dec.71.*

1412 Qualiter procurator substitutus possit omnia, quæ ipse principalis procurator constitutus potest, & obliget ipsum primum constituentem contrahendo, attenta maximè versione in eius vtilitatem, quæ ex actuum vicinitate, & alijs coniecturis plenè probatur, *Rota p. 13.rec.dec.438.& p.15.dec 37. & par.16. dec.9.* vbi plura ad exclusionem versionis, & facultatibus substituendi, qua cessante non obligatur principalis ex contractu procuratoris substituti, & *p.16.dec.331. nu.9.10.* Vbi quod substitutio facta de voluntate principalis, est, ac si facta fuisset ab ipso principali, & talis substitutus tenetur reddere rationem ipsi principali; & non substituenti, *Sabell.sup.nu.15.vers.qualiter.*

1413 Mortuo substituto an facultas reuertatur ad dominum, vel ad substituentem? *Tusc.lit. P.conclus.853.Christin.dec.108.n.10.seqq. vol.2.*

1414 Si procurator substitutus continuet suas operas præstare post mortem substituentis salarium consequitur, nam dicitur præstare ex mandato, quod non dicitur expirasse per mortem substituentis, per litis contestationem procurator dicitur illius effectus Dominus, *l.post litem, & l.si defunctus, ff.de proc.l.procuratoribus, C.eod. Zecchia de salar.q.82.nu.51.& seqq.* Vbi limitat si ipse dominus decedat sine hærede, & ibi *nu.54.*respondet obiectioni, & dicit substitutum per litis contestationem effici procuratorem principalem, ita vt possit ipse etiam alios sustituere, ex *Rota dec.16. incip.* procurator substitutus, *& dec.146.de proc.in nouis.*

1415 Procurator ex persona Domini potest vti compensatione, absq; necessitate præstandi cautionem, *D.Guttier.de compensat.q.5.nu.25 lib.2.*

Licet contra, quod requiratur cautio dicit, *D.Bersan.de compensat.c.3.q.14.n.3.*

1416 Quam cautionem non tenetur dare quãdo procurator opponit compensationem iam prius à domino factam *ibid.nu.4.* Nec quando fauore domini est facta compensatio ipso Iure *num.9.*

1417 Procurator de debito sui principalis cõpensationem opponere potest si ad causam, in qua est procurator constitutus, spectet, *Idem Guttier.q.7.nu.41.lib.3.*

1418 Procurator potest compensare quod Domino debetur, *Idem q.13.nu.12.lib.2.& q.13. n.17.lib.3.*

1419 Procurator tam in rem propriam constitutus compensationem obiicere potest, *Idem q.6.nu.32.lib.2.*quam in alienam, *Idem d.q.13. num.20.lib.3.* Et in rem suam datus si post litis contestationem vice mutua conueniatur, optime compensatione vti potest, *ibid.n.21.*

1420 Sed in rem suam non potest exceptione compensationis vti, nisi lis contestata fuerit *Idem ibid.q.13.nu.23.27.*

1421 Procurator simpliciter constitutus potest compensare, quod ei, cuius procurator est, debetur. *Idem d.q.13.nu.28.*

1422 Procuratori agenti ad creditum sui Domini obstat compensatio illius summæ, quam ipse procurator debet debitori conuento. *Idẽ q.13.nu.29.*

1423 Procurator quando habet amplum mandatum cum libera administratione potest compensare tam debitum proprium, quam debitũ constituentis. *Idem sup.n.36.*

1424 Procuratoris compensatione, domini debitor non liberatur. *Idem d.q.13.num.38.*post *Thes.q.1.nu.7.lib.4. Golin.de proc.p.5.c.3.n.20.* Sed potest procurator obiicere compensationem ex propria persona, *Golin.ibid.ex Sebast. Medic.de compensat.p.2.q.13.Surd.cons.4.n.9.*

1425 Procurator compensare non potest suũ debitum proprium, cum debito, quod creditor suo domino debet, nisi Dominus cessionem fecerit. *Idem d.q.13.nu.40.*

1426 Sic pro absente, qui nullum constituit procuratorem, conuento, quilibet potest opponere compensationem debiti, propter quod contra absentem proceditur, cũ credito ipsius met absentis *Castr. Palao in oper. moral.tract.32 disp.1.punct.16.§.2.nu.14. D. Bersan. d.q.14.nu. 17.*Præstita tamen cautione fideiussoria, quod conuentus compensationem ratam habebit, *D. Guttier.q.13.nu.49.lib.3.*

1427 Licet nemo absque mandato admittatur ad agendum pro alio, *l.exigendi, C.de procur.l. non solum, ff.solut.matrim.l.manifestissimi, §.fin.C. de furtis, Golin.de proc.p.3.cap.1. Virgil.de legit. pers.c.19.Nos de nullit.Iudic.rubr.11.q.28.*

1428 Coniuncta persona admittitur sine mandato, *l.Pomponius, §.in his autem, ff.de procur. Duen.reg.123.Luca de proc.p.3.c.1.num.2. Ricc. collect.736. Corn.cons.273.num.7.vol.3. Castill. dec.36.nu.8.seqq. Surd.de alim.tit.3.qu.8.nu.11. Mastrill.dec.131.nu.16. Pacion.de locat.c.36.nu. 34. Maur.de fideiuss.nu.6.fol.461.& fol.91. Luca ad Golin.sup.nu.5.*Cyria.contr 46.275. *Pilaia ad Irane.de protest. c.4 nu.5.* in ciuilibus ad defensam. Dummodo longe sit coniunctus absens, & non in vicinis locis degens, *Marsil.sing.228 D.Petra in rit.177.nu.5.*

1429 Quod intellige præstita cautione de rato *l.sed, & hæ, ff.de proc.l.non solum, §.qui alienum, ff.de proc. Hippol.sing.228.n.2. Maur.de fideiuss. nu.11.12.16.fol.91.Golin.de proc.p.3.cap.1.n.1. & seqq.Surd.sup.nu.10.Ios.Ludouic.dec.Luc.41. Roman.sing.639.Hier.de Laurent.decis.Auen.24.*

Fa-

Faria ad Couar. lib. 1. var. c. 6. nu. 38. Barbos. in c. 12. de proc. num. 12. Etiam in Patre, Faria sup. Et non præstica acta sunt nulla, Faria ibid.

1430 Dummodo petatur, Vestr. in praxi lib. 3. c. 4. nu. 2. Alex. cons. 47. nu. 2. lib. 1. Socein. cons. 120 nu. 5. 6. lib. 1. Maur. sup. nu. 16. Golin. sup. Cancer. var. lib. 2. c. 14 n. 164.

1431 Quæ ratificatio debet superuenire infrà decem dies in iudicialibes, Ios. Ludouic. dec. Perus. 49. nu. 4. Marta, ff. nouiss. tit. de procur. cap. 25. Maur. de fideiuss. sup. nu. 24. Golin. de pro. p. 3 c. 1. n. 1. & seqq. Nos d. q. 28. n. 43. Rota Luc. dec. 6.

1432 Potest etiam procuratorem constituere, l. exigendi, C. de proc. Felyn. in c. nonnulli §. sunt, & alij col. 16. de rescript. Curatorem bonis absentis postulare, l. 3. C. de capt. & post lim. reuers. Tutorem petere, l. quod dicis, ff. qui satisd. cogant. Appellationem interponere c. auditis, vbi not. de elect. Maur. de fideiuss. num. 7. seqq. fol. 462. Golin. de proc. p. 3. c. 2. nu. 1. Debitorem arrestare, Hering. de fideiuss. c. 7. à nu. 608. cum seqq. Golin. ibid.

1433 Coniunctæ personæ sunt illæ, quæ sunt ascendentes, descendentes, & collaterales coniunctæ vsq; ad quartum gradum, Couar. var. lib. 1. c. 6. nu. 5. Burs. at. cons. 21. Alex. cons. 4. nu. 3. lib. 2. Maurus de fideiuss. nu. 13. fol. 91. Borrel. in summa dec. lib. 1. tit. de proc. num. 103. Barbos. in l. exigendi, C. de pro. Golin. sup. nu. 8. Tusc. lit. C. concl. 735 Nos d. qu. 28. num. 34. Licet contra quo ad Collaterales dicat Borrell. num. 104. Cartar. dec. Gen. 54. n. 4.

1434 Vltra quartum gradum remittitur arbitrio Iudicis: quis nam dicatur coniuncta persona, Golin. sup. n. 8. Nos d. q. 28. num. 34. Menoch. de arbitr. lib. 2. cas. 246. Luca ad Golin. sup. n. 5.

1435 Imò quod admittatur tam descendens, & adscendens vsq; in infinitum gl. & DD. in d. l. sed hæ personæ, Luca ad Golin. p. 3. c. 1. n. 5. Nos d. q. 28. nu. 33. transuersalis vsq; ad decimum gradū dicit Tusc. lit. C. concl. 735. Golin. sup. n. 11. Gratian. disc. 97. in princ. Cancer. lib. 2. var. c. 14. num. 137. Barbos. in l. 3. ff. solut. matrim. nu. 10. D. Petra in rit. 266. Berlich. tom. 1. concl. 14. nu. 34. & seqq. Virgil. de legit. pers. c. 19. num. 10. Scialoya de foro compet. c. 33. n. 470. Bonden. collect. 49.

1436 Alij dicunt in odiosis coniunctorum appellatione venire vsq, ad quartum gradum, in alijs vsq; ad decimum. Alij vsq; ad sextum gradum, Rouit. dec. 25. nu. 2. Alii vsq, ad septimum D. Sibill de gradib. cognation. p. 1. c. 2. §. 12. q. 1.

1437 Coniunctæ personę appellatione veniūt Amici, nam magni sunt effectus Amicitiæ, vt per Cic. tract. de Amicit. Tasson. de antef. vers. 1. obs. 3. nu. 58. & seqq. Golin. sup. nu. 12. Scacc. de Iudic. p. 1. c. 101. nu. 48. Nos d. q. 28. nu. 56. 57. Faria ad Couar. var. lib. 1. c. 6. n. 41.

1438 Et quidquid dicitur de coniunctis dicitur de Amicis, Mantica de coniect. lib. 6. tit. 11. nu. 25. Ludouic. dec. Luc. 110. n. 12 seqq. p. 2. Carol. de Graff. de effect. Amicit. à num. 84. post Tract. de effect. Cleric. Golin. p. 3. c. 1. nu. 12. & ibi Luca nu. 6. Nos sup. n. 56. 57. seqq.

1439 Sed distinguit Graff. de effect. amicit. nu. 67. distinguit, vt hoc sit verum de magna amicitia secus in leui, Nos q. 28. nu. 58. & seqq. vbi modificamus cum cautione de rato, aut iudicatum solvendo.

1440 Sed non agit siuè mandato, Roman. sing. 656. Tepat. tit. 89. c. 3. Nos d. q. 28. nu. 58. & seqq. Golin. sup. n. 12. & seqq.

1441 Non admittitur coniunctus ad protestandum, Denunciandum, & Interpellandum, vel ad constituendum in mora Surd. dec. 115. n. 1. 2. dec. 341. Cæs. Manent. dec. 61. n. 5. Act. de instr. p. 1. rubr. 32. n. 11. Golin. de pro. p. 3. c. 2. n. 31. Franc. & Piloia dē protest. consid. 4.

1442 Quamuis ratificatio Interueniat, nam extrema non sunt habilia, Golin. sup. n. 32. Franc. & Piloia sup.

1443 Potest tamen creditum petere, Surd. d. dec. 115. n. 4. Hodiern. ad Surd. dec. sup. n. 4.

1444 Sed potest protestari, vt potest fieri á quolibet, quæ fit ad finem, vt quis non faciat id, quod facere non tenetur, vel quando protestatio fit tantum ad notificandum, vt quis constituatur in mala fide, Cancer var. p. 2. c. 14. nu. 152. D. Sibill. de grad. cognat. p. 1. c. 2. §. 12. q. 2.

1445 Coniunctus non admittitur ad deferendum iuramentum, nisi habeat speciale mandatum, vel nisi ratificetur delatio. Nec potest petere restitutionem in integrum pro coniuncto, nisi pro prodigo, vel furioso, vel nisi veniat tamquam legitimus administrator, Cancer. sup. num. 153. & seq. D. Sibill. sup. Nos d. qu. 28. nu. 93.

1446 Non admittitur ad iurandum in litem, nisi habeat mandatum a lege, Magon. dec. Luc. 6. nu. 19. Surd. cons. 170. vel ad iurandum de calumnia, Maur. sup. de fideiuss. nu. 18. fol. 91.

1447 Et vbi admittitur coniunctus non potest procuratorem facere, Franc. Marc. decis. 242. Rota dec. 35. de proc. in nouis. Ricc. collect. 736. Infrà hic. nu. 1488.

1448 In causis criminalibus non admittitur etiam cum cautione de rato, Capyc. dec. 5. nu. 6. Cancer. sup. num. 168. seqq. vbi limitat in causis criminalibus, vbi agitur de interesse pecuniario, D. Sibill. sup. D. Constantin. ad Capyc. dec. 5. nu. 3. seqq. & ad dec. 133. & 143. vbi quamuis sit vxor in crimine læsæ maiestatis, Ant. Fab. in lib. 4. Codic. tit. 15. defin. 25. Quod in causis criminalibus non admittatur procurator, vbi sit imponenda pœna corporis afflictiua, Clar. §. fin. qu. 32. Nouar. sup. pragm. collect. 160. Conciol. resol. verb. procurator res. 1. 2. Pac. Iord. vol. 3 lib. 14. tit. 2. nu. 24. Tusc. lit. P. conclus. 818. 848. Farinac. qu. 99. Christin. dec. 107. nu. 29. volum. 2. Ricc. collect. 856. 1095. 2211. 2289. 2622. 4031. Sanfel. dec 31. 32. 33. 137. 147. Sanz de re crim. contr. 70. D. Tranchedin. consult. 86. num. 29. Cyriac. contr. 488. Sabell. §. procurator. n. 9. vbi alios DD. ponit, post mille D. Petra in rit. 269. vbi tota materia, quando procurator admittatur in causis criminalibus.

1449 Sed admittitur ad accusandum, & remittendum solum, *Fariuac. in praxi qu.3.num.20,* Et filii præferuntur etiam vxori, *Virgil. de legit.person.c.32.nu.48. Pilzia dec.12.nu.111.p.1. D.Constantin.sup.n.1.* post *Capyc. dec.5. Thor. comp.dec.verb.syndicus.*

1450 Coniunctus absque mandato debitorem coniuncti non potest in mora constituere, *Nos d.qu.28.nu.100.seqq.*

1451 Multories admittitur ad agendum in iudicio, & extra quis absque mandato, sed cum cautione de rato, quæ mandato æquiparatur, *l.fin.C.ad Maced.Ludouic.dec.Luc.41. nu.2. Golin.de proc.p.3.c.2.n.6.*

1452 Cautio de ratio est prætoria, & præstatur ab eo, qui comparet in iudicio pro actore, absque mandato; vel est dubium de mandato, vel vbi constat de mandato plenè, & de eius reuocatione semiplenè, *Bellam. dec.681. num.2.Maur.de fideiuss.cap 9.num.1.& seqq. fol. 89.Borrell.in summa dec.§.cautio n.8.Valentia Illustr.lib.2 tract.4.c.6.à n.16.*

1453 Verum aliqui dicunt non sufficere cautionem de rato ab asserto procuratore oblata, nam illa locum habet si producatur mandatum principalis, sed de eius iuribus dubitatur, propter exceptiones rei pro faciliori expeditione causarum, *Viu.dec.249.nu.6.* Vbi *n.7.* dicit non admitti in asserto procuratore ad exigendum, & solutionem recipiendam, nisi plenè doceatur de mandato.

1454 Regula est in hac materia, quod quilibet agens nomine alieno tenetur præstare hanc cautionem, *l.non solum, §.qui alieno, l.Pomponius, §.sed & is, ff.de proc.Castr.in l.procurator, n.2.ff.rem rat.hab.Maur.sup.n.6.*

1455 Formula huius cautionis est quoties procurator, vel aliquis alius nomine alieno agens promittit, quod Dominus, vel quilibet alius, ad quem res, vel actio pertinebit rata habebit gesta per ipsum, *Castr.in l.interdum. nu.2.& in l.procurator la 2.nu.2.ff.rem rat.hab. Maur. sup. num.7.*

1456 Cautioni huic locus est quando contra procuratorem de mandato opponitur, & de eo dubitatur, l.*non solum, §.qui aliena.* vbi *Bar. ff.de proc.* Et tali casu datur, dummodo ab opponente petatur, *gl.in l.vniuersa. C. de precib. Imp.offer, Ias.in l.1. & l,1. de proc. Maur. sup. num.8.*

1457 Cautio hæc potest peti etiam vbi requiritur speciale mandatum, si ille, à quo petitur asserat se habere dictum mandatum speciale, & sit dubium an illud habeat, nec ne, *Lanfr. Balb.dec.54.cent.1.Maur.sup. n.29.*

1458 Allegans absentiam, infirmitatem, vel quid simile impedimentum, debet admitti cauendo de rato, propter voluntatem absentis, *Castr.in l.exigendi nu.9.10. C.de proc.* qui dicit hæc vera, quando tales allegationes in Iure consistunt, & habent in se dubietatem, secus si consistant in facto sint clara, *Maur. sup. nu.10,*

1459 Cessat cautio rati, & non habet locum. Primo, quando constat exprese, quod procurator non habet mandatum, sed solum quando est dubium; Putà quia de viribus eius dubitatur, propter exceptiones rei, pro faciliori causarum expeditione, *Viu.dec.249. n.6.* Nam gesta per falsum procuratorem ratificari non possunt post factam, maximè, oppositionem, *Cæsal.cons.245.nu.14.vol.5. Gabriel.de procur. concl.4.Maur.sup.n.20.21.*

1460 2. Post litem contestatam, *Maur.n.22.*

1461 3. Non interueniente ratificatione Domini, Nam Domino ratum non habente, hæc cautio non committitur, & commissa resoluitur, *Ios.Ludouic.decis. Perus.49. nu.4.* qui dicit intra decem dies Domini ratificationem interuenire debere ad instar appellationis, alias eidem locum non esse, *Maur.nu.23.24.*

1462 4. In procuratore ad exigendum, & solutionem recipiendam, qui plene de mandato docere debet; & Volens de mandato cauere non admittitur. *Viu.dec.249.num.7.lib.2.Maur. sup.n.24.*

1463 Et quid si Dominus scit, & tacet, an dicta cautio committatur? Et videtur, quod non, cum ex dictis requiratur expressa ratificatio, *Castr.in c.qui absente nu.8. de proc.& in l. interdum nu.2.3.ff.rem rat.hab.* Et licet factum procuratoris regulariter præiudicet Domino, quando sciens Dominus statim non contradixit, *Alex.cons.84.col.2. Dec. cons.437. Achill. dec.17.num.4.Rota dec.13.nu.3.de concess.præb. in nouis.* Diximus *sup.num.* Tamen hoc secus est in cautione de rato, in qua requiritur, quod interueniat expressa ratificatio infra decem dies ex sup.dictis, maxime in iis, quæ cõcernunt vtilitatem tacentis, secus si damnum, & præiudicium, quia tunc taciturnitas pro dissensu habetur, *Maur.sup.n.27.*

1464 Verum hæc cautio nunquam committitur, & incurritur, nisi prius docto, & verificato de interesse stipulantis, *l. si sine, §. cum autem, ff.rem rat.hab. Ruin. cons.101.n.3.vol.5. Maur.sup.nu.29.*

1465 Et quod in actibus iudicialibus, & extraiudicialibus, quando procurator protestatur, & protestatio tendit ad iudicium, tali casu tantum admittitur procurator, de cuius mandato dubitatur, secus est si protestatio per procuratorem facta tendit ad dandum, & soluendum aliquid, quia tunc necesse est exhibere instrumentum mandati, & quod præcisè de mandato constet, *l.si quis inficiatus, ff. deposit. l.non solum, §. qui alieno, ff.de proc. Tiraq. de retract. lignag.§.1.gl.10.num.96. Maur. supr. num.30.*

1466 Quando teneatur procurator cauere de rato, & quando non, *Card.Tusc.lit.P. conclus. 835,*

1467 Mandatum habet fratèr à lege pro fratre *l.sed ex persona, ff.de procurat. Alex.& Ias.in l.exigendi, C.de procurat. Alex.cons.246.Magon. dec.*

dec. Luc. 6. nu. 14. Nos de nullit. Iudic. rubr. 4. qu. 27. nu. 39. Golin. de proc. p. 3. c. 1. num. 9. Michalor de fratrib. p. 3. c. 45. Iof. Ludouic. dec. Luc. 41. dec. Peruf. 49. Franc. Marc. dec. 99. p. 2. Magon. decif. Luc. 49. alios afferunt Barbof. & Brunem. in d. l. exigendi.

1468 Verum non poteſt pro fratre ſtipulare, nec pro illo procuratorem conſtituere ſine ſpeciali mandato, l. ſtipulatio iſta, § alteri, ff. de verb. obligat. Rota p. 17. rec. dec. 371. num. 4. Michalor. ſup. Franc. Marc. dec. 242. Rota dec. 35. de proc. in nouiſ. Supra hic n. 1447.

1469 Secus eſt in cauſis ſpiritualibus, vel ſpiritualitati annexis, Surd. de alim. tit. 2. qu. 8. nu. 14. Rota in nouis dec. 142. & dec. 420. Caſſador. dec. 40. nu. 5. tit. de proc. & de reg. Cancell. Bellamer. dec. 681. Borrell. ſup. nu. 99. Nos d. qu. 28. nu. 65. D. Petra in d. tit. nu. 29. Golin. p. 3. c. 2. nu. 29. Marta in ff. nouiſſ. p. 1. tit. de proc. cap. 22. Ricc. coll. 736. Rota dec. 6. de proc. in nouiſ. & dec. 35.

1470 Sed de rigore Iuris contrarium verius dicit Duen. reg. 123. lim. 4. Add. ad Roman. ſing. 619. Ricc. coll. 2461. verſ. limita 3. Golin. p. 3. c. 2. num. 21.

2471 Et fratres coniugum in cauſa matrimoniali, & ſic ſpirituali admittuntur pro eorum intereſſe, etiam inuitis coniugibus, Card. Put. dec. 25. lib. 3. Tepat. ſēt. tit. 89. c. 2. Golin. ſup. n. 22

1472 Admittitur in illis cauſis, ſi compareat pro defenſione, Rota dec. 35. de procurat. in nouiſ. & dec. 34. in antiquiſ. Dunozet. dec. 258. nu. 5. 6. 7. Capyc. dec. 143. Franc. Marc. dec. 164. Ricc. collect. 736. in fin.

3473 Pater conſtituit procuratorem in cauſa filii, in aduentitiis, dummodo filius maior ſeptennio conſentiat, Borrell. in ſumma dec. tit. de proc. nu. 476. Secus in conuento filio actione legis aquiliæ num. 477. Quia pater habet vſumfructum in bonis aduentitiis filiorum, Sabell. §. peculium, & §. pater. Tuſc. lit. P. concluſ. 124. 125. 127. Paſcal. vbi Prat. de patr. poteſt. p. 1. c. 2. Bich. dec. 30 nu. 11. ſeqq. Ludouiſ. dec. 334. n. 6. Viu. opin. 593. 594. Vrceol. de tranſact. qu. 15. 16. Caball. conſil. 109. lib. 1.

1474 Verum coniuncta perſona poteſt implorare reſcriptum, etiam in beneficiali, & priuilegium immunitatis, & etiam Amicus, Trentacinq. var. tit. de proc. reſ. 15. n. 2. 3. 4.

1475 Amplia in purificatione gratiæ, Trentacinq. n. 5.

1476 Secus in acceptatione beneficii, nam licet non requiratur ſpeciale mandatum ad impetrandum beneficium, requiritur tamen ad acceptandum, Rota deciſ. 8. in antiqu. tit. de procur. quamuis habeat mandatum coniunctus cum libera, Rota ſup. dec. 533. Trentacinq. ſup. n. 6

1477 Admittitur coniunctus vſque ad quartum gradum, cum cautione de rato, ſecus in beneficialibus, & ſpiritualibus. Barbof. in cap. 1. in addit. & prætermiſſ. nu. 15. Viu. dec. 149. num. 5. Tuſch. lit. C. concluſ. 735. nu. 35. Aluarez de priuil. pauper. p. 1. qu. 13. Magon. dec. Luc. 6. n. 19. Surd. conſ. 190. Viu dec. 249. num. 5. lib. 2. Ricc. collect. 736.

1478 Secus fauore paupertatis, Borrell. in ſumma deciſ. tit. 22. num. 93. Ricc. coll. 2474. Aluares ſup. nu. 9. Nos ſup. nu. 96. Luca ad Golin. p. 3. c. 2. num. 6.

1479 Non admittitur pro coniuncto ad petendum retractum, Caſſan. ad conſuet. Burg. tit. des retraictz rubr. 10. §. 4. Tiraq. de retract. munic. §. 1. gl. 10. nu. 97. 99. Bendell. de iure prothomiſ. in rubr. nu. 70. Qui n. 71. limitat hoc in marito, patre, tutore, curatore pupilli, minoris, Cbartar. dec. Gen. 85. nu. 21. Nos rubr. 1. q. 28. n. 118.

1480 Non admittitur perſona coniuncta in caſibus, in quibus requiritur ſpeciale mandatum, Burſat. conſ. 21. num. 2. Rota dec. 6. de proc. in 6. Maur. de fid. nu. 15. fol. 91. Surd. conſ. 190. nu. 1. Barbof. in l. exigendi, C. de proc. nu. 41. Magon. dec. Luc. 6. nu. 13. Idem Surd. dec. 215. n. 1. deciſ. 341. vbi Hodiern. Nos d. qu. 28. nu. 93. ſeqq. vbi limitatur in Papa, Gratian. c. 401. Borrell. in ſumma dec. tit. de proc. nu. 95. Faria ad Couar. lib. 1. c. 6. nu. 36. Cald in l ſi Curatorem, verb. implorandum nu. 8. P. Barbof. l. 4. n. 23. ff. ſolut. matrim. Golin. p. 3. c. 2. nu. 18. Cartar. dec. 54. nu. 6. Magon. dec. 6. nu. 13. Surd. dec. 215. Gratian. cap. 401. Vbi limitat in patre, Golin. ſup. nu. 19. Cartar. nu. 18. Vel ſi coniunctus habeat intereſſe coniunctũ, Odd. de reſtit. qu. 31. art. 9. nu. 30. Faria ibid. Nos ſup.

1481 Non eſt habilis ad recipiendam ſolutionem, etiam cũ cautione de rato, Maranta conſ. 15. nu. 56. Viu. dec. 349. nu. 4. Burſat. conſ. 21. nu. 2. vol. 1. Borrell. ſup. nu. 96. Pilata ad 11auc. de proteſt. conſid. 4. nu. 5. Facion. de locat. c. 36. nu. 31. & ſeqq. Cancer. var. p. 2. c. 14. nu. 147. ſeqq. Nos d. qu. 28. nu. 34. Luca ad Golin. p. 3. c. 1. n. 5. & cap. 2. n. 8. licet contra dicat n. 10. ex Barbof. l. 3. 4. num. 22. ff. ſolut. matrim. Sed contra ipſum eſt magis communis opinio Canc. n. 158. D. Petra in tit. 160. n. 31. Nos 6. qu 28. n. 85.

1482 Poteſt tamen cogere ad deponendum pecuniam, Viu. d. dec. 349. nu. 5. Mantua ſingul. 260. Borrell. nu. 97. Pilata ſup. Facion. ſup. Luca ad Golin. de proc. p. 3. c. 1. nu. 5. Viu. dec. 349. Nos rubr. 1. qu. 28. num. 85. Et petere ſequeſtrum, Caroc. de ſequeſtr. p. 3. qu. 41. D. Petra n. 31. quidquid ſit penes Golin. nu. 40. ex errore librariorum dicit Luca ad Golin. d. c. 2. n. 4.

Poteſt tamen exigere pro minore, & prodigo, Golin. n. 10. Barbof. ſup. D. Petra n. 31. Luca ſup. nu. 3.

1483 Sed non admittitur contra voluntatem principalis, Marſil. ſing. 228. Borrell. n. 98. Golin. de proc. p. 3. c. 2. num. 12. vbi quamuis de rato promittat. Secus eſt ſi ipſe etiam habeat intereſſe, Golin. d. c. 2. nu. 17. Barbof. in l. ſi conſtante 25. n. 65. ff. ſolut. matr.

1484 Non admittitur vbi principalis reliquiſſet procuratorem, Magon. dec. Luc. 6. nu. 10. 15. Borrell. ſup. nu. 100. Nos d. qu. 28. n. 112. Maur. de fideiuſſ. nu. 14. fol. 91 Idem Maur. de fideiuſſ. p. 1. sect. 1.

sect.2.c.9.nu.14.Golin.de proc.p.3.cap.2.num.41. Quia mandatum expressum facit cessare tacitum, *Surd.de alim.tit.3.q.8.n.21.Ricc.coll.736.*

1485 Nisi esset procurator, sed negligens, *Put. dec.21.lib.2.Borrell.sup.nu.101.Nos d.qu.28. n. 115.Gratian.cap.97.nu.4.* Golin.*sup. Ricc. collect.736.*

1486 Sic neque admittitur coniunctus pro cóiuncto habente alias personas legitimas, *Duen. reg.123.Bursat.cons.21.nu.5.lib.1. Chartar. dec. Gen.54.n.19.Golin sup.n.45.*

1487 Et ratificatio principalis debet sequi tacitè, vel expresè, nè ei præiudicium afferat, *Magon.d.dec.6.n.19.Laurent.dec.Auen.24.nu.1. Rota in nouis dec.142.Borrell.nu.102.Viu. dec. 249.nu.5.lib.2.Maur.sup.n.17.fol.91. Ricc. collect.736.*

1488 An admittatur Agnatus, vel alter ad dicendum de nullitate sententiæ foriudicationis, foriudicato non existente in fortiis Curiæ, & ad recusandum Iudicem, *Nos de nullit. Iud. rubr.4.q.10.*

1489 Non admittitur coniunctus contra coniunctum, *Ludouic.dec. Perus.49.* vbi decisum refert, néc cum cautione de rato, *Virgil.d.cap. 19 nu.13.Filiu margarit.verb. coniunctus,* Balb. *dec.92 Ricc.coll.736. Borrell.nu.105.* Golin. *de prod.p.3.c.2.nu.36.37.Nos d.qu.28.nu.108.109* Sed videndi *Tepat.sent.tit.89.c.2.vers.2. limitatur.Surd.de alim.tit.3.q.8.n.16.*

1490 Admittitur coniunctus quo ad alimenta, & educationem pupillorum, *Surd. de alim. tit. 2.qu.8.nu.15.* decisum referi per S. C. *Anna cons.33.nu.13.14.*

1491 Non admittitur fœmina coniuncta, nec mater pro filio, *Natta cons.143.nu.6. vol.2. ex l. alienam,* C.*de proc. Ios.Ludouic.decis.Perus.49. p.2.Maur.de fideiuss.nu.17.fol.91.Tepat.var.sent tit.80.c.3.vers.tertio limitatur,Golin.de proc.p.3 c.2.n.30.Canctr.var.p.2.c.14. n.162.seqq. Borrell.nu.107.Nos d.q.28.*

1492 Sed coniunctus agens vt procurator, & non vt coniunctus, si non habeat mandatum non admittitur, quamuis caueat de rato, *Balb. concl.415.cent.5.* Et admissus, actus esset nullus, *Tiraq.de retract.lignag.§.20.gl.unic. num.7. Caualc.dec.24.Cassan.in consuet.*Burg.*rubr.4. §. 5.gl.2. Maranta in spec.p.4.dist.16.nu.29. Anna alleg.27.n.2.4.Amic.cons.115.nu.9.Verall. decis. 347. p.1.Borrell.nu.109.Magon.dec.Flor.51. nu. 16.Marta in ff.nouis.tom.1.tit.de proc. c.77. in fin.* Golin.*de proc.p.3.cap.1.num.40.& seqq.* vbi *Luca n.4.5.& c.2.n.38.D.Martian.cons.1.n.58. vol.1.Crescent.dec.Rot.Rom.7.alias 121.num.3. Nouar.qq.forens.tom.2.qu.3.nu.14. D. Petra in rit.266.nu.41. Nos de nullit.Iudic. rubr.11. qu. 28.nu.17.18.Gratian.discept.699.nu.30. Tepat. var.sent.tit.89.cap.1.vers.quintus.Viu.dec.31.nu. 13. Ricc.coll.736. Balb.dec.92.*

1493 Non admittitur cõiunctus natus ex damnato coitu, *Borrell.num.110. Luca ad Gratian. cap.97.*

1494 Inter coniunctos admittitur proximior, *Borrell.nu.111. Nos d.qu.28. nu.124.* Et si sint plures constituti in pari gradu, admittitur magis idoneus, *Berlich.d.qu.18.nu.46. Nos n.125.* Imo si proximus sit magis idoneus admittitur relicto proximiore, *Virgil.de legit.pers.c.14.nu. 18.Luca ad Golin.p.3.c.2.nu.1.*

1495 Non admittitur coniunctus coniunctione spirituali, *Borrell.n.112.*

1496 Verum admissus coniunctus non potest procuratorem constituere, *Borrell.nu.113. Faria ad Couar.var.c.6.n.55.*

1497 Non admittitur coniunctus ad respondendum positionibus, & articulis, *Ricc.ad Ias. in L.exigendi,C.de proc.Nos d.qu.28. n.107.seqq. Ludouic.dec.Luc.41.Golin.de proc.p.3.c.2.n.35. Borrell.nu.114.*

1498 Non admittitur coniunctus in causis feudalibus, cum in illis requiratur speciale mandatum, contra *Golin.p.3.c.2.nu.46. Nos d. qu.28.n.116.& qu.26.n.203.R. Marin.ad Reuert.dec.574.n.7.Luca ad Golin.d.c.2.n.7.*

1499 Plures sunt casus, in quibus potest quis agere sine mandato, quos posuimus *Nos vsq. ad n.14.d.qu.28.n.134.& seqq.*

1500 In actibus popularibus mandatum non requiritur, *Card.de Luca de Iudic. disc.12.nu.6.* vbi declarat.

1501 Nullitatis, & appellationis Iudex potest impetrari à quocumque sine mandato, *Nos de nullit. Iudic.rubr.4.q.29.n.30.*

1502 Absque mandato potest quis pro alio facultatem, & gratiam impetrare, sed non operatur, nisi secuta ratificatione, *Salgad.labyr. p. 3.c. n.34.cum seqq.fol.mihi 461.*

1503 Maritus est legitimus procurator vxoris, pro qua sine mandato, & sine promissione rati comparere potest, Sa*bell.§.maritus num.23. Barz.dec.Bonon.43.num.14.15. Mysing.obs.53. cent.3.* post alios *Borrell.in summa tit.de proc. n.* 410.Golin.*& Luca de proc.p.3.c.1.Nos de nullit Indic.rubr.11.qu.28.R.Ponte cons.4.nu.32.lib.2. cons.51.nu.12.lib.1.D.*Mans*. consult.39. Fontanell.de pactis cl.6.gl.3.p.7. nu.54.seqq. Ludouis. 86.Dunozet.dec.386. Ansald. de commerc.disc. 55. n.42. seqq.Gratian.cap.901. n.30. seqq.* Verum si maritus fuerit constitutus procurator in aliquibus causis, non potest in aliis agere sine mandato, *Rebuff.in praxi benefic. tit. de forma Vicariat.n.232.*

1504 Eo magis sit promittere de rato, quod procedere etiam in marito putatiuo, in sponso de præsenti, secus futuro, *Barbos.in c.21. de procurat.Rolan.de lucro dotis q.11.nu.9.10.*

Maritus potest gerere omnia negotia vxoris, etiam sine mandato, tam in bonis dotalibus, quam extradotalibus, siue paraphrenalibus, *Gratian.discept.514.nu.24.Tusc.lit.M.conclus.95.lit.E. conclus.110. Christin.ad leg. municipal.tit.9.art.1.Viu.opin.480.Zamoran.de compensat.disp.4.cap.26.* vbi de bonis dotalibus, & paraphrenalibus, *Vela differt.1.nu.1. differt.4. num.13.*

num.13.dissert.9.nu.27. Vbi hoc dicit in bonis dotalibus, & paraphrenalibus traditis de Iure communi, sed de Iure Hispano, etiam in paraphrenalibus non traditis.

Licet contra dicat in bonis extradotalibus *Surd.cons.290. nu.5.6. Fontanell. de pactis nupt. cl.6. gl.2.p.7.nu.54.seqq. Rota coram Bich.decis. 220.num.20.coram Priol.dec.32.nu.3. Golin.de proc.p.3.c.1.n.6. Mans.consult.39.nu.21.22. Ansald.de commerc.disc.55.n.42.& seqq.*

Quod possit esse in iudicio pro vxore absq; mandato, & sine cautione respectu rerum dotalium, maximè si pars cum eo, tanquam tali contraxerit, quia dicitur approbatus cum qualitate procuratoris, *Gratian.d.sc.524. nu.4. & seqq.& d.disc.514. nu.24.& 35.* vbi idem est respectu bonorum paraphrenalium, *Ger. Spin.cons.70.nu.23.& seqq. Sabell.§.maritus nu. 23.& §.bona nu.9.& seqq.* Benè verum potest vxor ad libitum reuocare tale mandatum in bonis extradotalibus, *Surd.dec.192.n.7.8. Bich. dec.352.nu.8.*

Et licet sit maritus principium affinitatis, potest tanquam affinis, & coniuncta persona agere pro vxore. Idem *Gratian.disc.901 nu.30. & seqq.*

1505 An vxor pro marito possit agere? *Golin. de proc.p.3.c.1.nu.42.seqq. Castill.dec.36. Nos rubr.11 q.28.n.22.seqq. Valasc.consult.136.10.2. Sabell.§.vxor.*

1506 An, & quando Affinis pro Affine, Abbas, seu Monachus pro Monasterio, Alius pro alio, tam in iudicio, quàm extrà, possit comparere, an coniunctus pro coniuncto, maritus pro vxore, vxor pro marito, Amicus pro Amico, libertus pro patrono, Clericus pro Ecclesia, Patronus pro liberto, Socer pro Genero, Gener pro Socero, Consors litis pro consorte. Diximus *Nos de nullit.Iudic.rubr.11.qu. 28.* ad ibi dicta remittimus DD. Lectores, *Golin.& Luca ad Golin.de proc.p.3.c.1.num.5.& seqq. Faria ad Couar.var.lib.1. c.6.n.39. Borrell. in summa decis.tit.de procurat.num.430. Bonden. collect.49. Castill.dec.36. Berlich.lib.1.conclus.14 Mastrill.dec.131.*

1507 Datur etiam mandatum: putà de capiendo talem inquisitum, vel debitorem, datum per Principem, vel Iudicem, quod est contentum in legibus, *C.de mandat. Principis*, ut diximus *n.4. & 6.* quod exequi non potest nisi illud ostendatur, ex *tex.l.1.C.de mandat. Princip. l.probibitum, C.de iure fisci lib.10. Boer. dec.170. nu.2. Scacc.de Iudic.tom.1.c.46.nu.31. Vermigl. cons.116.nu.11. R.Marinis lib.1. c.115. num.4. Crisp.in praxi tract.10.c.3.nu.1. Farinac.q.27.nu. 8.q.32.nu.31. Guazin.defens.5.c.4.nu.8. Posth.de subhast.inspect.11. Vermigl.cons.87. num.4. cons. 116.nu.10. Carena de S.Offic.p.3.tit.2.nu.33. Cōciol.res.crim. §.birruarius res.2.* maxime post capturam, *Conciol.n.5.*

1508 Vnde fit, quod exequenti de facto, & nō ostensis litteris, vel mandato de capiendo, seu exequendo, potest impunè resisti, *l. probibitum, C.de iure fisci lib.10.* vbi *Bart. & Luca de Penna, Grāmat.cons.51.nu.1. Farinac.q.32. DD. sup.citati Caball. res.crim.cas.132.nu.7.11. Clar. q.29. Conciol.sup. n.2.* Dummodo resistentia nō sit grauis, quando haberi potest copia Iudicis, & dummodo violentia executorum sit excessiua, *Thes.dec.195.nu.3.* & ibi *Add. A.* vbi dicit esse puniendum resistentem, pœna pecuniaria.

1509 Vbi exequutores non ostendunt mandatum de capiendo, seu exequendo, an liceat vnicuique captum eximere, vel tantum ei, cuius interest; Videndus *Bal.in d. l.probibitum nu.6.& 7.*

1510 Verum Familia Curiæ potest repertum infraganti crimine, capere, absque mandato, & etiam repertum cum Armis, *Clar. §.fin. qu. 28.nu.7. Iodoc.in praxi crim.c.25.nu.4. Farinac. qu.32 nu.36.de carcerat. Vermigl.d.cons.116. nu. 10.11. Conciol.sup nu.4.*

1511 Imò potest capi à quolibet priuato, *Cod fr.à Ban.in theor.crim.§ captura n.5. Crisp.sup. num.10.*

Et Iudex competens contra eximentes carceratum de ordine Iustitiæ, est tam Iudex competens exempti, quam birruariorum, ex cuius manibus est exemptus, & sic datur locus præuentioni, *Framb. dec.147. Caball.cas.117.*

1512 Et familia Curiæ potest capere inquisitum cum mandato Iudicis, quamuis Iudex reperiatur mortuus tempore capturæ, *Bellon. cons.2.nu.14. Aldeis.de symbol.contract.tit.3.c.3 nu.113.*

1513 Mandatum acceptare non tenetur inuitus, Diximus *sup. num.65.* Addimus *Bernard Græu.ad pract.Camer.Imperial.lib.1. conclus.43. consid.1.n.17. Gratian.discept.56.n.22.23. & 32.*

Secus Aduocatus, qui cogitur inuitus patrocinium acceptare, *Gratian. sup. num.4. seqq.* pro pauperibus gratis, sub pœna peccati mortalis, *D.Thom. 2.2.qu.71.art.1. Guazin. ad defens.in præfat.nu.5. Gratian.cap.55.numer.32.46. Christin.dec.102.nu.1.vol.2.& dec.169.n.9.seqq. vol.5. Scanarol.de visit.carcerat.lib.1. §.8.cap.3. Cap.Thol.dec.482. Diana p.4. tract.4.res.215. verb.ad exemplum aduocati, Ricc.coll.2207. in fine, Viu.dec.159.*

Pro aliis cum mercede, *Menoch.de arbitr.cas. 309. Zacch.de salar.qu.52.nu.109.& seqq. Christin.dec.102.nu.3.seqq.dec.103.nu.2.vol.2. decis. 169.170.lib.5.& ad l.municip.tit.1. art.47. Sabell.§.Aduocatus n.3.& in pract.§.Aduocati n.18*

1514 Officium procuratoris ad iudicia, & ad negotia an sit vile. Diximus *sup.n.47.48.* & ad *Rouit. cons.49. lib 3.* Discurrunt DD. Nam quod sit vile dicunt per *text.in l. si quis procurationem, C.de decur.lib.10.ibi gl. Bar. Bald. in l. Cassius C.de senat. Guid.Pap.dec.88.89.* vbi *Add. Tiraq.de nobil.c.30.in princ. Bouadil.in polit. lib. 3.c.1.n.54. Donell.lib.18. comment.c.3.* vbi *Osuald.lit.P. Nouar.in d.l.si quis procuratorem.nu. 1.2. Gra-*

1.2.Gratian.discept.57.qu.38.seqq. Borrell. in summa dec.p.1.tit.66.nu.65.D.Petra in rit.100. D.Galluf.de fructib.disp.33.n.40.

1515 Sed quod non sit vile, Ronit.sup.pragm.in rubr.de proc.n.2.seqq.Tasson.de antef.vers.3.obs. 3.nu.177.Caualcan.de vsufr.mulier.relict.n.232. & dec.41.n.23.seqq.p.1. Magon. in lucerna iur. moral.p.1.tit.de nobil.causidic.Mancin. de iuram. p.3.art.1.n.15.& seqq.Sabell.§.procurator. nu.2. Pac.Iordan.lucubr.vol.3.lib.14.tit.2.nu.75. Golin.de proc.p.1.c.3.n.37. seqq. Carena res.244. Pascal.de vir.patr.potest.p.1.c.3.n.34.Barbos.in l.fin.nu.8. C.de inoff.testami Andreol. contr.314. De Petris cons.35.nu.31. vbi quidem procurator per M.C.V. fuit damnatus ad remigandũ, sed per S.C. tanquam nobilis fuit relegatus,& cons.36. & in festiuis lection.lib.1.c.8.9. Christin. dec.107.vol.2.& dec.108.nu.6.& seq. Muta ad consuet.Panorm.c.68.nu.13.& seqq. Raynald. syntax.rerum crim.c.11.§.14.nu.10.& seqq. Borgn.dec.41.nu.26.seqq.p.1.Ricc.collect.3986.

1516 Vnde si nobilis efficeretur procurator non efficeretur vilis, & infamis, contra Guid. Pap.dec.89. tenent Cassan.cons.64. n.34.Couar. pract. qq.c.19 n.7,Guttier.lib.1.pract.quæst.137. Hartman.dec.9.de procurat.Nouar.sup.

2517 Licet infamis non possit esse procurator, Golin.d.p.1.c.4.nu.31.& seqq. vbi pluribus citat D.Gallus sup.d.dis.33. Sicut non potest esse accusatus de crimine, l.reum criminis, C. de procurat.Scialoya de foro compet.c.33.n.131.

1518 Et tex. ille, l.si quis procuratorem, loquitur de procuratore ad negotia, Odofr. & Bar. ibi,Tiraqu.de nobil.c.30.in princ.Golin.p.1.c.4.n. 48.Christin.dec.24 nu.17.& seqq.vol.5. Pacion. de locat.c.35.n.90.& seqq.Sabell.d.§.procurator nu.2.Barbos.in l.cum.prætor,§.vl.ff.de Iudic.nu. 126.& seqq.

1519 Vel potius de procuratore patrimonii, qui vulgò Maiordomo appellatur, vt dicit Couar.pract.c.19.n.5.per illa verba tex. Facultatum suarum, cum facultates propriè patrimonium alicuius significent, l. qui se patris, C.vnde liber.Ronit.supr.Andreol, contr.314. num.24. Amaya super d.l.si quis procurationem n.35.

1520 Sed quod procuratorum ad lites Supremorum Tribunalium, officium non sit vile, dicunt P.Gregor.syntagm.lib.49.c.4.num.5. Paz in praxi tit.1.in 4.annot.nu.46. Ricc. coll.3986. Trentacinq.var.lib.1.tit.de pecul.res.1.n.4.Brunem.sup. C.in l.4.C.de aduocat. diuers. Iudic.D. Petra d.rit.100.n.38.Sabell.§.procurator.

Nostri S.R.Consilii, qui per pragm.22. de offic.S.R.C. examini subiiciuntur antequam exerceant, tenent Ronit.sup.nu.24. Tasson.de antesat.vers.3.obs.3.n.177.& vers.7. obs.1. nu.12. Goliu.de proc.p.1.c.4.n.49.& seqq.

Ciuitatis Mediolani, Andreol. contr.314. Carena resol.244. Diximus ad Ronit. cons.49. lib.3.n.40.& seqq.

In Sicilia Gallup.in praxi S.C.p.2.c.8. nu.26. Muta in pragm.Sicil.tit.de offic.Aduoc.tit.9.n.21. tom.1.Mancin sup.part.3.art.1,num.4.Golin.sup. num.51,

In Curia Romana Mandos. sup.reg.4. qu.8. nu.7.Filin in margarit.concl.1. verb.procurator, fol.49.col.1.Pacion.de locat.c.35.n.93. Gratian, cap.57.n 38.Cobel.ad bull.boni Regim.c.34. art. 1.n.19.Coccin.dec.1805.in princ.

1521 Ratihabitio retrotrahitur,& mandato cõparatur,c.ratihabitionem de reg.Iur.in 6.vbi Barbosa nu.1.& seqq.& in c.quoties 2.de pactis nu.2. c.fin.de Iure iur.eod.lib.1.l.semper,vbi Decian. ff. de reg.iur.l.licet,ff.de iudic.l.bonorum,ff.rem rat, hab.l.fin.C.ad Senat.Cons.Maced.l.si pecuniam,C. de negot.gest. Rot. Rom.dec.132.num.23.p.9.in nouiss.Gratian.c.704.nu.24.seq.963.nu.44.c.505.n. 48.c.706.num.9.seqq.c.926. nu.19.c.711. nu.55. Gaill.obs.47.lib.1.Surd.dec.60.nu.14. dec.231.n. 11.& dec.58.nu.32.seqq. Rota Gen. dec.92.nu.2. Costa de retrotract.cas.4.c.8.& cas.28.c.8.num.2. Medic.exam.35.num.111.112. Card.Tusc. lit.R. conclus.21.Trentacinq.var.lib.2. tit.de procur.res. 9. Barbos.in repert.§.ratihabitio,Borrell.in summa dec.tit.66.n.239.p.1.Capon.discept.86.& discept. 290.D.Merlin.contr.79.lib.1. Golin.de procurat. p.3.c.2.nu.32.& p.5.c.5.nu.75.& p.3.c.3.nu.49. Sabell.in summa §.ratificatio n.5. & nu.13. Thes. dec.7.Torre de pact.fut.success.lib.1.c.29.num.26. D.Catan.dec.45.n.7.vbi dicit ex quibus inducatur,& dec.20. Fontanell.dec.553.nu.9.& dec.4. nu.16.Dunozet dec.91.nu.4.dec.112.n.4. Sperell. dec.155.num.60.seqq. Vaz axim. Iur.lit.R.num. 31.& in addit.lit.R.& lit.M. num.34. Gratian. discept. cap.926. num.19. Rota post Vrceol. de transact.dec.99.nu.4.5.Eich.dec.174.num.3.seqq. Medic.exam.35.nu.111.112. & dec.58. num.32. Rota p.10.rec.dec.244.nu.10.11. dec.261.nu.18. part.9. rec.dec.291. Doctissimus Anzald.de commerc. disc.25. num.28. dec.30. num.22. disc.35. nu.36. Veral.dec.80.p.2.Rocc.de mandat.nu.219. Veral.dec.280.part.2. Borrell. in summa dec.tit. de proc.nu.453.D.Merlin.contr.79.nu.1.lib.1.D. Mansius consult.439. Nos de null.Iudic.rubr.11. qu.29.nu.52.D.Scoppa ad Merlin.d.c.79.num.3. ad Gratian.dec.105.nu.12.& ad cap.68. nu.5.ad Fabr.in C.lib.1.tit.3.expl.6.

1522 Amplia etiam in requirentibus speciale mandatum,l.quod si de speciali,ff.de minor.l vlt. §.1.vbi Dec. ff.quod quisq; Iur.c.1. de homicid.in 6.c.fin.de iur.iur.eod.lib.Surd.cons.60. nu.14.dec. 231.nu.11.Vaz.sup.Gratian.cap.704. num.25.c. 926.n.19.D.Merlin.contr.79. nu.5. Trentacinq. d.res.9.nu.2.Tusc.d.conclus.20.nu.5. & retrotrahitur.Golin.sup.p.3.c.2.num.54.Catan.d.dec.20. num.6.Borrell.in summa dec.tit.de proc. num.239. Schrad.de feud.p.4.c.1.nu.69.p.6.c.3 nu.72.Rypa obs.123.Costa de retrotract.cap.8.c.4.num.18.D. Scoppa sup.Nos d.q.29. nu.67. D.Mans.consult. 439.nu.2.consult.187.nu.31.D.Matth.de Regim. Regni Valent c.10.§.1.nu.269.

1523 Amplia etiam si non constet de ratificatione, stante casu, in quo ratificatio ipso facto fiat,D.Catan.d.dec.20.n.7.nam ratificatio facto,

est

est longè potentior illa, quæ fit verbo, *n.8. Gratian.cap.124. nu.24.26.* & fieri potest absente parte, *idem nu.29. Vaz. sup.*

1524 Ampla etiam in delictis, *e.num ad sedem de restit. spolit. l.1. §. deiecisse vers. sed, & fi. ff. de vi, & vi arm. Trentacinq. sup. num.3. Barbos. in d. reg. 10. nu.12.14. de reg. Iuris, Vaz. sup. num.33. Farinac. de delict. p.4. cons.104. nu.18. Barbos. in c. quoties 2. de pactis n.2.*

1525 Debet tamen ratificatio acceptari à parte *Catan. dec.17. nu.40.* Fit ratificatio per petitionem termini ad soluendum, *Crauet. cons.237. n. vlt. Montan. de tut. c.33. nu.539.*

1526 Ratificatio per factum habetur per inceptionem solutionis, *Catan. dec.20. nu.8. Surd. dec. 221. nu.3.4.5. Montan. de tut. c.33. n.537. & seqq. D. Merlin. contr.31. n.3.4. & limitat. n.8.15.*

1527 Mandato speciali æquiparatur ratihabitio, *l. quod speciale, ff. de minorib. Couar. lib.3. var. c.16. num.5. Golin. sup. p.3. c.2. num.54. Surd. dec. 159. nu.12. dec.231. n.21. Flamin. de resignat. lib. 9. q.8. num.16. Barbos. in reg.10. de reg. Iuris in 6. nu.13. Farinac. de delict. p.4. cons.104. n.18. Merlin. d. contr.79. lib.1.*

1528 Limita in præiudicium Tertij, cui ius fuit quæsitum ante ratificationem, *D. Scoppa ad Merlin. contr.68. nu.7. lib.1. & lib.2. c.9. Ant. Fab. in C. lib.4. tit.20. defin.1. nu.6. Pilaia ad Franc. de prot. consid.4. nu.8. Barbos. sup. nu.8. Vaz. sup. num. 34. Barbas. in repert. §. ratihabitio, & §. ratificatio, Alex. cons.78. nu.20. lib.5. Trentacinq. d. ref.9. nu. 5. Natta cons.315. num.2. cons.504. num.20. Becc. cons.66. nu.25. Surd. dec.245. nu.8. Osas. b. dec.119 nu.23. Gratian. cap.134. nu.22.710.768.957. nu. 18. Costa d. c.8. cas.4. num.14.* vbi limitat *num.15. Amat. resol.26. nu.6. D. Hodiern. ad Surd. dec.70. nu.4. Dunozet. dec.132. nu.12.13. Sperell. dec.171 nu.15. seqq. num.45. & seqq. Tusc. lit. R. concl.21. Rota p.9. rec. dec.157. nu.7.8. Ludouis. dec.233. nu. 2. Costa de retrotract. c.8. cas.2. nu.10. & de re integr. d. sl.27. Buccafer. cons.104. lib.1. Sabell. §. §. nullitas nu.31. §. ratificatio nu.3. & 5. & seqq. Castejon. in repertor. verb. Ratihabitio, Filiù. in margarit. var. conclus. verb. ratihabitio fol.61. Salgad. labyr. p.3. c.13. num.8. Roccus de mandat. not. 87. nu.214. Groff. contr.36. nu.45. lib.1. Larrea dec.8. nu.63. Postius obs.78. ex nu.21. & ref.141. nu.80. Bottilier. de success. theor.44. nu.30. Giurba obs.59. Rota p.17. dec.316. & p.19. dec.224. D. Scop. ad Fabrum lib.1. tit.3. expl.6. n.16.*

1529 Nisi negotium tale esset, quod is, ad quem spectat illum habere ratum, necessario cogitur, tunc ratificatio retrotrahitur, etiam in præiudicium Tertij, *Costa sup. Soccin. cons.126. vol.4. Ann. Robert. lib.3. rer. iudic. c.17. D. Hodier. sup. nu.5.*

1530 Limita secundo, quando sumus in actu, qui non potest pendere, *Trentacinq. sup. n.70.*

1531 Limita 3. quando requiritur authoritas, seu consensus certus in debito tempore, tamen tunc ratihabitio non retrotrahitur, *l. obligari, §. tutor. ff. de auth. tut. l. quid ergo in princ. ff. de his, qui not. infam. Trentacinq. sup. nu.15.*

1532 Ratihabitio mandato non æquiparatur in ijs, in quibus à principio mandatum pro forma requiritur, *Barbos. in reg.10. nu.15. de reg. Iur. in 6. Surd. dec.159. nu.16. Golin. p.3. c.3. n.40.*

1533 Limita 4. quando tempore, quo fit ratificatio potuit actus per ratificantem geri, alias secus, *l. bonorum, ff. rem rat. hab. l.1. in princ. ff. de appell. rec. Trentacinq. d. res.9. num.6. Vaz. sup. num.35.*

1534 Limita 5. quando sumus in casu, in quo requiritur licentia, vel consilium, nam tunc ratihabitio non æquiparatur licentiæ, vel consilio *Trentacinq. n.16.*

1535 Limita 6. Non procedere, vbi in actu requiritur solemnitas de substantia, *Trentacinq. d. ref.9. nu.17.* nam eædem solemnitates requiruntur in ratificatione, quæ in actu, *Merlin. contr.68. nu.11.* vbi *Scopp. n.5. Groff. contr.76. nu. 32. tom.1. R. Marin. lib.2. cap.18. num.12.7 ristany dec.57. nu.25. Giurba obs.59. nu.15. Castul. lib.1. contr.13. np.11.12. Fontanell. de pactis cl.7. gl.7. p.7. nu.31.* vbi decisum refert *Gratian. cap.565. à nu.47. c.933. nu.16. c.981. n.44.* Et ratificatio requirit omnes solemnitates requisitas in contractu principali, *D. Merlin. contr.79. n.17. l.1.*

1536 Limita 7. Et intellige in actu valido, secus in nullo; quia quod nullum est ratificari non potest, *Trentacinq. d. res.9. nu.8. Golin. p.3. c.3 n. 40. Osasch. d. dec.119. nu.26. Surd. dec.53. nu.11. & d. dec.245. nu.5. seqq. & cons.183. nu.34.35. Tusc. lit. R. concl.24. Farinac. dec.492. nu.9. de.535 nu. 11. tom.2. p.1.* Et infrà hic *nu.1549. Costa d. c.8. cas.4. nu.19. Pilaia, & Franc. de protest. consid.4. n.8. Gratian. c.114 nu.24.26. Vaz. ax. om. tur. lit. N. n.81. & lit. R. n.36.*

1537 Et operatur solum ex tunc, incipiendo scil. vim habere à tempore ratificationis, & nõ vt ex tunc retrotrahendo illã ad tempus actus nulliter gesti, *Gratian. c.957. num.18. seqq. Altograd. contr.23.44. seqq. lib.1. Tusc. lit. R. concl.22. 24. Quesada y pilo contr. farens. c.45. Torre de success. maiorat. Ital. p.2. resp. Boscol.1. n.392. seqq*

1538 Limita 8. Et intellige quando res est Integra, aliter secus, *Alex. cons.38. num.23. Trentacinq. sup. num.7. Tusc. d. lit. R. concl.21. num.13. Polid. Rip. obs.124.* Qui latè de tota hac materia, *Dec. cons.460. in fine Surd. dec.111. n.1. Gratian. cap.571. nu.7. Vaz. sup. lit. R. num.37. D. Merlin. contr.79. num.19. lib.1.* vbi *nu.20.* dicit non posse ratificari actum semel à ratificante improbatum.

1539 Limita 9. Quando actus medius impertinens est, nam tunc illud impedit ratihabitionẽ retrotrahi, *Vin. opin.681. Trentacinq. sup. n.12.*

1540 Limita 10. Quando actus peccat in alio, quam in consensu, ex *l. fin. §. necessitate, C. de bonis, quæ lib. Vin. sup. n.13.* vbi explicat.

1541 Ratificatio contractus, tanquam gesti cũ vna persona, suffragatur alteri, cum quo vere gestus fuit, *Ansald. disc.30. nu.14. Gratian. disc. sept. 950. n.15. Rota coram Cerro dec.247. n.2.3.4.*

Tom. III. Bb Indu-

1542 Inducitur ratificatio per literas missiuas, scriptas procuratori, *Ansald.disc.63.n.6.Postius de manut.obs.55.nu.143.Caualer.dec.139.nu.2. dec.248.nu.3.*

Vel si quis gratias agat mutuatori per Epistolam, *Rota dec.194.nu.8.p.6.dec.393.nu.5.6.p.14.rec.Ansald.d.disc.30.n.22.*

1543 Inducitur, vt diximus *suprà* ex scientia actus gesti ad sui fauorem, absq, reclamatione, *Ansald.disc.30.nu.23.disc.63. nu.4.7. Mantica de tacit.lib.7.tit.15.nu.5.Borrell.in summa dec.tom.1.tit.66.nu.442.Rocc.de mandat.not.13.num.25. Rub.de valid.legal.c.15.nu.54.D.Mansi consult.193.nu.9.Fontanell.dec.504.nu.12.Rota dec.202 n.24.p.12.rec.*

1544 Quæ scientia, & non reclamatio suffragatur, quamuis ratificatio fuerit à procuratore promissa intrà certum terminum, *Ansald.d.disc.63.nu.5.Bursat.cons.118.nu.24.Cyriac.contr.654.nu.15.Fontanell.dec.251.nu.2.& seqq.*

1545 Promissa intra certum tempus, si non sequatur, contractus remanet resolutus, *Ansald.disc.63.nu.16.R.Marinis lib.1.c.302.* vbi ter decisum refert per S. C. nec fuisse admissam purgationem moræ, *Nos ad cons.67.R.Rouiti num.28.lib.2.*

1546 Nam ratificatio debet fieri tempore habili, *Phoeb.dec.170.nu.16.& seqq.lib.2.*

1547 Promittens ratificationem alterius; etiam cum clausula: *Alids de proprio*, non potest cogi præcise ad factum, sed solum ad interesse, *Ansald.disc.63.nu.9.* Ea ratione quia soluens Interesse dicitur verè, & propriè seruare promissa *nu.10.Franch.dec.624.Carena resol.18.nu.11.* Andreol.*contr.307.nu.5.D.Gob.consult.106.n.2.* Ludouis.*& add.dec.241.Cels.dec.330.nu.5.Rota dec.150.nu.10.p.11.rec.& dec.41.nu.4.7.p.14.rec.D.Pacion.de locat.c.22.n.103.& 105.Rota dec.67.nu.10.p.4.rec.*

1548 Si moriatur ille, qui debet ratificare, ante moram, liberatur promittens, *R.Marinis lib.1.c.302 nu.3.*

1549 Gesta per falsum procuratorem, vel non certum, vel non legitimum, ratificari nequeũt, quando talis procurator declaratus est per Iudicem, quod non habet sufficiens mandatum, *Guid.Papa dec.320.nu.6.Borrell.in summa dec.tit.de proc.nu.471.Nos de nullit.Iudic.rub.11.q.29.nu.57.& seqq. vsque ad fin.* vbi tota materia, *D.Faiard.alleg.9.nu.31.D.Albrit.de Inconstant.in iudic.q.12.nu.109.Et sup.hic n.1536.*

1550 Ratificatio non est necessaria, quando mandatum est speciale, *l.si procuratorem, §.ratũ ff.de proc.* vbi *gl.Bald.cons.34.in princ.lib.2.Menoch.cons.757.nu.14.Gratian.c.725.nu.10.Reg.* Capyc.*Latr.consult.*108.*nu.22.seqq.* vbi ampliat multo magis si in mandato adsit clausula, *Rati. Nos ad Rouit.cons.99.lib.2.*

1551 Est necessaria si sit in aliquo excessus finis mandati, *Nos ibid.nu.3.*

1552 Vel si stipulator sibi prospexit de ratificatione, *Gratian.c.725.nu.11.seqq.Nos sup.n.4.*

1553 Ratificatio est facienda à Domino, quando in mandato est positum, vt ratificatio sit habenda ab ipso constituente infrà tale tempus, alias si non sit facta actus est nullus, vt in ratificatione facienda a Domino Rege, in Venditionibus faciendis per Dom Proreges, *Rouit.d.cons.99.lib.2.* decisum refer per S.C. *R.Marinis lib.1.cap.302.* vbi quod non admittitur moræ purgatio, *Nos ad Rouit.cons.67.lib.2.num.28.* Et *Marin.nu.3.* dicit excusari promittentem ratificationem, si ante moram moriatur debens ratificare.

1554 Quo casu receptio pretij, & versio illius in vtilitatem Regis non facit valere contractus, sed solum operatur, vt Regia Curia debeat restituere pecuniam illam, decisum refert, *P.Afflict.contr.33.num.44.in fine, R.Capyc.Latro dec.199.nu.46.Casar.q.34.nu.34.*

1555 Et quamuis *Affl.dec.340.num.5.& 6.R.Ponte cons.23.nu.38.& seqq.lib.2.* dicant, posse Dom.Proreges etiam vltra eorum potestates aliquos actus facere, quando illi sunt in vtilitatem euidentem Regis, & quamuis in mandato aliter data esset facultas, cum si Princeps id sciuisset verisimiliter credendum esset, quod hoc mandasset, cum tunc non dicatur extendi forma mandati. Tamen eorum omnia dicta procedunt, & fundata sunt in dubia, vel saltim verisimili mente Regis, quod si sciuisset, vtique consensisset, sed hoc non procedit in casu, quo Rex expresse velit ratificationem ipsius, & sic non bene procedunt dicta per *P.Affl.d.contr.33.in add.nu.9.& seqq.* nam quando sumus in claris non est opus coniecturis, *Nos ad Rouit.d.cons.99.in fine.*

1556 Ratificatio retrahitur non solum ad tempus, sed etiam ad locum actus à principio gesti *reg.10.de reg.Iuris in 6.l.si fundus, §.1.ff.de pign.Surd.dec.70.num.20.seqq.Graneì in pract.Cam.Imperial.lib.1.conclus.47.consid.1.nu.9.Barbos.in d.reg.10.num.11.12 de regul.Iuris in 6.*

1557 Et ratificatio actus meo nomine gesti, fingitur gestus eo loco, quo fuit celebrata ratificatio, *Gratian.discept.124.nu.31.*

2558 Procurator citatus pro ratificatione Principis promissa, potest moram purgare dicendo principalem paratum ratificare, *R.Marin.lib.1.c.187.n.vlt.*

1559 Ratificatio potest probari, licet fortè mandatum, ex forma statuti non posset probari, *Monach.dec.bonon.49.nu.12.Golin.de proc.p.3.c.3.nu.52.* Et sufficit ratificatio, quamuis adsit statutum requirens probationem mandati, adeo quod nullus admitti possit in Iudicio, & acta sint nulla, & non obstante, quod statutum requireret registrationem mandati in actis, *Ferrentill.ad* Burat.*dec.593.nu.15.Ludouis.dec.44.nu.6.Rot.Bonon.dec.116.nu.42.* in Statutariis diuersorum, *D.Petra in rit.295.num.205.* in medio.

1560 Si Dominus fecit mandatum ad aliquod peragendum, & promiserit ratificare quod ge-

stum

ſtum ſit, ad actus validitatem, alia ipſius ratificatio non eſt neceſſaria, *l. ſi procuratorem abſentem, ff. de procur.* vbi *gl. Tiraquel. de retract. lignag. gl. 10. nu. 92. Guttier. de gabell. q. 47. à nu. 16. Cyriac. 79. & contr. 103. nu. 79. ex l. ſi procurator 6. ff. de condict. indeb. Coſciu reſol. Iur. in Miſcell. reſ. 8. q. 4. Gratian. c. 725. nu. 10. Olea de Ceſſ. Iur. tit. 1. q. 6. nu. 28. 29. Calà de reſtit. q. 19. nu. 17. Capyc. Latro conſult. 108. nu. 22. ſeqq. Molignan. altercat. 29. nu. 21. Menoch. conſ. 757. nu. 14. P. Affl. contr. 33. nu. 47. Luca ad Marinis lib. 1. c. 302. nu. 3. Reg. Ponte conſ. 6. num. 39. lib. 2. Fab. in C. tit. mandat. def. 7.*

1561 Niſi in mandato inſit ratificationis neceſſitas, *P. Afflict. ſup. Cyriac. contr. 278. num. 3. ſeqq. Giurb. obſ. 85.*

1562 Idem eſt ſi procurator expreſſe ſe obligauit dominum ratificaturum, nam non tenetur ratificationem oſtendere, ſi ad gerendum actum ſufficiens mandatum habuit, vel ſi in eo ſit ratihabitionis clauſula, *Cyriac. contr. 103. nu. 79. Ant. Fab. in C. tit. mandat. defin. 7. Seraf. dec. 548. nu. 2.* quidquid dicat *Barboſ. in praxi exig. penſ. p. 1. q. 1. nu. 14.* benè *Olea de Ceſſ. Iur. tit. 1. q. 6. nu. 28. ſeqq. Molignan. ſup.*

1563 Si vero mandatum ſufficiens non eſſet, vel aliqua iuſta adeſſet cauſa petendi ratificationem neceſſaria exhiberi debet, *Gratian. cap. 725. nu. 10. ſeqq. Giurba obſ. 85. Luca ad Marin. lib. 1. c. 302. nu. 3. Cyriac. contr. 3. Paſcal. de patr. poteſt. p. 1. c. 2. n. 107.*

1564 Secus ſi procurator faciat contractum ſub conditione: ſi principalis ratificauerit, nam non facta ratificatione, contractus eſt nullus, *Surd. conſ. 157. num. 7. 8. Capyc. Latro d. conſult. 108. nu. 38.*

1565 Neque ſatisfaceret promiſſor exhibendo ratificationem, quæ pateretur aliquam nullitatem, *Surd. conſ. 3. Giurba obſ. 85. Coſta de fact. ſcient. & ignor. inſpect. 21 nu. 6.*

1566 Quando quis promiſit alium ratificaturum, liberatur, quamuis non faciat ratificationem, *Cyriac. contr. 103. Farinac. in praxi tom. 3. q. 107. p. 2. art. 2. 1. à nu. 307. Giurba obſ. 16. Paſcal. de vir. patr. poteſt. p. 1. c. 2. nu. 107. Surd. conſ. 506. Molignan. d. altercat. 29. Luca ad Marin. d. c. 302.*

1567 Tenetur de proprio, ſi dixerit non ſecuta ratificatione, teneri de proprio, *Molignan. ſup. nu. 2. Franch. dec. 624 nu. 11. Muntica de tacit. lib. 14. tit. 33.* maximè cum clauſula: *cum effectu, Staiban. reſ. 28. nu. 50. Bottilier. theor. 84. n. 159. & ſeqq.*

1568 Et quando actus ex defectu formæ, aut ſolemnitatis nullus eſt, non conualidatur ex ſimplici ratificatione, ſed neceſſe eſt, quod in illo Interueniat eadem forma, tempus, & ſolemnitas, quæ requiritur ad eſſentiam, & valorem ipſius actus, qui ratificatur, *l. penult. ff. rem ratihab. l. ſi vt proponis la 2. C. de nupt. l. nuptiæ, ff. de rit. nupt. Andreol. contr. 50. num. 7. Poſtius reſol. 152. nu. 27. Fontanell. de pactis cl. 7. gl. 3. p. 13. nu. 49. Muta dec. 98. nu. 38. Intrigl. conſ. 1. nu. 121. Ant. Fab. in C. ad Senat. Conſult. Maced. def. 1. nu. 2. Grat. an c. 768. à nu. 7. Galeot. contr. 1. num. 86. 91. lib. 1. D. Merlin. contr. 68. 79. nu. 17. & cent. 2. c. 59. nu. 32. 33. Cancer. p. 3. var. c. 12. nu. 53. & p. 2. c. 6. à nu. 110. Cenſal. ad Peregr. de fideicom. art. 24. fol. 88 Rota Rom. dec. 1. poſt 5 p. Sum. Dianæ, Olea d. tit. 1. q. 6. nu. 30.* Dicemus *infrà.*

1569 Verum exiſtente mandato ad ſe obligandum, ſi deinde ſequatur obligatio facta per mandatarium, hypoteca non incipit à die mādati, ſed obligationis, in præiudicium aliorum, qui medio tempore contraxerunt, *Salgad. labyr. credit. p. 1. c. 30.* contra *Andreol. contr. 261.*

1570 Mandatum factum in perſonam illius, qui contraxit nomine meo, inducit ratificationem, quamuis ſine mandato factum ſit, *R. Ponte conſ. 6. nu. 36. lib. 2.*

1571 Idem dicimus in ſubſtituente eum, quod nomine ſubſtituentis geſſerat, *Idē Pōte n. 30. 35.*

1572 Cum cautione rati non admittitur quis, ſi mandatum non habeat ſufficiens, *D. Faiard. alleg. 9. nu. 30. Cyriac. contr. 374. num. 11. & ſeqq. & nu. 20.*

1573 Verum Ratificatio non præſumitur; niſi probetur expreſſe, *Paul. de Caſtr. conſ. 228. vol. 1. Maſcard. de probat. concluſ. 1261. num. 1. 2. D. Merlin. contr. 79. nu. 7. lib. 1.*

1574 Ratum quis habere non poteſt, quod ipſius nomine non eſt geſtum, *c. ratum 9. de reg. Iur. in 6.* vbi *Barboſ. nu. 1. c. cum quis de ſent. excom. c. cum ad ſedem de reſtit. ſpol. l. ſi pupilli, §. ſed ſi ego ff. de neg. geſtis. l. ſi ſeruus, ff. de precar. Surd. conſ. 9. nu. 52. Decian. conſ. 36. nu. 21. vol. 1. conſ. 60. num. 16. vol. 2. conſ. 88. n. 20. lib. 3. Borrell. conſ. 60. nu. 13. Menoch. conſ. 12. nu. 22. Trentacinq. var. lib. 2. reſ. 9. nu. 10. Tuſc. lit. R. concl. 10. Giurba ad Cōſuet. Meſſan. c. 9. gl. 5. nu 44. Vaz axiom. Iur. lit. R. num. 39.*

1575 Et ſic hæc clauſula *rati* non extenditur ad id, quod nomine eius geſta non ſunt, *Grammat. dec. 103. num. 12. Tiraq. de retract. tit. 1. §. 1. gl. 1. nu. 148.*

1576 Limita in præiudicium ratum habentis, *l. ſi fundus, §. 1. ff. de pignor. Tiraq. de retract. conſ. § 1. gl. 9. nu. 255. Tuſc. ſup. Canalc. dec. 19. num. 4. p. 4. Oſaſch dec. 138. nu. 18. Turret. conſ. 52. nu. 14. Giurba d. gl. 5. nu. 44. p. 1. Surd. conſ. 83. num. 14. Tuſc. d. concluſ. 10. nu. 10. Vaz ſup. nu. 39.*

1577 Non operatur ratificatio geſtorum, quando antea iam fuit proteſtatum de mandato, *Rota p. 9 rec. dec. 236. nu. 11. 12.*

1578 Sed limitat *Rota p. 10. dec. 320. nu. 43. ſeqq.* ſi mandatum probetur præſumptionibus, & coniecturis, nam tunc non obſtante quacunq; proteſtatione, validum eſt iudicium, *Sabell. §. ratificatio nu. 3. in fine.*

1579 Sic ratificatio ſufficit ad conualidandum cambiū, etiam ſi non conſtet de mādato, *D. Caian. dec. 20. nu. 3. Anſald. de commerc. diſc. 35. n. 36.*

1580 Ratificatio ſubſequens liberat eam, qui contraxit nomine ratificantis, & proinde obligat ipſum ratificantem, ac ſi ab initio contraxiſſet,

xiſſet,cum per ratificationem inducatur commutatio obligationis de perſona contrahentis in perſonam ratificantis,*Boer.dec.80.nu.4. Capye.dec.93. Grammat.dec.103.num.8.48. Oſaſch. dec.58.n.11.Affl.dec.285. Mohed.dec.288. Surd. dec.245.*

1581 Ratificatio, vt inducatur oportet, vt ratificans habeat notitiam illius rei, quæ ratificaet deberet,alias non, *Dunozet.dec.280.nu.7. Carena reſ.79.nu.10.& ſeqq.Gratian.diſc.429. nu.22.& cap.565.n.46.Ludouiſ.dec.208.* vbi *Add. Rota dec.95.p.1.in rec. Menoch.conſ.120. num.37.& conſ.2.nu.294.& ſeqq. Barboſ.in Repertor.verb. Ignorantia,verb.ratificatio, Ludouiſ.dec.268.nu.2.Poſlius obſ.57.num.47.in fine, D.Albrit.de Inconſtantia in iudicijs q.17.num.34. D.Rocca diſp. 122.nu.10.& diſp.140.nu.19.& diſp.152. nu.8.* maxime quando agitur de ratificatione tacita, *Menoch.conſ.561.num.40. Gallerat.de renunciat. lib.3.c.9.n.5.D.Rocca d.diſp.152,nu.9.*

1582 Et requiritur ſpecialis, & indiuidua ſcientia,& notitia ratificationis, quæ non ſit æquiuoca, *Dunozet.dec.177.nu.2. Sabell. §.ratificatio nu.7.Caball.reſ.286.nu.58.ſeqq. Grattan. c.513. nu.11,30 cap.565. nu.46.ſeqq. Duran.dec.459. nu.9.Tuſc.lit.R.concluſ.18.Chriſtin. dec.2.nu.50. ſ.qq.vol.5.Rota p.13.rec.dec.368. vel 370.num. 18.ſeqq.dec.400. nu.20.ſeqq.* & poſt *Vrceol.de tranſact.dec.130.nu.21.ſeqq.p.17.dec.352.nu.20. ſeqq.Angelis de confeſſ.lib.2.q.58. Rota p.18.dec. 42.nu.10.Ludouiſ.dec.311.nu.15.dec.53.num.5.* vbi *Addit. Carena reſ.79.nu.1 ſeqq.D.Tr.ſtany dec.19.nu.35. Larrea dec.46.num.47.Burat.dec. 410.nu.10 ſeqq. Rojas dec.82. nu.8.ſeqq.Salgad. poſt labyr.dec.8.nu.10.dec.63.n.9.Idem de ſuppl. ad Sanctiſſ.p.1.c.3.§.vnic.num.26.ſeqq. Rocca d. diſp.122.nu,11.*

1583 Ideò excluditur ratificatio, ſi probatio ſcientiæ ſit dubia,vel æquiuoca, *Anſald.diſc.45. num.19.*

1584 Et ſufficit quod actus, vel ratificatio referri valeat ad aliam cauſam,vel negotium,*Anſald.ibid.nu.20. D. Merlin.contr.79.ex nu.8.lib.1 & c.58.n.20.lib.2. D.Scoppa ad Merlin.d.contro. 79.nu.4.* Et vbi ratificatio eſt promiſſa intra certum tempus,ſi non ſequatur, contractus remanet reſolutus,*D.Anſald.diſc.63.n.16.*

1585 Clauſula:*promittens,&c.*Poſita in mandato reſtringitur ad ſpecificata in mandato, & ad alia ignorata, *gloſ.& DD. in c.contingit de tranſact. & in c.ex parte, de reſcript. Marta de clauſ.clauſ.103.n.2.& p.4.cl.21, nu.5. Theodoſ. de Rubeis clauſ.169.nu.15.Tuſc.lit.C.concl.364. nu.23.Barboſ.clauſ.104.num.7.16.19.* Maximè poſita in executiuis, *Tuſc.nu.25. Delbene de parlament.dub.37.nu.8. Put.dec.373. nu.1.lib.3. Gabriel.conſ.36.n.60.lib.1.Surd.conſ.28 n.18.*

1686 Et *Tuſc ſup.nu.25.*poſt *Decium conſ.500. nu.12* dicit, quod quando hæc clauſula eſt poſita in executiuis,vt diximus,non ampliat,ideò non videtur data libera poteſtas. Et *nu.26.* declarat quod imo quando principalis promiſit cum Iuramento habere ratum,& gratum quidquid per dictum procuratorem factum,vel geſtum, aut procuratum fuerit, tunc dominus obligatur, licet mandatum ſit datum ad recipiendum, ſi cum alio inſolidum ſe obligauit procurator, & fuit renunciatum beneficio fideiuſſorum, quia Dominus tenetur, etiam pro ſumma confeſſata, *Mantica de coniect. lib.1.tit. 13.num.7.Molina de primogen. lib.4.c.2.num.46. Theod. Rub.clauſ.561.nu.7.8.Dec.conſ.500.num. 10.Barboſ.de clauſ.clauſ.104.n.8.*

1587 Et licet procurator ante receptum mandatum, non poſſit ſibi mandata exercere,diximus *ſup.* Tamen ſecus eſt quando adeſt iſta clauſula, *Alex.conſ.46.num.33,lib.5,Tuſc.d. concl.364.n.28. Barboſ.ſup.n.9.*

1588 Clauſula hæc importat mandatum inſolidum, *Put.dec.98.lib.3, Flamin. de reſignat. lib. 9.qu.3.n.22.23.Ludou.ſ.dec.280.nu.4.* deciſum refert pce *Rotam,Barboſ.ſup.n.10.*

1589 Importat etiam mandatum *cum libera*, & ſic ſufficit in caſibus, quibus exquiritur ſpeciale mandatum, *Bar.in l.procurator, cui generalis,nu.4.ff.mandati, & in l. ſi procurator nu.5.* vbi *Angel.n.2.C.eod.*

1590 Sed contra quod hæc clauſula non inducat mandatum cum libera, poſt alios *Gregor. l. 19.tit.5.p.6.Couar.lib.1.c.6.nu.4.Marta d.clauſul.103.nu.1.Garcia de benefic.p.5.cap.8.num.7. Theod.de Rub.d.clauſ.560.num.1.2.* vbi pro, & contra.

1591 Clauſula *rati* in mandato generali, quodcumque fuerit, non inducit facultatem faciendi requirentia ſpeciale mandatum *Delbene de parlam.dub. 37.nu.14.*

1592 Ratihabitio abſentis facit, vt illi ius acquiratur per ſtipulationem Notarii, *Franch. dec.339.Peregr.de Iure fiſci lib.6.tit.1. num.23. Valdes ad Soar.ſol.97. Maſcard.de probat.concl. 1157.nu.112.Auendan. ad l.22. Tauri gl.1. nu. 15.Cald.de poteſt.elig.c.6.nu.9.& in reſp.pro Societate IESV nu.18. & de empt.c.34. Surd.dec. 111.Sanch.de matrim.l.b.1.diſp.7.num.21.Farinac.p.4.dec.48.nu.3.* & ibi *Addit. Gratian. diſc. 531.n.43 diſc.575.n.14.15.*

1593 Ratum habere contractum factum per procuratorem, etiam ſine mandato, aut ſine ſpeciali, ſi mandatarius exhibeat Inſtrumentum venditionis, vel emptionis, *cap. cum venerabilis, 6. de except. Barboſ.de clauſ.clauſ.104. num.13.*

1594 Sic etiam videtur confirmare inſtrumẽtum venditionis, qui illius uigore accipit rei venditæ poſſeſſionem, & exinde fructus percipit, & illius oneta ſoluit, *Alex.conſ.127. n. 2.lib.5. Creſc.dec.1.de proc.Surd.dec.229. n.1.8. Barboſ.ſup.n.14.*

1595 Item ratam habet venditionem, ſi petat pretium in ea promiſſum, *l.matri tua, C.de reiuendicat.* Vel qui ſcit cum ſuis qualitatibus, & longo tempore tacuit, *Soccin.conſ.139. nu. 14.lib.3,* deciſum refert *Barboſ.ſup.nu.15.16.*

Opera-

1596 Operatur, & extenditur ad hæredes de iure, licet non fuisset de eis facta mentio in contractu, *Milanens.dec. 10. n. 87.*

1597 Nam operatur stante enormissima læsione, *Paris.cons. 75. nu. 32. lib. 3.*

1598 Clausula: *promittens non controuenire ex quauis causa, & quouis modo*, comprehendit omnem modum, etiam per quem indirecte contractui non statur, *Theod. Rub. sup. num. 9. Barbos. sup. nu. 22.*

1599 Potest quis obligari pro alio nomine illius, sed non potest contra illū nomine cuius se obligauit agere, nisi ille ratificauerit expresse, vel tacite, quæ inducitur per specialem, & indiuiduam scientiam, & notitiam illius, quæ non sit æquiuoca, *Paris. cons. 97. nu. 14. Natta cons. 162. nu. 33. Dec. cons. 5. n. 26. Surd. cons. 128. n. 28. Dunozet. dec. 177. n. 1. 2.*

1600 Desumitur ratificatio si absens det cedulam bancariam pro solutione, quando de alia obligatione non constat, & non sunt diuersi actus, ex quibus colligata dicta ratihabitio, *l. quæ iam mulier, ff. de reiuendicat. Becc. cons. 6. nu. 6. Dunoz. sup. n. 3.*

1601 Datur in iure nostro actio mandati, & actio negotiorum gestorum, Actio mandati est cum quis agit meum negotium, & ego ratum habeo, *l. 60. ff. de regul. Iur.* cum quo concurrit actio negotiorum gestorum. Si verò meum sit negotium, sed non meo nomine gestum, tunc datur actio negotiorum gestorum, *l. 5. §. 1. ff. de negot. gestis*, Idem, si alienum negotium, sed meo nomine canat gestum, & inde aliquid ad me peruenerit, *Pacius cent. 2. qu. 53. Philip. Matthæi in d. l. 60. de reg. Iur. n. 11. & seqq. Treutl. disp. 6. lit. E.* Sed *Bochou. disp. 10. thes. 6. lit. D.* distinguit cum *Bald.* an ratihabitio concurrat quodammodo cum ipso actu, an secus, vt illo demum casu actio sit mandati, hoc vero negotiorum gestorum. Sed verior est interpretatio *Hilligeri l. 15. c. 15. lit. C.* Vt ratihabitio secuta nouam mandati obligationem ei, qui negotia gessit parere possit, non verò ipsi ratum habenti, ne suo facto alium nolentem obliget. *Brunem. in C. de negotijs gestis, l. si pecuniam.*

Alia de ratificatione diximus in *tract. de nullit. Iudic. rubr. 1 1. qu. 29. num. 50. seqq.* Ad ibi dicta remittimus DD. Lectores.

1602 Materiam mandati tractant *Coman. comment. lib. 7. cap. 14. Coras. lib. 6. miscell. c. 6. DD. commun. opin. lib. 4. tit. 24. Gobriel. commun. conclus. lip. 2. tit. de mandat. Gaill. lib. 1. obs. 13. seqq. Gregor. syntagm. p. 3. lib. 27. c. 5. Ludouic. commun. conclus. tit. de mandat. Mantic. de tacit. lib. 7. tit. 1 Men. in praxi 1. & 2. p. lib. 4. c. 8. §. 11. Molina de Iust. disp. 548. & seqq. Rebell. de obligat. iustit p. 2. lib. 17. qu. vnic. de mandat. Trentacinqu. var. lib. 2. tit. de proc. resol. 1. & seqq. Tepat. var. sent. tom. 1. tit. 91. Castejon. verb. mandatum, verb. procurator, Onat. de contract. tit. de proc. Sobell. §. mandatum, §. procurator, Fonana verb. mandatum procurator, Vasq. vsufr. c. 15. 16. 22. Nos de nullit. Iudic. rubr. 1 1. q. 21. & seqq.* Vbi de procuratoribus ad Iudicia, & contractus, aliique apud *D. Pegas resol. cap. 3. num. 867. & seqq.* vbi etiam Authores de procuratoribus, *Arias de Meso resol. Berlich. lib. 1. concl. 14. conclus. 141. Borrell. in summa dec. tom. 1. verb. mandatum, Cancer. var. p. 2. c. 14. Capuc. in proxi tom. 1. p. 5. art. 1. seqq. Gisnerus Consiol. res. crim. Costa de re integr. dist. 66. 86. 40. & com. 2. fol. 523. Farinac. in fragm. ad repert. Iudicial. & 3. part. Operum, & q. 99. Gallup. in praxi, Golin. vbi Add. de procur. Io. de Grassis, Guazzin. defens. 31. cap. 29. Halbritten, Harpprect. Knauslin. Carol. Flandas, Manzius, Morta in compilat. verb. Actor. cap. 18. tom. 1. Moler. in repert. ad Carpzoniam, Iulius Pacius, Rubens de valid. legal. Scacc. de sent. & re iud. e. & de Iudicijs, & de cambijs. Tepat. tit. 88. 91. Simon. Tholman. Tusch. lit. M. & lit. P. Virgil. de legit. person. Pac. Iordan. volum. 3. lib. 14. tit. 2. Tusch. lit. P. conclus. 809. & seqq. Christin. decis. 107. seqq. volum. 2. & ad l. municipal. tit. 1. art. 25. & 47. Riccio collect. in verb. procurator, Nouar. collect. 196. Onnat. de contract. tom. 2. tract. 14. Gibalin. de Vniuers. negot. lib. 1. c. 3 art. 8.* Substantialia mandati ponit *Grassis tom. 3. tract. general. p. 1. fol. 360.*

Qui possint procuratorem constituere? *Nos de null. t. Iudic rubr. 1 1. q. 30.*

Summarium Quæst. XXXII.

Donatio est doni datio. nu. 1. In quo differat à concessione, pacto, pollicitatione, stipulatione, à munere. n. 2. 3. 4.

Quomodo definiatur donatio. n. 5. & à n. 6. ad n. 9.

Donatio qui. sit, in quo consistat, & an differat à renunciatione, n. 10. & à n. 11. ad n. 25.

Donatio est contractus, & sic requirit consensum duorum, donantis, & donatarij, & sic debet acceptari, alias ante acceptationem non est perfecta, & sic potest reuocari. nu. 26. & à n. 27. ad n. 46. 49.

Remissio partis offensæ in delictis, an possit fieri absenti? n. 47. 48.

Donatio alia incipit à promissione, alia à traditione, nu. 50. Vbi earum differentiæ. n. 51. & à n. 52. ad n. 75.

Alia definitio donationis, cum eius explicatione. n. 76 & à n. 77. ad num. 107. Vbi de donationibus faciendis Regi, & Baronibus factis.

Thesaurus Donum Dei. n. 108.

Votum Deo factum est species donationis. n. 109. 110.

Reciproca donatio quæ. n. 111.

Qui actus inducant donationem, vel non. n. 112. & à n. 113. ad n. 184.

Donatio remuneratoria an sit donatio, an illa imponens onus in re donata? n. 185. & à nu. 186. ad n. 196.

Donatio alia indiget insinuatione. n. 197. Alia causa mortis. n. 198.

Donatio alia prohibita alia permissa. n. 199.

Do-

Donatio est contractus, & qualis, n.200.& à n.201 ad n.212.275.

Donatio an sit contractus bonæ fidei, vel stricti Iuris? n.213.& à nu.214.ad n.273.277.

Donatio perficitur re.n.276.

Donatio, an debeat redigi in scriptis? num.278. & à n.279.ad n.284.

Donatio, an, & quando præsumatur? n.285. an debeat strictè interpretari.n.286.

Donatio est captiosum lucrum. n.287.

Donare in necessitatibus nemo præsumitur.n.288.

Donare est perdere, vbi alia similia. n.289. & à nu. 290.ad n.316.317.318.

Donatio, an, & quando præsumatur simulata? n.320 & à n.321. ad n.371.

In donatione an consideretur læsio.nu.372.& à num. 373.ad n 379.

Donatio an sit inter viuos, vel causa mortis, in casibus propositis? u.380. & à nu. 381.ad n.452.

Donans an censeatur compensare cum credito donatarij.n.453.& à n.454.ad n.466.

Donatio omnium bonorum an valida. n.467. & à n. 468.ad n.474.

Natura donationis est irreuocabilitas. n.475.& à n. 476.ad n.511.

Donatio ad reuocetur propter ingratitudinem. num. 512.& à n.513.ad n.395.

Donatio an reuocetur per superuenientiam liberorum, n.596.& à n.597.ad n.675.

Donatio inofficiosa, an, & quando reuocetur.nu.676. & à n.677.ad n.690.

Donans an teneatur deducto nè egeat.n.691.& à nn. 692.ad n.736.

Postea *n.737.& seqq.continuatur Summarium.*

Quid sit Contractus Donationis. Et quæ sint eius Substantialia, Naturalia, & Accidentalia.

Quæst. XXXII.

1 DOnatio est doni datio, *l.senatus 35.l.1.ff. de mortis cauf.donat. Iul.Clar.lib.4. select. §.donatio qu.1.*Molin.*disp.273.num.1. Bonacin. disp.3.qu.12.proposit.1.nu.1. Tusc.lit.D.conclus. 621.nu.2.conclus.622.n.3, Couar.rubr. de testam. p. .n.8.Mysing.in rubr. de donat.n.6. Hermosill.in l.1.tit.4.p.5.gl.1.n.2.D.Antun.de donat.reg. lib. 1.præl.1.nu.2. D.Guttier.de compensat.lib.4.q.24. n.1.Harppreck.instit.de donat.in princ.num.25.D Rub.de confus.c.2.n.14..Caluin.lexic.verb.donatio, Passarell.de donat.qu.1.nu.6,10.Sabell. §.donatio in princ. Retes de donat.in princ.*

2 In quo differat à concessione? *Cuiac. c.7.de donat.Autun.& Harppr.sup.per tot. Passarel.sup.*

3 In quo differat à pacto, pollicitatione, stipulatione, *Hermosill.l.1.gl.1.n.4.tit.4.p.5. Gomes. lib.2. var.c.4 n.1.Parlador.lib.2.q.1.c.3.à n.7.*

4 In quo differat à munere, *Seneca lib.3. de benefic.c.2.fol.55.Mantica de tacit.lib.13.tit.1.n. Antun.sup n.3. Harppreck.sup.*Forma illius *D. Retes de donat.cap 21*

5 Definitur varie à DD. nam *Azo in summa de donat,* vbi *Hostiensi* definit. Vt sit rei licitæ, nullo Iure cogente, mera liberalitate facta collatio, sequitur *Alcer.* & alii antiquiores in *rubr. de donat. Ant.*Gomes.*lib.2. var.c.4.n.1.* vbi Ayllon. *Molses.in summa tract.12.c.17. num.12. seqq.Hermosill.l.1.§.1.tit.4.p.5. Medic. de defin. 2.p.c.54,*Matienf.*l.7.gl.2.n.1.tit.10.lib.2. recop. Mantica de tacit.lib.13.tit.2.nu.4. Mendoza de pactis l.3.c.3.q.3.n.16.Castill.tom.5.contr.c.89.n. 109.* & videtur probari ex *tex. l.donari 83. ff. de reg.Iuris,& l.donari,ff.de donat. Tusc. lit.D. concl.621.seqq.Borrell.tom.3.de. tit.8.nu.87. & tit.10.de donat.inter.viu.& cauf.mort. nu.1.3.7. Hermosill.sup.nu.1.Antun.de donat.lib.1.præl.1. nu.1.seqq.& nu.40.seqq.Vrceol.de transact.q.67. n.11.Cutell.disc.2.p.12.n.19.*

Improbat hanc definitionem *Pichard.ad rub. instit. de donat.n.13.* quia mutuo, commodato, & precario conuenit, *Barbos.in rubr. de donat. num.4,*

6 Aliam definitionem ponunt *Petr. Gregor. syntagm.lib.28.c.7.nu.4.* qui refert *Hermosill.d. l.1.* vt sit liberalis, & irreuocabilis rei proprii dominii translatio, *Albert.Magn.eth.4. tract.1. cap.1.*relatus per *Passarell.de donat. lib.1.qu.3. nu.11.*

Sed eam reiicit *Ayllon.ad Gomes.d.c.4.nu.2.* quia non videtur naturam donationis benè explicare.

7 Sed *Hyppol.Rimiual.in rubr.instit.de donat.n. 54.* dicit veram defi itionē esse positam in *l. 1.ff.de donat.* in illis verbis: *Dat aliquis ea mente, vt statim velit accipientis fieri, nec vllo casu ad se reuerti, & propter nullam aliam causam facit, quam vt liberalitatem, & munificentiā exerceat, hæc propria donatio appellatur*, & in *l.munus 214.§.dona.ff de verb.signific.* ibi: *Dona autem propriè sunt, quæ nulla necessitate Iuris, officij, sed spontè præstantur, quæ si non præstentur, nulla reprehensio est, Bonden. collect.8 num. 43.Leotard.de vsuris qu.98.nu.34. Rota dec.149 nu.26.* post *Merlin.de legit.& dec.25.* post *Censal.ad Peregr.de fideicomm. D.Guttier. de compensat.lib.2.q.21.nu.51.& qu.11.nu.23.lib.3. & q. 24.n.5.& 6. lib.4.D.Scoppa ad* Gratian. *decis. 118.num.2.3. Harppreck. instit.de donat.§.1.D. Ceppareli.res.fiscal.28.nu.19.Pacion.alleg.39.nu. 8.Arumæus dec.8.n.12.D.Torre de pact.lib.2.c. 31.nu.4.Hodiern.contr.35.nu.6. Capon. de pactis cap.7 n.1.& seqq.* post mille *D.Philipp.dissert. fiscal.10.no.14.15.*

8 Alia definitio ponitur à *D.Onat. de contract.to. 2.tit.de donat.disp.30.nu.3.* Vt sit contractus lucratiuus obligans ad gratis transferendum in alium dominium plenum statim, & illam explicat, *Harppreck.ad Clar.§.donatio q.1.seqq.*

Aliam ponit *D.Verde Instit.lib.2.nu.501.& seqq.*vbi illam explicat.

Alias definitiones, & positas ponunt *Barbos.*

bos.in rubr.extrà de douat.Pichard.& alij *in rubr. Instit.de donat. Castill.contr.tom.5.c.89. nu.109. Gomez var.lib.2.c.4. Antun.de douat. lib.1. præ. lud.1.Cancer.var.lib.1.c.3.Passarell.Retes,& Cutell.de donationibus.*

9 Donatio in genere definitur,quod sit actus, quo res peopria ex liberalitate à volente proficiscitur,& in volentem confertur,bene *Harprect.sup.nu.17.seqq.P.Diana tom.7. tract.6. ref.* 1.vbi latè explicat.

10 Donatio est præcipuum dilectionis argumentuum,*Andreol.contro.318.nu.7. Merlin.dec. 692.nu.31.& seqq.Menoch.de arbitr.cas.88.num. 59.Mantica de tacit. lib.13.c.10.nu.8. & tit.20. nu.1.& seqq.Alciat.de præsumpt.reg.1. præsump. 78.nu.2.D.Rocca disput.39.n.46.*

11 Et beatius est donare,quam accipere, *P.Torres lib.22.Philosoph.moral.c.3.& 4. Hermosill.in proemial.p.5.gl.3.nu.1.*

12 Donatio,& liberalitas idē sunt, *D.Palma alleg.137.nu.14.alleg.138.nu.43.44.* De laudibus liberalitatis *P.Torres d.lib.22.c.1.& seqq.Retes de donat.cap.1.Seneca lib.1.de benefic.c.1.& seqq.*

13 Quilibet potest donare bona sua cui placuerit, *Mozz.de donat. tit. de person. P.de Gregor. syntagm.lib.29.c.9.& sup.Ius Canon. lib.3.c.19. nu.4.Hermosill.gl.4.l.1.tit.4.p.5. nu.13. P.Diana sup.7.ref.3.de donat.*

Licet aliquibus personis donari non possit, vt dicemus *in rubr.3.* & aliquæ personæ non possunt donare.*P.Diana sup.ref.4.& seqq.*

14 Dicitur donatio perfecta ex sola prolatione veeborum,donationem importantium, *Cyriac contr.314.nu.5.*

15 Multoties vero significat ornatum, *Cyriac. controu.120.nu.36.*

16 Donatori incumbit onus, & necessitas rei donatæ teadendæ,*Arumæus dec.13.num.30.Hodiern.contr.35.nu.24.Tusc.lit.D. conclus.621.& seqq.Diana ref.moral.p.8. tract.6. ref.1.Christin. dec.188.& seqq.vol.4.D.Passarell.de donat.lib.1. q.3.nu.23.Carleual.de Iudic.tit.3.disp.30.n.35.*

17 Donatio verò non cadit in bonis non dum quæsitis,*Torre de pactis fut.success.lib.2.c.10.nu. 45.*R.*Marinis ad Reuert.dec.155. nu.2.Rota dec. 326.num.6.seqq.p.6.rec.Rota* post *Tract.Torre dec.63.nu.6.& dec.64.nu.21.dec.200.nu.3.Torre d.lib.2.c.29.nu.21.c.31. nu.40.c.40. num.4 & dec.48.nu.7.*post *Tract.Rota dec.211.n.55 seqq. dec.320.nu.15.dec.123.num.51.seqq.p.6.rec. Andreol.contr.397. nu.8.* Antun.*de donat.lib.1.prælud.2.§.7.nu.98.Larrea alleg.13.*

18 Sed illis cadit Renunciatio, *Torre sup & lib. 2.c.29.nu.12.*cum illa sit abdicatio Iuris,vel eei eenunciatæ,*Tusc.lit.R.concl.160.seqq. Mascard. conclus.1263. Christin.dec.279. vol. 1.Donad.de renunciat.lib.1.c.1. Gallerat.eodem tract.lib.1.c.1. 2.Bich.dec.631.*

19 Verum donationis appellatione continetur eenunciatio, *D.Palma consult.60.nu.22.Merlin. de legit.lib. 1.tit.2.q.11.nu.4.*

20 Verum renunciatio alia est translatiua, & alia extinctiua. Translatiua est, cum quis renunciat Titio v.g. ius renūciāti deuoluendum pee successionem, vel alio modo,ex *tex.l.cum oportet,§.penult.vers.sed nisi, C.de bonis, quæ liber.Bottilier.de success.ab intest.theor.43.num.1. & theor.49.num.19.Andreol.contr.310. num.14. Olea de Cess.Iur.tit.1.q.2.nu.14.& seqq.*

21 Extinctiua est quando aliquis tollit se de medio à successione illius, cui renunciauit,vel alterius,in beneficium alicuius, existenti in parei gradu cum ipso eenunciante, adhoc vt successio illi tantum deferatur, *a g.l.si duo,ff.de acquir.hared.Minad.cons.22.nu.5. Anna cons.45. Franch.dec.14.nu.21. dec.101.num.20. Montan. contr.10.nu.7. Andreol.d.contr.320.num.13.Roccus resp.71.nu.31.lib.2.*

22 Ad essentias,& differentias talium renunciationum translatiuaeum,& extinctiuarum,difficultas est, si in renunciatione alicuius rei feudalis,in cuius dispositione requiritur,de Iure nosteo,eegius Assensus, an requiratur in ambabus illis renūciationibus eerum feudalium, pro forma regius Assensus? & resolutio est, quod in Translatiua requiritur regius assensus, secus in extinctiua,*Maur.inn.alleg.42.* qui scripsit cōtea *Anna alleg.124.* & obtinuit, vt testatue,idē *Anna in c.1.de Vassall.decrepit.ætat.n.290.Thor. in comp.dec.verb.patruus, Reg.*Capyc.*Latro consult.76.nu.44.consult.77.num.26. R.Salernit.dec.* 14.qui compilauit decisionem in causa *Annæ, & Mauri,R.Ponte cons.71.lib.2.& lect.18.n.18. de success.feud.& de pot.Proreg. tit.de refut.feud. §.10.nu.25.Medic.cons.136. nu.13. R.Rouit.in pragm.1.num.117.tit.de tit.abus,R.Marin.ad Reuert.dec.155.num.1.R. Maecian.disp.7. nu.10.& seqq.*Ea ratione quia in extinctiua, per talem renunciationem nihil in renunciatarium transfertur,igitur non est opus assensu regio. *Idem Reg.Marin.ref.c.95.nu.11.12.& ref.189. nu.50. & seqq.* Cutell.*de donat. tom.1.specul.40. disc.1. Georg.alleg.29. Theodor.alleg.15. num.25.* quid quid dicat post *Minad.D.Prat.discept.19.nu.23. & seqq.lib.2.*& post *Donad. de renunciat. c.14.n.*

23 19.Nam loquitue contra communem sententiam. Imò doctrina *Minad.* quem citat in *consilt.in aliquibus 8.not.b.post nu.10.*est intelligenda quando soroe, ad quam, tamquam proximiorem patris spectabat feudum renunciatum, renunciauit in beneficium patrui, qui successisset,& esset patris post ipsam immediatus successor(quod sufficere dicunt DD.per *Nos* citati ad *cons.31.*) Tamen cum possit dari casus, vt tempore mortis patris, feudum possidentis, ipsa soroe filios suscepisset, & per consequens ipsi filij essent successores potius quam patruus ipse,Ideo cū tunc renūciatio fieret non in peoximum,requiritue Assensus. Quod non est in casu, quo renunciatio fit in beneficium illius personæ,quæ succederet in feudo, si non esset ipsa eenuncians Soror. Ideo quamuis soror tēpore mortis patris filios habeat, ipsi filii non succederent. Et sic *Minad.* videtur loqui in renun-

nunciatione translatiua, quæ est species donationis, vt diximus, quod vltrà concedimus, quod requiratur assensus regius, *Minad.* sequitur *Medit. cons.35. ex nu.15. D.R.Galeot.contr. 15.nu.40.& seqq.& contr.16.nu.7.& seqq.lib.1.* Alia de renunciatione translatiua, & extinctiua diximus *in obs.ad cons.42.& 43. R.Rouit. lib.1.*

24 Et si sit facta donatio hæreditatum deuoluendarum, facto casu deuolutionis, si donans non adiuit hæreditatem, donatarius excluditur à successione. *Franch.dec.89.nu.3.* Quia donans debet adire, nec ius adeundi sit penes donatarium, Ideò cautela, vt donans hæreditates deuoluendas, debet promittere adire, *Montan.d. contr.10.* Nam donatio hæreditatis deuoluendæ non potest operari effectum translatiuum, vt diximus contra *Rout.dec.85.* probatur ex *ol. legat.128. R.Marinis à nu.37. P.Affl.contr.16.& seqq* signanter *controu.18.num.12.* vbi sequitur

25 *Montan.* & probat donatarium posse cogi per Iudicem ad adeundum, sicut cogitur seruus per dominum, *l.cum aliquis, C.de Iure deliber. Hodiern.contr.7.nu.40.* Sed contra dicit *Andreol. d. contr.310.* ea ductus ratione, quia aditio consistit in mera voluntate adeuntis, quæ non potest cogi, & refelli, exemplo de seruo, ex quo habet particularem rationem, nam serui sunt in bonis nostris, *l.fin.C.de verb.signific. D.Luca ad Franch.dec.89.n.8.& dec.101.*

De donatione, aut renunciatione hæreditatum delatarum, aut deferandarum dicemus in *rubr.3.*

26 Donatio, cum sit contractus, vt dicemus, requirit consensum duorum, *l.in omnibus, ff.de actio,& obligat.l.absenti 10.ff.de donat.* & sic donantis, & donatarii, & sic debet acceptari à donatario, alias ante acceptatione non est perfecta, potest reuocari à donante, cum possit dari casus, quod donatarius nolit acceptare, & beneficia, quamuis simplicia non conferuntur Inuitis, *l.vlt.C.vnde leg.l.nec emere, C.de iure deliber. l.hoc Iure, §.non potest, ff.de donat. l.Inuito,& l. Inuitus, §.quod cuiq; ff.de reg.iur. Tiraq.de nobil. c.6.nu.40. Surd.cons.167.nu.15. Cardos. de Iudic. & aduoc.verb.beneficium, Tusc.lit.B.conclus.52. Monsr ILod Capyc.Latr.dec.2.n.17. Vaz.ax.om. Iur.verb.beneficium, Barbos. axiom.36. Valenz. cons.119.nu.5.6.7.16.17.lib.2. Rota dec.12.p.1. rec.Sperell.dec.81.n.23.24. D.Mansi consult.1. nu.44.lib.vlt.& cons.3.n.13.cons.6. num.53.55. cons.7.nu.45. Rocc.resp.46.nu.22.23.lib.2. Donad.de renunciat.lib.1.c.22.*

27 Cum aliàs natura donationis sit irreuocabilitas, *Andreol.contr.292.nu.6. D.Passarell.de donat.lib.2.qu.1.*

28 Ideò pactum, quod donatio inter viuos possit ad libitum reuocari, non valet, *Passarell.de donat.lib.1.qu.4.n.31.& lib.2.qu.1.n.3.6.* licet contra dicat *Cancer.var.lib.1.tit.de donat. n.179. Fontanell.dec.392.n.4.* Nec tale pactum reuocabilitatis facit transire donationem inter viuos, ad causa mortis, *Bottilier. de success. ab intest. theorem.63. num.26.*

29 Et acceptatio est de essentia donationis, *l. fin.§.lucius, ff.de donat. Passarell.de donat.q.1.nu. 11.lib.2.qu.53.qu.4.nu.58.59.60. Reg. Marinis lib.1.c.89.nu.18. Staiban resp.9. nu.4. R.Marin. ad Reuert.obs.3.nu.3. Ant.Fab.in C.lib.8. tit.36. defin.3.& tit.39.defin.19. Sansel.dec.192.num.2. Marta cons.73. Mansfella ad Capyc. Latr.dec.2. nu.16. D.Philipp.dissert.10.num.16. 33.seqq. P. Gregor.syntagm.iur.ciuil.lib.28.c.13.n.1. Mantica de tacit.tom.2.lib.13.tit.6.n.1.2.& tit.7.nu.2. Guttier.cons.41. Fachin.contr.lib.5.c.32. R. Valenz.cons.63.nu.8. Cyriac.contr.315.n.25. Capon. de pactis qu.54.num.24. Sanch. de matrim. lib.1. disp.6.n.2.3.lib.1. Franc.Marc.dec.326.nu.6.11. Molin.de primog.lib.4.c.2.nu.58. Morzar. cons. 100.nu.5. Cuiac.lib.1.consult.44. Arumæus de comitijs c.4.n.53. Hermosill l.4.tit.4.p.5.gl.1.nu. 23. Poz cons.14.nu.21. Decker lib.1. dissert.4.nu. 33. Passarell.de donat.lib.2.q.1.n.11.& q.4.*

30 Etiam in donatione facta Ecclesiæ, pauperibus, vel piæ causæ, *Tiraq.de priuil. piæ causæ priuil.115.n.5. Couar.var.lib.1.c.4. num.16. Cancer.var.p.1.c.8.n.20. Trentacinq.lib.3. var. tit.de donat.res.1.nu.4. Peregr.de Iure fisci lib.4. t.7.nu.4.& nu. 25.* idem dicit in fisco, *& lib.6. c.1.nu.21. Serafin.dec.724.* Molin. *de Hisp.primog.lib.4.c.2.nu.58.& à nu.30.& seqq.* ampliat quamuis adsit constitutum, reseruatio vsusfructus, vel pactum de non petendo, & iuramentum, *Sanch.de matrim. lib.1.disp.6. nu.16. Gration.c.575.nu.2. Hermosill.d.gl.1.qu.4.tit.4.p.5. nu.28.35. Et n.33.* ampliat in donatione facta à Principe, quæ etiam potest reuocari ante acceptationem, post *Thes.dec.70.n.8. Burg. de Poz.qu.10.nu.2.* Sed *Hermosill.sup.* in omnibus his conclusionibus DD. contrarios etiam refert.

31 Et multoties quis non acceptat, nè teneatur ad antidora, *Tusc.lit.T. concl.2.nu.2. Petr. Gregor.sup.lib.28.c.7.n.2.*

32 Vel ne decipiatur à donante, iuxtà dicta *Virgil.2.Æneid.*

At Capys, & quorum melior sententia menti
Aut pelago Danaum insidios, suspectaq; Dona
Præcipitare iubent.
Et pro nlò miseri, quæ tanta insania Ciues?
Creditis auectos hostes? aut Vlla putatis
Dono carere dolis Danaum? sic notus Vlisses?
Quidquid idest, Timeo Danaos, & Dona *ferentes.*

Et Lepide *Alciat empl.168.*

Instrumenta sua cœpit vterque necis
Ensis enim Aiacem confecit: at Hectora functũ
Traxere Æmonijs cingula nexo rotis
Sic titulo obsequij, quæ mittunt hostibus hostes
Munera, *venturi præscia fata ferunt.*

33 Et licet aliqui velint: *text.d.l.absenti, ff.de donat.* esse correctum per *tex.l.si quis argentum 35.§.sed si quidam, C.de donat.& §.aliæ autem, instit.eod.& nouell.162. Sacra forma transmissa collat.10.* vt scil.absque stipulatione, & traditione

tione, sed ex sola voluntate, absque alia acceptatione, donationem, & validam, & irreuocabilem effecisse, *Port. in d. § alia, Honded. consf. 37. n. 13. 44. lib. 1. Gratian. cap. 531. n. 43. Fab. de error. pragm. tom. 2. decad. 44. err. 2. nu. 19. 21. & err. 4. nn. 7. & decad. 47. err. 1. & err. 7. n. 5. Castill. d. c. 37. numer. 41. seqq. contr. 31. nn. 41. lib. 4. Merlin. contr. 59. nn. 18. 19. lib. 1. Larrea dec. 91. nn. 16. 16. 19. Cutell. de donat. tract. 1. disc. 1. n. 22. seqq. Prat. lib. 2. discept. 4. num. 23. Thor. in comp. dec. p. 2. verb. donatio irreuocabiliter,* R. *Marin. lib 2. c. 70. D. Marcian. disp. 13. lib. 1 Staib. obs. 12. n. 1. Nos ad Rouit. cons. 15. n. 35. lib 2.*

34 Tamen in contrarium est idem *Fab. d. err. 1. in princ. decad. 47. Larrea d. dec. 91. n. 19. in princ.* vt stipulationis, & traditionis solemnitatibus solum posthabitis, etiam ex nudo pacto ea lege donatio substinetur, quod vtriusque tamen tam donantis, quam donatarii, vt diximus, exigit consensum, non autem, vt absque donatarii acceptilatione, perfectionem ipsa donatio consequatur, *Osasc. dec. 120. nn. 5. Borrell. in summa dec. tit. 10. n. 30. lib. 3. Clar. §. donatio q. 14 in princ. Mich. Graff. lib. 1. recept. sent. §. donatio causa mortis qu. 8. nu. 1. Card. Tusc. lit. D. conclus. 621. nu. 1. Coras. miscel. lib. 3. c. 15. nu. 14. Bucer. de Vniuers. Iur. tom. 1. disp. 19. de donat. nu. 25. 26. Reinard. ad Treutl. vol. 2. disp. 19. de donat. thes. 7 lit. B. Cuiac. in d. nouella, Sacra forma 162. lit. D. & E. oper. to. 3. Gomes. var. lib. 2. c. 4. in princ. & n. 16.* vbi *Ayll. Parlador. quotid. lib. 2. c. 3. n. 8. Trentac. var. lib. 3. tit. 1. nu. 18. P. Gregor. syntagm. p. 3. lib. 28. c. 13. Osuald. ad Donell. lib. 13. c. 22. lit. 17. Gall cons. 108. nn. 8. Harppreck. in §. alia, instit. de donat.* vbi etiam *Pichard. Io. Decker. lib. 1. dissert. 4. nu. 34. Hermosill. l. 4. tit. 4. p. 5. nn. 1. Cutell. de donat. tom. 2. tract. 20. disc. 1. spec. 9. num. 6.* vbi respuit priorem senteotiam, D. *Dexart. dec. 1. D. Philipp. d. dissert. 10. n. 58. & seqq.*

35 Mortuo donatario ante acceptationem, imperfecta, & sic nulla est donatio, *Molin. lib. 4. de primog. c. 2. à num. 48. Barbos. in rub. solut. matrim. p. 2. n. 93. & in l. 1. p. 3. n. 18. Hermosill. l. 4. gl. 1. num. 14. p. 5. tit. 4.* vbi *de tacita acceptatione, Castill. lib. 4. contr. c. 37. & lib. 5. c. 80.* Ayllon. *ad Gomes. lib. 2. c. 4. num. 3. Ricc. collect. 43. Barbos. vot. 126. nu. 97. & nu. 109.* Vbi mortuo donatario acceptari non potest per suos hæredes, *Surd. dec. 206. Fab. de error. decad. 47. err. 1. & seqq.* quid si Notarius acceperit, *Couar. in rubr. de testam. p. 3. à nu. 16. Diana tom. 6. tract. 2. res. 110.* vbi de eius acceptatione, & *res. 111. & seqq. Retes de donat. c. 6. Antun. eodem tract. lib. 1. c. 4. & prælud. 2.*

Idem est mortuo donatario, nam donatarius non potest acceptare, *D. R. Marin. ad Reuert. dec. 3. nu. 3. Diana sup. res. 101. Hermosill, sup. num. 48.* quamuis Notarius stipulasset pro donatario, *n. 49.* licet referat contrarios, *nu. 50. Marin. sup.* Sed quod non possit hæres donantis illam reuocare, dicit *Surd. d. decis. 206.* vbi *Hodiern.* ex *Trentacinq. lib. 3. tit. de donat. res. 1. n. 14. Serafin. dec. 472. 1183. 801. num. 4.* dummodò non sit alter, ius quæsitum.

36 Potest acceptari à mancipiis, patronis, &c. *Molina disp. 264. Diana tom. 6. tract. 7. res. 97. seq. & res. 120.*

37 Hæredes acceptare non possunt, *Barbos. vot. 126. nn. 108. Fab. decad. 47. err. 5. Diana tom 6. tract. 7. res. 112. & 116. Hermosill. gl. 1. l. 4. tit. 4 p. 5. nn. 49. 52. Mascard. conclus. 565. n. 2. 3. Thes. dec. 70. n. 9.*

38 An possit fieri absenti? Non, *Hermosill. l. 4. gl. 1. tit. 4. nu. 3. 4. 5. Marescott. lib. 2. var. c. 20. P. Molina disp. 264. Gomes. lib. 2. var. c. 4. n. 2. & cap 11. n. 18. & ibi Ayll. Diana tom. 6. tract. 7. res. 93. & 121. & seqq. Capyc. dec. 180. nu. 2. Cancer. var. p. 1. cap. 8. Clar. §. donatio q. 12. nn. 1. Fab. de error. decad. 47. err. 1. 2.*

39 Et si de absentia non constet præsumitur absentia, *Hermosill. d. l. 4. gl. 1. nn. 11. 12. tit. 4. p. 5 Molina vbi addit. de primog. lib. 4. c. 1. nn. 76. Diana tom. 8. tract. 1. res. 4. nn. 4. Boer. dec. 353. nu. 3.* Cancer. *var. lib. 1. c. 8. nu. 29. Trentacinq. var. lib. 3. de donat. res. 5. nu. 1.* Et *Hermosill. sup. nu. 14. & 15.* limitat, vt non præsumatur absentia, si Notarius dicat, quid donator promisit non reuocare, quia tunc præsumitur stipulationem interuenisse, ac donatarium præsentem fuisse. Vel vbi actus solet fieri inter præsentes.

40 Qui consentire non potest, an debeat acceptare? non *Barbos. vot. 126. nu. 94. Narbona de ætate anno 10. qu. 15.* Vt in donatione facta minori, infanti etiam absenti, nam illa non indiget acceptatione, vt fiat irreuocabilis, *Guttier. cons. 20. Narbona de ætate anno 25. qu. 13. nn. 10. 14. Hermosill. l. 7. tit. 4. p. 5. gl. 4. num. 14. Ayllon. ad Gomes. lib. 2. nn. 4. de donat. nu. 3. Diana sup. res. 131.*

41 Facta absenti, si nuncius donationis mediator, sibi retineat, cui restituere debeat? *Diana tom. 6. tract. 7. res. 94.* vbi tenet, post alios, teneri duplici restitutione, vna donatario, alia hæredibus donantis, interim mortuo.

42 Acceptata, & non tradita an possit reuocari, *Dian tom. 6. tract. 7. res. 72.*

43 Præsentia pro acceptatione sufficit, si non contradicat, *Add. ad Molin. de primog. lib. 4. c. 2. nu. 76. Diana tom. 8. tract. 4. res. 4. nn. 4. D. Mansi consult. 1. num. 44. tom. 11. consult. 2. nu. 39. d. vol. 11. & consult. 20. nu. 50. cons. 21. nu. 43. 44. vol. 1. D. Capon. de pactis qu 54. nu. 24. D. Gobius consult. 15. n. 30. Clar. §. donatio qu. 14. nu. 5. Mier. de maior. p. 1. qu. 36. nu. 4. 10. Molina de Iustit. quæst. 264. Castill. lib. 5. c. 80. nu. 8. Fontanell. de pact. cl. 4. gl. 8. nu. 23. Cald. de emphit. tom. 3. c. 6. num. 6. Cancer. p. 1. c. 8. nu. 28.* post alios *Hermosill. gl. 1. l. 4. tit. 4. p. 5. n. 21.*

Licet contra dicat *D. Galeot. contr. 30. n. 35. 38. Passarell. de donat. lib. 2. qu. 4. nn. 54.* alii apud *Tiraq. de constit. 3. p. lim. 30.* Sanch. *de matrim. lib. 1 disp. 6. Fontanell. sup.*

Vel scientia, quæ probatur ex coniecturis *Andreol. contr. 292. nn. 12. 13. Surd. & Hodiern*

dec.206. Thes.dec.70. Add.ad Ludouis. dec.97. Nos ad Rouit.cons.15,nu.36.lib.2.

44 Donatio iurata non acceptata reuocari potest, Diana tom.6.tract.7.res.99. Rouit.decis.85. nu.21.R.Marin.lib.2.c.70.nu 7.R. Capyc.Latr. dec.2.nu.24.R.Marcian.disp.13. num.11. Licet alios DD.referat in contrarium D.Philip. dissert.10.n.40.

45 Donatio facta pluribus, vni post alium - potest reuocari in præiudicium secundi non acceptantis, Molina lib.4.de primag.n.2.à num.73. Larrea dec.91. Franch.vbi Luca dec.74. Ayllon. ad Gomes.lib.2.var.cap.4.nu.3.Salgad.labyr.p.2. c.26.Amat.lib.1.var.c.30.Couar.var.lib.1,c.14. à nu.7.Barbas.vot.126.nu.96.165. P.Molina de Iustit.disp.265.Diana tom.6.tract.7. res.103. Sanch. lib.1.cons. cap.6.lib.1.Rota p.14.rec.dec. 536.nu.187.Ciarlin.contr.158.n.3.Cyriac.contr. 269.num.83.& contr.581. Rocc. resp.40. lib.1. Hermasill.p.5.gl.4.l.8.nu.1. Fab.in C. tit. de donat.quæ sub modo defin.2.Trentacinq.var.lib. 3.de donat.res.1.nu.13. Molin.de primog.lib.4.c. 2.num.74. Sed contra pro Ecclesia secunda donataria sunt Add.ad Roxas de incompatibilit. fol.35.n.103.fol.39.n.43.Castill.contr.lib.4. c.5. num.21. Amat.res.30.Carena.res.107.nu.7. Hodiern.ad Surd.dec.206.Addit.ad Gama dec.8.nu. 2.Cutell.de donat.lib.2.spec.35.Marta de success. p.1.qu.11.art.4.nu.9. Robl.de repræsentat.lib.2. cap.4.nu.11. D.Merlin.contr.59.lib.1.& 34.nu. 26. lib.2. vbi D.Scoppa.

46 Quid acceptante Notario? Malin.lib.4. c.2. num.74.Salgad.d.c.26.Cyriac.contr.322.Fab de error.decad.47.err.2.3.Diana tom.6.tract.7. res. 98. Hermosill.d.gl.1.l.4.tit.4.p.5. num.42. seqq. mille apud D.Philipp.dissert.fiscal.10.nu.31.32 Sabell,§.promissa, Nos ad cons.9. lib.3. Rauiti, R.Marin.ad Reuert.dec.3.nu.5.6. Passarell.de donat.lib.2.qu.1. Diximus Nos sup. qu.5. vbi de tota hac materia, ad ibi dicta remittimus DD.Lectores.

47 Sic remissio partis, pro offensa sibi facta, quia est species donationis, vt fiat valide, debet interuenire Nuncius, Epistola, vel Notarius, Foller.in pragm. num.33. Boss.tit.de pace nu.20.Nellus de bannit.p.3.2.temp.num.43. Caball.cas.141,nu.7.seqq.Mastrill.de Indult.cap. 24.nu.46.& seqq. & cap.87. Scialaya de foriudic.c.24.nu.58. sufficit confessarius in Articulo mortis,Cabal.sup.

48 Et licet non requiratur traditio ex D.Augustin.in cap.duæ sunt.dist. 45. vbi dicitur donatio ipsa Iniuriarum remissio : Eleemosyna cordis, est dimittere ei, à quo læsus est. Vt est etiam remissio actionis furti, l.18. C. de donat. & Spes ipsa donatur, l. 3. C.eodem, & tamen non traditur, D.Passarell.de donat.lib.1.q.3.nu.17. Tamen requiritur acceptatio, ex DD. sup.cit.

49 Quando donatio facta absenti valeat, ante acceptationem, aut non, & possit reuocari, & tota materia, Diximus tom.1.q.1.sect.1.Ideò hic non repetimus. Videndus etiam D. Staiban.obs.28.lib.1.

50 Datur in luce nostro donatio, quæ incipit à traditione, & illa, quæ incipit à promissione Gomez lib.2.var.c.2.nu.55.& c.4.nu.1. Retes de donat.c.8.n.21. Antun.de donat.lib.1.prælud.1,

51 Donatio, quæ incipit à traditione est de Iure gentium, Mantica de tacit. lib.13. tit.1. num.8.

52 Quæ incipit à promissione est de iure ciuili, l.si quis argentum,§.fin.C.de donat.Antun.de donat.lib.1.præl.1.nu.32.33. Harpprect.instit. de donat.in princ.

53 Dicitur donatio incipere à traditione, quando in effectu traditur tempore, quo fit donatio, Bar. in l.si prædia,ff.de acquir.possess. Rebuff. tom.3.de mater.possess.in præfat.nu.50. Gusm.de euict.qu.25.n.36.

54 Vel quis donans asserit possidere rem donatã nomine donatarii cũ constituto, D.Ceppa-rell.res.fiscal.36.num.4. D.Marcian.disp.56.n.21

55 Et illa dicitur incipere à promissione, quæ donata, & promissa est, non tamen tradita, Hermasill.in l.32.tit.5.p.5.n.95. D.Passarell.de donat.lib.1.qu.3.Antun.eod.tract.lib.1.prælud.1. nu.4.& seqq.

56 Promittens non habet animum donandi statim D.Bersan de viduis c.2.q.8.n.3.

57 Sic donans incontinenti, magis liberalis est, quam qui donat præuia promissione, D. Bersan. sup.n.2.

58 Nec dicatur, donationem, quæ à promissione incepit, perfectam intelligi, ad text.in l.si quis argentum, §.fin.C.de donat.§.aliæ, vers. perficiuntur.instit.eod. Azo in summa tit.de donat. num.5.Camill.Borrell.in summa dec. tom.3. tit. 10.nu.30.31.Parlador.lib.2.quotid.c.3.nu.8. Gomes.lib.2.var.cap.4.nu.8.16. Petr. Gregor. syntagm.lib.2.c.7.num.2.Clar.§.donatio qu.14.nu.1 Pichard.§.aliæ,instit.de donat.nu.3.10.Mantica lib.13.tit.4.num.3.Hermosill.l.4.tit.4.p.5.gl.1.n. 1.Costa sicul.cons.60.nu.3.4. vbi addentes nu.4. post Grammat,dec.103.Franch.dec.574.Valasc. in l.Tauri.44.gl.16.nu.24.Mari ad Grammat.d. dec.103.Cancer.var.lib.3,cap.7.num.124. Andreol.contr.112.nu.13.Antun.de donat.lib.1.prælud.1.n.7.& seqq.

59 Nam sola promissio de donando habetur pro donatione facta præsenti, Pinell.in l.2.p.2 c.3.n.30.C.de rescind.vend.Fachin.lib.2.cap.7.8. Castill.contr.lib.2.c.3. Couar.cap.quamuis 3.p. in initio nu.3.de pact.in 6. Fontanell.de pact. claus. 4.gl.9.p.4.num.18.seqq.Flor.de Mena ad Gama dec.13.Cancer.lib.1.var.c.8.nu.168. Surd. cons. 457.nu.2.Sanfel.dec.99.nu.3.seqq. Olea de cess. iur.tit.1.qu.6.nu.4. Rota p.14.rec. dec.364.448. Sabell.§.promissio num.1.Andreol.contr.112.nu. 12. Eadem Rota dec.393.nu.2.p.5.dec.58.n.13 & dec.118.nu.9.p.6.rec.Add.ad Burat. dec.719. n.9.Card.de Luca.de donat.disc.48.n.11. Torre de pact.lib.2.c.37.n.8.

60 Et ex ea agi possit tamquam ex ipsa donatione, Rota d.dec.393.nu.2.3. dec.58. num.13. Add.ad Burat.dec.719. nu.9. Merlin. de pignor.

lib.2.

lib.2.qu.120.n.1. Antun.d. pralud.1.nn.6.9.

61 Et licet aliqui velint promissionem de donando non esse donationem, *Thes.dec.233.nu.5. Rolan.cons.69.nn.17.18.lib.3.Vin.opin.12.in princ.Barbos.in l.1.3.p.nu.3. ff.solut.matrimon. Duen.reg.19. lim.1.Herring.de fid.c.3. nn.10. Olea.de cess.iur.t t.1.qu.6.nu.34.Staiban.ref.67.nu.35.& 66. in obseruat.* qui limitat in dote, *D. Machuca.dec.7.nn.10.Prat.lib.1 discept.21. nn.21.lib.1.Passarell.de donat.qu.1.nn.12.q.3.n.14.55.*ex *Martial.lib.10.epigr.*

62 Maxime non accedente iuramento, *Surd. cons.457.nn.13.seqq nn 38.in fine, Gratian. cap.564.num.32. Serafin.de iuram priuil.23.num.25. priuil.74.n.2.*

63 Nam secundum aliquos, donatio non perficitur nisi traditione, *l.3.qn.9. C. de contrab. empt.Pichard.in princ.inst.t.de donat.nu.5. Corn. cons.141.nu.8.9.lib.2.Mantica de tacit.lib.13.tit 1.num.2. Cabreros de metu lib.2.c.3.nu.3. Dom. Guttier.de compensat.lib.4.qu.24.nu.9.*vbi affere carmina Martialis, *Passarell.de donat.d.c.3.n.23. & seqq.*

64 Sed hodie nudo consensu donatio perficitur, *l.si quis argentum, §.vl.C.de donat. D.Guttier.sup.nu.10. Antun.d.pralud.1. Harppreć.instit.de donat.§.2.nn.131.Samniat.contr.52.n.31. Hermosill gl.1.l.4.tit.4.p.5.n.1.*

65 Et nudo pacto, *D.Rub.de confus.c.2.n.156. Cyriac.contr.314.nn.6.Galeat.contr.30.num.28. seqq.Passiarell. de donat.lib.1.qn.1.nu.20. Gomes. lib.2.var.c.11.nn.6.cap.4.nu.1. Molina de Instit. disp.262.& seqq.Hermosill.sup.& gl.2.3. l.1.tit.4.p.5.n.3.*

66 Et contraria opinio, quod promissio de donando sit donatio, est verior opinio, *Ripa resp.144.num.1. Menoch.cons.91.nn.27. Molin. de ritu nupt.lib.3.qn.8.nn.11. Laganar.ad Rouit. sup.pragm.in rubr.de pact.de retronend.nu.5. D. Ansald.de commerc.disc.53.nu.8. Retes de donat. c.5.nu.21.P. Diana tom.6.tract.7.ref.128.Carleual.de iudic.tit.3.disp.30.nu.35.Barbos.rubr.solut. matrim.p.4.à nu.35.* maximè quando non constat de causa, nec de iure cogente, *Garz. de donat.remun.n.45.& seqq. Monter. dec.10. Olea de cess.iur.lib.1.qn.6.nu.4.seqq. Hermosill l.4. gl.3. à nu.3.tit.4.qn.5.Fab.de error.pragm.decad.44. error.4.Canall.qu.208 seqq. Parlador.lib.2. quotid.c.3.à n.7.Cutell.disc.1.spec.17.n.34.*

67 Sic promissio donandi in futurum collata habetur pro pura, & simplici donatione perfecta, ad euitandos inutiles circuitus, & ex ea oritur actio præcisa ad bona donata. *Alba cons. 22.nu.3.Suarez.in thes.commun.opin.lit. D.num. 147.Pinell.in l.2.p.2.c.3.n.30.C.de rescind. vend. Cyriac.contr.661.n.1.seqq.*

68 Vel saltim, licet non resultet donatio perfecta, & actio ad bona donata, succedit obligatio ad interesse, *Cyriac. sup.nu.2. D.Torre de pact.lib.2.c.37.n.16.*

69 Verum licet contra teneat *Rimin.iun.in §.1. nu.330.instit.de donat.*

70 Tamen hoc non procederet quando verè constaret tunc partes noluisse habere dictam promissionem pro perfecta donatione, sed voluisse differre actus consumationem ad aliud tempus, *Cyriac.sup.nn.3.*

71 Dicitur vera donatio quando promissio de donando est facta fauore sponsæ intuitu, & ob causam matrimonii, *l. si quis argentum 35. §.fin.C.de donat. Menoch.cons.92. nn.27. & seqq. cons.967.nn.1.Gratian.cap.887.à nu.20. Marta Medic.dec.Sen.exam.5 nu.15.16.Add.ad Burat. dec.719.num.9.Add.ad Ludouis.dec.28.n.5.* Coccin.dec.1631.1695. *Dunoz. dec.844. nn.6.seqq. Rota rec.dec.118.num 9.p.6.* Et successiuum adimplementum in hoc casu nihil detrahit perfectioni donationis, *Dunoz.sun.d.dec.844. n.6. seqq.Rota rec.dec.393.n.2.3.p. 5.dec.57.à nn.20. p.6.& dec.362.nu.12.p.14. D.Mansi consult.30. n.4.lib.11.*

72 Tamen inter vtramque donationem magnum est discrimen. Nam illa quæ incipit à traditione statim perficitur quo ad omnes iuris effectus, & per eam in donatarium transfertur dominium, at verò donatio, quæ à promissione incipit, perfecta tantum dicitur, quo ad obligationem, & vt amplius reuocari non valeat, & is, qui promisit, dare compellitur, non verò, vt donatarius ex promissione rei donatæ dominus efficiatur, *d.§.alia instit.de donat.Hermosill.l.4.tit.4.p.5.gl.1.nn.2. D.Rub.de confus.c.2.nn.142.& 144 n.157. & seqq.& nu. 206.209.Antun d.præl. d.1.n.8.9.& seqq.*

73 Nam dominium non trasfertur in donatarium, nisi traditione sequuta, *Peguer.dec.48. n. 6.Cancer.lib.1.c.8.nn.30.Noguerol.alleg.14. nu. 46.seqq.Antun.lib.1.pralud.1.nu.8.seqq.D.Rub. sup.D.Mansi consult.592.num.3.Passarell.de donat.lib.2.qu.2.* Vbi quibus actibus dominium transferatur.

Transit dominium sine traditione, in donatione facta a Principe, *Antun. lib.1 cap.3. num.8.Noguer.alleg.14.n.3.* Infrà *n.498.*

74 Hic Neapoli per *Consuet.* incip. *Instrumenta donationum, &c.* donatio ad eius validitatem requirit veram traditionem, & non sufficit ficta per constitutum, & precarium, contra *Merlin. contr.19 lib.2.* fundat *D.Staiban.resol. & obs.161.nn.89. & seqq.& res.103.* sed illam impugnat *D.Stoppa ad Merlin.ibid.D.Mansrella ad Capye.Latr.dec.151.num.25.26.R.Capye. Latr.consult.137.*

75 Promittens donare, vel dotare ex causa matrimonii, vel alia onerosa, non potest postea in instrumento donationis adiicere pacta, conditiones, vel alia grauamina, & pactum reuersiuum, *Rota p.5.rec.dec.393.& p.6. dec.58.127.Olea de cess.iur.tit.1.qu.6.num 11. seqq. Serafin.dec.472.nu.12.D.Gobius consult.15. n.2. Rota dec.44.per tot.p.6.rec.dec.30.nn.28.29.p.9. dec.280.p.14. Sanch.de matrim. lib.6. disp.32. Bottilier.de success.ab intest. theor.42. à num 14. Casanat.cons.10.nu.194.D.Merlin.lib.1. contr.4. num.6.*

num.6.Menoch.conf.92.Marin.lib.1.c.198. Cyriac.contr.429.*Thar.p.1.comp.dec.verb.promiſſio, Cutell.de donat.tom.2.tract.2.diſc.1.ſpec.17. nu. 34.& ſpec.32.Fontanell.cl.9.gl.3. p.3. num.35. Cancer.var.tom.3.c.15.nu.253. & c.7. nu. 125. Antonell.de temp.legal.lib.1.c.34.nu.12.Andreol. contr.112.nu.13.Hermoſill. in l.3.gloſ. num.53. Torre de pact.lib.2.c.37.nu.55. Staiban. reſ.67. nu.38. Luca ad Marin.lib.1.cap.298. Surd. dec. 71. Amat.reſ.64.n.8.*

76 Alia definitio donationis ponitur ab *Auguſtin. Barboſa in rubr. extra de donat.num.5.* quæ magis placet *Antun.de donat.lib.1.pral.1. n.40.* vt ſit conceſſio alicuius rei non prohibitæ , animo dominium irreuocabiliter transferendi, ex mera liberalitate facta . In qua ipſe dicit: verbum *conceſſio* loco generis ponitur , quia prædicatur de pluribus contractibus , qui donationes non ſunt , vt in mutuo, commodato precario ,locatione, depoſito, & ſimilibus. Et quod illud verbum *conceſſio* conueniat donationi, habetur in *l.donari 29.ff de donat.l.donari 83.ff.de reg.Iuris, Menoch.de arbitr.lib.2.cap.88. num.31.*

77 Loco differentiæ adiiciuntur aliæ particulæ, & illa: *alicuius rei non prohibitæ*,quia donatio de rebus à lege prohibitis non valet,*l.nemo poteſt,ff.de reg.Iur.l.non dubium,C. de legib. Antun. de donat.lib.1.pralud.1.n.40.Paſſar.lib.3.q.1.*

78 Sicut non valet donatio rei illicitæ, vel inhoneſtæ, *l.quod ſæpè, §.venenum, ff. de contrah. empt.Antun.ſup. Diana reſ.tom.7. tit.6. reſ.85.* 102. Exemplum eſt inter alia , in donatione facta à ſponſo, aut parente,conſanguineo ſponſæ pro maritanda puella cum donante , aut promittente, nam nulla eſt, *Larrea dec.46.nu. 21.& 27.* vbi deciſum refert,*Antun.lib.1.pral. 2.§.7 n.97 Paſſarell.ſup.*

79 Neque eius rei, quæ non eſt in commercio *l.inter ſt pulantem,§.ſacram,ff.de verb.oblig. Antun.ſup.* Dicemus in *rubr.3.*

80 Dicitur *animo dominium transferendi* , vt excludantur reliqui contractus gratioſi, vt commodatum , & ſimiles ; in quibus dominium non transfertur , item , & donatio cauſa mortis . De commodato *Onat. de contract. tom.2. tract.12.Hermoſill.gl.1.l.1.tit.2.fol.175.& ſeqq ex gl.in c.2.de commodat. Chriſtin.dec.31. vol.3. Sabell.§.commodatum nu.1.Caſtejon.eod.§. nu.1. & ſeqq. Roſſignuol.in prax. Theol.legal. contract. 9.tit.de commod.* De donatione cauſa mortis , *Diana p.8.tract.6.reſ.62.ſeqq. Chriſtin.dec.193. vol.4.Tapat.tit.199 Hermoſill.fol.383.& ſeqq. Antun.de donat.§.3.lib.1.pralud.2. Sabell.§.donat a nu.42.Gamez lib.2.var.c.4.n.17.Cauall.q. 758.n.11.Craſſ.§.donatio cauſa mortis q.15.Paſſarell.li.1.q.3.Cutel.lde donat.diſc.1.par.vn.n.30.*

81 Et dictum fuit: *ex mera liberalitate* , vt excludantur contractus onoroſi, emptionis , & permutationis , & ſimiles correſpectiui , vel qui non ex mera liberalitate proueniunt, *Paſſarell.de donat.qu.1.Paul.rub.in annot. ad deciſ. 131.nu.113.p.8.rec. Giurb. ad conſuet. Meſſan. c.7.gl.11.p.1.nu.5.D.Vrceol. de transact. qu.67, num.15.*

82 Nam non eſt donatio quæ fit cogente neceſſitate, *Hermoſill.l.5.gl.3.tit.4.p.5. Paz,de tenut.cap.57.nu.138.* Sed illa quæ nullo iure cogente fit, *Solorzan.tom.2.de Iure Indiar. lib. 3.c.12.nu.45. Robert.lib.3.rer.iudic.cap.6.fol.30. & ſeqq.* Et donare nemo cogitur, *Barboſ.in c.45.n.6. de elect.*

83 Nec dicatur , quod donatio facta ob cauſam meritorum,donatio appellatur,cum tamen vere, & proprie non ſit donatio , ſed potius quædam permutatio, ſeu titulus oneroſus , *l. Aquilius regulus, l.& ſi lege, §.conſuluit, ff.de petit.hared.Mantica de tacit.lib.13.tit.2.num.7. Gratian.diſc.202.nu.2.Couar.in c.ia officijs de teſtam.n.29. Paſſarell.lib.2.q.5.*

84 Imo dicitur contractus innominatus verè, & proprie do, vt des, *l.1. l. hoc iure, in princ. & §.fin.ff.de donat.Peregr.conſ.78.n.6.lib.3. Altograd.conſ.7.n.17.Reinos obſ.35.n.1.*

85 Nam non habet cauſam mere lucratiuam , quæ eſt de eſſentia donationis , ſed oneroſam . *Pereg d.conſ.78.nu.6.Vueſſembec.conſ.37. n.76. & 77. Altograd.conſ.7.n.18.*

86 Nam reſpondetur fatendo donationem remuneratoriam non eſſe proprie donationem, ſed impropriè talem dici, at Nos loquimur de donatione ſimplici , & ex mera liberalitate facta, in qua procedit definitio poſita , *Antun. de donat.lib.1.pral.1.n.43. Paſſarell.lib.1.q.1.*

87 Licet ex vera obligatio antidotalis , quæ prouenit ex meritis, non omnino excludit donationem , nam ex cauſa meritorum nulla oritur actio, *l.iuriſgentium 7.§.ſed cum nulla, ff. de pactis,* benè *Antun.de donat.lib.1. pralud.1. n.37.ſeqq.*

88 Sic donatum non dicitur , quod remittitur ex cauſa tranſactionis, *Cyriac.contr.128. num. 103.Chr.ſtin.dec.200.num.11. D.Vrceol.d.qu.67. num.63*

89 Sed videamus hic benè , Donatio remuneratoria quæ nam ſit , & aliqui tenent tunc dici remuneratoriam, quando ſeruitia ſunt talia, quæ actionem pariunt, *Pinell.in l.1.C.de bonis matern.3.p.nu.61.62.Ponte conſ.59.n.17. vol.5.& de poteſt.Proreg.tit.5. num.24. Valenz. conſ.99.Coſta de remed.ſubſid.remed.14.n.3.*

90 Ideò *Io.Andr.in cap.per literas de reſtit. ſpoliat. & Palac. Rubios in c.per noſtras de donat.inter §.32.* dicunt donationem factam vxori nō eſſe remuneratoriam, quamuis in ea dictum ſit fieri ob benemerita , ex eo quod vxor ex debito officii tenetur ad obſequia, & operas viro præſtandas,

91 Sic ex ſeruitia, quæ milites ſtipendiarii faciunt ſuo Regi non producere actionem , ſic donatio facta in remunerationem eorum ſeruitiorum eſſe gratioſam , non remuneratoriam, & ſic deciſum refert *De Ponte ſup.*

92 Sed verior eſt traditio, donationem dici

remu-

remuneratoriam, quæ fit propter merita, etiam non inducentia ciuilem actionem, vt optimè tradit *Caf. de Graffis dec. 2. de donat num. 18. Gratian. cap. 386. nu. 13. Mantica de tacit. lib. 13. tit. 15. nu. 16. & lib. 21. tit. 4. n. 7. Sanch. de matrim. lib. 6. disp. 6. nu. 2. Garcia de donat. remun. num. 1. Menoch. lib. 4. præf. 167. nu. 31. seqq. Clar. §. donatio, qu. 3. Escob. de ratiocin. c. 24. nu. 31. Capyc. Latr. conf. 38. nu. 22. seqq. & dec. 199. nu. 39. Solorzan. de Iure Indiar. lib. 2. c. 10. n. 63. 64.*

93 Cum sufficiat, vt merita obligent lege gratitudinis ad antidora, quia donatarius obligatur quadam naturali æquitate ad beneficii accepti remunerationem, *l. sed & si lege, §. consuluit, ff. de petit. hæred. l. metu, §. sed sicut, ff. quod metus causa. Couar. in c. cum in officijs nu. 28. de testam. Fontanell. de pactis clauf. 4. gl. 7. p. 1. nu. 5. Antun. de donat. lib. 1. prælud. 1. n. 33.*

94 Sic donatio remuneratoria non est propriè donatio, sed potius quædam permutatio, seu titulus onerosus, *Antun. nu. 34.*

95 Sic talis donatio dicitur accepti beneficii merces, & compensatio, *Fontanell. de pactis cl. 4. gl. 7. p. 2. nu. 3. Gaill. lib. 2. obs. 38. num. 5.* Et est similis donationi insolutum, *Gratian. c. 657. num. 53. Gusm. de euict. qu. 25. num. 45. & qu. 28. Solorzan. de Iure Indiar. l. 2. c. 10. nu. 60.* Et talis est, quamuis fiat ob bene merita futura, *Solorz. d. l. 2. c. 7. nu. 99. Antun. de donat. sup. nu. 35. & seqq.*

96 Donatio facta à marito senè, vel ignobili, vxori iuueni, vel nobili dicitur remuneratoria, in recompensationem iuuentutis, vel nobilitatis, & est valida, *Add. ad pract. Papiens. causa qua vx. ag. ad dat. gl. dedit. Clar. §. donatio q. 9. vers. sed pone, Rota p. 13. rec. dec. 90. n. 14. seqq. & p. 13. dec. 195. & dec. 530. Gratian. cap. 984.* Dicemus *infrà.*

97 Et soluto matrimonio potest recuperari ex bonis fideicommisso subiectis, neque est reseruanda filijs primi matrimonii, *Gratian. sup. & cap. 498. nu. 26. c. 690. Sabell. §. dos nu. 2. §. donatio nu. 6. Diana p. 8. tract. 6. res. 29. Rota d. p. 13. dec. 90. n. 18. seqq.*

98 Sic donatio facta per Clientem Aduocato ob laborem susceptum in lite præterita, & iam finita valet tanquam remuneratoria, dummodo non sit excessiua, *Fab. in C. lib. 4. tit. 26. mandat. defin. 1. Olea de cess. iur. tit. 3. qu. 11. n. 39. D. Vrceol. de trāf. q. 30. n. 16. Passar. de don. li. 4. q. 4.*

99 Et quamuis donatio sit illa, quæ fit ex mera liberalitate nullo Iure cogente, vt diximus. Tamen cum cogantur Subditi donare Regi tempore necessitatis, *Afflict. dec. 265. nu. 50. seqq.* illa donatio, donatio est, *Bellug. in spec. Princ. rubr. 46. §. donum, Cauall. arte real. docum. 20. Larrea alleg. 59. nu. 22. Sanfel. discept. vnic. de donat. temp. bell. nu. 14. post lib. 1. decis. Nos ad Rouit. consult. vnic. post consil. tom. 1.*

100 Dantur etiam donatiua facta Regi à Vassallis, tempore necessitatis dicti Regis, Nam licet donare non dicatur, qui necessitati succurrit. *l. si quid pro vxore, ff. de donat. inter. Amat. dec. 28. n. 22. Tusc. lit. D. concl. 622. n. 4. & concl. 629. nu. 5. Antun. de donat. p. 2. lib. 1. c. 24.*

101 Tamen tempore necessitatis Regis, Vassalli tenentur donare, & id quod dant Donatiuum vocatur, latè post mille *R. Sanfelic. discept. vnic. post decis. tom. 2. R. Rouit. consult. post consil. tom. 1.* vbi nostra Additio, *Afflict. dec. 265. n. 10. seqq. Prat. obs. 100.*

102 Beneuertum pro dictis Donatiuis obtinendis, sunt vocanda Comitia generalia, in quibus debent interuenire Barones, & Vniuersitates demaniales, quæ mittent eius procuratores, *Bouadill. lib. 5. cap. 5. nu. 3. Parlador. lib. 7. quotid. c. 3. nu. 13. Valenz. in l. vnic. nu. 6. C. de super Indict. lib. 10. Marques. lib. del Gouernad. Christian. c. 16. Castill. de tert. deb. c. 9. Amaya in l. 3. nu. 37. C. de annon. & Trib. lib. 10. Nos d. addit. n. 24.*

103 Et si populus forte dissentiret, potest Princeps, existente necessitate, imponere, & petere talia donatiua absque eius consensu, *Petr. de Gregor. de repul. lib. 24. c. 5 nu. 3. Cauall. arte real. docum. 20. Diana de parlam. res. 12. 25. Delbene dub. 18. 19. Larrea alleg. 59.* vbi limitat de Iure Hispano, *Nos sup. n. 25.*

104 Ad talia donatiua debent concurrere etiā personæ Ecclesiasticæ, ad *text. in cap. non minus 4. c. aduersus 7. de Imm. Eccles. c. tributum 22. 23. qu. 8. Larrea alleg. 62. nu. 17. Cauall. qu. 578. n. 3. seqq. Bouadill. lib. 2. polit. c. 18. n. 297. seqq. P. Molina disp. 172. Borrell. de præst. Regis Cathol. cap. 20. nu. 46. Castill. de tertijs debit. c. 9. Amaya in d. l. 3. num. 36. Graff. de effect. cleric. eff. 1. num. 121. Caiber. dec. 181. Diana res. 21. de parlam. & resol. moral. p. 1. tract. 3. & p. 3. tract. 5. res. 78. parc. 2. tract. 17. res. 59. Castr. pal. resol. moral. disp. vnic. de reuerent. deb. Eccles. p. 19. nu. 3. tract. 11. Gutier. de gabell. qu. 92. nu. 39. seqq. Gratian. discept. 390. num. 17. Ortiz. de polulct. immun. Eccles. p. 3. consid. 5. Sanfel. in discept. de donat. temp. bell. num. 38. P. Gregor. lib. 2. syntagm. c. 20. Remig. de charit. subsid. 2. p. c. 260. Anast. Germ. lib. 3. de Sacr. Immun. c. 17. nu. 19.* Debent tamen concurrere quinque requisita. 1. Vt magna sit necessitas. 2. Vt communis concurrat vtilitas. 3. Vt laicorum facultates non suppleant. 4. Vt ad onus dictum vocetur Clerus. 5. Vt Summus Pontifex consulatur, *Nos sup. nu. 26. Antun. d. d. 24. nu. 117. R. Reuert. dec. 36.* & ibi *Marinis, Rub. in annot. ad d. c. 217. nu. 328. & seqq. p. 9. Sabell. §. gabell. nu. 1. & §. Princeps. nu. 27. Delbene de comit. in parlam. dub. 2. 3. 4. 8. 9. Cabed dec. 49. p. 2. Antun. de donat. lib. 2. c. 24. n. 79.*

105 De hoc Donatiuo agunt etiam *D. Consil. Rosa consult. 12. R. Ponte de [illegible] Rocc. de offic. rubr. 16. §. 5. à nu. 33. P. Diana de [illegible] resol. moral. 1. p. 1. tr. 3. R. Galeot. [illegible] contr. 55. Laganar. ad Rouit. in pragm. [illegible] ex exact. fiscal. P. Afflict. contr. 46. [illegible] de iure adoh [illegible] fol. 344.* & alibi *D. [illegible] tom. [illegible] 437. 400. Reuert. [illegible] fol. 560. num. 5. Sabell. §. Vassallus [illegible]*

Arnmaus de Camitijs.

106 Aliquæ Vniuersitates solent in Regno nostro dare Strenas in principio cuiuslibet anni, eorum Baronibus, sed non possunt cogi continuare in futurum, *R. Marin. lib. 1. res. 78. Capibl. sing. 53. Nouar. de granam. vassall. granam. 10. Ricc. coll. 3301. Reg. Galeot. controu. 42. lib. 2. Thor. in comp. dec. verb. munera, R. Reuert.* vbi *R. Marin. dec. 98.*

107 Nisi talia munera, repertum sit, fuisse posita in releuiis, inter baronales introitus, & sic effecta feudalia, *Capibl. sup. post n. 100. Reg. Marin. sup. n. 12. R. Galeot. sup. Ciarlin. contr. 231 n. 24. 25. Nos ad Rouit. cons. 78. nu. 11. lib. 2.*

108 Thesaurus inuentus est fortunę, & Dei donum, & munus, *Passarell. de donat. lib. 3. q. 8.* vbi laté de materia Thesauri ex *l. vnic. C. de thes. lib. 10. l. non intelligitur, §. si in locis, ff. de Iure fisci, §. Thesaurus,* vbi omnes *Instit. de rer. diuis. Diana res. moral. p. 9. tract. 5. res. 1. Christin. dec. 399. vol. 1. Ricc. coll. 331. R. Sansel. dec. 394.* vbi *Addit.* qui thesaurus est: Vetus depositio pecuniæ, cuius non extat memoria, vt iam Dominum non habeat, *DD. sup. Antun. de donat. p. 3. c. 13. num. 86. seqq. D. Rossignuol. in prax. theol. tom. 1. contract. 1. §. 5. n. 2.*

Sed si quis metus, vel custodiæ causa pecuniam absconderit, proprie non est thesaurus, inuentori non acquisitus, sed prioris Domini manet, *l. numquam §. 1. ff. de iure fisci. l. peregrè, ff. de acquir. poss. l. à tutore, ff. de rei vend. Diana p. 9. tract. 6. res. 16. Christin. sup. Sansel. sup.* Vbi dummodo sciatur dominus certus, *Caluin. de aquit. lib. 2. c. 196. Amaya in l. vnic. C. de thes. lib. 10. Hurtad. res. moral. p. 2. pract. 8. res. 31. Fagund. de Instit. contract. lib. 2. c. 14. Costa de fact. scient. ign. dist. 60.*

Sed hodie de consuetudine totius ferè Orbis, thesaurus ad Reges, & ad Fiscum pertinet. *Couar. reg. peccatum p. 3. §. 2. nu. 4. ad l. Iur. in 6. Farinac. qu. 104. num. 32. Christin. dec. 16. nu. 17. tom. 5.* vbi colligit quando opera fuit inuentus, *Sabell. §. fiscus nu. 17. Diana p. 9. tract. 5. res. 18.* vbi concludit spectare ad Regem, per leges publicatas. *Add. ad Sansel. d. dec. 394. Antun. de donat. p. 3. c. 13. nu. 14. seqq.* Alia de thesauro benè *Sabell. §. thesaurus.*

109 Votum Deo factum est species, quædam donationis, *Passarell. de donat. lib. 4. qu. vl. Amat. cons. 16.*

110 Et illud si est reale transit ad hæredes, Sed donatarius non tenetur ad vota realia donãtis *Passarell. ibid. nu. 66. 67. R. Marinis lib. 1. cap. 96.* vbi *Luca, Pistach. de voto tract. 7. cap. 9. Castejon. verb. votum. Sabell. eod. verb. & ibidem DD. de voto. Diana tract. 6 de donat. tom. 7. res. 112.*

De Voto *Hostiens. in summa de voto, Michalor. de fratrib. p. 2. c. 32. nu. 9.* Vt obligent vouentem trita requiruntur: nempè deliberatio, propositum & promissio, *Rota p. 2. diuers. dec. 107. num. 18. Suar. de relig. tom. 2. tractat. 6. de voto lib. 3.*

Quos obliget, vel non, *Tusc. lit. V. conclus. 289 seqq. Tepat. var. sent. tit. 33. D. Raymund. in summa lib. 1. tit. de vot. Suar. sup. Castejon. §. votum, Sabell. §. votum.*

Vota ædificandi Ecclesiam, Altare, Cappellam, an producant actionem in foro exteriori, *Amat. cons. 16.* vbi affirmatiuè, sequitur *Thor. comp. dec. p. 1. verb. votum. Parladar. rerum quotid. lib. 2. c. 3. nu. 34. Valer. de differ. vtriusque fori, verb. votum differ. 1. Sabell. sup. n. 8.*

111 Sequitur, quod reciproca donatio duorum, etiamsi sit rerum æqualium (si non colligetur in vnum contractum, itaut vna sit conditio alterius) sunt duæ veræ donationes, v.g. Dedi tibi decem gratis, & liberaliter, nihil intendens, aut cogitans de remuneratione. Tu, vel casu, vel forte, meo dono excitatus, das mihi equum, qui valet decem, aut viginti, sed neque ego dixi: *do tibi decem, vt des mihi equum*, nec ille alius dixit: *Do tibi equum, vt mihi des decem*. Dicimus has duas donationes reciprocas accidentaliter colligari, & esse veras donationes, quamuis si essent conditiones efficerent contractum onerosum: emptionis, & venditionis, *Ang. cons. 179. nu. 5. Tusc. lit. D. conclus. 621. nu. 6. Oltrad. cons. 139. Alex. cons. 167. nu. 10. lib. 7. Clar. § donatio q. 2. n. 2.*

112 Donare videtur, qui mandat dari, *Fontanell. dec. 467. n. 1.* An censeatur facta ab illo, qui ei consensum præstat? *Molin. lib. 4. de primog. c. 11. n. 64. & 67.*

113 Bene verum donatio non inducitur ex verbis iactantiæ, & placitoriis. *Reg. Capyc. Latr. consult. 138. nu. 32. Genua de script. priuat. in addit. ad tit. de litter. offic. nu. 14. Tusc. lit. V. concl. 123. Magon. dec. Luc. 25. num. 68. Sabell. §. verba nu. 5. D. Pacion. alleg. 180. nu. 11. alleg. 12. num. 3.* Sic si quis interrogetur: si quis velit donare apothecam, & ille respondeat: non solum apothecam, sed quæcumque habeo non est donatio, *D. Pacion. d. alleg. 12.*

114 3. Infertur: solutionem indebiti scienter factam, esse veram donationem eiusdem quãtitatis, *Alex. cons. 167. nu. 12. lib. 7. Tusc. d. concl. 621. nu. 11. Tanunt. resol. ciuil. c. 57. nu. 9. Cyriac. contr. 628. nu. 29. seqq.* vbi explicat.

115 Verum quamuis sit donatio non indiget insinuatione, *Fenzon. ad statut. Vrbis lib. 1. cap. 150. nu. 57. Antonell. de temp. legal. lib. 1. cap. 34. num. 45.*

116 Sicut non indiget insinuatione donatio debiti non liquidi. *Antonell. n. 62.*

117 Sequitur, Acceptilationem, seu remissionem cuiuscumque debiti gratis, & liberaliter factã, esse veram donationem, quia omnia requisita ad donationem ei competit, nam is, qui remittit debitum, v.g. centum aureorum, perinde se habet, atque is, qui cum iam accepisset illa centum, gratis, & liberaliter ea donaret eidem suo debitori, *l. Modestinus, ff. de donat. Bonacin. disp. 3. qu. 12. punct. 1. n. 4. Tusc. sup. Cancer. var. lib. 1. c. 8. num. 4. Menoch. cons. 80. nu. 57.*

Rolan.

Rolan.conf.70.nu.7.vol.2.Cyriac.contr.128. nu. 16.Gomes.var.lib.2.c.4.nu.9.Hermosill.l.9.tit.4. p.5.gl.15.à n.5.Clar.§.donatio qu.16.nu.2. seqq. Antun.de donat.lib.1.pral.2.nu.27. Torre de pactis lib.1.c.29.nu.44. Boss.de dote fol.741.n.73.

118 Sic confessio dotis receptæ cum iuramento assertorio, & confirmatorio, donatio est, Ciarlin.contr.240.nu.6. Andreol.contr.49. n.5. Marzen.de iuram.p.4.eff.1.qu.11.n.4. Guttier. de iuram.c.5.nu.4.Sanch.de matrim.lib.6. de donat. inter virum, & vxor.disp.9.n.5.Fontanell.de pactis gl.vnic.p.1.n.66.D.Mansi consult.25.nu.22. lib.11. latissimè P.Bossius de dote c.10.§.4.n.29. & seqq.& Nos infrà n.163.

119 Qui non adimit quod adimere potest, donare dicitur, Surd.cons.29.nu.18.cons.353.nu.9. seqq.cons.380.nu.27.Fusar.cons.63.nu.14. Reg. Galeot.resp.fiscal.60.n.3. Peregrin.dec.Pataun. 106.à n.3.seqq. post mille D.Rocca resp.1.n.78.

120 Sequitur: renunciationem legitimæ in alium, vel etiam in fratrem, aut patrem, & quemcumque extraneum, vel etiam cuiuscumque alterius Iuris, esse verissimam donationem, Angel.cons.94.nu.7. Bal.cons.371. Tusc. sup.nu.13.14. Diximus in princ.

121 Sic remissio debiti, seu renunciatio ex causa donationis, donatio est, l.si mulier, ff.de condict.ob caus.Cancer.var.lib.1.c.8.nu.4. Menoch. cons.80.n.57.Cyriac.contr.128.nu.16.Hermosill. l.9.tit.4.p.5.gl.15.à nu.5.Gomez var. lib.2. c.4. n.9.Antun.de dona..lib.1.pralud.2. nu.27. Prat. c.3.discept.n.12.lib.3.

122 Libera remissio crediti, aut pignoris donatio est, D.Marsi consult.591.nu.13.Gallerat. de renunciat.lib.2.c.4.nu.9. Ayllon. ad Gomez lib. 2.c.4.nu.10.

123 Ædificans, seu seminans scienter in alieno solo, donare præsumitur, Cancer.de donat.num. 118.

124 Item remittens, ex legis interpretatione, donatio est, Gallerat.d.c.4.n.10.& lib.3.cap.4. num.10.

125 Sic remittens exceptionem sibi competentem, censetur donare, Gallerat. sup.nu.8.

126 Beneuerum respicitur animus donandi, Gallerat.sup.nu.26.

127 Donationis vim habet pactum de non petendo, Gallerat.d.cap.4.n.7.Nos infrà n.168.

128 Ideò prohibitus donare, prohibetur item gratis remittere, Gallerat.d.c.4.nu.14. Baron.de effect.minor.ætat.circa contract.eff.15.

129 Verum aliquando potest quis donare, sed non potest ius suum remittere, Gallerat. d.c.4. nu.16.Cald.de empt.c.15.nu.15.Donad.de renunciat.c.27.nu.87. Merlin.de pignor.lib.2.tit.1.qu. 39.& tit.2.qu.77.Baron.de effect.min.ætat. circa contract.eff.2.num.38.& seqq.& eff.15.num.36. Amat.res.23.nu.16.seqq. R.Marin.lib.2.c.193. num.10.11. Cutell. tract.1. discurs.2. part.10. num.42. Staiban.res.57. num.12. Donad. de renunciat.cap.9.10. Bottilier. de success. ab intest. theorem.60.61.62. Apicell.alleg.8.num.48.Malnas.cons.120.n.63.

130 Renunciatio pignoris non est donatio, Bald.cons.341.nu.2.lib.1. Tusc.l.c.D.concl.621. num.20.

131 Non est donatio repudiatio hæreditatis, Bald.cons.371.lib.3.Tusc.sup.num.24. Barbos.de appellation.appell.83.nu.2.3. Gallerat.de renunciat.c.1.& seqq.Donad.eod.tract.c.1.

132 Restitutionis anticipatio, vel præuentio donatio est, Molin.lib.2.de primog.c.4.n.33.

133 Remissio Iuris alicui competenti est donatio, Couar.lib.2.var.c.4.à num.7. vbi Faria, Retes de donat.cap.4.Diximus sup.n.47.48.

Qui permittit aliquem habitare suam domum, sine conuentione pensionis, donatio est, Tusc.lit.C.conclus.613.

Vel qui promittit rem suam vendi, Barbos. in l.qua doti, ff.de solut.matrim.ex num.24. & in l.lucius & l.post dotem.ex nu.17. & in l.1. p.4.n.138.& l.8.§.quod in anno.

134 Si quis per plures annos soluerit in beneficium locis pii aliquam quantitatem, potest cogi in futurum ad soluendum, Marsil.sing. 192.Canonistæ in c.ad apostolicam 42.de Simon. Verall.dec.192.p.1.& dec.171.p.2.Pen.dec.143. nu.5.Canaler.dec.45.nu.87. lib.1. Ricc. in prax. Eccles.lib.3. res.366. num.6.7.Rodoer.ad Marin. lib.1.c.78.n.12.

Soluens per decem annos alicui certam quantitatē, an possit cogi continuare, quasi esset tacita donatio, vel non, tractant late R. Marinis, vbi addentes lib.1.res.78. R. Galeot. contr. 42.lib.2. Flor.de Mena res.2.lib.2.

135 Item fauore dotis, l.cum de in rem verso, ff. de vsuris. Quia causa dotis pia dicitur, Gratian. discept.666.nu.5.& seqq. & disc.700. nu.11. Ronit.dec.57.nu.22. Caualer.dec.27.num.4. Rodoer. sup.Nos ad Rouit.cons.78.n.13.& 14.lib.2.

136 Præsumitur in sciente pretium rei, & illud excedente, Diana tom.6. tract.3. res.76.& tract.7.res.144.& tract.2.res.9.& 190. Guttier. lib.4.pract.qu.63.Carleual.de iudic.tit.3. disp.23 nu.43. Barbosa l.1. p.4.à num.59.& 138. solut. matrim.Castill.lib.5.contr.c.89.n.100. Gomez l. 45.Tauri nu.21.59.lib.2.var.cap.4.nu.5. & cap. 11.nu.4.

137 Si quis sine causa, sciens promisit, præsumitur donatio, Gomez sup. nu.4. & 5. Cyriac. contr.412.à nu.4.Valasc.de priuil.paup.p.1.q.21 vbi pauperis fauore, cap.30. & seqq. Menoch. lib.2.de arbitr.cas.88. & lib.3.de præs. Secus si promissio fiat sine causa ab ignaro, Rota p.19. rec.dec.19. Saboll.§.obligatio num.7. vel constat de errore, vel falsa causa, Gratian, c.324.691. n.31.& seqq.Ayllon.ad Gomez.lib.2.9.nu.4. & c.11.n.4 Vbi de promissione sine causa.

138 Ex taciturnitate adiecta actui, quo res propria traditur Barbosa sup.Conar.var.c.15.n. 5.Fachin.lib.3.contr.80.Barbos. in l.qua dotis n. 160.ff.solut.matrim.Cald.de emphit.q.16.nu.47. 52.Mascard.concl.1158.n.47.Surd.cons.290.nu. 22.Menoch.cons.58.n.65.

Ex

139 Ex confessione scienter facta à Domino, rem suam alter ius esse. *Gomez sup. Manach. dec. ban. 21. nu. 8. dec. 55. nu. 25. 26. Surd. cons. 60 nu. 1. cons. 143. Nouar. lib. 1. qu. 89 n. 3. 3. Gratian. cap. 142. nu. 9. 10. cap. 925. n. 14. cap. 981. nu. 34. Surd. de alim. tit. 9. priuil. 30. nu. 11. Mascard. conclus. 1326. n. 4.*

140 . Ex traditione instrumenti, præsumitur donatio crediti, in eo contenti, *Gomez in leg. 45. Tauri nu. 59. Caroc. in suis sing. 485. Tusc. lit. E. conclus. 602. Diana tom. 9. tract. 2. q. 190.*

141 Libri à patre filio traditi ei donati videntur, *Menoch. lib. 2. de arbitr. cas. 131. lib. 3. præs. 30.* Garcia *de expens. c. 4. nu. 6. Cyriac. contr. 470. nu. 15. seqq. Linglois dec. 13 nu. 9. Barbos. in l. filia cuius 12. C. famil. ercisc. Antun. de donat. lib. 1. prel. 2. §. 5. nu. 22.* vbi *n. 23.* id intelligit vt emptio fiat nomine filii, & traditio librorum. Nisi magna inter filios esset inæqualitas, *n. 24. Hermosil. fol. 298. n. 1.*

142 Donatio adempta sub conditione, sub eadem data videtur *Larrea dec. 67. nu. 16. ex l. legata 14. ff. de adim. legat. l. pecuniam 36. ff. si cert. petat. Galganet. de condit. & demonstrat. 2. p. c. 1. qu. 105. D. Valenz. cons. 133. nu. 4. Castill. tom. 4. contr. c. 56. nu. 17. 21. Molin. Valasc. axiom. iur. lit. D. nu. 16. Rota p. 2. diuers. dec. 225. n. 2.*

143 Beneuerum solutio alicui facta nihil alio expresso, censetur, & præsumitur depositum, aut mutuum, *Surd. cons. 24. nu. 3. Rota dec. 520. nu. 3. p. 3. rec. D. Mansi consult. 77. num. 11. lib. 11. Gratian.* vbi *Luca disc. 231.* Eadem *Rota dec. 69 p. 3. & dec. 315. p. 11. Diana tom. 7. tit. 6. res. 114.* Gomez *var. lib. 2. c. 4 n. 5. Tusc. lit. D. concl. 652. & seqq. & lit. C. conclus. 613. Ayllon. ad Gomez sup. Antun. lib. 1. c. 3. n. 11.*

Cum donandi animus non præsumatur, nisi de contrario constet, *Alba cons. 461. num. 16. Vasqn. Menchac. contr. illustr. cap. 83 nu. 6. Castill. quotid. contr. p. 2. c. 23. nu. 22. D. Palma cons. 66. n. 26. Diana sup.* latè Alderis. *de symbol. contract. tit. 9. c. 3. n. 6.*

144 Præsumitur tamen donatio, & non commodatum, aut mutuum, si adsit sanguinis arcta coniunctio inter dantem, & recipientem *Saccin. sup. cons. 134. nu. 79. lib. 3. cons. 112. nu. 46. & cons. 173. num. 36.* qui loquitur in nepote respectu patrui, *& cons. 534. nu. 12. Peregr. cons. 94. nu. 14. lib. 1. Mantica de tacit. lib. 13. tit. 19. n. 1. 7. Menoch. lib. 3. præs. 34. nu. 28. Andreal. contr. 318. nu. 2. Merlin. dec. 629. nu. 20. Rot. in rec. decis. 305. p. 2. & dec. 322. nu. 11 p. 4. & dec. 313. n. 2. p. 11. D. Rocca disp. 39. n. 42. D. Tristany dec. 51. n. 829. R. Capyc. Latr. consult. 46. n. 29. 33.*

145 Et licet sola hæc coniectura non sufficiat, *Surd. cons. 290. nu. 60. Menoch. cons. 61. num. 53. Caualer. dec. 603. n. 5.* licet sufficere dicant plures celati per *Manent. cons. 82. n. 1. lib. 1. Racca sup. nu. 44.*

146 Tamen quando concurrunt aliæ coniecturæ, nulla est difficultas, *Surd. cons. 534. n. 40. 41. Mantica sup. lib. 13. tit. 19. nu. 9. & tit. 22. n. 7 Merlin. dec. 692. nu. 21.*

147 Prima est eximia charitas, & amor donãtis erga donatarium, post antiquiores *Andreal. contr. 318. nu. 7. Merlin. d. dec. 692. n. 31.*

148 2. Causa proportionata, & verisimilis, ob donatarii eximiam virtutem, & splendor mores, & ob adeptam supremam dignitatem, *Andreal. d. contrau. 318. nu. 6. Merlin. d. decis. 692. nu. 28. per tex. in l. cum allegas 4. S. de Castr. pecul. milit. lib. 10.* Vbi *Platea. D. Rocca disp. 39. n. 47. lib. 1.*

149 3. Si soluens sit persona ditissima sine filiis, & desperatus de prole, & Nepos recipiẽs solutionem sit pauper, *Merlin. d. dec. 692. n. 34. & seqq. D. Rocca sup. num. 48.* Vel sit persona Nobilis, *Lup. in rubr. de donat. §. 1. nu. 9. 14. seqq. Cassan. in catal. glor. mund. p. 8. consid. 35. Mascard. concl. 555. n. 58. seqq. Menoch. cas. 88. Surd. decis. 116. nu. 19. Diana res. tom. 7. tit. 6. res. 114. Nalden. de nobilit. c. 16. §. 4.*

150 4. Si ille, qui dedit pecuniam, non scripsit illam in suis libris mercantilibus, *Dec. cons. 21. nu. 6. Bursat. cons. 83. num. 13. lib. 1. Surd. d. cons. 534. nu. 2. & de aliment. tit. 6. qu. 11. nu. 54. in fin. Altobrandin. cons. 99. nu. 20. lib. 1. Caualer. decis. 636. nu. 3. Merlin. d. dec. 692. nu. 40. & seqq.*

151 Maxime, si per plures annos, quibus vixit patruus, nunquam pecuniam petit, nec in testamento de tali credito mantionem fecit, *Surd. d. cons. 534. num. 26. Menoch. cons. 1257. Amat. cons. 53. nu. 1. Mantica de tacit. lib. 13. tit. 16. nu. 4. 8. Cyriac. contr. 146. nu. 14. Andreol. contr. 318. nu. 13. & seqq. D. Merlin. contr. 87. num. 19. lib. 1. D. Galeot. contr. 14. nu. 7. 11. Theodor. alleg. 78. nu. 19. Nouar. qu. 136. Rojas dec. 326. nu. 5. & seqq.*

152 Maximè quando summa est valdè considerabilis, *Rot. rec. dec. 315. n. 12. qu. 11.* & apud *Marchesan. de commiss. p. 2. fol. 148.*

153 Maxime si dans sit mercator, qui est diligentissimus in exigendo pecunias non exactas *Manent. cons. 89. nu. 53. lib. 1. Sim. de Pretis cons. 153. ante nu. 3. Scacc. de camb. §. 1. p. 1. qu. 7. nu. 80. Muta dec. 42. nu. 30. Merlin. dec. 822. num. 8. & seqq. Bich. dec. 50. num 8.* late *D. Rocca d. disp. 39. lib. 1.* Videndus Alderis. *de symbol. contract. tit. 4 c. 3. nu. 7. & seq.*

154 Cessio facta sine causa est nulla, *Gomez var. tom. 2. c. 11. nu. 4. 5. D. Vela dissert. 21 nu. 75.*

Licet contra dicat Guttier, *de gabell. qu. 60. num. 2.* vt sit donatio, *Mendoza de pactis lib. 1. c. 4. à nu. 46.*

155 Secus est si fiat ex certa scientia, prout in obligante se sine causa ex certa scientia, *Trentac. var. lib. 2. de action. res. 2. n. 2. Guttier. de iuram p. 1. c. 47. n. 7. 8. Matienz. in l. 2. tit. 16. l. 5. recap. gl. 1. nu. 11.* Si fiat cum clausula: sponte, ex certa scientia, *Trentacinq. ibid. Barbosa de claus. claus. ex certa scientia claus. 59. nu. 26. 27. Tusc. lit. C. conclus. 340. nu. 31.* sed contra dicit *Olea de cess. iur. tit. 1. qu. 4. nu. 37.* vbi requiratur titulus, etiam à sciente cedente.

156 Vel inter consanguineos, nam tunc præsumi-

ſumitur facta ceſſio titulo donationis. *Tiraqu. de retract.ligu.in præfat.nu.54.Teentaciuq.ref.2. nu.2.lib.2.du action.Noguerol.alleg.2.n.68. Vaz axiom.215.Olea tit.1.q.4.n.29.*

157 Vel ſi ceſſio abſque cauſa fiat à Diuite pauperi Eccleſiæ, & piæ cauſæ, quia præſumitur facta ex cauſa donationis, *Menoch. lib.3. præſ. 24.lib,4. Valaſc.de pr.uil.paup.p.1.qu.21.& p.3 qu.8.à nu.132.Guttier.p.1.c.47.nu.13. iu fine du iuram.Olea ſup.n.33.*

158 Donationis contractus eſt ille, quem tales partes vocàuerunt, *D.Anſald.de. commerc. diſc. 99.nu.12.*Magon.*dec.Flor.33.nu.2. D.Palma alleg 16.nu.15. D.Rocca diſp.67.nu.1.diſp.99.nu. 1.ſeqq.Rota coram Vbald.dec.205.nu.4.dec.864. nu.4.& in rec.dec.33.nu.15.p.18.tom.1.dec.566. nu.13.ead.p.18.tom.1.Dec.conſ.468.nu.12. Crauet. conſ.20.nu.4.Serafin.dec.181.num.8.* Coccin. *dec.89.n.4.Zarat.dec.102. n.6.*

159 Maximè ſi ſit renunciatum inſinuationi, *Zarat.d.dec.101.nu.7.& ſeqq. Card. de Luca diſc.61.nu.14.p.2.tit.de donat.in ſupplem.Rota dec.408.nu.20.& ſeqq.p.16.rec.* repetita in *dec. 81.poſt Turre de pact.fut.ſucceſſ.Anſald.n. 13.*

160 Donatio ob finem illicitum non ſequutum, vel ob cauſam ementitam, eſt reſtitutioni obnoxia, *P.Molina de iuſtit.diſp.286.Diana tom. 7.tract.6.reſ. Sabell.§.promiſſio n.7.* Ob obtinenda officia publica, ſpiritualia, donare aduocato partis aduerſæ, & ſimilia, *Paſſarell.de donat. lib.4.qu.2.& ſeqq.*

161 Propter falſam demonſtrationem vitiatur, *Mulina d diſp.286.Nos infrà hic n.199.*

162 Si donatio fiat ob cauſam, quæ non eſt, non valet, *Diana tom.6.tract.7.reſ.89.&* 105.

Non valet ſi deceptio intercedat, citra conſenſum, *Diana d. tract. 3. reſol.114.* vbi ſecus ſi ſciat valorem; *Eſcubar.de vtroque foro aet.5.caſ.2.nu.229.157 Bonacin.3.de contract.q. 2.p.4.nu.23.Menbac.3.controu.vſufr.c.48. n.2. Mantica de tacit.4.tit.20.nu.69. Scacc. de commerc.§.1.q.7.p.2.ampl.10. nu.54.Farinac.fragm. tom.1.lit.D.nu.* 48.*Hermoſill.l.56.gl.4.nu.81. & gl.9.nu.32.tit.5.p.5.* Dicemus *infrà.*

163 Non eſt donatio, ſi etiam Vir nobilis confiteatur recepiſſe maiorem quantitatem pro dote, illa, quam recepit, *Rodriq. in ſumma tom.1.c.168 nu.35.P.Diana ſup.reſ.113.Nos ſup. nu.118.*

In quibus caſibus, & ex quibus coniecturis donatio tacita cenſeatur, ponit Azor.*p.3.lib. 11.c.29.*

164 Sequitur renunciationem omnium bonorum, & cuiuſcumque proprietatis, quam faciũt ij, qui ingrediuntur, & profitentur religionem, ſiue profitens renunciet in monaſteriũ, ſiue in quemcumque extraneum, eſſe veram donationem, quia gratis, & de præſenti tràsfert dominium plenum rerum ſuarum, nulla ſibi reſeruata proprietate, nec ſpe vlla, quod ad ſe aliquid illorum reuertatur, *Onat.d.ſect.1. nu.10. D.Catan.conſ.7.nu.25.26.*Mancni.*dec.7.* *Caualer.dec.257.Serafin.dec.781.791.Dunad.de renunciat c.1.& ſeqq.Gallerat.eod.tract.*

Tom.III.

165 Permittere alii, vt donet, donatio eſt, *Torre de pactis lib.2.c.46.n.41.Hodiern.controu.31. num.7.*

166 Donatio eſt, ſi patruus permittat nepotem percipere fructus eius bonorum, ſtantibus coniecturis, *Andreol.contr.318.n.1.ſeqq.*

167 Donatio eſt renunciatio iuris delati, *Torre de pactis fut ſucceſſ.lib.2.c.10. nu.12. & lib.2.c. 12.n.49.* Diximus *in princ.n.17.*

168 Renunciatio per viam pacti de non petendo ſubſtinetur in vim donationis, *Torre ſup.lib.1.c.12.nu.3. & de maiorat.Ital.p.2. c.47. nu.12.Cammarat.reſp.2.art.3.num.98.* Diximus *ſup.n.127.*

169 Sequitur: Donationis contractum, ſicut recipit diem, & conditionem, ità recipit modũ, & cauſam, v.g. Do tibi centum, vt ædifices domum, vel vt facias tibi veſtem, vel quia es conſanguineus meus, vel amicus, vel probus vir, & neceſſarius Reip. Et illæ conditiones & modi non ſunt de eſſentialibus donationis, ſed ſunt de qualitatibus accidentalibus, quæ non mutant ſubſtantiam illius, *leg. ſi cum filius fam §.Titio decem, & l.& generaliter, Clar.§. donatio qu.1. in fin. Bal.in l.ſiquidem, circa medium, C.de oblig. Tuſc. lit.D. concluſ.642.ſeqq. Chriſtin.dec.191.vol.4.*

170 Dummodo hi modi, & conditiones apponantur fauore ipſius donatoris, non ipſius donantis, *Onat ſup.ſect.1.nu.12.Antun.de donat.lib. 1.prælud.2.n.2.& ſeqq.Tepat.var.ſent. tit.498. Rota p.11.rec.dec.354.*

171 Poteſt etiam fieri donatio inter viuos, quod ſit ſubiecta reuocationi, ſeu reſolutioni, *Card.de Luca de regal.diſc.24.nu.4.diſc.25. nu.7. de donat.diſc.63.n.11.de dote diſc.103.nu.4.Torre de pactis fut.ſucceſſ.lib.2.c.2.n.28.Monac.dec. Bon.71.n.92.& ſeqq.D.Pacion.all.160.n.27.28*

Licet contra dicat *Paſſarel.de donat.q.4.n.3. & ſeqq.Andreol.contr.292.nu.16.* Diximus *ſup. nu.27.28.*

Et vbi eſſet valida talis facultas reuocandi ad libitum, non eſt neceſſaria expreſſa reuocatio donationis, ſed ſufficit, quod conſtet de eius voluntate reuocandi, *Monac.d.dec.71.nu. 92.& ſeqq.* putà ſi alienet res donatas, cum expreſſione, quod eſſent ſuæ, quæ repugnat ſubſtantiæ donationis, *Aretin.conſ.74.nu.11. Monac.ſup.nu.97.ſeqq. D.Palma d.alleg.* 160. *num.* 27.28.

172 Infertur, ſi quis cum alio pactus ſit, nè ante certum tempus ab eo petat, eſſe quidem impropriè donationem illud pactum, quia illud continet rem gratuitam, quia per illud pactum remictit, illud ius, quod habebat, ad petendum ante tale tempus, *Ouar.d.diſput.30. ſect.1.n.12.*

173 Donatio dicitur omnis gratuita pactio, promiſſio, conceſſio, & remiſſio ex cauſa liberali, *Pacion.alleg.74.n.2.*

D d Infer-

174 Infertur: habitare gratis in alienis domibus, donationem eſſe, *l. in ædiqus, ff. de donat. Onat.ſup.nu.13.*

175 Maritus recipiens in æſtimationem dotis nomen debitoris inopis, quem ſcit non eſſe ſoluendo, dicitur donare, *Boſſ.de dote ſol.268. num.24.*

176 Infertur. Eſſe donationem colere alienum fundum, donationis cauſa, *l.qui alienum,ff.de donat.Onat.ſup.n.14.*

177 Donatio eſt conceſſio facta cum clauſula: *omni modo meliori, Andreol.contr.14.nu.17.* Vel ſi adeſt iuramentum, *nu.20.* Vel ſi eſt conceſſio facta cum facultate diſponendi, *n.19.Barboſa clauſ.95.*

178 Si quis concedat aliquid alicui, importat donationem illius rei, *Barboſ.de diction.dict.63. nu.3.Medic.de compenſat.qu.22.num.2.Menoch. conſ.191.nu.8.de præſumpt.lib.3. præſ.34. nu.31. Farinac.p.4.conſ.95.nu.6. Gratian.c.82.num.15. c.938.nu.2.ſeqq.*

179 Item verbum: *Do,* Barboſ.*d.dict.92. Menoch. ſup.nu.32.Gratian.d.c.82.nu.14. Cald. de iure emphit.c.18.nu.4.de empt.c.18.nu.24.c.20. nu.1. Ludouiſ.dec.194.nu.13.Giurba dec.24.n.19.Noguerol.alleg.26.nu.195.Surd.dec.166.nu.16.de alim.tit.2.qu.1.nu.2.Bertazol.de clauſ. clauſ.16. gl.1.nu.3. Pichard.§.2.inſtit.quibus modis re contrah.oblig.n.40.42.*

180 Verum donatio non eſt pignoris renunciatio, & fideicommiſſi conditionalis, *Barboſa de appellat.alleg.83.n.1.2.3.Antonell.de temp legal.lib.1.c.34.nu.75.ſeqq.*

181 Nec eſt donatio, cum quis ex propria obligatione non tenetur, ſed in ſe ſuſcipit alienam, nam tunc eſt fideiuſſio, *Gratian.c.669.num.21. Tonnut.qq.ciuil.qu.57.n.10.ſeqq.*

182 Sic donatio, vt valeat, ex illa debet donatarius habere vtilitatem, nam ſi ſecus non eſt donatio, vt habetur ex definitione, & *ſup.* dictis, Ideo donatio facta alicui cum reſeruatione vſusfructus ad fauorem plurium dicitur fruſtatoria, *Rota poſt D.Torre de pact. fut. ſucceſſ.dec.31.nu.14.ex Crauet.conſ.85.nu.1. Surd. conſ.143.nu.32.*

183 Niſi donatarius haberet alias vtilitates ex donatione, *Rota d.dec. 31.nu.15.* poſt *Giouagn. conſ.83.n.13.Lud.Bell.conſ.19.nu.33. Surd.conſ. 361.nu.32.Crauet.conſ.677.n.2.*

184 Donatio non eſt, quando aliquod datur ex cauſa tranſactionis, *Cyriac.contr.128.num.103. Vrceol.de tranſact.qu.67.n.10.& ſeqq. D.Manſi conſult.771.n.34.& ſeqq.*

185 Poſuimus in definitione donationis particulam: *Gratis,* quę operatur plura. Primò vt donatio fiat nullo præcedente debito Iuſtitiæ cõmutatiuę, *l.82. ff.de reg.iur.l.19.ff.de donat.l.rem legatam,ff.de adim.legat.l.hoc iure 19. §.fin.& l. 1.ff.de donat. Azo in ſumma verb. donatio nu.1. Hoſtienſ.in ſumma nu.3. Bonacin.diſp.3.q.12.p.1 num.2. Leſſ.cap.18. dub.2. nu.13.* vbi dicit dici donationem liberalem, quia neque fit tanquã iure debita, neque vt aliquid reddatur, tamquam iure debitum, *Olteal.conſ.139.nu.3.Calderin.conſ.278.in fin. Clar.§.donatio qu.3. Tuſc. lit.D.concluſ.622.629.Onat.d.diſp.30.ſect.2. nu. 32.ſeqq.* Ea ratione, quia, quod datur præcedente debito Iuſtitiæ commutatiuæ, eſt ſolutio debiti, quæ eſt contractus oneroſus. Imò eſt diſtractus, & non liberalis contractus donationis, *Torre de pact.fut.ſucceſſ.lib.2.c 26. n.41.*

186 Sic donans rem alicui, non videtur ex ipſa donatione ius aliquod, quod non habebat, acquirere contra donatarium ex acceptatione ipſius donationis, cum inducta ad diminutionem, non pariant augumentum, *Cyriac. contr. 139.nu.49.*

187 Donatio non eſt, quæ fit ex neceſſitate præcedentis cõtractus, *Cyriac.contr.128.n.105.*

188 2. Donatio remuneratoria donatio eſt, *Molina diſp.292. Leſſ.lib.2.c.18.dub.2.num.13, Clar.§.donatio nu.3.Couar.in cap.in officijs de teſtam.nu.9.Filluc.tract.34.à nu.93. Azor.inſtitut. moral.3.p.lib.11.c.1.q.1.Tuſc.lit.D. concl.636. Onat.d.ſect.2.n.34.ſeqq.*

Licet non eſſe dicant *Gratian.cap.386.num. 12.13.c.82.nu 28.cap.470.Antun. de donat.lib. 1.prælud.2.nu.31.ſeqq.& lib.1.c.3.n.58. Peregr. conſ.78 nu.6.Solorz.de Iure Indiar. lib.2.c.10. nu.60. Altograd.conſ.7.nu.17.*

189 Secus reciproca, *Bonden.collect.8.n.39.Luca ad Franch.dec.426.& ad Marin.c.112.n.5.li.2.*

190 Donator nullum donatario debet imponere obligationem ex iuſtitia commutatiua, nec vllam exigat ex ea à donatario remunerationem, vel compenſationem? *l.1. ff. de donat.* vbi omnes DD. *& l.hoc Iure 19.§.ſi quis, Leſſ. dub.2.nu.13.gl.in d.l.1.de donat. Filluc.tract.34. c.2.nu.18.Bonacin.diſp.3.qu.12.p.1. num.2.3. P. Molina diſp.274.nu.1.2.Sylu.verb.donatio nu.1. Armilla verb.donatio nu.1.* ea ratione quia qui donatario ex ſua donatione imponit obligationem ex iuſtitia commutatiua contrahit pacto ex vtraque parte obligante, ergo contrahit contractu oneroſo, & non gratuito, & liberali, ergo eo ipſo, quo grauamen, & obligationem ex iuſtitia imponit, deſtruit rationem, & naturam liberalis donationis, *Onat. d.ſect.2.n.36.*

191 Diximus: nè imponat obligationem ex Iuſtitia, nam non excludit obligationem remunerandi ex gratitudine, *Onat.ſup.n.37*

292 Ideò, ſi quis donet ex gratitudine, etiam donatio eſt, *Onat. ibid.* Dicemus *infrà* vbi de Donatione remuneratoria.

193 Sic donator in re donata poteſt apponere onus, nam donatio eſt, ſed minoris valet res donata, propter onus, non tamen deſinit eſſe donatio. ſic & conditionem, & modum, per eandem rationem, *Clar.§.donatio qu.2. Onat.d. ſect.2.nu.38.& ſeqq.Antun.de donat. lib.1. prælud.2.§.1.* Dicemus *infrà* de donatione cum modo, conditione, & onere.

194 Licet donator donationem perfectam in-

ter

ter viuos non possit reuocare, nec in illo modum, conditionem, nec onus apponere possit nisi donans talem facultatem sibi reseruauit, vel aliam maiorem donationem fecerit eidem vel nisi fuerit inofficiosa, vel nisi reuocetur ex causa ingratitudinis, vel ex superuenientia liberorum, vel ab insinuationem non factam in casu necessario, *Antun. de donat. reg. lib.1. præl.2. nu.5.seqq. Castill.lib.3.contr.cap.10.nu.1. seqq. Pereyra dec.120. Fontanell.de pact.cl.4.glos. 2.nu.4.seqq. Merlin.dec* 802. Dicemus *infrà*,

195 Natura donationis est dare, & transferre *Bonden.collect.8.nu.29.Rota dec.253.n.6. p.4.*

196 Nam si donatarius bona donata, à donante petere non potest, non est donatio, *Garzia de benefic.p.2.c.5.nu.150.151. Barbosa de offic. & potest.Episc.alleg.19.nu.16.Nauar.in manual. Episc.c.27.nu.158.Sanch.de matrim. lib.6.c.32. nu.8.D.Mansi consult.1 n.8.vol.vlt.*

197 Diuiditur donatio in illam, quæ insinuatione indiget, & quæ nõ indiget insinuatione, insinuatione non indiget illa, quæ non excedit valorem quingentorum solidorum, & aliæ, *l. si quis argentum, cum seqq. C.de donat. D. Mansi consult.2.4.5.tom.11. Antonell.de temp.legal.li.1. c.34. Mozz.de contract.tit.de donat.c. de substantia donat.nu. 16.Clar. §. donatio, qu.17. Farinac. in nouiss.p.2.tit.2.dec.458.nu.4. Fontanell. de pactis clauf.4.à nu.31.* Gratian.c.161.n.15. *disc. 483.Castill.lib.5.contr.cap.100. n.9. seqq. Fab. in C.tit.40.de insin.donat.lib.8.defin.19.Maynard dec.57.lib.2. Passarell.de donat. Cutell.eodem tract. Sabell.& Castejon.§.donatio, Antun. de donat. Hermosill.gl.1.& seqq.l.9.tit.4.p.5.* de qua re dicemus *in rubr.4.*

198 In causam mortis, & inter viuos. Causa mortis est illa, quem facit moribundus, vt tunc impleatur, cum eius mors sequuta fuerit. Inter viuos, sunt reliquæ donationes, *Onat. d. sect.2.num.47. Cutell. Antun. & Passarell de donat. Sabell. & Castejon. § donatio, Hermosill. l.11.gl.1.tit.4.p.5.* Dicemus *in Tract.de Actibus vltimæ voluntatis.*

199 In prohibitam, & permissam; Prohibita pupillis, minoribus, furiosis, prodigis, filiis fam. Si fit omnium bonorum, inter patrem, & filium, inter virum, & vxorem, de quibus agemus hic, & infrà *in rubr.2. & 3.* & tractant *Onat.d.disp.30.n.50.seqq. Baron.de effect.min.æt. eff.15. Cutell.Antun.in Tractat.de donation. Sabell.& Castejon.§.donatio, Passarell.de donat.lib. 4.qu.4.& seqq.Hermosill.gl.1.l.9.tit.4.p.5.*

Ob turpem causam facta donatio prohibita est, *Christin.dec.11.vol.3. Capyc. dec.95. Tusc. lit.O.conclus.39. Diana p.8.tract.6.ref.102.110. Fagnud.de instit.contract.lib.3.cap.6. Gabr.Vasquez opusc.moral.tract.de restit.c.7. de turpi lucro per tot.fol.122.& seqq.Vrceol.de transact.qu.39. Sabell.§.promissio n.7.Passarell.sup.*

200 Donatio est contractus verus, *l.contractus 16. C.de fide instr.l.22.ff.de donat.Pichard.instit. de donat.6.Filluc.d.c.2.nu.29. Onat. d. tract.10. disp.sect.2.nu.15. & seqq.* vbi latè probat, *Riminald.in rubr.instit.de donat.num.84.& seqq.Ayllon.ad Gomez lib.2.c.4.nu.2. Sousa in comm. ut. ad tit.ff.de pactis qu.7.art.4.ex nu.3. Fab. de err. p.2.decad.44.err.8.nu.2.* Antun.de donat. *lib.1. præl.1.nu.35. Gratian.cap.781.nu.33.seqq.Harprect.instit.de donat.in princ.nu.12. Ionius de solemnit.contract.minor.gl.11.§.7.nu.36. & gl.16. §.4.nu.23.24. D.Capon.discept.320.n.14. Tusc. lit.D.conclus.621.Clar.§.donatio qu.1.Surd.cons. 369. D.Cepparell.ref.fiscal.68. nu.21. Palma alleg.120.nu.2.Passarell.de donat.qu.1.nu.4.seqq. & nu.40* Gall.*cons.8.nu.8.Valenz.cons.63.nu.7. Prat.tom.3. discept.23.num.12.D.Philip.dissert. 10 numer.12. Doctissimus Dom. Sabell. §.donatio n.2.*

201 Quamuis alii dicant non esse contractum ex eo, quia contractus obligatorii ex vna parte tantum non sunt proprie contractus, ex *l labeo,§.contractum,ff.de verb.signif.* V*idman.de contract c.1.nu.2.* vbi *n.3.*etiam in donatione remuneratoria, *Merlin.contr.51.nu.11.12.lib.1 lib.2.c.99.nu.15. Bottilier.theor.num.6. Cutell. tract.1.disc.1.p.vnic.nu.22.seqq. Retes de donat. lib.2.sect.1.c.5.ex l.interdum 14.ff. de precar. Oroz de apic.iur.ciuil.lib.2.c.9.nu.17 18.& lib.3. c.10.nu.8.Pichard.in rubr.instit.de donat.nu.2.5. Fort.*Garcia *in l.iuris gentium 7.nu.25. ff.de pactis.* & ante eum *Fulgos.in l.2.C. de condict. ob causam, Cuman.in l.æ.ibus §.1.ff.de donat.Cuiac. & Duaren. in l.iuris gentium, ff. de pactis, Azor. instit.moral.lib.6.c.1.Corrad.de contract. tract.1. qu.16. Harpprect.rubr.de donat.num.13. Cuiac. in nouell.119.tit.de donat.propter nupt.& ad nouell.38.tit. e decur.Molina de primog. lib.4. c.2. nu.60.Merlin.contr.59.lib.1.* vbi *D. Scoppa n.4 & seqq.*

202 Sed prima opinio verior est, quam, vltra relatos probant *Coras.in rubr. de verb. obligat. num.1 .Bellon.supput.iur.lib.2.cap.2* Mantica *de tacitis lib.1.tit.4.nu.2.Vacon.decl.Iur. lib.2.c. 36.nu.6.* V*rceol.de transact.qu.5.num.25. Ionius de sollemnit.contract.minor.gl.11.§.3. num.13. &*
203 *seqq.* vbi respondet contrariis allatis in *§.2. Sabell.§.donatio n.2.Galeot.contr.5.n.14.lib.1.*

204 Etiam illa donatio, quæ incipit à traditione, *Onat.de contract.tract.*10. *disp.30. sect.1.2. Passarell.sup.num.32.* licet contra dicat *Mantica de tacit.lib.3.tit.3.num.1.tom.2.* Cuman.*cons. 173.n.5.Tusc.lit.D.concl.621.n.6.*

205 Ex solo consensu donatio perficitur, *D. Saminiat.contr.52.num.31.* ex *§.aliæ autem,* vbi *Scribentes,instit.de donat.Gratian.cap.531.n.43.* Coccin. *dec.1751.num.15.seqq.* nec requirit stipulationem. Mantica *de tacit. lib.13. tit.3. n.7. R. Marin.lib.2.c.238. nu.11.* Vtriusque donantis, & donatarii, *Cyriac.contr.315.nu.25.Galeot. d.contr.5.n.14.lib.1.* Diximus *sup.* Et *inf.n.283.*

206 Est contractus nominatus, quia habet nomen, imo, & pulcrum nomen, *Rar. in l. iuris gentium 7.in princ.ff. de pactis. Clar. §.donatio qu. 2.Filluc.tract.54.c.2.nu.30.Corn.cons.101,Ang.*

conf.179.num.5.in fine, Sarmient.select.lib.3.c.3.num.6.Surd.conf.369.nu.9. Cobius consult.79.n.40.Burat.dec.640.num.13.Sperell.dec.168.num.46.Passarell.de donat.lib.1.c.2,nu.47. & *per totum.Iouius sup.gl.16.§.4.nu.23. Rocca disp.105 nn.1.348.num.1.Doctiss.Hispanus D.Hermosill.tom.1.tit.4.gl.1.n.3.p.5. Menoch.conf.388.n.53. Fab.de err.prag.decad.44.error.8.* Idē *Hermosill.l.1.gl.1.nu.3.29.tit.4.p.5.Borbos.in l.si donotionis 9.nu.3.C.de his, quæ vi in l.donationes nu.5.* C. *de donat.inter,* & *in c.præterea 23.num.5.de iure potron.Robles de repræsent.lib.3.c.12.num.2.Cutell.de donat.disc.1.particul. vnic.nu.22. Antun.de donat.lib.1.prælud.1.nn.36.Onat.d.disp.30.nu.4.seqq.D.Verde sup.un.505.seqq.Bonden.collect.8.n.24.*

207 Quamuis incipiat à promissione, præsertim si adsit stipulatio, *Rocca d.disp.105.n.1.2.*

Quidquid dicant alii, quod sit innominatus *Vbaldus de pactis n.40. Riminal.in rubr.de donat nu.136.seqq.* & *150.cum seqq. Sousā in ff. de pactis art.4.qu.2. DD.apud Hermosill.sup n.4.*

208 Vel esse anomalam, *Petr.de Gregor.syntag.lib.28.cap.7.nu.1.DD.apud Hermosill.sup.nu.4. Antun.fol.7.n.35.*

209 Vndesequitur: donationis contractum nō admittere pœnitentiam, quia hæc est natura contractuum nominatorum, *P. Molin. disp.273.* vbi dicit tunc rationem contractus nominati habere, quando à traditione incipit, vel traditione consumatur, *Bonden.d.collect.8.n.26.27.*

210 Et licet aliqui velint non esse contractum nominatum, Tamen, talis est, si in illa sit apposita aliqua conditio aliquid faciendi per donatarium, *Cutell.de donat.lib.1.disc.1.part.vn.num.25.*

211 Donatio est modus acquirendi de iure ciuili, *D.Iouius de solemnit.contract.minor. gl.22.§.4.num.71.Antun.de donat.prælud.1.nu.33. Cutell.de donat.lib.1.disc.1.partit.vnic.n.40.*

212 Donatio non est contractus bonæ fidei: sed stricti iuris, *l.cum qui 22.ff.de donat. Molina d.disp.273.Cyriac.contr.581.num.2. 222.nu.49.contr.295.nn.27.181.nu.63.Palma alleg.138.num.50.51.Passarell.d.qu.2.num.71. Cancer.tit.de donat.nu.146.* Vbi fecus si sit facta à Principe, *Hermosill.l.1.gl.1.nn.3.tit.4.Fab.de error.2.p.decad.44.err.8.num.2.*Barbos.*in c.23.num. vlt.de Iure patronat.Sorment.lib 3.c.5.in fin.*

213 Donatio contractus stricti iuris, vel bonæ fidei sit, Difficultas est: donata domo, an veniat hortus ibi cohærens, tractant, *R. Ponte cons.61 nn.71.lib.1.R. Marinis ad* Reuerter.*decis.172.*

214 Et quod veniat si ad vsum domus factus, aut emptus fuit, *gl.in l.olimpico in princ. ff.de seruit.vrban.præd.Natta cons.429.* & *446. Eugen.cons.66.nn.33.49.* Mantica *de coniect.lib.9.tit.2.num.36.Macerat.res.112.lib.1.cas.29.Tusc.lit.D.concl.619.* & *lit.P.concl.323.num.13.Gratian.c.896.nu.28.seqq. Manfrell.ad Capyc.Latr.dec.37.num.12.* maxime si ad illum à domo pateat aditus, *Barbos.appellat.82.nn.6.15.* Idem *Tusc.lit.V.conclus.62.num.7.lit.D.conclus.227. Tiraqu.de priuil.caus.piæ priuil.73.nu.4.*

215 Idem dicendum in domo parua, coherente magnæ, *Tiraq.de iure primog.qu.73. Surd.cons.207.num.3.lib.1. Cæsal.cons.144, num.16.* G*abriel.commun.conclus.tit.de præsumpt.conclus.12. Amic.cons.1.num.7.8.Viggius cons.55. Gratian.disc.126.* vbi etiam *Luca, Cizz. ad Capyc.Capyc.Latr.dec.37.* ex coniecturis, quia empta vtraque domus vnico pretio. 2. quia dixit relator: domum valoris 10000. & sic magna sola non valebat tanti, 3. ob plura onera imposita, 4. quia legans erat frater, 5. quia domus parua empta ad vsum domus magnæ, *Manfrell.ad Latr.d.dec.37.n.12.*

216 Quamuis conclaue inter vnam, & aliam domum sit, *Gulielm.de* Benedict.*in c.Raynut. de testam.verb.* & *hortus, Cæsal.d.cons.144. nu.18. Aucharan.cons.291. Beron.cons.44.num.35.36.lib.2.* Porticus in medio duarum domorum, sit pro medietate, *Castill.lib.5.contr.c.62. n.31.seqq.Hermosil.l.29.tit.5.p.5.gl.vnic. Barbos. appellat.pertinentiæ nu.7. Salgad.de reg.protect.p.4.c.10. ex num.102. Guttier.lib.3.pract. qu.71.nu.15.seqq.*

217 Et donato fundo rustico, veniunt etiam instrumenta, si taliter consuetum sit, aut obseruatum, *Scot.resp.4.ex nu.18.tom.1.lib.1.Ludouic.commun.conclus. qu.38.* alias non veniunt, *De* Monte *tract.de empt.* & *vendit.n.68.Anchar.lib.3.qu.79.Canalcan.tom.1.dec.44.num.119.* Et *infrà Nos n.250.*

218 Sic donatis mobilibus, & suppellectilibus domus, veniunt merces, & cætera venalia donantis, *Affl.dec.106.D. Merlin. contr.65. lib.2. L.Mucci qu.19. D.Petro in rit.132.nu.11.* & *rit.116.num.21.Altograd.cons.70.l.b.1. Monfrell.ad Capyc.Latr.d dec.37.nu.15.*

219 Verum si quis donet, aut leget omnes libros, non compræhenduntur libri post donationem, aut legatum factum empti, *l.Aurelius 29 §.testamento il 1. ff.de libert.legat. Arios de Meso lib.3.c.11.num.10.R.*Marin *ref.112.* Qui ampliaa in legato Argenti, ex *l.si ità legatum 8.* & *l.fin.ff.de auro,* & *arg.leg.8.R.Reuert.decis.342.n.2.in fin.Monfrello sup.n.16.*

220 Sic donato fundo censetur donata seruitus, absque cessione, *Olea de cess.iur.tit.4.qu.7.nu.9.ex l.via,§.si fund.ff.de seruit. rustic. Amat.cons.93.ex nu.73.Nool.de transmiss. cas.67.* latè de omnibus *D.Manfrella ad Capyc Latr. d.dec.37.* Sic donato Curtile censetur donatus Puteus in illo existens, sed etiam putealia, ac alia instrumenta pro aqua haurienda, *l. Iulianus 14.§.fin.cum duab.ll.seqq. ff.de action. empt.* & Seruitus, *Alciat.cons.119.num.2.lib.8.D.Pacion.alleg.36 n.1.* & *seqq.*

Etiam via ad fundum, *Menoch. de retin. remed.5.Tusc.lit.V. concl.180. Mantica de tacit.lib.9.tit.2.nu.27.de tacit.lib.4.tit.16.nn.16.nu.19.seqq.*

19.seqq.Gratian.cap.559.Hermosill.l.3.tit.5.p.8 gl.1.ex nu.30.Garz.de expens.c.17.num.15. Cavall.qu.906.n.350. Auiles cap.pratorum, verb. Est en limpias nu.17.Barbos.l.2. ff.solut. matrim. 2.p. num.39. P.Cregor.syntagm.lib.lib.4.cap.14. Vbald.de duob.fratrib.p.11.num.9. Pichard.in princ.instit.de interdictis num.179. & seqq. licet contra dicat *Capye.Latr.d.dec.37.*

221 Donata domo venit apotheca domui vnita, & sub eodem tecto,& solo,*Cranet,cons.234. num.4.* Barbat.*in propugn.verit.ad tract.de fideicom.c.8.num.6.Barbos.d.appell.82.nu.2.* Quid si fuit dictum: *cum pertinentijs, Hermosill.fol.367. num.45.51. Fab. in C.lib.3.tit.12. defin.17.* & quid operetur expressio confinium, *Grat.an. cap.657.Duran.dec.545.Barbos.appell.200.Tusc lit.P.concl.323.424. Mantica de tacit. lib.4. tit. 15.nu.26.Alderis.de symbol.contract.tit.1.cap.10 num.20.*

222 Secus si per se stat, & est separata à domo. *Barbos. num.3. Gratian. dec.67.* vbi Addentes *Ricc.collect.669.Rota p.10.rec.dec.77.& 304.*

223 Sic porticus venit appellatione domus, *Amic.cons.1.num.8.9. Franch. dec.402. num.2.* vbi etiam *Luca* & alii Add. *Caball.resol.13. n.9. 10.Farinac.litt.D.num.237.in repert.Barbos.nu. 5.* DD, quos retulimus *sup.num.216.Ayllon.ad Comez lib.2.cap.2. num.14.Alberic.de stat.lib.2. qu.35.nu.12. Bertazol.de clausc.claus.19. glos.9. num.4.*

224 Ostium: & alia domui affixa veniunt, *Cepoll.de seruit.vrban.præd. c.48.nu.2.* vbi intelligit de Ostio, existente extra clausuram, *Mastrill.dec.22.nu.4.& seqq.Barbos.nu.7.*

225 Molendinum venit domus appellatione, *Ias. in l.plerique n.10. ff. de in ius voc. Card. Tusc.lit. D.concl.919.nu.8. Barbos.sup.nu.8.*

226 Domuncula, tugurium, seu taberna venit appellatione domus, quando est ad vsum hominum, *Tusc.d.conclus.619.nu.10. Bertazol. sup.claus.20.gl.12.num.4.* contra *Corn.cons.206. num.11.lib.3.Cotta in memorabil.verb.domus appellatione,Barbos.nu.9. Andr.Negusant.in sylua resp.qu.156.nu.10.*

227 Stabulum venit appellatione domus quādo est connexum, & vnitum domui, *Alex.cons. 26.col.1.lib.4.Tusc.d.conclus.619. nu.10. Amic. d.cons.1.num.7.Bertazol.concl.19. gl.9. à princ. Barbos.n.10.*

228 Scalæ quæ sunt extra domum non veniūt appellatione domus, *Cæpoll. d.tract.c.54.* de scalis, ad finem, *Barbos.n.11.*

229 Balnea veniunt etiam, si aditus per domum ad ea habeatur, vel vnico pretio cum domo sint empta, *l.prædia, §.balnea,* & ibi *in §.seq.ff.de leg.3. Bertazol.d.claus.19.gl.9.num.6. Barbos.n.12.*

230 Veniunt Puteus, & putealia, funes, vasa, fistulæ, aquæductus, *Cæpoll. de seru't. cap.47. Bertazol. d.claus19.gl.11.Barbos.n.13.*

231 Veniunt omnia affixa, & defixa ædibus, & posita in domo perpetui vsus causa, *Barbos. nu.14.* Vt Statuæ, *Altograd.cons.99.n.14. seqq. lib.2.*

232 Si donet domum cum pertinentiis venit apotheca, taberna, conclaue, stabulum, hortus, & alia annexa domui, secundum vsum donantis, *Barbos.nu.15.Gratian. cap. 658. Barbos.appell.220.Tusc.lit.P. concl.323.324.*

233 Et si sit donata, aut legata domus, & donans plures habeat, censetur donare illam, in qua habitare consuēuit,secus si ex accidenti, *Barbos.num.15.ex Gabriel.cons.18. nu.4. lib.2. Menoch. cons.329.num.12. de præsumpt. lib.4. præs.129. num.1.2. Tusc.lit.D. concl.617.seqq. Ricc.collect.212.669. Rota p. 10 .rec.dec.77. part. 10.& 304.Sabell.§.legatum num.53. §.venditio num.51.*

234 Appellatione Vineæ non venit Cannetū, siue arundinetum, nec dicitur de illius pertinentijs,*Gratian.discept.752.nu.31.& seqq.* secus si esset destinatū pro vsu vuineæ, *Barbos.appel. 273.nu.3.& seqq.*

235 Veniunt vitriatæ, donata, vel vendita domo,*Surd.dec.134.*vbi *D.Hodier.*, *Sa ell.§.vēditio*

236 Appellatione Casamenti, cum sit nomen vniuersale continens plusquam domus,venit apothecæ sistentes sub eadem conti entia Casamenti,sicut,& stabulum, Caupona, & omnia alia sub eodem ædificio existentia, *Costi. cons. 454.lo.1.Tusc.lit.D. concl.619.num.43.Barbos. appell.39.*

237 Donatis, & legatis ædibus venit hortus coniunctus ipsis ædibus, non ex propria significatione,sed ex quadam accessione,*Tusc.lit.E. conc.30.nu.2.4.Barbos.appell.11.n.2 sup.n.214.*

238 Appellatione fundi, vel prædij veniunt pascua, & aliæ terræ separatæ, ad vsum ipsius fundi,foueæ,fossata,aggeres,riuus,canales, sterquilinium, fimus,letamen stercorandi causa, comparatum,fructus omnes, siue maturi,siue non,Columbi, Cuniculi, & alia animalia perpetuo in fundo mansura, omnes arbores non incisæ, ædificia,siue rustica,siue etiam ad vsum Domini,Non blada,& segetes à solo separatæ, nec vasa vinaria,nisi sint plantata, nec Boues, Asini,Pecudes,Pulli,& similes,nec Vinea,nisi de pertinentijs, *Barbos.appell.100. Merlin.dec. 449.Rota p.16.rec.dec.5.p.11.dec.249.433 dec. 183.Tusc.lit.F.conclus.534.lit.P.concl.374. Sabell.§.fundus.*

239 Si sit dictum: *cum pertinentiis fundi*, veniunt etiam boues aratorii, pecora, sues, & similia existentia in fundo,causa culturæ, *Duran.dec. 345.nu.2.Barbos.appell.203.nu.2. Menoch.lib.3. præs.99.*

240 Appellatione apothecæ venit horreum, seu granarium, vinarium,seu penuarium,vbi imponuntur,quæ sunt necessaria esui & potui, *Ludouis.dec.123.n.2.Gratian.cap.927. Bertazol. claus.29.gl.6.num.4.Nizol.thes.lingu. latin. verb. Apoteca Pratei in lexic.verb.Cella.Spiegel. lexic verb.Cellarij,verb.apoteca.*

241 Donata Aromataria, an veniet Drogaria? *Rota*

Rota dec.12.rec.dec.273.nu.19.& 20.

242 Donata dote venit tota, & non pars, quæ fuit soluta,*Gratian.c.824.num.23. Barbos.appellat.84.*

243 Donatio rei,intelligitur de tota re, *Altograd.cons.100.nu.11.23.lib.1. Gratian. disc.839. nu.6.917.num.3.968.nu.17.*

Si quis donat rem, an videatur totam rem donare,vel tantum ius,quod habet in ea.Et resolutio est, quod si tota est donantis, tota censetur donata.Si vero est penitus aliena, aut incepit à traditione, & non videtur donare nisi tantum vsum, possessionem, & detentationem eius, modo fuerit sciens, modo ignorans,& modo fiat consanguineo, modo extraneo,vnde si euincatur non tenetur de euictione, nec ad æstimationem. Si incepit à promissione indistinctè tenetur de euictione, modo fuerit sciens,modo ignorans, *l.Aristo. §.fin.ff.de ædilit.edict.l.1.C.de iure deliber.*

Si verò non est pleno iure sua, nec penitus aliena,sed in ea habet aliquod ius, vel partem, tunc,siue incipiat à traditione, siuè à promissione,siue sciens,siue ignorans,nunquam videtur donare,nisi ius,vel partem,quam habet in ea, *Capoll.tract de seruit.c. de seruit. Itineris 5. col.num.20.*late *Gomez var.lib.2. c.4.de donatione nu.4.*vbi *Ayllon.n.5.Suarez alleg.7.n.3.Tusc. lit.D.conclu.645.Mantica de tacit. lib.13.tit.23. Cancer.var.p.1.c.8.nu.71.& seqq. Barbos.in l.diuortio p.7.ff.solut.matrim.Gusm.de euict.q.25.nu. 58.Hermosill.in l.32.tit.5.p.5.gl.1.nu.67.Cutell. tom.1.disc.29.nu.3.*Et *infrà nu.65.*

244 Si quis donet partem rei, Intelligitur de dimidia,nisi aliquid adiiciatur, quod aliter denotet, *Magon.dec.Luc.21.num.3.Diaz.reg.529. Tusc.lit.P.concl.103.nu.2.3.Surd.dec.102.nu.11 Rota dec.180.p.6.rec.Barbos.appell.186.nu.1.*

245 Sed quando veniat totum? *Gratian. disc. 946.nu.1 seqq.* Quando pars non applicatur, magis vni parti,quam alteri,*Castr.cons.466.nu. 4.lib.1.Tusc.lit.R.con.l.235. nu.13.* Vel quando qualitas adiecta parti,conuenit, etiam toti, *Tusc.d.conclus.103.nu.5.6.*

Si in partis appellatione adiicitur particula *aliqua*,vel *Quadam*, venit minima,*Surd.cons. 283.nu.8. Mantica dec.192.num.2. Valasc.de emphyt.qu.27.nu.24. Tusc.d.conclus.103. num.7.8. Barbos.d.appell.186.nu.3.*

246 Donans bona sua,etiam nullo adito signo vniuersali, maxime dicendo: *omnia bona sua*, veniunt stabilia,mobilia,pecuniæ, nomina debitorum,Iura,& actiones, *l.bonorum 49.ff.de verb signif. Gratian. disc.698.732.num.62. Ricc. collect.1137.Barbos.appellat.35. nu.11. & seqq.* venit ius patronatus, *D.Palma cons.1.num.28.* Nec ad eius validitatem requiritur consensus Episcopi *nu.25.*

247 Donans mobilia,& immobilia non veniût Iura,& actiones, *Christin.dec.153.vol.1. Hermosill.fol.365.nu.22.Sesse dec.124.nu.15. & 16.* Secus si dicat *dono* quæcunq; bona, *Hermosill. ibidem*,cum sint tertia species, *Sabell.§.bona nu. 1. Reg.Ponte cons.115.nu.2.lib.2.*vbi *nu.4.* secus dicit appellatione bonorum,licet contra dicat, *Ciroc.discept.63.num.60.62. D.Mansi consult.2. nu.42.lib.11.Barbos.sup.nu.4.* vbi *num.seqq.* quæ veniant appellatione bonorum,*Fab.in C.tit.de donat.defin.11.*

248 Si quis donet alimenta,venit non solus victus,sed etiam vestimenta,habitatio,medicinæ, & omnia ad vitæ sustentationem,*l.legatis,ff.de alim. & cibar.legat. Alex. cons.78.col.vlt. lib.5. Pract.Pap.ens.pro legat.rei sing.gl.1.u.65. Rolan. cons.22.nu.1.lib.1.Duran.dec.148.u.6.7.*

249 Sed in odiosis non venit habitatio, nec vestiarium,vt in transactione, *Menoch.de arbitr. cas.170.nu.27.28.Sabell.§.alimenta n.1.*

250 Si quis donet fructus, videtur donare non solum fructus naturales,sed etiam illos,qui deseruiunt vsui,vt amenitas, & oblectatio loci, *Cenc.de censib.q.35.nu.16.Gratian.disc.258. nu. 8.disc.437.nu.12.disc.615.nu 41.seqq.Gizzarell. & Addentes dec.34.Sabell.§. fructus n.1.& seqq. Tusc.lit.F.conclus.484.& seqq.501.Christin.dec. 97.nu.6.p.4.Triuis.dec.32.Rota p.18.rec.dec.419 Couar.lib.1.c.3.u.2.*vbi *Faria,Scapue.de Salutau. lib.3.qu.9.num.4. Christin. ad l. municip. tit.13. art.16.* Vt sint deductis expensis.

Donata Ancilla,Vacca,oue,&c. venit vitulus,Agnus,vel filius, qui est in vtero,vel à matre lactatur,*Gomez lib.2.var.c.2.nu.14. Mantica de tacit.lib.4.tit.9.nu.17. Hermosill.l.30. tit.5.p. 5.gl.1.nu.7.Azeued.l.34 tit.18.lib.9. recopil.nu. 19.Salgad.de reg.protect.p.4.c.10.n.103.Hodier. ad Surd.dec.134.*

Donato Equuo, vel mula,an veniat,*Sella. Mantica d.tit.9.nu.16. Surd.dec.134.nu.6.seqq. Amaya lib.3. obs.c.1.§.2.nu.37. Hermosill.sup. nu.8.Ayllon.sup.*

Verum donans tenetur tradere ornamenta,quæ erant in equuo, per dies duos ante donationem, *Hermosill.sup. Surd.d.dec.134. Ayllon.sup.*ubi explicat.

Donata re,an,& quando ueniant Accessiones,*Mantica d.tit.9.& seqq.Hermosill.sup. Bolan. in Curia Phil.p.2. §.naues nu.26.* ubi an videantur vendita Instrumenta, *Gratian.c.256. Morl. in empor.tit.10.q.3. nu.8.* vbi de fructibus pendentibus,*Amaya in l.2. C.de bonis vacant.lib.10.* vbi *nu.13.*agit de concessione Principis, *Farinac.qu.104.nu.2.*Vbi de thesauro in fundo donato,aut vendito,veniat, *Tusc.lit.V.conclus.62. Georg.l.56.tit.18.p.3.gl.5. Guttier.lib.3.pract.qu. 71.ex nu.15.Larrea dec.81.*vbi quod dolia terræ defixa veniunt in venditione domus, *Aucdau.c.4.prat.nu.33.*vbi de *Thesauro, Guttier.lib. 4.qu.6.*

251 Verum si quis donet domus, veniunt omnia, quæ adiiciuntur pro ipsis domibus perficiendis,& illis reddendis ad meliorum vsum, *l.si area 40.ff.de leg.1. Gratian.disc.782. nu.6.& seqq. Antenell.de temp.legal.lib.1.c.7.nu.28. Barbos.appell. Domus.*

252 In Donatione facta à Neapolitano de bonis per ipsum nouiter quæsitis,de quibus vigore

re Confuetud. Neapol. Incip. *Et si teſtator.* poteſt diſponere ad libitum in præiudicium proximiorum, an poſſit apponi pactum, quod in illis ſuccedat alius, quam legitimè ſucceſſurus, vel vt de illis bonis donatis poſſit ad libitũ diſponere, *Reg. Rouit. conſ. 94. nu. 1. 2. R. Marin. lib. 2. c. 56. nu. vlt.*

253 Secus ſi bona donata eſſent antiqua, nam tunc non poſſet, *P. Molfeſ. ſup. Conſuet. Neapol. p. 2. de bonis qu. 13. nu. 2.* Ea ratione quia tunc illa bona penès donatarium ſunt etiam antiqua, ſi dicto donatario eſſent obuentura, ex ſucceſſione, ſecus ſi non eſſent obuentura, vt dicit *P. Molfeſ. ſup. nu. 4. Roce. reſp. 33. nu. 6. 7. lib. 2.*

254 Sed *Nos ad conſ. 94. R. Rouit. num. 27. lib. 1.* Aliter diximus.

255 Donatio facta à patre filio ducatorum mille v.g. de bonis paternis, & maternis, cuius quantitatis ſit bonorum paternorum, e cuius maternorum tota de bonis paternis, *Fontanell. de pactis cl. 9. gl. vnic. p. 1. nu. 9. 10 Mareſcot. var. c. 131. n. 2. Affl. dec. 178. n. 13.* quamuis dotata de bonis maternis renunciauerit, *Peregr. conſ. 153. Fab. in C. lib. 5. tit. 6. defin. 7. Coccin. dec. 29. 177. p. 1. diuerſ. & dec. 318. nu. 6. 7.* poſt *Merlin. de pignor.* latè *Doctiſſim. Staiban. reſolut. 116. ex l. fin. C. de dot. promiſſ. Maſtrill. decij. 186.* quid quid contra dicant *Alex. conſ. 149. nu. 10. lib. 7. Crauet. conſ. 84. nu. 4. Idem Affl. dec. 178. verſ. quæritur octauo,* & *Vrſill. dec. 179. num. 3. Cancer. var. lib. 1. cap. 9. nu. 225. verſ. Quamuis,* nam *illos impugnat D. Pacion. alleg. 14. nu. 1. & 2. Caſtill. dec. 203. nu. 6.*

256 Donatio omnium bonorum alicui Monaſterio à Viro, & Vxore facta, poſt eorum mortem eſt expectanda amborum mors, vt Monaſterium poſſit petere, *R. Reuert. dec. 94. num. 9. Guid. Papa dec. 204. Gratian. diſc. 299. & 707.*

257 Donatio annua ad hęredes donatarii tráſmittitur, *Hermoſill. l. 7. gl. 5. n. 55. tit. 4. p. 5. Theſ. q. 60. lib. 2. Merida lib. 17. c. 26.* Secus ſi nó ſit ſtipulata pro hęredibus, *Luca ad Marin. c. 239. n. 5.*

258 Donatio facta Caio, & Seio inſolidum, vno mortuo alteri accreſcit, *R. Reuert. dec. 479.*

259 Donatio eſt tam fauorabilis, quod ſi quis renunciet bonis paternis, & maternis, ex teſtamento, & ab inteſtato, non comprehenditur donatio interuiuos, quia ſtrictè eſt renunciatio intelligenda, & non expreſſa non comprehendit, *Affl. dec. 350.* vbi etiam *Vrſill. nu. 1. Rota p. 13. rec. dec. 412. nu. 13. 14. & dec. 487. nu. 5.*

Appellatione rerum donatarum, quæ veniant, nè Integrum Tractatum ſuper hac Rè, faciamus, videant *DD. Lectores Tract. Barboſæ de Appellatiu. in Tract. var.*

260 Donatum ſolum videtur quatenus debitor, qui iuſſus eſt dare, ſoluendo eſt, & non vltra, *Cyriac. contr. 222. n. 78.*

261 Donans omnia bona ſua non Intelligitur donare legitimam, nec eius ſupplementum, *D. Torre de pactis fut. ſucceſſ. lib. 1. c. 18. num. 3c. ex l ſi quando, §. generaliter, ff. de inoffic. teſtament. Guid. Papa dec. 92. Gramat. dec. 102. nu. 88. 115. Marta de ſucceſſ. legal. qu. 14. art. 3. nu. 1. p. 1. Affl. dec. 198. nu. 3. Alex. conſ. 69. vol. 1. Rol. à Valle conſ 99. nu. 2. vol. 4. Gratian. diſc. 637. nu. 23. diſc. 751. nu. 18. Nouar. qu. 69. nu. 7. Donad. de renunciat. c. 4. nu. 2. 3. Franch. dec. 20.*

262 Cum requiratur expreſſa renunciatio in legitima, *Theſ. lib 1. qu. 95. nu. 5. Donad. d. c. 4. n. 6.*

263 Verum ſi donatio, & renunciatio in alio verificari non poſſit, ſaltim legitima, vel eius ſupplementum, in generalitate comprehenditur, *Soccin. iun. conſ. 136. num. 18. vol. 1. Menoch. conſ. 71. nu. 73. Mantica de coniect. lib. 7. tit. 8. nu. 11. Donad. d. c. 4. nu. 7. & ſeqq.*

264 Sed quod in renunciatione generali facta omnibus ſucceſſionibus, ex cauſa de futuro, cótineatur omne ius prouenïens ex cauſa de futuro, & etiam legitima dicunt, *Noguerol. alleg. 6. nu. 9. Merlin. de legit. lib. 1. tit. 2. q. 11. nu. 1. & lib. 3. tit. 2. qu. 26. nu. 11. & 14. Tonnut. q. ciuil. p. 2. c. 200. nu. 7. Rota dec. 141. p. 5. rec. Card. de Luca de renunciat. diſc. 6. num 18. D. Vrceol. de tranſact. qu. 54. nu. 55.*

265 Donator, qui aliquod ius habet in re donata, illud tantum cenſetur donare, *Gomez lib. 2. var. c. 4. nu. 4.* & ibi *Ayllon. num. 5. Tuſc. lit. D. concluſ. 645. Mantica de tacit. lib. 13. tit. 23. Cancer. var. p. 1. c. 8. num. 71. & ſeqq. Guſm. de euict. qu. 25. nu. 58. Antun. de donat. lib. 1. præl. 2. §. 7. nu. 99. & 100. Palma alleg. 160. n. 37. alleg. 166. nu. 5.* Diximus *ſup. nu. 243.*

Expreſſio omnium bonorum comprehendit bona donata, quorum donator dominium habet *Rota* poſt *Torre de pactis fut. ſucceſſ. dec. 46. nu. 19.*

Et donatio ſemper intelligitur ære alieno deducto ex bonis, quæ donantur, *Dec. conſ. 237 nu. 2.* & poſt *num. 6.* Capye. *dec. 128. Cancer. var. p. 1. c. 8. nu. 69. ſeqq.* Sic donata certa ſumma ex aliquo negotio detrahenda, donatario debetur quidquid ſupereſt deducto ære alieno, *Cyriac. contr. 339. D. Manſi conſult. 4. nu. 8. & ſeqq. lib. 11. Andreol. contr. 240. nu. 60. Barboſ. appellatiuo 35. nu. vlt. Cald. de empt. c. 10. nu. 7.* Guttier. *pract. lib. 3. q. 43. num. 17. & ſeqq. Surd. conſ. 122. 216. nu. 12.*

266 Nihil plus Iuris donatarius habet in re donata, quam donans, *Antun. de donat. lib. 3. q. 0. nu. 15. Rota coram Manſaned. dec. 388. num. 1. & coram Cerro dec. 541. num. 6. Anſald. de commerc. diſcurſ. 60. nu. 30.*

267 In donatione prædiorum non veniunt prædia, quæ penes donantem ſunt, ex cauſa pignoris, *Merlin. de pignor. lib. 4. q. 139. nu. 6.*

268 Donatarius medietatis omnium bonorum, tenetur ad medietatem ſolutionis æris alieni, *Andreol. contr. 336. n. 13.*

269 Sic in donatione facta à Rege de Caſtro, ſeu Villa, cum omnibus Iuribus, & redditibus ei quomodocumq; pertinentibus, non comprehenduntur regalia, ſed ſolum redditus, & tributa, & alia bona immobilia Regi pertinentia in Oppido, *Mattienſ. in gl. 21. nu. 33.*

An

An veniat Vicus,vel Aldea, quæ illi subest, *Cabed.dec.95.nu.6.p.2.dec.16.nn.3.p.2.*

Et fructus rei donatæ à Rege à die expeditionis litterarum,& non gratiæ, debentur,*Cabed.dec.39.p.2.*

Donato, seu Vendito Castro,seu Villa,cum Iurisdictione, an censeatur concessum merum Imperium? *Menoch.d.præs.97.à nu.15* quatuor opiniones refert.Quod non veniat quamuis sit dictum: *concedo omnem Iurisdictionem, Afflict. Vrsill.dec.122.Conar.in c.quamuis pactum, in initio 2.p.§.2.nu.4. Fontanell.de pactis cl.4.gl.14.n.17.Rolan.cons.42.nu.1.& seqq.lib.3.*

Sed quod censeatur concessum merum, & mixtū Imperium in prima Instātia,cum appellatione ad Regem,cum simpliciter concedatur Castrum cum Iurisdictione, *Oltrad. cons.152. Valasc.in l.Imperium nu.35. de Iurisd.omnium Indic.Conar.pract.c.1.n.10. Fontanell.sup.nn.18. Mattiens.in d.l. 1.gl.21.num.28.29.* Qui tenent esse concessum Merum Imperium, *Hermosill. sup.num.58.* Vbi dicit:si mentio Iurisdictionis non sit facta,sed concessio Villæ integræ,nihil sibi retinendo, seu cum omni Imperio dominii regalis,est translata omnis Iurisdictio, *Reg. Reuert.491.*

In generali donatione, seu concessione Castri,seu loci,non venit Iurisdictio, *Mattiens in l.1.gl.21.num.26.tit. 10.lib.5.recop.* ibi *Azeued. nn.38.lib.12.tit.1.p.2. & gl.in l.68.tit.18.p.3. Villalob.in antonom.lit.I.nn.261.Olean.ead.lit.n. 186.Guttier.lib.2. pract. qu.132. Bouadill. in polit.lib.2.c.16.nu.70. Menoch.de præsumpt. lib. 3.c.97.num.1.* vbi declarat procedere quando non in eo exercetur iurisdictio aliqua, sed in Vrbe, cui Castrum, seu Villa erat subiecta. Secus verò *num.14.* dicit, quando in eo Princeps consueuit exercere iurisdictionem, *Hermosill. gl.1.& seqq.l.9.tit.4.p.5.nu.41. Capyc. inuestit. verb.feudorum accessoriam, D. Feloaga in Enchirid.Iuris controuers.c.2.inspect.4.n.134.*

Si detur cum omnibus iuribus, quæ ibi Rex habet, nisi sub nomine vniuersali Castri, vel Villæ donaret, non veniret Iurisdictio, *Conar.pract.c.1.num.10.* vbi hoc intelligit quando Castrum, seu Villa à principio non habebat iurisdictionem, secus si habebat, *Menoch.lib.3. præs.97.nu.14. Fontanell. de pactis cl.1.gl.11. nu. 11.Hermosill.sup.nu.46.* Sed *Cald.dec.16.nu.2. p.2.* limitat.*Azeued.d.l.1 n.35.36.*

Verum Castro in feudum concesso, censetur concessa iurisdictio, *Anna alleg.52. Lanar. cons.5.nn.10.Manr.alleg.28.nu.5.Ponte cons.53 nu.2.lib.2.Medic.cons.57.n.2.R.Rouit.in pragm. 2.nn.42.de iurisd.R.Tap.dec.5.n.10.13.27.Reg. Galeot.contr.8.n.7.lib.1.*

Sic etiam si concedatur Territoriū,*Anna sup*

Secus si castrum concedatur in officium, nam tunc non venit iurisdictio. latè *R.Marin. ad Reuert.dec.468.*

Donato Castro,vel vendito etiam cum amplissimis clausulis, non veniunt ea, quæ ipsi Castro non sunt vnita, & particulari titulo quæsita,*R.Ponte cons.63.Anna cons.100.Georg. alleg.50.Intrigl.de feudis cent.2.art.78. num.10. Petr.de Gregor.de concess.feud.p.7. qu.1.* Vt decisum refert *R.Capyc.Latr.dec.37.* in venditione feudi, respectu functionum fiscalium, emptarum separatè à feudo, *D.Petra in rit.216. n.8.R.Reuert.dec.172.& 342.* vbi *Marin.*

Secus si essent emptæ cum eodem Castro, & feudo, *Soccin.iun.cons.160.nn.32.vol.2. Gabriel,commun.conclus.lib.6.concl.10.tit.de verb. obligat.num.8.Anna alleg.29.in fin.Dom.Capyc. Latr.d.dec.37.* Vbi latè de venditionibus cum clausulis: *Cum omnibus iuribus, & pertinentijs, n.5.17. Cum omnibus iuribus, & actionibus amplissimis, & geminatis, n.24.*

Videtur concessum, quod Rex tenebat, vt Baro, non vt Rex, vt Tabelliones creare,monetam cudere,secus si Rex aliud non habebat, *Marin. ad Reuert. dec.537.* Et concesso Castro cum gabellis, non censetur concedere gabellas de nouo impositas, *Reuert.sup.Larrea alleg. 13.nn.19.*

Sed contra decisa per *R.Capyc.Latr. d.decis. 37.* fuit decisum iunctis omnibus Tribunalibus Collat.Consilii, Sacri Consilii, & Regiæ Cameræ, in causa Marchionis Capursii legatarii Reginæ Poloniæ, *D.R. Ponte cons.63. D. Gregor.alleg.50.D.Moccia in sylu.cas.18.19.20. 21. D.Medic. cons.7.*meminit *Gizzius ad d.dec. R.Capyc.Latr.37.lib.1.*

Regalia possunt concedi à Rege, si clarè concedantur, *Cabed.dec.14 n.4.& dec.19. nu.2. dec.40.p.1.*

Verum idem *Cabed.d.dec.14.* dicit:per concessionem generalem, non videtur Princeps concedere potestatem prouidendi officia Tabellionatus, e *dec.40.nu.6.*

Non veniunt ea, quæ Principi competunt in signum supremæ iurisdictionis, & in superioritatis recognitionem, vt causæ appellationum, & similes, quamuis concessio sit generalis cum quibuscumque verbis generalibus facta, nec possunt vllo tempore præscribi,nec à dominio Principis abdicari, *Conar.pract.qq. cap.4.num.6.Auendan.in cap.prætor lib.1. cap.1. num.19.* Vbi idem esse ait de auocatione causarum. *Cabed.p.2.dec.3.in fine,& dec.40.nn.12. & 13.* vbi ampliat etiam in donatione facta Ecclesiæ.

Quod intelligendum est de cognitione in causa appellationis priuatiuè, ità vt recursus non sit ad Regem, nam Dominis Vassallorum cognitio in causis appellationum, etiam per leges Hispanas est concessa. Sed an omisso medio possit appellari, *Conar.in regul. possessor 2.p.§.2.nu.8.& d.c.4.num.9.Guttier.pract.lib.2. q.40.Bobadill.in polit.lib.2, c.18. num.76.* Qui omnes omisso domino, ad Regem appellari posse dicunt.

Regalium appellatione continentur Salinæ, & illarum redditus, Gabellæ, Vectigalia, & tri-

& Tributa, Piscationes, Venationes, & illarum redditus, metallorum Venæ, Bona vacantia, Condemnatorum bona, Tracta grani, & bladorum, portitario in publico flumine, creare Capitaneos, & Duces belli, ac Tabelliones, *Barbos. de appellat. appellat. 232. Hermosill. glos. 1. & seqq. l. 9. tit. 4. part. 5. nu. 54. Montan. tract. de regal. Ripol. de regalibus.*

Monetæ Cussio est de regalibus, *Hermosill. sup. n. 55. Montan. sup. Marin. ad Reuert. dec. 557.*

270 Si res aliena donata postea donantis fiat, videtur donata, *Gomez sup. & c. 4. num. 4. & seqq. Gusm. de euict. qu. 25. à nu. 58. Vela dissert. 46. à num. 21. Mantica de tacit. lib. 13. tit. 23. num. 18.*

271 Prohibita donatione, omnis alienatio prohibita censetur: *Gusm. de euict. qu. 1. num. 23.* Sed prohibita alienatione, non est prohibita donatio, *D. Gobius de feud. & imphyt. q. 4. num. 76.* Et permittens statutum alienationem permittit donationem, maximè si non sit diuersa ratio in vno, & in alio, *D. Gobius sup. & nu. 100.*

272 In donatione, an sit locus Iuri accrescendi? Non, cum sit contractus, & in contractibus non habet locum, *Mantica de coniect. lib. 4. tit. 12. nu. 4. de tacit. lib. 22. tit. 34. ex nu. 4. Gomez lib. 2. var. cap. 10. Antun. lib. 1. cap. 3. nu. 22. seqq. Pichard. §. 4. instit. de donat. Molina de primog. lib. 1. cap. 12. num. 36. Barbos. in l. Gaius, ff. solut. matrim. Amaya in l. vnic. C. si Imperial. liberalit nu. 9. Quesada in qq. c. 13. nu. 7. Cancer. var. 3. p. c. 22. nu. 50. Duaren. lib. 1. de Iure accrescend. c. 15. Bellon. eodem Tract. Ayllon. ad Gomez d. cap. 10. num. 3.* Et tot sunt donationes quot sunt personæ, quibus donatur, *D. Marcian. disp. 14. num. 5. disp. 55. num. 15. Fontanell. dec. 55. n. 15. Censal. dec. 30. nu. 22. Cuid. Pap. dec. 204. Cyriac. contr. 36. 198. n. 8. 9. R. Reuert. dec. 479.*

Secus in donatione facta à Principe duobus, vel pluribus: nam habet locum, *P. Gregor. syntagm. lib. 46. cap. 11. Crass. §. ius accrescendi, qu. 15. num. 4. Mantica de tacit. tom. 2. lib. 13. tit. 17. num. 15. & lib. 22. tit. 31. num. 11. & seqq. Gutier. in l. vnic. C. quando non pet. partes num. 16. 41. Duaren. sup. cap. 16. Cardosus tract. de iure accresc. illat. 38. num. 1. Cancer. var. p. 3. cap. 22. num. 52. ex l. vnic. C. si Imperial. liberali. socius* Bellon. *sup. Ayllon. sup. num. 4.* Vbi alia ad materiam *Antun. sup. num. 24. Caldas Pereira de nomin. qu. 10. Barbos. in cap. in alternatiuis. num. 16. Tiraquell. de nobil. cap. 37. nu. 49. Dom. Crespi obs. 86. nu. 11. 12.* Vbi siue in gratiis motu proprio, siue ad petitionem partis.

Sic facta concessione rei feudalis duobus fratribus, vno deficiente pars illius superstiti non accrescit, *c. 1. §. fin. tit. de success. feud.* Secus si esset clausula: *Et cuilibet ipsorum, Bilocta de feud. conclus. 59. Scrader. de feud. tom. 1. p. 7. c. 1. n. 16. Rosental. de feud. conclus. 72. num. 2. R. Marinis ad Reuert. dec. 479.*

Sic etiam facta donatione à viro, & vxore, alicui Mōnasterio, post eorum mortem, altero ex donantibus defuncto, potest Monasterium bona illius, qui defunctus est, petere, *Cyn. in l. pen. C. de impub. & alijs substit. R. Marinis sup. Gratian. discept. 299. & 707.*

273 Donatio facta de tot bonis in genere, electio est donatarii, sed non debent eligi meliora, sed media, *Card. de Luca de donat disc. 4. ex nu. 8.*

274 Si agatur de donatione facta contemplatione matrimonii. Quid? *d. d. sc. 4. nu. 14. seqq.*

275 Sed quod Donatio non sit contractus nominatus, neque innominatus, nec bonæ fidei, nec stricti iuris, nec certus, nec incertus contractus, *Oroz. de apic. Iur. lib. 2. cap. 9. n. 17. seqq. & lib. 3. c. 10. num. 8. Retes de donat. lib. 2. opusc. sect. 1. cap. 5. Merlin. controu. 59.* vbi *D. Scoppa num. 5. lib. 1. R. Philipp. dissert. 10. nu. 13. in fine Cutell. de donat. lib. 1. disc. 1. part. vnic. num. 22. seqq. 35.*

Sed distractus, cū donare sit perdere, *Iouius sup. gl. 16. §. 4. n. 5. D. Passarell. de donat. lib. 1. c. 3. n. 12. 12.* Dicemus *infrà.*

276 Perficitur re, *l. quisquis, C. de donat. Clar. §. donatio qu. 14. Tusc. lit. D. conclus. 627. Molin. disp. 274. Filluc. tract. 34. c. 2. q. 1. nu. 29. Less. lib. 2. c. 18. num. 11. Bonacin. disp. 3. qu. 11. punct. 1. num. 1.*

277 Donatarius mortuo donante consequitur fructus pendentes, *D. Mell. obs. 1. 41. n. 1.* An qui donat fundum, videatur donare fructus pendentes, *Barbos. in l. diuortio ff. solut. matrim. 2. p. n. 81.*

278 Donatio, vt sit valida debet in scriptis redigi, quando est talis, vt requirat insinuationē, cum alias non possit insinuari, & apud acta redigi, *Gratian. disc. 887. nu. 8. & seqq. ex text. in cap. significantis. de test. Antonell. de temp. legal. lib. 1. cap. 34. num. 11.* Alias non requirit scripturam, *l. si quis argentum 15. C. de donat. Cutell. de donat. disc. 1. part. vnic. & disc. 2. part. 12. num. 33.* vbi impugnat *Gratian. cap. 159. nu. 30.* male inductum authoritate *Spin.* qui loquitur secundum ius municipale, requirens scripturam.

279 Verum donatio non est perfecta, si donans suspenderit dispositionem in tempus futurum confectionis instrumenti, *Dec. cons. 11. n. 1. Aretin. cons. 159. nu. 10. seqq. cons. 128. in fine, Gratian. cap. 899. num. 13.* Secus si sit conuentum, vt de conuentione, seu contractu perfecto fiat instrumentum, nam adhuc instrumento non confecto, non datur pœnitentia, *Thes. dec. 197. nu. 7. Antonell. sup. nu. 83. seqq.* Sed donans potest cogi facere scripturam, *Cutell. de donat. tom. 2 spec. 32. n. 8. 9. 19.*

280 Qualiter possit probari etiam per testes? *Mascard. de probat. conclus. 562. Tusc. lit. D. concl. 653. Merlin. dec. 692. num. 48. seqq. Card. de Luca de donat. disc. 16 nn. 2.* qui testes debent esse omni exceptione maiores, *n. 7*

281 Item per epistolam præsentatam viuente danatore scribente, *Mascard. concl. 656. D. Pa-*

*tion.alleg.*151. & illa per epistolam non requirit solemnitates, *nu.*16. *Natta consf.*94. *num.*5. *Clar.§.donatio qu.*12. *num.*1. *Cyriac. contr.*58. *nu.*11.*& contr.*557.*n.*11.

Item prohibetur ex litteris patentibus: *Pation.alleg.*151.*n.*6.

282 Quando consistit in sola traditione,& non est redacta in scripris, valet sine insinuatione, *Rota apud Merlin.dec.*692.*Antonell. de tempore legal.d.c.* 34.*lib.*1. De iurisiurando necessaria, vel non,in donatione, Dicemus *in Rubr.*4.

283 Olim pro validitate requirebatur stipulationem, & traditionem , hodie autem perficitur Nudo pacto,& sine traditione,*l.si quis argentū, C.de donat.Tusc.lit.D, concl.*624.621.625.627. *Christin.dec.*188.*nu.*4.*seqq.vol.*4.*Passarell.qu.*1. *Cyriac. contr.*314.*num.*6. *Clar.§.donatio qu.*24. *Crass.§.donatio causa mortis q.*8. *Antun.de donat. lib.*1.*Borrell.in summa dec.tom.*3. *tit.* 10.*num.* 30, 31.*Trentacinq. var.lib.*3.*de donat.res.*1. *num.* 17. *Tepat.var.tit.*495.*cap.*17. *Parlador. quotid. c.*3. *nu.*8.*lib.*2.*Peguer.dec.*48.*nu.*6. *Mendoz.de pactis lib.*3.*c.* 3.*q.*3.*à nu.*11. *Gomez.var.tom.*2.*c.*4.*nu.* 1.16.*P.Gregor.Syntagm.lib.*28.*c.*7.*num.*2. *Hermosill.gl.*1.*l.*4.*tit.*4.*p.*5.*nu.*1.

284 Nec requirit stipulationem , *Cyriac.contro.* 577.*nu.*9.*Passarell.de donat,q.*1.*nu.*20.*Hermosill. sup.nu.*1. Diximus *sup.*

285 Donatio nunquam præsumitur , quotiescumq.capi potest alia coniectura , præter donationem,Imò fatuitas potius, & error, etiam in facto proprio, *Menoch.cas.*88.*Mascard.concl.* 554.*Thusc.lit.D.concl.*702.*Azor. Instit.moral.p.* 3.*lib.*11.*cap.*19. *Merlin.dec.*692.*Rota p.*11. *rec. dec.* 315.*p.*9. *rec.dec.*309. *Barbosa axiomat.Iur, axiom.*77.*Vela differt.*21.*num.*45. *Gaston.discept.* 35.*nu.*21. *Ciroc.discept.*45.*nu.*15. *Card.de Luca de donat.disc.*16. *nu.*2.*disc.*48.*nu.*9.*disc.*59.*nu.*12 *de feud.disc.*12.*nu.*15.*de dote disc.*70. *num.*3.*disc.* 215.*nu.*8.*de credit.disc.*74.*nu.*8. *disc.*76. *nu.*9. *de benefic.disc.*84.*nu.*15.*Vaz axiom.verb.donare nu.* 215.*seqq.Galeot.contr.*32.*nu.*59.60.*lib.*1.*contro.* 56.*nu.*29. *D.Gobius de feud.& emphyt. q.*10.*nu.* 52.*D. Palma cons.*40.*nu.*16.*D.Venturin.cons.*52 *nu.*16. *R.Capyc.Latr.consult.*154.*nu.*7. *Andreol. contr.*4.*nu.*15.*Palma alleg.*104. *nu.*29.30. *alleg.* 138.*nu.*20.*alleg.*107.*nu.*13.*alleg.*153.*num.*119. *Cyriac.contr.*622.*nu.*4.628.*nu.*35. *Cyriac.contr.* 495.510.*nu.*18.329.*nu.*59.*contr.*334.*nu.*21. *Rota post Torre de pactis dec.*15.*nu.*5. & *lib.*3.*c.*5. *n.*118. *Hodiern.contr.*21.*n.*34.32. *D.Mausi cons.* 765.*nu.*18. *Faria ad Couar.lib.*1.*c.*7.73.

286 Et omnis sumitur coniectura , vt donatio euitetur,*Dec.cons.*150.*nu.*4.*Surd.cons.*262.*num.* 73.*Glorit.resp.*1.*p.*3.*nu.* 47. *Barbos.sup. D.Guttier de compensat.lib.*4.*q.*24.*nu.*49.*seqq. Prat.lib.* 3.*discept.*3.*num.*13 *Larrea dec.*66. Et vt potius præsumatur fatuitas, *R.Marin.lib.*2.*c.*71.*n.*14.

Et debet strictissimè interpretari , vt minus contineat,quā fieri possit, *Cyriac.controu.* 457.*nu.*21.*Cutell.de donat.tom.*2.*spec.*10.*n.*5.

287 Donatio est captiosum lucrum,*l.non debet, §.in re dubia,ff.de regul.Iuris Prat. lib.*3. *discept.* 24.*nu.*67.

288 Donare in necessitatibus nemo præsumitur,*Arumaeus dec.*8.*nu.*49.

289 Donare est perdere, *l.contra Iuris, §.vl.ff. de pactis,l.prohibere,§.planè ff.quod vi ,aut clam. l.si filiusfam.ff.de donat.Surd.de alim.priuil.*56.*n.* 108.*Barbos.axiom.*77. *Bottilier.de success.ab intest.Theor.*60.*nu.*5.*Cutell.de donat.tract.*1.*disc.*2. *p.*10.*nu.*39.*Bocc.sup.constit.Marcb.gl.*8. *nu.*148. *Surd.de alim.tit.*6 *qu.*1 .*nu.*14.*seqq.& cons.*5.*nu.* 72.*Valasc.de priuil.paup.p.*1.*qu.*2 t.*nu.*2.*Redoan. de reb.Eccles.non alien.qu.*2.*c.*19. *nu.*3.4. vbi dicit esse damnosam dationem, & donare perdere,& alienare.*Valenz.cons.*148.*num.*30. *Rouit. cons.*13.*nu.*20.*lib.*2. *Gratian. cap.*133. *nu.*2.*cap.* 750.*nu.*15.*Ricc.dec.*297.*n.*3.*p.*2.*Nouar.dec.*194. *nu.*4.*Vaz axiom. verb.donare nu.*214. *Altograd. contr.*96.*nu.*1.149.*Iouius de solemnit.in contract. minor.gl.*16.*§.*4.*nu.*11.24. *Harpprect.Instit.de donat.in princ.nu.*26.*D.Mausi consult.*539. *nu.*1. 2 *Passarell.de donat.q.*3.*nu.*12.*ex Martiali lib.*8. *Epigram.*

Dum donans Macer anulos amitis
Desistit Macer anulos habere.

*Baron.d.eff.*13.*nu.*4.6. *Amat.ref.*84.*num* 1. *Carpan.ad Stat. Mediol.c.*324.*num.*137.*tom.*1. *Surd. cons.*122.*nu.*1.*Escob.de ratiocin.c.*24.*num.*1.*Borrell.cons.*4. *nu.*25. *R.Marin.lib.*2.*c.*136.*nu.*17.*& lib.*1.*c.*144.*nu.*9.10. *Barbos.axiom.*77. *D.Gobius de feud.& emphyt.q.*4.*num.*88. *Muta super Consuet.*45.*nu.*46.*consuet.*66.*nu.*8.

Etiam contra Ecclesiam, & minorem , *Alciat.resp.*38.*in fine Mascard. conclus.*1173.1272. *Prat.d.discept.*3.*n.*14.

290 Imò species furoris , *Soccin.sen. cons.*73.*nu.* 18.*lib.*1.*Prag.de tuc.qu.*15.*nu.*31. *Gatt.de credit. c.*2.*tit.*7.*nu.*1871.*Gratian.cap.*233.*Narbon.de ætat.qu.*11.*nu.*3.23. *Giurba super Consuet. Mess. c.*9.*gl.*2.*nu.*15. *R.Marinis sup.nu.*3. *Simonc. de decret.lib.*1.*tit.*2.*num.*3. *Cutell.de donat. tract.* 1. *disc.*2.*p.*10.*nu.*38. *Cancer var.c.*5. *de fideiuss.nu.* 64.*& c.* 8. *de Iuram.nu.*108.109.*D.Guttier.d.q.* 24.*num.*49.*in fine*, *Baron.sup.nu.*7.*Cyriac.contr.* 329.*num.*60.

291 Ideò non presumitur quando alia capi potest coniectura,diximus *sup.hic num.*285. *Costa de rat.qu.*22.*nu.*2.*Barbos.ax om.*77.*nu.*2.3.4. *Ripol.var.tit.de dote rec.cap.*10.*n.*66. *Vaz.d.axiom. donare nu.*215.*D. Palma cons.*66.*nu.*26. *Seff.dec.* 182.*num.*6.*Pichard.in princ. Instit. quibus non est promiss.fac.testam.nu.*66. *Bellect.disquisit.p.*1.*tit. de bonis Cler.§.*9.*nu.*7.*Fontanell.dec.*419.*nu.*14. *Cancer.tit.de donat.num.*145. *D.Guttier.de compensat.qu.*11.*nu.*44.*lib.*3.*Harpprect.sup.num.*25. *Palma alleg.*45.*nu.*42.*Mausi.consuet.*591. *nu.*14. *& seqq.Boss.de dot.fol.*89.*nu.*108.*Muta consuet.* 32.*nu.*30. Vbi quod donatio non præsumitur, & ad excludendam donationem potius præsumitur,quod actus sit nullus,*Menoch.de arbitr. cas.*88.*de præsf.lib.*3.*præs.*30. *Amescua de potest.in se ipsum lib.*2.*c.*7.*nu.*30. *Prat.discept.*24.*nu.*65.

Cyriac.

Cyriac.contr.315.nn.31.320.nu.15.Staib.ref.37 nn.31.32.ref.111.nu.46. Cancer.*de donat.n.117. seqq.* Antonell.*cons.*60. vbi potius præsumitur fatuitas, quam donatio, & error etiam in facto proprio, *Mascard.concl.554.num.5.conclus.639. n.10.concl.1173.n.4.concl.555.n.6. concl.1263. nn.6.7. Seff.dec.182.num.5. D.Mansi consult.35. num.7.lib.11.consult.34.nn.41. consult.35. nu.8. Postins ref.66.nn.11.32. & resol.135. à num.31. Baron.sup.nu.10.seqq.Cancer.c.8.de Iurem.num.* 105.106.

292 Vnde semper facienda est interpretatio, per quam præsumptio donationis excludatur, *Casanat.cons.10.num.44.seqq. & cons.55.nu.46. Barbos.axiom.77.Valerz.cons.11.num.35.36.& cons.148.nu.84.Prat.sup.nu.15.&* cap.*24.nn.65. seqq. Rota dec.15.nn.7.* post *Torre de pactis, D. Mansi cons.77.n.3.4.*

293 Et præsumitur ob importunitatem factam, *Caballin.milleloq.803. Hodiern.contr.16. nu.36.* quæ an valeat, *Castejon.lib.1.fol 614.*

294 Nec præsumitur in viro sensato, *Palma alleg.138.nn.49. Cyriac.contr.334.nn.20. contr. 329.n.58.*Et in muliere *D. Mansi consult.77.n.5*

295 Bene tamen potius præsumitur quam delictum, *Menoch.lib.1.præs.2.nu.23. Farinac.p.4. cons.60.*vbi A*ddit.lit.G.Vaz sup.nu.218.*

296 Si donetur Indignis perdere est, secundum *Valer.Martial.lib.2.* Epigram.

Dimidium donare Lino quam credere totum
Qui mauult, mauult perdere dimidium.

Sed donare dignis, & bene merentibus lucro tutissimo cedit, teste *eodem Martial. lib.5.* Emigram. 43.

Callidus effracta nummos fur auferet arca
Prosternet patrios impia flama lares
Debitor vsuram pariter, sortemque negabit
Non reddet sterilis semina iacta seges
Dispensatore fallax spoliabit amica
Mercibus extractas obruet vnda rates
Extra fortunam est quidquid donatur Amicis
Quas dederis, solas semper habebis opes.

297 Non dicitur facta, nisi verba necessario illam inducant, aut necessaria ex actu inferatur, *Andreol.contr.4.nn.16.*

298 Præsumitur si adsit sanguinis coniunctio, *l.vtrum,l.seruus communis,ff.de donat.Inter. Cyriac.contr.412.D.Marcian.disp.84.nn.*^6. *Diana tom.6.tract.3.ref.76.Barbos.in l.quæ dotis,ff.solut. matrim.ex nu.24.Actolin.ref.93.n.28.*

Tamen id procedit in ascendentibus ad descendentes, *Cranet.cons.77.nu.1.Actolin.sup.*

Secus in aliis consanguineis, etiam in fratre, nisi agatur de alimentis præstitis, iuxta notatá *in l.nesennius,ff.de negot.gestis, Dec.cons.21.nu.7. 8.& cons.628. num.7.8.* Card. *de Luca de hæred. disc.10.nn.6.de legit.disc.33.num.14. Larrea dec. 66.nn.4.Faria ad* Couar.*lib.1.c.16.n.21.*

Maxime si agatur de re magna, nam tunc nec etiam in ascendente respectu descendentis præsumitur donatio, Corn.*cons.165.nn.3.lib.4.* Cranet.*cons.86.nu.3.* Rimin.*iun.cons.254.nu.92.*

Ruin.cons.171.num.13.lib.1. Mascard.de probat. conclus.554.nu.44. Ciroc.*discept.67.nu.60.*

299 Donatio non comprehendit ea bona, quæ facerent incurrere donantem in pœnam, si in ea continerentur, *Cyriac.contr.222.nu.60.*

300 Ad illam resoluendam sufficit modicus defectus, *Cyriac.contr.239.n.27.*

301 Verum si adsit donatio, non præsumitur illius reuocatio, *Altograd.cons.8.nu.86.lib.1.* sed ab allegante probanda est, *Menoch.lib.3. præs. 29.nn.4.Bursat.cons.304. nn.57.* Eugen.*cons.58. nn.27.lib.2.Turret.cons.60.nn.30.lib.1.&* in dubio Iudex debet esse procliuior ad eam comprobandam, *Mantica de tacit.lib.21.tit.10.n.13. D.Gobius consult.19.nu.60.seqq.*

Quamuis per alienationem rei donatæ inducatur illius reuocatio, vt diximus, Tamen per mandatum ad alienandum non inducitur reuocatio, *Bocr.dec.48.nu.10.Rota dec.725. nu.7. p.2.rec.& dec.387.nu.19.p.5. Tonnut.ref.beneficial.188.ex nu.4.p.3. Duran.dec.265.num.21. D. Gobius consult.19.n.57.*

302 Præsumitur donatio si fiat in remunerationem, *D.Mansi consult.35.n.18.* Et sic ex causa præsumitur, *D.Hodiern.contr.21.n.38.*

303 Donationis reuocatio Inducitur per constitutionem pignoris, vel hypotecæ in donatione inter viuos reuocabile inter virum, & vxorem, *Merlin.de pignor.lib.4.q.138.n.1& 141.*

304 Non habet locum in hypoteca sola generali, Merlin.*sup.num.2. Menoc.lib.3. præs.23.Botti ker.differt.17.num.34.35.* D.Gobius *consult.19. num.58.*

305 Item fallit in hypoteca tacita, *Merlin.sup. num.3.4.*

306 Item fallit quando in contrarium essent coniecturæ mentis, *Merlin.n.6.*

307 Item fallit quando constitutio hypotecæ præcedit donationi, *Merl n.nu.7.*

308 Item fallit quando constituitur hypoteca inferioris crediti valori rerum donatarum, *Merlin.sup.nu.8.*

309 Inducitur reuocatio donationis per hypotecam constitutam in tanta summa absorbente valorem bonorum donatorum, quia cessat spes luitionis, *Merlin.sup.n.9. D.Gobius sup.*

310 Donatione reuocata tolluntur hypotecæ medio tempore contractæ, *Fontanell. de pacti nupt.cl.5.gl.8.p.3.num.7x.seqq.Merlin.de pignor lib.5.q.18.Hermosill.gl.10 l.8.tit.4.p.5. & gl.1. l 66.tit.5.p.5.n.20.& seqq.*Secus si reuocetur ex actu voluntario, *Merlin.n.3.4.*

311 Extinguntur, si reuocatio fit ex causa Ingratitudinis, & natiuitate filiorum, *Merlin.d.lib. 5.q.19.Hermosill.d.gl.1.l.66.nn.20.* Vbi etiam ex causa Insinuationis non factæ, *ex Surd.de alim.tit.9.q.42.nu.18.Mantica de tacit. lib.11.tit. 31.nn.34.Negusant.de pignor.1.membr.5.p num. 43.& seqq.*

312 Donatio cũ sit mala nõ censetur cõprehendere bona futura, *Antun. de donat.lib.1. prælud. 2.§.7.nu.33.98.Gama dec.381.n.4.dec.206.339.*

Cutell.de donat.tom.2.disc.1.spec.17.nu.31. Gratian.cap.98.nu. 12. Barbos.vot.25.nn.2. Raynos. o'ſ.41.nu.12.Thes.dec.119.Surd.dec.433. nu.23. Tusc.lit.R.concluſ.172.173. Maſcard.de probat. concluſ.1264. Marta vot.piſan.250. Sabell.§.renunciatio nu.7.& ſeqq. D.Manſi conſult.399.& ſeqq.lib.5.P.Affl.contr.16.& ſeqq. Andreol.controu.2.nu.1.contr.15.nu.53. Larrea alleg.89.n.7.

Etiam ſi fuerit collata poſt mortem, Andreol.contr.2.n.2.

Quamuis aliquid ſit reſeruatam, Fontanell. dec.168.nu.18. Andreol.contr.2.n.3. Boſſ.de dote fol.297.nu.111.

Quamuis contra dicant Cranet.conſ.15.nu.8. R.Capyc.Latro conſult.145.n.135.& ſeqq. Farinac.p.1.dec.189.

313 Et bona futura non poſſunt donari, Andreol. contro.397.n.8. ſed in illis cadit renunciatio, vt diximus ſup.

314 Sic ratione magni præiudicij, minor, quãuis habilitatus generaliter ad omnes contractus per reſcriptum, vel ſtatutum, non tamen poteſt donare, Cyriac.contr.181.nn 20.& contr. 257.nn.37.38. contr.321. num.62. Carena reſol. 6.nu.1. D.Marcian.conſ.12.nn.6.tom.1. Grinell. dec.10.nu.24. Rudingin.var.lect. Iur.feud. lib.1. c.39.nn.7. Maurit.de reſtit.c.20. nu.4. Burat.dec. 924.num.16. Cutell.de donat.tract.1.diſc.2.p.10. num.37.Scacc.de Iudic.lib.2.c.2. nu.280.281.R. Marin.c.136.lib.1. Valenz.conſ.148.num.25.& ſeqq.Narbon.de ætat. qu.11.num.1. Gratian.diſc. 233.750.num.14.Monter.dec.47. Borrell.conſ.4. nu.26.& 27.Virgil.de legit.perſ.c.1.& c.2.n.24. Cutell.dec.28.tom.2.nn.71.72. Ordo de reſtit.p. 2.qu.58.art.1.nu.2.Tuſc.lit.D. concluſ.682 n.1. Lit.M.concl 247.nu.1. Guttier.de tutel.p.2.cap.5. nn.57.& 60 Farinac.in praxi crim.qu.15. n.17. Baron.de effect.minor.ætat. circa contract. eff.15. nu.21.42. & de effect.minor.ætat. circa Iudic. in prælud.nu.103. Barboſ.in l.eos, qui veniam nu.3. C.de h s,qui veniam ætat.R.pa obſ.301. Niſi donatio eſſet remuneratoria, ſi merita ſint obligatoria, Farinac.dec. Rot.Rom.461.num.12.par. 1 tom.1.Mut.in conſuet.51.n.83.Surd.conſ.122. nu.2.Intrigl.de feud.cent.1.qu.53.num.258. Menoch.conſ.29.nu.2.3.Lara in comp.vit.homin.c.22 nu.39. Baron.d.eff.15.nn.47.ſeqq. D.Calà de reſtit.q.18.nu.11.12.eo magis ſi minor quatuordecim annis donet, etiam cum Iuramento, eo magis ſi magna ſit quantitas donata, R.Marin. lib.2.c.136.vbi etiam Luca, Et Baron.de eff.15. num.46.& ſeqq.ponit limitationes quando minor poſſit donare.

315 Sic facilius quis promittit donare, quam tradere, quia promittendo credit non tradere, quia ſi crederet tradere, non promitteret donare. Vnde quamuis mulier in donatione non gaudeat beneficio Velleiani, l.ſed ſi ego,ff. ad Velleian.Cutell.de donat.infrà hic,Paſſarell.de donat.lib 1.q.10.

Tamen ſi donatio non incipiat à traditione, ſed à promiſſione, gaudet Velleiano, Franch.dec. 279.num.3. ex Aretin.in d. l.ſed ſi ego 3. notab. Paul.de Caſtr.in l.ſed ſi eum,ff.ad Velleian.Salyc. in l.1.nu.3.C.eod. Amendola ad Franch.dec.182. nu.8.R.Marin.lib.2.reſ.238.num.12.D. Marcian. conſ.12.nn.10. Rocc.reſp.53.nu.28.lib.1.Luca ad Franch.d.dec.279.nu.2. Idem ad Reg. Marinis d. reſol.238.

Ita vt non ſufficiat traditio per conſtitutum, D.Marcian.ſup.nn.10.Luca ſup.

Quando mulier iuuetur Velleiano pro dote, donatione propter nuptias, & ſimiliter, tractat latè Cutell. de donat. lib.1.part.2. diſc.3.& tom.2 diſc.1.Spec.19. Paſſarell. Antun. P.Boſſius de dote,& alii paſſim.

316 Et quamuis aliquis habeat generale mandatum, etiam cum libera non poteſt donare, nam ad donandum requiritur ſpeciale mandatum. Diximus q.31.n.

317 Beneverum non ſemper donatio eſt perdere, ad tex.l.filiusfam.ff.de donat. Gallerat.de renunciat.lib.3.c.4.n.12.

318 Donationes in fieri ſunt odioſæ, ſed poſtquam factæ ſunt, non, Fontanell.dec.468 n.19. dec.580.nu.11.

319 Nobiles promptiores ſunt ad donandum, Paſſarell.de donat.q.5.nn.47.c.1. vbi Cuiac.de donat. Hermoſill.l.1.gl.2.n.7.8.tit.4.p.5. Solarz. lib.3.polit.c.11. P.Torres lib.22. Philoph.Moral. c.1.& ſeqq.Anton.de donat.lib.1.

Inter quos vna donatio aliam exigit, Solorzan.ſup. P.Marquez lib.1.del Gubernad.cap.32. fol.199.

320 Præſumitur ſimulata donatio, & ſic nulla. Nam donatio ſimulata nulla eſt ſicut, & quilibet contractus, nam non transfert, nec dominium, nec poſſeſſionem, nec conſtitutum aliquid facit, Capyc.Latr.conſult.89. nu.21.ſeqq.D. Manſi conſult.1. & conſ.6. lib.11. D.Rocca diſp. 46.Affl.dec.46.n.17.Natta conſ.446. Vela diſſert. 38.nn.58. Farinac.qu.162.nn.57.q.163.Donad. de renunciat.lib.2 c.23.vbi num.22.poſt Gramat. vot.3.nu.7.Cranet.conſ.75.num.17.Vermigl.conſ. 15.nu.6.Bald.lib.4.conſ.312. Et ſimulationem poteſt allegare ipſemet donator, Andreol.contron.382.nn.14. de ſimulatione donationis Sabell.& Caſtejon.§.donatio,§.ſimulatio,Faiard. alleg.46.Noguerol.alleg.10.

321 Quæ ſimulatio probatur ex præſumptionibus,& coniecturis, cum ſit actus, qui fit occulte, l.non omnes,§.à barbaris,ff.de re milit.C.ad noſtram de empt. & vendit. Farinac.de falſit.qu. 162.nu.133.Andreol.contr.382. nn.9. R.Merlin. vbi Scoppa lib.2.contr.17. ex nu.2. Molignan.altercat.83.nu.8.& 94.nn.6.Valenz.conſ num. 14.17.Tuſc.lit.S.concl.260.263.Gratian.c.479. n.60.Altograd.contr.96.n.178.ſeqq. Pacion.alleg. 158.159.alleg.130.alleg.160.200.Andreol.cõtr. 382.n.9.ſeqq.D. Roſa conſult.48.nu.59. D.Petra in rit.228.qu.24. Manfrella hic.infrà num.8. Ronic. vbi Nos deciſ.3. Donad.de renunciat.cap.23. lib.4.

322 Prima præſumptio eſt quando donator retinuit

tinuit sibi,& possedit bona,quę iam donauerat, retinuit etiam post contractus donationem, maxime si vsque ad mortem,*l.sicut, §.super vacuum,ff.quib.mod.pign. l.qui sub imagine, C.de distract.pignor.l.imaginarie*,vbi omnes *DD. ff.de reg.Iur.Farinae.sup.nu.228. Valasc.consult.75.n.7.Surd.dec.34.*vbi *Hodiern.Muta dec.28.num.12 Castill.dec.179.Andreol.sup. nu.72.13. D.Mansi consult.6.lib.11. Rouit.dec.3.* vbi *Nostra Additio nu.11.Merlin.*vbi *Scoppa d.c.17.nu.7. R.Marinis lib.1.c.47.num.14.* vbi *Luca*, & ad *Reuert.dec.529.Amat.res.88.nu.9. Casanat.cons.28.num.12. Marott.cap.40.num.25. Dominus Regens Capyc. Latro dec.46.nu.5.7.Barra obs.19. Rota dec.115. nu.10.*post *Torre de pact.fut.succ. Staib.res.9.nu.18.seqq.*non obstante clausula constituti,*Staib.ibid.& res.161.n.21.22.Idē R.Latro consult.98. nu.26.Donad.de renunciat.c.34.nu.172.176. Idē Marinis,lib.2.res.96.* & ibi *Luca nu.5. Donad.d.c.23.nu.26.38.39.Molign.sup.& altercat.7.num.30.& alter-cat.93.nu.9.Pacion.d.alleg.159.num.15.Ciarlin.contr.137.num.100.Manfrella ad Capyc.Latro dec.173.nu.7.Valenz.cons.109. nu.24. Amat.cons.93.nu.67.Marcian.cons.14.n.7. lib.1. Theodor.alleg.78.nu.6.*

Nisi donator correspondeat de fructibus donatario,*Nos sup. num.12. vers.qua conclusio, Marin.ad Reuert.d.dec.529.nu.3.* Quamuis adsit clausula constituti,*Staiban.res.161.n.23. Donad.d.c.25.nu.27.seqq.*

323 Secūda coniectura est si donator in testamento dispŏsuerit de parte rei donatæ,sciente, & non contradicente donatario, ideo quamuis ad esset vera donatio, videtur illam retrocedere, *Molign.altercat.25.num.24.83.nu.11.94.num.9. Menoch.lib.6.præs.38.Mangil.de euict. qu.113.n.7.8.Salgad.labyr.p.2.c.16.ex nu.85.p.3.c.2.nu.110.* Vel donans bona donata tanquam propria hypotecauit suis creditoribus, *Donad.de renunciat.d.c.34.n.174.*

324 Tertia oritur ex eo, quod frater maior laicus donotat maiorem partem suorum bonorū, Clerico, adhoc ut illa bona subtraherentur à solutione collectarum *l.omnes, §.Lucius,ff.quæ in fraud.credit. R.Marinis. alleg.c.47. num.14.Capibl.de baron.prag.8.p.3.à num.87.Idem sing.47. Molign.d.Altercat.94.num.12. Ricc.in praxi Eccles.p.2.res.481.nu.2.Idem R.Marin. ad Reuert. dec.529.nu.2.*

325 Quarta,si donatio sit facta coniunctæ personæ,vel Amico magna amicitia coniuncto,in tertii præiudicium, *Bich.dec.49. nu.28.Luca ad Marin.lib.2.c.69.nu.5.Andreol. d.contr.382. nu.10.Faria ad Couar.lib.1.c.7.nu.64.Ioutus gl.16. § 5.nu.41. Rouit.dec.3.nu.9.* vbi nostra Additio *Marotta discept.40.nu.27.Valenz.cons.62.nu.61. Casanat.cons.28.nu.13.Muta dec.26.nu.33. Castill.dec.72.nu.5. Staiban.res.9.num.16. Gratian.cap.479.nu.67.Staiban.res.9.num.16.17.res.161. nu.19.20.Larrea dec.66. Molign.altercat.83.nu.15.alterc.94.nu.13.Peguer.dec.50.num.5. Fontanell.de pactis cl.4.gl.9.p.5.gl.5.gl.9.p.5. n.102. Merlin.d.cap.17.nu.3.Latro consult.98. num.25. cons.123.nu.114.Pacion.alleg.159. nu.10. Manfrella ad Capyc.Latro dec.173.nu.13.*

326 Maxime concurrentibus coniecturis, *Ionius sup.nu.41.in fine,R.Ponte cons.117.num.17. lib.2.*vbi vide.

327 Coniunctio consideratur qualis est inter patrem,& filium,virum, & vxorem, & huiusmodi, in quibus cadit nedum singularis affectio,sed nimia quoq;confidentia, *Merlin.sup. nu.21.Marotta d.c.40. nu.29. Rota* post *Torre de pactis dec.115.nu.6.Staiban.res.161. n.19.20. Bich.dec.69.nu.12.*Gratian.*disc.255.n.7.*

328 Et duæ coniecturæ sufficiunt, *D.Merlin.d.contr.17.nu.3.Molign.d.alter.83.num.17. Pacion.alleg.159.nu.18.alleg.200. nu.30. Nos ad.Rouit.d.dec.3 nu.16.Staiban.d.res.161.nu.27.Mascard.conclus.438.nu.11.D.Rocca disp.46.n.5.*

329 Quamuis essent leues, *Crauet.cons.156.ex nu.7. Honded.cons.32.nu.4.Pacion.ibid.*

330 Imò vnicam sufficere, *Gratian.cap.255.nu.39.Molign.altercat.94.nu.14.D.Petra in rit.228. num.25.Staiban.d.res.161.num.28.* Mascard.*sup. Mantica de tacit.lib.13.tit.33. nu.17. Farinac.de fals.& simul.q.162 p.2.n.106.D.Rocca d.disp.46. num.5.*

Licet illę non essent concludenter probatæ, *Staiban.res.165.nu.83.*

Imo per vnicum testem nulliter examinatū concurrentibus adminiculis,*Pacion.d.alleg.159 num.14.*Imo resultat ex Inuerisimili,*D.Rocc.d.disp.46.nu.13.*

331 Nec hoc casu aliquid facit iuramentum, *Molign.d.alter.83.nu.3.& 94.num.17.Altograd.contr.96.nu.183. Valenz.cons.62.num.100.cons.173.nu.42.Christin.dec.30.num.5. vol.3. Burat.dec.612.n.7.935. Rub.ad dec.9.p.3.rec. post num.35.Ciroc.discept.45.num.27.& 51.num.7.Nos ad Rouit.d.dec.3.nu.10.Marotta sup.nu.64.Gratian.cap.479.nu.72.R.Capyc. Latr.consul.114.num.8. Donad.d.cap.23.nu.110.Merlin.dec.287. nu.10. seqq.D.Mansi consult.25. n.34.35.lib.11.*

332 Nec constitutum, nam illud operatur in contractu valido,non in simulato,*Gratian.cap.175.nu.3.Affl.dec.40.nu.17.* vbi *Vrsill num.11. Medic.cons.24.nu.20.cons.85.num 20.Noguerol. alleg.10.nu.72.Olea de cess.Iur.tit.8.q 1. num.3. Molign.altercat.25.ex nu.25.94.n.18.seqq.*

333 Secus si nihil appareat de simulatione,*Reg. Latro d.consult.114.nu.19.20.*

334 5. Simulationis coniectura est, si donatio fiat rei,super qua imminet euictio, *Molign.altercat.26.nu.4.*

Vel si donator res melior patrimonij, & retineatur vilior, vel donatur res,super quo habebat magnam affectionem, vel erat maiorū suorum,vel res existens in loco salubri,& amęno,*Donad.d.c.23.nu.56.& seqq.*

335 6.Si donans disponat de re donata,sciente donatario,*Molign.sup.n.24.*

336 Donator, qui se contulit ad faciendum cōtractum donationis extrà territorium, præsumitur

mitur id fecisse in fraudem statuti donationem prohibentis, Pacion.alleg.38 nu.17. Cyriac.contron.10.n.86.D.Rocca d. disp.46.nu.14.

337 Præsumptio est in muliere donante, nam mulieres non præsumitur facile donare, Decian.cons.32.nu.6.& seqq.Cyriac.contr.10. n.87. cum earum genus sit auarissimum, Cyriac.contron.495.nu.16.Cratian.c.669.nu.17. Surd.cons.469.nu.7. Decian.d. cons.32. Ideò quæcumque interpretatio sumenda est, si potest, quam donationis, Cyriac.d. contr.495. Et si donet resultat coniectura, vel doli, vel simulationis, Cyriac.contr.10.nu.88.Becc.cons.52.n.36. Decian.d.cons.32.nu.7.in fin. Altograd.d.contr.96.n.160, D.Mansi consult.77.n.5.

338 Alia præsumptio est ob excessum donationis, putà omnium bonorum, vel maioris partis, Andreol.d.contr.382.nu.12.Soccin. cons.269.nu.2.vol.2.Amat.res.58.nu.14.Ciroc.discept.45.nu.15.Manfrell.d.dec.173.num.10.seqq.Rota post Torre.d.dec.115.nu.9.Staiban.cons.103.n.80.81 R.Capyc.Latr.consult.123.nu.117. licet contradicat cons.137.nu.50. Altograd.sup.n.162.seqq. Guttier.lib.2.pract.qu.132.nu.6 Barbos. vot.26. Farinac.de falsit.qu.164.d n.122.

339 Ex assertione meritorum, Farinac.cons.42. nu.30. Mantica de tacit. lib.13.tit.42.num.4. Bimius cons.95.n.36.37.lib.1. Altograd. sup. n.164.

340 Omissio solemnitatum inductarum à statuto, Farinac.d.cons.42. num.34. maximè insinuationis, Ansald.de iurisd.p.3.tit.vnic.c.14.nu.55. Altograd.sup.n.165.

341 Ex pacto non reuocandi, Pacion. allegat. 139.n.11. quamuis donans peruenerit ad ægestatem, quod est insolitum, Gratian. c.255.nu.20.Altograd.sup.n.166.

342 Ex clausulis, & renunciationibus insolitis, & nimium prægnantibus, Gratian.d.c.255.nu.22.Mantica de tacit.lib.13 tit.35.nu.13. Decian.d.cons.32.nu.63.Tusc.lit. S. concl.262.n.24.seqq. Anchar.qq.fam.lib.3.qu.44.nu.13. Altograd.sup.nu.167.seqq.Manfrella sup.nu.12.Donad.d.c.23.nu.113.& nu.116.D.Rocca disp.178.n.19.

343 Artificiosa donationis occultatio, l. 3. §. quod vi,aut clam, ff. Molin.de rit. nup. lib.2.tent.2.cas.194.nu.12.20.Menoch. cons.38.nu.34. Dec.cons.399.nu.19. Hermosill.l.2.gl.6.num.22.tit.4.p.5.& l.57.gl.3.nu.27.tit.5.part.5. Decian.d.cons.32. nu.16.seq.Mantica d.tit.35.n.18.Tusc.lit.S.conclus.264.num.21. Valenz.cons.173.num.53. Altograd.sup.nu.170 seqq. Donad.de renunciat.d.cap.23.num.60. Mansrella sup.nu.17.Mascard.conclus.445.447.449.Pegner. decis.50.nu.5.D.Rocca d.disp.46.n.15.

344 Ex numero quinque testium: Decian. dict. cons.32. nu.14. Cum in contractibus sufficiant duo, vel tres testes,& quinque requiruntur solum in donationibus causa mortis, l.fin.C.de donat.causa mortis, Menoch.de præs. lib.3.præs.35.nu.5.Decian.d.cons.32.nu.66. Altograd. dict. contr.96.n.176.seqq.

345 Arguitur ex solito simulandi, Reg. Capyc. Latr.consult.98.nu.27. Pacion.alleg.159.n.9.

346 Ex pacto redimendi, Pacion. ibid.n.12.

347 Vbi publicus Negotiator donator sit, Manfrella sup.nu.14.D.Petra d.rit.228. D. Rosa d.consult.48.nu.65.Andreol.contr.143.n.23.Rocc.de decoct mercat.

348 Si pro parte actio cessa sit, & pro parte donata, Manfrell.num.15.Farinac.qu.163. d nu.99.Cancer.lib.2.var.c.13.nu.76. Fab.in C.lib.4.tit.29.desin.5.Donad.d.c.23.nu.51.seqq.lib.2.

349 Quoties quis habens filios, successionis capaces, immensam fecit donationem, secus si filijs orbatus esset, Merlin.de legit. lib.1.tit.2.qu.21.nu.26.seqq.Osasch.dec.122.Clar.§.donatio qu.24.nu.3.Faria ad Conar.lib.1.c.19.n.100.

350 Sic, cum contra ementem, & actu possidentem rem stabilem competat vicino ius congrui, si pater emens, statim post emptionem donet filio, talis donatio præsumitur simulata, concurrentibus coniecturis, vt sup. & sic competit tale ius congrui, vt decisum refert R.Rouit.dec.3. & ibi Nos in vltim. obseruat. retulimus decisum per M.C.V. & per S.R.C. anno 1667. Staiban.res.& obs.9. Gratian.disc.479.n.73.Luca ad Marin.lib 2.res.69.nu.4.Castill.dec.231.nu.2.Pegner.dec.50.num.6. Signanter die sequenti, Farinac.q.162.nu.146.149.lit.A. Imo etiam post 13.dies, ex Cranet.cons.136.n.17.

351 Sed non competit, non probata simulatione, Affl.dec.338.Vin.dec.320.Viscont.concl.Iur.verb.ius congrui,Amat.cons.93.num.67. Amicis cons.1.num.69.seqq.Affl.in constit.Sancimus, vbi Rum. pluries decisum refert per S.C. R.Galeot contr.49.lib.1.Nos ad Rouit.d.dec.3.nu.18. Prat.lib.1.discept.40.nu.38.Staib.sup.

352 Exceptio simulationis potest opponi tàm per partes, quàm per eorum hæredes, Costa cons.58.lib.2.Donad.d.c.23.de renunciat.nu.104.lib.2. Et donatarius in conscientia non potest petere rem donatam, & donans non tenetur tradere, Garz.de benefic. p.2. c.5. nu.150. Barbos.de offic.& pro. Episcop.alleg.19.n.56.Gratian.c.159.n.28.

353 Probatur simulatio ex confessione extraiudiciali, Rota post Torre de pactis dec.115.n.2. Donad.d.c.23.

354 Præsumitur simulata in præiudicium fisci, quando fit ab eo, qui solet delinquere; Rota d.dec.115.n.4.

355 Ex pactis insolitis non reuocandi donationem, Rota sup.n.8.

356 Donationes,& cessiones inter Aduocatos, & Procoratores, cum suis Clientulis, communiter sunt fictæ, & simulatæ, in fraudem legis prohibentis pactum de quota litis, D.Marcian. disp.70. num.19. Passarell. de donat lib.4 cap.4.D.Vrceol.de transact.q.30.nu.16. Olea tit 3.q.11.nu.39.

457 Ex retentione vsusfructus cum aliis coniecturis, Staib.obs.161.n.129.seqq. Donad.d.c.23.nu.38. Vel si donator per multos annos non petiit rem donatam, Burat.dec.229.num.9. D Mansi consult.1.n.30.lib.11.

De

358 De iure consuetudinario Neapol. Ciuis in morte non potest disponere de bonis antiquis, nisi de medietate, In vita, sine fraude potest per *Consuet.* incip. *Et si testator* vbi Napod. & alibi, *Montan. contr. 1. nu. 61. Affl. decis. 350. nu. 2. dec. 370. Capic. dec. 85. Franch. dec. 435 nu. 35. Anna consf. 79. R. Ponte de potest. Proreg. tit. de success. mulier. n. 19. P. Molfes. sup. consuet. Neap. tom. 1. p. 3. q. 1. nu. 2. & seqq.*

359 Si disponat inter viuos, vt habeat effectum post mortem, & ex causa mortis, & sic in fraudem consuetudinis: *Et si testator, Rocr. resp. 70. lib. 2. Marin. alleg. fol. 949. Hodiern. contr. 49. n. 3. R. Capyc. Latr. consult. 123. num. 84. seqq. Cons. Rosa consult. 65. num.* post *Capyc. decis. 85. Franch. dec. 157.*

Idem si disponat in graui infirmitate laborans, sine vlla probabili spe vitæ, nam donatio facta infra octo dies, ante mortem, vel minores, vel arbitrio Iudicis, ad consilium mediocrum, *Rustic. in Leum Auus lib. 4. c. 8. nu. 38. Rot. Auen. d. c. 178. nu. 24. Menoch. consf. 971. consf. 226. nu. 61.* vbi decisum refert, *Peregr. consf. 109. nu. 10. Surd. consf. 28. nu. 11. Anna alleg. 55. n. 9. Molfes. ad consuet. Neap. p. 3. qu. 1. nu. 26. & seqq. Georg. alleg. 22. ex num. 12. Cutell. de donat. tom. 2. disc. 1. spec. 38. nu. 14. & seqq.*

360 Si disponat in mortis articulo, cum causa, potest in totū, decisum refert *D. Marcian. consf. 68. n. 24. 27. lib. 2. R. Ponte consf. 114. lib. 2. R. Marinis ad Reuert. dec. 532. n. 6.*

361 Dicitur in fraudem, si donet inter viuos omnia bona, vel maiorem partem bonorum antiquorum, ei, qui non est proximè successurus, ex dictis consuetudinibus, *glos. in d. consuet. Et si testator. vers. fallit in fine, nu. 19. & à nu. 12.* tractat de fraude, *P. Molfes. sup. n. 31.*

362 Si fieret donatio illi, qui esset successurus, nisi essent alii agnati, & cognati eiusdem gradus, & donaret vni maiorem partem, *Franch. dec. 157. R. Capyc. Latr. dec. 85. Georg. all. 2. n. 45. Montan. d. cōtr. 1. n. 6.* De qua re vide *infr. n. 391.*

363 Esset fraus, si donaret cum retentione vsusfructus, cum clausula: *ex nunc pro tunc, Peregr. de iure fisci lib. 3. tit. 9. nu. 14. 15. Montan. d. controu. 1. n. 91.*

364 Secus si donaret: *ex nunc pro tunc secuta morte,* absque reseruatione vsusfructus, *Molfes. sup. qu. 5.*

365 Sed donatio facta in fraudem non dicitur simulata, sed in fraudem, *Rota p. 19. dec. 23. nu. 29. 30. Gratian. disc. 924. n. 18. D. Mansi consult. 2. n. 34. Donad. d. c. 23. nu. 90.*

Sed distinctio est, vt in fraudem legis facta nulla est, *Ludouic. conclus. 51. Paris. consf. 54. nu. 27. lib. 1. Donad. sup.* In fraudem hominis principaliter, licet in consequentiam in fraudem legis, valet talis contractus, donec ministerio Iudicis rescindatur, *Donad. ibid.*

366 Donatio non potest fieri in præiudicium creditorum futurorum donantis, puta quis antequam inceperit negotiori, fecit donationem occultè filiis, vel aliis coniunctis, & si sit facta non præiudicat creditoribus, qui contraxerunt post dictam donationem, *Bald. in rubr. C. de reuoc. his, quæ in fraudem credit. nu. 5.* latè *D. Rosa consult. 48. nu. 65. & seqq. Ant. rcol. cōtr. 431. n. 23. R. Pont. consf. 117. lib. 2.* vbi latè de hac materia donationis, in fraudem creditorū.

367 Eo magis, quod donatio etiam cum clausulis constituti, & precarii, & aliis prægnantibus, non præiudicat creditoribus posterioribus ex causa onerosa, secūdū *aliquos, ticit. Ronit. decis. 48. Castill. dec. 72. Noguer. alleg. 14. n. 69. Pascal. de patr. potest. p. 2. c. 19. n. 45. & seqq. Barbat. de arrest. gl. 7. n. 21. & seqq. Gutt. de iuram. p. 3. c. 15. nu. 19. Cutell. de donat. 1. disc. 2 partic. 13. nn. 53. & disc. 3. p. 6. nu 27. Carleual. de Iudic. tom. 2. disp. 30. nu. 9. & seqq. D. Rosa sup. nu. 79.* De qua re *infrà n. 712. 713.*

368 Donatio facta alicui omnium bonorum, vel aliquorum, cum potestate disponendi super illis, secundum possibilitatem Domus, dispositio quanta sit, & cum non sit taxata à Iure, est in arbitrio Iudicis illam taxare, *Fontanell. dec. 392.* vbi fuit taxata in quarta parte, per Senatum Cathaloniæ.

369 Secus si dictum esset, vt possit disponere secundum sibi placuerit: nam tunc posset disponere de omnibus bonis donatis, *Fontanell. sup. n. 3. & seqq.* licet contra dixerimus *sup. n. 29.*

370 Ex quibus arguatur simulatio, & ex quibus excludatur, *Rota post Viceol. de transact. dec. 78. Rota p. 16. rec. dec. 102. Sabell. §. simulatio: Mascard. conclus. 557. 558. Tusc. lit. P. conclus. 658. Gratian. cap. 255. 252. nu. 18. cap. 439. n. 59. seqq. Penia dec. 446. Sabell. ref. cap. 48. nu. 11. seqq. Rota p. 9. rec. dec. 81. nu. 8. seqq. p. 11. dec. 262. nu. 14. seqq. Fontanell. de pactis tom. 2. clausf. 5. gl. 8. p. 6. 7* Diximus *Nos sup. q. 1. sect. 3. D. Scoppa ad Merlin contr. 17. lib. 1. Altograd. contr. 96. num. 154. seqq. Ciarlin. d. contr. 137. nu. 100. & seqq. Mansrella d. dec. 173. Faiard. alleg. 46. Staiban. ref. 103. num. 44. 161. Donad. de renun iat. cap. 34. num. 172. D. Mansi consul. 1. n. 4. nu. 20. 31. 36. 37. 38. consult. 2. nu. 4. 6. 34. consult. 6. nu. 8. 9. 11. 13. 15. consf. 25. n. 35. consult. 5. nu. 8. 15. 37. 39. 59 lib. 11. Donad. d. c. 23. lib. 2. D. Rocca disp. 46.*

371 In Donatione non consideratur læsio, *Barob. de effect. min. ætat. eff. 15. num. 5. Andreol. contr. 6. nu. 60. 201. nn. 14. 237. nu 81. seqq. contr. 399. nu. 12. Hermosill. gl. 5. l. 56. tit. 5. p. 5 n. 107. Antun. de donat. lib. 1. prælud. 2. num 41. Barbos. vot. 25. nu. 68. Larrea dec. 66. in fin. Pacion. alleg. 183. nu. 22. Faria ad Couar. lib. 2. c. 19. num. 39. Gratian. dec. 40. Ancaran. consf. 433. Berc. consf. 18 à nu. 6. Engen. consf. 3. nu. 52. seqq. Honded consf. 42 num. 23. Surd. consf. 122. nu. 13. Doctissimus Dominus Ciarlin. contr. 124. num. 22. Cyriac. contron. 586. nu. 43. Torre de pact. fut. success. lib. 2. c. 26. num. 159. 161. Doctissimus Dominus Olea de cess. iur. tit. 8. qu. 1. nu. 24. fol. 469. Card. de Luca de donat. d. disc. 27. nu. 3. disc. 55. nu. 10. & seqq. disc. 61. nu. 4. seqq. disc. 28. nu. 2. disc. 54.* vbi quando

con-

consideratur læsio in donatione, *Andreol. sup. R. Marin.lib.1.c.144.n.8.seqq.Nos an Ronit.cõs.*

372 Licet alii dicant, sic, si sit excessiua, *Ripa resp. 15.nu.14.Sim.de Pratis cons.151.n.47.Crauett. cons.192.R.Marin.lib.2.c.136.num.16.Menoch. cons.80.nu.71.Peguer.dec.137.Diana p.8.tract.6 res.84.Oddo de restit.qu.58.art.1.Barbosa d.vot. 25.n.65.seqq. Antun.de donatilib.1.prælud.2.nu. 38.na.23.lib.2.*

373 41. Maximè in Donationibus factis per Principes, immoderatas, *Mier.de maiorat. p 4. qu.1.lim.6.nu.28.Gratian.cap.383. nu.6. Sur.d. de alim.priuil. 72.nu.5.6.Diana tom.7. tractat.6. res.123.*

374 Vel nisi adsit dolus, vel metus, *Ciarlin. d. contr.124.nu.12.Cyriac.contr.599. num.26.64. Diana tom.7.tit.6.res.129.* Quid si sit ænormissima? *Molina de iustit. disp.272. Amic. in cursu Theolog.tom.5.disp 18.sect.7.nu.100. Molina de primog.lib.2. c.3.à nu.30. Seneca* illam improbat *lib.1.de benif .c.14.& lib.2.c.15. & lib.4. c.10.* Sed etiam ænormissimam validam dicit *Hermosill.sup.nu.107.vers.amplia.* Secus *Antun. sup nu.41.ex Roger.cons.16.nu.34. Aldobrand. cons.75.nu.20.Mascard.concl.559 nu.30.Barbos. vot.25.num.65.seqq. Faria ad Couar.var. lib.2. c.4.nu.12.Gratian.dec.40* vbi Addentes, *Escob. de ratioc. comput.6.* Si ex bonis remansis non potest viuere decenter, *Faria ibid.* ex *Affl.dec. 312.n.2.*

375 Vel nisi donans nesciuit quid donauit, *R. Marin.sup.Cyriac.contr.321.nu.85.D. Puma alleg.145.num.5.Cyriac.contr.421. num.11. seqq.* Et læsio quamuis detur non habetur cõsideratio, sed ad totum patrimonium donantis, *D. Pacion.alleg.183.nu.23. Gratian.disc.148.n.21. Gonzal.ad reg.8.Cancell.gl.21.nu.22.seqq. Marin.sup.nu.16.Gratian.c.148.nu.21. Giurb.decis. 11. num.3.* licet alia dicunt habita consideratione ad rem donatam, *Prat.di c.17.tom.1.Andreol.contr.210.nu.88.Fontanell de pact.claus.4. gl.18.p.1.nu.69. Rota dec.428.num.3.p.1.diuers. Achill.de Graff.dec.6. de restit.in integr.*

376 Sic vendens rem sciens valorem illius, si donet illud plus , quo res valet, excluditur à remedio rescindẽdæ venditionis, propter læsionem vltra dimidium , nisi venditor sit rusticus *Cyriac.sup.nu.15.* Non datur læsio, etiam in facta à minore , si fiat ex causa remuneratio- nis, *Dec.cons.45.86.nu.6.Bursat.cons.75.num.5. lib.1.Soccin.cons.144.num.34. Cancer.var.lib.3. cap.7. nu.153.* quamuis esset læsio ænormissima, *Gomez lib.2.c.14.nu.3.Gabriel.tom.3.conclus.lib.2.tit.de minor.concl.4.nu.4. de iure dot. concl.1.D.Calà de restit.qu.18. nu.13.*

Secus si in vẽditione adsit clausula generalis: *quod si plus valet illa res vẽdita ẽptori donata, &c* nõ per hoc, pèr hanc clausulã euitatur læsiõ, nõ forsan existens in illa vẽditione, nisi aliunde constet de animo , & spontanea voluntate donnandi, & de scientia valoris rei , quam donat, post antiquiores *Menoch.de arbitr.cas.144. Couar.lib.2.var.c.4.nu.6.Thes.dec.165.Serafin. de iuram.priuil.33.num.106.* Caual.*qu.511.Fachin.lib.2.c.19.Barbos.claus.24.num.3. Roder. de ann.reddit.lib.1.qu.8.nu.10. qu.11.a nu.6. Cancer.var.c.13.nu.13.Castill.lib.4.contr.cap.52.nu. n.38.39.Marta claus.363.nu.4.5. Morla in empor.tit. 9.de contrah. empt.c.20. Hermosill. fol. fol.833.num.119.& fol.736.num.13.14. Diana tom.7.tit.6.res.114.* latè *Donad. de renunciat. c. 23.numer.51.& seqq.lib.2. Cyriac. controuers. contr.421.nu.11.seqq.*

377 Datur læsio in reciprocis donationibus , *Andreol.contr.366.nu.13.D.Gobius de feudis, & emphyt.qu.4.num.96.* Et in donatione remuneratoria non æquiualente meritis , in ænormissima læsione, *Baron.de effect.min. ætat. circa contract.eff.15.nu.50.*

378 Et correspectiuis, *D.Torre de pact.fut.succ. lib.2.c.26.n.43.158.*

379 Donatio , quæ est in transactione substinetur non obstante læsione, *Rota post Torre de pact.dec.190.n.15.*

Nisi esset correspectiua ad transactionem , *Rot.d.dec.190.n.16.*cũ regulariter tales donationes factæ in transactionibus non sint verè donationes, & sic transactiones rescinduntur, & annullantur stante ænormi , vel ænormissima læsione, in casu, quo alias transactio possit rescindi, *Vrceol.de transact.qu.94.nu.27.28. Dunozet.dec.1004.Rota post Salgad.labyr.cred. dec. 27.n.31.33.*

Et facta in periodo separato , & ex liberalitate non dicitur correspectiua ad transactionem, *Rota d.dec.190.n.17.*

Et vbi transactio non substinetur , vt transactio, non etiam potest substineri, vt donatio, quando partes voluerunt transigere , non donare, *Castr.cons.174. in fin.lib.1. Crauet. cons. 394.num.8. Manent.cons.149.nu.76.lib.2. Rota dec.193.nu.10.p.15.rec.* vbi dicit , quod & si possit dici donatio, tamen intrat remedium, *l.2.C.de rescind.vendit.*

380 Donatio collata post mortem donantis, censetur donatio causa mortis, *Clar. §.donatio qu.4.nu.4.Card.de Luca de donat.disc.64.num.7. disc.68.68.nu.5.disc.37.nu.2.disc.688. n.3. de regal.disc.24. nu.3.4.de seruit.disc.61.num.8.de testam.disc.70.num.3.Hippol.Mata dec. vnic. post consult. & in addit. Baron.effect.3.nu.17. Ducn. reg.219.Crass.§.donatio causa mortis qu.10.nu.2. Mastrill.dec.211.Cyriac.contr.314.nu.1.Capyc. Latr.consult.89.n.1. Ayllon.ad Gomez lib.2.c.4. n.16.*Et vide *infrà n.389.*

381 Debent adesse quinque testes, *l.fin. C. de donat.causa mortis, Crass.§.donatio causa mortis, qu.11.n.1.2. Baron.de effect.min.ætat. in vltim. volunt.eff.3.num.2. Cyriac.contr.314 n.1.2. Antun.de donat.fol.106.nu.27. Tusc. lit. D.conclus. 669.Franch.dec.693.Fab.in C.lib.3.tit.20.defin 6.n.28. Hermosill.l.11.tit.4.p.5.gl.7.n.3.Aledd. de num.quin.c.25.*

382 Alias præsumitur inter viuos, *Pacion. alleg.*

leg.30.nu.28.Staib.ref.111.n.52. Costa l.b.1.select.c.18.nu.1.Valasc.consult.102.nu.5. Tusc.lit. D.conclus.661.nu.31.Barbos.in l.quæ.dotis num. 104. licet contra dicat n.105.Antum.sup.n.26. Dicemus infra nu.420.& seqq.& 433.

383 Donatio in dubio præsumitur inter viuos, non autem causa mortis, etiam si fiat ab existente in articulo mortis, Cyriac.d.contr.314.n.8.Forster.de dominio c.9.nu.354.Menoch. lib.3. præs.36. Harppreck.instit.de donat.in princ.n.27. Cyriac.contr.314.Torre infra nu.145.Fontanell. dec.54.nu.6.Staib.ref.111.nu.72.Passarell.de donation.qu.4.num.48. Antun.de donat.lib.1.prael. 2.§.7.num.88. Solorz.de Iure Indiar. c.10. à nu. 118.R.Capyc.Latr. consult.123. num.139.seqq. Nisi sit facta mentio mortis, l.Seia §.fin. ff.de donat.causa mort.

384 Et etiam si in ea fieret mentio mortis, nisi copulatiuè duo concurrant, quod sit facta mentio mortis, & collata donatio in tempus mortis, Clar.d.§.donatio qu.10.Mantica de coniect.lib.1.tit.13.nu.3.Cyriac.d.contr.314. num.9. Torre de pact.fut.successf.lib.3.c.13.n.136.

385 Appellatione donationis absolutè, venit donatio inter viuos, Torre sup.nu.139. Barbos. de appellat.appellat.83.

386 Dicitur inter viuos, licet sit facta mentio mortis, quando ipsa mentio mortis non respicit substantiam, sed executionem, & fit tantum causa dilationis, Mantica de coniect. lib.1.tit.13.nu.12.Menoch.lib.3. præs.35.nu.4. Franch.dec.213.num.8.Gratian.cap.28. num.26. & 655.nu.4.Fontanell cl.4.gl.3.num.4. Andreol. contr.134.à nu.99.Merlin.contr.29.nu.23 lib.2. Pacion.alleg.30. nu.27. Antun.fol.102. num.6. Amat. ref.62. num.11. vbi maximè si adsit clausula constituti, Cyriac. d.contr.314. nu. nu.11. Rota p.14.rec.145. Sabell. §. donatio nu. 42. Card. de Luca de donat.disc.14.num.7.disc. 38.ex nu.4. de regal.d.sc.24.nu.3.4.de seruit. disc. 61.nu.8.de dote disc.129.nu.2.Baron. d. effect. 3. 3.nu.15. Vrccol.consult.54.nu.8. Conciol. alleg. 30.nu.27.Capyc.Latr.dec.151.num.19.20.decis. dec.175.nu.30.lib.2. Gasp.Mansius.dec.36. nu.5. Linglois dec.50.qu.1.nu.2.5.Merlin.dec.664.nu. 4.seqq.Molignan.altercat.2.nu.4.5.

387 Donatio iudicatur inter viuos, non autem causa mortis, quando merita præcesserunt Menoch.lib.3.præs.35.nu.13. Cyriac.contr.314. nu.13.

388 Dicitur donatio inter viuos quando adest Constitutum, Menoch.d.præs.35.num.36.Cyriac. sup.nu.15.Staib.ref.111.nu.62. D.Attolin.resol. 20.num.1. vbi clausula constituti, & clausula ad habendum, n.10

Et quando fit inter viuos dicendo: dono titulo puræ, & perfectæ donationis inter viuos, licet de morte fiat mentio, quo casu executio differtur in tempus mortis, Fontanell.cl.43. gl.3. nu.6.Tusc.lit.D.concl.661.nu.32. Mascard.conclus.565.num.43. Cutell.de donat. tract.2.disc.1. spec.12.nu.12.Barbos.in l. quæ dotis num.213. ff. solut.matrim.& nu.95. Antun.lib.1.prael.2. §.3. n.22.24.25.Cyriac.contr.581.n.3.

389 Potest etiã fieri donatio inter viuos collato eius effectu, & executione post mortem donantis, Rota p.13.rec.dec.280. nu.1. Franch. dec.213. vbi Add. Gratian.cap.657.nu.4.5.Merlin.dec.664.num.25.seqq.Sabell.ref.c.14. Cancer. var.p.1.cap.8.Cutell.de donat.tract.2.disc.1.spec. 12.nu.15.Conciol.alleg.30.nu.27. Vrcc[illegible]consult. 54.nu.8 vol.2. Rota p.13.rec.dec.280. Molign. alterc.2. Sabell.§.donatio nu.42.Antun. de donat. lib.1.prael.2.§.3. R.Galeot.contr.21.lib.2.

Interim donatarius non potest disponere de re donata, Honded.conf.18.nu.64.seqq.lib.1. Amat.ref.26.nu.7. Rota p.18.rec.dec.573.

Sic donatio collata in tempus mortis, est inter viuos, si tempus mortis adiiciatur non substantiæ donationis, sed executioni, secus si substantiæ, Passarall.de donat.lib.1.qu.4. nu.40. Vide sup.nu.380.

390 Causa mortis dicitur collata post mortem, attenta Consuetud. Neapol. incip. Et si testator, ad effectum vt quis non possit disponere de bonis antiquis, nisi de medietate, Rocc.resp.70 lib.2. R.Marin.alleg. fol.949. D.Hodiern. contr.49. num.3.R.Capyc.Latr.consult.123.n.84. & seqq.D.Rosa consult.65.num.26.R.Ponte conf 114.lib.2. Idem si sit facta inter viuos a desperato de vita, coniunctæ personæ, & quasi omnium bonorum, Reg.Ponte conf.114. lib.2. alias facta inter viuos, in ægritudine, talis est, & irreuocabilis, Antun.de donat.l.b.1. prælud.2. §.7.nu.88. Diximus sup.n.383.

391 Verum attenta dicta Consuet. Donatio talis facto vni ex duobus proximioribus, in æquali gradu existentibus, non esse in fraudem consuetudinis, D.Rosa sup. post Capyc. dec.85. Franch.dec.157.nu.10.Montan.conf.61. num.62. Georg. alleg.22.num.12. & seqq. R.Capyc.Latr. consult.123.n.144.tom.2. Vide sup.n.362.

392 Donatio causa mortis ob pactum de non petendo, transit in donationem inter viuos, appositum in dispositiuis, non in executiuis, l.vbi ita donatur, ff.de donat.caus.mort. Roland. conf.61.num.48. Fontanell.de pact. nupt.gl.22. claus.4.n.75.& 76. D.Saminiat.contr.99.nu.38. D.Aguila ad Roxas de incompatibil.fol.56.n.24

393 Concessa potestate donandi, quis non potest donare causa mortis, quia prima firmior, & potentior, cũ per eam transferatur dominiũ in donatariũ irreuocabiliter, Frecc.de subfeud. lib.2.q.38.n.5.seqq.R.Galeota contr.1.l.b.1.n.79

394 Donatio causa mortis transit in donationem inter viuos, & e contra, ex clausula: omni meliori modo, &c. & aliis clausulis: ad habendum, constitutione procuratoris in rem propriam, &c. Cranet.conf.214.nu.19. Rolan. à Valle conf. 8.num.24.lib.1. Honded.conf.44.nu.54. tom.2. Serafin.dec.369.nu.56.Gratian.cap.586.Merlin. dec.664.Barbos.claus 96.nu.39. Cald. de potest. elig.c.3.nu.13.Magon.dec.Flor.64. Franch.decis. 436. vbi Add. Tusc.lit.D. concl.654.seqq.661.

seqq. Marta *voto* 218. *Card. de Luca de donat. disc.* 38.*num.*6.*Cyriac.contr.*577.*nu.*7.*Torre lib.* 3.*c.*13.*n.*154.

395 Donatio inter viuos præsumitur ex expresso consensu, & stipulatione mulieris in pacto restitutionis dotium, apposito in beneficium fratris, vel alterius, & ideò in contrarium non poterit testari, *Staib.res.*111.*n.*34.48.

396 Inter viuos præsumitur quando est facta coniunctæ personæ, licet fiat mentio mortis, maxime in beneficium fratris, vel si fuerit stipulata per Notarium, *Staiban.d.res.*111.*nu.*53. 54.64.*&* 67.

397 Inter viuos præsumitur quando est facta cum reseruatione de disponendo pro aliqua quantitate in casu mortis, *Staib.res.*111. *n.*55. 56.*l.hac stipulatio,* §. *Diuus,ff.vt legat. nom. cau. Crauet.cons* 214.*n.*11. *Fontanell.de pactis clauf.* 4.*gl.*3;*num.*7.Antun.*lib.*1*i præl'ud.*2.§.3. *num.*8. Magon.*dec. Flor.*64.*nu.*15.*Pancirol.cons.*59. *nu.* 93.94.M*astrill.dec.*211.*nu.*23.*Rota Bonon. dec.* 125.*nu.*6.*Rota Rom.dec.*9.*n.*20.*p.*7. *D.*Actolin. *res.*20.*nu.*9.

398 Si adsit constitutum, & sint apposita verba: *ex nunc, prout ex tunc,* & transfertur dominium in donatarium, *Franch.dec.*213.339.*Anna cons.*39.*Fontanell.de pactis cl.*4.*gl.*3.*n.*22.*& seqq.& gl.*4.*R.Marin.ad Reuerter.dec.*404.*n.*34. *Thaming.dec.*10.*n.*12. *Batard.ad* Clar. §.*donatio qu.*4.*nu.*5.Cyriac.*contr.*145.*nu.*40. *R.Marin. ad Reuert.dec.*451.

399 Alias causa mortis. Magon.*dec.Luc.*87.M*ãtica de coniect.lib.*1.*tit.*13. R*aud.de analog. c.*23. R.Capyc.*Latr.consult.*89.*n.*1.*& seqq.*

400 Donatio si facta sit: ex nunc pro tunc sequuta morte, si donatarius præmoriatur donanti, caducatur, Secus si adsit clausula: *ex nunc pro tunc* sequuta morte donantis, & e cõtra per duas horas ante, quia tunc dominium est translatum in donatarium, & sic eius hæredes, *Franch.dec.*113.R.*Ponte cons.*6. *nu.*27.18. *& cons.*69.*nu.*13.*lib.*1. *Anna cons.*1.*in princ. Anna pater sing.*156. R.M*arin.ad* Reuert.*decis.*451. *nu.*1. licet *u.r.* allegando *Præsid.de Franch.dec.* 591. *& P.Molfes.ad consuet.Neapol.p.*3 *q.*5.*nu.* 89.distinguat.

401 Dicitur inter viuos,quamuis sit facta mentio mortis, & adhibiti quinque testes, si adsit Iuramentum, clausula: *omni modo meliori,*clausula: *ad habendum, &c.* constitutio procuratoris in rem propriam, insinuatio, mentio hæredum, & alia, *Gratian.cap.*586. *Merlin. decis.* 664.*In nouiss.p.*7.*dec.*9.*Magon.dec.Flor.*64.*num.* 5.*seqq.Sabell. resol.cap.*24. de Iuramento *Staib. res.*111.*nu.*69.*D.Actolin.res.*20.*n.*2.3. *Marta vot.*218. post mille *Sabell.*§.*donatio nu.*42.*Hermosill.gl.*6.7.*l.*11.*tit.*4.*p.*5.*n.vlt.* Item,si quamuis fiat mentio mortis est reseruatus vsusfructus donanti, *Bal.cons.*107.*col.*1.*Rum.cons.*182 *Mantica de coniect.lib.*1.*tit.*13.*nu.*21. *Amendola ad Franch.dec.*213.*nu.*38. licet contra dicant, & bene *Barbosa in l.quæ dotis nu.*110.122.*ff.solut.matrim.Antun.lib.*1.*prælud.*1.*p.*3.*nu.*10. De mentione hæredum donatarii, quod sit inter viuos, *Castill.contr.lib.*5.*p.*2.*de coniect. vlt. volunt.cap.*86.*nu.*47.*Baron.de effect.min.ætat. in vltim.volunt.eff.*3.*nu.*19.

402 Donatio causa mortis potest fieri in testamento, sed reuocato testamento, est reuocata talis donatio, quamuis adsit pactum de non reuocando, etiam roboratum cum iuramento *Gamma dec.*258. vbi Addit. *P.Barbos. in l. quæ dotis nu.*123.*ff.solut.matrim.Surd.cons.*264.*num.* 37.*Tusc.lit.D.conclus.*662.*num.*17.*Antun.de donat.lib.*1.*præl.*2.§.3.*num.*83. *Morot. cons.*95. *Montan.contr.*61. *Camill.Larat.cons.*58. Quidquid dicat *Bottiller.theorem.*68.

403 Sed vt valida sit, vt donatio causa mortis, debet fieri præsẽte donatario,*l.*38.*ff.de donat. causa mortis.Barbos.sup.Thes.q.*59.*lib.*2. *Conar. in rubr.de testam.*3.*p.n.*13.*Franch.dec.*4.*num.*19. *Gratian.discept.*382.*nu.*20. Sine acceptatione, *Cyroc.discept.*49.*nu.*10.*Baron.d.eff.*3.*num.*22.*de effect.min.ætat.in vlt.volunt.*Cutell.*de donat.tom* 2.*disc.*1.*spec.*17. *num.*24. Licet sufficere Notarium cum stipulatione, *Cyriac.contr.*427. *nu.*7. *Maynard.dec.*2.*num.*6. *lib.*5. quem refert *Carena resol.*241.*num.*8. Sed contrarium dici potest ex Capyc.*dec.*72.*Bocc.resp.*13.*num.*26.*lib.*1. *Luca ad Franch.d.dec.*4.*nu.*4. Sed non posset, facta in absentia donatarij conualidari per acceptationem, *D.R.Galeot.contr.*30.*num.*39.*lib.*2. Et sufficit fieri absenti cum epistola, vel nuncio specialiter deputato, Cr*ass.*§.*donatio causa mortis qu.*9.*Baron.sup.*

Alias non valet vt donatio causa mortis, sed vt legatum, *DD. sup.citati, Molina de primog. lib.*1.*cap.*12.*n.*2.4.7.*& d nu.*9.

404 Si fiat in testamento, præsente donatario, & ille stipulatus sit donationem illam sibi præstari, reuocato testamento illa reuocatur, *l.si Iure, ff.de leg.*3.B*arbos.sup.nu.*124. *Antun.sup.* Quidquid dicat *Montan.contr.*61.*num.*4. *Bottiller.de success.ab intest.theor.*68.*nu.*5. vt sit inter viuos.

405 Sic etiam si fiat in testamento, & donans promiserit non reuocare, id intelligitur, nisi testatorem pœniteat totius voluntatis, & sic testamentum ipsum reuocauerit,*Surd.cons.*64. *n.*37.*Mantica de coniect.lib.*1.*tit.*13.*nu.*10.*Barbos.sup.nu.*124.

406 Si verò fiat in testamento, præsente donatario, & acceptante, sed cum clausula, vt non possit reuocari, transit in donationem inter viuos, *l.vbi ita donatur, ff. de donat. caus. mort.*Mantica*sup.num* 10.*Bocr.dec.*353. *num.*5. Barbos.*d.nu.*124.*seqq.Antun.sup. nu.*86.*& seqq.* Diximus *sup.num.* *Ludouis.commun.conclus. concl.*60.*declarat.*2.4.*Cauall.qu.*140.*num.*5.*qu.* 310.*nu.*10.*Gratian.cap.*751.*num.*5.6. *Fontanell. dec.*89.*nu.*18.*Cutell.de donat.tom.*2.*disc.*1.*spec.* 17.*nu.*4.16.24.25.*D.Actolin.res.*20.*n.*4 5. *Rota dec.* 174.*nu.*14.15.*p.*6.*rec.& dec.*56.*n.*7.*p.*9.

407 Quamuis *Fachin.lib.*4. *contr.cap.*32. dicat

etiam

etiam posse reuocari donationem factam in
testamento, etiam præsenti, cum semper sa-
piat actum vltimæ voluntatis, ex *l.1. §. si quis*
sub conditione. ff. vt legat. nom. caueat. Surd. conf.
169. num. 7. Fontanella dec. 88. num. 16. sed ipse
remanet in contraria sententia, vt in *d. decis.*
89. num. 18. Vide *infrà hic num. 516.*

Et nulla difficultas est, quod si donatio sit
facta causa mortis, quamuis sit interpositum
iuramentum, si donator non promisit illam
non reuocare, tale iuramentum simpliciter
præstitum, non alterat donationis naturam,
nam regulariter assumit naturam actus, super
quo interponitur, & recipit eiusdem donatio-
nis conditiones, & qualitates, *Couar. lib. 3. var.*
c. 17. nu. 5. & in rubr. de testam. 2. p. nu. 14. & 29.
Guttier. de iuram. p. 1. c. 12. nu. 9. Ant. Fab. in C.
lib. 8. tit. 39. de mortis cauf. donat. num. 1. 2. Manti-
ca de coniect. lib. 1. tit. 13. n. 6. Antun. de donat. lib.
1. prælud. 2. §. 3. nu. 30. & 31.

408 Donatio causa mortis cum pacto de
non reuocando transit in donationem inter
viuos, & tunc illa verba: *Causa mortis*
significant causam inductiuam contractus, &
nõ nomen ipsius cõtractus, *D. Aguila ad Roxas*
de incõmpat. fol. 56. n. 12. Galeot. contr. 21. n. 8. seqq
lib. 2. D. Saminiat. contr. 99. nu. 38. Tusc. litt. D.
conclus. 661. num. 25. & concl. 671, nu. 15. Hermo-
sill. l. 11. tit. 4. gl. 1. p. 5. nu. 13. R. Capyc. Latr. dec.
151. num. 28. Gizz. obs. 118. nu. 10. Castill. lib. 5.
contr. 80. num. 6. Franch. dec. 213. nu. 6. 436. Mo-
lina disp. 287. num. 17. Cald. de potest. elig. c. 2. à
nu. 24. Barbos. in l. quæ dotis nu. 113. ff. solut. matr.
Antun. fol. 102. num. 11. Passarell. lib. 1. qu. 3. nu.
61. R. Rouit. conf. 16. nu. 9. 10. lib. 2. vbi nostra
Addit. *Molfes. sup. consuet. Neapol. p. 3. qu. 5. n. 5.*
post mille *Baron. eff. 3. num. 20. Molin. de pri-*
mog. lib. 4. c. 2. Ayllon. ad Gomez. lib. 1. c. 4. nu. 16.
29. Sabell. §. donatio, num. 42. Merlin. dec. 664. nu.
409 *9. seqq.* Vbi quod idem est e contra, si fiat in-
ter viuos cum pacto reuocandi, nam tunc
etiam transfunditur in donationem causa mor
tis vigore huiusmodi pacti, quia repugnat
substantiæ donationis inter viuos, *Rota par. 9.*
rec. dec. 440. nu. 3. seqq. Vbi tamen contrarium
fundat ex potentioribus coniecturis, quibus
stantibus donatio reputatur inter viuos; resol-
uibilis tamen si donator disposuerit. *Rota par,*
15. rec. dec. 150. num. 1. vbi quod quando ex le-
ctura instrumenti constat donantem voluisse
donare causa mortis, per tale pactum non vi-
detur recedere à natura donationis reuocabilis
& *p. 17. dec. 239. n. 12.* vbi quod pactum reuo-
candi in executiuis positum, principalem dis-
positionem non immutat, *Gomez lib. 2. var. c. 4.*
nu. 22. Barbos. in l. quæ dotis ex nu. 114. ff. solut.
matr. Castill. lib. 4. contr. 48. Ayllon. sup. post mil-
le *DD. Antun. sup. nu. 12. & seqq.* Dicemus *in-*
frà n. 418. Adest *alleg. 9. n. 5. 6.* post *dec. Salernit.*
Baron. sup. n. 21.

410 Et vbi clausula, seu pactum de non reuo-
cando est apposita, seu adpositum cum iura-
mento, tunc nulla difficultas est, fit quod in-
ter viuos, *Ferret. caut. 30. R. lan. conf. 77. nu. 11.*
Mascara. conclus. 561. nu. 35. licet *nu. 36.* dubitet
post *Hermosill. Menoch. & alios, Antun. sup. nu.*
18. Castill. lib. 4. contr. 48. ex nu. 5. vbi *Hermosill.*
l. 11. tit. 4. p. 5. gl. 1. num. 15. vbi impugnat *Mar-*
tam de success. legal. 4. p. qu. 26. art. 2. n. 17. & alios
Ayllon sup nu. 23. Add. ad Roxas de incompatibil.
p. 1. cap. 3. n. 22. limitat *n. 35.*

411 Donatio expressa causa, quod fiat contem-
platione matrimonii dicenda est inter viuos,
D. Galeot. cõtr. 21. n. 13. 14. lib. 2. Staib. resol. 111.
num. 68. 69. Molignan. altercat. 44. n. 6. Quamuis
412 mẽtio mortis facta sit, *Franch. dec. 436. Boer.*
dec. 353. nu. 10. Fontanell. d. claus. 43. gl. 3. nu. 8.
Cutell. de donat. tract. 2. spec. 12. dis. 1. nu. 3. &
seqq. Antun. fol. 105. n. 23. D. Tristany dec. 51. n. 8.

413 Talis donatio contemplatione matrimo-
nii facta ex nunc pro tunc sequuta morte, & è
contrà, cum clausula *constituti* dicitur donatio
inter viuos, non causa mortis, *R. Reuert. & R.*
Marinis dec. 404.

414 Donatio dicitur inter viuos, quamuis adsit
pactum de reuocando, *Natta conf. 118. 270.*
Nauar. conf. 17. lib. 3. Fontanell. sup. gl. 26. D. Lu-
ca de confident. hæred. cap. 113. Rouit. conf. 16. nu.
9. 10. lib. 2. vbi nostra Additio, *Noal. de trans-*
415 *miss. cas. 44. à nu. 9.* vbi ampliat, & declarat
Mantica de coniect. vlt. volunt. lib. 1. tit. 13. Ca-
still. lib. 5. contr. cap. 86. nu. 49. Costa conf. 12. n. 75.
Xart. dec. Franch. dec. 436. n. 7. Asin. de execut:
§. 9. cap. 404. num. 7. Molina disp. 287. num. 14.
seqq. P. Molfes sup. consuet. Neapol. p. 3. de success.
ex testam. qu. 5. nu. 5. post alios *Baron. de effect.*
min. ætat. circa vltim. volunt. eff. 3. num. 20. Capyc.
dec. 151. nu. 28. & Gizz. obs. 118. nu. 10. Tusc. lit.
D. concl. 654. & 661. à nu. 25. & 671. Hermosil,
416 *l. 11. tit. 4. gl. 1. n. 15. p. 5.* quamuis contra dicat
Passarell. de donat. lib. 1. qu. 4. nu. 31.

417 Quamuis sit causa mortis, *Torre de pact.*
fut. success. p. 1. cap. 34. n. 44. Faber. de error. prag.
dec. 45. err 1. & decad. 47. err. 6. Add. ad Roxas de
incompatibil. p. 1. c. 3. nu. 22. Passarell. sup.

418 Secus si huiusmodi pactum sit appositum
in executiuis contractus, *alleg. 9. num. 5. 6.* post
dec. Salernit. Nauar. conf. 10. tit. de donat. lib. 3.
Antun. de donat. lib. 1. præl. 2. §. 3. nu. 11. seqq. Ca-
still. lib. 4. cap. 48. nu. 5. seqq. Hermosill. l. 11. gl. 1.
nu. 14. tit. 4. p. 5. Molina. disp. 287. n. 17. Surd. conf.
243. nu 40. seqq. Rota p. 14. rec. dec. 145. Sabell. §.
donatio nu. 42. Addit. ad Roxas sup. num. 24. Di-
ximus *sup. nu. 409.*

419 Inter viuos quando adest clausula: *omnia*
obseruare, & non contrauenire, nam non potest
reuocari, *Bar. in l. fin. C. de pactis, Angel. conf. 19.*
Alex. conf. 14. lib. 1. Corn. conf. 158. col. vlt. lib. 4.
Soccin. conf. 53. vol. 1. Aretin. conf. 74. Cæpoll
caut. 30. Marc. abr. conf. 65. num. 345.

420 Licet contra dicat *Staiban. ref. 158. n. 61.*

421 Donatio, vt dicatur causa mortis non suf-
ficit fieri mortis mentionem, sed opus est, vt
donator declaret in verbis ipsis donationis, se

donare ob suspicionem,& cogitationem mor-
tis, alioquin donator magis donare videtur
moriens, quam mortis causa, *D.Rocca disput.*
104.n.11.

422 Verum causa mortis non prosumitur ex
eo, quod fiat mentio mortis, sed ex eo quod
adsit periculum mortis, vt in præfecturo ad
bellum, vel vltra mare,, *Staib.ref.111.n.70.*

423 Dicitur donatio inter viuos, quando nulla
interueniente mortis suspicione, vel cogita-
tione, ita donatur, vt statim res donata donata-
rii efficiatur, vel in euentum alicuius con-
ditionis, siue temporis,& sortiatur effectum,
etiam donatore viuente, *§. alia autem, & §.*
perficiuntur, vbi *Ornot.Pichard. & alij, instit.de*
donat.Tusc.lit.D.concl.654.& seqq. Tepat. var.
sent.tit.495. Hermosill.fol.363. Antun. de donat.
lib.1.prael.2.n.1.& seqq.

424 Donatio an sit causa mortis, vel inter vi-
uos,solent adduci aliquæ coniecturæ,quas po-
suimus etiam *sup. hic*. Quando interueniunt
quinque testes solet dici esse donationum
causa mortis, quia quinque testes in illa sunt
necessarii, *l.fin.C.de donat.causa mortis*, *Corn.*
cons.216.nu.8.vol.1.Natta cons.113.nu.7. De-
425 *cian.cons.3.n.3.lib.1.Serafin.dec.369.nu.3.* Di-
ximus *sup.n.382.*

426 Sed est fallax hæc coniectura, nam etiam
inter viuos potest, & solet, ad cautelam fieri
coram quinque testibus, *Bellon. cons.60.nu.15.*
lib.1.Rim.Iun.cons.436.nu.4.Natta cons.104.nu.
14.15. Rolan.cons.61.nu.59.seqq.lib.2. Mantica.
de coniect.lib.1.tit.13.nu.18.Gratian.c.586.n.13.
Ciroc.discept.51.nu.36.Autun.de donat.fol.101
& seqq.

427 Sed prima coniectura donationis inter vi-
uos quando adsunt verba: *Purè, merè, & libe-*
rè, & simpliciter,Gratian.cap.96.nu.13. Duran.
dec.84.nu.4. Merlin.dec.664.nu.22.Ciroc.discep.
51.nu.38.

428 Secunda ex verbis: *Ita vt hæc donatio*
nulla causa valeat reuocari, vel annullari, l. vbi
ita donatur,ff.de donat.causa mortis, Dec.cons.305
num.3.cons.490. num.1. Bellon.cons.60.num.13.
Natta cons.104.nu.6. Mantica de tacit.d.tit.13.
n.5.7.Rota dec.9.num.9.p.7.recent.Duran.decis.
84.num.14.Add.ad Burat.dec.581.nu.18. Ciroc.
d.discept.51.nu.39.Gratian.cap.96.nu.10.c.273.
nu.46.c.657.Tusc.lit.D.concl.654.671. Merlin.
dec.664.nu.9 seqq. Sabell. §. donatio nu.42. Ma-
scard.conclus.561.Card.de Luca de donat.disc.38.
n.7.8. Ant.Fab.C.de donat.defin.3.

429 Accedente maximè iuramento, *Crauett.*
cons.214.num.20.lib.2. Honded.cons.44.num.53.
Mantica d.tit.13.nu.6.Gratian.cap.96.n.5. Rota
dec.9.nu.23.Merlin.dec.664.nu.23. Add.ad Bu-
rat.dec.581.sub n.18 Ciroc.sup.n.40.

430 Adsunt tamen coniecturæ in contrarium,
Rota p.9.rec.dec.440.p.17.dec.239.nu.12.Alto-
grad.cons.43.nu.53.lib.2.

431 Tertia coniectura ex verbis: *reseruato do-*
natori vno fundo pro libera testandi facultate,
nam si esset donatio causa mortis iam reuoca-
bilis, ad quid reseruatio ad testandum, *toto tit.*
ff.de donat.causa mortis, *Cranet.d.cons.214.num.*
13.Rota d.dec.9.nu.10. p.7. rec.Merlin.decis.664.
432 *nu.20.Ciroc.sup.nu.41.* Diximus *sup.*

433 Quarta ex verbis: *Reseruato libero vsufru-*
ctu domus suæ solitæ habitationis, donata per
ipsum donatarium, toto tempore suæ vitæ,Alex.
cons.14.nu.3.vol.1.Bal.cons.107.n.2.lib.2.Ruin.
cons.182.nu.6. vol.1.Cranet.cons.617.n.1.Man-
tica d.tit.13.in fin. Magon.dec. Flor.64.num.17.
434 *Duran.dec.84.nu.14.Ciroc.sup.nu.42.*Diximus
sup.

435 Quinta quando donatio est facta donata-
rio *pro se, eiusque hæredibus*, nam cum dona-
tio causa mortis, præmoriente donatario,non
transeat ad eius hæredes, præsumi debet in-
ter viuos, *Alex.cons.14.nu.4.Rolan.cons.8.n.19.*
32.vol.1.Corn.cons.289.num.11.lib.4. Rim.iun.
cons.214.nu.18. Aldobran.*cons.93.num.8. Surd.*
*cons.450.nu.29.*Cyriac.*contr.314.nu.12.Magon.*
*dec.Flor.64.nu.6.7.Rota d.dec.9.nu.7.8.*Merlin.
dec.664.nu.7.8.Duran.d.dec.84.sub num.14. latè
Ciroc.discept.51.nu.35.seqq.Castill.contr.lib.5.p.
2.cap.86.nu.47.Tusc.lit.D.conclus.671. num.9.
& concl.654.nu.17.concl.661.nu.20.seqq. concl.
655.nu.3.Amendola ad Franch.dec.436.num.11.
Add.ad Roxas sup.nu.23.fol.56. Torre sup. de
pactis lib.3.c.13.nu.161.Sanfel.dec.128.in princ.
Tusc.lit.D.concl.672. Sabel. §.donatio num.44.
436 *Staib.ref.111.n.57.*Videndus *Sperell.dec.169.*
nu.54. Idem *Sabell.ref.c.24.n.6.8.*

437 Sexta, ex expressione puræ donationis in-
ter viuos, *Ciroc.sup.nu.44.*Diximus *sup.n.388.*

438 7. Facultas administrandi, donatori re-
seruata, arguit donationem esse inter viuos,
D.Card.de Luca d.disc.14.n.9.

439 8. Item pactum resolutiuum, *D. Card. de*
Luca d.disc.14.n.7.

440 9. Vbi donatio fit ob merita,Idem *D.Card.*
de donat.disc.38.n.5. vbi declarat.

441 10. Vbi sunt minores testes quinque, *d.*
disc.38.nu.6.7. vbi declaratur,*Vrceol.consult.54*
n.6. R.Ponte cons.82. & 83. num.11.lib.1.Stai-
ban.ref.111.n.50.59 seqq.lib.2.Conciol.alleg.32.
30.n.26.28.Rota dec.9.nu.24 seqq.p.7.dec.400.
nu.10.12.p.9.tom.2.rec. Franch. dec.593. Rec.
342 *collect.225.R.Salernit.alleg.4.*Diximus *sup. n.*
382.

443 Donatarius alicuius rei, cum clausula: *ex*
nunc pro tunc sequuta morte donantis, cum con-
stituto, potest propria authoritate capere pos-
sessionem illius rei donatæ, nec debet citari
hæres, aut Curator hæreditatis iacentis. Dixi-
mus ad *Rouit. cons.86. tom.2.* licet contra sint
Rolan.cons.78.nu.20.lib.3. Ludouis.*dec.206.n.7.*
Rot.post Postium dec.58.num.9. Secus si donans
444 non possidebat bona illa tēpore donationis,
nam constitutum non operatur in bonis non
possessis tempore donationis, & constituti, &
sic constitutum non extenditur ad futura,*Lar-*
rea dec.10.nu.21.& seqq.Castill.tom.3.c.24.num.
106.

106. Noguerol. alleg. 25. nu. 206. Olea de cess. iur. tit. 6. qu. 5. nu. 9. 12. Cutell. de donat. tract. 2. disc. 1. spec. 17. nu. 46. Fontanell. de pact. nuptial. claus. 7. gl. 3. p. 3. nu. 19. 34. & seqq. & p. 10. n. 46. Tomnat. qq. ciuil. lib. 2. c. 172. num. 4. Staiban. resol. 111. num 76. R. Marrian. disp. 56. num. 22. Molign. altercat. 44. num. 29. & seqq. Abrusc. in face gemin. nu. 69. & seqq. Nos ad Rouit. d. cons. 86. n. 22. & seqq.

445 Et est donatio inter viuos, non causa mortis, Idem *Franch. dec. 436. nu. 3. Staib. cons. 8.*

446 Donatio inter viuos si talis non valeat, valet tamen vt donatio causa mortis, *l. quoties, ff. de reb. dub. Bal. cons. 108. nu. 9. vol. 3.* Castr. *cons. 75. nu. 2. vol. 2. Soccin. sen. cons. 130. num. 2. lib. 2.* Cranet. *cons. 52. nu. 4. cons. 139. nu. 10. Honded. cons. 44. nu. 3. Rota dec. 366. n. 24. p. 1. diuers.*

447 Sic è contra, *Menoch. lib. 3. praes. 35. num. 5. Mantica de coniect. lib. 3. tit. 13. num. 15. Cyriac. contr. 314. n. 14.*

448 Accedente maximè iuramento, quod facit valere actum omni modo meliori, quo potest, *Paris. cons. 14. nu. 18. lib. 1.*

449 Iuncta clausula: *omni modo meliori*, quæ idem operatur, *Dec. cons. 11. nu. 20. Marta de claus. p. 1. claus. 84. nu. 1. Barbos. claus. eadem.*

450 Quæ omnia non procedunt quando donans se restrinxit ad donationem inter viuos tantum, nam tunc non potest substineri vti donatio causa mortis in simili, *Rota decis. 107. p. 1. diuers. Serafin. dec. 369. nu. 3.*

451 Non obstante dicta clausula, & iuramenta, *Ciroc. discept. 51. n. 44. seqq.*

452 Quando dicitur causa mortis, DD. apud *Baron. de effect. min. aetat. circa vltim. volunt. eff. 3. nu. 16. Alleg. 3. 4. post dec. Salernit. Cutell. de donat. spec. 12. & 32. Menoch. lib. 3. praes. 11. 35. seqq. Randers. de analog. c. 73. Valasc. dec. 102. nu. 10. Imrigl. sing. 88. à nu. 129. Surd. cons. 450. Rota nouiss. p. 1. dec. 366. Magon. dec. Luc. 87. Costa de claus. claus. 93. Magon. dec. Flor. 84. Rota decis. 353. Ponte cons. 83. nu. 82. Beas. super consuet. Aluern. art. 17. Polid. Rip. obs. 148. Antun. de donat. lib. 1. cap. Torre de pactis fut. success. Sabell. §. donatio nu. Castejon. eodem §. nu. Aluarad. de coniect. mente defuncti, Alderij de symbol. contract.* Et alii.

453 Donans debitor creditori, censetur donasse animo compensandi cum debito, *Menoch. de praesumpt. lib. 3 praes. 142. num. 6. Cuman. cons. 18. Cranet. cons. 686. num. 6. Rum. cons. 223. nu. 4. lib. 1. D. Guttier. de compensat. lib. 4. qu. 24. nu. 35.*

454 Maximè si donata res debiti quantitatem excedit, *Cranett. cons. 301. in fin. Anna cons. 120. nu. 28. Rocc. resp. 64. num. 12. lib. 2. Cuman. cons. 139. col. 2. Corn. cons. 342. num. 1. lib. 1. Menoch. lib. 3. praes. 142. nu. 8.* Idem Cranet. *cons. 886. n. 6. Menoch. cons. 56. nu. 25. lib. 1. D. Guttier. sup.*

455 Eo magis admittitur compensatio ad euitandum absurdum, nè præsumatur donans plus diligere donatarium extraneum, quam semetipsum, suosque hæredes, *Surd. de alim. qu. 5. tit. 6. nu. 8. Affl. dec. 44. nu. 21. Rocc. d. resp. 64. nu. 26. lib. 2. D. Guttier. sup. nu. 38.*

456 Et quando sunt coniecturæ, compensationi locus erit, etiam in donatione facta à debitore ex voluntaria causa, *Menoch. sup nu. 6. 10. Surd. de alim. tit. 6. qu. 15. nu. 14. Franchis decis. 422. nu. 5. 6. Affl. dec. 44. nu. 14. 16. 28. Anna cons. 120. nu. 40. Vrsill. ad Affl. d. dec. 44. num. 13. 14.* Cranet. *cons. 119. D. Guttier. sup. nu. 39.*

457 Sed contra, quod donatio inter viuos à debitore creditori facta, nunquam videatur facta animo compensandi cum debito, nisi hoc expressum reperiatur, *Nos ad Rouit. cons. 25. num. 40. lib. 1. Sperell. dec. 176. nu. 64. Rota p. 6. rec. dec. 124. num. 39. Rocc. resp. 64. lib. 2. Amat. cons 74. nu. 56. R. Marcian. disp. 84. num. 2. 3. lib. 2. Coscia res. 19. lib. 2. Staiban. obs. 138. num. 86. D. Guttier. sup. nu. 60. seqq. & qu. 23. nu. 44. lib. 3. & nu. 68. & q. 24. n. 68. lib. 4. & lib. 1. qu. 25. nu. 38.*

458 Secus si debitum sit necessarium, *Rouit. cons. 94. num. 43. lib. 1. Nos d. cons. 25. lib. 1.* Surd. *cons. 112. nu. 42. lib. 1. Amat. cons. 74. nu. 76.* Capyc. *dec. 180. nu. 19. 20.* Corn. *cons. 288. n. 16. vol. 1.* D. Guttier. *d. qu. 24. nu. 67. Roccus resp.* 84. *lib. 2. R. Marcian. disp. 84. nu. 2. 3. lib. 2. Artm. Pistor. obs. 107. n. 13. Coscia res. 19. nu. 31. lib. 2.*

459 Secus etiam si debeatur quantitas, & species donetur, & è contra, *l. si conuenerit, ff. de pignorat. act. cum concord. l. fin. C. de compensat.* Mascard. *concl. 333. n. 8. Menoch. lib. 3. praes. 142. n. 4. D. Guttier. lib. 3. qu. 24. nu. 70.*

460 Admittitur tamen compensatio in donatione inter viuos, ex coniecturata mente disponentis *l. si compensandi, C. de hæred. instit. leg. cum quo §. vlt. l. quod autem, ff. ad l. falcid. l. cum ab vno, ff. de leg. 2.*

461 Animus compensandi non præsumitur, quando disponens dixit: dono donationis titulo, *D. Marcian. disp. 84. n. 5. Menoch. d. praes. 142 nu. 45.* Corn. *cons. 210. nu. 11. lib. 1. Barbos. in l. si cum dotem, §. si pater nu. 8. ff. solut. matr. D. Guttier. sup. nu. 76.*

462 Facilius præsumitur inter coniunctos sanguine, *D. Guttier. nu. 77. seqq.*

463 Ex clausula, vt commodius viuere possit cum vxore, & filiis, nam compensatio excluditur. *D. Marcian. d. disp. 84. n. 11. Surd. cons. 112. n. 53. 54. D. Guttier. sup. n. 79.*

464 Quando summæ sunt diuersæ, etiam si illa, quæ donatur sit maior, *D. Marcian. d. disp. 84. nu. 11. Guttier. nu.* 80.

465 Interpretatio debet fieri contra donantem, qui clarius poterat loqui, & eius mentem declarare, ad inducendam compensationem, *D. Marcian. d. disp. 84. n. 14*

166 Excluditur compensatio ex clausula in donatione: reuocans omnes actus, qui in diminutione donationis existerent, & similes, *D. Marcian. sup. n. 15. D. Guttier. sup. nu. 81. 82.*

467 Donatio omnium bonorum præsentium, & futurorum quando sit nulla, vel valida, Diximus late *ad cons. 86. lib. 2. Rouiti*, ad ibi dicta

cta remittimus DD. Lectores, & dicemus in *rubr. 3.D.Mansi consult.4.n.10.11.53.14. cons.5. nu.50.vol.11. Antun.de donat.lib.1. prælud.2. §. 7.nn.28.& seqq.Molina de primog.liq.2.c.10. n. 10.16.20.* vbi Addentes,*Larrea dec.10. & 66. Hermosill.l.9.gl.1.tit.4.p.5.Valenz.cons.111.Salgad.2.p.labyr.c.4.à nu.65.& c.18.nn.33. Barbos. vot.25. Robert.rerum indic.lib.4.cap.2. P.Molina de Iustit.disp.280.Diana tom.6.tract.7.resol.38. seqq.Reter de donat.cap.9. Ricc. coll.1710.178. 1934.Fab.de error.decad.48.err.6.& seqq.Castil. lib.4.contr.53.R.Pante cons.115.lib.2. Aylion.ad Gomez lib.2.c.4.num.16.R.Reuert.& R.Marin. dec.249.Passarell.lib.3.qu.3.Cutell.de donat. Ciroc.contr.50.& 51.*

468 Sed hic quærimus: Si quis faciat talem donationem, sed non sibi reseruauit certam quantitatem, de qua possit disponere, & testari, sed dicat: Reseruo mihi, quod super bonis donatis possim testari: *prout bene mihi visum fuerit*, Vtrum habeat liberum arbitrium, de quo possit testari, Et valere, sed facultas regulanda sit arbitrio boni viri, considerando valorem bonorum, & quod homines similis conditionis soleant reseruare, *Fontanell. de pactis claus.4.gl.23.Gama dec.185.*Diximus*sup.*

469 Si donans ex bonis donatis reseruauit soluere debita, an donatarius teneatur illa soluere, quæ declarabit donans. Sic *Fontanell. sup. gl.26.n.31.* vbi dicit *nu.33.* debere esse aliquod indicium de veritate crediti.

470 Imò quamuis donans non fecerit talem reseruationem, adhuc censetur deductum aes alienum, *D.Mansi consult.4.nn.8.9.lib.11. ex l. bona ff.de verb.obligat.R.*Capye. *Latr.dec.* 128.

471 Et donatio omnium bonorum simpliciter, substinetur, nam non censentur donata Iura, & actiones, *Ciroc.discept.63.nn.60.62.D.Mansi consult. 2.nu.42.lib.11.R.Marin.ad Reuert.dec. 249.nu.2.* Vbi *n.3.*dicit: Nomina debitorum, iura, & actiones non veniunt donatis bonis mobilibus, & immobilibus, cum faciant tertiam speciem. Et *n.4.* disputat si appellatione *omnium* bonorum mobilium, & immobilium veniant Iura, & actiones, an nomina debitorum, & non, *Pinell.in rubr. C.de bonis matern. nu.31. Em.Costa in c.si pater verb.bonis suis n.4. de testam.Cress.§.legatum qu.19.num.6. D. Hodiern.ad Surd.dec.204.* Sed contra *Ferret.in addit.ad Cuid.Pap.dec.291.*Et Annei reddit an veniant inter immobilia, & sic donatis immobilibus disputant *Cifuentes in l. Tauri 70. qu.27.Mierez de maiorat.p.1.qn.40. Guttier.lib. 2.pract.qq. qu.146.& lib.3.qu.83. Medic. cons. 133.152. Amat.cons.77.Fab. Anna inter consilia eiusdem cons.78.Roderic.de ann.reddit. qu.3. lib. 3.Cenc.de censib.p.1.c.3.qn.1.arc.2.Gratian.disc. 585.nn.6.& seqq. & disc.981.* Qui omnes inter se contendunt, aliqui dicentes esse inter immobilia, ali esse tertiam speciem.

Verum conciliatio est, tunc illos dici inter immobilia, vel mobilia, quando mobilibus, vel immobilibus accedunt, sed ex propria eorum natura dicuntur tertia species, ac si essent nomina debitorum, post plures *Rota post Cenc. dec.3.nu. 14.& d.art.2.nn.1.Parlador.quotid.lib. 1.c.3.nn.2.Intrigl.de camb.qu.31.nu.3.* alii apud *Molin.de contract.disp.383.nu.2. R.Rouit.in pragmat.5.de censib.num.72.* Idem *Amat.d. cons.78. D.Hodiern.ad Surd.d.dec.204.n.1.*

472 Supposito donationem omnium bonorum, cum reseruatione testandi ad pias causas, esse validam, quæstio est, In bonis postea quæsitis per donantem, ipse donans instituat alium, ille sit inmittendus in possessionem, vel donatarius? Disputat *R.Rouit.cons.86.lib.2.* & *Nos in obseruat.* lauissime, ad ibi dicta remittimus DD.Lectores.

473 Natura donationis inter viuos est, quod perfecta non potest reuocari, *l.donatio,C.de donat.l.perfecta, C.de donat.quæ sub modo Fontanell.dec.170.seqq.Hermosill.l.8. glos.1. tit.4.p.5. Doctissimus D.Facia ad Couar. lib.1.c.14. Card. de Luca de donat.disc.56.num.3. de fideicom. disc. 182.nu.3.5.D.Saminiat.contr.100.nu.56. Acdolin.resp.73.nu.69.Pegas.resp.4.num.129.Vrceol.consult.92.nu.4.D.Guttier.de compensat. lib.4.q.24. nn.8.Antun.de donat.lib.1. prælud.2. num.5.seqq. Castill.lib.3.contr.c.10.l.b.4. c.5.nn.15. tom.6.c. 119.Amat.resol.26.nn.1.Olea de cess.Iur.tit.1.q. 6.num.15.Cyriac.contr.128.nu.40.*

474 Siuè tacite, siuè expresse per alienationem, & consumptionem rerum donatarum, *Fontanell.d.dec.170.seqq.100.n.96.Pegas.sup. nu.531. Castill.lib.1.c.39.n.42. Solorzan.de Iure Indiar. l.b.3.c.11.nu.65.* Andreol.*contr.534. nn.88.112. 513.D. Rocc. disp.194.nu.57.disp.24.nn.22.Castan cons.45.nn.9. Conciol.alleg.30.nn.9.Addit.ad Roxas de incompatib.l.p.4.c.4.nn.71. Torre de pact.fut.success.lib.2.c.10.nu.13.c.58.nn.12.disc.8 num.2.dec.87.Hodiern.contr.15.nu.11,D.Mansi consult.576.D.Marcian.disp.54.nu.5.*

475 Nec ex interuallo super illa onus imponi, *Card.de Luca de fideicom.disc.138.num.6.disc. 139.nu.2.de donat.disc.18.num.3.seqq. Saminiat. contr.52.nu.35. Faria sup. nu. 3.* Rabl. de *repræsent.lib.3.c.19.nu.58. Castill.lib.3. c.10.num.14. Rota Lucens.*post *consult.66. D.Palm. num.147.* Faria *ad Molin.de primog. lib.1.c.8.nu.37.Pegas. d.c.4.nn.133.Rocca disp.106.nn.81.& 24.nu.22. 24.disp.20.nu.8.seqq.disp.23.nu.33.disp.24.num. 23.Pacion.alleg.30.nn.31.seqq. Addit. ad Roxas de Incompatibil. p.4.c.4.n.94.seqq.D.Cresp.obs. 117.n.163.Rota* post *Torre de pactis dec.203. n. 3.Prat.lib.1. discept.25.nn.3.Doct.Dominus Reg. Marcian. disp.53. nu.23.lib.2. Staib.resp.72.num. 19.Barbos.vot.126. nu.92. Ayll.ad Gomez lib.2. c.4.nu.12,Hermosill.l.8.gl.1. tit.4.p.5. Fab. de err.pcag.decad.48.err.3.Rota Rom. dec.120.153.* apud *D.Constantin.ad stat.Rom.Ciroc.discept.52. nn.38.Caualer.dec.562.in fine, D.Saminiat.contr. 52.num.35.Andreol.contr.134.num.88.112.113.* Nec præiudicat donatario, confessio donantis post donationem, *Ciroc.discept.50.nu.48.Cutel.*

de

de donat.tom.2.spec.12. num.54. Borbos.vot.116. nu.92.Fontanell.dec.46.nu.2. D.Ansald. de commerc.disc.50.nu.30.Cyriac.contr.529. nu.10.25. 26.Ayllon.ad Gomez l.6.2.c.4.nn.12. Castill.lib. 3.contr.c.10.& lib.4.c.5.ex nu.18.Cauall.q.783

476 Sic etiã Acceptans donationem cum aliquo onere,non poteſt poſteà pœnitere , aut petere reductionem talis oneris, *Fab.in C.lib.8.tit.37. defin.4.Christin.dec.191.no.13.l.b.8. Castill. de alim.lib.8.cap.14.num.20.seqq. Rota dec.8 1.post Torre de pact.fut.success. Ansald.de commerc.disc. 99.nu.14.Rata p.16.rec.dec.408.nu.15. & seqq. Gratian.dec.87.in addit. Surd.de alim. q.23.tit.9. Hodiern.contr.15.*

477 Niſi ab initio eſſet reſeruata facultas adijciendi conditiones,& onera,*Card.de Luca de regular.disc.199. nu.10. Fontanell. de pactis cl.4. gl.5.nu.10.Tonnut.c.110.nu.11. Antun.sup.num. 11.seqq.Hermosill.l.8.tit.4.gl.1.p.5.nu.1.Faria ad Couar.lib.2.var.c.14.nu.1.3. Mier.de maior.2. p.c.26.nu.30.Addit. ad Roxas de incampatibil.p. 4.c.4.nn.98. Rota* poſt *Tarre de pactis fut. succ. dec.47.nn.12.& dec.203.nu.1.Pacion.alleg.92.n. 28.Castill.lib.3.contr.c.10. Solorz.lib.3.polit.cap. 12. Retes de donat.c.36.Capon.d.sc.25.332.*

478 Onus tamen debet eſſe pro portionatum commodo,& non excedens, *Card.de Luca de fideicom.disc.139.num. 4.6.* Onus poteſt imponi in continenti,*Hermosill.l.8. gl.1.tit.4.p.5.nu.1. Fontanell.de pactis tom.1 cl.4.gl.5. num.4.* licet contra dicant *Castill.controu.l.b.4.cap.10.n.50. seqq.Sarment.de redd.Eccl.p.1.c.4.*

479 Vel niſi addantur alia bona donationi, nã tunc poteſt imponi onus proportionatum, *Addit.ad Roxas de incompatibil.p.1.c.7.num.63. & p.4.c.4.nu.71.98. Antun.de donat. lib.1.prel. 2.nu.14.Castill.lib.3.contr.10.nu 46.& lib.5.tom. 6.c.160.Tonnut.qn.50.nu.48.q.147.nu.16. Borbos.vot.126.nu.166.Ginrba sup.feud.præl.5.à nu. 25.& §.1.gl.8.à num.43.& §.2.gl.3.à num.4.& gl.8.à nu.27.*

480 Poteſt donator declarare dubiam,& ambiguam donationem , *Card.de Luca de feud.disc. 85.nu.11.de regul.disc.119.nu.6. de dote disc.34. nu.9.disc.89.nu.13. de donat. disc.16.nu.13.disc. 25.nu.12.disc.36.nu.18.de empt. disc.34.num.14. 15.d fideicomm.disc.135. num.16. Rota Roman.* poſt *Dochss.D.Constantin.ad stat.Rom.dec.120. num.22.& dec.203.num.8.D.Scoppa ad Merlin. contr.5.nu.29.in fin.lib.2.Palma alleg.58.nu.24. Rotca d.disp.106.nn.61.disp.20.nu.34. Larrea dec.32.à nu.30.& 100.Valenz.cons.23. à n.124. Rosa consult.69.nu.98.seqq.Add.ad Roxas de incomp.atibil.p.1.cap.1.ad n.95.96.fol.45.Rota post Torre de pact.dec.46.nu.12.Conter. tit.de donat. num.180.*

481 Quod intellige ſi verba eſſent ambigua, ſecus ſi clara , nam hoc caſu eſſet de nouo diſponere,quod non eſſet permiſſum,*Larrea dec. 32.à nu.54.Castill.lib.3.c.10. à nu.24. & lib.6.c. 182.à nu.36.Rub.resol. c.83.à nu.163. Carp.de execut.lib.2.c.5.Salgad.de ret.bull.c.30.§.5. n.20. seqq.Add.ad Raxas sup. D. R. Marcion. d.disp. 53.nu.13.Fontanell.dec.560.num.18.19.Cancer. sup.D.Ansald.de commerc.disc.50.num.30. Hermosill.l.1.gl.6.nu.4.tit.4.p.5. Solorz.lib.3. Polit. c.11.Garz.de nobil.gl.6.nu.41. D.Cons.Rosa consult.69.nu.91.& seqq.Fontanell.dec.173.Valenz. cons.23.num.134.Et D.Rosa ibid.num.110.*dicit, quod quamuis diſpoſitio vltimo loco facta ſit nulla,illa deſeruit ad declarationem prioris diſpoſitionis,*Prat.lib.1.discept.8 nu.2.disc.25.nu. 83.Rota apud D.Constantin.sup. dec.120.nn.22. dec.203.nn.23.& seqq.*vbi declarat *n.26.*

482 Sed an poſſit donator declarare: ſi appellatione filiorum, & deſcendentium, in donatione diſpoſitiuè nominatorum , intellexerit de ſolis maſculis, an etiam de fœminis , *Decian. cons.76.nu.194.lib.1.Barbat.in propugnac.verit. ad Tract.de fideicom.cap.8.nu.8.Barbos.appellat. 70.nu.9.appell.99.nu.48.Alderis.de symbol. contract.tit.1.c.10.nu.22.D.Rosa d.consult.69. num. 108.Casanat. cons.53.n.85.*

483 An poſſit declarare penes quem remanere debet vſusfructus bonorum donatorum , pendente conditione, ſtante quod id omiſſum faceret in donatione facta, *Boer.dec.172. Barbat.sup.n.7.*

484 An poſſit declarare, in caſu plurium vocatorum ad donationem, an ad vnum , vel ad plures coniunctim ſimul, & ſemel, an ordine ſucceſſiuo, illa debeatur, *Peregr.cons.34. nn.4. lib.3.Barbat.sup.n.9.*

485 An poſſit declarare, ſi poſiti in conditione dicantur vocati , nec ne , quod eſt controuerſum , & negatiuè indiſtinctè tenet *Honded. cons.51.nn.72. & seqq.lib.2.* nam alias determinando eſſet addere fideicommiſſum fideicommiſſo, *Ant.Fab.in C.tit.de fideic.defin.1.* Niſi accedentibus coniecturis, de quibus *Reg. Capyc. Latr.* & Addentes *dec.1.& 110.Barbat. sup.nu. 10.* & mille DD. antiqui, & moderni.

486 An donatio facta cum omne ſoluendi debita, in genere, an poſſit declarare,& per viam declarationis explicare , quæ ſint talia debita , dato adhuc quod multa declarauit, *Paris.cons. 58.nu.8.seqq.lib.1.Cæsal. cons.21.nu.8.lib.1.Barbat.sup.nu.10.* Sic Princeps poteſt declarare, & interpretari priuilegia conceſſa , *Larrea alleg.92.* Sic donator poteſt declarare , & apponere ſubſtitutiones , ſi ſibi hoc ſibi reſeruauit in ipſa donatione, alias ſecus, *Roto Rom. post D.Constantin.ad Stat. Romæ dec.203.nu.5. dec. 120.n.18.dec.203.nu.6.* Sed reſeruata in certo caſu , non extenduntur ad alium, *d.dec.120.n. 22.dec.203.num.8.* Sed poteſt declarando alterare ſi fiat declaratio præſentibus iis , de quorum intereſſe agitur , & quibus præiudicabat ſi illi non reclamarunt , *Rota sup. d. dec.120. nn.23.& d.dec.203.n.26.*

487 Donatione ob cauſam facta, re integra poteſt pœnitere donatorẽ,*l.dedi 3.§.sed si tibi ff. de cond.ob.causam, Mencaaca lib.3.contr. vsufr. c.59.nu.27.Fab.decad.45.err.4.9.Fachin.lib.11. contr.*

*contr.c.8. Guttier.de iuram.p.1.c.35.nu.2.Tiraq. de priuil.caus.pia priu.135.*Couar.*var.lib.1.c.14*

Maxime si donatio respicit vtilitatem donantis, *Larrea dec.66.nu.41.& 42.*

483 Onus adiectum primo donatario ad fauorem tertij, donator an possit remittere, *Card. de Luca de donat.disc.36.nu.8.10 disc.56.num. 2. seqq.Rosc.art.2.ex nu.62.Cacheran.dec.85. n.49.* post *Gregor.Lop.Molin. Sanchez. Clar. Hermosill.& alios Faria ad* Couar. *lib.2.cap.14.nu.3.4.* Vbi *n.31.* dicit, posse in præiudicium proprij hæredis, post *Hermosill l.3.gl.4. n.17.*Mantica *de tacit.lib 13.tit.48.nu.9.*Gratian.*c.405.nu.26. 27.cap.575.n.12.*

489 Natura donationis est, vt sit perpetua, *Rota dec.222.nu.1.* post *Torre de pact. fut.succ.* Sed potest fieri reuocabilis, *Fontanell.dec.392. n,4.*Sed sufficit tacita reuocatio, *Giurb. cōs.93.*

490 Et transit ad quoscumque extraneos, *Rota post Torre dec,222.nu.2. D. Mansi consult.594. n.23.14.771.n.28.* Fauore omnium in ea comprehensorum, quando adest iuramentum, & guarantigia, *Cutell.spec.9.n.20.lib.2.*

491 Nec Principis rescripto reuocari potest, *l.si donationem,C.de reuoc.donat.Eecc.cons.56.n. 11.& cons.58.nu.2.Pegas d.c.4. n.132. Torre de pactis lib.4.*c.10.

492 Maxime ex pacto in donationis principio, de non reuocando, *Pegas d.cap.4. n.144. seqq. Molina de primog.lib.1.c.9.nu.31.& lib.4.cap.2. nu.40.seqq.Gomez in l.40.Tauri n.71.*Guttier. *pract.lib.2.q.76.Castill.lib.3. c.10.n.6. Robles de repræsent.lib.3.c.19.nu.33.Barbosa vot.30. n.6. Larrea.dec.57.nu.5.Barbos.in l.quoties nu. 205. ff.solut.matr.Castill.in addit.ad lib.5.c.80. Maldonat.ad Molin.lib.4.c.2.n.33.*

493 Et si donatio facta à Principe non contineat læsionem Coronæ, non potest reuocari, *Surd.cons.440.nu.47.Menoch.cons.1003.num.2. 18.19.Garzia de nobil.gl.2. Solorz.de Iure Indiar.tom.2.lib.2.c.27.n.29. & lib.3.polit.c.11.n. 20.29.Paz de tenuta cap.57.Reies de donat.c.12. Antun.de donat.lib.1.c.1.& seqq.& p.3. cap.44. Giurba de feud §.2.gl.3.nu.81.* Verum ante acceptationem potest reuocari, *Thes.dec.70.n.8. Burg.de Paz.qu.10. nu.2.* Secus si sint læsiuæ Coronæ, *Larrea alleg.110.nu.4. Noguerol.alleg. 29.n.190.& seqq.D.Aguila in addit. ad* Roxas *de incompatibil.p.7.c.2.n.70.71.83.*

494 Rex qui donauit potest onera apponere in re donata, illas donationes limitare, & reformare, etiam in præiudicium vocatorum in illis, *Gomez in l.40.Tauri nu.89. Barbosa vot. 126.nu.93.Paz de tenut.c.57.à num.182. & à n. 263.& seqq. Fulgos. cons.143.Dec.cons.190.Petra de potest.Princip.c.32.§.2.nu.39.*Rubios *in repet.rubr.§.69.n.15.Luca de Penna in l.vl.n.17. & 93.C.de locat.præd.ciuil.lib.12.Valasc.consult 119.n.12.consult.132.n.15.p.2.Cabed. dec.75.nu. 12.p.2.*Quę possit ipse Rex donare *Paz d.c.57 à n.114. Aguila ad Roxas de incompat.p.7.c.2.*Illius donatarius vtitur omnibus priuilegiis, & iuribus, in re donata, quibus fruebatur ipse Princeps, *Cyriac. contr.529.nu.4.*

Sed bona donata à patre filio validè, non veniunt in restitutione fideicommissi facti per patrem fideicommittentem generaliter super omnibus bonis suis, *Nos post mille ad Rouit.cons.72.nu.1.lib.2.*

Etiam si donatio à principio fuerit inualida, sed morte confirmata, *Nos n.2.*

Nec tenentur donatarius pro ea parte, pro qua fuit hæres institutus, *Nos n. 3.*

Quamuis testatur in testamento dixerit cōfirmare donationem, nisi testator dixerit fideicommicto res donatas,nam tunc recessisset etiam à donatione, & sub fideicommisso venirent donata, *Nos n.4.*

Etiam in donatione causa mortis, *Nos n.5.*

Limita si donatarius consentiat, *Nos n.6.*

Limita, si nominatim testator posuerit fideicommissum super bonis donatis, nam si adeat hæreditatem, etiam cum inuentario, tenetur restituere res donatas, in casu verificationis fideicommissi, *Nos sup.n.7.*

Limita quando testator donauit inter viuos, deinde in testamento, donatario instituto, ei prælegat bona donata, nam tunc illa veniunt in restitutione fideicommissi, Vel quandò donatarium hæredem instituit, etiam in rebus donatis, nam etiam illa bona donata veniunt in restitutione. *Nos sup.n.9.10.*

Limita quandò præcessit testamentum paternum, v.g. continens fideicommissum, deindè sequatur donatio, nam tunc fideicommissum in testamento factum censetur repetitum in donatione sequenti, *Menoch.cons.945. dub.2.* Sed *Nos sup.nu.12.* Contra diximus, ea ratione, quia dum testator donauit bona, illa posuit extra suum patrimonium, & ea, quæ non sunt in patrimonio testatoris non veniūt in restitutione fideicommissi. *Nos ibid.*

495 Remuneratoria facta à Principe non potest reuocari. *Castill.lib.1.contron. c.89.à n.91. de tertys c.18.Paz de tenut.d.c.57.n.114. & à n. 136.* Menoch.*d.cons.1003.Molin.lib.1.c.3. n.18. Azeued.l.1.nu.11.tit.10.lib.5.recopil.* Auendan. *de exeq.mandat.p.1.c.4.Couar.in c.quamuis pactum 2.p.§.2.n.4.*

496 Remuneratoria facta à priuato reuocari non potest, *Castill.lib.5.contr.89. à nu.91. de tertys cap.18. Paz de tenuta c.57.à n.136. Villar.lib.1.resp.8.Gomez in l.29.Tauri n.23.*

497 Non potest reuocari ob benemerita ęquiualentia, *Garzia de nobilit.gl.2.à n.17.*

498 Potest reuocari donatio ob causam, in excessu, secus in non èxcessu, *Larrea dec.66.Castill.de alim.c.14.Paz de tenuta c.57.à num.125. Fab.de error.decad.45.err.9.*

499 Donatio cum clausula constituti non est facta simpliciter, sed cum reseruatione certæ quantitatis ad disponendum, intelligitur non solum donans retinere actionem personalem ad recuperandum à donatario quantitatem

refer-

reſeruatam, ſed etiam ius, & facultatem reti-
nendi bona donata, donec fuerit dicta quanti-
tas à dictis bonis auulſa, aut ſoluta per dona-
tarium, *Cancer.var.p.1.c.8.num.72. Surd.conſ.
272.nu.22.Caroc.dec.125.Rota Gen.dec.14.num
160.Fontanell.dec.299.nu.19. D.Triſtany dec.
30.nu.29.*

500 Et donatarius cum dicta clauſula conſtitu-
ti, eſt legitimus contradictor ad impediendam
executionem contra donantem in bonis dona-
tis, etiam hæredi donantis, *Olea de ceſſ.iur tit.
6.qu.5.nu.8.9.11.Molign.altercat.44.nu.28.&
ſeqq.Noguerol.alleg.25.nu.16.Rota poſt Poſtium
de manut.dec.59.nu.12.Tonnut.tom.2.reſ.ciuil.c.
17.n.24.Staib.reſ.116.n.76.*

501 A matre filio facta poteſt reuocari propter
inſidias vitæ matris poſitas, ſi impias impulit
manus, ſi contra ipſam ad totius ſubſtantiæ
eius ſubuerſionem, molitus aliquid demonſtre-
tur, & per alias cauſas ſimiles, *§.mater tamen
donans, auth.de nupt.auth.quod mater*, C. *de re-
uoc.donat.Menoch.lib.2.de arbitr.Iudic.c.130.*

502 Donatio irreuocabilis, cum permiſſione
alienandi, poteſt reuocari, *Fontanell. de pactis
nupt.tom.1.clauſ.4.gl.26.nu.5.& ſeqq.Rota dec.
17.& 167.tom.5.rec. D.Noguerol. allegat.14.
num.29.*

503 Item ex cauſa neceſſitatis poteſt rem do-
natam alienare, ſcil. prætextu inopiæ, & pau-
pertatis, ad ſe, & familiam alendam, *l.fin. C.
de reuoc.donat. Surd.de alim.tit.8.priuil.61. ex
nu.4.Noguerol,d.alleg.14.n.38.*

504 Et ſi reuocetur reſpectu primi donatarii
contraueníentis, non cenſetur reuocata quo
ad alios vocatus non contraueníentes, *D.Go-
bius de feud.& emphyt.qu.8.nu.84.*

505 Et donatarius primus aliis præindicare
nequit, quando donator æquè alios contem-
platus eſt, *D.Venturin.conſ.30.nu.43.*

506 Et vbi donator reſeruauit ſibi poteſtatem
ad libitum reuocandi, non eſt neceſſaria ex-
preſſa reuocatio donationis, ſed ſufficit, quod
conſtet de eius voluntate reuocandi, *Monac.*
507 *dec.Bonon.71.num.92.& ſeqq.* Quæ voluntas
conuincitur per alienationem, ſeu extinctionē
cenſuū donatorū, cū expreſſione, quod eſſent
ſui, quæ repugnat ſubſtantiæ donationis, &
ſic conuincit eius reuocationem, *Aretin. conſ.
74.nu.12. Monac.ſup.nu.97.& ſeqq.* Et etiam
508 per liberam retentionem, & diuturnam
poſſeſſionem omnium aliorum bonorum do-
natorum, *Honded.conſ.47.nu.32.& ſeqq. lib.1.*
bene *D.Pacion.alleg.160.n.27.28.*

509 Non poteſt reuocari etiam ante traditio-
nem rei donatæ; nec hypoteca ſuper bonis do-
natis conſtituti per donantem poſt donatio-
nem factam cum hypoteca, *Molignan.altercat.*
510 *44.num,10.17.* Sed quod poſſit donans poſt
eādem donationem) in bonis donatis hipote-
511 cam conſtituere, & alienare, eſt *text.in l.fin.
§.lucius. ff. de donat.Maſtrill. deciſ.215.num.26.
& ſeqq. part.3. Cancer. var. part.8.cap.8. n.30.
Noguerol. allegi 14. num.46.47.*

512 Facultas reuocandi non tranſit ad hæredes
donantis, *Hodiern.contr.3. num.97. & ad Surd.
dec.206.nu.1.Trentacinq.var.lib.3.tit. de donat.
reſ.1.num.24.Scrafin.dec.472.801.n.4. dec.1185
n.13.* Et *d.dec.801.* dicit niſi ius ſit alteri quæſi-
tum titulo particulari, ſecus vniuerſali.

513 Nec abſolutio á iuramento facit, vt poſſit
reuocari; *D.Manſi conſult.576.n.7.ſeqq.*

514 Imò in donatione facta à Principe trans-
fertur dominium in donatarium abſque dona-
tione, *Tiraquel.de nobil.c.37.num.51. Solorz.de
Iure Indiar.lib.2.cap.9.num.12.Hermoſill.leg.7.
tit.4.p.3.gl.3.nu.3. Valenz.conſ.69.num.68.69.
conſ.51.nu.57.Cald.dec.39.nu.7.p.2.Magon.dec.
Luc.38.num.9. Amat.reſ.12. nu.15. Fontc conſ.
34.nu.10.conſ.67.num.4.lib.2.Gratian.cap.310,
num.9.ſeqq.Molin.de Iuſtit.diſp.5.nu.18. Gaill.
lib.2.obſ.15.num.6. Couar.lib.2.var.c.19. nu.3.
Cald.de empt.cap.12.num.42. conſ.28. num.23.
Antun. de donat. lib.1. cap.3. num.8.* Vbi per
515 totum omnia ſpecialia Donationis factæ à
Principe, *Paſſarell.de donat.qu.5. Noguerol. al-
leg.14.nu.3.diximus ſup.nu.73.*

516 Donatio inter viuos facta in teſtamento
non poteſt reuocari, *Monton.contr.61. Fonta-
nell.dec.89. Marcian.conſ.68.nu.19. lib.2. Botti-
lier.d.theorem.63.num. Ripol.cap.13.num.37.
Molina lib.1.de primog.c.12.nu.2. Caſtill. lib.5.
contr.cap.86.num.41. Cutell.de donat.tom.2.diſc.
1. ſpec.17.num.7. & 25.* Vide *Nos ſup.nu.402.
& ſeqq. Mangil.de imput.qu.136.n.2.*

517 Quando quis donans reſeruauit diſpone-
re de aliqua portione in re donata, vel reſer-
uauit reuocare illam, ſi faciat aliquem
hæredem, non videtur diſponere de re
reſeruata. *Crauet.conſ.144.nu.10. Anchar. conſ.
35.n.81.lib.1.Luna in addit.ad conſ.13.Sicul.nu
3.Baron.de effect.min.ætat.circa vltim. volunt.eff
3.n.30.* Diximus latè *infrà.*

518 Et ſicut diximus, quod perfecta donatio
non poteſt reuocari, ſic etiam perfecta dona-
tio non indiget confirmatione, *Surd.conſ.202.
nu.51.Oddo conſ.88.nu.53.& ſeqq.& nu.37.59.
& dec.22,num.12.Decian.dec.11.nu.25.& ſeqq.
lib.4.* Et ſi confirmatur nihil de nouo agitur,
*DD.ſup.citati D.Pacion. alleg.200 nu.58.59.
Larrea alleg.55.* Vbi limitat, ſi confirmat ali-
quod imperfectum, ex *Caſtill.tom.5. contr.cap.
89.nu 106.*

519 Quæ diximus de oneribus non appponen-
dis, facta donatione, procedunt etiam in pro-
miſſione de donando ſimpliciter facta, *Olea
de ceſſ.iur.tit.1.qu.6.num.11.ſeqq. Antun.d. præ-
lud.2.num.8.* poſt mille *Donad.de renunc. lib.2.
cap.3.nu.20.D.Anſald.de commerc.diſc.53.nu.8.*
Ita etiam donatarius ſi aliquod onus accepta-
uerit, non poteſt pœnitere, nec petere redu-
ctionem, *Fab.in C.lib.8.tit.37.defin.4.Chriſtin.
191.nu.13.lib.8.Surd.de alim.tit.9.qu.23.num.8
& ſeqq. & nu.19.& ſeqq.Caſtill.lib.8. controu.
cap.14.num.20. & ſeqq.Gration.dec.87.in addit.*

*nu.*1. & ibi *D.Scoppa, & D. Luca, Rota post D. Torre de pact.fut.success.dec.*81. *alias* 408. *nu.* 5. *& seqq.p.*16.*D.Ausald.de commerc.disc.*99.*num* 14.*Ronit.cons.*44.*n.*14.*lib.*1.

520 Nam, vt *sup.* diximus, promissio de donando, donatio est, *Ansald. d. disc.*53. *num.*8. *Grammat. dec.* 103.*post nu.*188.*Afflt.dec.*61. vbi *Vrsill.Cancer.var.c.*7.*de pactis nu.*124. *Clar. §. donatio qu.*14.*nn.*6.7.*Ciroc.discept.*53.*nu.*92.*& seqq. Menoch.cons.*92.*nu.*27 *seqq. Fontanell.de pactis clauf.*4.*gl.*9.*p.*4.*nu.*28.*Facbin.contr.lib.*2.*c.*7.8. *Castill.quotid.lib.*2.*c.*3. *Grattan.cap.*964.*nu.*24.*Guttier.de iuram.c.*15.*nu.*33.*Less.de Iustit lib.*2.*c.*18.*dub.*15.*nu.*117.*seqq.Prat.lib.*1.*discep.*21.*nu.*21.*Mastrill.dec.*111.*nu.*25. *Cutell.de donat.tract.*2.*disp.* 1.*sect.*17.*num.*33.*& seqq. Palac. Rubios lib.*22.*nu.*17.*& seqq.Cavall.qu.*209.*Donad.de renunciat.lib.*2.*c.*3.*nu.*30. *& seqq. Her-*

521 *mosi l.gl.*1.*l.*4.*tit.*4.*p.*5.*nu.*3. Vbi dicit *n.*6. de Iure Hispano nullam esse difficultatem.

522 Licet contra dacant *Barbos.*3.*p.l.*1.*ff.solut. matrim nu.*2.3.*Fab.in* C. *lib.*8.*tit.*27.*de fideiuss. defin.*36.*& de err.pragm.decad.*44.*err.*4.*num.*10. 11.21. *Parlador.lib.*2.*quotid.c.*3.*nu.*8.9. *Tiraq. de retract.conuent.*4 *nu.*48.

523 Quod in promissione de renunciando per mulierem facta sit renunciatio disputant *Gargiar.cons.*35.*num.*4.*lib.*1. *D.Prat. lib.*1.*discept.* 22.*nu.*18.*Medic.cons.*77.*nu.*21. *& seqq. Fontanell.de pactis clauf.*4.*g.*9.*p.*4.*num.*25.*R.Capyc. Ratr.dec.*3.*nu.*29.*consult.*29.*nu.*46.*Gizz.ad Capyc.Latr.ad.dec.*3.*nu.*32. & ibi etiam *Manfrella, Donad.de renunciat.lib.*2.*c.*3.*nu.*32.*& seqq. D. Merlin.contr.*4.*lib.*1. *Noguerol.allg.*6.*ex nu.*17. *Salgad.de reg.protect.p.*2.*c.*3.*nu.*5.*Noal.de transmiss.c.*36.*nu.*24.

524 Et his DD.alii Alii dicunt promissionem de renunciando esse renunciationem, Alii non, sed resolutio est, vt prima opinio procedat, quoties substantia contractus nihil aliud continet, quam promissio, & nihil restat solemne post promissionem agendum, quia contractus supra promissionem, nil addit. Sin verò aliter, & tunc procedit secunda opinio, *Tonnut. qq.ciuil.q.*50.*ex n.*5.*Olea de cess. iur.tit.*1. *qu.*6. *n.*47.*Manfrella ad* Capyc. *Latr.ad.decis.*3.*num.*23 24.31.

525 Nec in testamento possit donator nouas conditiones, & onera imponere, *Castill. lib.*3. *cap.*10.*nu.*40.*seqq.D.Prat.discept.*25.*lib.*1.*n.*83.

526 Nisi donator instituerit hæredem donatarium, quia si hæreditatem adierit, oneribus, & conditionibus appositis,etiam circa re donatas parere debet,*De Pratis de interpret.vlt. volunt. lib.*3.*dub.*2.*solut.*3.*nu.*3.*Fontanell.el.*4.*gl.*5.*num.* 28. Qui *n.*31.46.52.*& in fine libri addit.*7.dum

527 distinguit inter eũ casum, quo testator nominatim, & expresse donata oneri subiecit, & eam, quo donatarium, & simul hæredem grauauit aliquo onere,Itá vt primo casu hæres tam in re donata, quàm in alijs bonis teneatur voluntatem defuncti obseruare, posterior vero casu minimè, Idem *Fontanell. dec.*46. *& seq.Peregr.de fid.art.*6.*n.*48.*Clar. §.testamentum q.*71.*n.vlt.Sur.dec.*93.

528 Et generaliter donator potest reuocare pactum, quod ad fauorem proprij hæredis adiecit donationi, *Faria ad Conar. lib.*1. *c.*14. *n.*41.*Mantica de tacit.lib.*13.*tit.*48.*n.*9.*Gratian. c.*405.*n.*26.27.*c.*575.*n.*12.

529 Potest autem donator onus imponere; si donator maiorem summam donauerit eidem donatario post primam donationem, *Castill. lib.*3.*c.*10.*n.*46.*Tonnut.res.ciuil.r.*50. *nu.*38. *& r.*147.*n.*16.*Antun.sup.n.*14.

530 Sic etiam quando donatio esset inofficiosa, *Castill.lib.*3.*c.*10.*nu.*45. nam si potest in totum

531 reuocari, multo magis potest onera imponere, *Gomez var.tom.*2.*c.*4.*nu.*13. *Antun.sup.n.* 15.16.

532 Donans facultate promittendi dotem alicuius, ad eius arbitrium, non potest excessiuam dotem promittere, *D. Hodiern. contr.*15. *num.*21.

533 Vbi in donatione est reseruatum vinculum in fauorem filiorum donatarii ex illo matrimonio, & ab eis descendentium, vel vxoris vel alterius, non possunt donator, & donatarius illi vinculo derogari, *Cancer.tit. de donat. nu.*154.*Andreol.contr.*127. *Olea de cess.iur. tit.* 2.*quæst.*7. *fol.*84.*Add. ad Roxas de incompatib. fol.*46.*& seqq.fol.*451.*nu.*170.*& seqq.& par.*4. *cap.*3.*nu.*23.*& seqq. p.*5. *c.*6.*nu.*170.*p.*8. *cap.*2. *nu.*20.*D.Torre.de maiorat.p.*1.*c.*34.*nu.*53. *Staiban.res.*9.

Donatio facta alicui sit, & filiis, aut filiabus, quos elegerit, vel voluerit, si electione non facta moriatur. omnes sunt admittendi, *l. labeo §.*1.*ff.de stat.liber. Robert.rerum iudic.lib.* 4.*c.*14.*Tiraq.de primog.qu.*17.*opin.*4.*nu.*4. *Fontanell.de pactis clauf.*4.*p.*3.*gl.*9.*num.*29.*Barbos. vot.*126.*n.*95.

Verum donatio facta pluribus potest ex consensu primi donatarii acceptantis reuocari in præiudicium secundi non acceptantis, post Bart. defendunt *Hermosill.in l.*7.*gl.*4.*tit.*4. *p.*5. *nu.*3.*Clar.§.donatio qu.*13.*nu.*5.*Gregor.Lop. d.l.* 7.*gl.*4.*Gomez Arias in L.*25.*Tauri num.* 30. *Gabriel.lib.*3. *concl.tit.de donat.concl.*5.*nu.*1. *Fab. in C.tit.de donat.quæ sub mod.diffin.*2.*Trentacinq var.lib.*3.*de donat.res.*1.*nu.*13.*Surd.dec.*209. vbi *Hodiern.n.*13.14. *& cons.*150 *n.*102.*Mantica de tacit.lib.*13.*tit.*48.*n* 89.*Cancer.var.p.*1.*c.*8.*n.*52. *Gratian.cap.*49.*nu.*4.*& cap.*575.*Cyriac.controu.* 269.*nu.*83.*Guttier.pract.lib.*2.*qu.*52.*n.*6.*Castill. quotid.lib.*4.*cap.*5. *Faria ad Conar.var.lib.*1.*cap.* 14.*n.*23.*Anna cons.*52 *Barbos.vot.*126.*n.*96.

534 Contrà, Vt donatio facta pluribus non possit ex consensu primi donatarii acceptantis,reuocari, *Add.ad Molin.de primog.lib.*4 *c.*2. *nu.*73.74. *Amat.res.*30. *D.Vela.dissert.*47.*a num.* 24.*Ant.Fab.de error.decad.*48.*art.*1. *Garzia de nob l.gl.*6.*nu.*38.*&* 41. *Hermosill.l.*7.*gl.*4. *tit.*4. *p.*5.*Molin.res.*73. *num.*70. *& seqq. & num* 78. *D.Mer-*

*D. Merlin.contr.59.nu.5.seqq. Barbat.in propug. verit.c.7.& de fideicomm.p.1.c.4.in sp.3.Rota p.2 rec.dec.494.*Merlin.dec.568. *Mastrill.dec.301.nu. 21.Guttier.pract.tom.2.q.52.Noguerol.alleg.37. Cyriac.contr.269. Petrus.de donat.c.14.num.17. Ramon.cons.100.nu.523.533. Add. ad Roxas de Incompatibil.p.1.c.2.nu.94. & num.143. Sanch. cons.Moral.lib.1.c.6.dub.1.Fachin.lib.8.controu. c.39.Mier.p.1.qu.13.nu.13.20. Cauall.qu.249. Castill.lib.4.c.5.nu.21.Parlador. quotid.lib.2.c.3. nu.47. Salzed.ad Diaz.reg.211. Azeued.in l.11. num.9.tit.6.lib.5.recopil.Fontanell.de pactis p.1. claus.4.gl.9.num.45.* post alios *Faria ad Couar. var.lib.1.c.14.num.22.* Maximè in maioratibus, & donationibus familiæ factis, *Cyriac.controu. 312.à nu.85. Hermosill.sup.num.15.16.Guttier. sup.nu.4.Sanch.nu.8.Faria sup.nu.24.*

Sed limitationes, & concordantias harum opinionum, ponunt *Hermosill. d.gl.4.à nu.4.ad finem,P. Molina disp.265.à nu.9.Faria sup.Acto- lin.d.res.73.nu.79.& seqq.* vt non possit reuocari, si Notarius pro tertio stipulasset. Si in donatione esset Iuramentum. Si Instrumentum donationis fuisset guarentigiatum. Si versemur in descendentibus, Si Secundus donatarius tempore donationis fuisset infans, vel nódum natus, *Actolin sup. Barbosa d.vot.126. nu.94. D. Trautbedin.consult.7.n.30.seqq.* De donatione acceptanda, vt valeat, diximus *sup. num.29. & seqq.* Addimus videndos ad materiam acceptationis, *Barbos.voto 126.nu.97.& seqq. D.Trautbedin.consult.7. D.Faria ad Couar. var.lib.1.c. c.14. D.Actolin.resol.24.Hermosill.sol.308.n.52. 53.D.Aguila adRoxas p.8.c.6.n.33.p.4.c.4.n.69*

535 Secunda donatio facta de quantitate reseruata, non inficiat primam donationem, *Bolognet.in l.fin.nu.133. C.de pactis, Fontanell.de pactis nupt.claus.4.gl.23.num.20.Ferrer.p.3.obs. 305.Selgad.labyr.credit.p.2.c.4. Ansald. de commerc.disc.30.nu.20.*

536 Videbimus An, & quando Donatio possit reuocari propter Ingratitudinem. Nam

Ingratitudo reddit hominem nullum, & pessimum videri facit, *Auson.in Epigram. Calepin.in lexic.verb.Ingratitudo,*& priuat omni beneficio, *l.generaliter*, vbi *DD.C.de reuoc.donat.*

537 Ingratitudo est ventus vrens siccans misericordiæ fontem, rorem pietatis, & fluenta gratis *D. Bernard.serm.2.*ad idem de Iudæis. Tale Ingratitudinis delictum à Superbia prouenit *D. Bernard.ibid.Marques gubernat. lib.2. cap.2.fol. 211. Seneca lib.2.de benefic.c.26.* vbi quod ex auiditate, aut ex Inuidia. Et ingratus efficitur hostis illius, qui gratiam contulit, *Roman. cons.459.bene Donad.de renunciat. lib.2.cap.35. nu.1.& seqq.Couar.in c.7.nu.31.de testam. Hermosill.l.10.gl.tit.4.p.5.Seneca de benefic.lib.2.cap. 23.& seqq.& lib.3.& lib.1.c.1.& lib.4. c.18.& Epistol.81.Castejon.§.Ingratitudo.*

538 Natura donationis est, quod illa potest reuocari propter ingratitudinem commissam à donatario aduersus donantem, *l.fin.C.de reuoc.*

donat.c.vlt.de donat.c.4.de condit.appos. Hermosill.in l.10.gl.1.in l.penult. tit.4.p.5. Donell.lib. 14.comment.c.27.Couar.lib.1.var.c.11.nu.8.Molin.de primog.lib.2.c.3.à num.30.& 37.& lib.4. c.11.à nu.41.Ayllon.ad Gomez lib.2.var.c.4.nu. 15.Ricc.coll.197. P.Molina disp.181.P.Diana tom.6.tract.7.res.54.& seqq. Retes de donat.c.18. Peguer. dec.136.* vbi causæ ingratitudinis enumerantur, *Diana p.8.tract.6.resol.57. 115.117. Viu.opin.224.Prat.lib.1.discept.40.nu.19. Staib. obs.22.nu.4.Tusc.lit.D.conclu.71.Antun.de donat.lib.1.prælud.2.nu.16. Sabell.§.donatio nu.33. Capon.discept.275.nu.28. Harppect. Instit.de donat.§.2.nu.155.seqq.Acosta de priuil.credit.reg. 1.ampl.9.num.14.* Verum illa non præsumitur, sed est probanda ab allegante, *Menoch.cons.215 nu.202.Donad.de renunciat.c.35.nu.30. & seqq.* vbi *num.36.* dicit debere liquido probari, ex *l. vlt.C.de reuoc.donat.D.Vela dissert.7.nu.40.*

Quamuis adsit Iuramentum, *Tiraq.in præfatione,l.vnquam nu.155. C.de reuoc.donat.Mantica de tacit.lib.13.tit.41.num.13.17.Antun.sup. nu.17.Gratian.disc.96.n.38. Sabell.sup. D.Scoppa ad Gratian. dec.42.num.24.Hermosill.l.10.gl. 7.tit.4.p.5.*

Licet contra dicat *Sperell. dec.188.num.26. seqq.Cutell.sup.nu.11.*

Quamuis adsit pactum non reuocandi per Ingratitudinem futuram, *Passarell.de donat.q.4. nu.29. Ripa in l.fin.nu.181. C.de reuoc. donat.Tiraquell.in l.si vnquam nu.155.C.eod.Gratian.disc. 96.tit.36.Rocc.resp.85.nu.23.lib.1.Molina lib.4. de Primog.c.11.nu.69.Gomez lib.1. var.c.12.nu. 83.& lib.2.c.4.nu.14.Hermosill.l.10. gl.7.tit.4. p.5 Diana tom.6.tract.7.res.132.Cutell.de donat. lib.1.disc.3.par.4.nu.3.Ayllon.ad Gomez d.cap.4 nu.15.Valeron.de transact.tit.3.q.5.n.64. Antun. nu.18.D.Scoppa ad Gratian. dec.42.nu.22 23.D. Verd.sup.Instit.lib.2.tit.de donat.n.671.D.Torre de pact.s lib.2.c.25.nu.26.*

Ea ratione quia dolus futurus non potest remitti, *Surd.de al.m.tit.1.q.55. Donad. de renunciat.c.35.nu.54.Gomez ad l.9. Tauri nu.16.Caball.resol.crim.115.nu.14.Menoch.cons.337.nu.14. Cyriac.contr.73.nu.14.Fachin.lib.1.contr.51.Valeron.sup nu.62.63. D.Crespi obs.95.n.8. & obs. 98.*vbi explicat.

Quamuis adsit Iuramentum in hoc pacto, nisi deficiat dolus, *Ayllon.sup.Mantica de tacit. lib.13.tit.41.num.10.& seqq. Guttier. cons.24. Hermosill.sup.Antun.n.20. D.Verd.sup.D.Scoppa sup nu.24.D.Aguila adRoxas de Incompatibil. p.1.c.2.nu.84.Hermosill.l.10.gl.7.tit.4.p.5. Serafin.de priuil.Iuram priuil.108.Peguer.dec.176.*

539 *nu.3.seqq.* licet contra si adsit iuramentum in tali pacto, *Guttier.de Iuram.p.1.c.10.num.6. Serafin.priu l.108.*

540 Beneuceum non sufficit adesse Ingratitudinis causam, sed requiritur expressus actus reuocationis, *Sanchez de matrim.lib.6.disp.15. nu.11. Fontanell.claus.4.gl 9.p.5.num.194. Hermosill.in l.10.tit.4.p.5.glo.8.nu.22.Antun.nu.21.*

Hermosill.gl.8.l.10.tit.4.p.5.num.15.21.22. Ex
quibus remissa intelligatur, Molin.lib.1.de pri-
mog.c.9 a nu.11.& 49.
541 Imò quo ad res alienatas talis actus expres-
sus neq; sufficit, l.his solis, C.de reuoc.donat. An-
tonell.de temp.legal.lib.1.c.67.nu.14. Hermosill,
gl.8.l.10.tit.4 p.5.nu.22. Autun.num.22. Merlin.
de pignor.lib 5.tit.1.qu.12. nu.3. Sabell.§.donatio
n.33.& §.hypoteca n.47.
542 Beneuerum donatio pluribus facta non re-
vocatur per ingratitudinem vnius ex donata-
riis, Molina de primog.lib.4.c.11.nu.46. Hermo-
sill.l.10.gl.7.nu.4.tit.4.p.5. Addit.ad Rozas de
incompatibil.p.1.c.2.num.95.& 3.p.c.1. notab.3.
Faria ad Couar.var.lib.1.c.11.nu.69. Secus si do-
543 natores sint plures, & in vnum committa-
tur ingratitudo, in re indiuidua, Hermosill.sup.
num.3.
544 Sed donatio remuneratoria, aut ex causa
onerosa, per Ingratitudinem non reuocatur,
Molin.lib.4.de Primog.c.11.num.44.49. Tiraqu.
in l.si vnquam verb.donatione largitus nu.68.69.
Boer.dec.25.nu.1. Clar.§.donatio qu.21. num.4.
Barbos.in l.2.p.1.nu.72. ff.solut.matrim. Rubius
de donat.inter.§.50.nu.5. Fontanell.de pactis cl.4.
gl.28.nu.7.seqq.& gl.19.p.1. nu.33. Acosta d.am-
pl.9.nu.16.seqq. Hermosill.l.10.tit.4. p.5.gl.1.nu.
8. Gama dec.163.nu.33. Autun.sup.nu.42. Olca
545 de Cess.Iur.tit.2.q.7.nu.19. Ricc.tom.1.dec.19.
Vbi de donatione facta ad suscipiendos Sacros
ordines, Faria ad Couar.lib.1.var.c.11. num.67.
Mantica de coniectur.lib.12.tit.5. nu.17. Nogue-
rol.alleg.6.nu.86. Baeza de debitore c.20.num.6.
Aluarad.de con ectur. mente defuncti lib.2. c.2.
§.1.n.113. Mascard.concl.898. Ayllon.ad Gomez
lib.2.c.4.n.15.
546 Iuxta tamen valorem meritorum, secus quo
ad excessus in dimidia Rips ind. l.si vnquam
nu.147. Mantica d.tit.15.nu.33. Barbos.sup.nu.
171. Surd.de alim.tit.1.q.48.nu.24. Tiraquell.in
d.l.si vnquam sup.n.79. Fontanell.sup.n.9. Doctis-
simus Dominus Hermosill d.l.20.gl.1.nu.16. Bar-
ra obs.15.num.2. Acosta sup.num.17.18. Baeza de
non melior.filiab.c.32.nu.8. Autun. num.43.seqq.
Faria ad Couar.lib.1.c.11.à num.66. Gama dec.
163.nu.33. Aguila ad Roxas de incompatibil.p.1.
c.2.nu.83.88.89. Verum ipse Autun.num.47.ex
Nauar.de redd. Eccles.q.1.monit.28.num.6. dicit
quod si donatio remuneratoria excedit quar-
tam partem donatorum, reuocatur etiam, ex
Barbos.in l.quæ dotis num.6.ff.solut.matr. Reynos
obs.11.nu.9.

Verum an donatarius debeat probare me-
rita, vel non, distinctio est, Aut sumus inter per-
sonas prohibitas donare, aut inter permissas,
In primo casu non sufficit confessio donato-
ris, sed probanda sunt merita, & eorum æstima-
tio ab ipso donatore, l.1.§.mutuam.ff.si quis in
fraud.patron.l.si forte, ff.de Castr.pecul. Castill lib.
5.contr.80.nu.38. Hermosill.l.3.tit.4.p.5.gl.1.nu.
17. Fontanell.de pactis cl.4.gl.7.p.2.num.16. Me-
noch.cons.112.nu.35. Sanch.de matr. lib.6.disp.6.
Reynos obs.31.nu.12. Gaill, lib.2.obs.38.num.5.6.
Mascard.conclus.1236.num.116. Secundo casu
probatio meritorum non est necessaria, sed
sufficit confessio donatoris, Clar.§.donatio qu.3.
nu.2. Gama dec.255.nu.2. Cald.cons.19.num.11.
Canall.q.273.nu.11. Cardozo in praxi verb. do-
natio nu.6. Reynos sup.nu.13. Sixt n. de regal.lib.1
c.6.nu.25. Sanfel.dec.314.nu.4.& seqq. Cum de-
claratione, quod necesse est, vt in specie expri-
mantur merita, quo casu erit donatio, ob causã,
Si verò in genere de meritis fiat mentio, do-
natio non remuneratoria, sed simplex, & pura
iudicabitur, Alex cons.40.vol.7. D. Moccia cas.
85.nu.19. Fontanella d.claus.4.gl.1. nu.24. & gl.
10.p.1.nu.24. Menoch.cons.112.nu.22.41.& 42.
Autun.d.lib.1.prælud.2.nu.48.& seqq.
547 Ingratitudo præterita potest remitti, Viu.
opin.224. Gratian.cap 96.nu.37.seqq. Sperell.dec.
180.nu.26.seqq. An excuset paupertas donata-
rij? Valasc.de priuil.paup.p.1.qu.42. Faria d.c.11.
num.68.
548 Donatio facta Ecclesiæ, ob ingratitudinem
Prælati non reuocatur. Idem Diana d.res.56.
& tom.6.tract.7.res.41.131. Ricc.dec.19. num.2.
Clar.§.donatio qu.21.nu.5. Menoch.de recup poss.
remed.9.nu.102. Cutell.tom.1.spec.7. num.12.&
549 spec.8.nu.7. Item non reuocatur in beneficio
Ecclesiastico alicui collato Clar.sup.in fine, Mo-
lin.disp.281.vers.penul. Hermosill.d.l.10. nu.17.
fol.376 Secus si Capitulum, & Conuentus pari-
ter contrauenissent, Cutell.d.spec.7.n.12.
550 Verum donatarius ingratus non tenetur
restituere bona donata ante Iudicis sententiã,
vna cum fructibus ante reuocationem percep-
tis, Diana sup.res.58. Christin.dec.216. n.21.seqq.
lib.5. Vbi quod non tenetur ad fructus, nisi
post litem motam, Nos ad Rout.cons.21.nu.2.
551 lib.1. Tapat.var.tit.500. Vbi tota materia de
reuocandis donationibus, Gomez var.lib.2.c.
4.num.21. vbi Ayll.num.15. Hermosill.l.10.gl.8.
num.15.20.tit.4.par.5. Diana p.6.tract.7.ref.34.
Morquecho de diuis. bonor.lib.3.c.5. nu.9. cum
Tiraquell.in l.si vnquam verb. Reuertatur n.272.
552 Verum donatio onerosa ex causa matri-
monii, non potest reuocari ex causa Ingratitu-
dinis, D.Merlin.contr.34.nu.7. Peguera dec.120.
Addit.ad Molin.de Primog.lib.4.c.2.nu.18.lib.1.
c.19.nu.58. Micr. de maiorat.p.1.qu.22. à n.194.
& 205. Cutell.de donat.tract.1.disc.3.p.4. tom.1.
tract.2.disc.1.spec.8. Acosta de priuil. cred.reg.1.
ampl.9.nu.14. Castill.tom.4. c.5.nu.23. P. Diana
tom.6.tract.7.res.41.131.133. D.Scopp.ad Merl.
contr.34 lib.2. Hermosill.sup.gl.1.l.10.tit.4.p.5.n.
9.seqq. Add.ad Burat.dec.861. vbi Hermos.exten-
553 dit ad donationem factam filio pro suscipiẽ-
dis ordinibus, & ad aliam quamlibet donatio-
nem factam ob causam, in eo quod intra cau-
sam est, Acosta sup. Olca de Cess Iur.tit.2.q.7.nu.
19. Andreol.contr.67.nu.7.155.nu.11. Gama dec.
163.num.3. Aug.Barbos.de potest. Episc.alleg.20.
nu.19. Altograd.cons.7.num.29. Larrea alleg.76.
Castill.c.119.nu.28. Addit.ad Molin. de primog.
lib.

lib.4.c.2.nu.16.17. Barbat.de fideicom.l.p.r.4. Infpr.§.3. Addit.ad Roxas de incompatib.l.par.1.r.2.n.92. Staib.obf.22.nu.8. Acosta d.ampl.9.nu.15.

554 Sed *Fontanell.d.gl.1.nu.35.36.* & præcipuè *num.84.* dicit ex causa ingratitudinis posse reuocari, dummodo ingratitudo non sit commissa in fraudem, vt donatio reuocetur.

555 Sed vera existente prima opinione, soluto matrimonio reuocari potest, ex causa Ingratitudinis, *Pinell.in l.1.p.3.nu.61.illat.32. C.de bonis matern. Gratian.cap.53.nu.14. Pegner.dec.220 nu.2. Gama d.dec.163.nu.2. Fontanell.sup.nu.36. Anton.de donat.lib.1.prælud.2.nu.97.seqq. Addit. ad Roxas de incompatibil.p.1.c.2.n.90.91.*

556 Quod intellige quo ad eum, qui ingratitudinis causam commisit, non quo ad alios, quibus est ius quæsitum ex dicta donatione irreuocabiliter, *D.Pegas.ref.4.nu.128. Addit. ad Roxas sup.nu.92.95.*

557 Aliqui tenent donationem factam filio côtemplatione matrimonij, cum sit contractus lucratiuus respectu filij, potest reuocari ex causa ingratitudinis, *Caual.q.37. Gusm.de euict.q.26.nu.6. Robert.rerum indic.lib.3.cap.11. Gomez vbi Additio lib.2.var.c.2.nu.37. & in l.9. Tauri nu.44. Castill.lib.3.c.23.num.41.& de alim.c.50.nu.3.4. Matut.disquisit.legal.seq.15.num.23.seqq. Add.ad Roxas sup.n.98.* Sed facta à matre filiis, si illa transeat ad secundas nuptias, non potest illam reuocare, ex causa ingratitudinis, *D.Vela dissert.7.nu.40.*

558 Non irritatur donatio, ex causa Ingratitudinis, si donatarius ante commissam culpam, rem donatam quouis alienationis titulo, in alium transtulerit, *Cyriac.contr.139.nu.4. Hermosill.gl.8.l.10.tit.4.p.5.nu.16.* Sed *nu.17.& 18.* probat contra tertium possessorem dari condictionem ex lege, reuocata donatione.

559 Si tempore reuocationis cesset ingratitudo, tunc non reuocatur, *Hermosil.l.l.10.gl.6.nu.26.tit.4.p.5.* Et pœnitentia ingratitudinis multum

560 iuuat, & est sufficiens ad abolendam maculã turpitudinis, *Donad.de renunciat.c.35.nu.4.& seqq.lib.2.*

561 Mortuo donatario, ex hac causa reuocari non potest, *Gomez lib.2.var.c.4.num.14.* & sic non potest agi contra hæredes illius, si eo viuente contra donatarium non fuit conquestus, nisi res donata non sit tradita, *Hermosill.sup. gl.8.nu.10.11. Molin.de Hisp.primog.lib.4.c.11.nu.43. Surd.de alim.lib.1.priuil.48.num.43. Barbos.in l.2.in princ.n.134.& 135. ff.solut.matrim. Donad.de renunciat.d.c.35.nu.56. Ayllon. ad Gomez sup.nu.65.*

562 Ingratitudinis probandi onus incumbit donanti, & probatur plene testibus, *Hermosill. l.10.gl.8.num.23.26.tit.4.p.5. Mascard.conclus. 898. Surd.de alim.tit.7.q.1.nu.20. Donad.d.c.35. lib.2.*

563 Secus in Principe Supremo, qui afferendo aliquem fuisse sibi ingratum, non est opus alia probatione, *Gama dec.65.nu.68.*

564 Secus etiam si esset conuentum inter partes, quod Ingratitudo iuramento donatoris probaretur, nam valebit hoc pactum, *Alex. conf.130.vol.1. Serafin.priuil.35.nu.86. Hermosill.sup.*

565 Tale ius reuocandi donationem ex causa Ingratitudinis non transit ad hæredem donantis, *l.1.circa fin.l.his solis 7.§.cæterum leg.fin. C.de reuoc.donat. Hermosill.l.10.gl.8. à num.1.p.5.t.4. Barbos.in c.fin.de donat.& l.b.3. voto.126.nu.109. Donell.lib.14.comment.cap.9. Costa de fact.*

566 *scient.distinct.53.nu.14.* Qui limitant quando donator in vita conquestus fuit, vel ignorauit ingratitudinem, *Hodiern.contr.5.nu.18. Cyriac.*

567 *contr.136.nu.6.7.* Vbi etiam quod nec ius hoc cedi potest, *Olea de Cess.Iur.tit.4. qu.7.num.25. in fine, Cyriac.contr.139.n.7.* sed vide *nu.8. Diana tom.6.tract.7.res.131. Molina de primog. lib.4. c.11.n 44.47. Gomez lib.2.var.c.4.n.14. Hermosgl.8.l.10.tit.4.p.5.n.1. Mang.deimput.q.102.n.11*

568 Nisi donator dum vixit conquestus fuisset de Ingratitudine, vel præparasset se ad reuocationem, quæ conquestio debet esse iudicialis, *Hermosill.sup.nu.2.seqq.*

569 Potest tamen reuocari ab hærede, si donator ignorauerit causam Ingratitudinis, vel si sciuit non habuit tempus ad agendum, *Hermosill. num.6.*

570 Contra tertium possessorem, ex hac causa reuocata donatione actio non competit, *Hermosill.d.l.10.gl.8.nu.16.tit 4.p.5.*

571 Etiam donatio facta à minore, ex causa Ingratitudinis, neq; reuocari potest *Carpan.ad statut.med ol.r.324.nu.145. Baron.de effect. minor.ætat.circa contract.eff.15.nu.51. Ciroc.discept. 53.nu.67. Menoch.conf.1058.nu.9.* stante iuramento *Cæsal.conf.61.nu.19.& conf.334.num.3. seqq. Serafin.dec.782.nu.3.& dec.791.nu.3. Menoch.conf.29.num.8. Anton.lib.1.præl.2.num.56. & seqq.*

572 Reuocatur donatio ex graui iniuria verbali facta donatori, *Gomez var.lib.2.c.4.nu.24. Hermosill.ad l.10.gl.2.nu.1. Guttier.conf.24.n.2. Molina de Iustit.q.281.nu.1. Azor.Instit.moral. p.3.lib.11.de donat.q.2. Donell.lib.14.comment.c.27.* vbi *Illig lit.A. Borreil in summa dec.tit.12. lib.3.nu.6.* Idem erit si talis iniuria nutu, vel signis irrogetur, quod fieri potest, *Faria sup.Guttier.qu.141.nu.26. Farinac.q.105.nu.469. Faria ad Couar.var.lib.1.c.7.nu.64. Hermosill.gl.3.& seqq.l.10.tit.4.p.5.nu.1.* vbi quod arbitrio Iudicis relinqui, quæ sit grauis iniuria, *Faria sup.n. 65. Menoch.de arbitr.cas.163.nu.2. Laudens.tract. 8.duelli.conclus.7.nu.16. Clar.§. Iniuria à num.1.* vbi *Baiard. Gomez lib.3.cap.6. Molin. disp.176. & 281.*

573 Nec excusat quamuis iniuria sit de re vera, post alios *Hermosill.ibid.num.2.* licet contra teneat *Guttier.conf.24.nu.21.22.*

574 Item si donatarius donantem accusauit de delicto, mærente pœnam mortis, amissionem membri, infamiam, vel amissionem maioris

partis

partis bonorum. Nisi sit crimen hæresis, aut læsæ Maiestatis, vel nisi suam, vel suorum iniuriam prosequatur, *Couar.lib.1. var.c. 21.nu. 8.* & ibi *Furiu nu.66. Hermosill.sup.nu.4.*

575 Item si contra donantem, per dolum, vel Imperitiam, iniuste iudicauerit, si graue iacturam suæ substantiæ passus sit, *Ripa nu.33.34.in l.fin.C.de reuoc.donat.Couar.in c.Raynutius num. 11. in fine de testam.* secus si mediante iustitia cum torqueret, *Hermosil.n.5.*

576 Item si donatarius non coactus in criminalibus testimonium dixerit, Ripa *sup.num.29. 30.Couar.nu.11.d.c.11.nu.8.Hermosill.n.6.*

577 Item si contra donatorem in causa capitali, vel graui, sponte donatarius aduocauerit, vel procurauerit, *Molina disp.281.Farinac.in fragm. lit.F.nu.17.Peregr.de Iure Fisci lib.2.tit.6.nu.6. Hermosill.nu.7.*

578 Item si donatarius manus violentas, vel pedes in donatorem ingecerit, vel palo, vel ferro percusserit, vel mandauerit, vel ipsius vestimenta lacerauerit, vel si vi priuatus detenuerit in carcerem donatorem, vel si manus violentas in vxorem, vel filium donatoris intulerit, nisi se defendendo, vel aliter casualiter offenderit, *Hermosil.sup.nu.9.seqq.*

579 Item si donatarius notabile damnum donantis bonis intulerit, secus si non sit damnum sequutum, vbi quale sit notabile damnum, *Gomez tom.2.var.c.4.nu.14.* Molina *disp.281.vers. 3.est.* Azor. *Instit.moral.2.p. lib.11.de conat.c.8. q.2.vers.3.*Rebell.*de obligat.Iust.2.p. lib.18.q.9. nu.3.Hermosill.nu.13.seqq.*

580 Item si donatarius insidias vitæ donatoris præparauerit, Gomez *d.c.4.num.14.* Molin.*disp. 281.vers.4.* Rubell.*d.q.9.nu.3.vers.4.*Azor.*lib. 11.de donat.c.8.q.2.num.4.Ripa q.27.nu.79.* vbi de illo, qui venenum præparauit, *Hermosill.nu. 16.& nu.19.& seqq.* dicit donationem posse reuocari non solam ex dictis causis, sed etiam ex alijs similibus, vel maioribus, *Fontanell.de pactis cl.4.gl.28.n.17.18.*Menoch.*de arbitr.cus.84 130.267.Molin.de primog.lib.1.c.9.nu.32.* & ex causis, quibus potest exhæredari, *Fontunell.&* M*olin.sup.*

581 Si filia donataria stuprum committat, non potest reuocari donatio ei per patrem facta, nisi luxoriosè viuat, *Fontanell.de pactis cl.4.gl. 22 à nu 22. Sanch.de matrim. lib.4.disp.24.nu.6. Thes.lib.1.q.70.Couar. in* Cap.*Raynutius in initio nu.15.de testam.Hermosill.nu.22.*

582 Quid de eo, qui filiam neptem, vel proneptem deflorauit, De eo, qui sororem donatoris, deflorauit, vel adulterauit, sic post *Ripam, Hermosill.nu.23.*

583 Qui vxorem viduam, Sic, post alios *Hermosill.nu.24.25.Farinac.q.141.nu.58.* Molin.*lib.2. c.4.nu.47.49.*

584 Quid si actualiter tempore reuocationis, filia, quæ caste non vixit, sit emendata an donatio possit reuocari, *Ripa in l.fin.C.de reuoc.donat. à nu.224.*distinguit inter ingratitudinem, quæ
solum tangit ingratum, nec famam, personam, vel bona alterius, Et eam, quæ tangit perso-
nam, famam, vel bona donatoris tradit, Et pri-
mam purgari per pœnitentiam, & bonam vi-
tam, dicit, non secundam, *Surd.de alim.tit.1.qu.*
*24.à num.28.*vbi multa ad confirmationem tra-
585 dit, sed postea dubius est, *& tit.7.q.1.num.28.*
& seqq.Couar.in c. Raynutius nu.19. Sed contra,
quod reuocari possit donatio, licet non duret
luxoriosæ filiæ vita tempore reuocationis, cō-
tra *Rip.*tenet *Cordub.de Lara in l.si quis à liberis,*
§.idem Iudex à nu.60. ff.de liber.agnosc. Barbos.
in l.1.4.p.nu.64.ff.solut.matrim. Merchue *de suc-*
586 *cess.creat.3.p.lib.3.§.30.lim.34. à nu.170.* Sed
Ripæ opinionem sequitur *Cauall.qu.537.n.3.*
Fontanell.de pactis claus.4.gl.28.num.32. & 33.
vbi placuisse Senatui Cathaloniæ testatur.

587 Donatio inter viuos reuocatur, si per donatarium non præstentur alimenta donatori, *Hermosill.in l.4.gl.2.à nu.17.tit.4.p.5.Cauall.q. 352.Diana tom.2.tract.7.res.55.Noguerol.alleg. 14.nu.39.seqq.Ciroc.discept.45.nu.66.*Card.*de Luca de cred.t.disc.31.nu.18. Molignan.altercat. 93.num.13.* vbi dicit donatorem debere probare non fuisse tradita alimenta, *Altograd.controu.96.nu.288.*Andreol.*contr.229.nu.6. Iouius de solemn.contract.minor.gl.11.§.7. nu.38.gl.22. §.11.nu.41.* licet donatarius sit Ecclesia *nu.42. Castill.de alim.c.14.*

588 Maximè si sit facta, vt alimenta præstentur *l.1.C.de donat.quæ sub modo, l.fin.C.de reuocat. donat.Surd.cons.369.nu.26.cons.473. nu.7.de alim.priuil.61.nu.29.Coccin.dec.240. nu.6.Rota rec.458.nu.7.p.2.Mantica de tacit.lib.13.tit.44. nu.5.Gratian.disc.381. nu.20.Ciro .nu.67.* Quæ alimenta præstari debent à donatario donanti, *Clar.§.donatio qu.21.num.3. Castign. de benefic. deduct.*ne egeat *q.12.nu.16. Robert. rer.iudic.lib. 4.c.2.Castill.de alim.c.14. Antun de donat.lib.1. prel.2.§.1. Hermosill.glos.8. l.10. tit.4. par. 5. num.16.*

589 Maxime stante clausula resolutiua: *& non alias, Rolan.cons.62.n.41.vol.2.Nattu cons.531. nu.2.Surd.cons.369.nu.26.*Castill.*sup.Ciroc.d.disc.45.n.67.* vbi *nu.21.ex Molfes.ad* Consuet.*Neapol.*probat quod si donans, ad paupertatem deuenerit, tenetur donatarius præstare alimenta donatori, secundum illius qualitatem, & quantitatem fructuum rei donatæ, *Coler.de alim.lib. 1.c.59.nu.67.& seqq.*& quod si fructus currentes non sufficiant, tenetur donatarius ex fructibus iam perceptis, alimenta præstare, & etiam tunc debentur ex proprietate, *Coler.sup.Andreol.contr.229.nu.6.in fine.* Etiam, quod rem donatam non tradiderit, & potest eam retinere, *l.inter eos, ff.de re iudic.* Sic potest alienare bona donata, *Roman.cons.284.*Cancer.*var.lib.3. c.20.num.260.Onciacus 9.Academic.lib.2.qu.38. nu.4.Noguerol.alleg.14.num.39.seqq.*Tanto magis tenetur donatarius ad alimenta, si sit donatarius maioris partis bonorum, *Ciroc. discept. 51.num.29.*

Maxi-

Maxime si in donatione adsit clausula expressa, quod donans possit donationem reuocare si in paupertatem diuersam à præsenti inciditset, nam tunc absq; dubio alienatio valet, *Mazar. epitom. de fideicom. q. 41. ex nu. 54. Peregr. de fideicomm. art. 40. nu. 46. & seqq. Fusar. de subst. q. 537. Noguerol. sup. nu. 41.*

590 Et in eis non habent ius creditores, *D. Card. de Luca d. disc. 31. n. 18.*

591 In donatione facta Ecclesiæ, ob alimenta præstanda, siue sub conditione, aut modo, vt aliquid fiat, illa non reuocatur, illis non præstitis, sed tantum agi potest, ut modus seruetur, *Corset. sing. 60. Rot. dec. 695. num 1. p. 9. diuers. Burat. dec. 7. num. 12. Gratian. disc. 803. Conar. var. lib. 1. cap. 14. num. 6.* Secus si adsit dicta clausula resolutiua, *Cyriac. contr. 240. num. 12 Gratian. disc. 803 nu. 18. & nu. 25. Rota d. dec. 458. num. 8. Ciroc. sup. nu. 68. Castill. de alim. c. 14. n. 19.*

592 Tenetur alere donatoris filios, *Hermosill. in l. 8. gl. 2. nu. 21. & l. 9. gl. 1. nu. 3. tit. 4. p. 5.*

593 Et si non alat reuocari potest, *Diana tom. 6. tract. 7. res. 133. Cornu. consf. 120. nu. 6. lib. 1. Coler. de alim. lib. 1. c. 59. num. 64. & 70. Andreol. d. controuers. 229. num. 6.*

594 Et quando res donata ex hac causa redit ad donantem, redit libera ab omni obligatione, & hypoteca, siue in donatione adsit pactum de alendo donantem, siue non extet, nam tenetur donatarius, circumscripto etiam pacto, alere donantem, *Tiraq. de retract. lignag. §. 34. gl. 1. nu. 10. Surd. de alim. tit. 9. qu. 42. nu. 20. seqq.*

595 Vbi dicit hanc cōditionem reuocandi donationem in tali casu videri ab initio appositam, & a lege insertā donationi, tamquam de eius natura, *Gratian. cap. 381. nu. 20. 21. Antonell. de temp. legal. lib. 1. c. 67. nu. 12. Castill. sup.* vbi de hac materia latè *Hermosill. l. 10. gl. 8. tit. 4. p. 5.* Diximus *sup.*

596 Natura donationis, quod reuocatur per natiuitatem filiorum, per *text. in l. si vn quam, C. de reuoc. donat. Tiraq. in comment. sup. d. lege, Hermosi. gl. & seqq. leg. 8. tit. 4. p. 5. Tonnut. qq. ciuil. qu. 54. Ant. Fab. in C. lib. 8. tit. 56. de reuoc. donat. Ayllon. ad Gomez lib. 2. c. 4 num. 12. seqq. fol. 196. Ciroc. d. sept. 12. num. 21. Merlin. de legit. tit. 1. qu. 21. Tusc. conclus. lit. D. conclus. 684. 685. 712. P. Molina disp. 282. 283. Cancer. var. p. 1. c. 8. nu. 120. & c. 24. nu. 14. Trentacinq. var. lib. 3. tit. de donat. res. 4. Clar. §. donatio qu. 22. & seqq. Faria ad Conar. var. lib. 1. c. 19. num. 1. D. Palma consf. 26. n. 1. 2. D. Saminiat. contr. 35. n. 44. contr. 77. Cutell. de donat. tom. 2. disc. 1. spec. 22. n. 117. seqq. D. Mansi consult. 26. Nos ad Rouit. consf. 21. lib. 2.* Imò ipso iure nascentibus filiis, *Molina de primog. lib. 1. c. 9. nu. 40. Faria ad Conar. lib. 1. c. 19. nu. 17. Mangil. de imput. qu. 97. n. 1. Baeza de fil. non melior. c. 34. nu. 4. Hermosill. sup. gl. 10. nu. 2. Baiard. ad Clar. §. donatio. lit. A. Faria sup. nu. 26.* Quamuis filii illico moriantur, *R. Marin. ad Reuert. dec. 477. nu. 1. Ricc. coll. 728. Laurent. dec. 23. a nu. 3. Hermosill. idem l. 8. gl. 11 nu. 9. & gl. 9. nu. 12.* De qua re *infrà n. 640.*

Itaut si donatio facta sit extraneo, reuocatur in totum, si verò alteri filio reuocetur pro rata legitimæ, spectantis aliis filiis superuenientibus, etiam si agatur de re particulari, nisi esset adeo modica, vt donans esset donaturus, quamuis de filiis cogitasset, Infra hic *n. 602.* ac etiam si postea moriantur, & pater non habeat tempus reuocandi, & licet sit donatio iurata, vel causa mortis, ita vt pater ipse possit statim contra eum venire, *Nos ad Rouit. consf. 21. lib. 1. Harppreck. instit. de donat. §. 2. num. 171. & seqq. Passarell. de donat. qu. 4. nu. 12. & seqq. & qu. 4. & seqq. lib. 3. D. Pacion. alleg 74. nu. 10. & seqq. D. Torre de pact. lib. 2. cap. 27. dec. 20. & 119. post Tract. Acosta de priuil. credit. reg. 1. ampl. 7. Diana tom. 6. tract. 7. resol. 52. & seqq. Diaz reg. 215. Viu. opin. 210 Christin. dec. 340. vol. 1. dec. 192. lib. 4. Ricc. coll. 728. 1434. 104. 181. Marta vot. 161. Ciroc. disceptat. 2. nu. 21. Michalor. de fratrib. p. 3. c. 21. nu. 31. D. Scoppa ad Merlin. contr. 5. lib. 2. Vrceol. de transact. qu. 92 Antun. de donat. lib. 1. prælud. 2. nu. 23. Antonell. de temp. legal. lib. 2. cap. 21. Andreol. contr. 67. 382. num. 17. D. Capon. discept. 287.*

597 Absque declaratione donatarii, *D. Saminiat sup. nu. 49. & contr. 77. nu. 13. Thes. dec. 121 nu. 7.* & ibi *filius, Peguer. dec. 236. nu. 4. & seqq.*

598 *Valisc. consult. 31. n. 6. & seqq.* licet contra dicat *Mangill. de imp. q. 101. n. 15. q. 102. & q. 100. num. 15. Fusar. de subst. qu. 569. num. 25, Eich. dec. 471. nu. 16. Card. de Luca de donat. disc. 20. n. 4. Staiban. obs. 6. nu. 60.* vbi decisum refert. Diccmus *infra n. 640.*

599 Quæ conclusio procedit, quamuis statim liberi decedant, *Pract. Papiens. causa donat. gl. 3. nu. 5. Diaz reg. 213. ampl. 2. Tiraq. d. leg. si vnquam, verb. susceperit liberos nu. 203. Facbin. lib. 3. contr. 92. Diana p. 8. tract. 6. res. 61. Sabell. §. donatio num. 29. Cyriac. contr. 310. nu. 117. R. Reuert. dec. 477.* vbi *R. Marin. Hermosill fol. 354. nu. 8. Nos ad Rouit. d. consf. 21. nu. 13. Passarell. d. qu. 4. Mangil. de imput. qu. 100. nu. 13.* Vbi limitat si partus sit tempestiuus, & vitalis, *nu. 16.* Vel si pater diu vixit, ac permisit donatarium semper re donata frui, nec declarauit se illam habere pro reuocata, *nu. 19. Molina disp. 282. nu. 8. Hermosill. l. 8. gl. 11. num. 9. & gl. 7. nu. 12.*

Licet contra quod non reuocetur si statim liberi decedant, dicat *Clar. §. donatio qu. 23.* vbi intelligit quandò pater mortuis filiis, donationem ipsam expresse non reuocauit, alias secus, *Gomez var. res. tom. 2. c. 4. nu. 12.* vbi *Ayllon. nu. 13. Diana res. 61 D. Sadarin. contr. 35. n. 47. P. Aff. contr. 54. nu. 28.* Sed si donator res donatas donatario non tradidit, retinendo illa, videtur reuocare, *Mozz. de donat. c. vlt. nu. 9. Osuald. ad Donell. lib 14. c. 38. lit. H. Ayllon sup. nu. 13. Nos infra nu. 640.*

600 Reuocatur per superuenientiam liberorum legitimorum tantum, non adoptiuorum, *Tiraq.*

Tiraq. sup.nu.318. Michalor.p.3.c.20. num.31. Antun.sup.nu.24. Passarell.sup.Nos ad Rouit. d. cons.21.l b.1. Faria ad Conar.lib.1.c.19.n.8.

601 Non per ingressum religionis, quia hoc casu monasterium non habetur loco filii, *Gratian.cap.568.nu.19. Tiraq. in l.si vnquam verb. susceperit liberos à num.42. Clar.qu.23. num.2. Mangil.qu.111.de imput.à num.7. Molin.de primog.lib.4.c.9.n.51. Hermosill sup gl.7.n.4.5. Faria d.c.19.n.42.& seqq. Rota ad Rouit.cons.10.l.2*

602 Non reuocatur per superuenientiam liberorum, si res donata sit modica, *Menoch. de arbitr.cas.133. Mangil.de imput.qu.95. num.13. q.105.n.3. Tonnut.q.54.à nu.6. Fab.in C. lib.8. tit.36.def.9. Cancer.lib.2.c.8.de donat.num.126. Fontanell.de pact.gl.8.p.2.c.32.33. Ciroc. d.disc. 12.nu.24. Diana p.8.tract.5.res.62 Clar.§.donatio qu.22.nu.9. Couar.var.lib.1.c.19.num.12. Ciroc.sup nu.24. Sabell.sup.vers.Item non. Antonel. de temp.legal.lib.1.c.63.n.22. Pacion.d.alleg.74. num.15. Card.de Luca de donat.disc.20.num.10. disc.21.nu.6.disc.71.num.4. Faria ad Conar. d. c. 19.nu.106.* Secus si sit magni valoris, *Cancer. sup.nu.126.* Vel sit donata dimidia pars bonorum, *Pacion.alleg.74. num.12.*

603 Non reuocatur, si adsit pactum, quod non possit reuocari per natiuitatem filiorum, *Vin. opin.224.* vbi intelligit stante iuramento, *Fontanell.tom.1.cl.4.gl.28. Altograd. cons.5. nu.97. seqq.lib.1. Tiraq.sup.præfat.num.88. & 92. Vin. opin.259.nu.3.dec.404.nu.16. Faria sup. fol.11. Mangil.de imput.qu.98.nu 9.10.qu.103.num.1. 4.qu.104. Rota dec.124.& 408.num.2.p.4. rec. Ciroc.sup.nu.23. Saminiat.contr.77.nu.4.6. Rota p.11.rec.dec.326.nu.29. Altograd.contr.63.num. 14.contr.96.nu.28. Mangil. de imput. qu.102. D. Palma cons.26.n.27* Sed contrarium est verius *Staiban.res.123.nu.5. Donad. de renunciat. c.16.tom.1. Rocc resp.88.l.b.2. Cutell.tom.2. tr. 2.disc.1.spec.3.nu.8.*

604 Renunciatio *d.l.* debet esse specifica, non sufficit generalis renunciatio, *Barbos. de claus. claus.133.nu.18. Fachin.lib.3.contr.84. Diana p.8.tract.6.res.60. Card. de Luca de donat. disc. 20.21.22.71. Cauall.quest.104. Merot.cons.43. Vin.dec.259.nu.3. Clar. §.donatio qu.20. Donat. de renunciat.c.16.nu.11. Ciroc. d.disc.12 nu.23.*

605 Et non sufficit renunciatio posita inter clausulas generales, *Card.de Luca de donat.disc.22.nu. 16.d.sc.71.n.2. D.Scopp. ad Merlin.contr.5.num. 15.lib.2.* De veritate dicemus *infrà.*

606 Donatio facta Ecclesiæ, reuocatur per superuenientiam liberorum, tantum quo ad legitimam filiorum, *Mang l.de imput.qu.97. nu. 25.qu.103.nu.12.qu.111.num.28. Diana tom.6. tract.7.res.55.& p.8.tract.6.res.54. Marta vot. P.s.9.& 161.nu.14.seqq. Vin.opin.210.n.7. Vrceol. sup.nu.8. Nos ad Rouit.d. cons.21. num.10. Cancer.sup.nu.125. DD. apud Faria. infrà n.43.*

607 Secus quo ad alia, *Card. de Luca de donat. disc.22.nu.3.* Imò in nihilo reuocari, *Tholos. syntagm.tit.25.c.15.*

608 Sed quo ad totam, *R. Marin.lib.3. allegat. 148.à num.7. Andreol.contr.67.nu.11.contr.334 nu.18.seqq. Marta dec.261.nu.14. Fachin. lib.3. c.86. Genuens.pr.q.294. Vrceol.de transf.qu.92.nu. 8. Passarell.lib.3.qu.4. nu.75.seqq.114. Christin. dec.192.nu.13.vol.4.& nu.15. Saminiat. contr. 77.n.25.26. Faria ad Couar.d.c.19.nu.89. Mangil.qu.111.nu 29. Donad. de renunciat. c.16.n.7. D.Scoppa ad Merlin. contr.5. num.8. Vrceol.de transact.qu.92.nu.7.9. DD. apud Staib.obs.123 n.8 seqq. Hermosill.fol.347.*

609 Quo ad fructus, an restitutio debeat fieri à die natiuitatis filiorum, vel à die factæ declarationis de reuocando, quod debeat fieri à die reuocationis, *Tiraq. in d.l.si vnquam n.272. Serafin.dec.829.387. Diaz.reg.123.lim.20. Kart dec.81.nu.15. Fab.in C.desin.4.C.de reuoc.donat. Sabell.sup.nu.28. in fin. Luca ad Franch. dec.46. & in appendic.post 2.centur. Nos ad Rouit. cons. 21.lib.2.num.1.seqq.* A die natiuitatis filiorum, *Surd.dec.25.nu.23. Gratian. disc.207. ex nu.34. Hermosill.l.8.tit.4.p.5.gl.10.nu.9.* Secus in fructibus iam perceptis *nu.10. Ayllon. ad Gomez lib.2.c.4.n.13.in fin. Mangil.sup. n.30.* dicit pro malè ablatis, & pro anima, vsque ad legitimam.

610 Donatio simplex reuocatur per superuenientiam liberorum, non ista ex causa, & correspectiua, & onerosa, *Altograd.cons.7.nu.23. lib.1. Diana p.8.tract.6.res.65. Card. de Luca de donat.disc.20.nu.5. disc.21. nu.8. disc.22. nu.8. disc. 70.num,7.disc.71.num.7. Iouius gl.16. §.4. nu.83. D.Palma cons.26.nu.8. Gratian. disc.984. nu.27. Lacath cons.66.nu.6.7. Mangil.de imput. qu.111.num.31. Fontanell.de pactis nupt. cl. 5.gl. 8.§ 3.num.10.seqq. Bottilier.de success. ab intest. theorem.54.n.9. Nos ad d.cons.21. Marcian.cons. 41.nu.2. Antun.de donat.lib.1.prælud.2. nu.95. & seqq. Mangil.de imput.qu.111. nu.31.32. D. Torre de pactis l.b.2.c.29.nu.13. Barbosa l.2.p. 1.post nu.168.ff.solut.matrim. Faria d.c.19. n.12.* Vbi dicit etiam quod nec in excessu vitiabitur, si arbitrio Iudicis ita modicum sit, vt si donaretur, & de liberis fuisset cogitatum, etiam donaret, ex *Vin.dec.404.nu.21. Molina de primog.lib.2.c.3.nu.19. Hermosill.gl.3.nu.10 & 15.* Diximus etiam de modica *Nos sup. n.602.*

611 Reuocatur per superuenientiam liberorum legitimatorum à Principe, *Diana sup.res. 62.* contrà *Antun. sup. num.24. Caeberan. decis. 131. Tonnut.d.c.54.num.25. Nos d.c.21. nu.16. Faria sup.nu.22.*

612 Reuocatur per legitimationem factam per subsequens matrimonium, *Tonnut. resol. ciuil.c.54.nu.21.seqq. Antun.sup. Rencrt. & Marin.dec.102.nu.3. Faria ad Conar.d.c.19. nu.19. & seqq. Acosta de priuil.cred.reg.1. ampl.7 nu.9.*

613 Quamuis filii naturales essent nati tempore donationis, quamuis matrimonium sit contractum tempore mortis, *Antun.sup.nu.25. Faria sup.*

614 Non reuocatur, si donans expresè de liberis

beris cogitauit, vel habebat liberos, *Viu. dec.* 249.404.*Castill.lib.2.contr.13.nu.49.Fab. in C. lib.8.tit.36.defin.2.7. Fontanell. de pactis tom.2. claus.5.glos.8.p.3.nu.6.Ciroc.disc. 12.nu.22. Cutell.de donat.disc.3. part.6.num.31.32. Mangil. de imput.qu.103.nu.4. Bottilier. de success.ab intest. theorem.54.nu.5.D.Palma consult.26. nu.6. 7.Nos ad Rouit.d.conf. 21.Faria ad Conar. lib. 1. c.19.nu.5.* Vbi *nu.7.* limitat si proles nata sibi esset odiosa, nam tunc nascentibus aliis reuocatur, ex *Fabr.in C.lib.8. tit.56. defi .8. num.6. Larath.cons.66.Ciroc.d.discept.12.n.22. Altograd tun.contr.63.nu.9.14.p.2.Card de Luca de donat. disc.20. num.9.12.T onnut.qq.ciuil.qu.54.nu.20. Torre de pactis lib.2.c.29.nu.5 & dec.119.n.20. And eol.contr.334.nu.21.Thor.in C.p.3. cas.59. num.19.*

615 Maximè accedente iuramento, *Card. de Luca de donat.disc.22.nu.4. D.Samminiat.d.contr. 77.nu.6.*

Quamuis contra dicat *Roce. resp.88.lib.2. Thes.dec.121.num.7.Costa de rat.rat. quaest.152. num.1.*

Qui possunt intelligi quo ad legitimam, quam possunt auocare liberi etiam postea nati, etiam mortuo Patre, *Costa sup.nu.4. Castill.lib.3.c.13.nu.50.Mangil.de imput.qu.97. nu. 22. Faria d.c.19.nu.16.Barbos.l.1.p.1.nu.170.ff. solut.matr.*

616 Quæ procedunt quando donatio fit tempore contractus matrimonii, *Fontanell. de pactis cl.5.gl.8.p.3.d nu.6.Morot.cons.43.nu.6.Bottilier.theor.54. nu.4.seqq. Petris cons.10.nu.6.7. Thor.in C.p.3.c.59.Nos ad Rouit.d.conf.21.n.18*

617 Donatio inter virum, & vxorem reuocatur *Hermosill.l.8.gl.3.n.28.tit.4.p.5.*

618 De Iure Cathaloniæ donatio facta cuicumque non reuocatur per superuenientiam liberorum, nisi vsque ad legitimam, *Cancer. var.tit.de donat.n.124.*

619 Iurispatronatus donatio reuocatur, *c. quicumque 43.17. qu.4.Mancin.de Sacio d.sart.16. Marescot.lib.3.var. c.9. Nos ad Rouit.conf.21. nu 8.lib.1.R. Martin.lib.1.resp.230. Baeza de dote c.26.n.6.*

620 Donatio facta ascendenti reuocatur vsque ad legitimam filiorum postea nascentium, *Gomez lib.2.var.c.4. nu.11.* vbi *Ayllon. nu.12.* post *Tiraq.Mozz.de donat.c.fin.nu.7. Cuiac.lib. 20.obs.3.Viu.dec.404.& 434.Cancer.var.par.1. c.8.ex nu.125.& p.3.c.21.n.130.*

621 Etiam donatio facta à fratre, vel sorore contemplatione matrimonii reuocatur per natiuitatem filiorum, *Vrceol.de tran'act.qu.92.nu. 6.seqq.Christin.dec.192.nu.13.vol.4.*

622 Qui diximus *n.614.* procedunt. Vt

623 Debeat mentio filiorum esse explicita, & non implicita per renunciationem, *d. l. si vnquam,Card.de Lu a de . onat.disc.10.nu. 10. disc. 22.nu.6.disc.71.n.2.seqq.*

624 Sed sufficere, si donans in aliqua parte donationis de liberis fecisset mentionem, *Viu. Tom.III.* opin.259.nu.2. dec.404.nu.6.Tiraq.sup.num.78. Ciroc.nu.22.D.Palma cons.26.n.6.7.

625 Secus esset, si pater tunc temporis esset desperatus de prole, & postea filios suscepisset, *Rota dec.133.p.18.rec.Saminiat.d.contr.77. nu.8.Card.de Luca de donat.disc.20. nu.10. disc. 21.disc.70. Rocc.resp.88.nu.5.lib.2.Pacion.d. alleg.74.nu.16.*

626 Quo ad Iuramentum, licet aliqui velint quoad mulieres, & rusticos, debere certiorari de virtute talis renunciationis, *Tiraq. d. praef. 1.nu.98.99.Mangil.de imput. qu.103. num.21. Card.de Luca de donat.disc.71.nu.5.Ciroc.d.discept.12.n.25.*

627 Tamen alii communiter dicunt: sufficere iuramentum, ad euitandam talem certiorationem, *Tiraq.nu.135.136.& in d.l. nu.131. Serafin.de priuil.Iuram.priuil.63. nu.3. Mancin.de iuram.p.4.eff.1.qu.13 nu.11.& eff.137. nu.8.9. Altograd.cons.5.nu.99.lib.1. Rota dec.485.nu.3. p.2.rec.Cyriac.contr.182.n.33. Bursat.cons.339. nu.4.dec.350.351. Ciroc.sup. nu.26.* Vbi dicit, quod saltem, virtute talis Iuramenti certioratio præsumitur, ex *Mantica,& Serafin.sup.*

628 Sed quod non obstante iuramento possit donatio reuocari, dicunt *Pacion. d. alleg.74. nu.17.R.Marcian.disp.54.nu.16. Hermosill. fol. 351.353.Acosta d.ampl.7, nu.38. Baeza de dote c.29.nu.11.*

629 Vera existente opinione, quod reuocetur donatio per superuenientiam liberorum, potest agi per creditores donatoris, eius nomine, ad hanc reuocationem, liberis superuenetis, ad hoc vt satisfactionem consequantur, *D.Saminiat.d.contr.77.nu.17.*

630 Sicut donatio reuocatur per natiuitatem filiorum, ita dominium translatū per modum fictum constituti, expirat per natiuitatem filiorum, *Cutell.de donat.tract.2.disc.1.spec.11.n. 118.& 119. D.Saminiat.contr.35.num.48.* Imò si donatarius alienauerit bona donata, donator, natis liberis, potest agere contra tertium possessorem per actionem in rem, seu reiuendicationem, *Mangil.de imput.q.106.n.6.& seqq.*

631 Et licet declaratio reuocationis non sit facta per patrem, ob aliquam iustam causam, vel impedimentum, potest fieri per filios postea natos, *Mangil. de imput.qu.97.n.20.Tonnut Peguer.dec.236.n 5.Valasc.cons.31.n.5.Saminiat d.contr.35.n.49.d.q.54.n.17.Acost. d ãpl.7.n.37.*

632 Et in casu esset valida renunciatio, *d. l. si vnquam*, illa non præiudicat aliis, quo ad legitimam, *Altograd.d.contr.62.63.p.2.Saminiat. d.contr.77.num. 10. Thes.fil. ad patrem dec.121. Mangil de imput.qu.104.nu.16. Merlin.de legit. lib.2.tit.1.qu.21.nu.21.32.33. Card. de Luca de donat.disc.20.nu.9.disc. 21.nu.6.seqq. disc.22. c2 nu.3.disc.71.nu.2.seqq. Altograd.contr.63. n.14. 35.seqq. Ayllon.ad Gomez var.lib.2.c.11. n.12. & seqq.*

633 Non reuocatur per filiorum procreationem, *Card.de Luoa de donat. disc.21.nu.12.* Vbi

præsertim summa reseruata protestando sufficit pro illius dote, *d.disc.22.nu.4.*

634 Nec reuocatur si post factam donationem Donans intrauit Monasterium, nam hoc casu Monasterium non habetur loco filij, post mille *Mangil.de imput. q.111.Visc.cōel.ver.donatio.*

635 Non reuocatur per natiuitatem filiorum illegitimorum, *Card.de Luca d.disc.22.n.12.13.* vbi declarat, *Cyriac. contr.9.nu.70. Tiraq.in d.l. si unquam nu.56.Paleotb.de not.& spur.cap.34 Marta dec.Pisan.17.* Cæuall. *qu.2.nu.29.Valasc. cons.94. nu.5.Rebell.de obligat.Iustit.p.2.lib.18 qu.10.nu.5.Faria ad Couar. lib.1.c 19.n.8.Hermosill.sup.*

636 Licet contra dicant *Ripa qu.28.Couar. de sponsal.p.2.c.8.§.4.num.14. Barbos. appellat.99. num.41.*

637 Reuocatur per filium naturalem donatio facta à matre, *Hermosill.sup.gl.7. num.7.* Licet contra dicat *Molina disp.282. de Iustitia, & Iure.*

638 Qui renunciat suæ legitimæ iuxtà formam *c.quamuis pactum 2.de pactis in 6.* natiuitatis filij ad reuocandam renunciationem, non suffragatur, *Guttier.in d. c. quamuis nu.28. Couar. ibid.p.3.§.3.nu.12. Gomez l.b.2.var.c.4.nu.24.* vbi *Ayllon. numer.12. Tiraqu. d. vers. Donatione largitus nu.180. Hermosill.sup.gl.3.nu.16.* Licet contra dicat *Molin.de primog.lib.2.cap.3. nu.41.& seqq.* vbi de renunciatione maioratus, Cuius sententia vera est, si hæreditati iam delatæ renunciatur, nam per superuenientiam liberorum reuocabitur renunciatio, vt ipse docet *nu.40.Tira .nu. 174.Ripa ibid.q.11. nu.20.21.Donad. de renunciat tom.1.qu. 16.*

639 Sed si maioratu, renunciatur per primogenitum, prole suscepta corruit renunciatio, *Tiraq.nu.171.Boer.dec.139.Paz in proemio legum Tauri nu.46.Aluarad.de coniect.ment.testat. lib.2.c.3.§.1.nu.27.Mier.de maiorat. p.1. qu.21. nu.81.82.Hermosill.d.gl.3.nu.25. Faria d. c.19. nu.24.25. Burg.de Paz cons.3.n.63.*

640 Non reuocatur, si filius natus, donans superuixit, nec donationem reuocauit, *R. Madin.ad Reuert.dec.477. nu.4. Ayllon.ad Gomez lib.2.c.4.nu.13.* post *Gomez, Clar.§.donat o qu. 23.num.9.Molina disp.282. num.8.* vbi explicat *Mozz.de donat.c.3 li.nu.9.Osuald.ad Donell.lib. 14.c.38.lit.H. Mangil.de imput. qu.102. nu.14. Antonell.de tēp.leg. lib.1.c.63.n.14.& lib.2.c.6. num. 12.* vbi dicit secus esse si stet in possessione rei donatæ, *Faria d.c.19.nu.28. Mangil. de imput.qu.97.nu.18 Noi infrà nu.651.* putà quia super illa re sibi reseruauit vsumfructum, *Hermosill.gl.9.num.8.9. Tonnut.d.c.54.nu.9.13.Pacion.d.alleg.74. nu.23.24.26. P. Affl. contr.34. nu.18.Staiban. res.123.* Et contra dicit *Molina de primog.lib.1.c.9.nu.40.Faria ad Couar.d.cap. 19.nu.17.* contra dicta per *Antonell. sup.* Diximus *n 596.*

Donatio reuocata filij natiuitate, eo mortuo ante donatorem, reuiuiscit nequaquam,

secundum veriorem opinionem, ea ratione, quia si causa semel suum effectum produxit, ea post modum cessante, non tamen cessat effectus, *l.fin.in princ. ff. de solut. Tiraq. in tract. cess.c.caus. limit. 8.Mangil.de imput. qu.107. nu. 11.& seqq.* vbi declarat id procedere: dummodo pater donator declaret se illam habere pro reuocata, iuxtà dicta per ipsum *qu.102. & alibi*, & dummodo partus sit vitalis, & non octimestris.

641 Et si aliqui velint reuocari donationem factam per superuenientiam liberorum, *Barra obs.15* id intelligunt quando est facta liberto, & extraneo, non vero cognato, consanguineo, vel amico, *Accurs.in d. l. si vnquam. verb. quidquid, Panciroi.cons.54.nu.37.38. Bardellon. cons.57.nu.40.Staiban.obs.44. nu.7.* post *Soce n. cons.39.col.vlt.lib.3.Gratian.disc.200. n.9. DD. apud Faria hic infrà nu.2.*

642 Tamen in contrarium est veritas, vt semper reuocetur, *Vrceol.sup.n.3.de transact. q.92. nu.3.Cn.ac.obs.lib.20.c.5. Faria ad Couar. var. lib.1.c.19.nu.3. Surd.de alim.tit. 6. qu.21. nu.11.* vbi declarat.

643 Imo facta ex causa matrimonij ad fauorem fratris, vel sororis, etiam reuocatur per natiuitatem filiorum, *Christin.dec.192.n.3.vol.4. Vrceol.nu.6.& seqq.*

644 Reuocatur donatio per superuenientiam liberorum, in casu, quo donans liberos habebat, quos tamen mortuos putabat, ex aliquo rumore incerto, *Valenz.cons.119. nu.121. Antun.d.præiud.2.nu.23.Tonnut.d.c.54.nu.19. Faria ad Couar.lib.1.c.19.nu.4.*

645 Donatio transactione firmata non reuocatur per superuenientiam filiorum, quando vere, & proprie fuit transactio vera, & realis, secus si ficta, & simulata, ad effectum transmurandi donationem in contractum transactionis, *Vrceol.d.q.92.n.10.11.12. D. Torre de maiorat. Ital p.2.resp.Iose.3.nu.249.Tonnut.d.qu.54. num.29.*

646 Sed vbi est ob causam mutuam, & vicissitudinariā non est reuocabilis per superuenientiam liberorum, *Vrceol.sup.n.17.*

647 Secus si partim ob causam, partim ob donationem, *Tiraq.verb.donatione larg tus n.148. 149.150.Tonnut.par.1.c.57.num.22.Serafin.dec. 181.nu.2.dec.416.nu.20.31.Duran.dec.155.num 15.16.Vrceol.sup.nu. 18.*

648 Quando donatio præualet transactioni, itaut subiaceat reuocationi per natiuitatē filiorum non reuocatur ipso Iure, sed tantum volente, & declarāte ipsometdonatore, *Menoch. cons.994.num.32.seqq.Vtt.dec.434.num 7.8.Andreol.contr.334 num.21. Mangil.de Imput.q.96. nu.5.6.Rot: dec.124.nu.9.p.1.diuers. Serafin.dec. 829.nu.4. DD.apud Vrceol.sup.nu.19.*

649 Sed contrarium verius est, *Clar. §.donatio q. 23.Honded.cons.43.nu.6.lib.1. Dunozet Sen.dec. 50.nu.3.Rota rec.dec.591. n.4.5.p.3. Vrceol.sup. nu.20.23.*

Etiam

650 Etiam si interuenisset iuramentum, Vrceol. n.24. Conciol. alleg.74. nu.18. seqq.

651 Sed alii distinguunt, vt quoties bona donata sunt penes donatarium tunc requiratur declaratio donantis, alias per taciturnitatem videtur nolle reuocare, secus quando bona sunt penes ipsum donantem, Dunozet dec.50. nu.6. Card. de Luca de donat. disc.20. nu.4. Conciol. alleg.74. nu.24. Valasc. consult.31. nu.6. Mangil. de imput. qu.97. nu.18. Hermosill. gl.9. nu.5.9. Tonnut. d.c.54. num.13.14. Rota p.3. rec. dec.591. num.5. Ferr. ad Guid. Papa dec.214. P. Molina disp.282. num.8. Quid dicant Pascal. de vir. patr. potest. lib.2. c.8. nu.113. Thes. dec.121. Molin. de primog. lib.1. c.9. nu.40. Gomez lib.2. c.4. nu.12. Diximus Nos sup. num.640.

652 Sed quod statim sit reuocata absq; alia declaratione, & quamuis pater taceat, potest filius post mortem patris agere vigore d.l. si vnquam, dummodo non sit elapsum tempus necessarium ad præscriptionem, Vin. dec.434. lib.3. Thes. dec.121. Valasc. consult.31. Peguer. dec.37 vbi decisum referunt per Senatum Cathal. & Lusitanum, Fontanell. de pactis cl.5. gl.8. p.3. nu.53. seqq. Conciol. d. alleg.74. nu.26. Vrceol. sup. nu.23. Faria ad Couar. var. lib.1. c.19. num.17. Nos ad Rouit. d. cons.21. n.5. lib.1.

653 Donatio remuneratoria non reuocatur per superuenientiam liberorum, si bona donata non excedant merita, Fontanell. sup. p.3. n.11. Nos ad Rouit. d. cons.21. num.19. Staib. obs.123. nu.28.30. Hermosill. l.8. gl.9. nu.12. tit.4. p.5. Antun. lib.1. prælud.2. num.39. & seqq. Iouius gl.16. §.4. num. Pacion. allegat.75. Cyriac. contro. 270. nu.3. Castill. quot. lib.3. c.4. nu.43. Faria d.c. 19. n.13. vbi explicat, Vel ob causam, Dec. cons. 281. in fine, Larатb. cons.66. num.9. D. Marcian. cons.41. num.2. Bottilier. de success. ab intest. theor. 54. nu.5. Barbos. in l.2. p.1. post num.168. ff. solut. matrim. Nos ad Rouit. d. cons.21. num.21. Rota ad Rouit. cons.86. n.15. lib.2.

654 Non reuocatur quando consistit in iure quærendo, Nos ad Rouit. d. cons.21. lib.1. nu.25. Gomez lib.2. var. c.4. num.24. Molina de primog. lib.2. c.3. nu.37. Vel de dote lucranda, Nos ibi l. in renunciatione facta per filiam dum nuptui traditur, Bottilier. theor.54. Capon. de pactis q.36. Nos sup. n.25. Card. de Luca de donat. disc.21. n.8.

655 Donatio reciproca nõ reuocatur natiuitate filiorũ, Iouius gl.16. §.4. nu.83. Cyriac. sup. nu.17.

656 Si valeat renunciatio facta d. l. si vnquam dependet à quæstione, si beneficium dictæ legis sit introductum fauore filiorum, vel donantis, nam si donantis, valet renunciatio, secus si filiorum, Donad. de renunciat. c.16. ex nu.8. Gallerat. eod. tract. tom.2. cent.1. renunciat.87. ex nu.2. D. Borgia lib.7. Inuestig. c.15. nu.5. qui articulus vt decidatur indiget decisione Cæsarea, Clar. §. donatio qu.22. nu.3. Grat. cons.50. num.65. vol.1. Matth. Cheria inter commun. opin. tom.2. loc.4. c.13. fol. mihi 62. Mangil. de imput. qu.103. num.10. vers. quare.

657 Sed quod non obstante tali renunciatione reuocetur per procreationem liberorum, Mysing. pract. obs. cent.5. obs.63. Serafin. dec.837. num.12. Cauall. q.104. Morot. cons.42. Fachin. controu. 84. lib.3. Donad. de renunciat. lib.1. c.16. Cutell. de donat. disc.1. spec.3. num.8. Boer. dec.159. Roccus 17.88. nu.2. & seqq. lib.2. Staib. res.123. Montan. contr.63. nu.9.

658 Quamuis talis renunciatio sit iuramento vallata, Oltrad. cons.238. & 278. Paul. de Castro cons.435. lib.2. Roman. cons.269. Bal. cons.225. lib.5. cons.239. col.2. lib.3. cons.176. col. vlt. & cons. 234. lib.2. Cæsal. cons.145. lib.1. Menoch. cons.99. n.1. Guid. Papa dec.214. Rocc. sup. n.3. Hermo. fol. 351. & 353. nu.4. seqq. D. Marcian disp.54. nu.15.

659 Cum fauor dictæ legis sit introductus fauore filiorum, Fachin. lib.3. cap.84. R. Marcian. disp.54. n.16. Nos ad Rouit. d. cons.21. nu.6. Staib. res.123. num.14. Donad. de renunciat. tit.1. d.c.16. num.10. DD. sup. citati, alii apud Mangil. de im-
660 put. q.103. num.9. sic iuri alterius renunciari non potest, l. quod de bonis, §. vlt. ff. ad l. falcid. Rocc. sup. n.4. Nos sup.

Licet contra, quod sit remedium dictæ legis fauore donantis, & sic quod possit renunciari, dicant plures relati per Canal. d. qu.104. Fontanell. de pactis cl.5. gl.8. p.3. n.14. Doctis. Larатb. cons.66. nu.8. Mangil. de imput. q.98. & q.103. nu.4.10.

Licet hoc casu reuocari vsque ad legitimam, etiam facta extraneo, dicant Gomez lib.2. cap.4. num.11. Couar. in rubr. de testam. par.1. §.4. nu.3. Clar. §. donatio q.12. nu.4. Guttier. de Iuram. p.1. c.9. n.20. Cuia. lib.20. obs.5. alii relati ab Hermosill. d. l.8. gl.2. nu.8. vbi nu.9. alios pro contraria parte adducit, Ayllon. ad Gomez lib.2. c.4. nu.12. in fine.

661 Donatio facta ab extraneo, ob causam dotis, vel matrimonii, an natis liberis reuocetur. Quod non reuocetur, facit quia fraudaretur donataria, & maritus, cuius respectu dos est titulus onerosus, Gratian. cap.53. num.21. Canall. qu.73. Castill. de alim. c.50. nu.3. Giurba ad Consuet. Mess. c.3. gl.5. p.1. nu.12. Pereira dec.28. num. 44.45. Ant. Amat. res.43. num.2. Ant. Fab. l.7. coniect. c.15. post med. Guttier. de Iuram. p.1. c.9. nu.7. Pacion. alleg.75. nu.30. R. Marin. lib.2. cap.248. num.11. Acosta d. reg.1. ampl.7. nu.2.

662 Sed contra, & verius tenent alii allegati per Pacion. nu.32. & ipse Pacion. ibid. decisum refert Valasc. consult.31. num.2.3.4. Alex. cons.71. lib.4. Tiraqu. in d. l. si vnquam verb. donatione largitus nu.236.240. & seqq. & in præfat. nu.72. Barbos. in l.1. ff solut. matrim. p.1. num.166. Baeza de non melior. fil. c.9. nu.67. decisum refert Ant. Fab. in C. lib.8. tit.38. defin.2. decisum refert Thor. in comp. dec. verb. donatio contemplatione matrimonii, Fontanell. de pactis cl.5. gl.8. par.3. nu.75.78. Osuald. ad Donell. lib.14. c.32. lit. D. Hermosill. l.8. tit.4. p.5. gl.3. num.4.7. Antun. de donat. lib.1. prælud.2. nu.102. seqq. Andreol. contr.67. nu.21.334. nu.18. seqq.

663 Ea ratione quia donatio causa doris facta ab extraneo est simplex, & non ob causam respectu donantis, *Antun.sup.nu.70.& 103. Tonnut.q.54.*vbi *nu.4.* ampliat etiam in dotatione propriæ neptis *Nos ad Rouit. d.cons.21. num.7. Staib.obs.123.nu.13.seqq. Vrceol.de transact.qu.92.Hermosill.fol.347. Fachin.lib.3.c.86.* Marta *dec.161.nu.14.*

664 Quod adeo verum est, vt etiam constante matrimonio auferatur à manu mulieris, nam debuit maritus cogitare, quod donator poterat filios suscipere, & sic posse reuocare donationem, ex *d.l.si vnquam*, quia si non cogitauit sibi imputat, *Gomez in l.37. Tauri nu.34. Petr.Barbos.l.nn.167.& 167.Guttier.pract.lib.3.q.41.nu.14.Conar.de sponsal.p.2.c.8.§.6.nu.12.Fontanell.* & alij relati per *Hermosill.d.l.8.tit.4.par.5.gl.3.num.8.Cutell.de donat.tract 1.disc.3.p.6.num.30.& tract.2.spec.3.disc 1.nu.1.*

665 Et conclusio procedit quamuis donatio sit facta contemplatione matrimonii, & filiorum procreandorum, *Tonnut.sup.nu.5.*

666 Quæ non procedunt respectu patris dotantis filiam, nam pater tenetur dotare, *Tonnut.d.q.54.nu.3.Stab.obs.123.n.12.21.*Cyriac.*contr.41.nu.1.Fontanell.d.l.5 gl.1.p.1.à n.28.*post alios *Antun.sup.n.105.Nos adRouit.cons.15.n.15.lib.2*

667 Quæ conclusio temperatur, vt si pater vnicam filiam habeat, & illi amplam dotem dederit, & postea alios filios susceperit reuocatur donatio non in totum, sed vsq, ad legitimam, iuxtà *tex.l.si totas, C.de inoffic. donat.* Antun.*sup.nu.106.seqq.Tonnut.sup.nu.6.7.*

668 Et cum reuocatur per superuenientiam liberorum, res donata redit absq, hypoteca contracta per donatarium, Merlin.*de pignor.lib.5.q.19.Antonell.de temp.legal.lib.1.q.67 nu.13.Acosta de priuil.cred. reg.1.amplhat.7.* Diximus *sup.num.311.*

669 Non reuocatur natiuitate filii nati 8. mense, *Nos d.cons.21.n.24. R.*Mariu. *ad Reuert.dec.477.nu.2.Giurb.sup.Consuet. Mess.c.1.gl.4.n.39.* Magil.*de imput.qu.97.num.26.seqq.*vbi declarat, Vel monstruosi, *Passarell lib.3.qu.5.*vbi materia, *& q.6. Faria ad* Conar.*lib.1.c.19.num.9.10. Mangil.de euict.qu.97.nu.26.27.* Et *Passarell.q.4.* agit late de nato Monstro, an rumpat donationem.

670 Si donator viuens, bona donata possedit, facilius hæredes habent ius reuocandi donationem, ex capite liberorum superuenientium, *Tonnut.sup.nu.14.*

671 Sic etiam si donatarius viuo donante moriatur, facilius reuocatur donatio, ex Capite superuenientium liberorum, *Tonnut.n.15.*

672 Verum donator post natiuitatem filiorum percipiens alimenta à donatario, promissa, donationem confirmare videtur, *Tonnut.sup.n.16*

673 Donatio pro male ablatis non reuocatur per superuenientiam liberorum, nam non est donatio, sed restitutio rei alienæ, *Mascard.concl.1230.num.153.Nouar.ad Franch.dec.561. Ventrigl.in praxi par.2.tit.de legat.pijs annot.27.§.1.nu.68.Nos d.cons.21.n.23.*Menoch.*de præsumpt.lib.4.præsumpt.189.nu.136.& seqq.Faria ad Conar.var.lib.1.c.19.num.91.Mangil.de Imput.qu.111.nu.36.*

674 Donatio de Iure communi reuocatur in totum per natiuitatem filiorum, vt diximus, secus si sit facta Ecclesiæ, vt diximus, aut alteri pio loco, aut vni ex filiis, nam tunc reuocatur vsq ad legitimam, C*ancer.tit.de donat. num.125. Nos ad Rouit.d.cons.21.lib.1.Cutell.de donat.lib.2.spec.3.à n.3.Castill.lib.2.quotid.c.13.nu.4.Clar.§.donatio q.22.nu.3.Trentacinq.var. lib.3.tit.de donat.res.4.nn.12.* Molina *disp.283. Ant.Fab.in C.tit.de reuoc.donat.lib.8.defin.5. Guttier. de Iuram.p.1.c.9.nu.11.Osuald.ad Donall.lib.14.c.32.lit.C:Hermosill.sup.claus.4.nu.2.Barbos.l.2.in princ.p.1.nu.168.ff.solut.matrim.Molin.de primog.lib.4.c.2.nu.81.Molina de rit. nupt.lib.3. q.2.nu.82.83. Faria ad Conar.d.c.19.nu.29.*

675 Idem est de Iure Cathaloniæ, C*ancer.sup.d.nu.125.* Et de Iure Hispano quid, *Faria sup.nu.33.& 40.*

Et licet *Guttier.sup.n.13.*dicat non sic esse, si naturali filio fuerit donatum, ac postea legitimi nascantur, vt in totum donatio reuocetur. Tamen Nobis placet, esse arbitrarium iudici, qui ex amore patris, & meritis filij naturalis, æstimabit, vtrum pater donasset, licet de legitima prole cogitasset, *Rota* apud *Vinian.de Iure patron.dec.45.nu.11.Morla in empor.Iur.tit.9.q.12.nu.5.*Cum natura inter eos, à quo paternus prouenit amor, nullam constituat differentiã, *Auth. quibus modis nat.effic. leg.§ si quis sanè,Cyriac.contr.9.nu.2 Pacian.de probat. lib.2.c.23.n.8.9.Faria ad* Conar.*d.c.19.nu.30.31.*Qui *nu.34.* dicit sententiam *Guttier. sup.* esse veram in filio Adoptiuo.

Hæc, & Alia ad materiam *d. l.si vnquam ponunt Ricc. collect.722. Castill.lib.4. controu.31. Hermosill.fol.351.& seqq.Gomez,&* Ayllon.*lib.2.c.4.num.12.& seqq.* M*angil.de imput.q.95.& seqq.Passarell.de donat.lib.3.qu.4.& seqq.Cutell.de donat.*& Alii passim.

676 Donatio inofficiosa re, & consilio vni ex filijs facta, reuocatur tantum respectu legitimæ aliorum, facta extraneo, & nihil filijs relicto, reuocatur in totum, si sit inofficiosa re, & consilio, ita vt nec etiam cum Iuramento confirmetur toto *tit.ff.de inoffic.donat.auth. vnde si parens, C.de inoffic.testam. Mangil.de imput.q.93.nu.20.& seqq.*vbi ampliat, & limitat, & *q.99.nu.18.27 q.105.nu.5.Conar.var.lib.1.c.10.nu.12.Trentacinq.var.tit.de donat.res.4. Christin.dec.171.vol.2.Clar.§.donatio q.24.Gratian.cap.472.nn.25.& seqq.c.729.950. Tusc.lit.D.concl.684.seqq. Diana p.8.tract.6.res 66. Tepat.tit.497.seqq. Hermosill.tom.1.glos.12.13.lib.8. tit.4. fol.355.seqq. Antonell.de temp.legal.lib.2.c.61. nu.16.fol.186. Tonnut.qq.ciuil.q.54.n.1.Cyriac.contr.270. Rota post Albert.de inconstantia dec.10.n.1.* Rota *dec.86.*post Merlin.*de legit.& dec.347. lib.6.& 7.p.13.*

7.p.13.& dec.47.num.11.p.17.rec. Faria ad Couar.lib.1.c.19.nu.98. Ayllon.ad Gomez l b.2.c.4. nu.14. D. Rota ad R. Rouit.conf.10.lib.1.num.7. Sabell.§.donatio nu.31. Gaston.discept.17.nu.2. D. Sammat.contr.77. Harppreccht.Instit. de donat.§. 2.nu.171.seqq. D.Cæsareg.ad stat.Ianfol.166.nu. 26. Nos ad Rouit.d.conf.21.nu.9.seqq. vbi quomodo consideretur hæc legitima, Montan.contr.63 nu.7. Roce.resp.98.nu.6.seqq.lib.2. Boss.de dote c.34.nu.16. D. Consil.Staib.resp.123.num.7.8. Donad.de renunciat.cap.44. Cancer.var.tit.de donat. num.119.seqq. Doctissimus Retes de donat. cap.8. & 19. Baeza de non melior. cap.33. Fontanell. de pactis nupt.clauf.5.gl.8.p.2.ex nu.22. Guttier. de Iuram.p.1.c.9.nu.11. Osuald.ad Donell.lib.19. c.11. Baeza de dot.c.9.ex n.32. Faehin.lib.5.contr.cap.84. Ayora de partit.p.1.c.3.n.10. Aluarad. de coniect.men.def.p.1.c.3.§.1.n.15.

Sic donatio facta in fraudem patroni reuocatur in totum, Mangil.de imput. qu.99. nu.2. Dicitur donatio inofficiosa re, & consilio, cum non solum liberè, per illam, legitima fraudantur, sed etiam donator hoc ipsum intendit. Re tantum quando fraudare noluit, qui donauit, in effectu tamen legitima donando minuitur, vel aufertur, nam sæpè de facultatibus suis plus quam in eis est, sperant homines, §. in fraudem, instit.quibus ex causis manumit.non lic. Clar.qu.24.nu.2. Mangil.de imput.qu.93.nu.56. Cancer.d.cap.8.nu.128. Merlin. d.qu.21.nu.18. Gratian.d.disc.729. Faria ad Couar.lib.1.c.19.nu.99. Ayllon.ad Gomez lib.2.c. 4.nu.14. Vel dicitur inofficiosa re, & consilio, quando donatio est de omnibus bonis, vel de maiori parte, vel quando pater ex proposito illam fecit ad præiudicium filiorum, Mangil.sup.d.nu.56. D. Galeot.contr.59.n.23.lib.1.

Consilium fraudandi præsumitur quoties, quis habens filios successionis capaces, immensam facit donationem, quare fraude probare non tenetur, qui aduersus donationem venerit, secus est si filiis orbatus donet, Merlin.sup.nu.26. Osasch.dec.122. Clar.d.qu.24.n.3. Faria sup.nu.100.

Donatio inofficiosa regulariter est quando legitima non remanet ei, cui de iure debetur, Clar.§.donatio qu.24.nu.2. Trentacinq.var.t.t.de donat.ref.4.nu.3. Gratian.discept.729.n.37. Merlin. de legit.lib.2.tit.1.qu.21.nu.11. Menoch.conf. 523.nu.24. Gomez var.lib.2.c.4.nu.13. Tusc.lit. D.conclus.684.nu.1.

Et nedum descendentes, & ascendentes, Mangil.de imput.qu.93.nu.2.& seqq.& num.54 Sed etiam fratres, & sorores vtrinque coniuncti, aut ex eodem patre nati poterunt donationem turpi personæ factam, vt inofficiosum reuocare, quia personis turpibus institutis, debetur illis legitima, alias si non relinquatur, de inofficioso testamento agere permissum est, l.fratres 27.C.de inoffic.testam. Merlin.sup.lib.1.tit.7.qu.13.& qu.21 nu.8.9. Cuiac. lib.17.obs 40. Castill.lib.2.c.19. Trentacinq.sup. nu.14. Mangil.de imput. qu.112. Vbi n.9. dicit in totum, non solum quo ad legitimam, donationem reuocare.

Imò talis donatio in totum per fratres reuocatur, Merlin.sup. Mangil.qu.112.nu.9. Surd. de al m.tit.8.priuil.95.n.10. Ruin.conf.5.lib.3. Dec. conf.330.vers.quintò quæritur.

677 Verum donationes factæ separatim, & tempore successiuo non subiacent omnes reuocationi, tamquam inofficiosæ, sed vltima retractatur, Fontanell.de pact.cl.5.gl.8.p.2.nu. 42.& seqq. Griuel.dec.97. Nos ad Rouit.conf.22. nu.4.seqq.lib.1. Gaston.d.discept.17. nu.7. Hermosill.l.8.gl.12.13.tit.4.p.5.nu.32. & seqq. de qua re Mangil.d.qu.94.nu.8.& seqq. D. Aguila ad Roxas de incompatibil. p.7.c.2. num.71. Sed quod omnes, Surd.conf.297.n.10.& conf.332. Gratian.c.729. Merlin.de legit.lib.2.tit.1.q.21.n. 11.12. Mastrill.dec.208. Vel deducta tantū legitima, de primis, Mangil.de imput.q.94.n.9. q. 109.nu.8.& qu.10.nu.30.seqq.332. Boss.de dote c.14.nu.16. Tusc.lit.P.concl.41.n.13.

Ius reuocandi transmittitur ad hæredes, Cancer.var.p.1.c.8.ex nu.119.& 3.p.c.21. num. 131.& nu.143. Ayllon.ad Gomez d.c.4.num.14. De qua re etiam infrà hic, Mangil.de imput. qu. 84.nu.15.qu.93.nu.27.seqq.

Hæres donatoris non agit aduersus donationem inofficiosam re, & consilio, vt in totum reuocetur, sed tantum vsque ad legitimā, quia contra factum defuncti venire non potest, l.cum à matre, C.de reiuendic. Hermosill.l.8. tit.4.p.5.gl.12.13.n.21.& 22.

Quod generaliter limitatur quo ad legitimam, cuius supplementum potest filius petere, etiamsi hæres sit patris, Merlin.sup.nu.3.21. Hermosill.nu.21. Pinell.in l.3.p.4.nu.8. limit.12. C.de bonis matern. Sim.de Prætis de interpræt.vltim volunt. in lib.5.dub.2.interpr.2. numer.67. Menoch.conf.1.nu.103.& seqq.& conf. 89.n.93. Trentacinq. sup. numer.11. Doctissimus Faria sup.num.101. Mangil. de imput.quæst.93.num. 27. & seqq. Ioannes Petrus Surd. conf. 196 nu.54.& seqq.& conf.237.nu.20.vol.2. Cæsal. conf.393. num.117. Doctissimus Gratian. disc. 729.numer.27. Gaill.obs.116.nu.4. Antonell. de temp.legal.lib.2.c.61.nu.9.

Idem est si filio aliquid a patre relinquatur, vel donetur, nam agere, nisi ad supplementum legitimæ non valebit, Trentacinq. d. ref.4. nu.2. Natta conf.125.nu.6.vol.1. Tusc.lit.D.conclus.685.nu.32. Hermosill.nu.5. Merlin.n.23. Couar.in c. Raynutius §.10.nu.9.de testam. Clar. d. qu.24.n.4.

Sed si cum testamento decedat pater, necesse est, vt id titulo institutionis filio relinquat, Merlin.sup.nu.23. Mangil.qu.95.nu.43.44 Clar.§.testamentum.qu.38.nu.1. Faria sup.n.102.

Donatio etiam remuneratoria, vt inofficiosa reuocatur, Trentacinq.d.ref.4.n.10.

Nisi meritorum remuneratio posset peti iudicialiter, Parlador.quotid.lib.3.qu.15.num.2.3. Gut-

Guttier.de iuram.p.1.c.5.n.24.25. Couar. in cap. cum in officijs nu.11.de testam. Baeza de non melior.c.17.nu.3.Hermosill.d.gl.13.nu.6. Faria sup n.104.Mangil.de imput.q.93.n.47.

Eodem modo donatio ex titulo, & causa onerosa facta, vt inofficiosa non reuocatur, *Cyriac. contr.270.n.1.Trentaquinq.nu.16.Mangil sup.nu.49.*

Actio ad reuocandam donationem pro legitima, vel eius supplemento, triginta annis durat, sed eam in totum retractandam quinquennio extinguitur. *Merlin. sup. num.45.46. Hermosill.gl.13 nu.35.36.Fontanell.d.gl.8. p.2. nu.18.47.48.Parlador. differ.48.nu.30.31. Menoch.cons.411.ex nu.33.P.Molina disp.283.nu.11.Faria sup.n.105.*

678 Non rescinditur tamquam inofficiosa, si supersint patri bona pro filiorum legitima, quamuis postea ab illo dilapidentur, vel eius culpa, vel casu, *Gaston.sup.num.8. Tusc.lit.D. concl.684.seqq.Cancer.sup.nu.120.seqq. Mangil. sup. Nos ad Rouit.d.cons.22.*

679 Donatio inofficiosa re, & consilio, & sic malo animo facta, corruit in totum, alias autem possit agi tantum ad supplementum legitimae, docto etiam de valore bonorum donantis ab ipso filio inofficiositatem allegante, & ad dictum effectum, sufficit filio aliquod minimum fuisse relictum, *Bisb.dec.136 n.20.seqq Cancer.sup.*Et nu.128. dicit, quando sit inofficiosa re, & consilio, *Faria ac Couar. lib.1. cap.19.nu.98.Hermosill.gl.13.n.8.Menoch.cons.923. nu.20.Cancer p.1.c.8.nu.120.121.Mangil.sup.*

680 Si est inofficiosa re tantum reuocatur vsq; ad legitimam, *Trentaquinq.var.lib.3.tit.de donat. resol.4.nu.2.Marta de success.legal.p.1.qu.25.art.2.Mangil.de imput.qu 93.nu.22. qu.99.num 30. Gratian. c.729.Merlin.de legit. qu.21 nu.18.19.Faria sup.Fontanell.gl.8.p.2. a nu.22. Gomez & Ayll.lib.2.c.4.n.13.*

681 Respectu ascendentium, etiam est inofficiosa, *P.Molina de Instit.disp.283.* *Mangil.de imput.qu.93.nu.54 & seqq.& qu.94.n.11.Costa de port.rat.q.113.n.12.*

682 Cuius temporis habenda sit ratio in officiositatis, tempore mortis an traditionis, *Gomez ad l.29.Tauri nu.35.Hermosill.l.8.gl.13.n.31. tit.4. p.5.* dicit de iure communi esse duas opiniones contrarias, sed de iure regio tempus mortis esse inspiciendum, iuxta *l.29.Tauri hodie 13.tit.6.lib.5.recopil.Gratian.c.729. nu.23.& per totum.Faria ad Couar. lib.1. cap.19. num.96.*

683 Vt tempus mortis spectandum sit, *Gomez in d.l.29.Tauri n.35.Mangil.de imput.q.94.n.9.* & alii, *Antonell.d.c.61.nu.19.seqq.Gratian.cap.729.n.16.*vbi etiam dicit, quod si res minima sit in haereditate remansa, operatur, vt non possit contra donatarium quaerela inofficiosae donationis, sed tantum agi ad supplementum, Maxime si pater aliquid filio reliquit.

Alii tenent attendendũ tempus,quãdo donatio fit, ita vt si tunc inofficiosa non fuerit, nequeat reuocari, & si donator facultatibus exhaustis moriatur, *Cancer.var.p.1.c.8. de donat.nu.78.Ferrer.p.3.obs.n.305.Merlin.d.qu.21. nu.46.Fontanell.sup.gl.8.p.2.nu.40. Menoch. de arbitr.cas.149.n.20.Peregr.de fideicom.art.36.nu.35. Add.t.ad Clar.de donat. q.24. lit.A.* plures apud *Hermosill.l.8.gl.12.n.28.*

Sed *Merl.n.sup.n.47.& seqq.* limitat cum alijs hanc sententiam vltimam, quando pater post primam donationem iure factam, alias fecit, per quas legitima filiorum fraudatur, nam putat, & primam posse retractari, Sed haec limitatio reiicienda est, prout eam reiiciunt *Trentaquinq. d.res. 4.nu.5.Tiraq.in d. leg.si vnquam, verb.omnia, vel partem aliquam, Grivel.dec. Dolan.97. num.15.* & alii, quos refert *Hermosill.d.gl.13.n.32.*

684 Donatio inofficiosa facta à matre non potest rumpi à filiis, & haeredibus eius, *Cyriac. contr.599.nu.88.*

685 Donatio facta à matre vidua, Monasterio Virginum Monialium, vt reciperetur ad ibi degendum, in habitu laicali, vsque ad mortem, non potest reuocari à filiis, tamquam inofficiosa, *Cyriac.contr.270.*

686 Donatio inofficiosa non quaerelatur à filiis naturalibus, *Cyriac.contr.9.n.71.*

687 Sed actio inofficiosae dotis contra virum, non potest tentari eius vita durante, sed est expectanda eius mors, *Castill. dec.232. num.6. Afflict.dec.86.Grammat.dec.90.nu.3. Franch decis. 104. Amat.cons.71.Molfes.sup. consuet.Neap.p.4. q.26.nu.8.seqq.Staiban.obs.116.n.15.*

688 Quaerela inofficiosae donationis datur etiam aduersus locum pium, *Antonell.de temp legal.l b.2.c.61.n.24. Gratian.disc.729. num.38, Rota dec.518.n.3.p.2.rec.*

Facta Ecclesiae reuocatur solum quo ad legitimam filiis debitam, *Couar. var.c.19. lib.1. n.5.* vbi *Faria n.41.Merlin.de legit.lib.2.tit.1.q.21.nu.34.Gama.dec.240.nu.3.* vbi *Flor.de Mena.* Sed in totum verius dicit idem *Faria sup. nu.89.* post *Clar.§.donatio.qu.23.nu.2.Salzed.ad Diaz reg.213. lim.3.Mangil.q.111.n.28.Marta dec.61.nu.14.Fachin.lib.3.contr.86.Hermosill.l. 6.gl.4.n.5.tit.4.p.5.*

689 Reuocata donatione, veniunt fructus a die litis contestatae, *Nos ad Rouit.cons.21.nu.3. lib.1.Fran.b.dec.46.num.7.8.Rocc.resp.88 lib.2. Staib.res.123.Giurba de feudis §.2.gl.3.nu.130. Boer.dec.98 nu.6.Menibaca contr.illustr.c.38.nu. 6.Trentaquinq.tit.de donat.res.4.nu.131.Gregor. Lop.l.8.gl.12. ad finem. Ayora de partit.p.1.c.3.n.10.Hermosill.l.8.tit.4.p.5.gl.12.nu.13.22. Ayllon.ad Gomez lib.2 c.4.nu.14.*

690 Donationi inofficiosae non potest renunciari per patrem, *P.Diana tom.6.tract.7.res.49. Mangil.de imput.q. 93.nu.45.Gaill.ob.40. n.11. lib.1.Cafal.cons.94. num.14. Donat. de renunciat. tom.1.cap.44. num.13.& 14.* cum tale beneficium sit introductum fauore filiorum,

non

non ipsius patris. Donad. ibid. & sup. citati DD.

Filius elapso quinquennio vsque ad 30. annos potest agere pro supplemento legitimæ contra donatarium, l. omnimodo, & auth. si parens, C. de inoffic. testam. Fontanell de pactis nupt. tom. 2. cl. 5. gl. 5. p. 2. nu. 47. & seqq. Merlin. de legitim. lib. 5. tit. 3. q. 10. n. 15. Bossius de dote cap. 14. nu. 11. Mangil. de imput. qu. 10. num. 43. & seqq. Qui dicunt, quod quamuis non possit filius agere per viam quærelæ, quia est elapsum quinquennium, agere tamen potest remedio, d. l. omnimodo, Cutell. sup. spec. 2. nu. 40. 41. Roccus resp. 78. nu. 10. lib. 1. Censal. ad Peregr. de fid. art. 36. decisum refert R. Rouit. cons. 22. lib. 2. Qui substinet elapso quinquennio, filium, cui est relicta quantitas à patre, minus legitima, non posse agere contra donatarium pro supplemento, per text. in l. fin. C. de inoffic. testam. iuncta l. si quis filium, C. de inoffic. testam. quem sequitur R. Marin. lib. 2. c. 176. Nos d. cons. nu. 2. lib. 1. vbi alios improbamus, Antonell. de temp. legal. lib. 2. c. 61. nu. 4. Gratian. c. 729. n. 40.

Sed tale quinquennium competit à die scientiæ, Boss. de dote c. 14. nu. 10. post Dec. cons. 530. nu. 8. Antonell. d. c. 61. n. 3. post aditam hæreditatem, Rota dec. 538. n. 4. p. 3. rec. & apud Pacific. de Saluian. interd. dec. 160. Nos ad Rouit. d. cons. 22. nu. 3.

Sed si difficultas est quomodo legitima detrahatur de donationibus, in casu vbi proponitur facta contra paternum officium, An scil. istæ donationes sint ponendæ tantum in calculo ad augendum patrimonij valorem, an verò ex iisdem corporibus donatis legitima detrahenda sit? Et aliqui tenent legitimam detrahi debere ex iisdem corporibus donatis, Surd. cons. 332. lib. 3.

Sed verius alii substinent: debere bona donata poni in calculo ad augendum valorem patrimonii, Becc. cons. 68. Peregr. de fid. art. 36. nu. 35. Mangil. de imput. qu. 94. & qu. 10. nu. 3. 4. Crass. §. legitima. qu. 44. Surd. sup. nu. 4. Escob. de ratioc. n. c. 1. num. 5. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 1. qu. 21. nu. 13. Fontanell de pactis cl. 5. gl. 8. p. 3. nu. 41. Gratian. disc. 246. 751. num. 24. Molin. de rit. nupt. lib. 3. qu. 6. num. 86. decisum refert Serafin. dec. 801. nu. 9. Add. ad Ludouis. dec. 559. Griuell. dec. 97. Censal. ad Peregr. d. art. 36. Rocc. resp. 98. n. 9. lib. 2. Boss. de dote c. 14. nu. 16.

Quæ conclusio intelligitur quo ad eorum æstimationem, Gabriel. conclus. 147. nu. 10. Peregr. d. art. 36. num. 35. Mangil. d. qu. 94. num. 5. Et ad æstimandum in hoc casu legitimam filii, inspicitur tempus donationis editæ, non patris mortis, Mangil. d. qu. 94. num. 5. Trentacinq. var. lib. 1. de legit. res. 2. nu. 9. Castill. dec. 189. nu. 35. Cutell. de donat. disc. 2. p. 14. num. 59. & disc. 1. spec. 2. nu. 39. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 1. qu. 21. n. 46. Rocc. resp. 98. nu. 7. lib. 2. Et diximus ad cons. 21. P. Helg. qq. Iur. lib. 1. q. 25. n. 71. Nos etiã ad Rouit. d. cons. 22. lib. 1.

Verum hæc quærela proponi debet à filio post mortem donantis, Muta dec. 25. n. 32. Rouit. d. cons. 22. Ricc. collect. 180. Fab. in C. lib. 3. tit. 20. defin. 7. Fontanell. cl. 5. gl. 8. p. 2. nu. 15. 40. Arias de Mesa lib. 3. c. 6. num. 6. Donad sup. Gratian. disc. 950. num. 7. Altograd. cons. 43. nu. 33. lib. 2. Christin. dec. 171. nu. 13. Mangil. de imput. q. 96. num. 8. Antonell. d. c. 61. nu. 6. Ea ratione, quia viuente patre nulla actio filio competit pro legitima, D. Merlin. contr. 10. num. 1. lib. 2. Arias de Mesa lib. 3. c. 6. nu. 4. R. Marin. lib. 1. resol. 143. Guttier. pract. lib. 3. qu. 41. Angu. de meliorat. in l. 7. gl. gl. 4. nu. 12. Ayora de partit. p. 2. qu. 20. vbi decisum refert, P. Barbos. l. 1. p. 4. num. 162. ff. solut. matrim. & in l. 2. p. 1. num. 171. Aug Barbos. in l. 1. C. de inoff. testam. Giurba de feud. p. 2. gl. 3. nu. 88. Gusm. verit. iur. q. 9. nu. 8. Afflict. dec. 86. nu. 2. Spin. spec. gl. 12. n. 58.

Si pater sit contentus, vt filius eo viuente agat, vel actu explicito, vel implicito, legitimam tunc ei assignando, & prætaxando, vt eam super quibuscumque bonis ipsius petere possit, eius morte minimè expectata, an filius agere possit. Et non Franch. dec. 170. in fine. Ea ratione nostro sensu, quia filius agendo ex permissu patris, videtur quodadmodo paterno nomine agere, sed pater agere non potest, Fontanell. vbi sup. nu. 34. Ayora de partit. 2. p. qu. 20. n. 55. vbi decisum refert, Guttier. lib. 3. pract. qu. 41. Mesa lib. 3. q. 6. n. 5.

Sed sic Ias. in l. si totas num. 1. in fin. C. de inoff donat. Gratian. disc. 950. nu. 8. 9. Quæ conclusio de Iure Hispano attenta l. 1. tit. 2. lib. 5. nouæ recopil. est verior, Mesa d. c. 6. nu. 8. Secus de Iure communi, vt reprobato Gratiano probat Boss. de dote d. c. 14. §. 2. nu. 26. Nos d. cons. 22. lib. 1. Vbi hæc, & alia ad materiam.

Sed quo filii superuenientes reuocent etiã viuo patre, Ricc. collect. 181.

Sed quod ipse pater, qui dedit, possit agere, dicunt Palacrub. in l. 17. Tauri n. 34. Roderic. de ann. reddit. lib. 3. p. 8. nu. 21. Sanch. cons. moral. lib. 4. c. 3. dub. 39. nu. 5. Matut. disquisit. leg. 15. n. 14. Arias de Mesa lib. 4. var. cap. 9. nu. 6. ex text. in l. Titia 87. §. Lucius Titius ff. de leg. 2. vbi glos. decisum refert D. Aguila ad Roxas de incompatibil. p. 5. c. 6. n. 28.

Sed pro veritate distinguendum est inter donationem, aut dotem inofficiosam, & nullum, vt primo casu non possit nisi post mortem patris, secus in secundo casu, Caual. qu. 780. nu. 136. D. Aguila ad Roxas de incompatib. p. 5. c. 6. nu. 31. & seqq.

De inofficiosa donatione omnium melius, latissimè Mangil. de imput. qu. 92. & seqq.

An ad reuocandam donationem inofficiosam requiritur expressa reuocatio, vel sufficiat tacita. Resolutio est, Aut donans est in possessione rei donatæ, puta quia sibi reseruauit vsumfructum, & tunc non requiritur alia declaratio, cum in tali donatione tacita sit conditio, si donatarius non susceperit filios, Aut

non

non est in possessione, & tunc requiritur declaratio, *Antonell. d. c. 61. nu. 12. & seqq.* Et diximus *sup.*

691 Donans tenetur deducto nè egeat, *l. qui ex donatione, ff. de donat. l. inter eos, ff. de re iudit. l. qui donatione, ff. de donat. l. nesennius, §. fin. ff. de re iudic. l. diuus Pius, ff. de reg. Iur.* & ibi, *Dec. Brun. de cess. bon. qu. 27. 4. p. princ. num. 1. Caroc. de remed. contra sent. except. 25. nu. 118.* Guttier. de Iuram. 3 p. c. 15. num. 18. 23. *Diaz. reg. 210. Gratian. resg. 151. Doctissimus Hermosill. l. 4. gl. 2. tit. 4. p. 5. nu. 5. Molignan. altercat. 25. num. 17. 91. nn. 1. Ronit. dec. 48. n. 18. Merlin. contr. 2. dub. 2. Castagna tract. deduct. ne egeat q. 12. Scandarol. de visit. Carc. lib. 3 §. 7. c. 5. nu. 18. seqq. Viu. opin. 215. Tusc lit. D. concl. 715. nu. 3. seqq. Pacion. alleg. 136. Andreol. contr. 204. nu. 15. contr. 229. nu. 3. Harpprect. Instit. de donat. §. 2. nu. 123. & 152. Cyriac. contr. 495. num. 51. Idem contr. 5. nu. 174. D. Marcian. disp. 56. nu. 1. Staiban. resp. 103. nu. 223. seqq. & 169. Donad. de renunciat. lib. 1. c. 23. nu. 16. Larrea dec. 66. nu. 25. Pascal. de patr. potest. p. 2. c. 9. nu. 44. Franch. dec. 697. vbi Luca* vbi *n. 4.* post *Larrea dec. 66.* dicit faciendam retentionẽ ad computũ, *l. hereditatũ ff. ad l. falcid.* vel secundum rationem, *l. falcidia.*

692 Licet donatarius offerat donanti alimenta, non euitat dictam deductionem, quæ pinguior reputatur, *Franch. dec. 697. 698.* vbi *Luca impug. Gratia.* vbi quod tale beneficiũ nõ trãsit ad hęredes, sed benè id, quod fuit deductũ à donatore, *Hermosill. g. 2. l. 4. tit. 4. p. 5. n. 9.* Ideo donatarius debet ei assignare tot bona, *Card. de Luca de pension. disc. 18. nu. 9. Pascal. sup. nu. 44.* Sed donatarius maioris partis bonorũ tenetur pręstare alimenta donanti, *Caroc. disc. 51. n. 29.* alias, &c.

693 Potest opponi hæc exceptio etiam post sententiã, & rem iudicatam, *l. Nesennius, §. fin. ff. de re iudic. Caroc. except. 25. Hermos. sup. n. 10. 11.*

694 Limitatur supra posita conclusio, primo si donatio sit causa dotis, *Pacion. alleg. 51. num. 25. Surd. de alim. tit. 1. q. 78. nu. 34. & tit. 8. q. 84. nu. 3. Molin. disp. 442. nu. 6. Cancer. var. p. 1. c. 9. num. 113. Rota dec. 231. nu. 2. seqq. p. 6. rec. Merlin. dec. 673. nu. 4. Fontanell. cl. 7. p. 11. num. 93.* vel respiciat publicam vtilitatem, *Pacion. alleg. 136. nu. 2.* post *Castagn. qu. 12. & Scannaroll. de visit. Carcerat. lib. 3. §. 7. c. 5. nu. 31. Hermosill. sup. nu. 15. 24.* vbi contrarios, *Giurba dec. 45. nu. 11.*

695 2. In donatione ob benemerita, *Pacion. nu. 3. Roman. cons. 26. nu. 8.* vbi *Mandos. Brun. de Cess. bonor. q. 27. nu. 6. Surd. de alim. tit. 9. qu. 41. num. 8. Franch.* vbi *Add. dec. 697. Donad. d. c. 23. num. 16. Castagna, & Scanoral. sup.*

696 3. Vbi donator habet artem, post *Castagn. Pacion. sup. nu. 5. Cancer. lib. 1. c. 9. n. 117.* vbi de *Adu.*

697 4. Si se obligauerit in forma Cameræ, vel addit iuramentum. R. *Marcian. disp. 56. num. 17.* contra *Rouitum, Merlin. contr. 19. num. 31.* licet contra sit *R. Latro dec. 156. num. 61. seqq.* vel tali beneficio renunciauit, *Pacion. n. 5. Rota dec. 594 num. 3. seqq. p. 3. & 4. rec. Scannarol. de visit. Carc. lib. 3. § 7. c. 5. nu. 30. Castagna qu. 12. n. 9. seqq. D. Marcian. d. disp. 56. nu. 18.* nam competit tale beneficium ratione contractus non personæ, *D. Marcian. ibid. Castagna d. q. 12. num. 10. 15. 27. 31. Hermosill. sup. n. 22.*

Limita 5. in donatione ex causa, quæ non prouenit ex mera liberalitate, quæ fit ad commodum donantis, *Caroc. d. except. 25. num. 120. Guttier. de Iuram. 3. p. c. 15. num. 34.* Nisi donatio excederet dictã causam, *Hermos. sup. n. 12. & 13.*

Limita 6. Si donator negasset donationem, *Caroc. sup. nu. 127. Brun. de cess. bonor. q. 24. 4. par. q. princ. n. 3. Hermosill. sup. n. 14.*

Limita 7. Si donator iam donatario soluisset, & rem donatam ei tradidisset, nam hoc beneficium competit retinendo, & non agendo, *Caroc. sup. numer. 26. 99. & 123. Rota ad Ronit. cons. 15. num. 3. lib. 2. Hermosill. num. 17.* quamuis post rem traditam donatario, res donata ad donantem reuerteretur, & rei vendicatione conueniretur, nam tunc hoc beneficium illi non competeret, *Caroc. nu. 124. Hermosill. n. 18.* Et etiam si non verè, sed fictè per constitutum res tradita esset donatario, & donans constituisset se nomine donatarii possidere, *Caroc. n. 132. Hermosill. nn. 19.*

Limita 8. Quando prædium donatum extat, & donator rei vendicatione conuenitur, nam donator tunc hoc beneficio non poterit vti, *Canall. q. 758. nu. 86. Hermosill. nu. 20.*

Limita 9. Nisi alteri delegetur res donata à donatario, *Hermosill. n. 21.*

698 Sed non potest renunciari, si beneficium hoc competit non ratione contractus, sed personæ, puta in marito, *Pacion. sup nu. 8. ex d. dec. f. 594. Rot. Donad. de renunc. c. 23. n. 22. & seqq.* & dum valet renunciatio, intelligitur renunciatũ illi, si sit renunciatum cum clausula: *omni* legũ, & Iuris auxilio, *Donad. ibid. n. 26. Marta de clauf. cl. 136. nu. 5. 7 heodos. rubr. de clauf. cl. 680.*

699 Nec donatarius tenetur vltra vires rei donatæ, nisi aliud sit conuentum, *Pacion. d. alleg. 42. nu. 30. seqq. Caroc. d. except. 45. num. 85.* Et sunt præstanda alimenta secundum eius qualitatem, & quantitatem fructuum, rei donatæ vsq; ad quantitatem fructuum rei donatæ, *Castagna d. q. 12. nn. 21.* etiam habita consideratione ad fructus perceptos per donatarium, *Castagna ibid.* post *Clar. §. donatio q. 21. nu. 3. Surd. de alim. tit. 4. q. 23. nu. 8. & qu. 48.*

700 Hoc beneficium est personale, competens tantum donatori, *Staib. resp. 103. nu. 157. seqq.* Secus si sit deductum in iudicio pro alimentis, *Franch. dec. 698.* vbi decisum refert, *Hermosill. sup. nu. 10.* vide *infra n. 712.*

701 Sed donatarius non potest cogi alere donantem, sed reuocare donationem quando est magna, *Castagna d. q. 12. num. 22.* Secus si adesset pactum alendi, nam potest cogi alere, & non auditur, si velit restituere bona donata, *Surd. de alim. tit. 9. q. 23. Castill. eod. tract. c. 14. nu. 20. seqq.*

702 Donator certæ rei non tenetur rem donatam redimere ab oneribus, & hypotecis, vel annuo censu super illa. *Andreol. contr. 366. num. 13. Caroc. discept. 52. nu. 62. Rot. rec. p. 5. dec. 143.* maxi-

maxime si res sit donata bona cum omnibus Iuribus, & pertinentijs, *Rota d.dec.143.num.10 Merlin.de pignor.lib.4.q.157.num.4.* Nisi onus esset iam graue, quod redderet inutilem donationem, *Graff.§.legatum q.15.Menoch.cons.997. Viu.opiu.448.Canall. q.717.num.5.* & alij apud *Ciroc.sup.n.63.*

703 Donator ex speciali priuilegio, etiam quod ad pinguiorem fortunam peruenerit non tenetur semel deductum restituere, *D.Marcian. disp.57.nu.6.*

704 Beneuerum contra decisum refert per S. C. *D.Franch.dec.697.698.* quia hoc beneficium est temporale, *D.Marci .n.sup.*

705 Donatarius neq; vsuras, neq; fructus ob moram præstat, *Harppreci.Instit.de donat.§.2. nu.153.ex l.in ædibus 9.§.1.l.cum de modo 11. & l.eum qui 22.ff.de donat.*

706 Quis debeat probare indigentiam, *Cyriac. contr.5.nu.217.* Sufficit, si donator ad probandum paupertatem dicat: Ego non habeo nisi ista bona, ex quibus viuo, & me alimento, ad excludendum donatarium, si vltra quam facere possit, velit eum conuenire, & ad consequutionem alimentorum quando à donatario petuntur, *Caroc.except.25 nu.121. Masc ard.conclus.1159.nn 40.seqq.* maxime si adesset inuentarium, vel alia præsumptio, *Conar.var.lib.2.c.6 Gratian.c.570.à nú.10.Hermosill.sup.u.35.*

707 Donatarius non tenetur præstare cautionem, si donauit, & sibi reseruauit vsumfructum *Cyriac.contr.5.nu.171.*

708 Donator si nihil de hoc deducto, nè egeat beneficio opposuit, non poterit ius eius creditoribus acquiri *D.Marcian.disp.53. nn.3.56.nu. 24.Gait.de credit.in append'c.p.3.ref.1. num.32. & seqq.Staib.ref.103.nu.150.151.* & per totam. Vide infrà *nu.712.* Secus si donans opposuit, & ad fuit sententia, *Barbos.in l.maritum nu.77.ff. solut.matrim.* Licet contra sit *Bal.i. l.2. C.quod cum eo, Luca ad Franch.d.dec.698.n.3.*

709 Hæres donatóris quamuis non extraneus conuenitur insolidum, *Staib.ref.103.n.110.114. Barbosa in l.maritum nu.13. & seqq.cum l.seq.ff. solut.matrim.un.77. Donad.c.23.num.8. Franch. dec.698.* vbi *Luca D.Marcian.disp.56.nu.6.* Et si non confecit inuentarium tenetur insolidum, *Cyriac.contr.5.nu.188.* vide *Luc.sup.nu.7.*

710 Et licet *D.Merlin. contr.19.nn.13.lib.2.* dicat non competere donanti, si adsit clausula constituti, & precarii, nec quando adest Iuramentum, Tamen contra dicit *Staiban.obs.103. num.92.seqq. Alderis.de assist. qu.19. ex nn.14.D. Scoppa ad Merlin.d.contr.19.n.7.*

711 Priuilegium donatori competens competit etiam in omni ære alieno, etiam post donationem cõtracto, ad *tex.apud Guttier.de Iuram. p.3.c.15.nu.19.& 20.Connan. l.b.8.c.8. Barbos. in l.maritum 13. post num.10.ff.solut. matr.m. Pichard.in manud.ad praxim tom.2. Instit p.2. §.9. nu.19.D.Marcian.disp.56. nu.1. Hermosill.gl.2. l.4.tit.4.p.5.nu.6.*

712 Et competit etiam eius creditoribus, etiam inuito donante, per *tex.l.si cui, C.de non num.pecun. Dexart.dec.19.* & ideo præfertur creditor donatario, etiam cum hypoteca, *Cuman.in l.priuilegia 17.nu.10.ff.de priuil.credit. Alciat.in l.pupillus num.14.ff.quæ in fraud.credit. Guttier.sup. R.Constant.in l.1. C.de fil.offic.lib.12. nu.110. & seqq.Pascal.de vir.patr.po est.p.2.c.9. num.45.& seqq.Capibl.sing.1. post tract.de baron.* R. *Rouit. dec.48.* vbi nostra Addit. *Carleual de Iudi. lib.3. tit.3.disp.30. Carou.ad constit.* Mediol.*tit.de Iure fisc.c.4.à nn.14.Mncci var.qq.q.31.Ganauer.dec. 42.Barbat.de assist.gl.7.nu.19.20.Noguerol.alleg. 14.num.69.Medic.cons.107.* vide *Rot.p.11.rec. dec.262.num.4.& seqq.& dec.273.nu.9.seqq. & p.12.dec.137.p.13.dec.106. & 365.dec.446. Sabell.§.creditor nu 4.Christin.dec.124.nu.8.tom.4.* vbi quamuis creditor sit in actione personali, videndus *Luca ad Franch.dec.697.Olea de Cess. tit.4.q.3.nu.27.* vide *sup.n.367.*

713 Quæ conclusio procedit quando donatarius habet tantum actionem personalem, *D. Merlin.contr.19.lib.2.Acosta de priuil.cred.reg.1 ampl.4.à nn.30.& reg.3.ampl.25.nu.73. Olea de cess.iur.tit.4.qn.4.nn.27.Merlin.de pignor.lib. 4.tit.1.qn.25.Gait.in appendic.tract.4.qu.11. à n.1235.* vbi respondet Rouit.Carleual. & aliis, sicut respondet etiam *Molign.d.altercat.44.* secus si habeat hypotecariam, nam inter habentes actionem hypotecariam habet locum regula: *qui prior in tempore, Staiban.ref.103. nn.71. & seqq.Andreol.contr.204. Dexart. dec.19. & 79.Carena ref.107.Sanfel.in praxi fol.117.* No*lign.alterc.44.*Marcian*.d.disp.56.num.5. & seqq. lib.2.*

714 Nec procedit quando dominium rei donatæ in donatarium est translatum, etiam si debitum deinde contraxerit, non habebit donator beneficium, vt æs alienum deducatur, & multo minus creditor, *l.fin.§.Lucius, ff. de donat.*Guttier.*de iuram.p.3.c.15.nn.32.in fin.& 33.D.*Marcian.*sup.nu.13.*

715 Nec competit quando donator constituit se precario possidere nomine donatoris, nam ei casu per clausulam constituti transfertur vera possessio, licet per actum fictum, in donatarium, imó etiam dominium, in quibus contractibus de dominio agitur, *l.quod meo, & ibi omnes DD.ff.de acqu.hæred.cum concor.Tiraq.de Iure constit.p.1.n.2.& p.2.ampl.2.* Affl.*dec.139. in fin.& dec.335.*Capyc.*dec.14.num.10. Franch. dec.213.Thes.dec.48.in fin.*Mastrill. *decis.211.* Amat. *ref.39.n.75.*Marcian.*disp.56. n.20. Acosta de priuil.credit.reg.1.ampl.104. num.2.* Imó
716 per constitutum censetur donationem habuisse à traditione, *Ginrba dec.112.n.11. Gait. de credit.qu.11.n.12.33.D.*Merlin.*lib.2. contr.c. 18.n.3.D.*Marcian *sup.n.19.seqq.* Idē *R.*Merlin. *contr.19.num.23.lib.2.*Molignan.*alterc.44.* licet contra dicat *Staib.cons.103.nn.90.seqq.D.Scoppa ad* Merlin.*sup.nu.7.*

717 Nam hoc casu præferuntur donatarii cre-

ditoribus posterioribus, etiam ex causa onerosa, nam cessat hoc beneficium, quidquid dicat *Rouit.dec.48.in appendit.Capyc.dec.78.n.7.Gutier.de iuram.p.3.qu.59.nu.76.Castill.dec.27.Pascal.p.2.de vir.patr.potest.c.9.nu.49. Capibl.sing.1, Barbat.de antist.gl.7. ex nu.36.* Nam contra ipsos sunt *Gait.de credit.sup.ex nu.1237. & in appendit.p.2.res.1.cum seqq.Merlin.d.c.19.nu.13. Sanfel.* & alii apud *Marcian. d. disp.16.num.22. & 23. R.Capyc.Latr.dec.156 p.2.Staib.res.103. ex nu.8.Olea de cess.iur.tit.4. p.3.ex nu.27. Andreol.contr.31.& contr.204.nu.3.Acosta d.ampt.4.ex nu.23.Castill. lib.6.contr.t.80.nu.17. Molignan.d.altercat.44.n.16.*

718 Et sic hoc beneficium donatori concessum, vt teneatur in quantum facere potest, deducto omni ære alieno, personale, imò personalissimum est, adeo vt nedum ad extraneos, sed neque ad hæredes, imò neque ad fideiussores, quod est fortius, extendatur, *tex. in l.& si fideiussor.25.& § final. & l. sciendum 35.ff.de re iudic. l. nesennius 51. ff. cod. gl. in l. Dinus Pins 29.ff.de reg.iur.l.verum 64.ff.pro socio, in princ.* vbi *gl.verb.verum. D.Marcian.sup.nu.24.* vbi nec ad creditores, *D.Scoppa sup.nu.8.*sed contra *sup.nu.712.*

719 Et tale priuilegium conceditur soli donatori, non autem aliis, licet habeant priuilegia, vt non teneantur insolidum. Ea ratione ne liberalitate sua donator factus inops, periclitari videatur, ideò persona tantum fuit contemplata, & propterea ad alios non extenditur, *D.Marcian.sup.n.25.*

720 Beneuerum priuilegium hoc solum transit ad filios, & non ad nepotes, non ratione priuilegii paterni, sed ex nouo priuilegio in persona filii formato. Ideo non competit cessionario, nec aliis personis à donatario causam habentibus. *D.Marcian.sup.nu.28. Reg.Capyc.Latr. dec.156.nu.64.68.69. D.Merlin.d.nu.19. Olea de cess.iur.tit.4.qu.4.nu.28. Barbos.in leg.si maritum nu.8 ff.solut.matrim.* R *cc.ad Franch.dec 698.& coll.227.*D.*Scoppa d.c.19.n.fin.*

721 Beneficium hoc tunc donatori competit, quando vrgetur à donatario, *Pichard.in §.quædam num.72. instit.de action. Rodriq.in concursu credit.p.2.art.1.nu 20. D.Marcian.n.29.*

722 Competit ei, qui retinet, non ei, qui petit, & sic retinendo non agendo, *Castagna de benefic. nè egeat in proem.1.part.nu.1.& seqq.* & latius *q.1.fall.9.Franch.dec.164. post nu.10. & dec.697. D.*Merlin.*d.contr.19.nu.8.Gait.de credit.c.4.qu.11.n.1271.Marcian.n.30.*Andreol.*contr.229.nu.5.Coler.de alim.lib.1.c.59. Dexart. dec.19.*

723 Procedit etiam in exceptionibus transmissibilibus, an cessibilibus, vt est exceptio non numeratæ pecuniæ, *D.*Marcian.*n.31. & seqq.*

724 Et vbi beneficium hoc competeret etiam creditoribus donatoris, quod non est, hoc esset concedendum ipso donatore viuente, Ideò hæres, in cuius personam non transit, non potest de illo beneficio opponere, præsertim contra se ipsum, *D.Merlin.d.c.19.nu.4.& seqq.Gait.in appendic.p.2.res.2.nu.56. D.Marcian.nu.33.*

725 Deductio totius æres alieni facienda est in beneficium donatoris, inspecto tempore exactionis, siue petitionis, aut rei iudicatæ, quia miserationis causa conceditur, *l. rei iudicata 15.ff.solut.matrim.*Gait.*sup.qu.11.n.1243. R.Rouit.dec.48.num.18.29.& clarius in appendic.nu.36.*Carleual.*de Iudic.disp.30.num.10. D.Marcian.sup.n.41.*

726 Et quatenus tale beneficium competeret eius creditoribus, ipso donante etiam defuncto, illis competeret, si viuente donatore ius suum creditores fuerint prosequuti, *D. Marcian.disp.57.n.1.*

727 Ius quæsitum creditoribus dicitur opponendi de hoc beneficio, donatori concesso, si lis fuerit super eo contestata, *Cuman.in l.2, §. sanè n.7.ff.de except.*

728 Sed quod non sufficiat litis contestatio, sed quod sit necessaria sententia, post *Bart.* dicit *Ias.in l.quod nomine, in fine, ff.de condit.indeb. Barbos.in l.si maritum.n.77.78.ff.solut.matrim.*

729 Imò quod neque sententia sufficiat, dicit *Bal.in l.2.C.quod cum eo, Brun.tract. de cess. bonor.p.4.princ.qu.6.nu.5.*

730 Et licet aliqui velint, quod quando deductio æris alieni fuerit iam facta in vita donantis, illam esse transitoriam ad hæredes, *Pichard.in §.sed & si quis, instit.de donat. & in manud.ad prax.p.2.precept.19.n.19.in fin.*

731 Tamen contra tenet *Ias.in d.l.inter eos nu.11.ff. de re iudic.*ex quo beneficium etiam hoc est tẽporale, non perpetuum, *Franch.dec.698.* vbi decisum refert.

732 Hoc beneficium non potest opponi creditori, cui fuit facta delegatio illius donationis à donatario, per *text.in l.Nesennius ff. de re iudic.Staib.res.103 n.174.*

733 Beneuerum *Mucci qu.31.nu.15.* tenet hoc verum esse, sed donatorem posse id totum, quod soluit à donatario ipso repetere.

734 Potest dari casus, quod sint plures creditores pares ex eadem causa, inter quos facienda est condemnatio *deducto ne egeat*, & eo casu inter illos melior est conditio occupantis, *Castagna d.qu.12.n.5.& seqq.*

735 Beneficium hoc deducto nè egeat, potest opponi post sententiam, etiam transactam in rem iudicatam, & in eius executione, *Franch. dec.164.R.Capyc.Latr.consult.155. num.2.lib.2. Donad.de renunciat.lib.1.c.23.nu.12.18.*

736 Opposita hac exceptione non potest carcerari, *Thes.dec.119.Muscatell.in prax.vers. detinebatur nu.123.p.3. Signorol.cons.146. Alex.cons.133.lib.5.Surd.de alim.tit.1.qu.78. Nizol.alleg.4.n.20.21.Franch.dec.164. Donad.d.c.23.n.15.* Nisi sit Socer promittens dotem, qui si adsit in dolo, potest carcerari nulla habita ratione: deducto ne egeat, decisum refert *Franch.*

Franch. sup. Thes. in addit. ad Thes. patrem dec. 119. Pascal. de vir. patr. potest. p. 2. c. 9. num. 25. Barbos. in l. maritum num. 71. solut. matrim. Qui num. seqq. limitat in socero, vel marito dotem recipientibus, vt in iis non præsumatur fraus, si quid consument ex dote, nam possunt sperare, quod antequam veniat tempus restituendæ dotis, efficiantur diuites. Et num. 101. disputat articulum, si maritus non dissipauit bona propria animo præiudicandi vxori, sed alteri, num is dolus faciat perdere dictum beneficium, & pro affirmatiua affert text. in l. ait prætor, §. illud, ff. quæ in fraud. credit. Et pro negatiua tex. in l. etiam 19. ff. solut. matrim.

Continuatio Sũmarij Quæst. XXXII.

Euictio est de natura omnium contractuum. n. 737.

In donatione nõ est de illius natura. n. 738. & quando debeatur, & quando non. nu. 739. & à nu. 740. ad n. 775.

Donatio inter viuos est naturæ, quod non reuocatur si donatarius præmoriatur donanti, sed ad hæredes transmittitur donatarij. nu. 776. & à nu. 777. ad n. 819. vbi ampliationes, & limitationes.

Donatarius vniuersalis omnium bonorum, an, & quando habeatur loco heredis, & possit conueniri à creditoribus donatoris, & qua actione. n. 820. & à nu. 821. ad n. 852.

Donatarius grauatus post mortem restituere bona donata, habens facultatem disponendi de aliqua summa. Item donotor omnium bonorum, vel certæ quantitatis, si non disposuerit, an videatur, & quando disponere in suos venientes ab intestato, n. 853. & à n 854. ad n. 880.

Donatarius cum onere soluendi creditoribus donatoris, an possit ab eis directè, & sine cessione conueniri. n. 881. & à n. 882. ad n. 887.

In donatione facta Titio, & eius filijs, filij quomodo succedant vti filij, vel vti hæredes Titij patris, Simul cum patre, vel post mortem patris, succedant filij viuentes tempore donationis, vel alij postea nati, succedant pro medietate ipsi filij, & pro alia medietate pater, vel omnes pro rata. n. 888. & à n. 889. ad n. 994.

Donatio facta à marito vxori, in præmium nobilitatis, an dicatur propria vxoris, vel etiam filiorum, & quorum filiorum. nu 995. & nu. 996. 997. 998. 999.

Donum illi quæsitum dicitur, cui datum fuit, & quando acquiratur alijs, quorum contemplatione datum est. n. 1000. & à n. 1001. ad n. 1041.

Donatio inter patrem, & filium, an, & quando valeat. n. 1042. & à n. 1043. ad n. 1068.

Donatio inter virum, & vxorem, sponsum, & sponsam, an, & quando valeat. n. 1069. & à n. 1070. ad n. 1102.

Donatio facta à Principe habet multa priuilegia, & qua. n. 1103. & à n. 1104. ad n. 1124.

Donatio alia est simplex, alia causa mortis, alia in diem, & ad tempus, alia modalis, alia conditionalis, alia ob causam. n. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. & nu. 1377.

Quando donatio sit conditionalis. n. 1130. 1131. & cuius sit eius defectus. n. 1175. & à n. 1176. ad n. 1187. & à n. 1188. ad n. 1241.

Quis sit modus, & quomodo indueatur donatio ex modo n. 1133. & à n. 1134. vsque ad n. 1156.

Quomodo apponatur conditio in donatione, n. 1166. & à n. 1167. ad n. 1241. Vbi quando rejiciatur, vt impossibilis, vel alias, n. 1159. & 1212.

Quæ sit donatio ob causam, & eius effectus n. 1242. & à n. 1243. ad n. 1315.

Datur etiam donatio ob causam remunerationis, & sic remuneratoria, & quæ sit, & eius effectus. nu. 1316. & à n. 1317. ad n. 1365.

Donatio ob pacta non seruata, reuocatur, nu. 1366. & à n. 1367. ad n. 1376.

Dantur mutuæ donationes. n. 1378.

Collatio, & imputatio donationis, quæ? num. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383.

Quis possit donare, quæ possint donari, solemnitates circa contractus donationis, quando possit fieri donatio, dicemus in rubr. 2. 3. 4. 5. n. 1384.

Appendix ad dicta in hac quæstione est in fine huius quæstionis.

737 EVictio, licet sit de natura omnium contractuum, *Mangil. Burg. & Gusm. de euiction. Sabell. §. euictio. §. venditio, §. permutatio, & in §§. cæterorum contractuum, Castejon eisdem §§. Tusc. lit. E. conclus. 366. 367. Caballin. de euict. Onat. de contract. tom. 1. tract. 3. disp. 10. sect. 6.* & alii passim.

738 Et in donatione non sit de illius natura, *l. Aristo, §. fin. ff. de donat. l. 2. C. de euict. Rota dec. 690. nu. 4. p. 4. diuers. Gusm. de euict. qu. 25. Mangil. qu. 68. 69. Arumeus dec. 6. nu. 12. Torre de pact. lib. 2. c. 37. n. 14. 117. Staib. res. 112. num. 26. Passarell. lib. 2. qu. 9. Doctiss. D. Alphons. Olea de cess. tit. 7. qu. 2. nu. 29. Amaya in l. 1. C. de Iure fisci n. 18. Hermosill. l. 32. tit. 5. p. 1. gl. 1. ex nu. 65.* post multos *Ayllon. ad Gomez lib. 2. c. 2. nu. 36. Capon. to. 5. disc. disc. 331. Ricc. coll. 1030. Royas de incompatibil. p. 5. c. 6. à nu. 60. Solorz. de iure Indiar. tom. 2. lib. 2. c. 80. & lib. 3. polit. c. 11. Ciroc. disc. 32. nu. 26. Sabell. §. euictio nu. 12. Cancer. var. lib. 1. c. 8. num. 112. Cald. de empt. c. 31. nu. 41. Antunez de donat. lib. 1. c. 3. num. 42. seqq. Card. de Luca de donat. disc. 51. & seqq. disc. 58. n. 2. seqq. Gobius consult. 79. nu. 42. Cutell. de donat. disc. 1. spec. 21. Passarell. lib. 2. qu. 9. Burg. de euict. q. 16.*

739 Tamen quo ad donationem est de illius natura, quando illa incipit à promissione, non quando incipit à traditione, *Bart. & alij in d. l. fin. Peregr. dec. 94. n. 5. Viu. opin. 214. Trentacinq. var. tit. de donat. res. 2. Gratian. cap. 657. num. 47. seqq. cap. 955. nu. 40. seqq. Sabell. §. euictio nu. 12. §. donatio nu. 51. Tusc. lit. D. conclus. 645. Add. ad Ludouis. dec. 340. nu. 13. Card. de Luca d. disc. 52. nu. 2. Moliguan. altercat 25. num. 24. P. Boss. de dote cap. 17. nu. 16. Antun. de do-* nat.

nat. lib. 3. c. 3. num. 42. & seqq. Olea de cess. iur. tit. 7. qu. 2. nu. 10. Mantica de tacit. lib. 13. tit. 4. nu. 18. Mangil. d. qu. 68. & 69. Passarell. d. qu. 9. num. 14. seqq. Cald. *de empt. cap. 31. num. 41. Gusman. sup. num. 3. & seqq.* Vbi *nu. 25. R. Reuert. & Marin. dec. 433.* ampliat in traditione per constitutum facta, *Luca ad Ma. in. lib. 2. cap. 238. nu. 4. & de cess. iur. qu. 61. num. 13. Ciroc. discept. 46. nu. 82. Ionius de solemnit. contract. minor. gl. 16 §. 5. nu. 66. seqq. Bersan. de viduis c. 2. qu. 8. nu. 5. Noguerol. alleg. 14. nu. 130. 131. Coler. dec. 14. Monter. dec. 12. à nu. 27* Sed contra dicit *Sanfel. dec. 315.* vt nunquam debeatur euictio, *Surd. conf. 13. num. 4. Cancer. var. lib. 1. cap. 8. nu. 112. P. Barbosa in l. serui electione nu. 6. ff. de legat. 1. Cald. de empt. c. 31. nu. 41.* alii penes *Antun. sup. num. 46. seqq.* Dicitur incipere à traditione quando cum effectu tempore donationis traditur res donata, *Gusm. d. q. 25. n. 36.*

740 Debetur euictio si sit promissa euictio, *gl. in d. §. fin. Passarell. sup. num. 46. Mang. l. d. qu. 69. nu. 9. Corn. conf. 141. num. 8. l. b. 2. Mantica de tacit. lib. 3. tit. 4. num. 19. 20. Dec. conf. 322.* Quamuis dicat donans: promitto conseruare Te indemnem à quacumque lite, & controuersia, vel promitto bonam facere donationem, *Corn. conf. 141. in fin. lib. 2. Gomez var. lib. 2. c. 2.* vbi etiam, *Ayllon. nu. 35. Boer. dec. 67. in princ. Rota post Zacch. de obligat. Cameral. decis. 221. num. 7. Mantica de tacit. lib. 13. tit. 4. nu. 18. Ciroc. sup. nu. 83. seqq. Harppreft. instit. de donat. §. 2. num. 154.* Et debetur quamuis sequatur de natura rei, *Vrsill. ad Afflict. dec. 238. num. 7. Magon. dec. Flor. 62. nu. 10. Giurba dec. 59. nu. 20. Anfald. disc. 71. n. 34. Card. de Luca de feud. disc. 44 num. 14. de dote disc. 89. nu. 5. R. Capyc. Latr. consult. 148. num. 46. 47. Mangil. qu. 57. nu. 4. Hermosill. l. 37. tit. 5. p. 5. gl. 5. nu. 6.*

741 Debetur vbi donatio est onerosa, sapiens contractum emptionis, & venditionis, *Card. de Luca de donat. dis. 51. num. 3. disc. 52. num. 3. Molignan. d. altercat. 25. num. 25. Passarell. sup. Sanfel. dec. 315. num. 2.* Vel etiam donatio reciproca, *Mangil. d. qu. 69. nu. 42. Serafin. decis. 534. n. 3. & 325. Rota p. 18. rec. dec. 99.*

742 Dicitur onerosa excedens emolumentum rei donatæ, *d. disc. 51. nu. 3. Sanfelic. d. dec. 315. num. 5.*

743 Si donator donet rem alienam, asserens esse suam, vel scienter forsan bona non sua donauerit, & propterea dicatur in dolo, & mala fide constitutus, *Cancer. var. p. 3. c. 4. n. 25. Gusman. sup. num. 44. Hermosill. l. 32. tit. 5. p. 5. gl. 1. à num. 79. Olea sup. Harppreft. sup. Gomez lib. 2. c. 2. n. 35.* licet contra dicat *Castro Pal. o de Iustit. p. 28. §. 1 à n. 9. disp. 5. p. 7.* tunc debetur euictio, *Mantica de tacit. lib. 13. tit. 4. nu. 18. seqq. Add. ad Ludouis. dec. 430. nu. 13. Card. de Luca de donat. disc. 53. nu. 6. Passarell. sup. Gomez sup. Mangil. d. qu. 69. n. 15. 40. Add. ad Ludouis. dec. 340. lit. A. Tusc. lit. D. conclus. 645. Diana p. 8. t. act. 6. resol. 118. Beltram. ad Ludouis. dec. 430. nu. 13. Gusm. d. qu. 25. nu. 27. 44. & seqq. Ciroc. nu. 86.*

744 Præstatur etiam vbi donatio fuit onerosa, *Card. de Luca de donat. disc. 58. nu. 7. Passarell. sup. Gratian. discept. 955. n. 23. seqq.*

Ob dilectionem, & qualitatem donationis, Idem *Ca. d. d. disc. 58. nu. 8. Cyriac. contr. 39. n. 7.* puta facta filio pro legitima, *Mangil. d. qu. 69. nu 21.*

745 Fauore piæ causæ, *Card. de Luca d. disc. 58. num. 8.* Et si donet Ecclesiæ pro dote ipsius, *Trentacinq. var. lib. 3. res. 2. nu. 7. de donat. Gusm. d. qu. 25. nu. 26. Thor. sum. pruil. prin. 48.*

746 Si adest mutua traditio, *Torre de pact. fut. success. lib. 1. cap. 13. num. 8.* Et donatio reciproca, quamuis incipiat à traditione, *Alex. conf. 45. num. 8. lib. 3. Crauet. conf. 64. nu. 3. Serafin. Oliuar. dec. 534. nu. 3. Tepat. cap 9. col. 2. f. l. 862. in fin. Gusm. d. qu. 25. nu. 64.* Et *Serafin. dec. 523. & 534. nu. 3.* disputat an debeatur euictio solum quo ad correspectiuitatem.

747 In donatione facta causa seruitiorum per donatorem à patre donatarii receptorum, quia donatio remuneratoria habet euictionem, *Garcia de donat. num. 24. Barbosa in cap. 7. de emp. & vendit. nu. 5. Cancer. var. p. 4. c. 4. nu. 21. Gusm. de euict. qu. 33. num. 37. Mangil. de euict. qu. 69. nu. 26. & seqq.* vbi de ratione, *Passarell. lib. qu. 9. nu. 71. seqq. P. Diana p. 8. tract. 6. res. 218. Rota p. 9. rec. dec. 148. num. 25. & seqq. Gusm. d. qu. 25. num. 37. Bottilier. de success. ab intest. t. d. theorem. 70. num. 21. Rota p 9. rec. dec. 148. num. 23. & seqq. Card. de Luca de donat. disc. 53. Ionius gl. 16. §. 5. nu. 65. Ciroc. sup. num. 87.* Si seruitia, propter quæ fuit facta donatio essent talia, quod pro cis fuisset alias data actio aduersus donantem, ita vt sit non esset antidoralis tantum obligatio, *R. Ponte conf. 79. num. 22. lib. 1. Mangil. sup. Marin. ad Reuert. dec. 433. n. 3. Mangil. sup. num. 34. Ayllon. ad Gomez. lib. 2. c. 2. num. 36. R. Sanfel. dec. 315. n. 4. & seqq. Bellon. conf. 78. nu. 1. Clar. §. donatio. q. 3.*

748 Debetur in donatione ex causa certi matrimonii, *R. Capyc. Latr. dec. 40. num. 16. Luca ad Franch. dec. 205. n. 3. D. Mansi consult. 1. n. 41. lib. 1. 1. Mangil. d. qu. 69. num. 33. & qu. 70. seqq. Rota p. 16. rec. dec. 64. & p. 19. dec. 106. & p. 18. dec. 97. Gratian disc. 689. Merlin. dec. 310. Boss. de dot. c. 17. Cyriac contr. 456. & seqq. Nos ad Rouit. conf. 15. nu. 16. lib. 2. Rota p. 16. rec. dec. 64. p. 17. dec. 106. p. 18. dec. 97.* Siue incipiendi à permissione, siue à traditione.

749 Licet vt diximus, non præstetur euictio in donatione incipiente à traditione, illa tamen debetur vbi donatio est causatiua, & onerosa, *Card. de Luca de donat. disc. 52. num. 2. disc. 51. nu. 3.*

750 Donatarius de euictione agere potest contra authorem sui authoris, cum à creditoribus illius fuerint res euictæ, nam licet donatarius, & singularis successor non possit de euictione agere contra authorem sui authoris, *l. si res, quam,* & ibi *DD. ff. de euict. Dec. conf. 10. num. 14.*

num. 14. *Peguer. dec. 89. nu. 4. Giurba dec. 71. nu. 1. seqq. Ciroc. sup. nu. 90.*

751 Hæc regula limitatur primò, Vt non procedat stante Iurium cessione donatario, & singulari successori facta, *Dec. consf. 74. num. 1. Surd. consf. 17. nu. 32. Coccin. dec. 109. nu. 1. Rota in rec. dec. 40. nu. 2. p. 2. Peregr. d. dec. 89. num. 3. 4. Giurba nu. 5. Ciroc. n. 91.*

752 2. Limitatur, Vt non habeat locum quando singularis successor fuit positus in locum sui Auctoris, *Coccin. d. dec. 109. num. 7. & d. dec. 40. in fine p. 2. rec. & in* Medeolanens. bonorum *24. Ianuar. 1596. coram Arigonio, Ciroc. nu. 92.*

753 3. Limitatur, vt non procedat, stante illa stipulatione authoris sui, pro se suisque hæredibus, & successoribus, *l. fin. ff. de except. rei iud. Rota in dict. mediol.* & in *melten. nauis 11. Ianuar. 1613. coram Sacrato, & dec. 589. num. 5. p. 1. & dec. 420. nu. 4. p. 2. rec. Ciroc. nu. 93.*

754 Donans in dubio videtur donare tantum ius illud, quod habet in re donata, *l. serui electione, §. fin. ff. de leg. 1. Crauet. consf. 19. n. 13. Gratian. cap. 955. nu. 13. & seqq. Serafin. dec. 932. Antun. de donat. lib. 1. prael. 2. §. 7. nu. 98. seqq.* Card. de *Luca de dote disc. 157. nu. 15. Rota* post *Torre dec. 165. nu. 2. Mang l. d. q. 68. 69.* Si nullum ius habet nihil donat. *Rota* post *Torre de pact. fut. succ. dec. 49. nu. 39. dec. 39. nu. 49.* Ideò si rem, quã emi, tibi donaui, & à te euincatur, donatarius non potest agere de euictione, *Gusm. d. qu. 25. num. 56.*

755 Sic donatarius tenetur ad onera rei donatę, *Card. de Luca de legat. disc. 26. nu. 2. de donat. disc. 58. n. 4. seqq.* vbi declaratur.

756 Non debetur euictio, si donator expresse declarauerit velle solum teneri de dato, & facto suo, *Card. de Luca de donat. disc. 55. n. 3. seqq.*

757 Donans cum assertione eius fructus, vel redditus tenetur si illi diminuantur, *Card. de Luca de donat. disc. 52.*

758 Non debetur si fructus, aut redditus diminuantur facto Principis, *Card. de Luca d. disc. 52. num. 4. seqq.*

759 Idem si diminuantur fructus locorum môtium, & apud Nos Arrendamentorum. *Idem Card. de Luc. d. disc. 52. nu. 6.*

760 Sic etiam si redditus assignati pro fundatione Ecclesiæ, diminuantur, fundator non tenetur supplere, *Card. d. disc. 52.*

761 Idem procedit in legato redimibili *d. disc. 52. nu. 8. & 9.* vbi declaratur.

762 In donatione, quam facit Rex pro largigitionibus meritorum, de euictione non tenetur, *Loffred. in c. 1. §. Titius tit. si de feud. defunct. milit. Reg. Ponte consf. 59. nu. 22. & de potest. Proreg. tit. 5. nu. 27. Anna consf. 93. nu. 15. R. Constant. in l. 1. num. 42. de fil. offic. milit. lib. 12. R. Marin. ad Reuert. dec. 241. & 433. nu. 1.* quidquid dicat *Renat. Coppin. de Domanio Franc. lib. 2. tit. 14. nu. 6. Antun. nu. 51.*

In donatione facta à Principe, subdito incipiente à promissione non venit euictio, *Antun. de donat. lib. 3. c. 3. nu. 49. Reuert. & Marinis dec. 433. fol. 841. nu. 5. Gusm. d. qu. 25. nu. 32. & seqq. Cabed. dec. 36. nu. 1. p. 1. Caball. n. de euict. §. 5. nu. 88. Peregr. de Iure fisci lib. 6. tit. 4. nu. 37.*

763 Secus in remuneratoria, *Antun. sup. nu. 57. seqq. Capyc. Latro consult. 38 num. 24. 38. Cabed. dec. 119. nu. 12. 13. Capyc. dec. 197. num. 8. Soloz. tom. 2. lib. 2. c. 10. nu. 58. Manfrell. ad Capyc. Latro d. c. 99. nu. 20. 25. 26. Gusm. de euict. q. 25. n. 43.*

764 Et si euictio sequatur ex solo facto Principis, etiam in prima debetur euictio, *Antun. sup. num. 62.*

765 Non debetur euictio in donatione à Principe subdito facta, qui stipendio mediante seruiuit *Gusm. d. q. 25. nu. 42. R. Marin. ad Reuert. d. dec. 433. nu. 5.* vbi *nu. 8.* idem dicit si auferat rem donatam ex causa publica. Sed quia solet etiam illos remunerare, debetur euictio, *Antun. sup. n. 60. 61.*

466 In donatione facta propter merita, vel ex causa, *Alex. consf. 47. lib. 3. Gozadin. consf. 60. Port. Imol. consf. 168. nu. 9. Gomez tom. 2. c. 2. nu. 35.* vbi *Ayllon. Mangil. d. q. 69. nu. 41. Gusm. d. quæst. 25. num. 37. seqq.*

767 Donans an teneatur ratione edilitii edicti; non, *Gusm. qu. 25. nu. 66. Passarell. d. q. 0. nu. 43. ex l. 62. ff. de ædilit. edict. Rol. à Valle consf. 37. nu. 16. Tusc. verb. do atio conclus. 615. n. 2.*

768 Damnum contingens in fructibus rei donatæ, cessæ, vel assignatæ, cedit in commodo Donatarii, vel Cessionarii. Sic patronus post dotem assignatam Beneficio, vel Comendæ, super locis montium, vel apud Nos super arrendamentis, si fructus illi postea diminuantur, non tenetur supplere fructus deficientes *Lother. de re benefic. lib. 2. qu. 14. nu. 12. Gratian. cap. 520. nu 20. & seqq. Card. de Luca de donat. disc. 52. Rota dec. 230. nu. 5. p. 1. diuers. & dec. 56. nu. 3. p. 2. & in recent. decis. 521. num. 2. p. 2. Fenia dec. 616. nu. 9. Cerro dec. 433. num. 9. Ansald. de commerc. disc. 71. n. 26.*

769 Quamuis fundator se vlterius obligauerit: *etiam pro securo, & Integro eorum locorum redditu in summa duc.* 104. nam huiusmodi verba accipi debent demonstratiue non taxatiue, nõ solum quia id censeri debet in re dubia, *Gratian. disc. 256. nu. 20. 21. disc. 657. nu. 3. seqq. Andreol. contr. 341. nu. 4.* vbi ampliat quando verba sunt numeratiua, *D. Card. de Luca de donat. disc. 42. nu. 8. Rota dec. 62. num. 14. & seqq. p. 11. rec.* Sed etiam quia cum frequens sit ex natura rei huiusmodi locorum mentium reductio, aut suppressio, venire non potuit sub quacunq; euictione, *Gratian. d. disc. 520. num. 27. & seqq. Mangil. q. 21. D. Card. de Luca dec. 60. nu. 17.* Eo magis si talis diminutio processit ex facto Principis, quod proinde excusat, non obstante contraria promissione à qualibet manutentione fructuum, & redditiuum promissorum *Reg. Capyc. Latro dec. 188. Lorrea alleg. 3. & 23. d nu. 21. Ripol. var. c. 7. à num. 92. & c. vlt. à nu. 32. D. Cam-*

Cammarat. resp. 40. Carena res. 143. Noi ad Rouit. conf. 75. lib. 1. nu. 32. vbi *num. 33.* secus esse diximus si Princeps diminueret ex Iustitia, non ex gratia, *Gratian. disc. 520. n. 23. seqq. Olea de Cess. Iur. tit. 7. q. 3. nu. 31. & seqq. Tonnut. qq. Ciuil. q. 49. nu. 54. seqq.* Card. *de Luca de donat. disc. 52. nu. 4. de credit. disc. 64. nu. 15.* benè *D. Ansald. d. disc. 71. num. 27. & seqq.* Vbi secus dicit si adsit promissio *integri* redditus, vel fuerit promissa euictio, vel adsint alia verba denotantia euictionem.

770 Donator tenetur de euictione, si ipse obligauerat rem donatam, *Corn. cons. 42. lib. 3. Bellacom. com. mun. opin. verb. venditor nolens de euictione,* Mangil. *d. q. 69. nu. 43.*

771 Verum in casibus, quibus diximus donantem teneri de euictione, non procedit si culpa donatarij processerit euictio, *Menoch. tract. de recuperat. possess. remed. 15. nu. 95. Gusm. d. qu. 25. nu. 48. 49.* Vbi limitat si donator promisit euictionem, dicens teneri: quomodocumq; & qualitercumq; euictio sequatur, vel si esset bona fides donatarij. Vel vbi donans promisit donatario rem donatam authorizare in iudicio, & extra, & coram quocumque.

772 Vel quando donator promisit tradere, ad hunc effectum, ne teneretur de euictione, quia per tale pactum mutasse dicitur, quod erat de natura contractus extrinseca, qualis est euictio, velut accedens contractu iam formato, & ideò tale pactum valeat, *Mangil. d. q. 69. n. 46. 47.*

773 Vel vbi euictio fuit sequuta virtute hypotecæ ignoratæ, vt quia res fuerat obligata per antecessores donatoris, *Mangil. sup. nu. 48.*

774 Vel in donatione facta per libertum in fraudem patroni, nam quamuis patronus eam recuset, tamen donatarius non habet actionem de euictione contra libertum, quamuis donatio cæperit à promissione. Idem in patre reuocante alienata donationis titulo per filium in eius fraudem, *Mangil. sup. nu. 49. & 50. Gusm. d. q. 25. nu. 21.*

775 Vbi donator tenetur de euictione non est idoneus testis pro donatario, secus si non teneatur de euictione, *Farinac. qu. 60. illat. 13.* vbi etiam *Vulpin. in succo. Pac. Iordan lucubr. vol. 3 lib. 14. tit. 18. nu. 572.* Alia ponit Gusm. *d. qu. 25. Mangil. d. quæstione, Tusc. lit. E. conclus. 366. 367. Onat. de contract. tom. 1. tract. 3. disp. 10. sect. 6. nu. 246. & seqq. Caballin. de euict. §. 5.*

776 Donatio inter viuos eius est naturæ, quod non reuocatur ex capite, quod donatarius moriatur ante donatorem, sed ad hæredes transmittitur, *§. sciendum, Instit. de donat. Guid. Pape dec. 147. Sabell. res. cap. 24. Tusc. lit. D. concl. 704. Rota p. 13. rec. dec. 68. 434. Card. de Luca de feud. disc. 25. nu. 7. Card. de Luca conflict. 188.* Cutell. *de donat. tom. 2. disc. 1. spec. 24. D. Borgia lib. 19. Inuestig. c. 19. nu. 14. Torre de maiorat. p. 2. qu. 41. n. 31.* Merlin. *dec. 664. Noal. de transmiss. c. 44. Staib. res. 103. Dom. Fontanell. decis. 54. Noi ad Rouit. cons. 16. nu. 9. lib. 2. D. Galeot. contr. 21. n. 15. seqq. Cammarat. resp. 2. art. 3. nu. 99. Molignan. altercat. 2. nu. 3. Molfes. cons. 4. tom. 2. & sup. Consuet. p. 3. q. 5. n. 8. Idem Fontanell. de pactis cl. 4. gl. 3. n. 11. Petris cons. 51. nu. 3. Marcian. disp. 12. num. 9. seqq. Capyc. Latro dec. 2. num. 19. Gratian. & Luca, & Scoppa dec. 40. Torre de Maiorat. Ital. p. 2. q. 41. nu. 31. & q. 14. nu. 18. Andreol. contr. 232. num. 4. Rocca disp. 106. nu. 3. disp. 107. nu. 52. 108. num. 1. seqq. Cyriac. contr. 276. num. 13. Torre* post alios *de pact. fut. success. lib. 2. c. 16. nu. 12. seqq. Capon. de pactis q. 53. n. 3. R. Marinis lib. 2. c. 190. nu. 4. 5. Bottilier. theor. 55. n. 17. Sperell. dec. 169.*

777 Etiam ad hæredes extraneos donatarij, *Tusc. lit. D. concl. 704. nu. 1. & 2. ex Bal. cons. 195 lib. 4. Rota post Torre de pactis dec. 87. num. 4. Cyriac. contr. 145. nu. 59. D. Mansi consult. 771. num. 28. Hermosill. sol. 286. nu. 16. Rota p. 13. dec. 477* vbi quod non potest donans succedere donatario ab intestato, sed habetur pro mortuo, *Sabell. §. renunciatio nu. 24. 31. seqq. Bonden. collect. 25. Reuert.* vbi *Marinis dec. 3.* Rocca *disp. 109. Fontanell. d. dec. 54. & seqq. Hermosill. l. 5. nu. 16. tit. 4. p. 5. Franch. dec. 59. Auendol. ad Franch. dec. 89. nu. 12.* Quid quid dicat *R. Marin. ad Reuert. dec. 531. num. 2.*

778 Nam in omni contractu, quamuis hæredũ ventio non sit facta, præsumitur pro illis stipulasse, *l. si pactum, ff. de probat. R. Rouit. dec. 26. nu. 8. Nos quo ad donationem obs. 36. lib. 1. ad Rouit. consil. Reg. Ponte dec. 26. Gutell. de donat. tom. 2. tract. 2. disc. 1. spec. 24. num. 6. seqq. Bottilier de success. theor. 105. nu. 13. Noi ad Rouis. cons. 15. num. 32. lib. 2. R. Marcian. cons. 12. & seqq. Petris cons. 51. R. Marinis lib. 1. c. 86. n. 7. Manfrell. ad Capyc. Latro dec. 171. num. 30. Dom. Reg. Capyc. Latro dec. 2.* & ibi *Manfrell.* Quidquid dicat *Torre de pactis lib. 3. c. 13. nu. 130. Fontanell. dec. 54. nu. 16. Rouit. d. cons. 16. lib. 2. Thes. fil. ad patrem dec. 190. Thes. pater. decis. 32. Viu. decis. 421. Marin. ad Reuert. dec. 531.*

779 Sic donatarius potest ad libitum de bonis donantis disponere, etiam in extraneas personas, vigore clausulæ: *Pro se, suisq, hæredibus, & successoribus;* Menoch. *cons. 40. nu. 26. Molin. de rit. nupt. lib. 3. q. 14. nu. 18. Barbos. claus. 112. n. 2.*

780 Etiam si donatarius moriatur sine filiis, *Gratian. cap. 386. nu. 14. Marescott. lib. 2. c. 20. nu. 56. Hermosill. l. 7. tit. 4. p. 5. gl. 5. nu. 54. Molina de Iustit. disp. 983. nu. 8. Grat. dec. 41. nu. 2. Olea de cess. num. 30. Add. ad Roxas de incompatibil. p. 1. c. 2. n. 118. 119. Noi d. cons. 16. lib. 2.*

781 Esset donatio personalis, si donans præcisè restrinxisset eam ad personam illius, seu donationem fecisset: donec donatarius superstes esset, & illius vita durante, alias est perpetua, *Bonden. d. collect. 25. nu. 48.*

782 Et certum est donationem personalem extingui morte donatarij, *Fab. in C. lib. 8. tit. 36 defin. 21. ad finem,* Coscia *resol. 11. n. 31. D. Rota ad Rouit. cons. 15. n. 8. lib. 2.*

Quamuis moriantur illi, quorum contemplatione facta est, accedente maximè stipulatio-

tione: *Pro hæredibus, & successoribus, Bonden.nu. 11.12.*

783 Verum alii dicunt donationem non transire ad hæredes donatarii, nisi expresse sit facta mentio hæredum, *Ant.Fab.in C.lib.8. tit.de reuoc.donat.defin.21. & de error.pragm.decad.41. err.2.Rouit.in conf.15.num.2.seqq.lib.2.* vbi hoc probat *ex l. penul.ff.de seruit. rustic. præd. l.cum precario,iuncta l.interdum, ff.de precar.l.penult.ff. de seruit. rustic.præd. Menoch.conf.84. num.15. Theodor.allegat.42.* Bottier. *de success. ab intest. Theor.55.nu.4.Fontanell.dec.52.nu.12.* Cancer. *var.p.1.c.8.nn.87.in addit.& de transmiss.c.21.n. 101.*Cutell.*de donat.tract.1. disc.2.p.1.num.19. Fab.in* C.*lib.8.tit.36.defin.21. Altograd.controu. 29.Olea de cess.Iur.in addit.tit.2.q.7.n.32.*

784 Sed prima opinio nobis verior videtur, vt diximus *d.conf.15.Rouit.nu.32.lib.1. & ad conf. 36.lib.5.D.Scoppa ad Gratian.dec.41. nn.1.seqq. D.Rocca d.disp.108.n 1.& seqq.*R.*Marinis lib.1. c.86.n.7.D.Aguila ad Roxas sup.n.120.*

785 Donatio aonua ad hæredes donantis, & donatarii præmorientis transmittitur, quando stipulatio est: *pro se, & hæredibus, Capyc. dec. 203.*alias secus, *Thes.lib.2.qn.60.n.6.& seqq D. Scoppa sup.num 11.Luca ad Marinis c.239. n.5. lib.1.* & idem M*arin.ad Reuert.dec.337. num.3.* Sed *Gratian.disc.355.nu.7.* dicit transire ad hæredes vtriusque, quamuis non adsit mentio hæredum, sequitur *Hermosill.fol.339.n.55.*

786 Sic donatio annua pro priori anno est pura, pro sequentibut est conditionalis, secundum primam opinionem, *D.Scoppa supra n.12. Thes.qu.60.lib.2.*Merenda *lib.17.c.26.*

787 Si pater faciat donationem filio, & nepotibus ex eo, si filius aliquos filios habebat, & postea alii filii nascantur, non veniunt, *Cancer.lib.5. c.8.nu.69.70.Serafin.dec.469. n.2. dec. 1281.nu.2.Sesse dec.64.d num.95.Hermosil.sup. num.56.*

788 Donatarius, qui vsumfructum realiter nõ obtinuit, si ante donantis mortem decedat, rem donatam ad hæredem trãsmittit. *D.Manfrella ad* Capyc. *Latr.dec.151.nu.29.*

789 Item si donans, & donatarius simul eodem tempore moriantur incendio, ruina terræ motu, aut aliter, itá vt non probetur quis prius sit mortuus, nihilominus donatio transit ad hæredes donatarii, *D.*Rocea *disp.181.num.33. Torre d.lib.3.c.13.n.131.*

790 Neque est personalis, sed transit ad hæredes, quamuis sit expressa persona propria ipsius donatarii, *D.Rocc.disp.109.Addit.ad Rojas supra.*

791 Donatio facta à Patre filio, si filius moriatur absque filiis, ad bona donata succedat solus pater donans, iure reuersionis, vel cum eo fratres donatarii, vel fratres donatarii tantum excluso patre, sunt plures opiniones DD. prima succedere solum patrem donantem iure reuersionis, & resoluta omni hypoteca per filium super illis bonis contracta, *DD. apud Nos ad R.Rouit.conf.16.n.1. lib.2.*

792 Secunda, vt succedant pater, & fratres defuncti, ea ratione, quia talis donatio est realis tantum, quod non caducatur donatio, si donatarius præmoriatur donanti, sed transmittitur ad hæredes ipsius donatarii, *Nos ad d. conf. 15.nu.4. Gratian.disc.386.nu.14.*Marescot.*lib.2. var.c.20. num.56. Hermosill.l.7. ti.4.p.5.gl.5. nu.54.P.Molina.disp.983.nu.8. Grat.dec.41.nu. 2.* vbi etiam *D.Scopp. Olea de cess.iur.tit.2.qu. 7.nu.30.& in addit.Franch.dec.58.* vbi decisum refert, & ibi etiam *Luca, D.Guttier.de turam.p. 1.c.4.nu.8.*

793 Tertia est aliquorum tenentium succedere tantum fratres donatarii, excluso patre donante, ea ratione, quia natura donationis est, vt sit perpetua, & vadat ad donatarium, & nõ redeat ad donantem, *DD.apud Nos d.conf.16. num.5.Redanasc.conf.46.nu.10.* vbi ponit aliam rationem: quia per stipulationem: pro hæredibus non venit persona donatoris loquentis, nec donatorem sub illa hæredum appellatione includitur, cum in generali dispositione non includatur persona loquentis, *l.inquisitio, C.de solut.Redanasc.n.58.*

794 Quarta, vt donatio facta donatario absque hæredum mentione, cum sit personalis, illo mortuo euanescat, secus si sit donatum filio, & hæredibus, *DD.apud nos sup.n.6.*

795 Quinta, vt tunc fratres defuncti succedant simul cum patre, quoties io donatione est clausula: *Ad habendum*, ea ratione, quia sicut potest filius donare extraneis, per illam clausulam, ita succedẽt æqualiter hæredes ab intestato, *DD.apud Nos sup.nu.7.*

796 Sexta quoties filius donatarius est emancipatus, nam tunc succedunt eius hæredes, *DD.apud Nos sup.n.8.*

797 In *dicta obs.*Nobis placuit secunda opioio, ex *Crauet.conf.102.Viu.decis.421. Fontanell. de pactis cl.4.gl.7.p.2.nu.52.& dec.54.nu.4.Franch dec.59.* vbi decisum refert, & ibi Addentes, *Pascal.de vir.patr.potest.p.1.c.4. nn.56.* Cancer. *var.tit.de donat.nu.65.*Georg.*alleg.17.R.*Capye. *Latr.consult.16.*Andreol.*cont.232.nu.6.Hodiern. ad Surd.dec.154. num.16.* Ea ratione quia talis donatio est realis, in tantum, quod non caducatur donatio, si donatarius præmoriatur donanti, sed transmittitur ad hæredes ipsius donatarii, *Rolan.conf.75. lib.1. P.Molfes. conf.2.* Addimus post mille *Doctiss. D.* Aguila *ad Roxas de incompatibil.p.1.c.2.n.118.& seqq.*

Quamuis dicatur: *ex nunc pro tunc sequuta morte donantis, Molfes.ab consuet. Neap.tom.1.p. 3.qn.5.num.8.Fontanell.cl.4.gl.3. nu.11. Petris conf.51.*

798 Si donatio fiat à viro vxori, si vxor præmoriater, euanescit, nec transfertur ad suos hæredes, nam retinet in se conditionem, si vxor superuiuat, *l.à marito 18.* vbi *Salyc. C.de donat.inter, Rolan.conf.25.nu.24.lib.2.Costia tit. de renunciat.ref.2.n.9.fol.22.D.Filiu in sua margarit.*

garit. verb. donatio facta fol. 65. Gratian. dec. 41. n. 1. D. Rota ad R. Rouit. conf. 15. n. 9. lib 2.

799 Sed difficultas est in donatione facta à patre filio contemplatione matrimonii, & in hac re etiam sunt opiniones variæ. Prima est, vt per mortem filii donatarii bona donata reuertantur ad patrem donatorem, quamuis donatarius filius ex tali matrimonio procreauerit, R. Rouit. conf. 15. lib. 2. n. 19. & conf. 16. n. 14.

Quæ opinio potest fundari ex tribus rationibus, primo quia facta ex causa matrimonii, ergo illo dissoluto, cessat causa illa, & remanet pura; 2. quia facta de bonis patris, & sic profectitia, & sic debet reuerti ad patrem. 3. Si ex parte donatarii non est facta mentio hæredum suorum, & sic non transit ad hæredes, Ant. Fab. in C. tit. de reuoc. donat lib. 8. defin. 21. & de err. pragm. decad. 4 1. err. 2.

800 Sed Nos ad d. conf. 15. R. Rouit. nu. 26. & seqq contrarium fundauimus: scil. non reuerti ad patrem donatorem ex rationibus ibi allatis, quas, & mille DD. quos, & ad conf. 16. n. 3. & 4. Videant DD. Lectores. Addimus Olea de cess. iur. tit. 2. qu. 7. nu. 30. & seqq. & in addit. D. Merlin. contr. 34. à nu. 29. lib. 2. D. Aguila ad Roxas de incompatibil. p. 1 c. 2.

801 Sed difficultas maior est, quid si filius, qui habuit donationem contemplatione matrimonii moriatur sine filiis, & quod reuertatur ad patrem donantem dicunt, cum cesset causa, quæ mouit patrem ad donandum, Menoch. cons. 388. Socin. iun. cons. 53. vol. 2. Route. cons. 94. vbi comprachendere tantum filios ex illo matrimonio, non alios ex alio matrimonio, R. marinis alleg. 125. nu. 150. & seqq. inter allegat. diuersorum ab ipso recollectas, Cutell. dec. 5. 7. & 10. Cyriac. contr. 145. nu. 59. 60. contr. 279. n. 13. D. Galeot. contr. 21. lib. 2. Censal. ad Peregr. art. 29. à nu. 21. & art. 6. nu. 9. Amendola ad Franch. dec. 3. nu. 1. & dec. 52. nu. 2. Vbi distinguit, An matrimonium sit causa finalis, vel impulsiua, de qua Surd. dec. 322. & dec. 305. n. 2. 3. vbi Hodiern. Salgad post labyr. dec. 82. 87.

802 Quæ conclusio an procedat in maioratu, ob matrimonium institutum, & sic an possit reuocari, si matrimonium nulla prole relicta sit dissolutum, & videtur dicendum sic. D. Roxas de incompatibil. p. 1. c. 2. nu. 71. Bald. Thomas. tract. 9. de maior. tit. 16. nu. 16. Add. ad Molin. de primog. lib. 4. c. 9. nu. 73. cum causa onerosa sit respectu filiorum nasciturorum ex illo matrimonio, non quo ad alios.

803 Et donatio intuitu personæ facta, licet irreuocabilis, deficiente persona extinguitur, l. cum precario la 1. ff. de precar. Olea tit. 2. qu. 7. n. 32. in addit.

804 Sed quod talis donatio titulo maioratus sit irreuocabilis non solum quo ad filios, & descendentes illius matrimonii, sed etiam quo ad alios transuersales, quia de natura maioratus est, quod si acceptetur per primum nominatum, vt solum quo ad eum irreuocabilis manet, sed etiam respectu cæterorum, qui substituti, & vocati sunt, Mier. de maior. p. 1. qu. 24. Molina, & Addentes d. c. 2. nu. 75. Hermosill. in l. 7. gl. 4. nu. 11. & 16. tit. 4. p. 5. D. Aguila ad Roxas sup. nu. 154. 115.

805 Nec obstat, quod videatur, quod filio sine liberis defuncto deficiat ratio, ob quam donatio irreuocabiliter est constituta, & né vltrà donatarii voluntatem extendatur actus, contra tex. l. si quis causam 25. in princ. ff. si cert. petat. irreuocabilitatem extingui, nam si hoc esset verum sequeretur, reuocari posse maioratum, etiam relictis filiis à donatario, quod non est verũ ex sup. dictis, cũ sit irreuocabilis donatio quo ad omnes vocatos, per acceptationẽ primi, l. quoties, C. de donat. quæ sub mod. Larrea dec. 91. Olea tit. 4. qu. 9. num. 29. Etiam si ob causam matrimonii sit facta, & sine filiis donatarius moriatur, vt tenet expresse Mier. d. qu. 24. nu. 97. quem refert Olea sup. nu. 26. Castill. tom. 5. contr. c. 119. nu. fin. Idem Mier. par. 1. q. 39. à n. 80. Bald. Thomas. de maior. tit. 14. c. 4. n. 52. & 56. decad. 1. Pascal. de vir. patr. potest. p. 1. c. 4. n. 40 vbi Pratus.

806 Maioratus institutio facta marito, & vxori, & eorum filiis, debet intelligi, vt ex persona cuiuscumque filiis ius quæratur, quando mortuo marito vxor secundo nupsit, vel mortua vxore, maritus, ex quo illo secundo matrimonio filios habuerit, Cutell. de donat. tom. 2. tract. 2. disc. 1. spec. 36. Rubmased. de collect. qu. 47. nu. 20. 22. Fontanell. de pact. clauf. 4. gl. 9. p. 1. nu. 19. & seqq. vbi decisum refert, Rota apud Salgad. labr. dec. 87. 88. Censal. ad Peregrin. art. 29. vbi septem casus distinguit Matut. dis-
807 quisit. 42. Vbi idem tenet, si donatio facta sit coniugibus, & filiis ex eis procreandis, cum clausula. Dummodo sit filius amborum, quod intellige deficientibus filiis ex illo matrimonio, vt ipse obseruat num. 21. & Mier. p. 1. qu. 39. n. 120. & qu. 51. num. 343. seqq. & a nu. 347. ad nu. 366. Vbi an fœmina ex illo matrimonio præferatur mascolo, & affirmatiué respondet Olea de cess. tit. 2. qu. 7. num. 42. D. Larrea dec. 33. num. 32. & seqq. D. Aguila ad Roxas de incompatib. p. 1. c. 2. nu. 99. & seqq.

808 Verum donatio si sit conditionalis, si pendente conditione decedat donatarius, res donata ad donatorẽ reuertitur, & non transfertur ad hæredes donatarii, Giacar. ad Clar. §. testamẽtũ q. 39. lit. B. P. Molfes. cons. 41. n. 2. p. 2. Fontan. cl. 4. gl. 3. n. 11. contra R. Capyc. Latr. dec. 2. n. 12. Portius inst. de inut. stip. §. item nemo n. 7. 8. D. Rota ad Rouit. conf. 95. nu. 10. lib. 2. Gomez lib. 2. var. cap. 11. num. 36. D. Martian. disp. 12. nu. 8. lib. 1. & disp. 13. & 14. n. 35. Hermos. gl. 5. l. 7. tit. 4. p. 5. n. 2. Castill. lib. 3. contr. cap. 19. n. 154. Robl. de repræsentat. lib. 3. cap. 12. nu. 20. & cap. 14. num. 34. 35. Franch. dec. 525. nu. 18. R. Rouit. dec. 85. n. 13. vbi nostra Additio D. Merlin. contr. 1. centur. 2. Petris cons. 51. contra est Bich. dec. 136. n. 21. & seqq. Dicemus infrà n. 1711.

Dona.

809 Donatio facta alicui pro se, & filiis masculis, his deficientibus ad donantem reuertitur, *Soccin. iun. conf. 53. vol. 2. R. Rouit. conf. 94. nu. 3. 8. 9. lib. 1. Gratian. disc. 386. d nu. 14. & disc. 554. nn. 2. Francb. dec. 1.* vbi *Amendol. num. 2. Oles. de ceff. iur. tit. 2. qu. 7. n. 31. & seqq. & in addit. Addit. ad Roxas lib. 1. c. 2. n. 108.* licet cótra decisum referat in Rota Romana, vt redeat ad donatorem *Put. dec. 274. lib. 3.* dicendo: naturam donationis esse, vt sit perpetua, *Hermosill. gl. 5. l. 7. tit. 4. p. 5. nu. 53. 54.* Quamuis filii adsint, sed moriantur sine filiis, viuente donatore, *Ant. Fab. in C. lib. 8. tit. 35. de donat. quæ sub modo defin. 1.*

810 Sic facta contemplatione illius matrimonii, & filiorum ex illo matrimonio tantum, reuertitur ad donatorem, nec ad filios alterius matrimonii pertinet, *R. Rouit. d. conf. 94. Cutell. de donat. lib. 2. disc. 1. spec. 36. Monac. de feud. p. 1. c. 23. num. 11. Rota Rom. apud Salgad. labyr. dec. 87. nu. 1. D. Cammarat. resp. 25. num. 13. Ottobon. dec. 99. nu. 8. Addit. sup. num. 109.* Sed quod succedant omnes filii, tam primi, quam aliorum matrimoniorum, dicunt *Cancer. lib. 3. var. c. 7. de pact. nu. 101. & seqq. & nu. 111. 112. Bottilier. de success. ab intest. theorem. 106. n. 13. seqq. Alciat. conf. 55. R. Capyc. Latr. consult. 80. d n. 20. Cammarat. sup. n. 54.* Sed *Nos* ad resolutionem posuimus ad *Rouit. d. conf. 94. d num. 4. & seqq.* Septem casus. Quos DD. Lectores videant.

811 Donatio fauore matrimonii, reuertitur ad donantem, mortuo donatario sine filiis, si causa matrimonii fuerit non impulsiua, sed finalis, *Amendol. ad Francb. dec. 3. nu. 1. & dec. 32 nu. 2. Surd. dec. 322. & dec. 205. nu. 2. 3.* vbi *Hodiern. Salgad. post labyr. dec. 82. 87. Antun. sup. nu. 112. 113. & p. 5. c. 6. n. 150.* Quando dicatur finalis? *D. Mansi consult. 1. nu. 41. & seqq. & consult. 2.*

812 Donatio ob causam matrimonii filio facta, ad patrem non reuertitur, mortuo filio sine filiis, contra *Gasp. Thes. in addit. ad patrem, dec. 32. Ferrer. ad Guid. Pap. dec. 147.* & contra *Reg. Rouit. d. conf. 94.* tenet *Merlin. contr. 34. d nu. 29. lib. 2. Olea de cess. iur. tit. 4. qu. 9. n. 33. & in addit. n. 52. Addit. ad Roxas sup. nu. 110.*

813 Donatio cum grauamine alteri restituendi, eo prædefuncto, non transit ad illius tertii hæredes, aut apud donantem, sed remanet apud ipsum donatarium, *l. pater filium, §. Tuscnlanus, ff. de leg. 3. l. si quis Titio, ff. de leg. 2. D. Gregor. in l. 7. tit. 4. p. 5. gl. 5. Add. ad Roxas sup. n. 121.* Sed *Hermosill. in d. l. 7. nu. 41.* tenet, ad hæredes donatarii secundi, vel substituti transmitti: cum *Cancer. p. 1. var. c. 2. nu. 38. & p. 3. cap. 21. nu. 95. Fontanell. de pactis cl. 4. gl. 24. num. 24. Castill. lib. 3. c. 19. nu. 259. Phœb. dec. 83. n. 6. Robl. de repræsent. lib. 3. c. 12. Giurb. de feud. §. 2. gl. 10. d n. 59.* Vide *Hermosill. ibid. n. 42. & seqq.*

814 Donatio ex causa matrimonii, eo resoluto sine filiis, vel nulliter contracto resoluitur, *Barbos. vot. 69. Add. sup. p. 5. n. 6. n. 170.*

815 Donatio feudi facta filio proximè successuro, & hæredibus, solum masculos comprehendit, & sic eorum defectu resoluitur, *Rosent. al. de feud. c. 2. conclus. 20. nu. 7. 8. Medic. conf. 2. nu. 176. & seqq. Pereg. conf. 52. nu. 74. Sur. conf. 456. num. 16. 17.* nam in refutat ionibus eis tantum ius quæritur, in quorum gratiam processerint, & ipsis extinctis, resoluitur, excluso Domino, & cæteris, refutanti redducitur, DD. sup. citati ex *text. cap. 1. de eo, qui finem fecit agnatis, Mising. cent. 3. obs. 93. nu. 2. Georg. alleg. 17. n. 3. 4. Francb dec. 3.*

816 Et in donatione, qui nouus titulus est, quod resoluitur, si agnati non extent, quorum fauore præcessit, *Paris. conf. 100. num. 83. lib. 4. Becc. conf. 74. nu. 22. Hondcd. conf. 29. nu. 79. seqq. R. Ponte conf. 39. nu. 26.*

817 Idem dicimus in Renunciatione simillima refutationi, *Bald. conf. 457. l. b. 1. Conar. in cap. quamuis pactum §. 3. n. 4. de pactis. Surd. conf. 446. nu. 13. lib. 3. & conf. 244. Lanar. conf. 49. Hondcd. conf. 39. nu. 79. lib. 1. Menoch. conf. 6. R. Ponte conf. 39. 40. lib. 1. Georg. alleg. 30. Costa de scient. & ignor. cent. 2. c. 50. num. 16. P. Molfes. sup. consuet. Neapol. tit. de renunciat. qu. 2. nu. 3. & tom. 2. q. 5. nu. 19. qu. 17. Mastrill. dec. 65. nu. 14.*

818 Et in refutatione non est opus pacto reuersionis expresso, nam sui natura, præmortuo refutatario, sine hærede masculo, conuolat ad refutantem, vt casus non comprehensus, ex *d. cap. 1. de eo, qui finem fecit ag. at. ex Isern. Aluar. Afflict.* tenet *Lanar. conf. 68. 71. Hond. conf. 36. n. 18. lib. 1. Surd. conf. 446. nu. 11. Georg. alleg. 17. R. Ponte de potest. Proreg. tit. 8. nu. 4. fol. 369. & dec. 39. n. 26.* late *Cutell. de donat. tom. 2. disc. 1. spec. 12. num. 95. seqq.*

Sed de hac re Nos egimus *in obs. ad conf. 16. R. Rouit. lib. 2. nu. 10. & seqq.* & in refutatione feudi à patre filio facta, mortuo filio sine filiis succedere patrem non iure reuersionis, sed successionis, & si esset feudum diuiduum, succedunt etiam cum patre, fratres, ad *text. auth. defuncto, C. ad Tertull. Montan. co tr. 24. n. 6*

819 Donatio facta Titio à patre, absque clausula, *& liberis,* liberi nullum ius habent, & ideo pro tali donatione agere non possunt, cum in tali donatione nullum ius habeant, *Dec. conf. 215. ante num. 5. Rota dec. 537. p. 1. diuers. Alciat. conf. 7. nu. 17. lib. 3. tom. 2. Gratian. cap. 924 n. 34. Burat. dec. 861. Molfes. conf. 11. nu. 23. Cutell. de donat. p. 2. disc. 1. spec. 9. num. 25. D. Mansi consul. 1. num. 42. & seqq. lib. 1.*

Nisi ex coniecturis aliter appareat, puta si talis donatio fiat à patre filio præsente vxore, *Rota dec. 44. part. 6. rec.*

Vel nisi donatio sit facta, simul filio marito, & vxori, *Dexart. dec. 7. nu. 19. & seq. D. Mansi sup. nu. 42.* vbi ita esse intelligendos in contrarium dicentes *Guid. Pap. decis. 145. Francb. decis. 206. Pante conf. 25. num. 12. seqq. Fontanell. de pact. tom. 1. claus. 4. gloss. 1. nu. 18. seqq. Gratian. disc. 924.*

820 Donatarius Vniuerfalis omnium bonorū non poteft à creditoribus donantis conueniri actione perfonali, quia non habetur loco hæredis, quod eft quando donans eft foluendo, vel habet hæredē, alias poteft conueniri, etiam actione perfonali, *Canter.var. lib.1.c.8.num.68, Card. de Luca de donat. difc.43.feqq.* latiffimè *Nos ad Rouit.conf.9.lib.2.num.17.feqq.de nullit. in dic.rubr.t.1.q.39.nu.133.feqq. Merlin.de pigno. lib.4.qu.143.144.Olea de ceff.Iur.tit.3.q.9.nu.5. Antonell. de temp.legal.lib.4.c.30.n.16.Antun.de donat.lib.1.pral.2.c.7.num.75.feqq. Leo.dec.107. nu.37.Amat.ref.58.Giurb.dec.62.num.33.& 0'f, 104. Michael.Angelus Gizzius ad Regen.Capyc. Latr.dec.44.num.8.Cyriac.contr.14.n.11. Tufc. lit.D.concl.5.nu.9.Fontanell.dec.587.nu.14. Faria ad Conar.var.lib.2.c.2.num.31.Thor.voto 3. Ciroc.difcept.45.nu.80.82.85.*

821 Eft loco hæredis, & in eum tranfeunt omnia Iura actiua, & paffiua, *Pacion.alleg.48.nu.7, Tonnnt.qq.ciuil.q.109.nu.23. Tufc.lit.D. concl. 651.nu.12.Cofta de remed.fubfid.rem.108.nu.15. Torre de pactis lib.2.c.45.n.14.*& poft *Tract.dec. 151.nu.15.16.D.Trflany dec.60.nu.10.feqq.Ciroc.difcept.45.nu.80.81.Andreol.contr.287.num, 23.contr.288.*

822 Et ex donatione hæres non tenetur remouere onus hypotecæ, *Merlin.fup lib.4.qu.156. nu.6.7.* Verum donatarius indiftinctè omnium bonorum hypotecaria conuenitur, *Merlin.fup. nu.8.Cyriac.nu.6.* Nec habet beneficium excuffionis, *Merlin.lib.5.q.69.nu.48. Faria ad Conar, lib.2.c.2.nu.31.in fine*

823 Donatarius licet Vniuerfalis non tenetur ad debita donantis poft donationem contracta, & ad contracta ante donationem, debet prius difcuti hæres bonorum referuatorum, & non prohibetur contrahere cum donatore, *Ducan. dec.348.*vbi refpondet *Guid.Pap.dec.105.Boer. dec.204.nu.43.Capyc.dec.128 nu.4.*in contrariū allegatos, *Card.de Luca fup. Merlin.de pignor. lib.4.q.144.nu.9.Olea de Ceff.Iur.fup.num.5.16. Antonell.fup. Fab.de donat. in C.defin.4. Capon. difcept.299.nu.5.Cancer.de donat.nu.71. & lib.3. c.7.nu.128.129. Tufc.lit.D. concl.65 t.num.2.3. Capyc.Latro dec.44.nu.24. Antun.fup.nu.77.Sabell.§.donatio. nu.59. Carol.Ant. de Luca deplurat.bom.legal.cap.100.num.2. Fab.in C.de donat. defin.4.Cofta de remed.fubfid.conf.108.nu.7. Fontanell.de pactis cl.7.gl.3.p.7.nu.58.D.Manfi confult.574.nu.1.2.3.Andreol.contr.286.287 288.*

824 Et etiam donatarius Vniuerfalis obligatus foluere æs alienum donatoris, de fuo non tenetur, fed in bonis donatoris tantum, etiam fi inuentarium non confecerit, *Cancer.var.c.8.n. 73.& c.7.num.129.Cofta de remed.fubfid. remed. 108.nu.13.14.Ciroc.difcept.45.num.85. Andreol. contr.287.nu.22.*

825 Donatarius etiam filius quando non eft vniuerfalis, factum patris defuncti de proprio feruare non tenetur, *Merlin.de pignor.lib.4.qu. 144.nu.5.Rota p.13.rec.dec.151.nu.12.*

826 Si fit donatarius Vniuerfalis factum patris donantis omnino feruare tenetur, & eius debita foluere, *Rota p.14.dec.14.nu.14.feqq.Card.de Luca de donat.difc.43.44.nu.3.difc.45. n.9.feqq. 46.59.*vbi tota materia quando donatarius vniuerfalis teneatur, vt hæres, vel non. *Vrceol.confult.in appendic.ad cap.16.n.37.*

827 Vnde donationis pecunia per donantem referuata, non debet deferuire pro folutione debitorum, etiam ante donationem contractorum, quorum folutio fpectat ad donatarium vniuerfalem, præfertim quando referuatio facta fuerit cum plena facultate libere difponendi, *Vrceol.fup.*

828 Et in hac materia *Nos d.conf.9.Reg. Rouiti* Diximus· Donatarium omnium bonorum, loco hæredis non haberi, & fic actione perfonali non teneri contra *Guid.Papa dec.105. Merlin.de pign.lib.4.q.144.n.4. Pacion.allegat.40.nu. 31.R.Marius lib.2.c.139.Amat.ref.58. Gizz.ad Capyc.Latro dec.44.nu.8. D.Scoppa ad D. Merlin.contr.2.in fin.lib.2. Antun.de donat.lib.1.pralud.2.§.7.nu.39.nu.75.Fab.in C. lib.2. tit.24.defin.3.& lib.8.tit.34.defin.4.5.& penult.* licet cōtra dicant *Guip.Papa d.dec.105.Pegner.dec.121 DD.*apud *Merlin.fup.nu.1.Rota poft Vrceol.de tranfact.dec.40 nu.19.R.Marius lib.2.c.239.nu. 20.Anna conf.108,nu.27.Intrigl.dec.30.nu.2.Sabell.§.donatio.*

829 Ideò non tenetur conficere inuentarium, & fic non tenetur, nifi quatenus eft in bonis donatis, *Cranet.conf.139.nu.5. Cancer.var.lib.3. c.7.nu.129.Hodiern.contr.15.nu.10.Merlin.fup. num.8.Pacion.alleg.42.nu.30.31.47.* explicat *nu. 79.Canter.tit.de donat.num.73. Antun.fup.Ciroc. difc.45.nu.85.* Nifi donatio fit facta, vt teneatur vltra vires *nn.38.46. Iouius de folemn.contract. minor.glo.22.§.27.nu.38. Pac on.fup.num.35.D. Rub.de confuf.c.9.nu.16.c.17. num.47. Rota poft Torre d.dec.151.nu.17.Cyriac.contr.5. num.173. Hodiern contr.29.nu.39.c.15.nu.124.*

830 Et adeò verum eft, quod non teneatur actione perfonali, vt non poffit de euictione conueniri, *Ant.Fab.in C. lib.3.tit.36. defin.5.in fine, Gufm.de euict.in princ.nu.22. Mangil. eodem Tract. Rocc.refp.50.lib.2. Nos ad Rouit. d.conf. 9.num.12.*

831 Verum licet non teneatur ad debita donatoris contracta ante donationem actione perfonalis, tenetur actione hypotecaria, fi creditor fit in actione hypotecaria, *Bolognet.conf.20. nu.16.17.Ducn.reg.277.lib.3. Rebuff. in l.bonor. col.2.ff.de verb.fignificat.Nos fup.nu.23. Merlin. d.q.144.nu.3.11.Olea fup.Cyriac.contron.14. 59. Diana tom.6. tract.7.ref.146. D.Capon. tom.4. difcept.299.*

832 Poffunt tamen creditores agere contra illum actione reuocatoria, ex quo donatio facta fit in fraudem eorum, *Gizz.ad Capyc.Latro dec.44 nu.7 Guid.Papa dec.105.nu.3.*

833 Quæ conclufio principalis limitatur, fi nō adeft hæres ipfius donatoris, *Merlin.fup.nu.5.6. Guid.*

Guid. Papa dec. 105. *Costa de remed subsid. remed.* 108 *num.* 12. *Boer. dec.* 204. *num.* 41. *D.* Marcian. *cons.* 38. *num.* 6. *in fine lib.* 1. *D. Hodiern. contr.* 15. *nu.* 79. *Cancer. lib.* 1. *c.* 8. *n.* 68. *Leo dec.* 107. *nu.* 34. *seqq. Amat. res.* 58. *à nu.* 9. *&* 13. *Giurb. dec.* 62. *n.* 33. *Gizz. ad* Capyc. *Latro dec.* 44. *nu.* 8. *Nos sup. nu.* 25. *Olea sup. Pacion. sup. nu.* 35. *Antun. sup. nu* 76. *Mier. de maior. p.* 1. *q.* 24. *num.* 112. *Merlin. de pign. lib.* 4. *tit.* 5. *q.* 143. Cyriac. *contr.* 14. *nu.* 11. *Tusc. lit. D. concl.* 651. *nu.* 9.

834 2. Si notoriè constat non esse debitorem soluendo, & sic eo viuente, *Guid. Pap. sup. Bellam. dec.* 31. *Duran. dec.* 348. *num.* 3. *Rrr. coll.* 178. *Merlin. de pignor. lib.* 4. *tit.* 5. *qu.* 144. *nu.* 4. *& lib.* 1. *tit.* 1. *q.* 10. *nu.* 11. *Amat. cons.* 58. *nu.* 13. *Leo dec.* 107. *nu.* 29. *lib.* 1. *Gizz. ad* Capyc. *Latr. dec.* 44. *nu.* 8. 9. *D. Magretti ad pragm. Sicil. §.* 38 *nu.* 8. *DD. sup. cit.* Antun. *num.* 76. *Nos nu.* 26. *Merlin. Pignatell. sup. nu.* 7. *Lanar. cons.* 90. *Capon. d. discept.* 299. *nu.* 7. *seqq.* vbi dicit, hoc casu, teneri donatarium actione personali, post *Salgad. labyr. p.* 1. *c.* 26. *ex nu.* 90. *Hodiern. contr.* 15. *ex num.* 79. *Peguer. dec.* 123. *nu.* 5. *Boer. dec.* 204. *nu.* 43. *Guttier. pract. lib.* 2. *qu.* 515. *nu.* 19.

Licet ab hoc opinione dissentiant *Fab. in tit. de donat. defin.* 5. *Ger. Spin. cons.* 52.

835 Et ad euitandum circuitum potest conueniri à creditoribus donatoris *Cancer. var. lib.* 1. *cap.* 8. *nu.* 44. *Guttier.* 2. *pract. qu.* 58. *Giurb. dec.* 42. *nu.* 33. *Merlin. de pign. lib.* 4. *tit.* 5. *num.* 146. *Thor. vot.* 3. *D. Olea de cess. tit.* 3. *qu.* 9. *nu.* 16. 26. *Molingnat. alter.* 7. *nu.* 12.

836 3. Vbi donatarius promiserit indemnem, & illæsum donantem seruare, *Dec. cons.* 237. *Cassan. in consuet. burg. rub.* 4. *§.* 12. *Gulielm. de benedict. in cap. Rainutius verb. ꝑterobona n.* 46. *& seqq. p.* 1. *de testam. Boer. dec.* 294. *nu.* 43. *Caroc. dec.* 121. *nu.* 3. 9. *Lanar. cons.* 90. *D. Hodiern. contr.* 15. *num.* 80. Vel promisit omnem litem in se suscipere, *Merlin. de pignor. lib.* 5. *q.* 21. *Nos n.* 28. *Hodiern. contr.* 15. *n.* 80.

837 Vbi donatarius promiserit soluere debita ipsius donantis, quamuis creditor sit absens, ad euitandum circuitum, per *tex. in l. dominus, ff. de condit. indeb. Franch. dec.* 273. Qui circuitus in eo consistit, Nam quamuis de rigore, per *tex. in l. cum res, C. de donat. & l.* 2. *C. de hæred. acti. vel l.* 2. *C. de pactis, Caualc. dec.* 8. *à nu.* 32. *p.* 4. *Castill. dec.* 41. *nu.* 9. *Gration. disc.* 532 *à num.* 2. *Milanens. dec.* 17. *nu.* 68. non teneatur donatarius dictis creditoribus, actione personali, *Arias de Mesa lib.* 3. *c.* 50. *nn.* 38. *Marcian. disp.* 51. 52. *Rocc. resp.* 29. *nu.* 11. *seqq. lib.* 2. sed tantum donatori, *l. legem* 9. *C. de donat. l. hæreditatem* 28. *ff. eod. Franch. dec.* 273. *Caroc. d. dec.* 125. *nu.* 5. *Amat. d. res.* 58. *num.* 9. Tamen ne donator agat contra dictum donatarium, pro solutione facienda dictis creditoribus, possunt dicti creditores, ad illum euitandum agere contra dictum donatarium, *Gizz. d. dec.* 44. *num.* 10. *Nos sup. num.* 29. *D. Hodiern. d. contr.* 15. *nu.* 81. & ad *Surd. dec.* 32. *n.* 2.

838 Necesse tamen est, vt se obliget illis præsentibus, vel absentibus, cum stipulatione Notarij *R. Marcian. d sp.* 51. 52. *lib.* 1. *Salgad. labyr. p.* 2. *c.* 26. vbi tota materia.

839 Debet tamen se obligare soluere creditoribus ipsius donantis, secus creditoribus alienis, non ipsius donatoris, ea ratione, quia in hoc casu ratio circuitus vitandi, *Mesa l b.* 3. *var. cap.* 50. *nu.* 38. *Marcian. d. disp.* 52. *n.* 29. *Salgad. labyr. p.* 2. *c.* 18. *Fontanell. de pactis claus.* 7. *g.* 3. *p.* 7. *num.* 58. *Luca ad Franch. dec.* 600. *nu.* 7. licet contra teneat *Duran dec.* 348 penes *Viceol. consult.* 6. *num.* 37.

840 Quod procedit in emptore rei cum onere soluendi creditoribus actione personali, ad euitandum circuitum, *D. Hodiern. ad Surd. d. dec.* 32. *nu.* 21. vbi decisum refert, & *contro.* 15. *nu.* 80. *R. Top. dec. S. C.* 5. *nu.* 29. *Luca ad Franch. d. dec.* 273. *nu.* 4. *Olea de Cess. Iur. tit.* 3. *q.* 9. *nu.* 20. in medio, *Nos sup. nu.* 32.

841 Quæ actio personalis est ordinaria non executiua, *Amat. d. res.* 58. *num.* 10. *Franch. d. dec.* 273. *in fine, Rocc. resp.* 89. *lib.* 1. Licet in Regno Siciliæ, per actum Ill. Marci Antonii Columnæ, olim Proregis Siciliæ, dicat *Amat.* contrarium seruari, cum possit per creditores egi contra donatarium omnium bonorum, aut maioris partis, executiuè pro debitis contractis ante donationem. Et dicti actus dispositio procedit non tantum contra donatarium ipsum, sed etiã contra ipsius hæredem, quod probat *nu.* 16. & 17. Sic etiam in fauorem non tantum creditoris, quam eius hæredis *num.* 18. Dicit tamen *nu.* 15. conclusionem non procedere contra donatarium donatarii, ex *Giurb. dec.* 62. *n.* 34. *Nos sup. n.* 33. *Giurba d. l.* 104.

842 Sed de Iure Siculo nouissimo ex Pragm. Ducis Sermonetæ Viceregis *§.* 38. potest donatarius conueniri via executiua, vbi *D. Magretti.*

843 Et licet donatarius donatarij Vniuersalis non teneatur via executiua, *Giurba d. dec.* 62. *nu.* 14. *Carena res.* 107. *nu.* 2. sed *Magrettus sup.* refert contrarium decisum, iuxta tradita per *Gross. contr.* 6. *præsertim nu.* 14. *& seqq.* meminit *D. Constant. sup. prog.* 2. *denegant mutuum n.* 39.

844 Clausulæ, quod donatarij se obligent in forma cameræ releuare donantem, & in demnem seruare, non inferunt donatarios teneri vltra vires, *Pacion. d. alleg.* 42. *num.* 45. *Rota dec.* 165. *nu.* 1. post *Torre de pact. fut. success.*

845 Sic etiam clausula: Vt donatarij teneantur assumere commodum, & incommodum, ex bonis, & Iuribus donantis, efficit, vt teneatur iuxta vires donationis, & non vltra, *Pacion. ibidem nu.* 49.

846 Verum donatarius obligans bona propria, pro onere implendo, tenetur vltra vires donationis, *Rota dec.* 81. *nu.* 17. post *Torre de pact. fut. success.*

847 Donatarius particularis non tenetur creditoribus actione personali, *Cyriac. contr.* 39. *nu.* 4. Tenetur tamen actione reali, *ibid. nu.* 9. *Andreol.*

dreol.contr.240.nu.61. vbi ampliat *D.Marcian. d.disp.51.52.*

848 Donatarius an teneatur ad onus iniunctũ, maius donatione, si simpliciter donationem acceptasset, *Hodiern.contr.15.nu.25.seqq.* Non nisi aliter sit conuentum,*Pacion. alleg.42.num. 38.& 46.*

849 Donatarius acceptans donationem omniũ bonorum,præsumitur, quod ei sit satisfactum de particulari sibi donata, *Fontanell. de pactis cl.7.gl.3.p.7.ex nu.53.Molign.altercat.7.n.15.*

850 Verum si sit donatarius hæreditatis potest actione personali conueniri à creditoribus hęreditariis, quia hæreditas est nomen Iuris, & importat damnum, & lucrum,commodum,& incommodum,debita,& credita, *l.nihil.l.hereditatis appellatione,ff.de verb.signific. l.2.§.ficuti, ff.de hered.vel act.vendit.l.2. C.de pactis, Antonell.de temp.legal.lib.4.c.30.n.16.*

851 Et licet donatarius omnium bonorum non teneatur conficere Inuentarium,illud conficere debet donatarius hæreditatis, ideò si illud non confecerit,tenetur vltra vires hæreditatis, *Cranet.conf.139.nu.4.5.Gozadin.conf.87. nu.17. Caroc.dec.125.n.10.Guid.Papa dec.460. Cancer. var.lib.7.c.8.nu.73.& c.7.nu.129.Antonell.sup. nu.15.* sed contra dicit *D.Ciroc.discept.45. n.84. & 85.* Ea ratione quia, etsi valeat donatio,vel promissio bonorum, donatio, vel promissio, quotæ,vel integræ hęreditatis,etiam iuramento firmata non valet, *Rota dec.490.nu.8.p.4.& dec.692.nu.10.p.4.rec.tom.3. Burat. dec.395.nu. 2.*post *Merlin de pignor.dec.112.num.10.11.15.* Et sic dicit *Ciroc.nu.85.*teneri donatarium soluere donatoris debita,quatenus bona donata sufficiunt,& non vltra,ex pluribus DD.

852 Donatarius tenetur ad debita confessata à donante post donationem, de quibus aliter non constet,nisi per dictam confessionem, vbi donans reseruasset in donatione, quod donatarius teneatur ad debita donantis,*Hodiern.contr. 15.num.80.*

853 Donatarius grauatus post mortem restituere bona donata, habens facultatem disponendi de aliqua summa, Item donatoe omniũ bonorum, vel certæ quantitatis, si non disposuerit,videatur disponere in suos venientes ab intestato, & sic ex *tex.l.conficiuntur,ff.de Iure Codicill.*decisum refert per S.C. *Franch.dec.45. 600. Hodiern.ad Surd. dec.272. R.Marinis lib.1. c.88.*vbi *Luca,Catell.de donat.tom.1. disc.2.p.2. num.27.Vrceol.consult.16.nu.12. consult.31.Marotta d.scept.4.nu.68.seqq. Fontanell.de pactis cl. 4.gl.23.nu.11. Diana p.8.tract.6. res.71. Torre pactis lib.2.c.24.nu.154. lib.3.c.5.num.111 seqq. D.Vrceol.consult. tom.2.in appendic. ad c.16.nu. 22.Card.de Luca de fid.disc.58. nu.7.* vbi sequitur *R.Marin.d.c.88.Cancer. tit.de donat.nu.196. Antun.de donat. lib.1.prael.2. c.7.num.74.seqq.& lib.2.c.25.num.49.Ricc.collect.178.Sesse dec.33. nu.6,Canalc.dec.11 n.12.p.4.Muta dec.Sicil.49. D.Ridolfin.alleg.180. num.25. R.Marin. ad Reuert.dec.510.nu.3. Surd.dec.272.Leo dec.12.nu. 17.Amat.ref.76.nu.16.Casanat.conf.37. num.23. Noguerol.alleg.19.num.116. Salgad.p.2.labyr.c. 18.nu.61.Ginrba ad consuet.mess.cap. 5.gl.11.nu. 18.D.Agnila ad Roxas de incompatibil.fol.37.n. 122.Salgad.labyr.p.2.c.18.nu.56. D.Beniel.conf. 23.nu.58.conf.26.n.26.28.*

854 Sed contra tenet *Thes.dec.97. Merenda lib. 16.contr.38.Fusar.de substit.q.550.num.3.Fontanell.sup.nu.14.Intrigl.sing.112. nu.20. Peregr.de fideic.art.40.nu.59.Sesse dec.48.Hermosill.glos.5. l.7.tit.4.p.5.nu.5,Castill.lib.4.c.61.D.Mansi consult.753.* Ea ratione quia talis summa nunquã censeatur in bonis primi donantis, nisi de ea disposuerit,& sic facultatiue dicitur in bonis illius, *Phoeb.dec.128.nu.20.p.2.& arrest.14.Surd. dec.272.nu 18. Rota dec.51.nu.14.p.18.rec.& in Bonon.dotis* ,& bonorum 12.Iunii 1688.coram Reuerendiss.Teronen. *D.Constantin. dec.165. nu.35.post obseruat.ad statut. Rom in.Sesse dec.18 Caball.res.207.nu.48. Monac.dec.60.nu.71.num. 74.Casanat conf.37.nu.29.*vbi decisum eesert.

855 Verum distinguit *Rodoer.ad Marinis d.c.88.* Vt prima opinio procedat quando sibi eeseruat facultatem donans disponendi de aliqua quantitate de bonis donatis,posterior, quando facultas concederetur per donantem donatario grauato, quia primo casu reseruans est dominus,secus in secundo, & laudat pro sua distinctione *Fusar.qu.550. Fontanell.de pactis tom.2. clauf.5.gl.10.p.1.num.68.70.* iuxta quam distinctionem decisum refert *Amat. resol.76.P.Affl. contr.10.nu.5.Luca ad Franch.dec.45. num.4.Intrigl.sing.112.nu.10. Peregr.de fideicomm.art.40. n.59.Sesse dec.48.Noguerol.alleg.19.n.116. Salgad.labyr.p.2.c.18.n.61.*

856 Sed ipse *Luca* dicit, non rectè applicari distinctionem allatam inter donantem,& donatarium, quia in vtroque casu,tam donans, quã donatarius sunt domini, nam donatarius sit dominus, quamuis reuocabilis, vt in puncto *Ant. Monach. dec.bonon.71.* vbi statuit prius casum reseruationis facultatis factæ per donantem, & deinde quando concessio facultatis datur futuro domino,licet reuocabili, vt donatario,vel hæredi grauato, in quibus terminis ex *Sesse dec.48.n.23. & aliis* expresse amplectitur decisionem *Franch.d.dec.45.* Verum distinctio allata locum habebit quando facultas conceditur vsufructuario, vt ex *Ant.Monach.& Fusar. num.15.& Fontanell.& P.Affl.qui in addit.*in fine operis remittit se ad *Anton.Monach.*

857 Et dicit confirmari decisionem *Franch.45.* ex eo quod tunc non succedunt venientes ab intestato in quantitate reseruata, quando in facultate disponendi reseruata, donans dixerit, quod si non disposuerit de bonis contentis in reseruatione sint illa donatarii,*Salgad.labyr.p.2 c.18.nu.28.Castill.lib.5. controu.113. Ginrba ad consuet.Mess.c.5.gl.4.p.1.nu.6,*nam hoc casu nõ sufficit tacita dispositio resultans ex *l.conficiuntur,ff.de Iure codicill. Franch.dec.600. in fine, Thes.d.dec.97.in fine.* Quamuis difficultas magna

gna sit, Vtrum sufficiat in postremo casu generalis dispositio facta per hæredis Institutionem, vel requiratur specifica, vt bis decisum refert per Rotam Rom. *Gratian. disc. 221. nu. 7. & seqq.* Ea ratione, quia in generali institutione non veniunt ea bona, in quibus si testator ab intestato decessisset, aliud ius habuisset, *Rota diuers. dec. 262. in fin. p. 1.* In qua re *Ant. Monach. nu. 131.* contrarium tenet, & post *Cyriac. contr. 455. Fusar. q. 440. & 550.* idem probat *Andreol. contr. 343. num. 13.* Qui *num. 22.* respondet Gratiano, & decisionibus Rotæ allegatis, vt procedant in contractibus, in quibus fit stricta interpretatio, secus in vltimis voluntatibus, vt idem *Gratian. nu. 5. & disc. 50.* & indistincte contra *Gratian.* etiam firmat *Ant. Monach. sup. num. 32. D. Beniel. cons. 27. nu. 22. seqq.*

858 Affertur limitatio, in casu, quo donator disposuerit de parte reseruata, quia tunc reliquū accrescet donatario, & non succedent venientes ab Intestato ipsius donatoris, sed limitationem confutat *Mart. Medic. exam. 21. num. 50.* ex eo quod idem Iuris sit de parte, quo ad partē, quod de toto quo ad totum *l. quod de toto, ff. de reg. Iuris*, & proinde censetur donator disposuisse de parte in venientes ab intestato, nisi ad fauorem istorum disposuisset de parte, nam promissio expressa facit cessare tacitam, etiam si disposuisset per actum inter viuos, *D. Luca in d. dec. 45. n. 9.*

859 Quid si Monasterium, vel Fiscus essent venientes ab intestato, videndi *Marin. sup.* qui pro Monasterio, sed contra est *Thor. in comp. dec. tom. 1. verb. dispositio*, *Arias de Mesa lib. 3. var. c. 42. Cutell. sup. nu. 13. Giurba cons. 55. Muta dec. 49. Mastr. ll. dec. 277.* *Castill. decis. 142.* contra Fiscum. Sed pro Fisco, & Monasterio sunt *Cutell. de donat. disc. 2. tom. 1. par. 2. num. 13. Giurba cons. 55. & 56.*

860 Sed quod succedat donatarius, & præfertur Fisco, si bona donatoris confiscata sint, *Antun. de donat. reg. par. 1. prælud. 2. §. 7. num. 79. & 3. p. lib. 2. c. 25. nu. 49. Add. ad Raxas sup. nu. 125. fol. 37.*

861 Sed *P. Caiet. Afflict. controu. 10.* modificat, & resoluit contra venientes ab intestato, quando essent odiosi, & is, qui habebat facultatem disponendi, non potuit testari, quia morte præuentus. Verum quando nō essent odiosi, succederent venientes ab intestato, quid quid contra dicat *Capou. de pactis qu. 31. n. 16.* D. R. *Galeot. controu. 30. lib. 2. Luca ad Franch. d. dec. 45. n. 11.*

862 Reseruata ad testandum nunquam vadunt ad donatarium, *Rota post Torre de pactis fut. success. dec. 197. nu. 7.* R. *Marcian. d. disp. 30. n. 25.*

863 Nam illa portio reseruata non cadit sub donatione, *Rota ibid. nu. 9.*

Talis facultas exerceri potest fauore eiusdē donatarii, *Rota dec. 203. n. 7.*

864 Cautela est, vt euitetur talis disputatio, vt donator dicat: Si non disposuero de quantitate reseruata, talis quantitas sit eiusdem donatarii, *Hermosill. l. 9. tit. 4. par. 5. glos. 1. num. 10. & seqq. Castill. controu. tom. 6. cap. 113. sub num. 34. Rota in posth. Farinac. de. 229. Salgad. labyr. p. 2. c. 18. num. 58.*

865 Si vero donans, qui sibi reseruauit facultatem disponendi, non sit dominus, nec plenum ius habeat in bonis reseruatis, tunc nihil agit, *Fontanell. de pactis tom. 2. claus. 5. gl. 10. par. 1. ex num. 68. Monach. dec. bonon. 71. Amat. resolut. 76. num. 12.* latè *Salgad. sup. Fusar. de substit. qu. 550. num. 19. & cons. 129. nu. 4. & seqq.* Andreol. contr. 134. nu. 36. *D. Ridolfin. d. alleg. 180. n. 26.*

866 Vbi donator, cum reseruatione quantitatis, debita contraxit cum obligatione bonorum præsentium, & futurorum, fecit concursum Creditorum, vel donatarius, quis debeat soluere debita prædicta, *Salgad. labyr. cred. p. 2. cap. 18. nu. 1. & seqq.* Et resolutio est, vt debita contracta ante donationem debeat soluere donatarius, quia donatio omnium bonorum censetur deducto ære alieno, post donationem spectat ad hæredem donatoris, *Vrceol. consult. 16. nu. 31.* qui male allegat *Canter.*

867 Quod dicendum quando qui facultatem concessit vltra disposuit vocando hęredes proprios, vel alium tertium, in casu non nominationis, vel quando res apud eum, & eius hæredes non erat mansura, *Gratian. discept. 50. num. 23. & disc. 207. nu. 7.*

868 Reseruatio facta per donantem intelligitur, vt à se ipso, iure suo, reseruata accipiat, & de eis disponat, *Cancer. tit. de donat. n. 194.*

869 Sic isto casu reseruationis certæ quantitatis super bonis donatis, potest donator propria authoritate vendere de bonis donatis, pro sibi satisfaciendo, in ea quantitate, *Cancer. sup.* Et si donator faciat testamentum dicitur de quantitate disponere in hæredes, licet non fuerit facta specifica mentio, *Fusar. de substit. quæst. 550. num. 10. Osasch. dec. 85. num. 5. Peregr. cons. 53. nu. 14. de fid. art. 40. num. 52. seqq.* post alios *Andreal. contr. 134. nu. 35.*

870 Res donata alicui, ita vt pōst eius mortem veniat ad quem donator nominauerit, si decedat non facta nominatione, pertinet hæredibus suis, *l. vnum ex familia 69. §. suos, ff. de leg. 2.* & ibi *Bar. nu. 3. Franch. dec. 45. nu. 2. Gomez tom. 2. var. c. 11. nu. 4. Cald. de nomin. emph. lib. 2. qu. 7. Ferrer. 3. obs. c. 319. Hier. Leo dec. 38. num. 7. seqq. Fontanell. de pactis cl. 4. gl. 3. nu. 11. & gl. 5. nu. 63. Serafin. dec. 1130. nu. 12.* Vel sit facta alicui, & filijs, aut filiabus, quos elegerit, vel voluerit, & electionem non facta moriatur, omnes admittuntur, *Hermosill. glos. 5. l. 7. tit. 4. par. 5. num. 1. & num. 11. 13. Funtanell. sup. cl. 4. par. 3. gl. 9. nu. 29. Annæus Rober. rer. iudic. lib. 4. cap. 14. Aluerad. de coniect. ment. testator. lib. 2. cap. 2. à nu. 17. Castill. lib. 4. c. 13. nu. 21.* Licet contra, vt proximior admittatur, *Leo dec. 56.*

871 Quæ conclusio ampliatur quando non fuerit dictum, nisi quod reuerterentur bona donata ad donantem, nam tunc etsi donator

anté

ante donatarium decedat, ad eius hæredes reuertitur, quamuis reuersio esset conditionalis, in casu quo donatarius sine liberis decessisset, si post mortem donatarii adimpleatur conditio, quia contractus conditionalis transmittitur ad hæredes. *Hermosill.sup.nu.2.* Vide quæ disimus *sup. n.808.* Et dicemus *infrà.*

872 Limita, Nisi reseruatio sit conditionalis, si superuixerit donans: & anteà moriatur, ex *l.quod de pariter, ff. de reb.dub. Valasc. consult.122.nu.2.Cancer.var.lib.3.c.21.num.98.Fontanell.sup.* vbi conciliat *d. text.l.quod de pariter, cum §.ex conditionali, instit.de verb.oblig.*

873 Si donator alicui electionem illius, qui succedere debet in bonis donatis, committat potest eligere filium maximè emancipatum, *Molin.de Hisp.lib.2.c.4.nu.58.59.Thes.lib.1. q.3.Mier.de maior.p.1.qu.48.nu.28.Valasc.consul.193.nu.8.Surd.cons.4.nu.39.* Verum omnes teneni se ipsum non posse nominare, *Castill, lib.4.c.13.num.1.& seqq.Hermosill.sup.num.16.& 17.* Iussus eligere filium, ao filio prætermisso possit eligere filiam ad maioratum, *Castill.lib.2.c.26.Gama dec.270.*

874 Is, qui ex dispositione legis, vel donatoris, debet eligere, non potest electum grauare, *l.vnum ex familia 67.§.sed si fundum, ff. de leg.2.Mier.qu.71.Paz cons.20.n.5.*

875 Limita si grauasset ad fauorem illorum, quos potuisset eligere, *Castrens.cons.433.Mier. de maior.p.1.qu.71.nu.52.56. Sesse dec.55.n.12.* Et poterit plures gradus substitutionum facere, eligendo vnum ad vitam, & post eius vitam alium ex eis, quos eligere posset, *Sess.sup. Aluarad.lib.2.c.8.nu.21.*

876 In donationibus quærendis vni, vel alteri, proxima causa attenditur, *Solorz. de Iure Indiar.tom.2.lib.2.c.8.à n.73.*

877 Electione, seu nominatione semel facta, an liceat variare, disputat mille citans *Hermosill.sup.nu.28.& à nu.22.ad n.38.* ad ipsum remittimus DD.Lectores, cum non sit necessaria de nostra materia.

878 Si donatio sit facta alicui, & si ille decedat sine liberis, bona redeant ad ipsum donantem, vel ad alium, si donatarius filios habeat, & viuo donatore sine liberis decedat, bona donata ad donatorem pertinent, *Ant.Fab. in C.lib.8. tit.35. de donat. quæ sub mod. defin.1. Guid.Pap.dec.531.Fontanell.claus.3.gl.24.n.22. Hermosill.sup.nu.53.*

879 Sed quando ad reseruata in donatione est aliquis vocatus expresse, tunc non facta alia dispositione, reseruata ad eum pertinent, quia hæredes ab intestato non veniunt dispositiue, sed permissiue, es *l.8. ff.de iure codicill. Amat. cons.8. nu.14. D.Merlin.contr.9. cent.2.* Et ad illius hæredes, si ille viuo donatore reseruante mortuus sit, quia contractus conditionalis spes ad hæredes transmittitur, *Olea de cess.iur.tit.3. qu.10.à nu.7.* Disimus *sup.*

880 Verum bona reseruata non pertinent ad hæredes donantis, qui erant tempore donationis, sed ad eos, qui tempore mortis donatoris existunt, *Barbat.de fidei commiss.3.p.c.3.n.60. Mier.de maior.2.p.initio num.206. D.Aguila ad Roxas de incompatibil.fol.37.n.126.*

881 Donatarius cum onere soluendi creditoribus donantis, an possit ab eis directe, & sine aliqua cessione conueniri, *Olea de cess. iur. fol.248.249.n.28.& 36.*

882 Quod non possit est *text.l.2.C.de hæred.vel actione vend.l.cum res 21.C.de donat.l.2.C.de condit.ob causam, l.hæreditatem 28. ff. de donat.* Mangil.*de euict.qu.49.num.22.Gratian.cap.532. nu.1.783.Arias de Mesa lib.3.c.50. nu.10. seqq. Salgad.labyr.p.2.c.26.nu.15.seqq.Amat.resolut.58.nu.9.Torre de pactis fut.success.lib.2. cap.45. num.3.seqq.* vbi respondet contrariis, *D.Marcian.disp.51.num.9.*Monter.*dec.36.num.32. Leo dec.160.*Giurb *dec.62.Vela dissert.27. Amat.res.13.nu.25.res.45.à nu.27. & res.58.num.9. Hodiern. ad Surd.dec.32.nu.17.& seqq. Nos ad Rouit.cons.9.nu.21.lib.3.*

883 Et quamuis per acceptationem donationis videatur acceptare onus prædictum, *Surd. cons.7.nu.5.Mantica de coniect.lib.7.tit.11.n.29.*

884 Tamen eo negligente, actio competit donanti, non creditoribus, *d.l.cum res 22. C.de donat.Arias de* Mesa *d.c.50.nu.28.Torre sup.*

Vel actione personali, vel ex stipulatu, si adsit stipulatio, *D.Marcian.d.disp.51 n.19.*

885 Limitant in donatione, quando donans est effectus non soluendo, Salg*ad.sup.num.32. Mangil.d.qu.49.nu. 20. Gratian.cap.204.nu.40. Virgil.de legit.pers.c.20.nu.55.Salgad.d.c.26.nu.33.68.Olea de cess.iur.tit.4.q.9.n.36.in fin. Merlin.lib.1.cont.60.Torre sup.*

Verum multoties ad euitandum circuitum conceditur actio creditori agendi contra emptorem, aut donatarium, *Salgad.labyr.p.1.cap.26.nu.90.Castill.dec.41.Gratian.cap.532.* Mesa *lib.3.var.c.50.nu.38.Cancer.p.3.c.2.n.68. Merlin.de pignor.lib.4.q.142.Gimba dec.62.nu.38. Luca ad Franch.dec.273.n.4.*

Potest concordari differentia, nam *tex.d. l. quoties,* procedit eo casu, quo res, quæ donator debet tradi secundo donatario absenti ex liberalitate, *d.l.quoties, C.de donat. quæ sub mod.* Sed *text.d.l.cum res,* procedit in casu, quo non debet tradi Tertio absenti. & sic creditoribus res quæ donatur, sed alia res, quam donata, non ex liberalitate, sed ex alia causa, *D.R.Marcian.d.disp.51.nu.19.& seqq.Mesa d.c.50.nu.19.20.Rocc.resp.41.n.7.lib.2.*

Sed de Iure Hispano *ex l.2.tit.16. lib.5. recopil.* Creditor, vel tertius agere potest etiam executiue absque cessione, *Olea tit.4.qu.9.nu.37.Larrea dec.91. nu.13.Salgad.labyr.p.2. c.26. nu.81. seqq.* Diximus de omnibus *ad d. cons.9. Rouiti lib.3.*

886 Et si donatarius simpliciter donationem acceptet, licet cum onere soluendi, vt *sup.* quamuis pro obseruantia obliget se, & bona sua,

non

non tamen quæritur ex ea obligatione actio in beneficium illorum, quibus nihil fuit in contractu promissum, *D. Marcian. disp. 52. nu. 32.* Vbi secus si donatarius promittat soluere, & deinde obliget se, & bona omnia.

887 Secus etiam, si illis præsentibus promittat, vel absentibus cum stipulatione Notarii, & iuramento, nam quamuis non possit à creditoribus directè cogi, nec via executiua, quia nulla actio fuit eis quæsita; sed bene per donantem via ordinaria, *D. Marcian. d. disp. 52. n. 39. Andreol. contr. 22. nu. 8. 9.*

Licet ex dispositione *tex. l. quoties, C. de donat. quæ sub modo*. quamuis donatarius nihil promittat, sed tantum acceperit donationem cum onere illam restituendi aliis, possit actione personali cogi ad restituendum, *D. Marcian. disp. 94. nu. 3.* Imò actione hypothecaria, si adsit clausula: *pro quibus omnibus obseruandis, &c. D. Marcian. ibid.*

Alia ad materiam sunt *Couar. lib. 1. var. c. 14. Gomez lib. 2. c. 4. nu. 18. & c. 11. n. 18. Cauall. q. 249. Hermosill. l. 4. gl. 1 nu. 23. tit. 4. p. 5. P. Molina disp. 265. Antun. de donat. lib. 1. prælud. 2. §. 1. Giurba de feud. p. 2. gl. 10. num. 58. & gl. 11. Andreol. contr. 22. nu. 8. & seqq.*

888 Videbimus hic in donatione facta Titio, & eius filiis, filii quomodo succedant vti filii, vel vti hæredes Titii patris, simul cum patre, vel post mortem patris, Succedant filii viuentes tempore donationis, vel alii postea nati, succedant pro medietate ipsi filii, & pro alia medietate pater, vel omnes pro rata. Si sit facta contemplatione matrimonii contrahendi cum Caia, Titio viro, & filiis nascituris, an Caia vxor habeat partem, & Alia.

889 Quo ad quæsitum de donatione facta Titio, & eius filiis. Dicimus succedere filios ex propria persona, quamuis non sint hæredes patris, *Menoch. lib. 3. præs. 48. Surd. dec. 322. Spere. l. dec. 169. num. 56.* Vbi quod tot sunt donationes, quot sunt successiones, *Rota post Torre de fut. successſ. dec. 201. numer. 2.* Et caduca venit sequens iure proprio, *Barbos. vot. 14. n. 6. & 7. Cosm. Marcian. cons. 33. num. 4. lib. 1. Vrceol. consult. 54. nu. 47. Amat. res. 30. nu. 7. Gratian. discept. 575. nu. 16. 17. Cutell. de donat. tract. 2. dist. 1. spec. 25. nu. 1. & seqq. Fusar. de substit. qu. 421. num. 14. Molin. res. 73. nu. 42. & seqq.* vbi affert etiam aliquas coniecturas, *Valens. cons. 155. Phœb. dec. 157. p. 2. Noguerol. alleg. 11. num. 105. alleg. 19. num. 53.* post mille ad satietatem *D. Prat. discept. 30. lib. 3. D. Torre de maiorat. Ital. p. 1. c. 34. n. 54. 55.*

890 Idem si sit facta donatio Titio, & eius filiis, & successoribus, *Marta voto 215. Bell. cons. 43. & seqq. Rota p. 10. rec. dec. 15. 98. p. 11. dec. 354. p. 12. dec. 356. p. 13. dec. 71. dec. 212. 264 nu. 10. & seqq. Sabell. §. donatio nu. 39. Rota p. 13 dec. 515. post Vrceol. dec. 79.* Idem *Vrceol. consul. 54. nu. 47. Olea de cess. iur. tit. 2. qu. 7. num. 34. D. Torre de maiorat. Ital. p. 1. c. 34. nu. 53. Rocca disp. 106. nu. 15. & seqq.* vbi nixtinguit, *Prat. lib. 3. discept. 30. nu. 50. Rota post Torre sup. Staiban. res. 22. nu. vlt. Mascard. concl. 1162. Rota post Vrceol. dec. 79. Ludouic. Bell. cons. 43. cum trib. seqq.*

871 Sic pater stipulans pro se, & filiis, non potest illa bona alienare in præiudicium illorum *Marta voto 218. nu. 23. & seqq. Surd. decis. 324. Rota p. 13. dec. 212. p. 12. dec. 229. 356. Card. de Luca de donat. disc. 28. nu. 5. & in summa n. 94. 99. disc. 4. nu. 4. disc. 57. nu. 3. seqq. Prat. d. disc. 30. num 56. Ferret. cons. 169. n. 5. Torre de pact. fut. suc. dec. 23. num. 9. R. Capyc. Latr. consult. 23. nu. D. Prat. sup.*

892 Maximè quando donatio est facta æquè principaliter patri, & filiis, *Rota dec. 13. nu. 4. & seqq. & dec. 48. num. 2. & 7. p. 10. rec. et dec. 230. nu. 1. et seqq. p. 12 et dec. 129. nu. 3. et dec. 212. nu. 3. p. 13. rec.* & post *Paitell. resol. ciuil. 44. nu. 21. 24. 25. p. 10. rec. Rota dec. 79. nu. 2. post Vrceol. de transact.*

893 Donatio facta patri stipulanti pro se, & filiis, & aliis suis descendentibus, nullum continet fideicommissum ad fauorem descendentium, sed dicta stipulatio est intelligenda de filiis, & descendentibus vocatis ex prouidentia patris, *Burat. dec. 87. nu. 8. Rocca disp. 107. nu. 67. Rota p. 14. rec. dec. 529. Rota dec. 171. p. 8. rec.* Secus tamen esset vbi donatio facta fuisset patri, & filiis, & descendentibus æquè principaliter, nam tunc esset quæsitum filiis, & descendentibus ex propriis personis, non tanquam hæredibus, *Rota p. 14. rec. dec. 529. Marta voto P. s. 218.* Vbi quod ideo filii possunt actione personali in rem scripta illis competente ex *l. quoties, C. de donat. quæ sub modo* agere *contra tertios bonorum donatorum possessores, Sabell. sup. Rota dec. 202. post Torre de pact. fut. successſ. D. R. Galeot. contr. 57. qu. 18. lib. 1. Tonnut. ciuil. qu. 55. nu. 12. & seqq. Menoch. cons. 286. nu. 18. & seqq. Ludouic. Bell. cons. 125. nu. 20 21. P. Molfes. cons. 2. n. 21. & seqq.*

894 Licet *Anell. Amat. cons. 68.* distinguat alio modo: vt si stipulatio fiat per patrem ab extraneo: pro se, & filiis, possit illis præiudicare, cum no præsumatur extraneum affectionē ad filios habere, secus si stipuletur à patre, licet contra dicat *Hodiern. ad Surd. d. dec. 322.* hanc distinctionem non esse veram, cum semper præsumatur donata ab Auo nepotibus, illis acquiri contemplatione patris, *Hermosill. ad l. 7. tit. 4. p. 5. gl. 5. nu. 48. & seqq.*

895 Et cum adest fideicommissum, quando primus contrauenit potest reuocari quo ad illum, secus ad alios, *Gratian. disc. 247. nu. 5. disc. 532. n. 14. Rota p. 13. rec. dec. 82. nu. 4.*

876 Sed quod acquiratur filiis, vt hæredibus dicit, *Rota dec. 202. Molin. de ritu nupt. lib. 3. qu. 10. nu. 23. Menoch. cons. 161. nu. 30. Surd. dec. 322. n. 46. 47. Consil. Staib. res. 45. n. 20. & seqq. Rota d. decis. 429. Palma alleg. 58. numer. 4. D. Episc. Rocca disp. 107. n. 4. & disp. 106. nu. 26. Staib. res. 22. & 45. n. 20. & seqq. Olea de cess. iur. tit. 2. q. 7. num. 34.*

Sed

897 Sed quod donatio facta patri, & filiis, acquiratur filiis, vti hæredibus, non vti filiis, *Noguerol.alleg.37.nu.20. R.Marinis lib.1. c.89. & ad R.Reuert.dec.281.nu 8.Lanar.conf.89.n.6. Surd.dec.222.num.61. dec.324. D.Camill. de Medic.cons.142. Castill.contr.tom.4.c.5.num.37. Dom. Regens Ronit. cons.15. numer.45. lib.1.* Qui dicunt filios venire post mortem patris, quamuis donatio esset facta ab extraneo, nam censetur facta contemplatione patris, *Lonar. d.cons.89.n.6. Menoch.cons.286.n.15.cons.309.n.18. Leo dec.143.p.2. Medic.d.cons.142. Fusar.de substit.q.338.n.4. Mantica de tacit.lib.13. tit.21. n.6. Staiban.res.22.n.21.*

898 Quamuis sit dictum: filiis masculis, *Staib. d.res.45.n.44. Marcabr.cons.111.n.6. Surd. decis. 322.n.61. Ronit.cons.15.n 45.46.lib 1.*

899 Et in donatione mentio nepotum, & descendentium, iuxtà communem votum parentum, intelligi debet expressa, quia extimant bona in eosdem filios, & descendentes cum qualitate hæreditaria fore peruentura, *D. Rocca disp.107.nu.6.*

900 Donatio facta à patre filio, acceptanti pro se, & filiis masculis, & fœminis, legitimis, & naturalibus, im perpetuum, iuuat filiis, vt hæredibus, non autem vt filiis, *D. Rocca d.disp. 107.n.4.& seqq.*

901 Sic etiam stipulata à patre pro filiis masculis, veniunt solum descendentes masculi, qui sint hæredes, *Rocca d.disp.106.nu.8. seqq.n.14. seqq. Staiban.res.45.n.24.*

902 Maxime si stipulationis tempore filii non sunt nati, *Rocca.d.disp.106. nu.34.& disp.107. nu.51.*

903 Maximè quando pater acceptat donationem pro se, & filiis nasciturist, cum clausula cæterata, quæ extendi debet pro filiis, hæredibus, & successoribus, *D.Rocc.d.disp.106.n.35.*

904 Donatio præsumitur stipulata pro filiis, vti hæredibus, non autem vti filiis, quoties persona filii donatarii, & eiusdem merita in donatione facta ab Auo fuerunt contemplata, *D.Rocca d.disp.106.n.44.*

905 Signanter, quia filii nascituri, & non dum nati nullam apud Auum donantem meritorum habere possunt prærogatiuam, *D. Rocca d. disp.106.n.45.*

906 Sed quando mater, vel alii coniuncti ex materno genere stipulantur pro filiis, tunc filii vocantur vti filii, & nó vti hæredes, *D.Rocca disp.106.n.16.seqq.*

Secus quando pater stipulatur pro filiis, *D. Rocca sup.n.17.*

907 Donatio quando est facta à solo Auo, & patre, & vocantur filii nepotes, & tota descendentia, signanter cum clausulis perpetuitatem denotantibus, secundum aliquos, filii censentur vocati ex propria persona. *D.Rocca d. disp.106.n.18.*

908 Donatio facta patri, & filiis, vtpotè æquè condonatariis cum patre, capiunt bona donata, licet post obitum patris, vti filii ex prouidentia donantis, non autè vti hæredes, *D. Rocca d.disp.106.nu.19.* Diximus *sup.n.889.*

909 Donatio quando simpliciter est facta à patre filio, iste accepiat pro se, & filiis, tunc filii veniunt vti hæredes, non vti filii, cum lucrum consequantur ex prouidentia patris donatarii, non autem Aui donantis, *D.Rocca sup.n.27.*

910 Donatio quoties legitur concepta ad fauorem donatarii *præsentis, &c. pro se, &c.* veniunt quicumque hæredes, & successores, etiam extranei, *D.Rocca disp.24.nu.4.*

911 Donatarius quod fuerit contemplatus, non autem filii ex eo nascituri, arguitur ex clausula: *ad habendum, &c. dans licentiam, &c.* quæ extendi debet: *Et quibus dederit, D.Rocca d.disp. 24.num.7.*

912 Donatio an sit personalis, vel realis arguitur ex causa finali, *D. Palma alleg.138. n.43. & 44.*

913 Sed quando Pater stipulatur tantum pro filiis, non admissa eius persona, tunc videtur eis, & filiis non vt hæredibus stipulari, in quibuscumque stipulationibus, *Staiban.resol. 22.n.21.lib.1. Mascard.conclus.1162.n.1.& seqq. signanter n.50. Molin.de rit.nupt.lib.3. qu.10. num.23.*

914 Sed quod io casu donationis factæ contemplatione certi matrimonii, patri stipulanti pro se, & filiis, eat ad filios, vt filios, non vt hæredes, dicunt *Staiban.d.res.22.& 45. nu. 10. Fricol. consult.54.nu.47. Nos ad* Ronit. *cons. 15.lib.2.nu.12 & cons.94. Rota dec.121.& 202. sup.Sanfel.dec.202. Cutel.de donat tom.2.disc.1. spec.25.nu.8.* Eadem *Rota p.6.rec.dec.127. n.4. p.12.dec.33 n.8.& seqq.dec.229.316.p.13. dec. 11.dec.129.430.515.p.14.dec.61.422. D.Scoppa ad D.Merlin.contr.34.lib.2. R.Ponte cons.25. nu.6.lib.1. Pascal.de patr.potest.p.1.c.4. n.40. Amet.cons.68.nu.33. Hodiern.ad Surd.dec.322. nu. 22. D.Marcian.cons.33.num.49. Giurba sup.consuet. Mess c.6.gl 9.nu.35.* Montan.de regal. nu.28. *Castill. dec.106.nu.6.seqq.* R.Capyc. *Latr. consult.46.num.5.8.13.* Idem in donatione facta à patre filio, eiusque filiis, & nepotibus, contemplatione certi matrimonii, *Prat. lib.3. disc. 30.* Vbi inserit decisionem *Rotæ Roman. anni 1657. D.Torre de maior.p.1.c.34.§ 3.n.50.seqq*

915 Quamuis contra dicant illi, relati per *Noguerol.alleg.37.nu.24.seqq. Prat.disiept.30.lib.3 Cutell. de donat.tract.2.disc.1.spec.25.* diximus ad *Ronit. d.cons.94 nu.15. R.Marin.lib.1.res.89. & ad* Reuert.*dec.460.nu.3. Reuert.ibid.Surd.dec. 322.324. Anna cons.52.nu.22. Medic. cons.142. Larath.cons.9.P.Molfes.cons 2.post 2.tom.ad consuet.Neapol.Thor.vot. 29.& in comp.dec.verb. creditor viri,tom.1.& tom.2. verb. fideicommissum fol.213.* vbi decisum refert, *Nouar. qu.83. lib.1.nu.6.7. Burat.dec.861.Castill.tom.4.cap.5. nu.15.& seqq.& tom.1.c.67. R. Ponte cons.80. num.15.16.* vbi dicit cautelam esse, vt fiat pactum, vt filii succedant vti filii, non vt hæredes,

dibus, R. *Ronit.conf.75.num.7.8.lib.2. Theodor. alleg.42.nu.6.7. Rota dec.79.nu.2.post Vrceol. de transact.* dicens *nu.6.* requiri expressam mentionem filiorum, vt filiorum, post *Ottobon. decis. 99.n.133. Palma alleg.58.nu.4. Olea de cess. Iur. tit.2.qu.7.nu.35. D. Merlin. contr.34. Hodiern. ad Surd.dec.322. Rota p.14.rec.dec.198.num.6.7. dec.39.p.12.dec.33.116.207.313.356.428.& p.13. dec.129.264.p.14.dec.529.*

916 Si verò esset facta donatio contemplatione non certi matrimonii, & filiorum nasciturorum, tunc filii veniunt, vt hæredes patris, & tenentur soluere debita paterna, *Monter. dec.10.nu.15.& seqq. Surd.dec.322.n.84. Staib. ref.45.nu.30.& seqq.*

917 Ideò licet filius non posset rem sibi à patre donatam contemplatione certi matrimonii, patri retrodonare, vt diximus, *Andreol. contr.194.num.5.& seqq. Nos ad Rouit.conf.15. lib.2.* Tamen hoc facere potest si donatio sit facta ob causam matrimonii indeterminati, *Fontanell.de pact.nupt. claus.4.gl.1. num.18.19. Menoch.conf.161.nu.19. Franch.dec.205. num.2. Staib.ref.45.nu.32.33.& 34. D. Prat.lib.3. discept.30.in decisione Rotæ Rom.in fine insertæ.*

918 Et si sit vera sententia, quod donatio facta alicui contemplatione certi matrimonii, acquiratur filiis ex dicto matrimonio natis ex propria persona, & vti filiis, & non vti patris hæredibus, tunc nullum ius acquiritur patris creditoribus, maximè si sit facta in capitulis matrimonialibus, *Reg. Ponte conf.25.lib.1. Castill. dec.10. n.6.& seqq. Manfrell.ad Capyc. Lat.dec. 175.n.20. Nos ad Rouit.cõf.94.n.18.lib.1 R.Rou conf.88 n.3.lib.2.* Nã acquiritur vxori non viro, *D. Merlin.contr.60.n.7. lib.2. D. Prat.discept.34. n.21.lib.3. Cutell.de don.tract.1.disc.3.p.1.n.5.& prius tr.1.disc.1.part.5.n.68.69.& 70.* Vbi dicit, quod illa est correspectiua ad dotem, & respicit causam finalem: & dicit etiam hoc procedere, quamuis fieret in diuerso contractu, meminit *Staiban. ref.22.nu.3.& seqq.& nu.8. & in obs.nu.1.* post *Mastrill.dec.211. nu.3.4.12. seqq.& Staiban.ref.45.nu.10.26.27 35. & seqq.* Nec potest retroceui, *Olea tit.2.qu.7.num.45. Barbosa vot. 126.num.164. Andreol. contr.127. num.2. Nos ad Rouit.conf.15.lib.2. D. Aguila ad Roxas de incompatibil.p.4.c.3.n.27.seqq. Torre de maiorat.Ital. c.34.§.3.n.51.seqq.*

919 Et talis donatio censetur facta potius contemplatione filiorum nasciturorum, quam eorum patris, *Molin.de rit.nup.lib.3.q.10.n.27.28*

920 Censetur facta ob causam finalem, non impulsiuam, & sic est perpetua, & irreuocabilis in beneficium filiorum nasciturorum, decisum refert *Monter.dec. 20.num.11.& seqq.* etiam si sonet post mortem, *Torre de maiorat. Ital.p.3.dec.71.nu.27. Fontanell.de pact. claus. 4 gl.1.nu.16.& seqq.& 35.lib.1. Cutell.de donat.tract.1.disc.3.p.6. nu.4.6. Gratian.disc.984. nu.22.23.& seqq.* Et ideò *n.25.* dicit non posse opponi omissionem alicuius solemnitatis,

cum non sit necessaria, ex *Menoch. conf.944. nu.31.lib.10. Gratian.c.924.nu.30. Staib.ref.22. & 45.num.28.& seqq. Nos ad Rouit. conf. 15. nu.34.lib.*

921 Licet ipsemet *Staiban.ref.161.nu.8.& seqq.* dicat etiam hanc donationem contemplatione certi matrimonii esse simplicem, non per causam, post *R. Ponte dec.39.nu.29.& seqq. Camill. Medic.conf.107.nu.10.& seqq.* Eã rationem ponit *Medic.nu.14. & 16.* quia cum respiciat commodum donatarii, causa non finalis, sed impulsiua dicitur, & ibi decisum refert, vbi *D.R.Galeot.in addit.lit.A.* Idem *Staiban. resol. 72.à nu.6.ad nu.11.lib.1. Burat.dec.861.num.9. Ottobon.dec.99.nu.14.seqq.& dec.133.* Sed idem *Staib.obs.22.& 72.* dicit esse finalem, non impulsiuam,

922 Sed nulla est difficultas, quod si matrimonium non contrahitur de proximo, tunc causa est impulsiua, & sic remanet donatio simplex, *Staiban.ref.45.n.28.& seqq.* post *Fontanell.& ref.161.nu.38.*

923 Talis donatio contemplatione matrimonii quodammodo dos filii nubentis dici potest, & doti æquiparatur, *Staiban.ref.166.num. 27.28. Molin.de ritu nupt.c.2.nu.19.lib.3.& lib. 4.qu.34.nu.7.& qu.21.nu.8.& seqq. Gratian.c. 297.n.3.5. Cutell.de donat.tract.1.disc.1.p.vnic. n.13.& disc.3.p.4 n.8.*

924 Et verius inter donationẽ ex causa certi, vel incerti matrimonii nulla est differentia quo ad irreuocabilitatem, matrimonio contracto, *Molina lib.4.c.2.nu.17.de primog.* vbi *Add. Olea de cess. iur.tit.2.qu.7.nu.9. Tello Fernan.in l.27. Tauri n.72. Sanch.de matrim.lib.6.disp.32. Hermosill.l.3.tit.4.gl.1.n.43.p.5. Mier.de maior. p.1. q.39.n.121.& seqq. Anna conf.78.n.3.*

925 Imò donatio à patre facta ob causam matrimonii est irreuocabilis, etiam non secuto matrimonio, *Pascal.de vir. patr.potest. p.1. c.4. nu.35. R. Marin.lib.1.ref.92.nu.3.lib.2.cap.139. nu.10. Bossius de dote c.2 nu.136. Barbosa voto 126.nu.104.& seqq. D. Solorzan.in polit.fol.400 col.1. D. Aguila ad Roxas de incompatibil. p.8.c. 2.nu.20.*

926 Si sit facta donatio viro, & vxori acquiritur pro parte viro, & pro parte vxori, *Molin. de ritu nupt.lib.3.qu.12.nu.fin. Hodiern.ad Surd. dec.322.nu.21. Dexart.dec.7.num.20. Messan. de consist at.qu.47.nu.134. Olea de cess.tit.2.qu.7.nu. 44. D. Aguila sup.p.4.*

927 Et donatio facta patri, & filiis, acquiritur filiis, vt filiis, quamuis interuenisset stipulatio facta a patre pro se, & filiis, hæredibus, & successoribus, vbi constat ante, & post dictam stipulationem, ex verbis donationis, donatorem voluisse donare filijs, vti filiis expressè vocatis, & eorum descendentibus in infinitum, *Vreeol.consf.54.nu.48. Rota post Torre de pactis dec.146. R. Capyc. Latr.d.consult.46. nu.9.* Quamuis dixisset: hæredibus quibuscumque, *Franch.dec.153. Hodiern.ad Surd.dec.85. San-*

fel.dec.202.Nos ad Rouit.cons.83.n.25.lib.2.

Licet contra dicat *Tonnut. ciuil.qu.55. Nos ad Rouit,cons.52.lib.3.*

928 Maximè si filii vocati fuerint post obitum patris, & bona donata non erat profectitia, nec transitoria ad quoscumque patris stipulantis hæredes, *Vrecol.sup.nu.49.50. D. Rocca disp. 106.nn.20.& seqq.*

929 Et conclusio pro filiis,vt filiis certius procedit si donatio sit facta alicui, vt commodius viuere posset cum vxore, & filiis, nam quæritur actio filiis, *R.Copye.Latr.d.cons.46.n.14.*

930 Sic facta pro filiis, & descendentibus non potest reuocari de consensu primi donatarii: *D.Card.de Luca de feud.disc.10.nu.10. Bosc. art. 2.nu.65.& seqq.* vbi contra *Rota post Torre de post.dec.121.nu.2. Garz.de nobil.gl.6.nn.38.41. Hermosill.l.7.gl.4.tit.4.p.5. Guttier.lib.2. pract. qu.52.Noguerol. alleg.37.Amat.res.30 Vela dissert.47.nn.26. Fontanell de pactis nupt. claus.4. gl.9.p.1.& gl.4.nu.18.Surd.dec.322.num.3. & dec.324.n.1.Cyriac.contr.269. Ramon.cons.100. n.523.& 533.*

Imò adueniente die, dominium transfertur in descendentes, *Antun.de donat.prælud.1. §.1. nn.147.& à nn.153.Olea de cess.tit.4,qu.9.num. 30.Ginrb.de success.feud.§.2.gl.10.nn.58.Romon cons.100.n.523.532.Larrea dec.91. Add.ad Molin.de primog.lib.4.c.2.num.18.19. & lib.1.c.1.à nu.20.D.Agnila ad* Roxas *de incompatibil. p.1. c.2.nu.94.& 103.*

931 Donatio facta alicui, & eius filiis, omnes admittuntuntur pro rata, *Roman. cons.22.35. Corn.cons.47.lib.3.Tusc.l t.D.conclus.680. Rota p.13.rec.dec.239.nn.11.& seqq.dec.264.n.10.& seqq.dec.429.nu.2.& seqq.Gratian.disc.430.n.9. Peregr.de fideicom.art.17,nn.1.Franch.dec.633. Pacion.de locat.c.61.n.156.* in donatione facta non ab ascendente *Sobell. §.donatio nu.69. D. Deniel.cons.98.n.4 con.96.n.4.*

Licet contra dicat *Fontanell.de pact.nupt. cl. 4.gl.1. & gl.24.num.20.* Vt vocentur ordine successiuo, *Cancer.var.lib.1.c.8.de donat.nu.62. Clar.§.emphyteusis qu.16.nu.1.*

932 Nisi sit facta filiis expressis nominibus propriis, *Affl.dec.393.nu.3.Mantica de tacit.lib. 13.tit.21.& 25.*

933 Vel nisi filii sint nati, secus si essent nascituri, *Osasch.dec.81.nu.16.Surd. dec.322. nu.24. & dec.346.nn.16.*Barz.*dec.9.nn.3. Rota in nouiss.diuers.dec 10.nn.3.& dec.579.nn.8.p.1. & dec.458.p.4.Fusar. qu.476.nu.4.*:Andreol.*contr. 134.nn.2.Menoch.cons.1030.n.3.lib.4.præs.70. nn.22.in fin.Rocca d disp.107.nn.34.Medic.cons. 142.n.613.D.Luca ad Marin.lib.2.c.68.n.7.*latè idem *Luca ad Franch.dec.633.*vbi tota materia.

934 Difficultas est in donatione facta patri, & filiis, possit pater aliquos filios meliorare, & sic non teneatur bona donata æqualiter filiis suis relinquere, nam *Bosc.d.art.2.num.29.180.* dicit posse meliorare, *Cancer.p.1.c.8. de donat. nn.101.& seqq.*

Sed contra dicit *Rota post Torre dec.121. Fontanell.claus.gl.9.p.1.nn.78. Hermosill.l.7.tit. 4.gl.5.6.à num.47.* Nisi data sit potestas patri de re donata inter liberos disponendi, *Castill. lib.4 contr.68.*Cancer.*lib.1.c.8.nu.66. 3.p. c.7. à n.115.Thor.vot.29.nu.39.40. R.*Marin.*lib.1.c. 89.Molin.* & alii relati per *Oleo in d.tit.2. qu.7. 43.* vbi idem tenet quando filii vt filii· secus si vt hæredes vocentur, *D. Aguila ad Roxas p.1. c.6.nu.431.*

935 Si pater donet filio, & eius filiis, & quibus voluerit filius, non potest filius disponere in beneficium extranei, *Cancer.sup.n.104.*

Licet contra dicat *Menoch.cons41.n.26.* meminit *Luca de confident.instit.& substit.q.165.*

936 Si verò donatio sit facta patri, & eius hæredibus, vel filiis, & hæredibus, tunc acquiritur filiis vt hæredibus, *Garill.dec.106.num.16. R.*Capyc.*Latr.dec.40.nu.17. Luca de confident. hæred.cap.121.nu.9. D.Prat.lib.3.c.30.num.50. Sobell. §.substitutio nu.31.§.donatio nu.34.39.*

937 Cum donatio est facta patri, & filiis, donans nullam conuentionem præiudicialem facere potest in præiudicium filiorum, maximè si donatio illa sit facta contemplatione matrimonii, *Franch.dec.205.436. Gratian. cap. 924.nu.33. Mele ad Gizzarell.dec.22.nu.29.& seqq. Ripol.var.c.9.num.99.& 103.Mastrill.dec. 211.nn.4.Hermosill.cl.3.tit.4.gl. num.28.Pascal de patr.potest.p.1.c.4.nn.37. Nos ad Rouit. cons. 15.num.7 & seqq.Fontanell.dec.181. Oleo de cess.iur.tit.2.qu.7.nu.34. Roto post Torre de pactis dec.46.nn.10.*Andreol.*contr.127. D.Aguila ad Roxas de incompatibil.fol.46.& seqq. & fol. 451.nn.170.& seqq.& p.4.c.5.num.23.& seqq. & p.5 c.6.n.170.& p.8.c.2.nn.20.D.Rocca disp. 106.& 107.Sto b.n.ref.22.45.*Castill. *dec.106. D.Sabell.§.pater n.35.*

938 Nec potest filius consentire, vt pater nouam cōuentionem donationi ponat, *Paloez de maiorat.p.1.qu.22.num.32. Nos ad Rouit. cons. 15.n7..lib.2.*

939 Nec pater potest confiteri recepisse summam sibi, & filiis à donante promissam, nisi probetur realiter recepta, ideo non prohibentur filii ipsius donatarii allegare confessionem simulatam, quamuis donatarii patris hæredes sint, *Cancer.var.lib.3.c.2.nu.209.218. Fontan. cl.4.gl.1.nu.75.Ripol.d.c.9. num.99. D.*Merlin.*contr.34.nn.9.& seqq.* vbi decisum per S.C. refert, *Nos ad Ronit.d.cons.15.n.10.11.*

940 Nec donatarius potest prorogare tempus solutionis rei donatæ, nisi ipso viro, *Sanch. de matrim.lib.6.disp.32.nn.4.seqq. Leo dec.137. n. 22.seqq.Mier.de maior.p.1.qu.22.nu.31.32. Angul.de meliorat.l.6.gl.4.num.9.20. Nos ad Rouit. sup.n.18.*

941 Donatio facta à patre filio, & suis, ius irreuocabile liberis acquirit, *Tonnut. qq. ciuil. qu.55.nn.5.*

942 In donatione vt sup. facta contemplatione matrimonii, vbi filii, vt diximus succedant

vt

vt filii, succedunt solum masculi, non filiæ fœminæ. *Marfrella ad Capyc. Latr. dec. 175. nu. 21.* Cum onere fœminas dotandi, *Reg. Marinis lib. 2. c. 68. Luca ibid. n. 2. & ad Reucrt. dec. 197. nu. 6. Molfes. sup. consuetud. Neapol. qu. 4 qu. 33. n. 6. & tom. 2. tit. de person. in addit. ad qu. 7. num. 3. R. Capyc. Latr. dec 3. n. 3.*

943 Sed quod veniant etiam fœminæ decisum refert per S. C. anno 1632. *R. Marin. lib. 2. c. p. 68.* cum filiorum appellatione in contractu matrimonii veniant fœminæ, *Mantica de tacit. lib. 13. tit. 21. nu. 10. Rota dec. 515. nu. 8. p. 3. Episc. Rocco disp. 106. nu. 13. Roccus resp. 71. nu. 17. lib. 1. Card. de Luca de fideicom. disc. 24. nu. 5.*

944 Sed R. *Marinis d. c. 68. num. 7.* dicit quæstionis resolutionem pendere ab alia, quando nempe in donatione filii nascituri, & demum nati succedere possunt vti hæredes patris, vel vt filii, Si vti hæredes, certum est fœminas non venire, cum in istis qualitas hæreditaria, propter masculorum existentium non concurrat, si vero sar fit, quod sint filii, & tunc secus. Quando filii succedunt, vt filiis, vel vti hæredes, communis, & recepta distinctio est: Aut Auus donat filiis contemplatione matrimonii, & filius acceptat pro se, & filiis, tunc filii ex prouidentia patris donatarii hoc lucrũ absolute consequuntur, non ex prouidentia Aui, & succedunt vti hæredes patris, quoties vrgentissimæ coniecturæ in contrarium non concurrant, *Menoch. cons. 286. nu. 6. 15. Medic. cons. 142. nu. 2. Annæco. s. 52. num. 22. R. Ponte cons. 80. nu. 15. R. Latro consult. 79. nu. 84. R. Marin. d. ref. 63. nu. 11. & seqq. Ro. ca d. disp. 106. nu. 24. Tbes. lib. 4. qu. 2. nu. 1. Nogncro'. alleg. 37. nu. 24.* Aut filii vocati sunt ex propria ione donatoris, & tunc veniunt, vt filii, *Fontanell. claus. 4. gl. 9. p. 1. num. 10. Surd. dec. 322. num. 32. Ro. a apud Tonduit. ciu l. qu. 55. Rota dec. 13. post Castell. de donat. Torre de Maior. c. 34. §. 3. n. 50. seqq.*

945 Quæ conclusio ampliatur etiam si pater accepicr donationem pro se, & filiis, & descendentibus, quia intelligitur vti hæredibus, *Burat. dec. 87. nu. 8. Ro. ca disp. 107. nu. 67.*

946 Sed nulla est d fficultas, quod in donatione facta patri, & filiis ex eo nascituris, contemplatione matrimonii, veniunt fœminæ vsque ad quantitatem legitimæ, *R. Capyc. Latr. dec. 38. & nu 43. R. Marin. d. c. 68. n. 23.*

947 Verum donatio facta patri, & filiis, nulla patris accedente industria, filiis acquiritur, *Scaiban. ref. 22. Manfrella ad Capyc. Latro decis. 124. nu. 25.*

948 Donatio facta Titio, & Caio, cum hac conditione, quod ipsis decedentibus sine filiis masculis, bona donata reuertantur ad donatorem, non deuoluit ad ipsum donatorem, pro parte vnius tantum morientis sine masculis, sed solum si ambo decedant, *Cyriac. cont. 276. nu. 10. 14.*

949 Donatio pro se, & hæredibus acquisita non restringitur ad descendentes, *Rota post Torre de pactis dec. 146. num. 11.*

950 Donatio facta per hæredibus potest restringi ad filios, quando recipiens pro hæredibus, ita postea declarat *Rota post Torre de pactis dec. 191. n. 2.*

951 Donatio facta contemplatione matrimonii, & cum ratione conseruandi bona in familia, an inducat fideicommissum ad fauorem filiorum donatarii, & aliâ ad rem, *Rota post Vrecol. de transact. dec. 78. 79. & 87. & p. 15. rec. dec. 125.*

952 Sed simplex donatio facta etiam occasione certi matrimonii, ut quis condecentius viuat, non importat fideicommissum ad fauorem filiorum donantis, *Rota p. 17. rec. dec. 186.*

953 Donatio facta alicui: pro se, & hæredibus, in principio, licet postea dicatur pro se, & filijs, intelligitur tamen pro filijs, & hæredibus, *Staiban. ref. 91. nu. 46. & 49. Molin. de rit. nupt. lib. 3. q. 15. nu. 43. Surd. dec. 322. num. 16. seqq. Rota dec. 229. num. 31. p. 12. rec. Rota apud Vrecol. de transact. 79. nu. 7.*

954 Et veniunt etiam hæredes extranei, *Staib. sup. num. 35.*

955 Sed è contra si sit facta Titio, & eius descendentibus masculis in infinitum, & illis deficientibus, ad fœminas, quamuis postea Instrumentum sit stipulatum pro se, & suis hæredibus, & successoribus, debet intelligi pro filijs, & descendentibus, vt filijs, non vt hæredibus, *D. Saminiat. contr. 52. n. 22.*

956 Donatio facta contemplatione, & cum ratione conseruandi bona in familia, inducit fideicommissum ad fauorem filiorum donatarii, *Rota post Vrecol. de transact. dec. 78. 79. 87. & p. 15. rec. d. c. 125.* Vt *sup. n. 951.* diximus.

957 Tamẽ secus est in donatione simplici facta etiã ex causa certi matrimonij, vt quis condecentius viuat, *Rota p. 17. rec. dec. 186.*

958 Sic etiam filii non possunt venire ex propria persona, sed tanquam hæredes patris in donatione facta patri stipulanti pro se, eiusq; hæredibus, & successoribus, cum clausula *ad habendum &c.* quamuis contemplatione certi matrimonii, *Rota p. 10. rec. dec. 13. nu. 12. seqq. & p. 18. dec. 793. num. 8. Rot.* post *Vrecol. de transact. d. c. 79. nu. 4.*

959 Donatio facta alicui, & eius filii masculis, mortuo donatario, cum solis filiabus fœminis, non reuertitur ad donantem, sed transit ad hæredes donatarii, *D. Cammarat. resp. 2. num. 106. lib. 2.*

960 Sed dicti filii masculi succedunt, vt hæredes, *Ruin. cons. 122. nu. 3. vol. 1. Surd. dec. 322. nu. 61. 76. Marcabr. cons. 111. nu. 6.* vbi ampliat etiam si sit dictum: pro filiis masculis tantum, *Surd. sup. nu. 61. in fine, Rouit. cons. 15. num. 45. 46. lib. 1. Staiban. ref. 45. n. 44. De qua re sup.*

961 Verũ facit, quod vt diximus donatio facta contẽplatione certi matrimonii, suffragatur vxori, & filiis nascituris, *Fôtan. de pact. cl. 4. gl. 9. p. 1. nu. 5. Giurba ad Consuet. Mess. p. 1. gl. 1. nu. 14.* dec.

dec.55.nu.8. R.Ponte conf.25. Mostrill. dec.211. nu.3.dec.301.nu.2.Amat.ref.30.n.7. Lanar.conf. 89. Barbof.vot.14.num.6.Staiban.ref.22.ref.45. nu.33.Rota dec.127.à nu.6.p.6.rec.R.Morin.lib. 2.c.68.Hermofill.fol.333.

962 Et etiam Socero, *D.Marelan.disp.84.nu.9.* Et dicitur correfpectiua, *disp.87.nu.30.*

963 Maximè fi fit facta ab Auo afcendente, *Cutell.de donot.tom.2.tract.2.disc.1.sp.c.25.num. 13.Castill. dec.106.* Ideò illa non poteft retrocedi à donatario, in præiudicium illorum, *Reg. Merlin.controv.34.lib.2.* & ibi *D.Scoppa, Nos ad Rouit. conf.15. lib.2. D.Aguila ad Roxos de incompatibil p.1.c.2.fol.90.nu.90. & p.4. cap.3. nu.23.seqq. Andreol.contr.127. D.Marcian. conf. 33.Olea de ceff.tit.2.qu.7. Barbof.lib.3. vot.126. num.164.Mier.por.1.de maior.qu.39. à num.80. & 116.*

964 Et licet dici poffit, quod fallit conclufio pofita quando donatio non folum fuit facta, ex caufa matrimonij, verum etiam ob magnum amorem, & affiduos labores factos ad fauorem patris donantis, tamen refponfio eft, quod dicta non eft caufa finalis, fed impulfiua, fed caufa finalis fuit matrimonium, *Surd.conf.196.nu. 11.Sta b.sup.*

965 Nec facit fi donatio fit facta contemplatione legitimæ, fuper qua onus imponi non poteft; nam fecus eft quando donatio eft vltra legitimam, *Merlin.contr.34.nu.3. lib.2.Hodiern. ad Surd.dec.322.nu.41.*

966 Et licet aliqui diftinguant, vt *sup.*diximus: aliud in donatione acceptaе patre pro fe, & filijs, aliud in donatione facta ab alio patri, & filijs, Vt primo cafu donatio acquifita fit filijs, vti hæredibus, fecus fecundo cafu, *Dec.conf. 215.n.4.D.Galeot.contr.57.n.18. Fontonell.p.5. gl.9.p.1.num.10.*decifiones Rotæ apud *Luca ad Morinis lib.1.c.89.nu.7.*

967 Tamen hanc diftinctionem verbalem dicit *Surd.dec.124.nu.8.*& ibi *Hodiern.nu. 17.18. Bertrand.conf.176.nu.4. lib.3. Onat. de contract. tom.1.disp.3. sect.3. num.66.seqq.* Maximè fi ex coniecturis apparet filios effe vocatos, vt filios, *Surd.dec.322.nu. 19.*& ibi *Hodiern.nu.10.*

968 Et fic ex coniecturis pendere hanc refolutionem dicunt *Medic.conf.141.nu.6. Molin.de rit.nupt.lib.3.qu.15.nu.54. Castill.dec.106. Roto dec.127.n.8.p.6.rec.Stoib.ref.22.nu.14.*

969 Coniecturæ funt, Vbi agitur de donatione certi matrimonij adiecta in Inftrumento promiffionis dotis, correfpectiuæ ad dotem, & fic videtur donantem voluiffe confulere vxori, & filijs, *D.Galeot.contr.57.n.17.lib.r.*

970 Eo magis in donatione facta ab Afcendēte, vt habeatur ratio prolis nafcituræ, *Amat. conf.68.nu.24. Fontanell.dec.55.nu.8. Rota dec. 127.nu.4.p.6.rec.*

971 Fortius fi donatarius nihil poffidebat, nam videtur donantem voluiffe prouidere filijs nafcituris, vt ipfi poffent habere bona propria, *Bertrand. conf.176.* quem fequitur *Roto d.dec. 117.nu.10.p.7.rec.*

972 Sic etiam vbi in donatione non fit facta mentio hæredum, & fucceſſorum, vt fieri folet, *Surd.dec.322.num.21.Molin.sup.nu.43.Rota dec.229.num.32.par.12.rec.D.Torre de Maiorat. Ital.tom.1.c.34.§.3.nu.59.*

973 Maximè fi in mentione pro filijs additum fit pro nomen *fuis*, ex quo magis reftringitur ftipulatio ad filios, vti filios, *Bertrand.sup.Cancer.lib.1.c.8.n.106.*

974 Coniectura fortis eft declaratio donatarij, *D.Galeot.d.contro.57.nu.17. Rot.bonon.fucce ff. 4.Maij 1647 coram D.Bichio.*

975 Nec fecit in contrarium claufula: cætera ibi: Titio acceptanti præfenti pro fe, & filijs nafcituris, &c. per ipfum Titium, & fuos, nam haberet locum difficultas, vbi claufula cætera ta reperiretur appofita immediatè poft verba illa: *pro fe, &c. vt Rota dec.483.num.1.tom.2.par. 4.rec.*

976 Procederet contraria opinio, vt diximus, in donatione contemplatione matrimonij in genere, *Dec.conf.216.nu.5.Merlin.dec.392.nu.3.*

977 Similiter, fi donatio effet facta nulla mentione facta filiorum, *Burat.dec.924.*

978 Vel vbi non interuenit ftipulatio pro filijs, vel fi interuenit, facta eft etiam pro hæredibus, & fucceſſoribus, *D.Burat.sup.*

979 Vel fi donatarius poffet rem donatam vēdere, hypothecare, &c. *Sanch.de matrim.lib.6. disp.32.nu.1.Roto dec.229.p.12.rec.*

980 Contra filios fcripfit *Cord. de Luca de donat.disc.1.2.* vbi meminit *R.Morinis lib.1.resol. 89.*confutat *Amat.conf.68.Castill.*& alios, *Ponte conf.80.num.16. Molfef.conf.2 nu.22.* poft alios *R.Capyc.Latro consult.79.num.43.& feqq.* Vbi *num.52.*eo magis procedere dicit, & bene quādo adeft donatio rerum feudalium, & *consult. 80.n.7.& feqq.n.20 24.cōf.81.n.1.58.69. Reuert. dec.460.nu.3.* Licet pro filijs fint *Castill. d.dec. 106.Mastrill.dec.301, nu.16.22.p.4. Cutell.de donat.disc.1.spec.25.nu.24.Roccus resp.71. n.17. resp.64.nu.10.lib.1.resp.59 nu.17.lib.2. D.D.sup. per Nos citoti D. Torre de Maiorat. Ital. d.cap. 34.§.3.num.50.& feqq.*

981 Sic donatio facta filiis nafcituris ex tali matrimonio, vti filijs cenfetur acquifita illis irreuocabiliter, quamuis pater, vel Notarius pro illis non ftipuletur. Et quamuis non fit dictum: filijs vti filijs, vel vti hæredibus, nam in dubio cenfetur facta vti filijs, *Concer.var.de donat.nu. 56.57.Fontonell.cl.4. gl.1.nu.4.feqq. Ponte conf. 25.num.6.lib.1.*poft alios *Nos od Rouit.conf.94. lib.1.& conf.15.num.21.22.lib.2.* vbi contrarios DD.retulimus.

982 Alij tenent donationem contemplatione matrimonij à patre filio factam, non effe priuilegiatam, quando in illa non eft conftitutum, & precariū, feu aliud loco traditionis, *D.Rouit. conf.15.nu.13.Barbof.in l.donationes, quas num.6. C.de donat.inter.*

983 Vel non eft acceptatio, *D.Rouit.sup.n.5. & conf.16.* Sed

984 Sed responsio est, quoad primum, posita procedere in donatione simplici, secus contemplatione matrimonii, quæ est ex causa, *Barbos. in l. donationes, quas parentes*, *C. de donat. inter.* *Andreol. contr. 155. nu. 7. seqq. Mele ad Grizzarell. dec. 20. nu. 29. & seqq. Nos d. conf. 15. num. 34.* Et diximus *sup.*

985 Quo ad secundum, non requiri acceptationem donatarij, ad validădă donationem, secundum opinionem communem per *text. in l. si quis argentum, §. sed si quidem, C. de donat. Castill. contr. 31. nu. 41. lib. 4. Fab. de error. pragm. decad. 46. err. 1.* maxime in dote *Giurb. obs. 38. num. 12. 16. Reg. Capyc. Latr. Consult. 46. nu. 9. Tonnut. qq. Ciuil. c. 55. Staib. resol. & obs. 22. nu. 1. Marotta discept. 4. & 36. Nos d. conf. 15. nu. 35. Dom. Faria ad Conar. lib. 1. c. 14. Andreol. contr. 292. Donad. de renunciat. tom. 2. cap. 22* maxime fauore piæ Causæ, *Tiraquell. de priuil. piæ Causæ priuil. 114 115. 141. D. Mostaz. eodem tract. c. 4. n. 27. & seqq.*

986 Maximè, si ad sit scientia donatarij, quæ probatur ex coniecturis, *Surd. dec. 111. num. 12. & 13. & dec. 206. num. 11. Thes. dec. 70. Add. ad Ludouis. dec. 97. Andreol. contr. 292. num. 12. 13.* Maximè ex subscriptione scripturæ, *Barbos. l. 1. §. si quid neget, ff. quemadm. testam. aper. D. Prat. obs. 21. Nos sup. nu. 36.*

987 Dicit *Barbosa voto 141.* Patrem non posse alienare bona donata pro se, & filijs ex certo matrimonio, Id verum est quando filijs, vt filijs, non vt hæredibus facta est, *Molin. de rit. nupt. lib. 3. qu. 15. nu. 28. Menoch. conf. 286. Thes. lib. 4. qq. forens. q. 2. Hodierna ad Surd. dec. 232. nu. 35. Tonnut. ciuil. qu. 55. R. Marinis lib. 1. c. 89. Cancer. var. lib. 2. c. 8. n. 56. 59. Thor. vot. 29. Hermosill. l. 7. tit. 4. p. 5. nu. 51. Dexart. dec. 7. d nu. 16. 20. Noguerol. alleg. 37. nu. 24. Olea tit. 2. quæst. 7. num. 36. 37.*

988 Idem quando filij, vt hæredes vocati sunt ad donationem, non vti filij, tenentur ad debita patris, & eis contrahendo, & hypotecæ subjiciendo rem donatam præiudicare potest, *Noguerol. alleg. 37. nu. 18. & 20.* Quando vero, vti filij vocantur non tenentur *Phoeb. dec. 157. p. 2. Valenz. conf. 155.* Idē *Noguerol. alleg. 11. n. 105. alleg. 19. nu. 53. Montan. de regal. offic. nu. 27. Reg. Ponte conf. 109. lib. 2. Gallup. Meth. feud. p. 4. c. 5. nu. 69. & seqq. Salgad. labyr. p. 2. c. 27. nu. 13. 14.*

989 Idem dicendum est, si ex delicto commisso filijs præiudicat pater quando vt hæredes non vt filij vocati sunt, *Valenz. d. conf. 155. Noguerol. d. alleg. 37. nu. 18. D. Aguila ad Roxas de incompatibil. p. 1. c. 6. n. 420.*

990 Quæ omnia sunt Intelligenda quando res donata patri pro se, & filijs est transitoria ad extraneos, secus autem quando non potest ad extraneos transire, nam quando patri concessa est, intelligitur in fauorem filiorum, non vt hæredum, sed vti filiorum, *Bart. in l. si tibi decem, §. si pactus num. 8. 9. ff. de pactis, Mantica de tacit. lib. 14. tit. 19. Menoch. lib. 3. præs. 48. num. 10. seqq. & conf. 255. nu. 18. Noguerol. d. alleg. 37. num. 15. Olea sup. nu. 34. R. Capyc. Latro dec. 70. num. 23. seqq. D. Aguila sup. n. 423.*

991 Donatio facta à patre filio contemplatione matrimonij certi, difficultas est: an imputetur in legitimam filij. Et distinctio est, Aut fuit matrimonium causa finalis donationis, sine qua non fuisset contractum, & imputatur, Aut fuit impulsiua, & non imputatur, *Andreol. contr. 380. Staiban. obs. 72. n. 5. seqq. Vrceol. consult. 85. lib. 2.* vbi latè, *Hermosill. glos. 6. l. 3. tit. 4. p. 5. Altograd. conf. 7. nu. 22.* An imputetur in legitimam nepotum, vel neptum. Diximus ad *Reg. Rouit. conf. 41. n. 12. lib. 1.* vbi diximus imputari, *Grass. §. legitima qu. 23. Mangil. de Impnt. q. 18. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. quæst. 13. Præs. Visin. de success. feud. p. 3. q. 1. art. 12. nu. 46. Fab. in C. tit. de pactis diffin. 18. Censal. ad Peregr. de fid. art. 37. D. Aguila ad Roxas de Incompatibil. p. 4. c. 3. nu. 44. seqq.* vbi de donatione facta nepti, vbi distinguit.

992 Facta contemplatione Sacerdotij non, *Reg. Marin. lib. 1. c. 85.*

993 Donatio facta à matre, *Thor. p. 3. comp. dec. verb. donatio fol. 316.* facta nepoti, vel nepti nō imputatur, *Thes. dec. 237. num. 13. Mangil. de Imput. q. 18. nu. 35. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. qu. 13. nu. 4. Andreol. contr. 4. num. 3.* Secus si mater donando omnia bona filiæ, reseruasset aliquam quantitatem de qua disponeret, de quantitate reseruata non tenetur relinquere legitimam nepotibus, decisum refert per Rotam Rom. *R. Marin. lib. 1. res. 251. D. Aguila suprà.*

994 Donatio facta contemplatione matrimonij, & filijs nasciturìs, an veniant filij aliorum matrimoniorum, difficultas est. Nos egimus sc hoc Articulo *in obs. ad conf. 94. R. Rouit. lib. 1.* vbi posuimus septem casus differentes, ad ibi dicta remittimus DD Lectores. Et *Rota Rom. decis. 230. p. 12. recent. & dec. 428.* ponit casus differētes pro resolutione.

Si pater donet aliqua bona filio, in præmiū emancipationis, vel aliter, si postea idem pater faciat fideicommissum in beneficium ipsius filij donatarij, & post illius mortem in beneficium aliorum, non veniunt, nec includuntur bona donata in dicto fideicommisso, & quando sic, Diximus *Nos late in obs. ad conf. 72. R. Rouiti lib. 1.* Ad dicta ibi per *Nos* remittimus DD. Lectores, Addimus *D. Rocca disp. 22. 23. 24. lib. 1.*

995 Donatio facta à marito vxori, in præmium Nobilitatis amissæ, dicitur propria mulieris, nā dicitur facta in signum nobilitatis, quamuis vir sic ditissimus, quia non compensatur cum nobilitate, & sic est remuneratoria, *Hondend. conf. 48. nu. 16. Boss. de dote c. 8. nu. 26. 27. Gratian. cap. 984 nu. 5. seqq. Fontanell. de pactis nupt. gl. 1. p. 2. nu. 89. Marta de success. p. 1. q. 5. art. 2. nu. 13. 14. D. Cafareg. ad stat. gen. §. 8. nu. 30. R. Marcian. disp. 87. nu. 22. & 34. lib. 2.*

996 Nec tenetur illam filijs prioris matrimonij reseruare, iuxtà *tex. in l. fœminæ, C. de secund. nupt.* vt dicit *Fontanell. de pactis cl. 5. glo. 1. par. 2. num.*

num.87. Franch.dec.428.nu.3.& seqq. Sed communicatur cum filijs secundi matrimonij, *Starb.in.resp.91.nu.9. Surd.cons.471. num.28. Gratian.cap.984.nu.4.seqq.Cutell.de donat.tract.1. dist.2. p.1 n.44.& seqq. D.Marcian.disp.87.n.34.lib.2.*

997 Neque habet locum Consuet.Neapol. incip. Si qua mulier, per quam disponitur, quod mulier habés filios nó possit disponere nisi de decima,quia poterit ad libitũ de bonis donatis disponere, vt dicit *Napod.ibidem ver.b.saluo.vers. sed quid nu.50.D.Marcian.disp.87.n.34.*

998 Nec habet locum dispositio, *l.cum anus, ff. de condit.& demonstrat. & l.cum acutissimi, C de fideicomm ff.*vt dicit *Tiraq. in d si vnquam verb. donatione largitus num.140.& 226.D.Marcian. sup.* Nec habet locum *tex.l.si vnqu.m, C.de reuoc.donat.Tiraquell.ibid.Rusticus in d.l.cum anus nu.8.*late *D.Marcian.d.disp.87.nu.34.*

999 Sed donatio facta á Viro vxori in Capitulis matrimonialibus, vocata donatio propter nuptias,siue sponsalitia largitas,siue dotarium, siue antiferna,siue quarta,siue antefatum, siue alio nomine nuncupata, secundum loci consuetudinem,de Iure communi spectat ad filios talis matrimonij, vt filios, non vti hæredes, *auth.hæres, C.de secund.nupt.* Tamen de Iure Consuetud.Neapol.*incip.* Quamam autem,succedunt vti hæredes patris donantis,non solum filij dicti matrimonij, sed etiam alterius,& etiã per *prag.1.de don.propt.nupt. Add.ad Afflict.dec.314. Franch.dec.106.n.7.Anna cõs.74.n.7.seqq.Medic. cons.43.n.19.Molfes.ad Cons.Neap.p.7.q.2. Borrell.in summa dec.p.3.tit.de don.propt nupt.n.87.*

Succedunt filij, si adest pactum, vt solet hodie,in Capitulis matrimonialibus, vt filij succedant vt filij,non vt hæredes, *Molfes.sup.p.1. c.3.nu.21.fol.7.* Quo pacto sic stante, Antefatũ secundæ vxori constitutum,etiam lucratum, ea mortua spectat integrum ad filios huius secũdi matrimonij,nec etiam ad filios primi matrimonij, *R.Marinis lib.2.c.23.*licet contra dicat *R.Capyc.Latro consult.25 à num.55.lib.1.Bottiher.different.coren.12.nu.19. Luca ad Marin.d.cap. 23.*vbi alia ponit ad materiam.

1000 Donum illi quæsitum dicitur, cui datum fuit, *l.Socium,§.So ius,ff.pro Socio,Caroc.de locat. p.3.tit.de embascat.q.7.nu.1.Zacch.de salar.q.53. nu.20.seqq.Masca d.conclus.555.nu.54.Menoch. lib.3.præs.28 nu.17. R.Ponte cons.146.num.65. lib.2.Giurb.obs.6.n.10.*

1001 Donatum filiofam. maiori censetur illi donatum, & non est communicandum cum aliis fratribus, *l.sed si plures, §.in arrogato,ff.de vulg.& pupill.l.filij, C.de inoff.l.magis, C.de solut.l.si ita stipulatus, §.Chrisoganus, ff.de verb. obligat.Zac b.d.q.53.nu.21.* Quamuis non desint dicentes: donationem factam filiis censeri factam contemplatione patris, quando in eo pater aliquo casu succedere potest, *Mandos.cõs. 658.nu.7.Giouagn.resp.83.n.70.* Rota post *Torre de fut.success.dec.31.nu.13.*

1002 Donatum Rectori alicuius Ecclesię Amico, censetur donatum contemplatione ipsius Rectoris,non Ecclesiæ, *Surd.de alim.tit.5.qu.4. nu.10.& tit.8.priuil.2.num 13.14. Gratian. disc. 200.nu.6.7.lib.1.Staiban.obs.23.nu.11.*

1003 Sic donata Ambasciatoribus Principis, aut Ciuitatis,acquiruntur ipsis Ambasciatoribus non Principi,aut Ciuitati, *Bal.cons.57. vol.1. Laudens.de legat.Princip.q.22. Alciat.de præsumpt.reg.1.præs.18.nu.2.ex l.cum multa, C.de bonis,quæ liber. Caroc.sup. Zacch. sup.num.19.seqq. Vrsell.conclus.conclus.99.nu.12.Solorz.de Iure Indiar.lib.2.c.8.à num.73.tom.2. Conciol.& Roncaguer.ad statut. Eugub.lib.1. rubr.32. nu.9.15. Canall.qu.35. Choel.ad bull.boni regim.c.33.nu. vlt.R.Marinis lib.2.cap.71.nu.12. Doctiss. Dom. Antun. de donat.p.2.lib.1.cap.35.numer.33. seqq. Guttier. pract. quæst.20. num.5. lib.2. Doctiss. Dom. Pacion. alleg.180.num.18. Carol.Anton.de Luca de pluralit.homin.legal.c.23.*

1004 Acquiruntur tamen Principi,aut Ciuitati mittenti, quando est donatum Ambasciatori contemplatione mittentis,vel quando expresse mittenti donatum est, *Caroc.d.qu.7.num.8. Menoch.cons.81.nu.40.Zacch.sup.nu.22.23. Antun. sup.R.Marinis sup.nu.12.ex Rolan.cons.10.n.1. Menoch.lib.3.præs.27.nu.3.Sanch.de matrim.lib. 6.disp.26.n.15.Luca d.c.23.n.7.*

1005 Prout est in muneribus,quæ dantur Ambasciatoribus deferentibus Bireta nouis Cardinalibus ab Vrbe absentibus, nam illa spectant ad Cameram Papæ, cum dicantur data illius contẽplatione,vt est Rotæ decisio anni 1621. relata per *Zacch.sup.n.24.*

1006 Venetiis est statutum, vt donata Legatis acquirantur Reip. *Menoch.d præs.27.n.8.D. Antun.sup.n.35.*

1007 Si verò in donatione non fuerit dictum, illa dona tradenda esse ipsorum Principibus,& esset in dubio, an fuissent res donata contemplatione Principis mittentis Ambasciatorem, vel ipsius Missi, recurrendum est ad coniecturas, quæ sunt. Primo ex qualitate rei donatæ, nam quædam præsumptiuè magis conuenire possunt Principi, vel Ciuitati Mittentibus,quã ipsis Missis,vt puta si fuisset donatum Castrum. vel aliqua Insignia animalia, vt equi insignes, Leones,Panteræ,& similia, nam hoc casu prę. sumuntur donata contemplatione Mittentis, *Caroc.sup.nu.10. Menoch.lib.3. præs.27. num.3. Zacch.sup.n.25.*

1008 Quædam sunt res, quæ conueniunt ipsis Ambasciatoribus, vt sunt Vestes conuenientes ipsis Ambasciatoribus,& illæ sunt illorum, *Menoch.præsumpt.27.n.8.lib.3.Caroc.sup. q.7.nu.8. Zacch.sup.*

1009 Multoties attenduntur merita,quæ habẽt Ambasciatores apud ipsos Principes, & tunc stantibus ipsis meritis censentur ipsis donata, *Menoch.d.præs.27.n.1.Zacch.sup.n.27.*

1010 Si simus in dubio, nam bona donata conueniunt Ambasciatoribus, & Principibus mittentibus,& hoc casu, licet *Caroc.sup.nu.11.* dicat

cat deberi principalibus, Tamen contra ipsum est magis vera opinio, *Alciat.de præsumpt.reg. 1.præs.18.Menoch.præs.29.n.7. Bar.tract.de fratrib.duob.in princ.nu.8.Zacchia sup.n.28.29.30.*

1011 Donata à Principe non acquiruntur patri donatarii, quamuis Princeps contemplatione patris donationem filio faciat, *Gomez in l.48.Tauri nu.4. Mendez de Castro in leg.cum oportet nu.188.C.de bonis,quæ liber. Cald.in l.si curatorem nu.107.verb.læsis,& de nominat.emphyt.qu.18.nu.6.*Guttier.*de donat.qu.23. nu.24. lib.3.R.Ponte de potest.Proreg.tit. 10.§.1.nu.14. & cons.16.à nu.16.lib.2.Giurba obs.6.nu.10. in fine, Antun.de donat.reg.tom.2.c.26.à nu.14. Azeued.in l.11.num.3.tit.9.lib.5.recop.l. Sanch.de matrim.lib.6.disp.26. Barbos.in l.quæ dotis à nu. 24.ff.solut.matrim.*Mascard.*conclus.563. à nu.5. D.Aguila ad Roxas de incompatib.p.4.c.3.n.35.*

1012 Multoties dona data alicui acquiruntur illi, cuius contemplatione data sunt, *l. profectitia,§.1.ff.de iure dot.l.sed si plures §. in arrogato,ff.de vulg.et pupill.* Menoch.*lib.3.præs.28. cons.40.nu.20.cons.81.nu.40. cons.85. num.103. cons.161.nu.12.Tusc.lit. D.concl.698.n.1.Casanat.cons.10.nu.39.*Montecr.*dec.36.nu.44.45.*post mille *Doctiss.*Aguila *ad Roxas de incompatibilit. maior.p.4.c.3.nu.34.seqq.Reuert.ad Marin.decis. 285.& dec.348.fol.677.nu.4.Staiban.res.45.nu. 25.Fontanell.dec.369.nu.12. Burat.dec.861.n.5. Gratian.cap.802.nu.8.Rouit.cons.40.nu.11. Monach. dec 55.nu.29.Mantica de tacit.lib.8.tit.16.* Andreol.*contr.4.nu.5.* post mille *Giurba obs.6.n. 1.& seqq.*R.*Marcian.disp.29.nu.38.* Manfrella *ad Capyc.Latr.dec.184.nu.25.*Castill.*lib.4.contr. c.5.nu.48. Antun.de donat.1.p.c.3.nu.63.& lib.1. præl.2.§.7.nu.96.D.Capon.to.4.disc.311.Solorz. de Iure Indiar.tom.2.lib.2.c.8.n.73.Vela dissert. 38,nu.90.Cauall.qu.35.Franch. dec.27.numer.9. dec.33.*

1013 Vt in donis datis filio recenter nato, à compatre, vel commatre leuante à Sacro fonte, nam censetur data matri pueri, latè *Giurba obs.6.* post *Thes.qu.13. num.8.lib.3. Sabell. §.donatio.*

Licet patri non matri acquiri dicat *Marta de iurisd.p.4.cent.1.cas.45.n.7.* ex *Surd.dec.322. n.52.53.Serafin.dec.553. num.5. Rouit. cons.40. num.22.tom.1.*

Et licet acquiri ipsi Infanti dicat *Tusc. lit.* C.*concl.966.n.27.* quamuis non possint considerari merita in illo, meminimus *Nos ad Rouit.d.cons.40.lib.1.*

1014 Donata Sponsæ, ante quam traducatur ad domum sponsi, à consanguineis viri, non sunt sponsæ, sed sponsi, cuius contemplatione censentur data, *Clar §.donatio q.10.Rota Rom. in antiq.dec.1.tit.de donat. inter virum, & uxor. Thes.qu.15.nu.4.lib.3.Roccus resp.14. num.12. lib.2.Mascard.conclus.563.nu.5.*Cap.*Tholos.dec 337.Franch.dec.585.n.2.*Gratian.*cap.189.n.2.c. 663.nu.9.c.862.n.2.seqq.Vin.opin.233.Rota post Zacch.medic.legal.dec.91.Michalor.de fratrib.p. 1.c.29.Staib.obs.91.nu.10. R.Marin.lib.2.c.71. D.Samniat.consult.29.nu,1.& seqq.* Et sic spectant ad filios primi matrimonii, *Franch.d.dec. 595.nu.5.* licet ipse *n.4.* dubitet *Bersan. de viduis c.2.qu.4.n.38.*

Sed contra, quod etiam donata à consanguineis sponsi, sint sponsæ donata, dicunt *Anna sing.167.Masull.ad Capyc.dec.180.Thor. p. 1.comp.verb.donata,& p.3.eodem verb.& verb. donatiua,Tasson.de antef.vers.5.obs.2.n.9. Rocc. resp.39.num.12. lib.2.* maximè quando constat intuitu ipsius vxoris donata fuisse, *Bersan.d.c. 4.num.36.*

Et Maximè quãdo sposa esset benè merita de illis, *R.Marin.lib.2.c.61.num.71.*

Item quando donans est æquè consanguineus sponsi, & sponsæ, nam tunc censetur donatum illi, cui traditur, *Gutier.lib.2.pract. qu. 120.nu.12.Sanch.de matrim.lib.6.disp.26. nu.5. Surd.dec.312.n.84.Ripol.var.c.15.nu.25.*

Tamen idem *R.Marin.lib.1.cap.90.* distinguit: Aut constat apertissimè, sponsum, vel consanguineos, (nulla facta mentione de donationis factis à sponso sponsæ, & à consanguineis ipsius sponsi) re vera donasse, & cessat omnis difficultas, *Leo dec.15.p.3.* Aut constat ad vsum tantum accomodasse, & etiam cessat. Aut in dubio, & quo ad res prætiosas non censentur donatæ, quamuis nuncius, uel maritus vtatur verbis huiusgeneris: *Se le goda: l'Appresenta.* Idem *R.Marinis res.71.nu.17. lib.2.Zacchia post tract.medic.legal.dec.91.Episc. Maranta resp.12.lib.1. D.Bersan. de viduis c.2. qu.4.n.16.17.& seqq.*

Et *R.Marin.lib.1.d.cap.90.n.10.* dat cautelam Viro, vt die, prius quam donatiua mittat sponsæ, faciat protestationem, quod non vult donare, licet in casu, quod sponsa sit nobilior sponso, talis cautela non iuuat, vt decisum per S.C. retulimus *Nos ad Rouit.dec.12. in vltim. Addt.*

1015 Donatiua facta sponsæ à consanguineis viri, postquàm illa ad domum viri sit traducta, sunt ipsius viri, Ant.*Gomez in l.14. Tauri num.7.Mascard.concl.563.nu.5.Gratian.cap.189. Barbos.in l.quæ dotis nu.24.seqq.ff.solut.matrim. Garcia de coniug.qu. n.101.Antonell. de temp. legal.lib.2.cap.19.nu.42.seqq.Nos d.obs.12.vers. vbi obserua, D.Antun.sup.nu.96.*

1016 Quamuis *D.Marcian.cons.59.nu.9.* distinguat: Aut donatiua fiunt à Socru, & Socero, & tunc sunt ipsius Nurus, maximè si sunt personæ illustres, Aut donatiua fiunt ab aliis consanguineis, & sunt ipsius viri. Quæ conclusio limitatur in personis Illustribus, uel ubi est cõsuetudo donandi, etiam à consanguineis, præcipuè Illustribus. Vel quando constat expresse, quod donare uoluerint, *Thor.d.p.3.verb. donatiua,coniect.3.* Sed contra, quod donatiua missa à Socero, non censentur donata, nam sunt contemplatione filii. *Sanch.de matrim.lib.6.disp.25. nu.33.Surd.dec.166.nu.5.Fontanell. de pactis cl. 7.gl.2.*

7.gl.2.p.6.nu.91.Merlin.dec.885.nu.19.Andreol contr.d.contr.281. num.4. citati per R. Marin. d.cap.71.num.8.

1017 Donatiua facta à ſponſo ſponſæ, tam ante, quam poſt tranſmiſſionem ad domum illius, in dubio non cenſetur donata, Molign. altercat.78.num.15.Cyriac.contr.120.R.Marinis lib.1.c.90.lib.2.c.71.Ludouiſ.dec.474. Surd. & Hodiern.dec.166. Maxime ſi fuerint pretioſa, R.Marin.d.c.90. Rocc.d.reſp.14.nu.5.lib.1.Thor. p.1.verb.veſtes, Affl.dec.315. Marcian.d.conſ.59. nu.2. Idem Thor.p.2. verb.pecunia miſſa, Cenſal.dec.20. Andreol. contr.281. quamuis fuiſſet uſus verbo: Dono, Cyriac.contr.120.nu.50.67. Surd.dec.166. ubi Hodiern.Gratian.cap.189.D. Præſes Franch.dec.503.num.11. Biloctaconſult. 3.num.11.Caſtill. dec.93. Manfrella ad Capyc. Latr.dec.184.nu.9 Antun.de donat. lib.1. præl.2. §.7.num.92.Luca ad Gratian. diſcept.189. & ad dec.118.Merlin.dec.585. D.Tranchedin. d.conſult.29.nu.16.Berſan.de vid. c.2.qu.4. num.22.

1018 Quæ concluſio fallit in donatiuis prætioſis factis perſonæ nobiliſſimæ, cui etiam diebus quotidianis conueniunt ueſtes pretioſæ, & feſtiuæ, nam tunc iocalia, gemmæ, & alia huiuſmodi pretioſa ſunt uxoris, & eius hæredum; Surd.dec.166.num.8.31.ubi Hodiern. Caſtill.dec.93.nu.9.Marcian.ſup.Andreol.d.controu.281. Vbi dicit, quod ſola nobilitas non præbet indicium ſufficiens ad præſumendam donationem, ſed adhuc requiritur multitudo diuitiarum, & alia rationabilis cauſa.ob quam præſumi poſſit facta donatio, quia nempè ſenex,adoleſcentulam, Diues ignobilis, vxorem duxit nobiliſſimam, quod probat ex Sanch. de matrim.lib.6.diſp.15.nu.19.Gratian.cap.189.nu. 19.Hodiern.ad Surd.ded.166.nu.2. Fontanell. de pactis tom.2.cl.7.gl.3.p.6.num.71. ſeqq. Luca ad Marin.d.c.90.nu.3 Corn.conſ.81.vol.1.Honded. conſ.30.nu.19.ſeqq.Guttier.pract.lib.2,qu.19.nu. 49.Qui loquuntur de iocalibus tranſmiſſis à viris nobiliarum familiarum ſponſis, etiam nobiliſsimis,Et tamen ſola nobilitas non fuit viſa ſufficiens, vt in familia Bentiuola fuit deciſum per Rotam Romanam, quod propter nobilitatem non fuit præſumpta donatio, Dec.113.p. 1.rec.Merlin.dec.885.nu.17.Manfrell.ſup.nu.11. Staiban.reſ.24.nu.73.Georg. alleg.45.nu.21. Caſtill.dec.93.num.9. Cratian.cap.738.num.68. Antun.ſup,num.94.

Et donata à ſponſo ſponſæ vt iocalia, & veſtes ad vſum vxoris,poſſunt per maritum pignoris dari, & talis donatio reuocari, Andreol. d.contr.281.Luca ad Marin.d.c.90.nu.7,ſeqq.Et ſi pignorentur, quamuis donata, cenſetur reuocata donatio, Andreol. contr.d.281.n.10.

1019 Fallit 2. Vbi clarè apparet illa fuiſſe donata, vel vbi eſt conſuetudo donandi, vt eſt hic Neapoli, Marcian.ſup.num.3.ſeqq. Thor.d. verb.donatiua coniect.3. & verb.donatiua miſſa, & p.1.verb.donatiua, & verb.veſtes c.2. R.Marinis d.c.71,nu.6.D,Prat.lib.1.diſcept.10.nu.50, Manfrell.ſup.nu.14. D. Berſan.de viduis c.2.qu. 22.25. Et attenditur conſuetudo loci ſponſæ, num.24. Sic donata ſponſæ à conſanguineis ſponſæ ſunt ipſius ſponſæ, Berſan.ſup.n.40.

1020 Donatiuum Annuli ſponſalitij, & alia iocalia, quibus ſponſa deſponſatur in faciem Eccleſiæ, quamuis pretioſiſſimi, ſemper cenſeri factum animo donandi, Thor. p.3. verb. donatiua miſſa, R.Marinis d.c.71.num. 20.lib.2. Staiban.reſ.24.nu.72.Aut.Fab.tit.de donat. ante nupt. in C.defin.2.Surd.d.dec.166.nu.1. Vbi Hodiern.nu.4. Rocc.d.reſp.39.nu.16.lib.2.R.Capyc. Latr.dec.184 & ibi Gizz.nu.17. & Manfrella nu.29. Hodiern.ad Surd.dec.118.nu.5. Antonell. de temp.legal.lib.2.c.19.num.40.41.Tranchedin. conſul.29. Luca ad Franch.dec.503.Chriſtin.dec. 127.nu.12.vol.3.Fenzon.ad ſtat.Vrbis c.135.n. 9.10.Antun.ſup.nu.94.D.Manſi conſult.30.num. 35.34.nu.37.lib.11.Bonden.collect.42.num.100. Peregr.dec.140.Tuſc.lit.A.concluſ.344.Gratian. dec.118. vbi Luc.& Scopp. Quidquid contradicat Merlin.dec.885.num.26. vel ſit attendendum an ſit parui, aut magni valoris, Sabell.§. veſtes nu.2.§.donat o nu.9.Caſtr.conſ.428. nu.2. lib.2.Bertazol.conſ.ciuil.59.nu.20.Maluaſia conſ 10.Cioff.conſ.11.nu.10.Zabarell.conſ.43.Sanch. de matrim.lib.6.diſp.23. nu.10. D.Berſan.de viduis c.2. qu.4. numer.39. Doctiſſimus Dom. Steſan.Gratian. dec.118.num.19. Surd.dec.166. D. Melius obſ.83.n.4.D.Tranchedin.d.conſult.29.n. 14. ut non cenſeatur donatus Annulus pretioſus, Bonden.collect.42.nu.11. ſeqq.

1021 Alii dicunt, quod ſit donatus donatione tamen valida,quæ donatario præmoriente reuocatur, Soccin.ſen.conſ.123.num.23.lib.1. Peregr.dec.140.nu.1.Gentil.de donat.inter virum, & vxor.lib.2.c.25. Et ita tenet D. Manſi conſult.32.lib.1.Vbi limitat n.10. ſi adſit conſuetudo, quod cenſeatur donatus, quod probat de Iure Lucenſi,per ſtatutum 32.lib.2. pro opinione, quod præmoriente donataria reuocetur, & conſult.34.nu.40.& ſeqq.d.lib.11. Vbi n. 38. limitat contrariam opinionem in annulis pretioſis, & quod annulus valoris duc.300. ſit pretioſus.

Et limitat n.42. & 65. quando talis annulus datur conſtante matrimonio.

1022 Cēſentur donata à conſanguineis ſponſi, ſponſæ, etiam ante traductionem ad domum viri, quando ipſa ſponſa mittit alia dona ipſis donantibus, nam hoc caſu eſt donatio reciproca, quæ vera donatio non eſt, ſed ſpecies permutationis, aut debiti ſolutio, l. Attilius regulus,ff.de donat l.28.ff.de petit.hered. Caſanat. conſ.10.nu.51.Eſcob.de ratiocin.c.24.n.25. ſeqq. Cutell.de donat.diſc.1.nu.81.diſc.2.p.13.num.2. ſeqq.Gratian.cap.202. Merlin. de legit.lib.2.tit. 1.q.10.n.21.Nos d.addit.ad d.dec.12.Rouiti n.2. Hodiern.ad Surd.dec.118.Luca ad Franch. deciſ. 503.num.18.Manfrell.ad Capyc.Latr. deciſ.183. num.28.

1023 Iocalia donata ſponſæ à conſanguineis viri,

viri, acquiruntur vxori, non marito, *Alciat. reg. 1. præsumpt. 18. Menoch. lib. 3 præs. 26. nu. 17. & seqq. Antonell. de temp. legal. l. b. 2. c. 19. n. 55.*

1024 Sed acquiri vxori quo ad vsum, marito quo ad dominium, *Ruuios in rubr. de donat. §. 45. nu. 8. 9. Rolan. cons. 10. nu. 11. lib. 1. Menoch. præs. 26. lib. 3. Sanch. de matrim. lib. 6. disp. 26. nu. 15. Thes. qu. 15. nu. 5. Merlin. dec. 885 nu. 24. Arguel. dec. 102. nu. 4. Rota post Salga. labyr. dec. 80 n. 5. Pacion. alleg. 180. n. 18. Fontanel. dec. 369. n. 13. Castill. dec. 95. nu. 5.*

1025 Donata à sponso sponsæ ante contractum matrimonium, si sponsus, osculatus est sponsam, sui sponsi gratia, acquiruntur pro medietate sponsæ, secus si gratia sponsæ, nam tunc nihil lucratur, sicut nihil lucratur sponsus de donatis à sponsa, siue intercesserit osculum, siue non, *l. si à sponso, C. de donat. ante nup. Christin. dec. 31. nu. 16. vol. 3. Franch. decis. 503. Nouar. sup. pragm. collect. 75. num. 7.* Idem *Christin. dec. 126 nu. 10. & seqq. d. vol. 3. Sabell. §. donatio nu. 8.* alia ponit idem *Christin. ad l. municipal. tit. 16. art. 15.*

1026 Data filio arrogato, ab Amicis, & consanguineis patris, censentur data patris contemplatione, & sic ad patrem spectant, *l. sed si plures, §. in arrogato, ff. de vulgar.* vbi *gl. Gratian. cap. 189. nu. 5. Boss. de patr. potest. c. 4. à n. 15. D. Agnila ad Roxas de incompatibil. p. 4. c. 3. nu. 40. seqq.* idem *Boss. de dote c. 3. n. 11.*

1027 Nepos ex filio spurio censetur donata accipere contemplatione patris spurii, & sic incapacis, maxime si talis nepos est infans, & sic incapax meritorũ. *D. Marcian disp. 29. n. 28. & seqq. Marta voto Pisan. 161.*

1028 Quamuis adsit probibitio, nè patri quæratur vsusfructus, *D. Marcian. sup. n. 28.*

1029 Sic donatio facta filiis nasciturus ex secundo matrimonio, censetur facta contemplatione secundi viri, *D. Marcian. sup. n. 35. R. Marinis lib. 2. c. 66. nu. 12. 13.*

1030 Sic donatum filio emancipato, contemplatione tamen patris, vel matris, quibus non quæritur vsusfructus, tamen acquiritur ipsi patri, uel matri, quorum contemplatione fuit donatum, *D. Marcian. d. disp. 29. n. 37.*

1031 Eodem modo donata filio contemplatione patris, reputantur profectitia, quasi ex eius substantia quæsita, *P. Barbos. in l. sed si plures, §. in arrogato à nu. 62. ff. de vulgar. Morquech. de diuis. bonor. lib. 4. c. 13. nu. 15. 16. Boss. de patr. potest. c. 4. à nu. 15. & de dot. c. 3. n. 11. Sanch. cons. mor. tom. 1. lib. 1. c. 2. dub. 7. Fontanell. de pact. el. 4. gl. 7. p. 4. nu. 6. Pascal. de patr potest. p. 1. c. 3. Larrea dec. 33. num. 39. Gama dec. 114. D. Aguila ad Roxas de incompatibil. p. 4. c. 3. n. 45. Staib. res. 44. R. Reuert. dec. 285.* vbi *Marinis* decisum refert per S.C. *Larath. cons. 9. Nos ad Rouit. cons. 40. nu. 1. lib. 1. Mantica de coniect. lib. 4. tit. 9. nu. 23. & seqq.*

Sic etiam si Dñs donet famulæ, vel famulo, pro eius filia, doté, præsumitur data animo cõpensandi cum mercede, non autem liberé donandi, decisum refert *Cabed. dec. 117.* sequitur *Fontanell. de pactis el. 5. gl. 1. p. 3. nu. 4. Pacion. de loc. c. 35. n. 143. Nos ad Rouit. cons. 25. n. 32.* Sed cõtra est *D. Guttier. de cõp. lib. 4. q. 29. n. 54. seqq.*

1032 Siue filius sit emancipatus, siue non, in donatione facta filio, post *Andr. Nos ad Rouit. cons. 40. num. 1. lib. 1.* Nisi aliter constet de voluntate donantis, *Reg. Capyc. Latr. dec. 124.*

1033 Et donatum filio, à magno Amico patris, aut matris, præsumitur factum ipsi patri, aut matri, & ipsorum contemplatione, *Menoch. præs. 28 n. 11. lib. 3. Mantica de coniect. lib. 8. tit. 15. nu. 7. Staiban. res. 44. nu. 16. & res. 45. num. 23. seqq.*

1034 Sic extraneus, & qui non est ex ascendentibus, donans, aut legans alicui puellæ pro dote, non censetur donasse, aut legasse dictæ puellæ simpliciter, sed potius contemplatione patris, aut matris, & vt illos eximeret ab onere dotandi, & tunc illud purum est, & illis debetur, & puella mortua, ipsis debetur, *Staiban. sup. nu. 22. seqq. & res. 45. num. 23. 24. Surd. decis. 322. n. 54. Natta cons. 41. n. 1. Mantica sup. n. 2.*

1035 Eodem modo donatum nepoti nascituro, contemplatione filii dicitur profectitium, non aduentitium, *D. Marcian. disp. 29. n. 39.*

1036 Sic donatio, & dos ab Auo nepoti, vel nepti data contemplatione patris, si nepos, vel neptis patri succedat debet illam conferre, ac si à patre accepisset, si pater diues sit, secus si pater pauper, nam hoc casu Auus tenetur dotare, ex *l. dotem 6. ff. de collat. bonor. Barbos. in d. §. in arrogato n. 79. Marquech. de diuis. bon. li. 4. c. 13. n. 32. D. Agu. sup. n. 45. D. Palm. consul. 64. n. 4. 26. Sabell. §. dos, n. 31. D. Guttier. de cõp. s. 333.*

1037 Secus si donatum sit contemplatione nepotum, nam tunc in legitimam patris imputari non debet, *Mangil. de imput. qu. 10. nu. 10. Gyriac. contr. 264. à nu. 15. Gomez in l. 24. Tauri nu. fin. Parlador. differ. 150. § 3. à nu. 5. Valasc. de partit. c. 13. à nu. 24. D. Agnila sup. n. 51.*

1038 Donatio facta per secundum virum vxori, spectat ad filios illius matrimonii, *D. Venturin. cons. 54. nu. 6.* Secus si donatio sit facta contemplatione matrimonii à virosene vxori iuueni, nam tunc spectat ad omnes filios, etiã alterius matrimonii, quia est ex causa onerosa, *Staib. in res. 91. nu. 51. R. Capyc. Latr. dec. 22. Surd cons. 471. nu. 28. Gratian. disc. 984. nu. 4. & seqq. Cutell. de donat. tract. 1. disc. 2. p. 1. n. 44 seqq.* idem *Staiban. obs. 91. n. 11. & seqq.* vbi reprobat *Mastrill. dec. 211. nu. 29. Fachin. contr. 80. lib. 3.* in contrarium.

De Iure nostri Regni Neapol. per *pragm. vnic. de donat. propter nupt.* datur, & donatur à viro vxori, secundum quantitatem ibi taxatã, antefatum, siue donatio propter nuptias, siue sponsalitia largitus, siue dotarium, siue alio titulo vocatum, secundum locorum consuetudines. Datur etiam donatiuum, etiam taxatum per dictam *pragm.* Difficultas est si antefatum

non sit constitutum, & dos soluta, an debeatur, & non deberi, gl. in verb. exactio, & ibi DD. auth. dos data, C.de donat.ante nupt. Afflict. dec.242.nn.1.2. Grammat.dec.97.nn.4. Quid si sit promissum, & dos non soluta, & alia ponit R.Marin.lib.2. res.23. & seqq. Nos ad Renert.cons.50.lib.2. Fit etiam Donatiuum, etiam taxatum per eãdem pragm. quia erat excessiuũ in Ciuitate, & Regno, Tesson.de antef. vers 4. obs.3.n.4.5. Quod solet mitti á viro vxori, vt sibi emat vestes, & alia pro eius ornatu necessaria, si non missum, & factum, non potest ab vxore peti, nec constante matrimonio, nec illo soluto, ab hæredibus viri, R. Marinis c.24. num 13.

1039 Donũ promissum capiẽti aliquem, nõ debetur illi, qui tenetur capere ex officio, Giurb. cons.11.

1040 Donum datum pluribus, quorum vnus incapax est, accrescit capaci, Moliu. de primog. lib.1.c.13.n.86. Quid si datum sit pluribus insolidum, vel cuilibet ipsorum. Videndus D. R.Marin.ad Renert.dec.479. Et diximus Nos sup.n.272. D.Ansald.de commerc.disc.81.n.14.

1041 Et licet in donatione, & concessione feudi facta duobus, vno deficiente, pars illa deficiens non accrescat superstiti, c.1.§.fin. de success. feud. Tamen si esset apposita clausula: & cuilibet ipsorum donamus, & concedimus, deficiente vno, totum alteri superstiti accrescit, Andr.in rubr. de his qui feud.dar.poss. Affl.in c.1. nn.7. de fratrib. de nouo benefic.inuest. Curt.iun.de feud.p.1.qu.3.princip. Capyc.inuestit.feud. verb. ius accres.fol.260. Sibrad. de feud.tom.1. p.7. c.1. nu.16. Rossental.de feud.concl.72.nu.2. Bilocta de feud.conclus.59. Gratian.discept.272.á nn.29. & seqq.disc.707. num 8.9. Vbi de emphyteusi D.R.Marin.ad R.Renert.sup.n.5.

1042 Donatio inter patrem, & filium regulariter non valet, l.donationes quas parentes, C.de donat inter. Fontanell.de pact.cl.4. in princ. Cancer.var.tom.1.c.8.num.85. Reg.Capyc.Latr.dec. 242.nu.18.post mille Nos ad Rouit. cons.10.lib. 2.& cons.71. Staiban.resol.161. nu.45. Ricc.coll. 196.793.971 1253. Diana tom.6.tract.7.resolut. 21.& seqq. Mostazz.de priuil.piæ caus.c.4.nu.15 D.Scoppa ad D.Merlin.contr.34.lib.2. D.Rota ad R. Rouit.cons.10.nn.1.lib.2. Mangil.de Imput. q.29. Altogr.contr.20.contr.29.n.66. Idẽ Rota ad Rouit.cons.15.nu.12.lib.2. D.Urceol.de transact. qu.17.nn.32.seqq. Vrceol.consult.87.num.14. Tiraq.de priuil.caus.piæ priuil.129.vbi Ricc. Thor. Antun.de donat.lib.1.præl.2.§.5. Passarell. eodem Tract. Menoch.lib.3.præs.10. P.Molina disp.291. Cevall.qu.272.& seqq. Donad.de renunciat.tom. 1.c.34.nu.172. D.Saminiat.contr.83.num.6. Reg. Marin.& Luca res.70.lib.2. D.Actolin.res.107.n. 4. Rota dec.444 p.9.rec. Faria ad Couar.lib.2.c.7. D.Tranchedin.consult.7. Ayllon ad Gomez lib.2. cap.4. nu.27.fol.204. D.Pacion.alleg.2.num.19. Andreol.contr.240.n.13.& seqq.

1043 Sic potest tacite reuocari, D.Gobius de feud.& emphyt.q.7.nu.35.

1044 Sed valet facta cum Iuramento, Abb.in c.cum contingat de Iureiur. Bal.in l.3. C.de vsucap.pro dot. Alex.in l.si donatione, C.de collat. Capyc.dec.56.nu.2. Clar.§.donatio q.8. Thes.dec.32. Viu.commun.opin. verb.donatio, D.Pacion.d.alleg.2.nu.21. Altograd.d.controu.20.nu.1.29.num. 66. Ciroc.disc.3.nu.38. Carlin.contr.137.num.2. Vrceol.sup.nu.38. Toruut.ciuil.qu.189. num.10. Marotta discept.40.num.40.41. Andreol.contr.4. Dec.cons.202. Granet.cons.202. Franch.dec.59. vbi Luca, Cancer.lib.2.var. tit.de donat. num.57. Hodiern.ad Surd.dec.154.nu.14. Ricc.coll.1253. post mille Nos ad Rouit. d.cons.10.num.7. lib.1. Gratian.c.27.nu.33. vbi Luca c.82.num.7.c.231. nn.10. Altograd.cons.5.nn.42.& seqq.lib.1.(quidquid dicat Mereuda contr.Iur.lib.1.cap.21.) Michalor.de fratrib.p.1.c.11. Diana p.8. tract.6.res. 22. Peregr.dec.91.num.13.seqq. Rota p.9. rec.dec. 387.nu.31.seqq.& dec.444.d.p.9.& 447. vbi an in præiudicium tertii, Staib.res.103.num.29.30. lib.1.261.nn.47.& 48. & in obs.nu.25. & seqq. 69. D.Saminiat.d.contr.83.num.7.9. Cucell.de donat.tract.1.disc.2.p.8. Coccin.dec.379.nu.5. Ludouis.dec.563.nn.7.& ibi Add.& dec.387. num.31. 32.p.9.rec. Actolin.res.107.nu.8. D.Tranchedin. d.consult.7.num.4. Andreol.sup.Sabell.§.donatio num.14.

Licet contra etiã dicant Dec.cons.631.n.5. Addentes ad Clar.§.donatio qu.8.num.52. Altograd. d.cons.5.nu 47. Maxime quando inter filios induceretur summa inæqualitas, Dec.ibid.num.5. Bim.cons 95.nu.38.lib.1. Giouagn.cons.83.nn.35. Actolin.d.res.107.nn.17.

1045 Valet fauore dotis, l.Pomponius Philadelphus ff.famil.erisc.& legitime Altograd.cons.8. nn.24.& seq.Tusc.lit.D.concl.676.677. Rota p.14.rec.dec.148.nu.9. Staib.obs.22.n.6. maxime a patre filiæ, ex dicta causa, Nos ad Rouit.cons. 15.nn.3.4.lib.2. Tiraq.de priuil. piæ caus.priuil. 229. vbi Ricc.Thor. Ripol.var.c.100.n.17.

1046 Etiam ad patre facta filio contemplatione matrimonii, quæ est valida, & irreuocabilis, Fontanell.dec.54.nu.14. Reuert.dec.318.nu. 5.ex Antonio Fabr.in C. de donat. defin.t.1. Guid. Pap.dec.145. Mangil.de imput.qu.13.nn.27. Nos ad Ronit.cons.15.nu.3.& seqq.34.seqq. lib.2. D. Scoppa ad D.Merlin.d.cap.34. D.Rota ad Rouit. cons.15.nn.12.lib.2. Spadaz.in th atr.viduil. disp. 67.nu.16.17. Reg.Capyc.Latro dec.141.num.19. Barbos.in l.donationes, C.de donat.inter, Giurba obs.38.nu.12.16. D.Merlin.contro.34 lib.1. Idem R.Capyc.Latr.consult.46 nu.2. Toruut.qq.ciuil. q.55.nu.8. Arias de Mesa var.lib.3.c.17.cum seq. Nos d.cons.15.nn.4.lib.2. Donad. de renunciat.c. 34.nn.176.

1047 Contemplatione matrimonii á patre filio non substinetur, nisi adsit Iuramentum Dec. cons.215.nu.1. R.Ronit.cons.15.num.6.lib.2. Fab. decad.41.err.1.& seqq. Franch.dec.162.nn.5. Fõtanell.de pactis nupt.cl.4.glo.41.num.14. & seqq. Staiban.res.161.nn.61.62. Valet ad pias causas

Tiraq.

Tiraq.priuil.129.vbi Riec.Thor. Valet facta filio emancipato, Merlin.de legit. lib.2.tit.2.q 29. nu.24.25. quamuis sit facta ante, nam pee actũ emancipationis conualidatur d.num.25. Peregr. de fideicomm.art.36.num.125. Altograd.contr.20. num.3.Sabell.§.donatio num.20. Nos ad Rouit.d. cons.10.nu.10.

1048 Confirmatur morte, Bar. & DD.in auth, ex testamento nu.5 Alex.num.6.C.de collat. Fontanell.cl.4.gl.7.p.2.nu.29. Diximus sup. Staib.obs. 161.nu.27. Michalor.de fratrib.p.1.c.11. num.23. Molin.de primog.lib.1.c.12.num.9.10. Diana sup. res.38.Maogil.d.qu.29.num.21.48.50. Vbi dicit imputari in illius legitimam, Vreeol.de transac. q.17.nu.34.vbi nu.41.e limitat eo casu, si donatarius prædecedat, ex Costa cons.12.num.78.79. Rota post Merlin.de pign.dec.72. num.16. Antun. de donat.lib.1.prælud.2.§.5.Passarell.de donat.lib. 1.quæst.9.num.58.& seqq.

Dummodo ad sit traditio vera, Bellon.cons. 4.nu.10.Menoch.lib.3.præs.29.nu.66.seqq. Tusc. lit.D.conclus.692. Diana p.8.tract.6.res.24. Nos d.cons.10.nu.2.lib.2.Vreeol sup.nu.35.37.vbi dicit sufficere silentium, vel ficta per constitutũ, Barbos.in d.l.donationes nu.6. Cancer.d.cap 8.nu. 52.53.Staiban.res.161.nu.63.& seqq. & obs.nu. 28.seqq.Michalor.p.1.c.11.nom.26. R.Rou t.sup. Sabell.§.donatio nu.13.Rota p.14.rec.dec.188.nu. 8.9.& dec.283.nu.3.Antun.de donat. lib.1. prælud.2.§.5. Mansi consult.447. & seqq. Altograd. cons.8.nu.81.lib.1. Canter.var.c.8.num.12. c.23. nu.9.Magon.dec.flor.77.Rota p.9.rec.dec.403.nu. 14.p.14.dec.283.nu.4.Coccin.dec.374.n.5.

Et sic legati vim recipit, Tusc.lit. D.conclus. 673.in princ.Marta summa success.p.3.q.12.art.1. nu.34 Nos d.cons.10.nu.4.sed quod hodie non requiratur traditio, Sabell.d.nu.13.Sic non confertue Michalor.de fratrib. par.1.cap.37. Vin. opin.220. contra Ciroc. d.sc.60. num.30. 33. In legitimam imputatue, Michalor.c.37.n.8. sed Altograd.cons.6.nu.21.lib.1.dicit non nisi sit ob causam, Sabell.§.donatio num.19. Nos ad Rouit. cons.10.Andreol.contr.380.382.contr.5.15.

1049 Confirmatur per bannitionem capitalẽ patris, non vero si patce sibi mottem consciuecit, Antun.d.§.5.nu.42.43.

1050 Si pater, & filius simul in bello, vel naufragio pereant, dicitur confirmata, Antun.n.44

1051 Diximus ad cons.10. R.Rouit.lib.2. quod sit valida facta à patce filio Clerico, facta filio pro legitima, ex causa studii, facta filio emancipato, facta ob merita vera, non asseeta, & ob quam aliam causam pro dote filiæ, suscipiendis ordinibus, Michalor.de fratrib.p.1.c.11.n.52. Staib.obs.161.nu.85.86.Nos ad cons.51.n.17.Cutell.de donat.tract.1.dis.2.p.1. Antunin. de donat. Reg.lib.1.prælud.2.§.5. Hermosill.tom.1.gl.1.l.3. tit.4. Diana res.moral.p.8.tract.6.res.21.& seqq. & res.33.& seqq. vsq; ad 37. Trentacinqu.var. lib.3.tit.de donat.res.8.Arias de Mesa lib.3.c.17. post alios Sabell.§.donatio nu.14. Michalor.de fratrib.p.1.c.11.nu.29.31.quidquid contra dicat Merend.in donatione dotis filiæ, contr. lib.1.c.23.

nu.8.Staib.d.obs.161.nu.34.& seqq. Molin.de primog.lib.1.c.12.nu.19.& seqq. Cauall.qu.245. 268.Gusm.de euict.qu.25.nu.20.29.Diana tom.6 tract.7.res.23.& seqq.res.33. Fab.de error.decad. 41.err.1.& seqq.& decad.42.err.1. & seqq. Bottilier.de success.ab intest.theor.70. D.Rota ad Rouit.d.cons.10.nu.3.lib.2.Castejon.§.donatia n.2.

1052 Sed quoad merita, vt sit validus quilibet contractus, peocedit si merita sint vera, & probata, ita, vt inter personas probibitas nullo modo stetur assertioni partium, sed sint omnino peobanda, Mangil.de Imput.q.29 nu.14.39.40. 46.seqq.51.& seqq. Tiraqu.in l.si vnquam, verb. Donatione largitus nu.20.C.de renoc.donat.Cæsal. cons.61.num.13. cons.155.nu.23. Coru.cons.104. vol.2.Gaill.lib.2.obs.38.Vin.opin.74.lib.1. Serafin.de priuil.Iuram.priuil.72. Menoch.lib.3.præs. 29.nu.4.& seqq.D.Rota ad Rouit.cons.86.n.13. lib.2.Staiban.d.obs.161.n.51.& seqq.

1053 Valet donatio intce patrem, & filium, in præmiũ emancipationis, quæ nõ requirit iuramentũ, l.vt liberis, C.de collat. Midbalor.de fratrib p.1.c.11.n.34.& 35.Staib.d.obs.161.n.73.Giurb. ad Consuet.Messan.c.3.gl.10.Rouit.& Nos cons.72

1054 Valet donatio facta à patre filio ex causa studii, valet absq; iuramento, & est irreuocabilis, Michalor.d.c.11.nu.37.39.Facbin.contr.lib. 3.c.79.vbi reprobat Ripam, & Merendam, & facta filio Clerico, Pascal.de patr.potest.p.1.cap.4. nu.38.Mantica de tacit.lib.13.tit.14.num.38. Et nu.40.& 41.infert patrem in bonis donatis filio ex causa studii non habere vsumfeuctum, ac posse filium fam.in illis testari, Barbosa in l. donationes, quas parentes, C.de donat.inter. DD. apud Castejon.§.donatio n.2.

1055 Valet si donatio sit correspectiua, D.Pacion.alleg.2.nu.20.ex Alex.cons.20.n.1. Emilian. cons.59.nu.8.D.Marotta discept.40.n.40.41.

1056 Valet donatio causa moetis facta pee patrem filio, Michalor. d.c.11.nu.45. Staiban.sup. nu.82.Mangil.d.qu.29.nu.49. Altograd.contr.29. nu.67.Nos ad Rouit.d.cons.10.nu.14.lib.2.

1057 Valet facta à patre filio naturali, etiam absq; iuramento, l.omnes, §.Lutius, ff.quæ in fraud.credit.Gomez 2.var.c.4.nu.24. & in l.17. Tauri nu.8.l.29.num.26. Molina disp.243.291. Azor.Instit.moral.p.2.lib.2.c.24. qu.1. Fragos.p. 3.lib.2.disp.3.§.5.nu.160.Antun.d.cap.4.num.47. Roman.cons.41.Michalor.d.c.11.nu.41. vbi n.43. declarat non procedere, si pater donet dicto filio naturali in præmium emancipationis, eo quia sicut non valet talis emancipatio, quia non in potestate, ita, & ipsa donatio, Staiban. sup.n.94.& seq.

Quæ donatio non substinetur vltra vnciã, l.2.C.de nat.liber.§.discretis, & §.ne igitur auth. quib.mod.nat.effic.sui, collat.7.Gomez in l.9.Tauri nu.5.Rojas de succeff.c.11.nu.7.Valasc. consult. 94.nu.8.Surd.cons.177.num.16.& seqq. & cons. 248.num.11. Cyriac.contr.566.Galuan.cons.46. num.11. Et hæc vncia attenditur tempore donationis non mortis, Surd.consil.216. numer.1.

D. Ridolfin. allegation.172.

Nec Iuramentum validat donationem maioris summæ, *Surd.d.conf.177.num.7.D.Ridolfin. sup nu.9.seqq.*

Nam illi sunt legibus odiosi,licet minus quã Spurii, *D.Valenz conf.169.nu.69. Fontanell.dec. 415.nu.20.*

Sed non existentibus filiis legitimis, filius naturalis,est capax, vel bessis,vel totius assis, *§. si vero filios, Auth.quib.mod.natural. eff sui collat.7.*

Donatio facta filio spurio,donatio in totum corruit,quia non potest habere,nisi alimenta, *auth.ex complexu.C.ex sec.nupt Couar.de matrim. p.2.c.8.nu.3.Gaill.obs.88.nu.1.lib.2. Lup.de illegit.comment.1.§.5.num.9.Sanch.conf.moral.lib.4. cap.3. dub.19.num.3.*

Quamuis adsit Iuramentum, *Michalor.de fratrib p.1.c.11.nu 8.Capriol.de succeff. ab intest. lib.1.nu.138.Peregr.de Iure fisci lib.3. tit.18.nu. 93.Bursat.conf.1.nu.32.Lup.de illegit.comment.2. §.2.num.23.Mobedan.de donat.dec.1. D.Ridolfin. sup.nu.5.*

Et quamuis *Serafin.de Iuram.priuil.72.nu.8.* dubitet , Tamen contra ipsum est *D. Ridolfin. sup.nu.6.& seqq.* vbi dicit illius incapacitatem esse de iure Diuino,et *Ruin.conf.279.nu.7.lib.1. Couar.de matr.p.2.c.8.§.4.num.15. Giurb.de succeff.feud.§ 2.gl. 8.nu.18.Eugen.conf.46.lib.2.*

Nec etiam iuuat clausula: *Amore Dei* in donatione facta spurio filio, *D.Ridolfin.sup.nu.13.* quæ clausula operatur in modica quantitate, non in magna, *Bal.in l.1.n.97. C.de Sacr.Sanct. Eccles.Paul.de Castr.in l.illud 16.nu.3.C.eodem, Magdalen.de num.sestium,p.2.c.2.nu.41.in fine.*

1058 Facta à patre filio ex causa matrimonii, tertii,& quinti de Iure Hispano nõ valet, quia omnium bonorum, *Antun.de donat.lib.1.præl.2 à nu.56. Pegas ad ordin.Portug. lib.1 tit.50.gl.1. c.4.Valasc.cap.20. de Partit.* contra *Pereira dec. 67.n.3.4* licet de iure Lusitano contra sit, *Hermosill.l.3.gl.1.nu.53.ad fin.tit.4.p.5. Angul.in l. 1.gl.2.nu.49.tit.6 lib.5.recopil. D.Aguila ad Roxas de Incompatib:l.p.1.c.1.n.42.*

1059 Filius patri donare potest, *Diana sup.ref. 37.129. Magon.dec. Flor.18. Menoch.de arbitr. cas.136.nu.6. & seqq.Sabell.§.filia num.97.Tusc. lit.D.conclus.678.& seqq. Ayllon.sup.n.27.*

1060 Donatarius postea institutus hæres,quando est valida donatio, non tenetur seruare voluntatem defuncti,circa onera apposita, *Fontanell.dec.46.47.*

1061 Eodem modo est prohibita donatio inter Socerum,& generum,vel Nurum, cum appellatione patris veniat, Socer. *Menoch.de arbitr.c. 348.n.14.Tusc.lit.D. concl.696. Sabell.§.donatio num.14.*

1062. Si pater remittat vsumfructum filio , valet hæc remissio , *Gratian.disc.519.* qui *num.2.* declarat, *Michalor.de fratrib. lib.1.c.11. num.11. Staiban.obs.161.num.32.& 33.Salgad.labyr.p.2. c.16.n.62.seqq.*contra est *Marotta discept.36.nu. 25.seqq.*

1063 Valet donatio facta à Principe suo filio, propter excellentiam regiæ dignitatis , *Tiraq. de nobil.c.37.nu.51. Menoch.lib.3.præs.29. n.97. seqq. Mangil,de imput.q.45.nu.29.30. Barbos.in l.donationes n.4.C.de donat.Sabell.§.donatio n.18.*

1064 Valet donatio facta filio authoritate principis, Card.de *Luca de feud. disc.45.n.12. Vrceol. de transact.q.17.n.39.*

1065 Mater non vxorata potest donare filio emancipato , non in potestate patris,quia hoc casu acquireretur patri,& sic marito, cum quo est prohibita, *Otnot.in §.aliæ num.78.Instit.de donat.cum addit.lit.I.Fachin.lib.3.contr.79. Diana p.8.tract.6.ref.34. Cutell.de donat.tract.1.disc.3. p.1.nu.1.Cancer.var.lib.3.c.21.n.68.de transmiss.*

1066 *Antun.d.§.5. nu.41.* Sed contra quoad limitationem dicit *Iason.in l.frater à fratre p.1.c.11. nu.48.*Michalor.*de fratrib.c.11.num.44.Staiban. obs.161.nu.98.*

1067 Quando hæc donatio facta à matre sit cõferenda, *Michalor.de fratrib.p.1.c.19.*

1068 Pater donauit filio validè aliqua bona; si deinde ille filius moriatur absque filiis, an succedat pater donans,vel fratres donatarii,cũ illis pater ipse donans, Diximus *Nos ad Ronit. cons.16.lib.2.*Videant ibi DD.Lectores.

1069 Donatio inter coniuges,sicut & confessio declaractio facta in fraudem non valet, toto *tit.ff.& C.de donat. inter.c.1. de donat. inter Tusc.lit.D.concl.690.seqq.Diana p.7.tract.6.ref. 19. seqq.*Christin.*dec.137. vol.3.dec.289. vol.4.* Marta *de success.p.1.q.26.art.1.nu.24.seqq. Hermosill.gl.6. l.1.tit.4. Concial.& Romaguer. ad stat.Eugub.lib.2.rubr.44. Antun.de donat.lib.1. præl.2.§.4.Passavell.de donat.lib.1.qu.7.& 8.D.* Mãsi *consult.29.n.33.lib.11.D.*Marcian.*disp.23. nu.9. Donad.de renunciat.tom.1.c.2. nu.66. & c.21.nu.49.D.Venturin.conf.54. nu.2. Faria ad Cou.lib.1.var.c.7.n.10.74.Andreol contr.382.n. 3.D.Tranchedin.consult.29.num.7.* Ayllon. *ad Gomez lib. c. nu.24.Gallerat. de renunciat. lib.5. cap.4.nu.35. Otcr. & Boudem. de pascuis cap.47.nu.106.& seqq.& num.175.176.Pacion. alleg.203.nu.68.Tiraq.de priuil.caus. piæ priuil. 128. Mostazz.in eodem tract.c.4.nu.25. Bersan. de viduis cap.2.qu.4.nu.33. Tepat.var. tit.452. 455.D.Mansi.consult.447. Baron. de effect. minoratat.eff.1.nu.411.Molign.altercat.78.n.16.*

1070 Firmatur Iuramento promissorio, *Clar.§. donatio qu.9. Gratian.cap.27.nu.35.c.984.num. 16.Viu.opin. 209.verb.donatio,Trentocinq.var. tit.de donat.ref.6.* Michalor.*de fratr.p.1.c.11.n.5. Thes.dec.32. Diana p.7.tract.6.ref.20. Caball. conf.148.lib.2. D.Romag.&* Conciol.*ad st.t.Eugub.lib.2.rubr.44.Rota p.15.rec. dec.306. Mart. Medic.exam.17.& dec.29.cum addit.Tusc.lit.D concl.694.& seqq.*Merlin.*dec.287. Ead.Rota p.14.dec.283.nu.5.Surd.dec.154.*Gallerat.*de renunciat.lib.5.c.4.nu.35. Faria sup.nu.65. Gallerat.sup.Ciarlin.contr.240.nu.19. Baron. sup.n. 412.Hermosill.gl.6.l.1.tit.4.p.5.* quidquid dicat *Staiban.sen.conf.70.* nam illum impugnat *Staiban.*

ban. lim. ref. 161. nu. 50. & seqq. vbi decisum refert *& resol. 163.* Sed si vltra ius commune adesset Ratutum, non valeret etiam cum iuramento, *Surd. dec. 154. Baron. de eff. min. atat. circa contract. eff. 1. n. 413.*

1071 Sed inter infideles non valet tale iuramentum, *Pat. Iordan. lucubr. vol. 3. lib. 14. tit. 22. nu. 122.* Ricciull. *de iure person. extra Eccles. lib. 2. c. 10.*

1072 Limitatur, Si fiat ex causa remunerationis *Diana sup. ref. 28. Paffarell. de donat lib. 1. q. 7. nu. 47. 55. & seqq. Ciarlin. contr. 240. nu. 39. & num. 12. & 13. Magon. dec. Flor. 77. nu. 21.* Secus in excessu, Clar. *§. donatio qu. 3. Michal. de fratrib. p. 1. c. 11. num. 16. Capyc. dec. 203. nu. 7. Baron. de effect. min. atat. eff. 21. nu. 9.*

1073 Sic etiam si est reciproca, *Donad. de renunciat. c. 2. nu. 66. lib. 1. Paez de tenut. tract. 2. c. 57. nu. 144.* Vbi limitat, si vna esset excessiua, *D. Vricol. consult. 54. nu. 11. & seqq. Molignan. altercat. 78. nu. 16. 17.*

1074 Maritus senex, aut ignobilis benè donat vxori puellæ, aut nobili: *Diana sup. ref. 29. Passarell. d. q. 7. n. 57. Ciarlin. contr. 240. n. 12. & seqq. & 39. Rolan. conf. 4. nu. 11. conf. 48. n. 16. 17. lib. 1. Mantica de tacit. lib. 11. tit. 20. nu. 23.*

1075 Imò valet si fiat donatio ex causa dotis, non obstante statuto prohibente tales donationes inter virum, & vxorem, *Altograd. conf. 7. nu. 16. Menoch. conf. 261. nu. 9. Peguer. dec. 220. nu. 2. 3. Bertazol. conf. ciuil. 28. n. 53. Cyriac. contr. 508. nu. 38. Ciarlin. d. contr. 240. n. 40. 41.*

1076 Limitatur, si fiat honoris adipiscendi causa, *Passarell. d. qu. 7. nu 58. ex l. 41. 42. 43. ff. de donat. inter. l. si proprijs 21. C. eod.* & ex *Lucan. in speciem. bell. ciuil.*

Ad prædam, strepitumque lucri suffragia vertit
Venalis populus, venalis Curia Patrum
Est fauor in pretio.

1077 Limitatur, Inter Principes coniuges, *Passarell. d. qu. 7. Sabell. §. donatio nu. 18. Tiraq. de nobil. c. 37. nu. 51. Peregr. de Iure fisci lib. 4. tit. 5. num. 21. Caroc. in praxi verb. donatio nu. 74. Mastrill. de magistrat. lib. 1. c. 4. nu. 21. Antun. lib. 1. c. 3. num. 4.*

1078 Valet annuli nuptialis, *Passarell. d. qu. 7. n. 140. seqq.*

1079 Facta in Natiuitate Domini Iesu Christi, valida est, *Berlich. p. 2. conclus. 15. nu. 19. Diana sup. resol. 31. Passarell. d. q. 7. nu. 137.*

Valet facta per maritum confitendo nomine dotis recepisse, non obstante, quod non videatur constare de traditione vera, vel ficta, quia lex fingit breui manu pecuniam à viro in vxorem, & ab illa in virum peruenisse, *Pat. Iordan. lucubr. vol. 3. lib. 14. tit. 1. nu. 40. Sabell. §. donatio n. 13. vers. quod possit.*

Valet etiam si fit facta, vt alteri statim redonetur, cum tunc res donata non fit permansura in patrimonio donatarii, *Rolan. de dote qu. 41. Gratian. discept. 172. n. 15. 16.*

1080 Donatio inter sponsos collata in tempus matrimonii non valet, *Sanch. de matrim. lib. 6. disp. 1. nu. 6. Tusc. lit. P. concl. 84. Baff. de dot. c. 8. §. 2. nu. 21. Antonell. de temp. lib. 1. c. 13. nu. 8. Rota p. 12. dec. 126. n. 21. 22. dec. 296 n. 9. 10. Ciarlin. contr. 240. n. 18. ex l. 1. l. 4. C. de donat. ante nupt.* vbi *Barbos. Antun. de donat. num 95.* secus si in tempus soluti matrimonii, nam tunc valebit, vt donatio causa mortis, *l. si cum, ff. de donat. inter, Gratian. cap. 712. num. 3. Passarell. d. qu. 7. n. 132. D. Merlin. con. r. 14. in princ. lib. 2. Gizz. ad Capyc. Latr. dec. 49. nu. 2. Franch. dec. 503. num. 2. Antonell. de temp. legal. lib. 1. c. 13. nu. 8. l. b. 2. cap. 19. nu. 52. D. Barra obs. 13. D. Rota ad R. Rouit. conf. 55. in alleg. nu. 5. lib. 1. & conf. 88. nu. 2. Fab. in C. lib. 5. tit. 1. defin. 2.*

1081 Facta die nuptiarum valet, *Passarell. d. q. 7. nu. 134. Ciarlin. contr. 240. Spadaz. in theatr. viduil. disp. 49. nu. 22. Bersan. de viduis cap. 2. qu. 4. nu. 26.*

1082 Facta vxori futuræ valet, *Antonell. sup. lib. 1. c. 19. nu. 52. fol. 155. nu. 95. D. Bersan. de viduis c. 2. qu. 4. nu. 25. Surd. dec. 166. n. 14. D. Rota sup. nu. 5. Ciarlin. contr. 240. nu. 7. & seqq. & n. 61. Tusc. lit. D. concl. 697. Gratian. disc. 498. n. 37 seqq. Sperell. 172. Christin. dec. 126. 127. Rota p. 13. rec. dec. 90. n. 19.*

Per *tex. l. cum hic status, §. si sponsam, l. inter eos, ff. de donat. inter, l. cum te, & l. seq. C. de donat. ante nupt. Corn. conf. 114. col. fin. lib. 4. Feuzan. ad stat. Vrbis c. 135. nu. 3. C arlin. sup. nu. 20. seqq. Antun. de donat. lib. 1. prælud. 2. §. 7. nu. 95. Surd. dec. 166. nu. 24. seqq. Sabell. §. donatio nu. 7. Molignan. altercat. 78. nu. 17. Sanchez de matrim. lib. 6. d sput. 18.*

Et sponsus potest donare sponsæ pecunias, quas postea in dotem recipiat, & non potest opponere acceptionem non numeratæ dotis, etiam intra tempora statuta ad illam opponendam; Et sic sponsus potest augere dotem sponsæ futuræ, si donet ante nuptias, & non conferat perfectionem donationis in tempus nuptiarum, prohibitum, sed sic appellatur dotis augumentum, non autem donatio propter nuptias, *Honded. conf. 48. nu. 9. 10. & seqq. l. b. 1. Ruger. conf. 20. lib. 2. Cancer. var. p. 1. c. 9. num. 97. Ciarlin. d. contr. 240. n. 6. seqq.*

Eo magis si sponsus senex donet sponsæ iuueni, nam præsumitur facere animo remunerandi, & compensandi cum iuuentute, & donata acquiruntur vxori futuræ irreuocabiliter, *Mantica de tacit. lib. 11. tit. 20. nu. 24. Clar. §. donatio qu. 10. nu. 5. Menoch. præs. 12. Honded. dict. conf. 58. nu. 19. seqq. Bursat. conf. 179. nu. 5. lib. 2. Cancer. d. c. 9. nu 97. Ciarlin. sup. num. 12. 13. 39. Sabell. §. donatio nu. 6. Rota p. 13. rec. dec. 90. num. 14 seqq. dec. 195. 530. Diana p. 8. tract. 6. ref. 28. Gratian. cap. 984. 498. 690.*

Debet tamen vere constare de donatione, alias senectus sola non est magna coniectura talis donationis, *Sabell. sup. Zacchia qq. medic. legal. tom. 2. dec. 91.*

Donata à sponso sponsæ non secuto matrimo-

monio sunt restituenda, nisi adesset pactum in contrarium de non reuocando, uel nisi steterit per sponsum, quominus sequatur matrimonium, *l.cum.veter.* vbi *Salyc. & alij, C.de donat.ante nupt.Serafin.dec.914.num.1.Meno h.lib.3.præs.19.Sabell.sup.nu.8.Christin.decis.126.127.vol.3.Tusc.lit.D.conclus.697.Antun.de donat.lib.1.præl.2.§.7.nu.92.seqq.*

Tamen donata a sponso sponsæ, quando non constat de animo donantis, tunc si exigua sunt, attenta personarum qualitate, præsumi donata, si vero magna, & pretiosa, ad vsum tantum concessa, *Diana p.11.tract.4.res.29.30.Christin.dec.127.nu.8.seqq.vol.2.Merlin.dec.885.Mascard.conclus.563.Sabell.sup.num.9 in fine*.

1083 Donatio sepulchri valet inter coniuges, *Passarell.d.qu.7.nu.109.seqq.*

1084 Facta in honorem Dei, Sic, *Diana sup. res.26.Passarell.d.qu.7.nu.119.* & fauore piæ causæ, *Tiraq. de priuil. piæ caus. priuil.128.* vbi *Thor.& Ricc.* licet *Ricc.* afferat contrarios *Mostazz.de priuil.caus.piæ c.4.n.25.*

1085 Facta pro refectione domus vxoris, *leg. quod si vir 16.ff.de iure dot.Passarell. d. quæst.7.nu.149.*

1086 Facta manumittendi causa seruum, *Passarell.d.q.7.nu.121.& seqq.*

1087 Confirmatur morte, nam retinet in se conditionem si vxor superuiuat, *Gratian. dec.41.nn.1.Filiu in margarit. verb. donatio facta à marito, Rota ad Rouit.cons.15.nu.9. lib.2. Spadazon.theatr.viduil.disc.33. nu.10.* Bersan. *de vid.c.2.qu.4. Diana sup.res.32.D.Bersan.sup.nu.34.Affl.dec.315.nu.9.Surd.dec.166.nu.10.Card.de Luna de dote dis.159.nu.33.34. Clar. §. donatio qu.9.nu.6.D.Rota ad R.Rouit.cons.96.n.9.lib.2.Ciarlin.contr.240.nn.55.Surd.cons.171.nn.16.Meno h.lib.3.præs.17.nu.38.Bellon.cons.4.n.4.Antun d.§.4.nu.3.Amaya obs.lib.2.c.10.nu.50.Hermosill.l.2.tit 4.p.5.gl.2.nu.5.Barbos.in c.vlt.de donat.inter nu.21.Larrea dec.60.nu.10.* Can*cer.lib.1.c.8.nu.9. Antonell.p.3.qu.9.nu.58.seqq.*

1088 An confirmetur morte ciuili.Sic, *Altograd.cons.8.nu.80.ex l.res vxoris, C.de donat.inter, Antun.d.§.4.nu.15.Farinac.qu.25.num.127. & 228.qu.164.nu.16.Surd.cons.171.num.12. Hermosill.l.2.tit.4.p.5.gl.2.n.4. Diana sup.res.24.& 32.*Contra *Franch.dec.502.& 689. nu.13. D.Rota sup.nu.9.*

Morte confirmatur absque alia traditione, *Vrceol in appendic.ad cap.39.nn.8.Harpprect. instit.de donat.§.aliæ nu.151.Christin.dec.216. n.6.7.vol.5.*Cutell.*tom.2.sped.26.n.7.*

1089 Sed mortuo donatore ante donatarium, euanescit donatio, *l.cum hic status §.si ambo, & §.si diuortio, in fine.ff.de donat.inter, l.etiam. l. à marito.C.eod.c.fin.de donat.inter.Rebell. de oblig. iustit.p.2.l.6.qu.13.n.18.Sanch.lib.6.de matrim.disp.1. 4.n.10 seqq. Barbos.in c.donatio n.8.tit.de donat. Antun.d.c.§.4.n.11.*

1090 Si vero donatarius, & donator simul perierunt, & non constat donatarium prius decessisse, confirmatur donatio, nam præsumitur donantem perseuerasse in eadem voluntate, *d.l.cum hic status,§.si ambo, Menoch. lib.6. præs.50.nu.6.Couar.lib.2.var.c.7.nu.5. Fragos.d.disp.4.nu.7.& ad tex.in l.si inter.virum.ff.de reb.dub.* respondet *Couar.d.c.7.nu.5* & ibi *Faria,*Andreol.*contr.163.*

1091 Quod requiratur traditio rei donatæ, vt confirmetur morte, quod non excedat 500. aureos, & quod moriatur in eadem voluntate, *Diana p.8.tract.6.res.32.35.Rota p.14.rec.decis.188.nu.8.9.& dec.283.nu.3. Antun.sup.§.4. D.Mansi consult.447.& seqq.* Sed sufficit ficta traditio per constitutum, Mi*chalor.de fratrib. p.1.c.11.nu.26.Altograd.cons.8.nu.81.lib.1.Gratian.disc.82.nu.12.disc.231.nu.9.*Magon.*dec.Flo.77.nu.20.Rota p.9.rec.dec.403.nu.14.dec.283. n.4.p.14.D.Spadazon.theatr.viduil.disq.33.n.51.*

1092 Imo quod de iure nouissimo non sit necessaria traditio, sed sufficiat confessio, & silentium viri absque ad mortem absque alia traditione, *Voceol.consult.39.nu.8.& seqq.Hurtad.disp.11.de donat.Difficult.8.* idem *Vrceol. in appendic.ad d.c.39.in fine 2.vol.*

1093 Sufficit confessio mariti asserentis nomine dotis recepisse, non obstante quod non uideatur constare de traditione vera, vel ficta, quia lex fingit breui manu pecuniam à viro in vxorem, & ab illo in virum peruenisse, *Pac.Iordan.lucubr.vol.3.lib.14.tit.11.n.40.*

1094 Etiam si sit facta, vt alteri statim redonetur, cum tunc res donata non sit permansura in patrimonio donatarii, *Rolan. de dote qn.41.Gratian.discept.172.nu.15.16.*

1095 Si excedat summa solidorum 500.& non fuerit insinuata, non confirmatur morte, etiam infrà solidos 500. cum sit nulla ex duplici capite, *Gratian.disc.693.nu.19.& seqq. Rota p.9.rec.dec.319.nu.19.& seqq. & dec.403. num.10.* Sed contra dicunt *Rebell.lib 6.qn.13.n.20.Fragos.disp.4.§.1.nu.7.* Cancer,*lib.1.c.8.nu.23. Antun.lib.1.præl.2.§.4.n.13.*

1096 Quod efficiatur caduca si primo moriatur donatarius, quam donans, licet fuerit iuramento firmata, vel cum obligatione non reuocandi. *Tusc. lit.D. conclus.707.* videndi *Thes.dec.32.Franch.dec.59.Christin.dec.189. n.8.seqq.vol.4.* qui referunt contrarios.

1097 Donatio causa mortis est valida inter coniuges, *Diana p 8.tract.6.res.80.Antun.lib.1.prælud.2.§.3.n.71.Passarell.lib.1.q.8.*

1098 Non confirmatur morte per statutum Mantuanum, *D.Mans.consult.480.lib.5.Cyriac.contr.377.nu.15.D.Gobius consul..17.num.9.D.Bonden.de pascuis cap.47.num.109.* In casu quo requiratur traditio, sufficit constitutum, *Sabell.§.donatio nu.13.Altograd.cons.8.nu.31 lib.1.Michal.de fratr.p.1.c.11.nu.26.Gratian.disc.82.nu.12.disc.231.nu 9.*Magon.*dec.Flor.77. num.10.Rota p.9.rec.dec.403.nu.14.dec.283.n.4. p.14.*

1099 Valet pro dotanda communi filia, *Passarell,d.qu.7.n.146.*

Va-

1100 Valet habitationum, vel vestium vsus, *Passarell.d.qu.7.n.153.*

1101 Valet quando matrimonium est nullum; & vxor non tenetur restituere consumptum ex donatione, *Passarell.d.qu.7.nu.143. & seqq. nu.154.155.* vbi explicat, *Diana part.8. tract.6. res.27.*

1102 Aliá de hac donatione inter virum, & vxores habes apud *Mantica de tacit. lib.21. tit. 4. & seqq. Becc.in addit.ad Fiareb.& Luca decis. 89. Cyriac.contr.181. nu.47.seqq. Gratian. disc. 27.nu.35. Cancer.var.lib.1.c.8.nu.94. Marescot. lib.1.var.c.8.num.4.seqq. Barbos.in c. donatio vl. de donat.inter. Fragos.disp.4.§.1.nu.9.* vbi n.17. casus cumulat *Antun.d.prael.2.§.4.*

1103 Donatio facta à Principe habet multa priuilegia, & latissimè interpraetanda, *Dom. Torre de maiorat.p.2.resp. Bosc.num.169.198.* Primum, siue sit facta masculo, seu foeminae, filio, vel extraneo, non est eum fratribus conferenda, licet sit facta ad patris contemplationem, & eius petitionem, *Gama decis.29. Molina de Iustit.disp.231.nu.7.ex l.cum multa, C.de bonis, quae liber. Micholor.de fr trib. p.1. c. 24.nu.4. Gratian.cap.993.nu.13.seqq. Diana res.127.128, Gomez in l.48.Tauri nu.4. Sabell. §.d natio nu.18. Mendez à Castra in l.eum oportet nu.188.C.de bonis, quae liber. Cald.in l.si curatorem nu.107.verb.laesis, & de nominat. amphyt. qu.18.nu.6. D.Guttier.de compensat.qu.23. n.24. lib.3. Passarell.lib.1.quaest. 5. Doctiss. D. Cyriac. controu.274. num.23. Antun.de don.t. lib.1. c.3. nu.63.& 64.*

1104 Sunt latissimè interpraetanda, *D. Torre de maiorat. Ital.p.2.d.resp. Posc.nu.169.*

1105 Tribuit ius donatarin ad faciendos fructus suos, à die ipsius, *Cabed.dec.39.p.2.*

1106 Talis donatio facta à Principe habet vim legis, *l.donationes, C.de donat.inter.* & ibi *Barbos.nu.3.Carleual.de iudic.tit.2.disp 3.n.29. Decian.cons.25.nu.47.lib.1. Larrea alleg.119. nu.9. Capyc.Latr.dec.188.nu.4 Antun.de dan.t. lib.1. cap.3.nu.1.seqq. Sabell sup.* Non potest reuocari, nisi ex magna, & iusta causa, *Castill. l.b. 7.contr.c.18. nu.144.* Quid de concessione regalium, *nu.168.170. seqq. & lib.7.c.17.nnmer. 15.21.*

1107 Valet inter virum, & vxorem facta, etiā constante matrimonio, Diximus *sup. n. Antun.de donat.d.c 3.n.4.*

1108 Valet facta à Principe filio suo, propter excellentiam Regiae dignitatis, Diximus *sup. nu. Antun.d.c.3.nu.6.Barbos.in l. donationes, quas parentes, nu.4.C.de donat.inter. Tiraq. de nabil c.37.n.45. Gaill.lib.2.obs.38.nu.16. Menoch.lib.3.praes.29.*

1109 Princeps licet sit Miles potest donare concubinae, *Tiraq.de nobil.c.37. nu.52. Trentatinq.var.lib.3.de donat.res.7.nu.7. Aug. Barbos.in l.2 n.24.C.de donat.inter. Hermosill.in l.1.tit.4. p.5.gl.6.nu.13.nu.97.seqq. Mang.l. de imput. qu. 45.nu.29.30. Sabell.sup.*

1110 Donatio facta à Principe transfert dominium absque traditione, *Tiraq.sup.num.57. Salarzan.de Iure Indiar.lib.2.c.29.nu.22. Hermosill.l.7.tit.4.p.5.gl.2.nu.13. Cabed. dec.29 n.7. p.2. Magon.dec. Lucens.38.nu 9. Sabell.sup. Antun.de donat.p.1.c.3.n.8.& cap.4.*

1111 In donatione Principis, qui prior est tempore praefertur secundo, etiam si secundus possessionem adeptus fuerit, *Tiraq.sup.num.56. Sixtin.de regal.lib.2.c.5.nu.37.Solorz.lib.2. c.9. nu.11. Hermosill.gl.2.l.3.tit.4.p.5.nu.3. Thes.dec. 70.nu.5.& seqq. Ri e.collect.1756. Sabell. sup. Antun.d.c.4.nu.14.15.& c.3.nu.18.*

1112 In donationibus Principum habet locum ius accusandi, quidquid contra fit in contractibus priuatorum, *Peregr.de Iure fisci lib.1. tit. 2.num.103. Gras.de success.§.ius accresc.q.15.n. 4. Mantica de tacit.lib.13.art.17.num.15. Solorz. lib.2.c.12.nu.49.& seqq. Cancer.var.lib.3. c.22. n.52. Passarell.de donat.lib.1.qu.5.nu.58. Sabell. sup.*

1113 Licet in alternatiuis electio sit debitoris, tamen in donationibus, gratiis, & priuilegiis Principum, alternatiue concessis, electio non spectat ad concedentem, sed ad accipientem, *Cald. Pereira de nom.q.10. D.Crespi de Valdaura obs.86.nu.11.12. Sabell.sup. Antun.d.c. 3.nu.24.*

1114 Vbi n.26. DD. intelligunt in rebus donatis de patrimonio ipsius Principis. Sed ipse *Antun.* dicit de bonis regiae Coronae, ex *Larrea alleg. 8.d nu.40.*

1115 Donatio Principis non requirit insinuationem, *Rota p.18.rec.dec.245.nu.15. seqq. Gratian.disc.312.nu.4. Cauall.qu.222. Hermosill. l. 9.tit.4.p.5.gl.1.nu.36. Sabell.sup.& §.Insinuatio nu.13. Antun.de donat.lib.1.c.3.* Sic illa quae fit Principi, *Cauall.d.q.222.nu.9.10. Hermosill.l.9 t.4.p.5.gl.1.nu.40. Molina de Iustit. disp.279. nu.4. Antun.ibid.nu.41. Azeued. in l.1.tit.8.lib.5. r.copil.*

1116 In donationibus Principis, etiam à traditione incipientibus, non praestatur euictio, secus in aliis, *Cabed.dec.36.p.2. Gusm.de euict. qu.25.n.32. Alfar.de offic.fiscal.18. nu 10. Bersan. de viduis c.2.qu.8.nu.1. R. Pente cons.59. nu.22. & de potest.Proreg.tit.4.nu.24. R. Capyc. Latr. consult.38.nu.16.23.& dec.199.num.19. Antun. l.b.1. c.3.nu.51. & seqq.* vbi ponit rationes.

1117 In donatis à Principe non quaeritur patri vsusfructus, *Solarz.de Iure Indiar. lib.2. c.15. nu.o. Castill.de vsufr.c.3.nu.58. Sanfel.dec.83.n. 7.seqq. Antun.lib.1.c.4.num.68. Valenz. co s.5. Giurba de feud.praelud.2. nu.6. Molin.de primog. lib.1.c.19.numer.24. Sabell.sup. & §.peculium num.4.*

1118 Donationes à Principe factae solo verbo sunt perfectae quoad substantiam, & non possunt ex post facto reuocari in totum, vel in partem, nec adiicere conditionem, grauamen, & modum, *Antun.de donat.lib.1.c.4. nu.1. &*

22. vbi

1118 ... vbi *n.seqq.* limitat ex iusta, & publica causa, *Castill. li. 3. cont. 10. n. 3. li. 5. c. 89. n. 92. & li. 7. c. 18 n. 144. Pereyra dec. 120. n. 7. Borrell. conf. 1. n. 107 Valenz. conf. 99. n. 60. Solorz. tom. 2. lib. 2. n. 56. 57.*

1119 Beneuerum etiam donatio Principis debet acceptari, *Valenz. conf. 64. 0. 4.* Verum quādo est gratuita censetur acceptata, *Franch. dec. 62. num. 11. in fin. Menoch. conf. 98. n. 42. Bellon. conf. 15. nu. 11. Mascard. conclus. 1256. n. 25. Natta conf. 45. nu. 20. & conf. 341. nu. 3. Surd. conf. 28. n. 2. Antun. d. c. 4. n. 26. 27. Castill. lib. 5. c. 80. n. 8.*

Secus si contineret grauamen, nam tunc nō præsumitur acceptata, *Molin. de primogen. lib. 4. c. 2. nu. 66. 69 Muta dec. 74. nu. 3. 12. Valenz. conf. 63 nu. 27. Antun. sup. n. 28.*

Et acceptans censetur acceptare cum omnibus qualitatibus, *Surd. conf. 60. nu. 27. conf. 150. num. 20. Bellon. conf. 4 nu 9. Dec. conf. 199. nu. 13. Crauet. conf. 174. nu 9 & conf. 245. nu. 4. Antun. sup. nu. 29. Pacion. alleg. 42.*

1120 Licet quando Rex concedat feudum, videtur concedere vtile dominium, non directum, *c. 1. tit. de feud. cognit.* vbi feudistæ omnes *Cæpoll. conf. 44. Cæsa'. conf. 1. nu. 16. Rolan. conf. 100. nu. 15 lib. 4 Peregr. conf. 16. nu. 8. lib. 1.*

1121 Tamen si Rex dicat: *Dono feudum*, tunc censetur donatum directum, & vtile, reseruata tantum illi suprema authoritate, *Oltrad. conf. 159. Clar. § feudum qu. 17. Peregr. conf. 1. nu. 1. 2. lib. 1. Dec. conf. 208. nu. 6. Antun. de donat. lib. 1. cap. 4. num. 34.*

1122 Maximè in Lusitania, vbi Rex donando non fiunt feuda, nec eorum naturam sequuntur, *Sà in tract. de prim. à nu. 42. P. Barbos. in manuscr pt. ad l. is potest ff. de acquir. hæred. n. 8. Molin. de primog. lib. 1. c. 13. à nu. 47. Eman. Barbosa ad ordin. l. 2. tit. 35. §. 2. Antun. lib. 1. c. 4. n. 33.*

1123 An Rex possit donare Regna secundo genito, priuando illis Primogenitum, vel illa auferre consanguineo masculo, vel fœminæ proximiori, tractant *Mier. de maior. 4. p. qu. 1. nu. 46. 51. Lecirier. de primog. lib. 3. qu. 3. Tiraq. eodem tract. qu. 21. Mangil. de imput. qu. 89. Antun. de donat. regal. b. 1. c. 3. nu. 4. seqq. 46. seqq.* An Filiam priuare, *Antun. ibid. n. 55. & seqq. Sesse deci. 286.* latè *D. Aguila ad Roxas de incompatibil. p. 7. cap. 2.* Et omnes concludunt non posse.

1124 Donatio quantitatis annuæ à Rege facta, durat etiam post concedentis mortem, facta non nomine proprio, sed contemplatione regalis dignitatis, maximè in re merè fauorabili, & concurrentibus coniecturis, *R. Rouit. conf. 39. lib. 1. Georg. alleg. 46. Anna conf. 14. D. Ponte conf. 155. Thor. p. 3. comp. dec. verb. beneplacitum Barbos. clausf p. 2. clausf. 1.* & alii apud *Nos obs. ad d. conf. 39. Rouit.*

Officium à Rege concessum, ad beneplacitum, potest à concedente ad libitum reuocari, alii dicunt cum causa, alii sine causa, *DD. apud Nos ibid. nu. 2.*

Sed sine causa fieri non potest reuocatio, quando concessio est pro seruitiis, *Anna alleg. 19. Capyc. dec. 122. R. Marin. ad Reuert. decis. 184. nu. 3. Mele ad Grizzarell. dec. 70. nu. 23. 24. R. Latr. consult. 38. R. Tap. decis. Senat. Ital. 6. nu. 27. & seqq. P. Affl. contr. 23.*

Si Princeps vellet reuocare, teneretur ad refusionem pretii, *Nos d. obs. 39 n. 3.*

Nisi subditus donatarius seruisset cum stipendio, de quo fuerit satisfactus, nam tunc nō tenetur ad refusionem, *Nos ibid. n. 6.*

Beneuerum donatarii merita non debent necessario æquiualere rei donatæ à Principe, *Castill. lib. 5. contr. c. 89. nu. 89.*

Si verò esset iusta causa reuocandi, potest reuocare, *Pereira de manu reg. tom. 1. c. 6. nu. 7. 8. R. Marin. ad Reuert. dec. 330. nu. 2. R. Galeot. resp. 23. Salern. conf. 9. Castill. de tertiis debit. lib. 6. cap. 18. Nos d. obs. 39. nu. 7. Solorz. de Iure Indiar. lib. 2. c. 27. o. 29. lib. 3. polit. c. 11. 29. Antun. lib. 1. c. 1. seqq. D p. 3. c. 44. Paz de tenut. c. 57. Retes de donat. c. 12. Giurb. de feud. § 2. gl 3. n. 81.*

Quando officialis creatus à Principe, ad eius beneplacitum, possit reuocari. Diximus *Nos d. obs. 39.*

Donatio facta à Principe perfectè, non potest ab illo modificari, & restringi, *Castill. d. lib. 5. c. 89. num. 91. 92.* maximè ob bene merita, *n. 93. 95.*

Et Principi asserenti se ob bene merita donare, creditur, nec requiritur probatio meritorum, *Castill. d. c. 89. nu. 90.*

1125 Donatio alia est simplex, alia causa mortis, alia in diem, alia est modalis, alia conditionalis, alia ob causam, *Antun. de donat. lib. 1. prael. 2. Molfes. in summa tract. 12. de contract. c. 17. nu. 19. seqq. Cancer. tit. de do a. n. 213. seqq.*

1126 Simplex donatio est, cum quis præsenti die donat rem, & tradit, sine aliqua conditione, & modo, *Antun. de donat. lib. 1. præl. 2. nu. 33. & seqq. & præl. 2. c. 3. Molfes. sup.* Diximus à principio, vsque ad antecedentes numeros.

1127 Donatio causa mortis est cum de morte fit mentio, si mors fuerit causa, & occasio faciendi talem donationem, *Franch. dec. 436. nu. 2. Molfes. sup. Sabell. §. donatio, Castejon. eod. §. Harppreft. instit. de donat Franc. Marc. dec. 486. nu. 6. Boer. dec. 353. Cutell. de donat. tract. 2. dist. 1 spec. 12. nu. 1 Gama dec. 163. num. 2. Pichard. in princ. instit. de donat n. 2. seqq. Barbos. in l. quæ dotis nu. 85. seqq. ff. solut. matrim.* dummodo mentio mortis sit facta per modum causæ finalis, *Antun. sup. §. 3. nu. 1 seqq.*

1128 Donatio ob causam, & sub modo est cū datur, vel vt aliquid fiat, vel non fiat, vel cum certo modo, & certa lege donatur, *l. 1. §. 1. ff. de donat. toto tit. C. de donat. quæ sub modo.* De qua *infrà*.

1129 Cuius donationis finis subordinatus, & & medius est remuneratio, extremum liberalitas, *l. hoc Iure §. 1. & vl. ff. de donat.* de qua donatione ex causa dicemus *infrà*.

Con-

1130 Conditionalis donatio est, uel cum quis ita dat, vt tunc demum accipientis rem fieri velit, vel cum aliquid secutum fuerit, vel vt statim quidem accipientis fiat, si tamen aliqu id factum fuerit, vel non fuerit, velit eam ad se reuerti, *Antun. de donat. lib. 1. prælud. 2. n. 2. seqq. D. Cepparell. resc. fiscal. 54. nu. 1. Castill. lib. 6. contr. cap. 119. Diana tom. 6. tract. 7. resc. 106.*

1131 Nam in donatione quodlibet grauamen, & conditionem, donans apponere potest, *Barbos. vot. 76. d nu. 21. DD. infra n. 1208.*

1132 Modus est moderatio quædam dispositioni adiecta, aggrauans eum, qui honoratur in tempus dispositionis perfectæ, *Bart. in l. quibus diebus, §. Termilius, ff. de condit. & demonstr.* Gomez *lib. 2. var. cap. 12. nu. 70. Parlador. in sesquicent. differ. 147. nu. 8. Sabell. §. modus n. 1.*

Donationes modales sunt veræ donationes, *Solorz. lib. 3. pol t. c. 25. Paz de tenut. c. 57. num. 231. 233.* Et sic donationnm legibus continentur, *Paz ibid. & nu. 147. 257. P. Molina disp. 206 Hermosill. l. 6. gl. 1. tit. 4. p. 5. Conar. & Faria lib. 1. c. 14. n. 3. 6.* Cyriac. *contr. 239. Retes de donat. c. 14. Antun. lib. 1. prælud. 2. §. 1.*

1133 Inducitur modus per dictiones: *Vt*, ita, vti, Ad, & per dictionem: pro, quando aliquid futurum adiicitur, latè de omnibus *Intrigl. de substit. cent. 1. qu. 88. nu. 34. & seqq. Barbos. dict. 6. nu. 8. dict. 287. num. 10. Si idoneus reperiatur, Barbos. dict. 151. num. 1. Ne* quando accipitur, *prout* Non, *Barbos. 207. num. 1.* Dum tamen *dict. 96. nu. 3.* Tamen *Barbos. dict. 401. nu. 3.* Ita tamen *dict. 173. nu. 10.* Dummodo *dict. 95. n. 2. 5.* Quomodocumque *dict. 329. n. 2.* Ita vt, *Barbosa dict. 184. nu. 3. DD. apud, Sabell. §. modus n. 2.*

1134 Inducuntur etiam per verba: *Sub conditione*, quæ sæpius importam modum, non conditionem: veluti quando actus in se perfectus est, & ei adiicitur aliquid, quod respicit tempus venturum, post consummationem actus, *l. 1 C. de his, quæ sub modo, l. ea conditione*, C. *de rescind. vendit l. quoniam*, C. *de rer. permut. l. cum vos C. de donat. l. Mauia, ff. de manumiss. testam. Tiraq. de retract. conuent. §. 2. gl. 5. num. 76. Georg. alleg. 31. nu. 18. 23. Intrigil. d. qu. 88. nu. 35. Tonnut. resol. ciuil. qu. 141. num. 3. 4. Barbosa dict. 98. Altograd. cons. 84. num. 6. lib. 1. cons. 38. nu. 27. cons 101. nu. 4. 5. lib. 2. Altograd. fil. contr. 41. nu. 6. lib. 1. D. Mansi consult. 227. nu. 22. seqq. p. 3. Rota dec. 148. nu. 30. 31. p. 12. rec. & dec. 44. nu. 1. p. 17. & dec. 423. nu. 27. p. 18. & dec. 161. nu. 6. & seqq. p. 19. Card. de Luca de vsufr. disc. 49. num. 12. D. Saminiat. contr. 44. n. 2. Pasqualig. de sacrific. nou. leg. tit. de legat. promiss. qu. 1082. Castejon. §. donatio num. 14. R. Rouit. dec. 4.* vbi *Nos*.

1135 Quod idem est, & si adiiciatur conditio in modo, puta si donator dicat: Dono Titio centum sub conditione; vt hæc det, vel faciat, quia similiter erit modus non conditio *d. leg. mauia, l. 2. in fin. ff de donat. Bart. in dict. §. Termilius col. 3. num. 5. Gomez d. c. 12. num. 70. Mantica de coniect. lib. 10. tit. 5. num. 16. 17. Surd. decis. 58. nu. 14. Peregr. de fid. art. 11. nu. 113.*

1136 Sciendum est præterea, quod modus appositus in dispositione, tripliciter potest considerari. Primo, quoties importat causam finalem, quod plerumque fit, quoties modus appositus in dispositione continet vtilitatem donantis, de quo agitur in *l. 1. 2. C. de his, quæ sub modo, cum concord. Menoch. cons. 134. n. 32.*

1137 2. Prout modus importat causam impulsiuam, quæ consideratur, quotiescumque præter vtilitatem donantis, vel Tertii, aliqua alia causa exprimitur in donatione principaliter, *l. cum his 32. §. si in ca, ff. de cond. indeb. c. verum de condit. apposit. cum concord.*

1138 Vbi modo impulsiuo non adimpleto, donatio non reuocatur, sed cogitur donatarius præcisè adimplere, quod iustum est, *Surd. de alim. tit. 1. q. 48. n. 69. Galgan. de cond. 2. p. c. 30. q. 10. nu. 10. Mantica de tacit. lib. 13. c. 42. num. 6. Gratian. cap. 44. n. 11. Faria ad Couar. lib. 1. c. 14. nu. 15. 17. Donad. de renunciat. tom. 1. c. 19. n. 46.*

1139 Solum tenetur donatarius cautionem præstare de modo implendo. *l. 2. §. fin. vers. si verò, ff. de donat. Maur. de fideiuss. cap. 23. alias 32. fol. 140. Hermosill. gl. 1. l. 6. tit. 4. p. 5. num. 30. Molin. de primog. lib. 2. c. 12. nu. 23. 24. & seqq. P. Molina disp. 208. Sanch. de matr. li. 7. disp. 91. n. 6. Ludon. dec. 428. Cabal. cons. 137. Sab. §. cautio n. 9*

Et potest cogi adimplere onus iniunctum post acceptationem, nec pœnitentiæ locus est, etiam si bona restituere vellet, *Castill. lib. 8. contr. c. 14. nu. 7. 19. 20.*

1140 3. Modus dicitur adiectus non ratione oneris, sed consilii, veluti quando actus geritur, & aliquid precipitur fieri in vtilitatem tantum donatarii, quia tunc solum consilium inducitur; Et hoc casu quamuis modus deficiat, & non impleatur, donatum remanet penes donatariũ, qui vel cogitur modum implere, nec cautionem præstare, nisi donans aliud voluerit, *l. Titio centum, in princ. ff. de condit. & demonstrat. l. cum pater, §. mando, ff. de leg. 1. Tiraq. tract. cessante causa lim. 1. num. 1. 5. Peregr. de fid. art. 11. num. 125. Cuiac. l. 17. qu. Papin. cap. 17.*

1141 Nam quæ sunt de consilio non inducunt obligationem, vt consilium sequi debeat, *leg. cum tale, §. si arbitratu, & §. Mauius, ff. de condit. & demonstr. l. 1. §. item si plures, ff. de exercit. act. l. 1. § fin. ff. mandati. Molin. de primog. lib. 2. c. 13. nu. 36. Larrea alleg. 67. nu. 6. 7. Oliuã de foro Eccles. 2. p. qu. 43. nu. 4. Tonnut. resol. ciuil. 38. n. 17. Herring. de fid. c. 18. nu. 21. Barbos. vot. 50. n. 22.* Cald. *recept. qu. 23. nu. 27. & de nominat. qu. 1. nu. 58. Gomez in l. Tauri 40. nu. 53. Antun. de donat. lib. 1. prælud. 2. §. 1. n. 9.*

1142 Sed modo finali deficiente, deficit etiam donatio, quia in hoc conueniunt conditio, & modus, *Antun. d. prælud. 2. nu 62.* Cyriac. *contron. 239 nu. 5. Faria ad* Couar. *lib. 1. c. 14. nu. 17.*

1143 Et sic reperitur donatum, *Peregr. d. art. 11. nu. 126. Mantica de tacit. lib. 13. tit. 42. n. 8. 9.*

Mesa lib.2.var.c.4.nu.13. Antun.*sup.n.*10. *Hermosill.gl.1.l.6.tit.4.p.5. num.1.& seqq. Menoch. consf.131.nu.4.& lib.4.praes.175.nu. 11.Sarmient. lib.2.c.3.un.1.2.4.*Corn.*consf.311. num.15. lib.1.* vt in donatione facta ex causa finali matrimonii, nam illo non sequuto, vel nulliter; donatum repetitur, *Barbos.vot.69.*

1144 Dicitur modus finalis quando respicit fauorem donatoris, vel alterius Tertii, *Mantica d.tit.42.nu.9.* Dicemus infra *n.1161.*

1145 Vel si respiciat causam piam, *Peregr.sup. nu.125.*Mantica *n.10.* Vel Rempublicam, *l.cum te fundum,ff.de pact.inter empt.Barbos.in l.si cum dotem 23.§.si pater nu.25.in fin. ff.solut. matrim. Antun.sup.n.11.12.*

1146 Sic facta donatione sub modo præstandi alimenta donatori, modo non impleto reuocatur donatio, *l.1. C.de donat. quæ sub modo*, nam modus ille est finalis, & respicit causam finalem, *Surd. de alim.tit.8.priuil.47.nu.2.* Ca*still.de alim.cap.14. à num.3.*Antun.*sup.num.13. & seqq.*

1147 Sit facta donatione alicui, vt aliquod adimpleat infra aliquod tempus, eo non adimpleto infrà illud tempus; donatio est resoluta, nec donatarius potest purgare moram, maximè post intentatum iudicium resolutionis, decisum refert per S.C. *Staiban.res.36.lib.1.*

Sic etiam: creditor pactum fuit cum debitore, quod si de credito ducatorũ mille solueret sexcentum infrà 10t dies, donabat duc.400 alias illo tempore elapso, & non facta solutione, donatio illa esset nulla, si labatur tempus prædictum, & debitor velit soluere dictos duc.600.non auditur, *Rocc.resp.93.lib.2.*

1148 Inter modũ, & conditionem plures dantur differentiæ, *Capon.pisc.63.354.*prima est, quod cõditio apponitur à parte ante, modus à parte post, *Sanfel.dec.175.n 5.Intrigl.de substit.3.p.q.* 88.*num.1.*Casanat.*conf.9.n.13.15. D.Crespi obs. 37.num.53.Rouit.dec.4.num.5.& dec.53.num.3 Hermosill.gl.1.l.6.tit.4.part.5.num.2.7.8.* M.*antica de coniect.lib.10.tit.5.num.15.*Molin.*de primog.lib.2.cap.12.à num.13. & c.15 nu.28.* Mo*lina disp.206.seqq.Sesse dec.31.*Mier.*de maior.2. p.qu.4.illat.8.nu.252.253.254. & 292. Castill. lib.4.contr.55.num.25.26.* Vbi *nu.29.* dicit in dubio præsumi potius modum, quam conditionem, & *c.109.tom.6. Nos Inf.à n.1224.*

1149 Ideò conditio debet adimpleri ante emolumenti assecutionem, *l.7 bais Ancilla,§.Sticus ff.de fid.libert.l.quæsitum, l.in conditionibus, § 1. ff.de cond.& demonstrat.* post alios *Cyriac. controu.424.num.8.contr.205.num.83.controu.546. num.62.contr.167.nu.1.Intrigl.d.qu.88.nu.2.Capyc.Latr.consult.139.num.17.*Antun.*sup.nu.25. Hermosill.sup.num.2.8. Iouius de solemnit. contract.minor.gl.5.§.2.num.22.& gl.21.§.2.num.3. & gl.22.§.10.num.4.R.Rouit.dec.4. num.12. & dec.53.n.1.2.3.*

1150 Modus autem postea impletur, *Castill. lib.6.quotid.c.109.num.11. Antun.num.26.Rocca disp.105.num.13.* vbi *num.11. & seqq.* dicit donationem cum clausula: Cum pactis, conditionibus, & vinculis, resolui in modum, vbi implementum est faciendum à parte postea, *Rouit.d.dec.4 & ibi Nos D.Pacion.d.alleg. 160.n.24.Hermosill.sup.*

1151 Ideò ex actu modali statim competit actio ad consequendum, tamquam pure, præstita cautione de modo implendo, si modus respicit fauorem donantis, aut tertii, secus donatarii, *l.si is, in l.cum testamento,ff.de fideicom. libertat.l.Titio,in princ.ff.de condit. & demonstr. Cyriac.contr.153.nu.54.Antun.n.27.*

1152 Conditio impedit acquisitionem fieri, ex quo nihil ponit in esse, donec fuerit satisfactum, *l si quis sub conditione, ff. si quis omissa causa testam. Latro d.consult.139.num.17. Larrea alleg.29.num.8.seqq.*Cald.*recept.qu.6.nu.37. Antun.nu.28.seqq.*

1153 Quod intellige quando conditio adijcitur substantiæ dispositionis, quia tunc actum suspendit, si verò sit apposita resolutioni, facit actum purum, resoluendum sub conditione, *gl.in l.2.ff.de in diem addit.Tiraq.de retract. conuent.§.2.gl.vnic.num.74.Surd.conf.38.nu.24.* Et defectus conditionis facit, vt dispositio habeatur, ac si nunquam fuisset facta, *Valasc. consult.82.num.11.consult.12.num.15. Larrea alleg.98.num.5.6. Castill.de alim.cap.41.num.2. Surd.eodem tract.tit.5.qu.4.num.1. Herring.de fideiuss.c.10.nu.462.*Antun.*num.29.seqq.Cyriac. contr.546.num.77.contr.205.n.36.Casanat.conf. 4.num.90.& seqq.Reynot obs,64.nu.12.* Cancer. *var.lib.1.c.8.num.213.*

1154 Donatio facta, vt erigatur, seu fundetur Monasterium, si illud non erigatur, donatio resoluitur, nec Papa aliquid acquirit, *Card. de Luca de donat.disc.12.13.14. & de regular.disc. 35.77.tit.de legat.disc.94.*

Verum facta absque vlla conditione, vel modo, cessante Ecclesia, vel pio loco, non resoluitur, sed remanet sub dispositione Papæ, *Card.de Luca d.disc.12.nu.2.post Fagnan.in cap. relatum n.37. ne Clerici, vel Monachi.*

1155 Et in donatione facta Ecclesiæ, vt illa aliquid impleat, cessante pacto expresso resolutiuo, non est resoluta per adimplementum non factum, sed agitur ad implementum, *Burat.dec.7.num.12.Royas dec.770.nu.vl.Card. de Luca.de donat.disc.25.Torre de pactis fut.success.lib.2.c.33.num.81.Faria ad Couar.lib.1.var c.14.nu.15.Barbos.in C.verum nu.2.de condit.appos.Hermosill.l.6.gl.vnic.nu.26.27. Tonnut. qq.* Canonic. *c.83.num.4.Ludouic.dec.Perus.29.num. 22.Bald.Nouell.de dote p.6. priuil.57. Gratian. disc.517.num.16. Tepot.tit.198.c.11. in fine, Corset.singul.lit.C. contractus,Sesse dec.3. Rocca disp.184.num.16.Nos infrà nu.1187.* Et in Ecclesia, modus semper censetur causa impulsiua, & non finalis, *Hermosill.Ludouic. & Sesse sup.Faria sup.nu.18.Antun.præl.2.§.1. nu.100. Menoch.conf.934.*Cyriac.*contr.277.n.3.*

Se-

Secus si adsit clausula irritans, *D. Mostazz. de causis pijs tom.1.c.4.nu.11. & seqq.* Qui probat hoc procedere si res non sit tradita Prælato Ecclesiæ, *Olea de cess.iur.tit.2.qu.3.à num.* 14. Secus si res sit tradita Prælato, nam tunc per non adimplementum, donatio non resoluitur, *Mostazz.sup. Card. de Lugo lib.4. resp. moral.dub.32.num.9. Aufr.ad* Cappell. *Tholos.q.* 26. *Tusc.lit.E.conclus.173. Tonnut.qq.benefic. tom.1.cap.84 num.6.* Sed *Surd.de alim.tit.8.priuil.61.nu.12.* in donatione facta priuato, vel Ecclesiæ, cum onere alimentorum, dicit, quod si priuatus, vel Ecclesia non præstat alimenta debita, donator recuperat bona donata, sequitur *D. Iouius de solemnit. in contract. minor. gl. 22.§.11.n.41.42.*

1156 Item donatio facta à muliere, vt erigatur monasterium, vt ipsa donans in illo educetur, aut vt in illo fiat Monialis, si illa postea nubat, talis donatio nó valet, *D.Capon.discep.287.*

1157 Donans Religioni, ea suppressa, cedit ad donantem, *Torre de pact.fut.successi.lib.2.c.25. n.98.* Si contineat aliquid onus, vel contineat modum, vel conditionem, secus si sit pura, & simplex donatio. *D.Card. de Luca de donat. disc.12.nu.2.* vbi dicit tunc remanere sub dispositione Principis.

Sic donans potest liberè reuocare donationem factam patribus S. Francisci, *Torre sup. lib.2.c.36.nu.75.*

1158 Donatio facta à patre filio, vel ab extraneo, ad hoc, vt ad Sacros Ordines promoueri possit, an sit conditionalis, *Macerat.lib.2. res.88.nu.4.seqq.* conditionalem esse dicit, cum necessariam præse ferat causam, *Cravet. consi. 136.Couar.in cap. Raynaldus,§.2.nu.7.de testam.* Et clausula illa: *Adhoc vt ad Ordines, &c.* modum inducit non conditionem, *Hermosill. gl. 1.l.6.tit.4.p.3.nu.18.*

Illi, qui donauit ob aliquam causam finalem, datur electio, an velit agere ad implementum modi, vel ad recuperanda bona donata, *Hermosill.gl.1.l.6.tit.4.p.5.nu.19.*

1159 Verum conueniunt conditio, & modus, ac in non adimplemento, nam sicut resoluitur donatio per non implementum conditionis, ita per non implementum modi, Crauet. *consi.299.num.3. Decian.resp.1.nu.60. lib.3. Rota dec.612.num.2.p.3.rec. Fab.in C.lib.8.tit.38. defin.12. D.Pacion.alleg.160.num.23. & seqq. Hermosill.gl.1.l.6.tit.4.p.5.& l.5. Tusc.litt.D. conclus.542.& seqq.Sabell.§.donatio num.34. & ref.cap.59. Gratian.disc.381.nu.10.disc.96.Christin.dec.9.10.lib.3.Antun.de donat.lib.1.prælud. 2.§.1.2.Sabell.§.conditio nu.7.& §.modus,* Cancer. *decis.199. 541. Donad. de renunciat. tomo 1. cap.19.*

Si modus casu deficiat, donatio, seu dispositio non corruit, sed debetur. *l. pater famil. §. Tusculanus,ff.de leg.3. Corn.consi.311.nu.4.lib.1. Menoch.consi.146.nu.22.& præs.175.nu.14. Parlador.differ.47.nu.9.10.*

Secus conditio *DD.sup.citati, Hermosill. gl. 1.l.6.tit.4.p.5.nu.3.* Et dicemus *infrà.*

Intellige de modo deficiente, si deficiat per tertium, in cuius personam adimpleri debet, secus verò si casu in personam illius, qui debet adimplere, vt quia moriatur ante modum impletum, nam tunc non debetur donatio, *Rota Auen.dec.56.nu 26. in decisionibus diuersor.tom.3.Sesse dec.182.a num.13. Hermosill. sup.nu.4. D.Marcian.disp.69.nu. 32.seqq.Peregr. de fid.art.16.Fusar.de substit.qu.454.Sansel.dec. 203.* Idem est in conditione, *R. Rouit. dec.53. num.vlt.*

Conditio impossibilis aliquando reddit inutilem dispositionem, modus tamen impossibilis nunquam, *l.si Titio pecuniam 95.ff. de leg.1. Sarmient.lib.2.c.3.nu.5.* Menoch.*lib.4. præs.175. nu.14. Hermosill.sup.num.5. Ripol.de condit. & demonstr.ad l.3.ff.eod.*

Conditio impossibilis in contractibus vitiat dispositionem, sed in vltimis voluntatibus reiicitur, & in vltimis voluntatibus hoc procedit quando testator sciebat illam esse impossibilem, secus si ignorabat, vel credebat possibilem, & quid in dubio, *Duran.tract.de condit. & mod.p.2.c.1.ad nu.116. p.3.c.7.num.2.cap.3. Salgad.labyr.p.1.cap.fin.num.96.seqq. Tusc.lit. C. conclus.591.Christin.dec.10.lib.3.* Altograd.*consi. 77.n.15.seq.lib.2.& 78. Diana p.8.trac.6.res.85. Amaya obs.lib.2.c.11.12.Pacific. de Saluian. inspect.3.c.2.nu.1001.& seqq.P.Stephan.de Neapol.de restit.lib.2.cap.17.Sabell.§.conditio nu.12. & seqq.* Verum conditio, quæ ob superuenientem casum redditur impossibilis non vitiat contractum, R. *Rouit.consi.35.n.15.*

Conditio pro parte possibilis, & pro parte impossibilis, an habeatur pro non scripta in vltimis voluntatibus, & an vitiet contractus, *Duran.sup.p.2.c.1.nu.71.& seqq.Ger.Spin. consi. 12.nu.33.seqq.Pacific.de Saluian.insp.3.c.2.num. 1003.*

1160 Donatio cum onere aliquid faciendi, concepto in uim conditionis, & cum clausula, & non aliter, non secuto adimplemento, ipso iure resoluta remanet, *Eugen.consi.29.n.33. seqq. nu.83.lib.1. Rota dec.612.nu.2.p.3. & dec.338. nu.2.p.4.rec. D.Pacion.alleg.159.nu.23.D.Saminiat.contr.44.num.16. Rota dec.174.p.6.rec.Merlin.de pignor.lib.5.q.18.nu.5. Mansaned.dec.388. nu.45.seqq.rec.dec.612.p.3.p.6.rec. dec.203. nu. nu.23.seqq.dec.11.num.2.seqq.p.9. Rota coram Cerro dec.568.nu.4.p.2.rec.dec.356.num.5.seqq. p.12. Millin.dec.163.p.16.dec.365.*

1161 Quando onus respicit commodum donatoris, concernit causam finalem, *D. Saminiat. sup.nu.20.*Diximus *sup.nu.1144.*

1162 Si vero commodum donatarii, dicitur continere causam impulsiuã, *Samin.n.21.Mier. de maior.2.p.qu.4.illat.8. nu.265.seqq.*Gratian. *disc.96. Hermosill.gl.1.l.6.tit.4.p.5.num.20.21.* Vnde donatio facta Nepoti à Patruo, vt religionem Hierosolymitanam ingrediatur, vel à fra-

à fratre fratri, vt nubat, si non ingrediatur talem Religionem, vel non nubat, lucratur donationem, *R. Marin. lib. 1. c. 87.* & ibi etiã *Luca.*

1163 Pactum resolutiuum eam totaliter euertit, & reducit ab esse ad non esse, *D. Saminiat. d. contr. 44. num. 12.*

Ipso iure resoluta, competit actio donatori, & eius hæredi ad vendicandum bona, *D. Saminiat. sup. nu. 64. 65. Altograd. contr. 38. nu. 4.* vbi limitat.

1164 Donatio facta alicui, vt nubat cum Titia, non valet, quia continet modum turpem, latè *Larrea dec. 46. D. Marcian. disp. 77. Vireol. de trãsact. q. 28. Sabell. §. matrimonium n. 13.*

1165 Et acceptans donationem videtur illam acceptare cum pactis, & conditionibus in illa insertis, *Par on. alleg. 42. nu. 44.* Et si contrauenerit prohibitioni donantis, efficitur indigna donationis, & ipso iure priuatur bonis donatis, *D. Actolin. res. 100. num 4 D. Samminiat. contr. 20. num. 17.*

Verum difficultas est, si quis donet domũ, vel quid simile, vt sibi præstet alimenta, perempta re donata, an possit illa prætendere, & posse si donauit absolutè, & simpliciter cũ translatione totius, & perfecti dominii, quia tũc omne periculum spectet ad donatariũ; Secus si donauit nõ ità simpliciter, sed vt ex ipsa re sibi præstentur alimenta, quæ cessant per interitum rei, ex qua debentur, *Gratian. discept. 916. nu. 14. & seqq. S. bell. §. donatio num. 57.* Et donatarius restituendo bona donata possit liberare ab onere adiecto, *Rota p. 16. rec. decis. 408. nu. 15. & seqq.*

Sic etiam si quis donet fructus talis territorii, vita durante donatarii, soluendos per donatarium in proprietate, si donatarius acceptet donationem prædictam cum dicto onere, si donatarius fructuum exigat per aliquos annus, deinde moriatur non facta exactione fructuum per aliquod tempus, donatarius proprietatis debet illos soluere in beneficium hæredis donatarii fructuum, vel penes se retinere, & spectare ad hæredes donatarii fructuũ dicit *R. Cesys. Latr. dec. 62.* signanter *nu. 7.* videndi *Franb. dec. 13. & 49.* vbi *Lara* alios refert, *Hodiern. contr. 4. ad Surd. dec. 88. Leo decis. 128. Giurb. obs. 44. Barb. de diuis. fratr. p. 2. r. 2. Fontanell. dec. 166. Staib. resol. 26. Fusar. de substit. qu. 626. Peregr. de fid.* vbi *Censal. art. 49.* De particulis modum inducentibus dicemus *Infrà nu. 1241.*

1166 Habemus Donationem conditionalem, De qua dicemus, Conditio apponitur per dictionem *Si*, iuncta verbo futuri temporis, dictionem: *Nisi, modo, DD. in l. 1. ff. de condit. & demonstra. & in l. quibus diebus, §. quidam Titio ff. eo l.* post mille *Barbos. de diction. dict. 364. Grat. diction. 239.* Vbi ampliant, & limitant, *Rela diss. 7. nu. 7. differt. 33. n 61.*

1167 Dies incerta habetur pro conditione, *Altograd. cons. 87. nu. 12. seqq. lib. 2. Coc. in dec. 272. 472. Rota post Salgad. labyr. dec. 14. num. 3 9. Dutran. dec. 448. nu. 15. seqq. num. 37.* per dictionem: *Dumtamen*, *Barbosa dict. 96.* vbi ampliat, & limitat.

1168 Per dictionem: *Dummodo*, quando iungitur ei, quod venit implendum antequam actus perficiatur *Barbosa dict. 95. num. 3. seqq. Grat. diction. 48.* vbi limitant, *Gratian. dec. 991. nu. 13. 14. & disc. 995. Sperell. dec. 40. nu. 37. & seqq. dec. 154. Ludouis. 314.* & ibi etiam *Add. nu. 6. & seqq. & dec. 350. Sabell. §. dictiones n. 3.*

1169 Per dictionem: *Dum, donec*, quando illa iniungitur rei perfectæ, *Barbosa dict. 93 n. 6. 94 seqq. Grat. diction. 45. 46.* vbi declarant.

1170 Per dictionem: *Donec, quoad, & quousque*, Si respiciunt in cohatione beneficii, vel dispositionis, si apponantur ad suspensionem beneficii, quando suspensio est incerta, secus si limitata certo tempore; Si vero apponatur à lege, ad limitationem importat conditionem extinctiuè ipso Iure, si verò ab homine, secus, *Barbosa diction. 93. num. 12. seqq. dict. 306. num. 2.* vbi etiam per dictionem: *Quo ad, Altograd. cons. 87. nu. 2. cons. 89. l. b. 2. Grat. dict. 215. 214.*

1171 Per clausulam: *Dummodo idoneus reperiatur, Barbos. d. dict. 151. nu. 2. Grat. dict. 48. n. 3. seqq.*

1172 Per dictionem *quandiu*, *Barbosa dict. 306. n. 2. Grat. dict. 198.* Dictio *quando* iuncta futuro temporis verbo, *Magon. dec. Luc. 28. nu. 1. Scanarol. de visit. Carc. in appendic. dec. 20. nu. 1. Bich. dec. 196. num. 8. seqq.*

1173 Apponitur etiam per dictionem: *Conche, Ita tamen*, vel *dummodo faciat talem rem*, *Barbos. sup. dict. 173. Grat. dict. 110.* vbi limitant, *Reg. Rouit. dec. 4.* Sed importare modum non conditionem, quando clausula ista est apposita ex parte post, & diuersa oratione, & sic dicitur suspensiua non resolutiua, *R. Sanfel. dec. 175.* Alia posuimus ad *Rouit. d. dec. 4.*

Sic Remissio offensæ est species donationis. Et sic illa potest fieri sub conditione, & talis conditio debet adimpleri ab Inquisito, *Gizzarell. dec. 11.* Sic conditio esset, nè Inquisitus staret, vel habitaret vbi habitant partes offensæ, intelligitur etiam, vt non possint permanere, vel accedere ad Territoria dictorum locorũ, vbi partes offensæ habitant, sicut declarauit D. Dux Ossunæ Prorex anno 1617. vt refert *Tasson. de Antef. vers. 12. obs. 1. nu. 76.* Quod est intelligendum de habitatione, cum animo ibi permittendi, *l. si interest, ff. de captiu. & post lim. reuers.* Non autem si per transitum pars offensa habitaret, *Tasson sup.* Sic etiam si Inquisitus transeat per locum prohibitum, non contrauenit, *R. Rouit. dec. 4. nu. 37. & nu. 7.* post alios *Nos in obs. ad d. dec. ad n. 7.*

Verum difficultas est si inquisitus habuit gratiam à Principe, cum his verbis: *Conche non habbia d'accostare nella Città di Napoli, ne trenta miglia d'intorno*, si accedat, & sit captus, an gratia sit nulla, quia conditione, seu modo non adimpleto, & sic possit puniri pœna primi delicti. Et posse puniri decisum refert per M. C. V. & S. R. C. *R. Rouit. dec. 4.*

Secus esset si accederet ad locum prohibitū ex magna necessitate, puta ad recipiendam in Paschate Sacrā Communionem, *Ciurb. conf.* 81.

Si vero in Remissione facta Inquisito, à parte offensa, esset clausula: Dummodo non accederet ad locum habitationis dictæ partis offēsæ, & esset obrempta gratia à Principe, in casu contrauentionis non potest illa operari, vt in casu contrauentionis delictū illud semel extinctum, per gratiam iterum reuiuiscat, cum hoc non sit permissum ne dum priuatis, sed nec etiā Iudici Principe inferiori, secus si fuerit apposita in gratia facta à Principe, R. *Rou t. d. dec.* 4. *nu.* 38. *Farinac. q.* 107. *num.* 262. *& seqq. Cancer. var. lib.* 2. *c.* 11. *nu.* 9. *Gama dec.* 63. *&* 368.

Et licet pactum, quod non accedat perpetuò, vel per decennium esse Inualidum dicant *Mastrill. dec.* 38. *R. Rouit. in prag.* 8. *de composit. num.* 17. vbi decisum referunt, Tamen quod sit validum decisum refert *R. Salernit. dec.* 26. Verum si Inquisitus controueniat, gratia non est nulla, vt *sup.* diximus, sed compellitur adimplere, *Gizzarell. dec.* 11. *Thor. comp. dec. p.* 2. *verb. remissio facta, Rouit. d. dec.* 4. R. *Marin. lib.* 1. *cap.* 2. *num.* 35.

Sed contrarium fuit decisum per M. C. Et per S.C. fuit recessum à decisis per *R. Salernit. d. dec.* 11. & fuit decisum: nullam esse compositionem, & gratiam factam in vim dictæ remissionis factæ cum d. cta clausula, Verum Inquisitus reponatur in pristinam libertatem, vt refert *R. Marin. d. c.* 2. *n.* 35.

Ad materiam est *Orilia* ad *Campan. de forindic. ref.* 8. *&* 10. *& d. ref* 10. *nu.* 11. dicit, quod in omni casu, qua ponitur clausula resolutiuæ gratiæ, in casu accessus ad talem locum, siue ponatur legitime, siue ad terrorem, citra Principis voluntatem, erit semper necessaria declaratio, quamuis dicatur: Ipso Iure absq; alia declaratione, post *Salas de legib. quæst.* 96. *tra* 7. 14. *disp.* 15. *sect.* 2. post *num.* 31. 33. *Sanch. ad præcept. decalog. lib.* 2. *c.* 22. *num.* 19. 20. *Farinac. in fragm. p.* 2. *verb. lex nu.* 164. *Peguer. dec.* 90. *nu.* 1. *Ciurba cons.* 65. *nu.* 46. *Sansel. dec.* 242. *nu.* 8. Diximus *Nos ad Rouit. d. dec.* 4. *in vltim. Addit.*

Dictio: *Nisi* posita post orationem negatiuam, facit expressam conditionem, *Altograd. cons.* 9. *nu.* 50. *lib.* 1. *Rota p.* 13. *rec. dec.* 142. *nu.* 7. *Barbos. dict.* 217. *Gratian. d. se.* 540. *n.* 26. *disc.* 771. *n.* 30. *Altograd. cons.* 87. *n.* 32. *lib.* 1.

Dictio: *cum pacto*, *& conditione* potest modum, & conditionem importare, vt si prius debeat sequi implementum, conditionem, modum si post *Mogon dec. Luc.* 21. *nu.* 10. *Duran. de condit. & demonstrat. p.* 5. *c.* 1. *num.* 53. *seqq. Gratian. disc.* 553. *Rota p.* 11. *rec. dec.* 354. *nu.* 5. *& seqq. Cyriac. contr.* 247. *Barbos. dict.* 272.

Dictio: *postquam* quando est significatiua temporis, *Altograd. cons.* 46. *num.* 2. *& seqq. lib.* 1. *Barbos. dict.* 272.

Dictio: *quatenus* adiecta verbo futuri tēporis, conditionē importat, *Barbos. dict.* 312. *Rota p.* 12. *rec. dec.* 80. *nu.* 13. 14. vbi etiam de clausula: *quatenus de Iure*, *Sabell. §. clausula nu.* 89.

De aliis dictionibus *D. Fontana in Bibliotec. par.* 4. *verb. dictionarium*, *Castejon. verb. dictiones*, *verb. conditio, modus*, *D. Torre de Maiorat. Ital. Sabell. §. clausula*, *& §. verbum, verb. conditio, verb. modus*, *Tusc. lit. D. conclus. d.* 283. *ad* 405. *Tepat. var. sent. tit.* 347. Et dicemus *infra n.* 1241.

1174 Conditio est triplex, nempè possibilis, necessaria, & impossibilis, quæ dicitur, vel de natura, vel de facto, vel de Iure, vel ob perplexitatem, *Duran. de condit. & mod. p.* 1. *c.* 2. *Tusc. lit.* C. *concl.* 578. *& seqq. Christin. dec.* 13. *lib.* 4. vbi de potestatiuis, casualibus, & mixtis, *Merlin. de legit. lib.* 3. *tit.* 2. *q.* 2. *Antun. de donat. lib.* 1. *prælud.* 2. *§.* 1. *nu.* 40. Dicemus *infra n.* 1211.

Conditio alia est necessaria, alia voluntaria, *Bar. in l. gallus, §. & quid si tantum num.* 2. *ff. de liber. & posth. Soccin.* 6. *Ruin. nu.* 25. *&* 60. *Menoch. lib.* 4. *præs.* 185. *nu.* 3. 4. 5. Necessaria est illa, quæ adijcitur ex necessitate, & non est in manu disponentis sine illa disponere. Voluntaria, quæ pendet à voluntate disponentis, & potest disponens sine illa dispositionem suam ordinare, *Bar. in l. si vsumfructum, & in l. vxori nu.* 2. & ibi *Bald. ff. de. vsufr. legat. Natta cons.* 662. *nu.* 1. *Mantica de tacit. lib.* 13. *tit.* 43. *num.* 6. *& seqq. Ramon. cons.* 100. *num.* 175. *Tiraq. de retr. cōuent. §.* 2. *num.* 74. *Antun. de donat. lib.* 1. *prælud.* 2. *§.* 2. *n.* 54.

Alia est suspensiua, alia resolutiua, *Castill. lib.* 5. *quotid. c.* 109. vbi dicit, quod suspensiua est illa, quæ in futurum confertur, & actum ità suspendit, vt sine vllo effectu penitus maneat, anteà quam existat ipsa conditio, siue quæ dispositionis effectum, in aliquem futurum euentum confert, *l. si quis sub conditione, ff. si quis omissa causa test. m.* qua solemus dicere: quod conditio nihil ponit in esse, & id siue sit casualis, vel potestatiua, vel mixta, *Menoch. cons.* 494. *nu.* 1. 2. Exemplum talis conditionis ponitur: Donator ita dixit: Dono Caiæ vxori meæ, si me mortuo alteri non nupserit, quæ conditio cum sit negatiue concepta impleri non potest, nisi vltimo vitæ spiritu, propterea loco implementi præstatur cautio mutiana, *l. mutianæ, ff. de cond. & demonstrat. Riminald. cons.* 244. *nu.* 169. *& seqq. &* 177. *seq. lib.* 3. *Peregr. de fid. art.* 43. *num.* 20. *Ciurba dec.* 60. *nu.* 31. *Tusc. lit.* C. *conclus.* 579. *Galganat. de condit. & demonstrat. p.* 1. *c.* 102. *nu.* 3. *Ripol. in l.* 3. *ff. de condit. & demonstrat. num.* 90. 91. *& p.* 2. *c.* 1. *q.* 90. *Sanch. de sponsal. tom.* 1. *lib.* 5. *disp.* 6. *Surd. cons.* 38. *ex nu.* 24. *& cons.* 268. *n.* 56. *&* 60 *seqq. & cons.* 527. *n.* 18. *seqq. lib.* 4.

Conditio resolutiua est, quæ non impedit actum esse purum, neq; illum suspendit, sed suspenditur in aliquem euentum, *l.* 2. *vbi gl. ff. de in diem adiect.* nam conditio vera non est, quæ in futurum dispositionem non confert, *Faria ad Couar. lib.* 1. *c.* 2. *nu.* 34. & huius conditionis eius est natura, quod actus purus remanet, sed resoluitur, si conditio ipsa eueniat, *Soccin. sen. cons. vlt. nu.* 2. *lib.* 3. *Grammat. dec.* 58. *n.* 10. *Berou. cons.*

conf.60.nu.16.lib.1.Parif.conf.92.num.22. lib.3. Menoch.conf.388.nu.16.conf.494.nu.3.4.5. Exẽplum eſt: Dono Caiæ Vxori, vel inſtituo hæredem meam Caiam vxorem meam, donec, vel quouſq, Me mortuo alteri nupſerit, vel donec, vel quouſq; vidualiter vixerit. Eſt conditio reſolutiua, & propterea non impedit mulierem adire hæreditatem, ſed operatur, quod ſi contingat mulierem alteri nubere, reſoluitur actus conditionis, atq; ita perdit hæreditatem, ſeu eius commodũ, quo ad annos futuros, *Menoch.ſup. Surd.de alim.tit.5.qu.4.Cacheran.dec.245.num.1. Cartar.dec.49.nu.6.Tuſc.l.t.C.concl.579.Caſal. conſ.52.nu.6.13.21.ſeqq.lib.1. Giurba dec.60.nu. 31.Gratian.diſc.136.nu.45.diſc.540.num.15.16. Galganet.de condit.& demonſtrat. p.1.c.2.nu.30. & c.102.n.3.& 2.p.c.1.q.90.fol.217.*

Ad cognoſcendum, an conditio ſit ſuſpenſiua, vel reſolutiua, in contractibus, vel aliis actibus ſolet adhiberi hæc diſtinctio: Aut conditio reſpicit perfectionem contractus, aut actus, & tunc eſt ſuſpenſiua, aut reſpicit diſceſſum à contractu, quem pro perfecto habent contrahentes, & tunc dicitur reſolutiua, *Menoch.conſ. 388.nu.17.lib.1.laté D.Caſtill.tom.5.c.109.*

1175 Et defectus conditionis facit, vt diſpoſitio habeatur, ac in nunquam fuiſſet facta, quia habet oculos retro, & deficiente conditione, Ipſo Iure reſoluitur, & ſufficit conditionem ſemel eſſe defectam, quamuis adſit conſtitutum, *l.179 §.hæres meus, ff.de condit.& demonſtrat. D.Larrea dec.78.nu.15.& alleg.95.num.5.& 6. & dec. 107.nu.33.Poſtius obſ.20. nu.52. Giurba obſ.51. nu.9. Pegaſ.reſ.c.6.nu.18. D.Agnila ad Roxas de Incompatibil.p.1.c.2.n.164.D.Pacion.alleg.160. nu.26.& ſeqq. Ionius de ſolemnitat.contract. minor.gl.5.§.2.nu.23.Surd.de alim.tit.5.q.4.num.1. Caſtill.eodem tract.c.41.nu.2.Erring.de fideiuſſor. c.10.nu.462.Cancer.var.lib.1.c.8.nu.213.Valaſc. conſult.122.nu.15.conſult.82.nu.11. Antun.n.30. ſeqq.Rota dec.39.nu.2.3. poſt Torre de pactis, & dec.46.nu.17.D.Manſi conſult.5. nu.45.46.* Maximè ſi adſit clauſula: *Et non aliter, nec alio modo D.Ridolfin.alleg.142.nu.2.5.& ſeqq.*maximè ſi fuit poſita in parte diſpoſitiua, *ibid.nu.3.*

1176 Beneverum concluſio limitatur, vt non habeat locum in diſpoſitionibus ſucceſſiuis, quia etiam ſi conditio ſemel deficiat, dum erat poſſibilitas implendi in actu ſucceſſiuo, non dicitur defecta conditio, ſed ſufficit quandocumq; impleri, etiam vltimo momento, *l.115. §.ſed & ita, ff.de verb.obligat. Surd.conſ.125.nu. 20.Cyriac.contr.205.nu.94.ſeqq.Antun.nu.33.*

1177 E conuerſo, vt actus conditionalis efficiatur purus, ſufficit conditionem ſemel eſſe impletam, quamuis non durauerit, *l.ſi quis hæredẽ C.de Iuſtit.& ſubſtit.Gratian.diſc.58.nu.1. Larrea dec.45.nu. 14.Caſanat.conſ.4.num.90.91. Cyriac. contr.205.nu.108.Caſtill.de alim.cap.41.nu.3.Sãfel.dec.279.n.2. Capyc.Latro conſult.134. nu.65. & dec.146.n.4.Antun.34.*

1178 Quod etiam limitatur in actibus ſucceſſiuis, quia eorum reſpectu non ſufficit conditionem ſemel eſſe impletam, ſed requiritur, quod continuet, & duret implementum, *Caſanat.d. conſ.4.nu.96.Rolan.conſ.39.nu.55.vol.4. Cyriac. contr.205. n.17.Latro d.dec.146.num.7. Antun. nu.35. & ſeqq.*

1179 Et ſi ſint duæ conditiones, ambæ debent adimpleri, *l.ſi hæredi plures, ff.de condit.& demonſtrat.§ſi plures Inſtit. de hæred.Inſtit. l.129. ff.de verb.obligat.Soccin.conſ.108.num.35.lib.4. Gratian.diſc.70.nu.42.Gregor.Lop.l.24.tit.11.p. 5.gl.3.Larrea dec.61.nu.10. Cyriac.contr.50.nu. 47.contr.546.nu.67.Caſanat.conſ.1.nu.2. Caſtill. d.c.41.nu.5.* Cum omnes conditiones habeantur pro vna, *Antun.nu.37.ſeq.Altograd.conſ.83. 84.lib.2.& conſ.60. num.24.ſeqq. lib.1.* vbi explicat.

Sed quando non requiratur omnium concurſus, *Vrceol.conſult.54.nu.51.ſeqq.lib.2. Fuſar. de ſubſtit.q.455.Sanfel.dec.198.*

Conditio eſt indiuidua, & non purificatur, niſi in totum impleatur, & ſi in minimo deficiat, tota corruit, *Altograd.conſ.90.num.33.lib.1. Tuſc.lit.C.concl.595.Vrceol.conſult. 54. nu.51.& ſeqq.lib.2.* Et ſub duplici euentu concepta, non dicitur purificata niſi doceatur alterum ex dictis caſibus eueniſſe, *Rota p.14.rec.dec.54.*

Conditio reſpiciens plures perſonas, debet in omnibus verificari, vnde donatum Caiæ caſu quo non poſſit viuere cum fratribus, erit præſtandum, ſi vnus fratrum diuidat, & diſcedat ab aliis, ille tamen, qui dedit cauſam diuiſioni tenetur ad intereſſe aliorum, maximè ſtãte eorum proteſtatione, *Gratian.diſc.493.num.2. Vrceol ſup.de Tranſact. qu. 100.nu.36. Fuſar.qu. 454.num. 3.ſeqq. Onat.de contract.tom.1.tract.4. diſp.13.ſect.1.*

Conditio reſpiciens plures, vt debeat in omnibus verificari, quando conſtat ſic eſſe de voluntate donantis, vel agitur de re indiuidua, alias autem ſecus, quia pluralitas poteſt reſolui in ſuas ſingularitates, & pœna, vel donatio debetur pro virili, *Eitb.dec.89.nu.25.& ſeqq.498. Rota p.16.rec.dec. 125.& p.17.dec.89.num.15.& dec.97.p. 15.dec.1.p.17.dec.126. Sabell. §.pluralitas nu.4.& §.ſubſtitut.o n.8.22.*

Conditio in duobus poſita in eadem oratione copulatis, cenſeatur vtriq; appoſita, etiam ſi illa vni tantum congruat, *l.mulieri, & Titio 73.ff.de condit.& demonſtrat. Rota p.13.rec.dec. 406.n.13.& ſeqq.*

Donatio an deficiat mortuo eo, cum quo conditio erat adimplenda, Diſtinque: aut conditio fuit appoſita fauore hæredis, vel alterius, cum quo donatarius habitare debebat, & eum, quo conditio fuit inducta in fauorem donatarii. Primo caſu extinguitur donatio, ſecundo verò non, *l.84.ff.de condit.& demonſtrat. Menoc. conſ.970.nu.27.28.Cyriac.contr.50.nu.19. Tonnut.reſ.ciuil.c.149.nu.2. Meſa lib.2.c.4.num.23. 25.Sanfel.dec. 201.num.8.Capyc.Latr.dec.52.* & ibi *Gizz.Caſtill.de alim.c.41.n.16.*

Si

Si verò donatio esset facta, quod casu quo nõ posset, habitare, habeat aliud, tũc habebit aliud, Cyriac.contr.50.num.11.seqq. Mesa d.c.5.num.7. Franch.dec.58. vbi Addentes.

Cuius contemplatione fit facta donatio, aut legatum legatarij, vel illius, cum quo habitare debebat, videndi Menoch.conf.146.nu.9. de præs. lib.4.præs.123. Castill.de alim.c.41.num.16. Mesa d.c.5. Sanfel.dec.201.203. Capyc.Latr. d.dec.52. nu.4.6. & ibi Grzz. d n.3.

Si vero donatarius non posset secum habitare, per illius sæuitiam, vel alias rixas, nõ amittit donationem, aut legatum, Tonuut.d.c.149. nu.10. Surd.de alim.tit.4.qu.15. nu.23.seqq. Antun.de donat.lib.1.præl.2.§.2.nu.114.seqq. vbi limitat, & alia ponit.

1180 Differunt etiam modus, qui est moderatio quædam dispositioni adiecta, honoratum aggrauans in tempus dispositionis iam perfectæ, l.mauia, ff.de manumis.testam. l.demonstratio §.vlt.l.quibus, §.Termilins, vbi Bar.nu.1. ff.de cõdit.& demonstrat. Barz.dec.Bonon.81.nu.6. Tusc. lit.M conclus.298. Genua de verb.enunciat. lib.3. q.6.nu.8.seqq. Christin.dec.49. vol.4. Rota p.14. rec.dec.534. Fagund.de Iustit. & contract. lib.1.c.9. Et conditio in eo, quod ad implementum conditionis non requiritur monitio, seu Interpellatio, vt conditio impleatur, Menoch.conf. 131.nu.4. Intrigl.d.q.88.n.52.

1181 Secus in modo, pro quo requiritur interpellatio partis, Menoch.lib.4. præs.175.num.3. & conf.131.num.4.6. Flor.de Mena ad Gama dec.158. Castill.lib.4.contr.55.n.25. & seqq. Gratian. disc.44.nu.16. Intrigl.q.88.n.51.cent.3. Casanat. conf.9.nu.25.26. Cyriac.contr.153. num.56.seqq. Antun.n.19. Ronit.d.dec.4. Hermosill.gl.1.l.6.tit. 4.p.5.nu.6. Sabell.§.modus nu.4. Fusar.de substit. q.582.num.13. Rota p.18.rec.tom.1.dec.62. p.17. dec.56.

Sic vt donator agere possit vtili actione in rem contra donatarium; qui modum non impleuit, requiritur mora per Interpellationem hominis, vel diei, tacitæ, vel expressæ, Couar.in c.14.lib.1.var.nu.6. Mier.de maior.p.2. q.4.illat. 8.nu.192.193. vbi distinguit, & sequitur distinctionem Affl.dec.370.num.8. Altograd.conf.84. nu.41.42.lib.1.& conf.101.nu.16.seqq.lib.2. Altograd.iun.contr.41.nu.7. Rota dec.44. nu.9. seqq. dec.320.nu.11.p.17.coram Vbald. dec.519.n.12. p.2. Marta de success.legal.p.4.q.58.a.t.3. nu.47. 48. D.Venturin.conf.50.n.83.84. Censal.ad Peregr. art.13.nu.121. Bich.dec.132. n.31.seqq. D.Saminiat.contr.44.nu.5.6. Sabell.§.modus num.4. Gratian.discept.803.num.18.seqq. Rota p.12.rec.dec.is. 148.nu.27.seqq.p.18.tom.1.dec.62.156. & seqq.

Talẽ morã incursã potest donatarius purgare ante litem contestatam, infrà modicum tẽpus, si ius donantis non est effectum deterius, Couar.sup.Mier.d.illat 8.n.189.190.199.

Limita in eo, qui donatorem alere debebat ex pacto, vel conditione adiecta in donatione, nam si donatarius recuset alere dominum rerum donatarum ipso iure retro transfertur in donatorem, & non potest mora purgari, Surd. de alim.tit.1.q.48.nu.65.66. & conf.473.nu.3. & hoc dicit fauore alimentorum, Bertrand.conf.66 74.lib.3. Hermosill.gl.1.l.6.tit.4.p.5.n.23.24.

Si agatur de materia pœnali, cum prius fuerit pure donatum, deinde onus appositum, & eo non impleto fuerit donatarius re donata priuatus, tunc dispositio non est conditionalis, sed pœnalis, D.Mansi consult.338. num.10.seqq. Bich.dec.132. Castill.lib.5 c.94.nu 18. post alios D.Saminiat.d.contr.44.nu.7.

Et in pœnali dispositione, caducitas non incurritur sine dolo, Vbald. dec.519. Imò quælibet causa, etiam leuis excusat, ibid. num.6. Rota dec.520.nu.10.seqq.p.17.

Idem si caducitas sit apposita pro facto negatiuo, puta: Et casu, quo dictas missas decem quolibet anno, vt sup dictum est, non celebraret, nam tunc requiritur monitio, & interpellatio, cum non facta lateant, & euenire possit, quod omissio processerit ex aliqua iusta causa, Menoch.conf.131.nu.8. Altograd.conf.101. n.42. 43.l.b.2. Altograd.iun.contr.41.nu.8. & 20.p.1.

Secus est si donatio non est modalis, sed cõditionalis, facta cum verbis: cum infrascriptis conditionibus, & non aliter, nec alio modo, nã tunc eo ipso resoluta remanet, grauamine per donatorem apposito, non adimpleto; non secus, ac conditione præscripta, & ea defecta, Barbos.claus.81, nu.11. Rota dec.282.num.2. p.2. rec.Ottobon.dec.61.nu.4 5. Cels.dec.322.num.10. Cerro dec.125.nu.5. Eadem Rota dec.203. n.26. p.6.dec.790.nu.44.49.p.18. Add.ad Pamphil.dec. 393.nu 9. post mille alias decisiones Rotæ Romanæ, D.Saminiat.d.contr.44.n..6.

Idem est etiàm in modo, quando modus cõtinet causam finalem, nam tunc dicitur conditio non modus, Thes.dec.270. nu.22. Fab.in C. lib.8.tit.37.dec.1.nu.3. Altograd.conf.101.nu.20. 28.lib.2. Donad.de renunciat.c.19. nu.47. Millin. dec.162.nu.2. Rota dec.365.nu.11.12. p.16. dec. 62.nu.10.13 p.18. D.Saminiat.d.contr.44.n.25.

Ius reuocandi, ob modum, pactum, conditionem non seruatam, ad hæredes transit. Sur. de alim tit.1.qu.48.nu.4 Mier.de maiorat.2.p.q.4 illat.8.nu.295 296. Peretr.de Iure emphyt.lib.4. de emphyt.extinct.c.10.nu.22.26.

Allegans modum, vel conditionem non impletam, ipse non debet probare, sed debet probare donatarius adimpleuisse, Corn.conf.101. lib.3. Surd.de alim.tit.1.qu.48.à nu.53. Mier.sup. nu.233. & seqq. Hermosill.gl.1.l.6. tit.4.p.5.nu. 34.seqq.

Licet contra dicat debere probari per allegantem, nõ esse adimpletum, D.Saminiat.contr. 33.nu.19.20. Burat.dec.10.nu.4. vbi Addit.lit.C. Altograd.conf.21.num.13. Card.de Luca de regal. disc.14.nu.3 de censib.disc.20.nu.9. de donat.disc. 29.nu.6. Saminiat.contr.44.n.1.27. Rota dec.362. n.2.p.1.rec.Thomat.dec.40.num.11. Castill.lib.3. c.118. Iouius gl.5.§.2.n.23.

Et

Et si modus non adimpleatur res cum fructibus debet restitui, *Molin. de primog. lib. 2. c. 12 nu. 23. 24. Mier. d. p. 2. q. 4. nu. 317. Hermosill. sup. nu. 36. Castill. lib. 6. contr. 135. nu. 62.*

Verum donatio conditionalis, pendente conditione, etiam si adsit constitutum non potest reuocari, *Castill. contr. lib. 6. cap. 119. num. 31. & seqq.*

1182 An modus mixtus, scil. casualis, potestatiuus, & mixtus faciat deficere donationem disputat, *Antun. sup. nu. 40. seqq.*

1183 In dubio dispositio potius modalis, quam conditionalis præsumitur, *Sansel. dec. 175. nu. 8. Gratian. disc. 44. nu. 17. Casanat. consi. 9. nu. 14. Intrigl. d. q. 88. nu. 55. Antun. sup. n. 52. Rouit. d. dec. 4. nu. 2. Castill. lib. 4. contr. 55. nu. 25. 26. & tom. 6. cap. 109. Pichard. in §. sub conditione 4. num. 9. 16. Instit de verb. obligat. Hermosill. gl. 1. l. 6. tit. 4. p. 5. nu. 7. Magon. dec. Luc. 11. nu. 9. 10. & dec. Flor. 144. nu. 9. Viscont. conclus. Iuris verb. modus, in fine, Golganet. de condit. & demonstrat. p. 2. c. 3. q. 5. Mantica de coniect. lib. 10. tit. 5. n. 12. Menoch. lib. 4. præs. 175. nu. 15. Peregr. de fid. art. 11. num. 114. Gratian. disc. 44. 136. & 400. Nos ad Rouit. dec. 4 nu. 2. Mascard. conclus. 343. num. 1. Rota p. 1. rec. dec. 148. num. 27. seqq. & p. 14. dec. 534. Sabell. §. modus nu. 2.*

1184 Maximè in Donatione facta Ecclesiæ, cuius fauore modus in donatione appositus in dubio non præsumitur causa finalis, sed impulsiua, *Couar. lib. 1. var. c. 14. nu. 6. Sesse dec. 31. nu. 2. Ludouic. dec. perus. 29. num. 22. 23. Mier. de maiorat. p. 1. qu. 24. nu. 143. Surd. de al m. tit. 1. qu. 48. nu. 70. 88. 89.* qui id intelligit in modo, non apposito pacto resolutiuo, sequitur *Gratian. disc. 517. nu. 17.* vbi cum in donatione adest clausula, quod modo non seruato res reuertetur ad dominum, res reincidit in commissum, & perinde, ac si res fuisset tradita ad certum tempus, quo finito, sicut licet illam apprehendere, ita etiam erit permissum hoc facere cessante modo, *Sesse sup.* Verum si adsit modus, vt si id non fiat, liceat reuocare, si solus Prælatus, vel solum Capitulum non adimpleat, vel non seruet modum, non erit licita reuocatio, quia Prælatus solus, vel solum Capitulum, non potest præiudicare Ecclesiæ, *Clar. §. donatio, q. 21. num. 5. Menoch. de re. up. remed. 9. à nu. 101. Surd. sup. nu. 71. 72. Couar. nu. 6. Gratian. disc. 517. nu. 16. Hermosill. gl. 1. l. 6. tit. 4 p. 5. n. 26. & seqq.*

1185 Et donationis resolutioni non est locus, ob modum, vel pacta non seruata, sed tantummodo donanti competit actio ad implementum, seu interesse, *D. Rocca disput. 105. n. 3. disp. 148. nu. 5. Donad. de renunciat. c. 19. nu. 46. Burat. dec. 7. nu. 12. Card. de Luca de donat. disc. 15. nu. 8.* vbi loquitur in donatione facta Ecclesiæ, vel piæ Causæ, *Rocca disp. 183. nu. 16. Sabell. §. modus nu. 4. & res. 72. nu. 6. 7.*

1186 Quod etiam procedit in donatione contemplatione matrimonij, vel contenta in primo genitura, *ibid. D. Rocca nu. 5.*

1187 Idē in donatione facta Ecclesiæ, *D. Rocca disp. 183. nu. 16.* vbi limitat, si adesset pactum resolutiuum. Diximus *sup. nu. 1155.*

1188 Donatio sub conditione validè fieri potest, *Couar. lib. 1. var. c. 14. Cyriac. contr. 239. & seqq. Diana tom. 6. tract. 7. res. 141. Retes de donat. c. 16. Antun. lib. 1. de donat. prælud. 2. §. 2. n. 1.*

Donatio recipit conditiones, & modos in sui efformatione, sic, si quis donet Titio centum, cum conditione, vt faciat tale negotium tali die, alias habeatur pro non facta, si non fiat tali die resoluitur, & non admittitur purgatio moræ, *l. cum, qui ita, §. qui ita, ff. de verb. obligat. l. petens, C. de pactis, l. lecta, ff. si cert. petat. P. Affl. contr. 34. Staiban. res. 36.* & ibi in *obseruat. Menoch. cons. 35. num. 10. & 30. Grat. cons. 439. nu. 23. cons. 93. num. 61. lib. 1. Dec. cons. 452. nu. 47. Put. dec. 66. lib. 3. Medic. cons. 77. nu. 13. 14. Antun. de donat. lib. 1. prælud. 1. & seq. Gratian. disc. 509. nu. 36. disc. 554. nu. 25. disc. 786. in fine, d. sept. 315. num. 29. Ludouis. decis. 559. nu. 6. Add. ad Burat. dec. 896. nu. 5. Rota dec. 203. nu. 19. 20. p. rec. Card. de Luca de donat. disc. 52. n. 7. Idem de regular. disc. 23. 57. 74. & de legat. disc. 44.* vbi pro donationibus pro erectione, seu fundatione Monasterii, Sed post perfectam donationem conditiones, & modi non possunt apponi, *Castill. contr. lib. 3. c. 10.* Diximus *sup.*

Verum conditio non præsumitur, nec in dubio intelligitur, *Iouius de solemnit. in contract. minor. gl. 5. §. 2. nu. 21 in fine. Menoch. lib. 4. præs. 175. nu. 3. Galganet. de condit. & demonstr. p. 2. & 6. nu. 1. Barbos. in rubr. solut. matrim. p. 1. à n. 27.*

Verum donationis simplicis mentio non habet locum in donatione sub conditione, & sic qualificata, *Riec. in à dit. ad Tiraq. de priuil. piæ causæ priu. l. 161. vers. quæ firmantur.*

Et donatio inter viros facta irreuocabiliter in testamento, seu Codicillis, siue purè, siue facta sub conditione, si reuocetur testamentum, reuocatur, *Castil. contr. lib. 5. c. 86. n. 41. seqq.*

Datum sub conditione, sub contraria censetur ademptum, *Cyriac. contr. 239. n. 20. R. Marinis cap. 196. nu. 38. lib. 2.*

1189 Donans in donatione potest opponere quascumque conditiones, & pacta, quæ à Iure non sint reprobata, *l. donatio 25. C. de donat. Fontanell. de pactis cl. 4. gl. 5. nu. 3. Castill. contr. lib. 3. c. 10. Sesse dec. 29. nu. 183. Gratian. disc. 804 nu. 30. Cutell. de donat. tract. 2. disc. 1. spec. 7. nu. 2. Merlin. dec. 802. Barbos. vot. 76. à n. 2 1. R. Marin. lib. 2. c. 152. 165. D. Antun. nu. 2. D. Pacion. alleg. 42. nu. 28.*

1190 Et pendente conditione, donatio non potest reuocare, etiam si conditio esset suspensiua, *Rota dec. 134. n. 7. & seqq. p. 6. rec.*

1191 Impleta conditione est pura, & liquida, & producit omnes Iuris effectus, *l. fin. §. Titius, ff. de vulgar. Menoch. cons. 613. nu. 21. Phæb. dec. 83. nu. 2. p. 1. Surd. cons. 38. nu. 10. cons. 91. nu. 11. dec. 210. nu. 5. de alim. tit. 5. qu. 4. nu. 1. 3. seqq.*

Guid.

Gaill.lib.2.obſ.132.n.2. Tuſc.lit.C. concluſ.596. n.2.Solorz.de Iure Indiar.lib.2.c.11.num.44.& in polit.lib.3.c.12. Antun.n.3.

1192 In contractibus ad implementum conditionis retrotrahitur ad tempus factæ diſpoſitionis, *Antun.nu.4.Rota dec.174.nu.23.p.6.rec. Antonell.de temp.legal.lib.1.c.34.nu.87. Rota dec.17. nu.23. p.6.rec.p.12.rec.dec.235. Sabell. §.conditio nu.3.Salgad.de reg.protect.p.2.c.2.nu. 23.Moſa lib.3.var.c.42.nu.4. Solorz.d.c.11. nu. 41.* Ita vt ſit præferenda cuicumque alteri donationi de eiſdem bonis, pendente conditione, factæ, ad fauorem alterius, *Merlin. deciſ. 568.Sabell.§.donatio n.71.*

1193 Si in vtroque tempore extremum reperiatur habile. *Gumez in l.45.Tauri nu 93. Salgad.d.p.2.c.2.nu.31.Carleual.de Iudic.tit.3. d ſp. 23.nu.12.* R.*Galeot.contr.26.d num.14. tom.1.* Idem *Gomez lib.2.var.c.11.nu.30. & lib.1.c.4. nu.12. Antun.nu.5.*

1194 Donatarius ſub conditione, illa impleta præfertur creditori, cui pendente conditione res donata fuit hypotecata, & obligata, *Gomez lib.2.var.c.11.nu.30.Paz in praxi 4.p.tit.1.c.4. num.5.D.Salgad.labyr.p.2.c.21. nu 4.ſeqq. Antun.num.8.*

1195 Sed non retrotrahitur conditio poteſtatiua, ſed tantum caſualis, vel mixta, *Barboſ. in l.1.p.3.ex nu.32.ff.de ſolut.matrim. Carleual. d.diſp.23.Amat.reſ.5.d nu.3.Salgad.d.c.21. nu.8. Vela diſſert.21.nu.63.Gomez lib.2.c.11. nu.30. Antun.nu.9.Cyriac.contr.393.*

1196 Deficiente conditione, donatio perinde eſt, ac ſi nunquam fuiſſet facta, & ſic reſoluitur, *Rota dec.612.nu 2 p.3.& dec.338. num.2. p.4.rec.Sabell §.conditio, Antun.nu.11. D.Marſi conſult.5.nu.45.46.lib.11.Rota p.3.rec.dec.612. 644.& p.4.rec.dec.328.Pa ion alleg.42. nu.29. & alleg.159.nu.23.& 160.nu.19.Eugen.conſ.29 nu.33.83.lib.1. Coccin.dec.240.num.6.Rota poſt D.Torre de pactis fut.ſuc.eſſ.dec.32.n.8.*

1197 Non transfert dominium, non exiſtente conditione, *D.Manſi d.conſ.5.n.47.*

1198 Etiam addita clauſula conſtituti, *Manſi*
n.48. Diximus *ſup. n.1175.* Verum ſi donans
1199 reuocauit ſine cauſa donationem, tempore, quo debebat adimplere, ſi non adimpleat, nihil officit, ſed habetur pro adimpleta conditione, *l.Iuris ciuilis, C.de condit.& demonſtr. l. qui operas, C.locati, Maſcard.concl.1383.n.65. Cyriac.contr.466.nu.5.Rota dec.208. nu 13.14. p.5.rec.& dec.32.nu.21.p.2. Torre de pact. fut. ſucceſſ.*

1200 Donator pendente conditione pœnitere non poteſt, quamuis ſit conditio ſuſpenſiua, *Rota dec.174.nu.7.& ſeqq.p.6.rec. Antonell. de temp.legal.lib.1.c.34.num.87. Molina de primog. lib.2.c.12.n.4. 5.Gratian.diſc.514.nu.18.Merlin dec.568.Antun.num.13.Rota dec.137.p.12. rec. Sabell.§.donatio n.71.*

1201 Pendente conditione, nulla ex donatione oritur actio, ſed ſubſtantia, & virtus contractus eſt in ſuſpenſo, donec impleatur conditio, Mantica *de tacit.lib.14.tit.41. Tuſc.lit.C. concluſ.593.Gomez lib.2.var.c.11.n.28. Caſtill. lib.5.contr.109.Hermoſill.l.5.nu.3.tit.4.p.5.Cyriac.contr.239.* Antun.n.14.

1202 Quamuis ſit tacita, ſi ſit in obligationis ſubſtantia, *Gomez d.c.11.nu.28. Mantica de tacit.lib.14.tit.41.nu.15.Cyriac. contr.546.nu.56. 57.& 78.Antun.n.15.*

1203 Diſpoſitio tunc dicitur conditionalis,
quando conditio importat cauſam finalem, ſe-
cus impulſiuam, *Bart.in l.demonſtratio, §.quod*
autem nu.13 ff.de condit.& demonſt. Surd. deciſ.
232.num.7.Tiraq.tract.ceſſante cauſa limit.1.nu.
60.Hermoſill.gl.1.l.5.tit.4.p.5.nu.13.ſeqq. Fon-
tanell.de pact.n pt.clauſ.4.gl.1.num.13.Tuſ .lit.
M.concluſ.300.Rota p.16.rec.dec.367. nu.11.18.
Vrceol.de tranſact.qu.10.nu.41 .Rota poſt illum
dec.43.nu.4.ſeqq.p.16.rec dec.365.p.17.dec.320.
Altograd.conſ.101.nu.4.ſeqq.lib.2. D.Capon. di-
1204 *ſcept.63.& 354. Antun. num.16.* Et ſit dies
incertus, putà mortis? *Font.nell.ſup.nu.15.* di-
cit in vltimis voluntatibus facere cõditionem,
ex *l.dies incertus. ff de condit.& demonſtr.* Secus
verò in contractibus, ex *gl.in d.l.dies incertus.*
Antun.ſup.n.17.ſeqq.

1205 In contractibus dies certus, an, & quando faciat actum conditionalem, *Antun ibid.nu. 21.* vbi *num.ſeqq.* late egit de donatione conditionali, *Fontanell.de pactis clauſ.4.gl.3. n.15. Mantica de tacit.lib.14.tit.4.nu.18.* Capyc.*Latr. dec.107.nu.15.* Diximus *ſup.n.1166.*

1206 Donatarius alicuius rei, cum clauſula: *Ex nunc pro tunc, ſecuta morte donantis*, an poſſit propria authoritate capere poſſeſſionem illius rei donatæ, vel debeat citari hæres ab inteſtato, & ſi hæreditas ſit iacens, debeat dari Curator; Difficultas eſt, nam quod debeat citari hæres, ſi adeſt, vel dari Curator, & ille audiri, dicunt Rota *Rom.dec.58.n 9.poſt Poſtiũ de manut.Ludouiſ.dec.206.nu.7. Rolan.conſ.78. nu.20.lib.2 Menoch.de adipiſc.remed.4.1 nu.630 Guid.Pap.dec.132.in fine, & dec.323.in fine, Boer.dec.156.Cyriac.contr.12. nu.7.lib.1. Noguerol.alleg.15.nu.16.Andreol.contr.63.num.14. ſeqq.R.Capyc.Latr.conſult.78. Theodor. allegat. 61.Surd.*vbi *D.Holtern. deciſ.333.D.Roſa conſul.41.42.*R.*Rouit.conſ.23.lib.2.*

Sed talis donatarius debeat obtinere immiſſionem in poſſeſſionem rei donatæ, & præferri hæredi vniuerſali, ſtante poſſeſſione capta per clauſulam conſtituti, *Medic.conſ.68.Molin.de primog.lib.3.c.13.num.2.3.Caſtill.lib.4.c. 24.num.25.in fine, Fab.in C.lib. 8.tit.4. defin.6. Anna ſing.156. Rota poſt Poſtium de manut. dec. 300. Olea de ceſſ.iur. tit.6. qu.5. nu.8.9.12. Amat.reſ.39.à nu.179. Noguerol.alleg.25. n.206. Marta de ſucceſſ.legal.p.4.qu.16. art.2. num.36 ſeqq. Farinac.dec.270.nu.2.p.1. in rec. Argel. de acquir.poſſeſſ.qu.3.art.15.n. 801.& ſeqq.Salgad. de reg.protect. p.4.c.8.nu.114.& ſeqq.Cutell.de donat.tract.2.diſc.1.ſpec.32. à nu.17.& ſpec.17. à nu.45.*

*à nu.45.& nu.52.R.Capyr.Latr.dec.108. nu.47. & seqq.& n.81.82.*vbi eo maxime si hæreditas non sit adita per hæredem, R.*Marin. lib.2. c.88.num.5.Dunozet.dec.915.Serafin.decis.828 Rub.dec.298.nu.2.tom.1. dec.8.nu.1.dec.67.nu.7. dec.93.nu.3.tom.2. Rota post* Merlin. *de pignor. dec 90.nu.1.Canaler.dec.534.nu.1. Duran.decis. 458.nu.2.lib.3.Fusar.qu.15.*

Secus esset si hæredi competerent detractiones, *Penia dec 671.R.Marin.lib.2.res.88. n. 12.D.Rodoer.cons.21.nu.20. Peregr.de fid. art. 47.nu.65.R.Rouit.cons.50.nu.32.lib.1.Surd. dec. 333.* vbi *Hadierna*.

Vel si hæres aliquid opponeret donationi, de quo incontinenti, vel ex eius inspectione constaret, *Cutell.sup.Noguerol.alleg.14. à n.53.Olea sup.n.12.*

Secus etiam si à die donationis esset elapsum multum tempus, *Thes.dec.38. Affl. decis. 335.nu.5.Menoch.de recup.poss.remed.14. n.65. Tiraq.de iure constit.p.2.ampl.13.*

Pro donatario nulla esset difficultas, si concurrerent quatuor requisita, adducta per *Menoch.de adipisc.remed.4.nu.634.& seqq.* scilicet quod sit persona legitima, possideat sine vitio, doceat in promptu de bono iure suo, & quod hæredi vniuersali non competant detractiones, *Penia d.dec.671.num.15. D.Rodoer. cons.21. n.20.* Et essemus in Tribunalibus vbi proceditur: sola facti veritate inspecta, *R.Capyc.Latr.dec.108.nu.81.Nos ad Rouit. cons.23. nu.5.Mier.de maior.qu.14.lib.3.n.39.40.R.Ponte dec.40.nu.47.Sarmient.select.2.c.13.n.5.*

Ad materiam quando fideicommissarius possit impedire immissionem hæredi scripto, latissime diximus ad *R.Rouit.cons.23.lib.2.* Ibi dicta videant DD.Lectores.

Quid dicendum si sit facta donatio omnium bonorum, cum potestate testandi, An in bonis postea quæsitis, donans instituat alium, an ille sit immittendus in possessionem bonorum, vel donatarius ille omnium bonorum etiam futurorum sit manutenendus, & esse manutenendum donatarium dicunt aliqui, sed contra dicunt alii, quos Nos sequuti sumus ad R.*Rouit.cons.86.lib.2.* Videant ibi DD.Lectores.

1207 Sic donatio facta alicui cum reseruatione soluendi certam summam ipsi donanti, vel alteri, quamuis sub conditione facta legatur, quando solutio est facienda post bona donatario plenè quæsita, non obstante clausula: *Non aliter, nec alio modo*, ad faciliorem exactionem, & non ad resolutionem contractus apposita, ideò solutione non facta, & sic modo non impleto, non potest agi ad rescissionem donationis, sed tantum ad implementum promissorum, maxime etiam cessante mora, quæ non inducitur, nisi mediante interpellatione, ita vt nec dies interpellet pro homine, ad incurrendam pœnã priuationis Iuris quæsiti, sed vera requiratur interpellatio, etiam iudicialis cum præfixione termini, & sententia declaratoria, *Rota p.17.rec.dec.56. Cyriac.controu.270.R. Capyc.Latr.dec.30.* vbi *Gizz. & Manfrella, De Angelis de confess.lib.2.qu.80.nu. 9.& seqq.Sabel §.renunciatio nu.40.§.donatio n. 34.& §.modus, Donad.de renunciat lib.1.c.19.*

1208 Donatio non dicitur perfecta, si donans suspenderit dispositionem in tempus futurum confectionis instrumenti, *Dec.cons.11. num. 1. Aretin.cons.159.num.10.& seqq. & cons.128. in fin.Gabriel.lib.3.tit.de pactis, & conuent.concl 3.Gratian.d scept.899.n.13. Larrea alleg.106.*

1209 Secus est si partes conuenerint, vt de conuentione, seu contractu, iam firmato, & perfecto fiat Instrumentum, nam tunc scriptura non perficeret contractum, sed erit ante scripturam perfectus, quia tale instrumentum ad solam probationem requiritur, Vnde licet instrumentum non sit factum, non licet contrahentibus à conuentione discedere, *Thes. decis. 197.num.7.Antonell.de temp.legali lib.1. cap.34 num.86.87.*

1210 Donatio facta alicui, cum conditione, quod in casu mortis donatarii sine liberis, reuertatur ad donantem, tunc licet moriatur cũ liberis, si tamen ipsi postea moriantur sine filiis, viuo donante, adhuc ad eum reuertitur, *Staiban.res.35.nu.46.47.* Vbi *n.43.* idem dicit procedere in dote alicuius mulieris, cum dicto pacto apposito per dotantem, *Cyriac.contr. 478.511.536.D.Capon.disc.207.c.7.*

Talis conditio: *Si sine filiis*, an habeat tractum successiuum, *Molin.de primog. lib 1. c.6. à nu.16.Giurba de feud.§.2.gl 13.nu.96.* Capon. *disc.205. c.7. tom.3.* An contineat vulgarem substitutionem, *Cyriac.contr.352.Surd.& Hodiern. dec.37.* Filius natus ex putatiuo matrimonio, an eam deficere faciat, Marescot. *lib.3. cap.16.Menoch. lib.4.præs.77.* An præsumatur impleta. *Castill. lib.6. contr.318.* An filius adoptiuus, *Cyriac. contr.478.* An vnus filius eam impleat, *Castill.lib.6.c.216. Cyriac. contr.496.* An filius legitimatus eam conditionem impleat, *Garcia de nobil.gl.21.à nu.21. Marescot. lib.2.c.88.& lib.3.cap.18.19.20. Surd. & Hodiern.dec.319. Menoch. lib.4.præs.39.* An filius illegitimus, *Cyriac.contr.9.* Marescot.*lib.3.c.13* Menoch.*lib.9.præs.78.Barbos.de verb.appellationis appell.99.* vbi tota materia. An Monasterium, in quo professus est grauatus, & quid si in fraudem substituti professio fiat, *Garcia d. gl.21.nu.60.*Cyriac.*contr.336.Marescot. lib.3.c. 21.22.Menoch.lib.4.præs.83.* Facta contemplatione illius matrimonii an sufficiant filii alterius matrimonii, Cyriac. *contr.497.* Quid de conditione: *Si sine liberis, & hæredibus decesserit, Castill.lib.6.contr.136.*

Alia de conditione *si sine liberis* decesserit, quid eam deficere faciat, *Fontanell.dec.41. Hermosill.l.7.gl.5.nu.53.54.tit.4.p.5.* Castill.*lib.5. c 89.lib.6.c.118.D.*Crespi *obs.10. P.Molina disp.190.Giurba ad consuet.c.10.gl.2.nu.3. Valasc.de priuil.paup.p.2.spec.3.4. Ricc. coll.2221.*

3094.

3094. *Molina de primog. lib. 1. c. 6. à nu. 16.* An post deportationem natus, *Robert. rerum iudic. lib. 4. c. 16. Tusc. lit. D. concl. 377. n. 1.*

1211 Conditio præcisè, & formaliter, & in specifica forma debet adimpleri, nec aliter, nec alio modo, *l. qui suspensiua, ff. de condit. & demonstr. cum concord. Ramon. cons. 8. nu. 92. Tiraq. §. 2. gl. 1. num 4. de retract. conuent. Gratian. reg. 82. Surd. dec. 268. num. 11. 18. 19.* maxime in contractibus, in quibus à verbis non est recedendum, *l. veteribus. ff. de pactis, l. quidquid astringendæ, ff. de verb. oblig. Barbos. dict. 479. nu. 7. Castill. lib. 4. c. c. 55. num. 12. lib. 6. contr. 118. Faria ad Couar. lib. 1. c. 10. nu. 62. & c. 19. num. 72. Sabell. §. conditio nu. 3. Surd. dec. 202. Antun. de donat. lib. 1. præl. 2. §. 2. nu. 55. Larrea. alleg. 9 num 15. alleg. 40. nu. 26. Cyriac. contr. 424. nu. 10. seqq. Tapia dec. 47. Altograd. cons. 9. num. 53. 54. cons. 46. num. 4. Fusar. qu. 454. 463. Tusc. lit. C. conclus. 594. 595. Rota p. 13. rec. dec. 54 nu. 39. seqq. & p. 14. dec. 275. nu. 4. Vax. axiom. lit. C. n. 104.*

Sed contra, quod conditio per æquipollens possit adimpleri, *Fort. Garcia in l. Gallus, §. quid si tantum, ff. de liber. & posth. Euerard. in locis ab æquipollent. nu. 101. Cæsal. cons. 166. nu 54. Mier. de maior. 2. p. qu 4. illat. 8. nu. 224. Mantica de tacit. lib. 14. tit. 43. n. 10. Burat. dec. 910. n. 2. Duran. dec. 286. num. 2. Fusar. qu. 463. 464. num. 29. seqq. Rota p. 12. rec. dec. 235. nu. 2. Vela dissert. 21. à nu 44. dissert. 38. nu. 70. Carleual. de Iudic. tit. 3. disp 5. Castill. d. contr. 118.*

Sed regula affirmatiua vera est, quæ limitatur quando conditio est necessaria ad actus validitatem, & sine qua actus fieri non potest, & in hoc casu procedit hæc opinio, *Garcia sup. col. 3. & 38. Sarmient. lib. 2. cap. 1. nu. 13. Gomez tom. 1. var. c. 11. nu. 77. Falcon. d. reg. 82. num. 4. Mier. nu. 126. Mantica de tacit. lib. 14 tit. 43. n. 7. Hermosill. l. 5. gl. 6. tit. 4. p. 5. nu. 6. Vax. sup. n. 106.*

Amplia hanc limitationem etiam procedere in contractibus, in quibus quando conditio est necessaria ad actus validitatem, potest per æquipollens adimpleri, *Couar. pract. c. 39. num. 7. Sarmient. sup. n. 20. 21. Mantica sup. Hermosill. nu. 7.*

Verum limitatio est quando voluntas disponentis aliud suadet, & quando videtur potius de effectu, quam de modo veniendi ad eum, *Acosta in repetit. d. §. & quid si tantum, l. gallus ff. de lib. & posth. p. 5. à nu. 3. Ios. Ramon. cons 30. nu. 24. 52. Couar. c. 39 nu. 7. Ant. Fab. de err. pragm. decad. 34. err. 7. n. 1. Menoch. præs. 185. Fusar. de subst. qu. 64. num. 27. seqq. Mier. d. qu. 4. nu. 126. 128.* Vbi limitat quando adest clausula irritans, *Paz de tenuta p. 1. c. 34. nu. 17. Calganet. de condit. & demonstr. 2. p. c. 1. qu 23.* Vel quando nonstat per implere debentem, sed deuenit ad actum impossibilem, *Barbos. axiom. 48. num 4. Tusc. lit. C. conclus. 595 num. 32. seqq. Viu. dec. 383. Farinat. dec. 493. nu. 3. 6. Grass. except. 33. n. 22. Nouar. lib. 1. q. 40. n. 7.*

Quid dicendum in hoc casu? si maritus donet vxori mille, si illa superuiuat marito, si illa superuiuat per horam, an dicatur adimpleta conditio, Non *l. cum hic status, §. si ambo. ff. de donat. inter. Menoch. lib. 1. præs. 56. num. 8.* Sed sic *Cyriac. contr. 140. nu. 9. Serafin. dec. 589. n. 1. Rota dec. 90. p. 13. rec. nu. 6. 11. coram Penia decis. 407. num. 3.*

Quando dicatur impleta conditio, & transeat ad hæredes, ita, vt ab eis impleri possit, videndi *Couar. d. c. 39. Donell. enucleato lib. 8. c. 33. & lib. 15. c. 12.* & ibi *Osuald. Mantica de tacit. lib. 14. tit. 43. 44. 45. Christin. dec. 49. vol. 4. Sabell. res. cap. 72. nu. 6. 7. Duran. de condit. p. 1. c. 1 nu. 10. seqq.* Idem *Sabell. §. modus n. 7.*

Donatio conditionalis quando transeat ad hæredes donatarii, pro resolutione: Conditio alia est potestatiua, alia casualis, alia mixta, potestatiua dependet à voluntate, & potestate eius, cui adscribitur, casualis, quæ a casu, & fortuna pendet, mixta quæ partim pendet a voluntate, & potestate honorati, & partim à casu, vel potestate, & voluntate tertii, post *Surd. Castill. Mesa. Mantica, Noal. Fusar. & alios, Antun. lib. 1. præl 2. §. 1. nu. 40.* Quo ad potestatiuam non potest adimpleri ab hærede, *Bar. in l. si decem n. 5. 6. ff. de verb. oblig. Pichard. §. ex conditionali nu. 6. 14. instit. de verb. obligat. Caualc. qu. 727. ex nu. 50. Barbos. in rubr. ff solut. matrim. p. 1. nu. 34, Larrea alleg. 98. nu. 7. Fusar. qu. 454. nu. 41. Castill. lib. 3. contr. c. 14. num. 5. & seqq. Franc. Marc. dec. 406. p. 1. Peregr. de fideic. art. 16. n. 125.* Ea ratione, quia conditio potestatiua videtur iniuncta personæ, *l. si ita expressum. ff. de condit. & demostr. gl. in l. 4. ff. locat.* Et quæ personæ cohærent non possunt per alium expediri, *l. inter artifices, ff. de solut. cum cond. Cyriac. contr. 115 nu. 3. Olea de cess. tit. 3. q. 1. nu. 42. Antun. de donat. lib. 1. præl. 2. §. 2. nu. 39. seqq. 165. D. Torre de maiorat. Ital. cap. 34. §. 6. nu. 107. D. Altograd. tum. contr. 57. num. 25. lib. 2. D. Marcian. d sp. 12. nu. 16. Barbos. in rubr. solut. matrim p. 1. nu. 34. R. Capyc. Latr. dec. 2. nu. 17.*

Quæ conclusio procedit in potestatiua, cuius implementum versatur circa resolutionem contractus, veluti in pacto de retrouendendo, quod transit ad hæredes, licet conditio in potestate vendentis cum tali pacto consistat, *l. 2. C. de pactis inter. Antun. sup. nu. 32. seqq Gaill. obs. 2. nu. 4. lib. 2. Noal. de transmiss. cas. 6. num. 8.*

Nec procedit quando contractus incipit à dispositione, vt puta: promitto stare sententiæ arbitri, & si non stetero *promitto decem nomine pœnæ*, quia hoc casu facultas implendi conditionem, transit ad hæredes, ne incidat in pœnam, *Antun. sup. nu. 47. Gratian. disc. 937. nu. 22. Reynos obs. 61. nu. 6 Valens. cons. 53. nu. 36. Sanfel. dec. 320. num. 1. Oliua de foro Eccles. par. 1. qu. 7. nu. 7. Mier. de maiorat. p. 1. qu. 30. n. 21.* procedit conclusio sup. posita, quando sumus in his, quæ ex eorum natura non sunt ad hæredes transmissibilia, *Noal. sup. num. 6.* Nec quando

do persona contrahentis tantum est contemplata, *Noal.ibid.R.Capyc. Latr.d.dec.2.n.19.20.*

Conditio casualis est illa, cuius implementum actiuè, & passiuè transit ad hæredes, *Castill.lib.3.c.14.nu.5.Gaill.d.obs.2.nu.5. Pichard. in §.ex conditionali,instit.de inutil.stipul. Noal. cas.6.num.3. Antun.sup.nu.49.66. Galganet.de condit.2.p.c.1.qu.9.10.num.3.4. Solorz. de Iure Indiar.tom.2.lib.2.c.11.nu.40.Ferrer. in consfit. Cathalon.gl.1.nu.255.Noal.sup.num.7. R.Marcian.d.disp.12.nu.16.R.Capyc.Latr. d.dec.2. nu. 18.* vbi *Grzz.D.Prat.obseruat.80.Cutell.de do. nat lib.2.tract.2.disc.1.spec.37.*

Verum conditio potestatiua si deficiat per casum, quo honoratus fuit impeditus implere, conditio habetur pro impleta,ad commodum ipsius grauati, *l.1.ff.de instit.& substit. l.turpia, §.1.& §.pen.ff.de leg.2.Castill.de alim.c.41. nu.6. Mesa lib.2.var.c.4.nu.4.Sarmient.select.lib.2.c.2. nu.16.Noal.de transm ff.cas.1.nu.182.Antun.sup num.67.& seqq.* vbi tota materia *Ouet. de contract.tom.1.disp.34.sect.2.nu.22. Barbos.axiom. 48.nu.4.*

Conditio mixta, si casu deficiat, vel etiam morte eius, in cuius persona adimpleri debeat facit euanescere relictum, *l.in testamento, ff. de condit.& demonstr.l.legatum, ff. de condit.insert. Mantica de coniect.lib.11.tit.18.num.37 & de tacit.lib.24.tit.45.nu.21. Molin.de primog.lib.2.c. 13.num.23. Peregr.de fid.art.16.nu.139.Surd.de alim.tit.8.priuil.24.nu.1.Mesa lib.2.c.4. num.7. Cyriac.contr.50.nu.8.& seqq.D.Rocca disp.109. nu.14. Antun.d §.1.num.42.* Vbi *num.seqq.* disputat de modo mixto deficiente, dicit, si deficiat per casum contingentem, non facto adimplere debentis,haberi pro impleto,post mille *nu.43.*

Et conclusio procedit in modo impulsiuo deficiente per casum, non continente causam finalem, nàm quocumque modo deficiat facit deficere dispositionem, *Idem n.10.* & 45. Et intellige de modo casu deficientè, si deficiat per casum contingenti in persona eius,in quo adimpleri debebat, secus in persona eius, cui debet implere,contra, deficiente modo per casum contingentem in persona donatarii implere debentis, non viatur donatio. Idem *num.45.* Si vero modus non fuerit impletus, quia donatarius, cui fuit iniunctus, noller,potest repetere res donatas. Idem *n.46.* post mille DD. quos allegat.

Conditio potestatiua, & mixta non retrotrahitur in præiudicium Tertii, sed casualis sic, *Passarell.de donat.lib.2.qu.3.nu.84. & seqq. Antun.prel.2.§.2.n.9.*

Si patri sit facta donatio,si filium emancipauerit, & filius alio modo exeat à patria potestate, veluti per titulū Marchionatus,Ducatus, Comitatus,&c. vel per ingressum Religionis, per Episcopalem dignitatem adeptum, & non, quia, cum poterit pater adimplere modo expresso, & non impleuit, sibi debet imputari, *Sarmient.d.lib.2.c.1.nu.22. Mier. d.illat. 8.nu.126.*

Quid de conditione deferendi nomen, & arma, si grauatus per impotentiam, vt putà per morbum, vel aliàs impeditus ea est portare,pœnam non incurrit, *Mier.d.illat.8.n.207.*

Donatio facta in capitulis matrimonialibus, sub conditione, quod vir teneatur habitare cum vxore in certa Ciuitate, vel Oppido, vel pactum adiectum sub pœna, an ualidum sit? Valet *Palac.Rub.in rubr.de donat.inter.§.2. n.3. Diaz reg.800. Sanch.disp 40.nu.2.lib.1. de matrim.Rodrig.in summa tom.1.c.15.nu.2.Lara de anniuers.lib.2.c.8.nu.70.Guttier.de matrim.lib.1, c.23.n.15.Cancer.var.lib.3.c.7.Gratian.disc.181 n.10.Cyriac.contr.448.nu.48. Antun.de donat. lib 1.prel.2.§.2.n.94.& seqq.*

Ideò si maritus recedat à dicto loco absque iusta causa, committitur pœna, Nisi superueniat iusta causa. *Lara c.8.nu.21.D D.sup.citati. Mier.de maior p.1.q.57.n.7.Sāch.sup. Antun.sup n.104.seqq.* Videdus *R.Latr.cōsul.72.*&ibi *Luc.*

Valet etiam donatio cum donditione, vt donatarius commoret cum aliqua persona, *Valasc.consult.179.nu.20.Gama dec.262. num.2. Larrea alleg.113.nu.11. Solorz. de Iure Indiar. tom.2.lib.2.c.10.nu.48.* Maximè quando lucrū, & onus ex eodem fonte procedunt, *Surd. cons. 150.nu.85.Gratian.disc.919.nu.35.36.Solorz.d. c.10.n.48.Antun.sup.nu.112.& seqq.*

Donatio facta: *si non nupserit*,debetur nubenti, *l.quoties 22.d.cum tale 71. §.meuia, l.mulieri 73.ff.de condit.& demonstrat.* Et hoc quia publice interest matrimonia fieri, vt liberis Ciuitas augeatur *l.2.C.de Indict.vid.toll.Guttier.de matrim.c.21.nu.5.Sanch.de matr. disp.34.nu.3. Gomez var.c.12.num.78.lib.2.Cancer. var.num.20. Gratian.reg.83.Mantic.de tacit.lib.11.tit.19.in princip.* Quod limita si hoc dicatur Viduæ,Vel pia causa, vel libertas sit substituta,late *Faria ad Couar.lib.1.c.19.nu.60.seqq.*

Quamuis donans dicat, & si nupserit nolit donare,hoc expresse dicendo, *Sanch.d.disp.34. nu.6.Mantica sup.nu.4. Faria sup.nu 64.& seqq.* vbi reijcit *Medin de restit.qu.23. Guttier. Canonic.c.25.d nu. 15.* Sic arrhæ datæ in sponsalibus, si illa non sequantur amittuntur, *Larrbis. & l. fin.C.de sponsal.Sanch.lib.1.de sponsal. d.sp.35.n. 2.Valasc.consf.1.nu.1.Zilet.consf 6.nu.18.19.Ouat. de contract.tom.1.disp.34.sect.2.nu.27.seqq.*

Conditio si religiosus fiat,vel præsbiter,non reijcitur,sed omnino est seruanda,nec debetur relictum si is,cui fuit apposita,matrimonium contrahat,*Gomez d.c.12.nu.78. P.Molina d sp. 207.nu.6.Far'a sup.nu.68.*

Conditio continenter viuendi, remittitur, & sic quod sub ea relictum est, etiam nuptijs contractis, donatarius,& legatarius cōsequitur, *Mantica d.c.19.nu.30. Sanch.d.disp.34.num.15.* Fallit si nuptæ apponatur, nam intelligitur post mortem Viri,*Mantica ibid.Faria n.69.*

Donatio, vel legatum factum: si religionis ha-

habitum assumat, debetur licet ille intra annũ nouitiatus relinquat, modò citra fraudem, & iusta causa fiat, veluti quia erat ineptus Religioni, *Sanch. d. disp. 34. nn. 16. 17.* vbi hoc verum dicit esse, siue donator, seu testator dicat: *lego, si ingrediatur Monasterium*, siue: *Si religiosus fiat.* Sed si donatarius, vel hæres post diem donationis, vel legati cedentem, aut delatam donationem nuptias celebret, relictum irreuocabiliter amittit, nec proderit si soluto matrimonio Religiosus fiat, *Sanch. disp. 33. nu. 17. Molina de primogen. lib. 2. c. 13. nu. 16. per tex. l. hæc conditio 29. l. hoc genus 105. ff. de cond. & demonstrat. l. matrimony 21. ff. qui, & à quib. Faria d. cap. 19. nu. 78. 79.*

Donatio potest fieri ex causa illicita, si causa pia duellum committat, vel vt Monasterium fiat absq; licentia Episcopi, quod malum non est, nisi quia prohibitum, vel si contineat conditionem impossibilem de iure, aut de facto, Primo casu pro non adiecta habetur, *c. fin. de condit. apposit.* vbi *Barbos. nu 9.* Nisi mens donatoris sit, vt quantumuis illicita, si non adimpleatur non valeat, nam tunc irrita erit donatio, *Molina de Iustit disp. 271. nu. 4. Sanch. cons. lib. 4. c. 2. nn. 3. dub. 4.* In secundo casu in aliud opus Pium collocatur donatio, *Tiraq. de priuil. caus. pia priuil. 57. Tonnut. qq. benefic. tom. 1. c. 84. n. 10*

Sed non valet facta in pœnam reuocationis testamenti, quia dicitur sub conditione turpi facta, & consequenter impossibili de iure, quæ vitiat actum, *l. impossibilis, l. generaliter, ff. de verb. obligat. Pichard. in §. impossibilis Instit. de hæred. instit. Larrea dec. 7. num. 25. Castill. de alim. c. 41. nu. 5. D. Crespi obs. 91. nn. 34. & seqq. Surd. cons. 348. nu. 2.* Quæ conclusio limitanda est, vt procedat quando donatio fit in pœnam reuocationis, vel mutationis alicuius dispositionis vniuersalis, qualis est institutio hæredis, non vero si dispositio facta in pœnam respiciat legata particularia, quia tunc substinetur dispositio, etiam si expresse facta esset in pœnam, *Oltrad. cons. 114. Surd. cons. 348. Cutell. de donat. tract. 2. disp. 1. spec. 7. nu. 19 20. Antun. lib. 1. præl. 2. §. 3. nu. 89. 90.*

1212 Donatio facta dotis nomine, seu, vt nubat, an sit conditionalis, aut modalis, multum referi, nam si conditionalis non potest mulier illam petere antequam nubat, *Mendoza de pactis lib. 2. c. 7. nu. 13. Ægid. in cepetit. l. Titiæ nu. 5. ff. de condit. & demonstrat.*

1213 Si vero sit modalis, statim mulier illam petere potest, præstita cautione de nubendo iuxta *tex. in l. quibus diebus, §. Termilius, ff. cod. Hermosill. l. 6. gl. 1. nu. 9. & 18. tit. 4. p. 5*

1214 In dubio donatio, vel quælibet alia dispositio, potius modalis, quam conditionalis præsumitur, *Mantica de coniect. lib. 10. tit. 5. num. 12. Peregr. de fid. art. 21. num. 114. Menoch. lib. 4. præs. 175. nu. 15. & cons. 494. num. 18. Mascard. concl. 343. nu. 55. Gratian. c. 44. num. 17. Decian. resp. 8. nu. 88. vol. 1. Sanfel. dec. 175. nu. 8. Casanat. cons. 9. nu. 12. Rota p. 12. rec. dec. 148. nu. 27. seqq. & par. 14. dec. 534. Sabell. §. modus nn. 2.*

1215 Sed distinctio est: Aut donatio fit pro dote, vel causa dotis alicuius puellæ, aut fit Mæuiæ, vt facilius nubere possit, & dicitur donatio, aut legatum pro dote, vel causa dotis, esse conditionale, & non purum, & ideo non deberi nisi matrimonium præcedat, vel sequatur, *l. publius mæuius, ff. de condit. & demonstrat. Corn. cons. 229. nu. 44. Bald. Nouell. de dote p. 6. priuil. 50. Costa lib. 2. select. c. 22. nn. 1. 5. Cæuall. qn. 138. nu. 1. Mantica de coniect. lib. 11. tit. 22. nu. 7. seqq. Peregr. de fid. art. 37. nn. 19. Sanfel. dec. 87. num. 1. Fontanell. de pactis cl. 6. gl. 3. p. 2. nn. 1.* post alios *Antun. de donat. lib. 1. præl. 2. §. 1. n. 54.*

1216 2. Casu quando legatum, seu donatio fuit facta mulieri, vt nubat, cum nulla fuerit facta mentio dotis, modale legatum esse dicunt *Nouel. d. p. 6. priuil. 76. Couar. in c. 3. de testam. nu. 11. Spin. de testam. gl. 10. num. 18. Noal. de transmiss. cas. 17. nu. 39. Mantica lib. 11. tit. 11. n. 6.*

1217 Alij distingunt inter legatum, aut donationem factam a patre, vel ab extraneo, ita vt facta à patre censeatur donatio pura, si vero ab extraneo conditionalis, ità vt non debeatur ante contractum matrimonium *d. l. Titio centum, §. Titio genero l. publius, in princ. ff. de condit. & demonstrat.* Quia cum legatum, & donatio à patre facta, vt nubat, succedat loco legitimæ, in qua nullum onus potest imponi, *l. quoniam, C. de inoffic. testam. Valasc. consult. 130. n. 3. cons. 113. nu. 25. seqq. Gratian. cap. 404. nu. 21. Larrea dec. 36. nu. 8. Castill. lib. 5. contr. 109. num. 1. & seqq. & lib. 6. contr. 119. Cyriac. contr. 438. n. 11. seqq. Carualho in c. Raynald. de testam. p. 2. nu. 86. seqq. Cãcer. lib. 1. c. 3. nu. 34. Scacc. de iudic. lib. 2. c. 9. num. 1130. Marescot. lib. 1. var. c. 23. n. 3. Fusar. de substitut. qu. 296.* Sed si fiat à patre ob causam certi matrimonii reuocabilis est, si matrimonium nõ sequatur, *Castill. sup. num. 10.* vbi explicat, & *num. seqq.*

Legatum purum est censendum, sicut & donatio, *Crass. §. legatum qu. 48. nu. 6. Gasp. Thes. lib. 1. qu. 43. nu. 2.*

1218 Licet in hoc Alij dicant non esse imputandam donationem factam filio, cum illa sit simplex, non ob causam, & causa illa matrimonij sit impulsiua, non finalis, *Gratian. cap. 297. 159. à nn. 31. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. qn. 23. num. 4. seqq. R. Marin. lib. 1. c. 85* licet referat decisum contra suum votum *Hodiern. ad Surd. dec. 322. nu. 15. Andreol. contr. 404. Cancer. var. p. 1. c. 3. de legit. nu. 7.*

Alij distinguant, vt facta contemplatione certi matrimonij imputetur, secus incerti, *Marta vot. 189. nu. 4. 220. nu. 8. R. Ponte dec. 39. n. 30. Medic. cons. 107. à nu. 10. & 15. Idem Ponte cons. 2. nu. 177. p. 1. & cons. 80. nu. 13. cons. 117. nu. 13. cons. 122. nu. 6. Griuel. dec. 139. num. 5. 10. Hier. Laurent. dec. Auen. 55. nu. 1. Peregr. dec. 104. n. 2. 3. Monter. dec. 10. Fontanell. de pactis cl. 4. gl. 1. num. 16. Gratian. disc. 247. nu. 7. Gizzarell. dec. 22. Ca-*

still.

ſtill.dec.106.à nu.9. Muta dec.25. Thor.ſup.Reg. Marin.alleg.97.nu.11. P.Molfeſ.ſup. conſuet.p.4. q.25.nu.6.7.& tom.2.in addit.n.6.ſeqq. Hodiern. ad Sur.dec.322.nu.17.& controu.29.nu.29.Rodocr.ad Marin.cap.85.nu.6.Nos ad conſ.10. Rouitinn.17.lib.2. Andreol.controu.404.nu.4. Larrea dec.43.nu.13.R.Marin.lib.1.c.85.Fab.in C.defin. 30.de inoffic.teſtam. Fontanell. de pactis nuptial. clauſ.4.gloſ.1.

Eo maxime procedere, quando mulier aliàs matrimonium non contraxiſſet cum filio donatoris, Thor.in comp.dec. verb.donatio contemplatione p.2.Gizzarell.dec.22.num.14. Cenſal.ad Peregr. de fid.art.36.fol.mihi 249. col.2.Rodocr. ad Marin.c.85.num 7. Fontanell. de pactis nupt. clauſ.4.gl 1.num.40.48.Staiban.reſ.72.lib.1.Nos ad d.conſ.10.nu.20.

Alij dicunt donationem factam ob cauſam imputari in legitimam, Conciol.alleg.42.num.50. allegat.44.nu.66.Carena reſ.195.nu.6.Fab.in C. lib.3.tit.19.defin.30. Merlin.de legit.lib.2.tit.2. qu.29.num.39.Giurb.ad Conſuet.Meſſan.p.1.c.1. gl.8.nu.72. D.Vrceol.conſult.85.n.11. Hermoſill. gl.3.4.l.4.tit.4.p.5.

1219 Si vero donatio ſit facta mulieri ab extraneo, conditionalis dicitur, ita vt tempus matrimonij ſit ſpectandum, per tex.d.§.Titio genero, & l.publius, ff.de condit.& demonſtrat.Conar. d.c.3 nu.11.Coſta d l.2 ſel.c.22.nu.6. Theſ.lib.1. qu.43.nu.3.Viu.dec.484.Menoch.conſ.60. nu.37. Noal.de tranſmiſſ. caſ.17.nu.4. vbi dicit quod ſi interim mulier decedat ante contractum matrimonium, ad hæredes non tranſmittit, Cænall.q.38 Hermoſill.gl.1.l.6.tit.4.p.5.n.10.

1220 Et quæ diximus, quod donatio facta à patre pro dote ſit pura, intelligitur, vt ſit pura vſq, ad quantitatem legitimæ, in ea vero parte, quæ excedat legitimam, dicatur conditionalis, Theſ.ſup.nu.4.Noal.ſup.nu.16.17. Menoch.conſ. 251.nu.31.ſeqq.& lib.4 præſ.146.nu.31.32.

1221 Et licet Bart.in d.§.Titio genero nu.4.Sorcin.iun.vo ſ.138.nn.19.ſeqq.lib.1.Mantica lib.11. tit 23.nu.13. hanc diſtinctionem non admittat, volens donationem, & legatum ſemper eſſe purum, tam in quantitate legitimæ, quam in eo, quod excedit, Menoch.præſ.146.nu.33.

1222 Tamen verior eſt ſententia ſup. relata, quod legatum, & donatio vltra legitimam eſt conditionale, Cyriac.contr.148.nu.7.Tonnut.reſ. ciuil.c.16.num.5.8. Antun.d.lib.1.prælud.2.§.1. nu.62 ſeqq. Nobl ſup.nu.29.& ſeqq.

1223 Sic in legato, & donatione conditionali, ſi mulier decedat ante nuptias non tranſmittit ad hæredes, ſecus ſi purum, Cyriac.contr.45.nu. 2.contr.72.nu.1.

1214 Si verò legatum eſt modale, & donatio modalis, quia quis donauit Centum Titio, vt ille aliquid faciat, ſi donatarius ante modum impletum, vel cautionem præſtitam de modo implendo, decedat, cum donatio ſub modo facta peti non poſſit ante modum impletum, vel præſtitam cautionem de ea implenda, l. quibus dictus §.Termilius, ff.de condit.& demonſtrat. mortuo donatario, cautione non præſtita, videtur dicendum, tranſmiſſioni non eſſe locum, Tamen verius eſt, quod ſi modus poteſt impleri per hæredes, donatio modalis ad eos tranſmittitur, quãuis ille decedat ante modum impletum, aut cautionem præſtitam, l. à teſtatore, ff.de cond.& demonſtrat.

1225 Si vero ab hęredibus impleri non poteſt, tunc legatum, & donatio ad hęredes non tranſmittitur, Noal de tranſmiſſ.cap.4. quod intelligi, in modo finali, non impulſiuo, Antun.ſup. num.68.

1226 Vnde legatum, & donatio facta puellæ, ad hoc vt nubere poſſit, eſt purum, & tranſmittitur ad hæredes, etiam matrimonio non ſecuto, l.ſi mulier dotem, C.de Iure dotium, Noal.d. caſ.17.nu.45.Antun.ſup.nu.69.

1227 Sic donatio facta puellæ, puta centum, vt ſtatim conuerti debeant in emptionem prædiorum, ad beneficium dictæ puellæ, vt tempore nuptiarum eidem aſſignentur, ea mortua ante nuptias contractas, dicitur purum, & trãſmittitur ad hæredes, l.Seius Saturninus, ff.ad Trebell.l.Sicut, §.hoc autem, ff.de leg.1. Cranet. conſ.101. Gizz.ad Capyc.Latr. dec.107.num.2. ſeqq.Narbona de ætat.ann.12.q.3.n.3.

1228 Contra dicendum eſt, ſi donatio ſit facta centum filio, vel filiæ, vt nubat Mæuiæ, quia ſi non nupſerit, donatio non debetur, nàm conditionale eſt, Menoch.conſ.60.nu.46. Gama dec. 314.nu.2.Samb.de matrim.lib.1.diſp.33. num.7. Mareſcot.lib.1.var.c.73.num.10.11. Sanfel. dec. 289.à nn.6.

1229 Si vero donatarius non nupſerit cum Mæuia, ſed per eum non ſtetit quo minus nuberet, conſequitur donatum, l.1.2.C.de Inſtit.& ſubſtit.Gama dec.314.nu.2.Mareſcot.d.c.73.num. 13. Fontanell.de pactis cl.4. gl.1.nu.60. Molin.de primog.lib.2.c.13.nu.14.Rota p.2.diuerſ.dec.92. nu.1.& ſeqq.Gratian.diſc.786.nn.6. diſc.851.nu. 3.Magon.dec.Flor.144.nu.2.5.Spin.conſ.61. Menoch.lib.4.præſ.183.Tuſc.lit.C.concluſ.596.ſeqq. Thomat.dec.201.n.36. Pacific.de Saluian.Inſpec. 3.c.2.nu.992.& ſeqq.Vbi limitat quando conſtaret donantem voluiſſe verè conditionem impleri, Fuſar.qu.454.Antun.lib.1.præl.2.§.2. nn.39.ſeqq.Sabell.§.facultas num.1. & §.donatio nn.7.R.Marin.lib.1.c.244.n.7.

1230 Donatio facta Seiæ ad nubendum dicitur pura, l.1.§.fin.ff.de donat.l.Titio centum, §.Titio genero, ff.de condit. & demonſtrat. Ayora de par. tit.2.p.q.7.nu.26.

1231 Et mortua Seia in nubili ætate tranſmittitur legatum, & donatio ad hæredes, l.Seius Saturninus, ff.ad Trebell. Gizz. ad Capyc.Latr. dec. 107.nu.7.

1232 Verum legatum, aut donatio facta puellæ, ad maritandum, vel pro ea maritanda, modalis eſt, propter illam dictionem Ad, que modum inducit, quando adijcitur per eam explicandũ per honoratũ, Iurigl.de ſubſtit.cent.3.q.88.n.43 Grat.dict.4.Barb.dict.6.infrà n.1310. Et

1233 Et in ea puella, quæ legitimam habet ętatę ad nubendum, dicunt *Menoch. lib. 4. præf. 146 nu. 26. Franc. Marc. dec. 858. nu. 8. 12. dec. 862. nu. 7. p. 1. Noal. d. caf. 17. nu. 42.* Antun. *sup. num. 74.* Secus si non esset nubilis, *Cauall. q. 900. à num. 416. Gomez tom. 1. c. 12. nu. 71. Castill. lib. 4. c. 55. n. 54. & à n. 57. & c. 56. à n. 3.*

1234 Sic donatio facta ad suscipiendos ordines, est pura, si ab extraneo facta sit consanguineo pauperi, quãdo in donatione dictum fuit, quod pure, & libere donabat, *Pereira dec. 98.* vbi mortuo donatario, transmittitur donatio ad hæredes.

1235 Donatio facta ex causa dotis puellæ impuberi, an debeatur ante nubilem ætatem, distinctio est, aut donatio est facta in tempus nubilis ætatis, vel ad nubendum, vel vt nubat, primo casu si tempus nubilis ætatis adiectum fuit substantiæ legati, tunc facit donationem conditionalem, & impedit transmissionem, *l. si cui legetur, ff. de leg. 1.* quamuis donatio, & legatum sit factum filio, vel filiæ, *Mantica de coniect. lib. 11. c. 23. nu. 27. 29. Noal. de transmiss. c. 17. nu. 50. 51. Antun. lib. 1. præl. 2. § 1. nu. 76.*

1236 Si vero tempus nubilis ætatis adiectum fuit præstationi ipsius legati, tunc quia illud tẽ-
1237 pus nubilis ætatis omnino futurum est, si legatarius vixerit, non facit conditionem, nec impedit transmissionem, quamuis donataria decedat ante tempus nubile, *l. Seius Saturninus, ff. ad Trebell. l. ex bis, C. quando dies leg. cedat, Noal. sup. num. 53. Mantica sup. nu. 27. Antun. sup. num. 76.*

1238 Dicitur tempus adiectum substantiæ legati quando apponitur in eadem oratione, vt dono Titio centum cum erit 14. annorum, si vero apponatur in alia oratione post perfectã donationem, vt puta: dono Titio centum, quę habebit, cum ad legitimam ætatem peruenerit, tunc dicitur tempus adiectum præstationi non substantiæ, *d. l. ex bis, C. quando dies leg. cedat, Mantica sup. nu. 28. Noalis num. 34.* vbi *num. 55.* quid si simus in dubio, *Antun. nu. 77.*

1239 Beneuetum donatio, vel legatum factum filiæ, vel filio, in tempus nubilis ætatis, quamuis sit tempus adiectum substantiæ legati, non facit conditionem, si modo tria concurrant, nempè quod sit filius, quod minor, & quod paterna hæreditas ei debita sit, *Noal. num. 52. Mant. ca. num. 30.*

1240 Quando legatum est factum ad nubendum, vel, vt nubat, si puella non sit nubilis ętatis, ipsa decedente ante nubilem ætatem, legatum non transmittitur, siue illud sit conditionale, siue modale, *l. Titio centum, §. Titio genero ff. de condit. & demonstrat. Costa l. 2. select. c. 22. nu. 11. Cauall. q. 900. nu. 56. & seqq. Antun. d. lib. 1. præl. 2. §. 1. nu. 79.* De omnibus latè *Hermosill. gl. 1. l. 6. tit. 4. p. 5. n. 9. seqq.*

1241 Donatio si fiat alicui, ad effectum, vt possit promoueri ad Sacros ordines, eo defuncto, transit ad hæredes Sacerdotis, *Garz. de benefic. p. 2. c. 5. nu. 159. Barbof. de pot. Episc. alleg. 19. nu. 70. Pascal. de Vir. patr. potest. p. 1. c. 4. nu. 38. Rota dec. 382. num. 13. p. 13. rec. Luca ad Marinis lib. 1. c. 87. num. 10.* Si sit facta donatio consanguineo pauperi, & in donatione sit dictum: Quod purè, & liberè donabat, affirmatiue, vt in casu *Gabriel. Pereira decis. 98.*

Donatio facta illis, qui statum religionis sumpserint, non debetur illis tertij ordinis S. Francisci, *Castill. lib. 5. cap. 8.* cum sint seculares, *Cauall. qu. 33. 61. Gratian. disc. 449. ex nu. 6.* licet contra dixerit *c. 413. ex nu. 23.* & dicat *Pelliz. tom. 2. tract. 10. c. 9. nu. 48. cum Diana p. 1. tract. 2. ref. 84.* Sed contra *Hermosill. l. 6. gl. 1. num. 12. tit. 4. p. 5. D. Faria ad Couar. lib. 1. c. 19. n. 72.* Nec debetur æquitibus Ordinum militarium, *num. 73. & seqq.*

Donatio facta consanguineis, quæ velint nuptias contrahere, debetur si religionem ingrediantur, secus si sit donatum pro maritandis virginibus, *Sanch. de matrim. lib. 1. disp. 33. nu. 32 Guttier. cons. 26. nu. 13. 20. Lara de Cappellan. lib. 1. c. 21. nu. 26. Mangil. de Imput. qu. 28. à nu. 8. Sesse dec. 45. nu. 33. Cancer. p. 3. var. cap. 11. à nu. 204. Azeued. cons. 16. nu. 21. Fontanell. de pactis cl. 5 gl. 18. p. 1. n. 62.*

Donatio facta per viam modi, si modus casu deficiat, donatio illa non deficit, sed debetur; Si sit facta per conditionem secus, *Corn. cons. 31. nu. 4. & seqq. lib. 1. Duran. de condit. & mod. impossib. p. 5. c. 1. num 5. 6. Menoch. lib. 4. præs. 146. nu 48. præs. 184. Viu. opin. 509. Bich. dec. 196. num. 6 seqq. Antun. de donat. lib. 1. præl. 1.*

Modus impossibilis reijcitur in vltimis voluntatibus, & pro non scripto habere, sicut, & conditio, nam defectus modi vitiat, & deficiẽs per casum, relicto non obest: *Duran. p. 5. c. 1. nu. 14. & seqq. Barbos. axiom. 48. n. 4.*

In contractibus non nocet, & illo reiecto, & pro non scripto habito, substinetur contractus, *Duran. p. 5. c. 2. nu. 1.* Quidquid contrarium defendat, excepta donatione, *Sarmi. n. lib. 2. Select. Interpræt. c. 3. nu. 13.* Sed videndus *Duran. sup.* vbi ad resolutionem ponit quinque conclusiones.

Vltra dicta *sup. nu. 1166. seqq.* Dicimus Conditionem induci per dictionem: *Quidquid* iuncta verbo futuri temporis, *Barbosa dict. 315.* per dictionem: *Sine liberis, dict. 371. Sine* adiecta futuro tempori *dict. 371. Ita, dict. 179. n. 7. Quãdo* adiecta futuro tempori *dict. 307. Quousque. Idem Barbos. Tract. var. fol. 781. nu. 4. Aliter fol. 749. nu. 2. Sed, nu. 15. fol. 788. Vbi, nu. 2. fol. 808. Ita tamen nu. 9. fol. 711. Quatenus fol. 765 nu. 1. Alias fol. 646. nu. 3. Dum fol. 675. nu. 7. Ad f. 644. nu. 7. De fol. 668 nu. 12. Vsque, fol. 812. nu. 2. Alius* repetit conditiones antecedentes *fol. 651. nu. 8. Ita quod fol. 773. nu. 9. Quo ad, fol. 773. nu 2. Vt* iuncta cum dictione *Si,* vel cum ablatiuis absolutis, *fol. 816. nu. 4. Cum,* adiecta futuro tempori, *fol. 666. nu. 3. 4. Post, fol. 748. nu. 8. Sicut* in cõfirmatione facta in forma communi, *fol. 790. nu. 5.*

nu.5 Consflito, fol.377.n.4. Non aliàs, fol.440.nu. 11. Saminiat.contr.44. Casu quo, f.366.n.2. Perius Breui f.464.n.3. Constito de assertis, fol.367.n.1. Refectis expensis, f.491.n.12. Soluo assensu Domini f.497.nu.1. Dummodo licita, & honesta sit, fol. 409.n.2. Et nunc, prout ex tunc In cōditionali dispositione nō operatur retrotractionē, nisi Iustificata conditione *fol.410.num.4. Casu quo, fol. 366.n.1.2. Dummodo causa fol.405.n.4. Dummodo omnes simul fol.408 nu.1. Si, & in quantum, fol.500.nu.7. Si constiterit, fol.499. nu.1. Constito paupertate, fo.738.nu.4. Dum tamen, fol.677.n.1. Prout*, posita in dispositione Incerta, aut generali *fol. 360.n.11.13. Prout assenus, fol.761. n.10.* Videndus etiam *Gratus* de ditionibus per totū, *D.Torre de Maiorat. Ital.* vbi latissime de dispositionibus conditionalibus. Modus est: si idoneus reperiatur, *Barbos.tract.var.fol.503.num.1. Ne*, quando accipitur pro, *Vt non fol.724. nu.1. Dum tamen* aliquando *fol.677.n.3. Quoquomodo f.777.nu.6. Tamen* importat modum, & conditionem, *fol.801.nu.3. Quouis modo fol.779.nu.2. Vt* importat modum, & conditionem *fol.816.n. 2.3. Secundum, fol.783.n.4 Eo conditione*, aliquādo *fol.678.n.4. Ex*, declarat modum *fol.687.nu. 20. Ita tamen* aliquando *f.711. n.10. Aliquomodo fol.649.nn.1. Dummodo*, modum, & conditionem *fol.676.nu.2. Dummodo* adiecta actui perfecto *fol.676.nu.5. Ad* quando adijcitur ad aliquid explicandum per honoratum, aut alium, *fol.644.nu.8. Itaut fol.711.nn.3. Pro fol.755. nu. 10. Quandoque fol.763.nn.2.* videndus *Gratus de dictionibus, D.Torre de Maiorat. Italiæ*, per totum Tractatum, vbi latissime de dispositionibus modalibus.

1242 Datur etiam Donatio ob causam, quæ fit ob causam necessariam antecedentem, vel quæ fit ad commodum donantis, *Crauet.cons.136.n. 2. Caualer.dec.257.nu.8. Gratian.cap.749. nn.14.* Vbi etiam quod non continetur sub statuto loquente de donatione, & *cap.782. nn.17. & 21. & cap.975.nu.27. & cap.984.num.20.38. Altograd.cons.7.lib.1. Tusc.lit. D.conclus.629. Vrceol. consult.85.nn.14.vol.2. Bich.dec.435.nu.5. Rota p.15.rec.dec.13. Larrea alleg.81. Antun.de donat. lib.1.prælud.2.n.59.seq. D.Gaston.disceptat.17.n.14 Card.de Luca de renunciat.disc.6 nu.14.15. de donat.disc.8.ex nn.13.disc.11.12.16. nu.12.disc.17. nu.3.disc.70.nu.9.seqq. de fideicom.disc.205.nn.3. Sabell.§.donatio nn.22. Altograd.contr.29.nu.51. Fontanell.de pactis claus.4.gl.1.nu.26. D.Beniell. cons.51.nu.22. Parlador.different.250. R.Marinis lib.2.c.23.nu.8. & lib.1.c.87.*

1243 Imo non requiritur causa præcisé necessaria, sed sufficit causam esse affectione, studio, & quadam beneuolentia naturali munitam, vel impulsiuam, resultantem, ex ratione quadā naturali, vel Instinctu naturæ, sic compellente, sine necessitate præcisa, *Mongil.de imput.q.33. Michalor.de fratrib.p.1.c.20.nu.7. Fontanell.de pactis cl.4.gl.1.n.33. Altograd.cons.8.n.33.lib.1. Vrceol.consult.85.n.15.seq. P.Assl contr.25.n.40.*

1244 Sed quando fit ex causa, quæ ex toto moueat donantem aliter non donaturum, vel ex aliquo naturali impulsu, siue pro implemento voluntatis ipsius donantis, absq; alia necessitate, dicitur ob causam, ad omnes effectus, *Altograd.cons.7.lib.1. Rota p.13. rec.dec.145. nu.5. & seqq.*

Sed talis donatio non est propriè donatio, nam continet onus, vel est remuneratoria, vel similiter, *Andreo.cōtr.6.n.34. D. Spadazon.Theatr.vidual.disp.67.nu.135. Antun.de donat.in præl. 1.nn.41.42. & præl.2.num.31. Fontanell.de pactis claus.4.gl.28.n.6. D.Ciroc.discept.45.n.74. Cyriac.contr.270.nu.8.* Ideò in illa habet locum læsio, quæ non habet in simplici, *D.Ciroc.discept.70.nu.22. Bottilier.theor.62. nu.79. Gallarat. de renunciat.lib.3.c.2.n.54. Amat.dec.56. Duran. dec.121.n.20.seqq. Paz de tenuta tract.2. c.57.n. 126.seqq.*

Nam onerosa est, sic reuocari non potest, nec modificari, nam reducitur ad contractum: *do, vt Des.* Ideò licet donator habeat beneficiū: deducto ne egeat, non habet illud donator ex causa, est contractus innominatus, Ideò in excessu reuocari potest, in casibus, quibus donatio reuocari potest, in excessu tantum dicitur donatio, *Paz.de tenuta tract.2. cap.57.num.126. & seqq. Cutell.de donat.tom.2.disc.1. spec.8.n.3.* vbi hoc dicit, nisi adsit pactum expressum.

Et in illa habet locum euictio, *Rim.iun.in §. 1.nu.81. Inst.t.de donat. & cons.197.n.44. Cutell. de donat.disc.1.spec.29.nu.8. Card.de Luca de donat.disc.52.nū.3. R.Capyc.Latro dec.50. num.16. Iouius de solem.in contract.minor.gl.16.§.5. n.67.* Diximus *sup.n.*

Verum donatio remuneratoria, quatenus excedit donatarij meritum, habetur pro pura, & simplici donatione, *Rota dec.32.num.29.* post *vol.1.cons.Ramon. Angelus de confess.lib.2.qu.18. nn.11. Cancer.var.p.3.c.15.nu.76. Iouius sup.nu. 44.seqq. Antun.lib.1.prælud.2. nu.46. Molin.de primog.lib.1.c.8.n.17. Barbos.in l.2.p.1. nu.172. ff.solut.matrim. Luca ad Franch.dec.428.*

Nam donatio dicitur remuneratoria, ad rationem meritorum, & non vltrà, *Rim.iun. in princ. Instit.de donat.nu.390. Natta cons.188.nu. 2.cons.600.nn.35. Merlin.de legit.lib.2.tit.1.q.10 nu.34. Iouius sup.nn.47.seqq. Antun.lib.1.prælud. 2.n.46. Passarell.de donat.lib.2.q.5.n.59. & seqq.*

Et donatio facta ex aliqua causa iusta, inter patrem, & filium, aliquorum bonorum, si postea pater ipse faciat generale fideicommissum super omnibus eius bonis, non videtur facere, super bonis donatis, nec potest, R. *Rouit.cons. 72.lib.1.* vbi nostra obseruatio plura ponit, quæ videant Dom.Lectores.

Ideò in illa non requiritur Insinuatio, *Oltra. cons.139. Aretin.cons.2. Alex.cons.12. Gabriel.cōclus.tit.de donat.concl.1.nu.65. Altograd. controu. 29.65.* vbi secus in causa non æquiualenti, *Sabell.§. Insinuatio nu.13.* vel vbi est onus iniunctum, *Altograd.cons.7.n.34.lib.1. Coccin.dec.240 nu.2.*

nu.2. Pax. sup. nu. 128. Rota dec. 192. n. 1. p. 6. rec. Antonell. de temp. legal. lib. 1. c. 34. nu. 50. Sabell. §. donatio, Dicemus in *rub. 3.* Nec requiritur in donatione ob causam conseruationis familiæ, sub certa lege primogenituræ in infinitum; *Antonell. sup. nu. 51. Fenzon. ad stat. Vrbis c. 150. n. 54. Antun. de donat. lib. 1. prael. 2. & c. 3. Passatell. de donat. lib. 2. qu. 10.* Andreol. *contr. 155. n. 5. declarat nu. 23. contr. 156. Vrceol. consult. 48. nu. 31. seqq. consult. 54. nu. 32. seqq.* Sabell. *d. §. Insinuatio. num. 13.*

1245 In dubio talis donatio debet reputari simplex non ob causam, *Gaston. discept. 17. nu. 25. R. Ponte cons. 79. nu. 23. Gratian. disc. 279. nu. 1. Andreol. controu. 380. num. 4.* Card. de *Luca de legit. disc. 24. nu. 19.*

1246 Causa finalis arguitur ex verbis: *Ad effecto ebe*, per verba: Quia, quare, quoniam, quamobrem, & similes, *D. Beniel. conf. 51. n. 21. Soccin. iun. cons. 48. nu. 2. lib. 3. Barbos. dict. 6. Rota dec. 37 nu. 2. p. 2. diuers. Burat. dec. 774. num. 11. Gratian. disc. 498. nu. 25. D. Pacion. alleg. 200. nu. 49.*

1247 Et est illa, sine qua non fuisset deuentum ad actus celebrationem, *Pocion. sup. nu. 50.* Gra*tian. sup. nu. 38. Bottil. theor. 104. num. 4. Rot. rec. dec. 587. nu. 4. 5. p. 1.* Menoch. *cons. 723. n. 16. Becc. cons. 45. nu. 30. Marches. de commiss. p. 2. fol. 1085. n. 7. D. Beniel. cons. 51. nu. 18.*

1248 Donatio ob causam dicitur conditionalis, ita vt causa non sequuta potest reuocari, *D. Beniell. cons. 51. nu. 22. Barbosa vot. 69.* imputatur in legitimam, non reuocatur ex superuenientia liberorum, valet etiam facta filio in potestate existenti, confertur cum fratribus, non reuocatur per ingratitudinem, sustinetur absque insinuatione, *Altograd. d. cons. 7. num. 17. & seqq. lib. 1. Tusc. lit. D. concl. 631. Diana p. 8. tract. 6. res. 89. 109. Rota dec. 98. num. 9. 165. nu. 11.* post *Torre de pactis, D. Venturin. cons. 30 nu. 9. Donad. de renunciat. tomo 1. c. 7. num. 37.* In ea habet locum euictio, post mille *Ionius de solemnit. in contract. gl. 16. §. 1. nu. 66. D. Saminiat. consult. 83. nu. 24. 25. R. Marin. lib. 1. top. 87.* vbi etiam *Luca.*

1249 Donatio, vt non dicatur simplex, non omnis causa sufficit, sed debet esse talis, vt obliget donantem aliquo vinculo naturali, vel ciuili, ad donandum, *Staiban. res. 72. nu. 3.* Con*ciol. alleg. 75. nu. 55.* Nam si vtilitatem tantum donatarii respiciat, dicitur simplex, non ob causam, *Peregr. de fideicom. art. 51. n. 65. seqq. Altograd. cons. 7. nu. 4. seqq. lib. 1. Andreol. controu. 240. nu. 14. Staib. obs. 161. nu. 143. seqq.* Altograd *iun. contr. 29. nu. 50. & seqq. lib. 1.*

1250 Ob causam non definit esse talis, quamuis appelletur à contrahentibus, donatio pura, mera, & simplex, quando apparet quid verè actum sit, *Cyriac. contr. 270. nu 19.* Et in eo, quod causam excedit dicitur pura, *Altograd. contr. 29. nu. 57. Barbos. in l. 2. p. 1. nu. 71. ff. solut. matrim. Molina de Hisp. primog. lib. 2 c. 8. nu. 17. Surd. de alim. tit. 1. qu. 48. nu. 24. Fontanell. de pa-*

Tom. III.

ctis cl. 4. gl. 28. nu. 8. 9. Cancer. var. c. 15. de renunciat. nu. 76.

1251 Dicitur donatio pura, & simplex, & non ob causam, cum donator nullam habet necessitatem dandi, nec aliquid ipsius donantis cõmodum respicit, sed tantum donatarii vtilitatem concernit, *D. Altograd. d. contr. 29. num. 51. D. Spadazon. in theatr. vid. nil. disquisit. 67. nu. 19. R. Marin. d. c. 87. D. Mansi consult. 4. nu. 3. Antun. de donat. lib. 1. prælud. 2. nu. 65.* Ideò si gabella debeatur ex translatione Iurium, & actionum ex causa, non debetur si fiat per viam donationis, *Guttier. de gabellis q. 60. n. 2. Olea de cess. Iur. tit. 7. qu. 5. n. 5.*

1252 Donatio dicitur ob causam quando causa est necessaria, non autem voluntaria, *Azo in summa tit. de donat. nu. 1. Mantica de tacit. lib. 13. tit. 4. nu. 16. Paul. Rub. in annot. ad dec. 131. n. 113. p. 8. rec. Capyt. Latr. dec. 54. nu. 13. lib. 1. Hodiern. contr. 35. nu. 6. Bonden. collect. 8. nu. 47. Castill. lib. 3. contr. c. 89. nu. 109. Vrceol. consult. 54. num. 14. cons. 96. nu. 243. Rota post Merlin. de legit. decis. 149. nu. 26. 27. Andreol. contr. 404. n. 8. seqq. Staiban. obs. 161. nu. 143. Ripol. resol. cap. 11. nu. 413.* Debet esse finalis, non impulsiua, *Antun. lib. 1. prælud. 2. nu. 61. seqq.* R. *Marin. d. t. 87.* vbi *Luca.*

1253 Cum grauaminibus donatio dicitur impropria, correspectiua, & ob causam: *Alex. cons. 12. nu. 1. lib. 1. Postini res. 83. Conciol. alleg. 38. nu. 16. seqq. Burat. dec. 7. nu. 7. 8. Coccin. decis. 240. nu. 2. dec. 433. Royas dec. 170. nu. 6. Vrceol. d. consult. 54. nu. 14. seqq.*

1254 Donatio, quæ ex aliqua causa iusta, poterat à donatore reuocari, non potest ab eius hæredibus reuocari, cum defunctus tacendo videatur huiusmodi causam remisisse, *l. fin. præ pé fin. C. de reuoc. donat. Clar. §. donatio qu. 23. in fine, Magon. dec. Flor. 70. 76. num. 26. seqq. Guid. Papa dec. 114. Sausel. dec. 192. nu. 3. seqq. Sperell. dec. 13. nu. 36. dec. 170. nu. 40. seqq. Altograd. cons 37. nu. 11. seqq. lib. 3. & cons. 38. Diana p. 8. tract. 6. res. 54. Sabell. §. donatio num. 22. Andreol. contr. 2. nu. 32.*

1255 Beneuerum hoc ius transit ad hæredes, pro rescindenda donatione ex defectu conditionis, vel implementi non facti, *Altograd. d. conf. 38. nu. 4. 5. Rota p. 3. rec. dec. 612. 644. p. 4. dec. 338. p. 9. vol. 1. dec. 11. Hermosill. tom. 1. gl. 2. l. 5. 6. fol. 317 seqq. Rota p. 9. dec. 387. nu. 35 seqq. Tepat. var. sent. tit. 498. Christin. dec. 193. vol. 4.*

1256 Cum donatio ex causa respiciat commodum donatoris, potest ipse, re integra pœnitere, & donatum repetere, *l. dedi 3. §. sed si tibi ff. de condit. causa data, & in §. quod si ita & l. 1. ff. eod. Antun. de donat. lib. 1. prælud. 2. n. 67. Larrea dec. 66. nu. 41.* Nisi in hac donatione adiecta fuerit stipulatio, nam tunc non licet pœnitere, *Valasc. consult. 152. nu. 16. Antun. n. 69.*

1257 Cessante causa, cessat, & resoluitur, *Card. de Luca de donat. disc. 4. ex nu. 13. disc. 11. num. 1. disc. 12. num. 4. disc. 16. nu. 12. disc. 13. nu. 3. disc. 70. nu. 9. seqq. de fideicom. disc. 205. ex nu. 2. de*

renunciat. disc. 6. nu. 14. 15. Rocca disp. 183. nu. 16. Cyriac. contr. 140. nu. 57. contr. 239. nu. 9. Staiban resp. 36. nu. 23. D. Venturin. d. cons. 30. nu. 9. Antun. sup. nu. 66. D. Spadazon. in theatr. induil. disp. 67. nu. 89. D. Beniel. cons. 51. n. 16. 23.

Debet restitui res donata cum fructibus, *Cyriac. contr. 239. n. 7.*

Donatio facta sub onere alendi donatorem, si non alat potest reuocari, sed debet donatarius esse in mora, *Castill. contr. lib. 8. c. 14. nu. 1. & seqq.* Vbi an mora possit purgari, & quid si pactum non inducat causam finalem, sed impulsiuam, nam si impulsiua non reuocatur, secus si finalem, *n. 17.*

Et ipse donatarius non potest pœnitere, sed cogitur alere, quamuis velit restituere rem donatam, *Castill. d. c. 14. n. 19. 20.*

1258 An donatio ante nuptias sit simplex, an ob causam? *Carleual. de Iudic. D. Marcian. disp. 55. nu. 13.* Dicemus *qu. seq.*

1259 Donationis causa debet dici finalis, quoties cogit ad faciendum, *Rocca disp. 105. n. 19.*

1260 Vel quoties est reperta in verbis dispositiuis donationis, *Rocca n. 20.*

1261 Pro substinenda donatione, causa etiam impulsiua dicitur finalis, *Rocca disp. 110. n. 26.*

1262 Donationis causa finali cessante, cessat etiam ipsa donatio contemplatione eiusdem causæ facta, *DD. in l. fin. ff. de hæred. instit. Molina de primog. lib. 4. c. 2. nu. 18. Sesse dec. 430. nu. 3. Castill. de alim. c. 40. nu. 11. Valens. cons. 119. num. 81. 82. Sanfel. dec. 157. nu. 3. Rocca disp. 183. nu. 14. Antun. d. prælud. 1. nu. 61. Pereira cons. 52. nu. 13. Barbos. in l. si cum dotem, in princ. num. 50. 51. ff. solut. matrim. Mier. de maior. p. 1. q. 39. n. 11.*

Nec illa reuocatur per ingratitudinem, *Ricc. collect. 469. D. Rota ad Rouit. cons. 88. n. 3. lib. 2.*

In hoc casu donatio ob certam causam, si causa non adimpleatur, an ipso iure reuocetur magna difficultas est, nam resolui dicit *R. Marin. lib. 1. resp. 87. ex l. 1. C. de donat. quæ sub modo, Clar. §. donatio, § fin. nu. 1.*

Contra dicit *Rot. dec. 11. n. 3. p. 11. rec.* Vt si in donatione non sit expressum pactum resolutiuum, cum clausula: *Non aliter, nec alio modo*, non possit esse locus resolutioni contractus, sed datur actio ad implementum ex *Molina de primogen. lib. 2. c. 12. nu. 2.*

Sed *Faber de error. pragm. tom. 2. decad. 45. error. 9. nu. 3.* dixit non resolui, sed agi ad implementum, *Cutell. de donat. disc. 1. p. vnic. n. 124.*

Ratio est, quia contractus nominatus non resoluitur ex defectu adimplementi, sed agi debet ad illud, *l. in ciuile, C. de rei vindicat. Surd. cons. 52. nu. 6. lib. 2. Graff. except. 2. nu. 57. Noguerol alleg. 6. nu. 75.* vbi dicit ad resolutionem esse necessariam clausulam commissi, seu resolutiua, ob non implementum, cum *Farinac. dec. 869. Molin. de primog. lib. 2. c. 12. nu. 7. Rota decis. 11. nu. 3. p. 13. rec.*

Sed contra dicta dicitur per *Nouar. de priuil. miserab. person. priuil. 29. Card. de Luca de credit. disc. 57. nu. 9.* Hinc si Monialis professa prætextu annualitatis sibi promissæ fecisset renunciationem, illa non soluta, potest redire ad iura renunciata, *l. cum proponas, C. de pactis. Maur. alleg. 50. nu. 2. Donad. de renunciat. tom. 1. c. 19. Cons. Georg. alleg. 31.*

Solum fauore Ecclesiæ, dotis, & libertatis, non rescinditur donatio per non implementum, sed agitur ad illud, nisi adesset pactum expressum, *c. verum de condit. appos. Gratian. disc. 803. Diana p. 8. tract. 6. res. 43. Cutell. de donat. disc. 1. p. 7. nu. 3. Bottilier. de success. theorem. 36. nu. 14. D. Mostaz. de causis pijs c. 4. n. 9.*

Et conditio fauore Ecclesiæ habetur pro modo, *Barbos. in d. tex.* Verum *Cutell. 2. par. 7. n. 13.* Sed contra *Bottilier.* vt sit conditio *Mostaz. sup. nu. 10* pro modo.

Verum si adsit clausula: *Non alier, nec alio modo*, resoluitur donatio, *D. Saminiat. contr. 44.* licet contra dicat *Tonnut. qq. ciuil. c. 83. num. 3. Gennens. qu. 128. Ludouic. dec. Perus. 29. num. 23.* Vel si conditio non adimpleatur, ad ipsum, aut suos hæredes bona donata reuertantur, *Diana tract. 6. p. 8. res. 42. Gratian. disc. 517. n. 10. Tonnut. tom. 1. qq. benefic. c. 83. nu. 4. Barbos. in c. verum, de condit. apposit. nu. 2. Hermosill. l. 6. tit. 4. p. 5. gl. 1. nu. 17. Serafin. dec. 724. nu. 10. Del Bene de Immun. Eccles. p. 2. c. 17. dub. 5. nu. 13. Retes de donat. c. 14. Gonzal. in d. cap. verum nu. 4. Mostaz. sup. n. 11.*

Et fauore dotis, quamuis promissio sit contractus innominatus, etiam re integra, & matrimonio non contracto, non potest promissor à promissione recedere, *l. si ego, §. si res. ff. de iure dot. Barbos. in rubr. ff. solut. matr. p. 4. num. 37. Card. de Luca de dote disc. 156. num. 9. D. Luca ad D. Marin. l b. 1. c. 87.*

1263 Imò donationis ratione motiua cessante generaliter respiciente totam donationem, ipso iure dicitur resoluta donatio, & competit donatori rei vendicatio, *D. Rocca disp. 183. n. 15.* Vbi idem dicit in donatione facta sub conditione præstandorum alimentorum.

1264 In donatione quoties aliæ causæ expressæ concurrunt, causa adimplendæ præcedentis obligationis, vel est præcipue finalis, vel saltem æquè finalis cum aliis, *D. Rocca disp. 105. num. 21.*

1265 Beneuerum donatio non resoluitur causis ex pluribus finalibus, si aliqua deficiat, *D. Rocca sup. num. 22.*

1266 Donatio intelligi debet ad vnicam causam restricta, stante clausula: *Quia sic ibi de rebus suis facere, & disponere placet.* Ideò substinetur, quamuis cæteræ causæ destruantur, *D. Rocca sup. nu. 23.*

1267 Donationis resolutioni potest esse locus, vel quoties id, in quo contenditur facta contrauentio, fuit causa finalis donationis, & ratio motiua donandi, *D. Rocca d. disp. 105. n. 8. seqq.*

Vel

1268 Vel quoties legitur appositum specificè pactum resolutiuum, *Ibid.nu.*11.

1269 Vt possit esse locus resolutioni est probanda inobseruantia respectu causæ finalis, intrinsecæque rationis motiuæ donandi, *D. Rocca sup. num.*17.

1270 Donationis resolutioni est locus ob pacta non seruata, cum declarationibus suprà positis, quia illorum inobseruantia maximam redolet ingratitudinem, *D. Rocca d.disp.*105.*n.*15. vbi etiam si sit contemplatione matrimonii.

1271 Et dominium reuertitur ipso iure, ex pacto apposito in donatione, *Cyriac. contr.*240.*num.*26.

1272 Donationis resolutio competens, vel ex iuris dispositione, vel ex pacto resolutiuo, censetur remissa ex non facto, vt puta si donans, habita occasione reuocandi, & cum potuerit, non reuocauit, *D.Rocca d.disp.*105.*n.*50.

1203 Donatio facta ex causa matrimonii, in genere, non dicitur donatio ob causam, cum sit impulsiua, *Mastrill.dec.*211. *Nouar.p.*1.*qu.*83.*nu.*2.*Gratian.c.*924.984.*nu.*21.*seqq.Castill.lib.*6.*c.*119.*Larrea dec.*33.*nu.*13. *Altograd.cons.*7.*n.*12 *seqq.Rota p.*13.*rec.dec.*145.*num.*5.*seqq. Ponte cons.*117.*num* 13. *lib.*2. *Pacion.alleg.*75.*nu.*33.

1274 Quæ conclusio procedit tam in patre, qui dotare tenebatur, quam in extraneo, *Valenz. cons.*148.*n.*62.*Canc.c.*8.*n* 95.*Tonnut.c.*55.*n.*30.*seqq.c.*110.*num.*5.*c.*168.*num.*5. *Barbos.vot.*69. *Antun.de donat.lib.*1.*præl.*2.*nu.*72.*D.Mansi consult* 4.*n.*5.5.*tom.*11.*Olea de cess.iur.tit.*2. *qu.*7.

1275 Secus ex causa certi matrimonii contrahendi cum certa persona, nam illo non secuto potest reuocari, *Olea sup. Pacion.sup.nu.*34.*l.*2.*§.fin.*C.*de condit.ob caus.Cancer.d.c.*8 *num.*61. *Castill.d.c.*119.*nu.*16. *Altograd.cons.*8. *num.*20. *Cald.resp.*6.*Barbos.vot.*69.*nu.*8.9. *P. Barbos. in l.si cum dotem in princ.nu.*51.*ff.solut. matr. Antun.sup nu.*73. *Andreol.contr.*404.*nu.*6. *Staiban. obs.*161.*nu.*138.139. *D.Galeot.contr.*50. *num.*2. *lib* 1.*D.Rocca disp.*110. *Staiban.res.*22.*nu.*6. & *res.*45. *nu.*42. Sed contra dicit *obs.*161, *nu.*142. & *seqq.*ex *Conciol.all.*75.*n.*35. *Andreol.cōtr.*155 *nu.*14. 15. declarat *num.*15. & *seqq. Costa cons.*40.*n.*39.*Intrigl.dec.*20.*nu.*6.7.*Cancer.lib.*1.*tit. de donat.à nu.*61. *D.Venturin.cons.*30. *num.*1. & est irreuocabilis *nu.*62. *Cutell.de donat. tract.*1.*disc.*3.*p.*6.*num.*7.*Michalor.de fratrib.p.*1.*c.*20. *n.*14.*seqq.* *Altograd.cons.*7.*nu.*15.16.*lib.*1.*Staiban res.*166.*nu.*27.28.*D.Palma consult.*99. *num.*27.

1276 *Nos ad Rouit.cons.*15.*n.*34.*lib.*2. Nō requirit insinuationem, nec confertur, *D. Palm.d.cons.*99.*n.*33.*Hermos.fol.*294 *Staib. obs.*161.*n.*148.*seqq.Rota ad Rou. cons.*88.*lib.*2.*Spadaz.theat.vid. disq.*67.*n.*10.12.*D. Alexius ad Cap. Lat.cōsult.*80.

1277 Etiam si sit facta à matre dicitur ob causam. & non simplex. *Rolan.cons.*44. *nu.*31. & *cons.*70.*nu.*13.*lib.*4.*Fasq.de successs.creat.lib.*3. §.30.*limit.*34.*nu.*268.*Peregr.de fideicom.art.*36. *n.*134.*in fine.*& *cons.*78.*lib.*3.*Gratian.cap.*924.*nu.*19. *cap.*984.*nu.*22. *seqq.* *Altograd.cons.*7. *nu.*46. *Staiban.obs.*45.*num.*4.

1178 Licet contra dicant *Andreol. contr.*155.*per tot.* præcipue *nu.*13. *Michalor.de fratrib. p.*1.*c.*20.*nu.*21. Videndus *D.Palma d.consult.*99.*nu.*28.& *seqq.* vbi disputat si sit ex causa in illa persona, quæ non tenetur dotare.

1279 Et causa vere dicitur, quæ finalis est, & impulsiua est solum abusiua, & sic impropriè, *Fontanell.de pactis cl.*1.*gl.*1.*nu.*19. *Altograd.d. cons.*7.*nu.*9.*lib.*1

1280 Ideo causa impulsiua non est in consideratione, cum non sit causa, sed motiuum, quoddam ad causam, *Neuizan.in sylua nupt.lib.*1.*nu.*203.*fol.*798.*Staib.sup.n.*5.6. *Antun. de donat.lib.*1.*prælud.*2.*nu.*60.

1281 Et donatio facta post matrimonium celebratum, non potest dici ex causa matrimonii, *Duran.dec.*155.*nu.*13.14. *D.Pacion.allegat.*200.*nu.*60.

1282 Sic si fiat donatio vni loco, non censetur adempta, & translata ad alium locum pium, & Ecclesiam, ob mutationem causæ impulsiuæ, *Additio Thori ad Tiraq. de priuil. causæ piæ priuil.*167.

1283 Dicitur ob causam quando est facta filio, vt nobiliores contrahat nuptias, *D.Torre dec.*31.*nu.*10.*post Tract. de pact.fut.success.*

1284 Si donatio sit facta ex pluribus causis, pro substinenda donatione, licet aliqui dicant sufficere verificationem vnius, *Rota dec.*13.*nu.*12.*post Torre sup.*

1285 Tamen in contrarium est veritas, vt non sufficiat verificatio vnius causæ, *Rota d. decis.*13.*num.*13.

1286 Si donatio contineat non commodum donantis, sed tertii, etiam dicitur ex causa, *Cyriac.contr.*128.*n.*106.

1287 Donatarius debet quamprimum adimplere; etiam nullo adiecto tempore, nec auditur si voluerit adimplere post iudicium incolatum per donantem super adimplemento nō sequuto, *Staiban.res.*36.*nu.*13.

1288 Donatarius si semel contrauenerit, & periurium commiserit, non poterit amplius implere, & donatio erit resoluta, *Staiban. sup.*

1289 Donatio dicitur ob causam, quoties fit in vtilitatem alicuius Tertii, etiam quód respectu donatarii esset simplex, *Staiban. res.*72.*num.*11.

1290 Donatio, commodum donatarii respiciens dicitur facta ob causam impulsiuam, non finalem, *Staiban.res.*161.*n.*93.

1291 Et cum donatio est facta contemplatione certi matrimoni, non potest tamquam ex causa retrocedi. Diximus ad *Reg. Rouit. cons.*15. *lib.*2. & Diximus *sup. Sabell. §. donatio num.*21. *vers. quod donatio*, *Rota part.*15.*recen. dec.*271.

1292 Donatio facta contemplatione matrimonij, illo postea nullo declarato, an substineatur?

Non, *Franch.dec.52. Barbos.in l.2.nu.158. ff.solut.matr.* In antefato *R.Salernit.dec.7. R.Recuen.dec.429.* Secus si maritus sit conscius impedimenti, non autem vxor, *Add.ad Franch.* late *Luca ad Franch. ibidem.* vbi refert *Petrum Barbos. Molfes. & alios*.

Idem si non sequatur, *Hermosill.l.3.tit.4.gl.1.nu.44.par. 5.* si causa fuit finalis matrimonij, *Castill.lib.5.contr.119. Noguerol. alleg.23.à nu.159. Gurba obs.28 nu.16. Olea tit.2.q.7. num.6.* secus si impulsiua, *Castill.* & alij *sup.* post mille *D.Aguila ad Roxas de incompatibil. p.1. c.2. ad nu.95.96.fol.47.col.1. Ripol.c.9.n.111.*

1293 Quid si aliæ causæ simul sint iunctæ, etiã non sequuto matrimonio, vel illo annullato, vel quando causa matrimonij non fuit finalis, sed impulsiua tantum, *Rota penes Zacch.a qq. Medico legal.tom.2.dec.59. Merlin.dec.229.355. & 392.* vbi an causa sit finalis, vel impulsiua, & quid præsumendum, *Rota eadem p.11. rec. dec.262.nu.24. Sabell.§.donatio nu.21. vers.qualiter.* Sic etiam est irreuocabilis, quamuis sit causa incerti matrimonij, si donatio sit facta irreuocabilis, *Casanat.cons.25.num.2.co f.32.num.4. Azeued.cons.34.nu.9. Castill.cap.172.tom.6. Reg. Marinis lib.1.c.87.nu.4. & seqq.* Eo maxime si traditio interuenit, post *Castill. c.119.n.10. Olea de Cess.Iur.tit.2.q.7 n.5.*

1294 Donatio facta sponso, & sponsæ, occasione illorum matrimonij, & filiorum, si sit stipulata pro se, & hæredibus quibuscumq; transit ad omnes, si verò pro filijs, & descendentibus, acquiritur tantum filijs illius matrimonij, licet non sint hæredes, *Rota par.12.rec.dec.230.* vbi adducit aliam distinctionem, *& dec.428. Castil. contr.lib.8.c.53.n.22.*

1295 Donatio facta ex pluribus causis non deficit, si vna cesset, alijs remanentibus *Gratian. cap.568.nu.15.* vbi *Luca*.

1296 Donatio facta patri, & filijs, vel duobus, controuentio vnius non nocet alijs, ex propria persona vocatis, non tanquam hæredibus, nec potest donans, in eorum præiudicium reuocare, *Rota p.12.rec.dec.356.p.13.dec.11. 82. nu.4. dec.280.nu.15. Sabell.§.donatio n.39.*

1297 Donatio facta à matre filio, contemplatione certi matrimonij non resoluitur per mortem filij, superstite matre, & ad matrem nõ redit, *Andreol.controu.232. Ricc.collect.2563. D. Calcat.contr.21.p.2. Fontanell.dec.54. num.4. & seqq. R.Capyc. Latro consult.16.num.19. & seqq. Franch.dec.3.* vbi etiã *Luca Crau.cons.102 Georg. alleg.17.nu.15. Theod.alleg.43. R.Ponte cons.19. lib.1. Guid.Papa dec.147. Cancer.var.p.1.c.8.nu.65.* quorum maior pars loquitur de donatione facta à patre filio, cõtemplatione matrimonij, existenti in potestate.

Maxime si sit apposita stipulatio pro hæredibus, nam tunc non resoluitur, sed ad hæredes donatarii transit, *Guid.Papa dec 147. Socin.Iun.cons.58.lib.2. Lattrath.co f.9.num.18. Rota dec.9.nu.38. & seqq. p.7. Gratian.dec.42.* vbi *D. Scoppa, & Luca, Andreol.d.contr.232.n.7.*

1298 Donata per Monacum tempore professionis, Monasterio, ei non remanent si transeat ad aliud Monasterium, *Staiban.obs.125. & 126. Nos ad dec.10.* Rouit diximus remanere primo Monasterio, *R.Capyc. Latr.dec.193. Reg. Sanfel. dec.323.lib.2. Cabed.dec.163.nu.2.p.2. Fontanell. dec.227.num.11. & seqq.* vbi decisum refert *Ripoll.var.c.13.nu.70. Surd.de alim.tit.9.qu 29.* & alii apud *Bottilier. de success.ab intest. theor.78.* vbi ponit aliquas limitationes.

1299 Censetur facta contemplatione professionis, quando in proemio asseruit velle Deo seruire, & perpetuò in religione permanere, *Staib.d.ref.125.nu.34.* Quamuis in contrarium essent aliquæ coniecturæ, *Staib.nu.36.* signanter si dicatur: *eam facere ob amorem Dei, & per alias causas nu.37.*

Sed si exeat à Religione, recuperat bona donata, *Stafel.dec.191. Nos ad Rouit.dec.10. in vltim.addit.nu.2. R.Marin.lib.2.c.195.* vbi etiam *Luca*. Quid si post professionem fiat Episcopus, quod non recuperet bona donata, Diximus ad *R.Rouit.d.dec.10. ad nu.7.14.16. & 17. & in vlt.add t.nu.1. D.Fatard.in Tract. de prælatis Regularibus,* post *Allegat. fiscales, Andreol. contr.306.*

Et si Monacus de religione incapaci, vadat ad Capacem, ex dispensatione Pontificis, recuperat bona donata fratribus, aut alijs, *P.Molfes. conf.1.nu.21.seqq. R.Marin.lib.2.c.45.n.13.*

1300 Donatio facta sub certo euentu post mortem donantis, si præmoritur donatarius, donatio non resoluitur, sed transit ad hæredes donatarii; *Altograd. contron.29.* licet contra dicat *Card.de Luc de do.at.disc.17. Nos infrà n.1310. & 1312.1313.*

1301 Verum donatio facta alicui ob Ingressum Monasterij, reuocatur si donans ex Religione egrediatur, vel in illud non ingrediatur, cum donatio illa sit facta firmo remanente religionis proposito, & facta intelligitur rebus sic stantibus, *Gratian.discept.96. Antun.de donat.lib.1.prælud.2.§.1.nu.97. & seqq. Rota dec.21.56.p.9.rec. & dec.32. & p.26.dec.143. Tusc.lit.D.conclus.632. & 633. Natta cons.181. Diana p.8.trac.6.ref.86.* Eadem *Rota p.11.dec.349. Sabell §.donatio nu.35.§.renunciatio nu.31. Deciani cons.86. Natta cons.138. Viscont.conclus.Iur. verb. donatio omnium bonorum D.Scoppa ad Gratian.d.dec.42.num.1.seqq. Antun.de donat.lib.1. præl.2.§.1. nu 98 fol.57. Larrea alleg.50.nu.23. Gratian.dec.42. & discept.96.nu.23. Fachin.lib.12. contr.cap.24. Cyriac.contr.481.n.79. Giurba super consuet. Mess.c.2.gl.5.nu.15. D.Capon.discept.278. n.19. 20. & discept.287. Torre de pactis lib.2. cap.25, nu.17.27.nu.30. Rota posteri dec.130.nu.10. Sanfel.dec.191. Burat.dec.581. & 586.nu.2.p.5. rec. Card.de Luca de donat. disc.15. & 16.nu.12. Costa de retrotract.cas.3.c.9.n.29. D.Rota ad Rouit. cons.88.nu.6.lib.2. Castill.lib.6.cap.119. num.25.* quidquid dicat *Staib. ref.125.nu.52. & 60.*

Quam

1302 Quamuis adsit clausula, ad habendum, possidendum, vendendum, alienandum, cum illico dominij translationem inferat, Socin. cons. 9 num. 33. lib. 1. Card. Tusc. lit. C. concl. 297. num. 7. Rub. sing. Rotæ tom. 2. par. 4. §. 3. Borrell. in summa dec. tit. 36. nu. 19. D. Scoppa sup. n. 15.

1303 Quamuis adsit clausula: liberò, purè, & simpliciter, cum promissione non reuocandi, Surd. cons. 407. nu. 40. D. Scoppa sup. nu. 19.

1304 Quamuis adsit promissio de eam non reuocando, etiam si contingerit à Religione exire, nam adhuc in dicto casu poterit reuocari, Staiban. d. res. 125. n. 23. 24. & ita decisum refert per Rotam Rom. n. 25.

1305 Et ingressus Monasterium est causa finalis donationis, Scoppa sup. n. 11. Quamuis sit facta paulò ante professionem, Rota post Torre dec. 222. nu. 8.

1306 Donatio ad suscipiendos ordines, euanescit non secuta ordinatione, D. Torre de pactis. lib. 3. c. 33. nu. 241.

1307 Donatio facta Ecclesiæ, aut Monasterio, tacitã habet conditionẽ: donatario ibi permanente, Fontanella dec. 226. nu. 15. Matut. disq. 3.

1308 Donatio facta contemplatione certi matrimonij, si illud non sequatur, etiam ex facto donatarij, potest reuocari, quamuis essent clausulæ quæcumq; de non reuocando, & quamuis ad esset rei traditio, l. si estraneus 6. ff. de donat. caus. ... ata, l. si donaturus, ff. eod. Castill. lib. 6. c. 119. Noguerol. alleg. 23. à nu. 159. Fontanell. de pact. gl. 1. nu. 53. Olea de Cess. Iur. tit. 2. q. 7. nu. 6. Leon. dec. 137. nu. 23. Giurb. obs. 38. num. 16. Hermosill. l. 3. tit. 14. p. 5. gl. 1. nu. 44. Cutell. de donat. tract. 2. disc. 1. spec. 6. à nu. 1. & 23.

Quamuis donatarius aliud matrimonium contrahat, l. Titio centum, §. Titio centum, ff. de condit. & demonstrat. l. si quid 47. §. Interruptum, ff. de legat. 3. Larrea dec. 33. nu. 17. Matut. disquisit. 3. Vbi de muliere, quæ egressa est à Monasterio, vbi professionẽ non fecit, sed fecit in alio, Olea sup. nu. 7.

1309 Donatio facta contemplatione electionis sepulturæ, est reuocabilis, sicut est ipsa electio sepulturæ, Barbos. de Parroc. p. 3. c. 26. n. 24. Card. de Luca de donat. disc. 16. nu. 12.

1310 Sed si filius decedat sine filijs viuo patre, donatio filio à patre facta contemplatione matrimonis, transit ad hæredes filij, & non redit ad patrem donantem, Cancer. var. tit. de donat. num. 65. Diximus sup. num. 1300. Et infrà num. 1313.

Difficultas magna est, si donatio sit facta ob causam matrimonij, an possit donans ante matrimonium contractum illam reuocare. Et videtur posse, nam cum donatio ob causam reducatur ad contractum innominatum, Donel. lib. 12. comm. c. 10. vbi Osuald. lit. A. Paz de tenut. c. 57. num. 126. Larrea dec. 66. num. 41. & dec. 91. num. 23.

Videtur dicendum posse ex pœnitentia reuocari ante modum impletum, re integra. Larrea dec. 66. num. 41. Cum natura contractus innominati sit, vt pœnitentiæ sit locus contrahentibus, l. Iurisgentium, §. 1. ff. de pactis l. 5. ff. de condit. caus. dat. Gomez tom. 2. var. c. 8. nu. 4. Menchac. vsufr. c. 59. nu. 12. Parlador. 2. quotid. c. 3. nu. 32. Pichard. in rubr. Instit. de donat. à nu. 11. & in §. actionum, Instit. de action. qu. 27. à num. 24. Guttier. de Iuram. p. 1. c. 35. Fachin. contr. lib. 11. c. 8. Retes opusc. lib. 2. sect. 3. c. 1. Donell. lib. 14. com. c. 22. vbi Osuald. post alios D. Aguila ad Roxas de incompatibil. p. 1. c. 2. fol. 46.

Ideò donatio ob causam matrimonij, matrimonio non sequuto reuocari potest, & donatori conditio ob causam competit, l. 2. §. fin. & ibi DD. ff. de donat. post plures Hermosill. l. 3. tit. 4. gl. 1. nu. 44. p. 5. Menoch. cons. 92. nu. 79. Faria ad Couar. lib. 1. c. 14. nu. 58. 68.

Nam quando matrimonium est causa finalis donationis, puta est facta donatio contemplatione certi matrimonii, eo non sequuto nulla, & inualida est donatio, propter defectum causæ finalis, l. 2. §. fin. ff. de donat. l. 3. ff. eod. l. 13. §. fin. ff. de donat. inter l. 6. ff. de condit. caus. dat. l. si donaturus, ff. eod. Castill. contr. lib. 5. c. 119. Noguerol. alleg. 23. à nu. 159. Fontanell. de pactis cl. 4. gl. 1. nu. 53. 56. Leo dec. 137. num. 23. Giurba obs. 28. nu. 16. Cutell. de donat. tract. 2. disc. 1. spec. 6. Olea tit. 2. q. 7. nu. 6. in vl. impress. Altograd. cons. 7. num. 20. Cald. Pereira resp. 6. Barbos. vot. 69. num. 8. 9. P. Barbos. in l. si cum dotem, in princ. num. 51. ff. solut. matrim.

Secus si causa sit impulsiua tantum, puta ratione matrimonii in genere, Castill. & alii apud Olea sup. num. 4. & 5. vbi quando causa sit finalis, vel impulsiua, Ripol. in l. demonstratio falsa nu. 18. 19. de condit. & demonstrat. Vbi dicunt esse finalem contemplatione certi matrimonii, impulsiuam, incerti matrimonii, Antun. de donat. lib. 1. prælud. 2. nu. 71. seqq. & §. 1. nu. 68. Monter. dec. 10. Fontanell. sup. nu. 50. seqq. Luca ad Marinis lib. 1. c. 87. nu. 12.

Sed contra, vt donatio ob causam matrimonij non posse ante matrimonii contractum reuocari, nec donanti licere pœnitere, etiam re adhuc integra, Bal. Nouell. de dote p. 6. priuil. 51. Couar. d. c. 14. nu. 15. Bossius de dote c. 9. nu. 50. 51. Larrea dec. 91. nu. 23. Salgad. labyr. p. 1. c. 33. num. 13. seqq. Costa de re integr. dist. 1. nu. 3. Roxas de donat. c. 14. nu. 7. & ante lib. 2. opusc. sect. 3. c. 1. de condit. ex cap. pœnitentiæ nu. 4. 5. ex tex. l. si ego 9. §. si res 1. ff. de Iure dot. latissimè D. Aguila ad Roxas de incompatibil. p. 1. c. 2. vers. & licet fol. 47. & seqq. vbi hanc opinionem comprobat, & respondet contrariis. Maxime si ad sit stipulatio, nam tunc non est amplius contractus innominatus, vbi habet locum pœnitentia, Antun. lib. 1. prælu. 2. n. 69.

Sed difficultas est in donatione facta, contemplatione matrimonii. Si per mulierem non steterit, vt matrimonium contraheretur, an debeatur donatio. Et non posse peti donationem dicit Caldas in resp. 6. post tom. 3. de nominat. emphyt.

phyt, secus dicit in legato ex l.1.C.de Instit.& substit. vbi Alex.num.10. sed Fontanell.de pactis nupt.claus.4.gl.1.nu.61. dicit hanc differentiam inter contractus, & vltimas voluntates de rigore substineri posse, sed de æquitate probabilior est opinio, quod conditio habetur pro impleta, si non stet per eum, qui implere debet.

Sed si sit facta donatio mulieri, vt nubere possit, est purum, & transmittitur ad hæredes, etiam matrimonio non sequuto, l.si mulier dotem, C.de Iure dotium, quia causa est impulsiua, Bald.cons.249.circa med.lib.4. Couar.in c.3.de testam.nu.11.Noal.de transmiss.cas.17.nu.45.Antun.lib.p.prælud.2.§.1.nu.69.

Sic legatum, & donatio ad nubendum, modole, & modalis est. Intrigl.de substit.cent.3.qu.88.nu.43. sic mortua illa ante nuptias, transmittit legatum ad hæredes, Bal.in l.generaliter nu.10.C.de Episc.& Cleric. maxime in filia testatoris, quam sententiam in ea, quæ legitimam habet ætatem, amplexi sunt Noal.d.cas.17.nu.42. Menoch.lib.4.præs.146.num.26. Franc.Marc.dec.858.nu.8.12.& q.862.nu.7.p.1.Antun.d.§.1.nu.74. secus si non esset nubilis ætatis, Antun n.79. vbi nu.78. explicat, & num.seqq. Cænall. qu.900.nu.165. Diximus sup.n.1232.

1311 Verum quoties causa, quæ mouit donantem ad donandum, cessat in eius hæredibus, donatio ad eos non transit, sed reuertitur ad donantem, Menoch.cons.388.Maxime n.55.Socin.iun.cons.53.vol.2. Vbi dicit: donationem factam: pro se, & filijs masculis tantum, deficientibus filijs masculis, ad donantem reuertere, Rouit.cons.94.nu.8.9.à num.3. & cons.15. & 16. Et d.cons.15. defendit: donationem à parente filio factam ob causam matrimonii, non tradita possessione, mortuo filio ante patrem, extingui, etiam si filiam reliquerit, quia donatio facta simpliciter sinè hæredum mentione, non est transitoria ad hæredes, sed extinguitur cum morte donatarii, in vita donantis, Fab.in C.de reuoc.donat.lib.8.defin.21. & de error.pragm.decad.41.err.2.

1312 Et generaliter donatio fauore matrimonii, quod reuertatur ad donantem, mortuo donatario sine filiis, quia cessat causa donationis tenent Marin.alleg.125.nu.150.seqq. Cutell.dec.7.10. Fontanell.dec.15.nu.8.Staib.res.22.45.161 166. Censal.ad Peregr.de fideicomm.art.29.à num.21.& art.6.num.9. Amend. ad Frauch.dec.3.num.1.& dec.52. num.2. Vbi distinguit an donatio facta sit ob causam finalem matrimonii, vel impulsiuam, de quo Surd.dec.322.& dec.205.num.2.3. vbi Addit. Rota post Salgad. labyr.dec.82.87. Cyriac.contr.145. nu.59.60. controu.279.nu.13. R.Galcot.contro 21.lib.2. Roxas de incompatibil.p.1.cap.2.nu.73. & ibi Addit. ad num.71.& num.104.seqq. post Bald.Thomas. tract.9 de Maior.tit.16. num.16. Addentes ad Moliu. de primog.lib.4.c.9.num.73. Rouit.cons.94.& cons.15.& 16.

1313 Verum contra tenet Olea sup. in donatione facta ex causa matrimonij à patre, vt mortuo filio sine filiis, ad patrem non reuertatur, contra Gasp.Thes.in addit. ad patrem dec.32. Ferrer.ad Guid.Pap. dec.147. & contra Rouit. cons.15.lib.2. tenet Merlin.com.2.contr.34.a num.29.& num.33. Nos ad Rouit.d.cons.15.nu.24.seqq. post R.Galcot.contro.21.lib.2. Cutell.de donat.tract.2 disc.1.spec.5. nu.27.seqq. Prat.disc.44.n.21.lib.4.& alios.

1314 Quæ omnia extenduntur, vt licet in donatione grauamen sit appositum: alteri restituendi, & ipse cui restitutio fieri debet mortuus sit in vita donatarii, tamen res donata, apud donatarium manere debet, nec ad donantem reuertitur, l.pater filium, §.Tusculanus, ff.de leg.3 l.si quis Titio, ff.de leg.2. Greg.Lop.in l.7. tit.4.p.5.gl.5. vbi Hermosill.à num.40. vbi verius tenet ad hæredes donatarii secundi, vel substituti transmitti, cum Cancer.var. lib.1.c.2. num.38.& lib.3.c.21.nu.95. Fontanell.de pact s cl.4. glos.24.nu.24. Castill.lib.3.c.19.num.259. Phoeb.dec.83.n.6. Robl.de repræsent.lib.3.c.12. Giurba de feud.§.2.gl.10.à nu.59.

1315 Sic etiam donatio titulo maioratus à patre filio facta, ob causam matrimonii est irreuocabilis non solum quo ad filios, & descendentes illius, sed etiam quo ad alios transuersales vocatos, nam de natura maioratus est, quod si acceptetur per primum nominatum, non solum quo ad ipsum irreuocabilis maneat, sed etiam respectu cæterorum, qui substituti, & vocati sunt, Mier.de maior.p.1.q.24. Molin. & add.de primog.lib. c.2.n.75. Hermosill.in l.7.gl.4.n.15.16.tit.4.p.5. Aguila ad Roxas de Incompatibil.p.1.c.2.nu.114.seqq.& p.4.c.3.nu.23.& seqq D.Spadazon.in Theatr.Vidutl.disq.67. num.2.& seqq. Ripol.var.c.9.num 40.99. Tonunt.qq.ciuil. cap.55.nu.9.seqq.n.34. Fontanell.dec.581 Sabell.§.donatio.nu.21.vers.quod donatio. R.Rouit.cons.50.nu.8.& seqq.lib.2. & cons.88.eod.lib.2. Olea de Cess.Iur.tit.2.q.7. D.de Luca ad R.Capyc.Latr.consult.obs.46.lib.1. Nos ad R.Rouit. cons.15.lib.2. D.Scoppa, & D.Merlin. controu.34.lib.2: Staib.res.3.& 22. Idem Luca, & Frauch.dec.205

Et donatio facta à patre filio contemplatione matrimonii, dicitur ob causam, & proinde est irreuocabilis, sed matrimonio dissoluto remanet simplex, & sic non est valida, tamquam inter patrem, & filium, nisi morte confirmetur Oltrad.cons.151. Addit. ad Guid.Papa decis.145. vers.valida Panciroł.cons.59.nu.101. Mozz.de contract.tit. de donat.col.3.post nu.19. Fulgos.in l.Pomponius, ff.famil.ercisc. vbi quod si matrimonium viuo patre solueretur, prædia ibi donata non erant præcipua filiæ donatariæ, quasi dote reuersa ad patrem, Zabarell.cons.151.num.2. Barbos. in l.2. §. quod si in patris post num.7.ff. solut.matrim. Reg.Rouit.dict.cons.14. num.10. & seqq. Secus esset si adessent filii ex dicto matrimonio, Nos ad Reg. Rouit.cons.15. num.24. lib.2. Reg.Rouit.cons.10.num.12.d.lib.2. & cons.10.nu.14.

Datum

1316 Datur in Iure nostro etiam donatio ob causam remunerationis,& sic eemuneratoria, de qua hic agemus, Donatio remuneratoria non continetur sub statuto loquente de donatione, nec illius solemnitates requirit,cum æquiparetur contractui oneroso, *Gratian. cap. 386.num. 12.13.* vbi etiam quod dicitur talis, quamuis non procedant merita, sed fiat pro futuris meritis, *nu.5.6.cap.82.num.28. Castill. lib.7.c.18.num.57.seqq. & lib.1.c.2. Diana p.8. tract.6.res.115.seqq. Vreeol.consult.54. n.9.seqq. lib.2.Altograd.contr.96.Hodiern.contr.34. num. 11.Dom. Mansi consult.724.nu.9. seqq. consult. 582.nu.31.seqq. Passarell.lib.2.qu.5.Capyc.Latr. consult.38.41.nu.67. Galeot. contr.55. num.35. lib.1.Reuert.dec.409. Cammarat. resp.46. Antun.lib.1.cap.3. num.58. Burat.decis.924. Rota post Zacch.de salar.dec.18.Antonell. de temp. legal.lib.1.cap.34. nu.53.seqq.* vbi de insinuatione,sic etiam *Pacion.alleg.151.nu.7.Andreol. contr.55.382.Catan.cons.45.nu.26 seqq.Cyriac. contr.270.Retes de donat.c.3.à nu.5.Solorz.polit.lib.3.cap.11.12.Paz de tenut.c.57.à num.136 Add.ad Roxas do incompatibil.p.4.c.3. n.12.* Idē *Cyriac.contr.contr.529.n.10.25.26.Arum.dec.6. num.41. Ionius de solemnit. in contract. min. gl. 16.§.5.*

1317 In illa nulla consideretur læsio, *Gratian. c.470.nu.42.& c.657.nu.17.seqq.*

1318 Sed quod in illa consideretur læsio,dicut post mille *Noguerol. alleg.34.num.23. Cyriac. contr.322.nu.87.Cocein.dec.222. nu.3. Andreol. contr.366.nu.16. & contr.399. nu.12. Ciarlin. contr.124.nu.11.Castill.lib.3.contr.c.2.nu.3. D. Rosa consult.38.nu.41.D.Rodoer.cons.7. Borrell. cons.4.nu.3.* post alios *D.Scoppa ad Gratian.dec. 40.nu.16.D.Antun.d.præl.ud.1.num.41. D.Constantin.ad stat. Rom.tom.4.annot.46.art.3. n.207. Palma alleg.145.nu.9.10.Rota Roman.allata per D.Constantin.sup.*

Quæ conclusio procedit quando merita non excedunt valorem rei donatæ, nam si res donata excedit valorem meritorum datur læsio, post mille *Ramon.cons.38.num.8. Menoch. cons.1003.num.49.Castill.contr.89.à nu.91.& de Tertijs debit. c.18. Paz de tenut.c.57. à nu.114. & 136.Mier. de maior.p.4.qu.1.illat.3.nu.10. & in princ.quæst.nu.149.à nu.254.Marques.in Gubernat.lib.1.c.16.fol.94.Retes de donat.c.13.num 11.D.Aguila ad Roxas de incompatibil.p.7. c.4. nu.48.D.Trachediu.consult.100.nu.21.21.*

Quo ad donationem factam à Peincipe, si ille asserat in rescripto, aut donatione, talia seruitia præcessisse ea, quæ speciatim enarrat, aut Peinceps de meritis nihil affirmat, sed solum dicit factam fuisse relationem illorum in supplicatione. Peimo casu Principis assertioni standum est, sine aliqua inquisitione, *R. Tap. dec.5. num.41.* præsumitur si de meritis constat, ex instrumentis visis, & approbatis in Consilio Principis, *Grammat.dec.165.num.62. 63.Mascard.conclus.184.560.& 753.nu.35. Escob.de ratiocin.cap.24.nu.32.Valenz.cons.153. n. 9. cons.163.nn.36.Fontanell.de pact.nupl.claus.4. gl.10.p.2.nu.24.Casanat.cons.10.à num.32. Ramon.cons.37.num.154. & cons.24.nu.34.56.94.* & ibi DD.adduct. *Solorzan.tom.2.l.2.c.8.n.44. Hermosill.l.53.tit.5.p.5.gl.1.nu.20.21. D.Aguila ad Roxas de incompatibit.p.7.c.2.num.49. & seqq.Pacioo.alleg.75.nu.25.Surd.cons.361.n.17. Rota dec.591.n.50.p.3.rec.dec.346.n.1.p.4.diner*

Secundò verò casu non probat Principis assertio, & necessaria est meritorum probatio, *Mattienz in l.6.tit.10.num.59. gl.1. l.5. recopil. Garcia de nobilit.gl.12.nu.18.Ionius de solemnit. in contract.minor.gl.16.§.5. nu.37.65. Moccia cas.86. nu.19.Antun.præl.2. nu.50.51. Farinac. dec.412. 2.p.Solorzan.d.c.8. nn.44.* Et ità debet intelligi *Cutell.de donat.disc 2.p.13.nu.38.* dum simpliciter loquitur, *Antun.sup.nu.52.D.Aguila sup.* Maximè si sit talis assertio in præiudicium Coronæ, *D.Aguila ad Roxas p.3. c.8. nu. 52.& seqq.* Giurba de feud *§.2.gl.3.num.39. & seqq.Paz de tenut.c.57.nu.152. Barbos.in l. quæ dotis nu.56.seqq.ff.solut.matrim.*Merlin. de legit, *lib.2.tit.1.qu.10.nn.28.Menoch.cons.110.nu.26. Fontanell.de pactis cl.4.gl.7.p.2. nu.18. & cl.6. gl.8.p.5.nu.68.* Videndus *D.Crespi obs.101.Luca ad* Capyc.*Latr.consult.38.*

In Regno Lusitano donatio remuneratoria quando merita sunt eius qualitatis, quod donans pro eis in iudicio potest conueniri, in portionibus deducuntur ex communi aceruo, tamquam æs alienum, *Guttier.de iuram.p.1. c.5. num.14.& seqq.& l.3. pract.qu.43. num.16.22. Sanch.de matrim.lib.6.disp.36. nu.2. Phæb. p.1. dec.71.nu. 14.* Si verò merita non sunt talia, sed quæ instinctu naturæ,& ex antidotali obligatione impulerunt dunantem ad remūnerandum, donatio de tertia donantis (de quo potest disponere iuxtà ordinationem *l.4. tit. 82*) soluenda est, *Couar.in c.cum in officijs n 11. de testam.Guttier.d.qu.43.nu.16.22. Sanchez d. disp.36.num.4.Garcia.de donat.remunerat.nu.41. Phæb.d.dec.71.nu.14.Antun.sup.n.54.55.*

Et donatio facta à Papa,licet aliquando non substineatur, tamen facta pro bono pacis substineri potest, *Mier.de maior.p.4.qu.22.D.Salgad.in tract.examin.verit.§.9.nu.33. D. Aguila ad Roxas de incompatibil.p.7.c.2.nu.47.& p.8.c. fin.ad n.16.17.18.*

1319 Facta a minore requirit solemnitates statuti, *Pie.ad stat.Vrb.gl.7.nr.19.seqq.Rota par.6. rec.dec.358.& p.14.dec.380.nu.11.seqq.*

1320 Sed contra,quod licet minor donare non possit: *l.fin.C.de reb.alien.cum concord.* Nec cum Iudicis, & Curatoris authoritate, *Pereira dec. 28.Hermosill.l.1.tit.4.gl.1.nu.2.p.5. Gratian. c. 202.num.67.* Ecclesia potest tamen donare ex causa remunerationis, etiam bona immobilia: post mille *Antun.d.præl.ud.2.n.56.seqq.Hodiern. in l.nec edictali qu.25.Baron.de effect.minor.ætat. eff.15.Barbos.in l.si ante 6.nu.21.ff.solut.matrim.* Secus in excessu, *Oddo de restit.qu.17.art.4.n 30*

Ionius

Iouius de solemn.gl.16.§.5.nu.46. Cald de rest.q. 18.n.11.12.

1321 Non reuocatur etiam per ingratitudinē, vel natiuitatem liberorum, nec indiget insinuatione, Clar.§.donatio qu.21.Pic.ad stat. Vrbi gl.7.nu.22 seqq. Gratian.c.663.nu.24. Viu.opin. 210.nu.11.Castill.lib.3.c.4.nu.43. Diana part.8. tract.6. res.117. Secus quoad excessum meritorum, ibid. Antun.de donat.lib.1.prælud.2. nu. 42.seqq.Cyriac.contr.622. nu.48.Gail.lib.2. obs. 38.nu.6.Flor.de Mena ad Gama dec.166.Reynos obs.31.nu.7.Rota ad Rouit.cons.86.nu.15.Sabell §.insinuatio num.13. Gratian.c.386. Iouius de solemnit.in contract.minor.gl.16.§.5.n.16.64. seqq. Cald d.qu.18.nu.12.Castald.consult.260. nu.8 9. Penia dec.327. num.1. Merlin. de legit.lib.2.tit.1. qu.10.nu.22.Antonell.de temp.legal.lib.1.cap.34. nu53.54.

1322 Nec reuocatur ob non præstita alimenta donanti, vel similem causam, Gratian cap.782 nu.13. Dondeus consult.62.nu.2.Iouius dict. §.5. num.7.

1323 Valet inter patrem,& filium, & similes personas prohibitas, Magon.dec.Flor.77. n.21. seqq. Diana sup.res.121. D.Gobius consult.19. nu. 55.seq.Michalor.de fratrib.p.1.c.11.n.12.Garz de donat.remuner.n.34. Antun.de donat.lib.1.præl.2. §.5.Passarell.de donat.lib.2.q.5.Sic dominus potest donare seruo, Baron.de effect.min.ætat.circa contract.eff.21.nu.7.8.Castill.contr.lib.5.c.80.n. 38. Franch. & Luca dec.438. licet contra sit D.Galeot.resp.23.num,27. D. Hodiern.ad l.hac edictali p.25.P. Affl.contr.33.

1314 Non valet, nisi merita probentur, nec statur assertioni partium, Clar. §. donatio qu.3. Mascard.concl.559 560.1236.n.116.Merlin. de legit.lib.2.tit.1.qu.10.nu.28.Castill.sup.num.39. Capyc dec.203.nu.5.Michalor.de fratrib.p.1.cap 31.nu.16.Diana res.116.D. Palma alleg.138. nu. 19.Castill.lib.5.contr.c.80.nu.38.39. Hermos.l.3 tit.4.p.5.gl.1.nu.17.Fontanell.de pactis cl.4.gl.7. §.2.nu.16.Giurb.de feud.§.1.gl.3.n.79. Paz de tenut.c.57.nu.179.Solorz.Polit.lib.3.c.9. Diana tom.6.tract.7.res.18.

1325 Secus inter personas non prohibitas, Menoch.cons.155.nu.8.D.Cæsareg.ad statut.Ian.§.8. nu.33.Clar.§.donatio qu.3.num.2.Gama dec.255. num.2.Cald.cons.19.num.11.Sanfel.dec.314. d n. 4.Sixtin.de regal.lib.5.c.6.num.25. post mille Antun.sup.nu.48.49.R.Capyc.Latr.dec.151.nu. 26.Iouius sup.§.5.nu.27.

1326 Facta à patre, probatis meritis non est conferenda cum fratribus, Michalor.sup.p.1.c. 24.nu.1.

9327 Merita debent præcedere, non futura, Diana sup.res.115.vers.notandum. Licet contra dicat Gratian.cas.376.num.5.6.12.13. P.Affl.d. contr.23.nu.31.& seqq.R.Capyc. Latr.dec.199. nu.40. licet melius contra dicat Antun. de donat.lib.1.præl.2.n.36.seqq.Iouius sup.n.13.

1328 Dicitur pura, non remuneratoria, quando donans dixit donare sponte. libere, & quia sic ei facere placuit, quamuis dicat donare ob gratitudines receptas, Surd.cons.361.nu.17.lib. 3.Rota dec.591.nu.50.p.3.rec.& dec.217. n.14. p.5.rec.Pacion.alleg.75. nu.25.contra Marescot. lib.2.c.27.nu.8.Rota dec.346.nu.1.p.3.diuers. dicentes tales clausulas appositas ex stylo Notariorum, Moccia cas.86.nu.19.Fontanell.de pact. cl.4.gl.1.n.24.& gl.10.p.2.nu.24. Menoch.cons. 112.nu.21.41.42.Antun.d.prælud.2.n.50.

1329 Donatio remuneratoria est illa, quando seruitia sunt talia, quæ actionem pariunt, Pinell.in l.1.C.de bonis matern.à nu.60. Crauett. cons.51.Harppreck.ad Clar.qu.9.nu.5.Canall.qu. 273.nu.2. Barri de success.rubr.de testam.lib.1.tit 9.nu.27.D.Hodiern.in d.l.hac edictali d. qu.25. P.Affl.cōtr.23.R.Cap.Lat.dec.199.n.39.Antun. de donat.lib.1.prælud.2.num.32.Luca ad Marin. lib.2.c.201.n.5. Aliàs donatio remuneratoria non est donatio, Antun.nu.34.Gratian.disc.22. nu.2.Passarell. de donat.lib.2.qu.5. num.59. seqq. Sic non esse illam, quam facit Rex subditis, ob seruitia præstita, D. R.Galeot.resp.23.n.27.

1330 Licet alii teneant dici talē, quamuis merita sint talia, non inducentia actionem ciuilem, Tiraq.in l.si vnquam verb. donatione largitus n.106.R.Ponte de potest.Proreg.tit.de extract num.24.& cons.59.nu.17.21. Antun.33. Card. de Luca de donat.disc.16.nu.11.de feud:disc.94.

1331 Et sic sufficit, vt merita obligent ex causa gratitudinis, Antun.n.34.

1332 Ideo illa non est propriè donatio, sed potius quædam permutatio, seu titulus onerosus, Gratian.cap.22.nu.2.Fontanell.cl.4. gl.7. p.2.nu.15.Antun.nu.34.Manfrella ad Capyc.Lat. dec.199.nu.21.D.Tranchedin.consult.100.n.20. Ionius d.gl. 16.§.5.nu.1.& seqq.nu.9. Merlin.de legit.lib.2.tit.1.qu.10.nu.19. Gratian.disc.202. nu.2.Castill.lib.1.c.2.nu.33.Hodiern.in l.hac edictali c.25.nu.1.2.P.Affl.contr.23.R.Capyc.Latr. dec.199.

1333 Imò dicitur contractus innominatus verè, & propriè: do, vt des, Honded.cons.42.n.24. lib.1.Prguer.dec.193.nu.9.seqq.Cancer.var.c.15. nu.230.D.Scoppa ad Gratian.dec.40. n.15.Altograd.cons.7.nu.17.Reynos obs.31.nu.1. Antun. ibid.

1334 Et sic non habet causam merè lucratiuā, vt requiritur in donatione, Antun.sup.n.35.Iouius sup.Dondeus consult.62.n.5. consult.73.n.3.

1335 Et sic est similis dationi insolutum, R.Galeot.contr.55.n.33.lib.2. R.Sanfel.dec.315.nu.3. Decian.res.15.nu.32.lib.1.Menoch.cons.1. n.448. P.Afflict.contr.23.n.40. R.Capyc. Latr.dec.199. Antun.num.35. habet titulum onerosum, ideò reuocari non potest, Castill.lib.7.c.18. nu.58.& seqq.

1336 Beneuerum in eo, quod excedit merita, non est talis,& sic requirit solemnitates statuti, in excessu, Palma all.16.n.21.35.D.Passarell.d. qu.5.nu.23.Paz de tenut.c.57.n.137.Iouius d.§.5 n.44.45.Fontanell.cl.4.gl.7.p.2. R.Capyc.Latr. dec.22.n.33.36.Luca ad Franch.d.dec.428 nu.4. D.Hodiern.d.q.25.

In

1337 In donatione remuneratoria venit euictio. *Arun. aurdec. 6. nu. 39. Mangil. de euict. qu. 69. nu. 34. Gusm. qu. 25. Cutell. de donat. disc. 2. p. 13. nu. 2. 1. 64. R. Capyc. Latr. dec. 4. nu. 6. D. Borgia inuestig. Iur. li. 3. c. 3. nu. 8. Iouins gl. 16. §. 5. num. 66.* licet contra dicat *Paffarell. de donat. lib. 2. qu. 9. nu. 30. ad finem, D. Hodiern. d. q. 25. n. 4.*

1338 Donatio facta à consanguineo, si vltra merita expressa, expressit aliam causa amoris erga consanguineum, & quia sic sibi placuit, tunc dicta donatio non dicitur remuneratoria, nec merita attenduntur, quamuis fuissent probata, *Staiban. obs. 123. nu. 29.*

Donatio facta à Principe ob benemerita, & seruitia non potest ab ipso Cōcedente, vel eius Successoribus reuocari, *Castill. lib. 5. contr. c. 89. nu. 91.* Et Principi asserenti se ob benemerita donare, creditur, nec requiritur probatio meritorum, *Ibid. nu. 90.* Nec merita debent esse æquiualentia rei donatæ à Principe, *nu. 89. & lib. 7. c. 18. nu. 62.* Verum merita ad minus debent attingere, ad minus dimidium valoris rei donatæ; *ibid.* Vbi etiam contra dicit, vt non attendatur hæc æquiualentia. Videndus *P. Afflict. contr. 23.* vbi de materia hac *Reg. Capyc. Latr. dec. 199. nu. 38.*

1339 Donatio remuneratoria facta à marito vxori valet, licet alias donatio non valet, *Valens. cons. 117. nu. 23. Castill. contr. lib. 3. c. 4. nu. 40. seqq. D. Hodiernan d. l. hac edictali qu. 25. nu. 51. & seqq. Antun. de donat. lib. 1. prælud. 2. §. 4. per totum, & nu. 24. Card. de Luca de donat. disc. 29. 30. 31. Arumæus dec. 5. nu. 43. Bersan. de viduis c. 3. qu. 2. nu. 15. Staiban. ref. 69. nu. 13. Sabell. §. donatio n. 6. Rota dec. 90. p. 13. rec. & dec. 195. 530. Diana p. 8 tract. 6. ref. 28. Cammarat. resp. 46. art. 1. nu. 20. seqq. Franch. dec. 428.* vbi etiam *Luca n. 4.* extendit, quamuis merita non exprimantur, post *Staib. sup. nu. 8. Capyc. Latr. dec. 22.* contra *Barbos.*

1340 Sic si sit facta à marito ob iuuenilem ætatem; vel nobilitatem, nam non est simplex donatio, sed remuneratoria, imo compensatiua, & onerosa, *Honded. cons. 48. nu. 16 Boss. de dote c. 8 nu. 26. 27. D. Bersan. de viduis c. 3. q. 2. nu. 15. Fab. in C. commun. de leg. it defin. 1. D. Merlin. contr. 46. nu. 30. lib. 2. Narbon. de ætat. an. 65. q. 4. Castill. sup. D. Hodiern. sup. Gratian. cap. 984 nu. 5. 6. Fontanell. de pactis gl. 1. p. 2. nu. 89. Marta de success. p. 1. qu. 5. art. 2. nu. 13. 14.* etiam propter seruitia vxoris, *D. Casareg. ad statut. Ian. fol. 190. nu. 30. seqq. Manfrella ad Capyc. Lat dec. 184. num. 22. & dec. 22.* vbi *Gizz. D. Marsi consult. 255. nu. 40. & consult. 35. num. 19. 20. lib. 11. Hodiern. ad Surd. dec. 214.*

Secus si ob seruitia obsequialia, *Staiban. ref. 69. nu. 11. Capyc. Latr. consul. 38. nu. 15. seqq. 116. nu. 6. & dec. 22. nu. 33. & 36. Fontanell. & Cutell. sup. Luca ad Franch. d. dec. 428 n. 4.*

1341 Sic donatio facta consanguineo, ob merita, & ob amorem, non dicitur remuneratoria, sed facta ex causa cōsāguinitatis, *D. Pacion.*

Tom. III.

allegat. 75. num. 22.

Licet contra dicat *Ripa in l. si nunquam, C. de reuoc. donat.* Sed ille debet intelligi quando vtraque causa est naturalis, aut vtraque ciuilis, & æquè potens, quia tunc vtraque præsumitur finalis, & sic cum sit æquè considerabilis sufficit alteram adesse, licet vna cessat. Secus quando vna causa est naturalis, & altera ciuilis, quia tunc naturalis præsumitur inductiua dispositionis, & finalis, & causa meritorum præsumitur impulsiua, quæ cum non sit proprie causa, sed quodam motiuum, ideò attendi non debet. *D. Pacion. sup nu. 24.*

1342 Et licet per *tex in l. fœminæ, C. de secund. nupt.* bona pecuenta à marito vxori, ex causa lucratiua, non spectent ad vxorē, nisi quo ad vsumfructum, & proprietas sit filiorum, per transitum ad secundas nuptias, iuncta *auth. hoc locum, C. eod. cum tum concord. Michalor. de fratrib. p. 3. cap. 13. nu. 25. An onell. de temp. legal. lib 2. c. 22. nu. 53. 56. Gratian. cap. 862. Manfrella ad Capyc. Latr. dec. 151. num. 12. Thes. lib. 2. qu. 29. R. Marinis lib. 1. c. 273. Passarell. de donat. lib. 3. q. 7. D. Bers. de viduis c. 3. q. 2. D. Casareg. ad statu. Ian. §. 8. n. 10. & seqq. f. 188. D. Hodiern. d. qu. 25. in l. hac edictali, Staib. obs. 91. n. 1. Antun. de dona. lib. 1. prel. 2. §. 7. nu. 96. Luca in repet. d. l. fœminæ.*

1343 Siue transiuerit ad secunda vota ante successionem, siue post, *Affl. dec. 75. num. 4. Castil. de vsufr. c. 2. nu. 15. Honded. cons. 49. nu. 21. lib. 1. Antonell. de temp. legal. lib. 2. c. 22. nu. 53. seqq.*

1344 Et mater secundo nubens, in bonis paternis ab intestato succedit filio tantum in vsufructu, etiam respectu legitimæ, cuius quoque proprietatem tenetur filiis reseruare, *Rub. dec. Rota dec. 80. num. 6. lib. 2. & dec. 242. nu. 3.* licet talem vsumfructum, neque habere matrem, dicat *Merlin. de legit. lib. 4. tit. 2. qu. 2.* Alii etiam proprietatum legitimæ, *Vasq. de success. lib. 3. §. 27. num. 26.* Alii solum vsumfructum, etiam contra voluntatem filiorum, *Sperell. dec. 32. 33.* late *Staiban. obs. 91.* Sed in bonis quæsitis per filium succedit in totum in proprietate, & vsufructu, cum aliis fratribus, *leg. mater, C. ad Tertull. §. hinc nos, auth. de nupt. auth. ex test mento,* vbi *Bart. C. de secund. nupt. Affl. dec. 75 num. 4 Gratian. cap. 140 Rota decis. 173. p. 4. tom. 2. rec. Merlin. de leg. t. lib. 4. tit. 2. qu. 1. nu. 5. 6. Cyriac. contr. 367. nu. 42. & seqq.* Vbi etiam dicit id locum habere etiam si ex primo matrimonio superest tantum filia, quæ fuisset exclusa per masculos, à successione patris. Et idem dicendum est si filia renunciauit bonis maternis, ac paternis, nam talis renunciatio non extenditur ad lucra, quæ in pœnam secundarum nuptiarum ipsi filiæ debentur, *Der. conf. 230. Gaill. obs. 98. nu. 10. lib. 2. Rota dec. 45. p. 7. rec. Antonell. sup. num. 57. seqq. Gratian. cap. 862. nu. 4. 7. Manfrella ad Capyc. Latr. dec. 131. n. 12. Bersan. de viduis c. 3. qu. 2. nu. 5. & 27. D. Casareg. sup. Luca sup. d. l. fœminæ.*

1345 Imò quamuis filia prioris matrimonii acceptet

Qq

cepier legatum fictum à parente cum onere plus non petendi, potest adhuc petere lucrum proueniens ex dispositione *d.l.fœmina*, etiam si pater adiecerit, quod si filia plus petierit legato priuato, eo ipso censeatur, quia vbi onus a iure reiicitur, perinde est ac si legatum esset simplex, *Castill.de vsufr.c.2.nu.57.Surd.cons.45 nu.54. lib.1.Antonell.sup.nu.60.*

1346 Nec obstat *tex.in l.auth.de non elig.secund. nub.§.cum igitur*, in quo habetur, quod mater transiens ad secundas nuptias, succedit filiis in proprietate, & vsufructo, quia ille *tex.* est correctus per *§.hic nos, auth.de nuptijs. Merlin. de legit. lib.4.tit.2.qu.2.nu.6.Antonell.sup. n.61.*

1347 Beneuerum si bona à viro relicta vxori, fuerint alienata, & consumpta ab accipiente, tunc filii prioris matrimonii tenentur agere non contra hæredes consumentis, sed contra hæredes alienantis, & sic contra hæredes mulieris, *Surd.dec.99.nu.8.* per *tex.in l. generaliter, §.dominium autem, C. de secund.nupt. Antonell. sup.nu.62.*

1348 Et mater tenetur cauere filiis pro dicta proprietate conseruanda, *Vrsill.ad Affl.dec.75. num.19.Surd.dec.279.num.4. Cancer.var.par.1. c.9.nu.84.*

1349 Verum si mater non transeat ad secundas nuptias, potest alienare illa bona, sed si non alienet, succedunt filii in his bonis, quamuis hæreditatem matris repudient, *l.hac edictali, §.fin verò*, vbi *Salyc.& Hodiern.C.de secund. nupt. Antonell.sup.nu.64.*

1350 Dispositio *d. legis fœminæ* procedit non solum in matre secundo nubente, sed etiam in patre, *Castill.de vsufr.d.c.2. nu.14.Burat.dec.82 Rota dec.45.nu.2.p.7.rec.Sabell.§.maritus nu.27. Gratian.cap.862.num.6.Put.dec.4.lib.3. Merlin. de legit.lib.4.tit.2.qu.1.nu.2.Ciarlin.contr.86. n. 5.seqq. Fontanell.de pactis cl.5.gl.8.p.11.num.25. Add.ad Burat.d.dec.82.num.15.16. D.Cafareg. sup.num.20.seqq.58 seqq.Cyriac.contr.137.* licet contra dicat *Altograd.cons.49 nu.13.lib.1.Trãtbedin.co f.98.Pereira.dec.13.nu.9.Fachin.lib.3. contr.64.* Et ipse *Cyriac.* limitat, si pater secundo nubat, ob necessitatem, causam educandi filios, sed *D.Cafareg.nu.60.& 61.* cum impugnat. *Luca in d.l.fœminæ.*

1351 Quæ procedunt etiam respectu portionum, quas pater per mortem alicuius ex filiis, acquisiuit, *Rota dec.177.p.4.rec. tom.2. Cafal. cons.288.nu.14.seqq.* alii apud *addit.* ad *Burat. sup.D.Cafareg.sup.Luca sup.*

1352 Imò non extantibus filiis, proprietas reseruanda erit nepotibus superstitibus, *Rota coram Andr.dec.51.nu.1.seqq.Castill.de vsufr. d. c. 2.nu.11.seqq.D.Cafareg.d.§.8. num.15.& seqq. Molin.ad Dec.cons.353.Barr.de successf.lib.1. tit. 9.nu.28.Menoch.cons.155.nu.22.*

1353 Sed pœnas contra secundo nubentes, intra annum luctus, à Iure ciuili impositas, non incurrit maritus, etiamsi statim nubat, *Gabr.de secund.nupt.conclus.5.n.6.Merlin.d.q.6.n.7. in fin.*

Et mulier patitur hâc pœnam, quamuis secundæ nuptiæ essent nullæ, vel secundum matrimonium contractum, & non consumatum, dummodo tamen sit de præsenti, *Barr. de successf.lib.1.de testam.lib.9.nu.28. Gall.de except.ab eo citatus, Fab.lib.5.C.tit.5.defin.4.Marta de successf.p.1.qu.5.art.2.n.3.* Ioi si cum Amasio obdormiuerit, *Put.dec.4.p.3.Verall.dec. 267 c.2.D.Cafareg.sup.n.18.*

1354 Beneuerum dispositio *d. l.fœminæ* non habet locum in donatione remuneratoria, facta à marito vxori, *Fontanell.de pactis cl.5.gl.1. p.2.nu.85.seqq.* putà in donatione facta à viro ignobili vxori nobili, à viro seni, vxori iuueni *Castr.cons.383.nu.1.lib.2.Affl.cons.73.nu.3.lib.2 Ruin.cons.130.Lnp.de donat.inter vir.& vxor. §. 50.num.74.Surd.cons.471.nu.24.lib.4. Mantica de tacit.lib.11.tit.20.nu.24.Gratian.cap.984.Castill.d.c.2.nu.38.seqq.Antun.de donat.lib.1.prælud 2.§.6.18.21.Valasc.consult.16.nu. 9.Franch. dec. 438.num.4.Barbos.in d.l.fœminæ num.21. Mansella ad Capye.Latr.dec.22.nu.8. seqq. D.Cammarat.resp.46.art.1.n.21.29.30. D.Bers.in.de viduis sup.num.14.* Puta si vir ignobilis, aut senex donet vxori nobili, & iuueni, *Marta de successf. p.1.qu.5.art.2.nu.14.D.Hodiern.in l.hac edictali. qu.25.nu.2.* Vbi *nu.12.& seqq.* in illa donatione non habeat locum dispositionem *text. in d. l.hac edictali,C.de secund.nupt.Luca.sup.*

1355 Idem dicendum de re peruenta ad vxorem, & e contra, ex titulo oneroso, putà per venditionem, permutationem, & similem, *Bal.in d. l.fœminæ, Roman. cons.219. Bertran. cons.211.vol.2. Menoch.cons.155.lib.2. Castill. sup. Marta de iurisd.cas.181.num.27.Sanch. de matrim.lib.6.disp.41.nu.1. P. Barbos.in l.1. p.1. nu.162.in fine,ff.solut.matrim. Antun.sup. nu.21. D.Cafareg.sup.nu.26. Bers.in.sup.num.12. Cammarat.resp.46.num.82.* Vel donata vxori non contemplatione ipsius, sed fratris vxoris, *Menoch.cons.155.num.12.Barri de successf.lib.1.de testam.c.9.nu.28.D.Cafareg.sup.nu.23.Gratian.cap. 984.n.5.6.D.Cafareg.d.§.8.n.27.seqq.Luca sup.*

Nec si bona sint acquisita ab extraneo, & non à marito, quamuis contemplatione viri, *Fab.in C.l b.1.tit.5.defin.2.Marta de successf.p.1. qu.5.art.2.nu.23.* ex *Roman.cons.405. Franch. dec.18.num.7.* Nisi sint donationes propter nuptias, etiam factæ ab extraneo, factæ contemplatione mariti, nam tunc habet locum dispositio *d.l.fœminæ, Bellon.cons.60.nu.63.65.Barr. de successf.d.tit.9.qu.28.D.Cafareg.sup n.24 25. Surd.dec.118.nu.9.Thesaur.lib.1.qu.29. Luca ad Franch.d.dec.18.n.3.Luca sup.*

Nec quando maritus donauit vxori, Notario stipulante pro vxore, & eius hæredibus, nam tunc succedunt etiam filii secundi matrimonii, *Menoch.cons.155. nu.26.& cons.41.* Licet contra dicat *Bacri d.tit.9.nu.32.* vt hæc stipulatio non comprehendat filios secundi matrimonii, nisi expressè sit dictum, *Rimin. iun. cons.95.à num.48. ad nu.55. & cons.569. n.37. 51.53.*

31.53. *D. Cafareg. sup. num.* 46. *seqq.* Et etiam *numer.* 52. *& seqq.* dicit in bonis habitis ex secundo matrimonio non succedere omnes filios, sed solum filios secundi matrimonii, ex *Barri lib.* 18. *nu.* 14. vt seruetur æqualitas, *Menoch. d. conf.* 155. *nu. vlt.* ex *l.* 3. *C. de secund. nupt. Grass. §. successio qu.* 17.

Nec habet locum in bonis non peruenientibus immediate à patre, secus si perueniat filio, cui successit mater ex bonis Aui, *Bellon. cons.* 60. *Barri de success. lib.* 1. *tit.* 9. *n.* 29. *D. Casareg. nu.* 49.

Nec quando maritus donat vxori, si vidualem vitam seruarerit, mille, In casu, quo transierit ad secundas nuptias 500. si illa nubat post annum luctus, non tenetur reseruare filiis primi matrimonii, *Bal. in l.* 1. *nu.* 15. *C. de secund. nupt. D. Casareg. sup. num.* 62. *seqq.* vbi dicit cum *multis*, secus si nubat infrà annum luctus, nam tunc nihil consequitur.

1356 Pœnæ introductæ per *d. l.* cõtra parentes 2. nubentes, non habent locum deficientibus filiis eiusdem matrimonii, quorum fauore introductæ fuerunt, *Natta cons.* 519. *nu.* 3. *Rota dec.* 680. *p.* 3. *rec. Alex. cons.* 111. *lib.* 2. *Canall. qu.* 671. Idem dicendum si filius matrem hæredem reliquit, vel illi certam rem reliquit pro legitima, nam tunc si res fuit minus legitima, agere poterit mater ad supplementum, nam etiam eo casu censetur remissa matri iniuria per filium, *Merlin. de legit. lib.* 4. *tit.* 2. *qu.* 2. *n.* 2. 12. *& seqq. Luca in d. l. fœmina.*

Sic etiam statim emissa professione per filium, etiã in religione capaci, deberi matri legitimam, non obstante transitu ad secunda vota, quia filius, quamuis existat, est incapax, *Rota dec.* 216. 223. *p.* 5. *rec.* Vbi etiam quod ius dandi de huiusmodi iniuria non transit ad hæredes, *Ferentill. ad Burat. dec.* 461. *n.* 7.

Secus esset si ex circumstantiis colligeretur, quod filius iniuriam non remisit, vt quia matrem præterit in testamento, vel quid illi reliquit, cum prohibitione ne aliquid aliud petat, nam tunc mater contra testamentum filii venire non potest, cum legitima etiam debeatur per transitum ad secunda vota, *§. hinc Nos, C. de nupt. Merlin. l.* 4. *tit.* 2. *qu.* 2. *Cyriac. contr.* 367. *nu.* 51 *& seqq.* vbi dicit secus esse si non dicat, vt aliud non petat, *Merlin. sup. nu.* 12. *Antonell. d. c.* 22. *lib.* 1. *nu* 71. *& seqq.*

Si adessent plures filii ex primo matrimonio, & quidam ex his consenserint, & quidam non, illæ portiones, quæ spectarent ad consentientes, accrescunt cœteris filiis eius primi matrimonii, non consentientibus, *Ranchin. dec. p.* 1. *dec.* 403.

Si mater post annum luctus nubat, procedunt quæ diximus, Si infrà annum excluditur à successione filii, ex *text. auth. ex testamento. & l.* 1. *C. de secund. nupt. Marta de success. p.* 1. *qu.* 5. *art.* 2. *nu.* 1. 2.

Si mater succedat vni ex filiis primi matrimonii, non tenetur reseruare filiis primi matrimonii non solum portionem habitam, à filio præmortuo, in qua patri successit, sed etiam augumentum, seu fructus, quos cumulauit ex portione paterna filius præmortuus matri, qui dicto patri successerit, putà quia, tutores illius filii minoris, de fructibus emerunt alia bona, *Franch. dec.* 18. *Anna cons.* 119. *Donad. de renunciat. tom.* 1. *c.* 13. *à nu.* 60 *Marta de success. legal. p.* 2. *qu.* 2. *art.* 1. *nu.* 20. *D. Casareg. sup. nu.* 89 *& seqq.*

1357 Non habent locum dictæ pœnæ, si filius non conqueratur de secundis nuptiis, cum sufficiat tacitus consensus filiorum, *Fab. in C. lib.* 5. *tit.* 5. *defin.* 5. *Gull. cons.* 98. *nu.* 22. *Marta de success. legal. p.* 1. *qu.* 5. *art.* 2. *nu.* 9. *Menoch. cons.* 145. *nu.* 13. *Simonde Prætis lib.* 4. *de interpret. interpr.* 1 *dub.* 10. *num.* 120. vel expresse illas confirmet *Castill. de vsufr. c.* 2. *nu.* 124. *Menoch. lib.* 3. *præs.* 25. *Ricc. collect.* 3381. *Rom. in sing.* 252. *Rolan. cons.* 81. *nu.* 10. *lib.* 3. *Bursat. cons.* 12. *num.* 43. *lib. lib.* 1. alii apud *Gratian. discept.* 140. *nu.* 3. *& seqq.* vbi *Luca, D. Casareg. sup. nu.* 49. Idem *Menoch. cons.* 155. *nu.* 13. *& seqq. Cyriac. contr.* 137. *nu.* 20.

1358 *seqq.* Et filii non restituuntur aduersus consensum præstitum matri, vel patri, transeuntibus ad secunda vota, quia esset restitutio ad consequendam pœnam, quæ non conceditur, *Castill. de vsufr. c.* 2. *nu.* 99. *& seqq.*

1359 Beneuerum talis consensus filii non colligitur ex eo, quod ille fuerit præsens matrimonio, nam præsumitur tacuisse, ob metum reuerentialem, *Cast. ll. sup. Affl. dec.* 58. *num.* 3. *Fontanell. de pactis nupt. claus.* 5. *gl.* 8. *p.* 11. *num.* 36 *Sousa dec.* 22. *nu.* 41. *Gusm. de euict. qu.* 41. *num.* 8. *Gratian. d. sc.* 227. *nu.* 6. *Rota post Pacific. de Salman. dec.* 154. *nu.* 8.

1360 Sic requiritur consensus expressus, *Surd. dec.* 100. vbi *D. Hodierna, Cranet. de antiqu. tempor. p.* 1. *§. viso nu.* 25. *Alciat. in rubr. de verb. obligat. nu.* 7.

Putà si postea filius cum matre, vel patre viuat, & cohabitet, *Gratian. cap.* 140. *nu.* 5. *seqq. Castill. d. c.* 2. *nu.* 124. *Cyriac. contr.* 135. *num.* 15. *Staiban. ref.* 91 *nu.* 28. *& seqq. Menoch. cons.* 115. *nu.* 1. *Parisi. cons.* 29. *nu.* 34. *lib.* 3. *Pancirol. cons.* 99. *nu.* 3. *Surd. dec.* 92. 100. *Tranchedin. cons.* 98. *nu.* 4. *seqq. Luca in d. l. fœmina.*

1361 Sed quod requiratur expressus consensus filii, & scientia illius acquisitionis, vel amissionis, *Surd. sup. Facchin lib.* 3. *contr.* 65. *Sforz. Odd. cons.* 37. *nu.* 19. *Thes. lib.* 1. *qu.* 30. *nu.* 5. 6. *Manent. dec.* 47. *Gallerat. de renunciat. c.* 98. *n.* 11. 12. *tom.* 2. *cent.* 1. *Rub. dec. Rota* 80. *num.* 14. *seqq. & dec.* 242. *num.* 15. *Castill. de vsufr. c.* 2. *nu.* 100. *& seqq. Fontanell. cl.* 5. *gl.* 8. *p.* 11. *nu.* 36. *lib.* 2. *Staib. cons.* 9. *nu.* 19. *& seqq.* vbi receditu à prima opinione tenta *d. ref.* 91. *nu.* 28. *& seqq.* & non sufficit habitatio filiorum primi matrimonii cum vitrico, & matre binuba, sed requiritur scientia, & certioratio Iuris ipsis quæsiti per *d. l. fœmina*, *Rota p.* 9. *rec. dec.* 179. *Ias. cons.* 55. *nu.* 10. *lib.* 1.

lib.1. Aimon.conf.142.nu.11.20. Menoch. consil. 237. nu.28. Rota Rom.dec.638. nu.6.8.p.1. rec. Paul. Rub dec.Rota 197.nu.4.lib.2.& decis.242. nu.14.d.lib.2. Staiban.obs.91.nu.19.& seqq. *Burat. dec.82.nu.10.& seqq.& Rota dec.80.nu.20. seqq.p.6.rec.*

1362 Signanter impuberis, nam non sufficit illius, sed requiritur etiam consensus propinquorum, & autoritas tutoris, ac iustæ, & vtiles causæ, *Castill.d.c.2.num.112. seqq. Cyriac. contr.139.nu.25.seqq.lib.1.Rota dec.96. nu.12.* apud *Pacific.de Saluian. & dec.56.num.9. apud Andr. Burat.dec.82.nu.11.seqq. Rota dec. 80.num 10.seqq p.6. rec. Sperell.dec.33. num.16. seqq. Antonell.sup.num.*80. Et si consenserint minores restituuntur, *Boer.dec.185.num.23. Fachin. contr.65. lib.3.* licet contra decisum referat *Surd.dec.99.*

Et si filii expresse conquæsti sint de secundis nuptiis, quamuis postea actus faciant, ex quibus inducitur tacita approbatio, non videntur per istos actus tacitos approbare secundas nuptias, *Cyriac.contr.444.n.134.Postius obs.85. nu.11. Bottilier.theorem.90.c.2.*

Non excusatur mulier, quamuis nubat cum licentia Principis, *Fachin.d. contr.65.* contra *Boer dec 185.num.24.*

1363 Similiter excusatur mater à talibus pœnis si nubat cum consensu mariti, etiam tacito, *Merlin.d.lib.4.tit.2.qu.4.nu.32.* & decisum refert *Fontanell.de pactis cl.5.gl.8.p.11.n.37. Castill.d.c.2.nu.83.*

1364 Excusantur similiter parentes è dictis pœnis, si secundas nuptias contrahant ad vtilitatem filiorum, *Ciarlin.contr.86.nu.17.seqq.*

1365 Et licet in fœmina nubente in ætate minori 25. annis, non intret talis pœna, secundum *Boer.dec.185.Gabr.lib.3.comm.concl.tit.de secund.nupt.concl.1.nu.50.Hond.conf.78. n.127. lib.1.* Tamen in contrarium est veritas, *Gratian.cap.862.nu.21.seqq. Antonell.d.cap.22.num. 83.ex l.scripto,ff. vnde liberi, Gabriel. cons.156. n.45.lib.1.Bertrand.cons.381.n.3.Lib.2.*

An, & quando mulier transiens ad secunda vota possit coniugi plus relinquere, donare, vel alio modo concedere, quam vni ex liberis primi matrimonii, cui minus concedit, & quod vltra relinquitur, inter liberos æqualiter diuidatur, ad *text.in l.hac edictali,*C.*de secundis nuptijs,* tractant latè *Antonell.sup.num.84. & seqq. D. Hodiern.in commen.ad d.tex.Carol.Ant.de Luca.Bersan.& Spadazon,*Et *Nos* dicemus *in rub.2*

An mater binuba debeat habere legitimam in bonis filiorum primi matrimonii, an tantum vsumfructum, disputat *Staiban.lib.1.obser. 91.nu.32.& seqq.*

Non potest reuocari donatio remuneratoria per ingratitudinem, aut alia causa, quia donatio non est, *Castill.lib.5.contr.c.89. à nu.91. de tertijs debitis c.18.Gomez in l.29. Tauri n.23. Villar.lib.1.resp.8. Diana sup.ref.15.& 21.Garcia de nobilit.gl.2.à nu.27.*

De donatione remuneratoria agunt *Guttier lib.2.qu.119. P. Molina disp.292. Diana tom.6. tract.7.ref.15. & seqq.Solorz.de Iure Indiar.tom 2.lib.2.cap.27.nu.66.& lib.3.polit.c.11.12.Garcia in pract.de donat.remunerat.Paz de tenut. c. 57.à n.136. Gusm.de euict. q.25.à n. 37. Robert. rer.indic.lib.4 c.2.Couar.cap.7. nu.28. de testam. Retes de donat. c.7. Cutell.cod.tract. Antun.lib.1. prel.2.& c.3.Menoch.li.2.de arbitr.cas.134.Giurba de feud.§.2.gl.3.à n.78. Passarell.de donat.lib. 2.q.5.Franch.*vbi*Luca dec.428.Fōtanell.de pact. nupt.cl.5.gl.1.p.2.cl.4.gl.2.p.2.& gl.7.p.3.Narbon.de ætat.ann.69.qu.4.R.Capyc.Latr. dec.22.* vbi *Gizz.& Manfrell.* & in aliis decisionibus, *Gratian.disc.984.Staib.ref.91. Canall. qu.273. Castill. lib.5.contr.89. P.Affl.contr.23.*

1366 Donatio ob pacta in ea apposita, non seruata, censetur reuocata, & dominium reuersum ad donantem, vel eius hæredem, tamquam deficiente modo, conditione, & causa, ob quam fuerat facta, *l.1.*C.*de donat.sub modo, Magon.dec. Flor.76.nu.20.seqq.Gratian. c.381. nu.20.cap.96.Tusc.lit.D.concl.542.seqq. Sabell. ref.c.59.Christin.dec.9.vol.3. Autun.de donat.lib 1.prælu.2.§.1.2.Idē Sabell.§.donatio n.34.Card. de Luca de donat.disc.9.num.4.seqq.disc.11.nu.3. disc.18.n.10.seqq.disc.19.nu.2.disc.70.nu.7. Pacion.alleg.29.nu.42. Cyriac.contr.240.n.26.*

1367 Licet donatio reuocetur ob pacta non seruata, si tamen sit facta pluribus successiuè, sed independenter, veluti patri, & filiis, contrauentio vnius non nocet aliis, ex propria persona, & non tamquam hæredibus vocatis, nec potest donans in eorum præiudicium reuocare, *Rota p.12.rec. dec.356.p.13.dec.182. p.13.dec.280.n.5.*

1368 Facta Ecclesiæ non reuocatur, sed agatur ad implementum, de Iure canonico, *Sorcin. reg.382.priuil.60.Gratian cap.803,nu.18. seqq. Diana p.8.tract.6.ref.42.*

1369 Censetur remissa reuocatio, si donans interpellet donatarium ad implementum, *Gratian.cap.246.n.25.*

1370 In donationibus factis Ecclesiis, vel Piis locis, non resoluuntur illæ, sed datur actio ad implementum, *Card.de Luca de donat. disc.12. 13.15.nu.8.disc.19.nu.3.disc.23. nu.14. disc.72. n.3.Gobius consult.23.n.39.Ponte cons.168. n.3. lib.2.Castill.lib.8.c.14.nu.18.*

1371 Fallit accedente pacto resolutiuo, *Card. de Luca de donat.disc.12.nu.5.seqq.disc.14. nu.8. disc.19.nu.3.disc.23.n.14.disc.73. n.3.Castill.sup. ibid. nu.18.c.14.* vbi quid si adsit negligentia Prælati, aut Capituli.

1372 Resolutio posita in arbitrio est personalis, & non allegatur per successorem, Card.*de Luca de donat.disc.73.nu.4.seqq.*

1373 Resoluta donatione resoluuntur hypothecæ, & onera adiecta per donatarium, *Card. de Luca de donat.disc.13.nu.4.*Diximus *sup. Antonell.de temp.legal.lib.1.c.67.n.12.& seqq.*

1374 Donatio ad tempus fieri potest, & ex tem-

tempore, *Hermosill.in l.7.tit.4.§.5.gl.1. Retes de donat.cap.5.* ex *l.2.& 3.C.de donat. quæ sub modo,l.fin.C.de legat. Mantica de tacit. lib.13. tit.48.nu.1.l.quoties,C.de donat. P.Gregor. lib.2. syntagm c.7.nu.6.Tiraq.de primog.lib.3.c.12. nu. 2.3.Paz de tenut.c.36.nu.4.5.* Verum hæc donatio non videtur absolute donatio, cum illa sit, quæ nullo casu,& proposito donatoris reuocatur, *l.1.ff.de donat.l.vbi ita donator,l.sen. tus,§.2.ff.de donat.causa mortis, Mantica lib.13. tit.2.nu.11.Roland.de dote qu.41.Gratian.discept. 273.nu.11.12.*

1375 Donatarius rei donatæ acquirit dominium rei sibi donatæ post tempus certum, *Autum.de donat.lib.1.c.3. Hermosill.in l.7. gl.1. tit.4.p.5.nu.1.& seqq.& gl.3.* ex *l.quoties, C. de donat.quæ sub mod.Dec.consf.259. nu.7.Cranett. consf.29.nu.9. Decian.consf.55.nu.3. Ossch. decis. 85.nu.7.8.Fab.de error.decad.47.err.8. Mantica de tacit.lib.3.tit.44.nu.3.8. Molina de rit. nupt. lib.3.qu.24.nu.250.251. Castill. contr.lib.4.c.5. nu.18.Pereira dec.48.Cyriac.contr.128.num.40. Gutierr obs.43.Faria ad Couar.lib.1.c.14.*

1376 Et si possideat Ecclesia rem donatam, possessio transfertur, si donationis tempore, quod est inspiciendum, non dum erat Ecclesiæ, *Menoch.de adipisc.possess.remed.5.nu.26. & seqq.Hermosill.d.gl.2.nu.7.*

Debentur fructus rei donatæ donatario a Rege, à die datæ litterarum, & non antea, *Cabed.dec.39.p.2.Hermosill.in gl.1. & seqq.l.9. tit.4.p.5.nu.53.*

Verum si fiat tempore prohibito, vel facta tempore habili, sed collatio effectu ad tempus prohibitum, nulla est, *Castill.lib.4.contr.cap.49 nu.28.& seqq.* & è contra *nu.24. & seqq.* Videndus *Antonel.de temp.legal.lib.1.c.13.*

1377 Et sicut in testamentis possunt fieri substitutiones, ità, & in donationibus, *l.si rerum, & l.quoties,C.d. donat l.vt hæredibus,ff.de legat. 2.Gabriel.consf.140.lib.1.consf.31. num.15.lib.2. Caualcan.dec.19.nu.92.p.3. Gui l.Pap.dec.597. nu.1.Boer.dec.353.nu.3.Gratian.discept.332.nu. 1.Cafanat.consf.36.Fontanell.de pactis cl.4.gl.25 nu.44.seqq.Macerat.lib.2.res.fin.caf.45. Rubl. de repræsent.lib.3.c.12.à nu.9.Mol n.de rit.nupt.lib 3.qu.22.23.24.Menoch.consf.85.n.20.seqq.Surd. consf.241.247.nu.3.Cather.dec.85. Peregr.de fideicom.art.1.nu.16.art.51.nu.2. Intrigl.de subftit.cent.3.qu.89.nu.1.Autun.de donat.lib.1.pral. 2.§.2.nu.122.*

Et in hoc casu non est locus detractioni Trebellianicæ, *Curt.iun.consf.15.col.1.lib.1.Dec consf.41.nu.19.Macerat.d.caf.45. verf.suppofito, Hermosill.gl.1.l.7.tit.4.p.5.num.4. Gratian. disc. 247.nu.13.seqq.Marta de success.p.4.qu.28.art. 4.nu.20.seqq.Graff.§.Trebellianica qu 5.num.5. Surd.dec.144 nu.23.Rota p.10. rec.dec.75.n.12. 13.Vrceol.de transact.qu.87.nu.13.* Eadem *Rota p.18.rec.dec.743. nu.14.& seqq.* vbi reddit rationem, quia Trebellianica fuit inuenta fauore vltimarum voluntatum, & nè hæredis nomen inuanum assumeretur, *Molin.de primogen. lib.1.c.17.nu.19.Peregr.de fideicom. art.51.n.22 Fontanell.de pactis cl.4.gl.9.p.4.nu.143. Sabell. §.Trebellianica nu.19. Gratian.discept.247.nu. 3.seqq.R.Capyc.Latr.consult.85. nu.2. D.Torre de pact.fut.success.lib.3.c.3. à n.114.*

1378 Dantur mutuæ,& reciprocæ donationes, quarum natura est, vt donator donet aliquam rem, & donatarius aliam donatori, quæ realiter non est donatio, sed potius permutatio, *gl in l.quod autem. §.si vir,& vxor. C.de donat.inter.Iacob.Butr.Alberic.& alij in l.si donatæ ff.de donat.inter.* Ideo hæc donatio non est prohibita inter virum,& vxorem, non requirit insinuationem, *Tiraq.in l.si vnquam, verb. donatione largitus à num.110.C.de reuoc.donat. Robert.rer.iudicat.lib.3.c.13.Paz de tenut.c.57. à n.143.Autun.de donat.lib.1.pral.2.nu.53.Taffon verf.4. obs.4 nu.78.* Vbi limitat in donatione de succedendo inter coniuges.

Quæ conclusio vera est quando donatum æquale est, nam quod excedit donatio est *l.ex annuo,ff.de donat.inter. Ruin.consf.179.nu.15.lib. 1.l.ex mente,l.leonis,& auth.æqualitas,C.de pactis conuent.c.vlt.de donat.inter.* vbi *Barbos.auth. de æqualit.dotis in princ.Paz sup.n.145.*

Beneuerum dicta non procedunt, si excessus sit modicus, *d.l.ex anno,* Cum modicus excessus non attendatur in iure, *l.continuus, ff.de verb.oblig. Tiraq.sup.nu.123.& seqq. Paz supr. num.146.*

1379 Quo ad donationes habemus in iure nostro: Collationem, & imputationem bonorum, quæ inter se differunt, vt dicit *Bald. in l.illud.C.de collat.Gomez l.29.Tauri n.39. Fontanell.de pactis p.1.cl.4.gl.1.n.46.Parlad.sesquic. differ. 149.Crioc.discept.87.*

1380 Collatio est rei propriæ in commune lucrū ab hærede facienda, vt collata inter hæredes diuiduntur, *l.1.ff.de collat. bonor. Sousa in repetit.§.actionum.instit.de action.p.4.num.11.& 12 Andreol.contr.383.nu.1.& seqq.Staiban.obs.161 nu.148.seqq.*

1381 Imputatio est quantitatis donatæ, in legitimam, vel in partem eius assumptio, & est remedium introductum ad excludendam quærelam inofficiosi testamenti, per quam filius, cui minus legitima portione relictum est, potest agere ad legitimæ supplementum, imputando in ea, quod sibi à patre datum est, *l.quoniam nouella 29.l.omnimodo 3. §.imputari, C.de in offic.testam.Gomez in d l.Tauri,nu.38.* vbi sex casus refert, in quibus imputationi tantum locus est, *Parlad.sup.nu.5.Sousa sup.nu.151. & in num.13.15.Andreol.contr.382. D. Aguila ad Roxas de incompatibil.p.4.cap.3. Nos ad Rouit. consf.41.lib.1. D.Vrceol.consult.85.lib.2.*

In hac materia collationis multum interest ad effectum, vt donatio conferatur, scire quæ est simplex donatio, & ob causam, Donatio simplex illa est,quam pater ex liberalitate,nulla necessitate ductus,filio facit, *l.1.ff.de donat,l. donatori, ff.de reg.Iur.*

1382 Donatio ob causam, quando pater donat

nat necessitate adstrictus, vel instinctu naturę ductus, etiam si nec Iure, nec officio Iudicis, ad id compelli valeat, *Rolan.cons.44.nu.31.32. lib.4 Garcia de donat.remun.nu.50.* Vbi in collationis materia dicit sufficere, quod causa sit necessaria necessitate naturæ, vel honestatis, vel moris, vel consuetudinis; Quia hęc necessitas quamuis non sit coactiua, satis cogit, ne videatur donans liberaliter donare, *Solzed. ad Diaz in praxi crim.c.18.nu.16.Guttier.pract. lib.2.qu.65.n.6 Parlador.different.150.n.4 Fontanell.d.gl.1.num.35.* Vbi sufficere dicit, vt donatio dicatur ob causam, quod fiat impellente instinctu naturæ, & ratione naturali, *Narbon. in l.33.tit.3.lib.1. recop.nu.21.22. Auendan.in l. 44.Tauri gl.16.nu.2.7.8.*

1383 Quas donationes debeat filius à patre habitas conferre, & quæ non, disputant *Hermosill.gl.3.& seqq.l.3.tit.4.p.5.Mangil.de imput. qu.30.45.4. 42.40.33.Ayora de partit.quæst.13 Mier.de maiorat.p.1.qu.22.168. Flor.de Mena lib.1.var.qu* 8. *Gratian. dec.76.* vbi Addentes *Caualcan.dec.340. Cæuall.qu.513.682. Craff. §. legit ma qu.30.* Idem *Gratian disc.50.* vbi *Luca Surd.dec.314.167. Leo decis.102. Giurba dec.6. Surd.de alim.tit.7.qu.5. Affl.dec.247. Robl. de repræsent.lib.2.c.16.Thes.dec.237. Escob. de ratiocin.comput.5.Rodrig.de ann.reddit.lib.3.qu.fin. Castill.lib.4.contr.c.5.cap.16.35.& lib.5.cap.70 col.10.Valsc.de partition.c.10. Antun.de donat. lib.1. prælud.2. §.5. & lib.1.cap.3.num.61.63. Doctissimus D. Cutell.de donat.disc.2.p.1.nu.16. & seqq. & par.10. numer.30. & seqq. D.Reg. Marcian.disp.51.nu.8. Nos ad R.Ronit. cons.10. lib.2.& lib.1.cons.41.nu.12.& seqq. D.Aguilar ad Roxas de incōpatib.p.3.c.3.D.Rosa consult.45. nu.16.R.Marin.lib.1.c.85.& lib.2.c.23.* vbi *Luca R.Capyc.Latr.consul.25.* vbi etiā *Luca, Passarell. de donat.lib.3.q.7. fol.316.Sabell.§.collatio, Castejon.§.collatio, Merlin.de legitima, Pāsut.cōtr.28.*

1384 Quis possit donare, quæ bona possint donari, solemnitates circa contractum donationis, & quo tempo possit donari, & alia ad materiam dicemus *in rubr.2.3.4.5.*

APPENDIX.

Ad dicta *nu.1.& seqq.* Donatio est doni datio. Addimus *P.Affl.contr.24.nu.8.*

Ad dicta *num.10. & seqq.* In quo differat donatio à Renunciatione. Addimus *P.Afflict. contr.24.*

Ad ea, quæ diximus *n.50.& seqq.* Dicimus, quod promissio de donando non est donatio, maxime non accedente iuramento, sed potest cogi donator ad perficiendam donationem, *Ciroc.disc ept.53.nu.79.87.Ludouis.dec.98.n.6.*

Licet quod sit donatio, post alius, *Gratian. c.887.nu.20. Bottil er.de succeff. ab intest. theor. 42.nu 14.& seqq Andreol.contr.112.nu.12. Rota dec.393.nu.2.p.5. & dec.58.num.13. & dec. 118.nu.9.p.6.rec. Addit.ad Burat.dec.719.nu.9. Ciroc.sup.nu.92. Castill.lib.2. contr.c.3. Flor. de Mena ad Gama dec.13.Sanfel.dec.99.n.3.4.5.6. Olea de cess.iur.tit.1.q.6.nu.4. Antun.de donat. lib.1.præl.1.n.7.seqq.*

Et ex ea potest agi, tanquam ex ipsa donatione, *Rota d.dec.393.nu.2. & d.dec.58.nu.13. Add ad Burat.d.dec.719.nu.9. Merlin.de pignor. lib.2.qu.110.nu.2.Ciro sup.n.93.*

Et sicut post donationem perfectā non possunt apponi onera, conditiones, vt diximus *sup.*

Ita in promissione de donando, *Olea d.q.6. nu.11.seqq.Antun.lib.1.præl.2.nu.8.*

Videndi *Genu sf. practicabil. Eccles.c.275. Merlin.dec.568.Rota p.6.rec.dec.58.Duran.dec. 17.tit.de testam.disc.12.seqq.de legat.disc.42.de donat.disc.16.*

Ad dicta *n.107.* de donatiuo facto Regi per Vassallos, Addimus *P.Affl.contr.46.*

Ad dicta *nu.112.seqq.* de verbis denotantibus donationem. Addimus videndum *Barbos. tract.var.fol.663 dict.63.*

Ad dicta *nu.112.seqq.* Quando actus factus sine causa importet donationem. Addimus videndos *D.Beniel.cons.51.n.11.cons.33.n.31.34.*

Ad dicta *num.200.seqq.* Quod contractus nominatus est donatio. Addimus *P.Affl.contr. 24. nu.8.*

Ad dicta *nu.213. & seqq.* Quod contractus donationis sit stristi iuris. Addimus videndum *D.Spadazon.de vidui disq.67.n.22.*

Ad dicta *nu.278. seqq.* quod donatio sine stipulatione non valebat, quid fauore piæ causæ, *Tiraq.de priuil.piæ causæ priuil.123.*

Ad dicta *nu.380.seqq.* Quando donatio inter viuos, per mentionem mortis dicatur causa mortis. Addimus videndos *D. Beniel. cons. 66.nu.35.38.Altograd.contr.29.nu.18. & seqq. lib.1. D.De Alexio ad consult.89.lib.1. Regentis Capycij Latr. D.Pignatell.tom.9.consult.147.nu. 3.& seqq.*

Ad dicta *num.285. seqq.* Donatio in dubio non præsumitur. Addimus videndos *D.Spadazon.de vidui disq.47.nu.34.disq.70. nu.136. 138.disq.23.41.45. Ripol.var.c.10.nu.66.*

Quid si aliquis permittat alium percipere fructus rei suæ, *Andreol.contr.318.*

Ad dicta *num.320 seqq.* de donatione fraudolenta. Addimus *Reuert.dec.529.fol.1010.n.2. 3.dec.532.Marotta d.sept.40.n.71.72.*

Ad dicta *nu.374.seqq.* An detur læsio in donatione. Addimus videndos *P.Affl.contr.on. 26.n.26.& seqq. D.Rodoer.cons.7. D.Beniel.cons. 75.nu.99.100.R.Constant.ad stat.Romæ, tom.2. fol.297.num.204 seqq. Addit.ad Roxas de incompatibil.p.7.c.1.nu.45.46.70.71.Ripol.var.c.11. nu.407.R.Marib.lib.1.c.144.*

Ad dicta *nu.477. seqq.* de donatione omniū bonorum. Addimus *P.Affl.contr.10.nu.43.89. Rodoer.cons.22.Castill.lib.4.contr.53. Andreol. contr.221.concr.286. nu.13.14. Rota ad Ronit. co.f.86.lib.3.Sabell.§.donatio nu.48.* Altograd.

contr.43.nu.52.Vreeol.consult.54.nu.38.Mostazz.de viduis fol.22.& seqq.fal.13.nu.5. Vbi an fauore piæ causæ. Eundem *Andreol. contr.2.15. Ripol.c.13.nu.272.. D. De Alexio ad R.Capyc. Latr.consult.91.nu.37.& seqq.*

Ad ea quæ diximus *n.475.* An, & quando possit donans post perfectam donatione, donationem declarare. Addimus videndum *D. Consil.Rosa consult.65.nd.98.108. Mostazz. de viduis fol.20 D.de* Alexio *ad* R. *Capyc.Latr. in consult.obs.85.nu.9.*

Ad dicta *nu.512. seqq.* de reuocanda donatione vitio ingratitudinis. Addimus videndos *Rodocr.cons.3.& 7.Nos ad cons.15.nu.17. lib.2. Ronit.Tiraq.de priu.piæ causæ priu.178. Mostazz. fol.20.nu.1.priuil.161.* Vbi quid si non alatura donatario, *Idem Mostazz.de viduis fol.22.n.20. fol. 14.n.8.c.14.nu.27.seqq.Cutell.de donat.lib.2. fol.49.*

Ad dicta *nu.596.seqq.* De dispositione *leg.si vnquam,*C.*de reuoc. donat.* Addimus videndos Castill.*lib.2.c.13.lib.3.c.4.nu.43.lib.3.c.10.n.58 lib.5.c.89.nu.10.D.Beniel.cons.42.nu.20.* Ciroc. *discept.12.nu.21.22.Ionius de solemnit.contract. minor.fol.323.n.64.Marotta discept.4.n.60.Tiraq.de priuil.piæ causæ priuil.118.167.*Mostazz *de viduis fol. 16.* vbi quid fauore piæ causæ, R.*Marinis lib.1.cap.248.*Hermosill.*gl.3.l.8. tit. 4.p.5.& gl.4.Pausut.contr.27.*

Ad dicta *nu.676. seqq.* De donatione inofficiosa. Addimus Ca*still.lib.5.c.100.*

Ad ea, quæ diximus *nu.691.seqq.* de beneficio: *deducto ne egeat* competenti donatario. Addimus *Castill.lib.8.c.37.§.2.n.13.*

Ad dicta *nu.737.seqq.* de euictione in donatione. Addimus videndum *D. Bersau.de viduis c.2.qu.8.nu.5.* Vbi non in donatione incipiente à traditione.

Ad dicta supra. Tot sunt donationes, quot sunt personæ. Addimus *Pacian.de la. at.c.61.n. 156.Molina de primog. lib.1.c.1.nu.17.Menach. cons.1153.nu.1.2.53.Gratian.disc.247.n.10.*post *Larrea, Ramon. Valenz.Giurba,* Castil. & alios, *Cutell.to.2.disc.1.spec.37.n.53.*

Facta vni, & filiis, non vna, sed quot sunt personæ, *D.Beniel.cons.98.n.4.cons.96.n.4*

Ad dicta *sup.* Vbi de donatione facta alicui, vt nubat cum Tali, ad valeat. Addimus *R.Marin.lib.1.c.244.R.Capyc.Latr.consult.77.*vbi *Luca* citat *Card.de Luca* vbi distinguit plures casus, *Cyriac.contr.451.Torre de maiorat.Ital.p.2 qu.49.à nu.8.*

Ad dicta *sup.* Vbi si sit perfectus contractus, si debeat fieri instrumentum. Addimus *D.Carolum Ant.de Luca ad R.Capyc.Latr. consult.11.lib.1.*

Ad dicta *sup.* Quis præferatur donatarius an creditor donantis. Addimus videndum *D. Rosa consult.48.n.78.*

Ad dicta *sup.* Qui non potest donare non potest remittere. Addimus videndum *Gallerat.de renunciat. lib.2.c.4.nu.14.lib.1.c.4.nu.10. lib.1.c.4.n.4.5.*

Ad ea quæ diximus *supra* de donatione cōtemplatione certi, vel incerti matrimonij, quando sit causa finalis, vel impulsiua. Addimus vidēdū *D.De Alex.ad consult.80. R.Latri* vbi matrimonio nō sequuto, an sit reuocata, vel declarato nullo, vel aliter non sequuto. Vel dote donata pro facienda professione in aliquo Monasterio, & fiat in alio. Vel donata Ecclesiæ pro sepultura sua ibi, si postea fiat in alia. Vbi alia similia.

Ad dicta *num.888.seqq.* Donatione facta patri, & filijs, an filij succedant vti filij, vel vti hędes. Addimus *Olea de Cess.Iur.tit.2.q.7. D.De Alexia ad R.Capyc.Latro consult.79.seqq.*

Ad dicta *n.1000.seqq.* An donatio facta filio fam. censeatur facta contemplatione patris, vel ipsius filij. Addimus videndum *D.Rosa consult. 45.nu.5.Castill.contr.lib.4.c.5.num.28.37.38.R. Marinis lib.1.c.274.n.18.& c.66.lib.2.*

Ad dicta *nu.1042.seqq.* De donatione inter patrem, & filium, Addimus *D.Rosa consult.48.*

Ad dicta *nu.1069.seqq.* De donatione inter Virum, & Vxorem. Addimus *P.Afflict.contr. 38.nu.51.Tasson.de antef.vers.3.obs.4.nu.78.Passarell.de donat.lib.1.q.7.n.146. Castill.lib.4.c.49. nu.28.seqq.*

Ad dicta *sup.* de conditione turpi in donatione. Addimus, *D.Hodiern.ad Surd.dec.68.* Vt donatio facta, vt nubat cum consensu Talis, valet reiecto tali modo, aut conditione, quamuis contrahat cum turpi persona, & quamuis requiratur consensus patris, aut matris, aut altertus.

Summarium Quæst.XXXIII.

Quid sit donatio propter nuptias, & ante nuptias. nu.1.& à nu.2.ad nu.9.nu.65.66.

Est antiquata, & successit in illius locum: Donatio contemplatione matrimonij n.10. Augmentum Dotis num.11. Et quid sit tale augmentum, nu.12. Doarium, Assecuratio dotis, num.15. Arrha ibid.

Talis donatio soluto matrimonio ad quem vadit, nu. 13.14.

Est contractus, num.16. Nominatus, num.17. Onerosus num.18.19.

Talis donatio potest fieri constante matrimonio, nu.20. Et augeri nu.21 & 146.

Vt consistat talis donatia, quæ requirantur, n.22.23.

Quid sit Arrha in Hispania, Vbi tata illius materia, nu.24.& à nu.25.ad nu.63. In quo differat Arrha à donatione propter nuptias remissiuè, n.64.

Cuius qualitatis sit donatio propter nuptias, num.67. An imputetur filio in legitimam, num.68. & à nu. 69.ad nu.79.

Facta in Instrumento dotali quando dicatur propter nuptias, nu.76.

Augmentum dotis factum à Viro vxori, an dicatur propter nuptias, num.77. Vbi etiam quando censeatur in augmentum dotis.

Quan-

Quid sit Contractus Donationis propter Nuptias. Et quæ eius Substantiali, Naturalia, & Accidentalia, vbi de Arrhis, & Antefato.

Quæst. XXXIII.

DOnatio propter nuptias, & ante nuptias idem sunt, nouo Iure, *Instit. de donat. §. est,*
1 *& aliud, & l. cum veterum 15. C. de donat. ante nupt. & §. similique modo*, vbi *DD. omnes.* Ideò omne, quod est dispositum in vna censetur dispositum in alia, *Onat. de contract. Tract. 10. disp. 36. nu.2. Michalor. de fratribus p.1. c.29. num.19. Gratian. cap.254. nu.68. Merlin. dec.80. Tusc. lit. D. concl.634 & 676. Christin. dec. 191. lib. Tepat. var. sent. t.452. Cutell. de donat. disc.1. part.1. D. Reg. Martian. disp.93. n.1. Card. de Luca de donat. disc.31. n.6. de dote disc.135. nn.8.9. disc.165. n.7. disc.141. ex nu.3.*

2 Licet de Iure Digestorum donationem ante, siue propter nuptias penitus fuisse Veteribus Iurisprudentibus incognitam, testatur *Imp. Iustinianus, §. est, & aliud genus. Instit. de donat.* vbi à Iunioribus Diuis Principibus ortum habuisse fatetur, vt habetur *toto tit. C. de donat. ante nupt. D. Caston. discept.17. nu.16. lib.2. D. Martian. disp.93. nn.1.*

3 Donatio propter nuptias est dos, qua maritus dotat vxorem suam, nam sicut vxor dotat virum, ità vicissim vir dotat vxorem, *l. cum virum, & l.15. C. de donat. ante nupt. l. cum multa, C. eod. Ant. Gomez l.50. Taur. in nu.9. Fontanell. dec. 488.489. & de pactis nuptial. tom.2. claus.7. D.D. sup. citati, D. Scoppa ad Gratian. dec.213. num.4.* quæ spectat ad filios primi matrimonij, *ibid. n. 8. ex Surd. consf.196. n.33. & 54.* licet côtra dicat *Mariu. lib.2. c.23. n.4. 10.12. & c.25. n.1. & seqq.*

4 Hæc donatio non poterat fieri post nuptias, sed Imp. Iustinianus voluit posse augeri donationem post nuptias, quotiescumq; dos etiam post nuptias augeretur, *l. cum multa pen. C. de donat. ante nupt. Idem Iustinian.* deinde ne dum augeri, sed etiam à principio, & de nouo fieri post nuptias permiserit, ideò non ante nuptias, sed propter nuptias vocari illam voluit *d. §. est & aliud Instit. de donat. ad tex. in l. fin. C. de donat. ante nupt. Infrà hic n.20.*

5 Definitur, quod sit donatio, quam sponsus, vel aliqui nomine eius facit sponsæ, vel altero nomine eius, in recompensationem recipiendæ dotis, *Syl. est, in summa verb. donatio nu.1.* ex *Azone in summa hoc tit. Cuiac. lib.5. obser.4 Cutell. de donat. disc.1. p.1. n.10.*

6 Sed quia fieri potest, siuè dotem accipiat, siue non, melius definitur, quod sit: donatio propter nuptias contractus, quo vir, vel alius eius nomine confert aliquid vxori, vt sibi nubat, nec ad dandum est, *in præmium dotis*, nam valet talis donatio, etiam si mulier non det dotem, *Onat. sup. nu.4.6.*

7 Hæc donatio tempore Romanorum erat in vsu, quam sponsus pater, vel alius pro eo faciebat vxori, vel sponsæ futuræ fiebat in recompensationem dotis, & illius securitatem. *l. vl. C. de donat. ante nupt.* Et ideo dicta ob causam dicebatur, quia doti simillima erit, *Cutell. de donat. tract.2. disc.1. spec.13. nu.10. Antun. de donat. lib.1. prælud.2. §.6. n.1.*

8 Est antiquata, *Card. de Luca de donat. disc.6. n. 6. disc.31. nn.6. de dote disc.135. nn.8.9. disc.165. num.7. Antun. sup. nu.1. in fine, Sperell. dec.172. n. 29. Christin. dec.126.127. lib.3. Rota p.13. rec. dec. 90. nu.19. Monter. dec.10. num.4. Fontanell. de pactis cl.4. gl.1. num.6. Molin. disp.290. Sanch. l.b.6. disp.1. nn.1. Clar. §. donatio q.11.*

Et in omnibus mundi partibus non seruetur, In Hispania, In Francia, Neapoli, Sicilia, & alijs locis, *Natta consf.609. Gratian. c. op.254. nn.69. cap.498. nu.51. Molina d. disp.290. Mantica de tacit. lib.20. tit.4. num.15. Bimius consf.152. nu.*

nu.155. Cutell.de donat.disc.1. part.vnic.nu.5.& seqq.P.Molfes.sup.Consuetud.Neapol. tit.de Iure quartæ q.1.nu.18.& q.2.n.3.

9 Si tamen fiat est valida, Card.de Luoad.disc. 165.nu.7.Sperell.d.dec.172.nu.30.

10 Successit in omnibus Regionibus,in locum illius, Donatio contemplatione matrimonij, Guid.Pap.dec.145.nu.4.5. Cutell.de donat.tract. 1.disc.1.p.vnic.num.8. Barbos.in l.si cum dotem,§. transgrediamur nu.30. ff.solut.matrim. P.Molina de Iustit.disp.238. Molin.de rit.nupt. in prælud.n. 36.Becc.cons.20.nu.26. Doctissimus Autun.de donat.d.lib.1.prælud.2.§.6. num.2.. vbi dicit in Hispania vocari, Arrham, Valasc.consult.2.nu.13. in Sicilia Dotarium, post Cutell.tract.2.disc.1. spec.13.nu.30.

11 Augumentum dotis successit in locum Donationis propter nuptias. Rota p.18.rec.dec.705 nu.1.& seqq.Sperell.dec.172.n.11

12 Ideo tale augumentum dotis non habet priuilegia dotis, sed donationis propter nuptias, Natta cons.253.nu.7.Gratian.disc.172.num. 21.cap.690.cap.862.nu.3. Mchalor.de fratrib.p. 1.c.29.nu.15.& seqq. Merlin.dec.80. Castill.lib. 3.contr.cap.4.nu.30.& seqq Sed quando Arrhæ promittuntur in augumentum dotis, pro illis mulier habet prælationem,sicut pro dote, Castill.lib.8.c.51.n.9.

13 Sic soluto matrimonio dos venit ad Vxorem, vel illius heredes,& donatio propter nuptias redit ad Virum, Luca ad Gratian. discept. 398.nu.22.& ad R.Marinis lib.2.cap.22.num.7. Dicemus nu.90.

14 Et est filijs reseruanda talis donatio,si adsint, Granet.cons.56.num.30. Natta cons.301.num.11. Surd.cons.164.nu.61. & seqq. licet contra dicat Rolan.cons.62. Alba cons.68. Becc.cons.43.

15 Alibi Dotarium, alibi Assecuratio dotis, Neap.Antefatum, & alibi etiam diuersis alijs nominibus, In Hispania Arrha, Autun.de donat. lib.1.præln.2 §.6.Fragos.de regim reip.p.3. lib.2. disp.4.Cutell.de donat.tract.2.disc.1.part.vnic. & tract.2.disc.1.spec.13. Tasson. de antefato vers.3. obs.4.Fontanell.de pactis tom.2.cl.7.gl.1.p.1.n.7. seqq.Cancer.var.p.1.c.9. Maynard. dec.20. lib.3. Cutac.cap.1.de donat.inter,& in cap.vlt.de spons. Dom.Petrus Barbos. rubr. solut. matrim. 3.par. à princ.& in l.1.par.4.num.15.solut.matrim. Donell.lib.14.comment.c.9.Sanch.lib.6.de matrim.q. 18.seqq. Retes de donat.c.fin. Ginrb. ad Consuet. Mess.cap.13.gl.2. D.Guttier. de compensat.lib.4. quæst.3.

16 Quod sit contractus,apparet ad literam in Auth.eo diuersum,l.fin.C.de ante nupt.& ibi Bal. Salyc.& alii Onat.d.disp.36.nu.5.

17 Est contractus nominatus, Cutell.de donat. disc.1.part.vnic.nu.14.seqq.

18 Est contractus onerosus, nam non est simplex donatio gratuita, sed onerosa ad hoc vt sequatur matrimonium, Onat.disp.36. num.5.

19 Et sic non est vera,& propria donatio, auth. dos data,C.de donat.propt.nupt. Sperell.dec.172. num.4.

20 Est valida donatio propter nuptias, facta etiam constante matrimonio, & præiudicat creditoribus futuris mariti,Surd.dec.214. Tusc. d.conclus.634.676.Rota p.9.rec. dec.403.nu.10. seqq.Sabell.§.donatio nu.6.Castill. lib.4. controu. c.40.nu.vlt..Autun.de donat.lib.1. præl.2. §.6.7. Sanch.lib.6.de matrim. disp.23. Robert.lib.4.rerũ iud.c.1.Card.de Luc.de donat.disc.31.nu.36.de dot.disc.165.nu.6.Surd.dec.214. Barbos.solut.matrim.2.p.nu.112.Infrà Nos nu.146.

21 Et eo costante augeri potest,Leon.dec.9. Castill.sup.nu.32.

22 Donatio hæc propter nuptias, vt consistat in sua natura,plura requirit. Primum, vt fiat á Viro in mulierem, vel ab alio loco viri, siue consanguineo viri, siue ab Amicis, siue à quocunq;extraneo, l.si præsidi. secundo vbi parentes,l.pollicitationem,tertio,vbi frater, & l.cum te 9.vbi pater,& l.si consentiente, vbi mater donat, omnes isti propter nuptias donant, quia loco sponsi donant,& l.cum veterum, C.de donat ante nupt. Ant.Gomez in l.52. Tauri num.9. Tusc.lit.D.concl.699. Autun.sup. Nam sicut dotem non solum Vxor viro constituit,sed etiam parentes,consanguinei, Affines, Amici, & deniq;extranei, si vice, & nomine mulieris donent, Ita etiam donationes propter nuptias, quia ad paria iudicantur, Sylu. Donatio 3.nu.1. Azo in hoc tit.in princ. Gomez in l.52. Tauri d. nu.9.Onat.d.disp.36.n.7.

23 2.Vt nuptiæ sequantur,l.cum tutores 15.quę adhoc est præcipua,& l.si constante,ff eod.Onat. d.disp.36.nu.7. alias,illo non sequuto, bona donata restituuntur, nisi adesset pactum de non reuocando, vel nisi steterit per sponsum quo minus sequatur matrimonium.l.cum mater,vbi Salyc.& alij,C.de donat. ante nupt. Serafin. dec. 914.nu.1.Menoch.lib.3.præs.19 Altograd.cons.7 n.19.20.li.1.Gratian.c.273.498.826.n.44.seqq.

Secus si fiat ab extraneo, Tusc.lit.D.conclus. 697.Christin.dec.126.127. vol.3. Autun.de donat.lib.1.prælud.2.§.7.n.92.Sabell.§.donatio n.8. & seqq.

24 Arrha est illa, quam maritus dat vxori in signus, & pignus matrimonii, Sanch.de matrim lib.1. disp.35. & seqq. In Hispania accipitur pro donatione, quam facit sponsus sponsæ, vel maritus vxori,in præmium dotis receptæ, vel nobilitatis, vel pudicitiæ sponsæ, quam ipsa soluto matrimonio lucratur, Greg.Lop.leg. 87.tit.18.p.3.Lup.in rubr.de donat.§.24.in princ. Castill.l.50.Tauri nu.6.Gomez l.49.Tauri n.6. Valasc.consult.2.nu.1.Barbos.in l.si cum dotem.§. si pater,ff.solut.matrim.Guttier.3.pract.q.43.n.6. Sp n.gl.18.nu.95.Aiora de partit.3.p.q.44. Molina disp.290.ad fin. Sanch.lib.6.de matrim. disp.1. nu.1.ex leg.1.in fine tit.11.p.4. & ibi etiam glos. Gregoriana, Onat.d.disp.36.sect.2. D.Guttier. de compensat lib.4.qu.3.nu.9.seqq. & nu.16. seqq. Christin.lib.3.dec.127.

25 An successerit in locum donationis propter nuptias? Sic. Barbos.l.1.p.4.nu.15. ff.solut.ma-

trim.Gomez in l.50.Tauri nu.11. Molina *disput.* 431.*Couar.c.3.§.7.nu.14.de matrim. D.Guttier. d.q.3.nu.26. Castill.lib.8.c.36.§.4.*

26 Definitio illius est. Dos, qua vir donat vxorem, secundum leges Hispaniæ, *Onat.sup. nu.* 21. vbi explicat. Est contractus onerosus, innominatus, stricti iuris: do, vt facias, & re perficitur. *Onat.ibid.*

27 Fit constitutio Arrharum, vel propter excessum dotis mulieris, vel quia sponsa est nobilis, vir plebeius; sponsa virgo, vir viduus; sponsa puella, vir senex; vel propter sponsæ pulchritudinum, vel alias dotes eximias, *Ant. Gomez in l.50.Tauri nu.12.Clar.§.donatio q.*10 *Sanch.de matrim. disp.27.lib.6.nu.4. Couar. in c. officijs nu.7.de testam.* Guttier *p.1.pract. qu.124. Onat.d.disp.36.sect.2.3.*

28 Arrha est dos mariti, *Onat. sup. num.25. ex l.fin.*C.*de donat.propter nupt.*

29 Dicitur in definitione Arrhæ sup. posita: *secundum leges Hispaniæ,* num illa differt à donatione propter nuptias, quia de iure communi non poterat donare sponsus propter nuptias, mulieri, nisi ipsa dotem concessisset, quod est abrogatum per leges Hispanas. 2. Vt non possit in plus vir donare vxori, quam sit dos vxoris, *l.penul.& vlt.C.de ante nupt. donat. auth.de æqualit.dotis,* sed lex Castallæ sit. *3.* de illo Iure, donatio redibat ad virum, de Iure Hispano redit ad mulierem, *Onat.sup.n.28.*

30 Leges, & pacta tacita in Arrhis sunt. Vt possit vir dare Arrhas, siue vxor det dotem, siue non, siue minorem. Dummodo non excedat decimam bonorum mariti. Vt possint dari ante, & post matrimonium, dummodo non fiat donatio in fraudem legis, prohibentis donationes inter virum, & vxorem. Vt hæc donatio semper maneat constante matrimonio apud virum, quo ad dominium, & administrationem. Vt non possit vir dictas Arrhas alienare, sed sint vxoris. Vt soluto matrimonio talis donatio sit viri, siue adsint filii, siuè non, siue secundo nupserit, siue non. Vt si filios habeat ex secundo matrimonio non teneatur reseruare bona hæc, quæ recepit in arrhas, filiis primi mariti, qui dedit ei dotem, late *Onat.d.sect.2.nu.29.& seqq. Antun.de donat.lib.1.prælud.2.§.6.*

31 An pupillus, & minor, & quando possint Arrhas constituere, & filiusfam. late *Onat. d. disp.36.sect.4.5.Antun.d.§.6.nu.55.& seqq.* vbi dicit non posse.

32 Quis administret Arrhas, *Onat. d.disput.36. sect.7.* An sint soluendæ vxori post solutum matrimonium, *Onat.sect.8.* An mulier de dictis Arrhis possit liberè disponere, *Onat.sect.9.*

33 Legatum vxori factum non compensatur cum debito Arrharum, quia hoc est voluntarium, nun necessarium, *Barbos. in l.si cum dotem, §.si pater nu.11.ff.solut.matrim.Castill.de vsufr.c.46.nu.9. Antun.§.6.nu.46.Arias de Mesa lib.2.var.c.9.nu.16. Morquech.de diuis. bonor. lib.4.cap.11.à nu.17.D.Guttier.de compensat.lib. 4.qu.3.nu.28.D.Galeot.contr.29.num.23. lib.1. contr.30.num.29. Molina disp.200.*Castill.*lib.1. co.tr.46.num.9. Rubios de donat.§.27.Zamor.de compensat.disp.4.c.8.§.2.nu.9.* licet contra dicat *D.Merlin.contr.44.nu.17.lib.2.* & alii relati per *D.Guttier.sup. nu.20.* sed illos impugnat,

34 Arrhæ non debentur vxori putatiuæ, *Gomez ad l.50.Tauri nu.70. Barbos.in l.2.in princ. p.1.nu.150.ff.solut.matrim.Rebell.de obligat. Iustit.2.p.lib.6. qu.7.num.5.Antun.nu.54. Fragos. de regim.*Reip *p.3.lib.2.disp.5.§.4.n.70.71.*

35 Arrharum nomine datum, seu promissum à marito secundo nubente, existentibus filiis prioris matrimonii, debet imputari in quintum bonorum, & tanquam æs alienum deducendum sit de corpore hæreditatis, *Castill.lib. 1.c.2.nu.*46.

36 Mulier ad secundas nuptias transiens tenetur reseruare arrhas filiis prioris matrimonii, à quo processerunt, & non potest aliquem ex illis meliorare, & absque regia facultate maioratum instituere, *Castill.sup.nu.29.*

37 Arrhæ, vel donatio propter nuptias, facta à marito, dum liberis carebat, illis postea natis debent arrhæ, vel donatio extrahi de quinta bonorum parte solum, vel de omnibus bonis, *Castill.lib.3.c.4.nu.42.Hermosill.l.8.gl.3. n. 4.& gl.8.n.5.tit.4.p.5.*

38 Arrhæ sponfalitiæ, quæ successerunt in locum donationum propter nuptias, vt diximus, non possunt vltra legitimam dari in bonis alienari prohibitis, *Castell.lib.8.c.36.§.4. n.1.4.*

39 Arrharum donatio, seu promissio constitui, an possit augeri constante matrimonio, Et aliqui dicunt Sic. *Suar.tit. de las arras nu.38. §. pone, quo tempore, Palac. Rubios in rubr.de donat.inter.§.12.Gomez ad l.50.Tauri nu.12. Molina disp.431.nu.7.Couar.de sponsal.p.2. c.3.§.7. nu.14. Baeza de non melior.ration.dotis filiab.c.5 nu.8.19.20.Giurb.ad co suet.*Mess.*c.13.gl.2. nu.* 14.15. Ea ratione, quia arrhæ successerunt in locum donationis propter nuptias, *l.1. tit. 11.p.5.& l.73.tit.18.p.3.* Quæ donatio potest fieri constante matrimonio. Diximus *supra,* S*anch.de matrim.lib.6.disp.28. num.2.* alii apud *Antun.de donat.lib.1.prælud.2.§.6.n.13.*

40 Sed verior est opinio contraria, saltem in Regno Lusitano ex *ordinat.lib.4.tit.47. Valasc. d.consult.4.nu.2.Gregor.Lopez in l.51.tit.11.p.4. verb.Hispania,* Molina *disp.431. Phœb.decis.71. nu.21.p.2.Rebell.de obligat.instit.p.2.lib.6. qu.4. nu.9.10.Fragos.de regim.Reip p.3. lib.2.disp.5. §.4.nu.73.*

41 Quæ sententia confirmatur ex eo, quia Arrhæ in Hispania non constituuntur de necessitate, sed ex mera liberalitate, *Couar.in c. officy nu.4.de testam.Telles in l.16.Tauri n.8. Guttier.pract.Lb.2.qu.123.nu.2.& lb.5.qu.42.nu. 10.Spin.de testam.gl.18.num.94.& seqq. Phœb. dec.71.*

dec.71.nu.21.Castill.lib.1.c.46.nu.9. Antun.sup. num.14.

41 Quæ conclusio limitatur primo, quando maritus decedit ante vxorem, & arrharum constitutionem factam constante matrimonio non reuocauit, quia tunc tamquam donatio inter virum, & vxorem morte confirmatur, *Valasc.d.q.4.nu.6.Antun.de donat.lib.1.prælud.2. §.4.nu.4.& §.6.nu.15.*

43 Secundus casus est, si plebeius, seu ignobilis duxit mulierem nobilem, quia tunc in compensationem nobilitatis valebit donatio arrharum, facta constante matrimonio, *Valenz. sup. Suar.tit.de las arrhas num.34. Antun.sup.§.6. num.16.*

44 Prout qualibet alia donatio, quæ ab ignobili fit in recompensationem nobilitatis vxoris, vel si senex fit in recompensationem iuuentutis, *Valasc.nu.5.Surd.consl.196.n.43. Pereyra dec.39.nu.1.Antun.sup.nu.16. Tiraq. de nobilit. c.18.nu 9.Gomez in l.52.Tauri nu.66. & lib.2. var.c.4.nu.23.*

45 Debentur arrhæ, quatenus dotes soluantur, & pro portione soluta, *§.illud quoque, auth. de non elig.Gama dec.370.nu.2.Valasc.consult.3.n.5. 6.consult.137.nu.1.Cabed.dec.177.nu.2.3.lib.1. Cancer.lib.1.var.c.9.nu.146.Leo dec.17. num.2. Cyriac.contr.110. num.3.* Ita vt si nulla dos fuit soluta, nullæ Arrhæ debentur, *Gama d.dec.370 nu.2.Valasc.consult.3.n.2.Christin.d.dec.127. nu. 6.lib.3.Antun.sup.n.23.24.*

46 Si verò maritus accepto tulit, & promittentem liberauit, integras arrhas soluere debet, *Gama dec.370.nu.3.Valasc.consult.3.nu.vlt.Cancer.lib.1.var.c.9.nu.147.148.Sanch. de matrim. lib.6.disp.37.nu.3.Rebell.de oblig.iustit.lib.6.p.2. qu.4.nu.1.Giurb.sup.consuet.Messan.13.gl.2.n.30. in fin.Antun.nu.26.*

47 Idem si maritus habuit fidem de dote, vt puta si pactum fuit: dotem esse soluendam in diem certum, vel post mortem soceri, quia si ante diem dissoluatur matrimonium, mulieri arrhæ debentur, *Grammat.dec.97.nu.5, Sanch. de matrim.lib.6.disp.37.nu.2. Giurba ad consuet. Messan.c.13.gl.2.n.3.Afflict.dec 31 Cancer.d.c.9. nu. 150.Leo dec.17.nu.3.Antun. nu.eod. Valasc. consult.3. nu.vl.* Vel si maritus fuit in mora recipiendi dotem, *Antun.ibid.n.26.*

48 Si marito fuit datum in dotem nomen debitoris quod neglexit exigere, *Cyriac. contr. 110.num.5. Thor. comp.dec.verb.antephatum 4. Boer.dec.22.Giurba ad consuet.Messan.c.13.p.2. nu.29.Antun.num. 28.& seqq.* vbi alia ad materiam.

49 Mulier pro his arrhis habet tacitam hypothecam, *l.vbi adhuc 29. C. de iure dotium.* Sicut donatio propter nuptias, *Barbos. in l.1.p.5. nu 48.ff.solut.matrim. Mantica de tacit. lib.11. tit.19.n.29.Paesch.de Salui an.inspect.3.c.4.num. 129.Valasc.consult.16.nu.vlt.Gratian.disc.53.nu. 9.10.Aug.Barbos.in l.si liberis 18.nu.8. C. de donat.ante nupt. Antun.nu.61.*

50 Verum hæc tacita hypoteca non habet ius prælationis, quod tantum doti datur non donationi propter nuptias, *l.assiduis,C.qui potior. in pign. Barbos.in l.1.p.6.num.16.ff.solut.matrim. Mantica de tacit.lib.11.tit.26.n.49.Gratian.cap. 53.num.11.Merlin.de pign.lib.3.tit.2.qu.55.n.3. Gait.de credit.c.6.nu.1667.Gomez ad l.50.Tauri nu.41.42.Castill lib.3. contr.4. Guttier. l.b.3. pract.qu.17.nu.5. Fontanell.dec.214.& seqq. Antun.sup.nu.62.* Diximus *sup.*

51 Si est promissio Arrharum, pro illis præfertur omnibus creditoribus posterioribus, ex *l.29.tit.13.p.5.Castill.tom.3.c.4. nu.33.34. Noguerol.alleg.17.nu.41.*

52 In Hispania est moderata constitutio Arrharum, vt non excedat decimam partem bonorum suorum, *l.1.tit.2 de las Arrhas lib.3.fori,* quæ hodie est *l.1. tit. de las dotes, y arrhas, lib.5.noua recopil.& l.50.Tauri,l.2.tit. 2. lib.5. recopil.Sanch.de ma.rim.lib.6.disp.8.num.29.33. & 29.num.1.Canall.qu.849. nu.11. Noguerol. alleg.17.in fine,* vbi decisum referat, & allegat. *40.nu.19.& seqq.Onat.sup.disp.36.sect.6.Castill. de alim.c.36.§.4.Molina disp.431. Valasc.de pri-*

53 *uil.paup. p.1.q.18.* Si excedatur, an iuramentum suppleat, *Sanch.c.34.Guttier.lib.2.pract.q. 16.Leon. dec.184.*

54 In Lusitania arrharum promissio non potest excedere tertiam partem dotis mulieris, *Ordinat.lib.4. tit.47.* & id, quod vltra quantitatem prædictam detur, inualidum sit, *Valasc.partit. c.23.nu.10.Rebell.de obligat.iustit.2.p.lib.6.qu.4. nu.6.Molina disp 431. Giurba ad consuet.Mess. nu.13.gl.2.p.1.nu.8. Cabed.dec.177.num.1. p.1. Guttier.pract.lib.1.qu.42.nu. 1.& 13. Antun.de donat.lib.1.prælud.2.§.6.n.4.seqq.*

55 Sed si Arrharũ promissio sit excessiua vitiatur tantum in excessu, quo ad aliud à lege taxatum remanet firma, *Castill.lib.5.c.100. n.11.*

56 Si detur Arrha ab extraneo potest excedere decimam, *Onat.sup.sect.6.nu.34.Io: Lup.in l.30 Tauri nu.5.* & ibi *Castill.nu.4. Mattienz. lib.5. recopil.tit.2.l.2.gl.2.nu.8.Sanch.lib.6.de matrim. disp.29.n.17.*

57 Si diminuatur dos, Arrhæ diminuuntur, *Baeza de non meliorand.c.32.*

58 Arrhæ hæ possunt constitui, tàm antea matrimonium, quam post, vt diximus de donatione propter nuptias, *nu.20.Onat.d.sect.6. nu.74.Castill.contr.lib.4.c.49.in fin.*

59 Si excedat quantitates, cui incumbat probatio, *Guttier.sup.qu.15.nu.3.Sanch.disp.35.Amaya in l.1.C.de discuss à nu.17.*

60 Pater tenetur illas dare filiis, *Barbos.in leg.1. p.4.ff.solut.matrim.* Dicemus in donatione propter nuptias *infrà nu.89.*

61 An alienari possint, consentiente vxore? Idem *Barbos.sup.p.5.nu.49.*

62 Promissio Arrhæ diminuitur, si promittentis bona aliqua, euincantur, *Castill. lib.4. c.59.n.23.2.*

63 Arrhæ spectant ad maritum, si matrimonium

niũ non sequatur, *Sanch. de matrim. lib. 1. disp. 35 & seqq.* Vel sit nullũ, *Fontan. claus. 4. gl. 1. n. 64.*

64 In quibus donatio propter nuptias ab Arrhis differat, *Gomez in l. 50. Tauri à num. 9. Cuiac. in c. de donat. inter. & in cap. vlt. de desponsat. impuber. Cancer. lib. 1. var. cap. 9. Barbos. in rubr. solut. matrim. 3. p. à princ. Leon. dec. 9. Donel. lib. 14. comment. c. 9. Ricc. collect. 87. 2219. Robert. rec. indic. lib. 1. c. 13. Sanch. lib. 6. de matrim. disp. 18. & seqq. Conar. c. 18. §. 2. nu. 15. de testam. & in 2. qu. 7. nu. 14. de matrim. Rebus de donat. cap. fin. Antun. sup. §. 8. 7. Giurba ad consuet. c. 13. gl. 2.*

65 Donatio propter nuptias vocatur etiam illa, quam facit pater filio dum nubit, ad hoc vt vxor vel sit cauta pro dote, vel, vt, melius & diues viuere possit, Ad quam faciendam, licet secundum atiquos pater non possit cogi, *Castill. dec. 152. nu. 161. Andreol. contr. 380. n. 7.* Alter *Castill. de alimentis c. 36. §. 4. nu. 7. Sperell. dec. 172. nu. 27. D. Gaston. discept. 17. n. 18. lib. 2.*

66 Tamen contrarium est verius, vt possit cogi, & illa in legitimam imputetur, vt *infra num. 68.*

67 Quæ donatio non fit, vt vxori acquiratur, vt erat ex antiquis iuribus, sed ad hoc, vt vxor habeat super ea hypothecam, pro sua cautela dotium, *Cutell. sup. nu. 17. Castill. sup. num. 161. Andreol. d. contr. 380. nu. 16. Card. de Luca d. disc. 24. nu. 10. Pacion. alleg. 200. n. 43. seqq. Gaston. sup. nu. 18.* Sic dominium est vxoris, sed reuocabiliter, *Sperell. dec. 172. n. 5. 6. 27.*

Verum inter illos, inter quos nequit esse matrimonium, non valet donatio propter nuptias, *Passarell. de donat. lib. 4. q. 7. n. 62. 64.*

Est priuilegiata talis donatio, vt bona donata ob matrimonium, licet effectus donationis sit collatus in tempus mortis, alienari non possunt per donatorem, nam conditio mortis legantis, aut donantis non est vera conditio, quo ad suspensionem actus, ad hoc vt interim donans dicatur dominus, ac possit donata alienare, *argum. tex. l. hæres meus 79. ff. de cond. t. & demonstrat.* Et sic pura est donatio, non obstante conditione mortis, *Gratian. discept. 856. Larrea dec. 40. nu. 41.* Cum dominium sit translatum statim ex verbo *dono*, & *transfero*, *Oltrad. cons. 159. Natta cons. 469. nu. 3. Roman. cons. 509. Casal. cons. 396. ex nu. 79.* Et licet ex constituto, propter adiectam conditionem non transferretur possessio, nisi in puncto mortis, attamen ex solo dominio translato inhibita esset alienatio, *argum. l. 1. §. fin. ff. de reb. eorum, Cutell. de donat. tom. 2. disc. 1. spec. 12. num. 83. & seqq. & spec. 17.* Nec potest talis donatio reuocari in præiudicium vxoris, etiam consentiente marito, *D. Spadaz. in theatr. vidul. disquis. 67. Pansut. contr. 28. nu. 67. 68. & seqq.* Et *Nos* diximus *qu. 32.*

68 Donatio propter nuptias imputatur filio in legitimam, & confertur, *Rolan. cons. 44. nu. 25. vol. 4. Peregr. de fideicom. art. 36. nu. 134. Rodoer. ad Marin. res. 85. nu. 6. lib. 1. Castill. dec. 106. nu. 9. dec. 152. num. 166. Muta dec. 25. Cutell. de donat. tom. 2. tract. 2. disc. 1. spec. 5. nu. 13. & disc. 3. par. 2. Gaston. discept. 17. nu. 10. & seqq. R. Capyc. Latro consult. 25. Card. de Luca de legit. disc. 24. num. 9. Intrigl. dec. 20. num. 10. Surd. cons. 143. num. 46. & seqq.* decisum refert *R. Marin. lib. 2. cap. 23. n. 9.*

Licet contra dicat *Idẽ R. Marinis lib. 1. c. 85. n. 6. & lib. 2. d. c. 23.* quod non imputetur. *Gratian. disc. 297. nu. 1. Spino de testam. gl. 18. n. 65.*

69 Alij dicunt, quod quamuis conferatur non imputatur, *Mangil. de Imput. q. 18. nu. 16. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. q. 1. nu. 2. Serafin. dec. 586. nu. 7. ex tex. l. illud, §. hæc autem, C. de collat. D. Gaston. sup. nu. 20.*

70 Et solum filius tenetur imputare, vel conferre bona donata, quæ possidet tempore mortis patris, *D. Gast. sup. nu. 24. Serafin. sup. nu. 8. Merlin. tit. 2. q. 29. nu. 43. Surd. dec. 218. nu. 11. Molfes. sup. consuet. p. 4. q. 31. nu. 8. Capyc. Latr. d. consult. 25. num. 74.*

Sed si fiat donatio vxori, & filijs, per patrem, an debeat imputari, & conferri in legitimam? quod debeat conferri, & imputari in legitimam docet *R. Marinis d. res. 23. n. 7. tom. 2.*

71 Sed pro resolutione est sciendum, quod simplex donatio facta filio non imputatur, nec cõfertur, nam dum pater liberalitem exercet, vult tacitè, vt filius bona donata possideat, tanquam præcipua, *Fachin. lib. 6. contr. 69. Peregr. decis. 94. nu. 2. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. qu. 19. nu. 7. Mangil. de imput. qu. 45. num. 28. Bald. Thomas. tract. var. tit. 15. c. 2. nu. 94. Sabell. §. legitima.*

72 Sed donatio ob causam confertur, & imputatur in legitimam filio competentem, *Grass. §. legitima qu. 22. nu. 14. Cranet. cons. 136. lib. 1. Menoch. cons. 153. nu. 12. lib. 2. Merlin de legit. qu. 29. n. 39. Sabell. sup. Mangil de euict. q. 69. n. 23.*

73 Quæ causa debet esset talis, ad quam pater iure cogente, compelli potest, & adstringi, nam tunc videtur propriæ obligationi satisfacere, & id adimplere, ad quod de Iure tenetur, *Griuell. dec. 139. nu. 17.* Gratian *cap. 159. nu. 34. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. qu. 23. nu. 7. & qu. 29. num. 39. 40. Andreol. contr. 380. nu. 5. Gaston. d. discept. 17. num. 14.*

74 Talis causa non est donatio facta filijs ex matrimonio nasciturus, & sic talis donatio non est imputanda, *Capyc. Latro consult 25. num. 71. Serafin. dec. 568. nu. 1. 2. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2 q. 29. nu. 41. Thomas sup. n. 358.*

75 Et licet dici possit, quod talis donatio dicitur ex causa necessaria, quia alias quis non contraxisset matrimonium, tamen responsio est, quod hæc non est necessitas Iuris, sed facti, & potius impulsiua iudicatur, quam finalis, *Andreol. controu. 380 nu. 83.* Ideo requirit insinuationem, *Passarell. de donat. lib. 3. q. 10. n. 10. 11.*

76 Donatio in Instrumento dotali facta non dicitur propter nuptias, nisi exprimatur, *l. fin. §. si igitur, C. de donat. ante nupt. Burat. dec. 422. nu. 4. 5. Sperell. dec. 172. nu. 52.*

77 Augumentum dotis factum à Viro vxori, dici-

dicitur propter nuptias, secus factum à muliere, vel alio eius nomine, quæ dicitur dos, D. Scoppa ad Gratian. dec. 213. Spercll. d. dec. 172 n. 8. 11. Surd. cons. 164. nu. 16. cons. 196. nu. 16. seqq. & cons. 397. nu. 19. Gratian. disc. 254. num. 65. & disc. 690. & 862. nu. 3. 21. 30. Thes. lib. 2. q. 9. maxime si donatio Viri correspondeat doti, Sperell. nu. 25. licet contra nu. 26. Sic etiam donatio facta propter nuptias, & ex causa remunerationis, vel ab ignobili, vel Sene, Vxori nobili, aut Iuueni, facta censetur pro augumento dotis, Castill. contr. lib. 3. c. 44. n. 44.

78 Donatio facta contemplatione matrimonij, vel alio modo, cum facultate adijciendi fideicommissa, & substitutiones, facultate ad exercitium non reducta, non inducitur fideicommissum, D. Luca de confident. hæred. cap. 113.

79 Præmortua matre, filijs non debetur, Guttier. lib. 2. pract. qu. 18. Fontanell. dec. 224. seqq. sed redit ad patrem promittentē, l. 2. C. de bonis quæ liber. R. Mariu. lib. 1 c. 16. n. 9. Bertraud. cons. 197. vol. 2. Castr. cons. 345. vol. 1. R. Rouit. cons. 16. nu. 14. lib. 1. Molina disput. 341.

80 Quo ad patrem debentem donare filio propter nuptias, dicimus hodie hanc donationem recessisse ab aula, Card. de Luca disc. 162. num. 9. de dote. Gratian. disc. 497. n. 51.

81 Bene verum in locum dictæ donationis pater tenetur se obligare pro conseruatione, & ad restitutionem dotis filij, Card. de Luca d. disc. 162. nu. 11.

82 Quæ conclusio intelligitur quo ad filium in potestate, secus emancipatum Card. de Luca d. disc. 162. nu. 12. vbi declaratur.

87 2. Quatenus filius non habeat aliundè, ac alias matrimonium non posset effectum sortiri, Card. de Luca ibid. nu. 12. 13.

84 3. Vbi dos soluatur filio de ipsius consensu, Card. de Luca d. disc. nu. 14.

85 4. Vt pater instare possit de dotis Inuestimento, etiam cum se ipso, Card. de Luca n. 13. 14. sup.

86 5. Vt sit in electione patris facere donationem, aut se obligare, Card. de Luca d. disc. 162. nu. 16. Vbi materia.

87 6. Vt pater non teneatur, si filius contraxit indignas nuptias, Card. de Luca d. disc. 162. n. 17.

88 7. Vt ista obligatio militet solum in patre, vel Auo paterno immediato, secus in matre, vel Auo mediato, Card. de Luca d. disc. 162. n. 19.

89 Pater tenetur illam constituere filio vxorē ducenti, l. fin. C. de dotis promiss. D. Molin. disp. 424. Robert. lib. 3. rerum iudic. c. 6. Barbos. in l. 1. p. 4. nu. 15. solut. matrim. Giurb. ad Consuet. Mess. c. 13. gl. 2. nu. 31. P. Molfes. sup. Consuet. Neap. p. 7. qu. 3. Eminentissimus Dom. Card. de Luca de dote disc. 162. nu. 9. de legit. disc. 24. nu. 10. Item de dote disc. 52. nu. 7. Capyc. Latro dec. 63. nu. 9. Cutell. de donat. tract. 2. disc. 1. spec. 5. n. 13. D. Caston. discept. 17. num. 17. lib. 2. Castill. controu. lib. 8. cap. 36. §. 4. num. 7.

90 Soluto matrimonio illam restituere debet vxor, Barbos. in rubr. solut. matrim. 2. p. nu. 37. Et

91 ad Virum reuertitur, vel ad eum, qui eius contemplatione, & nomine promisit, nisi aliter cōsuetudine, vel pacto cautum sit, l. 2. C. de bonis, quæ liber. Gratian. disc. 498. nu. 44. Thes. qu. 29. n. 2. Giurb. ad Consuet. Mess. cap. 13. gl. 5. Duran. dec. 129. nu. 5. Burat. dec. 782. in fine, Fontanell. de pactis claus. 7. gl. 1. p. 3. nu. 20. post alios Spercll. dec. 172. nu. 4. 46. & seqq. Surd. cons. 164. nu. 12. cons. 196. nu. 33. dec. 214. nu. 9. Pacion. alleg. 200. n. 44. Diximus sup. n. 13.

92 An non soluta dote? Leon. dec. 17. Capon. discept. 282. & 317. non debetur, & diminuitur, si dos diminuatur, DD. hic citati, Rota p. 13. rec. dec. 90.

93 Potest dari á viro in quantitate, Sanch. lib. 6. de matrim. disp. 8. 24. 27 seqq. disp. 31. Giurba ad Consuet. Mess. c. 3. gl. 2. à nu. 7. Escob. de ratiocin. comput. 2. Solorz. de Iure Indiar. tom. 2. lib. 2. c. 1. nu. 56. Molina lib. 1. de primog. c. 19. nu. 41.

94 Debet solui ad ratam dotis datæ, non promissæ, Barbos. rubr. solut. matr. 4. p. nu. 6. in fine, Ricc. collect. 1458. 2219. Cyriac. contro. 527 Sanch. de matrim. lib. 6. disp. 37. Guttier. pract. lib. 4. c. 43. Quid in nostro Regno Neapolis infrà num. 111.

95 Cui incumbat onus probandi excessiuas, dicenti, vel neganti? Guttier. lib. 2. pract. c. 15. nu. 3. Sanch. de matrim. lib. 6. disp. 35.

96 Imputatur à consanguineis viri, donatum, Sanch. lib. 6. disp. 26. Antun. de donat. lib. 1. præl. 2. §. 7. à nu. 96.

97 Legatum à Viro vxori non compensatur, Guttier. lib. 2. pract. qu. 124. Castill. lib. 1. c. 46. nu. 9. & de alim. c. 18. Mesa cap. 9. nu. 16. lib 2. Zamoran. de compensat. disp. 4. c. 8. §. 2. nu. 9. D. Borgia contra Fabr. lib. 4. c. 9. num. 17. Molina disp. 200. Morquecho de bonor. diuis. c. 11. nu. 17. lib. 4. Barbos. in l. si cum dotem, §. si pater nu. 12. ff. solut. matrim. post mille D. Guttier. de compensat. lib. 4. q. 3. nu. 28. Et in antefato, D. Galcot. contr. 29. n. 23. lib. 1. & contr. 30. nu. 29.

98 In illa Vir vxori præiudicare non potest. Barbos. voto 126. nu. 164. Bal. in l. si Præses, C. de donat. Guttier. de Iuram. p. 1. c. 50. nu. 13. 14. Sanchez de matrim. lib. 6. disp. 32. Giurb. ad Consuet. Messan. c. gl. 8. num. 71. seqq. Pascal. de patr. potest. p. 1. c. 4. nu. 37. Leo dec. Valent. 137. nu. 20. Castill. lib 6. contr. 119. nu. 13. Amat. res. 30. num. 12. Muta dec. 25. nu. 5. & seqq. Gratian. disc. 924. 984 num. 29. 30. Martian. cons. 33. nu. 2. Rota dec. 44. nu. 1. p. 6.

99 Data filiæ non reuocatur per superuenientiam liberorum, Hermosill. gl. 4. nu. 16. seqq. l. 8. tit. 4. p. 5. Mier. de maior. p. 1. q. 21 nu. 62. Guttier. de Iuram. p. 1. c. 9. nu. 19. Baeza de non melior. fil. ratione dotis c. 9 nu. 63. Barbos. in l. 2. ff. solut. matrim. p. 1. nu. 168. Fontanell. de pactis nupt. cl. 5. gl. 8. 3. p. nu. 75. 76.

100 Donatio propter nuptias, & dos, de Iure communi debent esse æquales, tam in quantitate, quam in pactis lucrorum, vt quantum dat

vxor in dote, tantum dat vir in donatione propter nuptias, & tantum paciscatur vir de lucrando dotem, per mortem vxoris, quantum vxor de lucrando donationẽ, propter mortem viri. Et sicut vir fit dominus dotis, ita mulier fit domina huius donationis. Ex qua donatione, seu antefato taliter constituto consulitur mulieri soluto matrimonio, si res dotales non existant. Et sicut dos vxori, sic donatio, seu Antefatum restituitur viro, soluto matrimonio, itá explicat glos. in §. est, & aliud. Instit. de donat. Bal. in auth dos data, in prima lect. num. 5. C. de donat. ante nupt. & in auth. sine à me, C. ad Velleian. Salyc. in d. auth. dos data num. 1. laté D. R. Rouit. co s. 50. nu. 14. 15. lib. 2. videndus P. De Gregor. Syntagm. lib. 8. c. 7. n. 26. 27.

102 Pro donatione propter nuptias possunt bona subiecta fideicommisso alienari, §. quamobrem vers. Sancimus, Auth. de restitut & ea quæ par. 11. mense, Cutell. de donat. tom. 2. spec. 18. nu. 10. & per totum, Fusar. de subst. q. 533. Menoh. cons. 378. nu. 31. Molin. de primog. lib. 4. c. 6. num. 7. Gaill. lib. 2. obs. 137 nu. 17. Peregr. de fideicom. art. 40. nu. 37. art 42. nu. 96. 97. Intrigl. de substit. cent. 3. q. 73. num. 434. Tassan. de antefat. vers. 4. obs. 4. nu. 27. seqq. vbi tantum disputat si hoc procedat in fideicommisso facto in contractu, & concludit non, Bossius de dote cap. 16. nu. 112. Oddo de fid. q. 43. artic. 7. Franch. decis. 613. Hodiern. ad Surd. dec. 62. nu. 110. Pascal. de patr. pot. c. 7. nu. 56 Marta de success. legal. par. 4. qu. 21. art. 10. Infrà num. 184.

Secus si donatio propter nuptias esset voluntaria, Intrigl. cent. 3. qu. 73. nu. 434, contra si adest consuetudo faciendi hanc donationẽ, dicit, Peregr. dec. 96. num. 4. 5. videndus Castill. lib. 8. c. 36. §. 4. Nec possent alienari talia bona, si esset constituta non promissa à principio, D. Hodierna ad Surd. dec. 214. n. 5. 6. 7.

Dummodo non adsint bona libera, & dummodo talis donatio non excedat legitimam, aut loci obseruantiam, Bellon. cons. 83. num. 10. Peregr. de fideicom. art. 42. nu. 98. in fine, Fusar. d. qu. 533.

103 Quanta fuisset quantitas donationis propter nuptias non erat certa, sed diuersimodè liquidabatur. Sed Iustinianus in nouella 97. quę est registrata in auth. de æqualit. dotis statuit, & decreuit, vt æqualitas omnino inter dotem, & donationem propter nuptias seruaretur, vt in dicta nouella, vnde sumpta est auth. æqualitas C. de pactis conuent.

104 Sed hæc æqualitas hodie contraria consuetudine est abrogata, nec amplius in vsu est, sed seruantur pacta, & conuentiones iuxtà locorum consuetudines, vt concludit optimè Guid. Papa dec. 363. Borrell. in summa decis. tit. 8. de antef. lib. 3. n. 23. 27. R. Rouit. cons. 55. n. 3. lib. 1 D. Marcian. disp. 49. n. 21.

105 In nostro Regno Neapol. in locum dictæ donationis propter nuptias successit Dotarium, siue Tertiaria, vt habetur in constit. Regn. incip. licentia, & in constit. mulier, quæ dotarium, & in cap. Regn. 165. incip. Mulier dotarium. Et in Ciuitate Neapolis succesbit Quarta, vt in rubr. de iure Quartæ, Antun. de donat. lib. 1. Marcian. d. disp. 49. & 93. Rosa sup. consuet. Neap. tit. de Iure quartæ nu. 2. Tasson. de antef. vers. 4. obs. 4. fol. 315. Brilla sup. consuet. Neap. tit. 9. c. 1. nu. 6. 7. R. Ponte cons. 110. à n. 4. P. Molfes. sup. Consuet. Neap. p. 7. de Iure quart. qu. 1. nu. 11. 12. 18. R. Marin. lib. 2. c. 23.

106 Et hodie in toto Regno, & Ciuitate appellatur Antefatum; quasi ante mortem, vt post Napodan. in d. rubr. de Iure quartæ, & Affl. dec. 191. nu. 12. & dec. 333. nu. 1. refert R. Rouit. d. cons. 55. tom. 1. Marcian. sup. P. Molfes. ad consuet. Neap. p. 7. qu. 1. nu. 12. Tasson. de antefat. vers. 4. obseru. 4. nu. 10. D. Guttier. de compensat. lib. 2. qu. 21. nu. 7. Brilla sup. num. 14. Quod est præmium Virginitatis amissæ, & deflorationis, ac retributio conditionis redditæ deterioris, l. res vxoris, C. de donat. inter. D. Brilla sup. c. 3. nu. 45. & seqq. Merlin. contr. 14. lib. 7. R. Ponte dec. 24. n. 20. R. Latro dec. 175. n. 40. Franch. dec. 182. n. 9. D. Petra in rit. 227. n. 22.

107 Sic donatio propter nuptias, & antefatum æquiparantur, Tasson. de antef. vers. 4. obs. 4 nu. 52. Franch. dec. 101. nu. 3. D. Georg. alleg. 45. Reg. Rouit. in pragm. 1. de tit. abusu nu. 153. licet non in omnibus conuenire dicant Rouit. cons. 55. n. 4. 9. lib. 1. Staiban. cons. 51. nu. 13. Brilla sup. num. 11. & seqq.

108 Sicut & dos, & propter nuptias eodem passu ambulant, R. Marin. lib. 11. cap. 15. nu. 11. D. Brilla ad consuet. Neapol. tit. 9. c. 1. nu. 5. fol. 97 D. Martian. disp. 93. nu. 1. 2. Franch. dec. 182. nu. 11. licet contra dicat idem Brilla nu. 13. Borrell. In summa dec. tit. 8. d. Antefat. n. 23. 27. to. 3.

109 Diuersimodè fuit constituta quantitas, quia de iure consuetudinario, licet appelletur Quarta, poterat tamen esse minus, vel plus, iuxtà placitum contrahentium, vt habetur per Napod. in d. cons. Quarta autem. Tasson d. obs. 4.

110 Sed secundum vsum, seu consuetudinem Capuanæ, & Nidi erat medietas dotis promissæ, sed secundum morem procerum, & Magnatum Regni erat tertia pars dotis, vt refert idem Borrell. d. tit. de antefat. num. 22. Tasson. d. obs. 4.

111 Sed hodie per pragmat. vnic. tit. de donat. propter nupt. latã de anno 1617. tàm respectu Regni, quam Ciuitatis, Nobilium Capuanæ, & Nidi, Procerum, & Magnatum, est certa taxata summa, etiam respectu donatiui, quæ excedi non potest, secundum quantitatem dotium. Quam Pragmaticam benè commentauit D. Tassonus. Quantitas est à dote duc. 4000. infrà antefatum est tertias pars, & donatiuum ad rationem octo pro centum. A duc. 4000. ad duc. 10000. est ad rationem 25. pro centum, & donatiuum ad rationem sex pro centum. In dotibus à duc. 10000. ad 20000. antefatum ad rationem 20. pro centum, & donatiuum

uum ad rationem 5. pro centum. In dotibus à duc.20000. ad 30000. antefatum ad rationē 15. pro centum, & donatiuum ad rationem quatuor pro centum. In dotibus duc.30000. supra, antefatum fit, & donatiuum, vt vult constitui, dummodo non excedat antefatum 15. pro centum, & donatiuum 4. pro centum. Quod antefatum, aut superfint, aut non filii redeat ad hæredes mariti, vnde exiuit *l. Quo verò ad mulieres viduas*.

Quando denuo nubant, antefatum fit pro medietate Virginum. Et quod donatiuum vulgò: *Lazzi, e spigole*, quod solet constitui annuale, mulier non possit illud petere, nisi pro vltimo anno, quando est mortuus vir, Secus si doceant hæredes uiri de solutione di-ctæ annuæ. Sed pro dote duc.4000.nec plus nec minus antefatum est pro tertia parte, *R. Capyc.Latr.dec.49.*

Sed talis quantitas potest minui per partes, nec vidua potest dici læsa, *Affl. post Andr.in constit.licentiam nu.2.qu.3. Nig.in d.cap. mulier. dotarium nu.63. Pellicc.ad consuet. Auers.c.5.nu. 157.& seqq. R.Marinis lib.2. c.24. nu.9.* Maxime si adsit consuetudo minuendi, *Staiban.sen. conf.51.nu.16.Brilla sup.consuet.tit.9.c.1. nu.30. seqq.fol.98.*

Interesse talis antefati solet taxari ad rationem quinque pro centum in hac Ciuitate, *Vrsill.ad Affl.dec.291.nu.6. Gram.dec.103.num. 100.Petr.ad* Capyc.*dec.24. Molfes.p.7.q.12.n.6.* Sed in Regno, ad eandem rationem, quo dos, *D.Merlin.contr.16.nu.12.lib.2.* Et quandoque ad maiorem summam, ratione lucri cessantis, & damni emergentis, *Molfes. & Merlin. sup. Grammat.sup nu.101. Add.ad Capyc. dec.24. & 75. Borrell.in summa dec. tit.de antefat.num.32. lib.3.D.Marcian.disp.93. D.Rosa consult.54. nu. 52.D.Constant.in d.pragm.1.de donat.propt.nup. nu.18.D.Merlin.nu.17. D.Brilla sup.consuetud. Neapol.tit.9.c.2.n.23.seqq.*

Si antefatum constitutū à viro pro dotibus consistentibus in tot Capitalibus super vecti-galibus, & gabellis, debetur non ad rationem capitalium prædictorum, prout sonant, sed pro effectiuo valore ipsorum. *D.Pratus tom.2. discept.36.*

112 Hæc donatio propter nuptias, quæ in Regno vocatur *Antefatum*, non lucrabatur per mulierem, de iure communi, nisi ex pacto, quamuis fuisset promissa, & constituta donatio, vt refert *Napodan. in d.rubr. de Iure quartæ, ex d.auth. æqualitas, C.de pactis conuent.* Attamen secundum consuetudinem prædictam, mulier ex sola constitutione antefati lucrabatur illud, etiam sine aliquo pacto de lucrando, ex dispositione *d. consuetudinis Napodan. ibid. verb.consti:utum, vers. & nota hic*, licet, vt debeatur requiratur promissio, & constitutio antefati, alias non debetur, vt docet idem *Napodan. ibid. Gram.dec.97. R.Capyc.Latr.dec. 63.num.8. D.Marcian.disp.93.n.6. R.Marin.lib. 2.c.24.nu.1.*

113 Alia differentia inter illam, & antefatum est, quia de iure communi succedunt filii in donatione propter nuptias, ex propria persona, etiam si non sint hæredes patris, *Auth.hæres. C.de secund.nupt. Annasing.74.R.Ponte cons. 110.111.112. Tasson.de antef. obs.4. vers.4. P. Molfes.sup.consuet.p.1.c.3.nu.19.R.Capyc.Latr. dec.63.nu.4.9.dec.98.nu.19.& consult.25. n.67. R.Marin.lib.1.res.23.nu.1. Marcian.cons.53.nu. 3.lib.2. Nos ad Rouit.cons.4.n.11.lib.12. R.Marci n.disp.93.Marotta discept.15.nu.1.& seqq. D. Constant.in prag.1 de donat.propt.nupt.nu.4.*

114 Quod est etiam attento Iure Regni, vt habetur in *d.c.165.* decisum refert *Anna d.cons 74.nu.7.R.Ponte d.cons.110.nu.16.Nos sup.Niger in d.c.nu.45.R.Marin.lib.2.c.25.n.2.*

Licet contra sentiat *Trentacinq.lib.3.var.tit. de matrim.res.3.nu.11.Nos infrà n.121.*

115 Sed de Iure consuetudinario Neapol. ex *cons. Quartam autem*, debetur antefatum filiis, vt hæredibus patris, *Molfes.sup.n.19.R.Latro d. dec.63.n.3.& cons.25.n.68.Marinis lib.2.c.22.n. 10.11.& d.c.23.n.2.Medic. cons.43.nu.19. Staiban.res.32.80.n.24. Proncusal. in consuetud.1.de success.ab intest.o§.13.n.7. Bottilier.theor.14.nu. 1.Gizz.ad Capyc.Latr dec.63 nu.2.seqq. R. Reuert.dec.23.Marotta discept.15.nu.2.Fran. b.dec. 106.R.Capyc. Latr.dec. 10.num.7. D. Marcian. cons.53.nu.7.D.Constant.in d.pragm.1.de donat. propt.nupt.nn.5.Medic.cons.43. R.Marcian.disp. 93.num.8.seqq.Nos d.co s.4 nu.12.* Idem *R.Capyc.Latr.dec.63.nn.5.* vbi *n.6.* dicit idem esse si matrimonium esset contractum secundum morem Procerum, & Magnatum, *D.Constant. sup.*

116 Idem est hodie, per dictam *pragm. vnic.de donat.propt.nupt.* vt mortua vxore cum filiis, vel sine, antefatum debeat restitui hæredibus mariti, *R.Marinis lib.1.c.15.nu.1. Apicell.alleg. 21.nu.4.Marotta discept.15.Nos d.cons.4. n.11. Brilla sup.nu.21.seqq.*

117 Benè verum hodiè, & antea, in capitulis matrimonialibus apponitur pactum, vt filii in dicto antefato succedant, vti filii, non vt hæredes patris, adhoc vt in illo antefato non habeant ius creditores patris, *P.Molfes. qu.12. nu.14.& cons.2.nu.38.lib.1.R.Latro dec.63. n. 6.seqq.R.Marinis d.c.23. nu.3.Tasson. obs 4.nu. 62.Gizzius ad Latr.d.dec.63.nu.8. D.Marcian. disp.93.Marotta d.discept.15.nu.3. R.Ponte de potest.Proreg.tit.9.de success.mulier.nu.25.D.Constant.sup.nu.6.Brilla sup.consuet.Neapol.tit.9. c. 1.nu.76.seqq.*

Et casu quo filii succedunt vti filii, filia fœmina non succedit, sed habet tantum paragium pingue, *Bottilier.de success.ab intest.theor. 14.Caput.sup.consuet.Neap.p.2. §.5.nu.36. R. Marin.c.68.tom 2.Capyc. Latr.dec.3. Fontanell. de pact.nupt.cl.4.gl.9.p.3.num.28. seqq. Castill. tom.5.c.66.*

Quando filii succedunt vti filii in Antefato, filii dictorum filiorum succedunt tanquam illorum

lorum hæredes, per transmissionem, *D. Marcian. disp. 93. num. 42. & 43.* Quamuis *Luca ad Franch. dec. 106. n. 2.* dicat: nepotes succedere in antefato ex propria persona. Qui potest intelligi, quando hoc antefatum defertur nepotibus præmortuis iam filiis, in vita patris, *D. Marcian. ibid. n. 41.* Videndus *D. Brilla sup. consuet. fol. 100.* Vbi inserit Allegationes D. Fabritii de Vecchis Aduocati doctissimi.

119 Sed difficultas est: stante pacto prædicto, quod filii succedant vti filii, non vt hæredes, si mater prædecedat patri, an filii acquirant tale antefatum, & sic talem donationem, Et quod illud non acquirant veritas est, nam illud fuit constitutum fauore vxoris, adhoc ut illa, in uiduitate gauderet, uel transeundo ad secundas nuptias, *R. Capyc. Latr. consult. 25. à nu. 68. lib. 1.*

120 Contra tenet, & sic ad fauorem filiorum *Fontanell. de pact. nupt. gl. 1 p. 1. claus. 7. à nu. 61.* ubi bis per suum Senatum decisum refert ad fauorem filiorum ex matre præmortua, viro superstite, ea ratione, quia sponsalitium competit filiis ex stipulatione in eorum fauorem facta, & sic iure proprio, unde non consideratur num mater prædecesserit, uel superuixerit, ut utroque casu pariter filiis ex matrimonio nasciturls, in uim dictæ stipulationis debeatur. Et in hanc opinionem inclinat etiā *D. Maradei sup pragm. in annot. & obseruat. ad sing. 120. & ad pragm. 1. de donat. propt. nupt.* Sed pace tantorum virorum hæc opinio mihi non placet, nàm differentia est in donatione facta a patre contemplatione matrimonii, uxori, & filiis nascituris, & in hac donatione pro antefato, nam illa debetur sine difficultate uxori, & filiis, & illorum hæredibus, aut præmoriatur uxor uiro, superstitibus filiis, aut non, *Theodor. alleg. 43. nu. 26. D. Merlin. controu. 34. num. 39. cent. 2.* allati pèr eumdem *D. Maradei.* Et in hac donatione pro Antefato.

Nam natura huius donationis est, ut illa substineatur, si maritus præmoriatur, & non aliter, vt *sup.* diximus.

Antefatum mulieri constitutum, an inter omnes filios diuersarum nuptiarum debeat diuidi, an uerò debeatur illis tantum, qui ex matrimonio, pro quo antefati constitutio facta est, disputant *Mar. Freccia in consuet. si qua moriens, in apostill. incip. Cogita, R. Capyc. Latr. consult. 25. R. Marin. lib. 2. c. 22. & 23.* & dicunt ad omnes filios, quando in illo succeduat, ut hæredes patris, ad filios secundi matrimonii, si succedunt ut filii.

Et idem *R. Capyc. Latr.* disputat, si solutio illius debeat fieri ex integro patrimonio debitoris viri, an uerò ex portione, debita filiis susceptis ex matrimonio, pro quo debetur antefatum, & an, & quando imputationi sit locus inter filios diuersarum nuptiarum.

121 Sed quando matrimonium est contractū secundum morem magnatum, filii succedunt uti hæredes in antefato, *Rouit. cons. 4. n. 9. lib. 2. R. Latr. dec. 63. nu. 6. & dec. 98. n. 19. 20. Montan. contr. 1. n. 44. seqq. Bottil. theor. 14. D. Cons. Marcian. cons. 53. n. 7. lib. 2. R. Marcian. fil. disp. 93. n. 50. Nos ad Rouit. d. cons. 4. nu. 16. Tasson. d. obs. 4. vers. 4. fol. 315.* licet succedere uti filios dicat *R. Ponte cons. 110. Franch. dec. 106. D. Prouenz sup. consuetud. Neapol. si quis, vel si qua, obs. 28.* Videndus Bottilier. *theor. 14.*

122 Alia differentia est inter *ius commune*, & *consuetudinarium Neapolitanum*, nam de iure communi antefatum est penes matrem, durāte uiduitate, licet debeat donationē reseruare filiis illius matrimonii, ex quo donationem habuit, usufructu tantum sibi concesso, ut habetur *in §. præterea, Auth. neque virum,* ex quo sumpta est *auth. vxore mortua, C de secund. nupt.*

123 Deinde per *Auth vt fratrum fily, §. quia verò,* ex quo sumpta est *auth. si tamen, C. de secund. nupt.* fuit mulieri, à secundis nuptiis abstinenti, concessus nè dum usus, antenuptialis donationis, sed etiam tanta proprietatis portio, quanta filiorum quantitas faciat, ut secundum proprietatis rationem, unius & ipsa filii personam obtinere uideatur.

124 Sed matre transeunte ad secundas nuptias, denegabatur olim ei alienandi, & administrandi potestas, & solum sibi remanente usufructu, cogebatur proprietatem seruare filiis ex præcedenti coniugio susceptis, *l. fæminæ. & l. generaliter, C. de secund. nupt.*

125 Posteà verò decreuit Imperator, ut mox, quo alteri viro coniuncta est, proprietate ipsa priuetur, cuius statim filii efficiuntur domini, ut in *d. §. si verò expediat, vers. si verò sit soboles, & vers. & generaliter.* Si uerò filii præmoriātur absque sobole, ad matrem proprietas antenuptialis donationis redit, ut habetur in *d. §. quoniam infirmas. auth. de nuptijs.* & in *auth. sed & si quis,* C. *de secund. nupt. Mastrill. dec. 212. D. Marcian. d. disp. 93. nu. 12.*

126 Si uerò filius, cum filiis præmoriatur matri, eius portio ad filios ipsos perueniat, *d. §. quoniam infirmas, & §. si verò filiorum, auth. de nupt.*

127 Alia ad hanc materiam benè disputant *D. Marcian. d. disp. 49. 93. D. Luca ad Franch. decis. 106. R. Capyc. Latro dec. 63.* Vbi Addentes.

128 Sed incidit quæstio in S R.C. contracto matrimonio Neapoli de anno 1611. & sic ante *pragmat. vnic. de donat. propt. nupt.* cum constitutione antefati, cum pacto, quod in illo succederent filii, vti filii, & non vti hæredes, mortuo marito., & perlucrato antefato per vxorem, quo ad vsumfructum, dum adeiant filii, sed vxore transita ad secundas nuptias, & mortuis filiis sine filiis, fuit quæstio: si antefatum prædictum spectet pleno iure ad ipsam matrem, vel ad hæredes filiorum, stante pacto, quod filii succederent vti filii, & sic per talem stipulationem sint vocati etiam filii, & hæredes dictorum filiorum, ad *text. in l. si pa-*

ctum,

ctum, ff. de probat. Fontanell. de pact. nupt. clauf. 7. gl. p. 1. n. 61. & seqq. Ad materiam dicti *tex. l. si pactum, Noal. de transmiss. caf. 28 D. Marcian. disp. 12. 13. lib. 1. Raudens. de analog lib. 1. n. 79. Trentacinq. var. lib. 3. tit. de empt. ref. 10. nu. 2. D. Theodor. alleg. 43. nu. 15. & seqq. Cutell. de donat. tom. 2. disc. 1. spec. 24.* Gallerat. *de renunciat. lib. 1. cap. 10. nu. 4. 13. R. Marin. lib. 2. c. 190. nu. 4. & seqq. Nos ad Rouit. conf. 36. n. 4. lib. 1.* Menoch. *de præsumpt. lib. 3. præf. 47. 103.*

129 Sed fuit prætensum per partem aduersam, per præmorientiam filiorum absque filiis, fuisse consolidatam proprietatem cum vsufructu, in personam matris, ex dictis *sup.* ex *D. Marcian. d. disp. 93. nu. 12.*

130 Nec esse habendam rationem de transitu matris ad secunda vota, ob quam fuit prætensum, per *text. l. fœminæ, C. de secund. nupt.* ex proprietaria fuisse effectam vsufructuariam; nam fuit responsum *tex.* illum procedere existentibus filiis, & nepotibus, secus hæredibus extraneis, *Valasc. consult.* Mastrill. dec. 211. *lib. 3. D.* Marcian. *d. disp. 93. n. 13.*

131 Nec fuit habita ratio de dispositione *text. d. l. si pactum, ff. de probat.* nam ille procedit in altis casibus, non in casu præsenti, vbi promissio dicti antefati fuit facta vxori, & quamuis filiis existentibus sit vsufructuaria, tamen illis præmortuis sit proprietaria, vt *sup.* diximus. Et pactum illud, ut filii succedant ut filii, non ut hæredes, est intelligendum in casu, quo antefatum pertineat ad filios per præmorientiam matris, non quando ipsi præmoriuntur.

132 Nec esse faciendam vim in doctrinæ *Fontanell.* nam ipse loquitur sine fundamento, dum nullus unquam Doctor se somniauit dicere, deberi antefatum filiis, præmoriente vxore, & sic matre, viro, & sic patri.

133 Sed quid dicendum, si maritus commiserit crimen læsæ maiestatis, & proinde eius bona debeant confiscari, etiam in præiudicium filiorum, ad *text. l. quisquis, §. filys, C. ad l. Iul. maiestat.* Antefatum prædictum debeat ire ad Fiscum, vel ad patrem Inquisiti, qui illud constituit? Et *R. Marin. lib. 1. c. 15.* decisum referat ad patrem redire, secus si pater non esset in medio, & essemus extra terminos *pragm. 1. de donat. propt. nupt.* eam tunc ad fiscum ire decisum refert idem R. *Marinis nu. 3. & seqq. & lib. 2. c. 22.* vbi etiā decisum refert, neq; super illo spectare legitimam filiabus fœminis, & *R. Reuert. dec. 23.* Videndus *Farinae. qu. 25. n. 129. D. Scoppa ad Gratian. dec. 213. nu. 9. seqq.*

134 Dos donationem propter nuptias meretur, ideò dote soluta debetur, quamuis non sit constituta *auth. sed iam necesse*, & ibi DD. & *l. dos data,* vbi *gl. verb. meretur, C. de donat. ante nupt. Bart. in auth. de æqualit. dot. nu. 9. Vrsill. ad* Affl. *dec. 242. nu. 2.* Surd. *dec. 214. num. 8. Mar.* Anguisc. *conf. 25. &* 152. *R. Latr. dec. 64. nu. 7. Botr. dec. 22.*

135 Licet contra, quod si non sit constituta, & promissa nou debeatur, & vir cogitur illam facere, *Castill. de vsufr. cap. 46. lib. 1. nu. 11. Sperell. dec. 172. nu. 9. Rota dec. 135. apud Fenzon. ad stat. Vrbis, Fontanell. de pact. nupt. tom. 1. cl. 7. gl. 1. p. 1. nu. 16. Mantica de tacit. lib. 20. tit. 3. Peregr. conf. 28. nu. 1. lib. 5. Alba conf. 22. nu. 8. Boer. dec. 22. nu. 19.* Crauet. *conf. 462. num. 1. Clar. §. donatio qu. 11. num. 2. Cæsal. conf. 63 t. num. 31. Honded. conf. 48. nu. 10. Doctiss. Giurba ad consuet.* Messan. *c. 13. gl. 2. nu. 4. Petr. ad Capyc. dec. 65. num. 1. Doctiss. Hispan. Molin. de rit. nupt. lib. 3. qu. 1. nu. 237. Luca ad Franch. dec. 503. n. 6. Mesa lib. 2. cap. 9. nu. 17. Galeot. tom. 1. contr. 29. ex nu. 5. Thor. in comp. dec. verb. legatum factum viro, Hodiern. ad Surd. d. dec. 214. Tasson. de antefat. vers. 4. obs. 4. nu. 20. Gram. dec. 97. num. 4. R.* Marin. *lib. 2. c. 24. n. 1.*

136 Sed de *Iure consuetudinis Neapolitanæ,* incipientis *Quartam autem*, debet constitui antefatum alias non debetur, & ibi *Napod. & in consuet. Los, & Quarta, Grammat. dec. 97. P. Molfes. p. 6. qu. 5. nu. 4. Rouit. conf. 50. nu. 8. lib. 2. Ponte conf. 10. nu. 23. lib. 1. D. Scoppa ad Gratian. dec. 97. n. 25. R. Marinis lib. 2. c. 24. & ad Reuert. dec. 214. nu. 3. R. Capyc. Latr. dec. 63.* & ibi *Manfrella, Tasson. sup. nu. 23. R.* Marin. *disp. 93.*

137 Tamen iniuste faceret maritus recipiens dotem, si donationem propter nuptias vxori non constitueret, *Napod. sup. ex text. in §. si autem, auth. de non elig. secund. nub.*

138 Et pater tenetur eius nurui constituere antefatum, nam sicut erat onus patris dotare filiam, ita tenetur in recompensationem receptæ dotis, constituere filio donationem propter nuptias, *l. fin. C. de dotis promiss.* & sic ista antefati constitutio non potest dici donatio, seu liberalitas, sed facere id, quod debet maritus ob dotem receptam; benè *R. Capyc. Latro dec. 63. n. 1. 8.*

139 Debetur si maritus vxori illud leget, quamuis non sit constitutum, *Affl. dec. 61. Tasson. sup. num. 80. D. Hodiern. ad Surd. dec. 214. nu. 9.*

Et validum est pactum, vt mulier lucretur donationem propter nuptias, & augumentum dotis, *Gratian. discept. 497. nu. 30.*

140 Quod dicimus de antefato vigore *d. prag. vnic. de donat. propt. nupt.* dicimus de donatiuo taxato per *eandem pragm.* mittendo per virum vxori, quod si illud non sit promissum, mulier illud petere non potest, si maritus emit vestes vxori idoneas, cuius intuitu fuit statutum tale donatiuum; sic decisum refert *R. Marin. lib. 2. c. 24. nu. 10.* Dicemus *qu. 34. n. 25.*

141 Sic antefatum, & dos restituendum à viro, non dicitur debitum necessarium, quia ex suo contractu voluntariè se obligat, Marcian. *disp. 49. nu. 19.*

142 Cum matrimonium possit esse sine dote, & antefato, *Marcian. sup. n. 20.*

143 Sic maritus non adstringitur ad antefatum constituendum, *Bald. in auth. dos data, in lect.*

antiqu. & ibi *Alex.in addit.ibid.Salyc. & Angel. post glos.in d.auth.de aequalit.dotis, §.1. & in auth.vt exact.instant.dotis, §. illud,* Mareian. *d. disp.49.nu.21.& disp.94.nu. R.Capyc.Latr. dec.63.* licet contra dicat *Tasson.de antef.vers. 4.obs.4.n.13.21.22.* Laucellott.gall.*tract.de stat. vel.s.20.qu.8.nu.51.& seqq.Grammat. decis.97. Rosa super consuet.Neap.tit.de iure quartae.n.7.*

144 Ideò antefatum non censetur constitutum in Regno, nisi saltim expresse fuerit promissum, ideò non potest dici debitum legale, & necessarium. Vnde legatum vxori relictum, non censetur animo compensandi cum antefato, *Marcian.d.disp.49.nu.22.& seqq. D.Guttier.de compensat.qu.21.lib.2.& lib.4.qu.3.num.* 28. Diximus *nu.97.*

Et si non fuerit constitutum non debetur, *Grammat.dec.97.D.Constantius prag.1.de donat. propt.nupt.nu.13.* vbi explicat, *Luca ad Franch. dec.503. nu.10.* Imò illud absque instrumento dotali peti non potest, *Staib.ref.121. numer.9. Affl.dec.242.Molfes.sup.consuet.Neap.p.7.qu.5. Fontanell.de pact. nupt.cl.7. gl.1.p.1.n.16.*

145 Sed antefatum constituere promittens habetur, ac si constitutum esset, intantum quod si vir vxori praemoriatur, antefatum illud debetur. *Sebast.de Neapol.in consuet. Quartam autem tit.Iure quartae,verb.Constitutum*, decisum refert *Grammat.dec.97.103. Nig. in cap. Regni mulier,quae datarium n.29.Vrsill.decis.61. post nu.1.* vbi decisum refert prout in *qu.35.*

146 Nos dicemus in promissione de dote mulieri constituenda, ad euitandum circuitum, vt habeatur pro constituta, *Affl d dec.61.in princ. in x.dub.R.Marinis* lib.1.c.298.*n.2.& 3.*

Eius nomen est horribile, *Tasson. d.obser.4. nu.10.* nam quando constituitur cogitatio est mortis mariti, *Tobiae 6.in fine, Senec. natural. qq.lib.6.*

Est contractus de per se, *Tasson.d.obs.4.n.13*

Si constituatur constante matrimonio non est donatio prohibita inter virum, & vxorem, *Tasson.d.abs.4.nu.22.P.de* Gregor.*syntagm.lib.8. c.7.nu.19.* Diximus *sup.num,20.21.* Debetur ex causa onerosa, nempe in praemium verecundiae vxoris, primi osculi, & amissae pudicitiae, *Affl. dec.291.nu.2.Franch.dec.182. nu.9. Ponte cons.20.nu.20 & de potest.Proreg.de assensu super dote nu.22. Tasson.sup.nu.16.* Capyc.*Latr.decis. 175.nu.40. Staiban.ref.77. num.19.20. Marotta discept.17 nu.9.*

Ad illud petendum requiritur interpellatio vxoris viduae, *D.Rodoer.cons.37.n.11.& seqq.*

De iure consuetudinario Neapol. Ciuitatis, Dos, & quarta, non potest peti, si non adsit instrumentum dotale, per *consuet.* incip. *Dos, & quarta,* nec admittitur probatio in contrarium, per *consuet.sequ.* Sed potest cogi maritus ad conficiendum tale instrumentum, factis probationibus per testes solutae dotis, *Molfes.p. 7.de iure quartae qu.15.nu.17. D. Marcian.cons. 53.* qui dicit: vna, eademque instante, potest petere fieri instrumentum, & dotes solui, & *nu.6.* decisum refert, *D. Theador. alleg.13.* late *Brilla sup.dictis consuetudinibus c.3.& 4.* vbi tota haec materia probationis solutionis dotis.

147 Antefatum, vt possit haberi debet dos solui, alias non debetur, *l. illud, auth. de non elig. secund.nub.R.Marinis lib.2.res.24. D. Marcian. cons.53.lib.1.num. vlt.& cons.48.lib.2. Hodiern. ad Surd.dec.214.nu.2.Tassan.d.obs.4.num.47.& seqq.R.Marin.lib.1.cap.14.nu.3. Nos ad* Rouit. *cons.50 n.1.lib.2.*Georg.*alleg.45. Theod.all.13.*

148 Si pro parte soluatur, pro parte debetur antefatum, *auth.sed quae, C. de pactis conuent. Georg.alleg.45.nu.3.Nos sup. Affl.dec.242.Reg. Capyc. Latr. consult.124.lib.1.Gallus cons. Grammat.dec.97.R.*Marin.*lib.1.c.14.n.3.*

149 Verum si dilatio pro dote soluenda sit data, per Socerum soluenda per maritum, & sic maritus de eam fidem habuit, nam si vir, dilatione pendente decedat mulier integrum lucratur antefatum, Georg. *d. alleg.45. nu.10.Cancer.var.p.1.c.6.nu.150. Ricc.coll.87. Rouit.cons.50.nu.3.lib.2.Fontanell. de pactis cl. 7.gl.1.p.2.nu.68.Leon.dec.17.D.Rodoer ad Marin.lib.1.cap.14.nu.8.D.Marinis ibid.nu.1. Medic.cons.90.nu.2.Rocc.resp.39.lib.2. Dexart.dec. 8. Afflit. dec.333.Grammat.dec.97.nu.5. Nouar. in pragm.1.de donat.propt.nupt. coll.2.num.4.6. Franch.dec.181.519.Brilla sup.consuet. Neapol. tit.9.c.1.nu.51.52.*

150 Idem si maritus à Socero confessus sit dotem recepisse, & contractum mutui cum illo fecisset, nam per confessionem illam habetur vera solutio dotis, *Affl.dec.242.R.Marin.lib.2. c.140.n.15.16.*

151 Secus est si dilatio per maritum data non esset, sed dilatio esset data in capitulis matrimonialibus, si pendente solutione, maritus esset mortuus, mulier non lucrabitur antefatum, *auth.permissa,vers.in autem,C. de donat. ante nupt.R.Marin.d.c.14.nu.2. Xart.d. dec.8. Grammat.dec.97.Lorrell.cons.97.n.35.R.Rouit. cons. 50.num.9.lib.2.* Et quod nunquam imputatur marito si dotem non exegerit à Socero, dicit R.*Marin.ibid.nu.3.* ex *Franch. dec.424. Fontanell.de pactis nupt.tom.2.cl.6.gl.1.p.3.n.70.*

152 Debetur, si maritus pendente tempore solutionis, vsuras exegerit, nam tunc dos habetur pro habita, decisum refert *Rocc. d.resp. 39.nu.9.lib.2.P.*Molfis.*tom.2.in addit.ad qu.2.n. 14.Brilla sup.nu.54.*

153 Quod idem est si in dotem fuisset datum nomen debitoris non exactum, Marcian. *cons. 53.lib.2.* Debetur etiam si maritus fuisset in mora exigendi dotes, nam tunc ipsi imputatur, & antefatum debetur integrum, *auth. vt non exact.inst. dot.§ fin. Trentacinq.var.res. lib. 3.tit.de matrim.res.3.nu.2. R. Capyc.Latr.consult.124.nu.47.48.Rosa sup.consuet.Neap. tit.de iure quart.nu.8.*

154 Si verò mulier dotem non soluit, an possit illud habere, si appareat constitutum habito respe-

respectu ad dotes, & propter alias causas viri constituentis, mentem mouentibus, *Pisanell. ad Napod. in consuet. Quartam autem, in apostilla incip. Nota ex isto* arguit pro, & contra, sed non resoluit, *R. Rouit. cons. 50. lib. 2.* refert decisum contra mulierem *Theodor. alleg. 13. n. 16.* in sequendo *Georg. alleg. 45. nu. 11. 18.* decisum refert ad fauorem vxoris, *Afflict. dec. 333.* sicut & *Marcian. cons. 53. à nu. 7. lib. 2. D. Petra in rit. 227. nu. 27. Rodoer. ad Marin. c. 14. nu. 6. lib. 1. Maranta resp. 12. lib. 2.* decisum est apud *Nos ad Rouit. cons. 50. lib. 2. nu. 15.* Sed *Nos ad cons. 50. R. Rouiti* sustinemus opinionem cõtra mulierem, non per rationes *Rouiti*, sed per aliam, Et est, quia *d. pragm.* fuit emanata ad euitandas summas immensas, quæ pro antefato promittebantur, & sic statuit, vt à dote duc. 4000. infrà, antefatum esset tertiæ partis, à dictis ducatis 4000. vsque ad duc. 10000, dos esset quarta pars, & sic deinceps, cum clausula, quod dictæ taxationi, non posset fieri fraus, nec directè, nec indirectè, ideò si antefatum solueretur de dote non soluta, fieret fraus, vt Legenti patet. Decisum refert *Staiban. obseru. 152. n. 31. & obs. 158. n. 18. & seqq.*

155 Ponitur limitatio alia, vt si matrimonium sit contractum sine dote, debeatur antefatum, si non per dotes, saltim per amissam pudicitiam, vel propter pulchritudinem, vel Nobilitatem, *Afflict. dec. 242. num. 3.* vel si matrimonium est contractum secundum vsum Capuanæ, & Nidi, in Ciuitate Neapolis, *D. Georg. d. alleg. 45. n. 17. Staiban. ref. 158. nu. 22. lib. 2.*

156 Item si maritus renunciauerit beneficio, *auth. sed quæ nihil. C. de pactis conuent.* nam tunc antefatum debetur, etiam dote non soluta, *Guid. Pap. dec. 274. D. Rodoer ad Marin. lib. 1 c. 14. nu. 4. 5 Gallerat. de renunciat. cent. 1. renun. ciat. 68.*

157 Item de Iure nostri Regni, per *Cap. mulier dotarium*; quod intelligitur si dos neque fuit data, neque promissa, secus si promissa, & non data, *R. Rouit. cons. 50. lib. 2.*

158 Antefatum fuit introductum, vel quia vxor debet domum gubernare, vel ratione dotis datæ, vel virginitatis, vel nobilitatis mulieris, *Gomez in l. 53. Tauri nu. 10. in fin. Valasc. consul. 2. Mastrill. dec. 212. n. 112. Franch. dec. 182 nu. 9. Fontanell. de pactis tom. 2. clauf. 7. gl. 1. p. 1. num. 25. Valer. tract. differ. inter vtrumque forum verb. matrimonialia differ. 12. Tasson. de antefat. vers. 4. obs. 4. nu. 3. & seqq.* Vbi *nu. 5.* dicit differre à Dotario.

Sed contrarium videtur ex *auth. & quæ nihil, C. de pactis conuentis*, vbi donatio propter nuptias non soluitur nisi pro dote soluta, & videmus etiam in viduis antefatum constitui, ergo non est pro amissa virginitate.

159 Datur, & assignatur mulieri quantitas aliqua, secundum consuetudinem locorum, quæ diuersimodè denominatur, hic Neap. secundum *Constit. Regni patres eorum: Tertiaria*, seu *Dotarium* vocatur, *§. fin. de inuestit. de re alienan. fact.* ibi: siue tertiæ ratione, quo etiam loci de Quarta, quæ secundum Ius Longobardorum constituta mentio fit in consuetudinibus Neapol. de Iure Quartæ, vel de Iure Frācorum, & more Magnatum, & Nobilium Regni, vt declarat *Decius cons. 402.*

160 Introductum etiam fuit, vt denominaretur Antefatum, seu Antiferna, quod est contra dotem, licet *Gabriel de matrim. tit. de donat. propt. nupt. nu. 9.* dixerit Antiferna esse vocem græcam, & latinè significare ea, quæ loco dotis vicissim allata sunt. Et *Io. Copius de fructibus c. 8. nu. 1.* asserit: Antifernas esse contrarias dotes, quas mariti in recompensationem, remunerationem, vel quandā potius dotis (soluto matrimonio) recuperandæ securitati assignant, *Gratian. discept. 497. nu. 24. Rosa ad consuet. Neapol. t. de Iure Quarta nu. 2. R. Capyc. Latr. dec. 49. nu. 2.*

161 Volunt aliqui antefatum constitui loco donationis propter nuptias, de qua per *Fontanell. de pactis tom. 1. cl. 4. gl. 1.* Et sunt synonima, secundum *R. Rouit. in pragm. 1. num. 159. de titul. abus. Mastrill. dec. 212.* vbi quod de iure communi nomina ista: Dotarium, & Antefatum non fuerunt cognita, prout etiam dicit *Capyc. in repetit. l. Imperialem, vers. tertio est antefatum, fol. 17. Tasson. sup. nu. 5.*

162 Sic statuta loquentia de donationibus propter nuptias, in locum quarum successit antefatum, habent locum in Dotario, & antefato, & quod dicitur de vno, de alio dici potest. Diximus *sup. n. 107.* licet in effectu diuersitas aderat, quia antefatum lucrabatur quo ad plenam proprietatem, filiis non extantibus; & quo ad vsumfructum extantibus; sed dotarium sēper quo ad vsumfructum tantum, etiam ante *prag. 1. de donat.*

163 Verum *Napo lan. sup. consuet. Neap. in rubr. de Iure Quartæ*, dicit: antefatum differre à donatione propter nuptias, à Quarta, à Dotario, à Morgica, idest quarta, de Iure Longobardo, & à Tertia iure Longobardi, vt ibid. Alias differentias ponit *Fontan. de pact. cl. 2. gl. 1. p. 2. tom. 2.*

164 Per *§. 1. auth. 1 res immobiles, &c. const. 61.* conscribitur donatio propter nuptias, aut ante nuptias, quo loci etiam disponitur, vt si in illam causam donationis, res immobilis constituatur, alienari, aut pignorari à marito non possit, non obstantibus consensu, aut renunciatione mulierum, Cum donatio propter nuptias specialis contractus, qui insinuatione non indiget, *§. 1. auth. vt donatio propt. nupt. constit. 119.*

165 Ante *pragm. 1. de donat. propt. nupt.* Erat antefatum medietas dotis in virgine, & tertia pars in vidua, *Capyc. in repetit. l. Imperialem, fol. 17. col. 1.* Et in aliis partibus esse in vsu testetur *Doctiss. Fontanell. de pactis tom. 2. clauf. 7. gl. 1. part. 1. num. 24.* cum acquisitione vsusfructus,

ctus, seu proprietatis, vt per *Affl.dec.37.*

166 Sed superuenit in Regno *pragm.1.de donat propt.nupt.* anni 1617. per quam statuitur, vt mulier sit vsufructuaria tantum talis antefati, siue adsint filii, siue non, confirmando se cum dispositione iuris communis, in *auth.hæres, C. de secund.nupt. Anna cons.74.vol.1.* de omnibus dictis late *D.Tasson.de antef vers.4.obs.4.*

167 Ante dictam *pragm.1.de donat.propt.nupt.* diuersimodè eius natura considerabatur, quo ad successionem, tàm vxoris, quam filiorum, nam filii aliquando succedebat vti filii, & hæredes, aliquando vero, vt filii tantum, secundum constitutionem factam, vt filiis, vel vt filiis, & hæredibus, *Franch.dec.106. Affl.decis. 314. Anna cons.74.n.8. R Ponte cons.100.& seqq vol.2.de potest.Proreg.tit.9.n.25..rubr.de successs. mulier.*

168 Hodie cessat hæc disputatio, nam per *dict. pragm.1. de donat.* Antefatum redit ad patrimonium, vnde exiuit, adsint, vel non adsint filii, & sic, tanquam res hæreditaria est creditoribus obnoxia, *Tasson.d.obs.4.n.15.*

169 Antefatum hoc debetur mulieri ex causa onerosa, idest ob pudicitiam amissam, non ex causa lucratiua, *D.Petra in rit.227.nu.22. Infrà hic nu.176.* R.*Ponte dec.24.nu.20.* vbi *n.26* dicit: omnia priuilegia competentia marito fauore dotis, competunt, & vxori ex causa antefati, *Tasson.d.obs.4.nu.36. Infrà hic.*

170 Ideò sicut pater tenetur dotare filias, quoniã eius officiũ est, *Petra d.rit.227.n.22.* ita maritus dare antefatũ, *Mastrill.dec.46.in fine, Tasson.sup.*

171 Et si pater soluit antefatum non potest à filio repetere, *Anna cons.76.vol.1.*

172 Verum post mortem vxoris, ad hæreditatem patris, non filii redit, *Anna ibid.Tasson. d.obs 4.n.7.in fine,& n.15.& 18.*

173 Ideo si pater, & filius antefatum promiserunt insolidum, & hæreditas patris illud soluerit, redit ad hęreditatem patris soluentis, & consequenter creditores patris auocabunt à filiis, & ab hæredibus filii, vt decisum refert per S.C. *Tasson.sup.nu.18.in fin*

174 Verum si à filio fam. constitutum esset, patre præsente, pater teneretur in quantum ad legitimam filii, *Io.Grill. sing.114. Mastrill. dec.46. in fin.* sed *Thor.in comp..vol.1.verb. antefatum,* decisum refert patrem non teneri, licet contra dicat *Tasson. num.19.* vt teneatur quo ad legitimam filii, per *d.sing.114.*

Antefatum non perdit vxor, si infrà annum luctus iterum nubat, quia, ut diximus illud habet ex causa onerosa, *Thes.lib.1.qu.28. D.Capon.discept.tom.3.discept.194.195.*

175 Antefatũ nõ debetur vxori ob foriudicationẽ mariti, *Mastrill.dec.283.Tasson.d.obs.4.n.15. 53.54. Franc.dec.563.& 689. n.5.* Sic per professionem viri in religione, *P.Affl.contr.29.n.8. P.Molfes.sup.consuet.Neap.p.1.qu.10. art.5. & seqq.* Verum quo ad virum foriudicatum assecuratur vxor pro dote, & antefato, *R. Reuert. dec.292.* & ita intelligendus *Mastrill.d.dec.283* qui contra dicit.

176 Antefatum constituitur in præmium pudicitiæ, primi osculi, & amissæ virginitatis, *D.Merlin.contr.14.nu.5.lib.2. Fontanell.de pactis cl.4.gl.1.nu.18. Molfes.tom.ad consuet. Neapol.p.7.qu.8.nu.1.R.Ponte dec.24. nu.20. R.Lauro dec.175.nu.40.Thor.in suppl.comp.dec.verb. antefatum, Franch.dec.182.num.9. Onat.de contract.tom.2. disp.35.sect.3.nu.38. D.Petra in rit. 227.nu.22.*

Apud Nos antefatum debetur mulieri deosculatæ tantum, pro medietate dotis solutæ, *Tasson.d.obs.4.nu.61.R.Marin.lib.1.c.14.num.4. & seqq. Franch.dec.503.nu.23.* vbi etiam *Luca nu.67.Nonar.in d.pragm.1. num.19.20. Marsull.ad Capyc.dec.65.num.4.Borrell.sup.num.59. Brilla d.tit.6.c.3.nu.vlt.& c.1.nu.59.* Vbi etiam si ad domum traduxit, & non cognouit.

177 Si osculum detur gratia vxoris infirmæ, vt ab infirmitate forsan releuetur, quid? *Thor. in comp.p.3.verb.antefatum, Molfes.par.7. qu.4. num.29.*

178 Antefatum, & Dos pari passu ambulant, *Affl.dec.154. Franch. dec.182. num.4. R.Rouit. cons.55.nu.1.lib.1.Tasson.sup.nu.63. Marotta discept.17. nu.10.* Ideò sicut debetur assecuratio vxori ob dotem, quando vir pergit ad inopiam, ita pro antefato, *Marotta d.discept.15.n.4. & seqq.& n.36.37.38.*

179 Electio vxoris est exigere antefatum in pecunia, cum cautione, vel exigere interesse, *Tasson.sup.nu.64.R.Marin.lib.2.c.22.nu.22. & c.25.nu.4.& seqq. Grinell.dec.42. n.3.* Secus si in hæreditate viri non adsit pecunia, decisum refert *R.Marin.nu.10.D.Merlin.contr.16.cent.2 post Fontanell.de pact.cl.7.gl.1.p.1.n.58.Luca ad Marin.d.c.25.D.Rouer.cons.37.nu.12. Dom. Brill.ad consuet.Neapol.tit.9.c.3.nu.17.seqq.Nonar.sup.pragm.1.de donat.coll.1. num.12.* Sed si adest pecunia non debent vendi stabilia, *Dom. Brilla ibid. Grinell.sup.Merlin.contr.9.lib.2.Leo dec.184.Fontanell.cl.7.gl.1.p.1.n.58.*

180 Debetur hæredibus vxoris occisæ à viro, sub falsa causa adulterii, *Tasson.sup.nu.65.*

181 Non debetur matrimonio declarato nullo, *Lanar.cons.86.* vbi decisum refert *Tasson. sup.nu.67.Fontanell.de pact.nupt.*

182 Nec debetur si matrimonium non sit consumatum, *Nonar.in pragmat.1.de donat. propt. nupt.* affert DD. pro, & contra *n.23.24.* sed quod non *R.Marin.lib.1.c.14.& lib.2.c.24.n.7. S.Alban.res.152.nu.6.Brill.sup. consuet.Neapol. tit.9.c.1.n.55.& seqq.*

Quod si maritus obiit, & per mulierem non steterit quin consumatum fuerit matrimonium, mulier lucratur antefatum, *Fontanell. de pactis nuptial.cl.1.gl.3.p.1.nu.29.Boer. decis. 22.nu.39.Tasson.sup.nu.68.69.Luca ad Marin. res.24.n.5.lib.2.*

183 Secus si stetit per vxorem, *R.Marin.d.c.14 n.36.Tasson.sup.n.65.D.Constant.sup.n.27.*

Et

Et mulieri quæ primò nubit, sed à viro nó est cognita, debetur antefatum vxori, vt virgini, non vt viduæ, *Nouar. in praxi election. fori qu.7.à num.9 sect.2. & in pragm.1.de donat. propt.collect.2.nu.35.& seqq.* Sed hoc dicit, & benè procedere *D. Brilla sup.c.3.nu.48.* quando illa non fuit traducta ad domum primi viri, secus si fit traducta, nam tunc præsumitur deflorata, quamuis non sit.

184 Diximus *sup.n.102.* bona subiecta fideicomisso posse alienari pro donatione propter nuptias, idem dicendũ pro antefato, *Boss.de dote n.104.f.592.R. Roui.cons.55.* vbi pluries decisũ refert, & *Nos* ibi retulimus *Costa de scient.& ignor.cent.2.distinct.82.nu.2.Molfes.cons.29.nu.10.Ginrb.sup.consuet.Mess.c.13.gl.1.nu.18.Fab. in C.lib.6.tit.23.defin.4.5.Censal. ad Peregr. de fid.art.42.vers.quarto,Thor.vot.58.num.38.lib.2.Gizz.ad Capyc.Latr.dec.59.num 31. Frat. discept.31.nu.21.lib.1.* & ad *Pascal.de patr.potest. p.2.c.7.ad nu.12. Farinac.dec.96.p.1.& dec.109 D.Rodoer.ad Marin.c.39.nu.12. D. Capon. de dote l.2.qu.8.nu.90.D.Merlin.contr.14.nu.1.lib.2. Bossius de dote 0.16.nu.97.seqq. Tasson. de antefat.vers.4.obs.4.Marotta discept.17.n 11. Mastrill.dec.256.nu.10.Franch.dec.613.num.10. P. Molfes.sup.consuet.Neap.p.6.q.4.n.12.&cons.29*

185 Differentiæ inter donationem propter nuptias, & dotem plures sunt, vt videre est apud *Gomez in l.52.Tauri nu.10. Cutell.de donat.in Integro Tract.& DD.sup.citatos.* Signanter, quod priuilegium prælationis pro dote, ex *tex.§.his consequens*, non extenditur ad donationem propter nuptias, *Negusant.de pignor.4. memb.2.p. nu.64.Gomez in d.l.52. Tauri nu.41. Barbos.l.fin.nu.16.ff.solut.matrim. Mier.lib.2.de priuil.credit.tit.5.nu.41. Rodrig.de concurs.credit. de priuil.dotis art.1.nu.21.& seqq.* vbi Additio, *Merlin.de pignor.Salg.d.in labyr.& alij.* Ea ratione, quia in dote mulier de damno vitando tractat, sed in hac donatione, & in nostro Antefato, de lucro captando, *R.Capyc.Latr. consult. 117.nu.57.58.* Et plures, in quibus conueniunt. Prima est, vt matrimonium sequatur, nam datur in prætium, vt nubat mulier, *l.cum veterum 15. C.de donat.ante nupt.* diximus *sup.* hic addimus *Cutell.de donat.Tract 2.spec.6.*

Et valde differunt priuilegia dotis, à donatione propter nuptias, seu nostro Antefato, *Molin.de rit.nupt.lib.3. q.34.Molfes.sup.consuet. Neapol.tit.de Iure quartæ, Fontanell. de pactis nupt.tom.1.claus.4.gl.1.& tom.2.claus.7.gl.1.p.1. & 2.* Qui loquitur in Sponsalitio, quod est frequens in Cathalonia, quod vocatur etiã *Sereix, Tasson.de antefat.vers.4.obs 4.nu.52.Nouar.de priuil.miserab.person.priuil.145.nu.34.R.Capyc. Latr.dec.197.num.47.* licet *num.50.& seqq.* dicat Dotis priuilegia communicari quartæ, seu Antefato, ex *Bursat.cons.120.nu.4.& seqq.Molfes. p.8.q.7.nu.2.Maxill.ad consuet. Barens.in rubr.de donat.inter §.in omnibus nu.43.* Et sicut dos non potest fieri deterior, ita & antefatum, *R.Capyc. Latr.d.dec.197.nu.54.* De alijs differentijs dicemus *qu.35.*

186 Conueniunt secundo, quia vtraq; est donatio, *l.fin.§.fin.C.de donat.*

187 3. Quia datum à muliere dos est mariti, datum ab Vxore, & in eum transit dominium, & eo soluto, reuertitur ad Vxorem, vel eius hęredes. Ita datum à marito dos est vxoris, & in eam transit dominium, & soluto matrimonio reuertitur ad maritum, *Gomez sup.*

188 4. Conueniunt, quia sicut pater tenetur dotare puellam, ita etiam donationem propter nuptias concedere filio, *l.fin.vers.nec enim, C.de dotis promiss.* Diximus *sup.*

189 5. Quia vterque Vir, & Vxor vindicant dotem, *Onat.sup.* Dicemus *q.35.* Vbi quod in dote debetur euictio, ita nunc dicimus in hac donatione, siue incipiat à promissione, siue à traditione, *Rota p.16.rec.dec.64.& p.17.dec.106 & p.18.dec.97.Antun.de donat,reg. lib.1. c.3.nu. 42.& seqq.Sabell.§.euictio nu. & §. donatio num.51. Mangil.de euict.qu.69. Gusm.eod.tract. qu.26.*

190 6. Quia non potest maritus alienare dotem mulieris, nec mulier, aut vir dotem mariti, *l.1. ff.de fund.dotal.auth.siue à me, C.ad Vellei.Onat. sup.Gomez ad l.52.Tauri nu.10.* Dicemus *q.35.*

191 7. Quia pactum de lucranda dote, positum in vna, intelligitur etiam in alia, *l.fin. §. simplices.C.de donat.ante nupt.auth. æqualitas, C.de pactis conuent.* Dicemus *q.35.*

192 8. Quia in vtraq; habet locum tacita stipulatio, *Onat.sup.Merlin.de Regn.& hypoth.lib. 3. tit.2.qu.55.per totam.* Dicemus *q.35.*

193 9. Quia vtraq, confertur, & computatur, in legitimam, si detur à parentibus, *l.vt liberis, C. de collat.Mang.l.de Imput.Videas dicta sup.n.68. & seqq.* & dicemus *q.35.*

194 10. Vtraq; potest alienari ex causa dotis, vel donationis ante nuptias, *Onat.sup.* Dicemus *qu.35.* Et sicut non habet locum ius congrui, ratione vicinitatis in restabili data in dotem, sic in donatione propter nuptias, per *constitut. Sancimus*, in nostro Regno *in §.3.* & ibi *Afflict. & Rummus, Amat.cons.93.nu.42.seqq.R.Capyc. Latro dec.46.nu.4.10. Amic.cons.1. num.69.seqq. D.Brilla ad Consuet.Neapol.tit.17.c.2.nu.43.*

195 11. Quia in quantitate dotis, & non maiori, potest fieri donatio propter nuptias, *l.fin.§.simplices, C.de donat.auth.æqualitas, C.de pactis conuent.Onat.sup.Gomez sup.nu.10.* Diximus *sup.*

196 12. Quia vtraq; augeri potest constante matrimonio, *l.si constante, C.de donat.ante nupt. Onat.sup.* Diximus *sup.* & Dicemus *q.35.*

197 13. Conueniunt, quia ex neutra dominium transit ante traditionem, *Onat.sup.* De priuilegijs dotis ample dicemus *qu.35.*

198 14. Donatum propter nuptias non requirit Insinuationem, nam hæc non est vera donatio, *l.minoribus 17. C.de donatio. ante, cum concord. Onat.nu.14.Menoch.cons.261.n.9. Surd.dec.214. num.16.Ludouis.dec.563.num.12.vbi add.lit.D.*

Mon-

Monter dec.10.nu.7. Molin. in repert. verbo Insinuatio vbi Portoles nu.2. Cancer. var. lib.1. cap.8. nu.3. Fontanell. de pactis clauf.4. gl.29. Cutell. de donat. disc.3. part.6. nu.17. Barbos. in l.1. p.7. à nu. 40. ff. solut. matrim. Sabell. §. donatio, & §. insinuatio Castejon dd. §§. Autun. de donat. lib.1. c.3. num. 35. & seqq. Cutell. & passarell de donation.

199 15. Vt donata propter nuptias redeant ad virum, soluto matrimonio, vel diuortio, vt diximus *sup. nu. 13.* sicut dos mulieris redit ad illã, *l. si liberis, C. de donat. propt. nupt. Gomez sup. Ouat. nu. 15.* Dicemus *qu. 35.* Et sicut mulier pôtest obligari pro dote, & non iuuetur *Velleiano* dicemus *d. q. 35.* ità pro Antefato, *Theodor. alleg. 13. num. 1. 2. Amendol. ad Franch. dec. 182. Molfes. ad Consuet. Neap. p.7. q.3. nu.18. Taffon. vers.4. obs.4. nu.63. Medic. cons.139. nu.45. seqq. Staiban. res. 32. nu.15. & res.177. nu.33. 78. & 57. & resol.179. num.42. Marotta discept.17. n.8.*

200 16. Vt nihil reseruare tentatur filijs primi matrimonij, *l. si liberis 18. C. de donat. propt. Ouat. nu.16. Gratian. cap.984. nu.8.9. & cap.498. nu.26. cap.691. Sabell. §. donatio n. 6. & Diana p. 8. resol.29. tract.6. Rot. p.13. rec. dec.90. num.14. seqq. P. Molfes. sup. Consuet. Neapol. p.1. c.3. u.20. Taffon. de antef. vers.4. obs.4. n.62.*

201 Differt à Sponsalitia largitate, de qua dicemus *q. sequ. Ouat. q.36.* vbi illas ponit. *Gratian. discept.498. nu.37. & seqq. Sperell. dec.172. Christin. dec.126.127. vol.3. Rosa par.13. rec. dec.90 num.19.*

202 Mulier post obitum Viri consequitur aliud lucrũ nuptiale, quod est vestes lugubres, & lectum viduale, in honorem Viri defuncti, quod liquidatur secundum consuetudinem locorũ, & potest liquidari in Principibus in summa ducat. mille, *D. Marcian. cons.35. lib.1. R. Capyc. Latr. dec.98. Petris cons.57. Grzz. ad Capyc. Latr. dec.184. num.19.* In Germania etiam seruatur *Cothman. resp. 8. nu.20. vol.4.* In Cathalonia *Ferrer. obs. Cath. p.3. c.44. nu.4. Ludouic. Bell. cons. 37. 437. Guttierez pract. lib.2. q.95. Fontanell. de pactis nuptial. cl.5. gl.3. p.5. n.26.*

Et hæres tenetur probare non adesse consuetudinem, *Capyc. dec.26. Couar. de sponsal. p.2. c.3. q.5. nu.11. Garz. de expens. lib.1. c.8. n.39. Giurb. ad Consuet. Messan. c.13. gl.4. n.28.*

Sed quod si non probetur consuetudo per mulierem non debeantur, *Guid. Pap. dec.398. Barbos. in l. quæ dotis nu.81. ff. solut. matrim.* qui restringit, nisi hæredes meriti teneantur viduã alere, *Garz. sup. n.29.*

In hac Ciuitate adest consuetudo, & debentur etiam panni lugubres, pro parandis Cameris, *Franch. dec.413.* Sic aliquando fuit arbitratum tale onus in ducatis 200. pro ducatis mille datis in dotem, alias in duc. 160. *Thor. in comp. dec. verb. lectus vidualis, Molfes. tom.2. p.5. qu.5. & 6. Marcian. d. cons.35. lib.1. Nos ad Rouit. cons. 97. lib.1.*

Debentur etiam vestes lugubres famulorũ, *Fontanell. cl.6. gl.2. p.5. nu.33. Surd. dec.255. num. 27. Amendol. in l.30. Tauri gl. vnic. nu.8. Nos ad d. cons.97. Raait. nu.7.* sed negat *Guttier. qu.30. num.5.* cum dictæ vestes lugubres vxoris non pertineant ad sumptus funeris, post *Bertrand. R. Rouit. cons.9. n.12. lib.2.*

Venit etiam Biga, si erat solita vxor illa vti *Nouar. dec.84. Brill. ad Consuet. Neapol. tit.8. c. 4. nu.32. fol.90.* Et duplices vestes hyemales, & æstiuæ, *Nos ad Rouit. d. cons.97. nu.7.* vbi millè citauimus.

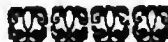
Has vestes quis debeat soluere hæres in feudalibus, aut in burgensaticis lis est. Vt videre est apud *R. Rouit. d. cons.9. lib.2. Marcian. cons.25. lib.1.*

Tales vestes tenetur restituere vxor, si infrà annum luctus transeat ad secundas nuptias, secus si post, *Reg. Rouit. d. cons.97. lib.1. Anna sing. 591. P. Molfes. p.6. qu.11. tom.1. nu.26. 27. R. Capyc. Latr. consult.114. nu.40. Fontanell. gl.3. p.5. nu.35. Cancer. var. lib.1. tit. de donat. propt. nupt. c.9. Ricc. collect.3907. & coll.1994. Taffon. de antef. vers.3. obs.3. nu.134. Ferrer. ad Constit. Cathal.2. tempor. declar.2.* vbi decisum refert *Thor. p.3. comp. verb. lectus vidualis, Staib. resolut.152. Grzz. ad Capyc. Latr. dec.94. num.4. Giurba sup. Ferrer. sup. Ripol. var. c.10. nu.17.* quamuis contra dicat esse de Iure Cathalon.

Sed si essent petitæ tempore viduitatis, quæuis deinde conuolet ad secundas nuptias post annum luctus, debentur, cum attendatur tempus habile viduitatis, vt decisum refert *Thor. p.1. comp. verb. lectus vidualis*, in pecunia tamẽ, vt dicit *Rouit. d. cons.97. nu.5. in fine. Thor. ibid. Staiban. d. res.152.* late *Nos ad Rouit. d. cons.97. lib.1. D. Constantius sup. pragm. Regni in prag.1. de donat. propt. nupt. n.26.*

Summarium Quæst. XXXIV.

Sponsalitia largitas est contractus nu.1.5.
Quid sit sponsalitia largitas n.2.3.4.5. & 10.
Quibus modis inter sponsos fieri possit n.6.7.8.9.
In quo differat à donatione nuptiali n.11.
An indigeat Insinuatione. n.12.
Quæ requirat sponsalitia largitas nu.13. & à nu.14. ad num.35.39.
Matrimonio constante, an augeri possit sponsalitia largitas n.36.
Sponsa an lucretur illam, si sequatur copula carnalis illicita, post sponsalia. nu.37.38.
Arrhæ an successerint loco dictæ largitatis n.40.
Donata à sponso, sponsæ, à consanguineis sponsi, sponsæ, à consanguineis sponsæ, sponso, Ab amicis, Cuius sint, remissiue n.41.



Quid

Quid sit Contractus sponsalitiæ largitatis? Et quæ eius Substantialia, Naturalia, & Accidentalia.

Quæst. XXXIV.

SPonsalitia largitas contractus est, *auth. eo decursum, C. de donat. ante nupt.* vbi gl. *Bal. Salye.*
1 *nouell. 119. tit. 2. Onot. de contract. tract. 10. disp. 35. nu. 4. Cutell. de donat. disc. 1. por. 1. num. 36. D. Loy de contract. lib. 14. tit. 2. num. 5 fol. 303. Solis de sponsal. largit. Coluin. in lexic. verb. sponsalitia largitas, P. de Gregor. Syntogm. lib. 8. c. 7. num. 13.* Est apud plures Nationes vsitata à Viro, & ab Affinibus, *Possarell. erudite de donot. lib. 4. qu. 7. nu. 10. & seqq.* Ideo ponemus eius definitionẽ, & eius naturam, & substantialia.

2 Est sponsalitia largitas, *quæ fit inter sponsos de futuro, ob matrimonij in eundi spem, l. cum veterum. C. de donat. ante nupt. l. si ô sponso. C. eod. tit. Tell. in l. 32. Tauri nu. 36. D. Constant. in prag. 1. de donat. propt. nupt. nu. 14. Sanch. de matrim. lib. 6. disp. 2. nu. 1. ex Mott enz lib. 5. recopil. tit. 2. in rubr. nu. 1. Molin. disp. 290. Gomez in l. 51. Tauri. nu. 2. Lup. in rubr. de donat. §. 3 num. 2. Cuiac. lib. 5. obs. 4. Solis sup. l. cum veterum. C. de donat. ante nupt. l. si à sponso, C. eod. Tasson. de antef. vers. 3. obs. 4. nu. 72. D. Christin. dec. Belgit. vol. 3 dec. 126 nu. 4. & 12. Onat. sup. disp. 36. num. 10. Sperell. dec. 172. nu. 52. in fine, Montica de tocit. lib. 20. tit. 1. nu. 34. Gratian. cap. 498 nu. 45. Roto dec. 135.* post *Fenzon. ad stat. Vrbis, Tasson. de antef. vers. 3. obs. 4. num. 72.*

3 Vel est: *Donatio inter sponsos ornamentorum sub legitimis conditionibus, ex tex. l. si ô sponso, l. 15. de donat. ante nupt. lib. 5. c. tit. 3. Onat. de contract. troct. 10. disp. 35. nu. 2.* Et sic vera donatio, *Gration. discept. 498. nu 39. D. Paction alleg. 200. nu. 46. P. de Grego. sup. nu. 14.* Vel munera, quæ sponsæ donantur, & mittuntur triduo, antequam ea prodeat in publicum, ab eius Amicis *l. 1. C. si nupt. ex rescript. petant. P. Greg. sup. n. 13.*

4 Vel est: *Ornamentorum donotio lucrando per osculum, vel copulam maritalem. Onat. ibid. nu. 9.* Sic est vera donatio, & reuocari non potest, nisi ex causa ingratitudinis, *l. 1. & l. si filia, ff. de donat. nupt. Gration. disc. 498. nu. 39.*

5 Est verus contractus onerosus, mutuus, innominatus, stricti Iuris, & re perficitur, & do, vt facias, *Ona. sup. nu. 4. & seqq.* Sed si est idem ac donatio propter nuptias, vt dicit *Card. Montica de tacit. lib. 20. tit. 2. nu. 1. Rota coram Pamphil. relata per Gration. disc. 498. num. 55. Cutell. sup. d. disc. 1. nu. 36.* Dicit *nu. 42.* esse contractum nominatum.

6 Tribus modis inter sponsos fieri potest. Primo pacto expresso inito, vt nullo casu ad donantem redeat ante sponsalia, *Sanch. disp. 28. n. 1. Gomez Arias in l. 50. Tauri nu. 2. Ant. Gomez l. 52. Tauri num. 2. Mattiens lib. 4. recop. tit. 2. in rubr. glos. 3. num. 3.*

7 2. Modo fieri potest inter sponsos de futuro, sed nullo pacto inito, sed tantum missis his donariis, & tunc Iure antiquo hæc donatio reputabatur absoluta, nec conditionem tacitam nuptiarum includebat, vt videre est in *l. 1. vers. igitur, ff. de donat. l. 2. & l. si filiæ, & l. si tibi, C. de donat. ante. Onat. d. disp. 36. nu. 10. Passa ell. de donot. lib. 4. q. 7. n. 9. & seqq.*

Sed nouo Iure statutum est, vt hæc sponsalitia largitas habeat conditionem tacite adiectã, si nuptiæ sequutæ fuerint, ex præsumptione Iuris, & præsumpta nubentium, vel donantiũ voluntate, *l. cum veterum, C. de donat. ante Ant. Gomez, & Mottienz sup. cit. Sanch. disp. 18. num. 2. in fine.*

8 Nec est prohibita talis donatio, quia inter virum, & vxorem, quia hæc non est liberalis, & simplex donatio, quæ sola prohibetur inter coniuges, sed donatio ob causã. Diximus *Nos q. 32. nu. Christin. d. dec. 126. n. 12.*

9 3. Modo fieri potest cum pactis expressis, vt sponsa eam lucretur, secuto matrimonio, & per osculum, & copulam maritalem, sed non requiritur, quia tale pactum inest contractui, & sic intelligitur, etiam si non apponatur, *Passorell. de donat. lib. 4. q. 7. nu. 75. ad tex. l. iam dubitari, & l. Cornelius, ff. de hæred. Instit. l. verbo, ff. de condit. Institut. Vax axiom. Iur. lit. E. n. 112. 137. & lit. T. nu. 12.*

10 Alia melior definitio est, vt sit: *Ornamentorum donatio, lucranda per osculum, vel copulam maritalem, Onat. d. q. 35. num. 9. Couar. de matrim. cap. 3. §. 7. nu. 14. Borbosa solut. matrim. 2. p. n. 37. Sperell. dec. 172. nu. 1.*

11 Differt à donatione nuptiali, nam hæc fit constituto iam matrimonio, sponsalitia largitas, vel ante matrimonium, vel in ipsa eius constitutione, aut proxime, *Passarell. de donat. lib. 4. q. 7. n. 45.* Vbi dicit validam hanc largitionem, etiam post sponsalia *nu. 57. seqq.* Illa fit omnino gratis, & liberaliter, nulla apposita conditione, vel modo, hæc fit ob causam, & pluribus appositis conditionibus, de quibus *infrà.* Donatio simplex inter coniuges non valet, nisi morte confirmetur Diximus *qu. 32. nu.* hæc sponsalitia valet, adimpletis conditionibus, & est irreuocabilis, *Passarell. d. q. 7. num. 74. Antun. de donot. lib. 1. prælud. 2. §. 7. nu. 95. Menoch. lib. 3. præs. 19. D. Sperell. dec. 172. nu. 1.* Vbi dicit solũ per Ingratitudinem reuocari, *l. si mater l. 2. l. si filiæ, C. de donat. ante nupt. Mantica de tocit. l. b. 10. tit. 1. nu. 2. Christin. d. dec. 126. Cutell. de donat. d. sec. 1. part. vnic. num. 26. seqq. Passarell. de donat. lib. 4. q. 7. nu. 9. & seqq.*

12 Donatio simplex potest fieri in quacumq; quantitate, & indiget insinuatione. hæc in certa quantitate, & non indiget insinuatione, *Onat. sup. nu. 11. Barbosa in l. 1. p. 7. à num. 40. solut. matrim. Vrceol. consult. 48. nu. 35. Altograd. cons. 7. l. b. 1. Rota in nouiss. p. 6. dec. 65. num. 5. seqq. Sabell. §. insinuatio nu. 13.* Secus donatio propter nuptias, *Passa-*

Passarell.de donat.q.10.nu.10.& 11.lib.2.

13 Septem requiri, vt hæc sponsalitia largitas valeat, 1.traditio largitatis, seu ornamentorũ, non solum, vt dominium transferatur, sed etiã, vt obligatio oriatur, & ipse contractus, & donatio irreuocabiliter concessa intelligatur, ea ratione quia hæc donatio, sicut cæteræ donationes sunt contractus, qui re perficiuntur, atq; adeo non intelligitur contractus perfectus, & donatio facta, donec res donata, & hic ornamenta, & dona sponsalitia tradantur ità, *l.1.C. de donat. ante nupt. & l.3. & l.si ante matrimonium tit. eodẽ*, vbi *gl.& Salyc.*& alij, *Onat.n.15.*

14 2. Vt præcesserint sponsalia, & sic inter sponsos de futuro ad minus fieri debet, *Onat. d.disp.36.nu.*10. nam inhonestum, & illicitum esset his largitatibus, & donis puellas, ad osculum, & copulam pellicere, nisi in ordine ad matrimonium, & nisi iam sponsalia essent cõtracta. Nam si sine vlla inuitatione ad malum inter non dum sponsos hæc largitas fieret, non esset sponsalitia largitas, vt nomen ipsius sonat, sed absoluta quædam, & licita, & valida donatio inter extraneos, nec per copulã, & osculum aliquid lucraretur, sed animam perderet, *l.si à sponso 16. C.de ante nupt.l.si ante matrimonium C.de donat.ante nupt. Sanch. disp. 20.lib.6.de matrim.Clar.§.donatio nu.3. Azo in summa tit.hoc de donat.n.6.Onat.sup.nu.16.*

15 3. Vt matrimonium sequatur, nam hæc donatio intuitu matrimonii fit, vnde si matrimonium non fieret, donatio hæc reuocaretur, quamuis osculum adesset, etiam quo ad illam medietatem, quia non est irreuocabiliter acquisita per osculum. Vnde eo casu tenetur sponsus, vel sponsa restituere iocalia, si culpa ipsius matrimonium consequatur, *Christin. d. dec.126.nu.15.Passarell.de donat.lib.4.qu.7.n.25 34.35. contrà n.36.* Vbi obserua, quod Iure prisco non fuisse hanc conditionem requisitam, sed donationem sponsalitii fuisse absolutam, scil. ante Constantinum Imperatorem, vt constat ex l.*cum veterum 15.C.de donat.Gomez in l.51.Tauri nu.2.P.Molina disp.290. in princ. Capon.discept.315.*

Post verò Constantinus Imperator hanc conditionem, si matrimonium sequatur, omnium sponsalitiæ largitati tacitè in esse voluit, vt patet in *text.d.l.cum veterum,& seq. Molin. d.disp.290.Sanch.lib.6.disp.18.nu.2.* Gomez. *in l.52.nu.2.Mattiens.sup.n.2.Onat.n.17.*

16 Sic donata à sponsosponsæ, non sequuto matrimonio, sunt restituenda, nisi adesset pactum de non reuocando, vel nisi steterit per sponsum quominus sequatur matrimonium, *l.si eum mater*, vbi *Salyc.& alij* C.*de donat.ante nupt.Menoch.lib.3.præs.19.Cratian.disc.273.nu. 23.24.& disc.498.nu.37.seqq.discept.826. n.44. seqq. Altograd.cons.7.nu.19.20.lib.1.Sabell.§.donatio n.8.n.21.23.35.*

Quia videntur donata sub conditione, si sequatur matrimonium, secus autem esset in extraneo, qui sub hac conditione non intelligitur donasse, *Tusc.lit.D.concl.697.Christin.dec. 126.127.vol.3.Antun.de donat.lib.1.præl 7.§.7 nu.92.seqq.*

Secus etiam si aliæ causæ simùl sint expressæ, etiam non sequuto matrimonio, vel illo annullato, vel quando causa matrimonii non sit finalis, sed impulsiua. *Zacchia medicolegal. dec.59.Merlin.dec.229.355.392.Ricc. collectan. 3305.*Rota *p.11.rec.dec.262.n.24.*

17 Soluto matrimonio illam restituere debet mulier, si adsint filii, *Conar.de matrim.c.3.§.7. nu.14.Barbos.solut.matrim.2.p.nu.37.*dum filiis existentibus sit tantum vsufructuaria, *auth.vxore mortua,* C.*de secund.nupt. Mostan.contr.9.nu. 15.& seqq.*

18 Non restitui debet si soluatur matrimonium sine filiis. *l.si mater la 2.C. de donat. ante nupt.Gomez ad l.51.Tauri nu.10. Card. Mantica lib.20.tit.1.de tacit.nu.10.seqq.Sanch.de matrim lib.6.disp.18.nu.1.Molina de contract. disp.290. nu.1.Gratian.disc.498.nu.40.Rota apud Fenzon. ad stat.Vrb.dec.135.* & apud *Duran.dec.129.nu* 5.duplicata in *dec.138.n.5.p.5.rec. Sperell. dec. 172.n.2.*

19 4. Vt matrimonium, & sponsalia sint valida. *Sanch.disp.21.22.Capon.d. discept.282. &* 315. Et Donator dolosus amittit munera spõsalitia; *Passarell.de donat.lib.4.qu.7.nu.63.*

20 5. Requisitum est, vt hæc sponsalitia largitas non excedat quantitatem dotis: sed aucta dote augeri etiam poterat donatio propter nuptias, & idem intelligendum est de sponsalitia largitate, & dote diminuta diminui; nam hæc æqualitas dotis mulieris, & viri, scil. dotis, & donationis propter nuptias, multum est Iure communi desiderata, & multis legibus stabilita, *l.si constante,C.de donat.ante nupt.auth. de æqual. dotis,& ante nupt. donat. Auendan. de exequend.mand.p.1.c.17.nu.1.Sanch.lib.6.disput. 24.nu.1.seqq. Leon.dec.47.*Capon.*d.discept.282. 315.Passarell.de donat.lib.4.q.7.n.102.&* 103.

Sed solam æquationem esse abrogatam, per consuetudinem dicunt *DD.sup.citati.*

21 Et de Iure Hispano talis donatio non potest excedere octauam partem dotis, *l.1. tit.2. lib.5.recopil.* lata per Regem Carolum V. anno 1534. & confirmata per Regem Philippum II. anno 1573. *Ant.Gomez in l.52. Tauri Guttier.p.1.c.14.n.13.Spino de testam.gl.18.num. 117.Vilalob.in ærario opin.§.arra fol.16.* Azeued *in d.l.1.nu.29.Onat.d.disp.36.n.10.*

22 Si verò non esset dos, talis donatio æstimaretur arbitrio boni viri, *Sanch. tom.1. cap.15. Mattiens.in d.l.1, Onat.num.25. Robert.rerum iudic.lib. 1.cap.2. Sanch.lib.6. de matrim. disp.8. 24. & disp.27. seqq. Gimba ad consuet. Messan. c.3.gl.2.à nu.7.*

23 In excessu promissa, an in conscientia retineri possit, *Sanch.lib.6.disp.33.*

24 An iuramento firmetur, *Guttier.lib.2.practic.q.16.Sanch.lib.6.disp.34.*

De

25 . De Iure nostro Neapol. quoad antefatum, & donatiua solita fieri in matrimoniis adest *pragm. 1. de donat. propt. nupt.* per quam est statuta quantitas, vt de dote diximus *qu. 33. n. 111* à duc. 4000. infrà sit donatiuum ad rationem octo pro centum, de duc. 4000. ad 10000. sit donatiuum ad rationem sex pro centum. In dotibus 10000. ad 20000. donatiuum ad rationem quinque pro centum. In dotibus à duc. 20000. ad 30000. donatiuum ad rationem quatuor pro centum. In duc. 30000. sup. donatiuum, vt potest constitui., dummodo non excedat 4. pro centenario. Et quod donatiua, vulgo: *lazzi, e spingule*, quæ solent constitui annualia, mulier non possit illa petere, nisi pro vltima annata, quando est mortuus vir, secus si doceant hæredes mariti solutionem dictæ annatæ, meminit *D. Brilla ad consuet. Neap. tit. 6. c. 2. nu. 36. 37.*

Quod donatiuum non debetur per virum, nisi sit promissum, *Luca ad Franch. dec. 503. nu. 10. D. Constant. in d. pragm. 1. de donat. nu. 13. & 31. R. Marin. lib. 2. c. 24.* vbi *D. Constant.* dicit non deberi si maritus emat ipse vestes, & alia necessaria pro coniugis ornatu, vbi sic pluries per S.C. decisum refert, Diximus *q. 33. nu. 140.* Et aliquando potest sponsus donare sponsæ vltra taxatum à dicta pragmatica, quando plebeius nubit nobili, vel alio modo relato à *Thoro, & Brilla ad consuet. Neapol. tit. 6. c. 2. nu. 26. & seqq.*

26 6. Vt fiat ante matrimonium, *l. 1. ff. de sponsal. l. penult. C. de donat. ante nupt. l. inter eos, ff. de donat. inter. Affl. dec. 61. nu. 3. Surd. dec. 166. n. 24. & seqq. Tusc. lit. D. concl. 697. Gratian. discept. 498. num. 37. & seqq. Sperell. dec. 172. Christin. dec. 126. 127. lib. 3. Rota q. 13. rec. dec. 90. n. 19.*

27 Sed de Iure Hispano sufficit fieri proximè post matrimonium, ex *l. 52. Tauri & l. 1. tit. 2. lib. 5. recopil.* dummodo dona, & ornamenta collata sint vxori ad ornandas recentes nuptias, *Azeued. d. l. 1. nu. 26. seqq. Sanch. lib. 6. disp. 23. nu. 1. 10. Lup. in d. l. 52. Tauri nu. 2. Castill. in initio, Gomez nu. 4. Gomez Arias in l. 50. Tauri nu. 5. Couar. 4. decret. 1. p. c. 4 nu. 14. P. Barbos. in l. qua dotis 34. nu. 83. ff. solut. matrim. Sanch. d. lib. disp. 23. Onat. nu. 26.*

28 7. Requisitum, Vt osculum intercedat, quo sponsa lucretur medietatem sponsalitiæ largitionis, *l. si à sponso 16. ff. de donat. ante nupt.* & ibi *Bal. Salyc. gl. ordin. & DD. Sanch. disp. 25. versus finem. Molin. disp. 290. §. quando autem, R. Marin. lib. 1 c. 14. nu. 5. post. Affl. in const. Regn. mulier quæ dotarium nu. 32. Vrsill. ad Affl. decis. 61. nu. 6. Molfes. sup. consuet. p. 7. qu. 6. nu. 6. qu. 8. nu. 6. Guttier. pract. lib. 3. qu. 44. nu. 7. Barbos. in rubr ff. solut. matrim. p. 2. nu. 102. Christin. p. 3. dec. 126. nu. 13.* vbi hoc verum dicunt, si dos sit integrè soluta, sed si sit pro parte, pro medietate dictæ partis antefatum lucratur, *R. Marin. ibid. Passarell. lib. 4. qu. 7. nu. 36.*

29 Sed de Iure Hispano mulier deosculata non lucratur arrhas, sed illas lucratur per consumationem matrimonii. *Sanch. lib. 6. disp. 22. nu. 18. Molina. disp. 431. Onat. disp 35. §. 5. n. 57.*

30 Verum sponsa per osculum lucratur sponsalitiam largitatem, sed sponsus nihil lucratur per osculum. Ideò si sponsalia dissoluantur, & matrimonium non sequatur sponsus reddat integram sponsalitiam largitatem, *leg. si sponsus 16. C. de donat. ante nupt.* Ea ratione, quia sponsa est, quæ dat osculum, & patitur ruborem, *Molin. disp. 290. Odofr. Fulgos. & Cyn. in d. l. si sponsus, Palac. Rub. in sua repet. nu. 3. Azo in summa, C. de donat. ante nupt. in fin. Gomez ad l. 52. Tauri num. 2.* vbi addunt aliam rationem, vt sponsa ad nuptias incedat ornatior, pulchrior, & honestior, quod interest viri, *D. Constant. in d. pragm. 1. de donat. propt. nuptias num. 16.*

31 Si verò matrimonium sequatur, maritus non lucratur sponsalitium largitati sibi à sponsa factam, & sic tenetur illam integrè restituere sponsæ, nisi apertè constet de animo donandi, nam *text. d. l. si à sponso* in hoc casu nihil disponit, sed tantum quod sponsus donauerat sponsæ. Et licet sint correlatiua, non est tamen eadem ratio, nam sexus fœmineus cum raro donare præsumatur, tamquam auarissimus, vt habetur, *d. l. si à sponso, & l. si stipulat. §. si vxor, ff. de donat. inter.* Idcircò in viro præsumitur animus donandi ad eam, secus autem in fœmina. *Azeued. lib. 5. recopil. tit. 2. qu. 4. nu. 16.*

32 Sed si sit donata à sponsa de futuro, secundum alios DD. sponsus lucrabitur totam, consumato matrimonio, *d. l. si à sponso*, sumpto argumento à contrario sensu. Nam videtur sequi à contrario sensu nuptiis secutis, seu matrimonio consumato non tenebitur sponsus iocalia sibi donata restituere, sed ea integra acquirit, nam argumentum à contrario sensu est firmissimum in Iure, *Euerard. loco à contrario sensu nu. 1. Soccin reg. 28. Thomasit. reg 39. Pichard. disput. de mora nu. 132. Mascard. conclus. 1146. nu. 3. concl. 1280. nu. 65. Tusc. lit. A. concl. 498. Sesse dec. 10. nu. 15. Castill. lib. 5. p. 2. c. 88. Farinac. cons. 30. nu. 217. p. 4. Surd. de alim. tit. 1. qu. 42. nu. 40. & tit. 6. qu. 11. nu. 2. 3.* post mille *Vax axiom. iur. lit. A. n. 375.* vbi tota materia.

33 Deinde quia, *l. cum veterum, ff. de donat. ante nupt.* decidit, quod id, quod datur à sponso sponsæ veram donationis rationem habet, factæ sub spe, ac tacita conditione futuri matrimonii, ideò id etiam seruari debet ex parte sponsæ, ac sic integra erit sponsi, *Gomez sup. nu. 3. Matiens. d. lib. 5. tit. 2. l. 4. nu. 2. Guttier. 3. pract. qu. 44. in fine, Christin. d. dec. 126. n. 15. seqq. D. Constant. sup.*

34 Si vero sponsalia dissoluantur absque vtriusque culpa, non tamen casu, vt morte, sed alia opera, aut ingressu religionis, voto castitatis, amissione oculorum, mutuo consensu, controuert i potest vtrum sponsa lucretur, per osculum

culum dimidium sponsalitiæ largitatis, vel etiam si alter sponsus culpa sua, causam dissoluendi iustam præbeat, & quia in longinquum profectus, debito tempore expectatus non redijt, vel fornicatus est, lucretur sponsus innocens, aut sponsa resiliens à sponsalibus, integram sponsalitiam largitatem, disputat, & resoluit *Sanch. de matrim. lib. 6. de donat. inter vir. & vxor. disp. 21.*

35 8. Requisitum requirit copulam maritalem, ad lucrandam integram de Iure antiquo Hispano per *l. 51. Tauri*, Gomez *ibid. nu. 3. Molin. d. disp. 290. §. quando autem*. Quod non est post *Concil. Trid. per sess. 24. c. 1. de reformat. matrim.* quo Iure quælibet copula, ante matrimonium, publicè celebratum, est illicita, & peccaminosa, & quodlibet matrimonium clandestinum est nullum, *Molin. nu. 2. Sanch. lib. 6. disp. 24. Onat. num. 29. Sanch. lib. 6. de matrim. c. 23. Castill. lib. 4. contr. c. 49. n. vlt. Antun. de donat. lib. 1. prælud. 2. §. 6. 7. Barbos. solut. matr. 2. p. nu. 112. Christin. d. dec. 126. n. 17.*

36 Matrimonio constante, an augeri possit? *Leon. dec. 9. Castill. lib. 4. contr. 49. n. 32. P. Gregor. syntagm. lib. 8. c. 7.*

37 Sed si sequatur copula carnalis illicita post sponsalitia, an sponsa lucretur hanc sponsalitiam largitatem, difficultas est, nam quod acquirat, cum per copulam dicatur consumatum matrimonium, *c. is qui fidem, tit. de sponsal. Ant. Gomez in l. 52. Tauri nu. 3. Mattienz lib. 5. recopil. tit. 2. gl. 3 n. 3.*

38 Sed cum hodie per *Concilium Tridentinum sess. 24. de matrim. c. 1.* cessent matrimonia præsumpta, nec copula sufficiat, non acquiritur per illam, sponsalitia largitas, *Mattenz sup. nu. 4. Molina de iustit. disp. 290. §. quando autem*, Vbi addit tunc non plus consequi sponsam, quam per solum osculum. Ideò acquiri medietatem, dicit *Christin. sup. nu. 17. Mattienz l. 5. recopil. tit. 2. l. 4. gl. 3. num. 2. Io. Lup. in l. 52. Tauri n. 8. 9. Castill. verb. besado, Gomez Arias n. 9. & l. 50. Tauri n. 5. & seqq. Sanch. lib. 6. disp. 19. n. 5. Onat. disp. 35. sect. 5. nu. 6. seqq.*

39 9. Requisitum de Iure Hispano, vt si simul in matrimonio interueniant arrhę Hispanæ (quę simillimæ sunt donationi propter nuptias iuris communis) non lucratur si vxor sponsalitiam largitaté, & arrhas, sed quod elegerit. & illis mandatur ei optio, quæ electio facienda est infra 40. dies post quam vir, vel eius hæredes interpellauerint vxoré, *Sanch. disp. 22. nu. 1. Barbos. in rubr. ff. solut. matrim. 3. p. nu. 112. Molina d. disp. 290. nu. 5. & disp. 43. nu. 5. Onat. n. 31. & 54. Leon. dec. 9. Antun. de donat. lib. 1. prælud. 2. §. 6. 7. Canter. var. lib. 1. c. 9. Reies de donat. c. vl. Mattienz l. 4. tit. 2. lib. 5. recopil. gl. 7. Azeued. ibid. nu. 32. Gomez in l. 52. Tauri*, vbi etiam *Castill. Gomez. Arias, & Tell. Micr. de maiorat. p. 2. qu. 48. nu. 7.* Qui omnes dicunt, facta electione non posse variare sponsam, *Onat. disp. 35. §. 5. n. 55. & seqq.*

40 Arrhę, an successerint loco donationis prędictę, *Barbos. l. 1. p. 4. nu. 15. solut. matrim. Gomez in l. 50. Tauri nu. 11. seqq. Molina disp. 431. Conar. c. 3. §. 7. nu. 14. de matrim. P. Gregor. syntagm. lib. 8. c. 7. Antun. de donat. lib. 1. prælud. 2. §. 6.* Diximus *Nos qu. 33.*

41 Dona data à sponso sponsæ, à consanguineis sponsi, sponsę, à consanguineis sponsæ sponsę, ab Amicis, post contractum matrimonium, vel ante post traductam sponsam ad domum viri, vel ante, Cuius sint, pertinet disputatio *hic*, sed diximus *qu. 32. num.* & ad *Rouit. dec. 12.* ad ibi dicta remictimus Dominos Lectores. Addimus videndum *D. Constantium sup. pragm. tit. de donat. propt. nupt. n. 27. & seqq. D. Brilla ad consuet. Neapol. tit. 6. §. 2. D. Maranta resp. 12. lib. 1. Andreol. contr. 281. Berlich. lib. 3. conclus. 36. Rota Rom. post Zacchia. medic. legal. dec. 91. R. Salernit. dec. 8. Bottilier. de success. ab intest. rubr. 51. Sabell. §. donatio §. vestes, Quesada qq. Iur. c. 28. Merlin. dec. 885.*

Summarium Quæstionis XXXV.

Quid sit contractus Dotis. n. 1. 4. 5. 6.
Dos non potest esse sine matrimonio, sponsalibus, & professione. n. 2. 3.
Est contractus non donationis. n. 7. An societatis. n. 8
Cur dos detur filiæ. n. 9.
Vnde dos habet originem. n. 10. 11.
Est contractus onerosus, non lucratiuus. n. 12. Nominatus. n. 13. Innominatus. n. 14. 15.
Est contractus bonæ fidei. n. 16.
Dos de paragio est stricti iuris. n. 17.
Actio pro dote qualis sit. n. 18.
Est contractus; do, vt facias. n. 19.
Dos, an sit quid vniuersale. n. 20.
Est contractus vltro, citroque obligatorius. n. 22.
Quomodo perficiatur, traditione, vel promissione n. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34.
Contractus dotis an sit nudum pactum n. 35. 36.
An constituatur dos acceptilatione. n. 37.
Quæ requisita sint dotis. n. 38.
Vnde dicatur dos. n. 39.
Promissa post solutum matrimonium, an valida n. 40. 48.
Quotuplex sit dos. n. 41.
Qui solebant Virgines collocare sine dote. n. 42.
Quot modis dos perficiatur. n. 43.
An possit constitui per scripturam priuatam. n. 44. 45.
Dos à principio recipit naturam immutabilem. n. 46. & n. 435. & à n. 466. ad n. 467.
Dos est inter naturalia contractus matrimonij. n. 47. 49. 50.
Mulier nubens si nihil dicat, quæ bona censeatur date in dotem. n. 51. & à n. 52. ad n. 77.
Dotatio an sit probanda. n. 78. 89. 86.
Dos an debeatur in pecunia. n. 81. & à n. 82. ad 89.
Debetur sorori Dos de paragio, & quæ, & qualis sit. n. 90. 91. 92.
Pacta in dote sunt, vt statim debeat solui, contra tio- ma-

matrimonio. num. 93.

Si dos non soluatur non tenetur maritus alere vxorem. n. 94. 95. vbi limitatio n. 96. 97. 98. 99.

An, & quando in dote debeatur euictio n. 100. & à n. 101. ad n. 111.

Pater dotans, an teneatur si res dotalis pereat. num. 112. 113.

Dote non soluta mulier non lucratur antefatum. nu. 114. 115.

Valet pactum, vt donec dos non soluatur, maritus non debeat alere vxorem. n. 116. Vbi alia nu. 119. 120.

Valet pactum, vt fructus dotis augeant illam. num. 117. 120.

Pactum, vt expensæ factæ in dote illam minuant. nu. 121. 122. & à n. 123. ad n. 127.

Dominium dotis cuius sit mariti, an vxoris. nu. 128. Vbi quæ possit facere maritus in illa. num. 129. 130. 131. 132. 133. 134.

Periculum rerum dotalium ad quem pertineat. n. 135. 136. 137. Quid si res dotalis detur æstimata n. 138. & à n. 139. ad n. 195.

Actio competit marito ad exigendam dotem. n. 196. 197. 198. 199. 200.

Quid in bonis parafrenalibus. n. 201. 202. 203. 204.

Non possunt alienari bona dotalia. n. 205.

Maritus administrat bona dotalia. nu. 206. & illa custodit. n. 207.

Augumentum, & diminutio dotis inæstimatæ est vxoris. n. 208.

Onera matrimonij maritus sustinet. n. 209.

Fructus dotis ad maritum pertinent. n. 210. 211.

Res empta ex pecunia dotali, dotalis fit. n. 212. vbi contra n. 213. & à n. 214. ad n. 223.

Vxor tenetur adiuuare virum. n. 224.

Vxor nihil facere potest sine consensu viri. n. 225.

Quando debeat dos à viro restitui vxori. n. 226.

Alia pacta in dote. n. 227.

Non valet pactum, vt bona mariti non sint obligata pro dote. n. 228.

Non potest peti dos ante matrimonium. n. 229.

Maritus non possit cogere vxorem ad constituendam dotem. n. 230.

Quando dos restituta, iterum constitui debeat. n. 231

Pacta in dote quæ non valeant. n. 232. & à nu. 233. ad n. 267.

Prima causa dotandi est paterna, & qui alij teneantur dotare, n. 268. & à n. 269. ad n. 432.

Confiscatis bonis patris, per crimen læsæ maiestatis, filiæ fœminæ habent dotes. n. 433. 434.

Pater, an, & quando possit maiorem constituere dotem vni filiæ. n. 468. & à n. 469. ad n. 472.

Dos, an, & quando possit permutari. nu. 473. 474. 475.

An possit poni onus in dote. n. 476. 477. & à n. 478. ad n. 498. 490. seqq.

Donatio causa dotis valet inter patrem, & filium, vel filiam. n. 487. 488.

Dos est proprium patrimonium vxoris. n. 489. Quando possit in illa onus imponi. n. 490. & à n. 491. ad n. 512.

Extraneus dotans, an possit apponere pactum super dote. n. 513. & à n. 514. ad n. 531.

Quando dos soluto matrimonio ad dotantem reuertatur. n. 532. 533. & à nu. 534. ad n. 549.

Dotans, de quibus bonis censeatur docare. n. 550. & à n. 551. ad n. 581.

Extraneus dotans, an, & quando censeatur donasse. n. 582. & à n. 583. ad n. 598.

Pacta in constituenda dote, posita, quando sint seruanda. n. 599.

An, & quando possit dos diminui. n. 600. & à num. 601. ad n. 618.

Continuat Summarium n. 619. & seqq.

Quid sit Contractus Dotis, quæ eius Substantialia, Naturalia, & Accidentali, Vbi de Matrimonio, Sponsalibus, & Professione. Quæstio XXXV.

1 Videbimus quid sit contractus Dotis, Et quia Dos solet dari in matrimonio spirituali, vt est professio, & temporali, vt sunt sponsalia, & matrimonium, Ideò videbimus etiam hic de Professione, Sponsalibus, & Matrimonio.

2 Imò Dos non potest esse sine vno ex dictis tribus contractibus, licet quo ad professionem illud, quod datur Monasterio non dicatur vere dos, *c. non satis. & c. quoniam 40. de Sim. c. periculoso, de stat. relig. in 6.* Nec Monasterium potest accipere aliquid nomine dotis, quia esset contra formam *Extrauag. Vrbani V. Ne in ea. & Concil. Trid. sess. 25. c. 3. de regul.* Et illud quid accipitur à monialibus in ingressu monasterij non dicitur dos, sed accipitur sustentationis causa, *D. R. Capyc. Latr. consult. 63. n. 13. & seqq.* Vbi dicit largo modo dici dotem & *dec. 193. n. 4.*

3 Et quod non possit esse sine matrimonio valido à principio est *text. in l. 2. ff. de iure dotium, l. fin. C. de donat. ante nupt. l. cum pater 12. ff. de pact. dotal. Montan. de tutel. c. 31. eff. 8. & vl. nu. 14. & seqq. Tusc. lit. D. concl. 737. Gabriel. cons. 11. num. 4. lib. 1. Sur. de alim. tit. 3. qu. 1. nu. 46. Michalor. de fratrib. p. 3. c. 4. nu. 18. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. q. 98. nu. 6. D. Gesson. discept. 31. nu. 8. p. 2. D. Berlan. de viduis c. 1. qu. 6. nu. 4. Reg. Capyc. Latr. consult. 63. nu. 12. D. Guttier de compensat. lib. 1. qu. 28. num. 4. D. Prouenzal. sup. consuetud. Neapol. tit. de nlim præst. obs. 1. n. 9. Gomez in l. 5. Tauri nu. 15. 18. Robert. er. i. dic. lib. 1. c. 2. Cyriac. contr. 88. Paz de tenut. c. 57. à num. 219 Card. de Luca. de dote disc. 1. nu. 9. disc. 145. nu. 1. 2. de dote disc. 1. nu. 10. Palma alleg. 122. nu. 8. Manfredi ad Capyc. Latr. dec. 44. nu. 26. Staiban. resp. 91. nu. 11. 12. D. Scoppa ad Merlin. contr. 93. nu. 14. lib. 2. Fontanell. dec. 365 nu. 7. Ciarlin. contr. 167. n. 4. & contr. 124. n. 38. Bonden. collect. 11. n. 35. Ridolfin. alleg. 163. n. 13. Giouagn. cons. 99. n. 9. Bossius de dote fol 58. n. 120. seqq. D. Pras. obs. 22.*

obs.22.nu.10. Fontanell.dec.365.num.6. Caluin. lexic. §.dos, Licet aliter sit secundum communem vsum loquendi, Cialin.contr.45. n.31.

4 Dos est cõtractus, & dicitur, secundũ Mantic. de tacit.lib.12.tit.1. n.1. quod datur à muliere, vel eius patre, vel altero, marito, vel eius parte, propter onera matrimonii, vt perpetuò sit penes eum, l.1.& l.5. & l.etiam, ff. de iure dotium, Tusc.lit.D.conclus.717.& seqq.Christin. dec.132.133.lib.3.Barbos.in rubr.ff. solut.matr. à principio, D.Guttier.de compensat.lib.1.q.28. nu.1.3.11. Alderis.de symbol.contract. tit.1. c.7. nu.25.26. Petr.Gregor.syntagm.lib.9. c.18. Tasson.de antef.fol.346.nu.3.

5 Vel est quod mulieri traditur, vel promittitur ratione matrimonii, ad substinenda eius onera, Azo in summa, C. de iure dot. Bart. & alii communiter in rubr.ff.solut.matrim.Bal. Nouell.de dote p.2.§.1.D.Guttier.de compensat. lib.2.qu.28. nu.1.Campeg.de dote p.1. qu.1. P. Molin disp.423.nu.2.Gomez in l.50.Tauri num. 15.Syln.verb.dos, Mantica lib.12.tit.3.num.2. de tacit.Capon.de solut.matrim.qu.4. nu.7.seqq. Onat.de contract.tom.2.tit.de dote disp.37.Card. de Luca de dot.disc.5.nu.5.disc.123.num.2. disc. 145.nu.36.disc.213.n.8.9.disc.167.nu.11.de donat.disc.26.nu.18.disc.49.nu.3.de dot. disc.100. nu.3.disc 201.nu.8. Carleual.de iudic.disp.8. sect. 3.Barbos.in rubr.solut.matrim.à princ.

6 Vel secundum Onat sup. num.23. est contractus societatis, quo vxor aliquid marito cõferens obligat eum ad onera matrimonii, Tusc.lit.D.concl.717.nu.1.& 2. P. Boss.de dote c.1. vbi ponit quatuor definitiones, & ipse sequitur opinionem Azonis.

7 Est contractus, non donationis, ex l.fin.C. de donat.ante nupt., vt aiunt Hotoman. disp. de dote, Angel.verbo dos, Astens.tit.40.sum. art.1. Vuessembec. in pandict.iuris ciu l.lib.23. ff. tit.3. de iure dot.nu.2. Gomez in l.50.Tauri à nu.15. Barbos.ff.solut.matrim.p.3.rubr.in princ. Et dicunt Græcè dici pherna, ideſt donatio, Barbos. ibid.P.Boss.de dot.in princ.nu.3.Merenda contr.1 n.17.lib.1.& contr.2.nu.2. D.Salgarin.resp.36.n. 6.7. Licet aliter dicat Idẽ Sadar.resp.9.n.38.vbi dicit adesse duas donationes, & resp.36.n.6.7.

8 Sed societatis l.vp.in rubr.de donat.inter virum §.61. & seqq. Boer.in consuet.tit.de consuet. matrim.§.2 c.penult. le consuet.Gomez. in leg.53 Tauri nu.22.23.Onat.d.disp.37.nu.16.& per tot Vbi respondet contrariis Tusc. lit. D. concl. 717.& seqq.Christin.dec.132.133.vol.3.D.Guttier.de compensat.lib.3.qu.11.n.12.

9 Dos datur filiis ex affectu naturali tendente in propagationem speciei, D. Salarin. resp.9.nu.36.

10 Originem habet à iure gentium non ciuili. Card.de Luca de dote disc.22.nu.13.disc.143. nu. 2. & in summar.nu.14.Barbos.in rubr.solut. matrim. p.4. à num.23. Capon.solut. matrim. qu.9. nu.10. Manfrell.ad Capyc. Latr. dec.144. nu.27. Mantica de tacit.lib.12.tit.2.

11 Apud multas gentes, & Nationes fuit incognita, Card.de Luca de dote disc.22. num.13. Borrell.in summa dec.p.3. tit.4.à num.5. ad 15. Boss.de dote c.1.§.1.nu.138.

12 Est contractus onerosus, non lucratiuus, scil. quo ad maritum, quo ad vxorem lucratiuus, P.Molin.disp.423.num.2. Gomez l.9.n.44. & l.50.Tauri nu.1.Onat.d.disp.37.n.17. Oltrad. cons.245.nu.4.Tusc.conclus.797.lit.D. Onat. de contract.tom.2.disp.37.sect.3.nu.38.Couar. in c.8.§.6.à nu.16.de matrim.Cauall.qu.73. Gusm. de euict.qu.26.nu.6.qu.36.nu.6.Robert.rer.iudic. lib.3.cap.11.Idem Gomez lib.2.var.c.2.nu.37. Castill.de alim.c.50. Barbos.in l.1.p.4.nu.24.& p.7.à nu.41.solut.matrim.Anton.de donat. lib.1. prælud.2.nu.100. Rocc.resp.88.nu.6.seqq.Costa de remed.subsid.remed.106.illat.6.nu.5. dicentes tàm ex parte dotis, quam recipientis, Cald. de potest.nominand.c.2.n.33.Fontanell.dec.494 n.5. Sousa dec.10.nu.19.dec.20.nu.18.19. Bossius de dote c.1.n.106.& seqq.F.Affl.contr.36.

13 Est contractus nominatus, quia est insignitus, pulcro dotis nomine, Onat.d.disp.37. n.18. Mantica de tacit.lib.12.tit.2. Barbos.solut. matr. p.4. nu.24. vers.His ità, Card.de Luca de dote disc.156.n.39. Vbi quid si dos non sit data, Conciol.alleg.30.nu.25.Barbos.rubr.solut. matr. 4.p.à nu.34.vers.his ità, DD.apud Capon. solut. matrim. qu.9. nu.10. vbi dicit esse contractum nominatum, secuta traditione.

14 Sed quod sit contractus innominatus, Tiraq. ue retract conuent. ad finem tituli nom.51. Mart.Medic.exam.5.nu.22.Molignan.alt ere.64. nu.9.seqq.

15 Et quamuis esset talis non est reuocabilis, l.si ergo,§.1.ff.de iure dotium, Surd. de alim.tit.9. qu.23.nu.31. Gomez var.tom.2.c.8. vbi Layn Salgad.labyr.p.1.c.33.nu.15.16. Nos ad R.Rom.dec.7.n.9.

16 Est contractus bonæ fidei non stricti iuris, l.vnica, §.sed & si, C.de rei vxor. act. quamuis adsit stipulatio, quæ est stricti iuris, Staiban. res.67.nu.33.

17 Dos de paragio debetur actione stricti iuris, Staiban.res.171.n.57.

18 Actio pro dote est bonæ fidei respectu vxoris, & viri, In extraneo stricti iuris, Merlin. de pignor.lib.3.qu.56.n.2.3.

19 Est contractus do, vt facias, quia semper aliquid datur, vt maritus portet onera matrimonii, Onat.n.20. Capon.discept.315.n.13.

20 Est quid vniuersale, non particulare, Cauall.qu.383.Barbos.rubr.solut.matrim. 3.p. à nu.1.Card.de Luca de dote disc.102. nu.11.de emphyt.disc.9.num.4.5.de success.disc.41. nu.94. Merlin.contr.42.lib.1.Gait.de credit.p.4.q.11.nu. 1351. Capon.discept.294.nu.27. Conciol. alleg. 30.nu.3.Cauall.qu.383.Barbos.rubr.solut. matr. 3.p.à.n.1.D.Galeot.contr.22.n.7.lib.2. & contr. 56.nu.24.lib.1.Rocc.disp.137.nu.44.Capon.qu. 4.nu.9. Acosta de priuil.credit.reg.2. ampl.6. nu. 290.sqq.Merlin.de pign.lib.3.q.52. D.Rubeu

de

de consul. c. 2. nu. 235. Bossius de dote cap. 1. §. 3. n. 86. seqq. vbi respóder contrariis *D. Scoppa ad Merlin. contr. 92. n. 7. & contr. 49. n. 27. & contr. 46. n. 3. in fin. Anna cõs. 123. n. 11. Franch. dec. 472.*

21 Comparatiuè tunc ad hæreditatem dicitur res particularis, *Card. de Luca de emphyt. disc. 9. n. 14. 15. R. Galeot. cõtr. 16. n. 53. li. 2. Rosis obs. 45*

22 Est contractus vltró, citroque obligatorius, *Staiban. de interesse lib. 2. tit. 3. qu. 1. nu. 5. Boss. de dote c. 19. nu. 40. & seqq. Caluin. in lexic. verb. dos ab antiquis.*

23 Aliquando re perficitur dos, quando incipit à traditione, aliquando verbis quãdo incipit à promissione, & nunquam solo consensu, propter tacitam stipulationem, *Onat. nu. 21. Rolan. cons. 177. vol. 5. Roland. de lucro dot. qu. 58. in fin. ex l. 1. C. de iure dotium. Mastrill. dec. 30.*

24 Verum promissio non facit dotem, sed numeratio, *Antun. de donat. lib. 1. prælud. 2. §. 6. nu. 24. Valasc. consult. 3. nu. 2. Cabed. dec. 377. nu. 2.* Licet sufficere quod sit promissa, licet non tradita, *Mantica de tacit. lib. 12. tit. 2. Capon. solut. matrim. qu. 3. nu. 1. & seqq. Ripol, var. cap. 57. nu. 29. & cap. 100. nu. 5.* Nam promissio de constituenda dote habetur pro constitutione. *Andreol. contr. 112. nu. 15. Gratian. disc. 564. nu. 24. seqq. & 555. nu. 22. seqq. Boss. de dote c. 2.*

25 Sic instrumentum fieri promissum pro certa dote, habetur pro facto, *Reg. Ponte cons. 10. nu. 22. lib. 1. ex Affl. dec. 61. Rocc. resp. 88. n. 9 lib. 1. D. R. Capyc. Latr. consult. 29. num. 15. 16. lib. 1.*

26 Sic etiam appellatione dotis, venit promissum, & datum nomine dotis, *Brun. cons. 90. nu. 4. Achill. dec. 18. nu. 1. de constit. Rol. à Valle de lucro dot. qu. 5. nu. 14. Guid. Papa dec. 565. num. 3. Campeg. de dote p. vlt. qu. 14. Menoch. lib. 1. præs. 3. num. 20.* contra *Ofasch. dec. 21. nu. 15. Gama dec. 187. Barbos. in rubr. ff. solut. matrim. p. 4. nu. 4. Cald. Pereira cons. 14. nu. 9. Aug. Barbos. de appellat. appel. 84. nu. 2. Altograd. cons. 29. num. 37. & seqq. lib. 2. Christin. dec. 132. nu. 15. seqq. vol. 3. Peregr. cons. 18. 34. 154. Vin. opin. 227. 228. Sabell. §. dos nu. 1. & §. statutum de lucro dotis n. 10. Boss. de dote cap. 2. 9. Caluin. in lexic. verb. dos promissa. D. Merlin. contr. 4.* vbi *D. Scoppa lib. 1.*

27 Dos promissa, destinata, vel assignata pro puellis maritandis, etiam non dum sequuto matrimonio, dicitur propriè dos, & venit sub nomine dotis, *Magon. dec. Flor. 86. Tusc. lit. D. concl. 788.*

28 Et Dos promissa comprehenditur in statuto loquente de dote, *Gratian. disc. 666. num. 22. seqq. Altograd. cons. 29. nu. 37. & seqq. lib. 2. R. Reuert.* & ibi *R. Marinis dec. 533.* Vbi *R. Marin.* dicit, quod si sit statutum, vel Capitula matrimonialia facta, vt muliere sine liberis præmoriente, dotem, vel partem lucretur vir, si illa moriatur, & dos non sit soluta, illam non lucratur vir, si statutum, aut pactum sit de dote soluta, secus si de dote simpliciter, *Guid. Papa dec. 565. Campeg. de dote qu. 30. Boss. de dote c. 2. n. 41. seqq. Tusc. lit. S. concl. 510. Ferrent. ad Burat. dec. 432. Serafin. dec. 248. 250. Fab. in C. lib. 6. tit. 6. defin. 12. Borrell. in summ. p. 3. tit. 4. n. 342. 343. Card. de Luc. de feud. disc. 74. de donat. disc. 55. n. 8.*

29 Dos promissa constitui per maritum ignobilem, vel senem, vxori iuueni, vel nobili, debetur ad hæredibus illius ipsi mulieri, licet vir decesserit ante matrimonium, carnali copula consumatum, *Affl. ded. 61. nu. 4. 5. Gratian. disc. 690. n. 2. 3. & discep. 862. n. 13. & seqq. Sabell. §. dos n. 2.*

Dos promissa habet conditionem, si matrimonium sequatur, *Gomez in l. 50. Tauri nu. 18 29. Couar. in c. 3. à num. 14. de testam. Hermosill. in l. 6. gl. 1. nu. 9. tit. 4. p. 5. Castill. de alim. c. 36. §. 10. Cyriac. contr. 72. 391. Giurb. ad consuet. Mess. c. 3. gl. 5. nu. 36. & seqq. & nu. 51. & seqq. Menoch lib. 4. præs. 146. cons. 60.* qui distinguunt, vt dos promissa, aut donata à patre sit pura, ita vt illam transmittat ad hæredes, etiam si moriatur ante matrimonium, secus ab extraneo, *Thes. lib. 1. qu. 43. & 68.* vbi decisum refert. *Cauall. qu. 38. 900. à num. 416. Boss. de dote c. 9. §. 7. & cap. 2.*

30. Et sic dos promissa dos est, *rubr. C. de dotis promiss. l. si pro dote, l. ad exactionem, C. eod. tit. Guid. Pap. dec. 565. num. 3. Pascal. de vir. patr. potest. p. 1. cap. 4. nu. 95. D. Scoppa ad Merlin. contr. 4. nu. 14. 20. contr. 34. nu. 4. lib. 2. R. Marin. resol. 126. n. 37. lib. 1. & res. 298. nu. 3. & res. 293. n. 2. 3 Cyriac. contr. 429. Card. de Luca de dote disc. 151. nu. 4. 5. Boss. de dote cap. 2. nu. 54. seqq. D. Gastan. discept. 39. nu. 12. Staiban. res. 67. num. 35. & seqq. Barbos. de verb. appell. verb. dos nu. 2. Percina cons. 14. n. 7. D. Rocca disp. 114.* vbi latè de materia, *Tonnut. res. 57. nu. 34. & res. 100. nu. 5. Fontanell. dec. 365. n. 10. 11. D. Capon. solut. matr. q. 5. nu. 6. Olea de cess. iur. tit. 1. qu. 6. n. 5. Cyriac. cont. 429. Thor. in comp. dec. verb. promissio tom. 1. Borrell. in summa dec. tom. 3. tit. 4. de iure dotium à n. 341. Osuald. ad Donell. lib. 14. com. c. 4. lit. B. Acosta de priuil. credit. reg. 2. amp. 6. n. 295. Gratian. c. 666. nu. 22. Ripol. var. c. 9. nu. 69. Cialin. controu. 45. nu. 31. Andreol. contr. 112. nu. 15. D. Prat. to. 1. discept. 14. n. 53. Molign. altercat. 64. n. 12.*

31 Item donatio propter nuptias promissa assignari filio, *Olea sup. nu. 6. Mier. de maior. q. 40. n. 22. seqq. Surd. cons. 457. n. 13. Cald. de emphyt. qu. 18. Acosta sup. n. 304. & seqq.*

32 Quod adeò verum est, quod post factam talem promissionem dotis, non potest aliquod onus reuersionis, aut aliud adiici, *Amat. res. 64. n. 1. Rota dec. 393. num. 7. tom. 5. rec. dec. 58. rec. & 127. p. 6. rec. Aymon. cons. 985. n. 87. Menoch. cons. 94. n. 74. Olea de cess. iur. tit. 1. q. 6. n. 11. & seqq.*

33 Nec minui, *Staiban. res. 3. n. 20. D. Scoppa ad Merlin. contr. 34. nu. 15. lib. 2. Olea sup. n. 17.* Dicemus *infrà n. 46.* & *infrà n.*

34 Omnia *sup.* dicta magis procedunt, si promissio dotis sit facta in capitulis matrimonialibus, etiam non stipulatis, nam pro stipulatis habentur, Tanto magis si in dictis Capitulis

adest

adest dies, & hypoteca pro restitutione dotis, & si debet retrotrai ad diem Capitulorum, & sic ad diem promissionis, *Franch. dec. 677. Molfes. p. 6. de iure dotium q. 2. n. 18. Trentacinq. var. lib. 3. res. 9. nu. 25. Costa de retrotract. cas. 31. Thes. lib. 2. qu. 34. Castill. lib. 1. contr. 40. nu. 67. Barbos. 3. p. l. 1. ff. solut. matrim. n. 1. R. Capyc. Latr. consult. 29. n. 27. seqq.*

Quamuis dos soluta sit viro post mortem vxoris *R. Renert. dec. 10. R. Capyc. Latr. sup.*

35 Numquam contractus dotis est nudum pactum, etiam quando à promissione incipit, propter tacitam stipulationem, *Onat. num. 22. Vrceol. de transact. qu. 5. nu. 58. Ludouis. dec. 328. num. 8. Boss. de dote c. 9. §. 2. nu. 16. 56. seqq. Rota dec. 58. n. 12. seqq. p. 6. rec. Gomez in l. 50. Tauri n. 59. Barbos. in rubr. solut matrim. p. 4. à nu. x 8. 34. & in l. 1. p. 3. à nu. 2. & 13. Staiban. res. 177. n. 18. Ionius gl. 16. §. 12 nu. 8. Hermosill gl. 1. l. 32. tit. 5. nu. 95. fol. 577. Capon. solut. matr. qu. 3. num. 3. seqq. Boss. de dote c. 9. nu. 5. & seqq. D. Ansald. de commerc. disc. 14. nu. 33. Caball. cons. 133. num. 30. lib. x.*

36 Ex quo nudo pacto oritur actio, *Boss. de dot. c. 6. nu. 16. & nu. 53. & seqq. D. Rub. de confus. c. 2. nu. 154. Ripol. var. cap. 9. nu. Fontanell. de pact. cl. 6. gl. 3. p. 7. Tepat. var. tit. 454. Vrceol. de transact. qu. 5. nu. 58. Ludouis. dec. 328. nu. 8. Rota dec. 58. nu. 12. seqq. p. 6. rec. Bossius sup.*

37 Acceptilatione etiam constituitur, *D. Rubeus de confusione cap. 2. nu. 232. & seqq. ex l. promittendo, ff. de iure dotium, Acosta de priuil. credit. reg. 2. ampl. 6. nu. 37. & seqq. Boss. de dote c. 1. §. 1. nu. 8. P. Affl. contr. 38. n. 19. Nos infrà n. 229.*

38 Quinque requiruntur necessario ad constitutionem dotis. Primum, vt dos det aliquid. 2. vt maritus obligetur ad portanda onera matrimonii. 3. vt matrimonium vere, & cum effectu sequatur. 4. Vt sequutum matrimonium verum, & validum sit. 5. Ne dos legitimam quantitatem excedat, *Onat. d. qu. 37. n. 35. & seqq. Garz. de expens. cap. 13. Gurba ad consuet. Messan. c. 3. gl. 5. nu. 19. Boss. de dote per totū Tractatum.*

39 Dos dicitur à datione, sicut donatio à datione doni, *Capon. solut. matrim. d. qu. 5. num. 3.* vel secundum *Napodanum* dictæ sunt dotes, idest: *do item*, nam maritus, & vxor se ad inuicem emebant, & dotabantur, *Guido verbo Do*, & etiam maritus dotabat, *Genes. 34. Tasson de antef. fol. 346. nu. 1. Bossius de dote c. 1. nu. 3. & c. 2. nu. 1. & 23.*

40 Sic promissa post tempus soluti matrimonii est inualida, *Card. de Luca de donat. disc. 37. n. 6. 7.* vbi declaratur.

41 Dos alia vxoris in virum, alia viri in vxorem, & est propter nuptias donatio, diximus *qu. 33.* alia vera, alia putatiua, alia profectitia, alia aduentitia, alia incipit à promissione, alia à traditione, alia æstimata, alia inæstimata, alia confessata, alia vera, confessata tribus modis potest esse, vel quia vere recepta est, vel animo donandi, vel spe oumerationis, latè *Onat. d. disp. 37. sect. 3. Sabell. §. argumentum num. & §. donatio nu. Caluin. in lexic. verb. dos. respondet Merlin. de pignor. lib. 3. tit. 2. q. 43. seqq. Bossius de dote per totū Tractatū*, Dicemus de omnibus *infrà hic.*

42 Germani obseruabant Virgines esse collocandas absque dote, teste *Plutarc. in lib. 0 apoph. & Polyant. tom. 2. p. 1. verb fœmina, Tacit. de moribus German. fol. mihi 785. Manfrella ad dec. Capyc. Latr. dec. 144. nu. 25. Ann. Robert. lib. 1. rerum iudic. cap. 2.*

Imo viri dotabant vxores, *Tacit. sup. Manfrell. sup. n. 26.*

43 Dos quatuor modis perficitur: re, litteris, verbis, & consensu. Re quando incipit à traditione, *toto tit. quibus modis re contrah. obligat. instit. & ff. Onat. de contract. tom. 2. fol. 362. Boss. de dote cap. 9. n. 1. & seqq.*

Et Dos est profectitia, aduentitia, receptitia. Profectitia est quæ à patre, vel parente virilis sexus profecta est de bonis, vel facto eius *l. 5. ff. de iure dotium, l. 2. §. 5. ff. solut. matr. in.* Aduentitia, seu receptitia, quæ à quouis alio, vel ex ipsius mulieris bonis data est, *l. 5. §. si pater, ff. de iure dotium, Caluin. in lexic. verb. dotis species, & verb. Dos, Barbos. in l. 1. & seqq. ff. solut. matrim.* & ibi etiam *Caponus, Bossius de dote cap. 3. per totum*, vbi tota materia, *R. Capyc. Latr. cons. 158. n. 28. 31.*

44 Dos potest constitui per scripturam priuatam, *Fontanell. de pactis nuptial. claus. 6. gl. 3. p. 7. Genua de scrip. priu. lib. 3. q. 32. Boss. sup. n. 51. seqq.*

45 Sed quòd non requirat scripturam, sed eius constitutio aliunde probari potest, *Card. de Luca de dote disc. 5. nu. 7. disc. 150. ex e. t. disc. 7. nu. 7. Barbos. in l. 1. p. 1. nu. 13. solut. matrim. Genua sup. Boss. sup.*

46 Dos à principio suæ constitutionis recipit naturam immutabilem, *Staiban. res. 11 t. n. 16. 17 & res. 129. nu. 1 Rocca disp. 115. nu. 11. Molignan. altercat. 61. nu. 3. altercat. 66. nu. 24. Ansald. de commerc. & mercat. disc 50. num. 51.* quamuis maritus consentiat, *ibid. nu. 5 t. Vbald. cons. 209. Surd. cons. 19 1. nu. 24. 30. Bellon. de his, quæ fiunt incontinenti lib. 1. c. 16. nu. 6. & seqq.* Dicemus late *infrà num. 476. & seqq. nu. 490. & seqq.* Et diximus *sup. n. 32. 33.*

47 Inter naturalia contractus matrimonii est dos, nam licet dos non sit substantiale matrimonii, cum matrimonium sine dote esse possit, *Cuiac. in cap. 1. de spons. al. Robert. rer. iud. c. lib. 1. c. 2. 4. & cap. 17. Leum multæ 20. C. de donat. ante nupt.* vbi *gl. verb. nuptias, D. Capon. de solut. matrim. qu. 4. nu. 3. Boss. de dote fol. 63. num. 138. 139. 140. & cap. 2. in fine, Rota Rom. dec. 170. n. 14. post D. Constant. in ad statut. Vrbis, Staiban. res. 91. n. 11. 12. Böden. collect. 42. n. 47.* In laconicis legibus cautum erat, vt Virgines sine dote nuptū irent, vt refert *Laert. lib. 1. c. 4. D. Autrier. de cōpensat. lib. 1. c. 28. n. 8. Vrceol. consul. 89. n. 28*

48 Ideò diximus *sup. num. 40*, quod promissio doris

dotis post tempus soluti matrimonii est inualida, ex *Card. de Luca de donat disc. 37. nu. 6.* Secus si agatur de augumento, *n. 9.*

49 Tamen regulariter sine dote, necessaria ad onera illius substinenda matrimonium fieri non solcat, *l. vlt. C. ad Velleian. D. Scoppa ad Gratian. dec. 19. nu. 8. Bouden. collect. 11. num. 25. collect. 42. nu. 15. Valasc. de priuil. paup. qu. 17. nu. 49. Bossius sup.*

50 Cum dos deseruiat ad substinenda onera matrimonii, *Rota post Torre de pact. fut. success. dec. 152. nu. 18. dec. 199. nu. 4. Rota penes Zacch. de obligat. Cam. dec. 10. num. 10. seqq. R. Galeot. contr. 64. nu. 26. lib. 2. Bonden. sup. Prat. obs. 22. nu. 100. Boss. de dote c. 2.*

51 Sunt multa pacta, quæ in constitutione dotis insunt ex natura contractus, & alia adiungi possunt. Sic si nihil dicat mulier nubens, non censetur dare in dotem omnia bona suà, *Bart. in suis qq. qu. 7. Roland. de lucro dotis q. 71. nu. 2. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præs. 6. num. 54. & seqq. Mantica de tacit. lib. 12. tit. 13. n. 22. Fontanell. de pactis nupt. claus. 5. gl. 7. nu. 26. & seqq. Gratian. discept. 143. nu. 18. Gross. de contract. minor. inspect. 2. qu. 24. nu. 6. Postius ref. 32. num. 37. Boss. de dote c. 8. nu. 87 Vrceol. consult. 92. num. 12. 13. Rota coram Cocciu. dec. 88. nu. 1.* post *Merlin. de legit. dec. 62. num. 4. Card. de Luca de dote disc. 150. nu. 26. D. Ausald. de commerc. disc. 14. nu. 56.* Tenetur vxor dotare maritum, si patrimonium habeat, vel in quantitate suæ legitimæ, vel certè, ad arbitrium boni viri congrua dote, *Onat. de contract. tract. 12. disp. 37. n. 209. Gomez l. 50. Tauri nu. 16. seqq. Castill. lib. 4. contr. 40 à nu. 23.* Menoch. *lib. 3 præs. 6. 8. Barbos. l. 1. p. 3. n. 48. seqq. & num. 70. ff. solut. matrim. Cyriac. contr. 527. 528. Bondc. consult. 50. Boss. de dote c. 2. nu. 69. c. 8 nu. 121.* Card. *de Luca de dote disc. 150. nu.* 8. Gobius *consult. 127. nu. 13. 39. Andr. col. controu. 57. nu. 11. Gratian. c. 581. Fontanc. l. de pactis cl. 14. gl. vnic. p. 2. nu. 77. Surd. dec. 105. nu. 5. Ciroc. discept. 35. nu. 20. & seqq. Iouius gl. 16. §. 7. nu. 371. 374. Capon. solut. matrim. qu. 5. nu. 159. Gail. lib. 2. obs. 82. Fab. in C. lib. 5. tit. 3. defin. 18. Mascard. concl. 211. 215. Rota dec. 588. p. 1. diuers. Magon. dec. Luc. 76. Boss. de dote cap. 8.* vbi tota materia. Et *Capon. d. qu. 5. nu. 160.* limitat si adsint coniecturæ, vel consuetudo in contrarium, vt censeantur data omnia eius bona in dotem, *Bossius sup. Bonden. collect. 11. nu. 27. Pasca l. de patr. potest. p. 2. c. 6. nu. 27. seqq. Caluin. de æquit. lib. 1. c. 86. Melius alleg. 41. num. 7. Ausald. de commerc. disc. 14. n. 57. seqq.*

52 Maxime si aliqua quantitas sit mulieri ab aliquo relicta, nam illa præsumitur data in dotem, *Card. de Luca sup. numer. 30. vers. Inter Boss. sup.*

53 Et vbi semel dos est cõstituta nõ intrat præsumptio, quod mulier censeatur omnia bona dedisse, *Card. de Luca de dote disc. 141. num 9.* Etiam quod adesset statutum præsumens omnia bona data in dotem *ibid. & Boss. sup.*

54 Sic puella si ingrediatur Monasterium, & in illo professionem emittat, censetur dare pro dote Monasterii omne totum, quod habeat, *P. Molfes. sup. consuet. Neap. p. 3. qu. 8. n. 34. R. Marin. ad Reuert. dec. 1. & 52. R. Galeot. contr. 8. lib. 2.*

Quod est intelligendum, si ipsa sit hæres vniuersalis, vel particularis patris, nam cum ipsa sit domina, sine difficultate tot bonorum hæreditariorum, per ingressum Religionis videtur dare in dotem omnia bona sua, per *tex. auth. ingressi, C. de Sacrosanct. Eccles.* vbi *Tapia, & DD.*

Secus si viuente patre, nam dos est paragium ingressarũ, vt dicit *Staib. res. 91. & 102.* Sed si Monasterium ingrediatur post mortem patris, non est tota eius substantia, & omnia eius bona, sed solum dos solita dari tali Monasterio, nam post mortem patris hæreditas deuoluitur filiis masculis cum onere dotandi sorores, & amitas de paragio, quod paragium, est vel pro legitima, vel minus legitima, vel vsque ad virilem, vel vltra virilem, *Staiban. res. & obs. 102.* secundum matrimonium, quod contrahit, vel cum sponso mũdano, vel spirituali; benè *Prouenzal. sup. consuet. Neap. obs. in fol. 22.*

Igitur cum ei sufficiat dos solita dari dicto Monasterio illa debet esse contenta, *Franch. dec. 44.* vbi *Luca, Farinac. tom. vlt. dec. 60. Prouenzal. ibid. D. Brilla ad consuet. Neapol. tit. 1. c. 1. nu. 96. 97.* vbi contra *Prouenzal. sup.* impugnant *Molfes. d. qu. 8. num. 34. D. Scoppa ad D. Merlin. contr. 3. lib. 1. Ludouis. dec. 63. D. Constantin. ad stat. Vrbis annot. 39. art. 3. nu. 263. & seqq.* vbi *n. 264. & 268.* explicat.

55 Fœmina contrahens dignum matrimonium videtur dare in dotem viuo patre, dotem ascendentem ad legitimam, *Altograd. cons. 5. nu. 18. lib. 1. Tusch. lit. D. concl. 789. Merlin. dec. 866. nu. 13. Rota dec. 10 p. . dec. 192. nu. 29. seqq. & p. 13. dec. 204. nu. 18 seqq.*

56 Imò ex dignitate, facultatibus, numero liberorum, more regionis, & qualitate personarum, etiam si sit minor legitimâ, idem *Altograd. cons. 17. nu. 21. seqq. lib. 2. Tusch. litt. D. concl. 733. Molin. dec. 249. nu. 17. seqq. decis. 293. dec. 866. Rota p. 9. rec. dec. 150. dec. 438. num. 23. seqq. p. 10. dec. 192. nu. 18. seqq. p. 11. dec. 213. par. 12. dec. 48. p. 13. dec. 28. Torre de maiorat. Ital. p. 2. qu. 48. D. Mansi consult. 7. n. 1. seqq. lib. 1. consult. 234. nu. 23. seqq. cons. 239. nu. 18. 28. consult. 264. nu. 63. lib. 4. Ramon.* vbi *Balduc. cons. 1. Sabell. §. dos nu. 20 Michalor. p. 3. c. 3. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. qu. 12. 13. Gratian. cap. 148. 945. Add. ad Sanfel. dec. 384.*

57 An sit attendendum tempus mortis patris, vel dotationis, *Menoch. de arbitr. cas. 144. Gratian. cap. 27. Tusch. lit. D. concl. 735. concl. 788. num 10. Add. ad Sanfel. dec. 384. Altograd. cons. 40. seqq. lib. 2. Rubeus de confusion. c. 23. nu. 30.*

Sed mortuo patre, & viuis fratribus videtur dare in dotem paragium sibi spectans in bonis

nis patris, & matris, quod paragium non potest esse minus legitima, sed vel secundum legitimam, vel plus, secundum morem loci, & contrahentium potest esse minus legitima in magnis Principibus, & patrimoniis, *Bottilier. de success.ab intest.theor.* 17.18.19. *& seqq. D. Prouenzal.sup.consuet.Neap.obs.8.cum seqq. D. R.Galeot.contr.q.15.16.lib.2.Affl.dec.178.Reg. Capyc.Latr.dec.135.* vbi Addentes *D.Hodiern. ad Surd.dec.9.nu.18. Marotta discept.12. n.105. R.Galeot.ad Medic.cons.11.nu.33.P.Molfes.p.1. qu.29.num.19. Anna alleg.81.nu.6. Rocc.resp. 98.nu.26.seqq. Rouit. cons.23.* vbi nostra *Addit. lib.1.Caualer.dec.260.n.2.dec.298.nu.5.*

58 Verum si sit dotata à patre in hac Ciuitate Neap. & de bonis paternis non debet iterum dotari à fratre, cui obuenerunt bona aliorum fratrum, seu agnatorum transuersalium, *Anna alleg.81.Franch.dec.87.& 328. Rouit. vbi nostra addit.cons.23.nu.17. & cons.68.nu.14. lib.1. Marinis lib.2.c.208.num.6. Thor. in comp.dec. verb.soror.lib.1.R.Ponte cons.50.nu.26.lib.2.P. Molfes.sup.consuet.p.4.qu.29.Medic.cons.11.* Dicemus etiam *infrà.*

59 Sed quod mulier primo nubens, absq;dotis mentione,non videatur tacite bona sua dedisse in dotem, nec potest compelli ad se ipsam dotandam,&dotem illi constituendam, *Fontanell. de pactis tom.2.claus.5.gl.7.nu.25.& seqq. Mantica de tacit.lib.12.nu.17. P.Affl.contr.37. nu.31. Card.de Luca de dote disc.150.nu.8.30. Iouius de solemnit.in contract.minor.gl.16.§.7.nu.374.* maximè in muliere minori *nu.371. Barbosa rubr. solut.matrim.4.p.nu.32. & in l.1.p.4.nu.28.Boss. d.c.8.nu.83.* Quamuis diues, *Boss.n.91.seqq.*

Licet contradicat *Ciroc.discept.35.nu.36.* Vt mulier diues possit cogi à marito, *Capon.solut. matrim.q.5.nu.156.seqq.Boss.sup.nu.82.* Alias se ipsam alere debet, *Ibid.Ciroc.nu.vl.* post *Rotam dec.590.nu.4.p.1.diuers.*

60 Secus autem si alias fuit nupta, nam tunc videtur dedisse in dotem, eandem dotem secundo viro,quam dederat primo, *l.penul.§.vxor.ff. solut.matr.l.diuus,ff.de Iure dotium,Rolan.de dote q.71.72.73.& 74. Pac.Iordan. lucubr.vol.3.lib. 14.tit.21.nu.117.Gratian.cap.143.nu.27.seqq.& cap.583.nu.21.& seqq.Merlin.dec.287.345.493 Boss.de dote c.8.nu.81.seqq.159.seq. Christin.dec. 133.n.12.& seqq. vol.3.dec.190.n.8.seqq.vol.5. Vin.opin.534. Rota p.2.diuers.dec 156. num.10. Tusch.lit.D.concl.725.Rota p.9.rec.dec.176.p.13 rec.dec.511.num.13 seqq.& dec.428.* vbi etiam quando in dote censeatur comprehensa summa ab alio donata, vel non *Sabell. §.dos nu.24. & 42.§.mulier.nu.25.Cyriac. contr.19.527.528. Castill.lib.4.contr.40.Salzed.in Theatr.honor.gl. 52.Cestejon.verb.dos nu.21.Card.de Luca de dot. disc.141.nu.3.Hodiern.ad Surd.dec.341. n.6. Idē Card.disc.150.nu.8.seqq.D.Bersan.de Viduis cap. 3.qu.3.* vbi ampliat,& limitat multis modis, *D. Iouius de solemnit.contract.minor.gl.20.§.3.num. 113.Ripol.var.c.9.nu.52.189.seqq. nu.233.seqq. Rota* post *Torre dec.35.nu.17. Ciroc. discept.80. & seqq.* vbi ampliationes,& limitationes, *Iouius gl.20.§.3.nu.113.* vbi tota materia, *Bonden.coll. 50.tom.2. Farinac.in repert.de contract.q.36.Tasson.de antef.fol.357.nu.55.Acosta de priuil.credit. reg.2.ampl.6.nu.294.Capon.de dote fol.190. num. 164.fol.234.nu.8.Boss de dote c.8.nu.121.*

61 Sic mulier consignans omnia bona suo viro, videtur illa dedisse in dotē,multi tenent, licet alii magis communiter non præsumi titulum dotis,vel esse distinguendum,vt sup. *Vercel.consult.92.num.12.seqq.vol 2.* vbi refert *DD.* hinc inde,& firmat pro exclusione dotis, nisi aliter sit dicendum,ex coniecturis, quas benè in casu suo,ibid.deducit *nu.44.& seqq.* ad cōprobationē dotis, *D.Bersan.d.q.7.Boss.d.c.8.n.107.& seq.*

62 Secundo nubens non relictis filiis ex primo viro, videtur eandem dotem constituere secūdo viro,& habeat locum statutum de lucru dotali, *Roland.qu.76.& seqq.Rota d.dec.156.nu.10 D.Bersan.d.qu.7.n.26.Iouius sup.nu.114. Ciroc. sup.Boss.sup.*

63 Et censeatur datum in dotem etiam augumentum dotis,secundo viro, *Rota p.18.rec.dec. 795.Sabell.in addit.ad §.augumentum*, Card.de *Luca de dot.disc.141.nu.3. disc.150. num.8.seqq. disc.207.nu.6.disc.213.ex num.2.* licet contra dicant *Cyriac.contr.527.num.10. Idem Luca disc. 150.nu.24.D.Bersan.d.q.7.nu.33.seqq. D.Scoppa ad Grat.dec.213.nu.5.* vbi loquitur de augumento sibi facto à viro, *Boss.n.158.Grati.c.25. n.65.seqq. Sanch.de matr.lib.6.disp.7.nu.5.* secus à se ipsa, *Mantica de tacit.lib.12.tit.26. nu.8.R. Capyc.Latro consult.91.n.19.20. Gobius consult. 127.nu.51.Boss.sup.nu.157.* Nec confiscatur ob viri delictum, *Grat.nu.9.11.*

64 Non venit lucrum, *Card.de Luca de dot.disc. 141.nu.8.Boss sup.n.109.seqq.*

65 Nec donatio propter nuptias primi viri, *Surd.cons.397.nu.15.seqq.Gratian.cap.143 num. 27.Cyriac.contr.527.nu.10.Boss.de dote c.8.num. 159.Card.de Luca de dote disc.150. num.24.Gobius consult.126.nu.51.R.Latr.consult.91.nu.21.* Dicemus *Infrà nu.75.*

66 An censeatur data dos cum pacto lucrandi totam dotem, quod inerat cum primo viro, iuxta *tex.in l.dotem 30.ff.de Iure dotium, Rota pâr.15.rec.dec.98.& 194.p.16.dec.19.249.*

67 Si verò mulier habeat filios, non præsumitur omnia dare in dotem, *Rota* post *Torre de pact.dec.35.nu.17.* sed solum quantum vnī ex filijs primi matrimonij debetur,quamuis per statutum esset permissum dare omnia secūdo viro,in præiudicium filiorum primi matrimonij,& sic derogatum *l.hac edictali,C.de secundis nupt. Menoch.lib.3.præs.6.nu.32.33. Rota p.1* [illegible] *rec.dec.511.num.13.seqq.* Vbi quod eadem dos censetur constituta, etiam si nullum præcesserit Instrumentum dotale cum secundo viro, ad effectum,illam,vel partem illius lucrandam iuxta dispositionem statuti,ad quod fuit habita ratio in constitutione ,dotis cum primo viro,

&

& etiam in præiudicium filiorum primi matrimonij, quando statutum lucrum defert secundo viro non obstantibus filijs primi matrimonij,& sic derogat *d.l.hac edictali, Rota p.15.dec.98.& 194.& par.16.dec.19.& 249.* vbi quod quamuis dos in primo matrimonio data præsumatur etiam in posterius conuersa, cum ijsdem pactis,& conditionibus, tamen secus est, quando fuit in posteriori aliter conuentum, *D.Bersan.d.q.7.n.26.Iouius sup.n.114. Ciriac.sup.*

68 Constituta pro primo matrimonio, an sit in eadem quantitate constituenda pro secundo, *Card.de Luca de dot.disc.80.nu.4.& disc.152.*

69 Vera existente opinione, quod dos data primo, censeatur data secundo viro non procedit in viro inæquali, *Card.de Luca de dot.disc.207.nu.8.D.Bersan.d.q.7.nu.17.Cyriac.contr.527.nu.5.Iouius sup.Hodiern.in l.hac edictali qu.23.nu.21.Cyriac.contr.527.nu.9.Menoch.lib.3.præs.6.nu.31.Iouius gl.20.§.3.Capon.sup.fol.234.*

70 Et illa opinio Intelligitur, vt reperita dicatur dos immediati matrimonij, non autem præcedentis, vel mediati, *Card.de Luca de dot.disc.123 nu.2.& 6.* vbi declaratur. Vbi, ex *nu.5.* quid vbi secundo viro nulla dos fuisset constituta, an intelligatur tertio viro constituta dos primo viro data, *Card.de Luca disc.150. de dot. nu.20. D.Bersan.d.q.7.nu.20.*

71 Dos liberè data primo viro, sub vinculis dari potest secundo viro, *Card.de Luca de dot.disc.152.nu.4.*

72 Nec procedit prima conclusio in Viro ignorante primam dotis quantitatem, *Card.de Luca disc.150.nu.19.* vbi limitat si secundus vir esset satis crassæ ignorantiæ, *Iouius sup.nu.115.Bossius de dote nu.130.fol.304.*

73 Nec procedit quando bona vxoris sunt in alieno territorio,& ibi adest statutũ, vt nõ liceat alienare sine certa solemnitate, *Rot.dec.42.n.9. post Gilian.ad statut.Perus. Iouius glos.20 §.3.*

74 Nec procedit si prima dos sit confessata, sed non recepta, nam quantitas dotis in secundo matrimonio non metienda aliunde, præterquam ex ea quantitate, quæ vere soluta fuit primo coniugi, *Carpan.ad statut. Mediol.vol.1.c.55.nu.6.D.Bersan.d.qu.7.num.28.29.30.* vbi limitat vbi confessio veram numerationem de iurefaciat.

75 Non procedit in donatione propter nuptias facta primo viro, *Surd.cons.397.num.15.seqq.Gratian.cap.143.nu 27.Cyriac.contr.527 n.10.Boss.de dote cap.8.num.159.* Card.de *Luca de dote disc.150.nu.24.Gobius consult.127.n.51* Diximus *sup.n.65.* Nec in bonis paraphernalibus, *Censal.ad Surd.dec.192.*

76 Non procedit in dote consistente in nomine debitoris primi viri, *Gobius consult.127.nu.14.* Sed contra *nu.38. seqq.* vt censeatur constituta dos in eadem quantitate, post *Card. de Luca de dote disc.150.nu.15.* & alios, *Rota dec.527.nu.5.p.5.Peregr.cons.112.num.5.lib.3.Boss.de dote c.8.num.138. Iouius sup.*

77 Ab vxore marito datum censetur datum pro dote, *Gomez in l.50.Tauri num.20.Cyriac.contr.251.* Vbi ex quibus tacite dos constituta videatur,& *contr.29.Acosta de priuil.credit.reg.2.ampl.6.n.293.294.Sabell.§.maritus. Boss.de dote c.8.n.113.seqq.*

78 Secundum pactum naturale in dote est negatiuum quasi, scil. verbis ipsis, quibus matrimonium perficitur, etiam dotis contractum manere perfectum, nec in tempus scripturæ, aut instrumenti dotalis, aut numerationis conferri, nisi ad probationem, & fidem; cum, contractus dotis sit societatis, *vt sup.* diximus, qui ex natura sua solo consensu perficitur, nisi aliud ex verbis constet, scriptura non requiritur, *Onat.sup.n.eod.Boss.de dote c.2.& c.9.* Diximus *sup.q.* vbi egimus de contractu societatis.

79 E contra, si vir expsesse non dotet vxorem, non censetur contrahendo matrimonium cum ea, eam dotare, quamuis habeat amplum patrimoniũ, quia dos datur ad sustinenda matrimonia, *Boss.de dote c.1.n.92.Infrà Nos n.581*

80 Et mulier non sustinet matrimonium, sed vir, late *Onat.nu.210.Boss.sup.fol.25.n.97.*

81 Dos debita filiæ à statuto exclusa à bonis defuncti, debetur in pecunia, per masculos, *Carpan.ad statut.Mediol.c.278.nu.272. Prouenzal.ad consuet.si moriatur.obs.13.nu.5.R.Capyc.Latr.dec.59.nu.18.& seqq.* Qui loquuntur in terminis nostræ consuetudinis Neapolit. & constit. Regni, *Duran.dec.41. Petr. de Gregor.de dote de parag.qu.21.nu.2.& qu.38.sub n.7.*

82 Quia debet haberi aliquis respectus ad totalem filiorum exclusionem ab hæreditate, & sic in aliqua parte damnum compensari, *Merlin.de legit.lib.3.tit.1.qu.9.nu.21. Amat.res.2.nu.35.Hodiern.contr.11.nu.28.Franch.dec.26.nu.6 R.Capyc.Latr.dec.128.nu.30.& seqq.Rota post Fenzon.dec.112. & §.quartum, Rota rec. decis.405.n.26.p.5.& dec.329.n.39.& 52 p.6.*

83 Ratio est, quia quando statutum dotari mãdat post exclusionem, tunc dotatio videtur expresse in recompensationem dictæ exclusionis, potius ergo pertinet esse dotem in pecunia, quam in bonis, quod regulariter est vtilius fœminæ, vtpote, quæ cum pecunia promptius reperit maritum, illiusque periculum in eum transit, & pro ea habet omnia mariti bona obligata, *Duran.d. dec.41.num.1.Card.de Luca de dote disc 97.180* Et sic magis conducit ad finem statuti exclusiui, qui est, vt bona conseruentur in agnatione, *Merlin.dec.866.n.9.* Videndus *D.Constantin.lib.2.fol.139.*

84 Secus si impossibilitatus esset masculus soluère in pecunia illam dotem, *Rota dec.98.p.5.rec. Costa de remed.subsid. remed.3.* Et hoc procedit, quamuis dos esset promissa in pecunia, bene *D.Cafareg.ad statut.Ian.§.1. de success. ab intest.n.35.& seqq.fol.169.*

85 Sed quod dos debita filiæ à statuto exclusa à bonis defuncti, debetur non in pecunia, sed in substantia, *Menoch.de arbitr.cas.163.num.25.*

& seqq. Card.Tusc.lit. D.conclus.261.nu.5. Barbos. de diction.dict.76.num.6. Carpan,ad statut. Medial.c.278.nu.272. Merlin.de legit.lib.3.tit.1. qu.9.n.21. Rota post Fenzon.dec.112.§.& quartum, Rota *rec.dec.405.nu.26.p.5.dec.329. n.39. & n.52.p.6.*

86 Si pater promittat dotem filiæ non explicando quantitatem, intelligitur de illa, quæ est secundùm patrimonii existentis facultatem, & contrahentium dignitatem, *Menoch. de arbitr.cas.149.à nu.36.cons.16.nu.22.cons.8.à nu.2.cons.71.nu.30.cons.371.à num.10.* Mascard. *conclus.570.à princ.Rota dec.683. num.6. apud Farinac. Barbos.de appellat.appell.84.nu.3.in fin. Dec.cons.276.nu.1.Carpan.ad statut.Mediol.cap 278.nu.175.lib.1.R.*Marin.*res.210.nu.6. D.*Ca*saregi.sup.stat.Ian.nu.33.fol.167 & nu.15. fol.162.R.Capyc.Latr.consult.77.nu 48.*

87 Si verò dicat congruam dotem, intelligitur illa, quæ non est minor legitima, *Brun.à sole in locis commun.verb.dos, Surd.de alim.tit.1.qu.1.nu.60.Menoch.cons.57.nu.16.& cons.95.num.134.cons.1.nu.496.cons.580.nu.9. Fr.Emanuel. qq.regular.tom.2. qu.48. art.4.Sanch.de matrim. lib.4.disp.26.nu.8.Gratian.dec.27.nu.9.*

88 Itaut non excedat virilem masculi, *Card. de Luca de dote disc.144.nu.37. R.Capyc.Latr. dec.158.nu.40.41.Cásareg.sup.nu.15.16.* R.Marin. *ad Reuert.dec.1.52.*Staiban.*res. & obs.102.175. Prouenzal sup.consuet. obs.12.* ubi dicunt posse, excedere virilem, ex causis.

89 In Regno Neapol. fœminæ sunt exclusæ à successione parentum, nam succedunt masculi, cum onere dotandi sorores de paragio, per *constit.incip. In aliquibus.* Et talis dos debetur in pecunia, *Staiban.resol.102.nu.35.& n.111. & seqq. res.171.num.53. & 55. Prouenzal. ad consuet.Neapol.Si moriatur obs.13.nu.5. R.Marinis ad Reuert.dec.1.nu.6.*qui hoc verum dicit, in dote debita in bonis feudalibus, *Amat.cons.42.nu.25.Tap.dec.S.C.14.nu.30.D.Merlin.contron.13.lib.2.Anna cons.57.num.15.Molsés.p.4. qu.8.Caput. in consuet.si moriatur rubr. de paragio p.2.§.2.nu.5.& §.13.n.3.Brilla ad consuetud. Neapol un.49.fol.6.* secus burgensaticis, *Georg. alleg.40.n.36. Merlin. d.c.13.Brill.sup.n.51.*

90 Debetur sorori dos de paragio, loco portionis hæreditariæ, à qua per fratrem excluditur, maximè in feudis, non autem loco legitimæ, *Staiban. res 102 nu.55.& 57. Amat.res.2. R.Marin.sup.Nos ad Rouit.cons.20. & 23.lib.1.*

91 Talis dos de paragio debetur sicut portio hæreditatis, ex quo à successione repellitur, propter sexum, vel ætatem, *Staiban.resol.102 nu.56. Amat.sup.* Diximus *Nos ad Rouit. cons. 23.lib.1.Luca ad Gratian.c.148.*

92 Quæ dos de paragio potest esse minor legitima, & plus, & ascendere vsque ad virilem *R.Marin.ad Reuert.dec.1.& 52. Prouenzal.obs. 8.*[illegible] *Nos ad Rouit.cons.20.23.lib.2. Dom. Scoppa* [illegible] *Merlin.contr.1.lib.2. R.Capyc.Latr. consult.77.158.nu.39.& seqq.D.Staiban.res. & obs.102.Bossius de dote c.7.nu.76. Bottilier. de success. ab intest.theor.17.18.seqq. Roccus resp.98. lib.2.R.Capyc.Latr.dec.135. D. R.Galeot.cont. 9.15.16.lib.2.R.Marin.lib.1.c.208.* vbi *Luca, Affl.dec.178.* Marotta *discept.12.nu.105.* Idem *D.R.Galeot. ad Medic.cons.11. D.Rosa consult. 12.lib.2.Nos ad Rouit.cons.36.lib.2.Card.de Luca de feud.dis.108.*

93 Quo ad vxorem. Pacta sequentia pro tempore collationis dotis, ex natura dotis intelliguntur, nisi aliter sit conuentum. Primum, vt inito matrimonio statim dos sit soluenda, nam vbi dies non est apposita quo ad solutionem, præsenti die facienda est solutio, *leg. cum qui Kal.40.§.quoties,ff.de verb.obligat.Mantica de tacit.lib.7.tit.16.nu.46. Antonell.de temp. legat. lib.1.cap.9.nu.1.Salgad.de retent.bullar.c.2.sect. 1.nu.92.Giurba ad consuet.Messan.c.2.gl.6.*[illegible] *15.à nu.7.Menoch.lib.2.de arbitr.cas.498.Duran. dec.365.nu.30.& seqq. Gratian.cap.588. nu.30. Sperell.dec.107.n.18.Christin.dec.103.n.35.seqq. vol.1.Sabell.§.obligatio n.7.§.promission.27.28*

94 Si non sequatur solutio dotis, non teneatur vir, ex vi contractus dotis, alere vxorem, vel nisi pro rata dotis solutæ, imo potest illam expellere, secus ex præcepto charitatis, *Onat. sup.nu.211.Card.de Luca de matr.disc.2.n.2. Rota p.14.rec.dec.94.num.7.seqq. Add. ad Ludouis. dec.134.Viu.opin.478. Ead.Rota p.16.rec. decis. 113.Boer.dec.22.Mart.Medic.exam.7.num.5. & seqq.Sabell.§.maritus. D.Lelius Altograd.cons. 36.nu.10.& seqq.Tusc.lit.M.conclus.94. nu.10. seqq.& concl.100.Christin.dec.113.num.55.seqq. vol.3.Rota p.16.dec.117.Sperell.dec.138.nu.77. seqq.Surd.de al.tit.7.q.17.seqq* [illegible] *coll.3949. Luc.& Gratian.discep.65.n.93.& seqq.Molin. de*

95 *nup.lib.3.q.41.*Secus si sciente duxit pauperé indotatam, Idem *Card de Luca de dote disc.3. n. 8.Ripol.*[illegible]*c.9.nu.58.59.Altograd,cons.76. nu. 77.seqq.Surd.de alim.tit.7.qu.17.& seqq. Add. ad Ludouis.dec.584.Viu.opin.478.*

96 Maritus non tenetur alere vxorem, si non tradat dotem; imo potest illam expellere, *l.fin. C.*[illegible] Secus si dos sit promissa à Soccero, qui habet priuilegium deducto, nè egeat, *Soccin.reg.258.Boer.dec.22.M*[illegible]*. Medic. exam. 7.num.5.seqq.Tusc.lit.M.concl.90.nu.10.seqq. concl.100. Sabell.§.maritus nu.29.Christin.decis. 113.nu.55.seqq.vol.3. Boss.de alim.fol.177.c.6*

97 Tenetur si illã duxerit in dotatã, & ad peius tenetur pro rata dotis solutę, nẽpe de fructibus illius, maximè quando diuertit à domo viri, & illi non præstat obsequia matrimonialia, *Rota p.16.rec.dec.117.Mann.150.c.249, Vrc.cons.89.*

98 Sed inspecto Iure Canonico, cui standum est, non potest maritus, ob dotem non solutam, vxorem expellere, & si de facto expulerit, sit cogendus à Iudice Ecclesiastico ad illam deducendam. *Gratian.c.65.nu.21.seqq.c.336.n.75 Sperell.d.dec.138.num.20.& seqq. Mart.Medic. exam.7.nu.16.seqq.Tusc.lit.M. concl.100, Leotard.de vsuris qu,28,nu.46.& seqq.Boss. de dote*

c.10.

c.10.§.1.n 11.& de alim.c.6.n.16.seq.Fontan.de pact.cl.6.gl.2.p.2.n.10.11.seq.Sab.§.maritum.19

99 §. Pactum, quod inest, vt euicta dote mulier illam defendere debeat, & maritus non teneatur illam alere, *Onat.ubid. Card.de Luca de dot.disc.157.n.5.Gratian.discep.65.n.23.vbi Luca Bald.nouell.de dot.p.7.pri.lu.8.42.Gusm.de euict. qu.26.nu.91.*

100 Et pater vxoris, aut alius promittens, tenetur dotare, nam si euicta est, est idem ac si solu ta nó esset, *R.Marin.li.2.c.166.vbi Luc.Car Luca disc.157.Grat.discept.689.n.11.seqq. Christin.dec.133.n.4.seqq.vol.3.Sabell.§.euictio n.12. & §.vxor n. P.Molina disp.427.428. Barbos.in l.1.p.4 à nu.29.solut.matr. Gusm.de euict.qu.26. Mastrill.dec.30.Ripol.var.c.9.nu.86.seqq. Hermosill gl.1.l.32.tit 5.p.5.nu.83.& seqq. Boss.de dote c.17.* vbi tota materia euictionis in dote. Et illa euicta maritus nó tenetur alere vxoré, *Gratian.& Luc.disc.65.Gusm.de euict.q.36.n.91.*

101 An, & quando debeatur euictio in dote, videbimus hic, in dote data absque promissione euictionis, nam vbi illa est promissa nulla est difficultas, quod debeatur, *Card. de Luca de dote disc.89.nu.4.disc.157. nu.2. Boss.de dote c.17. Hermosill.sup.* Idem est dicendum si sit conuentum non deberi, nam non debetur, *Card.de Luca d.disc.157.nu.2.Bass.sup.*

Quod debeatur euictio, ex *text.l.vnic.§. vt plenius, C. de rei vxor.act.* dicit *Negusant. de pign.p.2.membr.4.nu.26. Mantica de tacit. lib. 11.tit.19.nu.2.*

Quod non debeatur, dicit *Alberic.in l.euicta nu.3.C.de iure dotium, Mastrill. dec.36. num.12. Fontanell.de pactis nupt.cl.1.gl.8.p.14. nu.2.3. Mastrill.dec.36.Gusm.de euict.q.26.n.88.Gomez var.tom.1.c.2.nu.3.Surd.de alim.tit.7.qu.20.nu. 29. Boss.de dote qu.17.n.11.*

102 Vnde ad resolutionem sunt distinguendi plures casus, primus est, quando dos incipit à traditione, quia simpliciter, & bona fide, nulla præcedente stipulatione fuit dos tradita, & in hoc casu non debetur euictio, *l.1. C.de iure dotium, vers.sin autem*, cum sit donatio, in qua non debetur euictio, *Merlin.de pignor. lib. 3.tit.2.qu.44.nu.3.* diximus *qu.33. Mangil. de euict.qu.70.& seqq.Christin.dec.133.vol.3.Merlin.dec.310.Rota p.9.rec.dec.397.Gusm.de euict. qu.26.nu.1.seqq.Bossius de dot.qu.17.n.17.seqq.* Vbi nu.18. dicit incipere à traditione, si in instrumento dotationis adsit clausula: *constituti. Car.de Luca disc.157.*

Quæ conclusio procedit in extraneo dotante ex mera liberalitate, qui non cogitur dotare, secus est in illo, qui dotare tenetur, vel in ipsa muliere, nam tunc non est donatio, sed debiti solutio, *l.vnic. §. accedit. C. de rei vxor.act. Mantica lib.11.tit.13.de tacit.n.3.8* 30. Ideò debetur euictio, *Beron.cons.190.num. 35.lib.1.Mantica lib.11.tit.19.nu.4.Mangil. de euict.qu.70.nu.13.in fine. Vrsell.conclus.68. num. 35.36.& conclus.38.num.40. Fontanell.de pactis cl.5.gl.8.p.14.nu.16. Merlin.sup.7.8. Gusm.sup. nu.3. Bossius sup.nu.23.Sabell.§.vxor.num.18.§. euictio nu. D.Bersan.de viduis c.2.qu.8.nu.1.9. Rota dec.62.n.10.p.11. Burat.dec.745.n.1.Card. de Luca de dote disc.157.nu.4.5. Manfrella ad Capyc.Latr.dec.38.nu.6. Andreal.contr.338.n.6. Fab.in C.lib.5.tit.6.defin.13. Gratian.* vbi Addentes *dec.95.* Idem *Gratian.c.466. Mantica de tacit.lib.11.tit.19.n.3.& 4.*

Quæ conclusio procedit etiam in extraneo, si incontinenti stipuletur sibi dotem reddi, nã per hoc pactum non censetur donasse, *Negus. p.2.membr.4.nu.27.Mantica lib.11.tit.19. nu.4. Merlin.sup.nu.9.Mangil.de euict.d.q.70.n.14.*

Non procedit in patre dotem constituente vltra legitimam, vel competentem dotem, ad quod debitum ex statuto exoluendum tenetur, quia huiusmodi excessus merum lucrum censetur, & ideò in eo cessat euictio, *Fontanell. sup.n.20.seqq.Gusm.d.q.26.n.4.Car.Luc.sup.n.7.*

103 Secundus casus est, quando dos incipit à promissione, & promissio contineat factum tantum tradendi, & hoc casu non debetur euictio, quia dicitur incipere à traditione, quæ resoluitur in donationem, & procedit *tex.d. l.1.C.de iure dotium*, vbi *Bald. Merlin.sup.n.11. Mangil.de euict.qu.70.nu.7. Card de Luca de dote disc.60.nu.4.disc.89.n.3.disc.157.n.1.13. de don.t.disc.51.n.2.*

Et idem *Card. de Luca disc.157. nu.8.* dicit quando dicatur incipere à traditione, aut promissione, *Boss.d.qu.17.nu.19.Merlin.de pignor. lib.3.qu.94. nu.7.Fontanel.de pactis cl.5.glos.8. p.14.nu.17.*

104 Tertius casus est, quando præcedit promissio, in qua facta fuit obligatio dandi, tunc secus, prout tunc secus est, quando simpliciter processit promissio, *Bald.sup.nu.6 Gomez var. tom.1.cap.2.nu.35. seqq. Fontanell.d.gl.8. p.14. nu.31.Merlin.sup.nu.12.*

105 Quartus casus est, quando dos pro dote data est æstimata, & hoc casu maritus non pro dote, sed ex empto habet contra donantem de euictione actionem, propter implicitum contractum emptionis, & venditionis, *d.l.1. vers.sin autem nulla, C.de iure dotium.* In casu tamen, quod æstimatió faciat emptionem, *Salyc.ubid.nu.6.Barbos.l.æstimatis n.19. ff. solut.matrim.Fantanell d.gl.8.nu.32. Merlin.sup. nu.13. Bossius de dote c.17. nu.6. fol.664. Gusm. d.qu.26.n.7.8.seqq. nu.47. Card.de Luca de dote d.disc.157.nu.18.Capon.de dote fol.141.num.25. Bass.d.c.17.*

Secus esset si daretur res æstimata, ad sciendum valorem rei, *Gusm.d.qu.26.num.10. Boss. sup.*

106 Quintus casus est vbi dolus dotantis intercessit, vbi sciente rem alienam, vel alteri obligatam dedit, tunc intrat euictio, actione de dolo, *d.l.1.in fine.* vbi *Salyc. num.6. Bald. nouell.de dot.p.iuil.42.Mangil.d.qu.70.num.8.10. Fontanell.sup.num.33.Merlin.d. qu.44. num.34. Boss.*

Boss.d.qu.17.nu.14.Card.de Luca d.disc.157.nu.3.disc.61.nu.10.disc.89.nu.2.Mangil.de euict.qu.70.nu.8.10.

107 Sextus casus est, quando dos fuit in pecunia constituta, & postea datus fundus insolutum, & hoc casu ex secundo nouato contractu debetur euictio tàm viro, quàm viro vxori, quia tenetur ei restituere suam dotem in pecunia iam promissa, vel constituta, *Mangil.d.q.70.n.16.17.* vbi hoc firmat, quamuis ipsa consentiat alienationi fundi, *Merlin. sup.num.15. Bossius sup.Card.de Luca disc.157.n.18.*

108 Septimus casus est in ipsa muliere se dotante, quæ habet, vltra res in dotem dotes, alia bona extradotalia, *Bald.Nouell.de dote p.7.qu.42.nu.1. Rolan.de lucro dot.qu.58. Phanne.eodem tract.gl.10.nu.70.* si adsit scientia mulieris qualitatis bonorum, *Mangil.d.qu.70.nu.10. Merlin.sup.n.16.17.Boss.d.c.17.*

109 Octauus casus est, quando maritus fuit sciens rem datam in dotem alienam esse, & non liberam, & tamen acceptauit, & hoc casu cessat beneficium euictionis, *Ias. in §.fuerat nu.33.instit.de act.on.Merlin.sup.nu.18. Bossius de dote n.2.3.fol.663.*

110 Nonus casus est. Vbi fuerint dati in dotem annui census, cum expressa promissione euictionis, qui census deindè fuerunt redempti, & alii creati, tunc promissio euictionis non iuuat vxori euictis nouis redditibus, *Mastrill.dec.36.Fontanell.d.gl.8.p.14.nu.9.seqq. Gusm. d.qu.26.n.77.& seqq.Bossius sup.*

111 Decimus casus est, quando euictio prætenditur ab vxore ex alia causa lucratiua, quia nempe ante dotis traditionem, vel promissionem, alium titulum in ea re in dotem data lucratiuam obtineret, ea ratione, quia duæ causæ lucratiuæ circà eamdem rem digito demóstrabilem non possunt concurrere, in genere tamen suo functionem non recipientem. *Fontaqelt.d.gl.8.nu.40.& seqq. Bossius sup.*

Sed cessant *sup.* dicta, quando dos constituitur per instrumenta, propter clausulas, quæ in eis apponuntur promissionis euictionis, constituti, & alias, vt dicit *Fontanell. d.gl.8.nu.14.* qui alia ponit *Merlin.d.qu.44.num.22. Bossius sup.*

Dos promissa à fratre sorori, si dos sit amissa sine sororis culpa, debetur euictio, *Gratian. discept.589.nu.1.& seqq.Mangil.d.qu.74.nu.11.& 17.Andreol.contr.332.nu.2. Staiban.res.74.nu.6.Gratian.idem disc.792.nu.15.& seqq. Luca ad Franch.dec.87.nu.3.Marta de success.legal. p.4.qu.18.art.6.nu.39.Mansrella ad Capyc. Latr. dec.38.nu.5.Boss.sup.*

Et licet non debeatur euictio pro corpore in dotem dato, debetur pro fructibus illius rei, qui non percipiuntur, *Boss.sup.nu.18.* post *Barbos. Rebell.& alios.*

Quando euictio debeatur in dote disputant *Mangil.de euict.qu.70.71. Gusman.eod.tract.qu.26. Gratian.d.scept.689.nu.11.seqq.Sabell §.cuictio nu.11.§.vxor,Christin.dec.133. num.4. seqq. vol.3.D.Bersan.de viduis,c.2.qu.8. Merlin. de pignor.lib.3.qu.44.* & alii passim.

112 Pater dotem constituens tenetur si res dotalis pereat, *Cyriac.contr.456.nu.2.& seqq. Merlin.lib.2.c.16.nu.22.* vbi *Add.Iul.*Capon.*discept.61.tom.1.Card.de Luca de dot.disc.46.61.num.4.12.* mille apud *Manfrella ad Capyc.Latro dec.38 nu.6.R.Marinus lib.2.c.166.*vbi etiam *Luca,Andreol.contr.332. Gratian.dec.95.num.15.discept.466 nu.1.689.& nu.11.Valasc.de priuil.mis.p.1.q.16.Cyriac.contr.456.*

Et obligatio dotandi vnica vice non completur, *Capon.discept.317. Fab.in C.lib.5.tit.6.deffin.13.Mangil.de euict.q.74.nu.5. Fontanell.de pact.claus.5.gl.1.p.1.n.69.*Molingnan.*altercat.66*

113 Secus frater, *Barbos.in l.1.p.4.nu.140.seqq Capon.l.1.q.4.ff.solut.matrim.nu.73.*licet contradicant *Mangil.dict.q.74.nu.7.Andreol.sup.Staib.resol.74.num.16. Gratian.cap.689.792.Luca ad Franch.dec.87.nu.3.* & mille apud *Manfrella sup.nu.5.*Dicemus *infrà.*

114 4.Pactum est, vt eo tempore, quo dos non soluitur, mulier non lucretur medietatem lucrorum, quæ de Iure Hispano lucrantur, *Onat.num.211.Tasson.de antefat. vers.4.obs.4.* Diximus *Nos qu.33.*

115 Nam dote non soluta tale lucrum, & apud Nos antefatum, non debetur, *Tasson.de antef.vers.4.obs.4.nu.47.& seqq.*cum limitationibus. *Card.de Luca de dote disc.128.Molign.alterc.42.* Diximus *Nos q.33.*

116 Valet pactum nè maritus teneatur ad onera matrimonii, & alimenta vxori præstanda, donec dos soluatur, *Boss.de dote cap.1. num.91.§.6.*

117 Valet, vt vxor recipiat fructus dotis, & illam augeant, & seipsam alat, *Boss.sup.nu.94.95.Card.de Luca de matrim.disc.2.nu.2.*licet contra dicat *Boss. de dote fol.64. num.141.* vt debeat alere, *Gallus de fructib.d.sp.20.art.2.n.11.*

118 Si verò vir ducat vxorem sine dote, tenetur illam alere, *Boss.de dote cap.1.num.11.seqq.102.105.Sperell.dec.138.num.32.seqq. Rota p.16.rec.dec.117. Sabell.§.maritus nu.2.& 29. Card.de Luca de dote disc.3.nu.8.*

119 Tenetur etiam si mulier, vel socer soluit quod potuit, nam tenetur alere, *Soccin.reg.315. Sperell.dec.138.nu.39.*

120 5.Pactum, vt non solum res dotales traditæ, sed etiam augumentum earum ante nuptias marito traditum videatur, & augeat dotem, sed post nuptias, etiam marito censetur traditum, sed dotem non auget, v.g.fructus dotis ante matrimonium traditæ, item accessiones, quas per alluuionem, *Arias de Mesa lib.42.44.49. Aymus de Alluuionib. D.Cobius Tract.de Aquis.Vrsell.conclus.74.* vel meliorationem, vel Iure accrescendi, vel hæreditate, legato, aut donatione, res dotales habuerint, & in eis etiam stipulatio dotalis, priuilegiata, & tacita hypoteca intelligitur, *Onat.nu.211.Boss.de dote cap.1.num.*

54.& seqq. Gallus de fructibus, Merlin.de pignor. lib.4.tit.5.qu.197.nu.3.& lib.2.tit 1.qu.43.nu.3 & 13.vbi de Thesauro inuento. De augumento, dicemus Infrà.

121 6. Vt Impensæ necessariæ factæ ad conseruationem rerum dotalium à marito, imo, & vtiles voluntate vxoris factæ, ipso Iure capitale mulieris, id est dotem ipsam minuit, Onat.ibid. De Angelis de Impens.& meliorat. in bonis dotal. fact.art.3.4.& seqq. Sabell.§.expense nu.11. Gratian.cap.437. Bich.dec.240. Garz. de expens.& meliorat.cap.13. Doctiss.D.Guttier.de compensat. lib.1.qu.28.nu.44.52. lib.4.qu.6.nu.42. Olea de cess.Iur.tit.5.qu.12. num.27. Giurba ad Consuet. Mess.cap.15.gl.3.& 8.Cyriac.contr.42. Fab.de error.decad.82.err.3.& seqq. Barbosa solut.matr. rubr.p.3.nu.26. Boss.de dote cap.1.nu.46.seqq. Iouins gl.20.§.3.nu.62.& seqq. Gibalin. de vsuris lib.4.art.17.constit.2. D.Scoppa ad Merlin.contr. 93.num.18. lib.2. Capon. solut.matrim. quæst.4. nu.15.& seqq. Boss.de dote c.1.§.4.nu.45.& seqq. Thomat.dec.59.n.14.tom.1. Rota dec.318.n.37. rec.p.9.tom.1.& dec.293.nu.9.tom.2.

122 Et pro expensis necessarijs maritus habet retentionem, R pol.var.cap.10.nu.350.518. D. Scoppa ad Merlin.contr.93.n.18.lib.2. Boss.de dote cap.1.nu.49.seqq.

123 Verum si impensa necessaria sit solum ad annum, non deducitur, sed si ad decennium sit duratura, non venit tunc deducenda, si matrimonium durauerit per dictum decenniũ, secus est si non durauerit, quia tunc impensa deducenda erit pro rata temporis, quo matrimoniũ non durauerit. l.3.ff.de Impens.in reb.dot.fact. vbi gl. D. Angelis de Impens.& meliorat. art.3.n. 33. de quo etiam videndus art.12.nu.4.& seqq. Bossius de dote, cap.1.nu.46.& fol.722.n.8.in fine.

124 Quoad expensas vtiles, an deducantur, necesse est probari illas respicere perpetuam, & æternam rei vtilitatem, nam alias tales expensæ non sunt faciendæ, Merlin.de legit.lib.2.tit. 2.q.28.n.15.19. Angelis sup.

125 Nec sufficit probatio præsumpta, Ludouis. dec.202.nu.2.3. Nec arguitur ex locationibus, quia verus rei valor ex locationibus non probatur, nam pretia rerum tempore variantur, Rota rec.p.6.dec.46.nu.10.11.& p.18.tom.2.dec. 545.nu.8. Pacion.de locat.c.19.

126 Quæ sit magna: Iudicis arbitrio standum est, Menoch.de arbitr.lib.2.centur.3.cas.215.258. Mugnoz de ratioc.c.25.nu.59. Merlin sup. nu.10. Garz.de expens.c.14.n.13.

127 At si expensa sit magna, in hoc casu, competit repetitio actione negotiorum gestorum, Gratian. disc.236.nu.15. Thomat.dec.59.num.23. D. Angelis d.art.3.nu.34.& seqq.& art.4.& per totum Tractatum, vbi de talibus expensis deducendis, vel non deducendis, Bossius de dote c.1.nu.46.

128 7. Vt dominium directum bonorum dotalium, & proprietas spectet ad vxorem, vtile tamen, seu vsusfructus eorum, spectet ad maritũ constante matrimonio. Onat.ibid. Vrceol.consult. 89.num.6. Menoch.de arbitr.cas.39. num.19.seqq. Prat.discept.43.nu.29. lib.4. Duran.dec.393.nu. 6. Vrceol.consult.92.num.31.seqq. Rocc. resp.68. lib.1. Pegas.resol.cap.3.nu.562.574.575. Bonden. collect.48.nu.22. Merlin. de pign.lib.3. qu.51.qu. 79. Sabell.§.dos num.23. Scoppa ad Merlin.contr. 93.lib.2. Fontanell.dec.542.nu.7. Milazz.differt. 40. Acosta infrà nu.157. D. Rubeus de confus.cap. 2.nu.239. Manfrell. ad Capyc.Latro dec.124.nu. 11. Giurb.ad consuet.Mess.c.3.gl.3.d nu.39.& 62 Cyriac.contr.32. Ripol.var.cap.10. num.355.& 485. D.Galeot.contr.64.n.1. Doctiss.Dom.Mansi consult.791. Leotard.de vsuris quæst.28. num. 29.seqq. Fontanell.de pactis tom.2.claus.6.glos.1. vbi de vtilitate quæstionis, Sansel.dec.353.nu. 34. Molin.de primog.lib.1.c.23. Vela differt.1.nu. 39. Bossius de dote fol.65.nu.146 fol.278. nu.67. 69.fol.588.nu.89.fol.682.seqq.nu.51.52. Anton. de donat.lib.1.p.3.c.13. Giurba ad Consuet.c.10. gl.7.num.4. Castill.de vsufr.c.4. Barbos.solut.matrim.3.p.nu.67.& p.4.à nu.18.& in l.1.p.5.num. 77.& in l.2.p.1.nu.11.seqq.eod.tit. D. Hollierna, & Surd.dec.272.nu.16. Doctiss.Gratian.cap.300. nu.35. Card.de Luca de feud.disc.90.num.3.de credit.disc.40.nu.22.24. D. Merlin.contr.94. nu.20. seqq.lib.2.& contr.95.nu.16. R. Marin.alleg. Cenc.de censib. D. Bersan.de Viduis c.2.q.5.nu.7. 8.14.& q.14.nu.2.3. Andreol.contr.73.

129 Maritus potest acceptilatione, aut confessione de recepto liberare debitorem dotis constante matrimonio, absque interuentu vxoris, sic etiam remissione, & præscriptione, quoad actionem dotis, secus quoad fundum dotalem, Fontanell.de pactis nupt.cl.6.gl.1.p.2.n.63. Serafin.dec.569.nu.2. Bich.dec.574.n.5.seqq. dec.603. nu.9.seqq.

Maritus, iam ante matrimonium, quam post illud contractum, potest constituere dotem vxori, latissime Bossius de dote cap.8.nu.19. & à nu.20.ad nu.46.& nu.175.& seqq fol.318.

130 Quando possit transigere de dote, tam cũ vxore, quam cum dotis debitore, Vrceol.de trãsact.q.29.

131 Quando debeat citari maritus, & vxor in iudicio contra bona dotalia, Caualcr.dec.353.

132 Maritus non potest censum imponere super fundo dotali, non dato sibi æstimato, Cenc. de censib.q.18.n.6.

133 Maritus quatenus sit dominus dotis, & quatenus possideat bona vxoris, Card.Tusc.conclus. 90.91.lit.M. Boss.de Alim.fol.193.

Maritus non potest retrouendere censum dotalem, secundum communem opinionem, licet adsint DD.in contrarium, ideo tutius est retrouendere cum vtroq; Gratian. disc.985. Cenc.q.109.nu.42.& seqq.q.67. num.14.& seqq. Giurba dec.79. Rota par.18.rec.dec.397.num.12. & seqq.

134 Cum maritus sit dominus dotis potest incidere syluam ceduam, Card.de Luca de dote disc.160.nu.28. R. Marin. lib.1.c.262. nu.12.13.

vbi

vbi diſtinguit.Lapidicinæ,Creię,Fodinæ auri, & aliorũ mineralium ſpectant ad vxorẽ,nõ virum, *D.Luca d.diſc.160.n.28.verſ. de lapidicinis.* Quod intellige de exiſtentibus tempore conſtitutæ dotis, ſecus ſi repertæ ſint poſt *Ibidem nu.28.Cortiada dec.261. nu.9. R.Marinis lib.1.c.262.nu.12.13.* Vt dicantur eſſe infructu, opus eſt renaſcentia, *Card.de Luca ibid.nu.28.* Nam ſi non renaſcantur debet maritus, & eius hæres ſoluere pretium, vt dicemus hic de vſufructu,& alimentis datis in dotẽ, *Mantica de tacit. lib.12.tit.20.n.32. Antun.de donat.li.1.p.3.c.13.*

Theſaurus, aut Statuæ repertę in fundo dotali ſunt mulieris, *Card.de Luca d.diſc.160.nu.28.verſ Hine propterea.* Sed quod Theſaurus ſit Regis,dicunt ex conſuetudine totius orbis *Sabell.§.fiſcus nu.17 in pract.§.fiſco num.15.§. Theſaurus num. 2. D.Romoguer. & Conciol.ad ſtatut. Eugub.lib.4.rubr.70. D.Luca Card.de regal.diſc. 147.Caſtejon.§.Theſaurus.*

Dato in dotem Protocollo Notarij,cenſetur in ſorte conſtitutum ipſum ius exemplandi, *Card.de Luca d.diſc.160.nu.31.*

Si vltrà dotem promiſſam in bonis ſtabilibus, aut mobilibus ſint promiſſa alimenta per dotantem marito, & vxori, ſoluto matrimonio,etiam illa alimenta reſtitui debent, *R.Marinis lib.1.c.9.*poſt *Fontanell. de pactis nupt.tom. 2.cl.7 gl.3.p.14.à nu.33. Soccin.conſ.240. vol.2. Coſta de port.rat.q.131. nu.6. Tuſc.lit.D.concluſ. 767.nu.4.Caſtill.contr.tom.4. cap.60. nu.10. Nouar.lib.2. qq. forenſ.q.6.* vbi quamuis in Inſtrumento dotali nihil ſit dictum de reſtitutione, *Merlin.de pignor.lib.3.qu.51.nu.87.* Vbi dicit taxari hæc alimenta per Rotam, ad rationem quinque pro centum, *Rota dec.736.p.3. p.4.rec.*

Si ſit datus vſusfructus in dotem,ſoluto matrimonio, an maritus debeat reſtituere ipſos fructus,tanquam in dotem dati ſint, & ſic dicit *Garz.de expenſ. & meliorat.c.23. R.Marinis lib.1.c.262.* Sed diſtingunt alij, Aut partium voluntas eſt dandi in dotem illud ius, quod mulieri competebat,quod ius expedit viro non importare aliquam conſtitutionem in fructibus,ſed in Iure percipiendi, Vel ſimpliciter ceditur ipſum ius, & conſtante matrimonio fructus pertinent ad maritum. Aut in dotem ceditur commoditas, ſeu dati ſunt fructus ex Iure percipiendi, & tunc iſti fructus principaliter in contractu ceduntur, & vti Sors ueniunt reſtituendi, & Dos conſiſtit in commoditatem iſtorum fructuum, *Boſſius de dote cap. 15.nu.43.* Merlin.dec.483. *Luca in labyr.Ceſſion. Iur.via 19.nu.7.& ad Marinis d.cap.9. & 262. Tuſc.lit.D.concluſ.767. nu.3. Gallus de fruct.diſp.20 art.1.nu.11.ſeqq. Altograd.conſ.76.lib.7.*

Vnde tota veritas pendet à verbis conſtitutionis dotis, *Luca d.c.9.& d.c.262.Card.de Luca de dote diſc.148.n.18.*

135 Sic periculum dotis, ſeu rerum dotalium ad vxorem non ad maritum pertinet, *Gomez in l.50.Tauri nu.42.ſeqq.Iul.Capon.diſcept.347.ſeqq. P.Molina diſp.427. Olea de Ceſſ.Iur. tit.5. qu.12.Giurba ad conſuet.Meſſ.c.10.gl.8.& c.11. gl.14.nu.10.ſeqq.Pacion.alleg.172.num.17. Cyriac.contr.110.220.456.*

Quando dos eſt inæſtimata, *l.plerumq ue,ff. de Iure dotium.l.vnica,§.cum lex,C.de rei vxor. act.l.quoties, C.de iure dotium,* Gomez *in l.50. Tauri nu.44.Fontanll.de pactis nupt.to.2. clauſ. 5.gl.8.p.13.nu.3.R.Marin.lib.1.c.91.n.5.*

136 Secus ſi culpa viri non ſit exacta, *Guzm.de euict.q.35.à n.49.*Cyriac.contr.110.*Olea d.q.12.*

137 Secus etiam in dote conſiſtente in numero,pondere,& menſura, *Tonnut.cu.15.nu.9.ex tex.l.res in dotem 43.*vbi *DD.ff.de iure dotium, Card.de Luca de dot.diſc.158.nu.5.Hermoſill.fol. 529.n.28.29.30.Ripol.var.c.10.n.511.513.*

138 Si vero dos detur æſtimata,commodum, & periculum eſt viri,*Card.de Luca de dote diſc. 158.nu.2.& 25.Boſſius de dote fol.279. num.70. fol.310.nu.113.fol.645.ſeqq.D.Berſan.de viduis c.2.q.11.num.4.* cum cenſeatur in dubio facta emptio,& venditio, *l.quoties, C.de iure dot.l. plerumq;ff.ſolut.matrim. D.Anſald. de commerc. diſc.85.nu.21. D.Angelis de Impenſis in dot.fact. art.20.nu.1.ſeqq.Caſtill.de vſufr.c.4.nu.7.* Felic. *alleg.31.nu.12.p.3.Franc.dec.108.nu.1.* Cancer. *var.p.1.c.9.nu.60.Molingnan.altercat.35. nu.17.* Andreol.*contr.313.num.4.Guttier.de Iuram.p.1. c.1.nu.8.D.Manſi conſult.9.nu.8.lib.11.conſ.12. 15.conſ.29.nu.18.& conſ.88.nu.1.ſeqq.*Gaſton.*diſcept.19.nu.28.*Conciol.*alleg.5.& 7. nu.19. Reg. Marinis,* & ibi *Luca lib.1.reſ.91.* Card.de Luca *de dote diſc.55.& 158.* Ripol.*var.c.10.nu.90.& ſeqq.Hermoſill.fol.328.& ſeqq. Olea de ceſſ.Iur. tit.5.q.12.nu.5. Cyriac.contr.225.num.10. Surd. conſ.1.nu,102.Saminiat.contr.16.P. Affl.contr.39 Boſſ.de dote cap.16.* vbi tota materia dotis æſtimatæ,& inæſtimatæ,& eius priuilegia, *Milan. aſſert.40.n.6. D.Angelis de impenſ. in rebus dotalib.fact.c.3.num.18.20.*Secus ſi æſtimatio ſit facta ex interuallo, *Rota* poſt *Pacif.de ſalui.dec. 30.nu.4. Ricc.coll.829.3187. Ad. ad Burat.dec. 361.n.14.De* Angelis *ſup.n.20.*Merlin.*de pignor. lib.2.q.19.Barra contr.74.*

139 Vel quando præceſſit pactum,quod bona æſtimentur, quia æſtimatio poſtea ſubſequuta retrotrahitur,*Rota rec.p.4. tom.1.dec.419.nu.2.* Aut dum præceſſit promiſſio certæ quantitatis,non autem quando ſequitur, *Rota ibid.nu.1. Ricc.collect.3187.Rota* poſt *Pacific.d.dec.30.n.6.*

140 Et non adeſt difficultas aliqua, quando in actu traditionis dotis dantur res æſtimatæ, nã tunc non dicuntur dotales,& ſoluto matrimonio non redduntur ipſæ res vxori,ſed ipſarum rerum æſtimatio,tàm à marito,quam ab hæredibus ipſius mariti,cum cenſeatur tunc facta venditio marito, & pretium traditum vxori, vel donator, & ab ipſis datum marito dotis cauſa,*l.æſtimatæ res 51.ff.ſolut.matr.l.ſi res 13 ff. de iur.dot. l.quoties, l.ſi inter.21. l.cum dotem 10. C.de iure dotium,Ciroc.diſcept.66.nu.33. Merlin. dec.52.nu.2.ſeqq.& 517.& 792.Rota rec.par.4.*

dec.

dec.470.nu.5.tom.2.Burat.dec.361.nu.10. & ibi *Addit. Ricc.collect.829. & 3187. Rub.in annot. ad dec.666.à nu.141.sec.p.4.tom.3.Conciol.alleg. 5.nu.14.& seqq.Rota* post *Merlin. de pignor.dec. 114.Bossius sup.*

141 Et ad hæc referuntur, quæ dicuntur, quod maritus est dominus rerum dotalium, *l.dotale 13.ff.de fundo dotali.l.* ... *C de retuendicat.l.in rem 24.ff.eod.Castill. de vsufr. lib.1.c.4. nu.7.& seqq. Ponte conf.71. num.9.10. Quesada q.14.num.16.Barbos.in l.æstimatis num.1.ff.solut. matrim.Lancellot.Gal.conf.42.nu.15. Garz.de expensis.13.Olea de Cess.tit.5.q.12.n.4.5. D.Peg. resol.c.3.nu.562. Bossius sup.*

142 Maxime si dos sit promissa in pecunia, pro cuius satisfactione deinde res traditur, *Giurba ad consuet.Mess.cap.15.gl 1.nu.11. Menoch.conf. 1209.nu.15.Gaston.sup.nu.29.Staiban.resol.156. num.53.Ciroc.discept.66. Molignan. altercat.35. nu.17.D.Gobius consult.131.*

143 Secus vbi maritus ab initio non esset soluēdo, *C.Luca d.disc.158.n.2.32.Patton.alleg.114.n. 7.Staiban.n.56.Cirac.discept.66 n.48. D.Angelis de Impens.in rebus dotalib.c.3.nu.28. Add.ad Burat.dec.361.Rota dec.399.num.4 6.par.3 & p.4. tom.3.dec.590. nu.14.15* . vbi dicit ad effectum hunc est necessaria discussio mariti, *Bossius sup. fol.653.nu.39.seqq.*

144 Sed vbi est data inæstimata dominium directum remanet penes mulierem, vule autem siue ciuile transit in virum, *d.discurs.158.nu.3. 35.Altograd.conf.3.nu.35.lib.1. Card.de Luca de dote disc.149.seqq. Parlador.lib.1.rer.quotid.c.3. §.6.Tonnut.lib.2.qu.52.Ciroc.discept.66.Boss.sup. D.Angelis sup.art.14.nu.5. Gusm.de euict.qu.26. num.23.Merlin.d.q.19.*

145 Et quando dos est æstimata vir non cogitur, nec admittitur easdem res restituere, *Card. de Luca d.disc.158.nu.4. Thes.lib.3.q.21.Gobius consult.131.nu.54.Staiban.res.77.Boss.sup.* Secus si est inæstimata, nam tunc ipse non cogitur aliam suam rem restituere, *Angelis sup.num.17. Gratian.cap.489.570.Sabell. var.res.c.29.nu.15. 16.Boss.sup.& fol 651 & seqq.*Sed si res sit æstimata, & non sit dictum, quod restituatur res illa, aut æstimatio, tunc electio est mariti, *Reg. Marin.lib.1.res.91.nu.23.*Etiam est electio mariti etiam in dote æstimata si sit conuentū, quod ipsius sit electio restituendi, *Marin.sup.num.6.* secus si electio esset vxoris, *Marin.ibid.n.8.seqq.* sed facta æstimatione, maritus, aut hæres non potest rem illam restituere *R.Marin. ibid.num. 24.& seqq.* Et pecunia in hæreditate non existente non esse locum, *tex.hoc nisi,C.de solut.*

146 Sed si adest statutum, quod bona non possint alienari in forenses, si dentur æstimata non potest, secus si inæstimata, *Card.de Luca sup.* licet quod tale statutum non comprehendat indefinire causam dotis, *Andreol.contro.392.nu.1. Conciol.res.crim.verb.pœna res.5.n.3.& ad statut. Eugub.lib.2.rubr.54.n.7.seqq.*

147 Data certi pretii declaratione, regula est, vt censeantur data æstimata cum vera æstimatione *C.Lucad.disc.158.n.7.21.Add.adBurat.dec. 361.Serafin.dec.1207.n.1.Rot.Rom.dec.205.n.1. & in addit. dec.49.seqq.* post *D. Constantin. ad statut.Romæ,Menoch.conf.1209.nu.15.Giurba ad consuet.Mess.c.15.gl.1. nu.11. Gaston.sup.nu.29. P.Afflict.contr.39.nu.14. & cap.38.num.7. Bossius sup.*

148 Vbi verba sonant in conuentionem expressam, tunc cessat omnis difficultas *Card.de Luca d.disc.158.nu.6.* vbi etiam si dotans esset minor.

149 In dubio bona censentur data æstimata, *Card.de Luca de dote disc.97. nu.2.* quia expedit mulieri, *Boss.sol.645.nu.4. Fontanell.de pactis cl. 5.gl.8.p.13.num.27.seqq.D.Angelis sup.num.25. Ricc.collect.3187.* sed contra dicit *Boss. sup.fol. 308.nu.146.148.fol.645.nu.3. D.Marsi consult. 7.nu.22.lib.11.Merlin.d.q.19.*

150 Coniecturæ ostendentes, quod dos data fuerit *æstimata* sunt, primo, vbi promissio incipiat à quantitate *Luca d.disc.158.nu.8.*quamuis de pretio rerum actum non sit *n.8.& 19.Tonnut.lib.2.qu.51.Ripol.var.c.9.nu.146.seqq. Reg. Marinis,& Luca d.res 91.* vbi maxime si in eodem Instrumento Capitulorum, corpora data sint æstimata, quamquam dictum sit: pro fundo dotali, nam illa verba important solam hypotecam specialem, *Lu.consf.dec.573.nu.16.Luca ad Marin. dec.91.n.7.Bossius sup.* & ibi decisū refert per Rotam Romanam *n.6. Ripol.cap.10. n.90.seqq.Castald.consult.133.*

151 2. Vbi species danda non esset certa, sed incerta *Card.Luca sup.nu.9. Ripol.sup.*

152 3. Vbi bona deducta sunt cum facultate soluendi *Luca nu.10.* Quod quomodo sit, Idem de dote *disc.55.n.2.seqq.& disc.57.n.10.Boss.sup.*

153 4. Ob clausulas dominij translationem importantes, *C.de Luca d.disc.158.n.11.Bossius sup.*

154 5. Obstipulationem Viri: *pro se,& hæredibus,Ca d.de Luca sup.nu.12.Infra hic n.183.*

155 6. Vbi viro data sit facultas alienandi rem datam, *Ca d.de Luca sup.nu.13.* vbi hoc procedere dicit, si ad exercitium ducta sit.

156 7. Pactum de restituenda dote simpliciter, non directum ad ipsam rem, *C.Luca sup.n.14.*

157 8. Si primo viro eadem bona data fuerint æstimata, *Card.Luca sup.n.15.*vbi declaratur.

158 9. Si pars dotis detur in pecunia, & alia pars in specie *C.Luca nu.16.*vbi declaratur, *D.Gobius consult.131.nu.18.*licet contra dicat *nu.42. Merlin.d.q.19.*

159 10. Si dos sit constituta in quantitate, quāuis postea detur fundus, dos dicitur consistere in pecunia non in fundo, *Gratian.c.932. nu.2. Andreol.contro.130.313. Coccin.dec.1969. Bich. dec.350.num.21. Conciol.alleg.5.24.Censal.dec. Luca 1.num.83.84. Boss.de dote c.16. à num.22. Card.de Luca de dote disc.158.nu.8.seqq. Giurba de consuet.Mess.c.15.glo.1.num.11. Menoch.conf. 1209.Rota dec.63.p.13.dec.277.num.10 par.15. dec.241.num.3.p.17. dec.217. num.11.p.19.* post mille

mille Doctiss.Gobius consult.131.nu.3.seqq.

160 11. Vbi res simpliciter data sit loco quantitatis præsumitur insolutum, & æstimata, Card. de Luca sup.nu.19. Diximus sup hic.

161 12. Vbi dos promissa fuit in quantitate, & res data sit æstimata, Barb.dec.350.nu.12. Cancer.var.p.1.c.9.num.60. Giurb. ad consuet.Mess. cap.15.num.6. Fontanell.de pactis cl.5.gl.8.p.13. num.40.seqq. R.Marinis,& ibi Luca lib.1.res.91. Diximus sup.Gobius consult.131. Staib.res.156. nu.57. vbi quid si sit in electione mulieris.

162 13. Vbi adiectum sit pactum, vt restituatur æstimatio, vel dos, Boss.de dote fol.658.n 63.64. D.Galcot.contr.40.lib.2. vel, vt eædē res æstimatæ restituerentur eodem modo, & forma, quibus datæ fuerunt, Bossius nu.65.67.

163 Coniecturæ ostendentes æstimationem impropriam ad sciendum rei valorem, ponuntur per Card.de Luca de dot.disc.52.nu.4.disc.55. nu.2.seqq.disc.158.num.21.disc.193. num.5.seqq. Gobius d.consult.131. Bossius d.fol.645.& seqq.

164 Vbi conuentum sit: speciem debere remonere pro fundo dotali, dicitur æstimatio impropria, Idem Card.de Luca de dote disc.55.nu.4. disc.158.nu.23.24.disc.191. num.3. Ludouis.dec. 573.nu.16. Gobius d.consuet.131.nu.6. licet contra dicat Pacion.alleg.172.nu.5. Bossius sup.

165 Idem si detur pecunia, cum pacto illam inuestiendi in speciem, quę debeat remanere pro fundo dotali, Card.Luca d.disc.148.n.24.

166 Dicitur etiam impropria vbi conuentum sit, quod dos restituatur in eisdem rebus, & corporibus, Idem Card.de dote disc.57.nu.7.seqq. disc.158.nu.25. vbi declaratur, Bossius sup.

167 Vel si dictum sit, quod sit in electione viri restituere pecuniam, vel bona, vt donec non fiat electio dominium sit vxoris, Reg.Martu.d. res.91 nu.6. Boss.de dote c.16.nu.77. Fontanell. de pactis cl.5.gl.8.p.13.nu 64.

168 Dicitur æstimata quando datur electio viro restituendi rem ipsam, vel eius pretium, Card.de Luca de dote disc.57.n.11.12. d.disc.158. nu.26.disc.162.nu.2.seqq.

Quid vbi electio sit vxoris petere rem, vel pretium, Card.d.disc.178.nu.26. R.Marin.lib.1. c.91. vbi dicit esse æstimatam rem.

169 Dicitur impropria, si post rem inæstimatam viro traditam, fiat ex interuallo æstimatio, Card.de Luca d.disc.158. nu.27. R. Marinis d.c. 91.nu.4. vbi dicit debere fieri æstimationem vel tempore contractus dotis, vel paulo post ex Mant.de tacit.lib.12.tit.28.n.30. Merl.d.q.19

Data pro pretio æstimando per peritos, si æstimatio non sit facta, dicitur facta pro pretio, quo valebat tempore, quo fuit data res in dotem, Rota dec.205. post D.Constantin. ad statut.Rom.nu.14.15.19.

170 Inopia viri de tempore contractus reddit æstimationem impropriam, Card.d.disc.158.n. 32. vbi declaratur, disc.97.num.9. D.Angelis de impens.in rebus dotal.factis c.3.n.28.

171 Bona mobilia data in dotem, soluto matrimonio restituuntur talia qualia sunt, D. Card. de Luca de regal. disc.198. num.7. Hermosill. sol. 728.nu.21.

172 Secus est si maritus illa vendiderit, quia tenetur ad pretij restitutionem, Card. de Luca ibidem.

173 Multoties æstimatio fiat ad dignoscendum valorem ipsius rei, & in restitutionis tempore eliciatur maior valor, per impensas factas in re dotali, l.si æstimatis ff.solut.matrim.l.inter.xx. C.de iure dot. Burat.dec.361.num.14. ubi Additio Seraf.dec.305.nu.36.37. Rota rec.p.4.tom.2.dec. 145.nu.6.7.& dec.470.nu.6.p.17 dec.144.nu.6. ubi num.8. etiam si dotis restitutio promissa sit, uel in bonis receptis, uel in eorum æstimatione, quia donec fiat electio non operatur, quod bona transijsse dicantur in dominium uiri, D.Angel's d.c.3. nu.15.& 16. Antonell.de temp.leg. lib.4.c.ult.nu.63. Amat.res.49. num.5.6. Merlin.de pignor.lib.2.tit.1.qu.19. Boss.sup.

174 Quando censeantur bona data æstimata, ponit latè, e bene Hermosill.fol.467. nu.2.527. nu.14.15.16.20.21.22. & seqq. Contiol.alleg.5. & 7. Pacion.alleg.127.172. R.Marinis, & ibi Lucas res.91.lib.1. Ciroc.discept.66. Farinac.in repert. de contract.q.27. Fontanell.de pact.s cl.5. gl.8.p. 13.tom.2. Mantica de tacit.l.b.12.tit.28. Medic. exam.30. Boss.d.c.16. D.Angel.c.3.n.15.& seqq. D.Gobius consult.131. Merlin.sup.q.19.

175 Dos constituta in pecunia, licet soluta sit partim in stabilibus dicitur consistere tota in pecunia, Pacion.d.alleg.172.nu.13.

176 Idem si constituta in stabilibus sit conuentum restitui in pecunia, Pacion.sup.n.14.16.

177 Pactum restituendi dotem, eo ipso quod non loquitur de bonis, arguit dotem in ipsis nō cōsistere, Pacion.sup.n.18. D.Gob.d.consult.131.

178 Si datæ fuerint res pro certa summa, cum pacto, quod restituantur res: modis, & formis, quibus datæ fuerant, summa debet restitui, Pacion.sup.n.19. D.Card.de Luca de dote disc.158 num.17. Merlin.d.q.19.

179 Si emptæ res ex pecunia dotali, in dubio non debent censeri dotales, Pacion.ibid.nu.20. & sic in dubio sumenda est interpretatio, quod consistat potius in pecunia, quam in bonis Pacion.sup.n.21.

180 Nam vtilius est mulieri habere dotem in pecunia, quam in bonis, ibid.Pacion.nu.22. D. Gobi.consult.131.n.46. cōtra Merl.d.q.19.n.55.

Secus si adsit vtilitas mulieris. Acosta de priuil.credit.reg.1.ampl.8.n.14.15. Merl.sup.

181 Bona obligando pro dote non censentur dotalia, Pacion.alleg.172 n.5.

182 Si res sit data æstimata, & vir eam alienet, vxor vindicat, si maritus non sit soluendo, Barbos.in l.1.p.5.solut.matrim. Hermosill. l. 22.gl.3. à nu.14.tit.5.p.5. Cyriac. contr. 117. Capon.discept.347.seqq. Staiban.res.156. n.63.seqq. R.Marin.lib.1.cap.91.n.34. Infrà hic n.189.

183 Dotalis non sit res æstimata, in dote data marito, recipienti pro se, & suis hæredibus,

Ciroc.

Ciroc. discept. 66. nu. 8. & 72. Rota Romana decis. 205. n. 6. Vbi quamuis adsint verba in solutum, & pagamentum, & fundum dictæ dotis; & *num. 8. 17. 18.* post *D. Constantin. ad statut. Rom.* Vel adsint verba: dedit, tradidit, & assignauit, *D. Gobius consult. 131. num. 9. Conciol. alleg. 5. nu 16. Coccin. dec. 257. n. 7. Royas dec. 153. n. 2. Rota dec. 376. n. 13. dec. 487. n. 3. p. 14. dec. 305. n. 4. & seqq. p. 19. D. Mansi consult. 12. n. 5. lib. 11. & n. 6.*

184 Non fit dotalis, si data est marito iure proprio, & in perpetuum, *Ciroc. sup. nu. 9. & 73. Rota d. dec. 205. nu. 5.* Vel si species sit data in solutionem præcedentis dotis promissæ in quantitate, *Rota d. dec. 205. nu. 2.*

185 Nec quando est data in clausula: ad habendum, vendendum, & alienandum. Idem *Ciroc. sup. n. 10.* post, *Rot. D. Angelis d. art. 3. nu. 25. 26. D. Gobius sup. nu. 9.* Quamuis sit dictum: *ad tenendum* prout de re dotali fieri solet, *Rota d. dec. 205. nu. 10.*

186 Nec quando ad fauorem mulieris reseruatur specialis hypoteca super eadem re. Idem *Ciroc. sup. n. 5.* Secus si sit dictú expresse, vt remaneat in fundum dotis, *Rota d. dec. 205. n. 11. D. Gobius consult. 131. n. 19. & seqq.*

187 Si æstimatio sit facta ad fauorem viri facit emptionem, secus si fuerit vxoris, *Rota rec. p. 3. dec. 399. n. 1.*

In dubio data in solutionem dotis facit emptionem, & venditionem, *Rota d. decis. 205. n. 12. 13.*

188 Limitatur, quando res fuit á marito nomine etiam vxoris stipulata, quia tunc pro medietate efficitur dotalis, Idem *Ciroc. sup. n. 13.* sed hoc idem improbat *num. 14. & seqq.* Secus si sint coniecturæ pro æstimatione, emptione, venditione, *Rota d. dec. 205. n. 9.*

189 Item limitatur, vt in subsidium, & marito non existente soluendo censeatur dotalis. Idē *Ciroc. n. 24. 47.* etiā aduersus tertios possessores, *n. 48. & seqq.* vbi declarat, *Altograd. contr. 39. n. 15. Roderic. de concurs. credit. art. 1. nu. 98. Acosta de priuil. credit. reg. 2. ampl. 6. nu. 24. seqq. Dom. Mansi consult. 12. nu. 26. lib. 11. & cons. 15. n. 19.* Diximus *sup. n. 182.*

190 Diximus rem æstimatam transire in dominium viri, & eius periculo esse, Tamen secus est, si sit datum nomen debitoris ęstimatum, *Franch. dec. 108. nu. 7. Bardos. in l. æstimatis nu. 3. Ant. Fab. in C. tit. de rei vxor. act. defin 26. n. 10. Molin. de rit. nupt. qu. 57. Olea de cess. iur. tit. 5. qu. 12. nu. 5. 7. Mangil. de euict. qu. 77. Andreol. contr. 333. Acosta de priuil. credit. reg. 2. ampl. 6. á nu. 49 Tonnut. c. 49. nu. 14. D. Galcot. contr. 32. á n. 76. lib. 1. Roccus resol. 93. lib. 2. num. 22. seqq. Bossius sup. c. 8 nu. 142 seqq. fol. 307. & seqq.* Sed periculum est mariti, si adsit pactum in constitutione dotis, quod sit in arbitrium vxoris soluto matrimonio haberé illud nomen, vel pecuniam, *R. Marin. lib. 1. c. 91.* vbi laté explicat, & ibi *Luca*, licet contra dicat *Molign. altercat. 35. in æstimato num. 10.*

191 Secus si dos à principio fuisset promissa in quantitate, & postea detur fundus, res, vel nomen debitoris insolutum, ut diximus *sup. Molign. sup. nu. 19. Mantica de tacit. lib. 12. tit. 28. nu. 18. Gratian. cap. 39. n. 29. & cap. 932. nu. 2. Muta dec. 84 n. 7. Fontanell. dec. 69.* Idē *Molign. alterc. 66. Bossius sup.*

192 Maximé si maritus ignorabat conditioné nominis debitoris, *Molign. sup. nu. 20. Barbos. in d. l. æstimatis nu. 11.* Alia ad materiam hanc vide apud *Olea d. qu. 12. per totam.*

193 In dote æstimata habet locum ius retractus *Hermosill. fol. 527. & 734. Affl. & Rumm. de Iure proth. fol. 180.*

194 In dote æstimata, quæ facit emptionem habet locum actio redhibitoria, *Valasc. de iure emphyt. qu. 6. Hermosill. gl. 1. l. 64. tit. 5. p. 5. nu. 7. de Iure prothom. fol. 150.*

195 Verum vbi ęstimatio est lęsiua non resilitat emptio, & venditio, maximé si diminutio sit ultra dimidium, *Ferrent. l. i. a l Buratt. dec. 361. nu. 14. Rota dec. 470. n. 4. p. 4. rec. tom. 2. Fontanell. de pact. nupt. gl. 8. p. 13. nu. 44. & seqq.* Vbi *n. 47.* loquitur etiam in Viro emere supponéte. Et *ibid. nu. 44. per text. l. quoties, C. de Iure dot. & nu. 30.* tenet pręsumi pro pretio expresso, *D. Angelis sup. d. tit. 3. n. 27.*

196 Marito competit actio, non uxori, ad exigendam dotem, quia constante matrimonio ipse est dominus dotis, vt diximus ex *l. si pro te pater*, *C. de dotis promiss.* Et soluto matrimonio eius hęredibus, *Fran. b. dec. 33.* vbi *Luca*, & alii, *Barbos. solut. matrim. p. 4. á nu. 28. Olea de cess. tit. 4. qu. 8. nu. 35. Giurba ad consuet. Messan. c. 3. gl. 5. á n. 31.* ubi quando agere possit, *Ascia decision. 164. Cartar. dec. 43. Surd. dec. 129. nu. 16. Baez. de . 89. n. 17. Medic. exam. 36. Catan. dec. 50. nu. 3. Anton. Fab. in C. tit. de iure dotium defin. 31.*

197 Vxori competit, quando dos fuit promissa filię præsenti, *R. Marin. lib. 2. c. 139. nu. 10. 11 Gomez in l. 50. Tauri nu. 51. Ricc. collectan. 252. Franch.* ubi *Add. d. dec. 33.* Barbos. *in l. 1. p. 3. nu. 11. Molign. d. alterc. 66. nu. 9.*

198 Talis actio competit facto matrimonio, nisi aliud sit conuentum, *Gomez sup. n. 18.*

199 Soluto matrimonio an competat vxori superstiti, vel hęredibus mariti, a quibus cessione obtinere debeat vxor, *Andreol. contr. 164 Capyc Latr. consult. 148. nu. 48. DD. apud Molignan. altercat. 66. nu. 1.* Et alii dicunt non competere uxori, si competat uia executiua, sed in hoc casu indigere cessione ab hęredibus viri; secus si uelit agere uia ordinaria, *Giurba ad consuet. Messan. c. 13. gl. 1. Amat. resol. 13. á n. 46.* ubi ampliat eo casu, quo mulier constante matrimonio, ob vergentium viri ad inopiam, dotem non exactam executiue á promissore exigere vellet.

200 De æquitate tamen viam executiuam vxori competere, maximé si promissioni iuramétum, vel stipulatio Notarii accesserit, *Fontanell. de pact. nupt. cl. 6. gl. 1. p. 1. Amat. sup. nu. 50.*

51. *Salgad.de reg.protect.p.4.c.8.n.304. Merlin.de pignor.lib.3.q.19.à nu.4. Pascal.de vtr.patr.potest.p.1.c.4.nu.76.116.* Bottilier.*theor.vlt.nu.10. R. Marin.lib.2.res.139.& ad Reuert.dec.424.*absque cessione hæredū mariti, *Olea sup.n.36. R. Sanf.dec.129. Molign.alt.66.n.2. Mastr.dec.142.*

De iure communi instrumentis dotalibus non datur via executiua, Gratian. *disc.481.nu.16.& seqq.* Rota *dec.55. post Fenzon. ad stat. Vrbis,dec.37.nu.4.& 6. Duran.dec.208.nu.1.* Car*rill.dec.138.dec.184.coram Card.Cerra dec.366.nu.17.coram Priol.dec.385.nu.19. Card. de Luca de dote disc.59.n.4.5.*

Maximè contra maritum, *Rota dec.34.nu.1. coram Mil'tno dec.22.nu,1. & dec.471.n.2.p.13 rec.D.Const.xi n.ad statut. Romæ tom.1. annot.* 14. Vbi secus dicit ex statuto Vrbis,per quod datur via executiua.

Sed quod summariè sit agendum pro dote, tam exigenda, quam recuperanda, *Bald. & Salyc in l.fin. C.de sentent.quæ sine certa quantit. Port.cons.94. Corn.cons.151. Casal. cons.215. nu.19. Gratian.dec.71.nu.2. Fontanell.de pact.cl. 8.gl.vnic.nu.13. Mysing.cent.3.obs.3.vers.septimò dotis causa,* Borrell.*in summa dec.tom.3.tit.5.num 106. D. Roto pract.concl.c.12.n.3.& seq. num.50. Molignan.d alterc.66.nu.29.*

201 8. Vt bona parafernalia, quando sunt bona non dotalia, spectent ad vxorem pleno iure quoad dominium, & administrationem, & nihil ad maritum, *Onat. sup.* Card.*de Luca de dote disc.168.ex nu.7.disc.120.nu.5.seqq.de regal.disc.84.nu.2.de dote disc.50.nu.4. D.Sanminiat.contr.83.nu.13.* R*ipol.var.c.10.n.486.Boss. de dot.c.8.n.109.*

202 Solet tamen maritus habere administrationem talium bonorum ex tacita eius voluntate, *D.Sanmin.sup.nu.14. Staiban. de iure eff.lib.2.tit.3.qu.4. Ripol.sup. Gratian.c.514.n.24.514.n.4. T usc.lit.M.concl.95. Christin.ad l.munic. tit.9.art.1. Spin.cons.70. Sabell.§.maritus n.23. Gallus de fructibus art.21.*

203 Bona corredalia penes mulieres potius, quam viros conseruari solent, *Card.de Luca de dote disc.50.n.4.disc.93.nu.6.*

204 An in dotem, vel parafrenum data censeantur, nulla causa expressa, *Card. de Luca de dote disc.151.nu.10,& disc.146.num.13.* vbi Regnum non venit sub paraferno, *Bossius d.c. 8. nu.109.* vbi dicit non censeri data in dotem, sed tanquam paraphernalia.

205 Ad tempus autem constitutæ dotis pro administratione eius hęc pacta pertinere videntur. Primum de non alienandis bonis dotalibus inæstimatis, datis, *Barbos.in l.1. p.5. solut.matrim.* Mo*ina disp,428. Tonnut.lib.2.q.40. Cyriac.cōtr.295. Castill.de alim.c.58.59. Hermos. l.22.gl.5.tit.5.p.5.*de qua re dicemus in *Rubr.3*

206 2. Vt vir possit omnia bona dotalia libere administrare, etiam per contractus, qui dominium transferant mobilium dotalium, ea tamen administratione, quæ ad onera matrimonii portanda, & lucrum captandum ex eis ad quæstum exercitii, buna fide pertineat, *Onat.nu.211. Giurba sup.consuet.*Mes*san. c.1. gl.4.à nu.101.& c.14.gl.1.c.21.seqq. Auendan.de censib.cap.79. Gratian.discept.514.nu.24. discept.524.nu.4. seqq. Christin.ad l.muni ipal.tit.9. art. 1. Bossius de dote cap.2.nu.146.fol 61.& cop,10. n.67.69.fol.278.*

207 3. Vt custodia rerum dotalium ad virum pertineat, ea lege, vt de dolo lata, & leui culpa, non uerò de leuissima teneatur *Onat.ibid. Gomez in l.50. Tauri nu.42.seqq. D. Iul.Capoc. discept.347.& seqq. Infra num. Boss.de dote cap.19.fol.810.nu.115.seqq. D. Pegas resol. c.3. n.558.* De leuissima tenetur, si assit morā ex parte mariti, *Pegas n.600.* post M*ascard. concl. 996 nu.8. Fachin.lib. 1.contr.167. Boss.sup.nu.42. Barbos.in l.si mora n.16.17.ex text.l. si filio fam. §.si post.ff.solut.matr. & l.26.§. post.ff.eo l. Barra cōtr.74.*nec talis culpa putest per pertes remitti, *Barbos.in l.1.p.5.tit.5.n.6.ff solut.matrim. Valasc. consul.135.n.10. Surd.cons.78.nu.3. Mantica de tac.lib.12.tit.32.n.10.* Et quāuis res dotales sint æstimatæ, dummodo non faciant emptionem *Barbos.in l.æstimatis n.33. ff.solut.matrim.lib.12. tit.28.nu.18. Pegas sup.n.598.* Et *infrà n.257.*

208 Alius dotis augumentum, vel diminutio cedit mulieri, *P. Molina disp.426. Cyriac contr. 220.& 456. Pucion.alleg.172.nu.17. Cortiada dec.261.nu.9.* vbi de thesauris, & lapidicinis, & aliis inuentis in fundo dotali.

209 4. Vt onera matrimonii maritus substineat, idest vxorem, filios, seruos, famulos, totamque familiam alat ex fructibus dotis,& bonorum suorum, iuxta qualitatem eorum, & quantitatem bonorum, & bona dotalia conseruet, *Onat.num.eod. Giurba ad consuet. Messan. c.3.gl.5. Card.de Luca de dote disc.200.n.3. disc. 201.nu.7. Castill.de alim.c.50. Barbos.solut. matrim.in rubr. 1.p.nu.6.& p.4.à nu.10. Gallus de de fructibus disp.20.art.2. Boss. de dote cap.20. nu.92.*

210 Sic fructus dotis ad maritum pertinent, *Gomez in l.50. Tauri nu.32. Giurba ad consuetud Messan.c.3.gl.5 nu.8. Menoch. lib.3. præsum.9.* Merlin.*de pign.lib.2.q.18.n.45. Vrceol. consult. 89. nu.37. Galeot.contr.64.nu.26. Capon. qu.5.n. 36.seqq. Gallus sup. Afflict.contr.27.* Secus si nō potiretur cōstante matrimonio, *Staib.res.153. n.59.*

211 Quamuis per aliquod tempus vxor fleret in domo patris, & ibi alimenta habuerit, *R. Marin.lib.2.c.249. Vrceol.sup.nu.46.seqq. D.Galeot. sup n.31.32. Boss.sup. Merlin.de pignor.lib.3.q.80*

Nec valet pactū,vt alter ferat fructus dotis, & alter onera substineat, *Barbos.sup.4. p. à n.10.*

212 5. Vt res empta ex pecunia dotali in ipsius rei dotalis locum succedat, & dotalis efficiatur, *Onat. ibid.* Gomez *l.50. Tauri num.36. Barbos.rubr.solut.matrim.3 p. à num.73. Cyriac. contr.425.524. Hermosill.l.49.gl.7. tit.5.par.5. Noguerol.alleg.7. Gusin.de con.iug.n.26.à nu.19. Salgad.labyr.p.1.c.24. à nu.11. & à nu.63. Vela* differ.

differt.33.nu.38. Ripol.var.1.10. n.272.seqq.

213 Verum licet res empta ex pecunia dotali data libera, marito, ab ipso marito, non fiat affecta hypoteca dotali contra Pacific.de Saluian inspect.3.c.4.n.578. tenent Cenc. de censib. in addit.p.2.q.2.art.1.nn.44.Burat.dec.784.nn.4.5. ex tex.l.ex pecunia, C.de iure dotium, Rota dec. 287.nu.1.p.3.rec.Merlin.de pignor.lib.3.tit.1.qu. 32.Ciarlin.contr.94.nu.29.Hermosil.fol.684.

214 Fallit hæc conclusio, vt in subsidium possit agi à muliere contra illam rem, ex text. §. vxor marito 56.ff.de donat.inter. Barbos. in rub. solut.matrim.p.3.nu.76.Mantica de tacit. lib.12. tit.27.nu.9.27.Gait.de credit.c.4.n.1456.1458. Burat.sup.dec.784.nu.4.Merlin.sup.qu.52. n.13. Boss.de dote cap.1.nu.64.& seqq. Capon. de dote qu.4.nu.29. Andreol.contr.50. Ciarlin.sup.Merlin.de pignor.lib.3.tit.2.qu.52.n.13.

215 Et sic mulieri, hoc casu, competit vtilis rei vendicatio, ex qua actione excludit creditores anteriores, quos non posset excludere simplici hypoteca, vel tacita, vel expressa, Mantica nu. 20.Gait.sup.n.1690.

216 Quæ actio competit mulieri etiam contra creditores anteriores, Bal.Nouell.de dote p.5. priuil.24.Campeg.eod.tract.p.4.qu.8.nu.1. Gratian.discept.964.nu.22.Merlin.sup.

217 Opinio Pacific.de Saluian. procedit quando de voluntate vxoris fuit facta emptio, vel quando ea præsente, Caualer.dec.37 nu.2. dec. 39.Merlin.de pignor.lib.3.tit.2.qu.32.n.7.& seqq

218 Vel quando mulier esset minor, & maritus illius legitimus administrator, Merlin. sup. num.7.8.

219 Procedit opinio Pacifici, quando vel expresse, vel tacite res empta fuisset, vt cederet in causam dotis, & in rem dotalem, per text. l.si æstimatis, ff.solut. matrim. vbi DD. Couar. pract.c.28.nu.2.Honded.cons.14.nu.50.lib.1. Berou.cons.164.nu.10. lib.1.Rolan.cons.86.nu.15. lib.4.Rota dec.287.n.1.p.3.rec.Merlin. d. qu 32. num.9.

220 Quæ conclusio procedit quamuis emptio facta fuisset nomine viri, Rota d.dec.287.num.1. Merlin.n.11.seqq.

221 Verum remedium dictum reiuendicationis competeret in subsidium aduersus virum, vel eius vniuersalem successorem. sed non aduersus tertium possessorem. Manent. cons. 104. & dec.33. nu.16. Merlin.sup.nu.13. Barbos.p.3. rubr.ff.solut.matrim. nu.86. Sed contra dicit Gait.sup.d nu.1464.seqq.

222 Et remedium subsidiarium d. l. vxor marito extenditur etiam ad fauorem aliorum creditorum, vltra causam dotis. Barbos.sup.par.3. nu.86.Gait.sup. nu.1476. in fin. Manente cons. 213.nu.36.Mantica d.tit.27.nu.9.Costa de port. rat.qu.188.nu.6.Duran.dec.212.nu.1.

223 Casus subsidii dicitur versari vbicumque debitor non est soluendo. Duran.dec.63. nu.4. seqq.dec.212.nu.1.Merlin. post alios d.qu.32. nu. 21.22.

224 6. Vt mulier, etiam suo modo virum suum adiuuet ad onera matrimonii substinenda, paruulos filios lactando, & educando, Sanfel.dec.205.nu.6. Antonel.de temp.lib.2.c.58. res domesticas custodiendo, domesticæ familiæ respiciendo, & ea officia, & obsequia eidẽ marito impendendo, quæ suæ conditionis, & qualitatis matronam non dedeceat, Onat. ibid.Tusc.lit.M.conclus.88.& lit.V.conclus.386. Alex. cons.133. lib.4.Bald.cons.299.lib.1.

225 7. Vt vxor nec subducat, vel amoueat, nec donet aliquid, neque contractus celebret sine viri expresso, vel tacito consensu, Onat. ibid. Rolan.de dote qu.92. Thes.dec.34. & 106. Osasc.dec.20.Gratian.cap.251.num.36. cap.556. vbi Add. Luca.cap.769. nu.23.cap.989. nu.24. Sabell.res.77. Ludouis. dec.398. vbi Add.Bardellon.cons.181.lib.2. Franch. dec.176.491. vbi Addentes.Medic.dec.48.nu.10. cum addit. Merlin.dec.308.nu.9.seqq. Rota p.17.rec.dec.384.nu. 4.seqq.vbi dicit secus ex causa necessaria, Card. de Luca de dote disc.20.nu.3.An cum iuramento, ibid.disc.180.confl.obs.38.

226 8. Si vxor discedat à viro cum causa, debeat ei restitui dos, si sua culpa vir retinet dotem, Thes.dec.130.nu.4.§.minores, auth.de nupt. Duran.dec.339. Christin.dec.138.nu.5.seqq.vol. 3.Rota p.12.rec.dec.128. Franch. vbi Addentes dec.244. & 312. Altograd. cons.23. nu.9.seqq. lib.2.Merlin.dec.446.& 673. Ead. Rota p.13. rec.dec.199.270.328. in fine p.14. dec.154. Sabell.§.dos nu.18.Leon.dec.134. Valenz. cons.31. 41.Olea de ceff.iur.tit.3.qu.7.num.6. Castill.de alim.c.36. §.1.cap.56. Antun.de donat.lib.1.p.3. c.26.Card.de Luca de dote disc.160.nu.23.

227 Hæc omnia si non sint deducta in conuentione, ita definiri debent per leges, cum sint de natura contractus dotis, Bene verum multa possunt adduci, & conueniri in contrarium, quæ conuentio esset seruanda, nam contractus ex conuentione legẽ accipiunt, l. ob res 20.ff.de pactis, l.30.ff.de reg.Iuris, l.2.ff.de obligat.l.in stipulationibus 52.ff.eod.

228 Pactum, vt bona mariti non sint obligata pro restitutione dotis, non valet, Boss. de dote fol.672.n.7.

229 Non potest peti dos ante executum matrimonium, Card.de Luca de iudic.disc.16.n.16. 17.de dote disc.166. ex nu.18.disc.145.num.115 disc.166.ex n.18.

230 Post contractum matrimonium, sine dote, vir non potest cogere mulierem diuitem ad constituendam sibi dotem, Card. de Luca de dote disc 150. nu.34.35. Bossius de dote cap.8. nu.78.& seqq.

Quid si quis sine dotis commemoratione, cum iuramento promisit ducere in vxorem aliquam mulierem diuitem, an teneatur illam ducere indotatam, siue sine dote. Et non teneturillam accipere in vxorem sine dote, si sit diues illa, vt possit sibi dotem constituere non obstante iuramento, post alios Bossius

de dote cap.8. num.81. & seqq.

Ex hoc casu, si mulier deneget dotare se, maritus non potest illam à domo expellere, & alimenta denegare, contra multos docet *Boss.d.c.8.n.82 & seqq.*

231 Dos constituta per extraneum cum pacto reuersiuo, soluto primo matrimonio iterum constitui non cogitur, *Card. de Luca de dote disc.152.num.16.* Aliàs extraneus dotans sine pacto reuersiuo præsumitur donata, *D. Guttier.de compensat.qu.24.n.15.16. & seqq.* Dicemus *infrà n.582.*

Pacta, quæ contractui dotis adiungi non possunt, & quæ possunt, sunt:

232 Primum quando est contra bonos mores naturales, v.g. Nè coniuges sibi inuicem fidelitatem seruent, sed libere, & impunè adulterentur. Vel ut vir possit liberè vxorem ad libidinem prostituere, aut lænocinium exercere. Vel vt vir, aut mulier furando sibi acquirerent, & lucra diuiderent, nè præstentur onera obsequialia matrimonii erga vxorem, & è contra, & similia, *l.illud 4. ff. de pactis, Tusc.lit.M. concl.88. & lit.V.concl.386. Alex. cons.133.lib.4.Bal.cons.299.lib.1.Bossius de dote fol.26.nu.100.fol.27.n.104.& n.97.*

Nam communi iure inspecto, maritus propter adulterium vxoris lucratur dotem, per *text.in l.consensu, C.de repud.§.quia verò, auth. vt liceat matri, & Auiæ, cap. plerumque de donat.inter. Farinac. in praxi crim. qu.142.num.1. Cancer var.lib.1.cap.9 num.134. Thor. vot.98. num.11.lib.1.* post alios *Nos ad Rouit.cons.r. n. 24.lib.3.Olea de Ceß.Iur.tit.3.q.7.n.30.*

Et etiam bona paraphernalia, *Clar. §.adulterium, vers adde, Barbos.in l.2. ff.solut.matrim. in 1.part.in princ. num.53.seqq. Vela dissert.14. à num.17. Solis de dote qu.33. Thor. d. vot.98 num.14. Mastrill. decis.57.* Carpzou. *in praxi qu.64.*

Si Vir agat ciuiliter ad hoc lucrum, secus si criminaliter, *Barbos.sup.n.57.seqq.*

Et nisi vir etiam sit adulter, *Surd.de alim. tit.7.qu.16.nu.47.seqq. Barbos.sup.num.97.seqq. Pascal.p.1.c.5.nu.56.* Imò nec posset illam occidere, *Caball.cas.300.n.84.*

Et nisi adulterium sit commissum per vim, *Auendan.de men lib.2.c.41.num 32.& c.43.nu. 29.Baron.de corpore tom.2.fol.212.*Carpzou.*qu. 67.nu.74.*

Et tale adulterium ad effectum prædictum potest probari per præsumptiones, & indicia grauia, *Barbos.sup.nu.61.& seqq.Pascal. part.1. cap.5.num.50. Andreol. contr.336.num.18. & seqq. Noal.de transmiss. c.46. Ricc. in praxi res. 75.nu.7.Baron.de corpore tom.2. num.122. fol. mihi 213.*

Exposita quærela per virum, transfertur actio lucrandi dotem, etiam ad suos hæredes extraneos, *Franch.dec.184.240.* Imò sufficere conquæstum extraiudicialem, *Franch.sup. Farinac.qu.142.nu.120.199.Mastrill.dec.59. n.14. Luca ad Franch.d.dec 183.240.Olea sup.*

Sed si non exposuit quærelam cum sciuerit vxorem adulteram, tunc eius hæredes non possunt quærelare, nam per eius scientiam, & quiescentiam censetur fuisse remissum, *Barbos.sup.nu.119.seqq.Olea sup.n.34.*

Secus si nesciuit, nam tunc filii, & hæredes possunt quærelam exponere, *D.Hosier. contr. 6.Carpzon.qu.65.*

Et maritus potest opponere de vxoris adulterio, etiam contra vxoris hæredes petentes dotium restitutionem, *Mastrill. dec.57.* Sed debet viuente vxore accusare, *Peregr. tract. var. lib.2.de re iudic.num.15. Baron.de corpore supr. num.118.*

Non lucratur dotem per adulterium, maritus, si vxor haberet filios, *Borrell. in summa dec.p.3.tit.de adulter.num.126.R.Marinis lib.1. res.263.nu.11.*

Nec lucratur si in constitutione dotis, adesset pactum reuersiuum, in casu, quo decederet sine filiis, & quod illa non possit disponere, nam tunc per adulterium, maritus non lucraretur dotem, *Borrell. sup.nu.120. seqq.* Sic etiam si adesset pater, quamuis non adesset pactum reuersiuum, *R.Marin. sup. num.10. R. Ponte dec.24. num.5.* Diximus ad *R. Rouit. d. cons.1.lib.3.*

233 2. Vt si conuenissent, nè ob res amotas ageretur, quia ad furandum mulieres inuitantur, aut si vir prohiberet vxori ne audiret missam, ne domi oraret, aut alia opera pia exerceret *d.l.illud, Menoch.de arbitr.cas.580. Sabell.§.mobilia num.8. & §.furtum num.6. vers.quod cum vxore.*

234 3. Ne res donatæ inuicem inter coniuges repetantur, *d.l.illud, ff.de pactis vbi DD.*

235 4. Pactum nè dotæ exigantur, *l. cum pater 12.ff.de pactis dotal.* nam si conueniat, ne dos petatur esset indotata mulier, quod est contra bonos mores ciuiles, & *l.fin.ff.eod. & l.si conuenerit, ff.Palma alleg.190.num.2.seqq. R.Marin. lib.1.res.92.*

236 Valet pactum de dilatione solutionis dotis, inter dotantem, & virum, *Capon.discept.289. tom.4.*

237 5. Pactum nè minus, aut plus, quam conuentum est in dote, exigatur, quod prohibetur expresse *in d.l.illud 5.ff.de pactis dotal.& l si pater 12. §.similiter,* nam minus peti posse est cōtra fauorem dotis. Magis autem exigi posse cōtra leges esset, quæ prohibet donationem inter coniuges. Sic in marito prohibetur in solutione dotis, quæ sibi fieri debet. Ità etiam respectu vxoris in reddenda sibi dote à marito, ne vel pactum fiat, quo mulier se adstringat ad nō repetendam dotem soluto matrimonio, vel ad minus, plusue repetendum, quam sit eius dos data, *Boss.de dote per Integrum Tract. Capon.de dote per integrum Tractatum, & DD.passim.*

238 Sic vt fructus dotis maritus non habeat, *Ionius gl.20.§.3.nu.63.Boss.de dote cap.1.nu.96. & cap.*

& t. vl. nu. 25. 26. 27.

239 6. Pactum, nè Impensæ necessariæ in bonis dotalibus, minuant dotem ipsam, quia esset donatio inter coniuges, quæ non valet, cum possit semper antè mortem reuocari, d. d. illud & toto tit. ff. de donat. inter. latè post mille De Angelis de expens. & melioratin rebus dotal. fact. art. 3. 4. & seqq. Affl. dec. 359. Gratian. cap. 437. vbi D. Luca Eich. dec. 438. num. 55. seqq. Garz. de expens. & meliorat. c. 13. Costa de ration. tutel. qu. 209. D. Guttier. de compensat. lib. 1. qu. 28. nu. 44. 52. lib. 4. q. 6. nu. 42. Ripol. var. cap. 10. nu. 107. & seqq. Rota p. 9. rec. dec. 438. n. 55. seqq. Bossius de dote c. 1. §. 4. c. 19. n. 35. D. Capon. in q. 4. d. rubr. ff. solut. matrim. num. 8. 14. cum seqq. D. Rosis obs. 83. nu. 43. Sabell. §. expensæ n. 11. Bich. dec. 240.

240 7. Pactum de futura successione viuentis in dote, vel, vt post mortem vxoris bona dotalia ad maritum pertineant, l. hæreditas 5. C. de pactis conuent. quia continet votum captandæ mortis, Capon. d. scept. 315. nu. 9. seqq. Torre de pact. fut. success. lib. 1. c. 7. n. 43. Boss. de dote cap. 16. nu. 12. & seqq.

241 Secus vbi accedit expressus consensus mulieris, Card. de Luca de dot. disc. 153. nu. 6. 21. seqq. disc. 90. nu. 8. 1 t. disc. 155. nu. 21. seqq. Bossius sup.

242 Valent pacta futuræ successionis fauore dotis, Torre sup. nu. 7. Boss. sup. sic valet fauore dotis quando est facta promissio æqualiter Instituendi filios, ibid. n. 24. Boss. sup.

243 Valent quoad dotem, secus quo ad alia, n. 48. & Boss. sup. vbi de tota materia. Nec valet pactum factum à patre filiæ dè illam instituēdo in casu eius mortis, nisi reseruauerit aliquā quantitatem, de qua posset disponere, R. Marinis lib. 2. c. 162. vbi Luca, Moccia in Sylua cas. fores. cas. 1. D. Marcian. disp. 87.

244 8. Pactum quodcumq; quo vxor suam conditionem faciat deteriorem quo ad dotem sibi soluto matrimonio soluendam, etiam si detur maior dilatio ad soluendum, quā est illa legalis, l. cum dot 7. vers. dicendum, l. de dit 14. & seqq. ff. cod. Et quomodocumq; nam dotem faciens deteriorem, ad tex. in l. Att lic nus 17. ff. de pactis dotal. l. ita constante 27. ff. de Iure dotium Gratian. disc. 435. idem Gratian. c. 49. Altograd.

245 cons. 19. lib. 2. Vrceol. consult. 8. Vrceol. de transact. q. 19. Cald de ferus q. 5. nu. 235. seqq. alij apud Sabell. §. pactum n. 16. Capon. de dote sol. 102. n. 3. sol. 262. nu. 39. R. Marin. lib. 2. c. 166. n. 45 Boss. de dote f. 506. n. 105. & 106. Barra obs. 85. 86. Vrs. ad Affl. dec. 336. Idē Altogr. cons. 25. n. 20. seq. lib. 2. IdēGrat. vbi Addentes dec. 47. Sperell. dec. 164. n. 11. Tusc. lit. D. concl. 795. Rot. p. 9. rec. dec. 198 nu. 11. & dec. 269. nu. 12. seqq. p. 19. dec. 39 a p. 15. dec. 350. nu. 4. seqq. p. 16. dec. 77. p. 17. dec. 348. nu. 4. seqq. Sabell. §. dos num. 9. Card. de Luca de dote disc. 20. nu. 1. disc. 24. nu. 3. disc. 152. nu. 18. Cobius consult. 125. nu. 55. 131. nu. 38. consult. 25. nu. 13. 14. D. Scoppa ad D. Merlin. lib. 2. contr. 34. nu. 14. Starbacsol. 3. nu. 19. Capyc. Latro dec. 109. num. 2. Coccin. dec. 44. nu. 2. Gasson. disc ept. 18. nu. 19. 21.

Palma alleg. 193. num. 1. seqq. D. Mansrella ad Capyc. Latro dec. 59. nu. 12. Vbi dicit secus quo ad fructus constante matrimonio, nam vir potest facere illos deteriores, quo ad ipsum, ex Fabr. in C. lib. 5. tit. 9. def. 2. Ripol. var. c. 9. nu. 106. Molignan. altercat. 61. nu. 16.

246 Sic Priuilegium hypotecæ tacitæ competens mulieri super bonis viri, pro dote, Si renuncietur hypoteca, illa renunciatio non obstat, nisi quo ad illud corpus, & illam personam, cum qua contraxit, R. Marin. ad Ruert. dec. 148. nu. 3. seqq. Acosta de priuil. credit. reg. 2. ampl. 6. nu. 256. & seqq. Bossius de dote cap. 18. num. 107. & seqq.

247 Talis renunciatio valet, si mulier sit cauta super alijs bonis, in casu restitutionis dotis, Afflict. dec. 313. Gomez in l 50. Tauri nu. 10. Gallerat. di renunciat. lib. 5. c. 9. nu. 10. Call. qq. forens. lib. 1 q. 18. Barbos. in l. 1. p. 5. nu. 6. ff. solut. matrim. R. Marinis sup. num. 7. Acosta sup. num. 273. 278. Bossius sup.

248 Et quamuis Franch. dec. 84. dicat hoc non esse verum quando mulier renunciat cum Iuramento post Affl. dec. 311. Tamen dicta per eum procedunt de Iure communi, secus de Iure Regni Neap. per pragm. 1. ad Vellcian. Idem Franch. dec. 478. vbi Luca, & Amendola decisum refert, benè R. Marinis sup. nu. 8. Bossius sup.

249 Dos per mulierem non potest fieri deterior, etiam soluto matrimonio, Merlin. de pignor. lib. 2. tit. 1. q. 18. nu. 50. Bossius de dote cap 12. nu. 105. & 106.

250 Hæredes mariti negligentes dotem exigere, tenentur ad dotis restitutionem, Barz. dec. 72. nu. 23. Amat. resf. 5. nu 79. Medic. examin. 36. ex nu. 16. Rota post Pacif. de Saluian. dec. 284. nu. 11. Add. ad Ludouis. dec. 97. nu. 7. Molignan. altercat. 42. num. 6. Olea de Ceff. Iur. tit. 5. q. 12. ex n. 20.

251 Verum si à patre exacta dos non sit, ad aliquid non tenetur, sed cedendo actiones liberatur, secus ab extraneo, nam compellitur ad illam restituendam, l. si extraneus, & ibi DD. l. nupta, §. quoties, ff. solut. matrim l si fundus, C. de fundo dotal. Boer. dec. 329. Viu. dec. 375. num. 5. Franch. dec. 424. nu. 2. 3. vbi Addentes, Cyriac. contr. 110. nu. 3. Olea sup. Fontanell. de pactis cl. 6. glo. 1. p. 2. ex nu. 69. Molign. sup. n. y.

252 Et licet Idem Olea sup. dicat huiusmodi differentiam minimè admittendam esse, data mora in non exigendo dotem, si pater dotans effectus sit non soluendo, Tamen nu. 70. residet cum sup. positis, sequitur Thesaur. in comp. dec. p. a. verb. dos promissa, & verb. viro mortuo.

253 Quæ procedunt quando promissor extraneus realiter effectus est non soluendo, medio tempore, Medic. d. examin. 36. num. 17. & dec. 59. num. 3. R. Marin. lib. 1. cap. 14. nu. 3. Molignan. sup. num. 9.

254 Eodem modo tenentur non ad ratam dotis solutæ, sed ad Integrum antefatum, Molignan. ibidem. tam maritus, quam hæredes num. 23. seqq.

9. Quod

255 9. Quod vir in custodia dotis non teneatur de dolo, & lata culpa, & leui, sed tantum de dolo tantum, nam tenetur etiam de lata, & leui culpa, *l.in rebus,ff. de iure dot. l.pomponius, ff. de pact. dotal. Iul.* Capon. *discept.347. seqq. Couar. pract. cap.28.nu.3. Surd. conf.78.nu.2. Gomez ad l.5. Tauri nu.44. Barbos. in prelud. l.si mora nu.35. Trentacinq. lib.3. var. res.20.nu.20. de iure dotium, Boss. de dote c.19.nu.40.115.119. seqq.* Vbi ponit, rationem, quia contractus dotalis celebratur gratia vtriusque contrahentis, benè *Pegas ref.3. num.538.* vbi *numer.567.* respondet contrariis.

256 Tenetur etiam de leuissima culpa si detur mora ex parte ipsius mariti, *Boss. d.c.19.nu.42. ex l.si filiofam.§.si post. ff. solut. matrim. Pegas sup nu.600. Masiard. de probat. conclus.995. n.8. Fachin. lib.2. contr.167.* Diximus *sup.n.207.*

257 10. Vt fructus dotis, versi in alimenta vxoris repeti possint à viro, nam vir tenetur alere vxore, *d. l.fructus prædiorum 2. C. de pactis conuent.* & ibi *Bald. Salyc. Card. de Luca de dote disc.160. Giurba ad consuet. Messan. c.3. gl.5. à nu.8. Menoch. lib.3. praes.9. Saminiat. contr. 83.nu.10. Gallus de fructibus disp.20. Capon. de dote fol.64.nu.45. Boss. de dote cap.1. & cap.10.*

258 11. Pactum post nuptias, vt debita mulieris soluantur non valet, quia fructus dotis in onera matrimonii sunt data viro, *l. quæ res 28. ff. de pactis dotal. Card. de Luca d. disc.160. de donat. disc.5.n.8.*

259 Sic non valet pactum, quod maritus teneatur onera matrimonii ferre, & fructus ad vxorem pertineant, *C. Luca ibid. disc.160.nu.21. Barbosa solut. matrim.4.p. à n.10. Bossius de dote cap.1.num.96. Gallus de fructibus disp.20. art.2. num.11.*

260 Nec valet pactum, vt vir fructus dotis cósequatur, sed vxor, vel dotans ferat onera, vel submnistret alimenta, *Card. de Luca d. disc.160. nu.22. Boss. de dote cap.1.nu.190. seqq. Capon. de dote fol.79.nu.3.* licet contrarium dicant alii si vxor sit diues, *Boss. ibidem num.97. seqq.* Gallus *sup.n.11.* Boss. refert *Bald. Nouell. de dote p.2. n. 12. Campeg. de dote p.1. qu.1.nu.2.3. Rogerius de dote inspect.1.nu.14. Molina disp.432. num.6.* & alios, Sed ipse *Boss.* tenet primam sententiam post *Barbos. in rubr. ff. solut. matrim. p.4. nu.12. Molinus qu.41. à nu.8. Gratian. disc.132. num.9.* & 10. *Surd. de alim. tit.7. qu.18. num.12. seqq. Fontanell. de pact. cl.6. gl.2.p.2.n.36.*

261 12. Pactum, vt fructus dotis post matrimonium augeant dotem, nam dati sunt marito ad substinenda onera matrimonii, & ideo mulier remanet indotata, si dictis fructibus non fruatur, *l.si conueneri 4. ff. de pactis dotal. Postius ref.152.num.16. Cyriac. contr.32. nu.15. Mantica dec.26.nu.2. Burat. dec.159.num.8.* & ibi *Add. Tusc. lit. V. concl.397. Gallus de fructibus disp.20. art.2.nu.11. Surd. de alim. tit. qu. 32. seqq. Fontanell. de pactis nupt. il.2. claus.6. gl.2.p.5. Card. de Luca d. disc.160. Barbos. rubr. solut. matrim.3.p. à num.61. & in l.2.p.1. à nu.10 Ripol. var. cap.10.nu.174. Capon. solut. matrim. c. 5.nu.37. seqq. & qu.8.num.1. & seqq. Bossius de dote c.1.n.96.*

262 Quamuis vxor propria culpa discedat à domo viri, *Gratian. cap.144.num.18. Surd. de alim. tit.1.qu.42.nu.36. Leotard. de vsuris qu.28. num.58. seqq. Fontanell. de pactis cl.6. gl.2.p.1.nu. 10. Boss. de dote p.2. c.20.§.2.nu.11. Hermosill. l. 10. gl.4. tit.1.p.5.n.175. Mart. Med. inter dec. Sen axiom.7.n.61. seqq. Antonell. de temp. legal. lib.2. c.21.nu.9.*

263 Licet contra, hoc casu, dicant *Staib. tit.1. q. 32.nu.26. tit.4.qu.14.num.19. tit.7.qu.16. num.6 Boss. de alim. oblig. c.11.nu.696. Barbos. ad rubr. solut. matrim. p.2.num.42. Marescott. var. lib.2. c. 83.nu.66. Sperell. dec.139.nu.23.38. Merlin. dec. 7. Vrceol. consult. 89.u.36. lib.2. Afflict. dec.10. Gratian. cap.552.nu.44. Sanfelic. in praxi sect.9. Altograd. cons.23. lib.2. Bich. dec.11. Sabell. §. vxor. num.7.8.*

264 Pactum non valet, quod soluto matrimonio, per mortem viri, dos pertineat ad hæredes mariti, *D. Capon. sup. fol.261.nu.38.*

265 Valet pactum, vt fructus vltimi anni matrimonii, non dum percepti sint vxoris, *l.si inter 31.ff. de pactis dotal. Card. de Luca d. disc.160. nu.40. & seqq. Gomez in l.50. Tauri nu.33. Capon. de dote fol.451.nu.5.*

266 Verum fructus dotis excedentes alimenta vxoris, possunt peti à creditoribus viri, *Amat. resol.83. Boer. dec.7. Montic. de inuent. c.10.nu. 233. Gallus de fructibus disp.20. art.2.nu.9u.10. Barbat. de diuis. fruct. p.2.c.3.n.69.*

267 Pactum de lucranda dote ob mortem vxoris valet, *Capon. de matrim. fol.358.n.40. & fol. 263.nu.42.*

268 Prima causa dotandi est paterna, *l. qui liberos, ff. de rit. nupt. l. final. C. de dotis promiss. Campeg. de dote p.1.q.26.n.4. Duard. de societ. fol.130. nu.5. & 132.nu.18. & fol.573. num.3. Fontanell. dec.560.nu.10. R. Martin. lib.2. c.15.nu.8. p.1.qu. 15. num.1. seqq. Valasc. de priuil. paup. Mucei ad Sanfel. dec.384. D. Cafareg. ad stat. Ian. fol 124. nu.51. & fol.126.nu.62. Hodiern. ad Surd. dec.62. nu.10. Redanasc. cons.72.nu.32. Barra obs.37.nu. 2. Altograd. consil.76. nu.4. lib.2. Mesa var. c.11. nu.1. lib.2. Card. de Luca de dot. disc.142.n. m.5. 144.145. D. Venturin. cons.52.nu.3. lib.2. D. Gutierez de compensat. lib.5. q.4.n.1. Cald. qq. forens. qu.16.nu.7 lib.1. D. Mansi consult.33.51. lib.1. Gizz. ad Capyc. Latr. dec.38.* & ibi *Manfrell. Gratian. vbi addentes dec.19.num.41. Pereira dec.13. Merlin. dec.249. Antun. de donat. lib.1. prælud.2. numer.105. D. Rosa ad consuet. Neapol. fol.126. num.616. P. Molina disp.424. Ciroc. discept.1. num.14. disc.4.num.3. disc.67.num.47. Altograd. contr.24. Farinac. in repert. de contract. qu.45. Tasson. de antef. fol.407. numer.42. Ciarlin. controu.189. num.1.193.nu.20. Rocc. resp.68.nu.22 seq. lib.1. Saminiat. contr.31.nu.37. & 50.nu.22. Boss. de dote c.4.* vbi tota materia, *Ripol. var. c.9*

Tam

269 Tam si filia sit in potestate, quam non, Card. Luca sup. nu. 3. Diana tom. 2. tract. 6. res. 45 Giurba obs. 23. Ripol. var. c. 9. num. 163. seqq. Barbos. ad ordin. lib. 4. tit. 99. §. 1. nu. 15. Barbos. in repert. verb. dos. Boss. sup. Gizz. & Capyc. Latr. dec. 182. nu. 62. & 67. & idem Gizz. ad dec. 135. n. 4.

270 Quamuis ipse pater esset sub potestate, Card. de Luca, sup. n. 4. Boss. sup.

271 Quamuis filia sit nupta de consensu patris, quia nubere, & dotare tenetur Card. sup. num. 5. Gomez. in l. 80. Tauri num. 12. Sanch. de matrim. lib. 4. disp. 26. Barbos. in l. 1. p. 4. num. 31. Capon. d. dote fol. 139. nu. 21. Boss. de dot. fol. 143. num. 97. Diana tom. 2. tract. 6. res. 45. Giurba ad consuet. Mess. c. 3. gl. 4. Barbos. in Concil. Trid. sess. 24. c. 1. de reform. Torre de pactis fut. success. lib. 2. c. 11. n. 4. Cald. qq. forens. lib. 1. q. 18. nu. 7. Idem Barbos. in repert. verb. dos. Saminiat. sup. n. 27.

272 Quamuis filia nuberet inscio, vel inuito patre, Card. de Luca de dot. disc. 1. ex nu. 2. disc. 142 ex nu. 24. disc. 169. confl. disc. 27. Gomez ad l. 80. Tauri nu. 12. Sanch. de matrim. lib. 4. disp. 26. Barbos. in l. 1. p. 4. nu. 31. Cancer. var. c. 24. num. 2. Capon. de dote fol. 142. num. 26. Addit. ad Sanfel. dec. 384. Cabed. dec. 31. nu. 12. p. 2. Diana tom. 2. tract. 6. res. 45. Rota p. 14. dec. 95. 94. Christin. dec. 182. nu. 27. seqq. vol. 5. Facbin. contr. 45. lib. 3. Sabell. §. pater nu. 21. Giurba ad Consuet. Mess. c. 3. gl. 4. Couar. de matrim. c. 3. §. 8. nu. 8. Ripol. var. c. 9. nu. 197. 199. Torre pact. fut. success. dec. 185. nu. 5. & sup. d. c. 11. num. 4. Tap. in Iure Regni lib. 4. rubr. 12. nu. 10. Sadarin. resp. 12. num. 103. Tasson. sup. nu. 43.

273 Quamuis marito nulla dos esset constituta, nec ipse illam peteret, nam adhuc mulier illam petit C. Luca d. disc. 142. n. 6. vbi declarat, Mansi d. consult. 33. nu. 15 Surd. de alim. tit. 1. q. 32. num. 15. & tit. 7. q. 6. nu. 4. Calan. dec. 44. quidquid dicat Torre de pact. fut. success. lib. 2. c. 26. n. 12.

274 Verum nubens inuito patre, minorem dotem debet habere, Torre d. dec. 185. num. 7. Mastrill. dec. 163. Fontanell. de pactis cl. 5. gl. 1. par. 1, num. 89.

275 Amplia quamuis vir dotaret de proprio, in compensationem ætatis, seu nobilitatis, nam ita diceretur dotata de proprio patrimonio mulieris, Card. de Luca d. disc. 142. num. 7. Capon. sup. nu. 53. Boss. sup. num. 31. Roit. ad Framb. dec. 616. Sanfel. dec. 384. Marcnd. lib. 3. c. 12. & seqq. quamuis contra dicat Tasson sup. n. 45. ex Affli. dec. 61. & aliis.

276 Secus si dotaret maritus, ingratiam soceri, quia tunc diceretur data ab ipsomet patre Card. de Luca d. disc. 142. n. 7.

277 Amplia in Indigne nubente post annos 25. Card. de Luca d. disc. 142. nu. 6. Rocca disp. 113 nu. 7. Capon. solut. matrim. q. 5. num. 27. 28. Boss. d. c. 4. num. 107. & seqq. Additio ad Sanfel. sup. Verú de iure Cathalano filia non potest impune, sine patris consensu nubere post completam ætatem annorum 24. Cancer. d. c. 24. n. 7.

278 Verum hoc casu quantitas debet esse congrua nuptijs Indignis, Card. Luca ibid. n. 8. Mastrill. & Fontanell. sup.

279 In Ciuitate Neapolis, puella, quæ non nubit in anno 16. masculatur, & admittitur cum fratre ad succedendum, præuijs tamen Interpellationibus, Card. de Luca d. disc. 142. nu. 12. R. Capyc. Latro, vbi Addentes dec. 59.

280 Sed post dictam ætatem non licet Indigne nubere, Card. de Luca d. disc. 142. nu. 12. Imo filia quandocumq; nubens sine consensu patris peccat mortaliter, Cancer. d. c. 24. nu. 33. etiam post Concil. Trid. Guttier. Canon. lib. 1. c. 80. nu. 8. Thes. qu. 1. lib. 9. 70. nu. 7. Barbos. p. 4 l. 1. num. 36. & seqq. solut. matr. Pascal. de patr. pot. p. 2. c. 5. nu. 25. Mar. Antonin. lib. 1. res. 2. nu. 9. Cauall. q. 604. nu. 23. post Valer. Trancred. Bonacin. Ponc. & alios D. Tranchedin. consul. 33. n. 4. vbi num. 15. dicit, & bene, quod libertas matrimonij non dicitur diminui quando pater curat, ne filius male nubat.

281 Et filia ante ætatem ann. 25. quamuis patrem Interpellasset, non posset indigne nubere C. Luca d. disc. 142. n. 13. Tasson. d. fol. 407. n. 45. Boss. sup. Cancer. var. c. 24. num. 36. Menoch. præs. 189. n. 77. lib. 4. Thes. lib. 1. q. 70. n. 25. Nec nupta digno, si fecit se carnaliter cognosci ante matrimonium, non debet consequi dotem, Cancer. var. c. 24. n. 32. Nos infrà n. 345.

282 Et post ætatem 25. annorum non posset Seruo nubere, C. Luca d. disc. 142. n. 14. Boss sup.

283 Sic nubentes indignè ante dictam ætatem 25. ann. nullam habeat actionem ad petendam dotem, C. Luca d. disc 142. nu. 16. disc. 1. nu. 11. disc. 2. n. 7. Boss. sup. Valasc. de priuil. paup. q. 17.

Alimenta tamen consequētur, C. Luca d. disc. 1. n. 11. 21. disc. 2. n. 5. 7. disc. 61. nu. 11. d. disc. 142. nu. 17. disc. 169. nu. 9. vbi quod meretur exhæredari Mastrill. dec. 163. Fontanell. de pactis cl. 5. gl. 1. p. 1. nu. 89 Et quando meretur exhæredationem dos non debetur, nec alimenta, Gizz. ad Capyc. Latro dec. 176. nu. 12.

284 Nubens digno, sine patris consensu, ante annum 25. debet à patre dotari, Capon. de dote fol. 142. nu. 27. Boss. sup. num. 112. seqq. Valasc. sup. nu. 4. Cancer. d. c. 24. nu. 36. Guttier. canon. qq. lib. 1. q. 15. n. 14.

285 Quid vbi constaret patrem non fuisse digne collocatarum, d. C. Luca disc. 142. nu. 18.

286 Vbi mala vita patris esset causa talis Indigni matrimonii, C. Luca d. disc. 142. n. 19. Boss. sup

287 Filia indigno nupta de Iure ciuili non est dotanda à patre, secus de Iure canonico, Capon. sup. nu. 28. Boss sup. num. 132. seqq. fol. 152. licet contra dicat Valasc. q. 17. nu. 18. vide dicta num. 852.

288 Pater tenetur dotare, quamuis filia sit diues & aliunde prouisa de dote, Card. de Luca de dot. disc. 1. nu. 22. disc. 37. nu. 11. disc. 48. nu. 5. disc. 142. nu. 25. seqq. confl. obs. 27. de donat. disc. 17. n. 8. de legat. disc. 60. nu. 2. Giurba ad consuet. Mess. c. 3. gl. 3. nu. 3. Rota post Torre de pact. fut. success. dec. 185. nu. 10. nisi sit diues, & iuuenis d. decis. 185. num.

pactis fut.successſ.lib.2.c.7.nu.4.Boss.sup.

Verum cum onus dotandi spectet semper ad patrem, vt *sup.* diximus, si aliquis promittat dotem alicui nomine ipsius patris, ac etiam proprio nomine, tunc talis promittens tenetur tantum in subsidium, quia reputatur, vt fideiussor, vt decisum refert *Gizz. ad Reg.* Capyc. *Latro dec.183.nu.67.lib.2.*

304 Dotare de fructibus Sacerdotij non potest Clericus genero suo, & talis constitutio dotis non valet, *Cordub.in l.si quis à liberis, §.idem respondit num.27.ff.de liber. agnosc. Barbos.repert. verb.dos, in fine.* An frater de fructibus beneficij, *Gallus de fructibus disp.37.art.1.nu.64.Add. ad Sanfel.dec.384.* Diximus *sup.*

305 Auus paternus diues, & cæteri Ascẽdentes per lineam masculinam, tenentur dotare neptem, etiam diuitem, & non mater etiam diues, & quamuis illa neptis non sit in potestate Aui, *Casal.cons.5.nu.63.Gratian.disc.259.num.12.& seqq.Bossius de dote cap.5.nu.1.& seqq. & n.7. & c.7.nu.298.* Sic auus maternus, etiam neptem spuriam, & tenetur etiam eius hæres, *Boss.ibid. nu.39.& seqq.& nu.46. & seqq. Molfes.sup.consuet.Neapol.p.6.q.4.n.9. Add.ad Sanfel.dec.384.*

306 Quæ diximus *sup.* hic in dote amissa, vide *de Luca hic,* Si mater, aut quilibet alius extraneus dotem constituerit fideiussiorio nomine constituisse censeatur, *Card. de Luca d. disc.142.nu.29.*

307 Amplia etiam in filia bastarda, & sponsa, *Card.de Luca d.disc.142.nu.30.seqq.* vbi de differentia inter naturalem, & spuriam, *Barbos. l.1.p.4.nu.49. Diana tom.2.tract.6.res.86.& tom 8.tract.1.res.20.nu.22 Giurba sup.* In subsidium tamen *d.disc.142.nu.32.Hermosill.fol.497.num. 142.153.Ciroc.discept.32.nu.28.seqq. Capon. d. qu.5.nu.36.seqq.Boss.d.c.4.nu.174.seqq. Valasc. d.qu.15.nu.9.Valenz.cons.169.nu.6.Add.ad Sanfel.dec.384.*

308 Amplia in filia spuria, quo ad correspectiuitatem alimentorum, *Card.de Luca sup.n.30. seqq.Couar.de matr.m.c.89.num.15.19.Gomez in l.9.Taur.nu.44.* post mille *Hermosill. gl.6 l.1. tit.4.p.5.num.30.seqq.Genua dec.149.n.7.Thes. dec.211.num.1.* Capon.*d.qu.5.nu.36.seqq.Tasson. sup.nu.44.fol.407. Surd.de alim.tit.1.qu 19.n.9. & cons.173.nu.13.cons.310.nu.2.* Menoch. *cons. 231.num.7.Barbosa in l.1.qu.4.nu.61.Aug.Barbosa.vot.126.nu.110.Diana tom.2. tract.6. res. 46.Valasc.d.qu.15.n.9.Ciarlin.contr.7. num.38. 46.70.*Montan.*cont.5.nu.15.*Minad.*dec.21.Staiban.de interesse fol.151.nu.50. Capon.de dot.fol. 148.& seqq.Boss.de dote c.4.nu.193.seqq.Giurb. sup.* Carol.*Rota ad Rouit.cons.74.nu.9. lib.2.& ad cons.36.n.9.Boer.dec.129.n.7.11. Gama dec. 225.R.Gal.contr.37.lib.2. Add.ad Sanf.dec.384*

309 Vel melius secundum conditionem personarum, *Francd.dec 183. Michalor. de fratrib. p.3.c.21.nu.11.Lucidor.de illegit.c.23. num.18. Duran.dec.95.* latè *Luca ad Marinis lib.2. c.94. Giurb.cons.41.nu.6.Ripol.d.cap.7.n.63. Rocca disp.111.Addit.ad Sanfel.sup.*

310 Licet non desint alii dicentes patrem teneri dotare filiam naturalem non quidem Iure dotis, sed iure alimentorum, ità vt illa non transmittatur ad hæredes filiæ, sed reuertatur ad patrem, *Michalor.de fratrib. p.3.c.21. nu.6.seqq.Duen.regal.396.Franch.dec.283. Capyc.dec.181. Gratian. cap.472.num.4.* Ita vt si excedat alimenta possit repeti pro excessu, etiam viuente viro, *Rolan.de lucro dotis qu.94.* Bene verò pro ea possunt alienari bona fideicommissaria, *Sabell.§.pater.nu.10. & §.dos nu. 41.Diana part.11.tract.4.res.25. Christin. decis. 188.vol.5.Surd.de alim.tit.1.qu.7.Caualcan.dec. 10.p.2.Merlin.dec.671.Rice.collect.3416. Boss. de dote c.4.§.14.nu.173.& seqq.Caball.cons.154 171.lib.1.*Rota *p.18.rec.dec.362.*

De æquitate Canonica vbique, & in vtroque foro seruanda, pater tenetur ad alimenta, & dotes filiorum, & filiarum spuriarum, & nepotum, nedum legitimorum ex filiis spuriis, sed etiam illegitimorum ex filis legitimis, vel etiam spuriis, & eorum vxores, etiam viduas remansas inopes. Et tale onus transit ad hæredes, nisi huiusmodi descendentes aliundè habeant; ità vt superuenientibus diuitiis cessat dicta obligatio, & succedente paupertate resurgat; nec illis per pactum, etiam iuratum renunciari possit. Sed si quid pro dictis alimentis, & dotibus fuerit assignatum dictis descendentibus illegitimis, illis mortuis non ad eorum hæredes deuoluitur, sed ad assignãtem, & illius hæredes, *Caball.cons.154.& 171. lib.1.* Vbi etiam quid si sint sani, & robusti possint se exercere in bello, in aula, vel mercatura, *Bossius sup.cap.4.§.14. Rota p.18.rec.dec. 362. Sabell.§.Pater nu.10.nu.7.& §.alimenta nu.12.seqq.*

Quamuis aliqui dicant patrem non teneri dare filiæ spuriæ dotem, vt nubere possit, *Alex.in l.filia, in princ.ff.ad Trebell. & in l.1. ff. solut.matrim.nu.18.Campeg.de dote p.1.qu.17.in fin.Ludouic.de Sardis.in tract.de natural.lib. c. de obligat.inter patrem, & filium nu.5. Boer. decis. 127.nu.13.Cancer.var.lib.3.c.21.numer.106. & seqq.*

311 Tamen contraria opinio verior est, vt pater teneatur non dum dotare filiam naturalẽ, sed etiam spuriam, nefariam, ac incestuosam, vt per *Manent.dec.140.nu.67.vol.2. Fontaneil. de pact.nuptial.cl.5.gl.1.p.1.nu.113.& 117.Mastrill.dec.144. Barbos.post alios in l.eum haberet, tit.de co, qui dux.in matrim. quam polluit per adulter.Add.ad Sanfel.dec.384.*

312 Et illa est constituenda iuxtà facultates, & dignitatem parentum, & mores patriæ, vt habetur in *l.si filia 41. ff.de leg.3. Dec.cons.611. Card.Palcot.de nothis, & spur.quaest.50. Ciarlin. contr.7.nu.50.Rota dec.30.p.1.rec.Luca ad Gratian.discept.112.n.7.*

313 Sed quæstio est ad quam summam possit ascendere dos filiæ spuriæ, Et videtur dicen-

dum non posse excedere summam alimentorum, *R.Latr.d.dec.99 n.32.Mastrill.d.dec.144. nu.14.Thor.in addit.ad R.Salernit. dec.9.nu.11. Cirz.ad R.Latr.d.dec.99.n.1.Bald.conf.257.lib. 1.Capyc.dec.281.*

314 Alii verò substinent deberi tantam dotem, quanta ei opus est ad inueniendum virum; etiam si quantitatem alimentorum excederet, *Barbos.in l.1.p.4.nu.7c.ff.solut.matrim. vers.succedit igitur, Merenda lib.13.contr. cap.2. n.12.Duran.dec.95.& dec.30. nu.22.p.7. recent. Luca ad Gratian.c.212.n.8.*

315 Mihi in hac materia semper placuit distinguere, vt scil. si loquamur ante matrimonium possit filia spuria cogere patrem ad ei tradendam dotem, per quam possit inuenire virum condignum secundum regionis mores, ut tradunt, *Abbas cons.15.lib.1.Ciarlin.contr.7.n.50. Barbas.& Merend. vbi sup.* cum dos dicatur illa, qua vir inueniatur, habito etiam respectu ad familiam, & ancillas, *Thes.dec.211. Barbas. p.4.nu.6.* quamuis contra teneat quo ad hoc vltimum *Merenda lib.13. contr.2.nu.16. Bossius de aliment.c.3.§.5.nu.33.fol.21.*

316 Si vero loquamur contracto matrimonio, & tunc si cogere faciat patrem ad sibi dotem tradendam, tunc pater non tenetur aliam dotem dare, nisi habito respectu ad alimenta, ad *text.in cap.cum haberet de eo qui duxit in matrimonium, &c.* & ita loquuntur *R.Latr.d.dec.99. n.32.& DD.sup.citati.*

317 Difficultas est, an dos data filiæ spuriæ, illa mortua redeat ad patrem. Et si non sunt filii talis spuriæ, certum est redire ad patrem dotantem, vt probat *Minad.dec.21.Amat.conf. 82.nu.10. Ripol.var.c.10.n.166.*

318 Si verò adsint filii, DD. discordant, nam quod dos redeat ad patrem dotantem, tenent *Ciarlin.contr.55.* post *Menoch.cons.60. num.29. Caler.de alim.lib.1.c.3.nu.67.Surd.de alim.tit.5, qu.7. nu.2.Barbos.l.1.p.4.nu.71. ff.solut.matrim. Trentacinq.var.lib.1.tit.2.de noth.& spur.* Idem *Barbos.vot.126.nu.111.Merenda contr.2. nu.18. lib.13. Capon.de dote c.1.n.47.l.1.*

319 Quod transeat ad filios in proprietatem, *Card.de Luca de dote disc.171.Franch.dec.283.à nu.10.Peregr.de iure fisci lib.3.tit.18.nu.81. Cancer.var.p.3.c.21.nu.121.208.Raudens.decis.Pisan 19.n.200.Hermosill.sup.n.234.238.Lara de vita Homin.c.5.nu.14 Barbos.in l.1.p.4.nu.74.ff. sol. matrim. Fontanell.de pactis nupt.cl.5.gl.1.p.1.nu. 25. Mastrill.dec.121. Capon.de dote qu.5.nu.47. & seqq.*

320 Quod transeat ad filios Ratio est, quia cum pater teneatur dotare illam, vt nubere possit, si dos illa retineret naturam alimentorum, rarò aut numquam spuria virum inueniret, unde illa dos censenda est eiusdé naturæ illius, quæ ab extraneo donatur, *Fontanell.de pactis nuptial.cl.5.gl.1.p.1. à nu.125.*

321 Aliam rationem afferunt, quia dos datur pro substentatione illorum, qui nascuntur ex matrimonio, & proinde iniquum sit denegare illis alimenta, & per consequens dos debeat transire ad illos.

322 Sed huic vltimæ rationi respondent illi, qui tenent primam opinionem, signanter *D. Capan vbi sup.num.47.* dicentes, patrem non teneri alere filios filiæ, cum illi sint alendi ab auo paterno, & patre, & in subsidium à materno, *Ciarlin.d. contr.7.à nu.55.* nisi esset pactum in contrarium, ex *Fontanell.de pactis cl. 5.gl.1.*

323 Mihi semper etiam placuit distinguere, vt si dos data sit iuxtà summam alimentorum pro tempore, quo iuxtà formam *l.hereditatum ff.ad l.falcid.* filia viuere potuisset, vt dicit *Barbos.d.l.1.p.4.nu.17.& 25.* tunc dos data non redit ad dotantem, per mortem filiæ, vt ex *Barbos.& Fontanell.* firmant *Merend. lib.13.c. 2.num.27.Amat.conf.82.num.21. Farinac.decis. 395.in vltim.volum.*

324 Si verò dos data sit in ea summa, ex qua possint percipi alimenta condigna filiæ, tunc mortua filia dos redit ad patrem dotantem, ex quo illa habet naturam alimentorum, quæ extinguuntur mortuo alimentario, & ità sunt intelligendi DD. tenentes primam opinionem, qui respondent contrariis, latè *Abb. d. cons.115.lib.2. Cancer. lib.3. var.c.21.de transmiss n.218.*

325 Benè tamen si pater velit, potest dotare filiam spuriam cum pacto, vt dos transeat ad eius nepotes ex eius filia spuria, nam quamuis filius spuriis nil relinqui possit quo ad proprietatem, potest tamen relinqui nepotibus ex spuriis, *l.fin.C.de natural.lib. Surd. de alim. tit.5. qu.7. nu.22.* quam praxim adesse in Cathalonia, quod dos transeat ad descendentes spuriæ, dicit *Fontanell.de pact.nuptial.cl.5.gl.1. num.22.*

326 Alia difficultas est: Dos data filiæ spuriæ vltra metam alimentorum, mortuo dotante, an possit reuocari constante matrimonio. Et *Ripa in l.1.n.6.ff.sol.matr.* quã sequitur *Franch. dec.104.n.2.* affirmat, *Capyc.dec.181. Rocc.disp. 111.Ripol.c.9.n.4.* contra dicit *Hermos.sup.n.42.*

327 Alii distinguunt, quod aut vir sciebat vxorem esse spuriam, & procedat opinio aiens, vt pòta quande mulier est eiusdem patriæ, & loci, secus si ignorabat maritus, vt quia forensis erat mulier, *Surd.de alim.tit.5.q.7. n.13. Costa de fa?.scient.& ignor.rubr.aut sciebat.dist.161*

328 Soluto autem matrimonio potest reuocari excessus, *Gomez in l.9.Tauri n.44.*

329 Alii censent indistinctè, etiam constante matrimonio, posse reuocari excessum, *Palat.in cap.per vestras de donat. inter.3. not.§.24.n.3.* Ea ratione, quia collatio illa inualida est, quo ad excessum, ex dispositione, *auth.ex complexu, C.de secund.nupt. Diana p.11.tract.3.miscell.res.25. Fontanell.cl.5.gl. 2.p.1.nu.186.* Vbi quod dos sponsæ non potest excedere metam alimentorum, iuxtà compu-

putationem, *l. hareditatum, ff. ad leg. falcid. Luca ad Franch d. dec. 104. n. 9.*

330 Sed quod dos non debeat taxari ad metam alimentorum filiæ spuriæ, sed prudentis Iudicis arbitrio, & secundum morem Regionis, vt decidit *Rota Romana apud Rocca d. disp. 111. nu. 23. Capon. d. qu. 5. Tasson. de an. ef. vers. 8. obs. 2. nu. 44. Ripol. c. 9. n. 63.* Vbi de excessu.

331 Verum dos longe minor debetur filiæ spuriæ, quam legitimæ, cum spuria, licet nobilis, satis decenter nubet Artifici, *D. Rocca ibid. n. 26.* Vbi *n. 27.* dicit: filiæ spuriæ nobilis Familiæ de Maximis, fuisse taxatam in scutis 3270. licet pater esset ditissimus, *Abbas cons. 115. lib. 2. Sanctarell. var. res. q. 31. n. 19. Franch.* vbi *Luca dec. 283. Peregr. de iure fisc. lib. 3. qu. 18. nu. 72. Capon. d. qu. 5. Boss. d. cap. 4. num. 198 seqq.*

332 Et super congruitate talis dotis non est standum iudicio patris, cum simus in prohibitis, *D. Rocca ibid. n. 28.*

333 Si filia spuria decedat sine filiis, cui dos illa debeat restitui, *Ripol. var. c. 10. nu. 116.* Patri, *Montan. contr. 5. nu. 15. Minad. dec. 21. Bossius sup. num. 207. seqq. Add. ad Minad. sup. Mele ad Gizzar. dec. 47. n. 8. 9. Intrigl. sing. 97. n. 1. Franch. dec. 273.* vbi *Add. Farinac. dec. 395. tom. 2. Muta ad consuetud. c. 4. n. 24. 25. Add. ad Sanfel. dec. 384*

Si decedat cum filio octimestri restituitur dotanti, *R. Marin. ad Reuert. dec. 477. Afflict. dec. 236.*

334 Filiam spuriam, vel naturalem tenetur dotare etiā hæres patris, *Franch. dec. 178. n. 6. & dec. 283. n. 12. Capon. d. q. 5. nu. 46. Boss. sup. n. 205. & c. 6. n. 1.* vbi Et hæres matris, vel Aui materni

335 Dos debetur filiæ spuriæ ingredienti monasterium, *Boss. sup. nu. 200.*

Debetur filiæ spuriæ sine consensu patris nuptæ, *Boss. nu. 201.*

336 Pro dote spuriæ possunt alienari bona subiecta fideicommisso, *Boss. nu. 202.*

337 Potest dotari de fructibus, & redditibus Ecclesiasticis, *Boss. n. 203. & seqq. Ripol. c. 9. n. 215 seqq.* Et *n. 22.* dicit Clericum non posse compelli dotare filiam spuriam, sed posse, si velit.

338 Pater potest denegare dotem filiæ impudicæ, *Iord. lucubrat. vol. 3. lib. 14. de præscript. tit. 24. n. 239. Spec. in tit. qui fily sint legit. vers. quid si filia, Vin. opin. 308.*

Quamuis adsit in lupinari per 10. horas, *Iordan. sup.*

339 Licet contra, quod ad hunc effectum plures actus libidinosi requirantur, *Sanch. de matrim. disp. 24. nu. 6. lib. 4. P. Molina de Iustit. disp. 176. cas. 11.* & alii apud *Merlin. de legit. lib. 4. tit. 1. qu. 5. nu. 22. Surd. de alim. tit. 7. qu. 4. nu. 32. Antonell. de temp. lib. 2. c. 84. n. 4.*

340 Idem dicendum si filia se emendauerit viuentibus parentibus, puta si saltem per triennium à libidine abstinuit, & pudicè vixerit, quia tunc amplius exhæredari non potest, *Alciat. reg. 2. præs. 7. num. 3. Surd. de aliment. tit. 7. qu. 4. nu. 24. & seqq. Vin. opin. 318. Merlin. de legit. lib. 4. tit. 1. qu. 5. num. 11. & seqq.*

341 Imò quod etiam ante triennium filiæ impudicæ nec dos, nec alimenta sunt deneganda, si monasterium ingredi, vel cum honesto viro nubere vellet, ut ita à flagitiosa fœditate, & turpitudine reuocetur, iuxta *cap. inter opera de sponsal. Bald. Nouell. de dote p. 6. qu. 16. Merlin. d. lib. 4. tit. 1. qu. 5. num. 18. seqq. Surd. de alim. tit. 7. qu. 4. num. 27. in med. Antonell. supr. num. 8. 9.*

342 Si verò parentes luxuriosè viuerent, non possunt exhæredare filias similes, *d. §. aliud quoque, & l. in arenam, C. de inoff. testam.*

343 Nisi mater ab impudicitia abstineret, & honestam vitam duxerit, quia tunc valeret exhæredatio, *Merlin. d. qu. 5. num. 6. & seqq.* ubi dicit, quo ad honestatem attendi tempus mortis, *Antonell. sup. n. 10.*

344 Sed pater tenetur dotare filiam stupratam, *Hermosill. fol. 798. nu. 143. 145. Barbos. in l. 1. p. 4 nu. 114. ff. solut. matrim. lib. 1. disp. 60.* licet contra dicant *Farinac. qu. 147. §. stuprum nu. 92.* post alios *Capon. de dote qu. 5. nu. 137. Valesc. de priuil. paup. qu. 15. nu. 6.*

345 Secus stuprata voluntariè ante annum 25. *Ripol. var. cap. 9. nu. 211. Antonell. de temp. legal. lib. 2. c. 84. n. 4.*

346 Pater non tenetur dotare filiam, quam exhæredare potest, *Giurba sup. consuet. Mess. c. 3. gl. 3. à nu. 43. & gl. 4. gl. 7. nu. 48. seqq. Phab. dec. 45. Ripol. var. c. 9. nu. 222. Card. de Luca de dote disc. 142. nu. 34. 35. Barbos. in ordin. ad ordinat. tit. 99. §. 1. nu. 17. Seuer. ad Sanfel. dec. 384.*

347 Et si dotauerit filiam ingratam se gerentem post dotationem, illa soluto matrimonio potest petere dotem, *Bossius de dote c. 1. num. 112. & c. 4. nu. 230. & seqq.* Sed tenetur pater ad dotem iuxtà quantitatem alimentorum necessariorum tantum, *Bossius de alimentis* respondendo contrariis *cap. 10. n. 650.*

348 Verum onus dotandi filiam bastardam est patris non matris, *Card. de Luca de dote disc. 142 num. 23. Peregr. de iure fisci lib. 3. tit. 18. num. 59. Surd. de alim. tit. 1. qu. 15. num. 11. Gama de . 304. Bald. Thom tract. 2. c. 23. num. 390. 397. Giurb. obs. 41. nu. 5.* vbi dicunt: matrē teneri in subsidiū, *Boss. de dote c. 4. n. 23. seqq. 174 seqq.*

349 Amplia, vt duplex sit paterna obligatio, vna maritandi, altera dotandi, *Card. de Luca de dot. disc. 1. nu. 16. disc. 142. ex nu. 5. Barbosa in rub. 4. p. nu. 27. solut. matrim.*

350 Imo pater debet dare filiæ supplementum congruæ dotis, *Torre de pactis lib. 2. c. 23. nu. 34* & corredum *Altograd. cons. 20. lib. 2. Sabell. §. pater nu 9. & §. dos n. 38.*

351 Quæ conclusio in principio fundata habet plures limitationes. Prima est in patre inope, qui non tenetur dotare, *Card. de Luca de dote disc. 41. nu. 2. disc. 142. nu. 3. Ripol. var. c. 9. n. 169. Boss. de dote cap. 4. nu. 32. Gratian. disc. 366. num. 9. seqq. & disc. 498. nu. 63. seqq. disc. 562. nu. 40. seqq. disc. 945. nu. 44. seqq. Sabell. §. pater nu. 11.*

Tom. III. Y y 2 2. In

352 2. In filia antè annum 25. nubens indigno, Card. de Luca d. disc. 142. nu. 16. 34. diximus sup. Valasc. d. qu. 17. vbi nu. 19. dicit quis sit indignus, & num. 20. seqq. Caball. cons. 43. lib. 1. Michalor. de fratribus p. 3. c. 5. nu. 19. Gratian. disc. 213. nu. 46. & seqq. Addit. ad Saufel. dec. 384. Viu. opin. 591. Nec dotare filiam ingratam, licet non possit ratione ingratitudinis dotem datam reuocare Ias. in §. fuerat Instit. de action. num. 117. Add. ad Sanf. d. 384. Sabell. §. pater n. 11. Vel tali, cui de iure legitima tolli valeat, Luca d. disc. 142. n. 34.

353 3. Vel in filia peccante in corpus suum ante 25. annum, nam ex tali excessu exheredari potest, Auth. vt cum de appell. cognosc. §. causas, & auth. sed si post. C. de inoffic. testam. Ripol. cap. 9. nu. 211. Antonell. de temp. legal. lib. 2. c. 84. n. 6.

354 4. In deflorata donanda per defloratorem C. Luca d. disc. 142. n. 36. & disc. 170. vbi de obligatione defloratoris, per totum discursum. Et pater tenetur etiam illam dotare, Osasch. decis. 107. nu. 10. Valasc. d. q. 15. nu. 6. infrà.

355 5. Vbi habeat matrem iudęam, vel hæreticam idoneam, Card. de Luca d. disc. 142. n. 36.

356 6. Vbi filia sit Iudæa, pater verò catholicus Card. de Luca sup. ibid. nu. 36. Barbos. ad ordit. tit. 99. §. 1. nu. 17. Boss. de dote c. 4. nu. 168. Sed tenetur dare alimenta pure necessaria, sed tenetur dotare pater Iudæus, vel hæreticus filiam Iudæam, vel hæreticam, Boss. ibidē n. 166. Antonell. de temp. lib. 2. c. 98. n. 54. & lib. 2. c. 58. n. 11.

357 7. Vbi intuitu patris per alium sit dotata, Card. de Luca d. disc. 142. n. 36.

358 8. Vt secundo casu onus dotandi sit hæredis patris, Card. de Luca d. disc. 142. n. 38. & seqq. vbi de materia, Gizz. ad Capyc. Latro dec. 38. n. 2

Quæ sit Dos congrua dicemus infrà.

359 9. Causa dotandi est Aui paterni, & successiuè Proaui, & aliorum ascendentium, per lineam paternam, quamuis pater sit emancipatus, Rota p. 13. rec. dec. 436. nu. 9. Gizz. ad Capyc. Latro dec. 38. nu. 7. vbi quamuis neptis sit diues, ex Staib. res. 74. Grat. c. 259. C. Luca d. disc. 142. n. 49. de donat. disc. 19. nu. 6. Barbos. l. 1. p. 4. nu. 110. Diana tom. 2. tract. 6. res. 47. Vrsell. conclu. 174. Capon. d. q. 5. nu. 71. seqq. Boss. de dote c. 5.

360 Secus si pater est diues, D. Guttier. de compensat. lib. 5. q. 15. nu. 37. Alba cons. 17. nu. 9. Natta cons. 11. num. 15. vol. 1. Crauet. cons. 168. Alter Guttier. pract. lib. 2. qu. 10. Ripol. var. c. 9. num. 28. 29. 170. seqq. Capon. sup. Barbos. ad Ordinam. lib. 4. tit. 99. §. 1. n. 20. seqq. Et Auus maternus in defectu matris, vel quia non adsit, vel sit pauper, Caluin. de æquit. lib. 1. c. 16. n. 11. Gizz. ad Capyc. Latro dec. 38. n. 10. Add. ad Sanfel. dec. 384.

361 Causa dotandi est matris, Card. de Luca de dote disc. 19. nu. 6. disc. 142. num. 25. Barbos. in l. 1. p. 4 num. 82. Antonell. de temp. legal. lib. 2. cap. 58. nu. 10. seqq. Castill. tom. 6. cap. 127. Giurba ad consuet. Mess. c. 3. gl. 2. nu. 6. & gl. 3. à nu. 47. Gizz. ad Capyc. Latro dec. 175. nu. 4. & dec. 38. Menoch. de arbitr. lib. 2. cap. 460. Et illius hæres, Boss. de dote c. 5. p. 5. num. 37. Ripol. d. c. 9. nu. 65. vbi dicit posse dotare inscio eius marito, non tamen date fundum dotalem num. 66. Boss. d. c. 5. Duard. de Societ. fol. 173. num. 1. Coccin. dec. 77. Caluin. de æquit. lib. 1. c. 16. Add. ad Sanfel. dec. 384.

362 In subsidium tamen, & quatenus filia non habeat aliunde Card. de Luca d. disc. 142. nu. 52. D. Pilaia ad Franc. de protest. consid. 33. n. 9. Mastrill. dec. 266. Coccin. sup. Muta ad Cons. Panor. c. 48. Marta vot. pis. 93. Caluin. sup. Boss. sup. §. 2. num. 11. seqq. Et dotando censetur de bonis proprijs, D. Mansi consult. 85. nu. 15. lib. 11. Gizz. ad Capyc. Latr. dec. 38. Ripol. var. c. 9. num. 175. seqq. Antonell. de temp. legal. lib. 2. c. 98. à nu. 10. seqq. D. Capon. d. q. 5. nu. 68. & seqq. Intrigl. dec. 4. n. 15. Tasson. de antef. fol. 358. nu. 6. Sousa dec. 10. n. 22. D. Samiuiat. contr. 50. Boss. sup. Duard. sup. R. Marinis lib. 1. c. 251. n. 13. 15.

Et potest alienare bona subiecta fideicommisso, Menoc. d. cas. 460. Gratian. disc. 690. nu. 14. seqq. Christin. dec. 132. n. 22. seqq. lib. 3.

Imo mater tenetur, existente patre inope, vt diximus, dotare filias, potius quam frater, qui solum in defectum amborum tenetur, & ideo quidquid mater soluerit, vel promiserit filiæ, isto casu non imputatur in legitimam filiæ, & fratris puellæ dotatæ, sed in exonerationem propriæ obligationis ipsius matris, Altograd. cons. 59. lib. 1. Rota post Salgad. labyr. dec. 18. nu. 18. & p. 13. rec. dec. 436. n. 9. seqq.

Et mater diues tenetur dotare filiam inopem, etiam iam nuptam, & ab alio extraneo dotatam, Bardellon. cons. 164. lib. 1. De obligatione matris dotandi filias, Fontanell. de pactis tom. 2. cl. 5. gl. 2. Ripol. d. c. 9. Antonell. lib. 2. c. 58.

363 Post matrem sunt alij ascendentes, Card. de Luca d. disc. 142. nu. 56. Boss. sup. Add. ad Sanfel. dec. 384. Merlin. dec. 671. Staiban. res. 35. num. 53. res. 74. n. 10. 11.

364 Et mater hæretica tenetur dotare filiam catholicam, quamuis filia à patre habeat dotē, Duard. sup. fol. 173. nu. 6. Sabell. § mater. num. 21. Boss. de dote cap. 5. §. 5. num. 26. & seqq. Antonell. lib. 2. c. 98. n. 54. c. 58. n. 11.

365 Post Ascendentes onus dotandi est obligatio fratrum vtrinq; coniunctorum, D. Luca d. disc. 142. nu. 57. seqq. vbi de tota materia, Giurba ad consuet. Mess. c. 3. gl. 3. num. 64. vbi de filia fratris, Casareg. ad stat. Ian. fol. 124. nu. 51. 62. Ripol. var. cap. 9. nu. 1. seqq. vbi nu. 62. dicit non teneri redotare si dos sit amissa, post Boer. Spino, & Molina, & n. 150. & n. 185. vbi quod debet dare vestes nuptiales, & alia necessaria, Fontanell. tom. 2. gl. 3. Thes. dec. 192. Altograd. contr. 26. n. 8. Fontanell. dec. 560. num. 11. Capon. d. q. 5. num. 73. seqq. Marcian. disp. 39. num. 3. Rocc. resp. 88. l. 1. Staib. de interesse fol. 160. 163. Add. ad Sanfel. sup.

Etiam Clericus ex bonis beneficii, Barbos. in c. 3. de arbitr. & c. 1. de cohabit. Cleric. & in repert. verb. dos, in fine, Flam. de resign. benefic. tom. 2. lib. 14. q. 7. nu. 68. Staiban. sup. fol. 163. Capon. de dote fol. 163. Boss. c. 5. Ripol. d. c. 9. n. 214. 215.

366 Frater, licet de iure non teneatur dotare sororem, tenetur tamen causatiuè vigore statuti, si vult eam excludere ab hæreditate paterna,

na, & promittendo, vel soluendo simpliciter, videtur soluere animo compensandi cum legato illi relicto, ad quod uti hæres erat debitor, *Magon.dec.Flor.13.num.25.& seqq. Menoch.lib.3.præs.16.n.1.* Vbi intelligit ex coniecturis compensandi, *Sperell.dec.276.nu.61.81. Duran.dec.224.Gratian.dec.19.num.39. Merlin.dec.249.nu.5.dec.276.& 336. Boss.de dote c.5.§.4.nu.47.& seqq.Costa de remed. subsid. remed.66.Gizz.ad Capyc.Latr.dec.38.nu.19.*

Et in dotanda sorore post obitum patris nō potest vni filiæ, ac respectiuè sorori, constituere dotem inæqualem, *Dec.cons.26.num.2.5.D.Cardinalis Mantica de tacit. lib.12.tit.21.num.35.Merlin.de legit.lib.3.tit.1.qu.12. nu.33.34.Bossius de dote c.13.nu.26. Palma alleg.225.nu.14.seqq.Card.de Luca de dote disc.26.num.4.Sabell.res.90.nu.3. D.Constantin.ad stat. Romæ tom.2.annot.35.art.1.nu.35.*

367 Quod frater non tenetur dotare sororem, nisi quando illam excludit ab hæreditate patris, vel quando non adest pater, aut mater, *Altograd.cons.59.lib.1. Diana p.11.tract.4. res.26.Rota p.11.rec.dec.165.nu.1. Add.ad Sanfelic.dec.384.vers.an frater, Boss.sup. Fontanell.de pact.nupt.to.2.claus.5.gl.3.D.Conciol.& D.Romaguer.ad statut.Eugub.lib.2. rubr.49. D.Constantin.ad statut.Romæ lib.1.annot.32.nu.9. Barbos.in l.1.p.4.nu.137.ff.solut.matrim. Barz.decis.130.num.99.Rota dec.77.nu.5.seqq. coram Coccin.& dec.28.nu.8.coram Duran.Gizz.ad Capyc Latr.dec.135.n.4.*

Vltra dotem tenetur ad corredum, *Costa de remed.subsid.remed.66.Thes.dec.192.nu.9.10. Fontanell.de pact.nupt.claus.5 §.3.nu.12.Bossius de dote cap.5.num.56.Staiban.de interesse fol.160 n.72.Ripol.var.c.9.n.185.Add.ad Sanf.dec.384.*

368 Et si promiserit patri dotare sorores, tenetur illas dotare, quamuis diuites, & aliunde habentes, *Rota p.11.rec.dec.173.252.*

369 Frater in quantum est hæres patris tenetur dotare sorores non dotatas, *Rota p.10.rec.dec.311.nu.13.p.11.dec.39.nu.9. Triuls.dec.22. Viu.opin.337.* Boss.*de dote c.5,§.4. nu.47. seqq. Fontanell.dec.560.nu.11.* Et plures fratres omnes tenentur pro rata, *Menoch.de præsumpt.lib.4.præs.289.nu.42. Fusar.de substit,qu.571. num.101.seqq.Bossius ibid.n.57.*

370 Si soror dotata, sine culpa sua dotem amittat, vidua effecta, si iterum nubat, licet *mille* dicant, non teneri iterum dotare, Tamen *Alij* dicunt teneri, *Fontanell.de pactis cl.5 gl.1.nu.73. Gratian.disc.65.num.8.& seqq. disc.466.nu.9.disc.689.nu.26.seqq.disc.792.num.15.seqq. Bossius de dote c.5.§.4.nu.73. & seqq.* Vbi quid si ex culpa leui, vel leuissima dos sit perdita, *D.Constantin.ad statut.Romæ tom.1.annot.32.n.34.Mangil.de euict.qu.74.nu.9.* Non tenetur si nolit secundo nubere, nam tunc potest petere tantum alimenta, *Card.de Luca de dote disc.4.nu.3.D.Constantin.ibid.nu.37.*

371 Frater clericus beneficiarius tenetur ex fructibus beneficii Ecclesiastici, in subsidium dotare sororem pauperem, *Muta ad consuetud.Panorm.c.47.nu.17.Ripol.var.c.9. num.22.seqq.* Mele *ad Gizzarell.dec.4.nu.66.*Capon.*de dote c.4. nu.9.Add.ad Sanfel.dec.384.Gizz.ad Capyc.Latr.dec.38.nu.18.Caluin.de æquit.c.16. nu.17. Costa de remed.subsid.remed.66.*Rota *Roman.dec.30.p.7.diuers.Spino in spec. testam.gl.11. num.1. Gratian.disc.65.nu.14.Lucidor.de illegit.clericor.c.18.nu.19.* Etiam sororem vterinam, *Boss. d. c.5.nu.87.seqq.* etiam illegitimam, & spuriam, *n.92.* Vbi *n.93.* dicit eo casu posse apponere pactum reuersiuum si sine liberis, *& nu.100.& seqq.D.Constantin.ad statut.Romæ tom.1.annot.32.nu.4.Postius res.135.num.15. Molses.sup.consuet.Neapol.tom.1.p.5.qu.11.nu.20.21.Add.ad Sanfel.dec.384.*

Frater tenetur dotare sororem si sit hæres patris, *Mantica de tacit.lib.12.tit.18.nu.7. Gratian.dec.19.nu.17.Addit.ad dec.460.nu.215.216 & seqq.p.4.tom.2.D.Palma consult.106.n.14.*

372 Frater tenetur dotare sororem consanguineam, Staiban.*de interesse fol.160.n.74.Giurba dec 45.num.12.66.Capon.infrà nu.74.seqq.Seuerin.ad Sanfel.dec.384. Bossius de dote c.5.§.4.nu.47.& seqq.* Verum si adsit frater vtrinque coniunctus ille tenetur, *Card.de Luca de dote disc.142.nu.60. D.*Constantin.*sup.nu.8. Gizz.ad Capyc.Latro dec.38.nu.11.& seqq. Franch.dec.73.nu.5.Pronenzal.ad consuet.obs.12.nu.27.28.*

373 Tam si soror illa nihil habeat in bonis, quam si parum habeat, & non possit nubere, secundum eius qualitatem, *Giurba ibid.& super consuet.Messan.c.3.§.3.p.1.nu.57.Costa de remed.subsid.remed.66. D. Constantin. ad statut.Romæ tom.1.annot.32.nu.1.& seqq.* Secus sororem cōsobrinam, *D.*Constantin.*ibid.nu.22.23. Caualer.dec.393.Siluan.cons.33.nu.12. Barbos.in l.1.p.4.nu.142.ff.solut.matrim. Fontanell.de pactis cl.5.gl.3.n.28.tom.2.*

Etiam soror primogenita succedens in feudo, tenetur dotare sororem secundogenitam, *Gizz.ad Capyc.Latr.dec.135.n.4.*

374 In casu, quo frater tenetur dotare sororem non potest apponere pactum, quod mortua vxore, siue filiis, dos ad ipsum reuertatur, *Staib.sup.fol.164.nu.82.Capon.sup.nu.82.Bossius de dote cap.5.nu.85.fol.191,* secus si ipsa consentiat, *Hodierna contr.34.num.37.* post mille *Boss.sup.nu.86.& seqq.Rota dec.78.nu 1.*post *D.Constantin.hic infra tom.3.* Quæ sunt intelligenda quando dotat de bonis paternis, aut maternis, aut propriis ipsius sororis, secus si de bonis propriis ipsius fratris, Boss.*ibid.num.81.& seqq.D.Constantin.d.annot.32.nu.47.& seqq.* Sed in excessu bonorum paternorum, aut maternorum potest opponere pactum reuersiuum, *D.Constantin.ibid.nu.56.D.Hodiern.contr.34. num.71.Boss.sup.nu.85.Card.de Luca de dote disc.155. n.17.R.Cap.Latro dec.38.n.8. Franch.& Luc.dec.196.in fin.& 491. Rot.dec.381.n.4.p.2.r.dec.285.nn.6.7.coram Pamphilo,Rota dec.78.*post *D.Cōstantin.sup. tom.3. Gratian. & Luca disc.55.Mi-*

cha-

thal.de fratrib.p.3.c.33.num.8.

375 Frater non tenetur dotare sororem exhæredatam à patre, *Staiban.sup.fol.163.nu.81. Capon.sup.nu.81. Barbos.in l.1.p.4.num.135.ff.solut. motrim.Fagund.in Decalog.lib.4.c.16.nu.16.* Sed quod teneatur dotare, *Mantica de tacit.lib.12. c.19.n.5.ex l.cum plures, §.fin.ff.de admin. tutor.* post alios *Boss.d.c.5.§.4.nu.72.fol.188.*

376 Frater si relinquat, vel donet aliquid sorori, videtur animo compensandi eum dote, *Staiban.sup. fol.165.num.89. D.Guttier.decompensat.quæst.20.num.50.l.b.1. Bossius de dote cap.3. num.107.* vbi *nu.108.*dicit, quod si Dotans fuerit administrator bonorum mulieris, illam dotans simpliciter censetur dotasse de bonis mulieris, *Gratian.disc.769. num.74.seqq. Borbos.in l. 1.num.148.157.ff.solut.matrim.Aug.Borbos.in l. vnic.§.accedit,C.de rei vxor act. Mastard.conclus. 572.Campig.de dote p.1.qu.24.Menoch.do Arbitr.cas.88.nu.46.47.*

377 Frater tenetur dotare, si parentes non sint potentes dotare, *Capon.fol.160.nu.73. Bossius d. §.4.nu.18.seqq.* Etiam de bonis subiectis fideicommisso, *Gratian.disc.65.nu.11.seqq. Peregr.de fideicomm.art.40.nu.50.Staiban.res.74.n.18.seqq. Molina de primogen.lib.2.c.15.n.57.*vbi Addentes. *D.Constantin.d.annot.32.n.7.*

378 Sic soror diues tenetur alere fratrem inopem, *Capon.sup.n.80.*

379 Frater tenetur dotare filiam sororis, *Capon. sup.nu.84.*

380 Frater regulariter tenetur dotare sororem, cum dote congruente conditioni sororis, & vt nubat condigno, quo casu, vt pari nubat, ac faciat condecens, & condignum matrimonium, potest dos esse virilis, *Pronens.sup.consuet.Neapol.obs.12.nu.26.Staibon.res.74.n.15.seqq.Gizz. ad Capyc.Latr.dec.38.n.19.*

Verum si cum dicta virili portione, neque posset nubere pari, & frater esset diues teneretur de proprio dotare Sorores pauperes vltra virilem, *P.Molfes.super consuet.Neapol. p.4. qu.16.num.16.Guid.Papa dec.439.n.7.Thes.dec. 192.num.7.R.Ponte cons.39.nu.76.cons.40.n.12. cons.50.nu.5.de potest.Proreg.tit.de success.mulier. à num.1.*

Nam in subsidium frater tenetur dotare sororem vtrinque coniunctam, vel consanguineam, non autem vterinam, *l.cum plures,§.fin. ff.de admin.tutor.D.Pronens.sup.nu.28. D.D.citati per Boss.c.8.nu.542. & cap. §.4.num.51. Tiraq.de primog.q.62. nu.1.3.Ant.Fab. in C.lib. 6.tit.6.defin.1.nu.7.Fragos.de regim.Christ.Reip. p.3.disp.5.§.3.nu.46.Castr.Palaus de Iustit.disp.9. punct.5.§.3.nu.3.Cancer. P.Barbos.Bald.Nouell. Menoch.Venturin.Carduba,&Lara.Aug.Barbos.* & alii relati per *Boss. d. §.4.nu.61. Michalor. de frat.p.3.c.33.* Sed cõtra, vt teneatur probat post mille *Boss.d.§.4.num.62. & 63.Add.ad Sanf.dec. 384. Larrea dec.47. Giurba super consuetu. Mess. p.1.gl 3.nu.60.*post alios *Maufrell.ad Capyc.Latro dec.38.nu.8.R.Marin.lib.2.c.208.num.22.D. Polma consult.65.nu.21,Luca ad. Franch.dec.26 & Gratian.& ipse disc.55. Larrea dec.47.nu.18. Card.Luca de dot. disc.142.num.58. Merlin.dec. 671.*& cum tenetur, possunt etiam bona subiecta fideicommisso alienari. *Idem Boss.d.§.4.nu. 66.D.Constantin. d.annot.32. nu.25.29.* An de iure consuet.Neapol. frater vterinus teneatur, videndi *Manfrell.ad Capyc.Latro d.dec.38.nu.9. Marin.lib.2.c.208.Mucci qu.11. Luca ad Franch. dec.566.Molfes.sup.consuet.p.5.q.11.n.23.*

381 Et frater promittens simpliciter dotem pro sorore, quando est hæres patris cum beneficio legis, & Inuentarii, intelligitur promisisse tamquam hæres, & non teneatur de proprio, nec contra eum possit relaxari mandatum executiuum, sed tantum contra bona hæreditaria, *Merlin.dec.551.*

Si tamen constaret hæreditatem patris non esse soluendo, frater dotando sororem, etiam de bonis paternis, dicitur proprium gessisse negotium, cum teneatur in subsidium, *Rota p. 11.rec.dec. 36.nu.6.& seqq.*

382 Verum frater si viuo patre det aliquam quantitatem sorori nubenti, non expresso, an causa dotis dederit, postea moriatur pater, & ipse sit hæres, soror potest petere dotem in bonis patris, secus si frater dedisset mortuo patre, *Ripol.d.c.9.nu.179.seqq.*

383 Patruus,& Auunculus diues tenetur dotare neptem pauperem. *Bossius de dote cap.5.§.5. n.94.& seqq. Add t.ad Sanfel dec.384.*

384 Socius Vniuersalis tenetur dotare filiam socii, itaut non imputet in partem suam, *Capon sup.nu.89.seqq. Felic.de societ.c.26.nu.21. Mantica de tacit.lib.6.tit.20.Menoch.de arbitr cas.127. nu.3. Fachin.lib.8.contr.c.4.& lib.12. c.13. Fontanell.de pactis tom.2.claus.5.gl.4.Gratian.c.643. nu.13.cop.904.nu.16.Michal.de fratrib.p.2.c.28. Tusc.lit.S.concl.283.nu.15 seqq.Boss.de dote c.5. §.vl.Costa de fact.scient.dist.95.cent.2.Sabell.§.societas nu.8.Duard.de Societ.lib.2. c.1.q.6. D.Ansald.de commerc.disc.49.nu.25. D.Constant n.ad statut.Romæ tom.1.annot.21.art.3. nu.167. Carena res.238.Morquech.de diuis.bon. lib.1.c.2. n.17. seqq.* Quidquid contradicat *Caball cons.157.nu. 3.lib.1.*Pro vna vice tantum, *Capon.sup.nu.91, Felic.sup.nu.41. Duard.sup. Bossius sup.*

Sic quando frater, vel socius interuenit in dotatione filiæ alterius fratris, vel socii, ex bonis communibus, tunc ad societatis damnum cedit dotis debitum, *Berou.cons.190.lib.1. Mandell.Alba cons.12.nu.4.Non.cons 64 nu.vl.*Vnde si contingat dotem datam, ex bonis communibus, filiæ vnius ex fratribus, vel sociis, reuerti ad domum per obitum dotatæ, illa cedere debet in communem societatis, & non in solã patris vtilitatem, *Loncellot.Gall.cons.57. nu.24. in fine, Borgn.d.dec.11.n.29.p.1. D.Constantin.sup. num.171. Ripol.var. c.9.n.218.seqq.*

385 Et socii filiæ sunt dotandæ de bonis societatis, quamuis vnus habeat vnam, alius socius plures, *Capon.sup.num.93. Mantica lib.12.tit.25*

Duard.

Duard.sup. Bossius supra.

Verum si socius vniuersalis dotet Sororem, & non appareat de vera solutione dotis, non obligat societatem, *Rim.cons.366. Addit. ad Burat.dec.908.nu.12. D.Angelis de confess.lib.3.q.9 nu.9.in fine*, Idem si socius dotando Sororem hypotecaret propria bona, & hæredum, ex qua loquendi formula animum obligandi consociũ excludi, *Alexand.cons.154.num.7.lib.2. Rota dec.56.nu.13.p.14.rec.D.Ansald. d.disc.49.nu.28. & seqq.* Nec procedit si dos sit excessiua, *Berou. cons.190.à nu.36.lib.1.* Nec procedit in societate particulari, C*arena d.res.238.nu.6.in fine, D.* C*onstantin.sup.nu.169.* Et facta diuisione, si agatur de dote non constituta, durante communione, sed constituenda, quilibet de proprio tenetur dotare proprias filias, *Dec.cons.68.num.4* B*orgnin.dec.11.nu.20.D.*C*onstantin.sup.nu.172.* Quando dotes mulierum, & filiarum sint diuidendæ in diuisione societatis, videndus *Gallus de fructibus disp.33.art.2.nu.43.*

386 Non vterinorum, *Ripol.sup.nu.7.seqq.& n.185.216. Rocca disp.56.Ionius gl.16. §.5.nu.27.* C*apor.sup.Staib.fol.161.num.75.Add.ad Sarfel.dec.384. D.Mansi consul.88.nu.10.cons.96.num.vl.lib.11.*

387 Pater adoptiuus, vel arrogator tenetur dotare adoptiuuam, & arrogatam, C*ard.de Luca d.disc.142.nu.67.Boss.de dote c.4.n.171.seq.*

388 Sed Nouerca nõ tenetur dotare priuignam, nec illam alere, C*aluin.de æquit.lib.1.c.16.n.10. ex Surd.dec.164.n.16.*

389 Pater non tenetur dotare filiam diuitem, nubentem contra eius voluntatem, *Torre de pactis fut.success dec.135.n.17. Bossius de dote.*

Et frater tenetur dotare filiam sororis, Ca*pon.sup fol.164.n.85.Boss.sup.*

Et hæres fratris *Add. ad Sanfel.dec.384.*

Filius tenetur matrem dotare, nubere volẽtem, C*astill.to.6.cap.137.Diana 2.tract.6.res.48. Giurba sup.consuet.c.3.gl.3.nu.57. Menoch.lib.3. præs.16.*Capon.*discept.317.de dote fol.157.n.70.*

390 Secus secundo nubentem, *Ripol.var.c.9.nu.221.Muta ad consuet.Panorm.21.nu.44. Tasson. de antef.vers.5.obs.1.num.73. Diana p.11.tract.4. res.27.Surd.de alim.tit.1.q.22.nu.7.& seqq.*

391 Non filia tenetur dotare matrem, *Ripol.n.175.Iutr gl.sing.53.n.3.lib.3.Marta cons.4.n.21. Pereira dec.54.n.14. Tasson.sup.n.61. D.Galeot. contr.12.nu.1.lib.2.Nouar.q.10. Addit.ad Sanfel. d.dec.384.*

392 Cum reperitur filia dotata, præsumitur dos data à patre, *Ciroc.discept.23.n.34.*

393 Pater non tenetur maritare filiam naturalem, habentem aliunde, *Capon sup.nu.39. Boss. d.c.4 nu.174.Valasc.d.q.15,nu.32.*

394 Et eo casu pater censetur dotasse de bonis filiæ. *Valasc.d.qu.15.nu.29.32.*

395 Et talis filia naturalis non debet habere tantam dotem, quantam filia legitima, *Capon. sup.nu.40.Boss.nu.177.*

396 Et debet habere tantam dotem, quantam pater naturalis velit, *Capon.de.42.Boss.sup.Valasc.d.qu.15.nu.23.*

397 Onus dotandi filiam naturalem transit ad hæredes patris, *Boss.nu.184.& cap.6.n.1.*

398 Mortua filia naturali cum liberis ad illos transit dos, & eius hæredes, *Boss.sup.num.185. seqq.*

399 Pater non debitor filiæ, dotans filiam naturalem diuitem, censetur dotare de bonis patris, *Boss.sup nu.183.*

400 Stuprator tenetur dotare stupratam, *cap.1 de adulter.in 6.*G*uttier.pract.lib.1.c.34.nu.7.8.9. Barbos.in d.c.1.nu.7.Caball.res.crim.196. nu.12. Farinac.qu.147.nu.98.99. Bonacin. de matrim. qu.4.p.17.nu.7.Sanch.de matrim.lib.4.disp.13.n.2.Ciarlin.contr.174.num.52. & seqq.Clar.§.stuprum, Conciol.res.crim.verb.stuprum.*

Vel illam ducere in vxorem, ad eius arbitrium, *c.1.de adulter.in 6.* Ità pariter est in arbitrio puellæ, si velit eum in maritum, vel dotem, *Farinac.d.qu.147.nu.98.Fontanell.de pact. nuptial.cl.5.gl.5.p.1.n.8.Card.de Luca de dote disc.142.nu.72.Luca ad Gratian.d.c.5.n.12.*

401 Quod ut adimplere debeat stuprator, tria debent concurrere, quod vir eam seduxerit, 2.quod stuprauerit, 3. quod tempore stupri, puella non fuisset deflorata, *Mantica de tacit. lib.11.tit.12.nu.28. ex text.in c.matrim.qu.5. n.139.seqq.* vbi tota materia.

Quæ dos data per virum tali vxori dicitur ex causa onerosa, vti ex debito necessario, & sic non tenetur illam reseruare filius prioris matrimonii, *Sanch.de matrim.lib.6.disp.8. n.6. Castill.in procm.l.Tauri sup glos.gratia, Lup. in rubr.de donat.§.50.nu.25.Luca de binubat.q.38. num 4.*

402 Quæ dos debet ei dari statim post stuprũ, *Lup.de illegit.com.1.§.50.nu.125.Cancer.sup.nu.142.Surd.dec.196. D. Crespi obs.25.* vbi decisum refert, *Luca ad* G*ratian.d.c.5.n.15.*

403 Ideò si moriatur stuprata, dos illa acquiritur hæredibus stupratæ, *Caualcan.in repertor. dec.vers.matrimonium n.7.*

404 Licet alii dicant dandam esse dotem tempore matrimonii, & non ante, *Caualc.dec.10. nu.38.p.3.*Be*rtazol.ad Patrem cons.96.Farinac. qu.147.§.dos nu.123.Fontanell.de pact.tom.2.cl. 5.gl.5.p.1.nu.87.seqq.*

405 Praxis est, quod dotis fit depositum, ad hoc vt detur tempore nuptiarum, *Fontanell. sup.nu 97. Franc.Marc.dec.6.p.1. Thes.ad patrem dec.3.*

406 Sic dos data stupratæ, si moriatur illa sine filiis, reuertit ad stupratorum, *Fontanell.sup.n.99.seqq.Capon.de dote fol.181.n.144.*

407 Talis dos stupratæ debetur à stupratore, quamuis pater eam nubat cum dote ei competente, *Gomez ad l.80. Tauri nu.12. Cancer. sup.nu.28. Rebell.de obligat.Iust.qu.9.Molina de Iustit.disp.104.n.17 Capon.d.q.5.n.142.seqq.*

408 Etiam Clericus stuprator tenetur non ad nubendum, sed ad dotandum, *Cencd.collect.33*

Fari-

Farinac.q.143.§.ftuprum.n.61.

409 Sed punitur aliqua pœna arbitraria, Menoch.de arbitr.caf.288.n.6.& in addit.n.8.

410 Ità enim homo vxoratus, Baiard.ad Clar.§.ftuprum.n.10.Farinac.fup.nu.110.111.

411 Si verò ftuprator effet inops non tenetur dotare, fed punitur pœna arbitraria, Farinac.nu.96.Capon.fup.n.146.

412 Raptor Virginis tenetur etiam dotare raptam, quam illam non ftuprat, Concil. Trid. feff.24.c.6.Thef.dec.217.nu.6. Sanch. lib.7. de matrim.difp.13. Farinac.fup. verb.raptus n.57. Cancer.var.fup.n.24. Soff.dec.94. nu.19. Capon. fup.num.143. vbi de pœna, Taffon. de antefat. verf.12.obf.1.n.57.

412 Etiam parentes raptoris, & ftupratoris, pater fcil. & mater tenentur dotare, quando filius ftuprator, aut raptor non habet, quia pauper eft, Ant. Fab.in C.lib.4.tit.9. defin.3.4. 5.Olea de ceff.iur.tit.2.q.6.n.19. Fontanell. de pactis nuptial.cl.5.gl.5.e.6.n-13.

414 Et quod foluit pater imputatur filio in legitimam, Surd. de alim.tit.1. qu.12. Ant.Monach.dec.Bonon.41. Capon.fup. n.148.

415 Mulier ftuprata, fi poft ftuprum paffum meretricetur, vel permittat ad alio cognofci, perdit dotem, Carrer.in pract.crim. tract.3. de homicid.§.circa igitur quartum. Farinac.qu.147. §.ftuprum n.79.Caroc.dec.58.Scialoya de forindic cap.3.nu.106.Grattan. difcept.5.num.44. ex Caroc.d.dec.58.

416 Sed contra tenent multi apud Farinac.conf. 80.Baiard.ad Clar.§.ftuprum num.16.Vega conf. 66.n.219.Fontanell.de pact.tom.2.cl.5.gl.5. p.1. n.53.Capon.folut.matrim.d.q.5. n.138. Luca ad Gratian.d.c.5.n.13.

Dos ftupratæ debita à ftupratore debet menfurari à facultatibus ftupratoris, & conditione ftupratæ, & non ex diuitiis, feu paupertate patris, Cather.dec.107.Menoch.de arbitr.caf.208 nu.20.Farinac.q.147. §.dos nu.124. Lup. de illegit.Comment.1.§.5.num.125.Thef.dec.3. Caroc. dec.58.nu.15.Fontanell.tom.2.cl.5.gl.5.& 8.p.1. nu.92.Ripol.var.c.9.nu.196. Hermofill. fol.798. n.143.feqq.

417 Quid fi ftuprata decedat antequam nubat, Fontanell.d.cl.5.gl.5. p.1.à num.1. non debetur dos, Rodoer.ad Marinis c.249. Cancer.var.lib.3. c.11.nu.133.& feqq.Diximus fup.

418 Soror diues tenetur dotare fororem inopem, & fratrem, Valafc.de priuil.paup.q.16.nu. 20.& feqq.

319 Pater tenetur etiam dotare filiam ingredientem in monafterium, & dotem folitam dari tali Monafterio, Franch.dec.44. vbi etiam Addentes Affl. dec.348. Borrell. in fumma decif. tit.4.nu.108.Bocr.dec.126.nu.12.Petr.de Gregor. de dote de parag.qu.13. poft alios Boff. de dote cap.4.fol.157.num.157.& feqq.Valafc.fup. qu. 15.nu. 19.Cutell.dec.31.Merlin.dec.671.Fenzon ad ftat.Vrbis.dec.23. Nouar.de grauam.vaffall.to. 1.grau.5.nu.4.feqq.D.R.Galeot.contr.8.n.3.feqq. to.2.Add.ad Sanf.dec.384.Et Nos dicemus infrà.

Et illa dos dicitur etiam Dos, D.Palma confult.91.n.8.

420 Clericus pater, licet non poffit cogi dotare filiam fpuriam, poteft illam dotare, & alere non folum de bonis propriis, fed etiam de fructibus beneficii, Molin.difp.146. Spin.in fpec. teftam.gl.14.nu.9. Salgad.labyr. p.1.c.42.Capon. d.q.5.Barbof.in reperc.verb.dos,in fine,Boff.d.c.4. nu.202.feqq.Valafc.d.qu.16.num.16.feqq.Add.ad Sanfel.dec.384.Maranta refp.p.2.refp.31.Merlin. dec.671. Ciarlin.contr.33.num.61.62. Calum.de æquit.c.83.num.23.24.Prat.tom.1.c.17.num.66. Giurb.obf.41.num.8.& fup.confuet.Meff.c.1.gl.3. & c.3.gl.3.Ripol.var.c.9.nu.22.feqq. Rocca difp. 111.nu.20.Nec reuocatur per agnatos, durante matrimonio, D.Ciroc.difcept.21.nu.51. vbi declarat.

421 In quibus cafibus pater non tenetur dotare filiam, eft Molina de Hifp.primogen.lib.2.cap.15. vbi Addentes, Altograd.controu.23.num.20. Boff. d.c.4.

422 Dos data filiæ ab extraneo, contemplatione patris, cenfetur data ex patrimonio patris, ideo pater aliam dotem dare non tenetur, nam illo dos cenfetur profectitia, Mantica de conicc. lib.4.c.7. Caftill.dec.93.Acoc.de priuil.parent.p. 4.c.2.nu.5.Capyc.Latro dec.124.Staiban.ref.44. vbi quando dicatur facta donatio contemplatione patris, Rota apud Torre de pact.fut.fucceff. dec.135.num.13. Card.de Luca de legat.difc.17. num.4.

423 Et fic cenfetur patri data, & à patre filiæ, Andr.in c.1.§.& fi libellum à nu.13. de alien. feud.patern.Vrfin.de fucceff.feud.p.3.q.1.art.7.nu. 14. Vt eft in dote, quam dat Mons Capiciorũ, nam illa datur in locum dotis debitæ à patre.

424 Secus fi dos non effet data contemplatione patris, nam tunc debet filia habere paragium, ad menfuram legitimæ, Franch.dec.119.vbi Luca.Affl.dec.160.nu.1. bene Rofa ad confuet.Neapol.fol.74.feqq.Torre d.dec.135.n.16.

425 Donatio, & dos data filiæ, & filio alterius, ab extraneo, in dubio cenfetur facta intuitu, & contemplatione ipfius filii, aut filiæ, & non patris, & reputatur aduentitia, & in totum fpectat ad filium, feu filiam, nifi aliquæ coniecturæ in contrarium fuadeant, quo cafu efficeretur profectitia, & patri in totum, acquireretur, Menoch.lib.3.præf.28.numer.17. Gratian.c.781.n.27.cap.941.nu.7.42. Michalor. de fratrib.p.1.c.7.Sabell.§.dos nu.31.§.legitima nu.76.Rota p.11.rec.dec.181.num.29.feqq.p.13. dec.159.nu.5.feqq.Angelis de confeff.lib.2. q.64.

426 Donatio facta nepoti per Auum, vel patruum, an dicatur facta contemplatione filii vel fratris, vel potius ipfius neptis, & confequenter fit illa in legitimam imputanda, Menoch.l.b.3.præf.16.17.D.Marcian.difp.29. num. 30.Merlin.de legit.lib.2.tit.2.qu.16.17. Mangil. de imput.qu.24. Rot.p.13.dec 159. p 14. decif. 358.nu.12.feqq.& dec.417.nu.14.feqq. D.Gutier.

titr.de compensat.qu.7.nu.48.lib.5.& qu.15.nu. 27.lib.5. Et dos data filiæ imputatur nepotibus in legitimam Aui, *Card.de Luca de renunc. disc.15.nu.10. & de dote disc.30.nu.5. disc.154. n.66.R.Marinis lib.2.c.251.*

427 Quod censeatur data contemplatione patris, *Menoch.sup. Crauet.cons.219.Surd.dec.169 Gratian.disc.50.nu.6.* vbi *Luca, Magon.dec.Florentiæ, Caball.cons.143. lib.1.Rota par.17. rec. dec.231.D.Guttier.de campensat.qu.7. num.48. lib.5.*

428 Alii distinguunt, vt conclusio procedat, quando fuit expressa aliqua causa, ad quam pater de necessitate tenebatur, secus quando fuit simpliciter relictum ab Auo nepti, nihil alio expresso, *Magon.sup. Molign.alterc.42.nu.7.* vbi dicit hoc casu Aui pro extraneo reputari, post *Gratian.cap 669.nu.20.Amat.resp.64.n.3.14.*

429 Alii indistinctè tenent, censeri contemplatione patris, pro dote, & sic esse detrahendam de portione patris huiusmodi neptis, & non de tota hæreditate cum damno cohæredis, ac in legitimam esse imputandam, *Rota in nou.p.6.dec.145.146.D.Posthus dec.Bon.39.n.31*

430 Intelligendo quando filius viuit, & est in patria potestate, *Altogr.cons.59.n.24.lib.1. Rata sup. Tusc.lit.D.concl.783.Peregr.dec.92.nu.4. seqq.Mascard.concl.573.*

431 Sed contra, quod censeatur data contemplatione ipsius neptis, & dicatur aduentitia, nec imputetur in eius partem, *Michalor. de fratrib.lib.1.c.39.num.11.seqq.* vbi in dubio sit dicendum, secus si adsint coniecturæ in contrarium, quarum multas affert *Rota nouiss. d. decis.145.146.* Eadem *Rota p.13.rec.dec.159.* Videndi *Rota p.14.rec.dec.358.nu.12.seqq.dec. 417.nu.14.seqq.Sabell.§. donatio num.16 §.legatum n.70.Tusc lit.D.concl.783. Card.de Luca de dote disc.30.154.n.66.*

432 Onus dotandi est non solum parentum, fratrum, & aliorum, de quibus *sup.* Sed etiam est illorum, qui sunt hæredes, & succedunt in bonis eorum, qui dotare tenebantur, vel tenentur, latissime *Boss.de dote cap.6.per totum, Castan.dec.10.nu.14.D.Constantin.ad statut.Romæ annot.32.lib.1.* Diximus *sup.*

433 Confiscatis bonis patris, per crimen læsæ Maiestatis humanæ, & Diuinæ, quamuis filii masculi fint incapabes bonorum, & honoris, tamen filiæ fœminæ debent habere dotes, Nam quamuis *text.l.quisquis, §.filii vero, C. ad l.Iul.maiest.* generaliter excludat filios, tamen quia sumus in odiosis, appellatione filiorum non veniunt filiæ fœminæ, *Angel. cons.357. Affl.in c.1.in pr.ne.gl.5. verb. bona committentium, Boss.tit.de crim.læsæ maiest.nu.134.& tit. de bonor.publ num.8. Ricciull.lib.5.c.40.* mille apud *Raff.de dote c.7 nu.407.& seqq. & cap.6. §.5.nu.66.& seqq. Dec.cons.8. Mantica de tacit. Lib.12.tit.18.nu.17.Surd.de alim.tit.1.qu.31.Capon.solut.matrim.qu.5.nu.121. Peregr.de Iure fisc.i lib.5.tit.1.nu.76.Farinac.qu.24.nu.46, Be-* ... *Tom.III.*

nintend.dec.91.

434 Sic dos vxoris non confiscatur, licet eius dominium spectet ad virum, *D. Torre de maiorat.Ital.l.b.1.c.31. num.14.* Et vxore rebellis defuncta superstite filio, & filia, fuit decisum illius dotem spectare ad eius fratrem, & non ad filios, tanquam exclusos, per *text. d. l. quisquis, §.filij,* sed non ad fiscum, sed ad fratrem, defunctæ, & fuit decisum spectare ad filiam, legitimam non tenium tertiæ, sed tertiam totius hæreditatis matris, nam filius masculus, qui fuit excellentissimus Poeta *Torquatus Tassus,* per *d.text.* non poterat succedere, & sic non faciebat partem, late *R.Reuert.dec.25.*vbi *R.Marinis. Merlin.de legit.lib.1.tit.4.qu.3.n.33. & qu.sequ. nu.1.* Si verò filii essent nati ante rebellionem, succederent filii, Idem *R.Marin. lib.2.c.95.* & ibi *Luca, & Marin.ad Reuert. d. dec.25.num.2.*

435 Sic si dos fit data liberè per fratrem, absque vllo onere reuersionis ad dotantem, non potest ex interuallo in dotis receptione facta à viro conueniri dotis restitutio eidem fratri faciendo, inscia vxore, nam debet interuenire tempore promissionis, *D.Rocca disp.115.num. 10.& seqq. Molignan.altercat.66.nu.25.altercat 51.nu.11.Gratian.cap.769.nu.4. Antonell. de temp.legal.lib.4.c.7.num.13. R. Capyc. Latr.consult.91.n.10.*Vbi *D. Alexius.*

Quamuis tale pactum reuersionis fiat in dote promissa, & ante traditionem, *D. Rocca d. disp.115.n.16.*

Nec in principio *Sur.de alim.tit.1.qu.15.nu 10.Gratian.cap.56.nu.5.D.Constantin. ac statut. Romæ lib.1.annot.32.*

436 Sic pacta præiudicialia doti eatenus improbantur, quatenus expresse priuant mulieres de dote pro illo tempore, quo ea opus habent ad iterato nubendum, *D. Rocc. disp.112. num. 30.* Secus ea mortua, *Rocca ibid.n.31.*

437 Sic pactum de dote lucranda soluto matrimonio non extenditur ad casum, quo matrimonium diuortio, vel morte viri soluitur, sed tantummodo per mortem mulieris, *Rocca d. disp.112.n.32.*

438 Item pactum, quod soluto matrimonio dos apud virum remaneat, debet intelligi: si vxor prædecedat, *D.Rocca sup.n.33.seqq.*

439 Et tale pactum, & alia pacta præiudicialia non valent, quando fiunt valitura vxore viua, *Rocca ibid.nu.39.seqq.auth.sed quamuis, C.de rei vxor act.Coccin.dec.44.nu.2. R.Capyc.Latr. dec.109.nu.2.Staiban.resp.3.nu.13.Card.de Luca de dote disc.24.nu.9.disc.152. nu.18. D.Gaston. discept.18.nu.21.lib.2.*

440 Valeret si fieret in tempore, quo mulier esset inhabilis ad secundo nubendum, secundum aliquos.*D. Rocca ibid.n.42.*

441 Dos à patre profecta, mortua filia absque liberis ad patrem redit, *Ciroc. discept.48. nu.4.* vbi ampliatur.*Infra Nos n.538.*

Et valet tale pactum, vt sic seruetur, *Rota*

Rom.dec.709.nu.1.p.1.rec. Postius cons.121. nu.1. Giurba ad consuet. Messan.c.3.gl.7.num 67. Cutell.de donat.disc.1.spec.18.nu.17.18. Card. de Luca de dote disc.151.nu.8. D.Gaston. discep.19 nu.1.lib.2.

442 Et Neapoli, qui contrahit matrimonium secundum consuetudinem Capuanæ,& Nidi, dos reuertitur ad proximiores ipsius mulieris, ipsa mortua sine filiis, vel si illi in pupillari ætate, & non ad maritum hæredem filiorum, nec mulier de dote disponere potest, *Afflict. dec. 202. Ronit.dec.100.nu.12.* Vbi *Nos in addit.ad dictum nu.12.* fundauimus vigore dictæ Consuetudinis Capuanæ, & Nidi: proximiores succedere vti hæredes non vigore pacti, & per consequens mulierem posse disponere, ex *Affl.dec.237.*

Si verò dotantes faciãt pactum, vt decedente muliere, dos data debeat ipsis restitui, tunc mulier de illa non potest disponere; *Amat. res.64.lib.2. R.Sanfel.dec.128.nu.4. R.Marcian. disp.39.lib.1. Nouar.qu.100. Staib.in. res.111.* (cum limitationibus tamen, de quibus *Franch. dec.196. Hodiern.contr.28.& 34. Prat. disc.12. Bottilier.theorem.24. Amat.d.res.64.*) & sic redit ad dotantes ex vi pacti.

Casus restitutionis dotis ad proximiores ipsius mulieris, vel ad alios potest accidere pluribus modis. Aut mulier se ipsam dotauit, aut fuit dotata à suis proximioribus, Aut 3. ab extraneo. Primo, & secundo casu succedunt proximiores ipsius mulieris, vt dicit *R. Rouit. d. num.12. Affl. d.dec.237.* Tertiò casu subdixtingue, Aut extraneus fecit pactum expressum reuersiuum, vt decedente muliere sine filiis, dos debeat reuerti ad dotantem, vel eius hæredes, & tunc succedit ipse, vel eius hæredes, *R.Marcian.d.disp.39.* Vel fecit pactũ, vt mulier de medietate posset disponere, & reliqua medietas dotis ad ipsum spectaret, *Fontanell.de pact. nupt.cl.5.gl.10.nu.61.& seqq.* Aut non fecit pactum reuersiuum, sed si simpliciter fuit contractum matrimoniũ ad vsũ Capuanæ, & Nidi. Et tunc etiam subdixtinguendum est. Aut dotans, & dotata sunt de Sedilibus prædictis, aut non sunt, sed se submiserunt omnibus Capitibus dicti vsus, quæ sunt tria, ex *Affl. dec.202. & 237.* Aut non sunt, & dixerunt simpliciter velle contrahere matrimonium ad dictum vsum. Primo casu cum sint de Sedilibus prædictis, videntur se submisisse omnibus dictis tribus capitibus, *D. Merlin. contr.49. lib.2.* quorum Tertium est, vt mulier de dotibus non possit disponere nisi de medietate, alia medietas spectat ad dotantes, *Curleual.de Iudic.in apolog.ad decis.87. R.Ronit.nu.20.* licet contra fuerit decisum per S.C. iunctis duabus Aulis, vt diximus ad *Reg. Rouit.d.dec.100.* Idem procedit in secundo casu, nam idem est esse de Sedili, ac subiici se dicto pacto, ac non esse, ac subiici omnibus Capitibus, *D.Merlin.d.c.49.n.18.19.*

Tertiò casu, cum non censeantur se subiici, nisi Capiti circa exclusionem parentum à successione filiorum, & non in aliis Capitibus, *Merlin. d. cap.49.* licet contra dicat *Marcian. disp.41.45. lib.1.* Tunc circa dispositionem dotium statur consuetudini in scriptis redactæ, per quam dispositum est posse mulierem de parato ab ipsa disponere ad sui libitum, cum non existente pacto reuersiuo, censeatur dos illa donata, ad *text.l. vnic.§.accedit.C. de rei vxor. act.* vbi DD. de omnibus videndus *D.Rodoer. cons.31.* vbi latè de hac materia.

442 Dos data filiæ, mortuo marito reuertitur ad patrem, non verò filiæ debetur, *Cirot. discept.64.num.1. ex Ruin.cons.186.nu.6.10.lib.2. Gabriel.cons.58. lib.1. Rota dec.708. in princip. p.1. & dec.124.num.3. dec.226. num.1.p.4. & dec.108.nu.5.6.p.4.tom.2. & dec.540. num 8.9. dec.664. num.1.p.4.tom.3. & dec.299.nu.2.3. p.6.rec. coram Duran.dec.153.nu.1.dec.272.nu.1. Merlin.dec.433.nu.7. Merlin.de pignor.lib.3.qu.79.nu.3. Gratian.disc.882.n.1.* & aliis.

443 Vbi *Ciroc. sup. num.18.* ampliat, quamuis adesset stipulatio de reddenda dote, cum de iure, ex *Gabriel. cons.58. num.16. lib.1.* Et licet patri sit promissa restitui. Nam id conceditur nomine filiæ, *D.Card.de Luca de dote disc.155. nu.3. D. Hodiern.contr.34. nu.33. Meno h. de præsumpt.lib.3.præs.10.nu.17. D. Gaston.discept. 19.n.25.lib.2.*

Et quamuis scientia Capitulorum matrimonialium in quibus adest dictum pactum, præiudicet filiæ, tamen respectu pacti reuersiui facti ad fauorem patris dotantis, non præiudicat filiæ, nam illud intelligitur quatenus de iure debeatur, & sic ratificatio extenditur ad alia in Capitulis contracta, non ad pactum reuersiuum, *Rota apud Farinac.dec 90. Hodier. contr.34.nu.3. Luca ad Franch.dec.491. n.8. & 11.Capon.de pactis qu.1.nu.47.D.Gaston.discep. 19.n.26.27.*

444 Sed quod debeat restitui ipsi filiæ, non patri dotanti dicunt *Rota dec.156.num.2.& seqq. p.2.diuers.& dec.124.nu.7.Siluan cons.2.num.61. Vceol.consult.7.nu.7.& seqq. D.Sadarin. resp.9. nu.49.& seqq.Barbosa in l.1.p.7.num 22.ff. solut. matrim.Boss.de dote c.3.§.1.num.16. & §.5. num. 127.Tonnut.c.100 nu.20. Michalor.de fratrib.p. 1. c.40.nu.30.D.Gaston.discept.19. num.17.seqq. Canall.q.378.nu.4.Barra contr.34.nu.11.*

Sed hoc procedit solum ad effectum, vt filię secundò nubenti eadem dos constitui debeat, iuxtà *text.in auth. sed quamuis, C.de rei vxor. action.Grabriel.cons.165. nu.11. Rota d.dec.156. p.2.diuers.& d.dec.540.nu.10.& d.dec.622.nu.2. p.4.rec.tom.3.Gratian.disc.882.nu.10.12.* Sed nõ vbi non nubit, cum dos, hoc casu, dos apud patrem remaneat, & in suo patrimonio consolidetur, *Bal.in l.fin.nu.1.C.commun. vtriusq. Iudic. Serafin.dec.815.nu.5. Rota dec.708.num.6.p.1.& d.dec.124.nu.7.& d.dec.236.n.7.*

Et

Et licet hoc non procedat, quando adsunt filii filiæ, si non de iure prout volunt Socc.in. iun.cons.180.num.4.Alex.cons.115.lib.1.cons.67. nu.1,lib.7.Casal.cons.256.nu.33.Campeg.de dote p.3.152.Surd.cons.206.nu.2. & de al m.tit.5.q.7. nu.6.Honded.cons.75.nu.17.lib.2. Saltem de cõsuetudine Martini glo. in l.dos à patre, vbi Bal. C.solut.matrim.Thes.dec.190.num.1.seqq. Marescot.lib.1.c.42.Rota dec.10.num.9.apud Zacch.de obligat.Camer.& dec.248.nu.1.2. p.4. diners.& dec.710.nu.6.p.1.& dec.226.nu.7. & dec.642.n. 2.p.4.& dec.108.nu.15.p.4.rec.tom.3. Michalor. de fratrib.p.1.c.40.nu.9.Rosis d.obs.18. nu.29.seq. D.Scoppa ad Gratian.dec.235.

Quamuis filius per horam tantum matri supervixerit, Thes d.dec.190.num.20. Rota d.dec. 248.nu.12.& dec.642.nu.5.6.sup. Merlin. de legit.lib.2.tit.2.q.13.nu.35. in fine. Dummodo tamen filius viuere posset, nam si viuere non posset, puta, quod in octauo mense natus esset, vtiq; non procederet dicta conclusio, Affl. dec. 236.nu.5.6.Honded.cons.75.num.3.lib.2.Clar.§. testamentum q.45.vers.sed quid.Amat.res.48.

Quæ conclusio procedit etiam in dote promissa, & non soluta, Socc.iun.cons.35.lib.1.Rota d.dec.10.nu.10.d.dec.248.nu.4.seqq.& d.dec.642. nu.3.Gabriel.d.cons.165.nu.4.lib.2.Merlin.d.q.13 nu.35.Thes.d.dec.190.nu.6.Rolan.de dote q.5.nu. 9.Marescot.d.c.42.nu.4.5.

Licet contra dicant in dote promissa, & nõ soluta, Nonius cons.48.Menoch.cons.238.nu.30. seqq.Decian.cons.28.lib.4.Casal.cons.709.Honded.cons.75.nu.18.seqq.lib.2.Piagg.de consuet.qu. 11.num.411.

Et quamuis vera sit opinio, quod per mortem filiæ cum filijs, dos vadat ad filios, ex DD. sup.citatis, Tamen talis opinio non procedit quando matrimonium dissoluitur per mortem mariti, quia tunc ad patrem dos reuertitur, Castr.cons.11.nu.2. Barbos.in l.post dotem nu.49. ff.solut.matrim.Alex.cons.115.lib.1. Phanuc.de lucro dot.gl.11.n.6. Gozadin.cons.90. nu.3.Thes. dec.138.nu.2.& d.dec.190.nu.12.Surd.cons.206. nu.28.29.Rota d.dec.708.nu.4.p.1.& d.dec.226. nu.7.p.4.rec.& d.dec.108.nu.17. Rota post Merlin.de legit.dec.214.nu.10. Michalor d.c.40.nu.9. Montepic.cons.38.nu.8.Honded.cons.75.num.28. vol.2.late D.Ciroc.d.discept.64.

Et quando vadit ad filios, illi non succedunt vt hæredes matris, sed ex propria persona, Maxill.ad consuet.Barens.incip.mulier licet, num.28. seqq.Gratian.disc.556.nu.36. Thes.dec.237.nu.4. D.Scoppa ad Gratian.sup.n.45.46.

Quod est Intelligendum non procedere quando dos data fuisset pro omni eo, quod quis habere sperat in bonis paternis, nam tunc efficitur patrimonium filiæ, tanquam anticipata successio, Vrsill.ad Affl.dec.236.num.7. Thomat. dec.185.nu.30 p.2.Ciroc.discept.64.nu.9. Vrceol. in appendic.ad consult.7.ad nu.25.tom.2.Mascard. de probat.conclus.1155.num.19. Bass.de dote c.4. nu.78.Card.Luca de dote disc.80.num.4.disc.154. nu.53.disc.155.nu.3.Rota p.17.rec.dec.391.num. 24.Dunozet.dec.267.nu.1.dec.528. D.Gaston.discept.19.nu.19.

Item Intelligendum est, vt filii eam dotem habeant non tanquam hæredes matris, sed ex dispositione legis, nihilominus tanquam vniuersales in dote successores, in ea teneantur etiã ex legis dispositione, maternum debitũ agnoscere, Crauet.de antiq.temp.p.4.nu.141. Rosis d. obs.18.nu.32.seqq.

Et sic si patri præmoriatur filia, succedunt filii in dote, tanquam hæredes matris, non autem ad patrem reuertitur, Reg.Capye.Latr.dec. 176.n.6.Luca ad Franch.dec.491.n.8.D.Gaston. sup.nu.20.

445 Si pater det dotem filiæ, & stipulatus sit, quod ea sine liberis moriente dos sibi, & eius hæredibus sit restituenda, si illa moriatur absq; filiis, patre dotante, & fratribus superstitibus, pater tantum succedit, Thes.dec.190.R.Ponte cons.69.lib.1.R.Marin.ad Reuert.dec.531.n.1.

Si pater dotatæ filiæ præmoriatur, & dos in casu dissolutionis matrimonii absq; filiis, ipsi patri, & hæredibus suis esset restituenda, si filia postea absq; liberis decedat, potest de dote disponere, & illud pactum censetur extinctum, siuè pro non apposito censeri debet, Iacob. de Rauen.Petrus de Bellapertica, Richard. de Malumbr.Vbald.de Malauolt. & Albric. de Rosat.in l.vnic.§.videamus, C.de rei vxor.act. Dec.cons. 106.Maxill. ad consuet.Barens.incip.Dos à patre nu.38. Ratio est quia cum Dos in locum legitimæ successerit, Merlin.de legit.lib.3.tit.1.qu.6. nu.15. dum pater qui cum hoc pacto dotem dedit, præmortuus est filiæ, necessario tale pactum resoluitur, quia alias super bonis in patris hæreditate remansis, posset hæc filia legitimam sibi de iure debitam petere, non petiit, quia contenta remansit de dote sibi à patre data, ergo dici debet, vt ad suam liberam dispositionem remaneat, pacto non obstante. Sic fratres dotantes sorores non possunt apponere pactum reuersiuum, si dotent de paternis bonis, vt diximus sup. & sic illa potest disponere de tali dote, hoc pacto reuersiuo non obstante, Anna alleg.129.nu.2.Franch.dec.196. Vin.dec.9. nu.3.Sanfel.dec.128.R.Marinis lib.2.c.167.nu.6. & 7.late R.Marinis ad Reuert.sup.dec.531.

446 Pater, dotem ad se reuersam diminuere non potest, nec alienare, tàm in dote soluta, quam promissa, Tonnut.res.100.nu.4.5.6.Dom. Rosis obs.18. nu.22. Vbi nu.25.26. Secus dicit in dote data ab extraneo, cum pacto restitutionis soluto matrimonio absque liberis, nam non censetur in secundis nuptiis repetita sine nouo consensu.

447 Pactum, seu donatio à muliere in instrumento dotali facta, seu factum, vt dos post mortẽ mulieris redeat ad filios, valet, D.Iouius gl.9.§.1.n.55.in appendic.in princ.

448 Quod est verum, si vxor viro præmoriatur, secus si superuiuat, & vidua remanserit

vxor, quia posset pactum reuocare, *Ionius ibid. vers. Attamen.*

449 Tunc pactum de non petendo dotem infrà certum tempus, soluto matrimonio non valet, *Ionius gl.9.§.5.nu.55. in appendic. vers. si pactum.*

450 Dos aduentitia soluto matrimonio ad filiamfam. non reuertitur, nec in ea vsufructum pater habet, *R. Marin. ad Reuert. dec.212.nu.11.* Secus profectitia, *D. Rosis obs.18. num.29. ex text. l. dos à patre, C. solut. matrim. Barra contro. 34.65.*

451 Dos, quoties filiæ est semel constitura, eidē quæritur ius irreuocabile, adeò, vt minui non valeat, *auth. sed quamuis, C. de rei vxor. act. Dec. cons.35. Reg. Marin. lib.1. c.92. Gallus de fructib. disp.36. art.5. nu.35. Ciroc. discept.64. nu. Ripol. var. c.9. num.47.200.* etiam si deinde matrimonium non sequatur, *Rocca disp.12. num.44. Surd. de alim. tit.9. q.21. nu.9. Barbos. repert. verb. dos, R. Marinii lib. cap.92. num.1.2. Pascal. de patr. potest. p.1. c.4. nu.69. Boss. de dot. c.2. n.107. Card. de Luca de dote disc.152. nu.3. ex l. attilicinus, ff. de pactis dotal.* Rota *p.15. dec.35. p.16. dec.77. p.17. dec.349. p.19. dec.392. Ripol. var. cap.9. nu.106. D. Rosis obs.18. nu.12. D. Venturin. cons. 52. nu.10.*

452 Quod est adeo verum, quod etiam si illud matrimonium non sequatur, nihilominus eadem filia pro dote promissa est præferenda omnibus creditoribus, qui postea cum patre contraxerunt, *Rocca ibid. num.45. Pascal. de patr. potest. p.1. c.4. à nu.69. P. Molfes sup. consuet. p.6. q.2. nu.19. Marinis sup. nu.2. Boss. de dote c.2. nu.* 107. *Card. de Luca de dote disc.152. nu.3.* Nam dos destinata habetur pro vera dote, *Caball. cons.133. lib.2. Mantica dec.166. Burat. dec.432. Card.* Luca *de success. disc.40. num.2. lib.11. D. Ansal. de commerc. disc.14. nu.32.* vbi explicat *num. seqq.*

Quamuis mulier nolit matrimonium contrahere, sed ingredi Monasterium, *Rocca ibid. num.46.* licet sine verum, dicemus hic *infrà num.614.*

453 Idem si matrimonium cum alio contrahat, patre dissentiente, *Idem Rocc. nu.47.* sed *Luca ad Marin. d. cap.92.* dicit esse distinguendum, vt in dote profectitia quæratur ius reuocabile, secus in aliis.

454 Et dotem iam constituram, ius petendi irreuocabiliter mulieri quæsitum, potest alteri cedi, *Rocca sup. num.48. Rota dec.156. num.2. & seqq. p.2. diuers. & p.4. dec.124. nu.7. Syluan. cons. 2. num.61.*

455 Sed contra si matrimonium non sequatur dos apud patrem remanet, & in suo patrimonio consolidatur, dicunt *Serafin. dec.815. nu.5. Rota dec.708. nu.6. p.1. & d. dec.124. nu.7. & dec. 226. nu.9.* Ciroc. *discept.64. n.7.*

456 Sed dos relicta ab extraneo, dicitur conditionalis, quatenus, scil. nuptiæ sequantur, *D. Rocca disp.14. nu.36.*

457 Dos recuperata à patre debet illa integra reseruari pro secundis nuptiis filiæ, *Altograd. contro. 30. nu.6.22.41.45. Ciroc. d. discept. 64. n.7.*

458 Quando pater stipulatur dotem filiæ restitui, dicitur dicta dos filiæ irreuocabiliter donata, *Altograd. contr. 30. n.33.*

459 Et si per mortem viri ad patrem reuertitur, neq; vsumfructum in illa habet, *Altograd. d. contro. 30. n. 34.35.*

460 Dos data à patre pro secundis nuptiis debet compensari cum prima ad patrem reuersa *Altograd. d. contr. 30. n.48.*

461 Sed quo ad primam conclusionem, *Luca ad Marin. d. c.92. nu.4.* dicit distinctione esse resoluendam quæstionem, vt in dote profectitia, quæ à patre nunquam discessit per non effectuationem matrimonii, & illa potest minui
462 pro secundo matrimonio, ex *Card. Luca sup. nu.4.* In dote aduentitia secus. Ideo quo ad dotem profectitiam filia non potest, nisi ex nouo Iudicis officio petere constitutionem nouæ dotis, non in vim illius primæ promissionis, & prioris hypotecæ acquisitæ, quæ iam euanuit, ex *Rota dec.299. p.6. rec.*

463 Ideo fundat, si pater post primam constitutionem non effectuatam, contrahat debita, illi creditores præferuntur filiæ, pro secunda constitutione, ex *Marinis d. c.92. nu.7.*

464 Sic etiam pater potest minuere dotem legatam filiæ, si postea illam nubat in eius vita, *Card. de Luca sup. nu.8.*

465 Ità etiam si filia inscio, vel Inuito patre nubat minus digno, potest pater diminuere dotē contra *Boss. de dote c.2. nu.106.* probat *Card. de Luca de dote, disc.152. num.23.* meminit *Luca ad Marinis d. c.92. n.13.*

466 Verum si sit promissa dos pro matrimonio contrahendo infrà certum tempus, non debetur non contracto illo, infrà dictum tempus, absque spe purgandi moram, ad obtinendam dotem promissam, *P. Afflict. cont. ou.34. D. Rodoer. cons.16. n.21.*

467 Quando dos possit dimui contracto secūdo matrimonio, Dicemus *infrà nu.600. & seqq.*

468 Pater maiorem dotem potest constituere vni filiæ quam alteræ, Secus fratres, qui tenētur æqualiter dotare, *Peregr. dec.36. Rota p.9. rec. dec.198. nu.18. Ramon.* vbi *Balduc. cons.1. per totum. Marania disp.10. R. Marinis lib.1. res.93. nu.11.* Burat. *dec.640. nu.8. Card. de Luca de dot. disc.26. nu.5. disc.144. n.32. Roja dec.115. nu.11. Fontanell. de pactis cl.7. gl.3 p.12. nu.59. Doctiss. D. Palma consult.99. num.39. Doctiss. Ripol. var. c.9. nu.120. & seqq.* Negusant. *q.266. nu.8. q. 271. nu.4. q.300. num.58. Carpan. ad stat. Mediol. tom.1. c.180. nu.16. Thor. in comp. tom.1. verb. filia inæqualiter, & verb. dotata a patre,* Annot. *ad statut. Parmæ fol.116.117. Sabell. §. filia nu.79. §. pater. nu.12. & resol. cap.90. num.29.30. Peregr. dec.36.* Rota *p.9. rec. dec.198. n.18. Id. Thor. p.1. comp. dec. verb. filia dotata,* qui refert quater fuisse sic decisum per S.C. *Pascal. de virib. patr. potest.*

test.p.2.c.4.n.184.Ricc.coll.3560.ampl.2. Capyc. Latro dec.99.Staib.conf.11.num.9.Rouit. vbi nostri *Addit.conf.36.p.2.Georg.allegat.41. num.18. Franc.dec.61. Rocc.resp.66.lib.1. D.Capon. discept.106.nu.29.* licet contra dicat *num.21. Doctiss. Torre de pact. fut.successf.lib.2.c.26.nu.122. Bonden. collect.3.numer.69.Doctiss. Boss.de dote cap.4.num.52.55.& cap.13.num.29. Addit. Seuerin.ad Sanfel.dec.384.vers.An filia, Coccin.dec.143.Cutell.dec.12. num.62.seqq.Perf.conf.28.nu.15.tom.2.Gipt.dec.45.*

Quod dos sit taxanda inspectis bonis remansis in hæreditate patris, non attenta quantitate aliarum dotium, in vita patris aliis filiabus constitutarum, cum de vno ad aliud tempus non possit inferri, in ijs, quæ tractu temporis variatur, *Caball.conf.122.lib.1.Boss.de dot.c.13.Card. de Luca de dote disc.24.44.*

469 Idem est in tutoribus, *Card. de Luca sup. Luca ad Marinis lib.1.cap.93.nu.8.*

470 Quamuis in fratre, aliquando posse facere aliquam differentiam dicat *Card. de Luca sup. num.5.Boss.d.c.13.*

471 Secus si dos sit data per patrem Seni, aut ignobili, qui contentus sit illa minori dote, nã si iuuenis, aut nobilis conditionis paris conditionis sit alter vir mulieris, & ille minori dote non sit contentus, pater debet dare maiorem dotem, *Ludouis.dec.63.numer.23. Card.de Luca sup.Boss.d.c.13.*

472 Verum talis dos data filiæ inæqualiter cum aliis, & in minori quantitate, regulariter non debet esse minor legitima, *Alex.conf.19. col.3. vol.4.Ripol.var.c.9.nu.68.& 120.seqq.*

Et adæquatio dotis etiam facienda, vel demandata fieri, à patre respectu filiarum, procedit ne inuidia oriatur inter sorores, *D.Ansald. de commerc.disc.71.n.44.* Dicemus *infrà.*

473 Dos consistens in pecunia, vel alia re, non potest commutari in bonis, vel alia re, etiam de consensu vxoris, nisi duo copulatiuè concurrant, vtilitas, & commodum, itaut vno deficiente contractus est nullus, nec valet pactum collatum in euentum incertum, *l. ita constante 27.ff.de Iure dotium, l.si mulier 21. in fin.ff.de pact.nuptial.Gratian.cap.435. Visill. ad Afflict.dec.336.Altograd.conf.21.n.29.seqq.lib.2* Idē *Gratian.dec.47.in ald.Sperell.dec.164. n.15. Staiban.resp.96.Sabell.§.dos nu.6.* Idem *Sabell. §. fundus n.5.&seqq.§.Nouatio nu.4.§.pactum n.35.*

474 Etiam stante iuramento, *Rota p. 2.diuersor. dec.279. n.10.*

475 Licet contra de Iure Canonico teneat *Rota p.9.dec.269.nu.12.seqq. Merlin. dec.77. nu.9. 792.nu.17.seqq.Bnrat.dec.775. nu.20. Rota par. 14.rec.376.nu.29.* Vbi etiam *num.23. & seqq.* quando dicatur consistere in quantitate, vel in specie.

476 Dos quando succedit loco legitimæ, nullum recipit onus, & adiectum ipso iure reiicitur, ità pater non possit stipulari, vt sibi restituatur moriente filia sine liberis, *Corn.conf. 162.nu.11.seqq. lib.2.Serafin.dec.815. nu.2. Altograd.conf.17.nu.1.2. Add.ad Sanfel.dec.f.353, Card.de Luca de dote disc.105.Pacion.alleg.108. nu.10. D.Constantin. ad statut. Romæ fol.545, tom.1.D.Ciro. discept.64.nu.3. Nos sup.n.464. Mangil.de imput.qu.16.nu.4. D.Venturin.conf. 14.nu.51.Barra contr.34. Molignan.altercat.31. nu.8. Cyriac.contr.64.R.Marin.ad Reuert. decis. 531.*

477 Nec potest apponere onus fideicommissi reciproci inter filias, *Galuan.conf.31. Card. de Luca sup.Boss.de dote cap.7.*

478 Et licet dicant aliqui, quod etiam si non succedat loco legitimæ, non possit pater donans aliquod onus apponere, nec sibi, & hæredibus stipulari, uel saltem tale pactum, & onus non subsumeatur ad fauorem hæredũ patris, post illius mortem, sed tantum eo viuente, *Merlin.de legit.lib.3.tit.1.qu.9. nu.18. & seqq.& qu.6.eod.tit.nu.12.Natta conf.441. nu 9. Fusar.de substit.qu.297. nu.20.seqq. Add.ad Sãfel.dec.353.Tusc.lit.D.concl.782.*

479 Tamen in contrarium est ipsa veritas, vt latè *Merlino* respondens fundat *Altograd. conf.18.*

480 Si dos succedat loco legitimæ, quatenus excedit ipsam legitimam, potest quocumque onere grauari, imò etiam in totum, donec viuit pater dotans, cum non assumat naturam legitimæ, nec eius priuilegia, nisi post mortem patris. Item si sit loco alimentorum, quæ est quando constituitur filiæ spuriæ de æquitate canonica, in qua valet pactum reuersionis ad hæredes patris post mortem filiæ spuriæ, absque filiis, Vel si ab extraneo dos constituatur, *Card. de Luca de renunciat.disc.15.nu. 10. D.Conciol.alleg.24. D.Gaston.discept.19.Altograd.d.conf.18.nu.21.seqq.lib.2. Rota p.15.dec. 196. Mangil.de imput.qu.16.nu.6. D.Torre de maior.at.Ital.p.3.dec.64.num.2. D.Venturin.conf. 52.nu.10.lib.2. D.Mansi consult.100.nu.63. lib. 11.Molignan.altercat.32.nu.8. Vin.dec.238. Amat.res.64.nu.5.D.Hodiern.contr.34. num.3. R. Capyc.Latr.dec.34.nu.1.Carlenal.de Iud c.tom.2. lib.1.tit.3.disp.25.nu.20.seqq. Bottilier de succes. ab intest.theor.24.n.3.* Dicemus *infrà.*

481 Sicut etiam potest grauari fideicommisso fauore filiæ, & ipsius descendentium. *Rota p.16.dec.370.Sabell.§.fideicommissum nu.20. & §.legitima nu.30.*

482 Imò si excedat legitimam potest in tota dote grauari, *Molin.de primog.lib.2.c.15.n.7.cap. 11.nu.8.c.15.nu.12.Merlin.de legit.lib.3.tit.3. q. 7.num.24.& qu.8. ex nu.1 Mastrill.dec. 181.à n. 20. Fusar.qu.296.& nu.63.Carlenal.sup.nu.20.* vbi DD. contrarios refert *Molignau. altercat. 32.nu.10.* Diximus *sup.*

483 Dos quando succedit loco legitimæ, dicitur proprium patrimonium mulieris, durante matrimonio, si verò non succedat loco legitimæ non dicitur proprium patrimonium filiæ, sed quasi, cum inspecta veritate sit potius patris

patris. Sed soluto matrimonio ita demum dicitur patrimonium filiæ, si succedat loco legitimę, vel si in actu dotationis, pater sibi illam non fuit stipulatus, adeout ex interuallo non possit in ea filiæ præiudicare, nisi ipsa consentiat. Secus autem si non succedat loco legitimæ, & in actu dotationis, vel in continenti sibi, & hæredibus fuerit restitutionem dotis stipulatum in casu mortis filiæ sine filiis, vel alium substituat, nam isto casu pater acquirit sibi, & suis hæredibus actionem de dote, & ideò dos non efficitur patrimonium filiæ, & de illa non potest disponere, nec ante, nec post nuptias, donec potest esse locus stipulationi prædictæ, vel donec durat spes fideicommissi in dote appositi, post alios *Altograd.d.conf.18.nu.47.seqq.Tusc.lit.D.concl.726. D.Manfrella ad Capyc.Latr.dec.175.n.26.seqq. D.Barra contr.34.65.*

484 Dos non potest grauari fideicommisso, dũ testator specialiter id non expressit, *D.Conciol.alleg.24.nu.48.Boss.de dote cap.7.per totum*, vbi tota materia.

485 Quamuis id specialiter expressit post constitutã dotẽ, *D.Conciol.n.49.D.Ciroc.discept.5.num.71. Boss.sup.* Cum non possit post bona transacta in filiam ei præiudicare, *Conciol.nu.50. Boss.sup.*

486 Imò dos non potest grauari fideicommisso, quamuis sit stipulatum dotem reuerti ad dotantem, vel eius hæredes, *Conciol.d.alleg.24.nu.52. Rota post Torre de pact.fut.success.dec.79.nu.2.Boss.sup.*

487 Beneuerum dos potest grauari fideicommisso in eo, quod excedit legitimam, *Conciol d.alleg.24.nu.53.Boss.de dote c.7.nu.3. Ciroc. discept.3.nu.45.Rota post Bonden.collect.dec.64.*

488 Procedit stante stipulatione, dotem reuerti ad dotantem, vel eius hæredes, aliàs non, *Conciol.d.alleg.24.nu.54. Boss.sup.*

489 Natura dotis est esse proprium patrimonium mulieris, *l.3.§.sed verum, ff.de minor, leg. Pomponius, ff.famil.ercisc. Corn. conf.26. Cæsal. conf.256.nu.1. Franchis dec.161.nu.5. Molign. altercat.32.nu.1.Ciarlin.contr.167.nu.5. Barbos. repert.verb.dos, Corduba in l.si quis à liberis, §. sed si filius nu.4.ff.de liber.agnosc. Boss. de dote fol.65.num.142.* vbi explicat, *Menoch conf.161.nu.21.conf.268.nu.4.41.conf.286.nu.68. Nizol. alleg.24.nu.12.Fontanell.de pactis cl.5.gl.8.p.1.nu.49.Hodiern.contr.21.nu.2. contr.34. num.8. Tusc.lit.D.concl.736.Garz.de expens.c.13.nn.9. Caluin.in lexic.verb.dos est proprium, D. Prat. discept.14.nu.84.lib.1. D.Gaston.discept.18.n.15 lib.2.Bossius de alim.c.6.nu.242.fol.58. D.Gatti conf.3.nu.4.*

490 Ideò videbimus hic quomodo hoc sit verum. Vnde dicimus: pactum reuersionis dotis ad dotantem, aut ad alium, in dote constituta de bonis propriis dotatæ non valet, secus in eo, quod dotans dedit de proprio, *Card. de Luca de dote disc.90.nu.4.7.& disc.155. nu.4.& seqq.disc.98.nu.2.disc.101.nu.3.disc.178.ex n.3. Merlin.dec.32.nu.13.Hodiern.contr.30. nu.35. Giurba obs.43.nu.32.D.Vargas Macucha dec.53.nu.26.seqq.Torre de pact.fut.success.lib.2.cap.26 nu.163.R.Capyc.Latr.dec.134. nu.19. dec.175.nu.26.D.Casareg.ad statut.Ian. §.9. num.7. fol.205.D.Gaston.discept.19.lib.2.*

491 Valet si accedat mulieris consensus, *Card. de Luca d.disc.155.nu.6.21.d.disc.92.num.8.11. Molina de rit.nupt.qu.31.lib.3. Fontanell. de pact.tom.2.claus.5.gl.1.c.1. nu.12.seqq. Cancer. var.c.2.de inuent.nu.202. Sanfel.dec.128. Staiban.res.111.D.Marcian.disput. nu.7. Molignan. altercat.92. ex l.29.§.mulier. ff.de pactis dotal. Fontanell.de pactis tom.2.cl.5.gl.10.p.1.num.12 seqq.*

492 Tale pactom adiectum per patrem, vel Auum immediatum, in dote profectitia, ipso patre superstite, valet, *l.dos à patre, Cod.solut. matr.* imò sine pacto ad patrem redit, *D.Galeot.contr.30.n.1.11.lib.2. Card.de Luca d. disc.92.n1.12.16.seqq. & disc.91.nu.3.seqq. & dict. disc.135.nu.8.Constict.obs.29.30.de dote disc.34 n.12.disc.134.nu.53.56. Cutell. de donat.disc.1.spec.18. nu.17.18. Postius ref.121. Giurba ad consuet.Mess.c.3.gl.7.nu.67.Gaston.discept.19.nu.1.6. Antonell.de temp.legal.lib.4.c.7.nu.13.Torre sup.dec.12 nu.1.& dec.2.n.2.dec.16.nu.10.D.Casareg.ad statut.Ian.§.9.nu.4.*

Secus vbi ex matrimonio supersunt filii ex consuetudine martini, *R.Galeot.contr.30.nu 13.lib 2.Boss.de dote c.1.§.1.nu.146.Card.de Luca d.disc.92.nu.12.disc.135.nu.9. de dote disc.31 nu.3.disc.164.num.54.D.Scoppa ad D. Merlin. contr.11.nu.22. D.Casareg.sup.nu.3.* licet *nu.7.* contradicat, quamuis adsint filii, si adsit pactum appositum, ex *Card.de Luca de dot. disc.154.n.16.Merlin.dec.352.n.10.*

493 Et hoc casu filii succedunt non tamquam hæredes matris, sed tamquam filii vocati ex d. consuet. *C.Luc.d.disc.184.nu.56.D.Casareg.sup.n.12.13.Carena ref.64.nu.6.Gratian.disc.556.nu.36.Michalor.de fratrib.lib.1.c.40.n.15.seqq.*

494 Veluti in dote donata, seu aduentitia, *Card.de Luca d.disc.90.nu.13. disc.155. num.10. seqq.* in qua aduentitia, filii succedunt, tamquam hæredes matris, non vt filii, *Card. de Luca d.disc.134. nu.56.* Et non imputatur in legitimam, *n.57.*

495 Positum per patrem in dota data ipso viuente, non subsistit eo mortuo, in eo, quod est tamquam legitima, valet in eo, quod excedit, *Card.de Luca d.disc.155.num.12.disc.90.91. Serafin.dec.815.R.Latr.dec.34. Amat.res.64. nu.5.Carleual.disp.25.R.Marin.lib.1.res.267. & ad Reuert.dec.531.Thes.qu.63.lib.3. Boutlier. de success.ab intest.theor.24.Molign.altercat.32.n.89.Ciroc.discept.64.*

496 Et quando ad patrem reuertitur viua filia, potest pater iterum cogi officio Iudicis ad eam redotandam, nec talis dos potest minui, *Vrceol.consult.7.nu.48.Gaston.d. discep.19.nn.4.*

nu.4. Capon. solut. matrim. q.9. n.7. D. Rocc. resp. 98. lib. 2. Card. de Luca de dote disc. 80. n. 4. disc. 183. nu. 71. Rota p.4. rec. tom. 3. dec. 540. n.9. & dec. 604. 612. dec. 299. nu. 6. p. 9. rec. Duran. decis. 153. nu. 4.

497 Pactum tale positum per fratrem, tamquã hæredem patris non valet, secus vbi constituta esset de bonis propriis, *Card. de Luca de dote disc. 26. nu. 6. disc. 91. nu. 8. disc. 92. num. 2. seqq. disc. 155. nn. 17. disc. 171. nu. 2.* Gratian. *cap. 556. Barbos. in l. 1. p. 4. nu. 135. Fontanell. de pactis gl. 10. p. 1. nn. 8. Sanfel. dec. 128. Prat. discept. 12. num. 83. discept. 36. nu. 37. Franch. dec. 196. 491.* vbi *Addentes, Amat. ref. 64. Marcian. disp. 39. Nouar. q. 100. Staib. ref. 111. Bottilier. theor. 24. n. 16. Hodiern. contr. 28. 34. D. Brilla sup. consuet. Neap. fol. 8. nu. 82. Boss. de dote c. 1. §. 1. num. 136. seqq.* Quid si soror consentiat, *Bottlier. ibid.*

498 Quid vbi dotaret sororem naturalem, aut spuriam, *Card. de Luca disc. 171. n. 3. 4.*

499 Pactum hoc adiectum per matrem, Auos, vel alios Ascendentes non substinetur, *Card. de Luca de dote disc. 177. n. 18.*

500 Vbi imputatur in legitimam pro istius rata non substinetur, secus in excessu, vel vbi nõ sequitur imputatio, *Card. de Luca d. disc. nu. 18. vers. Eueniente. Rota post Torre de pact. dec. 16. n. 15.*

501 Dotis quantitas certa data filiæ, fauore certi matrimonii contrahendi, pro oneribus, & alimentis, Vel vt seruiat pro alimentis, non censetur data ad alimenta, sed in proprietate pro dote, & transit ad quoscumque transit dos *D. Vargas Macucha dec. 53. nu. 109. seqq.*

502 Dotantes in executionem alienæ voluntatis, ac præcepti, non possunt tale pactum adiicere, *Card. de Luca d. disc. 155. nu. 10. vers. sed opportunum.*

503 Si pater relinquat dotem filiæ, & dicat in legato, quod si filia decedat sine filiis, dos illa reuertatur ad suos fratres, suos hæredes, Si eueniat casus, quod filia illa decedat post mortem patris, sine filiis, Et fratres dotando appofuerint tale pactum reuersiuum, an illud pactum substineatur? & substineri videtur dicendum, nam hoc casu dicti fratres præbuerunt nudum ministerium, laborem, & operam, *Campeg. de dote qu. 15. nn. 70.*

504 Cum pater possit apponere hoc pactum reuersiuum, *Nos obs. 85. nu. 33. vers. quod aliter R. Rouiti*, vbi hoc diximus etiam in casu mortis patris, ex *Gratian. discept. 132. nu. 17. Hodier. in hac edictali qu. 35. nn. 35. R. Marcian. disp. 39 nu. 2. vers. etenim lib. 1. Altograd. consl. 18. nn. 47. seqq. lib. 2. Tusc. lit. D. concl. 736.*

505 Licet dos succedat loco legitimæ, quia cum dos assignetur inuita, recipit onus, & grauamen, non vt legitima, sed vt dos, *Georg. alleg. 26. nu. 1. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 2. qu. 20. nn. 37. & lib. 3. qu. 3. tit. 2. nn. 6. seqq. D. Marcian. sup. D. D. apud Sabell. §. dos n. 18.*

506 Nam pactum reuersionis dotium est vniforme iuri communi, ad *text. l. dos à patre*, C. *solut. matrim.* & contra illud non potest filia testari, *Amat. ref. 64. R. Sanfel. dec. 128. & 353.* vbi etiam *Addn. Marin. d. disp. 39. Nouar. qq. for qn. 100. Staiban. ref. 111. Nos ad dec. 100. R. Rouiti n. 2. vers. conclusio verò, Altograd. consl. 19. lib. 2. Sabell. §. dos nu. 18. & resol. 77. num. 19. & seqq.*

507 Sed in contrarium est veritas, nam quæ dicta sunt procedunt quando mulier decedit in vita patris absque filiis, secus si decadat post mortem patris, nam tali casu dos succedit loco legitimæ, super qua pater, & fratres nullum possunt ponere grauamen, & sic pactum reuersiuum, vt diximus hic *nu. vers. positum per patrem, Boss. de dote c. 1. §. 1. Reg. Marinis ad Reuert. dec. 531. D. Barra contr. 34.*

508 Pucher casus est relatus per *Tasson. de antefat vers. 5. gl. 1. alleg. 20.* Pater dotauit filiam in hac Ciuitate Neapol. si decederet sine liberis, & de medietate dotis tantum dispofuerit, seruata forma consuetudinis, num alia medietas dotis redire deberet ad hæredes patris dotantis, vel ad sorores vtrinque coniunctas ipsius filiæ dotatæ, tamquam proximiores. Et fuit decisum iunctis Aulis, dictam medietatem spectare ad hæredes patris dotantis, & confirmatum in reclamatione. Quod est intelligendum non vigore pacti reuersiui, per nouum vsum Capuanę, & Nidi, nam cum per nostras consuetudines dicta filia de medietate bonorum antiquorum non poterat disponere, & quo ad aliam medietatem decesserat intestata, ipsa medietas debebat spectare ad patrem ab intestato; non obstante quod adessent sorores, vel fratres, aut mater dotatæ, contra *text. in auth. defuncto*, C. *ad Tertull.* secundum probata per *R. Marinis lib. 2. c. 129. P. Affl. controu. 31. Franch. dec. 486. & 606. decis. 619. nu. 3. R. Ponte consl. 69. n. 1. vol. 1. C. Luc. de dot. dis. 108.*

509 Quod probat *Minad. in constit. in aliquibus fol. 129. nu. 6.* vbi firmat, quod etiam vigore nostræ *Consuetudinis*, prouidetur, quod mortua filia sine filiis dos redeat ad hæredes dotantis, subdens, quod dum dos recedit à patrimonio patris, non redit nisi ex pacto, *auth. sed quamuis, C. de rei vxor. act.* quod pactum facit nouus vsus, vt mortua filia sine liberis, dos redeat ad dotantem, & eius hæredes, *Fran. b. dec. 44. nu. 1. D. R. Rouit. consl. 99. num. 5.* post *Dec. consl. 106.*

510 Quæ possunt procedere in terminis noui vsus Capuanę, & Nidi, vt dicit *Minad. sup.* & est casus decisus per *Tasson. sup.* Secus esset in terminis *Consuet. Neap.* nam patre præmortuo, dictæ medietati debebant succedere eius hæredes ab intestato, nam vigore nostræ *Consuetudinis*, quo ad medietatem mulier, & homo moritur ab intestato.

511 Legatum dotis factum filiæ à patre, mortua

tua filia antequam nubat, illud transfert ad suos hæredes, secus si sit factum ab extraneo, *Ant.Fab.in* C.*tit.de condit.insert.defin.9. Funtanell de pactis tom.2.cl.5 gl.3.p.1.Franch.dec.618 R.Marin. lib.1.c.246.nu.8.& seqq.& ad Reuert. dec.366.nu.21.*

512 Pactum appositum in primo matrimonio, quod muliere defuncta sine filiis, dos reuertatur ad patrem dotantem, vel eius hæredes, habet causam perpetuam duraturam, donec filia vixerit, & sic censetur repetitum per mulierem secundo nubentem in secundis nuptiis, quamuis ipsa aliter stipuletur, *Altograd.cons.19 nu.8.seqb.lib.2.*

513 Extranei dotantes, quascumque leges doti dicere possunt, & quæcumque pacta iuire, quia rei suæ quilibet ponit legem, & nulla ratione tenetur dotare mulierem, *l.20. ff.de pact.dotal.l.cum dos,ff.eod.Vrceol. tom.2. in appendic.ad cap.8.nu.17.Cutell.de donat. tom.1.discurs.3.part.6.num.52.Staiban.ref.35.n.51. seqq. Barra contr.65.nu.55.Gratian.disc.666.num.27 D.Carol.Rota de priuil.mulier.c.1.num.109. & cap.5.nu.41.D.Luca ad Franch.dec.196.* Card. *de Luca de dote disc.155.num.20.seqq.P.Afflict. contr.34.nu.22.Capon.discept.189.num.14.Staiban. resol.67.numer.45. & ref.35 num.50. seqq. D.Scoppa ad Merlin. contr.11.num.26.* Boss. *de dote cap.1.§.1. D.Constantin.ad statut.Rom.annot.32.*

514 Et sic potest apponi pactum reuersiuum, moriente muliere sine filiis, Amat. *ref.48. nu. 2.Menoch.cons.1132.nu.8. Fontanell. de pactis cl.3.gl.14.nu.18.*Minad.*dec.22.Franch.*vbi *Add dec.619.nu.3.Serafin.dec.815.nu.3. Capyc. decis. 176.nu.28. Gratian.* vbi Luca *cap.556. num.33. Rota dec.223.n.4.* post *Torre de pactis,D.*Con*stantin.sup.*

515 Etiam sine consensu mulieris. Idem *Staiban.ref.76 nu.35.51.D.Scoppa ad Merlin. contr. 11.nu.26.lib.1. D.Galeot.contr.12.n.2.11.Staib. ref.35.n.50.seqq.D.Constantin.sup.*

516 Et si nihil dicat, censetur dos donata, *Card.de Luca de dote disc.10.num.2. Altograd. contr.30.n.39.*Boss.*de dote c.8.n.1.seqq. D.Mansi consult.37.n.2.lib.11.Ripol.c.10.n.34.*

517 Ita etiam si sit stipulatus debere reddi, cui de iure debebit, *D.Galeot.contr.12.n.4.lib.1.*

518 Non tamen potest apponere pactum, vt soluto matrimonio per mortem viri, dos remaneat apud hæredes mariti, secus per mortem mulieris, *Vrceol.ibid.Cutell.sup.tom.1.disc. 3.p.6.sub nu.53.Hodiern.contr.16. nu.86.seqq. Card.de* Luca *sup.nu.28.declara n.30. Amat.ref. 48.nu.2.seqq.Staiban.ref.176.*

519 Valet tamen conuentio, & pactum ad fauorem fratrum dotantium, vt dos reuertatur ad illos, excluso marito, etiam stantibus filiis, quibus defunctis non succedit, cum se excluserit per pactum, *Franch. dec.492. Tusc. lit.D. concl.776.Sanfel.dec.128.*

520 Potest tamen conueniri cum patre vxoris, vt mortua vxore dos remaneat penes virum, siue extent, siue non filii, *l. si conueuerit 2.ff.de pactis,l.si conuenit.8.C.eod.* Nam per hoc pactum non fit deterior dos.

521 Nec extraneus dotans potest apponere pactum reuersiuum ad sui fauorem ex interuallo post ipsius promissionem, secus in promissione, *Gratian.c.275.nu.13. Antonell.de temp.legal.lib.4.c.7.n.13. D.Constantit.d.annot. 32.num.*

522 Sed in promissione valet pactum factum per extraneum dotantem, quod per mortem mulieris dissoluto matrimonio, dos redeat ad dotantem, *D.Mansi consult.38.nu.9.lib.11.*Secus per mortem viri, *Barbos.in l.2.p.2.nu.141. seqq.ff.solut.matrim.*Caucer. *var.p.3.c.7 num.2.3 & lib.3.c.15.nu.10. Fontanell.de pactis claus.4. gl.5.p.5.num.181.seqq. Mastrill.dec.74. Gratian. disc.169.nu.16.seqq.D.*Mansi *consult.38. num.7. 10.lib.11.*

523 Dos data filię, de Iure Valentiæ in Hispania, si illa absque liberis decedat, reuertitur ad dotantem, scil. in duabus partibus ex tribus, integra verò si Intestata decedat, & prædefuncto donatore, ad eius hæredes ex sanguine, *D.Crespi obs.24.lib.1.n.8.& 25.*

524 Si dos non excedat legitimam, vel separatim à patre filiæ relicta non est, non reuertitur ad patrem, *D.*Crespi *d.obs.24.n.9.13.*

525 Et loco legitimæ succedens, de iure Valentiæ grauari potest, dummodo expressè fiat, sed in dubio si non adsint vrgentes coniecturæ, non præsumitur, *Dom. Crespi supr. num. 22.18.32.*

526 Dos, de *illo iure*, non reuertitur ad filios, vt hæredes directè, & ideò non potest grauari à patre, nec in illius hæreditate comprænhenditur, *D.Crespi sup.n.27.*

527 Dotis reuersionem non habet, qui dotat ex aliena obligatione, *D.Crespi sup. nu.32. D. Constantin.d.annot.31.n. Barra contr.65. n.* 55. Diximus *sup.n.497.*

528 Nec pater intra legitimam, sed in excessu legitimæ, *D.*Crespi *ibid.n.34.D.Constansin.d.annot.32.nu.* Diximus *sup.*

529 Stuprans dotans non potest ponere pactum reuersiuum, *D.Crespi obs.25. nu.1.9.10. & seqq.& n.35.& 48,* vbi decisum refert.

530 Dote constituta non potest super ea onus imponi, sic etiam super eius supplemento, *D. Staiban.ref.15.nu.16.D. Scopp.ad Merlin.contr. 34.n.15.lib.2.* Diximus *sup.n.497.*

531 Sed potest augeri, *D.Scoppa sup.num.15.in medio.*

532 Mulier non potest de dote disponere, quamuis sit proprium suum patrimonium, nedum secundo nubit, nihil habeat, *Staiban. resol.152. num.13.*

533 Nec quando ex contractu est alicui applicanda, nam tunc de illa non potest testari ad beneficium mariti, *Staiban.ref.111.num.3. D. Constantin.d.annot.32.n.*

Con-

534 Contrahendo quis matrimonium, censetur Capitula ratificasse, si de illis plenam notitiam habebat, alias non, Card. de Luca de dot. disc. 29. num. 12. disc. 90. num. 19. disc. 92. nu. 4. 5. disc. 155. nu. 23. Rota Rom. dec. 134. p. 4. rec. R. Sanfel. dec. 128. Botteclier. de success. ab intest. Theor. 24. Reg. Marcian. disp. 4. Castill. decis. 25. P. Affl. contr. 39. nu. 26. D. Gaston. discept. 19. nu. 22. seqq. lib. 1. Barra contr. 34. nu. 21. Staibon. res. 111.

Ideo contrahendo matrimonium non censetur habita scientia prædicta, Card. de Luca d. disc. 155. nu. 27. nam requiritur certa notitia, R. Marinis lib. 2. c. 191. num. 14. 19. & ad Reuert. dec. 235. D. Hodiern. contr. 34. nu. 61. Rocc. resp. 66. lib. 1. Luca ad Franch. dec. 33. in fine, Nos ad Rouit. dec. 12. nu. 22. D. Rosis obs. 17. nu. 19. seqq. Quidquid dicant Franch. dec. 33. in fin. R. Rouit. d. dec. 12. nu. 22. in fine, D. Prat. lib. 1. discept. 12.

535 Non valet pactũ, super dotis reuersione ad dotantem, costante matrimonio, Card. de Luca d. disc. 155. num. 35. Vel ut soluto matrimonio per mortem viri dos remaneat apud hæres dos mariti, D. Vrceol. in addit. ad controu. 8. num. 17. tom. 2.

536 Valet impositum per hæredem grauatum doti debitæ mulieri, vigore dispositionis, auth. Res, quæ C. commun. de legat. Card. de Luca de dote disc. 91. nu. 3. 4.

537 Pactum reuersiuum adiectum fauore patrui dotantis quid? Card. de Luca de dot. disc. 30. ex nu. 10. disc. 90. nu. 12.

538 Et licet per tex. l. dos à patre 4. C. solut. matrim. dos à patre data filiæ, si filia ipsa in matrimonio prædecesserit, ad eundem patrem dotantem reuertere debeat, R. Galeot. contr. 30. nu. 1. 11. lib. 2. Barra controu. 34. Gallas de fructibus disp. 22. art. 2. nu. 11. R. Capyc. Latr. dec. 134. n. 19. dec. 175. nu. 26. D. Luca de binubat q. 150. num. 2. D. Casareg. ad stat. Ian. fol. 203. nu. 32. D. Postius dec. bonon. 74. nu. 1. 22. & 69. Tamen secundum consuetudinem Bulgari, dos superstitibus filiis, spectat ad filios, Capyc. dec. 176. D. Bargia Inuestig. Iur. lib. 1. Guid. Pap. cõs. 12. n. 8. Thes. dec. 190. Gratian. disc. 235. discept. 556. num. 35. Vrsill. ad Affl. dec. 136. nu. 7. Marescott. lib. 1. c. 42. Reg. Marinis lib. 1. c. 15. num. 10. R. Capyc. Latro dec. 175. nu. 16. vbi Manfiella num. 27. D. Scoppa ad Merlin. contr. 11. num. 22. seqq. lib. 1. Amat. res. 48. nu. 4. Torre de pactis fut. success. lib. 2. c. 24. n. 185. Ciroc. discept. 64. num. 10. seqq. Malignan. altercat. 32. nu. 11. Boss. de dote c. 3. nu. 172. seqq. Sabell. §. dos nu. 19. D. Postius dec. bonon. 74. nu. 2. Sed non ad filios antecedentis matrimonii, ibid. n. 3.

539 Et filiis non tamquam hæredibus matris, sed asserendo ab Auo, Capyc. dec. 176. Gratian. discept. 556. nu. 35. Manfiell. sup.

540 Dos stipulata restitui cui ius, & casus dederit, intelligitur de filiis ipsius sponsæ, Amat. d. res. 48. nu. 3. Thes. dec. 190. nu. 7. 8. Tusc. lit. D. conclus. 777. a nu. 64. vbi plures distinguit casus, & conclus. 764. nu. 12. Diximus sup.

Vel restitutio filiæ, suis hæredibus, & successoribus, potest filia de dote disponere in quem voluerit, Barra contr. 34. nu. 17.

541 Beneuerum pater est successor filii in dotibus maternis, Amat. resol. 48. num. 5. 6. Rota Rom. diuers. dec. 248. nu. 13. seqq. p. 4. Serafin. dec. 815. Gratian. cap. 427. num. 24. Giurba super consuet. Mess. c. 13. gl. 6. n. 4. Muta ad consuet. Panorm. cap. 47. nu. 26. 27. Staiban. obs. 176. Sic dos materna, mortua matre spectat ad filios, D. Postius dec. bonon. 50. n. 46.

542 Nisi sint nati filii sexto, vel octauo mense, qui non possunt viuere, post mille Amat. d. res. 48. nu. 6. Zacchia qq. Medico legal. lib. 1. tit. 1. q. 4. Caranza de partu cap. 9. & 11. Diximus sup. nu. 444. ex Affl. dec. 236. Clar. §. testamentum qu. 45. vers. sed quid, Sforz. Odd. cons. 28. Tusc. lit. P. conclus. 106. Menoch. cons. 284. 680. Rota Auen. dec. 178. Mascard. conclus. 805. Borrell. cons. 286. nu. 8. Honded. cons. 75. num. 3. lib. 2. Giurb. ad consuet. Mess. p. 1. c. 1. gl. 4.

543 Si verò adsit pactum, quod dos restituatur, in casu, quo filius ex matrimonio procreandus decesserit infra certam ætatem, valet pactum, Amat d. res. 48. nu. 7. Tusc. lit. D. concl. 777. nu. 5. Serafin. dec. 815. Muta ad Consuet. Panorm. c. 47. nu. 26. 27.

544 Quo casu neq; legitimam pater petere potest. Amat. ibid. num. 9. 10. Franch. dec. 645. num. 4. Giurb. ad consuet. Mess. c. 11. gl. 6. p. 1. n. 9. Gabriel. cons. 24. nu. 20. vol. 2. Marta de success. legal. p. 1. q. 3. art. 8. nu. 14. & voto 13. Peregr. cons. 32. n. 21. lib. 2. Corset. Reg. ad Patrem cons. 16. n. 11. feudal.

545 Quando teneatur pater, si filius ducat vxorem, & ipse consentiat, ad dotis restitutionem, Diximus laté ad Rouit. cons. 24. lib. 3. num. 12. & seqq. Addimus D. Card. de Luca Tract. de dot. disc. 162. disc. 52. & 86. R. Marinis ad Reuert. dec. 199 Sabell. §. pater num. 1. & seqq. Rota p. 13. rec. dec 347. nu. 5. Ripol. var. cap. 10. nu. 120. seqq.

546 Et si pater, & filius confiteantur dotem recepisse, quis censeatur illam habuisse, Malignan altercat. 35. Diximus ad R. Rouit. cons. 24. lib. 3. Boss. de dote c. 12. Sabel. sup.

Sed quod quilibet tenetur pro medietate, Signorol. cons. 76. Corn. cons. 304. lib. 4. Nouell. de dote p. 7. priuil. 38. Crauet. cons. 91. nu. 4. Roman. cons. 462. nu. 2. Cuman. cons. 40. nu. 2. Ripol. d. cap. 10. num. 121. seqq. vbi explicat. Sed quod pater teneatur totam dotem restituere dicit R. Marin. ad Reuert. dec. 199. Card. de Luca de dote disc. 162. nu. 26. Et solutio facta Viro, & Vxori, præsumitur tota ad Virum peruenisse, D. Postius dec. bonon. 39. nu. 46. vti ad illum principaliter spectans, Duran. dec. 387. la 2. nu. 8. dec. 409. n. 10. 11. Rota rec. p. 6. dec. 52. nu. 14. D. Postius dec. bonon. 39. nu. 46.

547 Dos data per patrem filiæ, vt diximus est profectitia, verum si dando vltra progrediatur, asserens eam promittere pro omni, & quocumq; Iure successionis paternæ, & maternæ filiæ competente, tunc non est dos profectitia, sed aduentitia, nec vllum ius super ea compe-

ris patri, Affl.dec.256.nu.7.Tomat.dec.185.num. 30.p.2.Ciroc.discept.64.num.9. Vrceol.consult.7. seqq.tom.2.& consult.8. Boss.de dot.c.4.num.78. Card.Luca de dote disc.80.nu.4. disc.154. nu.53. disc.155.nu.3.Gaston.discept.19.num.19. Rota Rom.p.17.rec.dec.391.nu.24. Dunozet.dec.167. nu.1.dec.528.Barra contr.34.65. Card.Tusc. lit. D.concl.777.Fachin.contr. lib.3.cap.71. Christin. dec.132.nu.14.vol.3.Sabell.§.dos num.19.D.Casareg.ad statut.Ian.§.9.D.Postius dec.bonon.74.

548 Et sic si patri præmoriatur filia, succedunt filii in dote, tanquam hæredes matris,non ad patrem reuertitur,R.Capyc.Latro dec.176.nu.6 Luca ad Franch.dec.491.nu.8. D.Gaston.sup. nu.20 R.Marinis lib.2.c.15. nu.9.10.12. post mille Sabell.§.dos nu.19. Vrceol.c.7. & in appendice D.Postius dec.bonon.74.nu.2. Tusc. d.concl.777. Michalor.de fratrib.p.1.c.40. Merlin. de legit.lib. 2.tit.2.qu.13.Altograd.cons.18.num.55.56.lib.2. D.Casareg.sup.

Sic etiam si filia sit emancipata, vel quouis iure,sui iuris effecta, dos à patre promissa, soluto matrimonio per mortem viri, non redit dos ad patrem,sed penes filiam remanet,l.vnic. §.videamus, C.de rei vxor.action. Barbos.in l.1. p.7.nu.22.ff.solut.matrim.Boss.de dot.q.7.nu 59. Tonnut.res.ciuil.100.nu.20. Michalor.de fratrib. p.1.c.40.nu.30.Gaston.d.discept.19.num.17. Fachin.lib.3.c.71.Cauall.q.378.nu.4.Molina de Iustit.tom.2. disp.423.nu.8.Connan.lib.8. c.10.n.4. D.Postius d.dec.74.

Quid si sit stipulata reddi patri, & filiæ,D. Postius d.dec.74.nu.75.76.

549 Casus, quibus, soluto matrimonio, ad mulierem,vel ad eius hæredes, vel alium reuertatur,vel penes maritum remaneat, Pancirol.lib. 3.var.c.20.Ricc.collect.249.Marescot. lib.1.c.42. Tonnut.lib.2.q.100. D.Crespi obs.24.25.Fab.de error.decad.99.err.5.9.Giurb.ad consuet. Mess.c.1. gl.3.nu.48.vbi de dote spuriæ,data, de qua re diximus sup.& cap.13.gl.1.& gl.6.D.Postius dec. bonon.74.

An,& quando ad dotantē reuertatur, D.Crespi obs.25.Leon.dec.12.17.58.91.& seqq.&155 Barbos.solut.matr.2.p.à nu.65. & lib.1.par.4.nu. 90.136.& 5.p.nu.5.& l.2.p.1. à nu.241. Carleual.de iudic.in Apologia ad dec.87. Amat. res 48. 64.Capon.discept.344. 219. Cauall.qu.378. Menoch.lib.2.de arbitr.cas.242.Leon.dec.88. Franch. dec.3.vbi Addentes, Cyriac.contron.351.Ripol. var.c.10.nu.34.113.114.

Quid in dote data filiæ pro ingressu Monasterii,si illa moriatur ante professionem factā, an ad patrem redeat, Ripol.var.c.9.nu.245.246. D.Postius d.dec.74.

550 Pater dotans dicens: de bonis paternis, & maternis, censetur dotare de bonis propriis, l.fin.C.de dot.promiss.Ripol.var.c.9.nu.60.& 160 seqq.Giurb.ad consuet. Mess.cap.3. gl.6.p.1.nu.21. D.Mansi consult.83.nu.15. lib.11. Couar.lib.2 3. res.c.19.nu.3.Gutier.lib.2.pract.qu.125. Cyriac. contr.41.492.Marescot.lib.2. c.132. P.Molina disp.424.Giurb.ad consuet.Mess c.3.gl.1.num.10. 12.gl.2.nu.6.gl.6.à nu.49.Amat.res.23. num.12. Burat.dec.283.Pascal.de vir. patr. potest.p.2.c.6. Boss.de dote cap.4. Bottilier. de success. ab intest. theor.96.nu.12. Ripol.var.c.9.nu.153. Fontanell. de pactis cl.9.gl.vnic.p.1.nu.9.10. Affl. dec.178. nu.13.Marescott.c.131.nu.1.lib.2. Bonden.collect. 28. Pacion.alleg.14.num.1. Leon.dec.194.Cyriac. contr.351.510. Petrus Barbos. in l.1.p.4.num.24. 49.146.164.Giurba ad consuet. Mess.c.3.gl.6.Menoch.lib.3.præs.15.

Qui etiam disputant an de bonis filiæ? Antonell.de temp.legal.lib.2.c.58.nu.13. Torre de pactis fut.success.lib.2.c.26.nu.139.seqq. Rocca disp.15.nu.41.42.& seqq. Altograd.contr.23.nu. 8.Boss.de dote c.4.nu.35.42.59. Bottilier.Theor. 96.nu.12,Luca de plurat.c.143.nu.2. Capon.de dote qu.5.nu.55.seqq. Roccus resp.68.69. Bonden. collect.9.nu.155.coll.28.nu.30. Duard.de societ. fol.275.num.17. Manfrell.ad Capyc. Latr.dec.38. nu.10 11.

551 Quamuis pater sit debitor dotis maternæ, Mastrill.dec.186.nu.1.7.Bald.Nouell.de dote p.6. priuil.6.Rota post Merlin.de legit. dec.147. Cels. dec.140.& 142.Pilaia ad Iranc.de protest.consid. 33.n.8.& consid.76.& 93.n.6.Quamuis filia renunciet bonis maternis, Pacion.ibid.nu.2. Et sic præsumitur de proprio dotasse filiam,D.Mansi consult.51.nu.14.lib.11.

552 Nam dotandi onus maternum est conditionale,Add.ibid.nu.9. D.Mansi cons.51.nu.5.10 lib.11. Et si sit promissa dos à patre, & matre, mater est fideiussor,Surd.dec.164.Pilaia sup.nu. 9.Bonden.collect.28.nu.31. Boss.d.c.4. Sic dotis promissio facta à patre, computatis dotibus maternis,intelligitur facta de bonis propriis in eo,quod deest ad complementum summę promissæ, D.Venturin.cons.12.num.1. lib.2.D.Mansi consul.51.cons.84.nu.21.

553 Secus si pater expresse dicat dotare, etiam de bonis maternis,distinguendo quantitatem, Gomez in l.50.Taurinu.21. Mantica de tacit lib. 12.tit.19.nu.27.Rota dec.147.post Merlin.de legit.Gratian.cap.692.nu.46. Rota dec.49.nu.39. p.11.rec.Pilaia sup.nu.10.Pascal. de patr.pot.c.6. nu.11.Boss.sup.nu.67.Burat.dec.283. D.Luca de pluralit.c.143.n.4.

554 Licet contra dicat Iranc.d.consid.76.n.9.Sed semper posset filia petere supplementum, si portio data à patre non sit congrua, Card.de Luca de dote disc.154.nu.11.D.Mansi consult.50. nu 3.lib.11.licet contra dicat num.6. consult.51. 84.n.4.Luca de pluralit.d.c.143.nu.4.

Nisi consentiat filia,Giurba d.gl.6. p.1.n.28. D.Mansi consult.51.n.11.lib.11.nisi esset minor, ibid.nu.12.

555 Sed nulla est difficultas,quod non sit præiudicium filiæ, si protestatio sit facta post solutionem factam,Coccin.dec.29.num.4. Bonden.d. collect.28.n.47.Vrceol.consult.4.nu.26. Pilaia ad d.consid.33.num.21. D. Postius dec. bonon.39. num.18. Coccin. dec.29.num.5. Addit.ad Ludo-

nis.

nis. decis.568. num.13.

556 Et conclusio primo posita procedit, quia filia dotata, bonis maternis renunciauit, *Peregr.cons.153.lib.5. Fab.in C. lib.5.tit.6.defin.7. Coccin.dec.29.177.numer.4.p.1.diuers. & decis.138.nu.6.7.* post *Merlin.de pignor.* Et si dotata de bonis maternis à patre, potest filia petere dotem post mortem patris, *D. Mansi consult.51.nu.20.lib.11.*

557 Licet hæc conclusio sit controuersa, cum contra sint *Alex.cons.149.num.10.lib.7.Cranet.cons.84.nu.4.Gabriel.cons.156.nu.26.lib.1.Ricc. ad* Affl.*dec.178.& Vrsill.ad dec.179.n.3.Cancer.var.lib.1.c.9.nu.225.*

558 Sed illa non est communis, sed posset prouidere quando mater esset defuncta, in quibus terminis loqui videntur hi DD. sed vbi ipsa viuit, pater non potest de bonis eius dotare filias communes, ipsa consentiente, per *text.in l.neque mater 14.* & ibi *Bart.in summa C.de Iure dot.* Et ideo non potest præsumi dotasse *Mantica de tacit. lib.12. tit.19. num.36.37.* Tanto magis, quod cum patris officium sit dotare filiam de bonis propriis, si dotet de maternis non præiudicat filiæ, *Castill.dec.203.n.6.*bene *Pacion.alleg.14.* vbi alia ad materiam.

559 Si in capitulis matrimonialibus pater, & mater indixtinctè constituerunt filiæ eorum certam dotem, non facta diuisione, quilibet æqualiter tenetur, scil. pro medietate, *l.reos, §. cum tabulis, ff.de duob. reis, l.Lucius Titius, ff. quib.mod. pign. vel hypot. sol.* nam mulier pro dote non iuuatur Velleiano, *Ripol. var. cap.9. nu.56.seqq.* Sed quod pater sit principalis si sit soluendo, mater fideiussor, *Surd.dec.164.* vbi *Add. D.Hodiern. & Censal.Boss.de dote c.4.n.86.seqq.c.9. n.109.seqq.*

560 Si pater, & patruus promittant decem pro filia, & nepte respectiue, quilibet pro dimidia tenetur, *Antonell.de temp.legal.lib.2.c.47.n.8.*

561 Si pater dicat dotare de bonis filiæ, tunc censetur dotare de bonis filiæ, *Altograd.contr.23.nu.1.* vbi *nu.seqq.* declarat, *& contr.24.nu.9.seqq.* Alter *Altograd.cons.5.nu.40.lib.1. Medic. exam.34. Boss.d. dot.d.c.4. D.Postius dec.39.Bon. nu.37.Burat.dec.283.nu.4.5.Menoch.lib.3.præs.15.nu.24. Gratian.discept.504.nu.15.16.* Etiam si adsit præsumptio, quod dotauerit de bonis filiæ, *Menoch.cons.370.nu.11.lib.4. Rota rec. p.1.dec.651.n.4.D.Postius sup.n.38.*

562 Quod intellige si filia ipsa consentiat, alias pater tenetur de suo soluere dotem, *Altograd.d.cons.5.nu.40.41.Vrsill.ad* Affl.*dec.179. Fontanell.de pactis cl.5.gl.1.p.3.num.15.27. Mascard. concl.1150 nu.23.* post alios *Altograd.inn. dict. contr.24.nu.10.Capon.d.qu.5. nu.61.seqq. Dom. Mansi consult.50.n.2.lib.11.*

563 Si filia accipiat dotem, & renunciet aliis bonis, non videtur renunciare bonis maternis, *Affl.dec.175.Cancer.var.p.2.c.6.de solut.n.62. Pascal.de patr.potest.p.2.c.6.in fin.* Sed *Card. de Luca de dote disc.154.n.9.* dicit contrarium.

Tom.III.

564 Si pater dotando filiam, summas, quas ex dotibus maternis, & quas de bonis propriis dotasset, sed dixerit dare summam conuentam pro omni, & toto eo, quod de suis bonis, & hæreditate petere possit, tunc ista generalitas sufficit, & censetur inclusa etiam portio dotis maternæ, *Menoch.lib.3.præs.15. num.14. Mantica de tacit.lib.12.tit.19. num.17. Pascal. sup.nu.11. Boss.sup.nu.78. Burat.dec.283.* Vbi in specie, quod facto per patrem legato dotis pro toto, & omni eo, quod de suis bonis, & hæreditate prætendere potest, censetur inclusa portio dotis maternæ, *Luca de plurat.homin. legal.c.143.n.4.*

565 Sed dos constituta filiæ, ex bonis paternis, maternis, vel ex propriis ipsius filiæ, vel ex maternis tantum, non dicitur à patre congrua dotata, *D.Mansi consult.50.n.9.20.lib.11.*

Verum pater si dotet in excessu, censetur dotasse etiam de bonis maternis, *D.Mansi consult.100.num.59. lib. 11.* ex *Mascard.de probat. conclus.1155.num.18.Prat.ad Pascal.de vir.patr. potest.p.2.c.6.vers.quid autem dicendum.*

566 Et pater post factam filiæ promissionem dotis, non potest illam alterare, declarando se intellexisse dotare de bonis maternis, nec illis inclusis, *D.Ansald.de commerc.disc.50. nu.51.* licet maritus huic declarationi consentiat, *ibid.* Et declarat authoritates in contrarium, quomodo procedant.

Secus si pater non esset obligatus dotare, & pater dotasset, non posset declarare dotationem æquiuocam, *Burat.dec.228.nu.2.Gratian. discept.698.num.11.12.* Quæ declaratio potest fieri etiam post ius quæsitum filiæ, *Burat.dec.279.nu.26.D.Postius d.dec.39.n.47.48.*

567 Mater si in instrumento dotali describere fecit se aliquid dedisse filiæ, illud videtur ex suis dotibus datum, & post matris mortem nihil filia prætendere potest, *Rocc.resp.98.nu.25.lib.2.Boss.de dote c.9.n.*

568 Mulier promittens in dotem omnia bona sua, nulla expressa, non censetur promittere futura, *Bossius de dote cap.8.num.111. & seqq.* Et promittens dotem in genere, nulla expressa quantitate, censetur data illa taxanda arbitrio boni viri, *Bossius ibid.nu.113. & seqq.* Vbi quod dos incerta valet. *Ripol.var.c.9. nu.109. seqq.*

569 Dotem dans mulieri, si illius debitor sit, an censeatur data animo compensandi? *Barbosa in l.1.p.4.nu.152.solut.matrim. D.Guttier.de compensat.qu.3.lib.2. nu.39.71.& qu.11. num.1. 16.qu.24.nu.48.lib.4. qu.4.nu.96.lib.5.qu.7.nu.48. lib.5.qu.4 nu.18.libro.5.qu.15.num.36.lib.5. Zacthia de salar.qu.36.P. Affl.contr.25.num.35. contr.26.nu.37.D.Mansi consult. lib.11. Altograd.cons.85.nu.36.lib.1. Luca de pluralit. c.143.nu.10.*

570 Debitor dotis, si ex alia causa fiat creditor, an possit compensare, *Castill.lib.4. contr.40.nu.116. Franch.*vbi *Addentes dec.462. Tusc.*

lit. C conclus. 490. Millin. dec. 243. Vrceol. consult. 89. vol. 2. Fontanell. dec. 111. nu. 30. Rota p. 9. rec. dec. 231. nu. 25. Ludouis. dec. 568. n. 12. dec. 1455. Mastrill. dec. 189. P. Affl. contr. 28. contr. 39. num. 19. 33. Ripol. var. c. 10. num. 353. D. Guttier. supr. lib. 1. 3. qu. 11.

571 Quando mater, frater, Auus maternus, & alius extraneus dotat, dos illa præsumitur data de bonis patris, quando illi administrarunt bona paterna, R. Galeot. contr. 12. num. 29 lib. 1. D. Postius dec. Bonon. 39. num. 30. Put. dec. 182. Gratian. disc. 504. nu. 8. 9. seqq. Rota rec. p. 5. tom. 1. dec. 28. Duran. dec. 224. Rota rec. p. 4. tom. 2 dec. 44. nu. 3. D. Guttier. d. q. 11. n. 31.

572 De Iure consuetudinario Neapol., per consuet. incip. Si constante, dos potest constitui per matrem filiæ simul cum patre, pro portione ad libitum, si verò non exprimatur quantitas per quemlibet, intelligitur pro rata bonorum vtriusque, Affl. dec. 178. Pascal. de vir. patr. potest. p. 2. c. 6. n. 31. seqq.

573 Verum si pater non dicat tot de bonis propriis, & tot de bonis matris, censetur in totum dotasse de bonis suis, Staiban. res. 116. Luca ad Marinis lib. 1. meliorat. 92. Bonden. colln. 18. nu. 28. 29. 31. Vbi à nu. 33. & seqq. declarat. D. Mansi consult. 50. n. 1. lib. 11. Ripol. var. c. 9. nu. 90. 145. & seqq. nu. 153. Manfrella ad Capyc. Latr. dec. 38. nu. 10. D. Postius dec. Bonon. 39. nu. 10. Vbi secus dicit, si ipse pater sit decoctus.

Quamuis esset bonorum filiæ administrator, D. Postius d. dec. 39. nu. 11. 12, vt de administratione bonorum aduentitiorum. Fachin. lib. 10. contr. 38. Merenda lib. 3. c. 14. Luca de pluralit legal. c. 143.

Nam, vt diximus: paternum est officium dotare filias, D. Postius sup. num. 12. Burat. decis. 155. nu. 9. Rota rec. p. 4. tom. 2. dec. 345. nu. 20. & p. 6. dec. 146. nu. 11. Et sit patris debitum necessarium, Duran. dec. 126. nu. 19. dec. 197. nu. 3. & dec. 224. nu. 1. Dos hæc debetur omnibus descendentibus, D. Postius sup. n. 15. Rota rec. d. p. 4. tom. 2. dec. 16. n. 15. Tenetur de proprio dotare etiam filiam diuitem, Surd. de alim. tit. 6. nu. 10. 11. Fusar. de substit. qu. 531. nu. 149. Postius ibid. nu. 16. Etiam illam, quæ peccauit in corpus suum, Gratian. disc. 213. nu. 48. Mantica de tacit. lib. 12. tit. 16. nu. 14. D. Postius sup. nu. 17.

574 Dos promissa à patre filiæ, habenti bona materna, & alia, censetur constituta de bonis propriis, pro concurrenti quantitate patrimonii ipsius patris, pro restanti, de bonis filiæ, R. Capyc. Latr. dec. 38. nu. 17. Ripol. var. cap. 9. nu. 148. Boss. de dote c. 4. nu. 59. seqq. vbi tota materia, Manfrella ad Capyc. Latr. sup. num. 10. licet contra, quod si dos sit immodica, ad quam tamen bona patris sufficiunt, de suo dotasse præsumitur, Gabriel. cons. 156. nu. 21. lib. 1. Paris. cons. 80. nu. 2. vol. 2. Menoch. præs. 15. num. 17. lib. 3. Pascal. de vir. patr. potest. p. 2. c. 6. nu. 6. Mascard. concl. 255. nu. 12. Mastrill. dec. 286. num. 8. Fab. in C. lib. 5. tit. 6. defin. 7. Giurba ad consuetud. Mess. c. 3. gl. 1. n. 12. gl. 2. n. 6. gl. 6. n. 1. D. Schettin. de iure offer. p. 2. c. 7. sect. 4. n. 31.

Verum si pater sit inops, censetur dos data de bonis ipsius filiæ, Campeg. de dote p. 1. priuil. 16. nu. 2. Surd. cons. 112. nu. 50. 51. Fragos. de regim. Reipubl. Christin. p. 3. lib. 2. de oblig. parent. disp. 5. subr. de dotand. filiab. §. 1. nu. 16. Manfrella ad Capyc. Latr. obs. 38. nu. 14. Boss. de dote c. 4. n. 47. Luca de pluralit. legal. c. 143. n. 7. D. Postius d. dec. 39. n. 10.

Sic etiam si pater promittat, quamuis simpliciter, dotem filiæ, videtur imputare ipsi doti, dotem à filia acquisitam ex defloratione, D. Postius d. dec. 39.

575 Si verò patrimonium patris talem dotem substineat, supponendum est totam dotem ipsum dedisse, cum paternum sit officium dotare filiam, Barbos. sup. nu. 142. Gerard. sing. 31. Boss. sup. D. Postius d. dec. Bonon. 39.

576 Et si dixerit dotasse de bonis suis, & filiæ, principaliter dotasse de bonis suis, successiue de bonis filiæ, Prat. ad Pascal. de patr. potest. p. 2. c. 6. Vrceol. consult. 70. tom. 2. nu. 9. Manfrell. n. 12. seqq. Boss. sup. Medic. exam. 34. Ripol. var. c. 9. nu. 148. & fol. 261. c. 10.

577 Et frater dotando sororem non præsumitur id animo donandi, sed compensandi cum dote debita ex bonis paternis, D. Capyc. Latr. dec. 38. nu. 24. Guttier. de tutel. p. 3. c. 50. n. 74. De Pratis de interprat. vltim. volunt. lib. 4. dub. 6. nu. 14. Boss. sup. Gizz. ad Capyc. Latr. d. dec. 38. n. 19. Prat. disc. 12. nu. 88. lib. 1. Gratian. disc. 564. nu 9. 11. 12. 13. Idem R. Capyc. Latr. dec. 109. nu. 18. Manfrella ad Capyc. Latr. d. dec. 38. n. 15.

578 Maximè si ausit legatum duc. centum v.g. Capyc. Latr. dec. 38. nu. 7. vbi Manfrella num. 15. Alderis. de hæred. p. 1. c. 6. num. 20. Secus si dotet in quingentum, Alderis. sup. nu. 24. D. Guttier. de compensat. lib. 1. q. 20. n. 50.

579 Cum paternum sit officium dotare filias, si pater in testamento relinquat aliquid filiæ, censetur relictum in causam dotis, Ripol. var. fol. 262. Ciarlin. contr. 9. nu. 39. D. Guttier. de compensat. qu. 4. n. 18. 75. lib. 5. Vbi idem dicit n. 74 vt si pater filiæ simpliciter legasset, & deinde ei dotem dederit, compensatur cum legato, Mesa var. lib. 2. c. 11. Pascal. de patr. potest. p. 2. c. 6 n. 36. Surd. cons. 119. nu. 10. Barbos. in l. si cum dotem. §. si pater, nu. 42. ff. solut. matrim. Et D. Guttier. d. q. 4. latissimè, & benè tractat de compensatione facienda in dote.

580 Si pater, & patruus promittant dotem pro filia, & nepte respectiuè, quilibet pro dimidia tenetur, Antonell. de temp. legal. lib. 2. cap. 47. num. 18.

581 Quod frater dotauerit de bonis propriis, & non paternis, aut ipsius sororis, ipse debet probare, alias præsumptio est, quod dotauerit de bonis sororis, aut paternis, aut maternis, Merlin. dec. 32. n. 12. nam ipse tenetur dotare de bonis paternis, aut maternis, Gratian. disc. 504.

504.nu.9.disc.556.nu.27.disc.689.n.20.31. disc. 769.nu.27.seqq.dec.March.19.nu.41. seqq. Rota dec.32,nu.2.3.nu.12.& dec.276.nu.2.seqq.coram Merlin.& dec.3.n.27.p.8.rec.

Et si dixerit frater dotasse de bonis propriis ipse debet hoc probare, nam præsumptio est, quod dotauit de bonis paternis, aut sororiis., Mantica de tacit.lib.12.tit.19.nu.40.41.Gratian. disc.504.nu.7.seqq.disc.556.n.4.& seqq.Rot.dec. 162.n.4.6.dec.168.n.6.coram Caualer.

Imò in conflictu probationum præualet probatio, quod frater dotauit non de bonis propriis. Rota dec.32.n.5.coram Merlin.& dec. 45.n.12.13. p.19. rec. Et cum dotat de bonis propriis, soluto matrimonio ad ipsum redit, nec potest soror de illa disponere, Merlin.d.dec.32. Sabell.§.statutum n.22. Conciol. & Romagner. ad stat. Engub.lib.2.rubr.49.

Censetur dotare de bonis paternis, quando soror creditrix legati paterni, & potest prætendere dotem in bonis paternis, & ipsa renunciat dicto legato, & prætensionibus, in instrumento dotali, ad fauorem fratris, tunc censetur dedisse dotem animo extinguendi debitum quam constituendi dotem de proprio. Rota dec.601 nu.2.coram Penia,& dec.249. nu.9.10. coram Merlin. Idem quando dos fuit data sorori cum hoc quod deberet esse contenta de dote constituta, & nihil aliud prætendere posset, & quod deberet renunciare hæreditati paternæ, & maternæ, & aliis successionibus, quas prætendere posset, nam tali casu, cum dos subrogetur in locum bonorum renunciatorum, non potest dici, quod frater dotauit de proprio, Nec potest apponere pactum reuersiuum ad sui fauorem, si soror decedat sine filiis, Merlin.de legit.lib.3.tit.1.qu.9.num.33.seqq. Hodiern.cont.34.n.7.33.seqq.Card.de Luca de dote disc.90.n.9.disc.155.n.5. Rota dec.473.nu.4. dec.601.n.4.coram Penia dec.267n.n.2. & seqq. & dec.528.nu.23.& seqq.coram Amat. Dunoz. duplicata in recent.p.8.dec.110.& dec.249.n.10. coram Merlin.

Si verò valor bonorum renunciatorum nõ esset æqualis doti, in superfluo valeret pactum reuersiuum, & excessus debet probari à fratre, Card.de Luca de dote disc.90.nu.20.21. Rot.dec. 396.& seqq.p.16.rec.

Item si bona patris, quibus fuit renunciatum non adessent, Rota dec.213.num.1.coram Millin.

Censetur dotasse de bonis paternis, frater, quando dotat patre defuncto, Rota dec.78.n.2. & dec.133.n.4.5. post D. Constantin.ad statut. Rom.tom.3. maxime si frater reportauit quietantiam à marito sororis super bonis paternis, d.dec.133.n.5.& ex aliis decisionibus 193.137. 136.relatis per D.Constantin.sup. Et in annot.32. n.40.42. tom.1. Et quando ille administrabat bona paterna, Caualer.dec.168.nu.6.dec.318.n. 4. & dotauit, vt legitimus administrator sororis, & sic non potest onus, aut grauamen imponere, Gratian.disc.504.n.8.Postius ref.66. nu. 18.19. D.Galeot.contr.12.n.29.seqq.lib.1. Rota dec.168.n.6.Caualer.dec.318.nu.5. late D.Constantin.ad statut. Rom.tom.1.annot.32.num.41.& seqq.

Censetur dotasse de bonis sororis, etiam si dotet de bonis propriis, quando ipse erat debitor sororis, Rota dec.601.nu.51.coram Penia. Menoch.lib.3.præs.16.Sabell.§.debitor nu.59.§. extraneus n.5.Tusc.lit.D.concl.785.

Censetur dotasse de bonis sororis quando est hæres patris, & soror est explusa à successione per statutum, fauore masculorum, Ruin. cons.200.lib.1.Gratian.disc.769.n.29.seqq.Card. de Luca de dote disc.153.n.17.Hodiern.contr.34 n.3.seqq.Franch.dec.196. D.Capyc.Latr.dec.38. n.25. & ibi Gizz.n.19.20.Rota dec.70. n.5.6.p. 4.tom. 2.rec.

Si frater dotando excesserit quantitatem illius, quod sorori debetur ex bonis paternis, vel maternis, vel ex alio titulo, tunc pro dicta rata excedente, censetur dotasse de proprio, & in excessu valet pactum reuersiuum dotis, eius fauore appositum, Hodiern.contr.34.n.31. Bossius de dote c.5.n.85. Card. de Luca de dote disc.155.n.17.R.Capyc.Latr.dec.38.n.8.Franch. dec.196.in fin.Rota dec.381.n.4.p.2.rec.confirmata in dec.285.n.6.7.coram Pamphil. D. Constantin.sup.n.56. vbi n.57.dicit talem excessum esse probandum per ipsum fratrem.

Tale pactum reuersiuum non potest à fratre, eius fauore apponi ex interuallo post constitutam liberam dotem, in præiudicium mulieris, Gratian. disc.769.n.22.seqq.& n.77. D. Rocca disp.115.n.3.seqq.lib.2.

Sicut in præiudicium vocatorum ad dotem in capitulis matrimonialibus non potest recedi ex interuallo a pacto vocationis, P. Molfes. ad consuet.Neapol.tom.1. p.6.q.8.n.18.seqq. D. Galeot.contr.12.n.23.lib.1.

Sed potest ex interuallo apponi, stante stylo, consuetudine, aut statuto loci, reuersionem demandantibus, Si in capitulis matrimonialibus fuit conuentum, quod debeat fieri instrumentum dotale, iuxtà stylum, & consuetudinem loci, Gabriel.cons.58. nu.13.& seqq. lib.1. Rota dec.213.nu.2.coram Millin.Card.de Luca de dote disc.155.n.10.seqq. D. Rocca d.disp.115. num.18.

Tale pactum reuersiuum potest apponi, quando frater dotat de proprio, vt diximus, & à quolibet dotante extraneo, D. Constantin. d.annot.32.nu.62.seqq. Et tunc mulier non potest disponere de dote, Gratian.discept.769.nu. 34.seqq.Rota dec.177.coram Millino,& dec.379 n.11.12.coram Priol.

Si soror consentiat in bonis propriis, talis consensus debet esse expressus, & cum certa scientia actus prædicti, Card.de Luca de dote disc.90.n.8.disc.155.n.6.seqq. Bossius de dote c.5. n.86.seqq.Rota dec.317.coram.Merlin. dec.379. 424.coram Priol.& dec.396.n.11.12. p.16. rec. D.Con-

D.Constantin.sup.n.72.& seqq.P.Affl.contr.39. & contr.37.n.26.

Verum hoc pactum validum reuersionis, operatur quando præcedit vxor, secus si præcedat maritus, *Gratian.c.769.n.83. Rota dec. 340.apud Burat.*

Si pater habens tale pactum reuersiuum, moriatur ante filiam dotatam, expirat tale pactum, cum dos tunc succedat loco legitimæ, *Burat.dec.215.nu.3.Rota dec.197.nu.3.post Merlin.de legit.Costa Sicul.consf.19.nu.45. seqq.cons. 87.nu.15.seqq.Card.de Luca de dote disc.90.n.16 & dis.91 n.7.8.* Nam pactum restituendæ dotis alteri, quam mulieri, semper intelligitur ea in matrimonio decedente, *P. Affl.contr.31. num.14.*

Si verò filia præmoriatur patri, tunc dos non transit in legitimam, tunc est dos, & tenet pactum reuersiuum, *Costa sup.* post alios *D.Constantin.sup. n.77.78.*

582 Extraneus dotans mulierem præsumitur dotasse animo donandi, *l.vnic.§.accedit, C.de vxor.act.Altiers.de hæred.action.p.1. c.6. nu.24. Menoch.de arbitr.cas.88.nu.36.seqq. Gratian.disc. 308.*vbi etiam *Luca,disc.565.nu.25.disc.769.nu. 9.77. Ripol.var.cap.9.num.179. Mishalor.de fratrib.p.3. c.34.* vbi distinguit, *Rota p.9. dec.461. rec. Zacchia de salar.q.36.nu.1. D.Saminiat.contr. 50.nu.31.Sabell. §.dos num.33. §.extraneus nu.1. & seqq.Tusc.lit.D.conclus.768. Merlin.dec.112. Antircol.contr 155.nu 18. Mascard, conclus.571. Bich.dec.41.*qui loquitur in patruo, qui non fuit stipulatus sibi restitui illam, *Caball.cons.70.nu. 4.lib.1.Boss.de dote c.3.nu.99.seqq. & c.8.Fontanell.de pactis tom.2.claus.5. gl.1.p.3. Pascal.de patr.pot.p.2.c.4.nu.97. Sabell, §.debitor num.59. Tusc.lit.D. conclus.785. D.Gobius consult.15.D. Mansi consult.7.nu.31.seqq. Cyriac.controu.275. num.47.*

583 Quamuis alia causa subesse posset, *Bal.in l. fin.nu.12.C.de dotis promiss. Alciat.cons.46.nu.3. lib.8. Mantica de tacit.lib.3.tit.9. nu.18.Menoch. cons.771.nu.20.Alba cons.12.nu.11.Nouell.de dote p.6.priuil.45.nu.3. Casal.cons.398. num.10. Cranet.cons.466.nu.12. Honded.cons.91.num.80. seqq. Corn.cons.265.num.14. lib.1. Ruin.cons.65. nu.6.lib.3.cons.145.num.9. lib.4. Rim.Iun.cons. 167.nu.12,cons.254.nu.1. Surd.cons.534. nu.10. lib.4 Zacchia sup.n.2.*

584 Maximè quando dos datur pauperi, *Ruin. cons.71.nu.15.lib.3. Casal.cons.216.num.3 lib.2. Caualcan.de vsufr.mulier.relict.num.226.Nouell. de dote p.9.priuil.7.nu.3.Campeg.de dote p.1.qu. 9.nu.1 .Natta cons.410.nu.13. Gratian.disc.606. num.5. Amat.dec.ferran.24.num.7.Menoch.lib.4. præs.115.n.17.Zacchia sup.n.5.*

Et etiam si detur diuiti, nisi sibi stipuletur, *Rota p.9.rec.dec.491.n.2.& seqq. Bich.dec.41.*

585 Sed alii dicunt, quod si aliquis debeat mercedem mulieri, si det dotem, præsumitur dedisse in causam dictæ mercedis, *Mart. Medic. extrau.34.nu.6. Sabell.§.debitor nu.59.DD.apud D.Guttier.de compensat.lib.5.qu.4.nu.46. & lib. 2. quæst.24. num.48. Zacchia sup.nu.6.seqq. Cabed.dec.117. Fontanell.de pactis cl.5.gl.1.p.3. nu. 1. Altograd.cons.85. nu.36.lib.1. Luca de plurat. hom.legal.c.143.nu.10.Nos ad Rouit.cons.25. n. 32.lib.*

586 Alii dicunt non censeri donatam dotem, *Boss.de dote c.3.§.1.nu.135. D.Guttier.d.q.24.nu. 55.& seqq.* vbi mille DD. affert, & respondet contrariis.

587 Sed in hac materia sunt obseruandæ facti circumstantiæ, ad videndum si habuerit animum donandi, aut soluendi debitum, quæ circumstantiæ ponuntur per *Merlin.de legit.lib 2.tit.2.qu.17, Margil.de imput.qu.25. Mantica de tacit.lib.13.tit.13.Menoch.cons.56.à num.19 cons.771.cons.534.Cranett.cons.149.*Morta *cons 85.D.Guttier.sup.*

588 Maxima coniectura donationis esset, si dotans esset stipulatus dotem ad se reuerti, in aliquo casu, *Merlin.sup.nu.25.Honded.cons.91. nu.8.lib.1.Costa de port.rat.qu.220.nu. 4. Surd. cons.534.nu.29.Fontanell.cl.5.gl.1.p.3.n.6. Zacchia d.qu.36.n.18.19.D.Guttier.sup.*

589 Quæ conclusio *sup.* posita procedit etiam in patruo, qui si dotem non soluit, potest conueniri ad illam soluendam, etiam matrimonio soluto, *Bich.d.dec.41.*

Et legatum factum ab extraneo filiæ alicuius, pro dote, censetur relictum contemplatione patris illius, *D.Mansi consult.757.num.11 D.Guttier.de compensat. qu.7.n.48.lib.5.* Diximus *sup.n.425.& seqq.*

590 Tutores, & Curatores tenentur pupillam maritare, *Caualc.de tutor.& curat.nu.275. Baeza de decima c.11.nu.114.& de non melior. fil.c. 1.nu.9.Thes.dec.192.nu.8.Guttier.de tut. p.2.c. 11.nu.1.Mastrill.dec.63.p.1.Capon.solut.matrim q.5.nu.149.& seqq.*vbi explicat. Æqualiter sorores, *Card.de Luca de dote disc.144.*

591 Tutor, & Curatur constituendo dotem, non exprimendo titulum in dotando, præsumitur dotasse de bonis administratis, *Merlin. dec.113.Royas dec.144.nu.2.R.*Capyc. *Latr. dec. 38.nu.2.*Ciroc.*d.scept.36.nu.28.Boss.de dote c.3. n.107.Luca de plural.hom.legal.c.143.n.9.*Etiam frater administrator, *P.Affl.contr.37.n.24.*quidquid dicat *Rota dec.131.* post *Merlin. de legit.*

592 Nisi tutor administrator sciens bona dotata ad tantam summam non ascendere, excessiuam dotem constituit, quia illud plus donare censetur de suo, *Boss.sup.n.108.*

Id præsertim respectu viri, cui titulus administrationis expressus non est, *Fontanell. de pactis cl.5 gl.7.nu.21.seqq.*

593 In tutore, se proprio, & principali nomine obligando aliud dixere relati per *Giurba ad consuet.Messan.c.3.gl.6.p.1.n.47. Card.de Luca de dote disc.154.* dissidet *Carol.Ant.de Luca de plurat hom.legal.d.c.143.nu.9.& c.66.n.5.*

594 Nec potest Tutor, & Curator aliquid accipere, ex eo quia pupillam matrimonio collocat,

locat,

locat, nam id tenetur gratis facere, *l. copulandis, C. de nuptijs, Cancer. var. d. c. 11. 3. p. nu. 11. Baeza de decim. tut. c. 1. nu. 20. Guttier. de tut. p. 2. c. 11. n. 11. Mastrill. dec. 63.* vbi limitat in Donis datis sponte, *Capon. d. qu. 5. nu. 152. Fontanell. de pactis nuptial. tom. 2. clauf. 5. gl. 7. Zacchia de salar. qu. 3. Larrea dec. 16. nu. 21. Escob. de ratiocin. c. 19. nu. 12.* Luca *ad Franch. dec. 712. n. 8. R. Marin. lib. 1. c. 269. nu. 7. Galter. de tutel. 2. p. rubr. 1. num. 17. Not ad Rouit. conf. 21. nu. 7.* Sed cui debeat restitui tale donatum, pupillæ, dantis, vel Fisco, disputat *Mastrill. d. dec. 63.* Et puellæ dicit Nouar. *de priuil. miserabil. pers. priu. 122.*

Et dum dos succedit loco legitimæ tale onus reuersionis non valet, *D. Constantin. ad stat. Vrbis, Rota dec. 289. nu. 4. coram Celso dec. 235. nu. 18. coram Ottobon. dec. 208. nu. 3. seqq. p. 8. recent. dec. 109. n. 7. p. 16. dec. 76. n. 6. seqq. p. 17. R. Marin. ad Reuert. dec. 531. Nos sup. num. 445.* Sed valet in excessum legitimæ, *Altograd. conf. 18. lib. 2. Card. de Luca de dote disc. 90. nu. 15. disc. 155. nu. 16. Boss. c. 7. nu. 42.* quidquid dicat *Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. qu. 9. nu. 19. seqq. Rota dec. 110. nu. 50.* post *Merlin. de pignor. dec. 144. n. 2. p. 15. rec.* Secus in legitima, *Rota dec. 64. nu. 15.* post *Bondeu. collect. Rota dec. 10. n. 45. p. 15. rec. dec. 100. n. n. 19. 20. p. 16.*

Sed dum dos non succedit loco legitimæ ex statuto, tunc super illa potest apponi tale pactum reuersiuum, & alia similia pacta, Card. *de Luca de dote disc. 155. nu. 16. Rota d. c. 76. n. 8. p. 17.*

De tali pacto reuersiuo in dote latissimè, & doctissime *D. Constantiu. d. annot. 32. per totam, & nu. 102.* refert DD. de illo tractantibus, & inter alios Nostros DD. *Molfes. sup. consuetud. Neapol. tom. 1. p. 6. qu. 8. Luca ad Grattian. disc. 504. 556. 769. Hodiern. contr. 34.* Card. de Luca *de dote disc. 90. 91. 115. Rocca disp. 115. Franch. dec. 196. 491.* vbi *Luca,* & alii.

595 Extraneus non habens mulierem in potestate, potest sibi, vel cui voluerit stipulari restitutionem dotis, si dotata decedat sine filiis, intelligendo tamen, nisi talis extraneus, vt puta frater, teneretur dotare sororem ad illam excludendam à successione, Vel nisi pater illi dotem reliquerit in testamento, nam tunc non potest sibi stipulari dotem soluto matrimonio, sed liberè spectat ad mulierem, ita vt possit de illa testari, & disponere ad libitum, si aliud non obstat, licet secus esset quãdo valeret stipulatio, *Gratian. cap. 769. n. 2. seqq. Boss. de dote sup.*

496 Si verò supersit pater mulieris, vel alius, ad quem spectat onus dotandi, potest talis extraneus agere actione negotiorum gestorum aduersus eum, pro repetenda dote huiusmodi, cum illius fauore non videatur donasse, licet contrarium alii teneant, G*ratian. discept. 769. nu. 66. & seqq. Boss. de dote c. 3. nu. 109. seqq. & c. 8. D. Gobius consult. 15.*

597 Sed contra tenet *Fontanell. de pact. nuptial. tom. 2. clauf. 5. glos. 1. part. 3.*

598 Extraneus dans dotem pro muliere, & illam sibi restitui paciscens, non habet priuilegium tacitæ hypotecæ, pro illa consequenda, in bonis viri, *Angel. Plat. & alij in §. fuerat inst. de act.* Merlin. *de pignor. lib. 3. tit. 2. q. 56. Pacific. de Salu. inspect. 3. c. 4. nu. 63. Mantica de tac. lib. 11. tit. 19. nu. 47.* licet contra dicat *Ias. in d. §. fuerat.*

599 Demum in hac materia dotis, est sciendum: omnia pacta legitimè inter contrahentes, tempore conuentionis inita, & non ex interuallo, esse licita, & seruanda, si non specialiter reperiantur iure prohibita, *auth. sed quamuis, C. de rei vxor. act. §. illud etiam, l. in traditionibus, ff. de pactis,* latè *Ouat. de contract. tract. 11. disp. 37. sect. 10. & 11. Rota p. 15. dec. 350. nu. 4. seqq. p. 16. dec. 77. p. 17. dec. 349. n. 9. seqq. p. 19. dec. 492. Sabell §. dos n. 9. & §. fundus, Staiban. res. 111. n. 16. & resol. 129. n. 1.*

600 Inter pacta præiudicialia doti est illa, quo pater diminuit doti filiæ, quæ fuit data dum primo nupsit, si deinde nubat, nam non potest diminui, sed debet conseruari pro alio matrimonio, licet esset ab extranao constituta, nam licet per primi matrimonii dissolutionem ad patrem reuertatur tamquam profectitia, *l. dos à patre, ff. solut. matrim. l. nupt. 1. eod. tit. l. 1. 2. ff. de cõst. pec. Thes. dec. 190. Vrceol. consul. 7. Tusc. lit. D. concl. 777. Fachin. contr. lib. 3. c. 71. Christin. dec. 132. nu. 14. vol. 3. Caluin. de aquit. lib. 3. c. 249. Boss. de dote c. 3. nu. 172. seqq. Casar. qu. 20. nu. 26. Ripol. var. c. 9 num. D. Postius dec. Bonon. 74.*

601 Quod non est, attenta *Consuetudine Martini,* de qua re *Vrceol. d. consult. 7. Thes. d. dec. 190. 237. Merlin. dec. 443. Alter.* Merlin. *de legit. lib. 2. tit. 2. qu. 13. Gratian. cap. 156. nu. 35. seqq. cap. 627. nu. 16. cap. 882. Michalor. de fratrib. p. 1. c. 40. Tusc. d. concl. 777. Fachin. d. c. 71. Christin. dec. 272. vol 2.* Idem *Merlin. dec. 776. nu. 10. Amat. d. resol. 48. nu. 3. 4. D. Casareg. ad statut. Ian. §. 9.*

602 Tamen non potest diminui pro secundo matrimonio, vt diximus, *auth. sed quamuis, C. de rei vxor. act. Postius res. 66. nu. 21. Thomat. dec. 161. num. 2. Gobius consult. 25 nu. 15. D. Postius d. dec. 74. num. 30. 31. Boer. qu. 137. Tusc. lit. D. concl. 728. Gratian. c. 882. cap. 466. num. 3. 4 cap. 769. num. 18. cap. 792. num. 1. seqq. Rota p. 2. diuers. dec. 156. Vrceol. d. consult. 7. nu. 46. seqq. addit. ad Sanfel. d. dec. 353. Tonnat. resolut. cap. 100 Card. de Luca de dote disc. 24. ex nu. 10. disc. 152 disc. 80. nu. 4. R. Marin. lib. 1. c. 92. nu. 1. Boss. de dote c. 2. n. 106. c. 3. n. 164. Rota dec. 299. p. 6. rec. D. Bersan. de vidu is c. 3. qu. 14. nu. 1. Staiban. res. 3. nu. 20. res. 33. n. 31.*

603 Non solum durante matrimonio, sed nec etiam illo soluto, pro vlterioribus nuptiis, *Card. de Luca disc. 24. num. 20. & 22. disc. 80. n. 4 D. Scoppa ad D. Merlin. contr. 4. n. 27. seqq. D. Postius sup. Luc. ad Marin. dec. 29. n. 13.* vbi limitat

604 Amplia tam in dote data, quam promissa,

Card.

Card.de Luca d.disc.24.nu.21. Afflict.dec.61. R. Marin.lib.1.resol.92. ubi *Addentes.D.Scoppa ad D.Merlin.contr.4.lib.1.& ad contr.34. nu.4.11. lib.2.* Vbi quod potest augeri, licet contra dicat *Bersan.sup.n.6.* in promissa.

605 Quid vbi matrimonium non esset effectuatum, *Card.de Luca d.disc.24.nu.24.disc.80. num.6.disc.143.nu.12. disc.152. nu.3.* Idem dicunt esse debere, *Pascal.p.1.c.4.n.69.R.Marin d.c.92.nu.2.Boss.de dote c.2.n.207.Dec. cons.35.*

606 Quid si in testamento constituta sit pro matrimonio incerto, *Card.de Luca d.disc.24.n.27.disc 152.n 8.*

607 Non potest pater minuere dotem filiæ viduæ renubenti, etiam si ea ex proprio patrimonio tantum habeat, quantum sufficiat pro se dotanda, *D.Bersan.sup.nu.7.* Diximus *sup.*

608 Fallit principalis conclusio immutato rerum statu, *Card.de Luca de dote disc.172.num.7 seqq.* Et patri incumbit onus probandi mutationem status, *Card.de Luca d.disc.n.22.*

Quid si fecunda dos esset constituenda mortuo patre, *Card.de Luca disc.152.nu.9.*

609 Fallit etiam quoties filia insciο, vel inuito patre nuberet viro minus digno, *Card.de Luca d.disc.152.n.13.d.sc.2.nu.3.*

610 Quod si fecundus vir esset inæqualis, *Card de Luca d.disc.152.nu.13.*

611 Quid in dote aduentitia reuersa ad dotantem, *Card.de Luca d.disc.152 n.15.*

612 Diminui non potest ex conuentione inter dotantem, & virum in præiudicium mulieris, *Card.de Luca de dote disc.24. num.3.6. disc.152. num.18.*

613 Secus si diminutio sequatur per viam declarationis, quia maior summa constituta esset ad pompam, *Card.de Luca disc.24 ex nu.4. disc. 25.disc.151.n.18.Staiban.ref.3.*

614 Filiæ viduæ, quæ Monasterium ingredi vult, potest pater dotem minuere modo tantum ei soluam relinquat, quæ sufficiat pro dote consueta Monasterii, *Boer.dec.131.n.8. Bersan.2.qu.14.n.8. D.Gaston.discept.19.*

615 Pactum, seu donatio facta à muliere constante matrimonio, vt dos post suam mortem vadat ad filios, licet valeat, *l.si dotali, ff. solut. matrim.l.si pater, ff.de pactis dotal. Fontanell. de pactis cl.4.gl.9.p.5.nu.185.*

616 Tamen debet intelligi, dum vxor viro præmoriatur, secus si ipsa supprauiuat, & vidua remaneat, quia potest à pacto recedere, *Fontanell.ibid.n.186.*

617 Sic pactum de non petendo dotem infra certum tempus, soluto matrimonio, non valet, *Affl. dec.154.Vrceol.dec.Flor.5.n.19.*

618 Nec etiam valet pactum, vt mulier pro dote, soluto matrimonio, teneatur accipere quasdam res, secundum æstimationem faciendam per peritos, *Vrceol. consult.8.nu.24.Fontanell.dec.581.nu.15.* latè *D. Iouins de solemnit. in contract.minor.in appendic.ad gl.9.§.1.n.15.*

Continuatio Sũmarij Quæst.XXXV.

Fideiussio, an, & quando possit dari pro dote.n.619. & à nu.620. ad nu.640. Vbi alia notabilia ad materiam fideiussionis.

Augmentum dotis, an, & quæ priuilegia dotis habeat. n.641.& à n.642. ad n.675.

Dos constante matrimonio an augeri possit. n.676.

Dos incerta, an, & quando possit validè constitui. n.679. D à n.680.ad n.696.

Dos, an, & quando succedat loco legitimæ, & in illam imputetur. nu.697. & à nu.698. ad nu. 769.

Dos simulata quæsit. n.770. Quomodo arguatur. n.771.

Repromissiones, siue remissiones dotis, & donationis. an sint validæ. n.772.773.774 775.

Dos danda à patre filiæ, à fratre sorori debet esse congrua, & quando dicatur talis. n.776. & à n.777.ad n.814.

Dos quando sit inofficiosa, & sic reuocabilis, nu.815. & à n.816.ad n.836.

Dos constituta ab extraneo, quæ. n.837.

Dos constituta intuitu certi, ac determinati matrimonij, quæ. n.838. & à n.839.ad n.844.

Quomodo dos debeat constitui. n.845.

Dotans, an, & quando gaudeat beneficio deducto ne egeat. n.846.& à n.847.ad n.883.

Dos quando debeat restitui vxori post mortem viri. n.884.& à n.885.ad n.898.

Dos, an, & quando admittat compensationem.n.899 & à n.900.ad n.907.

Dos, an, & quando sit priuilegiata. n.908. & à nu. 909.ad n.912.

Laudemium an debeatur data re emphyteutica in dotem. n.913.

Duo instrumenta facta eodem die, vnum dotis, & aliud alterius, quod præualeat. nu.914.915. 916.917.

Confessio dotis receptæ facta à viro quando retrotrabatur. n.918.919.

Nouatione, delegatione, aut insolutum datione, an inducatur præiudicium contra dotem. n.920.

In dubio sumenda est interpretatio, vt Capitale dotis remaneat illæsum. n.921.

Quando æstimatio fundi dotalis faciat emptionem. n.922.923.

Mulier pro dote habet hypotecam, & quæ illius virtus. n.924.& à n.925. ad n.945.1037.1039. & à n.1108.ad n.1151.

Dos confessata constante matrimonio, an, & quando habeat priuilegium. n.946.& à n.947.ad nu. 995.

Dos an habeat hypotecam à die Capitulorum matrimonialium. n.996.

Dotis constitutio quomodo probetur, n.997.

Dos est priuilegiata, non in feudis, sed post mortem viri feudatary potest impetrari assensus regius super feudis viri, pro obligatione dotis. n.998. vbi alia super feudis. n.999. 1000.

Valet

tem alterare. num.1185.

Quando debeat restitui dos in bonis mobilibus,& nominibus debitorum. n.1186.

Mulier liberans vnum debitorem, quando possit agere contra alium. n.1187.

Quando teneatur maritus si nomine debitorum fiant non soluendo. n.1188.

Maritus an agat executiuè contra promittentem sibi, vel vxori, dotem. n.1189.

Res empta ex pecunia dotali, an fit dotalis n.1190.

Vt mulier exigat dotem habet electionem fori. num 1191. Vbi Appendix ad Quæstionem.

619 CONtractus fideiussionis datæ à marito vxori de dote restituenda, an sit validus, an nullus? quod sit nullus est *tex.in l.1.2. C.Ne fideiussores, aut mandatores dotium dentur,* vbi *Barbos. & DD. Gomez in l.56. Taur n.26. Couar.c.quamuis pactum 2.p.§.2.nu.9. P.Molin. disp.425.§.à marito, Guttier.de Iuram. p.1. c.21. num.1.& 13. Bal.nouell.de dote priuil.21 num.5. Larrea dec.7.nu.5.6. Gratian.disc.233.ex nu.33. disc.712. Canall.q.258. nu.5. Passarell. de donat. lib.4.q.7.nu.108.seqq. Osuald.ad Donell.lib.15. c.48.lit.I. Gratian.reg.193. Rodriq.de annuis redd. lib.2.q.12. Fachin.contr.18.lib.3. & lib.8.cap. 76. Barbos.in l.maritum, ff.solut.matrim. & in l.si cum dotem, § transgrediamur nu.38.* & in *l.si constante, ff.solut.matrim. Castill. lib.4. contro.26. Pichard. §.in omnibus, Instit. de fideiuss. Bottilier.de success.ab Intest. Theor.60.* Capon.*solut.matrim. qu.9. Bouden.collect.6 nu.38.seq. Anton. Fab.in C.in d.l.1.2.tit.ne fideiussores,* Ripul.*var.c.9.n.26. Maur. de fideiuss.fol.487.c.49.* Card. de *Luca de dote disc.162 nu.3.* vbi *nu.5.vers.vbi vero,* dicit: constante matrimonio vxor à viro cautionem petere non valet, ad euitandas discordias, *Boss. de dote cap.12.§.1.& seqq. fol.475.* vbi ampliationes, & limitationes, *Olea de cess. Iur.tit.5.q.3. nu.8. Castejon.§.fideiussor.* quamuis maritus vltro offerat talem fideiussionem *nu.69.70. Guttier. de Iuram.p.1.c.21. Maur.sup.n.28.* Sed quod dari possit, *Castill.de coniect. c.26.* post *nu.5.in fine lib.4* Castagna *tract.deduct. ne egeat q.1. nu.218. & qu.4.nu.8.*

Et nulla difficultas est quod possit dari Correus principalis, *Maur.sup.nu.22. Castagna ibid. Notto cons.52.lib.1.* Ludouic.*conclus.12. Campeg. de dote q.182. 183.par.3.* quamuis contra dicat *Herring.de fideiuss.c.6.n.98.seqq.* Larrea *sup.n.24.*

620 Quæ conclusio in princ. limitatur. Primo, si adsit Iuramentũ, cum tale Iuramentum non sit contra bonos mores, *c.quamquis pactum de pact. in 6. c.cum contingat de Iur.iur. Couar.c.quamuis pactum p.2.§.2.num.9. Io: Lup.in repet. c.per vestras de donat. inter Bal. nouell. de dote priuil.21. Ant.Gomez super l.53. Taurin.26. Guttier. de Iuram.p.1.c.21. Menchac.de success.creat.§.28.n. 34. Io: Bapt.in suo Ærario commun.opin.205. Card. de Luca sup nu.4. Capon.sup. Boss.sup. nu.72.fol. 497. Canall.sup.nu.14. Brunem.in l.1.& 2.C.ne fideiuss. Gratian.d.discept.233.nu.34.40.* Maur.d. *c.49.n.9.19. Doctissimus Pater Onat.disp.38.sect. 11.nu.203.* contra est *Larrea sup.n.18.*

Licet alias sine Iuramento non possit renũciari, *d.l.1.2.C.ne fideiuss.* vbi *DD. Tiraquel.de primog. q.27.* Gomez *in l.53. Tauri, Guttier.de Iuram.p.1.c.21.n.13. Capon.sup. Boss.sup. Canall. sup.nu.2. Brunem.in d.l.1.2. Gratian.d.c.233.* Ea ratione quia prohibitio *d. l.1.2.* non respicit fauorem fideiussorum, sed bonum commune, ne odia inter Coniuges nascantur, ne matrimonia impediantur, *Onat.disp.38.sect.11.in fin. Canal.q.238. Ricc.coll.575. Castill.tum.6.contr. 168.§.vnic.* Larrea *dec.7.*

621 2. Si dos tradatur ante matrimonium, quod reddetur dos matrimonio secuto, & postea soluto, *l.Titio centum, §.Titia genero, vers.sed cum ante ff. de condit.& demonstrat. Gomez, Guttier, & Molin.sup. Onat.n.205. Boss.sup.nu.94.fol.503.*

622 3. Si detur fideiussor, quod reddetur dos viro vergente ad inopiam, quia tunc superueniens periculum non conseruandæ, vel reddendæ dotis, inducit necessitatem fideiussionis, *c.per vestras, de donat. inter,* Card. de *Luca d.disc. 162.nu.4.vers.quarto, Herring.de fideiuss.c.6.nu. 184. Ripol.var.cap.9.nu.31. Gomez in l.53. Tauri nu.53. Capon.sup. Boss.sup.num.98.99.fol.504. Card.de Luca d.disc.162.nu.4.vers.quarto, Maur. d.cap.49.nu.20.21.*

623 4. Nisi detur soluto matrimonio fideiussor, quia cessat ratio prohibitionis, & annullationis, *gl.in l.1.C.ne fideiuss.pro dot.de.ex citatis* DD. *Capon.sup. Boss.sup.n.93. Card.de Luca de dote disc. 162.nu.4.vers.secundo.*

624 Imò soluto matrimonio, maritus tenetur dare fideiussionem de restituendo bona mobilia, ad *tex.in l.vnic. §.exactio, C.de rei vxor. act.* nam cum talis dilatio sit data marito, miserationis gratia, & humanitatis, Ideo fideiussio, etiam non promissa debetur, *l.24. §.2. ff.solut. matrim. Bald. Nouell.d.priuil.21.n.3. Guttier.sup. nu.7. Franch.dec.218. Fenzon.ad statut. Vrbis lib. 1.c.133.num.3.4. Cancer.p.1.var.c.9. num.2.* vbi quod si maritus non satis dederit, cogitur ad restituendam statim dotem, iuxta *tex.l.si constante, §.quoties, ff.solut.matrim. Antonell.de temp.legal. lib.2.c.19.nu.2.3. Brunem.sup. Maur.sup.n.27.*

625 5. Nisi pater, ipse viri, cui dos traditur, vel frater, darentur fideiussores, quia hi potius dotantes censendi sunt, & vna cum fratre, vel filio dotem recipere videntur, *arg.tex.l.fin.C.de dote caut. non num. Ant. Gomez, & Guttier sup. Bal.Nouell.d.priuil.21.* Capon.*sup Boss.sup.*

626 6. Ex parte mulieris semper fideiussor potest interuenire de dote soluenda marito. Valet in casu superuenientis inopiæ mariti, & in casu quo conferatur in tempus soluti matrimonii, *Maur.de fideiuss.p.2.sect.8.c.49. Gratian. cap.233.nu.33.c.689.nu.38.cap.712.nu.4. Tusc. lit. F.conclus.332. Christin.dec.141. vol.3. Boss. de dote c.12.§.7.nu.63.seqq. Ricc.collect.575.4119.* vbi ponit sex limitationes, *Tomat.dec.250. Fontanell.de pactis tom.2.cl.12.gl.vnic.nu.13.& seqq.*

Card.

Card. de Luca d. disc. 162. *nu.* 2. *Larrea dec.* 7. *n.* 13. *Capon. sup. Guttier. sup. nu.* 4. *Brunem. sup. Ripol. var. c.* 9. *nu.* 26.

627 7. Sed per statutum potest ordinari posse dari fideiussores pro dote conseruanda, & restituenda, & illud valet, *Castr. conf.* 15. & 80. *lib.* 1. quem refert *Menoch. lib.* 4. *præs.* 190. *nu.* 43. Vt adest statutum Florentiæ, quod seruari volunt eorum Principes, *Tusc. lit. F. concl.* 299. *nu.* 14. vbi citat *Roman. conf.* 392. *nu.* 5. & latius *Tusc. conclus.* 332. *num.* 13. *& per totum*, Idem seruari Bononiæ constat ex *Rota p.* 14. *rec. dec.* 214.

E per consuetudinem introduci potest talis fideiussio, *Card. de Luca dict. disc.* 162. *nu.* 4. *Bossius sup. nu.* 112, 113, 114. *Castagna q.* 4. *num.* 15. vbi in Regno Sicil. signanter Panormi. *Maur. sup. nu.* 26.

Et ex dispositione Iuris Canonici, *Card. de Luca ibid.*

628 8. Et nulli dubium est maritum sponte posse dare fideiussores, *Menoch. d. præs.* 190. *nu.* 43. licet contra dicant *P. Molina disp.* 425. *num.* 2. *Fachin. lib.* 8. *c.* 78. *Bach. in Trenlt. V.* 2. *D.* 7. *Thes. q. lit. G. Herring. desd. c.* 6. *num.* 140. *Helling. ad Donell. lib.* 15. *c.* 48. *lit. F. Perez, & Brunneman. in d. l.* 1. 2. *C. Ne fideiussores. Larrea sup. nu.* 15.

629 9. Possunt tamen dari pignora, *Card. de Luca d. d'sc.* 162. *nu.* 4. *Larrea dec.* 7. *nu.* 22. *Castill. lib.* 3. *contr. c.* 23. *Olea de Cess. Iur. tit.* 6. *q.* 2. *num.* 39. *Boss. sup. num.* 75. 76. 77. quidquid contra dicat *Passarell. de donat. lib.* 4. *q.* 7. *nu.* 109. *seq.*

630 10. In tertio dotem vna cum viro recipiente, tanquam correo, ac principaliter obligato, *Card. de Luca sup. n.* 4.

631 11. Vbi pater pro filio fideiubeat, *ibid. Card. de Luca*.

632 12. In tertio dotem vna cum viro recipiete, tanquam correo, ac principaliter obligato, *Card. de Luca, ibid. Larrea dec.* 7. *nu.* 13. *Ayllon. ad Gomez lib.* 2. *c.* 12. *nu.* 10.

933 13. Vbi fideiussor accedat non ad coniugis, sed extranei dotantis fauorem. *ibid. Card. de Luca.*

634 Et vbi adest fideiussor, an nudo pacto obligetur? *Barbos. in l.* 1. *p.* 3. *nu.* 54. *ff. solut. matrim.* Boss. Sic. *fol.* 350. *nu.* 59. *fol.* 360. *nu.* 96. Imo fingitur stipulatio inducta fauore dotis, *ibidem fol.* 359. *nu.* 92.

635 An pro augumento dotis, & donatione propter nuptias, & rebus perafernalibus, *Boss. d. c.* 12 *nu.* 116. *seqq.* D. *Card. de Luca de dote disc.* 168. *Maur. d. c.* 49. *nu.* 11. *seqq.* vbi dicit sic.

636 Extraneus sponte dotans mulierem, pro dote sibi restituenda soluto matrimonio potest ab initio exigere à marito fideiussorem, & etiam pater mulieris illam dotans, *Boss. sup. nu.* 85. *seqq. Herring. sup. nu.* 198. *Perez in d. l.* 1. 2. *n.* 4. licet *Herring. nu.* 199. dubitet.

637 Secus si à principio de fideiussione tali nó se cauit, nisi hoc medio tempore ad Inopiam vergat, *Boss. n.* 87. *fol.* 501. *& n.* 109 *fol.* 508.

938 Vt si sit promissa fideiussio ante contractũ matrimonium, & sic talis promissio non valeat, si detur, valet, *Boss. sup. n.* 95. 96.

639 Debitor mulieris, qui pro ea nubente promisit dotem Viro pauperi, seu facultatibus suspecto, potest petere fideiussorem, aut pignus, ne periculum dotis ipsius sit, *Bossius sup. n.* 100.

640 Qui necessitate soluere debet pro muliere dotem, vt pater, patris hæres, aut debitor, potest petere fideiussionem, iuxta praxim Senatus Sabaudiæ, *Boss. sup. n.* 131. *fol.* 509.

Cautio dotis, à matre binuba, secundo Viro constitutæ, non potest peti per filios primi matrimonii, *Card. de Luca d. disc.* 162. *nu.* 6. Nisi ageretur de dote, vel supradote per ipsum primum Virum constituta vxori, quam mater tenetur reseruare, *ibi*. Quod intelligit, vbi supradicta supra dos constituta fuerit per virum, ex liberalitate, secus si ex causa onerosa, ratione inæqualitatis.

Sed *Bald. Nouell. de dote p.* 6. *priuil.* 21. *à n.* 2. *ad* 17. ponit tredecim casus, in quibus dari potest fideiussor in dote.

Possunt dari pignora pro dote, & hypotecari bona à marito, *Maur. sup. c.* 49. *num.* 42. *& seqq. Nos sup. n.* 629.

Priuilegium tacitæ hypotecæ, quod habet mulier super bonis mariti, habet in bonis fideiussoris, *Maur. sup n.* 49.

Talis fideiussor non potest agere, vt à fideiussione liberetur, quamuis diu stetit in obligatione, *Bertazol. de claus. clans.* 43. *gl.* 3. *n.* 4. *Maur. sup. n.* 50.

Bene maritus, qui fideiussorem dedit de dote restituenda, potest dotem alienare, *Roman. sing.* 251. *Sebast. Medic. de conser. poss. nu.* 76. *fall.* 5 *Maur. sup. nu.* 51.

Sic etiam si maritus male tractet Vxorem, illa potest petere fideiussionem de non offendendo, etiam si timeat male tractari, *Gomez var. lib.* 3. *c.* 6. *vers. octano, fallit Maur. sup. nu.* 55. vbi explicat. Sed non sufficit cautio, quando timetur de magna seuitia viri, *Merlin. dec.* 67. *Sabel'. §. vxor. nu.* 8.

641 Augumentum dotis factum vxori à marito habet eadem priuilegia, & hypotecas, quas habet ipsa dos, *Addit. ad Pract. Pap. gl.* 3. *nu.* 22. *lit. L. Caualer. dec.* 536. *Rota part.* 18. *rec. dec.* 705. *nu.* 1. *& seqq. Grattan. cap.* 498. *num.* 13. *& seqq. Rota p.* 13. *rec. dec.* 271. *nu.* 12. *seqq. Acosta de pril. credit. reg.* 2. *ampl.* 6. *nu.* 311. 368. *seqq. Staiban. de Interesse lib.* 2. *tit.* 3. *q.* 1. *nu.* 39. *& fol.* 216. *nu.* 20. *Merlin. de pignor. lib.* 3. *tit.* 2. *qu.* 50. Et sic tacitam hypotecam sicut Dos, *Merlin. num.* 1. *Rota* post *Torre de pactis fut. success. dec.* 148. *nu.* 12. *Idem Torre de pactis lib.* 3. *c.* 13. *num.* 276, 277. *Staiban. res.* 15. *nu.* 17. *seqq. Ripol. var. c.* 10. *num.* 210. *seqq. Ciarlin. contr.* 124. *nu.* 6. *Rodrig. de concursu credit. art.* 1. *nu.* 160. *Merlin. de pignor. lib.* 2. *tit.* 1. *qu.* 18. *nu.* 38. 39. *Capon. de dote fol.* 216. *num.* 20. *Bossius de dote cap.* 1. *nu.* 54. *& seqq. fol.* 312. *nu.* 158. *& seqq. fol.* 233. *nu.* 8. *fol.* 312. *n.* 157. *nu.* 361. *seqq. fol.* 301. *nu.* 120. *fol.* 318. 350. *Card. de Luca de dote disc.* 27. *num.* 16. *disc.* 141. *num.* 5. 12. 161. *num.* 12. *disc.* 197. *num.* 9. *de donat. disc.* 10. *num.* 9. *disc.*

disc.165.num.4.166.num.90.

642 Sic quoad dictum augumentum non sunt necessariæ solemnitates statutariæ, *Altograd. cons.34.n.8.9.31.Gratian.c.647.nu.17.seqq.Rota p.13.rec.dec.106.n.3.*

643 Sed quod Augumentum dotis factum à viro, vel ab alio ex parte viri, mutat naturam dotis, & non habeat illius priuilegia, sed cadat in donationem propter nuptias, *Natta cons.253.nu.7.Gratian.c.172. num.21.cap.690. 862.nu.3.Michalor.de fratrib.p.1.c.29.n.15.seqq Merlin.dec.80. Boss.de dote fol.312. & seqq. R. Capyc. Latr.consult.91.n.17.18.seqq. Sanchez de matrim.lib.6. disp.7. Card. de Luca de dot.disc. 165.nu.4.10.* vbi declarat, & *disc.166.n.90.91*

644 Sic dicitur donatio propter nuptias non dos, *Card.de Luca de dote disc.141.num.3.seqq. & nu.12.*

645 Et sic quod mortuo marito vadat ad illius hæredes, & non ad mulierem, nisi aliter fuerit conuentum, *Thes.dec.46.nu.7. Caualer.dec. 353.n.4.*

646 Augumentum dotis, an censeatur datum in dotem secundo marito, sicut dos, quod sic, *Fontanell.de pactis tom.1.cl.7.gl.1. Gratian.cap. 583.num.24.Sabell.§.mulier n.25.Ruin.cons.53. nu.27.lib.2.*

Quod non, dicunt *Gratian.c.172.nu.22. cap. 254.n.65.c.p.498.n.20 Natta cons.571.n.2.*

647 Sed distinctio vera est, vt augumentum datum ab vxore, sic datum à viro non, *Mantica de tacit.lib.12.tit.26.& tit.10.lib.20.c.4.n.5. Surd. cons.156.n.19.Cafal. cons.63.num.5.lib.4. Crauett.cons.880.nu.4.Gratian.disc.25. num.65. seqq.Sanch.de matrim.lib.6.disp.7.n.5. R.Capyc. Latr.consult.91.n.10.Card.de Luca de dote disc. 141.n.3.seqq.disc.150.n.17.24.25.*

648 Augumentum dotis in secundo matrimonio spectat etiam ad filios vtriusque matrimonii, tanquam patrimonium matris, cui filii vterini æqualiter succedunt, exclusis aliis mariti filiis, *Rota per Farinac.dec.255.Sabell.§.dispositio n.9.§.Diuisio n.15.Card.de Luca de donat disc.10.n.9.de dote disc.165.n.8.*

649 Augumentum dotis promissum in aliquod certum tempus non debetur mortua muliere interim ante aduentum illius, quia soluto matrimonio non dicitur amplius dos, & cum non sit dos, non est cui accedat augumentum, *Ruin.cons.600.Bardellon.cons.78.79.*

Licet contra dicat *Ruin.cons.225.nu.6.lib.1. Surd.dec.29.nu.9.*

650 Transmittitur per mulierem ad suos hæredes, etiam viro superstite, *Card.de Luca de dote disc.141.n.15.disc.165.n.8.Conflict.48.*

651 Multa de augumento dotis videndi *Gratian.cap.213.* vbi *Addit. Christin. dec.128.nu.3. vol.4.Peregr.cons.141. Rota post Salgad.labyr. dec.22.nu.23.seqq Caualer.dec.546. Rota p.13. rec.dec.530. n.16.seqq.Sabell.§.donatio n.6.seqq. & §.augumentum n.1.& seqq.Rota p.15.rec.dec 193.& p.17.dec.331.Boss.de dote c.9.*& alibi.

652 Interesse augumenti dotis debetur sicut debetur ipsius dotis, *Gratian. discept.726. n.11. seqq.discept.823.nu.21.seqq.Staiban. de interesse lib.2.t.1.3.q.1.n.36.37.*

653 Augumentum dotis venit appellatione dotis, etiam in statutis, *Merlin.sup.n.3. l.si proprietati, & l.inter socerum, §.cum inter, ff.de iure dotium. Menoch. cons.93.* Si adsit par ratio, *Mantica de tacit.lib.12.tit.26.nu.8.Gratian.disc. 254.n.62.*

Habet priuilegium etiam quo ad fructus, *Merlin.sup.nu.6.*

654 Etiam pro dotis lucro, *Merlin.n.3.8.9. sup.* Fallit quo ad prælationem, *Merlin.sup.n.10.* Procedit priuilegium etiam in augumento à viro factum, *Merlin.n.11.12.*

Nisi sit factum augumentum ad præiudicium creditorum, *Merlin.n.13.*

Item quando non constat de numeratione, *Merlin.nu.14.*

655 Competit non à die matrimonii, sed facti augumenti, *Merlin.sup.n.15.16.Campeg.de dote p.1.q.77.Menoch.lib.5.præs.13.num.28.Berlich. pract.concl.p.1.concl.65.n.28.Raderic. de concur. su credit.art.1.n.160.*

656 Augumentum dotis factum à marito vxori lucratur vxor, quamuis dotem non soluerit, *Rota p.13.rec.dec.90.*

657 Beneuerum augumentum dotis factum à persona, quæ non tenetur dotare, multoties, fit ad fraudandam legem, & sic non tenet, *Gabriel.cons.10.n.6.lib.1. Coccin dec.433. nu.3. & dec.477.n.5.Ciroc.discept.47.n.18.*

658 Augumentum dotis factum in compensationem inæqualitatis, dicitur actus correspectiuus, & onerosus, *Card. de Luca de dote disc. 27.nu.6.disc.49.n.2.seqq.disc.140. n.6.seqq. disc. 141.n.6.de donat.disc.31.n.10.*

659 Constitutum ante matrimonium, vel eodem tempore, dicitur ab initio vera dos, eiusq; pars, *Card.de Luca de dote disc.27.num.10. disc. 141.nu.5.disc.145.n.45.disc.197. nu.9. de donat. disc.10.n.9.*

660 Secus si fiat post iam dotem constitutam, & contractum matrimonium, *Card.de Luca de dote disc.141.n.12.disc.165.n.7.de donat.disc.37. num.8.*

661 Et collatum in tempus dissoluti matrimonii non dicitur dos, sed simplex donatio, *Card. de Luca de dote disc.27.n.8.*

662 Tale augumentum non potest fieri post contractum matrimonium, secus ante, *Card. de Luca de donat. disc.31.num.9.de dote discurs. 165.nu.7.*

Secus si fiat vigore præcedentis conuentionis, *Card.de Luca d.disc.31.n.13.*

663 A muliere etiam constante matrimonio fieri potest, *Card.de Luca de dote disc.165. n.2.* Etiam si esset excessiuum, & longe excedens dotis congruitatem, Idem *Card.d.disc.165.n.2.*

664 Imò potest fieri à muliere absque solemnitatibus sicut dos, *Card.de Luca d.disc.165.n.2.*

Vbi

Vbi sit facta sine fraude, *ibid.*

665 Factum à Viro vxori valet factum sine fraude, *Card. de Luca de dote disc. 165. n. 6. de donat. disc. 31. nu. 9.*

666 Valet factum ratione inæqualitatis, *Card. de Luca d. disc. 165. nu. 6. d. disc. 31. de donat. in num. 10.*

667 Nec bona ita donata subiacent dispositione *l. fœminæ, C. de secun. nupt.* Card. *de Luca d. disc. 165. n. 6. disc. 141. n. 6.*

668 Nec subiacet prohibitæ donationi inter virum, & vxorem, *Card. de Luca de dote disc. 165. n. 3.*

669 Nec insinuationi, *Card. de Luca disc. 165. n. 9. de dote, de donat. disc. 26. n. 19.*

670 Augumentum hoc substinetur collatum in alterius arbitrium, *Card. de Luca de dote disc. 165. n. 15.*

671 Non gaudet priuilegio, *auth. res. quæ, Cod. commun. delegat. Card. de Luca de dot. discurs. 165. num. 5.*

672 Nec priuilegio incertitudinis, *Card. de Luca d. disc. 165. nu. 4.*

673 Nec priuilegio retrotractionis hypotecæ ad diem promissionis, seu matrimonii, sicut dos, *Card. de Luca ibid.*

674 Et nè gaudeat priuilegio dotis debet fieri expresse, non autem tacite sub palliato titulo dotis confessatæ, *Card. de Luca de dot. disp. 159. num. 37.*

675 Gaudet priuilegio *l. assiduis, C. qui potior. in pign. Card. de Luca de dote. disc. 166. n. 91.*

676 Dos, & augumentum dotis habent eadem priuilegia, vt diximus. *Leon. dec. 19. Castill. de alim. cap. 51. lib. 4. contr. 49. n. 32. Giurba obs. 89. Pacion. all. 200. n. 42. Barbos. p. 3. à n. 65. & in l. 1. 3. p. à n. 44. & p. 6. à n. 38. et p. 7. à n. 33. ff. sol. matrim.* Sic dos, & donatio propter nuptias constante matrimonio augeri potest, *DD. in l. si constante, ff. solut. matrim.* Etsi vxor constante matrimonio succedat in aliquibus bonis, quæ marito tradat, talis traditio habetur pro constitutione dotis. *Bal. Nouell. de dote p. 6. priuil. 14. Gomez ad l. 50. Tauri nu. 20. Ripol. var. c. 9. n. 55. 805. seqq. Catan. dec. 45. nu. 19. 25. Casanat. conf. 35. nu. 17. Rota dec. 148. nu. 12.* post *Torre de pact. fut. success. & de pactis lib. 3. c. 13. n. 277. 276. dec. 148. nu. 12. Staiban. res. 15. num. 19. Ciarlin. contr. 142. nu. 11. Boss. de dote c. 8. n. 110.*

677 Maritus verò constante matrimonio non potest dotem augere, quia esset donatio, quæ est prohibita inter virum, & vxorem, *Ripol. var. cap. 9. n. 230. & seqq.* contra dicit *Torre de pactis dec. 42. nu. 3. dec. 92. nu. 3.* limitat *Ciarlin. c. 240. D. Mansi consult. 696. 756.*

678 Si pater, aut mater filiæ nuptæ, constante matrimoniu aliqua bona dederint, neç dixerunt in causam matrimonii, aut dotis, non censentur data in causam dotis, secus si dixerit: *vltra dotem, Ripol. d. c. 9. nu. 235. & cap. 10. n. 510. 511.* Vide *infrà hic n. 683.*

679 Fauor dotis est, quod dos incerta potest constituere fauore mulieris, vt habeat quid repetat non mariti, vt aliquid exigat ne dum si specificatio conferatur in tertium, sed etiam in alteram ex partibus, per verba importantia arbitrium boni viri, vel etiam liberam voluntatem, *Alex. in l. 1. ff. solut. matrim. Practic. Pap. gl. 1. Tusc. lit. D. concl. 727. Christin. dec. 132. nu. 5. vol. 3. Magon. dec. Flor. 7.* Vbi dicit, quod differente hærede, vel alio arbitro declarare, potest de directo adiri Iudex sine alia interpellatione, vt ipse declaret, & quod hæres debet infrà annum declarare, *Rota p. 11. dec. 123. nu. 21. Menoch. cons. 292. à num. 9. Affl. dec. 337. nu. 9. dec. 371. Ludouic. decis. Perus. 99. nu. 6. p. 2. D. Capon. discept. 288. nu. 8. Pacion. alleg. 114. nu. 12. Canall. qu. 440. Barbos. in l. 1. p. 3. à nu. 45* Idem *Capon. solut. matrim. qu. 4. nu. 22. D. Card. de Luca de dote disc. 69. & 151. Ripol. var. cap. 9. num. 186.*

680 Si aliqua maritetur absque aliqua dote, nec de illa tempore matrimonii aliquid dictũ fuit, vir postea ab vxore aliquid petere non potest, nam matrimonium sine dote esse potest, *Ripol. var. c. 9. n. 223. seqq.*

681 Dos potest committi sub conditione, & habetur pro impleta, si per eum stat, qui implere tenetur, quominus impleatur, *Rota p. 15. dec. 350.* vbi de fratre, qui dotem sorori promiserat, quando ipse vxorem duceret, & fuit coactus soluere, licet vxorem non duxerit.

682 Sic libellus generalis, & incertus quo ad quantitatem, vt certus respectu dotis in vniuersum, & similiter sententia generalis, & incerta valeret, *l. fin. C. de sent. quæ sine cert. quant. Campeg. de dote p. 1. qu. 4. nu. 9. Molfes. sup. consuet. Neap. p. 6. de iure dot. qu. 1. nu. 8. Barbos. in rubr. solut. matrim. nu. 44. seqq. Boss. de dote cap. 76. seqq.*

683 Incertitudo non vitiat contractum dotis, in ipsius constitutione, ne mulier remaneat indotata, secus autem in solutione dotis iam constitutæ, nam tunc incertitudo vitiat, sicut in aliis contractibus, *Barbos. in l. 1. C. de dot. promiss. n. 3. & in l. 3.* Magon. *dec. Luc. 20. nu. 31. 32. cum addit. Sabell. in summa, §. incertitudo nu. & §. dos nu. 5. in fin. Canall. qu. 440. Gomez in l. 50. Tauri nu. 19. Barbos. in l. 1. p. 3. à num. 45 solut. matrim. Io: Philip. Krautz. in tract. de dote incerta,* Boss. *de dote cap. 9. nu. 78. seqq. Gomez in l. 50. Tauri nu. 18. Reynos obs. 29. num. 10.* Sic in vltimis voluntatibus dispositio incerta substinetur, *Card. de Luca de dote disc. 69. n. 7.*

Legatum dotis, factum à testatore, si sit generale, compræhendit quod est maius, *gl. in l. nuptura 58. ff. de iure dotium, Surd de alim. tit. 2. qu. 10. nu. 17. qu. 11. nu. 9. & seqq. & tit. 8. priuil. 25. & dec. 298.* vbi *D. Hodierna, Mastrill. dec. 242. nu. 75. 76.* Manfrell. *ad Capyc. Latr. dec. 11. nu. 8. seqq. Ciarlin. contr. 9. nu. 65.*

Pater dedit filiæ certam pecuniæ quantitatem, non adiecto, ad quem finem, vel ex qua causa, nempè ex causa dotis, vel alia, tunc si est

nu-

nubilis censetur data in causam dotis, secus si teneris ætatis, Ripol.var.cap.9.num.71.& seqq. ex Alex. in l.quod autem in addit.ad Bart. ff. de iure dotium. Salyc.in l.filiæ. C.famil. ercisc. Ios. Ludouic.dec.Auen.56.n.23. Vide sup. hic n.678.

Licet sententia pro summa incerta non valeat, l.fin.C.de sent. quæ sine cert. Nos de nullit. Iudic.rubr.13.q.24. Tamen secus est fauore dotis, D.Capon.solut.matrim.qu.22.n.4.

784 Si aliquis alicui promittat se dotaturum, & non expresserit quantam dotem, talis promissio operatur, quod dos debeat taxari arbitrio boni viri, habita consideratione ad qualitatem mulieris, viri, signanter patrimonii promittentis, Ripol.var.cap.9.nu.186 seqq. n.209. post Menoch.de arbitr.cas.149.n.16.lib.2.cent.2.

Si legatum pro dote, vel matrimonio sit factum ab aliquo extraneo, puellis, pro subsidio sui maritagii, si pater puellam filiam cum dote ab illa data competenter collocauit in matrimonium, nulla facta mentione de dicto legato, & filia fecit cessionem in beneficium patris, an possit petere dictum legatum dotis, Pascal.de patr.potest.p.2.c.6. à nu.34. mouet hanc quæstionem, & non resoluit, sed ipse tenet cessionem nullam. Sed Olea de Cess.Iur. tit.7.q.7. nu.38. pro resolutione dixtinguit, Aut legatum pro dote, aut matrimonio, est relictum personis certis, aut incertis mulieribus, si incertis nō debetur nuptis, pura si legatum sit factum pro maritandis Virginibus. Aut legatum pro dote certæ mulieris, vel incertarum pro certis, veluti pro dotandis consanguineis testatoris, quæstio est, an iam nuptæ, vel nuptis debeatur. Si certa persona sit, cui legatum fuit pro dote, ei debetur legatum, quamuis nupta sit in vita testatoris, vel post eam, & siuè contraxit matrimonium sub spe consequendi legati, siue nulla eius facta mentione, vel protestatione, vt indistinctè tenent P. Sanch.de matrim.lib.1. disp.33.nu.32.vers.tandem, Guttier.de matrim.c. 20.num.28. Azeued.cons.1.Lara de anniuers.& Cappell.lib.1.c.21.nu.30. Casanat.cons.35. nu.6. Castill.lib.5.contr.84.à nu.48.& cap.90. à n.32. Cancer.3.p.c.20.à nu.175.Morot.cons.78.n.36.

Quando verò incertis de certis legatur, veluti pro consanguineis, rectè defendit Casanat. d.cons.35. etiam nuptis ante, vel post mortem testatoris deberi, ex l.hac conditio 10.l.11.l.36. l.91.ff.de condit.& demonstrat.l.7. C.de Instit.& substit.l.2.ff.de regul. Catonian. Idem tenet Azeued.dict.cons.1. quando post mortem testatoris nupsit mulier, Ripol.de condit.& demonstr.in l.2. nu.78.Castill.d.c.90.nu.36.

Sed Olea d.qu.7. num.39. dicit dicta per eos loqui in legato dotis certæ personæ, non vero in certis de certis relicto. Vltrà quod in his dotationibus pro Virginibus consanguineis pauperibus maritandis, non considerat Testator simplex implementum conditionis, & nuptiarum, pro vt de Iure attenditur in existentiam conditionis casualis, & in conditione: Si nupserit, Ideo impletæ censentur per earum euentum, etiam viuo Testatore, l.2.ff.de condit.& demonstrat. cum aliis sup.relatis, Ripol.in d.l.2.à nu. 68. Barry de success.lib.17.c.6.nu.6. Faber.in Iurisprud.tit.6.princ.6.illat.5. Galast.de priuil.paup. 2.p.q.64.nu.4. & à num.1. Donell.lib.8. & comment.c.33. Ghesius Interprat.Iur. lib.1.c.23.n.8. 9. Qui dicit conditionem: Cum nupta erit, si iam nupserat reiici, tanquam impossibilem, item, & illam: si Nauis ex Asia venerit, quæ iam venerat. Sed rectius esse pro impletis haberi.

Ideo omissa distinctione de qua Sanch. de matrim.lib.7.disp.91.à nu.64. Moneta de commut. vltim.volunt.c.5.nu.56. Fragos.de regim.reip.3.p. lib.5.disp.8.§.11.nu.334. Salgad.de ret. bull. p.1. c.10.nu.11.12 Delbene de Immun.Eccles.cap.8. dub.21.sect.9. An legatum sit relictum pro dotandis puellis, vel pro maritandis, vt primo casu possit dari legatum, etiam iam nuptis, si pauperes sint, secus in alio, sed Olea sup. in nuptis siue ante mortem Testatoris, siue post non deberi legatum, & dictas dixtinctiones inter dotandas, & maritandas non esse attendendas. Et dicit verissimam esse distinctionem inter certas, aut incertas personas, etiam de certis, quam sequitur etiam Trullench. lib.7. c. 18.dub.nu.15. Bayo lib.2.prax.qu.153.nu.18.23 Hermosill.l.6.tit.4.p.5.gl.1.nu.13. Narbona de ætat.anno 12.q.3.nu.3. sed idem Olea temperat quando consenguinea ante contractas nuptias declarauisset animum suum consequendi legatum, & in eo se dotauisset, Lara d.cap.21.num. 30.in fine.

Deberetur etiam legatum puellæ consanguineæ, quæ ignorans legatum nupsit, si extraneæ dandum esset, Morot.d.resp.78. à n.1.& 37.

685 Dos illius fauore, probatur verbis enunciatiuis, per fratres in diuisione prolatis, per quæ verba competit actio mulieri, licet absenti, & nemine pro illa stipulante, Gratian. cap. 739. Si certa quantitas fuit expressa. Idem cap.824.nu.15 seqq. Boss.de dote fol.348. nu.52. fol.374. nu.164. seqq. Vbi latè de materia, Genua de verbis enunciat. qu.32. Mascard. conclus. 565.seqq.Rota p.2.diuers.dec.316.Peregr.dec.34 nu.4.seqq.

686 Dotis promissio probatur ex promissione Vsurarum dotis, Boss.de dote c.9.n.174.& c.10. Vbi ex quibus probetur dotis solutio. Et quod probetur per coniecturas, & præsumptiones, & indicia, Mascard.Rota, & Peregr. sup. An probetur ex fide solutionis gabellæ, Mart.Medic.dec.87.cum addit.Mascard.concl.569.

687 In arbitriū mariti dos valet, quia semper vult, D.Capon. post alios discept.289.n.21.Card. de Luca disc.161.nu.19.Boss.de dote c.9.n.85.

688 In liberum arbitrium, vel voluntatem dotantis committi potest, Barbos.l.1.p.3. à nu.35. solut.matrim.Iul. Capon.discept.289. Card. de Luca de dote disc.69.nu.9.seqq. vbi declarat, & disc.151.ex nu.13.Ripol.var.c.9.num.207.seqq. Boss. num.88.89.seqq. qui dicit: Si malè arbitretur,

tretur, intelligi arbitrio boni viri, in obligato dotare, secus extraneo.

689 An in alterius, Barbos. ibid. Capon. sup. Car. de Luca de dote disc. 69. nu. 9. seqq. Capon. discept. 289. nu. 21. 22. Boss. de dote c. 9. n. 82. 155.

690 Quid si dotans, vel alius malè arbitretur, Barbos. d. l. 1. p. 3. à n. 35. Boss. sup. n. 84. seqq.

691 In arbitrium mulieris valet, sed arbitretur arbitrio boni viri, Cyn. in l. 3. de dotis promiss. Bal. & Alex. in l. 1. ff. solut. matrim. Ripol. var. c. 9 n. 207. 208.

692 Difficultas est: socer promittit se soluturum dotem, ad omnem instantiam, & voluntatem Generi, non requiritur, hoc casu, interpellatio, quia sufficit onera substineri, idem est si sit promissa dos infrà terminum declarandum ab arbitris, & interesse ipsius quantitatis declarandæ, nam neque in hoc decennii cursus aliquid operatur, neque receptio dotis, nulla facta de interesse mentione, Bertazol. in addit. ad consil. Bertazol. cons. 262. Amat. res. 43. Gratian. discept. 143. n. 15. Boss. de dote cap. 20.

693 Verum dictum Bertazoli, & Gratiani procedit quando promissio est facta ad voluntatem generi, quo casu non importabunt conditionem si gener velit, quia semper vult, ex quo substinet onera matrimonii, maxime si promittens dicat: nec alias, nec alio modo. Et Staiban tum. in tract. de interesse tit. 3. qu. 1. nu. 6. dicit resumendo dicta per Gratianum, dicit: deberi interesse, siue dos sit promissa marito sine temporis præfinitione, siue cum tempore præfixo, nam primo casu debetur interesse à die contracti matrimonii, secundo casu debetur à die finitæ dilationis ex mora regulari contracta per lapsum temporis in contractu, dicit num. 8. ampliando, quod licet dos fuerit promissa marito, ad omnē eius petitionem, & voluntatem, tamen debetur dictum interesse à die contracti matrimoni, absque vlla petitione, ea ratione, quia dicta verba sunt apposita non vt conditionem faciant, sed ad maiorem fauorem mariti.

694 Secus est si adsit pactum solutionis: vt arbitratur socer, nam tunc debet adesse interpellatio, alias non debetur interesse, Capon. d. discept. 289. nu. 22.

695 Et Leotard de vsuris qu. 28. à nu. 15. 17. dicit quod si maritus cōuenerit accipere dotem, quā Titius arbitratus fuerit, tunc videtur dilationem dedisse, donec, & arbitratus fuerit, & vsuras huius temporis remisisse, quod dicit duplici modo posse intelligi, primo modo quando tempus considerabile sui natura promissio continet; siue certū, veluti vt dos biennio, aut triennio soluatur, siue sic incertum æstimabile tamen ab initio, puta vt post mortem, vel post aduentum ab Indis dos soluatur. Alterum tempus potest esse dilationis genus, quod de sui natura non offert tempus considerabile, sed breue, & momentaneum, velut cum suspenditur solutio donèc aliquid fieri, quod quam citius explicari potest, vt in simili Rota dec. 370. 397. 424. p. 1. rec. Gratian. cap. 588. n. 25. Oliuer. ad Ludouis. dec. 291. n. 10.

696 Primò, tempore dilationis vsuræ non debentur. 2. casu, sic si præter spem dilatio sit, Leotard. sup. nu. 28. Capon. d. discept. 289. num. 23 Boss. de dote cap. 20.

697 Dos an succedat loco legitimæ filiæ, distinctio vera est Pauli de Castro in l. Titio centum 70. §. Titio genero. ff. de condit. & demonstr. Aut statutum non excludit simpliciter fœminam propter masculos, & iubet dotari, & tunc dos non succedit loco legitimæ, neque purè debetur, sed conditionaliter: si nuptiæ sequantur, Aut excludit fœminam dotatam propter masculos, & sic propter qualitatem dotationis, & postea excludendo à successione, & tunc succedit loco legitimæ, & debetur pure, & si nuptiæ non sequuntur, Gabriel. cons. 11. vol. 1. Honded. cons. 63. vol. 1. & cons. 53. vol. 2. Surd. de alim. tit. 3. qu. 1. Peregr. de fid. art. 38. Morot. cons. 23. Mirbalor. de fratrib. p. 3. cap. 4. p. 1. c. 33. nu. 8. Marescott. var. lib. 1. c. 28. Gargar. cons. 40. lib 2. Cyriac. contr. 71. Andreol. contr. 81. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. qu. 6. Rub. sing. Rota Roman. tom. 3. circa DD. approbat à Rota verb. Bartolus §. 92. Conciol. alleg. 24. num. 56. Altograd. cons. 87. nu. 11. seqq. lib. 1. Boss. de dote fol. 229. num. 111. & fol. 31. ab initio, & fol. 521. nu. 36. D. Guttier. de compensat. qu. 4. num. 48. lib. 5. Pacion. alleg. 66. nu. 14. Manfrell. ad Capyr. Latr. dec. 175. num. 31. Torre de pactis lib. 2. c. 7. nu. 6. Rocca disp. 117. vbi late de materia, Ciroc. discept. 3. & 10. & 64. Altograd. contr. 24. nu. 26. contr. 29. nu. 56. Molignan. altercat. 32. nu. 2. Ciarlin. contr. 45. num. 26. contr. 97. nu. 5. Saminiat. contr. 75. nu. 29. Card. de Luca de dote disc. 13. 91. 175. de legit. disc. 1 num. 4. de fideicom. disc. 144. de emphyt. disc. 9. ex n. 11. D. Casareg. ad stat. Ian. de success. ab intest. nu. 1. fol. 155. Bonden. collect. 3. num. 37. D. Mansi consult. 743. num. Antonell. de temp. legat. lib. 2. c. 98. nu. 20.

698 Et sic cum legitima compensatur, D. Guttier. de compensat. qu. 11. nu. 1. lib. 3. Ripol. var. c. 9 num. 201.

699 Ratio est quia in primo casu cessante dote eis præseruata est successio ab intestato, & ideo dos loco legitimæ succedit, sed in secundo casu non est permissa successio ab intestato, & ideo dos non succedit loco legitimæ, Rota dec. 399. nu. 32. seqq. p. 5. tom. 1. rec. vbi nu. 36. additur quod quando dos succedit loco legitimæ, tunc detrahenda, & ab ipsa legitima, non autem ex fideicommisso, Honded. cons. 63. nu. 125 seqq. lib. 1. vbi dicit quod quando dos succedit loco legitimæ, non detrahitur tanquam æs alienum, sed ex tertia, seu medietate debita masculis pro legitima Rota dec. 266. n. 3. p. 1. diuers. Vbi quod dos succedit etiam loco legitimæ, quando filia fuit à testatore agnita, puta si testator filiam instituerit in dote, seu in aliqua quantitate, etiā pro legitima, aut aliter de legitima fecerit mētionem.

Et

700 Et filia competenter dotata, poteſt, defuncto patre petere ſupplementum, ſi dos fuerit minor legitima, vel patris facultates auctæ poſtmodum fuerint; quia mulier dotata, ex diſpoſitione Iuris communis non prohibetur petere ſupplementum legitimæ poſt mortem patris, ni ſi obſtet renunciatio facta cum Iuramẽto, vel ſtatutum excludens mulieres ab hæreditate paterna, *Rota dec. 538. nu. 2. p. 3. rec. Fontanell. de pactis nupt. cl. 5. gl. 8. p. 1. num. 10. 11.* Vbi etiam dicit, quod ſi dos non fuerit congrua, poterit petere ſupplementum, etiam viuo patre. Quod alii intelligunt quando conſtaret de læſione enormi, vel enormiſſima, nam tunc eſſet locus ſupplemento, *Ruin. conſ. 98. nu. 4. lib. 2. Menoch. de arbitr. caſ.* 149 *nu. 15. Dec. conſ.* 102 *nu. 7. Gratian. diſc.* 148. *nu. 13. ſeqq.*

701 Et *Gratian. ſup.* notat, quod exiſtente ænormiſſima læſione competit reſtitutio, etiam poſt quatrienniũ. *Idem dec. 27. n. 10.* vbi *D. Scop.*

702 Dicitur læſio quando dos eſt adeo parua, vt colligatur patrem fuiſſe in dolo, *Corn. conſ. 77. nu. 3. ſeqq. lib. 2.* Curt. *conſ. 10. num. 1. lib. 1. Caſal. conſ. 208. nu. 7. lib. 2. Curt. ſen. conſ. 27. 80. Iaſ. conſ. 133. lib. 4. Soc. ſen. conſ. 75. lib. 3. Boer. dec. 62. nu. 11. Honded. conſ. 10. lib. 1. Antonell. d. c. 98. nu. 30. & ſeqq. D. Torre de* Maiorat. *Ital. par. 1. c. 31. num. 20. 21. D. Scoppa ſup. n. 7. ſeqq.*

703 Dos ſuccedit loco legitimæ quando Teſtator dicit mulieres eſſe debere contentas de dote taxata, *Torre p. 3. dec. 59. nu. 32.*

704 Sed hæc diſtinctio *Paul. de Caſtr.* licet communis, impugnatur à *Laderch. conſ. 25.* Galuan. *conſ. 31. nu. 78. 99. 100. & ſeqq. Card. de Luca de dote diſc. 13. nu. 6. ſeqq. de legit. diſc. 1. n. 8.*

705 Ideo poteſt alia adhiberi conſideratio, an ſtatutum aliquo modo faciat mentionem de legitima expreſſe, vel tacite, vt quia mandat fęminas competenter dotari, vel prohibeat petitionem ſupplementi, vel quod reſeruata eſt per modum quotæ cum adiecto, ne plus peti poſſit, nec minus relinqui. Vel ſi extaret aliud ſtatutum diſponens ſemper legitimam debere eſſe ſaluam in omnibus diſpoſitionibus, vel declarans illam eſſe congruam dotem, quæ ad legitimam aſcendat, vel quando fœminæ numerantur cum filiis, & faciunt partem ad augendam legitimam, Nam in his, & ſimilibus caſibus, in quibus aliquo modo appareat habitus reſpectus ad legitimam, & in dubio ſemper dos ſuccedit loco legitimæ, vt ſit pura, at tranſmiſſibilis, Nè illa priuetur ſimul ſucceſſione, & legitima, *Corn. conſ 40. nu. 13. lib. 3. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. q. 6. nu. 32. Galuan. d. conſ. 31. Sabell. reſol. 66 nu. 3. & ſeqq. & §. dos nu. 13.*

706 Poteſt etiam dos ſubrogari loco legitimæ ex diſpoſitione teſtatoris, licet vigore ſtatuti, non eſſet ſubrogata, & hoc non ſolum expreſſè, ſed etiam tacitè ad ſuitatis Iura, & effectus filiam à ſtatuto excluſam reintegrando, quod facere voluiſſe dicitur pater, ſi tria præcipuè concurrant, nempe titulus honorabilis, & ſolemnis inſtitutionis, quota vniuerſalis, & quod nominatim pro legitima ſit factum relictum, *Ludouiſ. dec. 565. nu. 2. 9. Rota p. 1. diuerſ. dec. 266 nu. 3. Peregr. de fid. art. 38. num. 26. Merlin. d. qu. 6. nu. 14. ſeqq. Rota p. 13. rec. dec. 128. n. 10. ſeqq.*

707 Quæ omnia intelliguntur, vt dos ſuccedat loco legitimæ non ſtatim, quod data fuerit à patre, ſed tunc demum cum ius petendi legitimam aduenerit, nempè poſt mortem patris, nam eo viuente non conſideratur legitima, nec aliquis eius effectus, *Seraſin. dec. 815. nu. 4. 5. Altograd. conſ. 40. & ſeqq. lib. 2. Sabell. reſ. 60. nu. 7. 9. Addit. ad Sanfel. dec. 353.*

708 Sed non ſuccedit loco legitimæ quando ſtatutum, vel teſtator diceret: dotem eſſe capiendam non Iure directo, ſed de manu hæredum, vel eſſe ſoluendam in pecunia numerata, ſiuè quando filia nubet, vel cum ſimilibus conditionibus, & qualitatibus repugnantibus naturæ legitimæ, quæ Iure directo in quota bonorum, ſtatim poſt mortem patris, & abſque onere debetur, *Merlin. d. q. 6. nu. 15. & ſeqq. Sabell. d. reſ. 60. n. 6.*

709 Sic quando dos ſuccedit loco legitimæ tunc ſoror facit partem, & numerum ad augẽdam legitimam, vbi verò dos non eſt ſubrogata, nec ſuccedit loco legitimæ debet tanquam æs, alienum, & onus legale ante legitimam deduci de Vniuerſitate bonorum, *Theſ. dec. 159. nu. 18. Merlin. de legit. lib. 1. tit. 4 q. 6. n. 13. 14. Rota* poſt eundem *Merlin dec. 106. & p. 3. rec. dec. 808. Corn. conſ. 197. nu. 22. lib. 1. Sabell. reſol. 60. nu. 1. Sabell. idem §. legitima num. 21. Rota p. 11. rec. dec. 180. & p. 13. dec. 277. nu. 16. 17.* Vbi quod quando legitima eſt ſemis propter numerum filiorum vltrà quatuor, Dos quæ filiabus debetur ſuper bonis paternis venit detrahenda ex legitima, & non ex tota hæreditate, & fideicómiſſo, quod alias extraheretur, *Card. de Luca de feud. diſc. 108. n. 21. in fine.*

710 In dubio Dos ſuccedit loco legitimæ, *Card. de Luca de dote diſc. 13. nu. 8.*

711 Vbi dos eſt debita filiis ſuccedit loco legitimæ, *Card. de Luca de dote diſc. 105. nu. 5.*

712 Si pater filiæ reliquerit titulo Inſtitutionis, Dos ſuccedit loco legitimæ, quamuis alias per ſtatutum non ſuccederet, *Card. Luca de dote diſc. 155. nu. 16.* vbi declarat.

713 Succedens loco legitimæ debetur ſine conditione, & tempore, antequam nubat, *D. Maradei reſ. 13. nu. 16. Ciarlin. contr. 445. nu. 28. Card. de Luca de dote diſc. 13. num. 2. 3. diſc. 166. n. 18. diſc. 160. n. 3. D. Poſtius dec. 60.* Bonon. *74. n. 64. 65. 66. D. Rocco diſp. 14. nu. 35.* Itaut tranſmittatur ad hæredes ipſius filiæ, quando pater vltra dotem non inſtituit in legitima, *D. Rocca ibid. D. Sadarin. reſp. 23. nu. 26.* poſt mille *Sabel. §. dos nu. 14.* Altograd. *conſ. 87. nu. 11. ſeqq. lib. 1. & conſ 17. num. 34. 35. lib. 2.* Rota *p. 12. rec. dec. 342.* Secus ſi non ſuccẽdat loco legitimæ, *Marta vot. Piſ. 47.*

714 In vita patris non ſuccedit loco legitimæ, quia

quia legitima non debetur in vita patris, sed post mortem, *Boss. de dot. c. 6. in fi. n. 112. Ciroc. d. d scept. 64. n. 5. Scop. ad Grat. dec. 27. n. 28. 29.*

715 Et ideò pater in dote data in vita potest apponere quæcumque pacta, & onera etiam reuersiua, vt diximus *sup. Boss. c. 7. nu. 1. & seqq Amat. res. 64, num. 5. Franch. dec. 133.* & ibi *Addentes, Merlin. contr.* 10. *nu. 4. lib. 2.* Gratian. *cap. 382. 477. nu. 59. Molignan. altercat. 32. numer. 2. Thes. dec. 150. & ibi filius. Thor. p. 2. comp. decis. verb dispositio facta, Rota post Torre de pact. fut. success. dec. 12. n. 1.*

716 Post autem mortẽ succedit loco legitimæ, quia post mortem debetur filiis, *Boss. sup. n. 1. 2. Rocca d. disp. 127.* Ciroc. *d. descept. 64. num. 14. 31. Molign. sup. nu. 3. Viu. dec. 9. & 187. num. 6.* Et sic illa non reuertitur ad patrem. *Antonell. de loco legal. lib. 2. c. 17. nu. 17. & de temp. legal. lib. 2. cap. 98. nu. 20. seqq.*

717 Si dos stipuletur restitui patri, & hæredibus, in casu decedentis filiæ sine filiis, non potest filia de dote disponere, etiam post mortem patris, sed dos reuerti debet ad hæredes patris, virtute dictæ stipulationis, quæ non tantum in primo matrimonio, sed etiam in secundo, in quo videtur repetita, suum operatur effectum, quidquid sit vbi esset concepta in casu soluti matrimonii per mortem viri, quia tunc restringi posset pro prima vice, & primis nuptiis, *Altograd. cons. 17. lib. 2. Sabell. resol. c. 77. nu. 19. seqq. Addit. ad Sanfel. decis. 353. Rota post Torre de pact. fut. success. dec. 113. nu 3. Barbos. rubr. solut. matrim. p. 2. à nu. 65. & in l. 1. p. 4. à n. 90. & 136. & p. 3. n. 3. & in l. 2. p. 1. à nu. 141. Carlenal. de iudic. in apolog. ad Rouit. dec. 87. Leon. dec. 12. 17. 155. Amat. lib. 1. res. 48. & lib. 2. res. 64. D.* Capon. *discept. 344. & 219. Tonnut. lib 2. qu* 100.

Secus stante pacto in contrarium, *Vrsill. ad Affl. dec. 236. Capon. q. 1. nu. 4. solut. matrim. Manfrella ad* Cepyc. *Latr. dec. 175. nu. 32.* Vel quando dos fuit data à patre pro omni, & toto pro eo, &c. *D. Torre d. dec. 113. n. 4.*

718 Si pater stipulatus esset dotem reddi soli filiæ, tunc filii eius non computant illam sibi in legitimam, *Thes. dec. 237. nu. 3. 4. Giouagn. cons. 92. lib. 1. Gratian. disc. 556. nu. 76. Coccin. dec. 111. nu. 12.* Merlin. *dec. 433. nu. 8. seqq. Antonell. de loco legal. lib. 2 c. 15. n. 45.*

719 Et ideò Vt diximus *n. 716.* dos illa imputatur in eius legitimã, nam dos tãquam donatio facta ex causa, quæ est illa, ad quã potest pater compelli facere, imputatur in legitimã, *Bart. in l. in quartã 90. n. 10. Ripa n. 148.* Pac. *n. 60. Ruin. nu. 23. ff. ad l. falcid. Crass. §. legitima qu. 22. in fin. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. qu. 29. nu. 39. Cancer. var. p. 1. c. 8. n. 97. Giurba ad consuet.* Messan. *p. 1. c. 1 gl. 8. nu. 72. D. Gaston. discept. 17. nu. 12. seqq. Andreol. contr. 380. nu. 7. Conciol. alleg. 42. nu. 50. Grinell. dec. 139. n. 17. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. q. 23. n. 7. & 9. 29. n. 39. 40. Carleual. de iudic. tit. 3. disp. 30. nu. 39. Guttier. pract. lib. 2. qu. 64. Reda-*

nasc. cons. 75. Careua *res. 150. 195. 215.* Luca *ad Marinis lib. 1. c. 85. Card. de Luca de dote disc. 98 & 105. & consil. obs. 28. Cutell. de donat. disc. 3. p. 2. D. Guttier. de comp. lib. 5. qu. 4. nu. 48. D. Postius dec. 74. n. 65. 66.*

716 Nam donatio propter nuptias subiacet imputationi, *D. Rodocr. ad Marin. res. 85. nu. 6. lib 1, Castill. dec. 106. nu. 9. Muta dec. 25.* Cutell. *de donat. tom. 2. tract. 2. disc. 1. spec. 5. n. 23. D. Gaston. discept. 17. n. 10.*

721 Ideò dos data, cum dote legata compensatur quando datur à patre, vel à quouis alio, qui dotare cogitur, *D. Guttier. de compensat. qu. 15. nu. 36. lib. 5. ex l. qui liberos ff. de rit. nupt. l. vl. C. de dotis promiss.*

722 Et vbi adest statutum, prout in Regno nostro per *Constit. In aliquibus*, per quod excluduntur fœminæ propter masculos, dummodo illæ dotentur, dos illa succedit loco legitimæ, & illa debetur puré, & absque vllo onere, *Bal. & Salyc. in l. sancimus, C. de nuptys*, Andreol. *contr.* 81. *nu.* 4. licet contra dicat *nu. 5.* & hoc casu pure non deberi, sed conditionaliter, si nuptiæ sequantur, *Thes. dec. 159. in fin. Monach. dec. Flor. 12. nu. 6. seqq. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. qu. 8. nu. 31. & seqq. Torre sup. lib. 2. c. 7. n. 7. D. R.* Galcot. *contr. 9. lib. 2. & contr. 15. eod. lib. 2. Ciarlin. d. contr. 45. n. 32. Boss. d. c. 7.*

Licet contrarium dicãt *Surd. de alim. tit. 3. q. 1. nu. 60. Merlin. de legit lib. 3. tit. 1. qu. 8. num. 50 Mangil. de imput. qu. 57. nu. 27. Morot. cons. 23. nu. 11. Rota apud Albritium hic infrà, Staiban. resol. 102. n. 53.*

723 Sed quoties statutum excludit fœminam dotatam propter masculos, & sic propter qualitatem dotationis, & postea excludendo a successione, tunc dos succedit loco legitimę, & debetur puré, etiam si nuptiæ non sequantur, *Mant. de coniect. lib. 11. tit. 22. n 46. seqq. Sim. de Pratis de interprat. vltim. volunt. lib. 3. solut. 4 nu. 13. seqq. Serafin. dec. 959. nu. 5. Giouagn. cons. 42. nu. 77, Cyriac. contr. 72. nu. 10. Andreol. contr. 81. nu. 5. Rota post Albrit. de inconstant. dec. 10. n. 515. dec. 65. n. 10.* Ciroc. *discept. 10. Andreol. controu. 81. Bonden. collect. 3.* & post ipsum *dec. 64. D. Mansi consult. 743. n. 16. 19. 22. cons. 689. n. 5. Boss. sup.*

724 Quamuis statutum loquatur in fœmina dotanda, & non simpliciter in dotem, nam illud tantum habet locum, quando non excludit dotatam, sed dotandam, nam si statutum excludit dotatam, & postea subdat indotatam debere dotari, tunc dos succedit loco legitimæ, *Gratian. cap. 700. nu. 29. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. qu. 8. nu. 45. Serafin. dec, 959. nu. 5. Gabriel cons, 18. num, 34. lib. 2.* Andreol. *d. contr. 81. num. 6. Boss. sup.*

725 Idem est si statutum mandet fœminas dotatas nihil petere posse iure legitimæ, vel supplementi, *Surd. de alim. tit. 3. qu. 1. num. 64. seqq. Mangil. de imput. qu. 57. nu. 26. Merlin. de legit. lib 3. tit. 1. qu. 8. num. 51. Andreol. sup. num. 7. Rota*

d.dec.10.num.11. apud Albrit. Boss.sup.

726 A statuto dos filiabus reseruata, quod nõ succedat loco legitimæ, id intelligitur quo ad titulum, ità vt ille non possint dici habere legitimam, aut dotem iure legitimæ, non autem quod dos non succedat loco legitimæ, quo ad debitum, & necessitatem illam relinquendi, *Respons. Seuer.apud D. Albrit.de inconstant. fol. 190.nu.44.*

727 Quando dos succedat loco legitimæ, tam de iure communi, quam attentis statutis, disputat benè *Concíol.allegat.24.25.Rota post Albrit. sup.dec.10.65.69. Altograd.cons. 87. lib.1.cons. 17.l b.2.Rota p.10.rec.dec.123.n.13.seqq.*

728 Succedit loco legitimæ ex coniecturis, *Rota post Albrit. d.dec.10. nu.7.* & præsumitur succedere loco legitimæ, *n.4.*

729 Succedit loco legitimæ cum est taxanda à Iudice, vel arbitrio boni viri, *d.dec.10.n.12.*

730 Succedit loco legitimæ cum fit mentio legitimæ, *d.dec.10.n.16.*

731 Succedit loco legitimæ cum onus dotationis iniungitur per verba modificatiua successionis fratrum, *d.dec.10 n.10.*

732 Succedit loco legitimæ cum statutum incipit non ab exclusione, sed à donatione, *ibid. nu.1.& dec.69.n.4.*

733 Similiter cum statutum mandat fœminas dotari congruenter, attenta qualitate personarũ, & quãtitate patrimonii, *Albrit.dec.65.n.10.* quod intellige cum statutum fecit mentionem legitimæ, non autem cum simpliciter mandauit dotari arbitrio potestatis, *n.11.*

734 Similiter cum statutum mandat, filiam nihil petere posse vltra dotem datã, aut relictam, *Albrit.d.dec.10. n.14.* maximè si mandet nihil peti posse etiam ratione legitimæ, *ibid n.15.*

735 Similiter si statutum mandet legitimam esse competentem, *n.8.*

736 Similiter quoties fœminæ excluduntur nõ simpliciter propter masculos, sed propter dotem, *i. d.n.19.*

737 Succedit loco legitimæ quando pater dat dotem filiæ, quæ renunciauit, *D.Torre de pact. fut.success.dec.68.n.7.10.*

738 Sed in Regno nostro Neapol. quod paragium debitum filiæ exclusæ à successione parentum, succedat loco legitimæ nulla est difficultas, vt diximus *sup.* Addimus *Franch. dec. 559. Pronens. obs.8.nu.7. Molfes.ad consuetud. Neapol.p.4.qu.5.nn.10.Hodiern. in l.hac edictali q.24.n.8. Marinis tom.2.ref.116.n.2.5. & alleg. 71.n.154.tom.3.Staiban.resol.102.ex n.25.Pascal. de vir.patr.potest.c.4.p.2.n.180.Georg.alleg 9.n. 32.alleg.26.nu.2.D.Galeot.contr.15.n.21.tom.2. Affl.contr.36.Capuan.in consuet.p.2.§.2. n.22.23. Merlin.de legit.lib.1.tit.4.q.3. Manfrella ad Capyc.Latr.dec.42.in appendice fol.261.Card.de Luca de feud.disc.108.nu.11.22.de dote disc.13. n.5.disc.105.n.9.disc.113.nu.6. de success.disc.9. nu.19.*

739 Sicut dos data a patre filiæ succedit loco legitimæ, ita donatio facta à patre filio contemplatione matrimonii, imputatur in eius legitimam, post alios *R. Merlin.contr.34.n.24. lib.1.* vbi *D.Scoppa, Thes.dec.46.n.11.Peregr.de fid.art.36.n.134.Vaf.in.de success.creat.lib.3.p.3 §.30.lim.34.n.140.R.Ronit.cons.10. nu.2.lib.2. Thor. in comp.dec.p.2. verb. donatio facta contemplatione matrimonij.*

Nam legitima filio potest in vita assignari à patre, *Franch.dec.133.* vbi *Addentes omnes,* signanter *Luca.Gratian.dec.27.*vbi *D.Scop n.29.*

740 Stante statuto excludente fœminas à successione, & mandante illas dotari, si dos non succedat loco legitimæ, fœmina non potest petere dotem de fratribus, vt illa augeatur, sed fratres tenentur illam tradere tempore nuptiarum, & non antea, *D.Caf reg.ad statut.Ian. fol.146. nu.8.* ità vt illa mortua non sequutis nuptiis ad hæredes non transmittitur, *Card.de Luca de dote disc.4.n.9.10. Thor. in comp.decis. verb.paragium.Noal.de transmiss.c.19.nu.2. Michalor.de fratrib.c.4.p.3.n.23.24.* Idem *Card.de Luca disc.108.n.9. Menoch.cons.81.n.4. Rota rec.dec.450.p.1.* Secus si illa succedat loco legitimæ, *R.Galeot.contr.15.lib.2. Card.de Luca de dote disc.13.n.1.2.disc.166.n.18.disc.160. sub n.3.* vbi de aliis effectibus.

Sed solum dicto casu debentur ei alimenta, *Cyriac. contr.480.nu.14.Surd. de alim. tit.1. qu.26.n.2.& tit.4.qu.20.n.4.Rota dec. 342. nu. 26.p.12.rec.Card.de Luca d.disc.13.n.3.disc.160 n.3.vers.Et quamuis,D.Cafareg.ad stat.Ian. fol. 156.n.8.*

741 In terminis statuti Eugubii, dos non succedit loco legitimæ, *Rota d.dec.342. p.12. rec. Conciol.ad d.statut.lib.2. rubr.62. num.29.* quidquid dicat *Rota dec.208.p.8.rec. Card. de Luca de dote disc.13.ex nu.4.*

742 Nec in terminis statuti Ferrar. *D. Bonden. collect.3.n.28.* Declarat *n.46.seqq.*

743 Ex statuto Vrbis 141. 145. non succedit loco legitimæ, *Rota p.10.rec.dec.123.num.13. seqq.* cum testator videtur se conformasse, legando dotem in casu nuptiarum, *Card.de Luca de dote disc.175. D Constantinus ad statut. Romæ tom.1.annot.32.n.80.*

744 Ex statuto Ianuæ non succedit loco legitimæ, *D.Casareg.ad stat.Ian.tit.de success. ab intest.in princip.nu.2.fol.155. Altograd.cons.17.18. n.1.lib.2. D.Mansi consult.446.n.24.*

745 Ex statuto Ciuitatis Castelli non succedit, *Card.de Luca de emphyt.disc.9.n.12.*

746 Per statutum Camerini dos succedit loco legitimæ, *Card.de Luca de dote disc.90.n.5.*

747 Pr statutum Viterbii dos succedit loco legitimæ, *Card.de Luca de success.disc.43.n.9.*

748 Dos data filiæ viuente auo, non confertur à patre, suis fratribus, constante matrimonio, *Ciroc.discept.21.nu.53.disc.67.nu.61. Altograd.contr.30.n.24.*

749 Dos non confertur, nisi petatur collatio, *Ciroc.discept.44.n.5.*

Filia

750 Filia dotata à patre, & instituta à patre in vna vncia, tenetur conferre fratribus, institutis in reliquis vndecim vnciis, *Ciroc. discep. 21. n. 46. 47.* contra *n. 49.*

751 Dotem, filia dotata, instituta à patre vnà cum masculo, tenetur fratri conferre, etiam stante statuto fœminarum, exclusiuo, propter masculos, *Ciroc. d. scept. 21. nu. 47.* sed contra *n. 48. seqq.* & declaratur *n. 49. in fin.*

752 Dotem à patre habitam filia succedens in hæreditate paterna, conferre debet, *Ciroc. discept. 31. n. 19.* Vbi *n. 20.* quomodo fiat collatio.

753 Dos ab Auo nepti data, nec ipsa neptis si auo succederet, conferre tenetur, si ipsius neptis contemplatione data fuit, *D. Rosa consult. 45. nu. 19. Sabell. §. dos n. 31.*

754 Sic data ab Auo nepti, ipsius neptis contemplatione à filio neptis patre conferuanda non est, quia nepti donata censetur, & ipsi acquiritur, nec ad patrem reuertitur, *Michalor. de fratrib. c. 39. n. 11. seqq p. 1.*

755 Sed nepti dos ab Auo filii contemplatione data, si neptis matrimonium solutum sit, & dos ad neptis patrem, & filium dotantis reuersa sit, conferre filius tenetur, si vero adhuc matrimonum durat, & dos sit apud neptis maritum, nec conferre tenetur, nec cauere de conferenda in casu mortis filiiæ ante ipsum, *D. Rosa sup. n. 20.* D. *Saminiat. consult. 75. num. 19. seqq.* Card. *de Luca de dote disc. 30. num. 5. disc. 154. num. 66. D. Guttier. de compensat. qu. 15. num. 27. 28. lib. 5.* Diximus *sup. nu. 425. seqq. Sabell. §. dos nu. 31. vers. contrarium*, Rota *p. 17. rec. dec. 331.*

756 Dos neptis contemplatione ab auo data videtur, & non confertur, si in instrumento filius non interuenit, & dotis restitutio ipsi nepti, non eius patri sit promissa, *Rota sup. nu. 21. Sabell. §. dos n. 31.*

757 Neptem ex filio diuite cum Auus dotat, filii tunc contemplatione dotare videtur, & dos à filio est conferenda, sed si ex paupere filio, tunc proprio nomine, & vi obligationem, quæ cùm tenet, adimplear, dotare videtur, & dos non confertur, nec imputatur, *D. Rosa sup. num. 22. D. Alex. ad Reg. Capyc. Latr. consult. 158.*

758 Dos data matri imputatur nepotibus in legitimam ipsis debitam in bonis Aui, *leg. in quartam, ff. ad leg. falcid.* vbi *Massin. num. 445. & seqq. Barbosa l. sicut dotem 23 §. si pater n. 11. 12. ff. solut. matrim. Peregr. de fid. art. 37. num. 10.* Marta *de success. legal. tom. 1. p. 1. q. 21. art. 2. D.* Sadarin. *resp. 9. n. 1. & seqq.*

759 Secus in terminis statuti, deferentis dotem filiis, & iis non existentibus, marito, & in terminis stipulationis, vt dos *filia*, vel *cui de Iure*, restitueretur, latè *D. Sadarin. d. resp. 9. nu. 15. & seqq.*

760 Dos profectitia imputatur in legitimam, & debetur absq; onere, *Torre post Tract. de maior. Ital. p. 3. dec. 64. num. 28. Michalor. de fratribus p. 1. c. 21.* Gratian. *discept. 50.* vbi etiam *Luca & c. 65. nu. 20. Vrceol. consul. 40. Caball. cons. 129. lib. 1. Merlin. dec. 248. Rota p. 9. rec. dec. 320. num. 4. vol. 2. & p. 11. dec. 57. nu. 1. D.* Guttier. *de compensat. lib. 5. qu. 4. num. 48.* Card. *de Luca de dote disc. 98. nu. 4. & seqq.* vbi declaratur, *D. Postius dec. bonon. 74. nu. 66. 67. Sabell. §. dos nu. 30. Donad. de renunciat. lib. 1. c. 11. nu. 6. Merlin. de legit.* Mangil. *de Imput. q. 14. seqq.*

761 Succedit in locum legitimæ, *DD. sup. citati. Sabell. §. dos num. 30. & §. legitima nu. 38. Georg. alleg. 9. nu. 32. Fusar. de substit. q. 296. nu. 68. Surd. de alim. tit. 3. q. 1. nu. 79. Rota dec. 408 par. 2. rec. Michalor. de fratrib. p. 1. c. 33. num. 8. D. Guttier. de compensat. lib. 5. q. 4. n. 48.*

762 Est conferenda, *Thes. dec. 237. num. 1. Baeza de non melior. filiab.* R*ice. collect.* 180. post mille *Hermosill. gl. 6. l. 3. tit. 4. p. 5. n. 74.*

763 Dos materna quando imputetur in legitima nepotum debita in bonis Auię, *Card. de Luca de dote disc. 34. nu. 12. disc. 154. nu. 57. disc. 215. n. 2. seqq. de renunciat. disc. 15. nu. 10.*

764 Quando dos imputetur in legitimam, disputat *Mangil. de Imput. qu. 14.* cum pluribus sequentibus *Card. de Luca de dote disc. 13. 91. 95. 175. 105. 166. 98. 34. 15. 208. 30. 154. 155. de legit. disc. 1. 8. de fid. disc. 144. de emphyt. disc. 9. de feud. disc. 108. De success. disc. 43. 9. de renunciat. disc. 15. D. Alex. ad* R. *Capyc. Latr. consult. 158.*

765 Dos data correspectiuè ad rem propriæ dotatæ, non imputatur in legitimam, quia non dicitur data de bonis dotantis, *Card. de* Luca *de dote disc. 98. n. 2.*

766 Quoad Imputationem est attendenda declaratio, seu animus dotantis, *Card. Luca de dote disc. 215. nu. 10.*

767 Dos profectitia data nepti per Auum in legitimam imputatur, secus in dote aduentitia ab extraneo data, *Michalor de fratrib. p. 1. c. 21.* vbi ampliat, & limitat, *Gratian. disc. 50. num. 6. seqq. & c. 65. num. 20. Vrceol. consult. 40. Caball. cons. 129. lib. 1. D. Alex. ad R.* Capyc. L*atr. consult. 158.* vbi *nu. 7.* Idem dicit in dote data nepti à patruo, *Mangil. de imput. qu. 24. 25. Michalor. de fratrib. p. 3. c. 39. & par. 3. c. 7.* licet alii citati per *D.* Alex. *ibid n. 8.* aliter dicant, nisi ad essent coniecturæ in contrarium, puta si pater sit pauper, nam tunc censetur data contemplatione patris, secus si diues: *Michalor. d. c. 39.* ponit coniecturas. *Sabell. §. dos n. 30. seqq.*

768 Dos data à patre, vel à matre filiæ quando imputetur in legitimam nepotibus debitam ex bonis Aui, vel Auiæ, quia censetur ad ventitia non imputatur, *Merlin. dec. 433.* vbi sic in dote à patre, secus à matre, *Sabell. §. dos nu. 19. Rota p. 19. rec. 117 nu. 4. seqq. 311. n. 11. seqq. Thes. dec. 227. nu. 13. Caball. cons. 72. nu. 4.* Mangil. *de Imput. qu. 18. nu. 35.* Rota *p. 5. diuers. dec. 329. nu. 6. 14. seqq.* Altograd. *cons. 59. num. 9. lib. 1. Merlin. dec. 433. nu. 14. & seqq.* vbi limitat nisi aliter sibi cauerit mater expresse, vel tacitè in ipsa do-

ris constitutione.

769 Dos data, vel promissa à matre, filiæ, existente patre inope, non censetur data in exonerationem fratris talis puellæ, sed vt mater suæ satisfaciat obligationi, nec ideo remanet in aliquo creditrix filiæ, nec potest ab illo repetere, immo nec ea mortua, tali filio, vel fratri puellæ dotatæ, potest in legitimam ei ex bonis matris debitam imputari, præcipue cum non ex eius contemplatione, sed filiæ data intelligatur ex multis coniecturis, quas cumulat *Altograd. conf.59.lib.1. Hermosill fol.304.305. Sabell.§.dos nu.32.*

Sic non imputatur in legitimam nepotibus, ex bonis Auiæ debitam, *Thes.dec.237. num. 13. Cabal.conf.72.nu.4. Galuan.conf.1.num. 165.seqq. Mangil.de Imput.q.18.nu.35. Altograd.d.conf.59 n.9. Merlin.dec.433.num. 14.& seqq.* vbi limitat, si aliter sibi cauerit mater.

Dos data à fratre sorori censetur donata, *Michalor.de fratribus p.3.c.34. Gratian. & Luca disc.65. Rota p.9.rec.dec.461. Sabell.§.dos n.33.*

770 Dos simulata nullam producit actionem, ad illam consequendam, *l.4. vbi gl.& DD.C. de dotis promiss. Rota p.9.rec.vol.1. dec.3. & dec. 39.96.nu.5.seqq.& dec.495.num.9. & p.10.dec. 191.nu.42. Christin.dec.132. num.11.seqq. lib.3. Merlin.dec.485.555. Sabell.§.pater nu.13.* vt est dos promissa ad pompam, *Altograd.conf.5.n.3. seqq.lib.1. Rota p.10.rec.dec.318.nu.34. Idem Sabell.§.dos nu.37. D.Casareg.ad Stat.Ian.res.12 num.13.seqq. D.Bersan.de viduis fol.51. & seqq. Olea de Ceff.Iur.tit.8.q.1.*

771 Arguitur à confessione facta à Viro corâ Notario, modo, & tempore, & loco insolito, à malo statu Soceri, ac viri qualitatibus, scil. senis, bigami, & ære grauati, si non procurauit sibi celebrari Instrumentum, prout in alijs constitutionibus dotium, si nullam curauit sibi fieri quietationem à marito, quando nulla qualitas solutionis, & monetæ explicata fuit. Quando potest considerari fraus in præiudicium filiorũ primi matrimonii. Si pater nullam memoriam exburfatæ dotis scripsisse docetur. Ex silentio seruato, & ex aliis similibus, *D.Casareg.ad Stat. Ian.res. 12.nu.37.& seqq.*

772 Repromissiones, siue remissiones dotis, & donationis clam à sponsis factæ contra ea, quæ fuerunt palam conuenta, sunt, tanquam dolosæ annullandæ, *Christin.dec.118.vol.2.dec. 127.nu.5.vol.3.dec.157.{nu.3.vol.4. Sabell.§.donatio nu.22.§.dos nu.37. Caston.disc.pt.18.lib.2. Staib.res.& obs.3. Castejon.verb.matrimonium, R. Marin.lib.2.res.156.* vbi *Luca* vbi quid si sit factum albaranum eodem die, *Card.de Luca de dote disc.24 nu.2. Royas dec.125. Altograd.conf.5 nu.5.lib.1. Ripol.var.cap.9.num.40 seqq. Ronit. dec.15.16.* vbi nostra *Addit. lib.2. Franch.decis. 205.* vbi Addentes, *D.Merlin.* vbi *D.Scoppa controu.34.lib.2. Staiban.sup.*

773 Et licet aliqui dicant, quod declaratio facta à parentibus præiudicet, *Rota par.9.rec.dec.113. num.11.seqq.par.5.dec.414. num.18. par.7.decis. 140.num.14.*

774 Tamen contrarium est verius, nam huiusmodi declarationes post ius quæsitum coniugibus, non possunt illis præiudicare, *Rota p. 9.dec.198.& p.12. dec.258. DD.sup.cit. D.Gaston.sup.* vbi tota materia, *Dominus Andreol.contr.294. Fontanell.de pactis cl.4.gl.1.& gl.28. Mestrill.dec.301. Merlin.dec.515. D.Merlin. contro. 34.lib.2. Rodoer.conf.27. Rota post Torre de fut. success.dec.98. Ripol.var.c.9.n.99.seqq.*

775 Secus esset, si dos, attentis Capitulis matrimonialibus, esset inofficiosa, & diminutio fieret cum consensu mulieris, *Griuell.dec.48.* vbi decisum refert, De Inofficiositate dicemus *infrà.*

776 Dos danda filiæ debet esse congrua. Ideò videbimus quando dicatur congrua. Non est à Iure statuta, sed est danda secundum possibilitatem patris, viri dignitatem, & morem Regionis, *Bossius de dote c.7.num.76. Luca, & Marinis lib.1.c.93.nu.5. Ciarlin.contr.7.nu.33.34.44. Seuer.n.ad Sanfel.dec.384. Idem R.Marin.lib. c.210.nu.6. Carpan.ad statut.Mediol. c.278.num. 175.lib.1. D.Casareg.ad statut.Ian.fol.162.n.15. & fol.167.num.33. Nos ad Rouit.conf.36.num.4. lib.2. D.Rubeus de confusc.23.num.30. D.Scoppa ad Gratian.dec.19.dec.27.nu.27. ad Merlin.contr. 4.nu.15.ad contro.3.nu.24.lib.1. D.Capyc. Latro dec.159.nu.33. Barbos.appellat.in.verbo dos n.4. D.Galeot.lib.2.controu.16.num.3.14. Castill.de alim.c.36.§.7.& tom.6.c.137. Capon.discept.106 Antonell de temp.legal.lib.2.c.98. nu. 36.37. D. Torre de pactis fut.success.lib.2.c.26. nu.16.seqq. nu.68.seqq.num.123. D.Roccu disp.115.nu. 5.* vbi *nu.7.* dicit nullam dotem dandam viro ignobili, *Ciriac.discept.40.nu.40. nu.12.18. Peregr.cons. 86.nu.13.lib.2. Altograd.conf.17.nu.21.seqq.lib.1 Tusc.lit.D.conclus.733. Merlin.dec.249. nu.17. seqq.dec.293.dec.866. num.12. Rota p.9. rec.dec. 150.dec.438.num.23.seqq.p.12.dec.48.p.19.dec. 192.nu.28.seqq.p.11.dec.273.p.12. dec. 14.p.13. dec.28. Rota post Torre de pactis dec.152. & de maiorat.Ital.p.2.c.48. D.Mausi consult.7.nu.20. seqq.lib.1.consult.234.num.23.seqq. lib.3.consult 339.nu.17.18.consult.364.nu.63.lib.4. Canaler. dec.260.nu.2. dec.298.nu.5. D.Rubeus de confusc.23.nu.29. Roccus resp.66.lib.1. Card. Luca de dote disc.144.num.9. Antonell.de lo o legal.lib.2. c.17.nu.1.& 19. Donad.de renunciat.lib. 1. c.10. nu.36. Et D.Scoppa ad d.dec.27. Gratian.nu.10.* dicit hoc procedere quamuis dos esset minor legitima, attento tempore mortis patris, ità vt non possit petere supplementum legitimæ, *Nos d.conf.36.nu.1. R.Latro dec.99. R.Marin.lib. 2.c.94. Thes. in Cod.fol.91.in suppl. comp.verb. legitima supplementum, D.Scoppa ibid.n.23.*

777 Licet de Iure communi dicant aliqui esse regulandam dotem secundum legitimam, *Mattea de tacit.li.12.tit.23.n.3. Antonell.sup.de temp. n.36. Barbos.sup. Gratian.dec.27.num.9. Menoch. conf.1.nu.496.conf.580.nu.9. Andreol.contro.23. num.*

num.32. Altograd.conf.5.nu.18.lib.1. Tusc.lit.D. conclus.789. Merlin.dec.866.num.13. Rota p.10. rec.dec.92.num.28.seqq.p.13.dec.204.n.18.seqq. Ripol.var.c.9.nu.68. Antonell.sup.

778 Nam non debet esse minor legitima, D. Torre de Maiorat.Ital.p.2.qu.48.nu.1.2.10.Menoch.cons.57.nu.15.cons.95.nu.134.cons.580.nu. 9.Surd.de alim.tit.1. q.1.num.60. Brun.à Sale in locis commun.verb.dos nu.5. Frà Emanuel.qq.regular.tom.2.qu.48.art.4. Sanchez de matrim.lib. 4.disp.26.nu.8. Barbos.sup.num.3. Antonell.sup. Donad.de renunciat.cap.11.nu.7. Medic.cons.25. Affl.dec.160.nu.3. Boer.dec.3.num.3.Grammat. dec.57.101.nu.1.& 59.Capra cons.38. Dec.cons. 275.alias 276. Bald. Nouell. de dote par.6. priuil.16.

779 Et si statutum excludat filias à successione, & referuet dotem, tamquam successionem, nó potest esse minor legitima, D.Torre sup.num.6. q.19. Antonell.sup.

780 Sic quando succedit loco legitimæ non potest esse minor legitima, D.Torre sup.n.17.

781 Sed vt nubat pari viro potest excedere legitimam, D.Gaston.discept.33.n.24. lib.2. Capyc. dec.158. D.Galeot.contrau.16. nu.1.lib.2.Capon. sup. vide infrà hic nu.787.

782 Et quælibet dòs data à patre præsumitur congrua, D.Torre sup.nu.120. & dec.108. nu.7. dec.134.nu.2.dec.152.nu.14.dec.199.nu.5.Merlin.sup.de legit.d.c.12.nu.3. Boss.de dote c.13. D. Torre de pact.fut.success.lib.2. d.c.26. Conciol.ad statut.Eugub.lib.2. rubr.62. num.22. nisi ad sit magna læsio, Altograd.contr.24. nu.18. & seqq. vbi quando dicatur congrua, R.Marinis, & Luca lib.1.res.93. R.Marinis ad Reuert.dec.199.nu. 5. Ramon.cons.1. vbi Addit. Antonell.de tempor. legal.lib.2.c.98.nu.37.Grammat.dec.57.Thes.qu. 93.num.3.lib.2. Fontanell. de pactis gl.vnic.p.1. claus.7. R.Ponte cons.65. lib.1. Medic.cons.65.nu. 9.R.Merlin.lib.1.contr.3.num.4. Bottilier.de success.ab intest.theor.15.nu.8. Thor voto 97.nu.5. Molignan.altercat.8.num.12. Alderis.de hæred.p. 1.c.3.nu.106.seqq.Thor. in comp. dec.verb.paragium, Amat.dec.28.nu.3. Barz dec.29.ex nu.20. Gratian cap.148. Ricc.collect.1433. Prat.tom.1. disc pt.58.59.R.Capyc.Latro dec.99.à nu.4. Vbi dicit hoc maxime procedere adstipulante quoque renunciatione filiæ, Hermosill.gl.5.l. 56.tit.5.nu.6.Ciarlin.contr.97.nu.1. Roccus resp. 66.lib.1.Bonden.collect.3.nu.63.64.coll.8.nu.19. coll.28.nu.23.seqq. Castill.d.lib.8.contr.c.36. §.7. Boss.de dote c.13. vbi tota materia, Nos ad R.Rouit.cons.36.nu.1.2. lib.2. Antonell. d.lib.2.c.17. nu.5.post mille Doned.d.c.10.nu.36. D.Scoppa ad Gratian.sup.d.dec.27.

783 Nam alias incumbit filiæ probare fuisse incongrue dotatam, Natta cons.648.nu.6.Cefal. cons 671.Canagnol.cons.1.nu.26.tom.2. Barz.dec. 127.nu.1.6. Ramon.d.cons.1. Castill.sup.Boss.sup. Antonell.sup.nu.6. vbi dicit non procedere non esse congruam si constaret de læsione enormi, vel enormissima, & sic liceret filiæ, etiam viuente patre petere supplementum dotis, Gratian.disc.148.n.13.seqq. Fontanell.de pactis nupt. cl.5.gl.8.p.1.nu.3.4.tom.2.

784 Et vbi est in congruè dotata potest petere supplementum, post mille Altograd.cons.24.nu. 12.20. Nec ex eo quia vna filia sit nupta seni, v.g. vel alias inæquali, cum parua dote, cum eadem dote potest nubere pari alteram filiam, Ludouis.dec.63. num 23. Card.Luca de dote disc. 144. Antonell.sup.nu.7. D.Scoppa ad Gratian.d. dec.27.nu.12.

785 Beneuerum patre viuente non est attendenda legitima, sed congruentia, vt sup. D.Merlin.d.contr.3.lib.1. vbi D.Scoppa, & ad Gratian. dec.27.nu.27. Rouit.dec.99. nu.12. Rota dec.48. p.12.rec.R.Capyc.Latr.d.dec.59.num.14. Card. Luca de dote disc.144.nu.9.de feud.disc.108.num. 23.Tappia dec.14.Medic.cons.75.nu.6. Mucci q. 17.nu.14.Pansut.contr.20.ex nu.41. D.Hodiern. in l.hac edictali qu.26.num.20. Maufrella ad Capyc.Latr.dec.31. in appendice fol.262. num.3.& dec.59 num.22.seqq.Hermosill.sup. R.Marinis ad Reuert.dec.158.444.nu.3.resol.94.num.4. Vbi limitat existente dolo, & læsione ænormissima, ex Medic.cons.25. Idem Reg. Marinis ad Reuert. dec.275.num.1. Licet ad sit statutum mandans nihil aliud petere posse, Gratian.d.dec.27.Tusc. lit.D.conclus.784. Marta voto pis.59.Cyriac.contr.391.nu.5. Merlin.de legit.lib.3.tit.1. qu.12.nu. 11. Fontanell.de pactis claus.5. gl.8.p.1. n.31.Capyc.Latr.d.dec.99.nu.21. Boss.de dote c.13.n.90. seqq.Torre de pactis fut.success.lib.2.c.26.nu.45. Antonell.sup. Donad.d.c.10.n.16.

786 Sic dos congrua est in arbitrio Iudicis, Menoch.de arbitr.lib.2.c.149.num.34.seqq. Gratian. dec.101.n.24.seqq. Farinac.dec.130. nu.12.seqq. Fr.Rodericq.tom.2.regular.qu.48.art.4. Baud.n.d. collect.28.nu.24.seqq. Ramon.d.cons.1. vbi Balduc.Castill.sup §.7. Boss.sup. Tart. ad Stat.Papiæ rubr.95.nu.248.Negusant.resp.277.num.10.resp. 430. nu.10. Antonell.sup.

787 Non tamen debet excedere virilem masculi, Card.de Luca de dote disc.144.nu.37.disc.91.& seqq.R.Capyc.Latr.consult.138. nu.40.41. Ricc. sicul.Tract.de dote de paragy renunciatione, Vide sup.nu.781.

An filia maritata possit petere, vt pater det sibi æqualem dotem, quam dedit aliis sororibus, Non R.Marin. vbi Luca lib.1.c.93.num.10. ex Soccin. Peregrin. Et Fontanella dicit Sic, sed num.15. opinionem negatiuam, tanquam veriorem amplectitur, Thor.in comp.tom.1. verb.filia dotata à patre, Merlin.de legit. lib 3.tit.1. qu.12. nu.30.seqq. Diximus ad Rouit.cons.36.lib.2.n.11. Maranta disp.10. Boss.de dote c.13.nu.29. Burat. dec.640.nu.8. Card.de Luca de dote disc.26.nu.5. disc.144.n.32. Antonel.sup.d.c.17.num.2. Ramon. cons.1.nu.12. D.Palma consult.99.n.39.

388 Si filia sit maritata absque dote, ob suam pulcritudinem, debet habere paragium, ad instar legitimæ, R.Capyc.Latro consult.159.n.38. Rosa ad Consuet.Neapol.fol.75.nu.237. Franch. dec.

dec. 119. vbi *Luca, Antonell.sup.*

Si mulier sit stuprata, tunc si stuprator illã ducit in vxorem, & non tenetur dotare, nec si per se non stet illam ducere; si stuprator non vult illam ducere in vxorem, tunc si mulier diues est, vel habet parentes diuites, tunc habet mulier, vel parentes constituere dotem consuetam dare virginibus, & stuprator tenetur supplere, quod pluris indiget corrupta, ad inueniendum virum sibi æqualem, cum propter deflorationem mulier sit effecta deterior, & ideo maiori indiget dote. Si verò mulier, & eius parentes sint pauperes tenetur stuprator ad totam illam dotem, quæ mulieri necessaria est, arbitrio Iudicis ad nubendum, & idem quando stuprator inferioris conditionis vellet cum muliere matrimonium contrahere, & mulier ea de causa renueret, ita etiam videtur sufficienter resarciri damnum mulieris, quod in vtroque foro non est reseccendum, nisi quatenus læsio attulit, *Farinac. lib. 1. consf. dec.* 74. *num.* 3. Congrua est quando ista reperit maritum sibi æqualem, *Antonell. de lo o legal. lib.* 2. *c.* 16. *n.* 20. *& Nos* diximus *sup. latius.*

789 Dos An augeatur, auctis facultatibus patris, si tempore assignamenti sit congrua, Vel sit spectandum tempus mortis patris, difficultas est, Nam alii dicunt, quod auctis facultatibus patris tempore mortis illius possit filia petere supplementum, habito respectu ad illa bona, dicunt *Grammat. dec.* 57. *num.* 14. *dec.* 101. *nu.* 30. *Visill. ad Affl. dec.* 160. *R. Ponte consf.* 65. *vol.* 1. *& de potest. Proreg. tit. de successf. mulier. n.* 2. *Staib. tnu. ad Staiban. sen. consf.* 11. *Gayll. obseru.* 147. *lib.* 2. *Fab. in C. tit. de inoffic. testam. defin.* 23. *Canalc. dec.* 32. *nu.* 18. *dec.* 29. *nu.* 15. 16. *p.* 3. *Gratian. disc.* 148. *R. Marin. lib.* 1. *c.* 93. *n.* 9. *Castill. dec.* 289. *lib.* 2. *Surd. consf.* 488. *nu.* 26. *seqq. Torre de pact. fut. successf. lib.* 2. *c.* 20. *nu.* 2. *Calà de restit. qu.* 9. *nu.* 30. *Menoch. consf.* 71. *nu.* 30. *consf.* 371. *nu.* 10. *Boss. de dote c.* 13. *nu.* 45. *& seqq. Antonell. de loco legal. lib.* 2. *c.* 17. *nu.* 8. vbi magis si dos esset minus legitima,

790 Secus in casu, quo essent aucta bona patris per alluuionem, postliminium, & ius accrescendi, *Franch. d. dec.* 61. vbi *Addentes, Boss sup. D. Mart au. consf.* 40. *nu.* 1. *tom.* 2. *Eugen. consf.* 34. *à nu.* 25. Diximus ad *Ronit. consf.* 36. *num.* 18. *lib.* 2.

791 Sed quod non augeatur, nisi tempore dotationis sit ænormiter læsa, cum debeat attendi tempus dotationis, non mortis patris, dicunt *Menoch. de arbitr. cas.* 144. *Rota p.* 2. *diuers. decis.* 202. *nu.* 20. *seqq. Gratian. dec.* 27. *nu.* 17. *seqq.* vbi *Luca, & Scoppa, Tusc. lit. D. concl.* 735. vbi contra, & *concl.* 788. *nu.* 10. *Additio ad Sanfel. dec.* 384. *Ricc. collect.* 3560. *Capye. Latro decis.* 99. *Staiban. consf.* 11. *nu.* 9. *R. Ronit.* vbi nostra *Addit. consf.* 36. *lib.* 2. *Georg. alleg.* 41. *num.* 18. *Franch. dec.* 61. *Roec. resp.* 66. *Lib.* 1. *Thor. in comp. dec. ver. filia dotata,* vbi quater refert sic decisum. *Boss. de dote c.* 13. §. 1. *& seqq.* Vbi latè de hac materia, *Ramon. consf.* 1. *nu.* 13. *D. Palma consult.* 99. *n.* 38. *Pacion. alleg.* 14. *&* 96. *Staiban. resf.* 73. *n.* 13. *Leon. dec.* 210. *& resp. fol.* 627. *Giurba ad consuet Messan. c.* 3. *gl.* 5. *nu.* 6. *gl.* 7. *nu.* 53. *Cyriac. contron.* 263. 391. *Castill. de alim. c.* 36. §. 7. *Capon. discep.* 106. Idem *Castill. tom.* 6. *c.* 137. *Ripol. var. c.* 9. *n.* 46. *Torre sup. n.* 16. *D. Galeot. contr.* 11. *n.* 14. *lib.* 2. *Altograd. contr.* 24. *nu.* 14. *contr.* 26. *num.* 6. *Ionius gl.* 22. *nu.* 23. *Ciarlin. contr.* 97. *nu.* 4. *Bonden. col. lect.* 3. *num.* 55. *& seqq.* vbi declarat *Bossius sup. Addit. ad Sanfel. dec.* 384. *Antonell. d. c.* 17. *de loco legal. n.* 18. *lib.* 2. *Donad. d. c.* 10. *n.* 37.

Ea ratione: meo iudicio, quia res vadit ad conuertentiam, & res pro omnibus stat sub dubio, & incertitudine communi, nam non diminuitur diminutis bonis paternis, *Lanar. consf.* 70. *Ciarlin. d. contr.* 97. *n.* 6. Diximus ad *R. Ronit. consf.* 36. *lib.* 2.

792 Quæ diximus de dote, an procedant in legitima debita filiis, disputant *Franch. d. decis.* 61. Vbi *Luca* omnes refert pro, & contra.

793 Sed auctis facultatibus patris tempore secundi matrimonii, debet dos augeri, *Altogr. contr.* 30. *n.* 13.

794 Ius agendi ad supplementum, auctis facultatibus non transmittitur ad hæredes, Diximus ad *R. Ronit. d. consf.* 36. *n.* 19. post *Thes. & Merlin. de legit.* Secus ad suos hæredes, *D. Gaston. disc.* 33. *nu.* 8.

795 Dos constituta à fratribus etiam debet esse congrua respectu patrimonii, personarum, consuetudinis, domus, & regionis, & secundum temporis varietatem, *Michalor. de fratrib. p.* 3. *c.* 3. *Merlin. de legit. lib.* 7. *tit.* 1. *qu.* 12. 13. *Rota p.* 2. *diuers. dec.* 202. *Gratian. disc.* 148. 945. *Merlin. dec.* 249. *nu.* 17. *seqq. dec.* 293. *Add. ad Sanfel. dec.* 384. *Mascard. concl.* 590. *Marta voto* 59. *Rota p.* 13. *recent. dec.* 111. 476. 344. *D. Scoppa ad Gratian. & etiam Luca dec.* 19. 27. *Bottilier. thesaurum.* 15. *num.* 18. *Boss. de dote c.* 13. §. 2. *seqq. Bonden. collect.* 2. *nu.* 54. *D. Palma alleg.* 126. *num.* 29. *Prat. lib.* 1. *disc.* 49. *nu.* 9. 14. 53. *seqq. Capon. disc.* 106. *Ripol. var. c.* 9. *nu.* 50. *Farinac. in repertor. vltim. volunt. qu.* 35. *Foutanell. de pactis cl.* 5. *gl.* 8. *p.* 1. *tom.* 2.

Dos congrua venit sub nomine paragii, *Donad. de renunciat. lib.* 1. *c.* 6. *num.* 110. *Gallup. de feud. p.* 3. *c.* 3. *nu.* 31. *Gratian. dec.* 101. *num.* 63. *Guid. Pap. dec.* 439. *nu.* 7. *Thes. dec.* 192. *Franch. dec.* 26. *R. Ponte consf.* 39. *nu.* 26. *consf.* 40. *num.* 12. *consf.* 50. *num.* 3. *de potest. Prrreg. tit. de successf. mulier. in princ. num.* 1. *Peregr. dec.* 39. 62. *Canalc. dec.* 5. *num.* 99. *p.* 3. *Ant. Fab. in C. defin.* 7. *nu.* 11. *de dotis promiss. Thes. dec.* 192. *n.* 5. *Farinac. dec.* 581. *nu.* 3. *tom.* 3.

796 Et in dubio dos data à fratre non dicitur congrua, *Gabriel. commun. conclus. tit. de iure dotium concl.* 1. *n.* 31. *Fachin. lib.* 8. *c.* 70. *Molignan. altere.* 8. *n.* 12.

797 Maior dos debet dari propter nobilitatem viri, & maiorem dotem debet habere Doctor, quam mercator, *Cassan. in cathalog. glor.*

glor.mundi p.8.consid.40. Rebuff. de priuil. scholar.priuil.52. Barbos.in repertor. verb. Dos Alias debet æqualiter dotare sorores, *Boss. de dote c.13.nu.26. Reyas dec.115.nu.11. Fontanell.de pactis cl.7.gl.3.p.12.num.59. Luca ad R. Marin. lib.1.c.93.num.8. Donad.de renunciac.lib.1.c.10. num.38.*

798 Dicitur congruè dotata si est nupta viro condigno, *Ramon.cons.1.n.1.*

799 Maiorem dotem debet habere viduam, quam virgo, *Bonden.collect.42.num.25. D. Hodiern.in l.hac edictali qu.26.nu.39. Ottobon. dec. 167.nu.11.19. Menoch.lib.3.præs.6.nu.30. Mantica de tac't.lib.12.tit.21.n.21.*

800 Si mulier sit dotata à fratre congruè, inspectis bonis paternis, & maternis, tempore dotationis, deinde bona augeantur post dotationem, quid dicendum, diximus ad *R. Rouit. cons.36.lib.2.nu.12.& seqq.* ad ibi dicta remittimus DD Lectores.

Statutum excludens mulierem à successione, cum conditione si fuerit legitime dotata, vendicat sibi locum, si mulier tempore successionis sit competenter dotata, secus si eo tempore competenter dotata non fuerit, itaut hoc casu non sufficeret postea supplere dotem vsqde ad congruitatem, *Corn. cons.202. num.9.12. lib.2.* dicens, quod quando statutum non loquitur conditionaliter, tunc agendum est ad supplementum congruę dotis, *Rota dec.391.n.1.& seqq.p.5.tom.1.rec. Antonell.de loco legal.lib.2.d.c.17.n.33.*

801 Dos adultæ mulieri potest per Curatorem statui pro modo facultatum, & dignitate mulieris, & mariti, *Staiban.resol.102.num.44.* alias vltra est nulla, *Altograd.contr.43.nu 33.* & ille debet æqualiter dotare sorores; *Card. de Luca de dote disc.144.n.32.*

802 Potest à propinquis arbitrari nè dum vsque ad legitimam, sed plus, secundum statum, & qualitatem personæ, in terminis *auth. res, quæ, C.commun.delegat. Staiban.d. res.102.n.70.*

803 Dos aliquando in magnatibus potest taxari minus legitima, *Staib, d.res.102. n.106.& seqq.* vbi decisiones.

805 Dos potest excedere vsque ad virilem, in terminis *constit. In aliquibus,* & *Consuetudinis Neapol.* vbi pluries decisum refert *Staiban.d. resol.102.nn.30.& s.qq.* R. *Marin. ad Reuert. decis. 52. Prouenz obs.12.*

805 Dos promissa arbitrio boni viri, debet consistere in ea quantitate, quam bonus arbitor arbitrari debet, etiam si nunquam arbitratus esset, *Staiban. d.res.102.n.45.*

806 Antiquitus dos ducatorum mille dicebatur congrua, etiam pro magno Comite, vt post *Fulgos. cons.22. Decian. cons.26.* docent DD. apud *Marc.Ant.de Amato dec. March.28.nu.3. Ciarlin.contr.7.nu.40. Bonden. collect.28. nu.25. Negusant.qu.492.n.45.*

809 Cum iam hodie quilibet Artifex petat florenos mille in dotem, *Sim.de Pratis de interpræt. vltim.volunt. interpræt.1.dub.10.num.24. lib.4.*

808 Et hodie in matrimoniis potius de dote, quam de moribus agitur, vt ex Ouidio, & aliis docet *P. Gregor. part.2. syntagm.Iur.lib.9. cap.17.* benè *Capon.solut.matrim.q.4.n.6.*

809 O vtinam dos esset taxata, nam non essent tantæ lites super dotis congruitate, & anno 1525. hic Neapoli fuit Regi supplicatum pro moderatione dotium, vt legitur in protocollis Not. Cæsaris Malfitani *fol.19. à terg. Tasson.de antefat.vers.4.obseru.4.nu.8. & obser. 5.num.7.*

810 In foro Aragonum fuit moderata dos in mulieribus octo familiarum ibidescriptarum in duc.12. mil. tantum, vt in *cap.de Iure dotium,* in foro Aragonum, Montissoni per Carolum V. edito anno 1533. Similiter moderatio vestium, vel eorum ornatus limitari debet, *l.vnic. C.nulli licere in frenis lib.11. Tasson.sup.*

811 De moderatione exclamat etiam *Martialis lib.2.epist.65. Senec.lib.1.natur.qq.cap.16.17. Tasson.d.obs.5.n.3.*

812 Dos ducatorum quinque mille, & quingentum in Vrbe dicitur excessiua, *Rota Rom. post D.Constantin.dec.93.*

Dos ducatorum mille pro Comitissa est cōgrua, *D.Palma consult.90.*

813 Dos de paragio debita filiæ per patrem, & sorori per fratres, etiam ingredi volenti in Monasterium, vel caste domi viuere, Diximus ad *Rouit.cons.27.lib.3.* Addimus *D.Card. de Luca de dote disc.39.ex n.4.disc.172.188.conflict. obs.49.50.disc.65.178.disc.53.n.7.8. disc.26.167. 166.144.disc.2.n.11.48.de legit.disc.8. de success. disc.9.n.10. de feud.disc.108 n.23.de don.disc.17 in annot.ad Conc.Tr.disc.34.35.*& alibi, *R.Marin.ad Reuert.dec.dec.52.* Montan.co tr.48. *Giurba cons.28. Blanch.* vbi *Addentes dec.44. D.Scoppa ad Gratian. dec.40. D. Merlin.* vbi etiam *Scoppa contr.3.lib.1. Prat.discept.48.lib.1. Prouenzal.obs.11. D.Gaston. discept.31.33. lib.2.* latissimè *D.D.Nicolaus Riccius doctissimus Iurisconsultus Siculus in integro solemni Tractatu: De Renunciatione Paragij.* Vbi laudat multis encomiis *Nos fol.50.52.53.76.218.221. Antonell. de loco legal.lib.2.c.17.nu.26.28. Gizz. ad Capyc.Latr.dec.31. D.Racca disp.109.115 lib.2.*

Habet hypoteca in bonis dotare debentis, *Censal.ad Surd.dec.31.*

Et mulier pro paragio præfertur creditoribus fratris super feudo, *R. Capyc. Latr. consult. 121.n.17.*

814 De dote congrua agunt *D. Mausi consult. 40.nu.38.39.cons.95.n.19.cons.100.nu.60. seqq. cons.45.num.12. D. Palma consult.99. Luca ad Gratian.disc.148. Boss.de dote fol.511. R.Marin.ad Reuert.dec.52.417. Ripol.var.c.9.10. D. Prouenzal.sup.consuet.Neapol.fol.15. Ricc.collect. 3225.*

815 Dos potest esse inofficiosa, & sic resoluitur in donationem, & sic tamquam inofficiosa

reuo-

reuocatur quo ad excessum, Affl. dec.86. etiam constante matrimonio, & in præiudicium viri, quatenus opus sit, pro supplenda aliorum legitima, siue consistat in pecunia, siue in stabilibus, l.vlt.C.de inoffic.dot.Franch. vbi Luca dec. 104. Affl d.dec.86 cum addit. Altogr.cons.5. num.86.lib.1. Vrceol.consult.32.num.7.34.seqq. Christin.dec.172.vol.2. Sabell.§ dos nu.36. Rocc. resp 98.nu.15.lib.2. Gratian.disc.472. disc.950. nu.2.seqq. Fontanell.de pact.nupt.tom.2. claus.5. gl.8.p.2. Bossius de dote cap.15.n.5.seqq.n.30.39. D.Mansi consult.67.lib.11. Card.de Luca de dote disc.66. 156. Merlin.de legit.lib.2.tit.1.q 2.n.14. & quæst.20. numer.17. Dom. Oratius Montan. contr.63.nu.2. Mesa lib 3.var.c.6. nu.19. D.Ciroc.discept.21.nu.54. Barbos.in l.2. p.1. nu.174. solut. matrim. Quamuis maritus non sit particeps fraudis, Gram.dec.90. Rocc.d.resp.98.nu.2. lib.2. Montan.d.contr.63.nu.2. Mesa lib.3. cap.6. nu.19.

816 Sed quod constante matrimonio non potest intentari, tenent Campeg. de dote quæst.14. Tusc.lit.D.concl.734.nu.6. Bottilier.theorem.46 Rota dec.488.p.1.diuers. Alex.cons.35.lib.3. Antonell.de loco legal.lib.2.c.17.n.32.de temp.lib.2. c.61.nu.6. nisi dos sit inofficiosa re, & consilio, & maritus participasset de fraude patris, Boss.de dote c.13.nu.29. Campeg. de dote d.q.14. § an pater, Tusc.verb.dos concl.734.num.5. Affl. dec.90. Capyc.dec.181. Rota dec.488.p.1. diuers. Costa de remed.subsid.remed.108.nu.5. Alexand. Trentacinq.var.lib.3.tit.de iure dot.res.3. Bottilier.theorem.46. Gratian.disc.729.num.24. seqq. Donad.de renunciat.lib.1.c.44.nu.10. D.Palma consult.99.n.40. Ricc.coll.180. Christin.dec.172. in fin.lib.2.

817 Alii distinguunt, vt in dote constituta in pecunia consumpta, non, secus in stabilibus, Fontanell.sup.p.7.nu.7. Molfes p.4.qu.26. à num 16. Boss.de dote cap.14.n.42. Doctissimus Capon. de dote fol.155.nu.64. Cancer.p.2.c.1 num 283. Dom. Merlin. d. qu.20. num.16. sequens hanc distinctionem, quia consumptio dotis non datur, nam maritus semper ad illam tenetur, Sed D.Ciroc.d sc.21. num.54. reiicit Merlin. Videndus Bossius sup.n.41.

818 Quæ dos inofficiosa potest reuocari etiam quo ad fructus, à die litis contestatæ, Franch. dec.558. vbi etiam Luca, Boss. d. c.14 num.45. seqq.

819 Sine difficultate potest peti dos inofficiosa constante matrimonio, quando illa non est soluta, Amat.cons.71.nu.21. Monton.d.contr.63. nu.2. Franch.d.dec.104.n.4. Montan.contr.63.

820 Tale remedium non competit, nisi post mortem parentum, secus si consensum præstiterunt, Gratian.disc.950.nu.4.seqq. Boss. d.c.14. nu.9.26.15. Donad.de renunciat.lib.1.c.44.nu.9. Franch.dec.170. vbi Luca,

Sed contra est Ayoro de partit.p.2.qu.20.nu. 5. Mesa lib.2.c.6. Franch.dec.107. vbi Luca, & dec.616. Boss.de dote c.14.§.2.nu.26. Barbos. in l.2.nu.271.ff.solut.matrim. Card.de Luca de dote disc.156.nu.4. Cirosc.contr.180.nu.80. Meso res. lib.3.c.6.nu.6. Fontanell. de pact.cl.5.gl.8.p.2.nu. 15. vbi quod potest pater alia bona interim acquirere, quod cesset inofficiositas. Idem Fontanell. dec.573.n.14.

821 Non competit patri dotanti, Fontanell.cl. 8.p.2.num.36. Luca ad Franch.d.dec.104. nu.5. & dec.170 num.3. Baeza de non melior. cap.32. num.11.

822 Non desunt dicentes quamdiu durat matrimonium non posse dotem à marito reuocari, cum illam habeat titulo oneroso, Dioz reg. 215. Tusc.lit. D.concl.734. Soccin.cons.16. Affl. dec.86. Christin.dec.dec.172. in fin.vol.2. Ricc. collect.180. Videndi Mar.Cutell.dec.13. Castill. dec.232.nu.6. Trentacinq.var.lib.3.res.3. n.2.3. Canall.q.73.n.3.4. Mangil.de imput.q.10. nu.8. Boer.dec.27.

823 Dos potest esse inofficiosa, quamuis tempore dotationis non esset talis, nam si pater, aut mater disponat postea de reliquo suo patrimonio ad fauorem, cui prius donauerat, & sic tamquam talis est reuocanda, Mangil. de imput.qu.10.nu.24. D.Palma consult.99.n.36. licet contra, & melius dicat Boss.de dote c.14.nu.15. & 16. Vbi quod vltima sit inofficiosa.

Mater non potest totam suam dotem dare vni filię in dotem, in præiudicium aliorum filiorum, Thor.in comp.dec.3.p.verb.dos tota, Roccus resp.98.lib.2.n.17.

824 Talis quærela competit descendentibus, & etiam ascendentibus, Boss.d.c.14.nu.44.seqq. l.si filius, C.de inoffic.testam.

825 Talis quærela competit etiam creditoribus patris dotantis in actione hypotecaria, secus personali, nisi maritus esset particeps fraudis, Boss.d.c.14.n.48.& seqq. Fontan.de pact.nup.cl.5 gl 8.p.6. Franch.d.dec.104.nu.3. vbi Luca nu.6. Baeza de non melior.filiab.c.32.nu 8. Merlin.d.q. 20 n.10. vbi quia respectu excessus esset titulus lucratiuus.

826 Secus si vir non sit particeps fraudis, Boss. sup.n.51.53. Fonton.sup.p.6. quia respectu illius semper est titulus onerosus, n.12.

827 Ideò creditores debent expectare solutionem matrimonii, l.si fraudator, §.si à socero, ff. quæ in fraud.cred.

828 Si dotans dedit dotem excessiuuam, & immodicam, an competat reuocatio excessus, Boss.de dote c.4.n.84.seqq.c.8.n.190.c.11.nu.17. n.193.198.c.14.n.55.

829 Hoc remedium competit filiis non extraneis, & cessionariis, Fontanell. de pactis claus.4. gl.8.p.1.nu.27.28. Cutell.dec.13. nu.21.seqq. Rolan.cons.98.num.29.lib.1. Milanens. dec.7. lib.1. Donod.de renunciat.lib.1. d. c.44.n.11. Rimineld. iun.cons.379.n.112.

830 Etiam frater minor reuocat excessum, Natta cons.658.nu.2. lib.4. Houded.cons.18. nu. 33.seqq. Odd.de restit.p.2.qu.59.art.5. P.Molfes. sup. consuet.Neapol.tom.1.p.4.qu.26. n.23. Merlin.

I.u.de legit. lib.2.tit.1.qu.20.nu.1. Boss.sup.n.56.

831 Et id non obstante iuramento, petita prius absolutione à iuramento, *Boss.ibid.* Vbi quanta debet esse læsio.

832 Talis querela durat quinquẽnio à die sciẽtiæ, quo elapso expirat, *Dec.co s.130.n.8.Boss. sup.c.14.Donad.de renunciat.tom.1 c.44.n.8.*

833 Et filiis competit etiam actio condictionis, ex *l.omnimodo, C.de inoffic.testam.Boss.sup. n.11.*

834 Quæ durat spatio annorum 30. quo elapso expirat, *Merlin. de legit.lib. 3.tit.3.qu.10.nu. 9.Fontanell.de pactis cl.5.gl.6.p.2.n.52.Boss.sup. n.11.12.*

835 Quando agitur de reuocatione donationis ex causa Dotis, per superuenientiam liberorum, qui tempore donationis non erant nati, Nam alii tenent reuocari vsque ad legitimam, admodum reuocationis, quæ fit per viam inofficiosæ donationis, vt in *l.si totas, C.de donat.* Alii in totum, *Alex.conf.71.lib.4.Tiraq.in l. si vnquam, verb.donatione largitus,* C. *de reuoc. donat.n.240.*

Sed *Montan.d.contr.63.n.2.* distinguit, Quod si agatur de donatione facta extraneis, donatio reuocetur in totum, si filiis, vsque ad quãtitatem legitimæ, & reprobat *glos. Parisiens. in d.l.si vnquam*, defendentem cum *Rpa:* donationem factam filiis reuocari vsque ad virilem. Sed *Rocc.d.resp.98.nu.6.* sequitur dictam *glos.Parisiensem* cum *Fabro lib.3. coniect. c.17. Molin.de inoffic.donat.nu.48.* itá decisum refert *Thor.in comp.dec.verb.dos.*

836 Ad materiam dotis inofficiosæ *Cyriac.contron.510.Barbos.in l.2.p.4.d n.78. & 162. ff.sol. matrim.Giurba de feud.§.2.gl.3. n.88. Gomez in l.9.Tauri n.94.& l.29.d n.32. Ricc.collect.180. Sanch.lib.4.consc.3.dub.39.Boss.de dote c.15.D. Galaot.contr.63.n.10.Fontanell.dec.573. nu.15. Hermosill. gl. l. nu. tit.4.p.5.Ciroc. dec. 21.nu.50. Antonell.de loco legal.lib.2.c.17. num. 30.seqq.*

837 Dotis promissio, seu constitutio ab extraneo facta, puram, simplicem, ac lucratiuam donationem præsefert, Diximus *sup.* *Decian.resp.71.nu.29.lib.5.Cutell.de donat.disc. 3.p.6.n.10.Andreol.contr.155.nu.14.Cyriac.contron.295.n.47.D.Mansi consult.7.num.3c.seqq. cons.65.nu.5.lib.11.Gobius consult.15.n.1.*

838 Facta intuitu certi, ac determinati matrimonii, adeo quæritur donatariis, & eorum filiis, vt citra illorum consensum reuocari nequeat, *Natta cons.609.nu.41.Sanch. de matrim. lib.6.disp.32.Rota dec.44.p.6.rec.& dec.30.num 28.29.p.9.& dec.280.ex n.2.p.14.D.Gaston.discept.18.nu.22.Castill.dec.106.nu.17. Hodiern. ad Surd.dec.322.nu.30.Mastrill.dec.301.Luca ad Franch.dec.205.nu.1.Gratian.cap.924.n.30. Amat.res.30.nu.12.Cutell.de donat.tract.2. disc. 1.spec.9.n.10 D.Merlin.vbi D.Scoppa contr.34. lib.2.Nos ad Ronit.cons.15.lib.2.*

839 Imò facta ipsis absentibus, nam quia donatio per seipsam lucrosa est, & appetibilis, ex

Tom.III.

sola illius scientia censetur acceptata, *Cyriac. post alios contr.315.nu.27.Rota dec.142.nu.7.p. 4.rec.Cels.dec.21.n.4.Conciol.alleg.30.n.41.Gizzarell.dec.51.nu.3.D.Mansi.consult.21.num.34. consult.22.nu.49.Boss.de dote c.8.n.5.6.7.*

840 Quæ scientia probatur ex qualitate negotii, vicinitate loci, sanguinis coniunctione, & aliis præsumptionibus probata est, *Conciol. alleg.30.num.39.40.D.Mansi d.consult.21.n.35 consult.22.n.50.Gizzarell.d.dec.51.num.4 seqq. Surd.dec.111.nu.14 Menoch.cons.229.nu.28.29 Gobius d.consul.15.n.4.*

841 Et licet non debeatur, si matrimonium non sequatur, *Hodiern.ad Surd.dec.322.nu.28. Bottller.de success.c.ai:theor.104.nu.4.Fontanell de pactis cl.4.gl 1.nu.53.54.Antun.de donat.lib. 1.prælud.2.n.89.& seqq. Boss.de dote cap.1.§.1. num.135.Sabell.§.legatum n.45.*Torre *de pactis lib.2.c.32.n.242.*

842 Tamen secus est, si culpa donatoris non sequatur matrimonium, *Fontanell.sup. nu.60. Molin.de primog.lib.2.c.13. num.14.* post alios *Gobius d.consult.15.n.6.* vbi dicit hanc culpám debere probari, *Antun.sup.*

843 Vel si dotans extraneus habuerit animum donandi, *Boss.sup.*

844 Sic extraneus dotans, natiuitate suorum filiorum, dos illa reuocatur, ad *l.si vnquam, C. de reuoc.donat.Antun.de donat.lib.1.prælud.2.nu* 102. Quod secus est in patre, qui tenetur dotare, *n.105.* Dicemus *infrà.*

945 Dos debet constitui pro oneribus matrimonii, & non pro Sacramento matrimonii, n tunc esset Simonia, *D.* Rodoer.*cons.17.n.13.*

846 Dotans quando possit, vel non opponere beneficium, Deducto ne egeat, Videbimus hic, Et certum est patrem habere hoc beneficium, *l.rei iudicatæ, §.fin.ff.solut.matrim. leg.sunt qui* vbi *DD.ff.de re iudic. Castagna in tract. deducto ne egeat qu.7. Molignan. altercat.81.nu.1. Fontanell.de pact.cl.7.gl.3. p.11. Mell. de induc. debit.qu.5.Manc.in patrocin.de* ... *dec.3 qu.1. & seqq. Giurbà ad consuet.Messan.c.13.gl.6. nu.40. & 43.Roderic.de execut.c.6.Borrell.in summa decision.2.tit.48.Mata dec.94.Barbos.in l.maritum, ff.solut.matrim.Pegas resol.c.3.num.581. & seqq.Boss.de dote c.11.Olea de cess.iur. tit.4.qu.8. nu.43.fol.243.*

847 Frater non habet hoc beneficium, vt dotans, cum sit extraneus, vt in extraneo, *l.penult. ff.de iure dotium, l.Nesenius, ff.de re iudic.Giurba dec.45.nu.10.Fontanell.de pactis 2.p.cl.7. gl. 3.p.11.n.97.*

848 Sed quod extraneo competat, si dotet ex voluntate, non ex necessitate, *Castagna qu.2. ampl.3.Coler.dec.14.Ricc.coll.227.Surd.de alim. qu.78.nu.15.tit.1.Giurba sup.consuet. Mess.c.13. gl.6.n.1 nu.42.* Sed illi competit vti donatori, *d.l.sunt qui* vbi *gl. & omnes DD.; & leg.qui ex donatione, ff.de donat.l.Diuus, ff.de reg.iur.l.inter eos, ff.de re iudic.l.si extraneus, ff.de iure dotium Surd.de alim.tit.1.qu.78.nu.6. Thes.dec.119.n.5.*

Giurb.dec.45.Gratian.dist.799.nu.48.Fontanell. sup.n.98.

Sed quod ei competat vti dotanti, dicunt *Gratian.d.discept.709.nu.48.Thes.dec.153.nu.5. Giurba dec. 45.nu.14.* *Pacion.alleg.67.nu.6. Cuttier.de iuram.p.3.c.15.nu.27 seqq.d n.24.*

849 Sed an extraneus habeat hoc beneficium, dicit sic *Surd.de alim.tit.1.qu.78.nu.15. l. si extraneus, & l.inter.eos,§.fin.ff.de re iud·c. Molina disp.427.Franch.dec.424.nu.17.Fontanell.de pactis cl.6.gl.1.p.2.Castagna sup.qu.1.n.113.in fin.*

Sed DD. contrarias opiniones referunt *Cuiac.lib.3.obs.c.13.Fab.de coniect.lib.2.cap.13.* Guttier.*sup.d.n.29.*

Sed *Hermosill.sup.nu.26.* dicit opinionem, quod extraneo non competat, esse veriorem, quoties marito fuit facta dotis promissio, quia eius respectu promissio est ex causa onerosa, secundam opinionem, quando mulieri donatio pro eius dote fuit facta, & non marito, licet ad eum ex causa dotis peruenisset, *Barbos. in l.2.ff.solut.matrim.2.p.nu.167.in fine. Hermosill.d.n.26.*

Competit tale beneficium Socero, *Donad.d. c.23.n.10.11.Rocc.disp.182.n.23.seqq.*

850 Non habet tale beneficium si illi sit renunciatum, vel contractus dotis sit iuratus, *Molign.altercat.42.n.17.alter.81.num.1.D.Merlin. cont.19.n.31.lib.2.D.Marcian.disp.56.n.17.* Vide *infra hic.*

851 Non habet tale beneficium Dotans, si adsit in dolo, ex quo sciebat ab initio non esset Idoneum ad soluendam dotem promissam, *Angel.Aretin.& Fab. in §.sunt praeterea. Instit.de action. Aufred.ad Cappell. Tholos. dec.259.nu.2. Monter.dec.13.num.37. Hermosill gl.2.l.5.tit.4. p.5.nu.27.Meral.dec.278.p.1.* post mille *Castagna sup.qu.10.lim.5.nu.3. Carauit.ad Affl.dec.5. Boer.dec.349.nu.10.Peguer.dec.2.nu.16. Giurba dec.43.nu.5.obs.14.nu.21. Margil. de euict.q.41. nu.20. Ascia determ.75.num.2.Tepat.var.citat.de priuil.in princip. & tit.de tess.bonor. Grass.de except.except.17.num.14. Molignan. d.altereat.81. num.3.*

853 Et mendax omni beneficio priuatur, *Bar. in l.etiam filios,§.licet, ff.solut.matrim. Brun.de cess.qu.20.p.4.princ.num.12. Campeg.de dote qu. 265.& q.238.fall.11.p.3. Surd.de alim.q.78.tit. 1.nu.28. Muta in Cap.Regni Sicil.c.188.post nu. 6.Burg.de laudem.inspect.10.nu.8.p.1. Molign.n. 4.Gutt.er.de Iuram.p.1.c.16.nu.72.* post mille *Castagna sup.q.1.lim.6.*

853 Non gaudet hoc beneficio, si maritus sit æque pauper, *Marsill.sing.99. Vrsill.ad Affl.dec. 222.in fine,Caroc. de except. except.25. num.90.* post *Surd.Fontanell.& Giurba,Molign.nu.6.Castagna sup.qu.1.*

854 Nec ille, qui ex arte viuere potest, *Socein.de reg.Iurareg.257.fall.vl. Campeg. de dote qu.238. fall.15. Surd.de alim.qu.78.num.31.32. Grauet. cons.199.nu.9.Greg.Lop.in l.15.gl.8. p.5.tit.10. Intrigl.de casib.conscient.cas.35.nu.68. Giurb.super Consuet.* Mess.*c.13.gl.6.p.1.nu.52. Fontanell. de pactis cl.7.gl 3.p.11.nu.42.Barbos.in l.maritum nu.9.seqq.ff.solut.matr Costa de remed.subsid.28. nu.7.Vin.dec.527.n.18.* Mascard. *concl.1154.nu. 36.*post mille *Castagna sup.q.1. fall.n.8. Molign. num.8.*

855 Donec optima valetudine alimentarius erit, *Crauet.cons.199.nu.7.Salgad.labyr.p.1.c.39. Caroc.d.except.25.nu.45. Fontanell.sup.num.44. Giurba obs.21.nu.7.Molign.nu.9.*

Beneficium hoc potest opponi, etiam post sententiam, etiam transactam in rem Iudicatã. *Franch.dec.164.Reg.Capy.Latr.consult.155.nu. 2.vol.2.*vbi *D.Alex.Donad.d.c.23.n.12.18.*

Et opposita hac exceptione, Carcerari non potest, *Thes.dec.119.Muscatell. in praxi vers.detinebatur num.123.p.3. Signorol.cons.146. Alex. cons.133.lib.5.Surd.de alim.tit.1.q.78. Nizol.d. leg.4.n.20.21.Franch.dec.164.*

856 Maritus non tenetur ad restitutionem dotis, nisi in quantum facere potest, ideo relinquenda sunt illi alimenta, *l.maritum,cum l.seq. ff.solut.matrim.*tam si conueniatur actione personali, quam reali, *Cauall.qu.230.Surd.de alim. tit.1.q.78 nu.40.*Ideo si tota dote indigeat, tota ei relinquenda est, si pars, pars. *Fontanell.de pactis cl.7.gl.3.p.11.nu.80. & seqq.* vbi idem dicit in Socero, quando ipse dotem recepit, *Thes.dec. 119. Castagna qu.1. Donad.de renunciat. lib.1.c. 23.nu.9.Rocc.disp.182.*

857 Tale priuilegium non tantum competit marito contra vxorem viuentem, puta si virum vertentem ad inopiam cogat ad restitutionem dotis, iuxta *tex.l.si constante, ff.solut.matrim.& l.maritum cum glos. ff.eod. Vrsell. conclus.152.à num.78.*

858 Sed etiam quando hæres Vxoris agit contra maritum, *l.si post diuortium,ff.solut.matrim. Fontanell.de pactis cl.7.gl.3.p.11.nu.89. Mastrill. dec.93.nu.9.*

859 Huic priuilegio maritus, & alii, vt *sup.* non possunt non renunciare, *Giurba dec.45.num.13. Ricc.collect.227. p.1.* quia talis renunciatio est contra bonos mores, nempè contra reuerentiam, quæ marito exibenda est ab vxore, quamuis maritus renunciet cum iuramento, quia illud non obligat contra bonis mores, *l.alia,§. eleganter,*vbi *Bar.ff.solut.matrim. Donad.d.c.23. num.22.seqq.*

860 Quod est Intelligendum durante matrimonio, secus soluto, nam tunc cessat reuerentia *Surd.de aliment.tit.1.q.78.nu.48.seqq.Fontanell. claus.7.gl.3.p.11.n.64.& seqq.*

861 Requiritur tamen expressa renunciatio, ita vt non sufficiat generalis, *Ricc.collect.231.Vrsill.ad Affl.dec.308.nu.21.Giurba d.dec.45.nu.14. seqq.Surd.sup.nu.50.seqq.Rota dec.594. p.4. tom. 3.rec.* Vbi quod dicto priuilegio non censetur renunciatum per obligationem Cameralem, *Castagna d.q.1.lim.16.*vbi optime. *Donad.sup.*

Verum in nostra Ciuitate adest consuetudo scripta; per quam Socer, & alius insolidum co-

ue-

uenitur pro dotis exactione, nulla habita ratione, si egeat, vel non egeat, ac proinde Carcerari potest, *Afflict. dec. 222. Franch.* vbi *Luca dec. 336. & 164. & 414. Molfes. sup. consuet. qu. 9. p. 6. num. 8. Minad. dec. 2. num. 2. Idem Franch. dec. 64.* vbi *Luca, Donad. d. c. 23. n. 28.*

862 Sunt multi casus, in quibus maritus non gaudet tali priuilegio, primo quando maritus transiuit ad secunda vota, *Cancer. var. p. 1. cap. 9. num. 114. Antonell. de temp. legal. lib. 2. cap. 19. num. 14.*

863 2. Quando dos est restituenda ab extraneo, quia hoc casu non militat ratio maritalis reuerentiæ, ob quam priuilegium prædictum fuit introductum, *Ricc. dec. collect. 227. p. 1. Fontanel. de pactis cl. 7. gl. 3. p. 11. nu. 88. Pascal. de patr. pot. p. 2. c. 9. nu. 29. Giurb. ad Consuet. Mess. c. 13. gl. 6. p. 4. n. 49. Antonell. n. 25. Baron. eff. 8. n. 3.*

864 3. Vbi maritus nubet et retenta magna dote, ità vt in eo eesset inopia, & paupertas, *Ferrar. p. 3. obs. 62. Fontanell. sup. cl. 7. gl. 3. p. 11. num. 76.* vbi decisum refert, *Antonell. n. 26.*

865 4. Si maritus dolo fecit, quin posset dotem soluere, vel si eius culpa res dotales interiissent, *Etiam, §. 1. ff. solut. matrim.* Vel si ipsa vxor etiā egeret, & non haberet vndè viueret, quia in pari casu necessitatis præfertur Vxor, *Surd. de alim. tit. 1. q. 78. nu. 26. s. qq. & tit. 8. priuil. 84. Antonell. sup. n. 27. seqq.*

866 5. Si maritus non allegans tale priuilegium totam dotem restituit, nam post factam restitutionem non habet tale priuilegium, *Barbosa in d. l. maritum nu. 35. Fontanell. sup. nu. 86. Antonell. n. 30. Castagna d. q. 1. lim. 9.*

867 6. Tale beneficium non competit Viris, qui ex artificio viuere possunt, *Fontanell. p. 7. gl. 3. p. 11 nu. 42. seqq. Barbos. in l. si maritus . n. 39. seqq. ff. solut. matrim. Costa de remed. subsid. remed. 28. nu. 7. Vin. dec. 527. nu. 8. Mascard. conc. l. 1154. nu. 36. Antonell. sup. nu. 31. Castagna sup. q. 1. fallent. 8.*

868 Tale priuilegium non amittit maritus si committat sæuitiam, ingratitudinem, & similia, nam sicut non tenet renunciatio expresse, cum sit contra bonos mores, ità nec tacite delinquendo in legem, *Franch. dec. 164. nu. 3. Barbos. sup. nu. 43. seqq. Rota Rom. dec. 594. num. 13. seqq. p. 4. tom 3. rec. Antonell sup. n. 32.*

869 Maritus non gaudet tali beneficio, si Vxor est pariter inops, & non habet aliunde. *Castagna q. 1. fallent. 4. Landr. consf. 30. num. 7. Ant. Monac. de execut. in vestib. c. 12. nu. 61. Surd. de alim. q. 78. n. 34. 35.*

870 Maritus, soluto matrimonio si satisdare potest, & non vult de restituenda dote tempore legali, vel conuentionali, non habet hoc beneficium, *Castagna q. 1. fall. 3.*

871 Maritus putatiuus non habet hoc priuilegium, *Castagna d. q. 1. lim. 5.*

872 Maritus negans dotis quantitatem, & obtulit. stare Iuramento Vxoris, non gaudet hoc beneficio, si vxor Iurauerit sibi decem deberi ex causa dotis, *Castagna d. q. 1. lim. 7.*

873 Nec gaudet, si insolidum condemnatus nō appellauit, *Castagna d. qu. 1. lim. 10. 11.*

874 Nec gaudet conuentus, vt liberet vxorem à promissione dotis, *Castagna sup. lim. 12.*

875 Nec gaudet conuentus, vt liberet vxorem à promissione dotis, *Castagna sup. lim. 11.*

Nec quando fuit conuentus, vt procurator suæ Vxoris, *Castagna sup. lim. 13.*

876 Gaudet maritus tali beneficio, etiam in restitutione dotium vinculatarum, *Castagna d. q. 1. lim. 14.*

877 Non gaudet si dos fuerit legata, secus si côueniatur à legatariis vxoris, *Castagna d. qu. 1. limit. 15.* Habet si tata dos fuit legata, vel maior pars, *ibid. nu. 3.*

878 Gaudet hoc beneficio conuentus ab hæredibus vxoris extraneis, *Castagna d. lim. 13. nu. 5.*

Sed quid si maritus tempore contracti matrimonii in tabulis nuptialibus promisit Vxori quot annis certam quantitatem, ratione recamere in Hispania, hic Neapoli ratione *lazzi, e spicole*, si illa non soluta compareat, creditor vxor is, & habeat adiudicatum creditum prædictum Vxoris contra maritum, eo casu si agat creditor prædictus ex causa onerosa, agere contra maritum, faciendo eum carcerare, licet ipsa mulier, aut hæres id facere non posset *arg. l. si post diuortium 27. ff. solut. matrim. Cutell. de donat. tract. 1. disc. 2, p. 10. nu. 68. D. Olea de cess. Iur. tit. 6. q. 11. n. 43.*

879 Gaudet primus maritus pro eo, quod debet, secundo viro, si primum matrimonium fuerit declaratum nullum, *Castagna q. 2. ampl. 4.*

880 Vxor pro dote promissa gaudet hoc priuilegio, *Castagna q. 2.*

881 Curatores, siue Administratores adultæ, pro dote promissa habent beneficium hoc, *Castagna qu. 2. ampl. 1. 2.*

882 Fideiussores dotis non habent hoc beneficium, quia illud datur propter reuerentiam, quæ cessat in fideiussore, & illi non conueniuntur nominibus mariti, vel vxoris ad dotes restituendas, vel soluendas, sed nominibus propriis, tanquam principalis obligati, *Castagna qu. 4. n. 5.*

Maritus si dum potuit exigere dotem à Socero dotante, non exegit, si postea sit factus ille non soluendo tenetur de proprio, *Franch. dec. 424.* vbi *Luca, Andreol. contro. 136. num. 15. Fab. in Cod. de Iure dot. defin. 8. Olea de Cess. tit. 5. q. 12. num. 126.*

883 Hæc, & alia de hoc beneficio tractat *Castagna* per Integrum doctissimum Tractatum, hic non posuimus omnium per Ipsum dicta, nè librum de libro faciamus.

884 Dos quando debeat restitui vxori post mortem viri, Videbimus, & Dicimus dotem consistentem in, pecunia, vel mobilibus, esse restituendam infrà annum, & interim mulier alenda, quando non habet vnde se alere, Nisi hæredes mariti vellent potius illam statim restituere,

vel nisi transierit ad secunda vota, quibus casibus non est alenda, sicut nec etiam post annum, dote non dum restituta ex culpa mulieris non exigentis, *l. 1. §. cum autem, C. de rei vxor act. Ias. in §. fuerat nu. 23. & seqq. instit. de action. Franch. dec. 217. 489.* vbi Addentes, & signanter *Luca, Thes. dec. 43. Surd. de alim. tit. 1. qu. 44. Mart. Medic. exam. 54. dec. 89. cum addit. Rota p. 9. rec. dec. 228. nu. 1. Staiban. de interesse lib. 2. q. 5. tit. 3. Tusc. lit. D. conclus. 764. num. 13. & seqq. Altograd. cons. 84. nu. 81. lib. 1. Ripol. var. cap. 19. nu. 102. Iosias de solemnit. in contract. minor. gl. 21. §. 18. Boss. de dote cap. 19. Barbos. solut. matr. Capon salut. matrim. Olea de cess. iur. tit. 4. qu. 2. nu. 33. & nu. 4. 5. qu. 12. Pegas. resol. c. 3. num. 601. & seqq. Andreol. contr. 247. Sabell. §. dos, Antonell. de temp. legal. lib. 2. c. 19. 20.*

885 Nisi fuerit dos à marito vxori legata, nam tunc statim debetur, *Altograd. d. contr. 84. n. 81. Sabell. §. dos n. 25. §. legatum, §. maritus.*

886 Vel nisi maritus maletractauerit vxorem infirmam, nam tunc non gaudet tali dilatione anni, *Ricc. coll. 2553. Sabell. §. lucrum num. 21.*

887 Sic etiam si fuerit solutum matrimonium per mortem mulieris, maritus quando dotem non lucratur, habet integrum annum ad dotem restituendam, & ante illum elapsum non potest dici in mora, *Altograd. d. cons. 81. n. 28. & seqq.* Vbi ampliat, quamuis esset diues, & posset illam restituere, intelligendo quando consistit in pecunia, vel mobilibus, *vt sup.*

888 Verum si in instrumentis dotalibus fuit apposita clausula, Vt soluto matrimonio statim dos sit restituenda, censetur renunciatum dicto beneficio, & dilationi annali, & consequenter dos etiam in pecunia, vel mobilibus statim est restituenda, *Amat. res. 49. nu. 31. Olea de cess. iur. tit. 5. qu. 12. n. 29.*

889 Sed corredum, vel acconcium debet restitui, *Sabell. §. bona n. 9. 10.*

890 Tenentur tamen hæredes mariti, durante dicto anno, præstare fideiussores de soluendo, adueniente tempore, si petatur, alias posset statim exigi, *Maur. de fideiuss. p. 1. sect. 3. cap. 20. num. 3.*

891 Si verò dos consistat in bonis immobilibus debet statim restitui, *pract. Papiens. Actio. qua vxor agit ad dot. & vsufr. gl. D. Margaritæ n. 3. cum addit. Gratian. disc. 610. num. 14. Pegaſ.* Vbi quod mulieri debentur fructus percepti ex re dotali immobili, *Tusc. lit. D. conclus. 764. Ricc. collect. 2553.*

892 Si verò mulier receperit alimenta ab hæredibus mariti, an adhuc repetat fructus, vel compensentur, *Surd. dec. 211.* & ibi *Hodiern. Ludouis. dec. 462. Antonell. d. c. 19.*

893 De restitutione dotis soluto matrimonio, & de tenuta, quæ mulieri competit in bonis viri, vigore *constit. Cathaloniæ*, & alia ad rem plenè *Fontanell. de pact. nupt. tom. 2. cl. 7. glo. 3. Cancer. & Romag. ad stat. Eug. lib. 2. rubr. 48.*

894 Maritus, qui recepit dotem in bonis mobilibus æstimatis, semper tenetur ad æstimationem, etiam si vsu, & tempore deteriora effecta sunt, secus si mobilia fuerint inæstimata, *l. æstimata, ff. solut. matrim. l. plerumque, ff. de iure dotium, Antonell. de temp. legal. lib. 2. c. 19. nu. 12. Afflict. dec. 13. nu. 27. Peregr. de fideicom. art. 10. nu. 40. Andr. dec. 69. nu. 3. Rota dec. 801. n. 3. p. 4. tom. 2. rec.*

895 Sic etiam maritus non tenetur ad restitutionem dotis, si non exegit dotem à patre vxoris, si dum petiit sit repertus non soluendo pater, *Franch. dec. 424. Fontanell. de pactis cl. 6. gl. 1. p. 2. nu. 68. seqq. R. Marius lib. 1. c. 14.* vbi *Add. Fab. in C. tit. de dot. caut. non num. defin. 8. n. 4.*

896 Pro dote promissa marito, an agat vxor, soluto matrimonio, per mortem viri, *Cruc. de except. 64. n. 8. seqq. Olea de cess. iur. fol. 242.*

Mulier, viuente viro possidet iure familiaritatis, & eo mortuo, pro suis iuribus dotalibus transfert familiarem possessionem in meram, & realem iure proprio, superueniente sibi nouo titulo, *l. cum nemo, C. de acquir. possess. Duran. dec. 269. num. 12. 13.* quamuis non interuenerit declaratio, *Put. dec. 441. lib. 1. Merlin. dec. 861. num. 2. 3.* Vbi quod hæc possessio est legitima, & manutenibilis, & præfertur posteriori alterius, & *dec. 645. Antonel. de loco legal. lib. 2. c. 17. n. 46.*

897 Matrimonio soluto, vxor habet retentionē bonorum viri pro dote consequenda, *Negusant. de pignor. p. 5. membr. 4. n. 5. Iof. Ludouic. dec. Perus. 48. nu. 18. & dec. 109.* ex *Bal. in l. pen. C. de pign. act. Surd. de alim. tit. 1. qu. 34. nu. 9. Valasc. de partit. c. 6. nu. 38. seqq. Sessē dec. 85. Merlin. de pign. lib. 3. q. 76. Coccin. dec. 67. Rocc. disp. 182. n. 1.*

Quæ retentio competit etiam eius successoribus, mortuo viro, ex hypoteca dotis, *Coccin. sup. Burat. dec. 179. nu. 6. seqq. Rota dec. 165. nu. 45. 46. p. 3. rec.* Vbi quod competit retentio in domo, & mobilibus, vel aliis rebus, iure familiaritatis ab ea possessis, non autem in prædiis rusticis, neque in aliis bonis, quæ non constat ab ea fuisse possessa viuente viro, cum talis possessio non extendatur de re ad rem, *Aretin. cons. 77. n. 25. Gabriel. conf. 34. lib. 1. Rocc. sup.*

Verum cum mulier in tali casu possideat non iure dominii, sed tantum iure pignoris tenetur pati executionem contra bona hæreditaria viri instantibus creditoribus, quibus licitum est in tali casu agere via executiua, & ideò non poterit mulier vi i terria impedire executionem mandatorum, nec subhastationem, & adiudicationem, *Gratian. disc. 941. n. 3. 4. Rota dec. 181. num. 3. seqq. p. 7. rec. Fontanell. de pact. nuptial. claus. 7. gl. 3. nu. 8.* Vbi quod instantibus creditoribus, etiam posterioribus, & hæredibus mariti, mulier tenetur præstare patientiam, vt bona vendantur, & pretium deponatur, ea tamen non amota à possessione, donec plenariè satisfacta de sua dote, *Cancer. var. p. 3. cap. 17. num. 4. 17. seqq. Canalc.*

de

de vsufr. mul. relict. n. 212 Marescot. illus. cap. 29. nu. 34. Antonell. sup. c. 17. n. 46. seqq.

898 Imo post mortem viri, vxor potest ingredi possessionem bonorum illius, ex causa crediti dotalis, si habeat hypotecam cum constituto, & precario, & continuare possessionem, quam habebat viuente viro, iure familiaritatis, *R. Marinis, vbi Add. lib. 2. resol. 142. Ant. Fab. in C solut. matrim. defin. 4. Antonell. de loco legal. lib. 3. c. 18. n. 23. 24.*

Secus si non haberet constitutum, & precarium, *l. dotis actione, C. solut. matrim. Ant. Fab. defin. 10. C. de rei vxor. act. Antonell. sup.*

E contra mulierem petentem assecurationem suæ dotis, ob vergentiam viri ad inopiam, non datur ius offerendi posterioribus creditoribus, tum quia hæc assecuratio non est restitutio, sed positio dotis in tuto, vt fructus deseruiant pro alimentis vxoris, & filiorum, tum etiam quia bona viri vrgentis ad inopiam, consignantur mulieri, vt existant penes eam, & non dissipentur, *Mantica de tacit. lib. 11. tit. 30. nu. 10. seqq. Osasch. dec. 135. Gaill. lib. 2. obs. 92. Franch. vbi Luca dec. 54. Fontanell. de pactis d. claus. 7. gl. 2. p. 3. nu. 50. seqq. Surd. de alim. tit. 1. qu. 35. nu. 5. Antonell. d. c. 17. num. 50. Grammat. dec. 92. num. 17. Vrsill. ad Afflict. dec. 179. num. 2. Anna sing. 198. Cartar. dec. Thes. filius ad patrem dec. 107. Barbat. de assist. claus. 2. n. 88.*

899 An detur compensatio in dote, magna difficultas est, nam quod non possit opponi, plures refert *Doctiss. D. Guttier. de compensat. lib. 1. qu. 28. num. 12.* Sed quod possit opponi, affert *Bersan. de compensat. cap. 2. qu. 34. num. 4. Anna cons. 101. num. 5. Fab. in C. lib. 4. tit. 23. defin. 6. in annot. num. 4. Petris cons. 9. numer. 92. Ricc. collect. 2885. Tusc. lit. C. concl. 490. num. 6. Tyndar. de compensat. art. 5. num. 42. Afflict. dec. 121. num. 4. D. Petra in rit. 166. nu. 187. Afflict. contr. 28. num. 4. Cyriac. contr. 441. num. 11. Sabel. §. compensatio num. 20. Barbos. in l. 6. C. de compensat. Franch. dec. 642. Mastrill. dec. 189. num. 6. Castill dec. 61. num. 7. Salgad. labyr. part. 3. cap. 6. §. vnic. num. 11. Vrceol. consult. 89. num. 3. Castill. de alim. lib. 8. cap. 67. n. 4. Ripol var. cap. 10. nu. 110. 354. 355. Thor. in compend. decis. verb. compensatio tom. 1. fol. 100. Cacheran. dec. 92. nu. 18. Melius ad Castill. de alim. cap. 67. n. 4. Pegas resol. cap. 5. vers. quod etiam, Tepat. var. tit. 160. n. 1. Medic. decis. Senens. exam. 60. num. 20. Barbos. in l. diuortio, §. ob donationes n. 1. ff. solut. matrim. Trentacinq. var. tit. de compensat. res. 1. num. 18. lib. 3. vol. 1.* & mille alios.

Maximè si creditum sit liquidum, *Rota dec. 253. num. 4. dec. 463. nu. 29. coram Merlino. Cyriac. contr. 34. nu. 22. cum seqq.* quamuis adsit statutum reiiciens omnes exceptiones, præter illam solutionis, *Surd. dec. 91. num. 9. seqq. D. Constan. in. ad stat. Rom. lib. 1. annot. 14. n. 49.*

900 Dos compensatur cum expensis necessariis in dote factis, *Bersan. de compensat. c. 2. qu. 34. nu. 14. Bald. Nouell. de dote p. 8. priuil. 1. nu. 4. D. Guttier. de compensat. lib. 1. q. 28. n. 52.*

901 Dos si in quantitate consistat, & legatum sit in specie non compensatur cum dote, *D. Guttier. lib. 2. qu. 3. n. 41.*

902 Dos data, vel promissa ab hærede non compensatur cum dote in testamento legata, si talis legati scientiam non habuit, *Medic. de compensat. qu. 17. num. 7. p. 1. D. Guttier. lib. 2. q. 3. nu. 71.*

903 Dos cum legitima compensatur, *gl. in leg. fin. verb. intelligi, C. de dotis promiss. Gomez in l. 50. Tauri num. 24. Menoch. de arbitr. cent. 1. num. 46. & cas. 88. num. 49. D. Guttier. lib. 3. qu. 11. nu. 1.*

904 Dos à Victrico priuignæ promissa, non compensatur cum legitima ipsi priuignæ debita, *D. Guttier. lib. 3. qu. 11. n. 16. & seqq.*

Dos iuxtà nonnullos non præsumitur donatio, sed potius compensatio cum mercede debita, *Nos ad R. Rouit. cons. 25. nu. 32. lib. 1. Zacch. de salar. qu. 36. num. 11. Alderis. de hered. c. 6. nu. 23. Sylua de salar. qu. 69. nu. 5. Fontanell. de pactis cl. 5. gl. 1. p. 3. n. 4.* post mille *D. Guttier. lib. 4. qu. 24. n. 48.*

905 Si dos fuerit à patre legata consistente in centum, quo vita functo, frater sororem dotauit, & dedit ei centum, nulla facta mentione de illis centum à patre legatis, compensatio admittitur, quia frater negotium sororis agit: & dos debetur habito respectu ad paternum patrimonium, & in dubio frater præsumitur dotare de bonis paternis, secus verò de propriis, *Menoch. de arbitr cas. 88. num. 46. R. Capyc. Latr. dec. 38. num. 7.* Vbi secus dicit si frater dotet de maiori quantitate, nam illa dat de proprio, Imò si dotasset de quingentis, videtur illos quingentum esse vltra centum, *Menoch. d. cas. 88. nu. 40. præs. 16. nu. 16. Ruin. cons. 123. vol. 1. Alderis. de hered. act. c. 6 n. 24. p. 1.*

Sed contra, & melius dicit *D. Guttier. de compensat. lib. 5. qu. 4. nu. 104. & seqq.* vbi contrarios, claris rationibus conuincit.

Si pater in testamento leget mille filiæ pro dote, postea viuens dotauit in 800. compensatur dos in legato, *Franch. & Luca decis. 422.* Si maior quantitas sit legata, quam dos data, posse peti residuum, *DD. apud Luca ibid. nu. 2.* Distinguit *R. Marin. lib. 1. c. 93. nu. 3. seqq.* Sed esse materiam coniecturalem, *Luca ibid. nu. 3. seqq.* Vbi alia de compensatione.

906 Dotem voluntariè promittens, & posteà dotem legans, videtur legata animo compensandi, *Dom. Guttier. sup. lib. 5. qu. 4. num. 18.*

907 Dos data ab Auo nepti, ex prædefuncto filio, qui etiam dotem filiæ reliquit, non compensatur, sed vtramque filia potest petere, quia compensatio non fit de debito inter alios contracto, *l. in rem. ff. de compensat. Roman. cons. 567. Medic. de compensat. qu. 17. nu.*

6. Be-

vel nisi transierit ad secunda vota, quibus casibus non est alenda, sicut nec etiam post annum, dote non dum restituta ex culpa mulieris non exigentis, *l.1.§.cum autem,C.de rei vxor act. Ias.in §.fuerat nu.23.& seqq. instit.de action. Franch.dec.217.489.* vbi Addentes; & signanter *Luca, Thes.dec.43.Surd.de alim.tit.1.qu.44. Mart.Medic.exam.54.dec.89.cum addit. Rota p.9.rec.dec.228.nu.1.Staiban.de interesse lib.2.q.5.tit.3.Tusc.lit.D.conclus.764.num.13.& seqq. Altograd.cons.84.nu.81.lib.1.Ripol.var.cap.19.nu.102.Iouius de solemnit.in contract. minor. gl.21.§.18.Boss.de dote cap.19.Barbos.solut. matr. Capon salut.matrim. Olea de cess.iur. tit.4. qu.2. nu.33.& nu.45.qu.12.Pegas.resol.c.3.num.601.& seqq.Andreol.contr.247.Sabell.§.dos,Antonell de temp.legal.lib.2.c.19.20.*

885 Nisi fuerit dos à marito vxori legata, nam tunc statim debetur, *Altograd.d.contr.84.n.81. Sabell.§.dos n.25.§.legatum, §.maritus.*

886 Vel nisi maritus maletractauerit vxorem infirmam, nam tunc nun gaudet tali dilatione anni, *Rier.collect.2553. Sabell. §. lucrum num.21.*

887 Sic etiam si fuerit solutum matrimonium per mortem mulieris,maritus quando dotem non lucratur, habet integrum annum ad dotem restituendam, & ante illum elapsum non potest dici in mora, *Altograd.d.cons.81. n.28. & seqq.* Vbi ampliat, quamuis esset diues, & posset illam restituere, intelligendo quando consistit in pecunia, vel mobilibus, *vt sup.*

888 Verum si instrumentis dotalibus fuit apposita clausula, Vt soluto matrimonio statim dos sit restituenda, censetur renunciatum dicto beneficio, & dilationi annali, & consequenter dos etiam in pecunia, vel mobilibus statim est restituenda, *Amat.res.49.nu.31. Olea de cess.iur.tit.5.qu.12.n.29.*

889 Sed corredum, vel acconcium debet restitui, *Sabell.§.bona n.9.10.*

890 Tenentur tamen hæredes mariti, durante dicto anno,præstare fideiussores de soluendo, adueniente tempore, si petatur, alias posset statim exigi, *Maur.de fideiuss.p.1.sect.3. cap. 20. num.3.*

891 Si verò dos consistat in bonis immobilibus debet statim restitui, *pract. Papiens. Actio. qua vxor agit ad dot.& vsufr.gl. D. Margarita n.3. cum addit. Gratian.disc.610.num.14. seqq.* Vbi quod mulieri debentur fructus percepti ex re dotali immobili, *Tusc. lit.D. conclus.764. Ricc.collect.2553.*

892 Si verò mulier receperit alimenta ab hæredibus mariti, an adhuc repetat fructus, vel compensentur, *Surd. dec.281.* & ibi *Hodiern. Ludouis.dec.462. Antonell.d.c.19.*

893 De restitutione dotis soluto matrimonio, & de tenuta, quæ mulieri competit in bonis viri, vigore *constit. Cathalonia,* & alia ad rem plenè *Fontanell.de pact.nupt.tom.2.cl.7.glo.3. Conciol.& Romag.ad stat.Eug.lib.2.rubr.48.*

894 Maritus, qui recepit dotem in bonis mobilibus æstimatis, semper tenetur ad æstimationem, etiam si vsu, & tempore deteriora effecta sunt, secus si mobilia fuerint inæstimata, *l.æstimata,ff.solut.matrim. l.plerumque, ff.de iure dotium, Antonell.de temp.legal.lib.2.c.19. nu.12. Afflict.dec.13.nu.27.Peregr.de fideicom. art.10. nu.40.Andr.dec.69.nu.3.Rota dec.801.n.34.p.4 tom.2.rec.*

895 Sic etiam maritus non tenetur ad restitutionem dotis,si non exegit dotem à patre vxoris,si dum petiit sit repertus non soluendo pater, *Franch.dec.424.Fontanell de pactis cl.6.gl.1.p.2.nu.68.seqq.R.Marinis lib.1.c.14.* vbi *Add. Fab.in* C.*tit.de dot.caut.non num.defin.8.n.4.*

896 Pro dote promissa marito, an agat vxor, soluto matrimonio,per mortem viri. *Cirocc.discept.64.n.8.seqq.Olea de cess.iur.fol.241.*

Mulier, viuente viro possidet iure familiaritatis, & eo mortuo, pro suis iuribus dotalibus transfert familiarem possessionem in meram, & realem iure proprio,superueniente sibi nouo titulo, *l.cum nemo.C.de acquir. possess. Duran.dec.269.num.12.13.* quamuis non interuenerit declaratio, *Put.dec.441.lib.1. Merlin. dec.861.num.2.3.* Vbi quod hæc possessio est legitima, & manutenibilis, & præfertur posteriori alterius, & *dec.645. Antonel. de loco legal. lib.2.c.17.n.46.*

897 Matrimonio soluto, vxor habet retentionē bonorum viri pro dote consequenda, *Negusant.de pignor.p.5.membr.4.n.5.Ios.Ludouic. dec. Perus.48.nu.18.& dec.109.* ex Bal. in *l.pen. C. de pign.act.Surd.de alim.tit.1.qu.34.nu.9.Valasc. de partit.c.6.nu.38.seqq.Sesse dec.85. Merlin. de pign lib.3.q.76.Coccin.dec.67.Rocc.disp.182.n.1*

Quæ retentio competit etiam eius successoribus, mortuo viro, ex hypotheca dotis, *Coccin. sup.Burat.dec.179.nu.6.seqq. Rota dec.165.nu.45.46.p.3.rec.* Vbi quod competit retentio in domo, & mobilibus, vel aliis rebus,iure familiaritatis ab ea possessis, non autem in prædiis rusticis, neque in aliis bonis, quæ non constat ab ea fuisset possessa viuente viro, cum talis possessio non extendatur de re ad rem, *Aretin. cons.77.n.25.Gabriel.cons.34.lib.1.Rocc.sup.*

Verum cum mulier in tali casu possideat non iure dominii, sed tantum iure pignoris tenetur pati executionem contra bona hæreditaria viri instantibus creditoribus, quibus licitum est in tali casu agere via executiua, & ideò non poterit mulier vti tertia impedire executionem mandatorum, nec subhastationem, & adiudicationem, *Gratian. disc.941.n.3.4.Rota dec.181.num.3.seqq. p.7. rec. Fontanell.de pact.nuptial.claus.7.gl.3.nu.8.* Vbi quod instantibus creditoribus, etiam posterioribus, & hæredibus mariti, mulier tenetur præstare patientiam, vt bona vendantur, & pretium deponatur, ea tamen non amota à possessione, donec plenariè satisfacta de sua dote, *Cancer.var.p.3.cap.17.num.4.17.seqq. Caualc.*

de

de vsufr. mul. relict. n. 212. Marescot. lib. 1. cap. 29. nu. 34. Antonell. sup. c. 17. n. 46. seqq.

898 Imo post mortem viri, vxor potest ingredi possessionem bonorum illius, ex causa crediti dotalis, si habeat hypotecam cum constituto, & precario, & continuare possessionem, quam habebat viuente viro, iure familiaritatis, R. Marinis, vbi Add. lib. 2. resol. 142. Ant. Fab. in C. solut. matrim. defin. 4. Antonell. de loco legal. lib. 3. c. 18. n. 23. 24.

Secus si non haberet constitutum, & precarium, l. dotis actione, C. solut. matrim. Ant. Fab. defin. 10. C. de rei vxor. act. Antonell. sup.

E contra mulierem petentem assecurationem suæ dotis, ob vergentiam viri ad inopiam, non datur ius offerendi posterioribus creditoribus, tum quia hæc assecuratio non est restitutio, sed positio dotis in tuto, vt fructus deseruiant pro alimentis vxoris, & filiorum, tum etiam quia bona viri vrgentis ad inopiam, consignantur mulieri, vt existant penes eam, & non dissipentur, Mantica de tacit. lib. 11. tit. 30. nu. 10. seqq. Osasch. dec. 135. Gaill. lib. 2. obs. 92. Franch. vbi Luca dec. 54. Fontanell. de pactis d. claus. 7. gl. 2. p. 3. nu. 50. seqq. Surd. de alim. tit. 1. qu. 35. nu. 5. Antonell. d. c. 17. num. 50. Grammat. dec. 92. num. 17. Vrsill. ad Afflict. dec. 179. num. 2. Anna sing. 198. Cartar. dec. Thes. filius ad patrem dec. 107. Barbat. de assist. claus. 2. n. 88.

899 An detur compensatio in dote, magna difficultas est, nam quod non possit opponi, plures refert Doctiss. D. Guttier. de compensat. lib. 1. qu. 28. num. 12. Sed quod possit opponi, affert Bersan. de compensat. cap. 2. qu. 34. num. 4. Anna cons. 101. num. 5. Fab. in C. lib. 4. tit. 23. defin. 6. in annot. num. 4. Petris cons. 9. numer. 92. Ricc. collect. 2885. Tusc. lit. C. conol. 490. num. 6. Tyndar. de compensat. art. 5. num. 42. Afflict. dec. 121. num. 4. D. Petra in rit. 166. nu. 187. Afflict. contr. 28. num. 4. Cyriac. contr. 441. num. 11. Sabel. §. compensatio num. 20. Barbos. in l. 6. C. de compensat. Franch. dec. 642. Mastrill. dec. 189. num. 6. Gastill dec. 61. num. 7. Salgad. labyr. part. 3. cap. 6. §. vnic. num. 11. Vreeol. consult. 89. num. 3. Castill. de alim. lib. 8. cap. 67. n. 4. Ripol var. cap. 10. nu. 110. 354. 355. Thor. in compend. decis. verb. compensatio tom. 1. fol. 100. Cacheran. dec. 92. nu. 18. Melius ad Castill. de alim. cap. 67. n. 4. Pegas resol. cap. 5. vers. quod etiam, Tepat. var. tit. 160. r. 1. Medic. decis. Senens. exam. 60. num. 20. Barbos. in l. diuortio, §. ob donationes n. 1. ff. solut. matrim. Trentacinq. var. tit. de compensat. res. 1. num. 18. lib. 3. vol. 1. & mille alios.

Maximè si creditum sit liquidum, Rota dec. 253. num. 4. dec. 463. nu. 29. coram Merlino. Cyriac. contr. 34. nu. 22. cum seqq. quamuis adsit statutum reiiciens omnes exceptiones, præter illam solutionis, Surd. dec. 91. num. 9. seqq. D. Constan. in. ad stat. Rom. lib. 1. annot. 14. n. 49.

900 Dos compensatur cum expensis necessariis in dote factis, Bersan. de compensat. c. 2. qu. 34. nu. 14. Bald. Nouell. de dote p. 8. priuil. 1. nu. 4. D. Guttier. de compensat. lib. 1. q. 28. n. 52.

901 Dos si in quantitate consistat, & legatum sit in specie non compensatur cum dote, D. Guttier. lib. 2. qu. 3. n. 41.

902 Dos data, vel promissa ab hærede non compensatur cum dote in testamento legata, si talis legati scientiam non habuit, Medic. de compensat. qu. 17. num. 7. p. 1. D. Guttier. lib. 2. q. 3. nu. 71.

903 Dos cum legitima compensatur, gl. in leg. fin. verb. intelligi, C. de dotis promiss. Gomez in l. 50. Tauri num. 24. Menoch. de arbitr. cent. 1. num. 46. & cas. 88. num. 49. D. Guttier. lib. 3. qu. 11. nu. 1.

904 Dos à Victrico priuignæ promissa, non compensatur cum legitima ipsi priuignæ debita, D. Guttier. lib. 3. qu. 11. n. 16. & seqq.

Dos iuxtà nonnullos non præsumitur donatio, sed potius compensatio cum mercede debita, Nos ad R. Rouit. cons. 25. nu. 32. lib. 1. Zacch. de salar. qu. 36. num. 11. Alderis. de hæred. c. 6. nu. 23. Sylua de salar. qu. 69. nu. 5. Fontanell. de pactis cl. 5. gl. 1. p. 3. n. 4. post mille D. Guttier. lib. 4. qu. 24. n. 48.

905 Si dos fuerit à patre legata consistente in centum, quo vita functo, frater sororem dotauit, & dedit ei centum, nulla facta mentione de illis centum à patre legatis, compensatio admittitur, quia frater negotium sororis agit: & dos debetur habito respectu ad paternum patrimonium, & in dubio frater præsumitur dotare de bonis paternis, secus verò de propriis, Menoch. de arbitr cas. 88. num. 46. R. Capyc. Latr. dec. 38. num. 7. Vbi secus dicit si frater dotet de maiori quantitate, nam illa dat de proprio, Imò si dotasset de quingentis, videtur illos quingentum esse vltra centum, Menoch. d. cas. 88. nu. 40. præs. 16. nu. 16. Ruin. cons. 223. vol. 1. Alderis. de hæred. act. c. 6 n. 24. p. 1.

Sed contra, & melius dicit D. Guttier. de compensat. lib. 5. qu. 4. nu. 104. & seqq. vbi contrarios, claris rationibus conuincit.

Si pater in testamento leget mille filiæ pro dote, postea viuens dotauit in 800. compensatur dos in legato, Franch. & Luca decis. 422. Si maior quantitas sit legata, quam dos data, posse peti residuum, DD. apud Luca ibid. nu. 2. Distinguit R. Marin. lib. 1. c. 93. nu. 3. seqq. Sed esse materiam coniecturalem, Luca ibid. nu. 3. seqq. Vbi alia de compensatione.

906 Dotem voluntariè promittens, & postea dotem legans, videtur legata animo compensandi, Dom. Guttier. sup. lib. 5. qu. 4. num. 18.

907 Dos data ab Auo nepti, ex prædefuncto filio, qui etiam dotem filiæ reliquit, non compensatur, sed vtramque filia potest petere, quia compensatio non fit de debito inter alios contracto, l. in rem. ff. de compensat. Roman. cons. 567. Medic. de compensat. qu. 17. nu.

6. Be-

6. *Beroiu conf.46. num.7. vol.2. D.Gulier.lib.1. qu.4.nu.70.*

908 Dos semper est priuilegiata, *l.1.ff.solut.matrim. Staiban.ref.69.nu.42. Copon.solut.matrim.in l.1.qu.1.nu.2.3. Viu.opiu.272. Lambertin.de Iure patron.lib.1.p.1.ar.8.5.quæstionis principalis, Neurz.conf.77. Menoch.conf.242.nu.6.lib.3. Negus.de pignor.membr.1.p.8. num.33. Acosta de priuil.credit.reg.2. ampl.6.num.195. Roto Lucens.post consult.96. Palmæ nu.62. Torre de pactis lib.1.c.7. num.2.*

Licet non esse priuilegiatam dotem, nisi specialiter ostendatur, & ideo remanere in dispositione Iuris communis, & per illius regulas esse transeundum, dicant *Osasch.dec.135.nu.3. Canal.dec 34.nu.22.par.1.& dec.10.num 73.p.3. Menoch.conf.242. nu.4.conf.261. nu.9.39. vol.3. Surd.*vbi *Hodierna dec.164. Prat.obseru.70.n.13 Fontanell.dec.364.nu.11. Card.de* Luca *de dote disc.83.nu.5.disc.156.n.3.*

909 Ideo statutum mandans causas esse compromittendas inter consanguineos, nisi adsit Instrumentum liquidum, comprehendit etiam contractus, & causas dotis, cum Instrumentum dotis non sit liquidum, quia multis circunstantiis indiget, ad eius liquidationem, *Prat.obs.70.* De qua re infrà *nu.1025.*

910 Absque difficultate Dos non contractis nuptiis nullum habet priuilegium, *l.3.ff.de Iure dotium, l.fin. C.de donat.ante nupt. l.1.ff.de vsucapion. Bossius de dote c.2.§.2.nu.120. D.Gaston.discept.31.nu.9. D.Prot.obs.12.*

911 Sic promissio, aut legatum pro dote habet conditionem: si matrimonium sequatur, alias non habet effectum, *Gomez in l.50. Tauri nu.18.29. Ricc.collect.467.708. Hermosill.l.6.gl.1. nu.9.tit.4.p.5. Castill.de alim. c.36.§.10.* Cyriac. *contr.72.391. Menoch.lib.4. præs.146. Giurba ad consuet.Mess.c.3.gl.5.nu 36.seqq.nu.51 seqq. Couar.in c.3.à nu.14.de testam. Boss.de dote c.1.seqq. Guid.Papa dec.145. Cald.de emphyt.3.p.q.15.nu.24. Aluarod.de coniect.vltim.volunt.lib.2.c.3.§.2. nu.20. Monter.dec.10. Ripol.var.cap.9. num.112. & seqq. Sabell.§.legatum nu.48. Torre de pact.lib.2.c.32.nu.242.*

912 Et annullato matrimonio cessat, *Barbosa voto 69.& 126.à nu.104.*

913 Laudemium non debetur domino directo, quando res emphyteutica datur in dotem, *Rotà p.9.rec.dec.53.nu.11.* cum distinctione tamen, vt si detur in æstimata, non debetur laudemiũ, secus si detur æstimata, tali æstimatione, quæ faciat emptionem, & venditionem, *Amad.à Pōte de laudem.q.29. Salso eod.tract.cellul.7.in fine, Tiraq.de retract.lignag.§.1.gl.14. nu.108. Velosc.de Iure emphyt.q.14.nu.10. Burg.de laudem.p.2. inspect.12.nu.6.seqq. Fulgin. de Iure emphyt.tit. de laudem.q.7. Ricc.collect.3037. D. Rota in florileg.conclus.25.nu.16.& seqq. Guid.Papa dec.18. Fontanell.de pact.nuptial.cl.5.gl.8.p.13.num.22. Donad.de renunciat.c.27.n.111.112.*

914 Quo ad dotis priuilegia Dicimus: Duo Instrumenta facta eodem die, vnum fauore dotis aliud non, præsumitur præcessisse illud dotis, etiam contra fiscum, *Bal.in l.dotis, C.de Iure dotium, Couar.var.lib.1.c.16.nu.6. Menoch.præs.72.nu.18. Pacific.de Saluian. Inspect.3.c.1.n.482. Luca ad Franch.dec.260. Staiban.ref.3.nu.13.& ref.69.n.34.37.& ref.194.num.13. Sabell.§.contractus nu.47. §.Instrumentum nu.12. Gaston. discept.18.nu.30. Barbosa in l.1.p.2. solut.matrim. Salgad.labyr.p.2.c.4.num.169.170. Olea de cess. Iur.tit.6.q.2.nu.14.& tit.6. q.3. nu.13.17. Rocca disp.108.n.41. Acosta de priuil.credit. rep.2.ampl.7.ex nu.46.& ampl.6.nu,133. Copon. de dote fol.116.num.20. Boss.de dote cap.9.§.13.num.42. Velasc.de priuil.paup.q.28 nu.37. Mantica de tacit. lib.11.tit.26.num.4.5. Negusant.de pignor. 2.par. membr.4.nu.109. Antonell. de temp.legal.lib.4.c. vlt.nu.6.51. Cancer.var.p.1.c.9.nu.3. Ripol.var. c.9.nu.80.seqq.* Quid si in vno Instrumento adsit hora, *Luca ad Franch. d.dec.260.nu. Staiban. obs.3.nu.30.& seqq. Antonell.de temp.legal. lib.4.c.vlt.*

915 Et quod Instrumentum ad fauorem mulieris pro dote factum, præferatur facto in fauorem Fisci, etsi vno, eodemq, die stipulata sint, *Negus.de pignor.membr 4. 2.p. nu,110. Nouell.de dote p.9. priu.1. Merl.de pign.li.3.q.77. Ripol.var.c.9.n.80. R.Marin. lib.1.c.72.* vbi *Luca, & ad Renert.dec.378.num.5.6. Mantica de tacit. lib.11.tit.26.nu,4.5. Antonell. de tempore legal. lib.4.c.vlt.nu 6.51.61. Rosfr.obs.17.nu.15. Schettin.de Iure offer p.2.c.6.n.8. D.Card.Luca de dote disc 166.nu.67.103. Staiban.obs.3. n.23.& seqq.* D.*Constantin. ad statut. Romæ tom.1. annot.30. art.3.nu.328.fol.517.*

916 Et istud priuilegium est cessibile, & transmissibile *d.disc.Luc.166.n.164. Olea de cess.Iur. tit.6.qu.2.num.24.& seqq. Ripol.var.1.9.n.80. & seqq. Staib.d.obs.3.nu.27.28.29.* Si non habet Instrumentum, sed scripturam priuatam, *Card. Luca d.disc.166.nu.107.*

917 Iudicium intentatum pro restitutione dotis transmittit priuilegium hoc ad hæredes, cũ eodem priuilegio potioritatis, *Card.Luca d.disc. 166.n.102.disc.4.n.9.10.*

918 Item confessio dotis receptæ, facta à *Viro* retrotrahitur ad initium promissionis, ne dum in præiudicium *viri*, & eius hæredum, sed etiã creditorum, qui medio tempore contraxerunt, *l.in contractibus §.sed quoniam, C.de non.num. pec. Surd.conf.397.nu.5.lib.3. Cammarat.resp.45. nu.2.tom.1. Merlin.de legit.lib.2.tit.1.q.17. n.13. Salgad.labyr.lib.3.c.13.nu.21. Boss.de dote c.10. nu.150. Gaston.sup.nu.38.* Vide *Dom. Merlin.de pignor.& hypot.lib.4.tit.5.q.134. Roderic.de concursu credit.* Et *Nos* latè Dicemus *infrà num.* 996.

919 In his, quæ commodum, & beneficium mulieris respiciunt, non ita si odium, *D.Marcian.disp.6.nu.10. Luca ad Franch.dec.328. nu.5. Vrsin.de feud.p.3.q.1.nu.11. D.Gaston.sup.n.13.*

920 Nouatio fauore dotis nunquam inducitur,

Muta

Mut à dec. 33. nu. 27. Castill. dec. 5. nu. 7. seqq. Staiban. res. 7. nu. 28. & res. 190. num. 159. D. Gaston. discept. 40. nu. 7. Concial. alleg. 34. nu. 15 Gratian. discep. 509. nu. 13. 14. Nec per delegationem, aut dationem insolutum, D. Palma consult. 22. nu. 8. 9. Card. Luca de dote disc. 64. nu. 2. 3. de credit. disc. 32. nu. 12. de empt. d. fe. 17. num. 7. Secus si culpa euictionis ipsi mulieri, vel Viro tribuatur, Card. Luca d. disc. 64. Etiam soluto matrimonio, ante restitutionem dotis, Concial. d. alleg. 34. nu. 6. Fontanell. dec. 573. nu. 13. dec. 560. n. 14. Acosta de priuil. credit. reg. 3. ampl. 15. num. 18. Mangil. de euict. q. 70. n. 11. Gusm. eod. Tract. q. 26

921 In dubio sumenda est interpretatio, vt capitale dotis remaneat illæsum, l. in ambiguis, ff. de Iure dot. l. in ambiguis, ff. de reg. Iuris, vbi Nidus, & alii, Infrà nos nu. 1021. Surd. de alim. qu. 10. tit. 4. nu. 2. Costa cons. 20. nu. 33. Gaston. sup. nu. 13. Sousa dec. 22. nu. 39. Campeg. de dote p. 1. q. 80. nu. 5. R. Capyc. Latr. dec. 182. num. 48. 60. 61. Menoch. cons. 201. nu. 19. maximè in Iure quæsito, l. qui per salutem, ff. de Iure dotium, R. Capyc. Latro d. nu. 60. Et sufficit habere unum Doctorem pro dote, Natta cons. 316. nu. 3. Magon. dec. flor. 86. nu. 5. Rouit. cons. 54. num. 12. lib. 1. Barra obs. 92. cent. 3.

922 Quando æstimatio fundi dotalis facit emptionem, & venditionem, vt diximus, dominiũ illius transit in virum, verum, illo effecto non soluendo, si fundus ille reperiatur penes tertiũ, potest mulier agere nè dum hypotecaria, sed vtili rei vendicatoria, l. in rebus, C. de Iure dotiũ, Amat. res. 49. nu. 8. Roderic. de concursu credit. art. 1. nu. 98. Donad. de renunciat. lib. 1. c. 14. num. 70. Et sic alienari non potest absque consensu vxoris, Constant. Roger. de dote c. 11. nu. 7. Donad. de renunciat. c. 27. nu. 119. in fine, Antonell. de tempore legal. lib. 4. c. vlt. nu. 62. 63. & de loco legal. lib. 2. c. 17. nu. 38. vbi nu. 40. seqq. dicit mulieri agenti vtili actione rei vendicationis, posse offerri æstimationẽ à creditoribus, sicut poterat à marito, D. Ciroc. discept. 66.

923 Sed hoc priuilegium habet sola mulier, & eius descendentes, non extranei hæredes, Merlin. de pignor. lib. 2. tit. 1. q. 19. n. 96. 99. Mart. Medic. dec. 152. Gaston. discept. 33. nu. 5. Staiban. res. 67. nu. 20. Ciroc. discept. 51. nu. 51. Andreol. contr. 237. Cerro dec. 95. Saminiat. contr. 91. Idem Merlin. de pignor. lib. 3. qu. 47. nu. 23. seqq. Olea de cess. iur. tit. 6. q. 2. num. 24.

Sed etiam ad extraneos hæredes dicit Reg. Marinis ad Reuert. dec. 193. nu. 2.

Non cessionarius si non sit ad mulieris commodum, Merlin. d. q. 47. à nu. 35. & 40. R. Marin. lib. 2. c. 19. à nu. 11. Faria ad Conar. var. lib. 1. c. 7. nu. 36. Idem Marin. ad Reuert. dec. 367. à num 6. Olea sup. nu. 22. Dexart. dec. 12. nu. 4. 5.

924 Mulier pro dote habet hypothecam cum prælatione omnibus creditoribus; l. assiduis, C. qui potior in pignore. Gizzarell. dec. 1. Bellut cons. 189. Sadarin. resp. 44. Castill. tom. 3. controu. 3. Couarr. var. lib. 1. cap. 7. & ibi Faria, Mart. Medic. exam. 48. Roderic. de concursu cred. 1. art. 1. nu. 1. & seqq. vbi tota materia, Saminiat. sup. Antonell. de temp. legal. lib. 4. c. vl. n. 51. seqq.

925 Sed hoc priuilegium competit ipsi, & filiis, non autem extraneis, aut cessionariis, Barbos. in l. 1. p. 6. num. 13. ff. solut. matrim. Olea de cess. Iur. tit. 6. qu. 2. nu. 4. Marinis lib. 2. c. 19. nu. 23. Gaston. discept. 33. num. 7. Roderic. de concursu credit. art. 1. num. 84. seqq. mille apud Olea de Cess. tit. 6. q. 2. n. 24. D. Saminiat. sup. Merlin. sup. Ripol. var. c. 10. à n. 299. Acosta de priuil. credit. reg. 2. ampl. 6. nu. 130. & à nu. 102. Hunnius Encyclop. 3. p. tit. 13. c. 5. nu. 36. 37. & res. Iur. ciuil. lib. 3. tract. 3. p. 5. qu. 5.

926 Dotis fauore conceditur regressus ad pignora liberata, P. Affl. contr. 5. nu. 39. secus si sit actus Iuratus, ibid. nu. 40.

927 Si actio in dotem detur, an sinè cessione exerceri possit? Olea de cess. tit. 4. in miscell. n. 7.

928 Subrogatum in locum rei dotalis, eius qualitates, an habeat? Gusm. de euict. q. 26. à nu. 77.

929 Statutum mandans mulierem non posse contrahere, nisi cum certis solemnitatibus, non comprehendit contractum matrimonii, Altograd. cons. 34. n. 49. lib. 1. Andreol. contr. 112.

930 Sic statutum, quod mulier non possit obligari sinè certis solemnitatibus, vt est Florentiæ, non habet locum si obligetur pro dote, Caball. cons. 69. lib. 1. 97. lib. 2. Mart. Medic. dec. 49. vbi addit. Sperell. dec. 83. nu. 6. Antonell. de loco legal. lib. 2. c. 17. nu. 58. Infrà hic nu. 938. D. Torre de pact. fut. success. dec. 163. nu. 4. dec. 117. n. 3. Andr. s.

931 Quod Intellige quando mulier ad dictam dotem compelli poterat, aliàs non, Sperell. sup. Rota post Vrceol. de transact. dec. 93. nu. 2. Peregr. dec. 47. nu. 2. Rota p. 9. rec. dec. 262. num. 4. seqq. p. 14. dec. 475. Ludouis. & addit. dec. 491. nu. 8. 13. Rota p. 15. dec. 13. 157. 193. p. 17. dec. 331. nu. 11. seqq. p. 18. tom. 1. dec. 66. 124. Andreol. sup.

932 Beneuerum obligatio pro dote, constante matrimonio non valet, sine solemnitatibus, Pic. ad stat. vrb. gl. 7. num. 234. seqq. Gratian. disc. 647. nu. 10. seqq. Put. dec. 160. lib. 5. Negus. de pignor. p. 8. memb. 1. nu. 26. Surd. dec. 164. & 287. Sabell. §. statutum nu. 19. vers. quod si. fol. mihi 202.

933 Et conclusio posita sup. hic nu. 930. Procedit, quamuis mulier esset minor, si tenetur dotare, Ricc. collect. 377. Pic. d. gl. 7. num. 228. Sabell. ibid. vers. item. Sed minor, qui ex necessitate tenetur dotare sorores, potest id facere sine solẽnitatibus statuti, Pic. sup. Rota p. 9. rec. dec. 261. & p. 12. dec. 126. n. 56. & seqq. Merl. de pign. li. 3. q. 83

434 Secus si mulier totam dotem suam vellet dare in dotem, Cyriac. contr. 295. nu. 39. seqq. Altograd. contr. 34. nu. 54. lib. 1. Thes. dec. 223. nu. 13. vbi dicit posse vsque ad medietatem dotis obligare, Burat. dec. 783. num. 2. Pen. dec. 489. num. 12. Merlin. dec. 749. nu. 3. seqq. vbi dicit, quod mulier si habet idoneum releuatorẽ, non dicitur remanere indotata, & apud Pic. post eius Tract. dec. 10. n. 10. & dec. 11. n. 12. Torre de pact. lib. 3. c. 5. n. 98

935 Sed quod dos sit priuilegiata, & sic quod mu-

mulier, siue debeat dotare, siue non, siue statutum loquatur per verba generalia, ac etiam geminata, nam non comprehendit causam dotis, *Altograd. cons. 34. nu. 8. seqq. lib. 1. Caball. eonf. 22 lib. 2. Riec. collect. 1910. & coll. 337. lim. 2. Rota p. 13. rec. dec. 145. n. 4. dec. 314. n. 4. & seqq. Sabell. sup. vers. Quod dos. Andreol. contr. 112.* vbi declarat. *Merlin. de pign. lib. 3. qu. 83. n. 17. Scoppa ad Merlin. contr. 96. n. 6. lib. 1.*

936 Sed quod stantibus verbis generalibus, statutum prædictum habeat locum, etiam in dote, *Gratian. d. sc. 95. nu. 4. Surd. dec. 287. num. 4. & seqq.* Vbi *nu. 26.* declarat, nisi essemus in casu alias de iure communi permisso, nam tunc potest minor se obligare pro dote etiam sine solemnitatibus, *Rota d. dec. 262. p. 9. rec. & par. 12. dec. 21. num. 41. seqq.* Vbi dixtinguit, vt mulier possit obligari sine solemnitatibus pro dote, vti causa necessaria, sed non ex dicta causa alienare sine solemnitatibus, *Rota p. 15. rec. dec. 13. & 157. Sabell. sup. vers. Sed quod. Andreol. su.*

937 Quod constitutio requirens solemnitates in contractibus minorum, comprehendat etiam obligationis ex causa dotis, *Bich. dec. 229 nu. 26. Rota p. 15. rec. dec. 57. Andr. ol. sup.*

Secus si dos esset promissa pauperi mulieri, *Rota dec. 13 post Pie. ad stat. Vrbis, Antonell. de loca legal. lib. 2. cap. 17. nu. 59. 60. Burat. dec. 924. nu. 10.* & ibi *Addit. n. 17.*

938 Statutum etiam vniuersale non comprehendit causam dotis, *Ciarlin. contr. 240. nu. 41. Cyriac. contr. 508. num. 38. lib. 3. Antonell. de loco legal. lib. 2. c. 17. nu. 58. Caput. q. dec. 199. p. 3. Put dec. 160. lib. 3. Galganet. ad stat. Vrbis lib. 2. c. 151. Pic. ibid. gl. 7. nu. 255. & Rota post eum dec. 13. Nos sup. nu. 930. Rota dec. 163. nu. 4.* post *Torre de pact. fut. success. Andreol. sup.* declarat.

939 Statutum prohibens donationem sponsæ, non comprehendit quæ fit ex causa matrimonii, *Bertazol. cons. 28. num. 53. Menoch. cons. 261. nu. 9. Peg er. dec. 220. nu. 2. 3. Altograd. cons. 7. nu. 16. Ciarlin. sup. nu. 40.*

940 Mulier maior sponte dotem constituens, seu promittens pro alia muliere, efficaciter obligatur, excluso beneficio Velleiani, *l. fin. C. ad Velleian. Boss. de dote cap. 8. nu. 16. 77. & cap. 9. nu. 93. seqq. Luca ad Franch. dec. 237. Card. de Luca de dote disc. 47. nu. 4 disc. 145. n. 102. R. Marin. lib. 2. c. 236. DiPetra in rit. 167. n. 33. R. Latr. consul. 54. Rocc. disp. 112. Hodier. ad Surd. pec. 164 Staib. res. 42. 177. & abs. 179. D. Scap. ad Merl. d. cont. 56. li. 1.* vbi tota mat. Dicemus *inf. n. 1015.*

Quamuis sit nupta, & promittat dotem inscio marito, *Boss. ibid. Conciol. alleg. 45. num. 52. Staiban. res. 178.*

Procedit fauor, quamuis mulier fideiubeat pro alio promittente dotem, *Boss. n. 94. 95.*

Secus constante matrimonio, *Boss. sup. n. 99.*

941 Talis fauor dotis iuuat etiamin muliere se obligante pro dote data viro conseruanda, & restituenda mulieri, *Boss. sup. n. 100.*

942 Talis fauor est etiam quo ad mulierem se obligantem pro antefato, *Franch. dec. 182. 578. Ricc. collect. 295. Barbos. in l. fin. nu. 5. C. ad Velleian. Boss. sup. nu. 102. Malfes. ad consuet. Neap. p. 7. qu. 3. nu. 18. Scoppa sup. nu. 6.*

943 Sic mulier potest obligari simul cum marito pro dote communis filiæ, *Boss. sup. num. 107. seqq. Gomez in l. 50. Tauri nu. 25. Pascal. de vir. patr. pot. p. 2. c. 6. num. 31. Thes. dec. 223. num. 15. Bald. Nouel. de dote p. 6. d privil. 3.*

Licet contra dicant in hoc casu *Herring. de fideiuss. c. 7. nu. 415. Giurba ad consuet. Messan. cap 13. gl. 2. Cutell. de donat. tract. 1. disc. 3. p 2. nu. 10. Surd. dec. 164. nu. 4. 14. Annam Rubert. resolutionidec. lib. 3. c. 11. Marescot. lib. 1. c. 5. R. Capyc. Latr. consult. 54. Font. nell. de pact. gl. 1. p. 2. cl. 6. Censal. ad Surd. d. dec. 164.* post *alios Scoppa sup.*

Vel pro filio, pro dote communis filiæ, *l. fin. C. de datis promiss. Gratian. cap. 669. n. 22.*

944 Donatio vbi est prohibita non censetur illa, quæ fit in augumentum dotis, *Becc. cons. 20. num. 10. Natta cons. 609. nu. 11. Rol. cons. 44. nu. 9. cons. 7. nu. 13. lib. 4. Menoch. cons. 723. n. 16. Gratian. cap. 984. nu. 22. Altograd. cons. 7. nu. 12. seq. Ciarlin. contr 240. nu. 36.*

945 Sententia pro dote exequitur non obstante appellatione, *Prat. o. sf. 59. Nos de Nullit. Ind. rubr. 5. qu. 15. nu. 9. & seqq.* vbi quid propositis Nullitatibus.

646 Priuilegium Dotis est, quod licet Dos confessata constante matrimonio non sit vera dos, *Bart. in rubr. ff. solut. matrim. nu. 16. l. 1. C. de dot. caut. non num. Mant. ca te tacit. lib. 12. tit. 4. l. 1. 2. 3. ff. de donat. inter. Castill. de alim. c. 36. 6. 6. n. 3. Card. de Luca de dote in sum. nu. 355. & disc. 72 nu. 5 8. & disc. 149. nu. 1. Cancer. var. cap. 9. n. 54. P. Barbos. in rubr. ff. solut. matrim. p. 4. nu. 34. seqq. D. Cafareg. ad stat. Ian sol. 478. nu. 1. D. Concial. allegat. 34. nu. 14. Censal. dec. 50. num. 1. Marlin. dec. 652. nu. 2. Burat. dec. 108. n. 2. D. Gob. us consult. 17. nu. 6 seqq. Antonell. de tempore legal. lib. 4. c. vlt. nu. 70. D. Beniel. cons. 70. n. 82. seqq.*

947 Nec probet in præiudicium viri, & suorum hæredum, *Rota dec 683. nu. 1. & 2. p. rec. Ludouis. dec. 67. nu. 2. Burat. dec. 612. nu. 1. 2. Card de Luca disc. 159. pu. 2. 40. de dote, Mart. Medic. exam. 51. n. 3. 7. D. Casareg. sup. n. 2. 3. D. Gob. sup.*

948 Maxime si non præcedant capitula matrimonialia, nam nõ præiudicat creditoribus cõtractis ante confessionem, *Vesill. ad Afflict. dec. 402. Valasc. consult. 5. Fantanell. de pactis nupt. tom. 2. cl. 14. gl. vnic. p. 1. nu. 60. seq. Couar. var. lib. 1. c. 7. nu. 4. 5. Marescot. c. 8. lib. 1. Racc. de de. coct. mercat. n. 239. D. Gobius consult. 17. n. 6. 7.*

949 Nam dos confessata nulla dotis priuilegia habet, *Merlin. de pignor. qu. 58. lib. 3. n. 11. Card. de Luca d. summar. nu. 355. Boss. de dote cap. 10. n. 227. Mantica sup. lib. 12. tit. 20. Cancer. d. c. 9. nu. 54.* Quamuis adsit iuramentum in confessione *Rota dec. 55. nu. 10. seqq. p. 6. rec. Antonell. sup.*

950 Nec inducitur receptio ex eo, quia maritus præstat alimenta vxori, *D. Beniel. d. cons. 72. nu. 87. 88.*

Et dos confessata habetur pro donatione inter coniuges, *D. Torre de maiorat. Ital. p. 2. resp. Bosc.*

*Bose.2.nu.92.D.Gobius sup.8.9.*Cyriac.*controu.252.nu.35.* prohibita, *Sanch.de nat.tit.4. de donat.lib.6. d. sp.9.nu.3.6. Burat.dec.108. num.16. Merlin.d.qu.58.nu.2.*Casareg.*sup.nu.5.6.D.Bonden.collect.42.nu.9.* Vbi *nu.14. & seqq.*limitat. *Rota post ipsum dec.29.D.Pacion.alleg.34.n.14. Rota post Merlin.de pignor.dec.141.& 23.Burat.dec.612.925.* vbi dicit hoc procedere, etiam si confessio facta sit ad fauorem Soceri, & non solius vxoris, quia Socero donari ità prohibetur, vt propriæ vxori, *l.3.§.qui in eiusdem, ff.de donat.inter.Menoch.lib.3.præs.12. nu.83. Antonell.de loco legal.lib.2.c.17.n.35.*

951 Beneuerum morte viri confirmatur, si nō constet de mutatione voluntaris, *Card.de Luc.d.disc.159.n.33.34.*

952 Et eo casu valet in vim legati, *Sanch. de matrim.lib.6.disp.9.n.2.q.12.*

953 Etiam facta cum iuramento, nam potest reuocari, *Serafin.de iuram.priu.71.* vbi etiā *Add. D.Hodier.ad Surd.dec.154.in fin.& dec.127.n.6.*

954 Beneuerum ius Tertio quæsitum interim non tollitur, *Card.de Luca d.disc.159.num 82. Fontanell.de pact.claus.14.gl.vnic.p.1.n.73.Merlin.de pign.lib.3.qu.38.*

955 Et non nocet creditoribus futuris, *Belmont.dec.10.Coccin.dec.499.nu.8. Gratian.cap.693.nu.12.Merlin.d.qu.38. Antonell.sup.*

956 Sed quod non nocet creditoribus existentibus, sed sic futuris, cessante fraude, *R.Marin.ad R.Reuer.dec.370.n.6.D.Beniel.d.cons.70.n.98*

957 Sic exceptio dotis confessatæ, non constito de illius solutione impedit etiam executionem instrumenti guarantigiati, *Medic. exam.51.n.5.Card.de Luca sup.n.4.* post *Menoch. lib. præs.12.n.39.& præs nu.33.Rota decis.259.n.8.D.Casareg.sup.n.12.*

958 Confessio prædicta facta constante matrimonio nullum probationis genus constituit, & pro simulata apud omnes DD. habetur, etiam respectu confitentis, *Card. de Luca de dote disc.72.nu.15.seqq.disc.159.nu.10. Medic.d.exam.51.nu.40 §.sed ego, Boss.d.c.10.à nu.52.& 185. Antonell.de loco legal.lib.2.c.17.n.35.*

959 Et præsumptio iuris, & dos iure est, *Burat.dec.108.n.3.dec.387 nu.4 coram Duran. Rota rec.p.6.dec.55.nu.12.seqq.dec.259.à n.2.*Merlin.*de pignor.d.q.58.n.12. & dec.23.n.20.post eum.*

960 Et in contractu simulato iuramentum nihil operatur, *Card.de Luca d.disc.159 à nu.29. & 30.§.tertia est. Rota dec.22.* post *Salgad. labyr.n.30.31.D.Casareg.sup.n.19.seqq.*

961 Et si sit renunciatum exceptioni non numeratæ dotis, non potest obstare exceptioni præsumptionis donationis, quia ista est perpetua, *Rota d.dec.22.* post *Salgad.nu.5. & dec.23.nu.15.Merlin.d.qu.58.nu.3.Card.de Luca. d. disc.159.n.25.*sed contra est *Scaiban.d.res.3.n.2.*

962 Maximè si talia renunciatio est facta in eodem instrumento, *Add.ad Couar.var.c.7.nu.91.Medic.exam.51.nu.40.Antonell.sup.lim.4.& de temp.legal.lib.2.c.45.nu.12.Gratian.disc.693. à nu.11.761.n.9.879.n.30.seqq. D.Pacion.alleg.34.nu.14.Sabell.§.renunciatio n.2. Cal.i de ferys qu.5.n.762.& seqq.n.820. seqq.* Vbi dicit secus si adsit iuramentum.

963 Quæ conclusio procedere dicunt aliqui quando confessio est facta à marito ad fauorem mulieris, secus ad fauorem soceri, vel alterius Tertii, quo casu præsumi facta sub spe futuræ numurationis, non in fraudem creditorum, *Andreol contr.186.nu.11.Altograd.cons.33.nu.7.lib.1.D.Castald.contr.254 nu.7. vol.1. Rota post Zuff.de legit.process.dec.45.nu.5.Surd.cons.290.nu.52.dec.214.nu.5.p.14.* Tanto magis facta patri, vel matri, vel extraneæ personæ, *Caball.cons.33.nu.5.lib.1.Andreol.sup.Cels.dec.306.n.9.* Et per cōsequens huiusmodi exceptionē ob lapsum decennii esse penitus exclusam, & denegatam creditoribus mariti, *Angel.de confess.lib.1.qu.8.nu.105.Fachin.lib.8. c.86.*Coccin.*dec.490.nu.5. Antonell.d.c.17.num.35 vers.lim.2.Rota dec.19 nu.3.p.4.tom.1.rec.Duran.dec.409.nu.15.*Merlin.*dec.652.nu.8. Rota apud* Merlin.*de pign.dec.141, num.14. Marescot.lib.1.c.8.n.8.*

Tamen contra post mille DD. fundat *D. Casareg.sup.n.31.fol.477.*

964 Bene verum talis confessio dotis receptæ constante matrimonio, si præcesserint capitula matrimonialia, & sic promissio illius, benè probat *Verall.dec.196.p.1.Serafin.dec.795.1006 nu.3. Amat.dec.98.nu.8.seqq. Gratian. dec.103. disc.362.Mascard.concl.361.nu.20.361.num.51. Mantica de tacit.lib.11.tit.20.nu.12.Menoch.lib 3.præs.13.Boer.dec.330.Affl. dec.402. Menent.dec.40.nu.2.Franch. dec.677.* vbi *Luca.* R. *Marin.ad R.Reuert.dec.370.nu.3.Duran.dec.409.n.14.Burat.dec.612.dec.108.925. Antonell.sup.de loco legal.lib.2.c.17.nu.35.Staiban.res. & obs 3. D.Beniel.cons.70.nu.83.84.* Idem *Marin. lib.2.c.140.n.11.*Molfes.*sup.sup.consuet.p.6.qu.9.n.16 Rocc.de decoct.mercat.nota 79. nu.228. Bonden.collect.2.nu.7. Ciarlin.contr.245.nu.1.seqq.n.15 seqq.Magon.dec.Flor.68.nu.10. Laurent.dec.25. Couar.lib.1.var.c.7.nu.6.* vbi *Faria, Vin. opin.148.nu.2.Peregr.dec.141.n.11.* Maximè si concurrunt coniecturæ, *Altograd.cons.33. num.7. tom.1.Duran.dec.428.nu 2. Rota post Merlin.de pign.dec.141.nu.10.Rota dec.455.p.18.n.11.seq. Bonden.collect.42.nu.13. seqq.* Idem *Antonell. de temp.legal.lib.4.c.vl.n.70.*

965 Quamuis esset facta hæc confessio constante matrimonio, *Affl. & Veral. sup. Magon.dec.Flor.68. Rota Auen.dec.25.Fontanell.de pact nupt.cl.14.p.1.gl.vn.c.nu.31.seqq. Ludouis.decis.62.491.nu 7. Merlin.de legit.lib.2 tit.1. qu.17.*

966 *Pascal.de patr.potest.p.2.c.7.n.54.Faban C.lib.5.tit.10.defin.3.9.Thes.lib.4.q.16.Rota diuersor.dec.263.d.4.in nouiss.Trentacinq.cons.53. vol.1. Costa de retrotract.cas.31.c.8.n.1.Marescot.lib.1.c.8.nu.10.seqq.Caual.qu.432. Gratian.disc.984.n.11.Gait.de credit.c.4.n.1809.& seqq. Addit.ad Burat.dec.108.nu.20.*

967 Quamuis adessent creditores mariti anteriores in confessione, sed posteriores in promissione cum hypoteca in eorum præiudicium currat à die promissionis, & non à die confessionis, neque matrimonij contracti, *Franch.sup. Molfes.sup. consuet.p.6. qu.2.nu.16. tit. de iure dotium.* vbi *num.17.* limitat si confessio non esset vera, & maritus per errorem confessus esset, *Griuell.dec.133.* vbi decisum refert reiecta opinione de qua in *dec. 67.* sequitur nostram opinionem idem *Thes. qu.34. lib.2. Trentacinqu. d. consi.53.* Vbi etiam si quis esset creditor pro causa dotis, vt ibi quod notabile est. vt illa dos habeat prælationem, quæ prius fuit promissa, quamuis illa secundi sit promissa antequam matrimonium fuisset contractum, in puncto decisum refert *Gama dec.355.* quamuis ipse contrarium teneat, & quidquid contra dicat *Amat.res.20.*

Ratio est, quia hæc confessio est verisimilis, ex qua tollitur omnis suspicio simulationis, *Amat. decis. Ferrar.8. numer.37. seqq. Serafin. decis.11. Mohedan. decis.102. Serafin. decis.12. Mascard.conclus.362. num.12. Trentacin.d.consi.53.n.6.*

Cum constitutio dotis ad præiudicium Tertii possit probari per coniecturas, *Gratian. d.dec.103.n.7.in addit.*

Et sufficit vnicus testis, etiam ad hoc dos habeat priuilegia veræ dotis, *Gratian. d. decis. 103.n.20. seqq.*

Eo magis, quia dos solet promitti, & solui, *Barbos.in l.1.p.6.n.39 ff.solut. matrim.*

Verum hæc confessio dotis receptæ, quamuis præcedat promissio, si non probetur realiter soluta non præiudicat quo ad bona subiecta fideicommisso, *Staiban.d.obs.3.n.2.*

968 Quamuis capitula matrimonialia non essent stipulata per Notarium per actum publicum, sed solum inter partes firmata, cum etiam in hoc casu hypoteca vxoris currat à die dictæ promissionis, *l. vnic. in princ. C. de rei vxor. act. Grammat. decis.102. num.7. 14. 15. Franch. d. dec.677. Molfes. sup. consuet. Neap. p.6. qu.2. tit.de iure dotium num.14.seqq.* decisum refert *Sanfel. dec.99.* & ibi etiam *Muci, Prat.obs.21.nu.45.*

969 Quæ Capitula habent executionem paratam tam fauore viri, quam vxoris, cum fauore ipsius dotis fingatur stipulatio, *Grammat.sup.* dummodo soluto matrimonio vxor ageret ad repetitionem ipsius dotis viro solutæ, *l.vnic. §. videamus, & §.accedit. C. de rei vxor. act.*

970 Secus si dos non fuerit soluta viro, sed solum promissa, quia eo casu non procederet, *d.l.vnic.* Sed *l.pater marito, C. de dot. promiss.* Et sic mulier non potest agere sine cessione hæredum viri pro ipsa recuperanda, *l. si facer, §.Lucius, ff. solut. matrimon.* decisum refert *Franch. decis.33. Farinac. dec.769. Surd. dec.229.n.16.*

971 Quamuis contra teneat *Caid. Papa decis. 375.* dicens posse vxorem agere sine cessione, dicit etiam *Anna sing.601. & alleg.129. Gratian. disc.49. num.29.* vbi decisum refert per *Rotam Rom. Paton lib.5.tit.4.corr est.5. Fab. in C. lib.5.tit.3.solut. matrim. defin.6. Loderch. cons.131.*

972 Quæ diximus non procedunt, quando de promissione non constaret, nisi de sola assertione Notarii, dicentis se illam scripturam promissionis vidisse, & legisse, nam quamuis hæc confessio cum tali assertione probaret, non tamen illa præiudicaret creditoribus, sed, solum ipsi viro, & eius hæredibus, *Grat.dec.103. Fontanel.de pactis cl. 14. gl. vnic.p.1.nu.37.* Nisi concurrant alia adminicula pro probatione numerationis. *Mohed.dec.2.de confess. Rota post Pacific. de Salnian. dec.12.*

Nec sufficit exemplum apocæ promissionis in instrumento confessionis à Notario, sine Iudicis authoritate inserium, nam non facit fidem, sicut non sufficeret instrumentum promissionis confectum post celebratum matrimonium, *Rota apud Merlin.de pignor.dec.23 n.3. D. Beniel.consi.70.n.83.84.*

973 Sed non procedit conclusio per *Nos sup. posita, & fũdata* quando talis confessio esset facta à Viro in fraudem suorum creditorum puta quia tempore dictæ confessionis erat grauatus magno ære alieno, nam tunc hypoteca nõ curret à die capitulorum matrimonialium, sed à die confessionis, *Phanuc.de lucro dotis, Fontanell.sup.nu.48.69.seqq. Rocc.sup.nu.236. Nouell. de dote p.10.limit.7.col.10. Mantica de tacit.lib. 2.tit.20.Caucer.var.lib.1.c.9 nu.30.Merl.n.de legit.lib. 2.tit.1.q.107. Surd.d.dec.55. nu.17.18. 19.Afflt.dec.402.nu.6.*

Maxime, si erat facta graduario creditorum, nam tunc est ei interdicta administratio, *Vrsill.ad Afflt.d.dec.402.n.6.*

974 Beneuerum hæc limitantur si hæc confessio pro parte probetur vera, cum etiam in totum præsumitur vera, *Cranet.consi.158.num.6. 13.Merlin.sup.num.17.Gratian. dec.103. Surd. d. dec.55.nu.21.22. Fontanell.tom.2. d. claus.14.gl. vnic p.1.n.34.seqq. Rocc.sup.n.134.135.*

975 Modo hæc pars, quæ demonstratur verè numerata non sit minor dimidiæ totius dotis, *Lancellot.Gall.ad consuet. Alex.verb.viginti q.8. nu.72.Hodiern.sup.n.23.*

976 Quamuis alii dicant, vt etiam decoctus possit confiteri dotes recepisse, quando præcedit promissio, *Thes.lib.2.qu.34. Franch.d.dec.677. Molfes.sup.consuet.Neapol.p.6.q.2.tit. de Iure dotium nu.16.*

977 Et constituere antefatum, *Trentacinq.var. lib.3.de matr.res.3.R.Ponte,cons.10.nu.32.lib.2. Rocc.sup.n.230.*

978 Et potest decoctus restituere dotes receptas, *Milanens.dec.7.nu.22.Giurb.dec.16.*

979 Beneuerum creditores possunt probare dotem

dotem non fuisse solutam, *Fab. in C. de dote Cant. lib. 5. defin. 3 4. Fontanell. de pactis nupt. d. cl. claus. 14. n. 39. Rocc. sup. n. 243.*

Esset vera confessio dotis receptæ, si concurrant coniecturæ, & adminicula pro dote confessata, *Marescot. lib. 1. c. 8. num. 9. Merlin. dec. 652.* quamuis non præcedat dotis promissio, *Rota post Merlin. de pign. dec. 59. nu. 19. seqq. dec. 24. nu. 3. seqq. p. 7. rec. Gratian. dec. 103. nu. 20. Rota apud Pacific. de Saluian. dec. 18.* vbi quod ex enunciatione promissionis dotis facta in Instrumento confessionis, iunctis aliis adminiculis, probatur solutio dotis, *Antanell. de loca d. lib. 2. c. 17. n. 35. vers. limita 3. & de temp. legal. lib. 4. c. vl. nu. 70. in fine.*

Valeret confessio dotis receptæ si esset facta ante matrimonium, vel tempore, quo contrahitur, vel ante coniunctionem copulæ carnalis, quia tunc fraus non præsumitur; *Castr. cons. 383. num. 1. lib. 2. Mantica de tacit. lib. 11. tit. 20. nu. 39.* vbi quod hoc casu confessio præiudicat etiam anterioribus creditoribus, *Antonel. d. c. vl. nu. 70.*

980 Verum talis promissio debet præcedere matrimonium, *Add. ad Couar. lib. 1. c. 7. nu. 102. Angel. de confess. lib. 3. q. 10. nu. 35. 82. 88.* Secus si promissio adsit in eodem Instrumento confessionis, *Merlin. dec. 419. nu. 3. Antonell. de loco legal. lib. 2. c. 17. nu. 35. Medic. exam. 51. n. 79. 80. Valasc. consult. 5. Afflict. & Vrsill. d. dec. 402. Marescot. lib. 1. c. 8. Rocc. sup. num. 239. Fontanell. sup. num. 60. & seqq. Rota dec. 147. nu. 27. p. 11. rec. dec. 485. nu. 5. p. 3. dec. 141. nu. 4. p. 10. rec. D. Casareg. sup. nu. 33.* Beneverum hoc casu mulier potest probare veram numerationem dotis, *Grattan. dec. 103. Fontanell. sup. nu. 38. Rota apud Pacific. de Saluian. dec. 18.*

981 Promissio hæc debet apparere per Scripturam, in qua non possit haberi suspicio antidatæ, *Add. ad Couar. d. c. 7. n. 102. Card. Luca de dote disc. 259. nu. 44. Rota dec. 141. num. 4. p. 10. rec. & coram Burat. dec. 108. nu. 1. Antonell. de loco legal. lib. 2. q. 1. nu. 36.*

982 Simulatio arguitur à statu malo Soceri, & qualitatibus viri, scil. senis, bigami, ac ære grauati, *D. Casareg. sup. nu. 38.*

983 Arguitur si eodem die, quo fecit confessionem, contraxit debitum cum alio, dummodo debitum sit magnum, secus si paruum, *Farinac. dec. 683. p. vlt. Fontanell. sup. nu. 50. Gratian. disc. 362. num. 21. Macerat. lib. 2. ref. 48. Mantica d. tit. 20. nu. 35. Rocc. sup. n. 237. seqq.*

984 Arguitur si Socer non sibi facere curauit Instrumentum publicum, sicut curauit in aliis dotibus datis, *D. Casareg. sup. n. 39.*

985 Nec vlla quietationem à marito dicente recepisse dotem pluribus vicibus *D. Casareg. sup. nu. 40.*

986 Deducitur simulatio quando potest considerari fuisse factam confessionem in fraudem filiorum primi matrimonii, *D. Casareg. sup. num. 43.*

987 Arguitur simulatio si pater non seruauit notam de solutione, *D. Casareg. n. 44.*

988 Vel quando non apparet aliqua partis dotis solutio, *D. Casareg. sup. n. 46.*

989 Arguitur si in dicta confessione non fit mentio dotis promissæ, *D. Casareg. n. 45.*

990 Nec sufficit confessio facta in testamento receptionis dotis, nam per illam dos non haberet dotis priuilegia, sed legati, *gl. in l. assiduis, C. qui potior. in pignor. Conar. lib. 1. var. c. 7. nu. 4. Peguer. dec. 147. Manent. dec. 40. Serafin. dec. 487. Camer. var. lib. 1. c. 9. num. 27. Fontanell. tom. 2. de claus. 14. gl. vnic. nu. 37. Fab. in C. lib. 5. de dote caut. defin. 3. Rocc. sup. nu. 240. D. Pacion. alleg. 34. num. 14.*

991 Et hoc est adeo verum, quod procedit quamuis præcedat promissio dotis; nam licet confessio dotis receptæ probet quando præcedit promissio, vt diximus, Tamen dicta procedunt quando confessio fit per contractum, secus per vltimam voluntatem, *D. Hodiern. ad Surd. dec. 55. n. 8.*

992 Exceptio non numeratæ dotis non admittitur post elapsum biennium, à confessione, per maritum constante matrimonio facta, de dote recepta, *Affl. dec. 401. n. 11.* vbi *Vrsill. nu. 1. Surd. dec. 283. Thes. fil. ad patrem dec. 112. Vin. dec. 148. Veral. dec. 196. p. 1. Gratian. disc. 103. nu. 18. disc. 362. nu. 16. R. Marin. ad R. Reuert. d. dec. 370. nu. 7. Donad. de renun. iat. lib. 1. c. 41. Antonell. de loco legal. lib. 2. cap. 17. num. 35. vers. limita 4. Rota post Pacific. de Saluian. dec. 48. 145. Malsec. super consuet. p. 6. q. 9. num. 16. Fontanell. de pact. cl. 14. gl. vnic. n. 80. 81. p. 1. Staib. d. ref. 3.*

993 Exceptio dotis non numeratæ semper opponi potest, si confessio sit facta animo donandi, & fraudandi creditores, secus si sub spe futuræ numerationis, *Martius ex. m 51. nu. 4.* Et si casus sit dubius, Iudex debet arbitrari, ex circumstantiis facti, *Martius ibid. nu. 41. Donad. d. c. 41. nu. 5. & seqq. Staib. obs. 3. num. 6. 8. 9. 10.* Ab extraneo semper potest opponi, *D. Beniel. d. cons. 70. num. 99.*

994 Coniecturæ pro animo donandi, & non futuræ numerationis ponuntur per *Gabriel. cons. 163. nu. 20. seqq. Martins sup. nu. 43. seqq.* vbi si maritus sit in vltimis constitutus, & confiteatur recepisse, vel si renunciet exceptioni non numeratæ dotis, *Menoch. lib. 3. præs. 12. num. 60. Mart. sup.* Coniecturæ de spe futuræ numerationis ponuntur per *Ludouic. dec. Perus. 66. nu. 12. Gall. de except. p. 2. except. 10. sect. 4. num. 10. Donad. sup.*

995 Quando dicatur dos simulata; ita vt illam maritus non possit illam petere, nec vxor repetere, propter exceptionem simulationis, quæ hinc indè competit, *Christin. dec. 132. num. 11. seqq. vol. 3. Merlin. dec. 485. 555. 708. Rota p. 9. rec. vol. 1. dec. 3. & dec. 39. p. 9. dec. 96. nu. 5. seqq. d. p. 9. & dec. 495. nu. 9. & p. 10. dec. 192. num. 42. dec. 318. nu. 34. Sabell. §. pater num. 13. Altagrad. cons. 5. num. 3. seqq. lib. 1.* Sic dos simulata, & ad

pompam potest allegare à confitente, & eius hærede, *D.Conciol.alleg.*200. *nu.*41. *& Rota dec.*22.post *Salgad.labyr.credit.*

Quando exceptio non numeratæ dotis possit apponi per maritum, siue eius hæredes, tam si exceptioni non numeratæ dotis renunciauerit, siue non, & tota eius materia est apud *Donad.d.c.*41.ad ipsum recurrãt DD. Lectores.

Et præscindendo à simulatione, & fraude, vt *sup.* Si maritus confiteatur recepisse dotes, potest cogi via executiua, quamuis non se obligauerit espresse ad restitutionem illarum, *Gratian. discept.* 852. *num.*74.75. *& disc.* 115. *num.*4.*seqq.*

Si maritus confessus sit dotes recepisse in contantis, sed re vera dotantes fecerunt pro dicta summa venditionem annui introitus, ad fauorem mariti, difficultas est soluto matrimonio, an possit mulier agere contra hæredes viri ad restitutionem dotis ex dicta confessione, disputat articulum *R.Marinis, & Luca lib.* 1, *resolut.*140. *D.Rocco disp.*137.*n.*20.*& disp.*182. *nu.*17.*& seqq.lib,*2.vbi dicit, & benè talem cautelam fuisse inuentam in Regno, ad hoc, vt pro restitutione Dotis adsit via executiua cum tali contractu, ad euitandam quæstionem per *DD.* & *Nos* positam, *& infrà n.*1189.

996 Dos, an habeat hypotecam à die capitulorum matrimonialium, vel contracti matrimonii, difficultas est, nam *Franch.dec.*671.*&* 677. *Boer.dec.*331.Griuel.*dec.*133.*Thes.lib,*2.*qu.*34. P.*Molfes.sup.consuet.Neapol.p.*6.*q.*1. *&* 2. *n.*71. *in addit.Carabba sing.*90. dicunt à die contracti matrimonii, & sic datæ dotis, *Roderic.de concursu credit.art.* 1.*nu.*179.*seqq.Vrceol.consult.*3.*Antonell.de tempore legal.lib.*4.*cap.*7.*num.*1.*Nos ad cons.*57.*lib.*2.*Rouiti Caton.cons.*43.*nu.*23. *Rocca disput.*111.Merlin.*de pign. qu.*74.*fol.*319. Et sic non à die facti Instrumenti tempore sponsalitiorum, cum expressa bonorum hypoteca, sed à cõtracti matrimonii, quamuis dos fuisset soluta tempore sponsalitiorum, *Becc.cons.*144.*nu.*66. *R.Ponte.cons.*80.*nu.*5.*Viu.dec.*39.*Giurba obs.*89. *num.*7.

Alii tenent à die Capitulorum, *Sanfel.dec.* 129.vbi decisum refert, *Muta dec.*93. *num.*8, *Marta dec.P.*1.3.*num.*9. alii citati à *Angelis ad Grzzarell.dec.*1.*nu.*3. *& Mele ibid.nu.*55.*Medic. dec. Sen.*76.*Trentacinq.cons.*53.*lib.*1. *Ronit.cons.* 57.*lib,*2. *Giurba obs.*80. *Staiban. res.& obs.*114. *Berlich.p.*1.*conclus.*30. *Sadarin.resp.*30. *nu.*76.*& resp.*36.*Roder c.d.art.*1.*num.*186.*seqq. Rote.resp. Saminiat.contr.*16 *nu.*33.*Prat.obs.*22.

Sed pro veritate Vide *Nos in obs. ad d. cons.* 57.*Ronit lib.*2. *Prat.obs.*22. *R.Latro cons.*25. *R. Marinis lib.*2.*c.*28.*nu.*22.*& cap.*60.*nu.*7. *Idem Sanfel.dec.*99.*Carena res.*39. *nu.*14. *Cyriac.contr.* 110.*nu.*8.*Fontanell.dec.*365. aliiq; citati per *Andreol.in collect.de pignor.fol.*153.*Thor.p.*3.*comp. verb.hypoteca. Idem Reg.Marinis ad Reuert.dec.* 379.*Grzz.ad* Capyc.*Latro dec.*36. *nu.*10. *Staib. resolut.*114. *Barbat. de assist.glos.* 12. *num.*15. *& seqq. Roderic.sup.*

997 Dotis constitutio probatur non solum testibus singularibus, *Postius resp.ciuil.*81.*num.*22. *Cyriac.contr.*29.*n.*18. *Pereira dec.*54.*Noguerol. alleg.*19.*nu.*91.*Fontanell.de pactis cl.*6. *gl.*3.*p.*7. *tom.*2.*Boss.de dote cap.*9.§.13.*fol.*370.*num.*138. *seqq.ibid.num.*149.151.*seqq.*161.*seqq. Pegas.res. cap.*3.*nu.*605.

Sed coniecturis, & præsumptionibus, *Postius, & Cyriac.sup, Barbos.in l.cum citrà, C.de iur.dot. nu.*6.*Castill.lib.*4.*c.*40.*nu.*30. *Noguerol. d.nu.*92. *Sedorin.resp.*30.*nu.*152.*& seqq. & n.*160.*Cirac. contr.*207.*n.*11.*seqq.Boss.sup.fol.*730.*& fol.*437. *n.*231.232.*Vrceol.consult.*92.*n.*46.

Confessionibus extrà iudicialibus, etiam absente parte, & verbis enunciatiuis, *Peregr. dec.* 34.*n.*4.*Genua de verb.enunciat.lib.*2. *qu.*32.*nu.*1. *Barbos.in l.*2.*C.de dotis promiss.nu.*5. *D.Sadarin. d.resp.*30.*nu* 152.*& seqq.& resp.*31.*nu.*29. *Gratian.cap.*739.vbi *Luca, & dec.*103.vbi *Addentes, & discept.*362.*nu.*7.*Cyriac.contr.*29.*n.*20.*Boss.de dote cap.*9. §.13.*fol.*380. *num* 164.*seqq. Vrceol.d. consult.*92.*num.*47.*Mascard.conclus.*565.*seqq. D. Ansald.de commerc.d.disc.*54.*n.*54. Ex incerta promissione, *Gomez in l.*50.*Tauri nu.*19. *Meno.h. cons.*292.*n.*9.*Barbos.in l.*1.*C.de dote promiss.n.*3. *& in l.*3.*Reynos.obs.*29.*nu.*10.*Pegas.sup.nu.*610. *Boss.de dote fol.*258.*n.*119.

Et non tantum verbis expressis, sed etiam ambiguis, & leuioribus probationibus, *Mascard. d.consil.*565.*seqq.* Cyriac.*contr.*29. *n.*17.19.*Boss. sup.Sabell.§.dos nu.*6. *Gratian.discept.*753.*n.*18. *seqq.Tusc.lit.D.con.lus.*722. *Rota p.*10.*rec.dec.* 196. Ex promissione vsurarũ, *Boss.d.c.*9.§.13. *nu.*174. Ex tractatu matrimonii, *Boss.sup.num.* 175.*& seqq.* An ex solutione gabellæ *num.*180. Non, *D. Beniel.cons.*70.*n.*93.*& seqq.* Neque ex solutione partis minoris dimidiæ totius, *D.Beniel.n.*92, *Pegas.d.c.*3.609.

De Iure consuetudinario Neapolitano, per *Consuetud.*incip. *Dos, & quarta*, Dos non potest peti absq; Instrumento dotali, à marito, Sicut, & antefatum, tam si petatur soluto matrimonio, quàm ex causis coustante illo, *Molfes.sup.consuet.p.*7.*q.*15.*nu.*1.*& seqq.& p.*6.*qu.*5.*&* 6. vbi *Molf. s. q.* 15.*nu.*4.dicit hoc verum quamuis Instrumentum dotale non esset in publicam formam redactum.

Bene tamen potest solutio dotis probari per testes *Afflict. dec.*332. *Ant. de Alex.ad dictam consuet.fol.*253.*lit. A. Alius fol.*255.*gl ex istis.*

Quamuis maritus confiteatur dotes recepisse, & illas vxori relinquat, neq; sufficit, valet tamen dispositio illa, vt legatum, *l.*2.§.*fin.ff.de dot.prælegat.Napod.in d. consuet.nu.*96. *Molfes. d.q.*15.*n.*9.

Si adsint Capitula matrimonialia, ex quibus constat de promissione dotis, & partita Banci, ex qua constat de solutione, sufficit etiam absque Instrumento dotali, decisum refert per S. C. *Ant.de Alex.in l.consuet.fol.*256.*gl.Si non.*

Et quod sufficiat Instrumentum Capitulorum

rum

tum matrimonialium, & dos sit probata per testes, dicit *Camer. in c. Imperialem fol. 55. lit. K. D. Rosa ibid. fol. 256. in margine, Molfes. d. qu. 15. num. 10.*

Limitatur conclusio si Instrumentum dotale esse perditum, nam solutio probatur per testes, *Afflict. dec. 274. 362. num. 17. Mascard. conclus. 845. Molfes. d. q. 15. n. 11. 12.*

Sic interesse dotium potest peti absque tali Instrumento, *Molfes. d. q. 15. nu. 15.*

Et licet absq; Instrumento non possit agere pro dote, potest pro dote, & antefato retinere, sic etiam potest compensare, *Molfes. d. qu. 15. nu. 13. seqq.*

Limitatur etiam si matrimonium esset contractum *more magnatum*, quia tunc attenditur Ius commune, quo Iure sufficit probatio per testes, *Molfes. d. q. 15. n. 15.*

Sic etiam probari posset per testes quantitas dotis confessa recepta per maritum, *Molfes. sup. q. 15. num. 19.* Hoc idem super consuet. dicunt *Pansut. Rosa, Groff.* & reliqui.

998 Licet Dos in feudis generaliter non sit priuilegiata, *Card. Luca de dote d. sc. 146. nu. 22. 39.* nam illud ex causa dotis non potest alienari, nec obligari, *Antonell. de loco legal. lib. 2. c. 9. nu. 210.* Secus in Neapolitanis, ex gratiis Dom. Regum.

Dos est priuilegiata, vt post mortem viri obligati pro dote restituenda, possit impetrari assensus Regius super obligatione bonorum feudalium ipsius *D. Franch.* vbi *Luca dec. 86. R. Ponte de potest. Proreg. tit. 6. §. 1. n. R. Marin. ad Reuert. dec. 513. nu. 2. & ad dec. 368. nu. 1. Idem Franch. dec. 126. 620. Anna alleg. 66. & 115. Montan. in repet. l. Imperialem n. 206. D. Scoppa ad D. Merlin. contr. 81. nu. 37. lib. 2. Card. de Luca de Inrepatr. disc. 55. n. 9.*

999 Sic etiam licet in generali obligatione bonorum feuda non veniant, *c. 1. §. in generali si de feud. defunct. milit.*

1000 Tamen secus est fauore dotis, *P. Molfes. cons. 3. n. 33. seqq. R. Marin. lib. 2. ref. 139. n. 29.* & ad *Reuert. dec. 368. nu. 2.*

Imo mulier habet obligata bona feudalia viri, si Rex assentiat matrimonio, *D. Rosa consult. 52. nu. 14. P. Molfes. sup. consuet. Neapolitanus fol. 187. nu. 12.* licet contra sit *R. Marin. ad Reg. Reuert. dec. 45.* Neapoli pro prima opinione est *constit.* Regni incip. *fratribus*, *Donad. de renunciat. c. 21. n. 81.* licet contra *Molfes. sup.*

1001 Sicut legitima debita filiis est priuilegiata, est priuilegiata dos, sic valet argumentum de legitima ad dotem, & è conuerso, *Cald. Pereira in l. si Curatorem verb. sine Curatore nu. 96. C. de in integr. restit. Vaz axiom. iur. lit. A. nu. 410. 411. Ludouis. dec. 489. n. 17. Barbosa loco 39. n. 4.*

1002 Sic valet argumentum de dote ad studiũ, *Vaz sup. Decian. cons. 38. nu. 7. vol. 2.* Barbosa *l. 1. ff. solut. matrim. p. 3. nu. 20. 23. 49. 50. 53. Magdalen. de num. testium in testam. requ. p. 3. c. 2. nu. 70. Barbos. d. loco 39. nu. 6.* quid quid dicat *Mantica de tacit. tom. 2. lib. 13. tit. 14. nu. 5. Capon. de dote fol. 235. nu. 11. 12.*

1003 Valet de dote Carnali ad spiritualem, *Barbos. d. loco 39. num. 5. Tusc. lit. A. conclus. 506. num. 4.*

1004 Valet de dote ad alimenta, *Barbos. d. loco 39. n. 2. 3. Surd. de alim. tit. 9. q. 1. num. 14. Brun. à sole in locis commun. verb. dos.*

1005 Valet de dote ad piam causam, *Barbosa d. loco 39. n. 1. Lara de anniuers. & Cappell. lib. 1. c. 3. nu. 1. Euerard. in topic. legal. à dote ad piam causam.*

1006 Quando relinquitur pauperi, *Boer. dec. 94. Guttier. pract. lib. 1. qu. 44. nu. 8. de Iuram. p. 1. cap. 11. nu. 9. 10. Ricc. dec. 217. nu. 3. p. 2. Farinacius dec. 264. n. 6. Barbos. repert. verb. dos. Castill. lib. 8. contr. cap. 16.*

1007 In generali renunciatione non venit dos, Cyriac. *contr. 295. Tonunt. c. 57. nu. 25. seqq. lib. 1. Altograd. cons. 53. lib. 2. Andreol. contr. 73. nu. 51. Fari. de resignat. ben. lib. 1. q. 18. n. 28. D. Torre de pact. fut. success. lib. 2. c. 41. n. 2. Molfes. sup. consuet. p. 3. q. 25. n. 6.*

1008 Nec in generali obligatione facta, siue à viro, siue vxore, *Merlin. de pignor. lib. 2. q. 63.*

1009 Et generalis dispositio non comprehendit dotem, *Bursat. cons. 32. nu. 11. & 58. cons. 56. n. 1. Raudens. de analog. c. 33. nu. 22. Barbos. solut. matrim. p. 1. l. 1. n. 5. D. Scoppa ad* Merlin. *controu. 59. n. 1. lib. 2. Andreol. d. contro. 73. Riminald. cons. 802. lib. 7. Ciarlin. contr. 124. n. 3.* Bonden. *collect. 6. o. 26. Merlin. de pign. lib. 2. tit. 1. q. 8. n. 73. seqq. Merlin. de legit. lib. 3. q. 83. n. 17. Capon. de dote fol. 94. n. 10. Ciroc. discept. 47. nu. 15. seqq. n. 46. disc. 51. nu. 13. Cald. de empt. c. 12. num. 33.* Barbos. *repert. verb. dos. Saminiat. contr. 90. 91. 93. Amat. res. 76.*

Sic renuncians successioni, potest petere dotem, *Hartm. Pistor. lib. 4. q. 6. n. 25. Passarin. in cap. quamuis pactum nu. 18. de pactis in 6. Gallecat. de renunciat. lib. 4. c. 2. nu. 48. Torre sup. lib. 2. c. 21. n. 1. Molfes. p. 4. q. 15. n. 10. & q. 24. num. 45. Pic. ad stat. Vrbis 151. lib. 1. gl. 7. nu. 242. Trentacinq. var. lib. 3. tit. de fideiuss. res. 2. vers. 3. declarat. D. Merlin. contr. 56. n. 4. lib. 1. Rocc. resp. 68. n. 34. lib. 1. Marescot. lib. 1. c. 43. num. 11. D. Scoppa ad Gratian. dec. 95.* & ibi etiam *Luca, Andreol. contr. 112. n. 18. declarat n. 26. Amat. res. 76.*

1010 Quæ conclusio procedit etiam in filia maritata, nã tam hanc quam non maritatã *Petra de fideic. q. 8. n. 454. Mol. de primog. lib. 2. c. 16. Fontanell. de pactis cl. 5. gl. 1. nu. 485. Barbosa ad Concil. Trid. sess. 24. cap. 1. de reformat. Rota post Torre de pactis fut. success. dec. 132. & de pactis lib. 2. cap. 21. n. 4.*

Verum quando fit renunciatio propter dotem includit dotem maternam, *Torre de pactis lib. 2. c. 41. n. 7.*

Includitur quando fit renunciatio *pro omni, & toto eo &c. Torre sup. n. 8.*

Verum testator prohibens detractionem de suis bonis, non dicitur, quod voluerit prohibere detractionem dotis maternæ, nisi essent solum

ſum bona materna, *Torre ibid. nu. 23. 14.* Cenſetur etiam prohibita detractio dotis maternæ quando fuit prohibita detractio ſuper bonis, & hæreditate, item quando fuit facta abſq; expreſſione de ſuis bonis, *Torre n. 23. 41.*

1011 Dotis priuilegium cenſetur repertum in contractu mutui; facto in Capitulis matrimonialibus, ad faciliorem exactionem dotis à marito, *D. R. Galeot. contr. 56. n. 18. li. 1. D. Rocca diſput. 137. & 184. R Marin. lib. 2. reſol. 1. 140.*

Sic etiam fauore Dotis creditum dotale cõuerſũ in cenſualem conſeruat ſuam anterioritatem, *D. Schettin. de Iure offerend. fol. 99. 264. D. Rocca d. diſp. 137.*

1012 Dotis priuilegium competit, etiam eius intereſſe, *Staiban. reſ. 67. nu. 18. Card. de Luca de dote diſc. 166. nu. 92.* In dote tradita ſponſæ de futuro, *ibid. nu. 93.* An in dote mulieris hæreticæ, vel Iudeæ, *ibid. n. 94.*

1013 Dotis priuilegium extenditur etiam ad filios mulieris, & eius deſcendentes, *l. 1. ff. de dot. priuil. Staib. d. reſ. 67. nu. 20. Ciroc diſcept. 51. nu. 55. Merlin. hic infrà, Capon. de dote fol. 205. nu. 9. ſeqq. Merlin. de pignor. lib. 3. q. 78.* Diximus *ſup.*

1014 Etiã tacita hypoteca, *Olea* hic *infrà Merlin. de pign. li. 3. q. 47. n. 4. & ſeqq.* vbi non ad extraneos.

Dotis priuilegia tranſeunt ad hæredes, ſed non extraneos, *Cornaz. dec. 10. nu. 23. Theſ. iun. qu. 5. nu. 4. 5. lib. 1. P. Molina de contract. diſp. 438. nu. 3. Amat. reſ. 3. nu. 28. D. Palma conſult. 19. num. 27. Card. de Luca de dote diſc. 166. nu. 45.* vbi de priuilegio potioritatis, & *nu. 95.*

Et filiis ex illo matrimonio, *Card. Luca n. 98.*

Nec tale priuilegium eſt ceſſibile, niſi ceſſio ſit ad vtilitatem mulieris, *Idem Card. tit. de dote, diſc 129. nu. 9. diſc. 166. num. 44. 99. Olea de ceſſ. Iur. tit. 6. q. 2. n. 24. fol. 359.*

1015 Dotis vſuras promittens videtur dotem ipſam promittere, *Staiban. d. reſ. 67. n. 23.*

1016 Dotis fauore promittens in dotem nomẽ debitoris ſimpliciter, abſq; promiſſione exigibilitatis, tenetur tamen illud præſtare exigibile, non ſolum reſpectu Capitalis, ſed etiam tertiarum, in beneficium viri, *Staiban. reſ. 67. num. 16. ſeqq. & reſ. 96. nu. 27 28.* & ita refert deciſum,

1017 & *reſ. 190. n. 160.* Quamuis ſit datum inſolutum *nu 29.*

1018 Fauor dotis, & donationis propter nuptias idem *Staiban. reſ. 152. nu. 50. & 60 Boſſ. de dote cap. 8. num. 1. & ſeqq. Barboſ. in repert. verb. dos, Franch. dec. 182. nu. 2. ſeqq. Surd. de alim. tit. 1. qu. 42. d num. 77.* Diximus *ſup. q.* Sed in bonis parafernalibus, & in donatione propter nuptias mulier non habet priuilegium prælationis, datur tamen hypotecaria, *d. l. aſſiduis, Mãtica de tacit. lib. 11. tit. 26. nu. 48. 49. Antonell. d. c. vl. nu. 64.* vbi *nu. 67.* dicit præferri mulierem pro antefato in noſtro Regno Neapol. ex *Gait. de credit. c. 4. nu. 1667. & ſeqq.* & *alijs.*

1019 Et pater ſicut tenetur dotare, tenetur donare propter nuptias *Ripò. var. fol. 262.* Diximus *q.* Sic etiam Dotis appellatione venit Dotarium, & hypoteca datur pro dotario, ſicut pro dote, *Amat. reſ. 92. nu. 4. 5.* licet in aliquibus differant, *Amat. ibid. n. 16.*

1020 Dos ſemper, & omni tempore, & omni caſu eorum temporum præcipua eſt, tam ante, quam etiam ſoluto matrimonio, ante recuperationem, *Staiban. reſol. 152. nu. 64. Molfeſ. ſuper conſuet. Neapol. par. 6. qu. 3. num. 17. 20. Nos infrà num. 1170.*

1021 Dos, & Fiſcus, quo ad hypotecam æquiparantur, & ſic ambo præferuntur in bonis poſteà quæſitis per debitorem, *Rocca diſp. 108. nu. 35. & ſeqq. Roderic. de concurſu credit. art. 7. Muta dec. 93. nu. 3. Ponte conſ. 80. nu. 3. Guttier. lib. 3. pract. q. 99. nu. 11. Barboſ. in l. 1. ff. ſolut. matrim. 2. p. nu. 17.* alii apud *Olea de Ceſſ. tit. 3. q. 7. nu. 3. Prat. obſ. 15. num. 15. Antonell. de temp. legal. lib. 4. c. vl. num. 50. & ſeqq. D. Conſtantin. ad ſtat. Romæ annot. 30. art. 3. n. 322. ſeqq. fol. 517. Marin. ad Renert. dec. 74. n. 8.*

1022 Imo dos præfertur fiſco in bonis poſtea quæſitis, *Rocca ibid. nu. 38. ſeqq. D. Conſtantin. ſup. num. 328.*

Sed quod dos non præferatur creditoribus anterioribus in bonis poſtea quæſitis, dicunt mille apud *Olea ſup. nu. 4. Vide infrà nu. 1056. Antonell. d. c. vlt. nu. 54. Gizzarell. dec. 1.* vbi *Angelis, Bellon. conſ. 41. Gait. de credit. c. 4. q. 11. d nu. 1598. & 1895. & in appendic. nu. 112. Merlin. de pign. lib. 3. q. 68. Faria ad Couar. lib. 1. c. 7. nu. 36. c. 16. num. 25. Reg. Marin. ad Renert. dec. 74. 380. & lib. 1. reſ. 72.*

1023 Dos viro ſoluta non poteſt à creditoribus anterioribus, conſtante matrimonio, auocari, *Ciroc. diſcept. 21. n. 52.*

1024 Mulier pro dote habet priuilegium, etiam contra mutuantem ad reficiendum, vel emendum, *D. Scoppa ad Merlin. contro. 26. nu. 1. lib. 1. Fontanell. de pactis, cl. 7. gl. 2. p. 9. tom. 2. Roderic. de concurſu credit. art. 7. nu. 110. 112. Acoſta de priuil. credit. reg. 2. ampl. 3. nu. 28. 50. Moret. conſ. 54. nu. 8. Gait. de credit. qu. 11. n. 1980. Rocc. reſp. 88. nu. 13. lib. 1. Staiban. reſ. & obſ. 196. lib. 2.* ſecus ſi dos ſit poſterior, *Caſtill. dec. 200. Merlin. dec. 26. Barboſ. in l. 1. p. 6. n. 8. 12. ff. ſolut. matrim. Antonell. ſup. num. 53. D. Conſtantin. ſup. nu. 322. Merlin. de pignor. lib. 3. q. 66. n. 2. 3.*

Dotis fauore clauſulæ omnes pro appoſitis habentur, *D. Scoppa ad Merlin. contr. 35. nu. 21.* Fauorabilior eſt cauſa doris, quam alimentorũ, *Card. de Luca de dote, diſc. 142. n. 58. in fine.*

Sed dos non præfertur in bonis poſtea quæſitis à tutore in præiudicium pupilli creditoris, *D. Conſtantin. ſup. n. 329. R. Marin. ſup. n 7.*

1025 Dotis cauſa eſt fauorabilis, & eius reſtitutio non eſt procraſtinanda, pro qua proceditur ſummariè, ac de bono, & æquo, *l. de die, cum duabus ll. ſeqq. ff. de pact. dotal. R. Merlin. contr. 17. nu. 9. lib. 2. Gratian. dec. 71. n. 2. Fontanell. cl. 8. gl. vnic. nu. 13. dec. 344. nu. 53. Borrell. in ſumma dec. tom. 3. tit. 5. nu. 166. Carol. Rota pract. concluſ. cap. 12. nu. 3. & cap. ſeq. nu. 56. Coſta ſicul. conſ.* *Caſtill. dec. 21. Card. de Luca verbo dos ſ. quo ad exactio-*

ctionem, *Amal.ref.8.Ciarlin.contr.55.num.2.Ripol.v ir.c.5.nu.239.seqq.Tiraquell.de priuil.cauf. pia priuil.157.Matthen de regim. Regni Valent.*
1026 *cap.11.n.73.* Quod absq; difficultate procedit de Iure Cathal.ex *constit.5.tit. de Cauf.Summar.* siuè agatur de dote exigenda, vel restituenda, siue pater, vel hæres mulieris, ea defuncta petat dotem, sibi restitui, siue inter pauperes, siue inter diuites, *D.Cortiada dec.242.n.63.*

1027 Et quamuis *Gratian.discept.481.nu.16. & seqq.Nouell.de dote p.9.priuil.15.Capon.de dote fol.97.n.16.Prat.obs.70. num.22.seqq.* dicant ad exactionem dotis à marito, vel hæredibus mariti, requiratur terminus ordinarius, ex *l.si cum dotem, §.eo autem tempore, ff.solut.matrim. l.3.* & ibi *Bal.ff.de Iure dotium*, *Castill.dec.5. num.16. Thes.dec.26.nu.1.seqq.P.Affl.contr.39.nu.42.& seqq.Card.Luca de dote disc.59.nu.4.5. Rota dec.55.*post *Fenzon.ad stat.Vrbis dec.37.num.4. Duran.dec.208. Carril.dec.138.184. Cerr.dec.366. nu.17.dec.385.nu.10.Coram Priolo, D.Constantin.ad stat. Romæ annot.14.n.1 fol.217.*

1028 Tamen in contrarium est ipsa veritas, vt tenet ipsemet *Gratian.disc.115.nu. & seqq. & cap.852.n.34.35.Prat.obseru.70.* Rota Rom. *dec.182.*post D. *Torre de pactis fut.success.*

Et per statutum Romæ cõpetit via executiua, etiam contra Tertios possessores *D.Constantin. sup.* Dicemus *Nos infrà n.1189.*

1029 Et in dubio pro dote est iudicandum, *l.in ambiguis, ff.de Iure dotium, l.si ego, §.si res, ff.eod. l.fin.C.ad Velleian.Surd.dec.298.nu.7.* latè *Molignan.altercat.66.nu.29.30.Fontanell.dec.365.nu.14.Staib.resol.152.num.68.*Card.*Tusc.lit.D.cõclus.742.743.& seqq.* vbi de priuilegiis. Sed quando habeat interpraetationẽ cõtra se, *Tusc. conclus.752.& 753. Donad.de renunciat.cap.27. nu.107.P.Molfes.cons.3.nu.33.seqq.* Merlin.*de pignor.lib.3.q.78.* vbi quod in dubio præsumitur anterior credito priuati.

Sic promissio duorum, vt bona sua retineantur vsque ad integram dotis satisfactionem continet obligationem insolidum, *Gratian.discept.682.nu.2.Bossius de dote c.9.§.11.nu.135.fol.369.*

Promissio certæ summæ nummorum pro dote, in dubio intelligitur pro maiori summa, *Ricc.ad* Tiraquel.*de causis pijs priuil.23.Gratian disc.611.nu.14.seqq.disc.666.700. Bossius sup.§.12.fol.370*

Promissio alternatiua summarum pro dote continet maiorem, *Bossius sup.§.13.n.127.*

1030 Dotis fauore acquiritur actio mulieri ex alterius stipulatione, *D.Reg.Merlin.lib.1. c.61. nu.2.Molignan.altercat.66.num.5.& seqq. Rocc. resp.43.nu.26.lib.2.Thes.dec.70. Cefal.cons.440. nu.32.Decian. cons.35.* Et illius fauore acquiritur actio absenti, *Card.de Luca de dote disc.19. nu.1.D.Concial.alleg.30.n.37.Costa Sicul.cons.7.n.8.*Dicemus *infra num.1063.*

1031 Dotis contractus, cui dolus dedit causam, est nullus ipso iure, *Hermosill.gl.1.l.57.tit.5.nu.1. Barbos.repert.verb.dos.*

1032 Pactum legis commissoriæ in dote valet *Hermosill.gl.1.l.41.tit.5.p.5.nu.15.17.Bal. Nouell.de dote p.6.priuil.53.54.Surd.dec.248.n.17. Trentacinq.lib.3.tit.de p.g.or.res.11.nu.9.*

Maximè si tractetur de solutione dotis facienda marito, *Bal.in c.1.num.4.* vbi *Affl.col.2. de feud.dat.in vim.leg.commissor.Bal.Nouell. d. priuil.54.*Secus quo ad mulierem creditricem, *Schettin.sup.Pereira de empt.c.12.nu.20.Hermosill. sup.* Idem *Card. de Luca de dote disc.126. num.11.*

Licet non desint dicentes non valere, ex *l.quamuis, alias collipodius 45. ff. de solut.* post *Negusant.Mantic.& alios, Schettin. de iure offer. p.1.c.1.sect.1.nu.18.& lim.9.nu.77.& seqq. fol.30.* Et *Mantica de tacit.lib.11.tit.10. numer.39.* componit controuersiam, vt si pignus constitutum in constitutione dotis non excedat debitam quantitatem interesse, quod maritus patitur in oneribus matrimonii substinendis, tale pactum sit recipiendum, cum in dote cesset ratio prohibitionis, ob fœneris labem. Et ipse *Schettin. nu.81.* dicit, quod si fructus pignoris excedant onera matrimonii cedunt lucro mariti; ex *Couar.lib.3.var.c.1.nu.38. Gratian. disc.120.nu.9.Ludouic.dec.71.nu.32. Valasc. consult.68.nu.3.Sess.dec.68.nu.14. Auendan.de cens.cap.10.nu.8.Castill.quot d.lib.3.c.23.nu.10. Fontanell.de pact.p.15.nu.14. Trentacinq.sup.Sabell.§. pdictum, Card.de Luca de vsuris disc.8.de dote disc.126.*

1033 Scriptura dotis si contineat clausulam *ad consilium sapientis*, operatur, vt intelligatur apposita hypoteca, cum constituto, & precario, *Bonit.in pragm.1.de assist.nu.38. Amat. cons.35. nu.26.Rocc.resp.88.nu.10.lib.1.*

1034 Idem si sit dictum in scriptura priuata, vt habeat vim publici instrumenti, *Rocc. sup. num.11.Robertus Maranta sing.lit.S.intip. scriptura priuata,* vbi decisum refert. *Thor. comp. tom.2. verb.hypoteca.*

1035 Dotis fauore interesse ex mora habet anterioritatem sortis, *D.Galeot.contr.56.nu.15. seqq.contr.21.num.23.24.Milanens.dec.8.n.38 dec.13.nu.29.lib.1.Roder.de ann.red.it.lib.3.quæ 7.nu.46. & qu.8.nu.15.Schettin.de iure offerendi p.1.c.3.sect.1.nu.34.fol.99.Pascal.de patr.potest.p.2.c.7.nu.40. Mastrill.ad P.Gregor.de consib q.6.nu.91.Ponte cons.64.nu.19. cons.77.lib.1. dec.34.nu.38.R.Marin.lib.2.c.166.nu.24.*

1036 Dos habens hypotecam tacitam à lege concessam, præfertur habentibus expressam posteriorem, etiam si concurrat cum alia dote, *Rocc.d.resp.88.nu.12. Fontanell.de pact. tom.2.gl.vnic.7.p.1.num.12.* Verum potior est ille, qui agit de damno vitãdo, & conuenitur. *Theodor. Rubsing.tom.2.p.6. circa statut. interpret. conclus.1.num.61.fol.661.* Vbi etiam dicit, quod quando vterque tractat de damno vitando potior est causa illius, qui conuenitur, *Rota dec.190.nu.27.seqq.p.6.rec. Ludouis.dec.473.nu.*

14.Mer-

14. *Merlin. dec. 737. nu. 22. seqq. Antonell. de lo. o legal. lib. 2. c. 15. nu. 50. 51.* Etiam creditori ad rem emendam, *Antonell. sup. lib. 4. c. vl. n. 53.*

Dotis fauore non præscribit tertius possessor hypotecæ, nisi per 30. annos, *Serafin. dec. 910. nu. 7. Pacific. de Saluian. interd. inspect. 2. c. 2. nu. 279. & seqq. Schettin. de iure offer. p. 1. cap. 3. sess. 2. n. 13. fol. 113.* licet cōtrarios referat *Boer. dec. 328. nu. 3. Cauall. qu. 3. nu. 3. Gratian. disc. 881. nu. 11. seqq. Pacific. sup. n. 268. Staiban. resp. 5. num. 49.*

1037 Hypoteca dotis tacita, siue expressa semper est priuilegiata, *Rocc. sup. nu. 18. Gomez. in l. 50. Tauri nu. 37. Merlin. de pign. lib. 3. qu. 47. nu. 2. 11.* Verum mulier, & creditor si habeant expressam, præfertur ille, qui habet anteriorem, *Antonell. d. c. vl. n. 61. Amat. resp. 8. nu. 5. & seqq.* vbi de tacita hypoteca dotis.

1038 Benè verum duæ dotes simul concurrentes non habent priuilegium inter se, sed prior in tempore præfertur; *Rocc. d. resp. 88. nu. 17. Nouell. de dote p. 10. nu. 28. Barbosa in l. 1. n. 15. ff. solut. matrim. Mantica de tacit. lib. 11. tit. 26. n. 37. Gait. de credit. qu. 11. nu. 1652. Gizzarell. dec. 1. Boss. de dote cap. 18. nu. 90. Antonell. d. c. vlt. nu. 61.* Vbi limitat si essent res dotales datæ in dotem à secunda vxore, quia in illis præfertur secunda, & eius filii, *auth. si quis ex rebus C. qui potior. in pign. Gait. de credit. cap. 4. nu. 1652. seqq.* Sicut in dotem, & fiscum paritas temporis attenditur, *l. quamuis*, vbi *Bart. & alij, C. de priuil. fisc. Mantica de tacit. lib. 11. tit. 26. nu 6.* licet contra dicat *gl. in d. l. quamuis verb. praueniat.* vbi dicit, quod hæc lex fuit correcta per *text. l. assiduis, C. qui potior. in pign.*

Verum si duæ dotes ex eadem substantia patantur, quarum vna debeatur actione ex testamento, puta quia fuit legata, altera actione de dote, quia videlicet soluto matrimonio debeat restitui vxori, vel eius filiis, præferenda est hæc dos, quæ debetur actione de dote, quamuis posterior sit. *Mantica de tacit. lib. 11. tit. 26. n. 45. 46. Gait. de credit. c. 4. nu. 1664. Antonell. de temp. lib. 4. c. vl. nu. 66.*

1039 Dos habens tacitam hypotecam, præfertur omnibus creditoribus habentibus tacitam hypotecam, *Gomez in d. l. 50. Tauri num. 33. Boss. sup. nu. 19. Gizzarell. dec. 1. Antonell. de temp. legal. lib. 4. cap. vlt. nu. 51. & seqq. Merlin. de pignor. lib. 3. qu. 43. nu. 2. 3.* Vbi tam si à patre, siue à matre, siue ab extraneo constituatur, siue promittatur, *n. 7.*

Sed non præfertur creditori pro impensis funeris, & expensis vltimæ infirmitatis, quauis mulier habeat hypotecam expressam, *Antonell. sup. num. 72. seqq. l. fin. §. in computatione, C. de iure deliber. l. 45. ff. de relig. & sumpt. funer. Gait. de credit. c. 4. nu. 1932. Surd. dec. 112. 255. Fontanell. de pact. cl. 6. gl. 2. p. 5. nu. 26. seqq. Gratian. disc. 94. Pacific. de Saluian. insp. 3. c. 4. nu. 81. seqq. Add. ad Ludouis. dec. 421. nu. 54. Merlin. dec. 33. nu. 52. seqq. Cancer. var. p. 1. c. 9. num. 9.* vbi etiam quo ad vestes lucubres, Et *Antonell. sup. num. 77.* intelligit de expensis necessariis iuxtà morem regionis, non in aliis, vbi *num. seqq.* alia ponit.

1040 Maritus non potest remittere ius solidi, nec debitum remittere, *Sotcin. cons. 200. lib. 1. Vrsill. ad Afflict. dec. 301. num. 2. Franch. dec. 477. n. 23. Rocc. resp. 100. nu. 14. lib. 1.*

1041 Dotis causa omni tempore tractari potest, etiam tempore feriatum, *l. 1. ff. solut. matr. Tusc. lit. D. concl. 372. Farinac. dec. 29. num. 14. tom. 1. p. 1. Nat. de nullit. Iudic. rubr. 9. qu. 40. nu. 42. Andreol. contr. 243. Bal. Nouell. de priuil. dot. p. 9. priuil. 13. Barz. dec. Bonon. 15. num. 33. Cald. tract. de ferijs. q. 6. n. 10.*

Licet contra dicat *Capon. de dote fol. 96. n. 15. ex Alex. in d. l. 1. nu. 13. Ripa nu. 46. Socin. n. 129. Alciat. nu. 2. Barb. nu. 42.* Et distinguunt in dote petenda à paupere. *Antonell. de temp. legal. lib. 4. c. 9. n. 30. Nus sup. n. 43.*

1042 In causa dotis non admittitur reconuentio, decisum refert *Fontanell. de pactis cl. 8. gloss. vnic. nu. 11. & dec. 344. nu. 13. Ripol. ad praxim. pegner. ciuil. rubr. 11. n. 11. Aug. Barbosa in c. 1. n. 8. de mutuis pe. it. Marescot. de reconuent. enarrat. 2. nu. 57. Cortiada dec. 242. nu. 64.*

1043 Dotis constitutio insinuationem non exigit, & si 500. solidos excedat, *Barbos. in l. 1. p. 1. à num. 12. & 18. & p. 7. à nu. 20. ff. solut. matrim. Ricc. collect. 1910. 505. Verall. dec. 199. Carpan. ad statut. Mediolan p. alud. nu. 238. Tonnut. q. 57. nu. 25. Passarell. de dunat. lib. 2. qu. vlt. nu. 72. Dum Scoppa ad D. Merlin. contr. 59. nu. 6. lib. 1. Capon. discept. 113. nu. 29. Paston. alleg. 203. nu. 64. Rota apud Torre de pact. fut. success. ec. 110. numer. 8. Boss. de dote c. 8. num. 8. seqq. Cutell. de donat. tract. 2. disc. 1. spec. 4. Vrceol. consult. 48. nu. 35. Sabell. §. insinuatio n. 13. Card. de Luca de dote disc. 141. nu. 45.* vbi declarat.

Sicut & donatio facta ex causa augmenti dotis, *Boss. sup n. 10. Antonell. de loc. leg li. 2. c. 17. n. 61. Ferrentill. ad Barat. dec. 924. n. 17.* Et donatio propter nuptias, *Passarell sup. n. 29. 30.*

1044 Sicut & donatio facta ex causa dotis, *Tonnut. ibid. Giurba obs. 38. Card de Luca de donat. disc. 60. nu. 45.* vbi declarat. *Antunez de donat. lib. 1. cap 3. num. 35. Cauall. qu. 73. nu. 6. Gama dec. 120. num. 1. Molina de primogen. lib. 2. cap. 8. num. 16. Aug. Barbos. de Episc. alleg. 20. num. 18. Cutell. de donat. d. tract. 2. disc. 1. spec. 4. nu. 8. Cald. de recept. q. 19. nu. 30. Barbosa in l. 1. p. 7. num. 42. ff. solut. matr m. Boss. sup. Ciarlin. contr. 240. n. 64. Farinac. dec. 377. nu. 5. p. 5. Rota diuers. dec. 393. n. 1. p. 2. Passarell. sup.*

1045 In donatione facta causa matrimonii, distinctio est, In facta à patre filio, ob causam matrimonii non requiritur, *Cutell. de donat. sup. spec. 4. nu. 2. seqq.*

1046 In facta ab extraneo subdistinguendum est, aut donatio fit causa matrimonii contrahendi cum certa persona, & tunc non requiritur insinuatio, *Surd. cons. 361. num. 15. Altograd.*

grad.cons 7.nu.31.seqq. Fontanell.de pactis cl.3. gl.1.nu.20.21.& gl.5.nu.18.& gl.2.num.33.34. maxime si fiat à consanguineo donatarii, Antun sup.nu.36.

1047 Aut donatio fit ab extraneo causa incerti matrimonii, & tunc quia donatio simplex reputatur, requirit insinuationem, Gratian. c. 474.nu.29. vbi decisum refert, Castell. tract.1. disc.3.p.6.nu.18.

Licet Mantica de tacit.lib.20.tit.2. nu.13. & tit.5.nu.28.29. aliter distinguat, quod si donatio fiat ex parte mulieris requiratur insinuatio, si vero ex parte viri nulla desideratur, Castill.de alim.c.11.nu.12.

Sed quod si donatio fiat à patre, vel extraneo non requiratur insinuatio, secus si à marito, Gratian.disc.693.nu.9.& seqq. Et quãdo fit mulieri indotatæ, & innuptæ non requiritur, secus si erat dotata, & nupta, Cocin. dec 479 nu.5. Rota p.13.rec.dec.241. num.6. Sabell.sup.nu.12.

1048 Licet donatio reuocari possit per ingratitudinem commissam per donatarium, l. fin. C.de reuoc.donat.§.sciendum, instit.de donat. c.10. de donat.Clar.§.donatio qu.21.Castill.lib.3.contr c.10.nu.59.Gomez var.tom.2.c.4.n.14. Hermosill.l.10.tit.4.p.5.gl.1.Antun.de donat.lib.1. prælud.2.nu.17.seqq.

1049 Tamen donatio ex causa dotis pauperi datæ non reuocatur per ingratitudinis vitium Genuens.pract.Eccles.qu.307.Velasc.de priuileg. miserab.person.qu.8.nu.255. Card. de Luca de donat.disc.9.n.11. Vbi de donatione contemplatione matrimonii.

1050 Dotis actio non confunditur ex aditione hæreditatis, absque inuentario, Napudan. in consuetud.si quis, vel si qua nu.230. vbi Franch. decisum refert per S.C. Molfes.tom.2.tit.de bonis q.23.nu.10. 11.

1051 Et hoc procedit quamuis mulier sit hæres mariti sine inuentario, Rul. à Valle de inuent.qu.102.nu.14.tract.diuers. Rocc.resp.97.nu. 19.20.lib.2.

1052 Dotis legatum, secundum aliquos, diminutionem non patitur, Surd.de alim. tit.8. priuil.30.num.4. Fab.in C.lib.1.tit.2. defin.38. & lib.6.tit.11.defin.15.Bal.Nouell.in l.1.n.471. ff. solut.matrim.Olea de cess.iur.tit.4.q.5. nu.9. Sed distinguit n.22,

1053 Dos an habeat priuilegium, vt hæredes insolidum possint conueniri, & non pro portionibus hæreditariis, Dicunt aliqui insolidum, gl.in l. um ab vno.ff.de leg.2. Magun. dec. Luc.111.Surd.dec.90. Andreol.contr.209. Hodiern.ad Surd.dec.90.Gratian.discept.16.num.15 Cornaz.dec.140.Canaler.dec.453.nu.2. Affl.dec. 332. vbi V.sill.in fine, & dec.213. Borrell. in summa dec.lib.3.tit.de priuil.dot.num.490. seqq. Bald.Nouell.de dote p 8.priuil.33.Gizzarell dec 52.nu.2. Rota Lucens.dec.140. alii apud Olea de cess.iur.tit.4.qu.6.nu.8.Merlin.de pign.lib.3. qu. 14.nu.95. Card.de Luca de dote disc.86.nu.4.5. D.Torre de pact.fut.success.lib.2.c.11. n.37.

Etiam fructus, & vsuras dotis, Merenda contr.c.4.n.16.

Alii quod pro parte, Surd.dec.90.& ibi Hodierna, Thes.qu.67.lib.2.Costa de port.rat.qu.23. nu.2. Franch.dec.581.Gizzarell.dec.50. Andreol.contr.209.nu.9.10.Leotard.de vsuris c.97.nu. 23.Olea sup.nu.9.seqq.Ripol.var.cap.10.nu.127. seqq.Barbat.de assist.gl.12.nu 92. decidit Rota Rom. anno 1657. refert Altograd. contr.49.nu. 10. Videndus Luca ad Franch. d.dec.181.

1054 Priuilegio dotis renunciari non potest, l.de die 14.ff.de pactis dotal.Bar.in l.penul. n.3.C de pactis. Et in generali renunciatione non venit dos, Mascard.concl.1253.12,6.Crauet.cons. 880.nu.18.Rimin.iun.cons.343.nu.15.16. lib.3. Gallerat.de renunciat.lib.4.c.2.nu.48. Barbos. in l.1.p.1.ff.solut.matrim.Luca ad Capyc. Latr.consult.31.nu.7.lib.1.

Neque dotis alienatio millies ratificata cõualescit, Nouell.de dote p.7.spec.1.nu.5. Sousa dec.22.n.22.

1055 Licet mulier obligans se pro alio iuuetur beneficio Velleiani, toto tit.ff. & C.ad Velleian. Tamen secus est, si se obliget pro dote, l.si dotare 12.l.fin.C.ad Velleian.Sousa dec.22.num.22. seqq.Valasc.consult.150. Nouar.sup. pragm.1.ad Velleian nu.9.& 16.

Maxime si mater se obliget cum viro pro dote communis filiæ, Rota dec.602.nu.8.9 p.4. tom.3.rec.Antunell.de loco legal.lib.2.c.15.n.40.

Et maximè si aliàs non fuisse sequutum matrimonium, Fab.in C.ad Velleian.defin.14. D. Merlin.contr.56.lib.1. vbi D.Scoppa. refert omnes casus. Diximus sup.

Licet priuilegium Velleiani, & Macedoniani amittatur per mendacium, leg.1, vbi DD. omnes, ff.& C.ad Maced. & Velleian. Nouar.in pragm.1.ad Maced.nu.1.& ad Velleian. num.11. Fab.in C.ad Velleian.defin.3.4.l.fœminis 18. C. ad Velleian.l.si sine voluntate 5.C.eod.

Et etiam priuilegium dotis, l.si fine, C. ad Velleian. l.1. C.ad Maced. l.2. C.si minor se maiorem dixer.Barbos.in p.5.l.1.nu.45.ff.solut. matrim. Bruneman.in d.l.si fine, & ibi d. Aug.Barbos. num.7.seqq. Molina de Iustit.& Iure disp.140.n. 18.Mindan.de mandat.lib.2.c.61.nu.16.Herring. de fideiuss.c.7.nu.423.Baldass.resolut.12.num.28. Tamen contra dicit in dote Sousa dec.22.nu.3. seqq.

Beneuerum, licet mulier non iuuetur Velleiano in dote, secus est si sit læsa in dimidia dotis suæ, Luca ad Gratian.disc.108. ad Franch. dec.578. Imò si dos sua sit modica, nec valet in dimidia, Cyriac.contr.216.num.20. Noguerol. alleg.30.nu.18. Andrul.contr.376.nu.6. Card. de Luca de dote disc.95.D.Rocca disp,112. vbi tota materia eum ampliat. & limitat. D. Scoppa ad D.Merlin.d.contr.56.lib.1.

1056 Fiscus, & dos sunt æquales quoad priuilegia, Boss.de dote fol.685.num.67. Prat.obs.15. num.15. Diximus sup. num.1012. Douad. & re-

*renunciat.lib.1. c.27.num.*108. Vbi quod in pari causa dos præfertur, ex *Nouell.de dote 9. p. priuil.1.nu.4.* Conar.*lib.1.var. p.16.* vbi *Ayllon. Stuban.obs.3.nu.23. & seqq. Antonell. de temp. legal.lib.4.c.vlt.nu.51.& seqq. D.*Constantin. *ad stat. Rom.tom.1.annot.3.n.327.R.Marin. ad Reuert.dec.74.*

Verum Fiscus pro debito fiscali Thesaurariorum, Depositariorum, & consanguineorum præfertur, sicut præfertur creditoribus anterioribus, præfertur etiam doti, *Boss.sup.fol.323.nu.186.& fol.686.nu.70. D.Constantin.ad stat.Rom.tom.1.annot.30. num. 89.ex l.vlt.& auth.res,*C.de pignor.l.penult.*C. de primip.lib.10.Gratian.disc.733.Gait.de credit. c.4. qu.11.nu.1898.R.Ponte de potest.Proreg.tit. 4.§.8.n.2.seqq.*

Secus si hypoteca dotis sit anterior, quia tunc præfertur mulier, *Negus.de pignor.part.2. membr.4 num.164.& par.5.membr.2.n.21.Mantica de tacit.lib.11.tit.26.num.38. Antonell.d. c. vlt.num.65. Larath. cons.80.* vbi decisum refert per Regiam Cameram, & Collat, Consilium, *Peregr. de Iure fisci lib.6.tit.6 nu.43. Gait. sup.nu.1909.Card.de Luca de credit.disc.26. nu, 6.7.Rota dec.214.& 408. p.14.rec. D.Constantin.sup.n.190.R.Marin.sup.*

Ad summum tale priuilegium primipilatus hodie competit solum in debito, quod habet ille, qui præest Annonæ militari, *Mantica de tacit.lib.11.tit.18. num.11. Rota dec.224.num. 16.seqq p.14.rec.* Nam officium primipili, de quo in Iuribus sup. relatis residerat antiquitus penes Centuriones militum, qui præerant Aquilæ signo vexillari cuiuslibet legionis militum, & quilibet Centurio nuncupatus Primipilus quatringentos milites regebat, & illorum erat Caput, & Gubernator, præstando illis de publico, Annonam militarem, *Larath. d. cons. 80.num.8.seqq. Acosta de priuil.credit.reg.2.ampliat.5.nu.18.Merenda contr.iur.lib.6.c.39.*

Sed *D.Spada cons.15.nu.1.2.lib.1. Mantica de tacit.lib.11.tit.18.nu.8.9.R.Ponte de pot.Proreg. tit.4.§.8.nu.3 Capyc.dec.129.num.16.& seqq.* dicunt, quod primipilatus munus, & priuilegia hodie procedũt in generali Thesaurario Principis, ac Vniuersæ illius pecuniæ administratore, Sed contra hoc est *Larath.d.cons.80.&* Me*renda d.c.39.nu.10.& 13.* sequitur *D.Constantin. d.annot.30.n.194.* Quo ad hunc Articulum bene scripsit D. Don Carolus Calà Dux Diani in celebri Allegationi typis data in 4. apud me existente.

1057 Dos vna vice soluenda est, non minuatim, *Valasc.de priuil.paup.q.4.§.3.n.163.*

1058 Dotis promissæ dominium absq; traditione transfertur, *Valasc.de priuil.paup. qu.2.nu. 11.Fontanell.de pactis nupt.cl.4. gl.27.à nu.5. & p.14.nu.38. 39.Tusc.lit.E.concl. s.360.nu. Aug. Barbosa in l.1.nu.12.C.de dotis promiss.Bossius de dote cap.17.n.17.*

1059 Frater dotans sororem vltra vires hæreditatis, asserendo se hæredem, an censeatur se obligasse nomine proprio, difficultas est ex *Soccin.su l.1.num.30.ff.solut.matrim. Ruin. cons. 200.nu.4.lib.1.* dicentibus esse obligatum in nomine proprio, *R.Capyc.Latro consult.31.* decisum refert per S.C. *Thor.in compen.dec.p.3. verb.hæres obligatus in Instrumento*, Card.de *Luca de cred t.disc.28.*

Sed contra decisum refert per S.C.R.*Capyc. Latr. dec.38. Card.de Luca de dote disc.28.n.11. P. afft.contr.37.num.24. R.Marinis lib.2. c.166. Luca ad Franch. dec.648.* vbi conciliat, & ad *Grat an.cap.264.*Manfrell. & Gizz.*ad d.dec.38. R.Capyc.Latr.*

1060 In vno casu esset obligatus de proprio ex *D.Card.de Luca sup.nu.12.* si frater dotans cessionem iurium sorori competentium aduersus paternam hæreditatem, non extinctiue, sed translatiue, ad commodum proprium reportarei, *Lu.conf.dec.68.&* ibi Addit.*Burat.dec.75.D. Luca de plu.at.homin.legal.c.66.*

1061 Mulieris obligatio pro constituenda dote filiæ, firma remanet, quamuis viri consensus non adsit, *Diu.Spino in spec.testam.gl.vndecima in princ. nu.22.seqq. D.Rocc.respons.68. num.15. lib.1.*

1062 Legatum Dotis dicitur pium, & præsumitur factum pro alimentis, si relinquatur pauperi, *Gratian.disc.565.nu.8. disc.666. num.5. Boer.dec.94.Mantica de coniect. lib.6.tit.3. n.26. seqq.Thor.ad Tiraqu. de priuil. pia Caus. ad præfat.fol.14.Nouar.q.25.num.12.sect.1. de elect.for. Molfes.in summa tract.13.cap.5.de vltim.volunt. nu.160.Ricc.dec.206. nu.3.p.2. in praxi res.370. tom.2. Tiraqu sup.in præfat. vers. Item cum dos fol.6.*Ciarlin.*contr.7 nu.5.P.*Molfes.*cons.13.num. 31.* vbi dicit quod Dos est causa pia.

Secus est si legatum fit ab illis, qui tenentur dotare, Mol*fes.d.num.160.in fine, Ricc.ad Tiraq. sup.fol.11.* licet esse pium dicat *Tiraq.sup.fol.6. col.2. ex Io:*Arian.*cons.57.& alys.*

Si sit congrua, Secus etiam si sit excessiua, *Ciarlin.suprà Rocchi resp.26.nu.9. lib.2. Bonded. collect.7.nu 41.42.*

Et sic in dote promissa pauperi mulieri non requiruntur statutariæ solemnitates, *Rota post Picum ad stat. Vrbis dec.13.* Imò obligatio minoris ex causa dotis valida est absque statutaris solemnitatibus, *Antonell.de loco legal.lib.2.c.17. num.59.seqq.*

Causa pia est Dos, quamuis in puellis consanguineis, *D.Rodoer.cons.34. Molfes.in summa tract.13.de vltim.volunt.c.5.nu.156.Nouar.q.56 cent.1.Valasc.de priuil.paup.q.35. nu.15. Intellige vt in q.52.n.18.19.*

Verum legatum pro dote factum fœminæ extraneæ, diminutionem recipit, quando hæreditas non est soluenda pro omnibus legatis, secus est in legato filiæ facto, nam illud integrum debet solui, cum videatur testator propriam sobolem alienæ præponere voluisse, *Surd.de alim.priuil.30.nu.4. Peregr. de fideicom.*

art.

artt.4.nu.64.Thes.lib.3.q.114. nu.3. Olea de ceff. Iur.tit.4.q.5.n.22.

Sic priuilegium dotis est, quod qui dotat putans se teneri, si non teneatur, non repetit, nam est solutio pietatis causa, l.cum is 32.§.mulier, ff. de cond.in deb. Passarell.de donat.l.2.q.9.n.89.90.

1063 Pacta in Capitulis matrimonialibus apposita, etiam absente muliere, factis contracto matrimonio, in sui fauorem, dicuntur acceptata, Rocc.resp.66.nu.6.Nos ad Rouit.dec.12.in fin. Vide sup.n.1030.

1064 Filius fam. licet gaudeat beneficio Senatus Consulti Macedoniani, si se obliget absq; consensu patris, Tamen secus est fauore dotis se obligans, Bald.Nouell. de dote p.6.priuil.48. Caball.conf.22.lib.2.Caneer.var.p.2.tit.1.nu.34. Pascal.de vir.patr.potest.p.1,c.6 ante num.114.& sic decisum refert R.Marinis ad Reuert.dec.538 num.6. Vide Nos ad Rouit.conf.68.nu.25.lib.2. Maral.in prag.1.ad Maced.

1065 Dos potest constitui, & debet solui super bonis fideicommisso subiectis, quando agitur de dote danda, vel restituenda descendentibus, auth.res qua C.commun. de legat. De qua materia agemus latius, Deo Dante in rubr.4. vide dos Indicamus ad materiam Torre de pactis fut.success.dec.85.100.156.& dec.179.dec.169. D.Gaston.discept.33.lib.2.R.Galeot.controu.16. lib.2.Staiban.resolut.73.74.102. Molfes.sup.consuet.Neapol.p.6.qu.4.n.2.Giurba obs.89. Luca ad Franch.dec.241.Ciroc.discept.1.4.6. Andreol. contr.216.Fantan.dec.364.& seqq. dec.556.Rub. de valig legal.in locis proprijs, Fusar. de substit. q.531.seq. Danad.de renunc.lib.1.c.27.vbi etiam in dote spirituali danda moniali. Diximus latissimè Nos ad Rouit.conf.54.55.61.lib.1. Manfrell. ad Capye.Latro dec.2.lib.1. Capon.solut.matrim.q.8.Bossius de dote c.15.num.97.seqq. Ripol. var.c.10.nu.84.seqq.num.164. Tasson.de ant.fat. alleg.17.Ciarlin.contr.62.168. nu.29.30. Ro.eus resp.64.72.lib.1. Saminiat.contr.77. Bondeu.collect.3.Castill.contr.lib.8.cap.36.§.6. Capon.de date fol.398. Dactiss. Mansi consult.578.consult. Surd.dec.62. vbi Consil.& etiam ad dec.86. D. Rodolfin.alleg.113.n.5. Idem Manfrell.ad Capye. Latra dec.59. nu.44.seqq. Antanell. de loca legal. lib.2.c.9.n.187.seqq. Eadē Rata dec.52.nu.2.dec. 117.152.post Torre de pactis fut success. D.Constantin.ad stat.Roma tom.1.fol.594.num.319.Sabell.§.statutum n.14.fol.179.

Priuilegium d. auth. res quæ est etiam quo ad interesse dotis, R.Ponte dec.34.nu.30. & ad omnia alia connexa, Barz.dec.108. Peregr.art. 42.licet contra dicat Franch.dec.613.vbi Luca.

Sic Dos materna deducitur ex fideicommisso per grauatum, etiam non confecto Inuentario: D.Palma consult.53.nu.20.21.

Sed dos, quæ succedit loco legitimæ deducitur ex ipsa legitima, non autem ex fideicommisso, Rot.dec.399.nu.32.& seqq. p.5.tom.1.rec. Antonell.de loco legal.lit.2.c.17.nu.15.Fusar.sup.

Verum dicta dos debet esse moderata, nam si sit immoderata non nocet fideicommissario, Marescott.lib.2.c.69.n.16.seqq.Rota dec.88. nu.9.seqq.p.5.tom.1.rec. Et pro dote congrua omnia bona subiecta fideicommisso possunt dari in dotem, Mantica de tacit.lib.12.tit.22.nu. 1.seqq.Franch.vbi Luca dec.616.Ludauis.dec.63. nu.11. Canaler.dec.260.nu.2. Antonell.sup.nu.34. Idem, vt si soluatur matrimonium per mortem mulieris sine filiis, valeat pactum, vt dos illa reuertatur ad fideicommissum, Card.de Luca de dote disc.91.nu.3.4. Diximus sup. num.536. Fusar.sup.

Verum existentibus Creditoribus Viri, potest cogi ab illis ad agendum mulier pro dote super bonis subiectis fideicommisso, Franch. vbi Luca dec.519.Card.de Luca de dote disc. licet contra dicat D.Alex.ad Capye.Latro consult.84.nu.15.

1066 Contrahens matrimonium in Ciuitate Neapolis, vbi adest consuetudo in scriptis redacta, circa dispositionem dotis, cum filiis, vel sine filiis, censetur contraxisse secundum talem consuetudinem in scriptis redactam, R.Capyc. Latro dec.98.nu.9.10.

1067 Dos habet priuilegium, quod quamuis Capitula matrimonialia non sint stipulata, sed tantum à partibus firmata, habet hypotecam à dicta die promissionis, l.vnic.in princ.C.de rei vxor.act.& ibi Bal.in §.vt plenius, Grammat.dec. 102.nu.7.14.15. vbi subdit talia Capitula habere executionem paratam, D.Hodiern.ad Surd. dec.55.n.4.& seqq.

Beneuerum D.Staiban.resol.114. dicit: talia Capitula debere tradi Notario ad conseruandū coram testibus, alias dicta non procedere, Giurba obs.48.Et obs.49.disputat: matrimonialis scriptura, quam Notarius vt Amicus, in forma priuata confecit, an pro dote, paratam habeat executionem, & quo Iure sit agendum.

1068 Dos promissa à duobus, absq; particula Insolidum, quomodo censeatur promissa, nam regula est: promissionem factam à duobus, sine dicta clausula, censeri factam pro parte æquali, Couar.3.var.c.7. Nouell. de dote p.8.priuil.31.Gamez.var.tom.2.c.11.Vrsil.ad Affl. dec. 332.Franch.dec.581.num.4. Surd.dec.90. & ibi Hadiern.Carnazan.dec.Luc.35.num.5.Gratian.t. 16.nu.15.dec.146.num.8.Rarbos.de clausul.claus. insolidum nu.1. Fantanell. de pactis cl.5.gl.1 p.1. n.49.Ventrigl.post Tract.rerum notabil.Molignan. altercat.25.nu.16.Surd.cons.488.nu.2.Canal.dec. 466.n.1.Merlin.de pignor. lib.3. q.vlt.n.8. licet alii contradicant Franc. sup. Gizzarell.decis.50. vbi Addentes Thes.lib.2.q.67.Thar.in comp.2.p. verb.dat.

1069 Dos præsumitur constituta contracto iam matrimonio, Surd. dec.105.num.5.Andreol. controu.57.nu.11.Gratian.disc.584. Fontanell.de pactis cl.14.gl vnic.p.2.n.77.

Et quando Vxor dedit in dotem omnia bona sua, nisi dicat: franea, & libera ab omni dubio, potest conueniri via executiua competente cre-

creditori, à creditore Vxori, *Staiban. res. 156. nu. 59. & seqq. Castill. dec. 97. n. 12. Amat. resolut. 45. num. 23.*

Verum ad debita contracta ab Vxore, constante matrimonio non tenetur, *Amat. res. 45. num. 24. Tassoo. de antefat. vers. obs. nu.* Tenetur in illis contractis ante matrimoniū, *Amat. ibid. Magretti ad pragm. Sicil. §. 38.* Quid in debito contracto ab viroq; *Amat. sup. n. 25.*

1070 Dos non habet priuilegia dotis postquā est recuperata, & exacta, *Sola ad constit. Saband. tit. de alimoat. bonor. mulier. & minor. gl. 4. nu. 18. gl. 5. post nu. 3. per tex. l. 3. gl. quoties, ff. de fundo dotali, Barbos. solut. matrim. p. 4. rubr. num. 14. 21 Palma alleg. 137. nu. 57. Ciroc. discept. 64. num. 13. Staiban. res. 152. nu. 57. Capon. solut. matrim. q. 9. nu. 1. & 6. Boss. de dote fol. 60. nu. 127. & fol. 228. nu. 103. Valasc. de priuil. miserab. personq. 3. n. 213. Merlin. de pignor. lib. 3. q. 49. nu. 1.* Diximus *sup. num. 1120.*

1071 Dos potest restitui à Viro vxori constante matrimodio, cum causa, alias non, *R. Reuert.* vbi *Marinis dec. 10. & 246. Iul. Capon. de solut. matrim. sup. l. 2. q. 2. Molin. de primog. lib. 1. c. 16. P. Mollna disp. 429. Valenz. cons. 31. 41. Leon. dec. 134. Castill. lib. 4. contr. 26. Olea de cess. tit. 3. q. 7. nu. 6. Castill. de alim. c. 36. §. 3. & cap. 56. Antun. de donat. lib. 1. p. 3. c. 26. Barbos. leg. 1. p. 5. n. 4. Giurba ad consuet. Mess. c. 13. gl. 3. & cap. 15. gl. 2. Olea de Cess. tit. 3. q. 7. nu. 6.*

1072 Nec potest peti ab Vxore constante matrimonio Dos, *l. 2. ff. solut. matrim. Giurb. ad consuet. Mess. c. 13. gl. 3. nu. 5. & c. 15. gl. 2. à n. 3. Castill. tom. 4. c. 26. nu. 2. & tom. 8. de alim. c. 56. Reg. Reuert.* vbi *R. Marin. dec. 10. nu. 1. Donell. lib. 14. Commeot. c. 5.* Imo maritus, qui donum soluit, potest repetere cum fructibus, *l. vnica, C. si constante matrim. Surd. de alim. tit. 52. priui. 34. Tusc. lib. D. concl. 794. num. 12. Amat. res. 55. num. 17. Olea de Cess. Iur. tit. 3. q. 7. nu. 6. Ripol. var. c. 10. à nu. 341. Giurba sup. nu. 22. Donad. de renunciat. c. 21. nu. 1.*

Nisi quando inter coniuges intercedit Thori separatio, vt dicemus *infra*, vel nisi maritus vergat ad Inopiam, Ideo si sine causa restituit non liberatur maritus, *l. 2. ff. solut. matr. l. vnic. C. si dos constante matr. Barbos. in l. 2. ff. solut. matrim. Ripol. c. 19. nu. 8. Balthasat. pract. res. p. 1. tit. 1 resol. 8. nu. 1. 2.*

1073 Quod quando vir, vel Alter ad dotem obligatus vergit ad inopiam, Vxor possit petere dotem assicurari, *l. si constante, ff. solut. matri. l. vbi adhuc, C. de iure dotium, §. illud quoque Auth. de aequalit. dotis, Affl. dec. 349. Donad. de renunciat. c. 21. Tusc. lit. D. concl. 761. seqq. Christin. dec. 133. nu. 33. seqq. vol. 3. & dec. 140. Sabell. §. fideiussor. num. 14. Ferrer. obs. p. 3. c. 5. Mastrill. dec. 142. Amat. res. 83. D. Galeot. controu. 65. lib. 1. D. Merlin. controu. 52. lib. 2. Thor. in comp. dec. verb. assecuratio, & vot. 74. Cyriac. contro. 277. Merlin. de pign. lib. 3. qu. 73. Olea de Cess. tit. 3. q. 7. num. 9. Hann. Encicloped. Iur. 3. p. tit. 24. c. vlt.* Vbi amplia etiam in bonis parafernalibus, & donatione propter nuptias, *Grattan. dec. 194.* vbi *Scoppa, & Luca, Capon. de dote l. 2. q. 2. nu. 4. Sāfel. dec. 131. Giurba dec. 16. Muta dec. 23. Ripol. var. c. 10. num. 364. Reg. Capyc. Latro dec. 42.* vbi *Gizz. & Manfrella, Fontanell. de pactis cl. 7. gl. 2. p. 3. D. Constantin. ad stat. Rom. 129. tom. 1. Costa Sicol. cons. 59.*

Talis assecuratio potest peti quando maritus incipit male vti substantia sua, *Costa Sicul. d. cons. 59. nu. 2. Giurba dec. 16. n. 1. Baldaxar. d. res. 8. n. 12. Patens dec. 359. num. 3. lib. 3. Cerro dec. 914. nu. 4. per tex. §. illud Auth. de aequalit. dotis,* Gratian. *disc. 760. nu. 1. 872. nu. 19. disc. 1000. nu. 3. 4.* vbi Luca, *Donad. de renunciat. c. 21. num. 11. D. Galeot. contr. 65. n. 1. lib.*

1074 Ad talem assecurationem proceditur via ordinaria, *Rota dec. 62. nu. 7. coram Canaler. Cappuc in praxi tom. 2. de assecurat. dot. c. 3. art. 1. nu. 8. seqq. Muta dec. 23. nu. 1.* Maxime si compareāt creditores mariti dicentes ipsos esse anteriores vxori, *Giurb. dec. 64. Parexa de Instr. edit. tit. 1. res. 3. §. 5. à n. 221. Acosta de priuil. credit. reg. 5. ampl. 6. nu. 15. Larrea alleg. 79. nu. 1. 2. 18. 21. Olea de Cess. tit. 3. q. 6. nu. 26.*

Nisi in Instrumento dotali sit cautum, quod via executiua possit peti restitutio dotis, tam constante, quam soluto matrimonio, *Pigant. ad statut Ferr. rubr. 109. nu. 16. Cappuc. sup. num. 17. seqq. Mastrill. dec. 142. nu. 12. seqq. Rota post Mangil. de subbast. dec. 66. nu. 14. Mellio. dec. 217. nu. 7. Cerro dec. 914. num. 5.* vbi ampliant quamuis solum sit promissa restitutio dotis, *Bossius de dote cap. 19. nu. 10. 11. D. Constaotin. ad statut. Roman tom. 1. annot. 31. nu. 12. & 13.* vbi impugnat *Mutam dec. 23. nu. 10.* contrarium tenentem.

1075 Et petendo Vxor assecurationem, ob vergentiam viri ad inopiam, statim impedit creditores mariti ne agant, & non est necessaria declaratio Iudicis: maritum esse decoctum, *Cardin. contr. 94. nu. 12. & seqq. Merlin. de pignor. lib. 3. qu. 73. nu. 15. Marlian. dec. 81. Cartar. dec. 8. nu. 2. Giurba dec. 61. num. 15. R. Capyc. Latro dec. 42. nu. 9. Zaul. ad statut. Fauent. tom. 1. rubr. 36. n. 20. D. Constantio. sup. nu. 17.* vbi impugnat *Tort. ad statut. Papiae rubr. 88. num. 4. Costa remed. subsid. 1. nu. 2. Mangil de subbast. qu. 54. nu. 6.* Carena *res. 20. nu. 3. 4. Gratian. dec. 194. nu. 21. seqq. Thes. dec. 207. Barbac. de assist. gl. 2. nu. 93. & seqq. Rota dec. 21 32. nu. 10. seqq.* coram Coccin. contrarium tenentes *Rodriq. de execut. c. 8. num. 20. Gizz. ad Capyc. Latr. dec. 42. nu. 2.* & ibi Manfrella *num. 7. Olea de Cess. tit. 3. q. 7. num. 26. Grammat. dec. 92. nu. 17. Vrsill. ad Affl. dec. 199. num. 2. Anna sing. 598. Thes. ad patrem dec. 107. Barbat. de assist. cl. 2. nu. 88.*

Et Vxor impedit, quamuis creditores mariti fecerint executionem super bonis mariti, opponendo inopiam, quamuis non probatam, nam debet admitti ad illam probandam, *Pigant. d. rubr. 109. nu. 30. Sanfel. dec. 131. Ab Eccles. obs. 160. nu. 10. Anna cons. 63. Postius res. 26.*

num.

num.9. Bossius d.c.19.nu.9. Conciol.alleg.77.n.5. 7 Thor.voto 74.n.4.5.p.1. contra Thes.dec.207. Ab Ecclesia sup.nu.12. Zaul.d.rub. 36.nu.28. Ea ratione quia si vxori competit actio, multo magis competit exceptio, Anna d.cons.63. Cappucc.d.art.1.nu.27.30.17. D.Constantin. sup.nu. 18.19.

Verum talis assecuratio petita per viam exceptionis non impedit venditionem bonorum mariti ad instantiam creditorum anteriorum, Anna d.cons.63.n.5.

Talis assecuratio competit Vxori per viam exceptionis, & actionis non solum contra creditores, sed contra maritum, vt contra Merlin. de pignor.lib.3 q.73. nu.13. tenet Conciol. alleg. ciuil.75.n.6.7.

1076 Ad obtinendam assecurationem debet prius de dote constare, nec adhunc effectum sufficit confessio mariti, sed debet vere constare, in præiudicium creditorum, Magon.dec.Lucens 551.n.11. Vbald.sen.dec.775.

1077 Si dos consistat in fundo dotali, super illo mulier debet insistere, nec potest creditoribus mariti impedire executionem super huius bonis, cum tali casu non habeat mulier super illis retentionem, l.in rebus. C.de iure dotium, Merlin.de pign.lib.3.q.73.n.11. Castald.consult.5.n.3. Rota dec.441.n.11.p.14.rec.& dec.83.nu.3.p.1. Fontanell.cl.5.gl.8.p.13.nu.8.seqq. D.Constantin. sup.nu.26.

Si consistat in quantitate, licet postea soluta in Corporibus æstimatis, remanet adhuc in quantitate, nec tenetur vxor recipere corpora data in dotem, sed potest petere assecurationem in quantitate super aliis bonis mariti, etiam à Tertiis, ac creditoribus posterioribus possessis, Cappuc.in praxi tom.2.c.3.art.4.nu.66. Rota dec. 257.nn.4.seqq.coram Coccin.& dec.892. num.5. seqq.coram Dunozet.D.Constantin.sup.n.27.

1078 Debet Vxor probare creditum dotis, & viri vergentiam ad inopiam, & inter coniuges ipsos sufficit semiplena probatio inopis, Fenzon.ad stat.Vrbis c.192 u.30.31. Postius ref.26.n. 42.seqq. Manzil.de subhast. q.54.n.15. Barbat.de assist.gl.2.nn.76. Beniten.dec.68. Gratian.& Stoppa dec.194.n.24. Ludouic.dec.Luc.22. nu.14.15. Danza ad Grammat.dec.92.nn.19. Zaul.rubr.36. n.28. D.Constantin.sup.n 28.29.

Quando agitur cum creditoribos mariti, requiritur, & cum tertiis possessoribus ab eo causam habentibus, plena probatio talis vergentiæ ad inopiam, Fenzon.sup.n.31. Gratian.disc.872. n.20.21.& dec.194.nn.24. Postius obs.26. nn.45. seqq.Ciarlin.contr.94.n.10. Carena resp.20. num.2. Barbat.sup.nu.76. Mangil.d.qu.54.nu.15. Danza ad Grammat.d.dec.92. nu.20. Ludouic.d.dec.22.n. 16. Magon.dec.Luc.55.nu.4. Rota p.9.rec.dec.23. num.13.14. D.Constantin.sup.num.30. Priol.dec. 274.nu.7.

Sufficit tamen probatio non tam exacta, sed sufficit probari, quod vir incipiat labi facultatibus, & re sua male vti, l.illud quoque. Auth.de aequal.dot. Postius ref.26.num.47.48. Fenzon.sup. nu.28. Mastrill.dec.142. Conciol.alleg.77. num.3. Ripol.var.c.10.nu.365.seqq. Merlin.de pign.lib.3. q.73.nu.25. Rota dec.257.n.3. coram Coccin.dec. 775.nu.17. coram Vbald.sen.dec.215.nu.6. coram Rojas dec.10.nu.12.13.p.12.rec.& dec.474.n 10 p.14. D.Constantin.sup.nu.31.& seqq. vbi impugnat D.Galeot.contr.65.l.b.2. Barbos. Zaul.rubr. 36.nu.28.& alios contra tenentes, Ciarlin.contr. 94.nu.2.3. Conciol.alleg.77. nu.4. Postius ref.26. nu.8. Ios.Ludouic.dec.Luc.22. nu.14.15. Laurent. dec.202.n.2. Muta dec.23.nu.20.21.

Sed Barbos.in l.si constante, ff.solut.matrim. dicit non sufficere incipere maritum male vti sua substantia, si cautum sit vxori, Olea de cess. tit.3.q.7.n.11.12. Sed ipse Olea post alios dicit de Iure Hispano per l.29.tit.11.p.4. primam opinionem veram, si culpa mariti adsit, secus si non adsit.

1079 Si veró vxor pro dote habeat constitutū, vel precarium impedit executionem creditorum mariti contra illius bona, quamuis non probet talem Inopiam, Postius ref.26. nu.41. de subhast.inspect.18.nu.118. Cartar.dec.81. Grammat.dec.92.nu.18.seqq. Giurba dec.61.nu.16. Sesel.dec.131.n.7.8. Barbat.d.gl.2. nu.88. Boss.d.c. 19.nn.6. Thoro vot.74.n.7.p.1. Ciarlin. d contr. 94.nu.29.seqq. D.Constantin.sup. nu.35.seqq. Ab Eccles.d.obs.160.nu.12. Vrsil.ad Afflict.dec.199. num.2.3.

1080 Paupertas probatur per testes examinatos citata parte, aliàs non probant, Cappuc.d. c.3.art.1. nu.22.23. Rota coram Vbald. dec.174. nu.4. debent deponere de publica voce, & fama, quod non habet in bonis, quod est decoctus, quod filii propriis laboribus patrem alunt, alias fame periret, probatur latitatione mariti, & aliis probationibus similibus, Postius ref.26.nn.49.50. Rota dec.474.num.4.seqq.p.14. rec.Vbald.d.dec.775.nu.14.seqq.

Nec sufficit confessio mariti etiam coram Iudice, sed debet probari per testes, Pigant. de rubr.109.nu.19. Malignan.altercat.74. num.10. Barbat.d.gl.2.num.78. Gratian.disc.194.num.26. Mart.Medic.dec.Senens.82.nu.3.4. Giurb.dec.24. nn.4. Cornaz.dec.95.nu.20. Sed limitat Barbat. si agatur inter virum, & vxorem, Videndi Paitell.exped.ciuil.4. Conciol.alleg.77.à nu.17. Bonintend.dec.68. Mastrill. dec.142. Rota dec.474. p.14.rec.

1081 Semper est locus assecurationi, siue inopia processerit illius culpa, siue casu, semper est locus petitæ assecurationi, Gall.obs.83.n.2.lib. 2. Pigant.rubr.109.nu.4. Barbos. d.l.si constante, in princ.nu.11. Baltass.d.ref.8.n.3. Boss.de dote c.19.nn.17. D.Constantin.sup.n.44.

1082 Quando est locus assecurationi vxor assecuratur pro dote, lucro dotis, & donatione propter nuptias, siue apud nos pro antefato, & bonis paraphernalibus, quæ vxor vltra dotes dedit, Euerard.iun.cons.34.nu.44.lib.1. Gall.obs.83.nu 3. Molfes.tom.1.p.6.qu.5.n.30. Cancer.

ter.p.a.2.9.nu.37.Spada in theatr. viduil. disq. 79.nu.t 19.feqq. Barbof.d.l.fi conftante n.7. Baltaff d.ref.8.n.7. Card.de Luca da dote disc.117. nu.2. Thor.voc.74.nu.13.tom.1.Muta dec.23.num.16 Grattan.dec.194. vbi Scoppa, & Luca, Rota dec 217.n.19.coram Millin.& dec.291.n.2. p.2. rec. D.Conftantin.fup.n.45.46.

In tali affecuratione veniunt etiam expenfę litis, paffæ per vxorem pro obtinenda affecuratione, Boff.de dote c.19,nu.13. Conciol. alleg. 77. nu.15.Pigant.d.rubr.109.n.17.Barbof.d.gl.2. n.66.D.Conftantin.fup.n.47.

Veniunt illius dotis fructus à die petitæ affecurationis in iudicio, Cappuc.in praxi tam.2. c.3.art.1.nu.21.Dunozet.dec.778. Barbat.d.gl.2 n.83.Rota dec.458.nu.2.p.4.diuerf. D. Conftantin.fup.n.48.

Nec hoc cafu,competit marito beneficium, Deducto ne egeat, Borbof.in l.fi maritum n. 32.ff. folut.matrim.Baff.de dote c.19.n.9. D.Conftantin.fup.n.49.

Competit affecuratio etiam contra maritum minorem, Gaill.obf.83.nu.8.feqq.lib.2.Pigant. rubr.109.n.7.

1083 Competit etiam contra Socerum promittentem dotem, vergentem ad inopiam, Gaill. d.obf.83.nu.6.Pigant.rubr.109.nu.7. Molfef.d.q. 5.nu.36.Surd.de alim.tit.1.qu.39.nu.12.feqq.Rodoer.ad Marin.obf.20.nu.5. Baldaff.d.ref.8. nu.9. Rota dec.277.nu.8.coràm Coccin. Sed videndus Amat.conf.63.n.6.7. D.Conftantin.fup.n.51.

1084 Competit contra pofteriores creditores mariti, qui exegerunt pecunias eum cautione de reftituendo prioribus, & potioribus,& quidem executiue, fi dicti creditores funt obligati cum obligatione Camerali, & ipfa mulier habeat etiam obligationem Cameralem pro reftitutione dotis, & contra tertios poffeffores anteriores habentes caufam à marito, Rota dec 66.n.4.10.& 11.poft Mongil.de fubb.ft. Pofiius ref.26.Rota dec.474.p.14.rec.D.Conftant.in. fup. nu.52.53.

Beneuerum antequam agatur contra Tertios requiritur difcuffio mariti, & eius bonorum, Rolan.conf.9.nu.5.6.Gutt er.conf.19 n.19. Cofta remed.fubfid.t.nu.5.Molign.alt.rcat.74. n. 13. P.Borbof.in d.l.fi conftante, in princ.n.3.feqq. Baltaff.alleg.8.refol.8.nu.22.Olea de ceff.tit.3.q. 7.nu.19. qui dicit cauendum effe à contrario dec.109.Maftrill. volentis fauore dotis non requiri,R.Marin.ad Reuert.dec.152.nu.1.Grotian. vbi Addentes dec.71.Franch.& Addentes dec.230 Sanfel.Additio dec.338 n.44.feqq.

Sed quod non requiratur ratione publici boni, & quia in ea proceditur de plano, & fimpliciter reiectis apicibus iuris, quando tamen vxor habet obligationem Cameralem, cum conftituto, Bald.Nouell.de dote p.8.priuil. 37.Ludouic.dec.Luc.22.nu.12.Vbald.decif.775. nu.28.feqq.Baldaff.ref.2.nu.22.Cofta remed. fubfid.1.nu.6.Vin.dec.538.nu.14.Rota dec.474.nu. 2.p.14.rec.Zaul.rubr.36.nu.31.D.Conftantin.fup. nu.55.56.Olea de ceff.iur.tit.3.q.8.nu.19.

Nec requiritur quando maritus eft notoriè non foluendo, vel quando vxor agit Saluiano, Carlin.contr.94.nu.18.Boff.de dote c.19. nu.8. Ludouic.d.dec.22.n.12.Vbald.d.dec.775.n.22.23 D.Conftantin.n.57.58.

Poteft etiam vxor agere pro affecuratione etiam fuper bonis alienatis à viro fuo confenfu, fi confenfus non fuit cum debitis cautelis, Rota dec.474.n.11.12.p.14.rec.Vbald.d.dec.775 n.31.D.Conftantin.fup.n.59.60.

Nec fufficit cautio à marito præftanda de dote conferuanda, nam affecuratio fit fuper bonis, vt fe, & filios vxor alat, quæ alimenta non dat cautio,Cofta Sicul.conf 59.nu.4. Paitel. exp.dit.ciuil.4.nu.17.18.Conciol.alleg.77. nu.9. Grotian. & Scoppa.dec.194. Rodoer.ad Marin. ref.20.nu.6.lib.1.Cappuce.in praxi tom 2.c.3.art 1.nu.36.Baldaff.d.ref.8,nu.11. Barbof.d.l.fi conftante n.11.Ludouic.d.dec. Luc.22.n.21.D.Conftantin.fup.n.61.Oleo de ceff iur.tit.3.q.7.nu.14. & feqq. vbi quid in terminis l.29. Hifpan.tit. 11.p.4.

1085 Sed perdit tale beneficium vxor fi nupfit viro inopi, Soccin.fen.conf.116.nu.27.l b.2. Paitel.fil.in addit.od exped.ciuil.4.nu.4.feqq.Conciol. alleg.77.n.26. Ludouic.dec.22.Luc.n.18.Barbof. d.l.fi conftante n.25.27.Gaill.obf.84.n.7.lib.2.D. Galeot.contr.65.n.31.34.35.Capuc. d.c.3. art.2. n.39.Baldaff.d.ref.8.n.14.

Quod non perdat, tenent Gaill.d. obf.84.n. 6. Conciol.d.alleg.77.nu.25.alii apud Baldaf. d. ref.8.nu.14.Thor.voc.74.nu.17.Ripol.c.10. num. 145. vbi explicat,ficut & D.Galeot.fup. nu.33. Paitell.exped.6.n.17.Baldaff.d.ref.8. nu.15. dicentes potuiffe vxorem cogere virum ad cautionem.

Sed data pro vera prima opinione, debet talis fcientia probari, cum non præfumatur, Gail. d.obf 84.nu.8.Patell.exped.6.num.16.17. Conciol.alleg.77.nu.8.Cappuec.d.art.2.n.40.Baldaff.d.ref.8.n.14. §.quia rem.

Et quatenus præfumatur talis fcientia,vxor poffet petere cautionem de conferuanda, & reftituenda dote, cum talem cautionem non videatur remififfe, D.Galeot.d contr.65. nu.33. D.Conftantin.fup.nu.62.feqq. Barbof. d.l.fi conftante nu.23.feqq.Pigant.d.rubr.109.nu.9.Rodoer ad Marin.d.ref.20.nn.vlt. Et Gaill.obf.84.n.11. dicit effe in arbitrium Iudicis, fi debeat dari talis cautio, vel potius fequeftranda dos,

1086 Talis affecuratio non conceditur poft decennium à die quo vxor fciuit talem inopiam, et quod vidit maritum labi facultatibus, et tacuit Molfef.d.qu.5.num.37.Merlin.de pign.lib.3. qu.73.nu.58.Conciol.d.alleg.77.nu.29.Cappucc. d.c.3.art.2.nu.41.Cofta remed.fubfid.71.nu.4. D. Conftantin.fup.nu 69.

1087 Datur etiam fuper bonis emphyteuticis, et feudalibus, Gaill.obf.83.nu.4.5. Cofta d.rem. 1.n.4.in fine.

Datur affecuratio non fuper omnibus bonis viri,

viri, sed super vno corpore æquiualente doti, donationi propter nuptias, ac lucri dotalis et super reliquis creditores possunt satisfieri, *Anna cons. 63. nu. 3. 4. Postius res. 26. n. 21. de subhast. inspect. 18. nu. 8. seqq. Gratian. disc. 486. n. 16. Vrceol. consult. 52. nu. 16. Salgad. labyr. p. 1. c. 11. nu. 11. seqq. Ab Eccles. obs. 160. nu. 13. Boss. de dote c. 19. nu. 7. Cappucc. art. 3. n. 45. Castald. consul. 5. n. 2. Molignan. alterc. 74. num. 16. Medic. exam. 56. nu. 25. 26. Giurb. dec. 61. nu. 17. Mastril. decis. 142. nu. 14. D. Constantin. sup. n. 75. 76. D. Galeot. contr. 65. nu. 30.*

Æstimatio talium corporum non fit per subhastationem, sed per appretium per expertos, nec in subhastatione veniunt oblationes animosæ, quæ æstimatio debet fieri absque defalcatione quartæ, aut sextæ, *Mangil. de subhast. qu. 56. Staiban. sen. cons. 73. nu. 7. seqq. Barbat. d. gl. 2. nu. 82. Gizz. ad Capyc. Latr. dec. 21. Thor. vot. 68. nu. 21. tom. 1. Vin. dec. 413. nu. 10. Franch. dec. 54. nu. 7. Vrceol. d. consult. 52. nu. 17. Postius de subhast. insp. 18. nu. 120. D. Constantin. sup. num. 72. 73. R. Marin. lib. 2. c. 43.* Sed pro subhastatione necessaria dicit *R. Capyc. Latr. dec. 42. Iouius de solemnit. contract. min. gl. 22. §. 18. n. 142.*

Beneuerum æstimatio debet fieri largè, nam ex dicto corpore debet ali vxor, vir, et filii, ad rationem quinque pro centum, *Thes. qu. 65. n. 3. lib. 1. Boss. d. c. 19. n. 7. Vrceol. d. c. 52. nu. 17.* Et Romæ ad rationem quatuor pro centum, *D. Constantin. sup. nu. 74.* Nec potest concedi assecuratio super corpore excedente summam dotis, *D. Galeot. d. contr. 65. nu. 30. Giurba decis. 16. num. 21.*

Et vxor potest eligere corpus benè ipsi visum, et magis pretiosum, et si plus valet restituit maius pretium in pecunia, *Postius res. 17. nu. 89. Vrceol. d. c. 52. nu. 17.* Cappucc. art. 3 *cap. 4. nu. 51. seqq. Thomat. dec. 206. n. 54. Molfes. d. qu. 5. nu. 35. Staiban. d. cons. 73. d. nu. 16. Ab Eccles. d. obs. 160. nu. 13. Thor. vot. 68. n. 22. seqq. Voto 74. num. 20. lib. 1. Giurba dec. 16. nu. 16. 17. & dec. 61. num. 17. R. Marin. lib. 2. c. 143.* vbi *Luca*, Vbi quod creditores non habent ius offerendi, *D. Constantin. n. 77. seqq. Ant. Fab. in C. de iure dotium defin. 27. Rodoer. ad Mario. c. 20. num. 11. Manfrella ad Capyc. Latr. d. dec. 42. n. 11. & seqq.*

Et si vxor sit assecurata super aliquibus bonis, an possit variare, contrarii sunt DD. nam quod non possit, *Gratian. c. 489. nu. 7. D. Galeot. d. contr. 65. nu. 21. Thor. vot. 74. nu. 67. 68. Giurba dec. 16. nu. 49. Sanfel. & addit. dec. 338. fol. 88. col. 2. Rota dec. 393. n. 5. p. 1. rec. & dec. 152. n. 5. p. 17.* quod possit *Rota dec. 11. n. 5. p. 15. rec.*

Distinguit *D. Constantin. sup. nu. 83.* Vt prima opinio procedat constante matrimonio, quo durante non potest variare ad alia corpora, et secunda habeat locum soluto matrimonio.

1088 Doris assecuratio non est vera, & propria restitutio, cum translatione dominii, sed simplex sequestratio bonorum ablatorum marito, & dominium illorum est penes maritum, & dos assecurata retinet quo ad fructus, & alia, eamdem naturam, quam habebat apud maritum, *Barbos. d. l. si constante nu. 45. seqq. Gratian. disc. 87. nu. 16. Costa remed. subsid. 1. nu. 3. R. Marin. lib. 1. c. 20. ad Reuert. dec. 29. nu. 2. & 180. Costa Sicul. cons. 9. num. 14. Molfes. d. qu. 5. nu. 8. cons. 11. nu. 43. R. Merlin. contr. 53. nu. 3.* vbi *Scoppa, Vrceol. consult. 24. nu. 20. seqq. Pigant. rubr. 109. nu. 15. Cappucc. d. c. 3. art. 3. nu. 47. Card. de Luca de dote disc. 48. nu. 2. & 140. Boss. de dote cap. 19. num. 1. & c. 12. nu. 97. seqq.* Gratian. *dec. 92. n. 21. seqq. Afflict. dec. 199. in fine, Magon. dec. Flor. 125. num. 3. dec. Luc. 55. nu. 1. Giurba dec. 16. n. 11. Rota dec. 708. coram Dunozet. & dec. 355. nu. 3. coram* Pentinger. *Ansald. cons. 41. Bertol. ad Rodriq. de concurs. credit. p. 1. art. 1. nu. 89. Gaill. obs. 38. lib. 2. Capon. solut. matrimon. n. 10. Luca ad Franch. dec. 54. num. 1. & dec. 617. Olea de cess. iur. t. 4. q. 3. qu. 7. nu. 20.* Vbi n. 21. dicit; deductis talibus expensis, reliquos fructus spectare ad creditores mariti, quod dicit etiam *Gomez in l. 50. Tauri nu. 33. Nouar. lib. 2. qu. 4. nu. 10.* Capyc. *Latr. consult. 54. n. 47. Sanfel. dec. 338. cum addit. Iouius de solemnit. contr. ε. minor. gl. 22. p. 18. num. 138. & 144. Vrsell. conclus. 52. Thoc. in comp. verb. assecuratio p. 1. & p. 3. Castill. de alim. c. 56. Tonnut res. 30. & in dec. post d. c. 30.*

Sed quod sit vera dotis restitutio dicunt *R. Ponte cons. 123. lib. 2. D. Rosa consult. 53. lib. 1. Roman. cons. 392. R. Galeot. contr. 65. nu. 13. lib. 2. Giurba dec. 16.* vbi referunt hi duo vtramque opinionem *Claud. Seisell. in l. si constante, ff. solut. matrim. Milan. dec. 7. nu. 65. Boss. de dote c. 11. §. 12. nu. 3.* Andreol. *contr. 12. num. 18.* Distinguunt *Giurba d. dec. 16. Amat. res. 83.*

Sed primam opinionem esse veriorem dicunt etiam *Ofasch. dec. 135. nu. 9. Vrceol. consult. 23. num. 20. seqq. per tex. l. vbi adhuc, C. de iure dotium, Postius res. 26. num. 26. Ciarlin. contr. 94. n. 6. Gratian. disc. 974. num. 27. Rodoer. ad Marin. d. c. 20. num. 3. seqq. Manfrella ad* Capyc. *Latr. dec. 42. nu. 2. Leo dec. Valent. 240. num. 2. 3. Castill. dec. 25. num. 2. Rota rec. p. 15. dec. 11. nu. 1.* alias decisiones refert *D. Constantin. ad stat. Rom. tom. 1. annot. 31. n. 85.*

Non desunt tamen alii dicentes, quod quando in Tabulis nuptialibus adest pactum, quod dos restituatur, etiam in casu assecurationis illius, viro vergente ad inopiam, restitutio dotis faciat vxorem veram dominam, *R. Marinis d. res. 20.* vbi *Rodoer. num. 36. 38. Amat. d. resol. 83. Luca ad Franch. dec. 617. Maretta discep. 14. 15. 16. Costa Sicul. cons. 59. n. 15.*

Sic talis restitutio, seu assecuratio dicitur potius quædam sequestratio, quæ fit in manibus ipsius mulieris, pro sua cautela, *Barbos. in d. l. si constante num. 46. 53. D. Galeot. d. contr. 65. n. 16. Baldass. d. res. 8. n. 21. Giurba d. dec. 16. nu. 2.* Muta *dec. 23. n. 19. Gratian. disc. 194. n. 29.*

Ac ideò, quod superest ex fructibus bonorum assignatorum mulieri, deductis aliis sumptis

pro

pro ipsa, marito, & familia, remanet in dominio mariti, & ad illius, eiusque creditorum commodum, non autem mulieris, *Molfes d.q. 5.nu.31.Barbat de assig.gl.2.nu.85. Pigant.diff. rubr.109.nu.29. Cappucc.d.art.3.num.48. Amat. ref.83 num.14.seqq.Fontanell.de pact. cl.7. gl.3. p.3.nu.50.Boss.de dote c.19.nu.6.Card.de Luca de dote disc.117.num.4.disc.160.num.15. Molignan.altercat.74.num.7.Affl.dec.9.Rota dec.3.n.2.post Merlin.de pignor. dec.173.n.7.9.apud Postium de manut.dec.708.n.2. coram Dunoz.*

Sic tales fructus non potest repudiare maritus in præiudicium creditorum, cum agatur de iure quæsito, *Card.Luca de dote discurs.160. num.15.*

Sic etiam, si facta assecuratione, mulier recedat à marito sine causa, fructus debent esse apud maritum, ex quo in assecuratione vxor illos percipit cum onere alendi se, & virum, & non vt illum deserat, licet male abutentem substantia sua, *Anchar.cons.119 nu.2. Cappucc. d.art.3.n.49.D.Galeot.d.contr.65.n.50.lib.2.*

1089 Ex qua firmata conclusione, quod assecuratio non sit vera restitutio dotis, infertur ad plura primò, quod si fiat assecuratio dotis super bonis subiectis fideicommisso, hæc, tali casu non exeunt perpetuo, & irreuocabiliter iure dominii à fideicommisso, *Card.de Luca de dote disc.43.n.2.*

2. Quod mulier alienans bona, super quibus fuit assecurata pro sua dote, nullum transfert dominium in emptorem, cum illud non habeat, *Tonnut.ref.30.Rota dec.89.p.9.rec.Olea de cess.tit.3.q.7.nu.22. Merlin.de pign.lib.3.q.13 n.76.Rota.dec.11.p.15.rec.*

3. Quod si mulier mortuo viro vult bona sibi assignata pro dotis assecuratione acquirere titulo dominii, debet curare, vt præuia æstimatione, sibi, cum decreto Iudicis adiudicentur, *Vrceol.consult.24.num.22.Marta vot. Pisan.76.num.13.Ginrba dec.16. num.1. Castill. dec.252.n.2.3.*

4. Quod si bona data pro assecuratione dotis pereant, vel euincantur, sine tamen culpa vxoris, damnum est mariti non vxoris, quæ ideò debet assecurari super aliis bonis, *Postius ref.26.num.31.Gratian.disc.874.nu.29. Molign. altercat.74.num.7.Boss.de dote c.19.num.24.Mastrill.dec.142.num.vlt.Castill.dec.25.n.4.5.Ginrba dec.16.n.5.*

5. Quod si bona assignata pro assecuratione dotis augeantur, vel decrescant in valore, augumentum, vel decrementum spectat ad maritum, *Card.de Luca de dote disc.88.n.4.*

6. Quod non possunt creditores mariti, dum mulier petit assecurationem, illi offerre dotem in pecunia, cum tale ius offerendi illis competat tantum soluto matrimonio, quando est locus veræ restitutioni dotis, secus dum illa impropriè restituitur constante matrimonio, *Anna cons.69.lib.1.Costa d.remed.1.num.4.Conciol.alleg.77.num.30.seqq. Vrceol.consult.24.nu.26.c.52.nu.15. Fenzon.ad stat.Vrbis c.129.nu.7. Mangil.tract.de subhast.qu.55. num.20. Ciarlin. d.contr.94.num.23.Boss.de dote c.19.n.8. D.Galeot.contr.65.num.14.Molfes.d.qu.5.num.32.35 Barbat.d.gl.2.num.63.seqq. Alderis.in d.tract.q.8. num.1. Affl.dec 9.& 199.Magon.dec.Luc.55.nu 3.Franch.dec.54.Grammat.dec.92.Thor.vot.74. num.17. Chartar.dec.8. num.5.Mastrill.dec.451. lib.2.Ofasch.dec.135.num.10.seqq.Ginrba dec.16 num.12.seqq.Leo dec.Valent.140.num.2.lib.2.D. Constantin.d.annot.31.nu.97.& seqq.* vbi nu.99. impugnat, & bene *Mangil.de subhast.qu.54.n.2 & seqq. & qu.55.num.3.& seqq.* qui tenet contrarium *R.Marin.ad R.Reuert.dec.152. & ref. 20.* vbi *Rodoer.& Luca, Thes.dec.157. Thes.fil. lib.2.qu.65.Barbat.de assig.gl.2.Luca ad Franch. dec.704.num.20.de .54.num.1. Fab.in C.lib.5. tit.6.defin.2.3.& tit.de iure dotium defin.27.Caballin.milleloq.813. Prat.lib.3.disc.44. Andreol. contr.70.Sabell.§.vxor.nu.34.§.oblatio n.2.Schettin.de iure offer.p.1.c.3.sect.1.Olea de cess. iur. tit. qu. fol.133.Riqol.var.c.vlt.ex.num.336 Molin.de rit.nupt.lib.3.qu.42.nu.41.*

Nec mulier tenetur recipere pecuniam, & illam dare mercatori ad lucrum cum tutius sit habere bona mariti, & ab illis percipere fructus, *Conciol.d.alleg.77.num.33. D.Galeot.diff. contr.65.nu.29.*

Secus esset si in bonis mariti non essent bona fructifera, sed tantum pecuniæ, merces, vel mobilia, tunc posset cogi recipere pecuniam, *Molfes.tom.1.p.6.qu.35.nu.34.Postius ref.26.nu 38.D.Galeot.d.contr.65.nu.21.Ginrba.dec.16.n. 14.15.* Quæ pecunia debet in tuto reponi, *R. Capyc.Latr.dec.42.nu.4.R.Marin.lib.1.219.nu. 15.ad Reuert.dec.152.num.3. Barbat.de assig. gl. 2.& Marta de iure offer.num.10.*

Competeret creditoribus ius offerendi aduersus mulierem, si hæc ageret pro assecuratione actione hypotecaria, & pro adiudicatione, *Barbat.de assig.gl.2.nu.73. Alderis. eod. tract. qu.8.nu.1.Cartar.dec.8.5.*

Vel si ageret vxor ad veram restitutionem, vigore pacti, illi restituendi plenè, etiam in casu vergentiæ mariti ad Inopiam, *Barbat. sup.num.73. Rodoer.ad Marin.d.c.20.num.19.29 Marta voto Pis.36.nu.4. R.Capyo. Latr. dec.42. num.3.Ciarlin.contr.34.n.23.Thes.dec.63.n.5.7.*

Et si sint pro assecuratione assignata bona excedentia quantitatem dotis, tunc creditoribus competit ius agendi, quod mulieri restringatur assignatio vsque ad iustam æstimationem, *Morot.de iure offer.rubr.de poss.offer.num.9. §.6. Barbat.d.gl.2.n.81.Vin.dec.413.n.6.*

Et creditores dicentes competere creditoribus ius offerendi, procedunt soluto matrimonio, quo casu, est vera dotis restitutio, & sic illi tamquam creditores posteriores possent offerre dotem in pecunia, *Morot.sup.n.11.Barbat. sup.num.69.Grattian.disc 941.num.3.seqq.Ripoll. c.10.num.138. Marta voto 76.Thes.qu.65. n.5. 7.lib.2.Ginrb.dec.16.num.16.Boss.d.cap.19. n.72 seqq.*

seqq. Vrceol. consult. 24. nu. 10. 20. & c. 52. nu. 12. 13. & nu. 18.

Cum non sit vera restitutio dotis, Ius petendi dotem, mulier aliis cedere non potest, sed tantum translatio administrationis in eam, *Valenz. conf. 31. art. 1. Olea post alios de Cess. Iur. tit. 3. q. 7. num. 25. & 28. D. Constantin. d. annot. 31. num. 130.*

Nisi in casibus, seu personis, quarum fauore mulier potest, constante matrimonio dotem alienare, *Giurba super consuet. Mess. c. 13. gl. 3. nu. 6. Olea sup. n. 7. 8.*

Et cedere potest, si mulier repetat soluto matrimonio, *Tonont. ref. ciuil. c. 40. nu. 7. Olea sup. nu. 28. Amat. ref. 86. nu. 9. in fine.*

Et cum iuste dos restituitur Vxori, illa facit fructus suos, *Olea de Cess. tit. 3. p. 7. nu. 20 seqq. Castill. li. 6. contr. 153. D. Stoppa ad Merlin. contron. 95. nu. 2.*

Et conseruat naturam dotis, *Giurb. ad consuet. Mess. c. 1. gl. 4. à nu 98. Capon. de dote fol. 277.*

Infertur 7. quod creditores mulieris assecuratæ pro dote non possunt sequestrare fructus vigore Sententiæ obtentæ contra vxorem, nō citato marito, ex quo tales fructus non sunt in dominio vxoris, sed mariti, & ipsa solum illos detinet, vt se, & maritum alat, *Magon. dec. Flor. 125.*

1090 Quæ diximus; quod assecuratio dotis non transfert dominium in vxorem procedunt, quando restitutio fuit facta à Iudice, secus est si sit facta à Viro, per viam dationis insolutum, cum clausulis translatiuis dominii, per verba, *Assignauit, transtulit, d. dis,* & cum clausula: *ad habendum,* nam hoc casu dicitur vera restitutio, *Costa Sicul. conf. 9. nu. 8. seqq. D. Rosa co sult. 53 num. 4. seqq. Card. de Luca de dote disc. 88. num. 5. Giurba dec. 16. 24. nu. 28. Castill. dec. 24. nu. 6. Leo dec. 140. n. 25 seqq.*

Sic maritus potest agnoscere bonam fidem, & fateri se vergere ad inopiam, ac vxori certa bona assignare pro restitutione dotis, *Boss. d. c. 19. nu. 8. Castill. dec. 310. nu. 4. Ab Ecclesia obs. 160 nu. 8. D. Constantin. sup. n. 108.*

Et eo casu cum vxor possideat Iure dominii non potest contra eam agi executiuè à creditoribus viri, sed solum ordinarie, & per viam Iuris offerendi, *Vrceol. d. consult. 24. nu. 12. seqq. c. 52. num. 30. Card. Luca de dote disc. 88. num. 16. Giurba dec. 16. Rota dec. 595. p. 4. tom. 2. rec. Rota dec. 171. nu. 3. seqq. post Postium de subhast. in addit.* Et si beneficio temporis creuit valor ipsorum bonorum, creditores debent offerre, etiam augumentum, *Vrceol. consult. 24. num. 12. seqq. conf. 55. nu. 31.*

Secus esset, si datio facta à marito esset simulata, ac facta in fraudem creditorum, & paratæ executionis, nam tunc nihil operatur, *Vrceol. d. consf. 24. nu. 23. Magon. dec. Luc. 55. nu. 12. 13. Castill. dec. 24. n. 7. seqq. Rota dec. 613. p. 4. tom. 3. rec.* Sic facta restitutione per maritum, omnes fructus sunt vxoris, & creditores viri nihil habēt,

secus à Iudice, *Merlin. de pignor. lib. 3. q. 73. nu 66. 70. 71. D. Const antin. sup. nu. 112. 113. Angeli. de confess. lib. 1. q. 9. nu. 42. 43. Rota dec. 613. p. 4. tom. 3. rec.*

Et si mulier ex bonis, super quibus fuit assecurata percepit fructus super abundantes, & qui spectant ad Creditores mariti, illos consumpierit in sui ipsius, mariti, & filiorum alimenta, non tenetur eos computare in sortem principalem dotis, *Alderis. de assist. qu. 8. num. 18. & per totum.*

1091 Dote assecurata per Iudicem, si post assecurationem, marito superueniant diuitiæ, assecuratio secundum aliquos reuocatur, tanquam cessante causa, *Barbos. d. l. si constante n. 32 seqq. D. Galeot. contr. 65. num. 45. lib. 2. Baldass. d. ref. 2. num. 16.*

Sed contraria opinio est verior, & tenenda, quod scil. diuitiæ superuenientes non reuocēt, assecurationem effectum sortitam, *Barbos. in d. l. si constante num. 32. seqq. Baldassar. sup. nu. 16. Gratian. disc. 974. nu. 32. 33 & disc. 435. Ciarlin. contr. 94. nu. 7. 8. Postius ref. 26. num. 28. seqq. Salgad. labyr. p. 3. c. 4. nu. 59. seqq. Rodoer ad Marin. d. c. 20. nu. 20. Bossius de date c. 19. nu. 2. D. Constantin. sup. nu. 115. & 116.* vbi impugnat D. Galeot. *d. contr. 65. Cyriac. contr. 277. à nu. 13. Postius ref. 16. nu. 28. Castr. Palao de Iustit. disp. 9. p. 13. num. 11. Sabell. §. vxor. n. 33.*

Si pendente lite super assecuratione dotis, vel etiam lata sententia sit super illa, sed non executa, superueniant diuitiæ, tunc assecuratio cessabit, *Gratian. discept. 974. n. 34. Pigant. d. rubr. 109. nu. 14. Boss. d. c. 19. nu. 2. D. Galeot. d. contro. 65. nu. 44.* Secus esset si remanet viro eadem qualitas prudigalitatis, & propensio ad disperdendum, non est illi restituenda administratio, *Rumus de donat. in ēr virū, & vxorem, §. 25. Pigant. d. rubr. 109. nu. 14. Baltassar. d. ref. 8. nu. 16. §. alij, Gaill. obs. 85. lib. 2.*

Imo si mulier assecurata etiam sit inepta, aut prodiga, tunc dos debet sequestrari in causam alimentorum ipsius mulieris, mariti, & filiorum, *Gratian. dec. 194. nu. 4. 57. Boss. d. c. 19. n. 6. Gaill. obs. 83. n 18. lib. 2.*

1092 Remedium hoc assecurationis est personalissimum pro ipsa muliere, vnde ipsa mortua non possunt illud intentare eius filii, *Ancharan. qq lib. 1. q. 22. Pigant. rubr. 109. num 35. Gratian. disc. 427. nu. 15. Boss d. c. 10. nu. 17. Cappucc. d. c. 3. art. 3. nu. 43. Card. Luca de dote dis. 87 nu. 11. Rota dec. 3. num. 26. post Salgad. labyr. dec. 607. nu. 53. 54. p 4. tom. 3. rec. dec. 217. nu. 20. p. 11 dec. 1572. nu. 30.* coram *Coccin. & dec. 895. nu. 7.* coram *Dunozet. Carena ref. 20. num. 7. 10. 11. D. Constantin. sup. nu. 21. seqq.* possunt tamen filii prosequi Iudicium matris, adhoc, vt dos eis restituatur, *Rodoer. d. obs. 20. num. 17. 18. Rota dec. 889. n. 3.* coram *Burat. & dec. 892. nu. 8.* coram *Dunozet.*

Et licet filiis mortua matre, non competat contra patrem vrgentem ad inopiam actio pro asse-

assecuratione dotis, adhuc datur officium Iudicis ex æquitate, vt illis ponatur in tutum dos pro eorum alimentis, & pater recipiat vsumfructum de manu alterius, *Gratian. disc.974.n.13.seqq.& n.30.31. Biss.d.c.19.nu.17. Muta dec.13.nu.13. Idem Gratian.dec.194. nu.1. in addit.* & ibi *Scoppa, & Luca. Add. ad Burat. dec.889. nu.5. D. Constantin. sup.n.124.*

Et quod possint filii impedire distractionẽ fructuum dotis maternæ, *Amat. ref 83.num.3. Rota dec.889.* & ibi *Add.* coram *Burat. Pigant. d.rubr. 109.n.39.*

1093 Si pendente Iudicio assecurationis dotis, maritus moriatur potest vxor ex eodem processu contra viri hæredes prosequi iudicium plenarium restitutionis dotis, cum non dicatur mutata actio, sed solum agendi modus, *Molfes.cons.3.nu.1. Gratian. disc.974.nu.48. Rodoer.d.ref.20. R.Marin.d.ref.20, nu.19. Cappuc. d.art.33.nu.44. Boss.de dote d.c.19.nu.15. Giurb. dec.16.n.5. Muta ad* Consuet. *Panorm. c.80.n.23. D. Constantin.n.127.*

An vxor excommunicata possit dotem repetere, *Surd. de alim. tit. 8. priuil.83.nu.9.*

A sententia mandante assecurari dotem, ob vergentiam viri ad inopiam non datur appellatio suspensiua, cum contineat assecurationem fructuum pro alimentis, *Pigant. rubr.109.n.20. Cappuc.d.c.3.de assecurat.dotis art.1.nu.54.seqq. R.Sanfel.dec.132.infrà n.1095.*

De dote restituenda Vxori per separationẽ Thori, ob sæuitiam mariti, vel aliter disputant, *D. Merlin. contr.93.lib.2.* vbi *D. Scoppa. Acosta de priuil.cred.reg.3.lim.3.nu.41.seqq. Surd. de alim. tit.1.q.38.n.21.seqq. D. Constantin. sup. num.136. 137.* qui dicit hoc verum si constet de dote, & de vergentia ad inopiam, alias secus.

De inopia hac agunt *Barbos. in d.l.si constante*, *Anna cons.63.69. Ponte cons.123. Paitell.exped.4.6.* Conciol. *allegat.77. Carena ref.20. Ciarlin. contr.94. Merlin. de pign. lib.3.q.73.* Mangil. *de subhast.q.54.seqq. D. Galeot. contr.65. D. Merlin.* vbi *Scoppa contr.52. D. Rosa consult.53. Vrceol. consult.24.52. Thes.q.65. lib.2. Cyriac. contr.277. Gratian. disc.660.857.* Molfes. *sup. consuet. tom.1. p.6.q.5. Casta remed. subsid.1.* Surd. *de alim. tit.1. q.35.36.* Gaill. *obs.83.seqq. lib.2.* Giurba *ad consuet. Messan. cap.13.gl.3. Pigant. ad statut. Ferrar. rubr.109. Cappuce. in praxi tom.2. de assecurat. dotis c.3.art.1. & seqq. Ab Ecclesia obs.160. p.2. R. Marin. & Rodoer. ref.20. lib.1. Postius ces.26. Barbat. de assist. gl.2. à nu.63.* Alderis. *eodem Tract. q.8. Molign. altercat.77. Angelis de confess. lib.1.q.9. Boss. de dote cap.19. & c.13. à nu.842. Fontanel. de pactis cl.7.gl.2. p.3. Munoz. de ratiocin. par.2. comput.18.* Muta *ad consuet. Panorm. c.80.* Granei. *pract. conclus. pac.2. conclus.83. Donad. de renunciat. cap.21.* Marot. *discept.14.15.16. Bich. dec. 550. Canaler. dec.429. Pacif. de Salu. insp.2.c.2.nu. 275.seqq. Caball. ref. crim.232. Antun. de donat. lib.3.c.26.nu.12.seqq. Ionius de solemnit. gl.22.§. 18. Sabell. §. vxor, num.21.28.seqq. Rota p.9.rec. dec.212.p.10.dec.182.dec.174.p.14. Onat. de contract. tom.2. tract.11. disp.40. sect.15. Ripol. var. c.vlt. Ab Eccles. obs.160. Baldassar. pract. conclus. p.1. tit.1. ref.8. Benintem. dec.68. Giurba dec.16.61. Gratian. dec.194.* & ibi *Scoppa, & Luca, Muta dec.13. Grammat. dec.92.* vbi etiam *Danza, Charlar. dec.43. Thor. voto 68.74. tom.1. R. Capyc. Latro dec.42.* vbi *Gizz. & Manfrella, Magon. dec. Luc.55. Ludouic. dec. Luc.22. Vit. dec.413. Sanfel. & Addit. dec.338.* omnes relati per *D. Constantin. ad statut. Vrbis tom.1. annot. ad c.129.nu.138.* qui materiam hanc vergentiæ Viri ad inopiã, & Assecuratione mulieris, omnium melius Tractat.

1094 Vt diximus latè *suprà* Dos non potest restitui mulieri constante matrimonio à Viro, etiam volente ad *tex. l.1.C. si dos constante matr. Auth. de nuptijs, §. dotes*, potest tamen restitui, vt proprium debitum soluat, vt emat prædia Idonea, & in illis dotem constituat, vel vt subueniat filiis suis primi matrimonii egentibus, vel parentibus, vel vt ipsum virum egentem, fratrem, sororeue substineat concurrente tamẽ amborem consensu, viri scil. & mulieris, quo stante posset etiam maritus assignare Vxori tot de suis bonis æquiualentibus doti, & liberaretur, si tamen talis restitutio fuerit vtilis mulieri, *Altograd. cons.25. nu.17. lib.2. per tex. l. quamuis 21.ff. solut. matr. l. mutus. §. manente, ff. de iure dot. Sperell. dec.164.nu.24.seqq. Tusc. lit. D. conclus.761.762.763. Christin. dec.113. nu.33.seqq. vol.3. dec.140. vol.3. Surd. de alim. tit.8. priuil.34. Rota p.13. rec. dec.349.nu.6.seqq. Sabell. §. fundus nu.6.seqq. Trentacinq. var. lib.2. tit. de proc. ref.6. nu.9.* Castill. *contr. lib. c.56. Olea de cess. Iur. tit. 3.q.7.nu.8. Bossius de dote c.19. nu.6. Donell. lib. 14. comm. c.5.* vbi *Osuald. lit. C.* Giurba *ad consuet. Mess. c.13.gl.3.nu.15.*

Nec Socer potest constante matrimonio restituere dotem filio, & restituendo non liberatur, & quando secus ex iusta causa, *Franch.* vbi *Luca dec.381. Sabell. §. pater num.1.seqq. §. Socer Tusc. lit. D. concl.765.770.771.*

1095 Nec facta separatione Thori, nisi talis separatio procedat ex culpa viri, & tunc si authoritate Ecclesiæ, debet dos, & lucrum dotale restitui, & fructus illorum, *Duran. dec.339. Thes. dec.130.nu.4. auth. de nupt. §. mitiores Christin. dec. 138.nu.1.seqq. lib.3. Gratian. disc.455. nu.5.seqq. & discept.857.num.21. Fontanell. de pactis nupt. tom.2. claus.7.gl.2.p.10.num.51.seqq. & num.33. vers. quod dos, cl.5.gl.1.p.3. D. Constantin. sup. nu. 133.133.*

Secus si separatio fiat culpa mulieris, *Christin. sup. Rota p.12. rec. dec.128. D.* Constantin. *sup. nu.135.* nam tunc si non habet vnde viuat, habet alimenta, *Mulfes. sup. consuet. p.6.q.5.nu.51.*

Et facta vera separatione Thori, restitutio dotis cum fructibus venit in consequentiam, *D. Constantin. sup. nu.133.134.*

Sed restituitur probata sæuitia Viri, etiam per testes singulares, & domesticos, dos, & antefa-

tefatum, & lucra, *Franch.* & *Luca dec.* 144. *Altograd. conf.* 23. *num.* 9. *feqq. Rota p.* 13. *rec. dec.* 199. 270. 328. *in fine p.* 14. *dec.* 154. *Sabell. §. maritus nu.* 5. *Merlin. dec.* 446. 673. vbi quod eo casu maritus non gaudet beneficio deducto nè egeat, *D. Merlin. contr.* 93. vbi *D. Scoppa lib.* 2.

Dissolutio matrimonii, dissolutio ex diuortio Thori, solutione sponsalium, ex quibus caussis fieri possint, & de restitutione dotis, *Zacch. Medic. legal. tom.* 2. *lib.* 9. *tit.* 10. *Oinot. Instit. de nuptys, fol.* 40. *Christin. dec.* 339. *vol.* 1. *dec.* 138. *vol.* 3. *Seuerin. ad Sanfel. dec.* 361. *Caspens. Curs. theolog. tract.* 26. *disp.* 11.

Quando ex causa sæuitiæ possit fieri separatio Thori, *Triuns. dec.* 45. *lib.* 1. *dec.* 61. *Rota p.* 11. *rec. dec.* 35. penes *Zacch. dec.* 94. *Bich. dec.* 412. 425. *Sperell. dec.* 139. *Add. ad Sanfel. d. dec.* 361. *Merlin. dec.* 446. *Rota p.* 6. *rec. dec.* 255. 191. 231. 324. & *p.* 9. *dec.* 323. *p.* 16. *dec.* 99. *p.* 18. *dec.* 115. 463. *Sabell. §. matrimonium n.* 19. *§. maritus n.* 1. *§. vxor n.* 7.

De separatione Thori, ob adulterium, morbum gallicum, contagiosum, vitium sodomiticum, *Sperell. dec.* 140. *Tusc. lit. M. concl.* 143. *Diana p.* 3. *tract.* 4. *ref.* 257. *Sabell. §. sodomia nu.* 8. *§. adulterium nu.* 12. *Rota p.* 18. *rec. dec.* 801.

De aliis causis diuortii, præter adulterium, *Dian. p.* 11. *tract.* 5. *ref.* 47. *Add. ad Sanf. d. dec.* 361.

Facta separatione Thori, an penès patrem, vel matrem filii sint alendi, *Sperell. dec.* 138. *n.* 101. *seq. Ripol. var. c.* 3. *n.* 39. *seqq. Duran. dec.* 164. *Add. ad Sanfel. dec.* 361. *in fine, Sabell. §. maritus.*

1096 Competit etiam dotis restitutio mulieri, si maritus sit damnatus ad perpetuos Carceres, vel perpetuas Triremes, si sit deportatus, vel bannitus, *Giurba sup. consuet. Mess. cap.* 13. *gl.* 3. *nu.* 12. qui refert *Fontanell. Ricc. Farinac.* & alios *Idem Fontanell. cl.* 7. *gl.* 2. *p.* 10. *nu.* 95. *Borell. in summa dec. tom.* 1. *t.* 1. 56. *nu.* 25. Ea ratione, quia hoc casu mulier pro vidua reputatur, *Olea de Cess. Iur. tit.* 3. *q.* 7. *nu.* 24. *seqq. Costa de retrotract. c.* 2. *monit.* 2. *num.* 13. *D. Constantin. ad stat. Romæ tom.* 1. *annot.* 31. *ad cap.* 129. *nu.* 128. *seqq.* Et *n.* 130 dicit procedere quando bannitus est cum confiscatione bonorum, alias est assecuratio. Et *nu.* 138. dicit competere restitutionem, si maritus sit longè absens, & de breui non reuersurus.

1097 In dote an sint fructus pignoris pro dote à Viro accepti, *Castill. lib.* 3. *contro. c.* 23. *Carleual. de Iudic. tit.* 3. *disp.* 8. *nu.* 20. *Olea de cess. tit.* 6. *qu.* 2. *num.* 39. Non tenetur maritus illos cum sorte computare, *Ripol. var. c.* 9. *n.* 31. *seqq. Amat. ref.* 49. *nu.* 83.

Partus ancillæ, vel per seruos dotales quæsita, *Barbos. solut. matrim.* 3. *p. à nu.* 61.

Quod ex manumissione serui dotalis consequitur, *Barbos. l.* 1. *p.* 1. *à nu.* 22. *solut. matrim.*

Quo ad fructus pignoris mulier, vel alius creditor ingrediens in possessionem fundi, iure pignoris facit fructus suos, si valor fundi æquiualeat credito, & sic cessaret spes luitionis, quia tunc perinde est, ac si esset ipsius creditoris,

Rota rec. dec. 145. *num.* 10. & *seqq. p.* 4. *tom.* 2. & *dec.* 46. *nu.* 7. *p.* 6. *Antonell. de loco legal. lib.* 2. *c.* 17. *nu.* 50. *Rota dec.* 103. *num.* 8. post *Torre de pact. fut. success.*

Maritus, qui vsuras, & interesse dotis promissæ, & non solutæ iuste percipit, iuxta tradita per *Cyriac. contr.* 30. *Leotard. de vsuris qu.* 28. *Fontanell. de pactis cl.* 6. *gl.* 2. *p.* 6. *Hermosill. l.* 10. *tit.* 1. *p.* 5. *gl.* 2. *à num.* 149. *Giurba dec.* 72. & *obs.* 35. *nu.* 2. & fructus pignorum suos facit, an possit dictas vsuras, & fructus pignorum alteri cedere, & ille Cessionarius suos faciat, Et quod possit dicunt *Rodric. de reddit. lib.* 3. *q.* 7. *num.* 59. *Amat. ref.* 49. *num.* 83. *Felician. de censib. lib.* 2. *c.* 5. *nu.* 23. *Vrsill. ad Affl. dec.* 284. *nu.* 5. *Seff. dec.* 68. *à num.* 23. *Viscont. conclus. iur. verb. mulier an possit, Bossius de dote c.* 20. *à n.* 65.

Quod An transeat in mariti cessionarium, Non transeat defendunt alii, quos referunt, & sequuntur *Trentacinq. lib.* 3. *var. tit. de pignor. ref.* 2. *nu.* 13. *Menoch. conf.* 703. *à nu.* 17. *Surd. de alim. tit.* 8. *priuil.* 55. *num.* 6. 11. *Valasc. consult.* 8. *à nu.* 6. *Gusm. de euict. qu.* 10. *nu.* 46. *Cancer. var. lib.* 1. *c.* 3. *nu.* 61. & *c.* 9. *nu.* 62. *Maur. de fideiuss.* 2. *por. princ. sect.* 9. *§.* 13. *nu.* 10. *Hodiern. contr.* 3. *nu.* 72. *Staib. de interesse lib.* 2. *tit.* 3. *q.* 1. *à nu.* 51. *Fontanell. de pactis cl.* 5. *gl.* 8. *p.* 15. *num.* 34. vbi dubius, *Surd. dec.* 269.

Alii distinguunt, nam *Gait. de credit. c.* 4. *q.* 8. *à nu.* 1053. & 1058. dicit: Cessionarium mariti, ex causa lucratiua eius priuilegio non frui, secus si ex causa onerosa.

Aliter distinguit *Barbos. in L. si post dotem nu.* 64. *in fine,* quem sequitur *Mesa lib.* c. 21. *n.* 15. vt tunc in cessionarium mariti ius percipiendi vsuras transferatur, qua ipse eas non vt retineret, exigeret, sed vt marito traderet.

Aliam distinctionem facit *Hermosill. L.* 10. *gl.* 4. *à nu.* 177. *tit.* 1. *p.* 5. *Pacific. de Saluian. insp.* 4. *c.* 1. *nu.* 52. & *seqq.* Vt quoties maritus vendit nomen, seu delegauit debitorem dotis, vel dedit insolutum ius percipiendi interesse, vel fructus pignoris, ad cessionarium non pertineat, secus vero si simpliciter cederet, veluti si mutuanti sibi centum, cesserit nomen, & actionẽ contra dotis promissorem, vt ab eo exigat, & interim pignore fruatur, quo casu asserit, vsuras, seu fructus perceptos, in sortem principalem non esse imputandos, si cessionarius non suo nomine, sed cedentis ageret, *Acosta d. reg.* 3. *lim.* 2. *nu.* 48. & *seqq.*

Sed *Oleo de Cess, d. tit.* 6. *q.* 2. *nu.* 42. dicit sibi non videri veras has distinctiones, & dicit Cessionario mariti ius exigendi vsuras, & faciendi fructus suos ex pignore denegat, quia hoc priuilegium marito speciali ratione conceditur, propter onera matrimonii, quæ substinet, quæ qualitas cessat in cessionario, & sic cessante causa onerum, debet cessare causa priuilegii, *l. vnic.* C. *de impon. lucrat. lib.* 10. *cum concord. Larrea dec.* 31. *à nu.* 20.

Sed hoc intelligit *Olea* in vsuris futuris, secus

præteritis, post *Surd.* & alios *Sibifordeg. lib. 3. tract. 23. q. 23.* Sed *Idem Olea sup. nu. 45.* refert *Leotard. de vsuris qu. 29.* Qui latè materiam hãc tractat, ipse *Olea* refert, & *Nos* ad illum remittimus DD. Lectores, nè de libro, librum faciamus.

1098 Patris bona sunt tacitè obligata pro restitutione dotis à filio receptæ, *Antonell. de temp. legal. lib. 4. c. 19. n. 61. seqq.*

Et pater simpliciter consentiendo matrimonio, contracto per filium, cum pater teneatur bona sua pro dotis restitutionis obligare, *Casal. cons. 671. nu. 9. Campeg. de dote art. vl. q. 57. Surd. dec. 61. nu. 13. seqq. Pacific. de Saluian. inspect. 3. c. 4. nu. 91. per tex. l. si liberos, ff. de rit. nupt. l. si quis inter § Imperator, ff. de excusat. tut.* post mille, *Manfrell. ad Capyc. Latr. dec. 36. nu. 2. 3. Hodiern. contr. 9. nu. 53. Intrigl. dec. 4. nu. 40. Staib. obs. 69. ex nu. 17.* Quamuis ipse pater protestetur nolle teneri, *Manfrell. sup. nu. 4. Fab. in C. lib. 4. tit. 9. defin. 7. Nos d. cons. 24. nu. 19. Antonell. sup. nu. 63. seqq. Nos ad Ronit. cons. 24. nu. 12. lib. 3. & nu. 17. Sabell. §. pater nu. 1.*

Sic vt intret obligatio patris requiritur illius consensus in matrimonio, vel receptio dotis, vel consensus filio recipienti, *Mastrill. dec. 46. num. 3. Sanfel. dec. 161. num. 4. Rota p. 16. rec. dec. 214. Boss. de dote c. 12. nu. 1. seqq. Sabell. d. §. pater num. 1.*

Sic pater non tenetur ad restitutionem dotis solutæ tantum filio, sine illius consensu, licet matrimonio consentiat, nisi quatenus esset in peculio, vel in rem suam versum, sed posset huiusmodi consensus haberi, etiam in absentia, & ex interuallo, *Caball. cons. 59. 62. lib. 1. Tusc. lit. D. concl. 765. 770. seqq. Ric. coll. 3577.*

Contracto matrimonio per filium consentiente patre, dos data, & consignata filio, in casu dissolutionis matrimonii debeat restitui per filium, & patrem, *Bart. & alij in l. sicut dotem, §. transgrediamur, ff. solut. matrim. Casal. cons. 671. num. 9. Campeg. de dote art. vlt. qu. 57. Surd. dec. 62. num. 13. Amic. cons. 90. Pacific. de Saluian. inspect. 3. c. 4. nu. 91. Papiens. in forma libell. quo vxor agit in gl. vxor quondam num. 19. Nos ad Ronit. cons. 24. num. 12. lib. 3. Boss. de dote cap. 12. Donad. de renunciat. lib. 1. c. 21.*

Alii tenent contrarium, nisi etiam consentiat filio recipienti dotem, quia pater poterat dicere, quod sibi dos soluatur, & non filio, nè forte eam dissiparet, *Curt. iun. cons. 133. num. 5. Corn. cons. 256. num. 6. 7. vol. 1. Milanens. dec. 19. num. 33. Cancer. var. p. 1. c. 9. n. 217.*

Quidquid dicant *Mastrill. dec. 46. n. 15. Castill dec. 152. nu. 170.*

Qualiter teneatur pater principaliter, vel tamquam fideiussor, quod teneatur principaliter dicunt *Cather. dec. 43. Corn. cons. 256. Addit. ad Rodriq. de concursu cred. p. 1. art. 1. ex n. 13.*

Quod vti fideiussor, *Roman. Cuman. & Angel. in l. si cum dotem, §. transgrediamur, ff. solut. matrim.* [illegible]

Sed *Menoch. dec. 52.* distinguit, vt prima opinio procedat in dote ipsi patri soluta, secunda, quoties dos filio tantum tradita est, & sic pater tenetur tantum de peculio, *Iacob. de Arena in eod. §. transgrediamur, Barbos. in d. §. transgrediamur, Andreol. contr. 393. Card. de Luca de dote disc. 52. 162. D. Hodiern. ad Surd. dec. 47.* vbi *Consal. Georg. alleg. 41. Nos d. cons. 24. nu. 20.* Vbi diximus *num. 21.* alios DD. dicere censeri obligatum insolidum.

An pro filio emancipato, affirmat *Campeg. de dote p. 3. q. 168.* cum sicut pater tenetur pro filio familias, ita pro emancipato, *l. fin. C. de dot. promiss.*

Sed contra tenet *Bart. in l. si quis in tres. §. si quis, ff. de excusat. tut. Becc. cons. 43. Curt. iun. cons. 133. Menoch. cons. 33. num. 35. Barbos. in d. §. transgrediamur ex nu. 9.* Card. de *Luca de dot. disc. 162. num. 12. Nos ad Ronit. d. cons. 24. num. 34.* Bene pater in hoc casu tenetur ad se obligandum pro dote, Card. *Luca ibid. n. 13.*

Nec procedit conclusio sup. posita in patre, qui attenta statuti dispositione consensum præstitit filio fam., nam tunc consensus est, vt obligatio filii valida sit, *Thor. in comp. dec. p. 2. verb. prælatio*. Licet dubitet *Pascal. de vir. patr. potest. p. 2. c. 7. nu. 80. & Castill.* diximus ad *d. cons. 24. nu. 35.*

Vt vbi adest statutum, vt in Regno Granatæ, vt filiusfam. per matrimonium exeat a patria potestate, pater non tenetur ad restitutionem dotis, nisi eam recipiat, post *Milanens. Mastrill.*

Et si pater propter nuptias filio donauit, a supposita obligatione eximitur, nè duplici onere grauetur, *Gabriel. cons. 119. ex num. 31. lib. 1. Bart. Soccin. cons. 75. num. 8. lib. 5. Feder. Scot. resp. 17. nu. 8. lib. 4. tom. 1. Mastrill. dec. 46. nu. 11. Pascal. de patr. potest. c. 7. nu. 85. Leo dec. 54. numer. 5. Barbos. in d. §. transgrediamur nu. 30. Nos d. cons. 24. nu. 13.*

Nec etiam ad antefatum, *Bal. Nouell. de dote p. 6. priuil. 10. Mastrill. dec. 48. nu. 1. Afflict. decis. 332. Leo dec. 54. num. 17. Fontanell. de pact. cl. 7. gl. 2. p. 2. nu. 72. Nos ibid. nu. 14.*

De Iure consuetudinario Neapol. incip. *Filio ducente vxorem, tit. de patre recip. vxorem*; Si dos filio de consensu patris sit data, pater in eius vita non tenetur, sed eius hæredes vsq; ad valorem partis bonorum, quæ filio contingeret, si patri superstes remansisset, nisi pater dotem recepisset, R. *Capyc. Latr. dec. 36. & 64. consult. 138. Molfes. sup. consuet. tit. de iure quart. q. 13. n. 11. Mich. Ang. Grzz. et D. Manfrel. ad Capyc. Latr. d. dec. 36. nu. 13.* Vbi quod adsit sola actio personalis, non hypotecaria, *R. Capyc. Latr. d. c. 36. nu. 14. & consult. 138. nu. 34. 41.* vbi decisum refert, *Grzz. ibid.* licet contra dicat *D. Alexius in obs. ad d. consult. 138. n. 3. seqq.*

Si pater recipiat dotem filio præsente, an filius teneatur. Non, diximus ad *R. Ronit. dict. cons. 24. num. 31. 32. Surd. dec. 47. Pascal. p. 2. c. 7. nu. 83.*

n.83. *Fontanell. de pactis cl.7. gl.2. p.2. n.73. Card. de Luca d. disc. 162. nu.20.*

Si pater restituat dotem filio de consensu Nurus, an ipse, & eius bona remaneāt liberata à nexu obligationis, tàm expressæ, quàm tacitæ legalis, *Sperell. dec. 164. 165.* vbi dicit plura requiri ad dictam liberationem consequendā. Videte apud ipsum. *Sabell. d. §. pater n.4.*

1099 Si dos soluatur Socero præsente filio, seu marito, bona filii non censentur obligata, quia sola ipsius præsentia non inducit consensum in præiudicialibus, cum ad patrem, non autem ad filium spectet dotem recipere, & pro ea se obligare, *Cacher. dec. 44. num.6. Surd. decis. 47.* vbi *Hodiern. & Censal. Antonell. de temp. legal. lib.2. c.19. nu. 67. Sabell. d. §. pater. nu.1. vers. Quod si pater.*

1100 Pater non tenetur ad restitutionem dotis, si receperit nomine filii tātum, hoc acto, vt ipse non teneatur, & tunc solus filius tenetur, si habet ratum, *Papiens sup. nu.17.* vbi etiam, quod neque obligatur pater quando filius non accepit sibi personam congruam, sed vilem, *Antonell. sup. nu.68.*

1101 Si pater, & filius fateantur recepisse dotem, præsumitur eos recepisse pro dimidia, & sic vnusquisque pro sua portione tantum tenetur, *Alex. cons.38. vol.2. Osasch. dec.42. nu.1 Tusc. lit. D. concl. 771. num.2. & seqq. Viu. opin. 595. Rain. cons. 186. num.7. vol.1. Corn. cons. 303. vol.4 Castr. cons. 296. 360. vol.1. Bald. Nouell. de dote. §.7. qu.38. Antonell. sup. num.69.* Campeg. *de dote p.1. qu.169. Viu. opin. 595.* alii apud *Surd. decis. 43. num.7. seqq.* Vbi subdit, quod si solus pater administrat, ipsum præsumitur accepisse, sic si filius administrat, *Cacher. dec.44.* qui dicit in dubio præsumi patrem administrare, *Molignan. altercat. 35. num.56. Trentacinq. var. lib.3. tit. de iure dotium res.4. num.8. Mastrill. dec. 46. Tasson. de antef. fol. 357. num.54. Anna cons. 93. n.22. Antonell. sup. nu.70. Nos d. obs. 24. num.18. Pasqal. p. 2. cap.7. num.90. Thes. lib.2. quæst.46. Costa de port. q.11 Barbos. in l. si cum dotem §. transgrediamur nu.36. ff. solut. matr.* Ciroc. *dec. 65. nu.24.*

Alii quod semper in dubio præsumitur ad patrem peruenisse, & sic ipse tenetur, *Staiban. res. 69. num. 56. 58.* R. *Marin. ad Reuert. dec. 199. Merlin. de pignor. lib. 3. qu. 49. Osasch. d. dec. 43. Boss. de dote c.12. nu.22. & seqq. Surd. dec. 47. num.6. Tusc. lit. D. concl. 771. R. Marin. ad Reuerter. dec. 199. Angelis de confess. lib.2. qu.21. Sabell. sup. num.3.*

Alii tenent vtrumque insolidum teneri, *Cacheran. sup. num. 11.* vbi etiam dicit, quod si dos soluitur filio iussu patris, pater tamen insolidum tenetur, *Barbos. in d. §. transgrediamur, Pacific. de Saluian. inspect. 3. c. 4. nu. 108. Antonell. de temp. legal. lib.2. c.19. nu.73.* Vel patrem teneri in subsidium, si filius sit non soluendo, *Card. de Luca de dote disc. 162. nu.26.*

Cum dos est soluenda, est soluenda patri, si filius habitat simul cum patre, secus si separatim, *Papiens sup. Antonell. sup. n.75.*

De materia Primæ, & sequentium conclusionum, cum ampliationibus, & limitationibus late egimus *Nos in obseru. ad cans. 24. R. Rouit. lib.3.* ad ibi dicta remictimus DD. Lectores, addimus videndos *Giurba obs. 22. D. Iul. Capon. discept. 282. Rapol. var. c. 10. num. 120. & seqq. num. 254. seqq. nu. 413. seqq. 417. seqq. Tusc. lit. D. conclus. 765. Sabell. §. pater nu.1. & seqq.*

1102 Dos promissa à patre, vt se viuo non exigatur, valet, *l. cum pater 11. ff. de pactis dotalib. Capon. discept. 289. nu.9.*

Ità etiam dotis promissio cum pacto, nè inuitus dare cogatur, valet, *l. vxor qua 36. fin. §. si pater, ff. de pact. dotal. Capon. sup. nu. 10.*

1103 Pactum, quo longior dilatio dotis restituendæ marito traditur non valet, vltra ea, quæ leges disponunt, *l. licet 18. C. de pact. dot.* iuncta *l. aliud est 19. Capon. sup. num. 13. Thes. dec. 230. Affl. dec. 154. Fontanell. cl.4. gl. 9. p.5. n. 181. Molfes. p.8. qu.7. & cons. 28. Ambrosin. dec. 6 num.4. Thor. in comp. verb. pactum factum per mulierem, Bertrand. cons. 53. vol.2. p.2. Mastrill. de tacit. lib. 12. tit. 32. num. 11. Ionius gl. 9. §. 1. nu. 55. in appendic. vers. sic pactum, D. Cald. tract. de seruis c.5. n. 236. & seqq.* Campeg. *de dote de pact. dotal. qu.1. Bald. Nouell. de dote p.7. priuil. 44. Nicol. de pignor. in 4. membr. 2. p. n. 93.*

Siue ante matrimonium, siue post contractum, *Giurba sup. consuet. Mess. c.13. gl.6. nu.23. Affl. dec. 154. nu.1. Roman. sing. 252. Franch. dec. 54. nu.4.*

1104 Pactum dilatans solutionem dotis valet factum per maritum, quia præiudicat fructibus dotis, *Capon. sup. n. 15. 16. Ant. Fab. in Codic. de pact. conuent. defin. 2. Fontanell. cl.6. gl.2. p. 2. num.5.*

1105 Dos promissa constitui à viro vxori, soluto matrimonio, per verba de præsenti contracto, quamuis copula non sit sequuta, vxori superstiti, & si ad secundas nuptias festinanti debetur, *Thor. in comp. dec. p.2. verb. dos promissa constitui. & verb. dos promissa constitu.*

1106 Si mulieri non sit dos promissa, & ipsa pauper sit, & nubat viro diuiti, qui moriatur ea superstite, ipsa in bonis mariti potest prætendere quartam partem bonorum mariti, si liberi non sint vltra tres, nam si sint plures tunc succedit in virili, æqualiter cum cæteris liberis, Et legatum à marito ei factum non tollit dictam successionem, sed ei computatur in partem, & si non sufficiat suppletur ei, *auth. præterea, C. vnde vir. & vxor, Calà de restit. qu. 12. Valasc. de priuil. paup. qu. 56. Antonell. de temp. legal. lib. 1. cap. 66.* Vbi *nu.2.* dicit deberi etiam marito in bonis vxoris, ex *Cafal. cons. 244. nu. 10. lib.2. Surd. dec. 61. nu. 11. Nar. ad Rouit. dec. 46. & in vltim. addit.*

Quæ quarta ei debetur, quando nulla dos fuit constituta, vel per paruados, quæ ei non sufficiat ad alimenta illius, *Barbat. cons. 74. lib.4.*

Debetur de omnibus bonis viri, etiam in alio

alio territorio sitis, *Antonell. de loco legal. lib. 2. c. 15. n. 19.*

Et ei debetur, quamuis postea superueniat ei diuitiæ: *Dec. cons. 24. Ripol. var. c. 9. n. 19.*

Debetur quarta vna cum fructibus, *Antonell. sup. d. lib. 2. c. 9. nu. 234.*

1107 De materia huius quartæ agunt post antiquiores *Surd. dec. 61.* vbi *Additio*, *Mangil. de imput. qu. 158. 159. 176. 198.* & alibi, *Marta de success. legal. p. 3. qu. 12. art. 5. & voto 21. Gratian. & Luca discept. 20. Merlin. contr. 47. lib. 2.* vbi *Scoppa, Valasc. de priuil. paup. qu. 56. Rouit. dec. 46. Fontanell. de pactis cl. 5. gl. 8. par. 9. Barz. dec. 127. Vin. dec. 260. T hes. dec. 192. Boss. de dote c. 13.* Idem *Fõtanell. dec. 182. Hodiern. ad Surd. dec. 219. Franch.* vbi *Luca dec. 318. 410. 469. Vin. opin. 1055. Tusc. lit. V. conclus. 401. Pacific. de Saluian. dec. 174. Rota part. 11. rec. dec. 138. Surd. de alim. tit. 9. qu. 29. & tit. 9. qu. 35. & 37 Christin dec. 197. vol. 5. Calà de restit. qu. 12. Bardellon. cons. 166. lib. 2. Altograd. cons. 95. num. 38. lib. 1. Marta voto Pis. 22. Surd. dec. 8. Ansald. cons. 72. nu. 54. seqq.* Et alii apud *Sabell. §. vxor n. 20. seqq. Antonell. d. lib. 1. c. 66. de temp. legal.*

De Iure consuetudinis Barensis, in hoc Regno Neapol. debetur quarta in bonis viri de qua latissimè *Molignan. alter. c. 60.*

Non repetimus hic hanc materiam Quartæ huius, nam de illa latissimè, egimus in *obs. ad Reg. Rouit. dec. 46. etiam in vltim. Addit.* Ad dicta pet Nosibi remittimus DD. Lectores, nam ibi omnia videbunt discussa.

1108 Dos habet tacitam hypotecam, *l. vnic. §. 1. incip. Vt plenius, C. de rei vxor. act. Grammat. dec. 103. num. 7. 17. Gomez in l. 50. Tauri nu. 29. Molina de contract. disp. 423. nu. 5. Intrigl. singul. 89. num. 6. lib. 2. Nouell. de dote p. 6. priuil. 2. Campeg. de dote p. 1. qu. 59. nu. 1. Barbos. in l. si constante in princ. num. 7. & in l. 2. p. 3. num. 20. 21. ff. solut. matrim. Menoch. lib. 3. præs. 5. Caball. cons. 133. num. 36. seqq. Amendola ad Franch. dec. 325. n. 5. Molin. de ritu nupt. lib. 3. qu. 2. num. 60. Gaill. lib. 2. obs. 98. Ludouis. dec. 328. nu. 8. Gratian. discept. 769. nu. 10. T hes. lib. 1. qu. 64. num. 4. T rentacinq. var. lib. 3. de fideiuss. resol. 7. nu. 12. Burat. dec. 844. num. 2. Merlin. de pignor. lib. 3. tit. 2. qu. 43. num. 1. Boss. de dote cap. 18.* vbi tota materia, *Gobius consult. 100. num. 45.* vbi quod illa inducitur à lege, quamuis contrahentes nihil dicant, *Amat. var. 8. num. 5. Sabell. §. hypotheca n. 9. seqq.*

1109 Hæc tacita hypoteca est priuilegiata sicut expressa, *Alex. cons. 58. num. 8. lib. 7. Mantica de tacit. lib. 11. tit. 26. Burat. dec. 844. num. 3. Merlin. sup. nu. 2. seqq. Bossius sup.*

Sic præfertur creditoribus habentibus similem tacitam hypotecam, *D. Constantin. ad stat. Rom. lib. 1. annot. 30. n. 319. fol. 516.*

Et hypoteca expressa inducta super bonis mariti, vel vxoris non facit cessare tacitam, inductam à lege, *Sabell. §. hypoteca nu. 14. Merlin. sup. qu. 50. Gratian. c. 17. n. 10. c. 376. n. 13.*

1110 Procedit hæc tacita hypoteca tam in dote data à patre, matre, & extraneo constituta, *Mant. Medic. dec. 54. exam. 48. nu. Mantica d. tit. 19. nu. 1. Merlin. nu. 7. Bossius sup. Sabell. sup. n. 9. vers. an autem.*

1111 Competit tàm viro petenti dotem promissam, quam vxori agenti ad recuperationem soluto iam matrimonio, *Merlin. num. 8. Boss. sup. Pacific. de Saluian. inspect. 3. c. 4. nu. 47. Mantica d. c. 19. n. 1.*

1112 Datur actioni, non personæ, *Mantica d. cap. 19. num. 1.* & sic transit ad quemcumque, illa transeat secus cum priuilegio prælationis, quod secus non transit, *Rodriq. de concurs. cred. p. 1. art. 1. Merlin. num. 9. 10. Bossius sup. Rota p. 9. rec. dec. 161. num. 17. seqq.* Verum hoc priuilegium transit ad filios mulieris hæredes, & non ad alios, *Sabell. §. hypoteca n. 15. & §. priuilegium num. 18.*

1113 Quamquis pro vxore alius petat, *Mantica sup. Merlin. nu. 11. Boss. sup.*

1114 Item in dote profectitia, & aduentitia, *Mantica sup. vers. 3. Merlin. num. 11. Boss. sup. nu. 12. seqq.*

1115 Item in dote constituta post matrimonium consumatum, *Boer. dec. 231. num. 2. Mantica sup. tit. 19. nu. 19. Merlin. n. 13. Boss. sup.*

Siuè dos probetur ex instrumento, quam testibus, *Mantica sup. n. 19. nu. 2. vers. 4. Merlin. sup. nu. 14. & seqq.* vbi alia.

1116 Tacita hypoteca competit viro, succedente euictione rei in dotem datæ. Secus si detur ab illo, qui tenetur dotare, *Merlin. de pignor. lib. 3. tit. 1. qu. 43.* vbi ampliationes. & limitationes, *Mangil. de euict. qu. 70. seq. Gusm. cod. tract. q. 26. Bossius de dote cap. 17.*

1117 Filia pro dote à patre consequenda habet tacitam hypotecam in bonis patris, *Pacific. de Saluian. insp. 3. cap. 4. num. 113. 116.* Et quæ ex duabus filiabus præferenda. *Sabell. §. filiatio num. 79.*

Sed contra dicit *Merlin. de pignor lib. 3. tit. 2. qu. 45.* vbi limitat pluribus modis, in quibus dicit habere locum actionem hanc tacitæ hypotecæ, *Boss. sup.*

1118 Tacita hypoteca an mulieri competat aduersus socerum, & quando, *Merlin. sup. lib. 3. tit. 2. qu. 49. Boss. sup.*

1119 Hypoteca competit Viro pro vsuris dotalibus, *Merlin. de pignor. lib. 3. tit. 2. qu. 51. n. 62. & seqq. Leotard. de vsuris qu. Straban. de interesse lib. 2. tit. 3. qu. 1. Sabell. §. creditor. num. Angel. de confess. lib. 1. qu. 11. n. 47. seqq.*

1120 Hypoteca tacita competens pro dote, competit contra pretium rei in dotem datæ, alienatæ per virum, *Merlin. sup. qu. 52. Boss. sup. nu. 40. Sabell. §. hypoteca n. 10.*

1121 Hypoteca tacita dotalis locum habet contra fideiussorem in dote constitutum, *Merlin. sup. q. 53. Boss. sup. Sabell. sup. n. 9.*

1122 Hypoteca tacita competit vxori in bonis viri, pro bonis mulieris paraphernalibus administratis à viro, *Merlin. sup. qu. 54. Boss. sup. num. 33.*

Bene-

1123 Beneuerum prælatio non competit vxori in parafernalibus, prout competit pro dote, *Merlin.sup.nu.6. Antonell.de temp.leg. lib.4.c.vl. n.64. Boss.sup.n.91.*

1124 Donatio propter nuptias habet tacitam hypotecam, secus si habeat tacitam stipulationem, nec habet iura prælationis, nisi pro securitate dotis, *Thes.q.9. Gott.de credit. c.4.n.1668. Merlin.sup.q.55.* vbi alii, *Antonell.sup. Boss.sup. nu.32.91. Sabell.§.hypoteca nu.13. §.donatio nu. 21. Rota p.13.rec.dec.421.nu.2.*

1125 Extraneus dotans, si agat vigore stipulationis ad recuperationem, matrimonio soluto, non habet priuilegium tacitæ hypotecæ, *Merlin.sup.q.56.* vbi limitat, *Boss.sup.*

1126 Priuilegium dotis non extenditur ad pœnas adiectas promissioni dotis, *Merlin.sup.qu. 57. Boss.sup. Mantica de tacit. lib.11. tit. num.39. Sabell.§.hypoteca n.13.*

1127 Confessata dos an habeat priuilegium tacitæ hypotecæ, resolutio dependet à quæstione; quando confessio dotis receptæ faciat veram dotem, de qua *Merlin.sup. qu.59. & Nos* Diximus *sup.*

1128 Tacita hypoteca dotis an per expressam extinguatur, & licet aliqui dicant sic, in contrarium est veritas, *Merlin.sup.q.59.*

1129 Mulier pro dote ex tacita hypoteca præfertur creditoribus anterioribus habentibus personalem actionem, & tacitam anteriorem, *Merlin.sup.qu.60.61. Sabell.§.mulier.& §.priuilegium.*

1130 Mulier cum expressa hypoteca posteriori, præfertur tacitæ anteriori; Secus quo ad parafernalia, *Merlin.sup.q.62. Boss.sup.nu.91. Antonell.sup.* Sed non præfertur hypotecæ tacitæ anteriori competenti contra administratorem loci Pii, *D.Constantin.ad stat. Rom.lib.1.annot.30 nu.330.Gratian.disc.935.nu.8. Sabell.§.hypoteca nu.14.§.mulier.num.9. Fagund.de iustit.contract. lib.7.c.2.nu.7.seqq. Pacion.de lo.ae.c.37.n.63.*

1131 Dotis hypotecata non habet prælationem aduersus aliam dotis causam, vel alias priuilegiatam causam, vt fisci, *Merlin.sup.q.63.* vbi *n.7.* Limitat in dote ex testamento, vt dos debita ex contractu præferatur doti debitæ ex testamento. Diximus *sup.*

1137 Mulier quæ fuit causa inopiæ viri, an gaudeat priuilegio in dote, disputat *Merlin.sup. qu.64.*

1133 Mulier habens tacitam anteriorem præfertur expressæ anteriori, *Neguf.de pignor.p.2. membr.4.num.98. Couar.var.lib.6.c.7.num.1.* vbi *Farin.Misceg.obs.13.nu.2.cent.4.* M*antica de tacit.lib.11.tit.26.nu.22. Barbosa in l.1. p.6.nu.17. ff.solut.matrim. Roderic.de ann.reddit. lib.2.c.19. nu 7. Burat.dec.844.nu.1. Rota dec.328 num.26. p.5.rec. Merlin. sup.q.65.n.5. Sabell.§.mulier.& §. priuilegium.*

Sed contra tenet idem *Merlin.* post mille *sup.q.66.nu.6. D.Constantin.ad statut. Rom.lib.1. annot.30.art.3.n.329.fol.516.*

Nec mulier habens expressam, præfertur creditori habenti, etiam expressam, *Merlin.sup. q.67.Boss.sup.* De qua re *Nos sup.*

1134 Tale priuilegium tacitæ hypotecæ transit, vt diximus, ad filios, non ad patrem dotantem, in casu reuersionis, fallit si agat, vt legitimus filiæ administrator, *Merlin. de pign.lib.3. qu.47.num.11.& lib.3.tit.2.q.47. Boss.de dote d.c.12.*

1135 Cum priuilegio prælationis transit ad filios, non extraneos hæredes mulieris, *Merlin. sup.nu.23.seqq.Boss.sup.*

1136 Competit etiam in concursu, cum fisco, *Merlin.n.28.* Diximus *sup.nu.*

1137 Etiam mortua matre, viuente Auo, *Merlin.nu.29.*

1138 Etiam fauore omnium descendentium, *Merlin.nu.30.Boss.sup.n.93.seqq.*

1139 Non competit, nisi filiis eiusdem matrimonii, *Merlin.nu.32. Boss.sup.*

1140 Transit in filios ciuiles, vt est Monasterium, *Merlin.nu.34.*

1141 Transit in Cessionarium viuente muliere, & quando fit ad commodum mulieris, vel vbi mulier tenetur de exigibilitate, & euictione, alias non, *Merlin.sup.nu.36.40. & 41.* Diximus *sup.*

1142 Absq; commodo prælationis transit in Cessionarium, *Merlin.sup.n.45. Olea de Cession. tit.6.q.2.nu.24.*

1143 Maritus ipse non habet in dote commodum priuilegii prælationis, *Merlin.n.46.*

1144 Priuilegium dotis in actione personali non transit in extraneum, *Merlin.lib.3.qu.48. Boss.sup.*

1145 Priuilegium competens doti, non competit pœnæ adiectæ stipulationi dotis, *Merlin. de pign.lib.3.q.56.Boss.sup.n.27.*

1146 Principium tacitæ hypotecæ pro dote non competit mulieri hæreticæ, nisi abiurauerit, *Merlin.sup.q.81. Boss.d.c.12.nu.19.20. Rota p.16.rec.dec.214.Sabell.§.Iudai n.1.seqq.*

1147 Nec habet mulier Iudæa, *Merlin. qu. 82. Boss.d.c.12.nu.19.20.*

1148. Minor recipiens dotem remanet obligatus sine solemnitatibus requisitis in contractibus minorum, *Merlin.sup.qu.83. Montan.de tutel.c.33.nu.436.seqq. Gratian. disc.68. nu.5. disc. 367.nu.7.disc.583.nu.3. Sabell.§ hipoteca n.12.*

Priuilegium dotis, secus in fundo dato in dotem æstimato, *Merlin.sup.nu.10.& lib.2.tit.1. q.19.cas.25. Mantica de tacit.lib.11.tit.26. num. 29. Add.ad* Rota *dec.666.num.109. p.3.p.4.rec. Boss.d.c.12.n.88.*

Verum hoc casu non ei prodest hoc priuilegium contra aliam dotem, *Merlin.d.q.66.nu. 11. Mantica sup.tit.29.nu.44.Boss.sup.*

1149 Dos posterior præfertur anterioribus creditoribus cum expressa, pro bonis postea quæsitis, *Boss.sup.* Diximus *sup. R.Ponte cons.88. Fachin.lib.10.c.33.DD.*apud *Merlin.d.q.68.nu.10.* Sed contra ipse *Merlin.sup.nu.11.seqq.*

Dotis

1150 Dotis hypoteca tacita non competit, non sequutis nuptiis ad fauorem sponsæ tantum, Merlin.sup.q.70.nu.4.& q.71.Bass.sup.

1151 Dos non habet priuilegium si concurrat cum fisco, sed attenditur anterioritas temporis. Merlin.sup.lib.3.q.77. Secus si sint Instrumenta eodem die. Diximus sup.

1152 Interesse dotis,& fructus illius debentur à dotante, marito, à die contracti matrimonii, & substinenti onera matrimonii, nisi aliter sit conuentum, ad tex.in l.magnam, C.de commiss. stipul.l.Iulianus, §.offerri, & §.eis vendito, ff.de action.empt.l.curabit, C.eod. Surd.de alim.tit.1.q. 42.nu.125.& seqq. Magon.dec.Flor.83. Roderic. de ann.redd.lib.3.q.7.nu.63.Corn.cons.45.tom.2. Staiban.de intereff. lib.2. tit.3.qu.1. & seqq. Leotard.de vsuris qu.29. Vbi tota materia, cum ampliationibus,& limitationibus. Vbi etiam quod debetur interesse à die contracti matrimonii, etiam si sit promissa dos absq; præfinitione temporis. Quamuis sit promissa marito, ad omnem eius petitionem,& nulla sit petitio. Quamuis maritus non sit solitus negotiari. Siuè dos consistat in fundo, siue pecunia, siue mobilibus, secundum veriorem opinionem, licet alii dicant, in mobilibus à die litis contestatæ in mobilibus fructiferis. Etiam si dos sit illiquida, si à patre, seu alio dotare debente, secus si ab extraneo, nam ab extraneo debetur post biennium à die contracti matrimonii, quo elapso debetur absq; interpellatione, Antonell.de temp.lib.2.c.21.nu.18. Non debetur tale interesse data dilatione ad soluendum, nec Cessionariis dotis, aut succedentibus in dote. Staiban.sup.Leotard.sup. & qu.30. Has conclusiones respectiuè tenent etiam Gratian.discept. 920. dec. 126. Rota p.18. rec.dec.676. Addit. ad Ludouis.dec.204.nu.32. Medic. dec.14. Eadem Rota d.p.18.dec.77.dec.215. Idem Gratian.c.26. 848.823.c.100.num.21.Caball.cons.46.lib.1.Ludouis.& addit. dec.573. Boss. de de dote cap.20. nu.28.seqq. Vrceol. consult.15. Caualer.dec.292. Angel.de confess.lib.1.qu.1. Sabell.§.vsura nu.10. Merlin.dec.457.Rota p.11.dec.123.p.17.dec.127 334.Olea de ceff.iur.tit.6.q.2.nu.27 seqq.Rota p.17.rec.dec.334. Fontanell.de pactis cl.5.gl.8.p. 85.cl.6.gl.2.Andreal.contr.391.405. Tonnut.qu. ciuil.145.p.2. Altograd. cons.32. Surd.dec.240. Ridolfin.in praxi p.3. c.5. Rota p.17. dec.127.p. 13.dec.258.Mart.exam.7. Merlin. dec.457. Rota p.17.dec.227.334. Sperell.decis.84. Peregr.dec. 121. Rota p.10. rec.dec.239. Hermosill. l.1.gl.4. tit.1.p.5.nu.166.seqq. Amat.res.83. Sabell.resol. 50.Pacific.de Saluian.inspect.4. c.1.num.56.seqq. Merlin.dec.25.nu.12.Gallus de fructibus disp.20 §.2.Card.de Luca in eius operibus in indice verb. interesse, verb.fructus, Castill.lib.8.contr.c.50. D. Mansi cons.743. nu.16.19.22. Fagundez de fructibus . . . .

1153 Tale interesse potest exigi ad rationem quinque pro centum, Caball.cons.46.lib.1.Gratian.cap.240.nu.4.Sperell.dec.84.nu.49.Merlin.dec.537.Angel.d.qu.11.num.53.seqq. Magon.dec. Flor.42.nu.11. Ex statuto vrbis ad septem, Rota dec.103.nu.3.post Torre de pactis fut.success.

1154 Quod debeat taxari secundum morem regionis,& statuta Gratian.cap.726.nu.14.seqq. cap.759.nu.16.seqq.cap.920.nu.24.seqq. Magon. dec.Flor.83.Vrceol.consult.15.n.23.seqq. Duran. dec.419. Mart.Medic.dec.14. Tusc.lit.I. conclus. 312.Merlin.dec.537.Sabell.§.interesse nu.28.vbi ponit omnia statuta Italiæ taxantia tale interesse, Alderis.de hæred.act.fol.238. nu.111. Rota dec.36.num.21. post Torre de pactis futi success. Antonell.de temp.legal.lib.2.c.21.n.4.

Ad septem pro centum, & interesse Antefati ad quinque, Molign.altereat.33.n.21. D.Gaston.discept.40.lib.2.

Et absque difficultate potest taxari, Crauet. cons.189.nu.7.Corn.cons.145. lib.2. cons.154.lib. 3.cons.71.176.lib.4. etiam ad sex, septem, & octo, Paris.cos.60.nu.35.lib.1.Scacc.de commerc. §.1.q.7.p.2.ampl.8.nu.174.Vin.dec.424.nu.4.11. Vbi quamuis excedant onera matrimonii, Sperell.dec.84.119.num.44.D.Gobius consult.136. num.21.

1155 Si non sit exactum tale interesse à Viro, per decennium, an possit post illud tempus exigi, & non posse per tex. in l.cum quidam, §.diuus, ff de vsuris, Dec.cons.571.Natta cons.495. Fachin.contr.lib.3.c.103. Sabell.§.maritus n.25. §.vxors Sperell.dec.84.num.36. Ridolfin.in praxi p.3.c.5.nu.45.seqq.Ludouis.dec.93. Boss.de dote c.20.nu.70.seqq. Riec.collect.3569. Reg.Marinis lib.2.c.141.R. Capyc.Latro dec.97. nu.18.19. & consult.154.nu.27. Gallus de fructibus disp.20.§. 2.nu.59.& seqq.vbi pro,& contra.

Alii dicunt non sufficere tale tempus, sed requiri tẽpus 30.ann. Menoch.lib.3.præs.25.n.2. Valasc.consult.8. Barbos. in l.qua dotis nu.46. ff. solut.matrim. Roderic.de ann.reddit.lib.3.q.7.num. 65.Gratian.discept.143.nu.16 Surd.de alim.q.41 n.89.Grammat. dec.70. vbi decisum refert per S.C. Staiban.sup.q.2.n.5.seqq.

Licet regulariter: fructus non exactos per maritum constante matrimonio, posse exigi à muliere, eo soluto, Rota apud Fenzan.ad statut. Vrbis dec. 85. Antonell. de temp. lib. 2. cap.21. num.14.

1156 Si vero pro toto tẽpore matrimonii nõ sit petitũ tale interesse, nõ potest peti per heredes mariti, licet tempus sit minus decennii, l.vir vsuras, ff.de donat.inter. Fontanell. de pactis gl.2. p.6.nu.25.Staiban.sup.nu.9.seqq.Fab.in C.lib.5. tit.7.diffin.vl.Magon.dec.Flor.83.n.10.Vin.opin. 423.nu.16.Mansi consult.547.nu.10.11. Idem Staiban.res.& obs.153.nu.59.& seqq. Amat.res. 43.nu.18.seqq.Nogueroll.alleg.17.nu.40. Hermosill.l.10.gl.4.tit.1.p.5.num.201.tom.1. D.Gaston. discept.40.nu.1.2. Staiban.res.153.num.59.seqq. Fab. in C. lib.5.tit.7. de iure dotium definit.55. Postius res.21. nu.8. R.Marin.d.c.141.nu.5. Gallus d.disp.20.§.2.vbi distinguit n.60.seqq.

1157 Quæ conclusio limitatur si ex præsump-

tioni.

tionibus constet de contraria voluntate mariti nolle remittere vsuras, *Fab.in C.d.defin.vl.Fontanell.d.claus.6.gl.1.p.6.nu.31.Staiban.nu.14.15. Leotard.de vsuris,q.92.n.21.26. Ricc.coll.3569.*

2.Si ex dicto matrimonio ad sint filii, *Canale.dec.24.n.23.p.2.dec.26.p.3.dec.22.num.18.p.5. Amat.ref.43.nu.33.83.n.6. Molign.altercat.33.nu.26.Noguerol.alleg.17.nu.40. Hermosill.l.10.gl.4.tit.1.p.5.nu.201. Medic.dec.60.num.27.28.Merlin.contr.28.nu.9.Vrceol.consult.15.num.60.D.Gaston.sup.num.4.Conciol.ad stat. Eugub.rubr.47.nu.15.lib.2.Staibao.nu.16.seqq.* Sic spectant ad filios non ad patrem, *Rota dec.199.nu.6.*post *Torre de pact.fut.success.Rota dec.127.nu.8.p.17.rec.*

Licet non deberi si cum filiis, *Gratian.disc.427.Add.ad Ludouis.dec.573.n.17. Postius 1.resolut ciuil.c.77.nu.1.seqq.*

3. Non procedit quando matrimonium dissoluitur per mortem mulieris, & non viri, *d.l.cum.vsuras, Valas.consult.84. Fontanell.de pactis* Nuptial.*cl.6.gl.1.p.6.num.33.Staiban sup. num.18.seqq.*

4.Si dos non sit promissa ab vxore, sed á patre, Altograd.*consf 30.nu.38.seqq.lib.1.Costa sicul.cons.47.nu.32.Vrceol.sup.nu.36.seqq. Sperell.dec.84.nu.37.tom.1.D.Gaston.sup.n.3.*

Si si expresse maritus viuens non donauit vxori. *Medic.d.dec.60.num.14.15.*Altograd.*cons.30.nu.27.Rota d.dec.127.num.9.p.17.rec.D.Gaston.sup.n.6.*

1158 Maritus an sibi præiudicet, recipiendo dotem simpliciter, quo ad interesse? *Staiban. sup.q.3.*vbi late,& *lib 1.q.23.Leotard.q.* vbi distingunt, vt peti possit si debeatur Iure actionis, secus si officio Iudicis, *Gratian. cop.455.Surd de alim tit 1.q.43. num.14.15. Putens dec.93.l.b.1.Mantica de tacit.lib.12.tit.3.Fab.in C.lib.4.tit.24.de vsur.s d fin.5.*post mille *Sabell.§.interesse nu.30.Gallus de fructibus disq.20.§.2.nu.55.seqq.*

1159 Interesse dotis an debeatur Viduæ, sine interpellatione, competere dicit *Leotard. de vsuris q.30.*

Sed contra dicunt *Cammarat.resp.41.Vrceol.consult.24.29. Molignan.d.altereat.33.n.6. Surd.cons.194.nu.16.cons.269.nu.11. de alim. tit.1.qu.45.nu.26.Trentacinq.var.tit.de solut.c.6. num.2. Rodriq.de ann.reddit.3.q.8.nu.19. Andreol.contr.17.n.3.*

De statuto Vrbis non debetur nisi post interpellationem iudicialem, *Rota post Fenzon.decis.87.*

Et si vxor vidua non petat, non potest eius hæres a die moræ, *Andreol.sup.nu.4. Amat.ref.49.num.84.Capyc.dec.24.65.Grammat.dec.103.ex nu.30.*post mille *Molign.d.c.33.n.6.*

Nec petere potest mulier, si soluto matrimonio statim cum filiis, siue mariti hæredibus, & alimenta recepit, M*arin.lib.2.c.141.n.6.*

1160 Tale interesse dotis debetur á die petitionis, *Affl.dec.284.* vbi *Vrsill. Fontanell.de pactis cl.8.gl.vnic.nu.26.* vbi refert decisum, *Marescot lib.2.var.c.83.nu.47. & seqq. Hodiern.ad Surd.dec.240.nu.7.*

Sed si vidua recipiat alimenta ab hæredibus viri, censetur tacite remisisse moram, & secunda mora sine interpellatione non contrahitur, *Affl.dec.370.nu.24.Franch.dec.217. nu.5.* & ibi *Ricc.& Luca,Thor.p.1.comp.dec.verb.interesse dotis,Hodiern.ad Surd.dec.240.n.7. Amat.ref.49.nu.94.& seqq.Noguerol. alleg.17. nu.8.R. Rouit.cons.68.nu.1.lib.1.R.Marin.lib. c.166.nu.39.Monac.dec.40.nu.7.15. Molign.d.altereat.33.n.14.19.*

Sic interesse dotis debetur Viduæ à die motæ litis, *Valenz.cons.t.d n.18.Surd.& Hediern.d.dec.240.n.7.Molign.sup.n.18.*

Post annum luctus mulieri non debentur vsuræ, vel alimenta in dotibus in bonis mobilibus,& immobilibus æstimatis non restitutis, cum in eius facultate fuerit dotes prædictas repetere,& non repetit, *Barbos. l.1.p.1.nu.36.40.& seqq.ff.solut.matrim. Affl dec.284.* vbi *Vrsill. Gaballin.millel.oq.433.p.1.Grammat. dec.103.nu.91.Oddo cons.75.n.9.16.Vin.opin.144.Coler.de alim.lib.1.c.11.n.16.18. Gratian d.s.249.n.3.4.* Capyc.*dec.65.Card.Tusc.lib.D.co cl.841.Gama dec.71.nu.2.Surd.de alim.tit.1.q.45. Ludouic.conclus.36.Menoch.cons.7.n.12.cons.703 n.15. cons.641.nu.20.Roder.de ann.reddit.lib.3. q.8. nu.20. Molin.de primog.lib.4.c.5.nu.8. Peregr.cons.100.lib.1.cons.72.n.6.lib.4.Sesse dec.68.num.26.* post *Hos,& alios Amat.ref.49.n.84.* licet referat contra *Fabr.C.de rei vxor.act.lib.5.t.8.def.5.& 11*

Imo aliqui dicunt nec statutum contra statuens valere, *Barbos.in l.2.n.43. ff.solut.matrim. vol.1.*post alios *Amat.sup. nu.85.* Licet quo ad statutum aliud dicant *Gratian. disc 243.nu.45. Trentacinq.var.lib.3. tit.de iure dotium c.6. n.7. Mota in tit 187.nu.1.seqq. Molfes.super consuet. Mess.p.6.q.10.n.24.25.* Molin.*de ritu nupt.lib.3.q.39.nu.71.seqq. Roderic.de ann.reddit. lib.3.q.7.n.60.*& alii per *Amat.relati sup.n.86.98.*

Nec valet mariti præmortui dispositio grauans hæredem, vt quid vsurarum nomine soluatur vxori post annum luctus, donec dos soluta fuerit, nisi in casibus permissis, prout quãdo ratione interesse deberetur vxori, vel aliter, *Thes.dec.43.num.2.Barbos.l.2.p.1. n.41. ff.solut.matr.Tusc.lit. D.conclus.741.nu.2.*Mocerat.*lib.1 ref.59.Menoch.cons.441.n.26.Crot.cons.68 á nu.3.Malin.de ritu nupt.lib.3.q.39. nu 51.seqq. Addit.ad Farinac.decis.85.* in primis recollectis *P. Gregor.de censib.q.1.n.23.Trentacinq. var.lib.3. tit.de iure dot.c.6.nu.7. Surd.de alim.tit.1. qu.45.n.21.seqq.Campeg.de dote p.1.q.18. n.3. & q.13.* post mille *Amat.d.ref.49.n.87.*

Nec substinetur pactum ab vxore factum cum hæredibus viri, vt donec ipsi soluerint dotem, dent vsuras, tanquam in fraudem vsurarũ, *Alex.cons.200.vol.6. Abbas.cons.39. Cranet.cõs.89.Thes.dec.43.num.2.in fine, Grammat.dec.103.nu.98.& 101.Surd.de alim.lib.1.q.45.n.14.seqq.*

Tusc. lit. D. concl. 742. n. 35. Trentacinq. lib. 3. tit. de Iure dot. res. 6. Barbos. in l. 2. p. 1. n. 41. ff. solut. matr. Molin. de rit. nupt. lib. 3. q. 39. n. 24. seqq. Intrigl. sing. 64. nu. 304. lib. 3. Rebell. de oblig. Iust. p. 2. lib. 6. q. 11. n. 12. post alios multos *Amat. sup. n. 88. Molin. de primog. lib. 4. c. 5. nu. 8. Roder. de ann. reddit. lib. 3. q. 8. n. 26.*

Nisi tales vsuræ deberentur, vel ratione interesse lucri cessantis, vel aliter ex statuto, vel alimentorum. *Berrazol. cons. 262.* vbi *Add. lib. 2. Thes. dec. 45. Muta in rit. 189. Affl. dec. 284. Surd. de alim. tit. 1. q. 44. n. 34. q. 45. num. 75. seqq. Tusc. conclus. 742. lit. D. nu. 63. Velasc. dec. 8. n. 5. Molin. de rit. nupt. lib. 3. q. 39. nu. 69. Scacc. de commerc. §. 1. q. 7 p. 2. ampl. 8. nu. 174. seqq. fol. 283. 284. & §. 6. gl. 1. n. 49 in fine. P. Gregor. de cens. lib. 7. 1. n. 23. Couar. var. lib. 3. c. 4. n. 4. vers. 6.* post alios *Amat. sup. n. 89.*

Sic fructus percepti per Viduam rei pignoratæ pro dotis restitutione, tenetur excomputare in sortem. *Fulgos. cons. 125. Alex. cons. 127. Laur. Rodulf. de vsuris q. 52. Thes. dec. 43. num. 3. Scac. de commerc. §. 1. n. 315. Cancer. var. lib. 3. c. 7. de pass. n. 32. Coler. de alim. lib. 1. c. 11. nu. 19. Rebell. p. 2. lib. 6. qu. 11. nu. 12. Caballin. milleloq. 433. Tusc. lit. D. concl. 741. n. 23. 33. Trentacinq. tit. de Iure dot. res. 6. nu. 2. seqq.* post alios *Amat. sup. nu. 90.*

Sed posset percipere si non excedant damnum emergens, aut lucrum cessans. *Ibid. Amat. n. 91. Rota rec. dec. 145. n. 10. seqq. p. 4. tom. 2. & dec. 46. n. 7. p. 6. Antonell. de loco regal. lib. 2. q. 17. q. 4. nu. 51. D. Sebettin. de Iure offerend. p. 1. c. 1. sect. 1. n. 79. & seqq.*

Sed limita primo si hæres viri sit morosus ad restitutionem dotis post annum luctus, in bonis mobilibus consistentis; si vidua non habeat vnde se alat, statim juxta alimentorum taxam. *Affl. dec. 284. n. 2. Peregr. cons. 100. n. 18. lib. 1. Surd. de alim. tit. 1. q. 44. n. 44. & q. 45. Thes. dec. 43. n. 3. 5. Gomez in l. 50. Taur. n. 48. Caualc. dec. 24. n. 22. p. 2. Couar. var. lib. 3. c. 1. n. 3. vers. 6. Pellic. ad consuet. Auers. 9. num. 193. Crauet. cons. 189. Thor. in comp. dec. verb. Interesse. Trentacinq. var. lib. 3. c. 6. nu. 4. tit. de Iure dot. Barbos. in l. 2. p. 1. nu. 36. ff. solut. matr.* post alios *Amat. sup. num. 92.*

Quo casu est in mora hæres mariti post annum luctus absq; alia hominis Interpellatione. *Surd. dec. 221. nu. 40. 41. de alim. tit. 1. q. 45. nu. 3. Ios. Ludouic. concl. 36. Gratian. dec. 103. num. 95. Barbos. l. 2. p. 1. n. 46. ff. solut. matr. Lauar. cons. 26. n. 10. Castill. dec. 61. n. 22. Cumia rit. 94. n. 12. Addit. ad Farinac. dec. 85.* in primis recollectis *Amat. sup. nu. 93.*

Limita 2. vt Interesse dotis non restitutæ loco alimentorum Viduæ debeatur post annum luctus, quando omnem adhibuerit diligentiam pro dotibus recuperandis à Mariti hæredibus, & de facto non potuit, quod Interesse taxari debet ad rationem currentem in loco ex solito, quod Interesse debetur siue vidua diues sit, siue egena, nam præsumptio est pro illa, quod si pecuniam haberet illam in emptionem conuerteret, & non teneret otiosam. *Alex. cons. 14. lib. 5. Thes. dec. 43. n. 4. Roderic. de ann. reddit. lib. 3. q. 7. n. 55. Trentacinq. lib. 3. de Iure dot. res. 6. n. 4. 5. Menoch. cons. 441. n. 25. cons. 703. n. 16. Bursat. cons. 9. num. 48. Carpan. ad stat. Mediol. c. 43. n. 74. Surd. cons. 194. n. 26. cons. 143. n. 23. cons. 269. n. 22. de alim. tit. 1. q. 45. n. 26. 30. 40. Giurba ad consuet. Mess. c. 15. gl. 15. n. 30. 31. Tusc. lit. V. concl. 398. n. 5. concl. 741. n. 17. 19. 20. lit. D. Gratian. disc. 240. à n. 6. Affl.* vbi *Vrsill. dec. 284. Grammat. dec. 103. n. 93. Barbos. l. 2. p. 1. n. 48. 51. Amat. sup. nu. 94.* vbi dicit non esse necessarium Iudicium pro exactione, cum sufficiat Interpellatio, & protestatio.

Limita 3. Videlicet viduæ ab hæredibus viri dotes in mobilibus existentes, post annum luctus sibi retinentibus patere Interesse lucri cessantis, vel damni emergentis quomodocumque mulier forte existente diuite, etiam si ipsa vidua solita negotiari non sit, interpellatis, tamen hæredibus viri, & vti debitoribus in mora legitimè constitutis, ac fundata per viduam Interesse passam fuisse, cum esset solita ad honestum lucrum pecunias dare, vel in emptionem reddituum, vel prædiorum conuertere, & sufficit in hoc Regno, & in Sicilia anteponere, quod adest frequentia reddituum, & poterant ex dotibus consequutis, redditus emi, & sic esse consulendum mulieri, vt in libello, post annum luctus petat Interesse lucri cessantis, vel damni emergentis, & non alimenta, vel vsuras dotales. *DD. in l. diuortio ff. solut. matrim. Thor. in comp. verb. Interesse dotis. Velasc. dec. 81. n. 4. Franch. dec. 642. n. 9. dec. 217. 489. Menoch. cons. 7. à n. 15. cons. 441. n. 25. cons. 703. n. 15. 16. Gaill. obs. 6. nu. 6. lib. 2. Cumia rit. 94. num. 10. seqq. Grammat. dec. 103. n. 92. Giurb. ad consuet. mess. c. 15. gl. 15. n. 39. Pegner. dec. 33. n. 1. Trentacinq. var. lib. 3. tit. de iure dot. cap. 6. n. 6. seqq. Surd. de alim. tit. 1. q. 45. à n. 28. Thor. in comp. verb. Interesse. Gratian. disc. 243. n. 11. disc. 240. Molin. de contract. disp. 322. n. 6. 7. Peregr. cons. 100. n. 4. Mascard. conclus. 953. n. 16. seqq. Fab. in C. lib. 5. tit. 5. defin. 5. 11. Castill. dec. 61. nu. 22. seqq. Muta dec. 84. num. 45. 46. Fachin. lib. 3. c. 10.* post alios *Amat. sup. n. 96.* Vbi dicit fortius esse, si in contractu dotali adesset clausula cum refectione damnorum. *Bonior. in rit. Sicil. 94.*

Ex interpellatione etiam extraiudiciali hæredem eo casu in moram constitui per viduam regulare est *Fachin. lib. 3. contr. 101. Menoch. cons. 441. nu. 29. seqq. Coler. de alim. c. 11. num. 32. Diaz. reg. 355. Botta cons. 20. nu. 14. Bernard. dec. 1406. n. 4. 5. Amat. supr. n. 97.* quidquid senserit in contrarium *Caualc. dec. 3. n. 30. 31. p. 1. Ludouic. conclus. 36.* Nec interpellatio aliqua requiritur quando à statuto interusurium taxatum mulieri deberetur, *Gratian. disc. 243. n. 17.* Vt est hic Neapoli per consuet. incip. *viro mortuo. Affl. dec. 284. Molfes. super consuet. p. 6. q. 10. n. 14.*

Quar-

Quarto debetur interusurium dotis mulieri post annum luctus, si statuto, vel consuetudine ita cautum sit, quatenus concurrat cum Interesse lucri cessantis, vel damni, vel mulier non haberet vnde se aleret, vt in Sicilia adest *Ritus* 189. vbi taxatur interesse ad 5. pro centum, Vbi aliquando ratione lucri cessantis, ob emptiones ad maiores summas, fuit taxatum ad 8. & 9. pro centum. *Pontan. de alim. cap. 15. n. 7. Villant. de vsuris q. 22. n. 17. concl. 15. & conclus. 12. n. 14. Thesaur. dec. 43. n. 2. Tusc. lit. D. concl. 741. n. 11. 39. 78. 130. lit. D. conclus. 519. lit. S. Affl. 284. Lanar. cons. 20. Franch. dec. 338.* vbi *Add. & Luca. Giurb. ad consuet. Mess. c. 15. gl. 15. n. 36. Scacc. de appell. lib. 3. cap. 2. q. 17. lim. 8. n. 5. de commerc. §. 6. gl. 1. n. 49. Mol. n. de rit. nupt. lib. 3. q. 39. n. 71. seq. Facchin. lib. 3. c. 101. P. Grego. Syntagm. lib. 9. cap. 22. p. 2. Canalc. dec. 8. n. 55. p. 3. dec. 24. n. 22. p. 2. Molina de contract. disp 322. nu. 7. 8. Castill. dec. 61. num. 24.* post alios *Amat. sup. n. 98.* Vbi quidquid sit respectu hæredum mariti. *Barbos in l. qua dotis 63. vers. similiter ff. solut. matr. Surd. cons. 269.*

Quod interesse, dictis casibus, reprobata opinione *Affl. dec. 291. Capyc. dec. 65.* alior. relator. per *Matam. rit. 189. n. 17. Peregr. de Iure fisci lib. 6. tit. 7. n. 33.* debetur Viduæ etiam pro Dotario, seu Antefato, post annum prædictũ, non restitutum ab hæredibus viri. *decisum refert Thes. dec. 43. n. 3. Castill. dec. 61. n. 26. Franch. dec. 617.* vbi *luca. Fontanell. de pactis cl. 7. gl. 3. p. 1. num. 56. vol. 2. Pisanell. ad Affl. dec. 291.* vbi *Vrsill. n. 4. 5. Fab. in C. lib. 5. tit. 8. defin. 6. Grammat. dec. 103. n. 96. 98. 101. Ricc. collect. 272. Couar. var. lib. 3. c. 1. n. 4. Farinac. dec. 259. n. 8. in fecundis collectis, & dec. 448. p. 2. tom. 3. n. 1. & dec. 246. n. 1. 3. ead. p. 2. tom. 3. Canalc. dec. 26. n. 25. p. 3. dec. 30. nu. 31. d. p. 3. Intrigl. de feudis cent. 2. art. 7. nu. 132. Roder. de ann. redd. lib. 3. q. 7. n. 54. Surd. de alim. tit. 1. q. 42. n. 75. & tit. 4. q. 20. n. 6. Lanar. cons. 26. n. 11. Molfes sup. consuet. p. 7. q. 12. Facchin. lib. 3. contr. 102. Trid. de solis de dote q. 53. Cumia rit. 94. n. 11. 14. 15.* post alios *Amat. sup n. 99.*

1161 Fructus dotis consequitur maritus promissæ, & non solutæ, si substinet onera matrimonij. *Gallus de fructibus disp. 20. §. 2. nu. 24.* Cyriac. *contr. 30. n. 17.* T*usc. lit. F. concl. 486. n. 55. Barbos. l. 5. n. 12. ff. solut. matr.*

Et dotans tenetur ad fructus non ratione oneris, vel nè. *Gallus sup. n. 25. 26.* Et fructus ad maritum pertinent, quamuis onera matrimonij excedant *Fagunez de fructibus par. 1. c. 31. 5. nu. 18. Amat. res. 83. Fontanell. de pactis nupt. cl. 6. gl. 2. p. 2. ex n. 6.* Barbos. *in l. diuortio. 8. §. si vir. num. 57. ff. solut. matr.* Carlenal. *de Iudic. disp. 19.*

Si nulla dos à principio fuit marito constituta, nec promissa, an maritus possit consequi fructus aliquos. *Gall. sup. nu. 27.* vbi dicit sic, si dotans tenetur dotare, sed non consequitur fructus nisi à die interpellationis iudicialis.

Et maritus consequitur tales vsuras, etiam si dos consistat in quantitate. *Gallus d. disput. 20. §. 2. num. 29. seqq.* vbi quamuis dos sit incerta, aut commissa in arbitrium tertij. *Surd. de alim. tit. 1. q. 42. n. 13. 14. & cons. 290. nu. 31. Barbos. in l. de diuisione n. 70. ff. solut. matr. Medic. exam. 7. n. 30. Card. Tusc. lit. D. concl. 741. n. 25.*

Debet tamen adesse mora debitoris. *Barbos. in d. l. de diuisione n. 63.*

Sed contra dicit *Valasc. cons. 8. n. 8.* pro concordia *Gallus d. disp. 20.*

Sed non debentur Vsure si maritus non substineat onera matrimonij, quamuis sit culpa vxoris. *Gall. d. disp. 20. §. 2. n. 31.*

Sed illas non habet maritus, si per decennium tacuerit. *Bald. cons 474.* biennium à die deductionis. *lib. 5. Gallus d. disp. 20. §. 2.*

Non debentur mortua vxore. *Surd. cons. 194. n. 11. Tusc. lit. D. concl. 741. n. 110.*

Sed debentur hæredibus mariti vsuræ decursæ pro tempore matrimonij. *Tusc. sup. num. 111. 117. Gall. sup.*

Quo tempore dicatur mora fieri insoluenda dote, Alij dicunt: statim quod maritus incipit substinere onera matrimonij, debitor dotis, dicitur in mora. *DD. in l. de diuisione ff. solut. matrim.* Alij dicunt, quod si dies certa statuta est ad soluendam dotem, & ante diem non dicitur in mora. *Surd. de alim. tit. 1. q. 42. n. 123. 135. Barbos. in d. l. de diuisione n. 10. 45.* Aut simpliciter dos est promissa, & sub distinque, Aut extraneus, Aut mulier ipsa promittit, 1. casu non est in mora, nisi post biennium, vel post Interpellationem *l. fin. §. praterea C. de iure dotium Campeg. de dote p. 2. 7. 8. Tusch. lit. D concl. 740. n. 4. 12.* 2. Casu, tenetur eo ipso quod incipit onera matrimonij substinere. *Surd. de alim. tit. 1. q. 42. n. 133.* Et idem si pater promisit, aut quilibet, qui tenetur dotare. *Tusch. sup. n. 105.* Alij, quod nulla sit differentia, siue ab extraneo, siue à muliere, vt semper currere debeat biennium, vel esse interpellatio. *l. fin §. praterea C. de iure dotium DD.* apud *Gall. d. disp. 20. §. 2. n. 33. vers. Alia.* Et ipse est pro opinione contra mulierem promittentem dotem.

Et neque mora irregularis contrahitur quo ad interesse, nisi ille, cui est impletum percipit fructus ex re debita, *Barbos. sup. nu. 49. in fine.*

Si dos consistat in quantitate, & promissor habuit pecuniã otiosam, aut non habuit, & non tenetur ad vsuras, Secus si consistat in stabilibus, nam tenetur de perceptis non de percipiendis. *Barbos. in d. l. de diuisione nu. 53. Gallus sup.*

Ante biennium promissor in mora constituitur ante interpellationem. *Surd. de alim tit. 1. q. 44. n. 144.*, & tunc vera mora intercedente debetur omne interesse vltra onera matrimonij, & sic lucri cessantis, & damni emergentis, vt quia pecuniam habuit sub cambijs ipse maritus *l. 3. §. fin ff. de eo quod cert. loco* vel si potuit emere annuos introitus, vel fundum

Barbos.d.l.de diuisione nu.52. Cyriac.contr.30.nu.20.Galius sup.

Secus est si mulier marito dotem obtulit, & ipse illam noluit recipere, nam tunc ad aliud interesse non tenebitur. *Barbos. sup.n.63. Gall. sup.num. 35.*

De iure Brixiano,*per statutũ 163. de dote mulier.inciuil.*doris interesse debetur marito,à die, quo traduxit vxorem ad domum suam, siue extraneus, siue pater, siue ipsa mulier, ad rationem quinque pro centenario,de validitate huius statuti. *Sesse dec.68.n.47. Conar.var.lib.3.c.1.n.3.Surd.de ulim.tit.1.q.42.nu.27. Aldanin.caus.84.n.9.Gallus sup.n.36.*vbi quid dicendum si mulier nubat sine consensu patris.

Valet pactum, quod dotem promittens teneatur ad certam annuam quantitatem, donec soluat dotem,post alios *Gall. d.§.2. nu.41.seqq.*

Debentur vsuræ data dilatione ad soluendum dotem. *Gallus sup.n.45.*

Debentur vsuræ,quãuis maritus habeat vxorem in obsequia. *Gallus ibid.n.47.*

Fructus omnis, & commodum ex rebus dotalibus proueniens, marito debetur, etiam si ad substinenda onera matrimonij nihil conferat, vt præsentatio ad ius patronatus dotale. *D.Lagunez de fructibus p.1.c.31.§.5.nu.13. & seq.*

Pro Augumento dotis non debentur vsuræ ante moram,secus post moram,*Gallus d.disp.20. §.1.n.66.seqq.*

Quo ad fructus dotis putatiuæ, si maritus sciebat impedimentum, & non debentur, secus si nesciebat *Gallus sup.n.68.seqq.*vbi explicat

1162 Restitutа dote per maritum constante matrimonio, an fructus lucretur:distinctio est,an dos restituatur ex iusta causa, an maritus possit consequi fructus excedentes substentationem onerum, tertia quando dos absque causa restituta fuit. de qua *Gallus de fructibus d. disp. 20. §.3.n.71. & seqq.*

De interesse dotis debito mulieri soluto matrimonio ab hæredibus viri, tractãot *Gratian. dec.126.* vbi *Scoppa, & Lara. Medic. dec.sen.54. nu.26.dec.89. Angelis de confess.lib.1.q.11.Starban.de interesse lib.2.tit.3.q.5.Surd.de alim.tit.1.q.44.45.Rota p.10.rec.dec.188.Caluin.de æquit.lib.1.q.64.Rota p.18.rec.dec.727.olea de cess.iur.tit.6.q.2.n.35.Conciol.& Romaguer.ad stat. Eugub.lib.2.rubr.47. Eadẽ Rota p.13.dec.357.p.14.dec.318.p.18.dec.177.Vrceol.consult.29. 39. Sperell. dec.84.* alij apud *Sabell. §.interesse num.18.seqq.Rota dec.3.post Merlin.de pignor.Molignan altercat.33.*

1163 Soluto matrimonio per mortem Vxoris, non debentur fructus marito, etiam si ex matrimonio remanserint filii, quia soluto matrimonio deficit requisitum, ex quo solutio fructuum substinetur, scil. alimentatio vxoris,secundum dignitatem illius, & quantitatem dotis, in quo principaliter consistunt onera matrimonii, non autem in alimentis filiorum, quos de iure naturæ alere tenetur pater,*l.si quis à liberis, ff.de liber. agnosc. Rota* apud *Fenzon. dec.91.*

Licet donatio inter virum,& vxorem non valeat,*l.1.2.3.4.ff.de donat.inter.*diximus *q.32.* Valet ex causa dotis,vt filiam communem dotet,*l.prafectitio,5.ff.de iure dotium l.siuẽ vxor 35 ff.de donat.inter.Passarell.de donat.lib.1.q.7.num.146.* Et valet etiam si fiat à viro ignobili, aut sene,vxori nobili,aut Iuueni, *Bossius de dote c.8.nu.29.& seqq.*signanter *nu.32.seqq.Tiraq.de nobil.c.18.nu.19.Conar.de sponsul.p.2.c.3.§.3.nu.2.Gomez in l.50.Tauri nu.66. Hand.cons.48.nu.16.seqq.lib.1.Surd.dec.166.nu.22.cons.164.n.45.cons.411.nu.28.Valasc.cons.5. nu.18. Mantica de tacit.lib.11.tit.20.nu.24.lib.11.tit.4.num.17.18. Fab.in C.tit.23.defin.5. Fontanell.de pactis nupt.cl.5.gl.1.p.2.nu.85.seqq. P.Barbos.in l. qua dotis n.56.ff.solut.matr.Gratian.disc.994. nu.3.seqq.* & ibi etiam *Luca. Borrell.in summa tit. de dote tit.3.nu.221.& 222.*

Idem est si Vir ignobilis, aut senex donat, dotem constituit,vel auget,aut confitetur animo donandi vxori nobili,vel Iuueni, nam in dubio præsumitur facta in remunerationem, & compensationem Nobilitatis,aut Iuuentutis, post *Conar. & Barbos.sup.* & alios *Bossius d.c.2. num.33.& 34.*

Secus si donatio illa esset excessiua,nam quo ad excessum non valeret,*Gratian.d.disc.994.nu.13.Bossius sup.n.37.*

Et in casu *sup.*posito,quod vir ignobilis, aut senex donat,& dotat,si vxor transeat ad secundas nuptias non tenetur donata reseruare filiis primi matrimonii,*Gratian.d.disc.994.nu.9.* post alios *Bossius sup.nu.38.*

Et hæc dos gaudet priuilegiis dotis, *Bossius sup.nu.40.*

Et deducitur ex bonis subiectis fideicommisso,*Gratian.d.disc.994.nu.8. Fontanella de pactis cl.5.gl.1.p.2.nu.85.seqq. Fab.in C.tit.23.lib.6.defin.5.Bossius sup.n.41.*vbi *n.42.* secus, & bene dicit,si absq;necessitate dotauit,aut auxit dotem.

1164 Licet donatio facta à patre filio non valeat,*l.donationes,quas parentes, C.de donat.inter. l.donationes 31.§.pater.ff.de donat.l filio §.si pater ff.pro donato, Antun.de donat.lib.1. praelud.2.§.5. Fontanell.dec.46.47.Cutell.de donat.tract.1.disc.2.p.1.Tepat.var.sent.tit.496. Viu.opin.208. Trentacinq.resol.tit.de donat.resol.8. Hermosill.tom.1.gl.1.l.3.tit.4.Fontanell.de pactis fol.718.Christin.dec.137.vol.3. dec.188.vol 4.* Marta *v.t.* 220. post alios *Sabell.§.donatio nu.14. Michal. de fratrib.p.1.c.11.Diana p.8.tract.6.res.21.seqq. Torre de pact.fut.success.p.3.c.13.n.96.*

1165 Valet tamen causa dotis, vel pro legitima.*l.Pomponius Philadelfus ff famil.ercisc. Altograd.cons.8.nu.24.& seqq.Tusc.lit. D. concl.676.677.Rota p.14.rec.dec.448.nu.9.* vbi quod facta ex certo matrimonio est valida,quamuis filius donatarius sit sub patria potestate, & etiam si sit simplex promissio donandi,sine vlla scriptura,& alia, *Subell.sup. §.donatio num.14. vers. Et quod.Passarell.de donat.l.2.q.vl.nu.80. D.Torre*

de

de pact fut.success.lib.3.c.3. nu.48. Bossius de dote c.17.n.23.seqq.& c.2.n.117.

1166 Licet administrans bona alterius, si habeat creditum contra dominum rei administratæ, non possit petere tale creditum, nisi redditis computis, nam præsumitur satisfactus de bonis administratis, donec rationes reddiderit, *Menoch. de arbitr. cas.202. Fontanell. de pactis nuptial. cl.4.gl.18.p.5.num.52.seqq. tom.1. Salgad. labyr. cred. 1.p.3.c.7 nu.20.seqq.& c.9. Rota post illum dec.24.nu.4.& seqq. Affl. dec.13.nu.6.7. Caualcr. dec.171.nu.7. Vrceol.consult.29.nu.13.seqq. Ricc. collect.3261. Rota p.10.rec.dec.65 nu.12.seqq.& dec.166.nu.21.seqq. Sabell.§.administrator. nu.1. & seqq.§.mater.§.tutor, Zacchia de fula.10 q.51. nu.77.seqq.*

1167 Tamen secus est in muliere petente redditionem dotis, quamuis sit tutrix sui viri filiorum, & non dederit computa administrationis, nam executiue cogit illos, ad sibi restituendam dotem, *l.vnica,§.exactio,§.taceat, C.de rei vxor. act. Carena ref.135. Amat.ref.49 nu.103. D.Constant n.ad stat.Romæ tom.1.fol.210.nu.47.annot. 14. Mastrill.dec.187.Castill.dec.52. Luca ad Gratian. disc.129. R. Tapia dec.S.C.42. D.Hodiern. ad Surd.dec.184.num.11. Card.Luca de dote disc. 94. Monach dec.Luc.13.n.4. Surd.cons.146. nu.5. lib.2. Bich.dec.175.nu 7.13.seqq.dec.376.num.30. p.14.rec. Merlin.de pign.dec.53. nu.8. Ripol.var. c.10.nu.168. Franch. & addentes dec.642. Angelis ad Gizz rell.dec.44. Tap.dec.42. Ricc.collect. 3534. P. Affl.contr.7.8. R.Capyc.Latro dec.198. lib.2. Andreol. contr.137. D.Rosa consult.37.nu 6. Redanasc.cons 94.nu.38.& seqq.lib.2. Intrigl.dec. 5.n.40. D.R.Galeot.contr.60.lib.2. Salgad.labyr. lib.2.c.9.*

Quamuis filii reddant computa, *Negusant.de pignor.p.5. membr.1. nu. 37. Costa de port.rat qu. 58 n.10. Mugnoz de ratiocin.c.36.nu.29.*

Nec retardatur repetitio Antefati, *R.Capyc. Latro dec.198.nu.58. Tap.in prag.5. de offic.S.C. Molfes.sup.consuet.tom.2.in addic.ad q.6.n.7.*

Maxime quando non constat in promptu remansisse bona in sui posse, ex quibus possit satisfieri, *Rota dec.157.n.31.seqq.p.11.rec. Card. Luca de dote disc.94.nu.5. Rota dec.116. num.9.* post *Contrium, Rota dec.7. num.16.17.* post *Albrit.de inconstant. Burat dec.862.num.3. Cels.dec. 241.nu.6.dec.407.n.13. Cerr.dec.55.n.9.*

Secus vero si debitum ex causa administrationis esset liquidum, *Bald.cons.99.n.3.vol.2. D. Bersan.de compensat.c.3.q.15.n.35.seqq. Thes.lib. 2.qu.28. D. Rosa consult.37. nu.7. Redenasc.cons. 94.nu.38.seqq.lib.1. Intrigl. dec.5 nu.40. D.Galeot.contr.60.lib.2. Salgad labyr.lib.2.c.9.n. Molign.de retent.cap.41. Mastrill.dec.189. Castill. in addit.ad dec.32. D.Hodiern.ad Surd.sup.*

Vel si dolosè versata sit tutrix, quia Inuentarium non confecit, *Intrigl dec.5.nu.39. Cancer.var.lib.1.c.7.nu.117.* vel si rationes reddere recusaret, *Card.Luca de credit.disc.61. Hermosil. l.7.2.p.5.gl.3.nu.8. R. Marin.alleg.123.*

Sed quod etiam si petat dotes, nam non potest petere dotes, vsuras, vel alimenta, quia administrando præsumitur sibi soluere, *Gratian.disceptat.129. num.21. seqq. disc.214.563. nu.42.seqq. Vrceol.consult.29.n.54 seqq.& addit. in fine 2.vol. Merlin.dec.551.nu.8.seq. Carena ref.114.nu.3. Sabell.§.mater nu.16 Nagueiol.alleg.40.nu.30 seqq. Rota p.12. rec. dec.161.269. Bich.dec.288.nu.34. Rota p.17.dec.306 num. 10. Reg.Tapia d.dec.42.* vbi secus si hæreditas esset tenuis, *Ricc.collect.3624.3575. Rota p.11.dec. 157.num.33. & p.15. dec.292.num.10. & seqq. Franch.dec.642.*

Sic etiam respectu interesse dotis debiti ex mora, nam illud non potest peti, non redditis computis, *D.Rosa consult.36.à nu.21.* duplicata apud *R.Marin.alleg.123. Gratian.disc.129.* vbi *Luca. Menoch. cons.293.nu.10. Peregr.cons.100. nu.4.seqq.n.20.seqq.* post alios *Amat.d.ref.49.n. 101. Franch.dec.642.* licet contra *Hodiern. ad Surd.dec.184.nu.11. Luca ad Franch.d.dec.642.*

Secus esset si tractaretur de exactione censuum liquidorum, vigore publici instrumenti debitorum, cum pactis executiuis, & cum possessione exigendi, *Luca ad Franch.d.decis.642. num.3.*

Difficultas est quid si mulier acceptando tutelam renunciauit omni legum auxilio? Et *Escob de ratiocin.c.21.num 27.* Dicit hoc casu censeri, renunciatum dispositioni *d.§.taceat*. Sed hanc opinionem confutat *Hodiern.ad Surd dec.154.num.12.* & declarat *Castill. in addit. ad dec.32. D. Rosa d.alleg.123.num.5.* apud *Marin. Andreol. controu.187.* Ratio etiam adducitur, quia non est speciale *d.§.taceat*, Sed quia debitum tutelæ est illiquidum. *Luca ad Gratian. d.c.129.*

1168 Dos præfertur locatori operarum pro eius salario, etiam si hypoteca dotis sit tacita, *l.assiduis, C.qui potior.in pign. Moror.cons.94.nu. 5.seqq. Amat.ref.3.nu.27.*

Sic dos præfertur etiam creditori vendenti rem, cum speciali hypoteca super illa. DD. apud *Amat.d.ref.3.n 27. Campeg.de dote p.4. q. 8. Couar.var.lib 1.c.7 n.2.3. Affl.dec.306. Thes. lib.1.qu.71.n.6. Vin.dec.155.nu.6. Guttier.pract. qq.c.99.lib.4. Flor. Diaz lib.1.qu.6. Valenz.cons. 56.nu.50. Gratian.disc.257 n.33.disc.670. Molin. de contract.disp.438.num.8. Castill.controu. lib 3. c.8.nu.27. Cancer.var.tom.1.c.9.nu.4. Mantica de tacit.lib.11.tit.23.n.7.8.*

Licet contra sint *Guttier.pract.q.99. R.Ponte dec.34.nu.8. Canalc.dec.15.p.4. Roteriq.de annuis reddit.lib.2.qu.20.de concurs.credit.p.1.art.7.nu. 15. Amat d.ref.3.nu.23.seqq.& nu.27.*

Sed non præfertur creditori anteriori, etiam habenti tacitam hypotecam cum priuilegio prælationis, *Barbos in p.6.leg.1.ff.solut.matrim. Molina de contract.disp.438. Gait.de credit.cap.4. num.1999. Pacion.de locat.c.33.n.63.*

Dos præfertur creditori pro salario, vt diximus, si dos sit anterior, sed etiam si non

con-

constet de anterioritate, Rata dec.73.num.8.9. coram Vbald. & dec.296. num.10. post Postium de manut. Gratian.disc.257.num.33. & quamuis dotalis tacita, Merlin.de pignor.lib.3.qu.31.num 13.seqq. D.Pacion.de locat.c.41.n.23.seqq.

Et quamuis ambæ hypotecę essent æquales, secus si dotalis posterior, Mantica de tacit. lib. 11.tit.23.nu.10.

Verum si fauore locatoris operarum adsit expressum pactum, quod nemini possit quæri ius in præiudicium ipsius creditoris, vel ex melioramentis factis in re, tunc talis creditor præfertur doti, Merlin. de pignor.d.qu.31.n.20. Burat.dec.223.nu.2. Pacion.sup.n.26.

1169 Licet res litigiosa alienari non possit, l.fin. C.de litigios. Tamen valet facta ex causa dotis, d.l.fin. Passarell.de donat.lib.2.q.vl.nu.79. Fantanell.de pactis nupt.cl.6.gl.1.p.3. nu.49. Amat.res. 45.nu.17. Et de Iure nostro Neapol. adest constitut.incip. eorum fraudibus.

Et ex causa donationis propter nuptias, d.l. fin.C.da litig. Prat.lib.1.discept.13.nu.76. D.Marcian.cons.40.nu.5. lib.1. Nam talis alienatio est necessaria, Amat.sup.n.18. Mesa var.lib.3.c.32. n.12. R.Capyc.Latra dec.109.n.11.

Quæ conclusio procedit in dote constituẽda mulieri inuptæ, secus mulieri nuptæ, & dotatæ, Gratian.discept.546.n.21.

Procedit etiam, nisi traditio sit facta collusiuè, quæ, quamuis non præsumatur, probatur conjecturis, quam refert Rata Romana dec.70. post Salgad.labyr.credit. & dec.71.n.13.& seqq.

Quo ad donationem supra positam, Cntell. de donat.lib.2.disc.7.spec.20.nu.16. opiniones discordantes concordat: opinionem afferentium litigiosi vitium in hac donatione committi, intelligi in extraneo dotante. Opinionem afferẽtium non committi, intelligi quo ad consanguineos, vel affines, qui aliqua necessitudinis ratione, ad dotandum moueri possunt. Diximus in abseruat.ad R. Ronit. dec.1. Sed videndus ad materiam hanc Montan.cautr.49.n.8.& R.Paute cons.101.n.7. vol.2. qui contra dicunt, vt in dote habeat locum vitium litigii, sed non pœna illius.

1170 Priuilegiata est Dos, quod relicta, & promissa alicui puellæ certæ quantitatis, vt matrimonium contrahat, illam consequitur si illa fiat monialis, Affl. dec.348. vbi Vrsill. Loffred. cons.48.nu.5. Gratian. vbi etiam Luca discept.533 num 19.seqq. Capyc.dec.204. post Camill.Salern. Mangrell. Aloys. de Leo, Canall. Malfes. Ricc. Thor.in comp.dec.verb.legatum dotis, Maur.in addit.ad alleg.20. Ludouis.dec.301. Menoch.lib.4. præs.145. Anna sing.302. Malfes.in summa tract. 13.c.4.nu.34. Peregr.de fideicom. art.28.num.73. Sass.dec.41.nu.25. Caualc.dec.2.nu.6.p.3. Randens dec.44.nu.13. Mastrill.dec. 153.nu. 10.seqq. Idem Thor.in summa priuileg.piar.caus.priuil.242. Faria ad Couar.var.c.19.nu.34. Delbene de immun. Eccles.c.8.dub.21.sect.2. Battilier. de success.p.1. theor.18.nu.11. Olea de cess.iur.tit.3.q.7.num.41. 42. vbi dicit hoc verum quando certis personis legatur, secus si incertis, ex Faria ad Couar. d.c.19.à nu.55. Castill.lib.5. rar.tr.c.90. à nu.55. & in addit.ad finem capitis, Hermosi.l. l.6.tit 4. p.5.gl.1.num.17. Marot.resp.4.à nu.19. Bottilier. theor.18.nu.6. Autnn.de donat.lib.1.prælud.2.§.1. nu.82. Seqq. Ludouis.dec.63. D.Panimol.in Idea sedandi Iurgia.c.7. nu.19. Antonell. de loco legal. lib.2.c.17.nu.28. Cancer.var.p.3.c.11.n.204.seqq. Sabell.§.legatum nu.47.

1171 Secus si de mente Testatoris constaret, vt pro maritaggio Carnali tantum esset data, Bened.in c.Raynutius verb. qui cum alia, de testam. Garz.à Toleta dec.52. Episc.Genuens.pract. Eccles.q.149 in fine. Thor.in summa sup. Panimall. sup.nu.21. Mantica de coniect.lib.11.tit.18. n.26. Menoch.1.præs.148.n.2. Sanch.d.disp.33.num.30. Secus etiam si dos illa non acquireretur Monasterio, sed alteri cederetur, Farinac.tom.1.p.1. dec.130.& 450.

1172 Sic semel legati factam Dominam filiam, posse eam, & si aliunde dotem dedisset Monasterio, integrum, vel residuum cedere tempore emittendæ professionis, cum legatum pro dote cessibile sit, Pascal.de vir.patr.potest. p.2.c.6. nu.43. Farinac.dec.440. Pegua dec.660.n.8. Olea de cess.sup. nu.42. vbi in fine dicit hoc non esse dubitabile, si sequutis iam nuptiis, legitime legatum cederetur.

1173 Si Testator instituat Titium, & omnia bona subiecit fideicommisso, voluit tamen quod singulis eius filiabus darentur, tempore nuptiarum, duomillia, Pater monacauit filiam cũ mille, alia mille fecit sibi cedere; quæstio est an hæc cessio valeat, & non valere dicit Farinac. tom.1.dec.440. Pegna dec.660.tom.2.

1174 Si quis relinquat puellæ mille, si nupserit, biscentum si fiat monialis, consequitur mille, Bar. n l.2.ff.de ys, quæ pœn.nom. Tap.in auth. ingressi verb.ingressi cap.1. num.12. Genuens pract. qu.149. Auchar an.qq.familiar.lib.2.q.29. Fachin. lib.5.c.54. Bellacam.commun.opin.l.b.6.tit.de cand.it.insert.n.49. Gabriel.tit.de legat. concl.2. Vasq. de success.tom.1.tit.de legat.q.50.nu.12. Vin.opin. 329. Cotta memor.verb conditio adiecta, Sesse dec. 45.nu.25. Thes.lib.1.q.60. Pascal.de vir.patr.potest.p.3.c.2.n.28. Thor.in summa priuil. piar.caus. priuil.242. DD. quinquaginta, & plures apud Castill.lib.5.cautr.90.n.66.

Licet alii relati per R.Tap. sup.vers. sed contrarium contra dicant, & Ambrosin. dec.Perus. Episc.30.nu.2. vbi decisum refert, videndi Faria ad Couar.var.lib.1.c.19.nu.48.52. Cancer.lib. 1.var.c.24.à nu.20. Delbene de immun. Eccles. c. 8.dub.21.sect.3. Castill.l.b.5.contr.c.90.n 66. Diana res.moral.p.3.tract.6.res.29.vers.6. Iacob.Beda in defens.fidei, in causa Moriscarum, tract.2.c.1.§. 3.obiect.2.fol.159. D. Panimall.sup.c.7.n.21.seq. Vbi id bene probat, Nam mulier illa non indiget tantis expensis pro familia, filiis, & aliis pomposis expensis, ex Rota dec.63.num.3.seqq. coram Ludouis.& dec.480.nu.1. & dec.249.n.7. p.2.

p.2.rec.Mantica de tacit.lib.11.tit.21.n.30.Sanch. de matrim.lib.1.disp.34.nu.14. Conar.lib.1.var. c.19.num.10. Tusc.lit.D.concl.730. Christin.dec. 203.vol.5. Michal.de fratrib.p.3. c.6.num.2.Gratian.disc.949. dec.40. vbi Scopa, & Luca, Fachin.cont.54.lib.5. Merlin.de legit.lib.3.tit.1.qu. 11.n.8. Sabell.§.dos n.29.

1175 Sic pater dedit tres mille filiæ in dotem, dum nupsit Caio, deinde vidua effecta velit fieri monialis, non potest pater diminuere dotem illam, post *Baez, & Roman.R. Marinus lib. 1.c.92.in fine.*

1176 Sed contra dicit *Salyc.in auth.* sed quamuis C. *de rei vxor. act.* nam licet secundæ nuptiæ sint præcedentibus meliores, Attamen Deus non amat diuitias, nec in matrimonio spirituali considerantur ea onera, quæ in Carnali, ergo sufficit dare dotem solitam monasterio, *Card. de Luca de dote disc.152. nu.14. Barbos. in l.post dotem nu.33. ff.solut. matrim. Luca ad Marin. d. c.92.nu.12.*

1177 Eo magis si legatum fiat ad fauorem propriæ filiæ, *Guttier.de sponsal.c.20.num.27.Menoch.lib.4.præs.148.nu.13.seqq.Nouell.de dote p.6.priuil.77.nu.2. Conar.var. p.1.c.19.num.19. Sanch.de matrim.lib.1.disp.33.nu.29.tom.1. Molina q.207.conclus.1. Bonacin. de contract.disp.3. qu.17.p.8 §.4.nu.6.tom.3.Palmol sup.n.20.*

1178 Licet pactum futuræ Successionis non valeat *l.fin.C.de pact.s* Valet factum fauore dotis *Crauet.cons.256.n.2. Menoch.cons.1.nu.102.cons. 92.num.49.51.Guid.Papæ dec.287. Cutell.de donat.tom.1.disc.3.p.6. num.125. Prat.disc.12.nu. 13.tom.1.Gratian.c.692.num.9.Grivell.dec.147. num.1. Censal.ad peregr.de fid.art.51.fol.524.D. Marcian. disp.89. nu.8.Cald.success.per pact.p.4. nu.121. & seqq. Iunior.Censal.in l.vnic.C.si quis. Imperatori maledix.§.22.nu.17. & seqq. & nu.22.* vbi quod valeat, quamuis non accedat Iuramentum, *P. Affl.contr.31.n.16.*

Non desunt tamen alij multissimi relati per *D.Torre de pact.fut.success.lib.1.c.7.nu.6. & 42. seqq.* Ideo videant DD. Lectores *D.Torre ibid. & resoluant.*

Sed nulla difficultas est, quod inter sponsos vbi de hæreditate actum non sit, sed solum de ijs bonis pro dote obligatis, & promissis, validum est pactum, vt altero ex coniugibus sine filijs decedente, dos vadat alteri, & nemo ex eis disponere poterit, secus si vno ex coniugibus moriente succedat alter *Hodiern in l.hac edictali q.36.nu.19. D.Torre sup.num.48.* vbi n. 53. dicit valere quoad dotem, & donationem propter nuptias, secus quoad alia bona.

1179 Ex causa Dotis potest imponi census sine pecunia numerata *Genc.de censibus.q.29.nu.31. seqq. Leotard.de Vsuris. q.45.& seqq. Marescot. lib.3.var.cap.10. Card.Luca de credit. disc.10.nu. 16.& de empt.disc.32.nu.6.*

1180 Priuilegia dotalia competunt etiam doti, vel vxori putatiuæ, si adsit bona fides mulieris *Castagn tract.deduct.ne egeat q.1.fall.5. n.17.seqq. Card.Luca de dote disc.145.num.122. disc.101.n.10.disc.166. num.87.* quia si fides intermedia *d disc.122.n.4.* Sed vbi competunt priuilegia essent personalia, nec transmittuntur ad filios *d. disc.122.n.3.Castagn.tract.deductio ne egeat q.1 fall.5.n.12.seq.*

Si filia sit nupta cum matrimonio putatiuo, scil. vel inualido, vel dissoluto, ob causam, seu impedimentum recognitum, ea mortua dos ad filios vadit. *Card. de Luca de dote disc.101.n.10.*

Nam, vt diximus dos bonæ fidei putatiua gaudet omnibus priuilegij dotis fauore ipsius mulieris, quæ in bona fide versata est & omnes consumatos effectus ex matrimonio retinet, quamuis postea illud nullum detegatur. *Barbos.in l.si cum dotem §.fin num 4. ff.solut.matrim. Michalor.de fratrib.p.3.c.11.nu.54. Arias de mesa lib.2. var.c.21. num.22. Card. de Luca sup. num.10. & disc.160.161. Castagna in tract.deductione egeat q.1. fall.5. n.10.seqq.*

Sic dos constituta super putatiuo matrimonio recipit fructus, vel vsuras dotales. *Card. de Luca de dote disc.160. 161.112. & 145.* Vbi quod in dote putatiua, siue matrimonio putatiuo intrat dispositio. *Auth. Res quæ C.commun. delegat.* & mulier potest prætendere detrahendam esse sibi dotem ex fideicommisso, dummodo fuerit in bonafide *D. Cafareg. infra hic n.11.& 12.*

Nati ex matrimonio putatiuo habentur pro legitimis, ad omnes effectus, etiam primogenituræ, & similes. *Christin dec.337. vol. Sabell. §.filius num.6. & §. affinitas num.2. §. matrimonium num.3. D.Casareg.ad stat.Ian.§.primo nu.8. fol. 170.*

Matrimonium putatium dicitur quando fuit vere, & solemniter celebratum, sed ex impedimento aliquo, ambobus coniugibus, vel saltem eorum alteri probabiliter ignoto, non subsistit. *Olea de cess.iur.tit.4.q.8.nu.8. seqq. Ludouis.dec.461.* vbi quod sufficit bonafides vnius & coniugibus *Castagna d.fall.5. n.21.*

Statutum dans executionem paratam instrumento, eadem præstabit instrumentum putatiuæ dotis. *Castagn.d.q.1.fall.5. n.13.*

Dos putatiua alienari non potest. *Castagna. sup.num.16.*

Sic vxor putatiua potest puniri de adulterio, sicut vera Vxor. *Clar.§.adulterium.vers.sed quid si Castagna d.q.1.fall.5.num.26.* Alia nos infra n.1186.

Verum, licet maritus verus debeat restituere dotem soluto matrimonio, consistentem in bonis mobilibus infra annum, instabilibus statim. *Ann.a.tit.47.n.20.seqq.* vbi tota materia, & dicemus nos infra n.1186. & *diximus sup.* Tamen secus est in viro putatiuo, qui statim debet restituere. *Boss.de dote c.2.n.125. Mesa lib.3. c.22. n.3.Castill.de alim.c.49 n.7.*

1181 Per *text.l.si vnquam C. de reuocand. donationib.* Donatio reuocatur per superuenientiam liberorum. Diximus *q.32.* Tamen secus est

in

in donatione ex causa dotis. *Morot.cons.43.n.7. D.Marcian.cons.41.num.2. Altograd.cons.7.tom. 1. D.Torre de pactis fut.success.lib.2.c.29.n.14. 15. Campeg. de dote q.14.Tasc.lit.D.concl.734. num.5. Affl. dec.90.* Capyc. *dec. 181. Bonsier. theor.46. Costa de remed.subsid. rem.108. num.1. Trentacinq. var.lib.3.tit.de iur.dotium res.3.* licet contra dicunt Alex.*cons.71. lib.4. Tiraq. in d.l. si vnquam verb.donatione largitus n.240. D.Roccus resp.98. num.14.lib.2. Andreol.contr.67.n.11. P. Molfes.super consuet.Neapol. p.4. q.26. Franch.dec.104.vbi Luca videndus,Gratian. disc.472.* vbi etiam *Luca. Fontanell.cl.5. gl.3. num.26.& gl.8. p.6.n.7. Merlin.de legit. lib.2. tit.1.q.2. nu. 14. Montan.contr.63.num.2. Mesa lib.3.c.6.n.19.* Videant *Dom.Lectores* quæ diximus de inofficiosa dote *sup.n.815.& seqq.*

1182 Fauore dotis datur actio auocatoria contrà Tertium, quamuis personalis. *Thes. lib.2. q.16.n.6.Rota dec.18.p.2. Salgad.labyr.credit.& dec.25.p.11.rec.Card.Luca de dote disc.129. n.8.*

Suffragatur hoc priuilegium Cessionario mulieris, quando cessio est ingratiam ipsius mulieris, aliàs secus *Card.d.disc.129. n.9.*

Competit contra æquem priuilegiatum. *d. disc.129.num.10.Thes.d.q.16.num.6.in fine. Fontanell.de pactis nupt.cl.8.p.6.nu.31. Gait. de Credit.c.4.n.1314.coram Cerro dec.211.p.10.rec.*

Competit auocatio à creditore posteriore, *Card.de Luca de dote disc.166.nu.81. Thes.q.16. lib.2. D.Marin.lib.1.c.71.nu.7.Barbos. in l.1. ff. solut.matrim.p.6.n.18.seqq.*Cyriac.*contr.339.nu. 15.seqq. Amat.res.51.num.24.* de hac auocatione contra posteriorem diximus *ad R. Rouit. cons.12.lib.3. num.29.30.*

Sed quod conuentus à muliere iudicio assistentiæ pro suis dotibus, si obtulit, soluit, & cessionem obtinuit, non possit vti priuilegio mulieris auocandi pecuniam consumptam, solutam creditori posteriori. *Couar. pract.q.3.c. 29.Capyc.dec.86.Surd. cons.4.528. Thes.lib.2.q. 16.num.29.*Gait.*de Credit.c.4. q.11. num.1312. Gallup.in praxi S.C. p. 4. de concursu credit.c.5. nu.14.D.Sebettin.de iure offer.p.2.c.6.nu.33.*

1183 Licet ad rescissionem contractus ob læsionem, sit necesse, vt læsio sit vltra dimidium iusti pretij, ad *tex.l.2. C.de rescind. vendit.* Tamen fauore dotis, si vir in æstimatione rerum dotalium, etiam in læsionæ intrà dimidium deceptus sit, iuuatur remedio læsionis, & æquiparatur minori, adhuc si læsio sit modica. *Pinell.in l.2.p.1.cap.2.nu.13.Barbos.in rubr. p.4. n.25. ff.solut.matr.*Mesa *lib.3.var.c.19.n.5.seqq.*

Sed contra dicit *Fab.de error.pragm.decad.8. err.6. quem refert Fontanell. de pactis nupt.cl.5. gl.8. p.8. num.49. Vrceol.consult.3. nu.51. seqq.* præsertim dum viget consuetudo appretiandi maiori pretio, data in dotem. *Luca ad Franch. dec.243.n.5.*

Sic si filia viuente patre habeat dotem, qua habita fecerit amplam renunciationem legitimæ, & dotis supplemento, potest rescindere dictam renunciationem ex causa enormis, & immodicæ, atque enormissimæ læsionis, post mille *Bossius de dote c.13.n.98.*

Et cum adest læsio enormissima, nulla cautela est ad illam saluandam. *Couar. lib. var. lib.2.c.4. num.5. Sola ad constit. Saband. tit.de alienat bonor minor.gl 2.n.4.5. Fab.in C.lib.3.tit. 12.defin.23 nu.12. Bossius de dote cap.13. nu.98. seq.* vbi qualis renunciatio sufficiat.

1184 Stipulatio inducitur fauore dotis ex nuda obligatione *Ripol.var.c.9 n.70. D.Conciol.alleg. 30.nu.36. Roderic.de concessu credit.art.1.Bossius de dote cap.9.*Diximus *sup. in princ.& nu.1030. & nu.1063.*

1185 Princeps fauore dotis potest defuncti voluntatem alterare. *Couar.pract.lib.3.c.6.num.10. Menoch. de præs. lib. præs.189. num.181. Fusar. de subslit.q.531.num.62. Bossius de dote cap.15. num.168.*

1186 Mobilia in dotem data non nisi post annum à die soluti matrimonij restituere tenetur *l. vnic.§.exactio C.de dotis promiss. Franch. vbi Luca dec.117.* Molfes.*sup.consuet.Neapol.p.4.q.47.& p.6.q.7.*Antonell.*de temp.legal.lib.2.c.21. Idem Franchis 562.P.Amat.res.49.num.20.*Lanar.*cons. 46. Camill.* Borrell. *cons 99. num.39. Vin. dec. 463. Doctiss. Mastrill.dec.252. num.3.* Gutter. *de matr.c.108.num.13. Petrus* Barbos. *in l.2.p.1. ff. solut. matr.Surd. cons.471. num.4. Olea de cess. tit.5. qu. 12.*Diximus *sup. num. Ripol. cap.10. num.111. Reg. Capyc. Latr. dec.63.* vbi Add. potest tamen statim conueniri, vt caueat se adueniente tempore soluturum *Franch. dec. 218. R.* Capyc. Latr.*dec.64.nu.4. Cauc.var.p.1. c.9.un.32. Affl.dec.279.num.4. Vin dec.463. Mastrill. dec.252. num.11. seqq.* post mille *Amat.d. res.49. nu. 27.* Et si non reperiat fideiussorem, potest cogi statim soluere, deducti interusurio medij temporis. *Amat. ibid. n.28. Olea de cess.Iur.tit.4.q.2.n.33.*

Imo conueniri, vt adueniente tempore soluat. *Vin.d.dec.463. num.3. Affl. dec.27. num.3. Caranit.in rit. 167.n.8* Zuccard.*cons.68. Fontanell.de pactis gl.3.p.11.cl.7. num.6. vol.2. Præsis cons.11. nu.10.*Bellon.*cons.25. Muta sup.consuet. panorm.c.47.nu.51. Amat.d.res.49.num.26.seqq.* Debet statim soluere si renunciauit tali dilationi. *Amat.ibid.n.31.* vbi *nu.29.* idem si sit legata dos,quamuis sit dictum:vt ex instrumento dotali.

Quo ad nomina debitorũ in dotem data,post annum. Molfes.*sup.n.14. & q.8. nu.8. Nepita super consuet.* Catbin.*tit.15. num.89. Amat.d.res. 49.nu.48. Olea sup.n.28.*

In alijs casibus cessat dicta dilatio anni, quos refert *Amat.d.res.49. n.38.seqq.*

In matrimonio putatiuo,anni dilatio ad restituendam dotem in mobilibus non datur. *Giurb.ad consuet.mess.p.1.c.13.gl.6. nu.21. seqq. & c.16.gl.2.n.10. Mesa lib.3.c.22. nu.3. Castill. de alim.c.49.n.7. Bossius de dote c.2.nu.125. Olea de Cess.Iur.tit.5.q.12.n.29. in medio.*

1187

1187 Dotis fauore liberatio vni ex fideiussoribus facta non repellit mulierem agentem contra alios, exceptione cedendarum *Franch. dec. 427.nu.3.& dec.477.nu.23.24. Soccin.consil.200. Negusant. de pignor.p.5.membr.3.p.1.n.31. Afflict. dec.343. vbi Vrsill. Gratian.disc.115. nu.23.disc. 627.nu.39. Pascal.de vir. patr. potest. p.1.c.8.nu. 172.Caroc.de oblat.p.2.q.19.nu.4. Connan. de pactis.p.1.c.6.n.100.* Vbi idem quando mulier remisit pignus, vel liberauit vnum ex personis obligatis *Graff.except.10.num.30. Viu. dec.100. num.1. Intrigl.dec.16. num.41. 42. Tusc. lit. E. conclus.387. nu.2. Viscont.conclus. verb. mulier, quæ liberauit. Amat.res. 37. num. 6. Schettin. de Iure offer.p.2.c.2.sect.2. num. 107. Merlin. de pignor.lib.4. q.73. Acosta de priuil. credit. reg.3. ampl.2.n.82.*

Sed contra respondit *Roman. cons.472. nu.1.* Vt si fideiussor, qui conuenitur pro fideiussione dotis, fideiussisset contemplatione alterius fideiussoris, vel bonorum qui, vel quæ fuit, vel fuerunt liberata a muliere, rectè opponit beneficium cedendarum, nulla tamen de priuilegio dotis mentione facta, sequuntur *Connan. alij relati per Amat.d.res.37. num.46. 60.* Et contra dotem defendit *Castill.quotid.contr.lib.6. c.168. §. Vnte.nu.22.seqq. Olea de cess. iur. tit.5. q.3.n.10. addens D.Martin. Larreatign. lib.8. select.c.13.n.41.seqq.*

1188 Maritus tenetur, si nomina in dotem data non exegit, si soluenda non sint. *Ginrba super consuet.mess.gl.8.n.8. & c.15. gl.14. n.10. Mangil.de euict.q.77.n.15.Olea de cess.iur.tit.5. q.12. num. 14.*

Sic maritus tenetur suis expensis exigere nomen in dotem datum, *Cancer.p.1. c.9.n.151. Tasson. de antef.vers.4.obs.2. à nu.143. R. Marin.ad Renert. dec.582. nu.3. Cyriac. contr. 42. à nu.7. Costa de rat.rata q.219.Noguerol. alleg.40. n.55. Muta dec. 84.n.7.10. Olea sup. tit.5. q. 12. num.27. fol.337. Skifordeg. lib.3.tract.23. q.14. Ripol.res. c.10 à n.107. Mesa lib.2. c.43. nu.14. Scobar. de ratiocin.c.25. à n.57. Giurb.ad consuet. mess.c.15.gl.10.n.6.*

Maritus exigit, soluto matrimonio à muliere, vel eius hæredibus expensas, quas fecit in exactione nominis. *Olea de cess.tit.7. q.4. n.4. fol. 456.& tit.5.q.12.n.27. in fine.*

Imò si maritus dum vixit negligens fuit exigere, tenentur eius hæredes ad eius restitutionem, imò etiam ad antefatum. *Rom. cons.46. n.3. Corn.cons.145. nu.13. lib.2. Barz.dec.72.n. 23. Amat.res.5.nu.7.9.Medic.exam.36.ex nu. 16. Rota post Pacific. de Salnian.dec.284. nu.11.Beltramin. ad Ludouis.dec.97.nu.7. Olea de cess. iur. tit.5.q.12.nu.14. Molign.altercat.42.n.5.& seqq.* vbi late. Et n.9. dicit maxime si hoc tempore sit decoctus. *Marin.lib.1.c.14.n.3. Medic.exam. 36.n.17. & dec.59.n.3.*

Secus si dotans sit pater, nam tunc cedendo actiones contra illum liberatur. *Bocr.dec.329. Viu.dec.375.nu.5. Franch.dec.424.num.2.3. Cyriac.contr.110.nu.5. Olea de cess. sup. Fontanell. de pactis cl.6.gl.1.p.2. ex nu.69. Malig.sup.nu.9. Thor.in comp.dec.p.2.verb.dos promissa,& verbo viro mortuo. Idem Molign.assertat.35.ex n.21.*

1189 Maritus sine cessione vxoris agere potest etiam executiuè pro dote, sibi, vel vxori promissa. *l.si p. o te pater C.de d tis promiss. Rodriq. de execut.c.3.n.12. Costa de rat.rat.q.219.n.7.8. Lambert. de Iure patr.lib.1.art.8. qu.5. num.53. Olea de cess.tit.4. q.8. num.35. fol.242.* maxime stante statuto Romæ, etiam contra Tertios possessores *tit.de execut. Instr.dotal.cap.85.apud D. Constantin.ad statut.Rom. tom.1. annot.14.* licet de iure communi aliter sit. *Gratian. disc.481. num.16.seqq. Card.Luca de dot. disc.59. nu.4.5. Duran. dec.208. Carrill.dec.138. dec. 184.nu.9. coram Cerro dec.366.n.17. dec.385. n.10.coram Priol.* maxime contra tertium *Millin.dec.64.n.1. Ludouis.dec.22.n.1. Bich.dec.287.nu.1. Rota dec. 471.nu.2.p.13.rec.* Licet adsint *D.D. in contrarium,relati per D. Constantin. sup.*

Ideò in Regno nostro, ad euitandam controuersiam contra promittentes dotes, est introducta Cautela, vt maritus recipiens in dotem ducatos mille, v. g. in contantis, confiteatur recepisse, & faciat quietationem pro dicta summa, & post dictam quietationem facit dotans contractum mutui, vel venditionem annui introitus ad fauorem viri, cum pactis executiuis in forma. *R. Marin. lib 2. cap.140. D.Rocca disp.182.lib.2. Anna sing.248. Amendola ad Franch.dec.336.n.1.Thor.voto 4.n.4.48. Card.de Luca de dote disc.28.num. 11. R. Capyc. Latro dec.38 nu.34. seqq. & dec.100.num.23.& consult.155.nu.9.*

Sic etiam executiuè agit mulier contra hæredes Viri pro dotis recuperatione. *Rota dec. 182. post Torre de pactis success. Bottilier. de success.Thcor.vlt. nu.10. Marin. lib.2. cap.139. & ad Renert.dec.424.Amat.res.13.nu.5.51.Merlin. de pignor.lib.3.q.79. à num.4. pescal. de vir.patr. potest.p.1.c.4.num.76. 116.Salgad.de reg.protect. p.4.c.8.num.304. Diximus sup. num.1025.seqq.*

1190 Res empta ex pecunia dotali efficitur dotalis. *l.res 54.ff.de Iure dotium,* contra sunt *tex.in l.ex pecunia 12.C.eod.l.vl. C. de seruo pign.dat. Mantica de tacit.lib.12.tit.27. num.9.15. Burat. dec.784.nu.5. & ibi Addit. lit.A. Rota dec.850. nu.1.p.4.diuers.*

Sed in subsidium potest mulier agere ad rem emptam *D.D.in d.l.ex pecunia, Honded.cons. 14. num.51.lib.1.* Quo casu potest possessor offerre æstimationem. *Rota rec.dec.590.nu.25. seqq.p.4. tom.3.& dec.287.nu.1.p.3. & dec.91. num.7.17.& dec.259.nu.7. p.8.* vbi dicit effici dotalem si ita fuit actum, concurrente tamen vtilitate mulieris, & si mulier sit minor & sibi expediat ha ere rem, *Mantica de tacit. lib.12. tit.27.nu.15.* vbi quamuis nihil sit dictum inter mulierem, & virum, late *Antonell. de loco legal.lib.2.c.17.num.41.& seqq. Censal.ad Surd. dec.15.Schettin.de iur. offerend. p.1.cap.3. sect.1. nu.28..Molfes.super consuet.Neapol.p.6.q.8. n.2. Merlin.contr.67. à num.31.lib.2. Olea de cess.iur. tit.5.*

tit.5.q.12. num.11. D.Reg.Galeota contr.40.n.9. lib.1. Barbat.de assist.gl.12.nu.37. Gratian. disc. 964.n.22. Mastrill. dec.36.n.3. Giurba dec. 115. n.15. Gait.de credit.tit.4.q.11. nu.1454.Guttier. pract.q.77.lib 2.Barbos.in rubr.p.2. num.75.76. ff.solut.matr.Marta dec.pis.127.nu.5.

Et conclusio, vt res empta ex pecunia dotali fiat dotalis, procedit consentiente, & volente vxore. Caualer.dec.37.nu.2.3. dec.39. num.4. Burat.sup.n.5. Rota post Zacch. de oblig. Camer. dec.190.n.5 post Merlin.de pign.dec.106. num.2. Alias secus, Ciroc.discept.66.n.43. Schettin. sup.

Dispositio tex.l.in rebus C. de iur. dotium est, quod bona mobilia, aut stabilia, seu se se mouentia, si extent, siue æstimatæ, siue inæstimatæ sint, mulier habet vindicationem, nec mariti creditores, etiam anteriores, super illis ius habent, etiam aduersus tertios possessores, viro, & eius hæredibus existentibus non soluendo. Ant. Gomez in l.50. Tamen n.44. Mascard.conclus.619. Card. de Luca de dote disc.166.ex num.35.73. & seqq. Cancer.var.lib.1.c.9.n.123.Barbos.in l.æstimatis num.26.ff.solut.matr.Gait.de credit.c.4. q.11.nu. 1658.Couar.pract.cap.28.n.9.Gratian. dec.71.n. 1. vbi Scop. & Luca. Castill.lib.3.c.4.num.28. Gizzarell.dec.1.num.5.seqq.Amat.res.49.n.6.

Verum iste tertius potest offerre ei pretium & rem illam retinere. Saccin. cons.224.vol.2. Barbos.in l.si æstimatis. nu.28.& in l.1.p.5. n.79. ff.solut.matr.Couar.pract.c.28.nu.8. Guttier.de iur.p.1.c.1.nu.10.Garz.de expens.cap.10.num.80. Morat.de iure offer.n.4.Barbat.de assist.gl.2. nu. 119. Franch.dec.34.nu.2. Olea de cess.iur. tit.5.q. 12.num.11. Acosta de priuil.credit. reg.1. ampl.6. num.175. & reg.3.lim.1. num.21. R. Galeota contr.40.lib.1.num.9. Schettin. de iure offer. p.1. c.3.sect.1.n.28. Rota de priuil.mul.c.3.sp.3.n.102.

Sic mobilia dotalia inæstimata, alienata per virum, vxor non vindicabit à tertio, nisi in subsidium. Barbos.in l.1.p.5.num.76. seqq.ff. solut.matrim.Fontanell.de pactis cl.7.gl.3. p.3.n. 52.Schettin.sup.

Secus est si æstimatio non facit emptionem, nam tunc mulier directè, & non in subsidium vendicat rem suam. Et si mulier constante matrimonio agat ad restitutionem dotis, tunc possessor non potest offerre Bal.Nouell.de dote p.7.priuil.47.Barbos.in l. si constante in princ. nu. 62.ff.solut.matr.Acosta d.lim.1.num.13.Schettin. sup.vers.communis,& c.4.sect.1.lim.3. à n.38.

1191 Licet quando agitur de priuilegio electiones fori, vigore l.Vnic.C.si inter pupill. & vid. si actor, & reus sint ambo priuilegiati, priuilegia conquassantur, & sic actor sequitur forum rei ex Ritu M.C.228.221.vbi D.Petra Tamen Dos, vt recuperetur, mulier habet electionem fori, etiam contra pupillum Ant. Fab. defin. vnic.C.quãdo Imper.inter pupill.& vid.Valasc.de priuil.paup.p.1.q.52.n.64.& p.3.q.3.n.44.Luca ad Franch.dec.553.n.3.Nouar.qq.forens.cent.1.q.53.

Alias priuilegiatus non vtitur priuilegio electionis fori contra alium priuilegiatũ Franch. dec. 188.553.Nouar.sup.sect.1.qu.21. R.Capyc.Latr. dec.195.n.1 Sanfel.dec.73.n.12.Fab.in C.de Sacr. Eccles.defin.86.licet secus sit in Cathalonia Fontanell.de pactis tom.2.cl.4.gl.11.n.86.Cancer.var. p.2.c.2. n.23.

Nisi vnum sit maius altero, vt clericus offensus contra viduam. R.Latro d.dec.195.Sanfel. dec.358.num.18. R.Marin.lib.2. c.47.nu.13.seqq. Visill.ad Affl.dec.56.Carauit.in rit.23. num. 11. Videndi Thor.in comp.dec.in suppl. verb. electio facta, D.Petra in rit.23.Marches.de Commiss. p.2. de Commiss.auocat §.3.nu.79.

De dote, & eius priuilegiis, Borrell in summa dec.lib.3.tit.de priuil.dotis, Molina de iust.disp.423. Fragos.de regim.reip.lib.2.disp.5.tom.3.Castr.Palaa tract.32.disp.9. Fagund in decalog.lib.4.cap.1. 16.17.Boscheus de legit.nupt. lib.3.4.5. Tusc.lit. D.verb.Dos.Camill.Borrell.in summa dec.tom.3. tit.3.5.Gusm.verit.iur.26. Tepat.var.sent.tom.2. tit.454.Trentacinq.var.lib.3.de iure dotium. Bazer.de vniuers. Iurisprud.lib.1.class.2. disp.18.de iure dotium, Pereira dec.13.28.39.49.54.Sousa dec.10.19 seqq. Altograd. tom.2. cons.17.18.20. 25.26.29.30.31.53.Thor.in Codic.cas.52.37.60. & vot.4.97.& in comp.dec.verb. Dos, & aliis locis, Mend.à Castro. 1.2.p.lib.4.c.8.§.15.Boss.de dote, de alim.c.7.§.22.25.26.& c.8.§.20.& seqq. Noguerol.alleg.6.37.29.17. D.Merlin. contr.44. 47.93.95. Olea de cess.iur. in pluribus locis, Ramon.cons.1.2.50.& 68.vbi D.Baldut.Castill.lib. 8.contr.49.& seqq. Amat.res.64.75.76.92. Burat. dec.283.749.785. Staiban. res.& obs.73.74. 76.7.77.3.15.69.35.44.Fontanell.dec.226.363. 556.559.560.561.Messin.de consilc.at q.4.24.31. Zacch.de salario qu.35.36. Merlin.de pignor. in pluribus quæstionibus, R.Marin.ad Reuert.dec. 57.120.10.370.513.52.57.533.429.292.169. 193.85.& in pluribus resolutionibus, Mesa lib. 1.c.21.42.lib.2.c.4.5.11. lib.3.c 6.17.19.21.22. 32.37.42.57.Giurba obs.35.48.89.14.10.22. & dec.16.61.Ad statut.Messan. Cyriac.in varijs cõtrouersijs, Cancer. lib.1. c.9. Valenz. in pluribus consiliis, Capyc.Latro in pluribus decisionibus, & consultationibus, Ciroc.discept.3 64.23.32. 66.67.80.1.15.16.51.Antanell.de loco, & tempore legal.Castagna deduct.ne egeat q.1. Tonnue.resal.Ciuil.cap.13.15.21.46.49.57.63.78.86.100 p.1.c.104.121.122.145.155.186. Ciarlin.contr. 7.45.9.94.45.62.33.97. 115. Tanagl. in opusc. cap.6.10.14.16.Hermasill.l.1.tit.4.partit.5. Clement.Merlin.de legit. Gibalin. de vsuris p.2.lib.4. c.5.Leotard.de vsuris, Ripol.var.c.9.10. Capon. solut.matrim.& in eius disceptationibus, Barbosa in ff solut.matrim. D.Guttier. de compensation. Tassan.de Antefato.Tractatus Diuersorum de Dote, Capan.de dote de paragio, Riccius in eod. Tract.Sabell.& Castejon.verb. Dos, & §.expensæ, & in aliis, Ionius in Tract.de solemnit.in contrac. minorum, Card.de Luca, Tract.de dote, & in aliis Tractatibus, De Angelis de expensis in reb.dotalibus factis, Petr.Gregor.de dote de paragio, Amat. res.2.23.& alis resolut, D.Rota in Tract.de priuil.mulierum.

APPEN-

APPENDIX.

AD dicta *num.* 20. An Dos sit ius vniuersale, *Amat. resf.* 43. *n.* 36. 40. *Cenc. de Censf. q.* 33. *n.* 13.

Ad dicta *sup.* 226. *& nu.* 532. *seqq.* Addimus: Dos semper restitui mulieri, non obstante aliquo pacto, Addimus *Amat. ref.* 28. 48.

Ad dicta *sup.* Quod mulier agit in subsidiū ad bona dotalia æstimata. Addimus *Amat. ref.* 49. *nu.* 6. *Douad. de renunciat. c.* 14. *n.* 70. De dote æstimata *c.* 4. *n.* 97. *c.* 5. *n.* 67.

Ad dicta *sup. nu.* 476. *seqq. & num.* 490. *seqq.* Pactum appositum per fratrem in dote propria sororis, substinetur si soror non est conquæsta in vita, & moriatur ab intestato, *Amat. ref.* 64. *nu.* 11.

Ad dicta *sup.* per insolutum dationem Nominis debitoris non extinguitur prima hypoteca dotis, *Schettin. de iure offer. p.* 1. *c.* 3. *sect.* 1. *nu.* 30. vbi mille *DD.*

Ad dicta *sup.* De Iure congrui in dote. Addimus *Donad. de renunciat. c.* 27. *nu.* 119.

Ad dicta *sup.* De fructibus datis in dotem. Addimus *Donad. de renunciat. c.* 20. *Beniel. consf.* 66. *n.* 104. *Rota de priuil. mulier. c.* 4. *n.* 133.

Ad dicta *sup.* Legatum factum à marito vxori, an censeatur compensatum cum Dote. Addimus *Sabell. §. legatum num.* 31. *& seqq.* *Rota de priuil. mulier. nu.* 42. *fol.* 396.

Ad dicta *sup.* 1053. 1068. Quod Dos exigitur insolidum. Addimus *P. Molfes. sup. Consuet. Neapol. tom.* 1. *p.* 6. *de iure dotium q.* 9.

Ad dicta *sup.* Dos debet restitui vxori, ob adulterium viri, Addimus *Rota de priuil. mulier. c.* 1. *nu.* 15.

Ad dicta *sup. nu.* 47. Quod Dos non est de essentia matrimonii. Addimus *Rota de priuil. mulier. c.* 1. *n.* 24. *c.* 4. *nu.* 118.

Ad dicta *sup.* De dote danda filiæ, etiam si nubat inuitis parentibus. Addimus *Rota de priuil. mulier. c.* 1. *n.* 67.

Ad ea quæ diximus *num.* 679. *seqq.* An dos possit committi alterius fidei, & quanta sit. Addimus Rota *d. c.* 1. *n.* 108. Quid promissa, nulla expressa quantitate *c.* 5. *nu.* 28. 29. 33. *& c.* 3. *spec.* 6. *nu.* 61.

Ad dicta *num.* 1070. Quod dos soluto matrimonio fit dos. Addimus *Rota c.* 2. *nu.* 50.

Ad dicta *sup* Dos strupratæ quanta sit. Addimus *Rota sup. c.* 3. *spec.* 3. *n.* 30.

Ad dicta *sup. nu.* 1021. An dos præferatur Fisco. Addimus *Rota sup. c.* 3. *spec.* 4. *nu.* 48. *cap.* 5. *num.* 3.

Ad dicta *sup.* Quando assecuretur dos, ob inopiam viri. Addimus *Rot. sup. cap.* 4. *num.* 51. *& seqq.*

Ad dicta *sup.* Quod dos data viro non potest auferri. Addimus *Rota sup. c.* 4. *n.* 55.

Ad dicta *sup.* Dos si sit amissa, an debeat iterum dari à patre. Addimus *Rota sup. n* 59.

Ad dicta *sup. n.* 1071. Si maritus deportetur, an debeat dos assecurari, aut restitui. Addimus *Rota d. c.* 4. *nu.* 69. in causa diuortii, *n.* 74.

Ad dicta *sup.* Quod dos promissa, absq; Instrumento dotali, habet hypotecam, Addimus *Rota c.* 4. *n.* 73. *seqq.*

Ad dicta *sup.* Sine Instrumento dotali dos non petitur de Iure consuetudin. Neapol. Addimus *Rota d. c.* 4. *n.* 74.

Ad dicta *sup.* Si maritus non exigat dotem sua culpa perditam, tenetur, etiam quo ad Antefatum. Addimus *Rota sup. c.* 4. *num.* 80. 130. *& seqq.*

Ad dicta *sup.* Priuilegia dotis, & donationis propter nuptias æqualia. Addimus *Rota d. c.* 4. *num.* 84.

Ad dicta *sup.* Dos est causa pia. Addimus *Rota sup. in alleg. c.* 4. *num.* 10. Causa publica *c.* 5. *num.* 3.

Ad dicta *sup.* Dos est proprium patrimoniū mulieris. Addimus *Rota sup. nu.* 30. *fol.* 209. *& c.* 4. *nu.* 33.

Ad dicta *sup.* Dos ante matrimonium dari non potest. Addimus *Rota sup. cap.* 3. *spec.* 5. *num.* 17.

Ad dicta *sup.* Dos monialis quæ. Addimus *Rota sup. spec.* 6. *nu.* 60. *spec.* 9. *n.* 32.

Ad dicta *sup. nu.* 946. Dos confessata, an gaudeat priuilegiis dotis. Addimus *Rota sup. spec.* 9. *nu.* 30. 98.

Ad dicta *sup.* Dos an possit esse minor legitima. Addimus *Rota sup. c.* 5. *n.* 37.

Ad dicta *sup. nu.* 1029. In dubio opinio pro dote. Addimus *Rota sup. spec.* 9. *num.* 123. *spec.* 5. *nu.* 30.

Ad dicta *sup. nu.* 837 Dotans extraneus, an possit apponere pactum reuersiuum: si sine filiis. Addimus *Rota c.* 5. *n.* 128. Sine pacto reuersiuo censetur donata, *c.* 5. *n.* 40. *seqq.*

Ad dicta *sup. nu.* 697. Dos an loco legitimæ, Addimus *Rota sup. c.* 5. *nu.* 27. 48. 51.

Ad dicta *sup. num.* 776. Dos quando dicatur congrua. Addimus *Rota c.* 5. *n.* 33.

Ad dicta *sup. nu.* 815. De dote Inofficiosa. Addimus *Rota sup. c.* 5. *n.* 39.

Ad dicta *sup.* De dote data à matre filiæ. Addimus *Sabell. §. dos n.* 32.

Ad dicta *sup.* Dos data sorori, vel nepti, præsumitur donata, *Ibid. Sabell. §. dos n.* 33.

Ad dicta *sup.* De Antefato, quale, & quantū sit. Addimus *D. Rota in addit. ad R. Rouit. consf.* 55. *lib.* 1. vbi inserit Allegationes factas à pluribus Insignibus Aduocatis Neapolitanis, signanter à Nobis.

Ad dicta *sup. num.* 1098. *seqq.* Quando pater consentiens In nuptiis filii, teneatur ad restitutionem dotis, & antefati, & quid in matre. Addimus *Rota ad consf* 24. *Rouiti lib.* 3. *n.* 4.

Ad dicta *sup. nu.* 641. De Dotis augumento. Addimus *Cenc. de censib. q.* 33. *n.* 3. 13.

SVMMARIVM.

Sectionis I. Quæstionis XXXV.

Quid sit professio,n.1.2.3.4.8.9.10.

Ad eius validitatem,quæ requirantur,n.5.6.7.11.13 & à nu.14.ad nu.20.

Abbatissa an possit acceptare professionem monialis, num.52.

Qui taxet dotes puellarum,nu.21.22.23.

Professio in Religione an possit fieri per procuratorem nu.24.

Mulier,quæ contraxit matrimonium, ante consumationem,an possit ingredi Monasterium n.25.

Professio an possit fieri extrà Claustrum,*n.26.27.*

Professio an debeat fieri in scriptis.n.28.

In quo consistat professio,nu.29. An admittat conditionem,n.30.31.32.

Excommunicatus,an possit profiteri,nu.33. An forjudicatus n.34. An coniugatus num.35.36. An amens nu.37.

Professio an,& quando præsumatur,num.38. Et quomodo probetur,& à nu.39. ad n.57. Vbi etiam de professione tacita,& de eius valore, & num. 59.60.

Professio nulla, an possit ratificari,n.58.

Ad dicendum de nullitate professionis, quod tempus, & eius effectus,n.61.62.63.& à nu.64.ad n.68. & n.69.70.71.Et infrà n.164.seqq.

Professio facta cum metu, vi,aut aliter,an valeat,nu. 72.73.& à n.74.ad n.81.

Professus transiens de vna Religione ad aliã, quando possit,quid recuperet,aut non, n.82. & à n.83. ad nu.93.

Nouitius an,& quando possit disponere,num.94.95. 96.97.98.

Professio an rumpat testamentum,n.99.

Monacus an possit reuocare testamentum factum ante professionem,n.100.

Monacus factus Episcopus,quid,num.103.104.105. 106.

Monacus professus expulsus à Religione, tanquam incorrigibilis, an gaudeat foro Ecclesiastico pro delictis commissis post expulsionem,n.107.

Cuius ætatis debeat esse faciens professionem,& qualis sit annus professionis,n.108. & à nu.109.ad n.139.& n.143.

Nouitius infrà annum probationis potest redire ad seculum,& an soluat expensas, & recuperet bona,n.140.141.142.

Professio emissa ob defectum ætatis, quomodo possit conualidari,n.143.

Monialis professa, quæ bona censeatur dedisse in dotem,nu.144.& à nu.145.ad nu.154. Vbi quæ acquirat Monasterium.

Monacus,aut monialis, quæ acquirat Monasterio,*& quæ retineat,n.155.& à nu.156.ad n.163.*

Nullitas professionis à quo cognoscatur, & eius materia,nu.164.& à num.165. ad num.171. Alia diximus sup.n.58.61.& seqq.

Ante professionem an possit, & quando disponere, nu. 172.& à num.173.ad n.179.

Quibus gratijs gaudent emittentes professionem, num.180.

De Professione tractantes DD.remissiuè nu.181.

Quid sit Professio?

Sectio I. Quæstionis XXXV.

DIximus in principio Quæstionis Dotis, quod Dos non potest esse sine professione. Aut sponsalibus,aut matrimonio,Ideò bre-
1 uiter dicemus de Professione. Professio est certæ Religionis solemnis promissio, *Archid. in c.1.in princ.de regular.in 6. Lap.alleg.129. nu. 10. D.Fagnan.in cap.4.nu.13.de regular.Calum. in lexic.verb.professio.*

2 Vel est contractus spiritualis, qui hinc indè inducit mutuam obligationem,*c.porrectum,& c.ad Apostolicam,de regular. Nauar.cons.26.nu.1. de regular. Rodriq.qu. regular.15. art.12. tom.1. Sanch.lib.5.decal.c.4.nu.62. D.Pignatell.tom.1. consult.39.nu.4. & consult.146.nu.34. Tib.Decian.conf.18.nu.10. lib.3. Fagnan.in c.ex parte nu.26.de regular.*

3 Seu contractus inter professum, & Religionem, & sic requiritur consensus vtriusq; Nec sufficit consensus vnius, *Nauar.sup.num.2. ibi Sanch.disp.37.nu.30.Rodriq.tom.3.qu.regul.11. art.2. Reyr.de religios.subd. tom.1.qu.1. c.25.§.3. D.Pignatell.tom.1. consult.89. num.5. & tom.4. consult.34.nu.9. & consult.201. D.Fagnan.in c. ex parte il 2.nu.19.de conuers.coniugat.*

4 Est votum solemne de præsenti,quod diem, aut conditionem non recipit, *Fagnan.in c.cum in Ecclesijs nu.13.de maior. & obedient.* Verum professio ea conditione facta, vt profitens domi maneat, & certam suorum bonorum portioné habeat ad necessaria vitæ subsidia,ex Abbatis voluntate pendente, valet,*Barbos. in c.insinuante tit.1. qui cleric. vel Vouent.n.2.*vbi *nu.3.* Limitat si vellet stare in propria domo, Independenter à Superioris voluntate,*Fagnan.in d. c.Insinuante nu.21.seqq. tit.qui* Clerici, *vel vouentes.*

5 Sic professio, & votum requirunt consensũ Iure naturali, & diuino, *Fagnan. in c.perlatum num.47.de his,quæ vi metus,*vbi Gonzal *Barbos. & alij.*

6 Professio, vt valeat requiruntur plura substantialia,vna est, vt consentiat Capitulum regularium illius Monasterij, in quo facienda est professio, aut saltim maior pars illius Conuentus, *Panorm. in c. Apostolicam de regular. Nauar. tom.1.cons.63.num.2.de regular. Miranda tom.1. prælat.regular.q.24.art.4.Sanchez tom.2. Summ. lib.5.c.4.nu.64.Gratian.* vbi etiam *Luca discept. 440.ex n.18.*

7 Et quod fiat talis actus consensu illius, qui potest eum incorporare religioni *c.ad apostolicam de reg.*& ibi *Abb.& Fagnan.Gonzal.Nauar.* in

in c. statuimus de regular. vbi dicit, quod recipiens habitum à non habente potestatem non obligari religioni, etiam in genere, sed quando concurrunt alia requisita sufficit tacitus consensus *Iacob. Menoch. lib. 1 præs. 83. num. 9. Campanil. diuers. rubr. 12. cap. 4. nu. 3. R. Sanfel. dec. 117. Mascard. concl. 1199.*

8 Sic professio est sponsio, quam facit virgo seruiendi Deo in Monasterio, à quo recipere debet alimenta, mediante dote solita dari dicto Monasterio. *c. ad Apostolicam* vbi *DD. de regular.* cum emissione trium votorum, paupertatis, castitatis, et obedientiæ *R. Marinis lib. 1. c. 295. n. 4. Sanfel. dec. 349. Fagnan. in cap. qui præsbiterum n. 69. 73. Infrà n. 29.*

9 Est contractus correspectiuus inter religionem, & professum. *Card. de Luca de regal. di; c. 42. nu. 19.*

10 Fit hoc modo. Ego N. N Ciuitatis Neapolis filius legitimus, & naturalis N. N. expleto anno meæ probationis, facio liberam, & spontaneam professionem, & promitto obedientiam omnipotenti Deo, & Beatæ Virgini Mariæ, & Diuo Augustino (si fiat Augustinianus) & Tibi N. Priori huius Conuentus, nomine Generalis totius ordinis, & successorum, ac viuere sine proprio, ac in castitate. secundum regulam. S. Augustini, vsq; ad mortem &c. *Barbosa lib. 2. voto 40. num. 4.* præcedit promissio doris in Muliere. Et solita renunciatio per duos menses ante professionem emissam, *vigore Concil. Trid. cap. 16. de regular. sess. 15.*

11 Ingredi Religionem volens puella, antequam ingrediatur debet Episcopus, vel illo impedito, Vicarius, vel alius deputatus, puellæ voluntatem explorare, si velit monaca effici *Piasec. in praxi Episc. p. 2. cap. 3. num. 55. Campanil. in diuers. iur. canon. rubr. 2. cap. 16. nu. 10. 11. Armendar. in addit. in recopil. legum Nauar. lib. 2. tit. 18. lib. 7. de religion. num. 37. 46. 50. Fr. Emman. qq. regul. tom. 3. q. 12. art 2. Miranda de monial. q. 8. art. 4. Laurent. de Perinis form. regulares. 101. num. 2. Sbroz. de offic. Vicar. lib. 2. qu. 207. Narbona de appellat. à Vicario ad Episcop. p. 1. num. 237. D. Pignatell. consult. 3. tom. 2. de Magistr. in Sylua Ecclef. p. 1. lib. 1. tit. 8. cap. 8.*

12 Abbatissa rectè potest acceptare ad professionem monialem, cum consensu omnium monialium, *Gratian. cap. 640. num. 38.* contra *Bonacin. de legib. disp. 1. qu. 1. p. 23. num. 3. Luca ad Marin. lib. 1. c. 295. n. 8.*

13 Beneuerum sufficit semel tantum vbi vsu receptum est, puellas examinare ante professionem. *Miranda de sacr. monial. q. 8. art. 4. Diana ref. moral. tract. 2. de dub. regul. ref. 47. Lezana in summa qq. regul. cap. 25. nu. 12.*

14 Professio Monaci potest fieri etiam in manibus priuati religiosi, habentis speciale mandatum à Superiore, *Fagnan. in cap. insinuante nu. 18. qui Cleric. vel vouent.* vbi dummodo Superior, vel Conuentus postea ratum habuerit. & ibi *Gonzal. Barbos. & Alij.*

15 Debet explorare, si libera, aut coacta sit illius voluntas, an sciat quod agat; & si voluntas eius pia, ac libera cognita fuerit, & habuerit & cõditiones requisitas, iuxta monasterij illius, & Ordinis regulam, nec non monasterium fuerit idoneum, & libere profiteri liceat; Et præfecta monasterij vno mense ante, de huiusmodi professione significare debet Episcopo, alioquin posset suspendi ab officio, ad libitum Episcopi, vt disponit *Concil. Trid. sess. 25. de regul. cap. 17.* de qua materia *Zerola in praxi Episcop. p. 1. verb moniales. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 18. num. 40. Piasecb. sup. Azor. Instit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 1. col. 1160. Fr. Emmanuel. qq. regular. tom. 3. q. 12. art. 2. Ludouic. Miranda de sacris monial. q. 8. art. 2. D. Hieronym. Verer. & Laiman. in Exam. Episc. c. 25. Sanch. in præcept. Decal. lib. 4. cap. 18. Gauant. in man. Episc. verb. monialium receptio, à num. 21. Tamburrin. de Iure Abbatiss. disp. 3. q. 2. Fr. Magister Sylu. Ecclef. p. 1. lib. 1. tit. 12. c. 8. Maranta resp. 51. 105. 106. Sutr. de relig. tom. 3. lib. 6. 7. Altograd. cons. 64. lib. 2. Rota p. 14. rec. dec. 134. dec. 409. p. 13. rec. dec. 14. Idem Maranta resp. 51. p. 5.*

16 Et in hac re censuit Sacra Congregatio: puellis, quæ sumpserunt sacrum habitum in aliquo Monasterio, debet ab ordinario certus dierum numerus 15, vel 20. præfigi, intrà quem deberent declarare vtrum velint professionem emittere, vel non: & si noluerint remittendæ sunt ad domos consanguineorum, vel affinium, refert *Campanil. d. cap. 16. num. 16.* post quam Episcopus hac de re certior factus fuerit, intra 24. dies, examen hoc perficere tenetur, quibus elapsis amplius de eo se non intromittat, decisum refert *Armendar. sup. num. 45. Tamburrin. d. q. 2. n. 10. Galet. in marg. at. casuum conscient. verb. Nouitij ul. Barbos. de potest. Episcop. p. 3. alleg. 100.*

17 Si Episcopus videret adesse suspicionem, quod inuestigetur à monialibus, pro suo officio curabit inde duci ad exteriorem Ecclesiam Monasterij, vel in aliam propinquiorum, et commodiorẽ, prout magis conuenire iudicabit, vbi voluntatem illius exquirere possit. At si nulla adsit suspicio, ad crates ferreas monasterij, voluntatem puellæ explorabit. ita decisum refert *Armend. sup. nu. 48. Campanil. 1. c. 16. n. 15.*

18 Nec intrabit Monasterium, *Tus. sup. num. 40. Campanil. nu. 5. Lezana d. cap. 25. num. 12. in fine Gauant. sup. nu. 14. 15. Nauar. in lucerna regular. verb. clausura num. 6.*

19 Beneuerum si talis exploratio non fiat, professio non est nulla; sed peccant mortaliter virgo, & Abbatissa, quia Concilium hoc non dicit, *Lezana d. c. 23. num. 20. Tamburrin. de Iure Abbatiss. disp. 6. q. 3. n. 6*

20 Inquisitio de parentibus, patria, ante acta vita, & moribus, habitum religionis suscipientis præcedere debet professionis emissionem, & post lapsum quinquennij a die professionis, potest audiri, prætendens ex capite non factæ inqui-

inquisitionis suam professionem fuisse irritam. *Barbosa lib.1. vota 15.* vbi etiam an prouincialis per informationem Iudicis secularis possit nouitium recipere, & concludit non, *Fagnan. in c. qui præsbiterum n. 36. de pænit. & remiss.* vbi dicit talem Inquisitionem esse de forma:

21 Spectat ad Superiores, & Prælatos monialium puellarum, dotes taxare, vt resoluit, *Tamburrin. de iure Abbatiss. disp. 5. q. 5. nu. 1. Miranda de Sacr. monial. q. 8. n. 8.*

22 Et in harum pactionibus, & conuentionibus non committitur simonia, dummodo sit pro sufficienti, & congruenti earum substentatione, & non tanquam pretium, vt obseruat communis Ecclesiæ vsus, & consuetudo, *gl. in Canon. honorantur 32. q. 2. Tambu. in. de iure Abbatiss. disp. 5. qu. 2. nu. 1. Suar. de relig. tom. 1. lib. 4. c. 17. nu. 16. & tom. 3. lib. 3. c. 9. nu. 15. Surd. de alim. tit. 9. q. 27. nu. 5. Less. de Iustit. lib. 2. c. 35. dub. 13. nu. 5. Diana tract. 2. de dub. regular. resol. 100. Vecch. in prax. nauit. disp. 1. dub. 3. num. 5. Barbos. d. alleg. 100. nu. 10. D. Radoer. cons. 17. num. 19.* Dicemus *infrà nu. 153.*

23 In qua dote constituenda seruanda est moderata Monasterii consuetudo, & in minori quantitate, quam vbi mulieres nubunt terrestri sponso, *Anna sing. 11. Vrsill. ad Affl. dec. 136. nu. 3. Franch. dec. 44.* vbi *Luca, R. Marin. ad Reuert. dec. 1. & 52. Prouenzal. sup. consuet. si moriatur obs. 1. Barbos. sup. Manfrell. ad Capyc. Latr. dec. 31. & in appendice, & obs. 193. n. 6.*

24 Professio in Religione, an possit fieri per Procuratorem? *Sic. Golin. de procur. p. 2. c. 5. & in addit. n. 8.* Non posse fieri, *Bal. in c. cum dilectus de ordin. cog. n. nu. 18.* Quod procedit quãdo Instituti regula hoc prohibet, secus si non prohibet, nam tunc professio potest fieri per procuratorem habentem speciale mandatum ad profitendum in certa Religione, non reuocatum, etiam quo ad actum internum, post plures *Sanchez in summa lib. 5. c. 3. nu. 7. 8. Bassæus verb. professio n. 23.* Diximus *Nos de Nullit. Iudic. Rubr. 11. q. 27. n. 19. Bard. de reg. Iuris. reg. 72. num. 3.*

25 Mulier, quæ contraxit matrimonium, sed illud non fuit consumatum, potest ingredi Monasterium, & ibi professionem emittere, *Sanch. de matrim. lib. 1. disp. 24. q. 1.* etiam post annum *Sanch. disp. 24. nu. 11. Ripol. var. cap. 8. num. 281. & seqq.*

26 Professionem qui facit, & habitum suscipit, licet numquam steterit in Claustro, ad obseruantiam regularem tenetur, *Fagnan. in c. sicut nobis nu. 1. de regular. Tiber. de Amatus in allegat. impressa* apud *Tiraqu. de priuil. piæ causæ cum addit. Thari, & aliorum fol. 130.*

27 Profiteri quis potest etiam in lecto, & domo propria, *Fagnan. sup. n. 3.*

28 Professio quamuis in scriptis fieri debeat, *Cuiac. in c. 31. de testib. P. Gregor. lib. 1. de rescript. c. 20. d. nu. 7. Mancin. de iure Sacra dissert. 34.* tamen ad sui validitatem non exigit scripturam, *Fagnan. in c. porrectum nu. 10. de regular. Barbos. in c. 49. nu. 4. de elect.*

29 Professionis substantia consistit in tribus votis solemnibus, imò quatuor, paupertatis, castitatis, obedientiæ, & perpetuæ Clausuræ *c. qui presbyterum, Fagnan. nu. 69. 73. de pænit. & remiss.* vbi etiam *Ganzal. & Barbosa, & in c. fin. 2. c. qu. 1. D. Rata de priuileg. mulier. c. 3. spec. 8. n. 27.*

30 Professionem non vitiat conditio resolutiua, sed vitiatur, *Fagnan. in c. cum in Ecclesiis de maior. & obed. num. 11. & seqq.* vbi *Barbos. & Gonzal.*

31 Nec recipit diem, aut conditionem, *Idem Fagnan. sup. nu. 13.* Diximus *sup. n. 4.*

32 Professionis vim obtinẽt verba, *Confero me, & mea in Monasterio, c. censimus nu. 2. de regular.* & ibi *Fagnan.* vbi *Barbos. & Gonzal.*

33 Professio non potest fieri ab excommunicato, sed facta tenet, *Fagnan. in c. ex publico num. 9. de conuers. coniugat.* vbi *Barbos. & Gonzal.*

34 Professio facta ab aliquo post sententiam foriudicationis, latam contra illum, per suum Iudicem competentem secularem, an sit nulla, & possit ille puniri per Iudicem, qui illum cõdemnauit, vel ne, videndi *Sanfel. dec. 2. num. 27. seqq. 217. 251. Franch. dec. 209. 384.* vbi etiam *Luca, Caball. cas. 108. n. 17. Bellet. disquisit. p. 1. §. 4. nu. 12.*

35 Professio facta à coniugato est nulla, *Sanch. lib. 7. de matrim. disp. 32. & seqq.* vbi quando valida.

Secus si matrimonium non sit consumatum, *Couar. de sponsal. p. 1. c. 5. num. 11. & p. 2. c. 7. §. 4. nu. 6. Matienf. ad rubr. tit. 1. gl. 1. à num. 68. lib. 5. nouæ recopil. Sayr. in claui reg. lib. 5. c. 7. nu. 6. Cened. collect. 19. nu. 1. ad Collect.* & in *collect. ad c. 2. de conuers. coniugat. Barbos. in c. ex publico nu. 2. de conuers. coniugat.*

36 Professio Viri, cuius Vxor fuit adultera non valet, & illa non debet religionem ingredi? *Araujo tract. 3. q. 26. dub. 2.*

Matrimonium ratum dirimitur per professionem militaris Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani, quia hæc est solemnis professio, tum quia hi Equites vere, & proprie religiosi sunt, *Cutell. de donat. tract. 1. disc. 2. p. 3. nu. 117. Ledesma de matr. p. 2. q. 61. art. 2. f. q. 1. Barbos. in rubr. solut. matrim. p. 2. nu. 82. Ang. Barbo. in d. c. ex publico nu. 3.*

37 Est nulla professio facta ab amente, *D. Capon. discept. 53. tom. 1.*

38 Professio non præsumitur, sed probanda est, quoties negatur *R. Marin. li. 1. c. 118. 295. nu. 9. Put. dec. 408. lib. 1. Vbald. dec. 552. Manzaned. dec. 570. num. 20. dec. 25.* apud *Bordon. Oper. moral. tom. 5. D. Maradei res. 15. num. 34. Nos ad Rouit. cons. 96. nu. 2. lib. 1.*

39 Quæ conclusio procedit, etiam si probetur ingressus Monasterii, nam adhuc professio non probatur, cum non præsumatur, nisi aliter doceatur, *R. Marin. sup. Nos sup. n. 3.*

40 Nec creditur literis testimonialibus Abbatis,

tis, attestantis de professione calicuius Monaci, *Bellon.dec.86.*

41 Quamuis Abbas habeat priuilegium à Papa, vi eius litteris plene credatur, *Mascard.de probat.conclus.1243.num.7. R.Marin.sup. Nos sup. num.4.*

42 Sed professio tacita non est sublata per Concil. Trident. *Tonnut.lib.1.qq. benefic.c.106. nu.9. Fagnan.in c.ad nostram nu.8.de regul. Pignatell.tom.1.consult.88.146. Na bon. de atat. ann. 16.p vnic.n.7.8. Pignatell. d.consult.173.nu.171. seqq.tom.9.*& potest probari coniecturis, *Sanfel. dec.349.* plures apud *Lu o ad Franch. dec.384. num.3. Menoch.lib.4 præs.84. cons.396. num.12. Layn.tit.de profess.q.23.Card.*Luca *de regul. disc. 40.41. R.Marin.lib.1. c.295. Layn.de profess.solem..q.23.Barbos.de iure Eccles lib.1.c.41.n.156 seqq. Mascard.conclus.1243.num.12.seqq. Aru. jo tract.3.q.26.dub.8. Tannut.lib.1.qu.24.78.106. Ricc.collect.3141.Samb.in sum.lib.5.c.3.seqq.*

43 Et procedit conclusio quando ex facto aliquo colligi potest mens, & voluntas alicuius, circa professionem, nam animus probatur non tantum verbo, quam facto, *l.reprabendenda, C.de dolo.* Vnde si quis intra annum, & triduum habitum monachalem, intra Monasterium portauerit, professionem fecisse præsumitur, *Abb.in c.ex parte, c.significatum tit.de regular. P.Donat. in praxi regular.tom.3 tract.10. q.4. Rota ad Ronit.cons.96.num.3.lib.1.Card.de* Luca *de regular. disc.40.41.nu.21.* vbi per plures annos, & per susceptionem sacrorum ordinum, *Idem Card. de benefic.disc.75.nu.22. Fagnan.in c.qui præsbiterum nu.111.de pœnit.& remiss. Ricc.coll.3141.*

44 Quod intellige si habitus professorum sunt dixtincti ab illis Nouitiorum, non tunc post triduum censetur professus, Bordon. *var.resol. res.120.nu.9.tom.4.* Sed si portet habitum nuuitiorum, nunquam videtur profiteri, *Sanchez in decalog.tom.2.lib.5.c.3.num.30. Sperell.dec.161. n.40. Bordon.sup.n.10.* Anno *alleg.51.n.10.seqq. Tonnut.qq.benefic.q.14.lib.1.*

45 Si vero habitus est indixtinctus, tunc per delationem habitus, anno, & triduo creditur professionem fecisse, *Abb. sup. Gratian. disc.440. 640. R.Marin.d.res.295. lib.2. R Rouit. cons.96. n.1.lib.1.*Ludouis.*dec.385.*vbi *Beltramin.*

46 Quod procedit etiam in Monacha, nam per Velt susceptionem præsumitur profiteri, *Abb. in c.cum Virum de regul. Sanfel.dec.349.n.8.*

47 Sic existens in Monasterio si se ingerit in actibus, solitis fieri per solos professos, vt sunt electio, & alii actus Capitulares, tunc professio præsumitur, *Abb.in c.vidua, de regular.* vbi *Butr.Sanch.vbi sup.nu.41. Sperell.d dec.161.nu. 41.* post annum ingressus, *Ricc.dec.206. lib.3. Rub.dec.623.nu.6. P.Molfes.cons.49.nu.19. Sanfel.dec 349.n.10.seqq.R.Marin.sup.n.11.*

48 Quæ conclusio procedit, quando habitus, aut alius actus, professionem inducens est factus intra clausura Monasterii, secus si extrà, quâ tunc nullo vnquam tempore inducitur professionis præsumptio, nam si vellet profiteri intraret Monasterium, *Felin.cons.29.R.Marin.d. c.295. nu.5.* Quod procedit, quamuis ille professum se nominaret, *Mobed. decis.73.Put.dec. 156.lib.1.per tex. in c.clerici de regul.*

49 Declaratur 2. procedere dictam conclusionem, quando interueniunt sex. Primo, quod animo profitendi fit ingressus quis Monasterium. 2. Quod sciat actus, quos facit pertinerè ad professos. 3. Quod sponte, & non metu se ingesserit. 4. Quod postmodum triduo in eodé proposito perseuerauerit. 5. Quod tales actus fiant consensu Superioris, qui illum ad religionem admittere potest, *Menoch.cons.396. Luca ad Marin.d.c.295. Pignatell.consult.89.nu.12.21. cons.146.* 6. Vt annum decimum sextum explèuerit, *Sanch.sup.à nu.14. Sperell.d.dec.161. nu.41. Rub.dec.365.nu.24.tom.2.* vbi *nu.25.* di-
50 cit hodie post Concil. Trid. difficilius dari tacitam professionem, *Bordon.tom.4.d.r.120.nu. 11.* qui *nu.9.* dicit hodie non esse necessarium Triduum, *Tamburr.de iure Abbatum tom.3.disp. 6.q.14 à nu.6. R.Marin.d.c.295.* vbi *nu.5.* refert alia requisita, Roderic.*qq.regul.q.17. art.1.par.3. Gennens.practicab.Eccles.q.461. Araux.dec.tract. 3.q.26.dub.8.*

51 Declara 3. Quod declaratio habitus, vel alii actus fiant in ætate legitima, secus si fiant non in ætate legitima, *Decian.cons.18. vol.3. Gall. cons.66.* quamuis præsumatur in dubio professio facta in ætate legitima, *Abb.in cap.1. de regular.*

52 4. Quando quis detulit habitum continuò, per annum, secus si dimediatè, *R.Marin.d.cap. 295.nu.5.vers.tertio.*

53 5. Declara quo ad inducendam præsumptionem, secus si essemus in claris, puta constaret clare de mente illius, qui actum fecit, putà contrarium protestatus est, vel matrimonium contraxit, aut alio modo, *Decian.d.cons.18. Ricc. dec.250.lib.4. Rota Rom. penes Rubeum 195.nu. 18.tom.2.Gallus d.cons.66.*

54 Præsumitur etiam professio, quando quis se tradidit Abbati in Monachum, habenti potestatem recipiendi, *Decian.d.cons.18. Abb.in cap. porrectum n.3.de regular.*vbi *Barbos. Fagn Gonzal.*

55 Professio probari potest per fratres Monasterii, *Mascard.conclus.1243.nu 29.30.R.Marin. d c.295.nu.11.seqq.*Diximus *in* R. *Rouit. d.cons. 96.lib.1.*

56 De professione tacita, *Sperell.dec.161.nu.39. seqq. Ludouis.& addit. dec.385, 577. Tus.lit. P. conclus.880.seqq. Merlin. dec.5.18. Ricc.collect. 2223. Rota p.8.rec.dec.2.par.9.rec.dec.370.n.10. p.9.& p.13. dec.211.par.14. dec.334. Sanfel.& addit. dec.349. Fagnan. in eius Operibus Aruajo tract.6.qu.23.dub.8.P.Sanch.lib.1. Sum.c.3.seqq. Tonnut.lib.1. qu.24.78.106. Pignatell. consult. 173.& seqq.vol.9.*

57 Professio tacita, vt fiat requiruntur conditiones necessariæ ad validitatem professionis expressæ, *P.Enriq.co f.60. Ludouic. Mirau.tom.1.*

Præ-

Prælatar.regular.qu.24.art.12. Campanil. diuerſ. rubr.12.cap.4. Sanch. in ſumma tom.2. lib.5.c.4. Gratian.& Luca diſc.440.640. Sanfel. & addit. a.dec.349. Pignatell.ſup.

58 Sed quando profeſſio eſt nulla ipſo iure non ratificatur, ex eo, quod ſic profeſſus perſiſtat, per longum tempus in Religione. *Barboſa lib.1.voto 15.num.53.* vbi dicit neceſſe eſſe, vt ipſe ſciat ipſam fuiſſe nullam, & animo approbandi, & ratificandi illam, in eadem Religione perſiſtat, *Sanch. de Matrim. lib.7. d.ſp 37. num.59. Gratian.* vbi *Luca cap.44.num.22. Idem Barboſa alleg.104.num.19.& Layman. Theolog. moral.lib.5. tract. 4.c.5.n.9. Pignatell.conſult.88. num.5.conſult.146. num.37.44.51. Leſana in ſumma qq. regul. tom.1.cap.2.num.9. Tonnut.qq. benef.lib.1.cap.77.num. vl.Idem Barboſ. de Iure Eccleſ.lib.1 cap.42.pignatell.d.conſult.173.num. 109. & ſeqq. lib.9. & conſult.171.ſeqq.*

59 Profeſſionem tacitam non poteſt facere, qui non poteſt expreſſam. *Fagnan.in cap. prolatum num. 22. de his, qui vi, metu. Barboſ. & Gonzal. ibid.*

60 Profeſſio tacita dirimit matrimonium, poſtea contractum, etiam ſi ex eo plures filij fuerint procreati. C. *Inſinuante.num.19. Qui clerici, vel vouent.* vbi *Barboſa, & Gonzal. Pagnan.*

61 Ad dicendum de nullitate profeſſionis adeſt tempus annorum quinque, præfixum, vt in *Seſſ. 25. de regular.c.19. Ricc.collect.4213. Rota p.14.rec.dec.116. p.16.dec.199. Sabell. §. monaſterium nu.1-* quo elaſſo profeſſus amplius non auditur, etiam ſi allegaret vim, & metum ſemper duraſſe, niſi infra ipſum quinquennium reclamauerit, & id legitime probauerit. *Valer.differ.vtr.for.verb. regularis diff.2.nu.3. Diana p.3.reſ.tract.2.reſol.62. Ricc. in praxi p.3. reſ. 354.657. Bonacin. de clauſur.q.2.p.10.diſſ 4.n 4. Zerola in praxi Epiſc.p.1. verb. profeſſio. ver,ſexto.* vbi ad anc materiam dicit requiri tria. *Barboſ.de offic. Epiſc.p.3. a.leg 104. Durat. dec.205. num.29. Sanch. de matr m.lib.7. cap.37. num 22. Idem Barboſ.de Iure Eccleſ. lib.1. cap.42. num. 105.ſeqq. Pignatell. tom.3. conſult.37. Ricc. collect.2697. & 4213. Rota p.14.rec.dec.116.p.16. dec. 199. Cyriac.contr.371. Tannut. lib.1. qu.78. Nos ad Ranit.conſ.6.num.2. li..3. Antonell.de temp.legal.lib.2.cap.7.nu.4. & c.63.Idem Pignatell.conſult.173.tom.9. & conſult.181.* vbi an competat reſtitutio in integrum aduerſus lapſum quinquennij, Licet contra ſit, ſi duret metus, per quem non poſſit proponi nullitas, deciſum refert *Gizz.ad Capye.Latro dec. 29.num. 20.21.Leſſ.de Iuſtit. lib.2.c.4. dub.7.nu.63. Gratian.cap.413.num.10. Sanch. de matrim. l.b.7. diſp.37.num.33. Epiſc. Maranta reſp.3. Roſ.d.conſ. 6.num.4. Pignatel. ſup.n.1.3.*

62 Et profeſſione declarata nulla, eſt nulla etiam renunciatio per ipſum facta *Ricc. ſup.loto Antonell.de temp.legal. lib.2. cap.7. num.4.5. Cyriac.contr.371.num.33. Rebuf.conſ.69. nu.11, Ricc.in praxi p.3. reſ.354.*

63 Tale quinquennium currit etiam minori, & ignoranti. *Antonell.de regim. Eccleſ. lib.7.c.11. num.2. Card.de Luca in concil.Trid. diſc.41.n.4. de benefic.diſc 75. num.21.de regular.diſc.40.41. Nos d.conſ.6.nu.5. D. Cammarat. reſp.1. nu.71. ſeqq. Antonell. de temp. legal. lib. 2. d. cap.63. nu.3.*

64 Item, vt valida ſit ratificatio profeſſionis, nullatenus eſt neceſſaria ſcientia nullitatis profeſſionis præcedentis, vt pluries cenſuit S. Congregatio, & mandauit ſeruari Vrbanus VIII. *Rubeus in annot.ad dec.179.p.4.tom.1. rec. Antonell.de temp.legal. lib.2. cap.63. Pignatell.d. conſult.173.t.m.9.*

65 Sed contra dicit *Cyriac. contr. 371.* quamuis interueniat quicunque actus, puta interuentus in actibus profeſſorum, ſi portauit habitum profeſſorum, ſi diu manſit in monaſterio, ſi ſit admiſſus ad actus, ad ſolos profeſſos conuenientes; Si ſuſcepit ordines ſacros; Si præſtitit ſuffragia in Capitulo, ſi fecit alios actus, qui ſolis profeſſis conueniunt. *Diana p. 3. tract 2. reſ.53.Merlin dec.1. Ricc. collect.4213. Rota p. 16. rec. dec.199. Sabell. §. ætas num.10. Pignatell. ſup Infrà nu.74.*

66 In declaratione nullitatis profeſſionis eſt capitulariter citanda Religio & conſanguinei, qui habuerũt bona renunciata, ne ſententia ſit nulla, *Rota p.9.rec.dec.370.* Et dicẽs de nullitate non poteſt audiri degens extra Monaſterium, niſi eum licentia Papæ, vel niſi exiuerit cum licentia Superioris. *Concil. Trid. ſeſſ.25. c. 19. de regular.Sanch.de matrim.lib 7.diſp 37.nu. 1. Rodriq.qq. regular.tom.2 qu. 17. art.1. Merlin. dec.523.*

67 Vbi nulliter profeſſus habet iuſtas cauſas ſuę profeſſionis nullitatis, poterit tranſacto quoeum; tempore, dum profeſſionem ſuam non ratificauit (ceſſante ſcandalo) propria authoritate recedere à Monaſterio, quo ad forum interius. *Gratian.cap.413.num.1. Pignatell.d.conſult.173.*vbi latè de nullitate profeſſionis.

68 Imò poteſt valide matrimonium contrahere. *Sanch.de matrim.lib.7.d.ſp.37.num.11. Tonnut.qq.Benefic.lib.1.cap.76 n.12.13.*

69 Profeſſio emiſſa, vxore contradicente, ea mortua validatur, ſi vir per momentum temporis ſteterit in Monaſterio, licet illius mortem ignorauerit. *Fagnan.in c. ſignificatum num.46. de regular.* vbi *Barboſ.& Gonzal.*

70 Nulla non eſt profeſſio illius, qui reſeruauit ſibi facultatem teſtandi de patrimonio ſuo, deciſum refert *Tamburr.tom.3. de Iure Abbat. diſp.6.q.16.num.5. Barboſ. in l.1. de Iure Eccleſ. cap.42. num.153. & lib.2.voto 40. num. 17.* Secus ſi referuet propria bona ad ſuum vſum *Barboſa ibid. nu.13.& 22.& per totum.*

71 Vel cum pacto de retinendo bona propria *Barboſ.d. cap.42.num.149.ſeqq. Fagnan. in c. ſi conditiones num.27.de condit. appoſ. Couar.in cap.3. §.1. à num.25. de matrim. Cauall. qu.85. Idem Barboſ.d.voto 40.*

72 Pro-

72 Professio debet fieri libera voluntate, & absque persuasione, *Concil. Trid. sess. 25. c. 18. de regular. Salgad. p. 1. de retent. bull. c. 1. nu. 197.* vbi quod in Consilio Regali expediuntur prouisiones.

73 Professio Puellæ facta metu reuerentiali nulla non est, *P. Diana tom. 6. tract. 3. res. 118. Barbosa voto 40. & in c. Insinuante num. 5. tit. qui Clerici, vel vouentes, nu. 5. Fagnan. in c. perlatum nu. 16. de iis quæ vi, met. caus. fiunt. Azor. Instit. moral. p. 1. lib. 11. c. 15. Sayr. in claui reg. lib. 6. c. 4. nu. 19. Less. de Instit. lib. 2. c. 40. dub. 3. nu. 18. Soar. de relig. lib. 6. c. 4. nu. 12. Bonacin. de legib. disp. 4. q. 2. p. 3. n. 7.*

Nisi etiam interueniat coactio, *Sanch. de matrim. lib. 4. disp. 6. qu. 2. nu. 17. & seqq.* Nisi tamen alia concurrant, veluti minæ, verbera, preces nimis importunæ, & similia, vim coactionis habentia. *Tonnnt qq. benef. lib. 1. cap. 78. num. 9. Fagnan. sup. Pignatell. d. consult. 173. nu. 22. & seq. nu. 35. sed consult. 180.* dicit sufficere metum reuerentialem illatum à matre, sorore, matertera, Nouerca, Auia, Vbi cui incũbat onus probandi, quod incutiens metum sit solitus minus exequi. *Idem Fagnan. in c. Insinuante num. 5. & seqq. tit. qui Cleric. vel vouentes, Auendan. de metu lib. 2. c. 10.*

74 Sic emissa per vim, & metum est nulla, *Card. de Luca de regular. disc. 44. nu. 3. 4.* vbi qualis debeat esse, & quomodo probandus *nu. 5.* ipso iure, *Fagnan. in c. nullus nu. 22. de regular. Sperella dec. 79. 80. Sabell. §. metus nu. 8. Rota p. 8. rec. dec. 2. p. 9. dec. 94. p. 13. dec. 211. Barbos. alleg. 104. de Episcop.* post mille *Nos ad Ronit. cons. 6. nu. 1. lib. 3.* vbi qualis metus requiratur, vbi tota materia per plures *numeros*, vbi coniecturæ metus, *Pignatell. sup.* Maxime si adsint protestationes ante, & post professionem, *Merlin. dec. 628. num. 6. Cyriac. contr. 371. nu. 36. Rota p. 14. rec. dec. 179. 307. nu. 4. & p. 2. rec. dec. 206. nu. 2. Pignatell. sup. num. 32. Auendan. sup.*

Reualidatur tamen per ratificationem, *Idẽ Card. Luca sup. nu. 6. 7. Fagnan. in d. c. pralatum nu. 1. 5.* & in *d. c. Insinuante num. 20.* vbi etiam *Barbos. & Gonzal.* cum scientia nullitatis, & animo approbandi, *Auendan. nu. 40.*

75 Professio metu mortis emissa non est nulla, nisi metus fuerit incussus in ordine ad professionem extorquendam, *Fagnan. sup. nu. 5. & in c. si quis nu. 81. de reg.* vbi *Barbos. &* Gonzal.

76 Et metus debet cadere in constantem virum, *Fagnan. sup. nu. 14.* probatur per testes contestes, imo admittuntur indicia, & coniecturæ, *Barbos. voto dec. 1. nu. 53. 54. lib. 1. voto 16. nu. 9. 10. lib. 2. voto 17. nu. 107. 108. 110. Ludouis. dec. 351. nu. 6. 7. Pignatell. sup. nu. 74. 48. Auendan. sup.*

77 Si confessus sit aliquis, se professionem fecisse per violentiam, talis confessio non potest diuidi, cum qualitas violentiæ reddat actum professionis nullum, *Serafin. dec. 644. D. Hodiern. ad Surd. dec. 258. n. 6.*

78 Verum professionem tacitam impedit qualiscumq; metus, aut alia præsumptio, vel protestatio super hoc habita. *Fagnan. ibid. nu. 15. &* ibi *Barbos. & Gonzal. Auendan. sup.*

79 Facta ob timorem vltimi supplicii, præ conscientia scelerum, est valida, *Fagnan. d. c. si quis n. 82. de regular.* vbi *Barb. & Gonzal. Auendan. sup.*

80 Professus metu mortis, cessante metu censetur ratificata, *Fagnan. in d. c. perlatum n. 12. de iis, quæ vi,* vbi *Gonzal. & Barbos. Auendan. sup.*

81 Professus per vim, & metum, elapso quinquennio à die professionis, quamuis prætendat vim, & metum semper durasse, non est audiendus, nisi infra quinquennium reclamauerit, *Fagnan. sup. nu. 40. Pignatell. tom. 3. consult. 37. & consult. 173. tom. 9.* vbi explicat, Alia de Nullitate professionis *infrà nu. 164. seqq. Pignatell. & consult. 177. & seqq. tom. 9. Auendan. sup.*

82 Professus in Religione incapaci bonorum, in communi, si authoritate Apostolica transferatur ad religionem capacem, non reintegratur ad bona iam amissa per professionem in Religione capaci, & ab aliis medio tempore acquisita, *Burat. dec. 576. Barbosa sup. nu. 94.*

83 Recuperat tamen, tali casu, legatum annuũ sibi anteà factum, *Sanch. in summa tom. 2. lib. 7. c. 15. nu. 28. Burat. dec. 643. num. 19. Antonell. de temp. legal. lib. 1. c. 67. nu. 31. 32.*

84 Professus in Religione incapaci, & translatus ad capacem, recuperat bona post translationem sibi delata, ad vtilitatem secundæ Religionis capacis, *Barbosa Iuris Ecclesiastic. lib. 1.*

85 *cap. 42. nu. 92.* Non tamen recuperat bona, quæ ante professionem obtinebat, *Barbos. n. 94.*

86 Si Religiosus transferatur ad aliam religionem, non vt ibi profiteatur, sed quod delictorum suorum pœnam luat, tunc vsusfructus bonorum priori monasterio acquisitorum, reddendus posteriori, dum in illo religiosus permanserit, proprietas primo monasterio remanet, cum qua consolidabitur vsusfructus, mortuo, vel restituto religioso, *Barbosa sup. n. 96.*

Sed non potest Monacus, vel monialis deserere suam Religionem, nisi ex magna, & vrgẽti Causa dispensetur à Papa; Sicut non potest ad laxiorem transire sine licentia Papæ, vel Episcopi, si causa celeritatem desiderat, nec ad parem, vel etiam arctiorem, sua sponte, sed cum Superiorum licentia, *Menoch. de arbitr. cas. 421. Rebuff. in praxi benefic. tit. de translat. monac. Soccin. reg. 544 Tamburrin. de iure Abbat. tom. 3. disp. 7. Sabell. §. Monasterium num. 6. §. Episcopus. §. Religio.*

87 Professus transiens de vna Religione, vbi erat professus ad aliam, non transfert eius bona secundo Monasterio, sed solum dat quæsita post secundam professionem, *Molina de Instit. tract. 2. lib. 2. disp. 140. Reg. Tap. in auth. ingressi verb. sua c. 6. Cald. in l. si Curato cm verb. hunc. n. 31. Emm. qq. regular. tom. 2. q. 78. art. 2. & tom. 3. qu. 5. n. 5. & tom. 4. Summ. c. 112. nu. 7. Tusc lit. M. concl. 322.* post alios *Barbos. de Iure Ecclef. lib. 1. c. 42. nu. 91. Surd. de alim. tit. 9. q. 28. Tambur. de iure*

iure Abbat.disp.21.qu.7.Sanfel.dec.323.Bonacin. tom.1.oper.moral.de alienat.bon.Eccles.disp.2.qu. vnic.p.2.nu.5. Azor. Instit.moral. tom.3.lib.12. c.5.q.3.Gobius consult.12.13.Sabell.§.religio nu. 13.Capyc.Latro, vbi *Addentes dec.193.Staib.res. 125.126. Bambin.consf.14. nu.11.* Sed contra tenet *Tamburrin.de iure Abbatiss.disp.21. q.7.n.2.* Alii apud *Sanfel.dec.313. D. Caranit.alleg. 105.* inter illas *D.Marinis*. Sed debent alimenta secundo monasterio, *R.Capyc.Latro, & Mansrella d.dec.193. Nos d.dec.10.Sabell. §.Monacus n.15. 19.Gobius consult.12.* Quid si exitus non fuerit licitus, nec perpetuus, *Gobius consult.13. Rota de priuil.mulier.c.3.spec.8. num.45.47.* vbi dicit debere ire, cum noua dote ad aliud Monasterium.

88 Professus in vna religione transiens ad aliam, deinde suppressam, non tenetur redire ad primam, vel ad aliam. *Pignatell.tom.1.consult.112.*

89 Eius vota in prima religione emissa, per secundam professionem in alia religione, sublata remanent. *Pignatell. tom. 1. d. consult. 112. num. 10.15.*

90 Quæ sint causæ vt quis possit de vna religione transire ad aliam. *Diana p.3.tract.2.res.43. Ricciull.de Iure person. lib.5. cap.5. S.Fanst.thes. Religios.lib.5.q.327. Barbos. de pot. Episc. alleg. 102.num.25. & in addit.ad num.27. Mansrell.ad Capyc. Latr.dec.193.*

91 Et sufficit licentia Abbatissæ, Seu alterius Superioris, *R.Capyc.Latr.d.dec.193.nu.15.Marta de iurisd.p.2.cap.26.num.11.* Sed quod requiratur licentia Superioris Regularis, & Episcopi Diocesani. *Barbos. d.alleg.102. num.28. Manfrell.num.14.*

92 Sic etiam donationem factam à Monaco, seu moniali, Monasterio, tempore ingressus, non reuocari, si Superiorum permissu transit ad aliam Religionem. *Staiban.res.125.126.Cabed. dec.163.num.2.p.2. R.Capye.Latro dec.193.* vbi etiam *Mich. Ang. Gizz. Fontanell. dec.227.n. 11.& seqq.* vbi decisum refert. *Ripol. var. cap. 13.num.70.Surd.de alim.tit.9. q. 29. Bottilier.de success.ab intest. theor.78.* vbi limitat. *Nos ad Rouit.dec.10.Manfrell.ad Capyc. Latr.d.dec.193. D.Gobius consult.13.*

93 Offerens se, & bona alicui Monasterio, recuperat bona, si noluerit amplius permanere, decisum refert *R.Sanfelic. dec.191. Barbosa alleg. 101.num.36.37.* post alios *Manfrell. ad Capyc. Latr.dec.193.num.18.* Ità etiam si decedat ante professionem, restituitur, deductis tamen impensis alimentorum. *Fagnan.in cap. statuimus n. 37.38.de regular.* Dicemus *infrà n.136.seqq.*

Non obstante pacto, vt si puella post annum decesserit, facta, vel non facta professione. *Fagnan.sup.num.38.vers.quinimo.*

94 Nouitius alicuius Religionis, Neapolitanus, disponens ante professionem, an ligetur dispositione *consuet.*Incip. *Et si testator*. quæ dispositio accidere potest inter viuos, & in vltima voluntate. Si fiat inter viuos non est subiecta d. *consuetudini*, mandanti non posse disponere, nisi de medietate. *Rouit. cons.27.lib. 2.* vbi nostra Additio *num.3.seqq.* decisum fuit per S.C. anno 1658. die 23. Martij, in causa D. Grabriel.s de Acugna, & fratrum, in banca Clauelli, process. *fol.38.* sed contra est Rosa ad consuet.Neap. *fol.178. Nos sup.n.5.* diximus tales Nouitios esse laycos. post mille DD.

95 Si nouitius moriatur ab Intestato, sibi succedunt agnati, & cognati, venientes ab intestato. *Nos ibid.num.7.*

96 Quæ conclusio procedit, quamuis nouitius in articulo mortis existens professionem emittat. *Nos ibid.num.8.* vbi etiam contrarios DD. retulimus.

97 Si moriatur post professionem, in Monastecapaci incommuni, tunc succedit Monasterium, & excluduntur consanguinei. *Nos ibid. num.9.* Dicemus *infra num. 144.*

98 Si Nouitius disponat in vltima voluntate, & distinguendum est, aut disponit in beneficium Monasterij, vbi professionem emittit, & tunc consanguinei nihil habent, nam si moreretur ab intestato, Monasterium succederet *auth. Ingressi C. de Sacr.Sant. Ecc lesijs.* Aut dispos uit inextraneos, & non potuit nisi de medietate *Nos ibid.num.10.* Sed quando Nouitius testatur debet testari cum solemnitatibus Iuris Ecclesiastici, non secularis. *Diana p. 9. tract.9. res.16.*

99 Professio talis est potentiæ, quod rumpat testamentum, vti posthumus. *Tiber.Diamat.in allegat.impressa* apud *Tiraq.de priuil.piæ Caus.in addit.T bori, & aliarum fol.130.seqq.*

100 Monacus permanens monacus non potest reuocare testamentum factum ante Religionis ingressum. *Reg. Rouitus dec.10. num.9. Nos ad Rouit.eúdem cons.27.lib.2.n.11.12.& in d.dec.10. Fachin.contr. Iur.cap.15. Azar. instit moral.lib. 2.cap.6.qu.5. Valasc.de partit.c.16.nu.18. Sanch. de matrim.disp.17. Rodriq. qq.regular. qu.16.art. 3.Balb.disquisit.33. Gennens.practical.Eccles.qu. 269. Guttier.Canon.qq.9.1. cap.1. num.17. Barbat. de diuis.fruct.p.2.num.75.seqq. Barbos. de potest. Episc. alleg.99. num.14. Bonacin. tom.3. theolog.moral.tit.de contract. disp.3 qu.12.p.6.n. 7. Andreo.contr. 396.*

101 Imo nec potest declarare. *Miranda in Manual.tom.1.qu.23. art.10. Thes. qu.56.lib.2.* alij apud *Barbos. super concil. Trid.sess.25. cap. 16. num. 25.*

102 Licet quoad hoc contradicant, si sit obscurum, *Reginald. tom.2. lib.18. cap.27. num.397. De Vecchis in praxi nouit.disp.18.dub.12. nu.2. Rodriq.qq.regul.resp.* 101.*num.50. P.Diana p.3. tract.2. ref. 75.* & diximus *Nos ad d. cons.27. Rouit. lib. 2. num.12. & dec.10.n.9. Monet. de vltim.volunt. cap.5.qu.1. num.11.Barbos. ad concil. Trid.Sess.25.cap.16.num.24.*

103 Sed factus Episcopus potest. *R. Rouitus sup.dec 10. Molfes. cons.1. num.21.* & in *summa p.2.tract.13. cap.2. num.156. Bonacin. sup. Bottilier.*

tilier.theor.67.num.8. 12. Nos ad Rouit.d.dec.10. Christin. dec.4. num.3. seqq. vol.4. dec.574. nu. 26. vol.5.

104 Monacus factus Episcopus cui acquirat, diximus ad *Rouit.dec.10.num.11.*

105 Monacus factus Episcopus post professionem, an possit habere regressum ad bona renunciata tempore ingressus, Diximus ad *Rouit. dec. 10.* Sic. *Molfes. cons. 1. & 39. Pascal. de vir. patr.potest.p.1.cap.3. num.98. Ricc. in praxi res. 152. Genuens.in practicabil. eccles. q.263. Alph. de Leon.de offic.confess.res.11.num.118.* Sed quod Non. *Anna cons.45. Cutell.de donat.tom.1.tract. 1.dist.2.p.3.num.132. seqq. Faiard.in q.pro Episcop. regular. per tot. post allegat. fisc. fol.713. & seqq.*

106 Monacus factus Episcopus, an remaneat adstrictus illis tribus votis substantialibus, Castitate, paupertate, & Obedientia, & an teneatur portare habitum suæ Religionis, diximus ad *Rouit.d dec.10.ad num.14.*

107 Monacus professus, & à sua Religione expulsus, tamq; incorrigibilis, an pro delictis commissis post expulsionem gaudeat priuilegio fori, & taliter eiectus cui acquirat, & an recuperet bona renunciata, & alia ad materiam, diximus ad *Reg.Rouit. dec. 54. Sanfel.dec. 2. Azor. Instit.moral. tom.1.tit.12. cap.16.17. Rice.dec.95.lib.3.* Marta *de Iurisd.p.4. cas.182. Graff.eff.1.num.797.Farinac.q.8.n.51.*

108 Ad habitum religiosum suscipiendum, in fœmina, annus duodecimus completus, & in viro decimus quartus requiritur. *c. ad nostram de regular.Concil.*Trid.*sess.25. de regular.cap.15.* Barbos.*de Iure Eccles.lib.1.c.42. num.134. seqq.* Narbona *de æta.anno 16. Fagnan.in d.c.ad nostram num.4.* Antonell.*de temp.legal. lib.2.c.7.num.1.* quamuis malitia suppleat ætatem. *R.Marin.lib. 1.cap.295.num.1.*

109 Professio, secundum *concilium Trid.* in quacumq; Religione, tam virorum, quam mulierum ea non fiat ante decimum sextum annum expletum, nec qui minore tempore, quam per annum, post susceptum habitum, in probatione steterit, ad professionem admittatur, alias professio est nulla, antea facta, vt in *Sess. 25.de Regul.c.15. Barbos. alleg.101. num.3.12. R.Marinis d.c.295.* Card. *de Luca in annot.ad concil.*Trid.*disc.39.de regular. disc.41. nu.13.17. Idem* Barbos.*de Iure Eccles.lib.1. c.42. nu.105. seqq. Narbona de ætate anno 16. Antonell.sup.n.3. D.Maradei res.15.num.33.Pignatell. tom.9. consult.173. num.57.seqq.81. Rota de priuil.mulier. c.3 spec.8. n.16.18.Sabell. §.ætas num.10. §.religio num.6. §.tempus num.10.*

110 Licet possit dispensari per Papam, *Card. de Luca ad concil.Trid.cap.15. de regular. & sess.2. & de regular.disc.41. Aut.* Aug.*p.1. lib.9. tit.8.* Belarm.*tom.1.contr.lib.2. de Monach.cap.35.P. Gregor.lib.1.de rescript.c.17. num. 16. & c.20. d nu.7. Ricc.collect.1086.2614. Cyriac.contr.371. Tournt.lib.1.q.77.78. Narbon. de stat.ann.16.q. vnic. Menoch. de arbitr. lib. 2. cas. 56. 333. Card.de Luca in annot.ad* Concil. *Trid.d.c.15.& de regular.disc.41.*

Ingressus ad Monasterium, an sit de substantia professionis, explicat late *Fagn.in c.Insinuante.num.24.& seqq.tit.qui Clerici, vel vouentes. & num.41.seqq.*

111 Annus probationis debet esse continuus, & ideo si Nouitius, vel Nouitia exiret è Monasterio intra annum probationis, & deinde redierit, non posset coniugere primum tempus cum secundo. *Silua in verb.religio 3.q.4. Lap. alleg.46.num.2.Gratian. cap.440. num.14. Tamburrin.de iure* Abbat.*tom.3.disp.6.qu.11.num.16. 17.& q.7.nu.15.R.Marin.lib.1.c.282. Tonnut. qq.benefic.c.77.num.14.seqq.* licet.*cap.78.num.2.* aliter sensiat non dimisso habitu, vbi rem declarat. *Ciarlin.contr.103. Barbos. sup. num.114. Antonell.d.c.7.num.9. D. Pignatell. consult.173. tom.9.num.52. & seqq. & consult.175.*

112 Nisi forte egressus sit delicentia Superioris, ob aliquam iustam causam, etiam irrationabilem. *Gratian.cap.166. nu.14.seqq. Barbos.de offic.Episc.p.3.Alleg.101. num.28. & sup.n. 25. Diana res.moral.p.3.tract.2. res.84.* Bonacin. *de claus.q.2.punct.10.diff.2.§.2. num.6. Lezan. in summ.qq.regul.tom.1.cap.25.num.23. Barbos. in cap.insinuante num.4.tit.*qui *Clerici, vel vouentes. Fagnan.in eod.c.insinuante.n.25. seqq. tit.qui*

113 *cleric. vel vouentes,* quid quid contrasentiat *Gratian. d.cap.440.num.24.* vt semper debent esse in Monasterio. *Farinac. dec.175. p.1.* Cutell.*de donat.tract.1.disc.2.p.3.num.105. Bottilier de success.tit.de renunciat.cap.2.num.19.*

114 Secus esset si nouitius, seu Nouitia exiret sine licentia, vel cum licentia inualida, quia, qui illam concessit, non poterat, *Gratian. d.c.166.n. 14.seqq. Antonell.d.c.7. n.9.*

115 In aliquibus Religionibus est aucta ætas annorum 18. quę est respectu Superiorum, ne debeant admittere, secus respectu profitentium, seruata forma Concilij. Card.*de Luca super concil.Trid.d.c.15.n.7.*

116 Et si finito anno probationis, exiuit, eget alio anno, si velit introire in monasterium eiusdem Ordinis. *Sylua.verb.religio.5.q.4.Emman.tom.3.qu.15.art.10. Barbos.de pot.*Episc.*p.3. alleg.101.nu.28.Bonacin.de claus.qu.2. punct.10. diff.2.§.2.num.4. Castr. Palao de assert. Religion. p.3.disp.2.tract.16.p.12. num.1. Rota dec.14. p. 13.rec.num.8.Luca ad* Marinis *d.c.282. lib.1.Caualer.dec.629.num.8. Merlin.dec.523.num2. Antonell.d.cap.7.num.10. Fagnan.in cap.Insinuante. nu.32. qui cleric. vel vouentes, Diana p.7. tract. 11.res.25.*

117 Sed professus nulliter, volens suam professionem ratificare non tenetur nouitiatus annum iterare, si alias fuit validus. *Barbos.de Iure Eccles. lib. 1.cap.42.num.110.seqq.*

118 Annus debet esse integer, puta suscepit habitum die 24. Iunij post meridiem, non posset eadem die post annum, sed die sequenti professio-

fessionem emittere. Sacra Congregatio apud *Barbos. d. alleg.* 101. *num.* 22. *In.* 3. *Impress. Tamnut. lib.* 1. *qq. benefic. cap.* 77. *num.* 14. *seqq.* Quamuis deficiant ab anno nouitiatus duæ, vel tres horæ. *num.* 23. Barbos. *dec. Apostolic.* 612. *nu.* 7. *de Iure Eccles. lib.* 1. *cap.* 42. *nu.* 119. *Card. de Luca ad Concil. Trid. disp.* 39. *num.* 3. *Fagnan. in c. ad nostram num.* 10. *seqq. de regular.* Antonell. *d. c.* 7. *Narbona d. anno* 16. *qu. vnic. num.* 6. *D. Pignatell. d. consult.* 173. *nu.* 54. *tom.* 9.

119 Licet alii dicant validam professionem factam eadem die, licet deficiat spatium sex horarum. *Gratian. cap.* 413. *n.* 16. *seqq. d. c.* 440. *Ricc. in praxi res.* 322. *num.* 5. *Narbona sup. nu.* 6. Et quod dies inceptus habetur pro completo *Gratian. d. cap.* 413. *num.* 18. *& cap.* 607. *num.* 6. 15. *Thor. ad priuil. causæ piæ Tiraq. priuil.* 22.

120 In anno bissextili sufficit annum esse dierum 365. *Barbosa d. alleg.* 101. *num.* 20. *Narbona sup. Sanch. de matr. lib.* 2. *disp.* 44. *& cap.* 4. *n.* 4.

121 Conuersi ad professionem admittendi non sunt, nisi vigesimum primum annum excesserint, ex decreto Clementis VIII. *Antonell. d. cap.* 7. *num.* 3.

122 Bene verum Conuersitæ statim, ac ingrediuntur, possunt emittere professionem, ex priuilegio Sedis Apostolicæ concesso ante Tridentinum *Barbosa d. alleg.* 101. *num.* 34. vbi refert decisionem S. Congregationis, dicens hoc priuilegium non fuisse sublatum per Concilium Trident. late *Antonell. de temp. legal. lib.* 2. *cap.* 7. *Barbosa sup. num.* 113.

123 Transiens de vna ad aliam Religionem eiusdem ordinis, illam repetere debet. *Card. de Luca de regular. disc.* 37. *num.* 4. *disc.* 38. *nu.* 17.

124 Prorogari potest annus nouitiatus post completum probationis annum, obueniente aliqua rationabili causa. *Barbosa sup. n.* 130.

125 Vt diximus, annum probationis ante professionem emittendam debet habere religiosus, alias professio est nulla. *Barbosa d. alleg.* 101. *num.* 16. *Tonnut. qq. benefic. cap.* 77.

126 Et sic professio facta intra annum, nullum obligat, nec in specie, nec in genere Religionis, nec etiam in fore conscientiæ. *Barbosa ibid. num.* 17.

127 Solum potest valere ex dispensatione Pontificis, & de consensu monaci, & religiosorum. *Ibid. Barbosa n.* 18.

128 Emitti ante annũ an possit ad finem obtinendi beneficium alicuius Religionis. *Gonzal. in reg. gl.* 8. *à num.* 87. *Aruajo tract.* 3. *qu.* 26. *dub.* 6. vbi de ea, quæ fit Idulgentias lucrandi causa, & an ex ea vacet beneficium. *Ricc. in praxi res.* 617.

129 Talis annus probationis incipit à die susceptionis habitus, siue ab eo die, quo communem sequitur aliorum religiosorum vitam. *Barbos. num.* 19.

130 Si per annum sit infirmus profiteri volens *Aruajo tract.* 3. *qu.* 26. *dub.* 7. potest differri, vsque ad tempus opportunum. *Diana. tom.* 9. *tract.* 2. *res.* 168. *num.* 3.

131 Habitus regularis à Nouitiis deferendus est de essentia, atq; substantia anni probationis, *Barbos. sup. n.* 29. *Azor. lib.* 12. *c.* 2. *q.* 9.

Talis annus debet fieri in Conuentu designato, alias nihil agitur, ex bulla *tom.* 4. *Diana in praxi reg. tom.* 2. *tract.* 8. *Tamburr. tom.* 3. *disp.* 6. *q.* 6. *Fagnan. in c. religiosi de regular. & c. consuluit, qui Cleric. vel monac. nu.* 11. 21. post alios *Pignatell. d. consult.* 173. *nu.* 55. 56. *& consult.* 175. *Passarin. de stat. homin. q.* 189. *art.* 10. *n.* 334.

132 Beneuerum annus probationis potest prorogari ex causa, & debet, & valet professio facta tali tempore prorogato, *Tonnut. lib.* 1. *qq. benefic. c.* 64. *n.* 19.

133 Si professio sit facta in tali ætate perfecta annorum 16. non competit restitutio in integrum, aduersus illam, *Turret. cons.* 139. *Larrea dec.* 59. *num.* 13. *Narbon. de ætat. ann.* 16. *qu. vnic. nu.* 11.

134 Nouitii in articulo mortis existentes, antè expletum probationis annum, habentes legitimam ætatem possunt profiteri, *Barbos. d. alleg.* 101. *nu.* 33. *Aruajo tract.* 3. *qu.* 26. *dub.* 7. *Tiberius Deciànus in allegat.* relata apud *Tiraq. de priuil. caus. pia, cum addit. Thar. & aliorum fal.* 130.

135 Verum Monasterium virtute talis professionis non potest succedere in bonis ipsius nouitii, in præiudicium suorum hæredum. *Barbosa num.* 34. *Tonnut. qq. beneficial. lib.* 1. *c.* 64. *Card. de Luca de dote disc.* 167. *num.* 40. *de regular. disc.* 40. *nu.* 13. licet contra dicat *Diana p.* 3. *tract.* 2. *res.* 17. *par.* 5. *tract.* 3. *res.* 139. *p.* 7. *tract.* 11. *res.* 3. *Sabell. §. monasterium nu.* 5. *in fine, &* 6. *Nos ad Rouit. cons.* 27. *lib.* 2. *nu.* 8.

136 Nouitiis nolentibus profiteri sunt omnia bona restituenda, *Menoch. de arbitr. cas.* 436. *nu.* 9. *seqq. cons.* 396. *de præsumpt. lib.* 6. *præs.* 84. *Ricc. collect.* 3027. *Barbos. num.* 35. 36. 37. *Christin. d. c.* 113. *vol.* 1. Add. *ad Sanfel. dec.* 349. *Sabell. §. monasterium nu.* 5. Diximus *n.* 93.

137 Sic, si nouitius decedat infrà annum probationis, & dos soluta sit, debet restitui hæredibus, vna cum fructibus, deducto victu, & vestitu, *Barbosa num.* 40 *Nos ad R. Rouit. d. cons.* 27. *nu.* 7. *lib.* 2 Diximus *sup. n.* 93.

138 Professio accelerata, etiam finito nouitiatus anno, non nocet successoribus, *Tonnut. sup. c.* 64. *nu.* 5.

139 Facta in mortis articulo, per circumuentionem Abbatissæ, non valet, & dos debet restitui, *Fagnan. in c. sicut nobis, nu.* 7. *seqq. de regular. Tonnut. lib.* 1. *qu.* 64.

140 Nouitius infrà annum probationis liberè potest redire ad sæculum *c.* 1. *&* 2. *de regul.* nec tenetur soluere expensas, & alimenta monasterio, vnde exit, nisi pactum esset in contrarium, *Barbosa de iure Eccles. lib.* 1. *cap.* 42. *nu.* 176. *Diana p.* 3. *tract.* 2. *resol.* 16.

141 Et recuperat omnia bona acquisita monasterio, *Barbosa ibid. nu.* 177 *seqq. Sabell. §. dos nu.* 47. *Fagnan. in* 1. *statuimus nu.* 27. *de regular.* Diximus

mus *sup.nu.93.Christin.dec.1.nu.3.Zoes ad tit.de Sacr.Sanctis Ec lesf.q.2.in fin.Brunem.in auth.ingressi,C.de Sacr.Sanct.Ecclesf.*

142 Sic etiam offerens se,& bona monasterio, recuperat bona,si noluerit amplius permanere,vt decisum refert *Reg.Sanfel.dec.191.* Diximus *sup.nu.93.*

143 Professio inualide emissa ob defectum ætatis,quomodo possit conualidari, *Pignatell.tom.1 consult.313.*

144 Monialis faciens professionem in monasterio Capaci, Videtur dedisse in dotem omnia bona sua,*auth.ingressi.C.de Sacr.Sanct. Ecclesf.*vbi *R.Tapia, Barbosa, Bruneman*, & omnes *DD. D.Pignatell,tom.1.consult.432.n.19 20. Fagnan. in c.consult.num.28.de regul. Rota p.2.diuers.dec.18.Vrceol.consul.45.48.50. nu.21.seqq.num.64. Grati.n.c.96.692. num.53.seqq. c.813.num.18. Fontanell.de pactis cl.9.gl.vnic.num 80. Add.ad Sanfel.dec.349.Vela differt.35.nu.73.*

145 Et quidquid acquirit, acquirit monasterio, tam per contractum, quam per testamentum, etiam monaco,vel moniali inuito,*Prat.resp.31 nu.58. Trullench. ad præcept. Decalog.tom.1.lib.2.c.2.dub.22.& tom 2.lib.7.cap.2. dub.5.num.1. Manfrell.ad Capyc.Latro dec.193 nu.30.Rota de priuil.mulier.c.3.spec.8.nu.36.& seqq.*Sed ante professionem ipsa succedit consanguineis, non monasterium, *Rota ibid.nu.49. Tusc. lit. M.concl.315.316. Caball.consf.175. lib.1.Burat.dec.394.nu.2.dec.733.nu.7. Rota p.9.rec.dec.289 num.12.seqq. Tamburrin.de Iure Abbatiss.tom.3.disp.11. Add. ad Sanfel. dec.349. Triuis. dec.30. Fontanell.dec.226.227. Cabed.dec.163.p.1.Bich.dec.81.Rota p.18.rec. dec.689. D. Mansi consult.32.nu.46.Gobius consult.12.nu.36.seqq.Staiban.ref.23.nu.10.11.Actolin.ref.40.nu.25. Capon.discept.97.Vrceol.de transact. q.24.nu.37. Sabell.§.monacus num.13.Burat.dec.394.num.2. dec.733.num.7.*

146 Retinet iura suitatis, succedit ex testamento,& ab intestato, admittitur ad substitutiones iuxta conditiones appositas, nec post omissam professionem potest in aliquo monasterio præiudicare, renunciando iuribus suis,ad fauorem agnatorum,*Gratian.c.118.nu.32.seqq. cap.870.nu.24.seqq. Magon.dec.Flor.181. Altograd.consf.96.num.8.seqq.Rota in appendic. ad p.12.rec.dec.433.434. Sanfel.& addit.dec.349.Rota p.15.rec.dec.272.n.7.seqq.Tusc.lit.M.conclus.314. Sabell.§.monacus n.2.*

Verum si antequam ingrediatur monasteriū reseruet sibi potestatem testandi de bonis, non acquirit monasterio, *Capriol.de success.in præfat.n.229.Bart.de success. lib.1.tit.7.nu.11. Ritterhusf.in nouell.p.1.c.6.nu.55.Brunem.in d.auth.ingressi.*

147 Sic Neapoli,si mulier,viuo patre, fiat monialis,censetur dare in dotem paragium,& dotem solitam dari monasterio, *Ludouisf. dec.63. Ronit.& Nos consf.42.vol.1.*Si verò post mortē patris, censetur dare in dotem integram suam legitimam, aut portionem sibi spectantem *R. Marinis ad Reuert.dec.52. num.13. P.Molfes.ad Consuetud.Neap.p.3.q.8.n.34.D.Galeot.contr.8.lib.2.nu.20. Hansut.contr.forensf 21. Grizz.ad Capyc.Latro dec.31.nu.9.D.Rocca disp. lib.2. Rosa ad consuet.Neapol.fol.75. nu.239. Nerbona de ætat.à nu.16.q.vnic. Petr.de Gregor.de dote de paragio q.13. Capon.discept.106.nu.18.Manfrell.ad Capyc.Latr.dec.31. Rota de priuil. Mulier.c.3.spec.8.nu.35.*

148 Et in bonis matris habebit etiam legitimam, *D.Galcot.d.contr.8. n. Molfes.super consuetud.Neap.*

Licet contra dicat *Franch.dec.44.*& ibi *Luca, Prouenzal. obs.1.& seqq.* vt semper censeatur data dos solita monasterio, *Manfrell.ad Capyc.Latro dec.31. in appendic.fol.262. Nos ad Ronit.consf.27 num.24 lib.3. Rottilier.de success abintest.Theor.18.n.7.Prat.tom.1.discept.48. ex n.9.Prouenzal.obs.11.Groff.ad* Consuetud.*Neap.annot.15 nu.57.Rota de priuil.mulier c.3.spec.8.n.32.*

149 Sed quoad legitimam matris, contra est etiam *Prat.disc.48.lib.1.*

150 Si vero filia introiret in monasterium non claustralem,tunc debetur illi integrum paragiū, cum illę iudicentur,vt laycæ,& possint mutato cōsilio exire,*Larath.consf.24.n.6.D.Galeot.contr.8.nu.22.23. Capyc.ad Consuet.Neap.fol.89.gl.an autem, D.Rosa ad Consuet.Neap.fol.76.n.143.*

151 Et si legitima non sufficiat, tenetur frater supplere, *Rosa sup.nu.239.240.*

Si pater habeat vsumfructum in bonis filii, & transeat ad monasterium,transit etiam vsusfructus, *Guid.Pap.dec.477.nu.4. dec.495. Pinell.in l.1.p.1.C.de bonis matern.num.94.Brunem.in d.auth.ingressi.*

152 An possit aliquid relinqui monaco, vel moniali,sub conditione,vt nihil quæratur monasterio, Sic.*Franch.dec.718. Ricc.collect.3027. Carena resol.153.199. Rota p.13. rec.dec.100.p.10.dec.405.410.Sabell.§.monasterium nu.7. in fine,& §.Abbas n.7.D.Capon.discept.83. Molfes.cum summa tom.1.tract.7.c.20. nu.49.50. Tamburr.de iure Abbatiss.disp.8.q.5.Rodriq.qq.regular.ref.48.P.Diana p.3. tract.20. ref.34.* Lezana *in summa tom.1.c.6.nu.34. Burat.dec.534.Verricell.tract.3.tom.1. qu.33.* Quod intel igitur, vt voluntas promittentis sit, quod Superior permittat conniuentibus oculis, vt Monachus percipiat annuos redditus sibi donatos.

153 Monasterium non potest recipere aliquid vltra congruam substentationem,alias committit Simoniam,nisi liberaliter detur,absq; pacto, *Diana p.3.tract.2.resol.100.Rota par 12. rec.dec.396.nu.8.seqq.p.13.dec.187. nu.7.seqq. Sabell.§.simonia n.9.*Diximus *sup.n.21.& seqq.*

Sed debetur dos solita Monasterio, alias recipi puella non potest,*auth.si qua mulier.C.de Sacr.Sanct.Ecclesf.Bonac.tom.2.de simonia disp.1.q.7.§.4. nu.6.* Et debet consistere in pecunia numerata,*Mayr consult.27.nu.31. D.Rota de priuil.mulier.c.3 spec.8.n.30.31. Fagnan.in c.non amplius n.21.seqq.*vbi dos monialis numerariæ,

an

an possit recipi licitè,& dos monialis supernumeraciæ quanta sit.

154 Monasterium potest licitè recipere interesse elemosinæ dotalis, donec sibi soluatur, licet hodie per decreta generalia Sac. Congregationis debeat dos deponi, *Sperell.dec.84.num. 59.seqq.Diana p.3. tract.2.res.97. Tamburrin.de iure Abbatiss. disp.5.q.6. Sabell. §.interesse nu.36. Caualer.dec.331. Idem Sperell. dec.29.nu.33.46. Leotard.de vsuris q.32.Staib.de interesse lib.2.tit. 14.num.45.*

155 Monacus quo ad mundum habetur pro mortuo, in actibus ciuilibus liberis; & transit in potestatem Superioris, *l.Deo nobis, C.de Episc.& Cleric. Gratian.cap.102. 123. 481. num.4. Tusc.lit.M.concl.314.*

Sic non potest disponere, nec testari de bonis acquisitis post professionem, *R.Capyc.Latr. dec.193.nu.30.31. Rota de priuil. mulier. cap.3. spec.8.nu.46.*

156 Secus quo ad actus naturales, *Altograd.cons. 99.nu.12.lib.1.Sanfel.dec.295.*

157 Ideo non amittit vsumfructum, nec alimenta sibi debita, *Gratian.cap.15. nu.2.seqq. Sabell.§.vsusfructus.*

158 Monacus habet monasterium loco filii, nisi in casibus expressis, Tamen si est capax monasterium bonorum excludit substitutum datum alicui sub conditione: *si decesserit sine filijs legitimis,& naturalibus, ac ex suo corpore natis, Crauet.cons.152.Bast.cons.1.lib.1. Menoch.lib.4. præs.83.Gratian.cap 305.306.* vbi *Luca, Caball. cons.146.Magon. dec.Flor.16. nu.27.* Vbi quod secus si sit incapax, *Tusc. lit. M. conclus.344. Christin.dec.243.vol.1.Rota p.12.rec.in Append. ad dec.433.434.Baitell.de vltim. volunt. dec.99. Maranta resp.72.p.4. Mastrill.dec.153.nu.18. & seqq.Sabell. §.monasterium nu.11.* Quamuis postea ingressus apostatarer, *Sabell ibid.nu.12.*

159 Si sint addita verba naturalitatem non fictionem præseferentia, vt si sit dictum: *ex suo corpore procreatis, & natis verè, non per iuris interpretationem,* monasterium non habetur loco filii, *Antun.de donat.lib.1. praelud.2.§.2. nu.134. seqq. Altograd.cons.96.num.26.seqq.lib.1.Barbos. de appellatin.appell.99.num.146.& seqq.Sperell. dec.153.nu.37.seqq. Peregrin.de fid.art.28.nu.78. seqq.Fusar.qu.429.nu.27.seqq. Franch.*vbi Add. *dec.29.Caualc.dec.1.p.2.Baitell.de vltim.volunt. dec.99. Christin. dec.243.vol.1.decis.218. vol.4 Rota par.14.rec.dec.392. Ludouic. bell. cons.39. seqq.Rota p 16.rec.dec.207.* latè *Sabell. §.monasterium nu.11. & seqq.* vbi alia similia, vbi an succedat in fideicommissis durante vita monaci, *Baitell.de vltim.volunt. d. dec.99. P.Affl. contr. 29.*

160 Sed quod quando est dictum, vt concessio sit facta: *pro se,& filijs natis,& nascituris vtriusque sexus,ex recta linea,legitimis, & naturalibus ex corpore legitimè descendentibus,* excludatur Monasterium, dicunt *Fusar.de subst.q.428.n.27. seqq.Franch.dec.29.* vbi Addentes. *Staib.ref.51. 97.Thor.vot.831.lib.2. D. Marcian.cons.60.nu.1. lib.1.Fontanell.de pactis nupt.tom.2.claus.6.gl.3. p.6.nu.11.Caball.cons.146.lib.2.Guttier.q.32.lib. 2. R.Tap.in auth.ingressi c.13.num.18 Cacheran. dec.126 Fulgin. de iure emphyt. tit. de contract. emphyt.q.33.34.Nos ad Rouit.cons.31. num.27. lib.3.*

161 Professiones eorum, qui recipiuntur in Monasterio vltra quam sustentari possunt valent, *Fagnan.in c.consulti nu.49.*

162 In casu, quod adsit simplex fideicommissum, si vocatus fiat monacus in monasterio Capaci in communi, tunc durante vita monaci, monasterium succedit,& capit fructus, & post monaci mortem succedit sequens in gradu, *l.statius florus, §.Cornelio Fœlici, ff.de iure fisci, Molin.de primog.lib.1.c.13. nu.95. Castill. contr. 32.nu.56.seqq.lib.3.Rota p.13. dec.57. p.14.rec. dec.392. Bell cons.39. & seqq. Sabell.§.monacus num.11.*

Licet contra dicat *Censal. ad Peregr. de fideicom.art.28.vers.& quamuis.* Diximus ad *Rouit. cons.96.lib.2.* Maxime vbi apparet de exclusione monasterii, quia dixit testator, vt veniente casu monacationis, assignetur congrua dos, & reliquam fideicummissu accrescere, *Rota p.16. rec.dec.207.*

163 Si vero fiat monacus in religione incapaci, tunc succedit vocatus, *Forrentill.ad Surat.dec. 401.Rota dec.6.p.5.rec. Peregr.de fid.art.28.num. 63.*vbi etiam *Censal. Nos sup. Autonel. de temp. legal.lib.2.c.98.nu.52.Sabell.sup.n.13.*

In materia statutaria, Monasterium non habetur loco filii, *Rota p.2.diuersdec.92.n.11.*

Monasterium, an succedat quando fideicõmissum est ordinatum pro conseruatione familiæ, difficultas est, nam quod succedat, saltem durante vita monaci, *Fusar.qu.313. Costa de port.rat.q.226.nu.2. Argell. de acquir.poss. qu.8. art.31. Peregr.de fid.art.28.nu.81. Caual.l.q.193. nu.7.Clar.§.feudum q.78. Marta de success. legal. p.3.q.13.art.4.nu.11.seqq. Caball.cons.96. lib.1. Addit.ad p.12.rec.dec.433.434. Sabell.§.monasterium nu.6.& num.14.Tonnut.q.Caonic. p.3.q. 142.Ramon.& Baldnc.cons.9.& dec.31.*

Sed contra tenent *Altograd.cons.96.lib.1.Petra de fideicom.q.8.nu.516. Decian. cons.61. lib.2. Canall.qu.193.num.10.seqq. Peregr.sup.num.82. Mangil.de impnt.qu.71.n.28.Fusar.q.428. n.15. q.430.num.2. Ant. Fab.in C.lib.6.tit.2.defin.25. Cancer.var.p.1.c.24.n.31. Gratian.& Luca disc. 987.nu.8.Castr.Palao Oper.moral.p.3. p.4.§.3.n. 2.Castill.lib.3.contr.12. Rosental.de fend. c.7.conclus.29.nu.8. Rota Rom.dec.135. nnu.17.20.21. p.7.diuers.p.10.rec.dec.313.nu.15.seqq. Carena ref.153.*

Sed excluditur monasterium quando filio decedenti sine liberis ex suo corpore natis fuit substitura pia causa, *Maranta contr.p.4.resp.72. Sabell.sup.n.14.in fine.*

164 Sententia declaratoria nullitatis professionis, fieri debet pro Ordinarium, vna cum Supe-

periore Conuentus, in quo fuit facta professio, & sic Priore, vel Guardiano, vel deputato Monasterij monialium, nec sufficit sub Prior, vel Vicarius Guardiani. Tonnut. qq. benefic. cap. 77. Card. de Luca ad concil. Trid. disc. 41. num. 2. de regul. disc. 41. 42. vbi quomodo sit probanda nullitas. Ricc. collect. 2637. Tonnut. lib. 1. qu. 77. D. Cammarat. resp. 1. num. 11. Nus ad Ronit. cons. 6. num. 3. lib. 3. diximus Nos in Tract. de Nullit. Iudic. rubr. 3. qu. 1. num. 43. & qu. 7. num. 42. & rubr. 9. qu. 28. num. 37.

165 Nullitas non potest intentari per egressum; nisi reassumpto habitu, & punito de apostasia. Card. de Luca d. disc. 41. num. 2. de regular. disc. 41. num. 9. 10. Renat. Choppin. Monasticon lib. 1. tit. 3. num. 9. Gratian. vbi etiam Luca discept. 43. Ricc. in praxi tom. 3. ref. 320. num. 1. Auendan. de meru lib. 2. c. 10. num. 29. Suelu. conf. 21. num. 1. p. 2. Pignatell. consult. 176. tom. 9.

166 Vbi professio est nulla, an liceat propria authoritate à religione recedere Tonnut. q. 78. lib. 1.

167 Vbi est nulla professio, egressus à Religione recuperat bona. D. Card. de Luca de renunciat. disc. 17. num. 4. D. Rota de priuil. mulier. c. 3. spec 8. num. 54. Sanfel. dec. 191.

168 Ratificari non potest vbi nullitas prouenit ex defectu consensus, vel sollemnitatum. Card. de Luca de regal. disc. 44. n. 8.

169 Vel vbi defectus sunt fixi, & naturales. Card. de Luca de regul. disc. 42. n. 4.

170 Neque in ijs, in quibus ex ignorantia consensus deduci nequit. Card. de Luca de regul. disc. 43. num. 14.

171 Si sit simonica non est nulla, sed debet restitui acceptum turpiter, Card. Luca de regal. disc. 48. num. 3.

172 Quis ante professionem potest facere renunciationem suorum bonorum in beneficium cuius voluerit. Rota p. 18. rec. dec. 728. nu. 17. seqq. Sabell. §. renunciatio, & §. monasterium. D. Rota de priuil. mulier. c. 3. spec. 8. num. 34.

Sed ad eius validitatem requiritur, quod illa fiat infra duos menses ante professionem, iuxta Concil. Trid. Sess 25. c. 16. de regul. debet fieri cum licentia Ordinarii, Molfes. super consuet. Neapol. cit. de renunciat. qu. 16. ex num. 21. Mirand. ad Manual. prælat. regular. qu. 33. tom. 1. Canall. q. 806. Staiban. lib. 1. resol. 85. num. 1. 2. Gratian. dec. 37. vbi Scoppa & Luca. Lanmet. lib. 2. de vot. cleric. p. 2. cap. 5. Antonell. de temp. legal. lib. 2. cap. 7. num. 6. Rota sup. num. 38. Card. de Luca in d. Concil. Trid.

Alias aliter facta, etiam cum Iuramento non valet, per d. Concil. Trid. c. 16. Antonell. sup. vbi citat alios DD. R. Sanfel. dec. 192. num. 9. R. Marin. lib. 2. cap. 196. seqq. R. Capyc. Latro dec. 29. vbi Gizz. & Manfrella.

173 Licet quamuis fiat modico tempore post duos vltimos menses præcedentes professionem, valida est. R. Capyc. Latr. d. dec. 29. Maranta resp. 3. Luca de linea legal. art. 28. num. 27. licet contradicat Nouar. p. 1. qu. 78. Videndus Thor. in suppl. comp. dec. verb. renunciatio.

174 Talis dispositio non compræhendit testamenta, & Codicillos, quid quid dicat Spin. de testam. gl. 12. num. 50. tenent R. Tap. in auth. ingressi. C. de Sacr. Sanct. Eccles. verb. ideoque. Less. de Iustit. lib. 2. cap. 41. dub. 4. num. 40. Gratian. cap. 807. num. 30. Cauell. q. 63. ex nu. 7. Cancer. var. lib. 1. c. 8. num. 86. Pascal. de vir. patr. pot. c. 3. nu. 94. R. Marin. lib. 2. c. 196. num. 2. & tom. 3. alleg. 96. num. 3. Canalc. dec. 11. p. 3. num. 112. 113. Molin. de rit. nupt. lib. 3. qu. 99. num. 26. Rota Rom. dec. 556. num. 8. tom. 3. p. 4. rec. Em. Sa verb. Religio num. 5. Manfrell. ad d. dec. 29. num. 9.

175 Nouitius post Religionis ingressum, sed ante professionem, potest reuocare testamentum à se factum, & aliud condere. Less. sup. nu. 40. Vecch. in praxi disp. 8. dub. 10. n. 3. Pisu res. 8. lib. 1. num. 29. Couar. c. 2. de testam. num. 4. 5. Clar. §. testamentum qu. 28. num. 6. & ibi Harppreсht. ex num. 13. Gratian. disc. 187. num. 31. Vrceol. consult. 45. num. 1. tom. 1. Manfrella sup. n. 10.

176 An testamentum factum ante Religionis ingressum, rumpatur per professionem, non rumpitur etiam nihilo relicto Monasterio, pro sua legitima. Gratian. disc. 807. num. 30. & disc. 895. num. 98. & disc. 363. num. 24. seqq. Francb. & Luca dec. 423. Sanfelic. dec. 349. vbi addit. Rota p. 2. diuers. dec. 188. Vrceol. consult. 45. Sabell. §. monacus num. 3.

177 Dispositio illa Concilij cópręhendit donationé inter viuos. Molina de Iustit. tract. 2. disp. 139. Sant. Faust. in Thes. Relig. iur. lib. 5. c. 180. Staiban. res. 85. nu. 5. nam à donatione nihil differt renunciatio gratuita P. Affl. contr. 24. num. 6. 7. Couar. res. 4. lib. 2. Mascard. conclus. 1269. num. 1. Clar. §. donatio. Merlin. de legit. tit. 2. q. 11. nu. 3. 4. Gratian. disc. 419. num. 19. Rodoer. cons. 7. Manfrell. sup. n. 16. 17.

178 Renunciationem officij, fideiussionem, liberationem tutoris, & curatoris. Manfrell. sup. num. 18. Casanat. cons. 10. ex nu. 75.

179 Verum dispositio dicti Concilij non habet locum in renunciationibus, & donationibus, vel obligationibus factis ab existente in sæculo, etiam animo, & proposito Religionem ingrediendi. Rota dec. 227. n. 4. diuers. Diana p. 3. tract. 2. res. 55. Vlp. in praxi Iudic. cap. 42. n. 13. Quaranta ver. Monasteria, & Conuentus. vers. dubium illud. Ricc. in praxi p. 3. res. 353. R. Capyc. Latr. dec. 31. num. 2. Gratian. & Addentes dec. 37. Staiban. obs. 85. lib. 1. Cened. qu. 6. nu. 8. R. Martius lib. 2. cap. 196. decisum refert Manfrella ad Capyc. Latr. dec. 31. num. 3. 4. quamuis post susceptum habitum, Rodriq. tom. 2. qq. 9. 47. art. 8. Castill. de vsufr. c. 65. nu. 7.

180 Gratiæ, quibus gaudent, & concessionibus emittentes professionem, ponuntur per D. Sanch. lib. 5. summæ. cap. 5.

De solemnitatibus, & ceremonijs, quæ interuenire solent in professione monialium; git D. Rota de priuil. mulier. cap. 2. spec. 8. num. 19. & seqq. vsq. ad num. 78.

181 . De

181 De Professione latè agunt *Franeiscus Bordonus*, *Cæsar Panimoll. Passerinus Remigius Scrofa.* Card. *Tusc. lit. P. Verb s.* Card. *de Luca. Fagnanus* Gonzal. *Barbas. Pignatell.* Ant. Aug. *p. 1. lib. 9. tit. 8. 9. Lanmet lib. 2. de veter. cler. part. 2. cap. 5. Ricc. collect. 530. 2388. 2582. Cyriac. contr. 371. Tommas. lib. 1. qu. 65. 24. 77. seqq. P. Sanch. lib. 7. de matr. disp. 37. & lib. 5. Summ. c. 3. seqq. Vela dissert. 35. nu. 73. Valenz. cons. 12. Fontana in Biblioteca verb. professio Card. Tusc. lit. P. D. Pignatell. tom. 9.* consult. & in alijs Tomis. *Fran. de Magistris in Sylua Eccles. p. 1. lib. 1 tit. 12. c. 8. fol. 379. seqq. Auendan. de metu lib. 2. cap.* 10. Et *Alij.*

S V M M A R I V M.

Sectionis II. Quæstionis XXXV.

Sponsalia vnde sint dicta, & quæ sint n. 1.

Ex quibus verbis habeantur nuptiæ, & sponsalia nu. 2. 3.

Quot modis sponsalia sumantur, n. 4.

Quando sint vera sponsalia. n. 5. 10. 11.

Sponsalia antiquitus quomodo fiebant n. 6. 7.

Sponsalia an sint contractus n 8.

Quomodo fiant sponsalia. n. 9. 14 15.

Quomodo probentur sponsalia, n. 13.

An sufficiat ad sponsalia consensus tacitus. n. 16.

Quando irritetur matrimonium, post sponsalia. n. 17.

Sponsalia an possint contrahi per nuncium, vel Epistolam, nu. 18.

Consensus debet esse mutuus, & legitimus, nu. 19. 20. 62. 63. 64.

Arrhæ, aut sponsalitia donatio, an pertineant ad substantiam sponsaliorum, nu. 21.

Sponsalia excludunt pœnam raptus, n. 22.

Stuprans sponsam, an puniatur pœna strupri, n. 23.

Quæ requirantur ad substantiam sponsalium, num. 24. 25.

Quando inducant impedimentum publicæ honestatis, n. 26. 27. 28. 44. 85. 86. 87. 88. 89. 90.

Sponsalia an possint fieri clandestinè, n. 29.

Sponsus per verba de futuro, an possit cogi ad matrimonium, n. 30. & n. 31. 32. 33. 34. 60. An de præsenti, nu. 59.

Quando pater possit facere sponsalia pro filijs. n. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 79.

Sponsalia contrahuntur per verba futuri temporis, num. 45.

Sponsalia de futuro transeunt de iure communi, in matrimonium, n. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54.

Quando contrahantur de præsenti. n. 55. & illa quæ sint. n. 61. 66.

In dubio de præsenti, vel de futuro censeantur. num. 56. 79.

Quando irritentur, n. 57.

Primis contractis, an possint alia contrahi n. 58.

Sponsalia nullo præfixo tempore quando implenda, num. 65.

Qui possit contrahere sponsalia, n. 67.

Quam ætatem requirant sponsalia. nu. 68. 69. 70. 71. 72. 73.

Sponsalia, an possint contrahi inter Impares. n. 74.

Sponsalia an recipiant diē, aut conditionem, nu. 75. 76. 77. 78.

Prohibito matrimonio, an censeantur prohibita sponsalia. n. 80.

Post sponsalia, in casu proposito, an valeat matrimonium. n. 81. 82.

Quando vltima sponsalia derogent prioribus, n. 83.

Sponsalia si sint contracta, sed non sit consumatum matrimonium ex iusta causa non restituantur Iocalia missa, n. 84.

Ex matrimonio nullo, an adsint Sponsalia, n. 91.

Sponsalia metu contracta nulla sunt, & quando, nu. 92. 93. 94. 95. 96. 97.

Pater an possit impedire indigna sponsalia, n. 98. 99.

Sponsalia de futuro quando dissoluantur, n. 100. & à n. 101. ad n. 125.

Priuilegia concessa matrimonio, an censeantur concessa sponsalibus, n. 126.

Sponsa, an veniat appellatione vxoris. nu. 127. & à n. 128. ad n. 138.

Quando sponsalia transeant in matrimonium, n. 139. & à n. 140. ad 145.

Quanda sponsalia contracta per patres sint valida, num. 146.

Sponsa an teneatur sequi maritum iturum ad alium locum, n. 147. 148.

Quanda præsumatur matrimonium inter sponsos, nu. 149. 150.

Sponsa quando est deosculata, si non sequatur matrimonium lucratur medietatem sponsalitiæ largitatis, & apud Nos, antefati, n. 151.

Inter sponsalia, & matrimonium differentiæ. n. 152.

Pendente lite super matrimonio, & sponsalibus, puella à quo sequestretur, n. 153.

Quanda valeat donatio inter sponsum, & sponsam, nu. 154. 155.

Tractantes de sponsalibus, & matrimonio. DD. remissiuè, n. 156.

Quid sint Sponsalia, Vnde dicta sint?

Sectio II. Quæstionis XXXV.

Diximus *sup.* quod Dos non potest esse sine matrimonio, Professione, aut Sponsalibus,
1 Ideo dicemus de Sponsalibus, Sponsalia sunt dicta à *Spondendo*, quia moris fuit veteribus stipulari, & ritu solemni *Spondere* sibi vxores futuras, vnde, & sponsi, & sponsæ appellatio nata est, Sic sunt sponsalia mentio, & repromissio nuptiarum futurarum, *l. 1. 2. 3. ff. de sponsal. Can. nostrates 30. q. 5. Can. statutum, §. apparet 27. q. 2. Sess.* Concil. *Trid. 24. de reformat. c. 3. Aul. Gell. lib. 4. c. 4. Eberhard. Speckhan cent. 2. q. 1. 5 class. 2. q. 2. 3. Hunnius in resolut. ad Tremler. vol. 2. disp. 6. thes. 1. q. 1. 5.* aliiq; relati per *Harpprect. Instit. de nupt. in princ. nu. 3. Petr.* Gregor. *Syntagm. lib. 8. cap. 3.* Loy. *de contract. tit. de sponsal. nu. 1. seqq. Caluin. in lexic. vers. Sponsalia, Canar. de sponsal. c. 1. Alciat. in l. sciendum est, ff. de ædilit. edicta lib. 1 Parerg.*

Parerg. c. 2. Doctissimus Ripol. var. c. 8. num. 1. 2. D. Rota de priuil. mulier. cap. 3. spec. 5. n. 1. 2. seqq. Guttier. qq. Canonic. lib. 3. tit. de sponsal. & matrim. c. 1. nu. 1. 8. 9. Cuch. lib. 5. Instit. maior. tit. 10. nu. 2. Mascard. conclus. 1332. Fagnan. in c. cum Virum num. 4. de regular. Tasson. de antefat. vers. 8. obs. 2. num. 46.

2 Ex quibus verbis habentur nuptiæ, & sponsalia, nam aliud est nuptias contrahere, aliud promittere se contracturum: sicut aliud est mutuam pecuniam dare, aliud promittere se daturum, *l. si pœnam 68. ff. de verb. obligat. Io: Kitzel. Synops. matrim. c. 5. the. rem. 1. lit. E. fol. 111. Guttier. sup. d. c. 1. Tasson. sup. nu. 47. Decian. cons. 66. vol. 5.*

3 Nuptiæ verbis in præsens tempus conceptis contrahuntur, veluti. *Ego capio te in meam uxorem: Ego te accipio in meum maritum: Vel promitto tibi, quod sis mea uxor, Harppreft. sup. n. 3. 4. Guttier. sup. c. 3. Fagnan. in c. ad audientiam tit. de sponsal. & matr. num. 13. & in c. licet nu. 1. de spons. duorum, & in c. si inter nu. 1. & 7. de spons. & matrim.*

4 Sponsalia tripliciter sumuntur. Primo pro futuri matrimonii promissione. 2. Pro matrimonio de presenti copula non consumato, *c. 3 loco de præsumpt. c. 1. c. fin. de spons. duo. & c. coniuges, & c. qui desponsatam 27. qu. 2. & Matth. 1. cum esset desponsata, & c. Viuald. in Candel. aur. 7. sacram. in materia de spons. cap. 1. qu. 1. 3.* dicuntur sponsalia munera, quæ à sponso sponsæ dabantur, *Guttier. sup. d. c. 1. n. 1. Tasson. sup. n. 48.*

5 Quando promissio Sponsalium fit animo promittendi, non tamen se obligandi, vera sunt sponsalia, & in foro conscientiæ etiam obligat, *P. Ledesma de matrim. q. 34. art. 1. dub. 2. Sanch. de matrim. lib. 1. disp. 9. n. 5. Guttier. sup. c. 9.*

6 Sponsalia olim fiebant adhibitis tredecim testibus, ex *D. Hieronimo; Passarell. de donat. q. 7. num. 14.*

7 Tempus inter sponsalia, & matrimonium erat annus apud *Hebreos, ex D. Augustino, Passarell. d. q. 7. nu. 16.* Apud Romanos ex lege Papia, duorum annorum, *ibid. n. 17.* Ex lege Augusti additus annus. *ibid. num. 18.* Dictum tempus emendauit *Imp. Seuerus ex Tertulliano, ibidem num. 19.*

8 Sponsalia sunt verus contractus, licet non Sacer, sed matrimonii, *Onat. de contract. tom. 2. tract. 8. sect. 7. Castejon. §. sponsalia, Sabell. cod. §. nu. 1. in fine.*

9 Sponsalia, alia testatione, vel scriptura interpositis, alia, iis omissis, fiant, *l. in sponsalibus, ff. de sponsal.* Alia coram, seu inter præsentes; alia inter absentes, & per nuntium, aut epistolam fiant, *l. in sponsalibus, ff. eod. Caluin. sup. Tasson. de antef. vers. 8. obs. 2. n. 48. Sabel. §. matrimonii n. 4.*

Alia sponsalia nuda sunt, seu simplicia, quæ absq; vlla pactione, scriptura, arrha, vel pignore fiunt; alia non nuda, quæ pacto de dotis constitutione, & eius restitutione; vel Interposita iurisiurandi religione fiunt, *c. de illis 7. & c. ve-nitus 13. tit. de sponsal.* Alia purè contrahentur hoc modo: *Ego te accipiam in meam.* Alia sub conditione, his verbis: *Ego te accipiam, si quid. datum, factum ve fuerit, aut non fuerit, c. præterea tit. eod.* Alia addunt differentiam Iuris Canonici Interpretes, in sponsalia de præsenti, & sponsalia de futuro, sed veritas est, quod omnia sponsalia sunt de præsenti, licet matrimonium sit de futuro, benè *D. Loy. sup. nu. 6. Card. de Luca de dote disc. 165. n. 7. vers. quarta disc. 141. 135. Sanch. lib. 1. de matrim. disp. 15. lib. 1. disp. 6. 7. c. 5. qui Clerici, vel vouent, Harppreft. loco cit. num. 7. Laurent. Neidecer. tract. de spons. obs. 1. diuis. 2. fol. 20. Guttier. d. c. 3. Passarell. de donat. q. 7. Fagnan. in c. si inter. n. 9. de spons. & matrim.*

10 Verum sponsalia non sunt coniunctio, sed promissio coniunctionis futuræ, *Fagnan. in c. vbi non est, nu. 8. de desponsat. Impub.*

11 In dubio talis præsumitur, alio non expresso, *Card. de Luca d. disc. 165. n. 8.*

12 Et possunt sponsalia contrahi per quæcunque verba consensum exprimentia non de presenti, sed de futuro, *Fagnan. in c. si inter virum n. 8. de sponsal. & matrim.*

13 Quomodo probentur sponsalia. *Rota p. 18. rec. dec. 267. 538. 621. Mascard. de probat. conclus. 1331. 1337.* qui dicunt probari per reciprocam promissionem sponsi, & sponsæ, si testes adsint, qui deponant se audiuisse mutuam promissionem, vel per responsionem ipsorum contrahentium. *Ripol. d. c. 8. num. 6. Guttier. Canon. qq. lib 3. c. 1. & seqq. signanter cap. 12.*

14 Sponsalia solo consensu perficiuntur libero. *l. sufficit 4. in princ. ff. de sponsal. D. Loy sup. tit. 2. num. 1. Fagnan. in c. cum virum num. 43. tit. de regular.*

15 Licet antiquitus per stipulationem fiebat. *Passarell. de donat. disp. 7. num. 49. ex l. 2. ff. de sponsal. Rota de priuil. mulier. cap. 3. spec. 5. nu. 3.*

16 Consensus, siue tacitus, siuè expressus, vnde filia, quæ patris voluntati, non repugnat, sufficit, sufficiunt nutus, vel signa. *D. Loy sup. nu. 2. Fagnan. in c. tua, num. 2. de desponsat. Impub.*

17 Nulliter sponsalia contracta cum patre, an irritetur matrimonium postea contractum cum filio. *Card. de Luca de matrim. disc. 7.*

18 Consensus, siuè coram, siue inter absentes inter positus, per nuntium, aut per epistolam *l. fin. ff. de spons.* modo sponsi totum quod gestum est ratum habeant. *D. Loy sup. nu. 3. Card. Luca super Concil. Trid. disc. 26. num. 29. Perez de matr. disp. 15. sect. 9. Sanch. eadem tract. lib. 2. disp. 12. Tasson. de antef. vers. 8. obs. 2. num. 48.*

19 Consensus debet esse mutuus, & legitimus. *D. Loy sup. num. 4.* licet sufficere, si acceptentur sponsalia, absq; repromissione, & sic vterque remanet obligatus. *Guttier. d. tit. de sponsal. cap. 5.*

20 Vnde nulla ex defectu consensus, iustitiam non inducunt. *Fagnan. in cap. ad audientiam nu. 9. de spons. & matrim.* Siue sint de præsenti, siue de futuro *num. 18.*

21 Nec Arrhe, nec sponsalitia donatio, ad sponsalio-

ſaliorum ſubſtantiam pertinent. *D. Loy ſup. n. 5. Gattier. de matrim. c. 18. 19. Paſſarell. d. q. 7. nu. 94.* Ideo pæna in ſponſalibus apponi non poteſt *Paſſarell. ibid.*

22 Sponſalia excludunt pænã raptus. *Card. de Luca ad Concil. Trid. diſc. 28. num. 15. Fagnan. in cap. ex publico num. 31. de conuerſ. coniugat. Guttier. d. c. 1.*

23 Sic ſtuprans ſponſam non poteſt puniri pæna ſtupri, ſed alia pæna. *Fagnan. in cap. is, qui fidem num. 15. de ſponſal. Guttier. ſup. Taſſon. de anteſ. verſ. 8. obſeru. 2. num. 48. Farinac. qu. 147. Caball. conſ. 20. cent. 1. Ciarlin. contr. 174.*

24 Sponſalia ad hoc vt ſint valida tria requiruntur. 1. vt interueniat mutua futuri matrimonij promiſſio. 2. Vt huiuſmodi promiſſio ſit acceptata. 3. Vt aliquo externo ſigno ſit manifeſtata, Alij addunt. 4. requiſitum, vt promiſſio ſit facta animo ſe obligandi, alias non inducit ſponſalia. *Sperell. dec. 95. num. 19. ſeqq. Diana p. 11. tract. 6. reſol. 54. Chriſtin. dec. 124. vol. 3. & dec. 127. Rota p. 19. rec. dec. 163. Ripol. var. tit. de ſponſal num. 6.* Maſcard. *concl. 1337. Sabell. §. ſponſalia num. 1.*

25 Quod quartum requiſitum præſumitur, concurrentibus alijs, & non ſit audiendus ille, qui vellet dicere ſe ſimulatè promiſiſſe. *Sperell. d. dec. 95. num. 6. ſeqq. Diana p. 3. tract. 4. reſ. 105. ſeqq. & tract. 6. reſ. 81. p. 5. tract. 14. reſ. 32. 33.* vbi an valeant, & obligent ſponſalia ficta, etiam iuramento firmata, non tamen cum animo ſe obligandi, *Vaſq. opuſc. moral. tract. de reſtit. cap. 3. §. 1. dub. 2. ſeqq.*

26 Sponſalia validè contracta in primò gradu cum altero conſanguineo, inducit impedimentum iuſtitiæ publicæ honeſtatis ad contrahendum matrimonium cum altero conſanguineo, & contractum dirimunt, *c. litteras de ſponſ. Impub. c. iuuenis, c. veniens c. ad audientiam c. ſponſam de ſponſal. c. vnic. de ſponſ. in 6* Intelligendo de ſponſalibus per verba de futuro, nam verba de præſenti, etiam nulla ſponſalia cauſant dictum impedimentum. *Sperell. d. dec. 95. num. 6. ſeqq. Rota p. 18. rec. dec. 267. 538. 621.*

27 Dictum Impedimentum ceſſaret, ſi ſponſalia mutuo conſenſu diſſoluerentur *Diana p. 11. tract. 5. reſ. 12.*

28 Ceſſant etiam ſi ſint conditionaliter contracta, conditione non impleta, ſecus autem in modo. *Rota p. 18. dec. 621. num. 19. ſeqq.*

29 Sponſalia poſſunt clandeſtinè fieri, quia Concilium loquitur de matrimonijs clandeſtinis, *Diana p. 9. tract. 7. reſ. 72. Chriſtin. dec. 331.* vbi Concilium nihil in hoc ſtatuit, niſi quod per copulam non tranſeunt in matrimonium. *& dec. 124. num. 27 ſeqq. lib 3. Rota p. 10. rec. dec. 19. num. 56. ſeqq. Serafin. dec. 1156. num. 6. Sabell. §. matrimonium num. 6. ſeqq. §. Sponſalia n. 2. Guttier. de ſponſal. & matrimon. cap. 4. Fagnan. in cap. de illis num. 48. & ſeqq. de deſponſat. Impuber.*

30 Sponſus per verba de futuro poteſt præciſè compelli ad matrimonium contrahendum, niſi adſint iuſtæ cauſæ recedendi. *Tuſc. lit. S. concluſ. 403. num. 19. lit. M. concl. 126. Diana p. 3. tract. 4. reſ. 26. Ricc. collect. 1740. 3143. ſeqq. Rota p. 4. rec. dec. 431. Caualer. dec. 415. 421. Rub. in annot. ad n. 62. ſeq. d. dec. 431. Ead. Rota p. 9. rec. dec. 163. & p. 10. dec. 19. Triuiſ. dec. 9. & 20. Ludouiſ. dec. 376. & Additio, Rota p. 19. rec. dec. 142. Marta vot. 172. Gibalin. de vniuerſ. negot. tom. 2. lib. 4. c. 1. conſect. 3. Caſpenſ. Curſ. Theolog. Tract. 26. diſp. 1. ſect. 7. Roſſignuol. in praxi Theol. legal. contract. 14. de ſponſ. prænot. 8. Card. de Luca de dote diſc. 79. num. 8. de matrim. diſc. 8. Annot. ad Concil. diſ. 26. 27. num. 12. Ripol. var. tit. de ſponſal. num. 30. 31. Happrec. Inſtit. de nupt. in princ. num. 28. & ſeqq. Taſſon. d. obſ. 2. num. 49.*

31 Poteſt cogi etiam per cenſuras, *Brunel. de ſponſal. concl. 16. num. 9. Sarment. ſelect. lib. 1. c. 5. num. 3. D. Spadaz. de viduis diſq. 32. num. 30. Triuiſ. dec. 9. Ludouiſ. cum add. dec. 376.* Rota *p. 15. rec. dec. 142. Poſſent. ſing. 115. 172,* Sed ſi in negatiua perſiſtat, eſt abſoluendus, etiam eo non petente, *Poſſent. ſing. 115. & 172.* vbi quod non eſt cogendus ſi effectus non ſperatur, vel cauſa iuſta adducatur, quia matrimonia coacta ſolent habere infelices exitus *Harpprect. ſup. Alberic. Gentil. de nupt. lib. 6. c. 2. Zipæus Iur. pontific. lib. 4. tit. de ſponſal. num. 2. Mantica de tacit. lib. 3. tit. 18. Beſold. diſc. polit. de nupt. c. 6. num. 6. Baron. de effect. min. ætat. eff. 3. nu. 16. Triuiſ. dec. 9 & 20. Nouar. qu. 65. p. 1. Diana tract. 4. reſ. 206. tom. 3. Ricc. coll. 2664. Mantica de tacit. lib. 3. c. 77. Sanch. de Matr. lib. 1. diſp. 20. 29.*

32 Si quis promiſit nubere cum aliqua, deinde promiſit cum alia contrahere, & iuramentum ad fuit, poſtea, ſtante prima promiſſione illa carnaliter cognouit, debet facere matrimonium cum ſecunda, ſtante illo iuramento, quod fortius illud ſtrinxit. *Farinac. tom. 1. dec. 107. nu. 3. Ripol. ſup. n. 33. ſeqq. ex Spin. in ſpec. teſtam. gl. 4. princip. num. 72. Anchar. in c. veniens 2. tit. de ſponſ. Phil. Franc. in cap. ſi pro te, de reſcript. in 6.*

Licet contra dicat *Harpprect. ſup num. 20. & 30. 32. ſeqq.* vt debeat contrahi matrimonium cum illa, quam cognouit.

33 Poteſt cogi ad matrimonium, etiam per Iudicem laicum. *Diana p. 1. tract. 2. reſol. 130. Sabell. §. ſponſalia num. 3. Sanch. de matrim. lib. 1. de ſponſal. diſp. 29. num. 9. ſeqq. Baſſ. de matrim. c. 11. num. 52. Roſſignuol. in praxi contract. 14. de ſponſal. prænot. 8. Fontanell. de pactis nupt. tom. 2. clauſ. 12. gl. vnic.*

Niſi adſit aliqua iuſta cauſa, & quæ ſit hæc iuſta cauſa, ponunt Sanch. *de matrim. lib. 1. diſp. 57. Menoch. de arbitr. caſ. 355. Triuiſ. dec. 9. Ludouiſ. & addit. dec. 376. Caualer. dec. 421. 447. 468. & 526. Pac. Iordan. vol. 1. lib. 3. tit. 7. n. 204. Rota p. 1. diuerſ. dec. 497. Serafin. dec. 1112. 1258. Couar. de ſponſ. p. 1. c. 5. Sanch. medic. legal. tom. 2. lib. 9. tit. 10. q. 5. penes Zacch. dec. 53. Tuſc. lit. M. concluſ. 126. Diana p. 3. tract. 6. reſ. 81. Roſſignuol. in praxi contract. 14. de ſponſal. prænot. 8. Fontanell.*

nell.de pactis tom.2.cl.12.gl.Vnic. Cibalin.*de vni-*
nerf.negot.fol.12.Vasq;opusc.moral.c.3. de sup. 5.
dub.4.seqq. puta per ingressum religionis, per
votum castitatis, per ordinem sacrum, per ma-
trimonium, alia persona, Absentiam cum muta-
tionem domicilij, fornicationem ex parte mu-
lieris, & alia.
35 Si filij sint præsentes, & impuberes. Dicit
pater pueri: Ego promitto te nupturum cum
N. Et è contra per alium patrem respectiuè
idem dicatur, & postea parentes ad inuicem
dicant: Placet ne vobis Impuberibus, quod
postea matrimonium adimpleatur? respon-
dentibus illis quod sic. An adueniente legiti-
ma ætate possint tales filij compelli matrimo-
nium complere. Et dicitur vt sponsalia ta-
lem actum valere, quia reperitur consensus ad
validandum actum de futuro, relatum ad tem-
pus legitimum ex. *c. fin. de desponsat. impub. c.*
36 *vnic.§.idem quoque eod.tit.in 6.* Vbi amplius
deciditur, quod ex talibus sponsalibus oritur
impedimentum publicæ honestatis. *gl. in c.fin.*
de desponsat.Impub.verb. subarrhata,Sanch. de
matrim.lib.1.de sponsal.disp.21. num.2. Guttier.
37 *in* Canon.*qq.sup.q.13.16.*vbi tota materia. Et
in hoc casu nihil de nouo statuit, neq; alterauit
S.C.T.sess.24. de reform.matrim.Sanch.sup.nu.6.
38 Et sponsalia possunt contrahi per parentes,
licet secus matrimonia, *Rota de priuil. mulier.*
cap.1.num.50. & seqq.& c.3.spec.1. n.24.
39 Sic sponsalia contrahit pater pro filio im-
pubere, sed non pro pubere, nisi consentiat.
Fagnan.in c. Tua.num. 1. de desponsat.Impuber.
40 Et sufficit consensus expressus, vel tacitus,
41 verbo, vel facto. *Fagnan.sup.num.2.* Et pater
potest contrahere sponsalia pro filio infante.
Fagnan.sup.nu.5.
42 Quod intelligitur de facto, & ex quadam
honestate, nam verè ex illis, quoad ipsum fi-
lium, nulla oritur obligatio, nec publicæ ho-
nestatis iustitia. *Fagnan. ibid.num.6.* Sed vide
hic infrà *num.146.*
43 Sponsalia sub conditione à parentibus
contracta, non sunt conditionalia, si purè à fi-
lijs contracta fuerint. *Fagnan.in c.ad audientiam,*
num.2.de sponsal.& matrim.
44 Sponsalia nulla ex alia causa, quam ex defe-
ctu consensus, de iure communi, inducunt pu-
blicam honestatem, quæ impedit, & dirimit
matrimonium cum consanguineis sponsi, vs-
que ad quartum gradum. *Fagnan. in c. ad au-*
*dientiam,num.6.10.de sponsal.& matrim.*Secus ex
Concilio Trid. ibid.num.8.
45 Sponsalia contrahuntur per verba futuri
temporis, vt: *Accipiam te in vxorem*, vel *pro-*
mitto, quod te ducam in vxorem. Item *promitto*
me tecum contracturū nuptias & c.3.de sponf.duo-
rum,Cuiac.in c.penul. de spons. P. Sanchez lib.1.
de matr.disp.18.seqq.Menoch.lib.3. praf.1. seqq.
Duaren.ad tit.ff.solut.matr.c.de spons.num.1. Ste-
fan.Malescot.in lib.de nupt.c.1. p.10. Beza tract.
de repud.& diuort.pag.6.7. Ripol. var. cap.8.nu.
*1.2. Harppreft.sup.num.4.Guttier.*Canon.*qq. lib.*
3.cap.3. vbi *cap.4.* dicit hæc sponsalia de futuro
non esse improbata per Concil. Trident.
46 Sponsalia de futuro transeunt, de iure com-
muni, in matrimonium per copulam subsequu-
tam, præsumptione iuris, & de iure, licet verba
deficiant. *Fagnan.in cap. tua fraternitati,nu.13.*
de spons.& matrim. Marta tom.3. ff. tit.sponsalia
c.3.D.Aguila ad Roias de incompatibil.p.8.cap.1.
num.28. seqq. vbi quid stante Concilio *Trident.*
Guttier.lib.1. Canon.*qu.21.Couar.de spons.cap.3.*
Barbosa voto 94. Menoch. lib. 3. praf.1. num.6.
seqq. Harppreft.sup.num.32. Vbi affert DD. di-
centes hoc procedere quamuis adsit protesta-
tio de non efficiendo matrimonio, licet *n.36.*
contrarium *ipse* teneat.
47 Nec in foro Ecclesiæ admittitur probatio
defectus consensus *Fagnan.ibid. num.14.* secus
in foro animæ. *ibid.*
48 Secus per oscula, vel amplexus, aut nisum
ad copulam. *Fagnan. in c.litteræ, quas. nu.2. de*
matr.contract. contra Interd. Eccles.
49 Sed non transeunt per nisum carnalis copu-
læ tantum. Nec transeunt in matrimonium
quoad Deum, si copula non intercessit affectu
coniugali, sed fornicario. *Fagnan.in c.is quidem*
num.1.& seqq.& num.9. de sponsal.
50. Sponsalia post *Concil. Trid.* non transeunt
in matrimonium per copulam subsequutam.
Fagnan.sup.num.8. Et possunt mutuo consen-
su partium dissolui. *Idem sup. n.10.*
51 Sponsalia de futuro contracta præsente
parocho, nullis tamen adhibitis testibus, non
sunt valida ex *Concil. Tridentino*, sed remanent
in dispositione iuris communis. *Fagnan. sup.*
num. 9.
52 Sponsalia per verba de præsenti contracta,
non seruata forma Concilij, per copulam subse-
quutam in matrimonium non transeunt, si de-
cretum de reformatione matrimonij in paro-
chia fuerit publicatum. *Fagnan. sup.num.11.*
53 Sponsalia de præsenti inter puberem, &
impuberē coram parocho, & testibus contra-
cta post Concilium non transeunt in matrimo-
nium, per cohabitationem, & copulam. *Fagnan.*
sup.num.13.
54 Sponsalia de futuro sunt propriè sponsalia,
sed de præsenti impropriè, & respectu futuræ
executionis matrimonij. *Fagnan. in c. si inter.*
num.9. de spons.& matrim. Harppreft.sup.num.5.
Gutt.cit.qq.lib.3.cap.1. de sponsal. Passarell.de do-
nat.disp.7.n.47.48.
55 Contrahuntur de præsenti, ex actibus præ-
sentibus, de futuro ex actibus futuris, *P. Sanch.*
de matrim. lib. 1. disp.22. & seqq. Guttier. sup.
56 In dubio potius matrimonium, seu sponsa-
lia de præsenti, quam de futuro præsumuntur.
Harppreft.sup.num.6. & 83. Fachin. lib.3.contr.
c.4.seqq.Sanch.de matrim.lib.1. de spons. disp.18.
Alberic.Gentil.de nupt lib.2.cap.9. Menoch. de
præs.lib.3. praf.3.nu.vlt. Rota de priuil. mulier.
cap.3.spec.5.n.11. Guttier. [illegible]

57 Sponsalia ante matrimonium contracta non irritanter, licet matrimonium sit nullum, *D. Aguila ad Rozat de Incompatibil. p.8. cap.2. num.52.*

58 Et vbi vna vice sponsalia sint contracta de præsenti, non possunt alia contrahi. *Couar. de spons.c.4. §. 1. num. 15. Harppreet. sup. num. 84. Ernest. Cothman. vol.2. cons. 78. Schrader. p.9. cap.2.num.13. & sect.8.num.37.* vide *Ripol.c.8. num.29.& seqq.*

59 Sponsa de præsenti potest compelli per censuras Ecclesiasticas ad matrimonium consumandum & mutuam cohabitationem; *Fagnan.in c.ex publico num.3.4. de conuers. coniugat.* vbi latè de materia ad sponsam de præsenti spectantia.

60 Sponsalibus contractis, ex promissione nascitur obligatio, *Couar.de sponsal.c.4. P.Sanch.de matrim.lib.1.disp.3.seqq. & disp.46. Guttier de sponsal.& matrim.c.15.*

61 Nam sponsalia de præsenti contracta, proprie nuptiæ, seu matrimonium esse dicuntur, cum de iure ciuili, & Canonico non concubitus, sed consensus de præsenti, nuptias constituat, *l.nuptias 30.ff.de reg.iur.c.fin.de desp.impub. cum concord. Panorm.in c.fin.de coniug.lepros.n.3. Couar.de sponsal.c.1.nu. 5.6. & p.2. de matrim. c.1. nu.3.4. Scurf cons.9.cent.3. Harppreet.sup.nu.84. seqq. Rota de priuil.mulier. cap.3.spec.5. num.13. Guttier.d.c. 1.de sponsal. Passarell.de donat.qu.17. Fagn.in c.ad audientiam,de sponsal.& matr.n.13.* Nec soluuntur per subsequens matrimonium, etiam consumatum, *Idem Fagn.in c.licet nu.1. de spons.duorum,& in c.si inter nu.17.de sponsal. & matr.*

62 Sponsalia, vt obligent in vim sponsalium, mutuam vtriusq, promissionem exigunt, alias si tantum vnius adsit, in vim solum simplicis promissionis obligabunt, *Segur p.2.direct.c.15. Sanch.de matrim.d.lib.1. disp.5.& seqq. Guttier. d.cap.1.*

63 Ex taciturnitate inducuntur, & non sufficit patris, aut matris consensus, *Diana tom.2.tract. 6.resol.31.seqq.*

64 Sufficit promissio interna, *P. Sanch.d.lib.1. disp.3.seqq.*

65 Sponsalia, nullo præfixo tempore contracta, quando implenda, *Diana tom.2. tract.6.resol.34.Guttier.sup.c.15.nu.3.*

66 Sponsalia de præsenti inducunt maiorem honestatem, quã de futuro, *Fagnan.in c.ad Audientiam nu.15.22.de spons.& matrim.*

67 Omnes qui possunt matrimonium contrahere, possunt sponsalia, qui matrimonium non possunt, non possunt sponsalia præparatoria, *Harppreet.sup.nu.7.Caspens.Curt.Theolog.tract. 26.disp.1.sect.6.fol.699.*

68 Sponsalia exigunt ætatem septem annorum completorum, *l.14. ff.de sponsal. l.4.ff.de rit. nupt.c.1.de despons. impub. Antonell. de temp.lib. 2.c.4.nu.1.2. Guttier. Canon.qq.lib.3.cap.2.c.2. 4.5.7.8.12. & pen.de sponsal.c.14. de vestit.sponsal. Cuiacin c.3.de sponsal. Couar.de spons.c.2.P. Sanch.de matrim.lib.1.disp.16.seqq.Diana tom.2. tract.6.resol.1.seqq.& p.9.tract.7.res.63.65. Caluin.lexic.verb.sponsalia, Vultei.Instit.tit.10.in princ.nu.6.Narbona de ætate annot.7. q.19.seqq. Fagnan.in c.super inordinata a.43.de prab.& in c. vbi non est,de sponsat.impub.Sabell. §.annus nu.5, Marta tom.3.ff.tit.de sponsal.cap.5.6. Harppreet. sup.n.8. Baron. de effect.min.ætat. circo sprit.eff. 3.num.3.*

69 Ideò contracta ab Infantibus sunt nulla, ex defectu consensus, nec pariunt impedimentũ publice honestatis, *Fagnan.in c.cum virum nu. 43.de regular.& in c.Tua num 66. de Cleric.per saltum promot.c.vbi non est c.2. de desponsat. impub. Baron.sup.nu.12. Rota de priuil.mulier. c.3. spec.1.nu.25.& c.3.spec.5. nu.13. Guttier.d.c.2.* Nec per superuenientiam ætatis conualescunt, nisi verbo, vel facto ratificetur, *Fagnan. in c.tua lit.nu.66.de Cleric.per salt. promot.* Valerent tamen contracta vltima die septennii, vel parũ ante, *Grotius.c.43.nu.23.Antonell.sup.*

70 Etiam ante septennium, si malitia, aut prudentia ipsorum minorum suppler ætatem, *Antonell. de temp.lib.2.c.4.num.9. Cuiac.sup.Couar. sup.nu.1.Sanch.disp.16. à num.8. Canall. q.746. Diana d.tract.6.res.5.D. Loy.sup.tit.3.n.2. Diana p.9.tract.7.res.63.65.Sabelli.§.annus nu.5.Fagnan.sup.nu.5. Harppreet.sup.num.9.seqq. Baron. sup.nu.7. & seqq. Guttier.sup.* Imò sufficit vsus rationis, *Antonell.de tempore legal.lib.2.c.4.n.6. 10.Sabell.§.sponsalia nu.1. & §.annus nu. 9. Diana p.9.tract.7.res.63.65.*

71 Contracta à maiore, cum puella minore septennio, an pariant iustitiã publicæ honestatis, Non. *Fagnan.in c.iuuenis nu.t. de sponsal.in c. cum virum n.43.de regul. & in c.vbi non est nu.4. de desp.impub.* secus post septennium, *ibid.n.7.*

72 Sponsalia contracta de præsenti ab impuberibus, transeunt, perfecta ætate, in matrimonium, per receptionem munerum, per oscula, & alia huiusmodi signa, *Fagnan.in c.litteras nu. 3.de matr.contract.contra,* quid post *Concil.Trid. num.5.*

73 Sponsalia Impuberum doli Capacium, firmantur iuramento, *Fagnan.in c.ex litteris nu.4. de sponsal.*

74 Sponsalia contracta inter impares, putà inter fœminam nobilem, & virum ignobilem, vel è contra, sunt valida, nisi scandalum magnũ exinde probabiliter timeatur, *Diana p.9. tract.7.res.71.Costa de fact.scient.& ignor.distinct. 40.cc. 1.2.Tusc.lit.N. conclus.157.seqq.Guttier. canon.qq.lib.3.c.4.*

75 Sponsalia fiunt, vel purè,*c.2. de sponsal.* vel in die *c.sicut 22.eod.tit.* vel recipiunt conditionem, *tot.tit.de condit.apposit.Cuiac. in c.1.3.5.6. 7.de condit.appos. P.Sanch.lib.5. de matrim.disp. 14.17.Cypræus tract.de sponsal.cap.8.§.1.& 15. Bocer.class.1.disp.8.thes.9.Harppreet. Instit.de nupt.in princ.nu.22.*vbi explicat dictos modos.

76 Sponsalia conditionalia non pariunt publicam

cam honestatem, ante euentum conditionis, *Fagnan. in c. ad audientiam nu. 3. de sponf. & matr.*

77 Sponsalia, sub conditione à parentibus contracta non sunt conditionalia, si pure à filiis contracta sunt. *Idem ibid. n. 2.*

78 Ratio honestatis, an dicatur facere conditionem necessariam, *Card. de Luca de dote disc. 78. nu. 8. disc. 79. n. 80.*

79 Si iuuenis anulum puellæ tradat, & nihil de sponsalibus contrahendis dicat, & eum illa tacens recipiat sponsalia tacite contracta præsumi, dummodo in illo loco fiat, in quo vt plurimum pro sponsalibus contrahendis annulus dari soleat, & annuli traditio sponsalia significet. Imò si pro more loci, annuli traditio significet sponsalia de præsenti, seu matrimonium, tunc præsumitur matrimonium, *Ab. Panorm. in c. illud 11. de præsumpt. Ant. de Butr. in c. fin. n. 8. de desp. impub. Paris. conf. 55. lib. 4. Menoch. lib. 3. præs. 2. n. 6. Alber. Gentil. lib. 2. de nupt. c. 16 Harppreck. Instit. de nupt. in princip. nu. 28. seqq. Sanch. lib. 1. de sponf. disp. 22. Couar. in epit. decret. lib. 4. tit. de sponf. p. 2. c. 4. Besold. thes. pract. lit. H. num. 4.*

80 Prohibito matrimonio, an censeatur prohibita sponsalia? *Segur. p. 2. direct. c. 15. nu. 2. Solorzan. lib. 5. polit. c. 9.*

81 Sed si inter impuberes fuerunt sponsalia, cum iuramento celebrata de adimplendo matrimonio, pubertate adueniente, & legitima ætate ad matrimonium adimplendum, ad inuicem remanent obligati, vt diximus; sed si alter ex his pubertate iam, & legitima ætate adimpleta, iuxta dispositionem S. C. Trid. alteri nubat, tale matrimonium valet, *Guttier. Canon. qq. lib. 1. c. 18. nu. 9. Couar. de sponsal. p. 1. c. 5. §. vl.*

82 *nu. 7.* Nam talis promissio iurata obligaret ad nubendum cum effectu, sed non est sufficiens ad dirimendum matrimonium iam contractũ, *Ripol. var. c. 8. n. 125. & seqq.*

83 Sic etiam posteriora sponsalia Iuramento confirmata derogant prioribus absq; iuramento contractis, *Guttier. sup. c. 18.*

84 Si sint contracta sponsalia, sed ex aduersa valetudine alterius non fuit consumatum matrimonium, mulier non tenetur reddere iocalia, quæ sponsus eidem dedi, *Sanch. de matrim. lib. 6. qu. 21. nu. 3. Ripol. var. cap. 9. nu. 322.*

85 Sponsalia validè contracta in primo gradu cum altero consanguineo, inducunt impedimentum iustitiæ publicæ honestatis ad contrahendum matrimonium cum altero consanguineo, & contractum dirimunt, *c. litteras de desponf. impub. c. iuuenis c. veniens c. ad audientiã, c. sponsam de sponsal. c. vnic. de sponsal. in 6.* Quod intellige desponsalibus per verba de futuro; nam per verba de præsenti, etiam nulla sponsalia causant dictum impedimentum, *Concil. Trid. sess. 24. c. 3. de reformat. constit. B. Pij V. 62. Sperell. dec. 95. nu. 6 seqq. Rota p. 18. rec. dec. 267.*

86 vbi quod debent sponsalia concludenter probari, nec dicuntur probata per simplicem confectionem apocæ, nec per consensum genitorum, nisi etiam interueniat vtriusq; sponsi consensus expressus, vel tacitus, benè probatus, nec ex munusculis inuicem transmissis, nec ex fama, nec ex solo tractatu, nec expoliatione lectus, &c. Sed ab ista decisione fuit postea recessum dicendo constare desponsalibus ad dictũ effectum *ead. Rota p. 18. dec. 538. 621.*

Quod impedimentum cessat si sponsalia mutuo consensu dissoluantur, *Diana p. 11. tract. 5. res. 12.*

87 Cessat etiam si fuerint conditionaliter contracta, conditione non adimpleta, secus autem in modo, *Rota p. 18. rec. dec. 621. nu. 19. & seqq.* vbi de modo, & conditione.

88 Sponsalia nulla ex defectu consensus, iustitiam non inducunt, *Fagnan. in ad audientiam n. 9. de sponsal. & matrim.* Siue sint de futuro, siue de præsenti, *ibid. nu. 18.*

89 Et sponsalia de præsenti inducunt maiorem honestatem, qui sponsalia de futuro, *Fagnan. sup. n. 15. & 22.*

90 Et sponsalia mutuo consensu dissoluta inducunt publicæ honestatis impedimentum, *Fagnan. sup. n. 29.*

91 Ex matrimonio nullo saltim sponsalia contrahi permissa, resultant, vt dicunt *P. Sanch. lib. 1. de matrim. disp. 20. seqq. Solorzan. tom. 2. de iure Indiar. lib. 2. c. 20. n. 32. & lib. 3. Polit. c. 22. Card. de Luca in annot. ad Concil. Trident. disc. 26. n. 34. Harppreck. Instit. de nupt. in princ. nu. 20.* qui dicit in matrimonio contracto per impuberes, ex *c. vn. §. 1. de desp. impub. in 6. c. attestationes 10. in fine eod. tit. Menoch. lib. 3. præs. n. 91. seqq.*

92 Sponsalia metu contracta non valent, *P. Sanch. lib. 4. disp. 19. Barbos. in rubr. solut. matrim. p. 4. nu. 30. Diana tom. 2. tract. 6. res. 6. Harppreck. sup. n. 37. seqq.*

Etiam metu reuerentiali patris, *Felin. in cap. non nè, de præsumpt. num. 8. 22. Brunell. de sponsal. contr. 11. nu. 22. Sanch. de matrim. lib. 1. de sponsal. disp. 23. nu. 4. Ripol. var. c. 8. nu. 124.*

93 Nec Iuramento firmantur, *P. Sanch. lib. 4. disp. 21. Diana sup. Auendan. de metu lib. 2. c. 19. num. 69. 70.* Vbi nisi post metum fuerit facta purgatio. Nec Valent facta calore Iracundiæ, *Guttier. sup. c. 7.*

94 Ideò si homo stuprat mulierem, & sit coactus illi dare dotem, si mulier accipiat dotem, non potest cogi stuprator ex verisimili inimicitia orta propter quærelam criminalem, & carcerationem stuprantis ad instantiam stupratæ, *Rota p. 14. rec. dec. 242.*

95 Valent contracta inter prohibitos, sub conditione, si Pontifex dispensauerit, *Guttier. lib. 1. Can. quæst. 22. Cyriac. controu. 107. Diana tom. 2. tract. 6. resol. 19.* Et ante obtentã dispensationẽ dissolui possunt *D. Aguila ad Rojas de incompatibil. p. 2. c. 2. n. 53.* Verum illa superueniente, adhuc est pœnitentiæ locus, cum Papa dispensando ratum non habeat, quod gestum est, sed tantũ contrahendi licentiam impartitur, *Sanch.*

de

*de matrim.lib.5.disp.5. Guttier.sup. Ludouis. vbi addit.dec.*410.

96 Et sponsalibus ita contractis, adueniente dispensationem nouo consensu indigent, *Cauall.q.*391. *Diana sup. Card.de Luca de dote disc. 79.nu.9.de matrim.disc.7.nu.4.disc.8.num.vl. Annot.ad concil.*Trid.*disc.27.nu.6.*11.

97 Et inter moras dispensationis pœnitere vnum potest. Cy*riac.& Diana sup.*

98 Sponsalia, vel matrimonium indignè cum dedecore contrahere volens, potest à parentibus dissuaderi *D.Aguila ad Rojas de incompatibil.p.3.cap.3.num.49. Tranchedin.consult.33.*

99 Cum alias cũ dignis possit filius sponsalia, & matrimonium contrahere sine consensu parentum, per *Concil.Trid.sess.24.* de *reformat.matr. cap.1. Medran. cap. 10. de consensu Connubial. num.3.Vin.opin.327. Cartar.dec.36. Rota de priuil.mulier.cap.1.num.63.*

100 Sponsalia de futuro soluuntur, & de præsenti ex causa, *Couar.de sponsal. cap.5. & §.1. P. Sanch.lib.1.disp.42. & seqq.*

101 Dissoluuntur contrario consensu, vel vnius solius dissensu, & per aliud matrimonium, quæ sunt de futuro *cap.15.17. 22. 30. penul. & vlt. de sponsal.cap.1.2. de matrim. contra interd. Bellarmin.tom.1.contr. lib.4.de Rom.Pontifice c.14. Filesac.tom.2.tract.de iusta vxor. cap. 1. Segura p.2. Direct.cap.15.à num.11.* Cyriac. contr. 107. *Sanch.lib.1. disp.52. Diana tom.2.tract.6.res.21. seqq.* vbi quid si sit iuramentum *Caspens. curs. Theolog.tract.26. disp. 1.* vbi quibus ex causis à sponsalibus receditur Guttier. *Canon. lib.1.c.18.n.9.Couar.de spons.1.p. cap.5.§.vlt.nu.7. Ripol.var.tit.de sponsal. num.126. Guttier. sup.c.24.Tasson.de antef.vers.8. obs.2. num.51.Corset. notabil. verb.matrimonium.*

102 Dissoluuntur mutuo consensu contrahendũ, inter puberes, quamuis iurata. *Diana p.9. tract.7.res.75.76.* Christ*in.dec.124.nu.3. seqq.vol.3.* secus autem inter impuberes antequam pubertatem nascantur. *Rota p.14. rec.dec.185.num.8. Casp.curs.Theol.tract.26. disp.1. sect.*10. *Harpprect.sup.num.51. & seqq.Dec.cons.*368. 603.*n.4 Menoch. cons.15. num.1. Couar. epit. de sponsal.p.1.cap.5. num.1. Guttier.sup.cap.24. Tasson. de antef.vers.8.obs.2.num.53.*

103 Inter duos Impuberes si contrahuntur sponsalia, vel vnum puberem, & alium impuberem, tunc pubes tenetur expectare vsque quo alter pubescat, totus pedens à deliberatione alterius. *cap.7 de spons.impub.Nauar.cons. 2.Henric. in summa lib.11.cap.13.num.5. & cap. 14.num.7.*

104 Nec sufficiet si impubes, qui ante pubertatem pœnituisset, dedisset licentiam puberi recedendi, quia propter imbecillitatem consilij, respectu ætatis, non per hoc liberetur, sed debet expectare, quod hoc faciat adepta ætate à iure præscripta, nam tunc poterit infra triduum ante, & post. *Sanch.de matrim.lib.1. disp. 51.num.10.15.16. Guttier.eod.tract.c.29.num.8. Valer.Reginald.in praxi for.pœnit. lib.31. n.261. Barbos.in d.c.7.*

105 Si vero inter duos impuberes contracta sint sponsalia, neuter ante pubertatem recedere poterit, sicut e contra bene hoc eis licebit, & cuilibet ex eis statim ac illam attingant. *Couar.de sponsal.p.1.cap.1.§.1.Vegg. in summa lib. 6. cap.105. Vinald. in Candelabr.p.1.de sponsal.c.5. num.44.Guttier.lib.1.cap.18. num.10.qq.Canon. & de matrim.cap.29.Sanch.d.tract.lib.1.disp.51. num.6. Henric.in summa lib.11. cap.13. num.5. seqq.Barbos.in d.cap.7.nu.2.* hoc ita, vt si prius, qui pubescat non pœniteat, debeat expectare alterius ætatem. *Cutell. de donat. tom. 2. disc.1. spec.6.num.61. Guttier.canon.qq.lib.3.c.19.*

106 Et vbi fuit dies adiecta ad illa contrahenda, an dissoluantur? *Cuiac.in c.22.de sponsal.P.Sanch. lib. 1.de matr.disp.53.*

107 Per ingressum religionis, vel ordinis soluuntur sponsalia. *Couar.de sponsal. cap.4.§.1. num.24. Diana tom.2.tract.6. resol.29. seqq. p.9. tract.7.resol.75.76.* Caspens.*sup.Fagnan. in c.ex litteris il.2. nu.3. de sponsal.Guttier sup. cap.25.* vbi tota materia. Quamuis sponsalia sint iurata. *Fagnan.ibid.n.3.*

208 Non, professione non sequuta. *P. Sanch. disp.42. seqq.*

109 Nec per propositum castitatis seruandæ in sæculo. *Fagnan.in cap. ex parte il 2. num. 1. de conuers.coniugat.Guttier.sup cap. 26.*

110 Soluuntur sponsalia, si alter ex Sponsis incidat in grauem, & abominandum morbum, vt in lepram, gallicam scabiem, epiplesiam, phrenesin, paralysin, vel oculos amittat, vel nasum, superuenientiá paupertatis, inimicitias capitales inter sponsos ortas, vel alia similia, quãuis sponsalia sint contracta iuramento, nec requiratur absolutio à Iuramento in his casibus *Idem cap. 35.Tassonus de antef. vers.8. obs.2. num.51.* aut aliud simile. *Triuisan. de spons. priuil.7. Zipæus de spons.lib.4.num.7. fol.403.& 427.Harpprect. sup.num.55.& seqq.*Guttier.*sup. cap.32.33.* vbi *cap.34.* secus dicit si causæ supradictæ essent notæ tempore sponsalium.

111 Soluuntur per fornicationem subsequutam sponsi, vel sponsæ de futuro. *Guttier. sup. c.31.*

112 Item si quis ex illis fiat hæreticus. *Sanch. lib.1. de matrim.disp.55.nu.3.disp.57.Harpprect. sup.Guttier.sup.num.5.*

113 Soluuntur per sponsi absentiam, ea distinctione adhibita, vt expectari debeat per triennium, si nesciatur quo loco vagetur *l.2.C. de repud.* Vel per biennium si in eadem sit prouincia, *l.2.* C.*de sponsal.* Nisi forte ex iusta, & necessaria causa (puta ob valetudinem aduersam, parentum mortem, longiores peregrinationes necessarió susceptas, & similes causas, arbitrio iudicis examinandas) absit, quia tunc expectandus est, donec iusta causa cesset *l.sæpè 17.ff.eod.tit.P.Gregor.Syntagm.iur.pontific. lib.3. de spons.c.6. sub lit.* E. *Harpprect. sup. num.67.* Quæ dicta procedunt de Iure ciuili, sed de Iu-

re

recanonico, secus est per *tex.c.de illis 5.de sponsal.Couar. inepit.de spons.c.5. num.7. Fach. lib.3. c.33.Harppreët.sup.num.68.Guttier.sup. cap. 30.*

114 In sponsalibus, & matrimonijs pœna adijci non potest, pro firmiori eorum obligatione, etiam cum iuramento. benè *Guttier.qq. Canon. lib.3.tit.de sponsal. & matrim.cap.17.*

115 Aliæ causæ dissoluendi ponuntur per *Harppreët.& DD.per illos citatos sup.n.71. Petr. de Gregor.Syntagm.lib.8. cap.9. Sabell. §. matrimonium num.12. Trinis dec.9. Rota p.10.rec.dec. 29.p.14. dec.185.Ludouis.& addit.376. Caspens. in Curs.Thealog.tract.26.disp.1.sect.10. Cibalin. de Vniuers.negot.tom.2. lib.4.c.1. consect.3. Guttier.sup.cap.31.seqq.*

116 Per simplex castitatis votum, *P.Sanch.disp. 47.Guttier.sup.c.26.*

117 Per fornicationem, vt Inhonestatem mulieris, quamuis inter ipsos adfuisset copula. *Rota p.10.rec.dec.19. Vasq.opusc. moral.Tract.de restit.cap.3.de stupro dub. 4. & seqq. Harppreët. sup.num.55.* vbi id probat, quamuis coactè sit sponsa stuprata.

118 Per oscula, & tactus alterius. *Diana d. tract.6. resol.13.seqq. & p.10.tract.11.28.Cibalin.de Vniuers. negot.tom.2.lib.4.cap.1.consect.3.*

119 Verum si post hanc causam interueniat copula inter sponsos, confirmantur sponsalia. *Diana sup.*

120 Per secunda sponsalia, cum copula, vel per matrimonium. *c.sicut 22.& cap. 31.de sponsal. Harppreët.sup.nu.76.126. Guttier.sup.c.27. Conar. de spousal. cap.4.§.1. num.15. & cap.5. Diana sup. res.25. seqq. & p.11. tract.3. res.70.* Dicemus. *Infra de matrimonio.*

121 Secus sponsalia de præsenti. nam neq; per matrimonium consumatum. *Fagnan. in c. licet num.1. de spons.duor.& in c. si inter num. 1.7. de spons. & matrim.*

122 Sponsalia de futuro etiam iurata, soluuntur per subsequentia de præsenti, *Fagn. in cap. 11.inter num.2.de spons.& matrim.*

123 Per paupertatem alterius superuenientem. *Velasc.de priuil. paup. p. 1. qu. 14.* de omnibus his causis *D.Loy sup.tit.vl. Trinis. dec.9. Rota p.10. rec.dec.19. p.14. dec.185. Ludouis. & add.dec.376. Caspens. Curs.Theolog. tract.26. disp.1. sect.10.* Cibalin. *de vniuers-negot. tom.2. lib.4. cap.1. consect.3. Harppreët. sup. num. 64. Menoch. lib.2. de arbitr.cas.455.num.8.*

124 Quando dissoluuntur sponsalia, si adsint oscula, mulier lucratur medietatem Arrhę, seu sponsalitiæ largitatis, apud nos antefati. *l. si à sponso C. de donat. ante nupt. Franch. dec.503.* vbi addentes. *Christin.dec.31. num.16. dec.126. n.12. & seqq.vol. 3.Sabell.8.donatia n.8.Guttier. lib.3. pract.q.44. & seqq.* Capyc. *Latro dec.175. n.41.* Georg.*alleg.45.Mansrella adCapyc.Latro d.dec.175.n.34.& obs.63.num.22.* vbi DD.citat, pro dote soluta, & alia ponit *Tasson. de antef. vers.4.obs.4.n.65. R.Marin.& Luca lib.1.res.14.*

125 Propriè Arrha est illa, quæ datur in pignus inter futuros sponsus causa ad implendi matrimonij, *Couar.de spousal.2.p.cap.3.§.7. n.6. ex Larrhis, & l.fin.C.de sponsal. Ripoll.var.cap.8. num.213.*

126 Priuilegia concessa matrimonio censentur concessa sponsalibus de præsenti, non de futuro, in odiosis, *Solorsan.tom.2. de Iure Indiar. lib. 2.cap.20. à num.42. & lib.3. polit. cap. 22. Gomes. in l.42. Tauri num.2. P.Sanch.lib.1. disp.1. Vela differt.7. à num.33. Olea de cess. Iur. tit.4. qu.8. num.2.3. Rota de priuil. mulier. cap.3.spec. 5. num.18.29. Guttier.can.qq.lib.3.cit.de spousal. & matr.cap.1.num.9.seqq. Barbos.de appellat.appellat.245.*

127 Sponsa vxoris appellatione continetur, & statuto, quo filia maritata cum fratribus non succedit, desponsata includitur. *Mancin.de iure sacro differ.10.cap.3.5. Filesac.de iusta vxore tom.2.cap.1. P.Sanch.lib.1.disp.1. Solorsan.de iure indiar.lib.2. cap.20. à num.28.75.& lib.3.polit.cap.22. Canar.de sponsal.cap.1. à num.8.Giurba ad consuet.Mess.cap.1.gl.1.Tiraq.de legib.connub.gl.2. à num.1.Sabell.§. vxor. num.1. Vandevan. de priuil.credit.cap.4.Tasson.de antefat.vers. 8.obs.2. num.55. Pascal.de vir. patr. potest. p. 1, cap.4.num.99. D.Rota de priuil. mulier. cap. 3. spec.5. num.28.29.*

Et licet sponsa de futuro non possit dici vxor, tamen gaudet priuilegijs vxoris. *Vandevan.de priuil.credit.cap.4. in princ. Tasson. de antef.vers.8.obs.2. num.55. Pascal.de vir. patr. potest.p.1. cap.4.num 99.* Rota *de priuil. mulier. c. 3.spec.5.num.15.seqq.* Sic sponsa de futuro gaudet priuilegio dotis, & habet tacitā hypotecam pro sua dote in bonis sponsi *Rota ibid.n.19.20.*

128 Cum sponsa de futuro adulterium non committitur. *Mancin.sup. cap.4. Filesac.sup. Conar.de spausal.cap.1.à num.9. Amend. ad Franch.dec.68.num.4.5. P.Sanch. lib.1. disp.2.* Guttier. *can.qq. lib.3. cap.1.num.16.*

129 Nec habens fornicationem cum sponsa de futuro, tenetur ad confitendum sacerdoti hanc circumstantiam, seu qualitatem sponsalium. *Guttier.d.c.1.n.18.seqq.*

130 Inter sponsos non communicantur quæsita, vbi adest statutum communionis lucrorum inter coniuges. *Solorzan.tom.2. de Iure Indiar. lib.2.cap.2.num 53. Guttier. d. c.1.num.12.*

131 Inter sponsos non est peccatum tactus, aspectus, oscula, verba lasciua. *P. Sanch.lib.9. de matr. disp.46. Diana tom.2. tract. 6. disp.36. seqq.Couar.de spons.cap.4.§.1. Nauarr. tom.3.in Maunali confess. cap.14.num.18. cap.16.num.12. Mendo benign.differt.5.qu.12. P. Sanch. sup.disp. 47.* vbi de delectatione, de futuræ copulæ cogitatione. *Tasson.de antef. vers. 8. conf.2. n.48.*

132 Sponsa non venit appellatione Vxoris, in odiosis, & multo minus, si sponsa sit adhuc Impubes. *Tiraq.de legib.connub.gl.2. num.1. & 18. & seqq. Tusc.lit.V. conclus. 385. & lit. M. conclus.87. Paul. Christin. dec.124. num.10. & seqq. vol.3. Larrea alleg. 49. lib. 1. Barbos. de verbis*

*verb.appellat.appell.*279.*Ciarlin.contr.*240.*n.*24. *seqq.Sabell §.vxor.n.*1.

133 In fauorabilibus comprehenditur, etiam sponsus, siue sponsa de futuro, *Auendan.resp.*10. *n.*3. *Sanch.de matrim.lib.*1.*disp.*1.*n.*3. *Ciarlin.sup.* Et sponsa sub potestate sponsi est, nam Iura loquentia de marito locum habent in sponso, *Tasson.de antef.vers.*8.*obs.*2. *n.*55. licet contra dicat *Tiraq* per ipsum relatus.

134 In indifferentibus venit qui contraxit per verba de præsenti, siue consumatum matrimonium, siue non, *Sanchez sup. & DD. sup.* latè *Barbos. sup n.*4.

135 Sponsa de præsenti venit appellatione Vxoris, *Harppreſt. Instit.de patr.potest. §.si igitur* 3.*nu.*13.*& Instit.de nuptijs num.*87. *Berlich.p.*3. *concl.q.*25.*n.*6.12.

136 Vxoris appellatione venit vxor, quæ est de præsenti, non vero, ea quæ fuit, licet sit adhuc vidua, *Alex.cons.*207.*nu.*9. *lib.*6. vbi *nu.*10. dicit quod in statuto de vxoribus rebellium non venit Vxor vidua eius, qui mortuus est rebellis, *Tusc.lib.V.conclus.*204.*nu.*10.11. *Barbosa sup.nu.*11.

137 Sponsæ appellatione, si in lege, aut statuto fit mentio, venit sola de futuro, *Conar.de sponsal.p.*1.*c.*1,*nu.*16. *Sanch.de matrim. lib.*1. *disp.*1, *nu.*2. *Serafin.dec.*519.*nu.*1.*Barbos.de appellat.appellat.*246.*nu.*1. *Fagnan.in c.ad audientiam n.*14. *de sponsal.& matrim.*

138 Ideo vbi de sponsa fit mentio in dubio, censentur sponsalia, matrimonium vero vbi de vxore, *Aretin.cons.*13.*nu.*5.*Tusc.tom.*7.*lit.S.conclus.*399.*nu.*2.*Barbos.sup.nu.*2.

139 Sponsalia de præsenti inter puberem, & impuberem coram Parocho, & testibus contracta, post Cōcilium non transeunt in matrimonium, per cohabitationem, & cōpulam, *Fagnan.in cap.is, qui fidem num.*13. *de sponsal.* Quid si adsit multorum annorum cohabitatio, *Pignatell.cons.*133. *tom.*9.*nu.*47. vbi alia *n.seqq.*

140 Secus si impubes sit doli capax, & adsit iuramentum, *Idem in c. ex litteris il* 2. *num.*4. *de sponsal.*

141 Contracta per parentes nomine filiorum absentium non obligant, etiam in ratione honestatis, *Card.de Luca de dote disc.*78. *nu.*8. *disc.*17.*num.*8.

142 Qualis debeat esse ratificatio filiorum, *d.disc.*78.*n.*7.11.*& seqq.*

143 Si sponsalia sint contracta inter duos, alter decedat non celebrato matrimonio, non potest frater, vel soror defuncti contrahere matrimonium, cum superstite, ratione impedimēti publicæ honestatis, *Sanch.de matrim.lib.*7.*qu.*64.*nu.*25.*& qu.*70.*n.*7.

144 Quod impedimentum erat vsq; ad quartum gradum ex motu proprio Pij V. *Sanch.disp.*68. *n.*5. *disp.*69.*n.*15.

145 Sed ex dispositione Concilij Tridentini *sess.*24.*de reformat. c.*3. est restrictum solum ad personas primi gradus, *Mattienſ.lib.*5.*noua recopil.gl.*1.*rubr.*4 *nu.*162.*cum seqq. Ripol.var.c.*8. *nu.*65.*& seqq.*

146 Sponsalia contracta inter Impuberes sub potestate parentum existentes, dicendo parentes. Ego promitto Te nupturum cum N. Et è contra per alium patrem respectiuè, idem dicatur, Et posteà parentes adinuicem dicant: Placet ne vobis impuberibus, quod postea matrimonium adimpleatur, & illi respondeant, quod sic. Adueniente legitima ætate possunt illi cogi matrimonium adimplere, *cap.fin.de dispons.impub. c.vnic.§.idem quoq; eod.tit.in* 6. *l.sed quæ.*12. *ff.de spons.Cypræus de spons.c.*7.*§.*1.*n.*5. *Happ.ect.Instit.de nupt.n.*17. *Th.Sanchez de matrim.lib.*1.*de sponsal.disp.*21.*n.*2.

Et in hoc Concilium Trident. nihil innouauit, *Ripol.de sponsal.c.*8.*nu.*119.*Petr.Gregor.Syntagm.lib.*8.*c.*4.*Gutt er.tit.de sponsal. & matr.lib.*3.*qq.Canon.c.*16. *Fagnan.in c. Tua, de desponsat. Impub.n.*7. vbi *n.*14.*&* 15. declarat.

147 Mulier non tenetur sequi eius maritum, obstante pacto iurato, quia tale pactum non est contra substantiam matrimonij, *Sanch de matrim.lib.*1.*q.*40.*nu.*6. Secus est si noua causa superueniat, nam tenetur virum sequi. *Antonell.de loco legal.lib.*2.*c.*17.*nu.*95. *Em.Suarez in Thes.recept.sentent.verb.locus, Gennenſ.pract. Ecclesi.q.*772. *Diana p.*7.*res.moral. tract.*4. *res.*212. *Aufr.adCapp.Tholoſ.dec.*87. *Ripol.c.*8.*n.*315.*seq.*

148 Quod est intelligendum in muliere, quæ iam est maritata, secus vero in sponsa tantum, quia sponsa, quæ contraxit sponsalia, cum certo pacto, vel sine eo, & solum sub spe commorandi in loco, vbi sponsalia fuerunt celebrata, si postea factis sponsalibus maritus voluerit mutare domicilium, & sponsa eum sequi noluerit, sufficiens est causa, vt sponsalia dissoluantur, nec matrimonium celebretur, *Sanch. lib.*1.*de sponsal.q.*44.*nu.*14. *Ripol.de sponsal.c.*8. *n.*320.*Gutier.de matrim.cap.*23.

149 Ex solemni traductione sponsæ ad domū sponsi, matrimonium præsumitur, *Harppreſt. sup.num.*49. *l.mulierem* 5. *ff. de ritu nupt.Conar. epit.p.*1.*c.*4.*§.*2.*nu.*1.*Alber.Gentil.de nupt. lib.*2. *c.*17.*Fachin.lib.*3.*contr.*31.

150 Sic etiam si sponsalia de præsenti præcesserint inter impuberes, & post tempus pubertatis sequantur actus coniugales, veluti oscula, amplexus, & consimilia signa, non tamen copula, matrimonium inducitur, *c.vnic. §.*1. *de desp, impub.in* 6. *Bald.cons* 94.*lib.*3. *Ruin.cons.*203 *nu.*2. *lib.*2. *Dec.cons.*368.*nu.*2.*cons.*603.*nu.*6. *Menoch.lib.*3.*præs.*1. *nu.*64. *Mascard. conclus.*1024. *Harppreſt.sup.n.*50. quidquid dicat *Conar.epit. de spons.p.*1.*c.*4.*§.*2.*n.*4. quem impugnat *Fachin. lib.*3.*contr.*32.

151 Sponsa lucratur saltem medietatem sponsalitiæ largitatis, si sponsalia dissoluantur, quando passa est osculum, multò magis si carnaliter cognita fuit à sponso, *l.si à sponso, C. de donat. ante nupt. Franch.* vbi Addentes *dec.*503. *Christin.dec.*31.*n.*16.*dec.*126.*n.*12.*& seqq.vol.*3. *Sabell.§.donatio num.*8. Diximus *n.*124. Et dicamus *sest.seq.nu.*114.

152 Inter sponsalia, & nuptias, finè matrimonium

nium consumatum, sunt multæ differentiæ allatę per *Harppreſt. Instit. de nupt. in princ. n. 182 & seqq.*

153 Pendente tamen lite super matrimonio, Sponsalibusue, spectat ad Iudicem Ecclesiasticum sequestrare puellã in loco tuto, ad explorandam eius voluntatem, *Diana p. 1. tract. 2. res. 131.* & latius *p. 11. tr. 3. res. 20. Rota p. 14. rec. dec. 312. Morin. lib. 1. c. 207. n. 11.* Et videndus c. 268.

154 Valet donatio inter sponsum, & sponsam, si confertur in tempus soluti matrimonii, nam valet, vt donatio causa mortis, *l. si cum, ff. de donat. inter, Gratian. cap. 712. n. 3. Antonell. sup. lib. 1. c. 13. de temp. legal.*

155 Valet etiam antefactum matrimonium, etiã si eodem die nuptiæ fuerint secutæ, *l. inter cot ff. de donat. inter, Antonell. sup. num. 10.* Diximus *quæst. 34.*

156 De Sponsalibus, & matrimonio agunt S. *Antoninus, Becbstadius*, Brunelli, *Io: Buxtorffius, Conisius, Cererius, Castr. Palao*, Costa *de re integr. distinct. 3. Gbr stinens, Tancred. de Corneto, Costonus, Couerr. Danezan, Gubertus, seu Guibertus, Guttierez, Michael Houemannus, Io: Andreas, Io: Lupus, Fridericus Martinus, Matthæus, Henricus Mayer. Ieremias Laur. Mogius, Neander, Neidecker. Iacobus Pamphilus Panimoll. in dec. Thedent Pisa Sozzius, Rossignuol. Sabell. in summo tract. verb. Sponsalia, & verb. matrimonium, Sanuaxovius. Petrus Scanenius, Soacius, Petr. Gregor. Syntag. Tepat. tit. 424.* Trinssauus, *Card. Tusc. lit. S. Bertachin. in repert. verbis sponsa, sponsalia, Manzin. de iur. Sacr. differt. 10. cap. 1. 2. Poncirol. lib. 2. var. c. 50. Cancer. var. p. 3. c. 11. Castejon verb. spõsalia, P. Diana, Caspens. Curs. Theolog. D. Raymundus in summa. Guttier. qq. Canon. lib. 3. cap. 1. & seqq.* Et *Alij.*

SVMMARIVM.

Sectionis III. Quæstionis XXXV.

Quid sit contractus matrimonij. n. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Vnde dicatur matrimonium. n. 8.
Matrimonij contractus verus contractus est n. 9. Bonæ fidei. n. 10. Iurisgentium n. 11.
An soluatur ex sola coniugum voluntate. n. 12.
Est vnum ex septem Sacramentis. n. 13. Pertinet ad bonum commune. n. 14.
Ad illud contrahendum an requirantur verba de præsenti. n. 15.
An consensus vtriusque. n. 16. An sufficiat consensus per Interpretem n. 17. An simultaneus. num. 21. An ex post factus n. 22.
An sufficiat ostendi per signa. n. 18. An sufficiat consensus patris filio tacente. n. 19.
Quæ verba sufficiant. n. 20.
Mutus, Surdus, & Cæcus, an possit contrahere matrimonium. n. 23.
Quid si verba sint certa, sed quis ficte contrahat. num. 24.
Iurans non contrahere cum Berta, si contrahat, an sit validum matrimonium. n. 25.
Consensus si sic reuocatus, an matrimonium valeat. num. 26.
Quis debeat dare prius consensũ vir, an mulier. n. 27
Quomodo debeant esse verba. n. 28. An sufficiant Nutus, & signa. n. 29.
Debet assistere Parochus in matrimonio, & quando non, & quis, & alia ad materiam Parochi. n. 32 & à nu. 33. ad n. 60.
Denunciationes debent fieri ante matrimonium, vbi an illis omissis matrimonium valeat. n. 61. 62. 63
Matrimonium, & sponsalia, an possint fieri per epistolam. Nuncium, seu Procuratorem. n. 64 65. 66.
Quæ impediant contrahi matrimonium. n. 67. 68.
Matrimonium debet esse liberum. n. 69. & à nu. 70. ad num. 78.
Non valet factum cum dolo. n. 79.
Requisita ad validitatem matrimonij, in faciem Ecclesiæ, cum Parocho, & testibus, & cum denunciationibus. n. 80. 81. 82. Ante, an debeant confiteri peccata. n. 83.
De matrimonio clandestino. n. 84. 85. 86.
An ex copula Carnali contrahatur matrimonium. num. 87.
An, & quando matrimonium præsumatur, & probetur. n. 88. & à nu. 89. ad n. 99.
Matrimonium male celebratum, ob occultum impedimentum, illo sublato, an iterum sit celebrandũ. n. 100. 101. 102.
An nullum ratione Erroris. n. 103.
Dominus si nubat seruam, an videatur illi dare libertatem. n. 104.
Matrimonium non potest cum duabus contrahi. n. 105. Ficte contrahens cum primo, vere cum secundo, est validum secundum n. 106.
Non potest contrahi sine certitudine mortis primi viri, cum secundo. n. 107.
Matrimonium contractum ante Baptismum, vel inter infideles, & simulter, an sit validum. n. 108. 109. 110. 111. 112.
Inter Hermafroditos, an, & quando valeat. n. 113.
Vxor, si moriatur maritus, copula non sequuta, lucratur antefatum. n. 114.
DD. tractantes de nullitate matrimoniorum. n. 115.
Non valet matrimonium inter raptorem, & raptam. num. 116.
Ætas ad contrahendum matrimonium, in masculo, & fœmina, quæ? n. 117. & à n. 118 ad n. 124.
Matrimonium contractum contra protestationem, an validum. nu. 125.
Matrimonium contractum sub conditione quid. n. 126 127. 128. 129.
Fideiussores, & pignora, an possint dari pro securitate matrimonij. n. 130.
Matrimonium an possit contrahi inter adulterum, & adulteram. n. 131. 132.
Matrimonium ratum, aut consumatum quando possit dissolui. n. 133. n. 161.
Matrimonio declarato nullo, Arrhæ datæ, donationes factæ inter sponsos, & sponsas, quando debeant restitui. n. 134.
Quando sit nullum matrimonium ratione consanguinitatis

Quid sit Matrimonium.

Sectio III. Quæstionis XXXV.

DIximus in principio *Quæstionis 35.* Dotem non posse esse sine professione, Sponsalibus, aut matrimonio, Diximus de professione, & Sponsalibus, Dicemus de matrimonio, sine quo Dos esse non potest, *l. 3. ff. de iure dotium, l. Incesta nuptia 52. ff. de ritu nupt. Ludouis. dec. 346. n. 4. dec. 63. nu. 5. dec. 458. nu. 3. Leotard. de vsuris q. 71. num. 33. D. Rota de priuil. mulier. c. 3. spec. 4. nu. 118.*

1 Contractus matrimonii est viri, & mulieris legitima coniunctio, indiuiduam vitæ consuetudinem continens, *§. 1. Instit. de patr. potest. Otnotim. Instit. de nupt. lit. p. 2. nu. 3. Caluin. lexic. verb. matrimonium, Card. Tusc. lit. M. concl. 116. Couar. de matr. c. 1. & §. 1. Mattheu contr. 48. à n. 55. Giurb. ad Consuet. cap. 1. gl. 7. a nu. 18. Ripol. var. tit. de sponsal. c. 8. num. 3. Rip. de sponsal. c. 3. art. 1. n. 18. D. Raymund. in summa lib. 4. tit. de matrim.* post mille Doctiss. *D. Romaguer. ad Synod. Gerunens. lib. 4. tit. 2. c. 1. n. 2. Cortiada dec. 174. n. 35. p. 3. ex l. 1. ff. de rit. nupt. Instit. §. 1. de patr. potest. c. illud. 11. de præsumpt. D. Spadazon. de Viduis disp. 35. nu. 86. & disq. 18. n. 43. Cam. Borrell. tom. 3. Sum tit. 1. n. 21. seqq. Auendan. de mery lib. 2. c. 9. num. 33. Guttier. de matrim. c. 39. n. 1.* vbi quando Institutum. *R. Mar. n. c. 350. n. 2. Scop. ad Merlin. contr. 94. n. 5. lib. 2.*

2 Vel quod sit quidem inter virum, & vxorẽ contractus iuris naturalis, diuini, & humani, siue officium naturæ, & remedium libidinis, & peccati, & est etiam Sacramentum in noua Lege à Christo Domino institutum, prout contractus, & officium naturæ inter Paganos, etiã consistit, ac subiacet legibus sæcularibus. At quia hodie Sacramentum est in noua lege institutum, gratiam conferens, Ecclesia sibi causas omnes matrimoniales reseruauit, ita vt ad forum Ecclesiasticum, & non ad Ciuiles pertineant, *Concil. Trid. sess. 24. can. 12. c. multorum 35 q. 6. c. 1. de consanguin. & affin. c. accedentes de excess. prælat. c. auditis de præscript. Azor. Instit. moral. p. 2. lib. 5. c. 2. in princ. Tusc. sup. lit. M. conclus. 116. Vasq. in 3. p. S. Thomæ tom. 4. tract. de matrim. Bonacin. de matr. Caspens. Curs. Theolog. tract. 26. disp. 3. Oviat. de contract. tom. 2. tract. 8. disp. 25. sect. 8. Diana p. 3. tract. 4. resol. 255. DD.* apud *Castejon. verb. matrimonium nu. 54. Ripol. d. c. 8.*

3 Vel est contractus Viri, & fœminæ legitimus, quo mutua corporum potestas traditur, gratiæ spiritualis collatiuus, *Card. Tolet. in summa lib. 7. c. 5. Basil. de matrim. lib. 1. c. 2. num. 10. in fine, Auendan. sup. n. 32.*

4 Sic matrimonium ad tempus contrahi non potest, *Fagnan. in c. quanto n. 24. tit. de translat. Episcopor.*

5 Vel est mutuus duorum habilium consensus, verbis, vel signis expressus, quo sibi inuicẽ tradunt corpora, seque vicissim obligant ad indiuiduam vitæ societatem, *Bossius de dote cap. 10 nu. 182. & seqq. D. Rosignol. de matrim. prænot. 5. num. 2.*

6 Prout est Sacramentum, Est mutuus duorũ habilium consensus, ex Christi institutione eleuatus ad significandam vnionem indissolubilẽ Christi, cum Ecclesia, quo sua corpora sibi inuicem tradunt, seque obligant ad indiuiduam illam vitæ societatem, atq; sic sumptum est secundum se productiuum gratiæ, *Rosignol. sup. nu. 2. Fagnan. in c. de illis il 2. nu. 39. de desponsat. impub. & in cap. quod nobis de clandest. desponsat. Gallus de fructibus disp. 36. art. 1. n. 79.*

7 In facto esse. Est mutua permanens obligatio seruandi societatem vitæ perpetuam, & fidem in ordine ad prolis generationem, *Bossius sup. c. 10. n. 184. in fine, & c. 11. n. 5. 6. Henriq. lib. 11. de matr. c. 8. n. 2. Rosignnal. sup. n. 5.*

8 Matrimonium deriuatur à matris nomine. *Gellius lib. 18. c. 6.* eo quia illud contrahitur, vt indè mulier mater efficiatur; vel vt dicit *Gregorius IX. c. 2. de conuers. Infidel.* à matris munere, seu onere, quatenus ipsa ante, & in partu, & post partum labores sustineat; Vel vt alij loquuntur, ab eodem potius dicitur matrimoniũ, quam à patre, quia semper ipsa est certa, & pater incertus, *D. Risignol. Tract. de matr prænot. 5. Caluin. in lexic. verb. matrimonium, Guttier. de matrim. c. 39. n. 7.*

9 Matrimonii contractus verus contractus est, *Sanchez de matrim. lib. 2. disp. 1. nu. 2. Basil. Pont. cod. tract. lib. 1. c. 2. n. 1. & c. 3. n. 3. 4. Bonacin. tom. 1. q. 2. de Sacram. matrim. punct. 1. num. 2. 3. Trullench. in praxi Sacram. lib. 7. c. 3. dub. 1. nu. 2 Leand. p. 2. de Sacram. matr. disp. 3. q. 2. & 3. Matth. de re crim. contr. 48. à nu. 54.* post mille *Doctissimus D. Romaguer. ad Synod. Gerunens. lib. 4. tit. 1. c. 1. q. 1. & seqq.*

10 Contractus bonæ fidei, *Ias. in §. fuerat. Instit. de action.* prætereа species seruitutis est, *l. 1. ff. de liber. hom. exhib.* Et propriè, quod dura sit seruitus, *Bal. in l. bonæ fidei, ff. de reb. credit.* Quia maritus non dicitur habere pleni sui corporis potestatem, *c. diuersis de Cleric. coniugat. Caluin. in lexic.*

lexic.verb.matrimonium.

11 Et iurisgentium,*Gallus de fruct.lib.disp.36.art.* *2.n.79.*

12 Sed non soluitur ex sola coniugum voluntate,sed causa cognita,mediante Iudicis Ecclesiastici decreto,*Rota de priuil. mulier. cap 1.nu.27. ex c.porro 3.c.de illa,de diuort. c.1.* vbi *gl. tit. vt lite non contest.Gratian.discept.66. nu.26. Clar.§. adulterium,n.12.Scop.ad Merlin.c.94.n.5.lib.2.*

13 Est vnum ex septem Sacramentis Ecclesiæ, vt in Sacro Concil. Trid *sess.24. c.1.* vbi *Barbos. & Cord. Luca,D. Bellermin.tom.3.disp.fol.1286. c.1.de matrim.Sacram.lib.3. c.2.Fagnan.in c.vtriũ autem nu.21.de cognat.spirit. c.de illis il 2.nu.39. de desponsi.impub. c.ex parte de conuers. coniugat. num.11.*

14 Et pertinet ad bonum commune corporale, ad sobolem procreandam, & ad Rempublicã replẽdam,ad euitandas fornicationes, *l.1.ff.solut matrim.D.Thomas in addit.3.3.p.q.65.art.3. Tasson.de antef.vers.8.obs.2.n.8.63.seqq.Caluin. in lexic.verb.matrimonium.*

15 Ad perfectionem contractus matrimonialis requiruntur verba de præsenti. *Sanch. de matrim.disp.22. seqq. Guttier.lib.1. con.qu.41. Barbos.vot.94. Caual.qu.130. Tusc.lit. M. conclus. 121.seqq. Fagnan.in c.licet,de sponsa duor.Ripol. vor.cap.8.num.46. Palma consf.87. Olea de cess. iur.tit.1.qu.6.in fine* vel solo consensu, contrahatur *Moncin.de iure sacro differt.* 10. *cop.* 8. 9. *Sanch. lib.1.de matrim.disp.3.seqq. & lib.2.disp. 31. Capoll.qu.406. nu.5. Diana in summa verb. matrimonium. Guttier.de matrim.cap.41. Tasson. de antefat. fol.408. num.62.*

16 Requiritur consensus vtriusq; & fine eo nullum est matrimonium *cap.13.14.15.17.21. 23.seqq. de sponsal. Couar. de matrim.c.p.2. 3 4. Diana tom.2.tract.6.resol.145. 146.seqq. tom.3. tract.1. resol.90. Aruaio de stat.ciuil. disp.11.q.3. Capon.tom.2.discept.48.tom.3. discep.159. Sanch.lib.2.de matr.per tot. maximè disp.25.* Sine verbis *Canall. qu.406. num.5. Moncin. de iure sacro differt.10.c.op.8.9.Sanch.de matr.lib.1. disp. 3.seqq.lib.2.disp.31.* mille apud *Castejon. verb. matrim.num.42. Ripol.var.cap.8.nu.134.& seqq. Pegas resol.* 14. *num.45. D. Spadazon. de viduis disq.3 & num.31. D.Romaguera od Synod. gerundens. lib.4. cap.1. tit. 1. num. 41. Ciarlin. contr.131.num.16. 193. Pegas de competent.p.2. cap.98.§.2.num.38. & ad lib.1. ordinis Portugal. tom.7.tit.87. §.6. num.139. Luco ad Golm. de prior.p.2.od cap.5.num.4. Panimol. in idea sedand. iurgiis consilt.2.num.2. D.Romaguer.d.e.1.num.2. sup.Capon. discept.159. num.2. contr.26. num.1. seqq. Fagnan.in cap. ex publico num.46. de conuers.coniug.cap.tua fraternitati de spons.* & in alijs locis. *Guttier.de matrim. cap.46. Fagnan.in cap. quanto num.103. de transf. episc.*

17 Valet matrimonium initum coram parocho, & testibus, si consensu contrahentium habeatur,& intelligatur per interpræte m. *Diana p.10. tract.13. resol.17. tom.2.tract.6.resf.101 ... T ou.111.*

signol.de matr. fol.201.

18 Talis consensus est explicandus per verba, aut signa,consensũ denotantia, ac exprimentia. *D. Romaguer. sup.num.5.ex c.tua fraternitati de sponsal.* & ibi *Fagn.num.1.7.seqq. & in cop. si inter eod.tit.num.5.T usc.lit.M. concl. 121. Rota p.16.rec.dec.40. Palma alleg.87. Cord. Luco in annot. ad Concil. Trid. disc.26.num.28. Guttier. de matrim.cap.3.*

19 Si puella taceat, & pater,vel mater, siue tutor, vel curator pro illa respondeat, est validum matrimonium quo ad parentes,secus quo ad alios *Diana d.p.10.tract.13.resol.21. & tom. 2.tract.6. resol. 53. seqq. Christin. dec. 333. vol. 1. Palma consf. 87. num. 7. Guttier de matrim. cap.13.* vbi dicit valere quo ad filios, etiam, *Fagnan. in cap. tua fraternitati num.12.de spons. matrim.*

20 Ex quibus verbis dicatur contractum matrimonium,sufficit declaratio voluntatis ipsorum contrahentium, adinuicem se legitimos sponsos acceptantium *Sanch.lib.1. disp.22.seqq. Couar.de matr.cap.4. & §.1. Guttier.lib.1.Canon.q. 21. Barbosa voto 94.Canall. q.130. Olea de cess. iur.tit.1.qu.6.in fine, Meno b.lib.3. præs.1 & seqq. Sanch.lib. 1. disp.18. Ripol. var. cap.8. num. 46. Idem Guttier.de matrim.c.3.*

21 Requiritur consensus contrahentium simultaneus. *Ripol.var.cap.8. num.134. D.Caston.discept.9. num.2.lib.2. Rota de priuil. mulier.cap.3. spec.11.num.24.*

22 Sed valet accedens consensus puellæ ex post facto *Canall.qu.604. Aruaio de statu ciuil. disp. 11.qu.3.* nisi interim alius reuocauerit. *Ripol. sup.num.136. post Sanch. de matr. lib.2. qu.32. Guttier.de matr.cap.6. n.5.cap.45.D. Romaguer. sup.*

23 Matrimonium potest contrahere mutus, & surdus,cæcus,dummodo appareat de consensu, *Cap.23.de sponsal. Barbos.in l.12. tit.fin. num.29. de Iudic. P.Sanch.lib.1.de motrim.disp.8.num.12. Diana tom.2. tract.6.ref.116.seqq. Couar. de matrim.cap.4.num.2. Ripol.var.cap.8. nu.108. Guttier.de matr. cap.8.*vbi quod non mentecaptus. *num.10.seqq.*

24 Sed matrimonium fictè contrahens, per verba de presenti, verum est matrimonium, quamuis non habeat voluntatem illud contrahendi,latè *Guttier.de matrim.cap.9 n.5.& seqq.* vbi ampliat,& limitat.Et *nu.12.* dicit,si post illud fictum,contrahatur secundum non fictè, hoc vltimum esse validum. *Vide eum.*

25 Matrimonium Iurans non contrahere cum Berta, non potest cum illa contrahere, sed si contrahat illud validum est, *c.de illis de spons.c. sicut,eodem tit.gl.in c.mulieris, de iure iur. & in c. vlt.de proc.in 6.Couar.de sponsal.2.p. c.6.n. 3.Ripol.var.c.8.n.155.*

26 Matrimonium non valet, si vnus ex contrahentibus reuocauit consensum ante responsionem alterius, *Fagnan. in c.licet n.6. tit.de sponsa duor.*vbi *n.11.*an sit credendum dicenti post re-

 spon-

sponsionem consensum reuocasse.

27 In contrahendo matrimonio debet prius vir,& postea mulier interrogari, Faguan.sup.n.12.13. licet quod debeat prius vxor, ex c.licet de sponsal.dicat Tasson.de antef. vers.8. obs.2.nu.62.Sed si prius interrogetur homo, posset contrahi, ex Affl.dec.1.tenet Tasson.ibid.

28 Verba debent esse exprimentia consensum, Fagnan.in c.si inter virum nu.3.de spons.& matr. Et quæcumque sufficiunt nu.5. Et non est necesse,quod amborum sint verba sint eadem n.6.

29 Sufficiunt nutus,& signa, Fagnan. in c.Tuæ fraternitati, desponf.matrim.etiam in loqui potétibus,ibid.n.20. & seqq. Quamuis vnus ex coniugibus verba proferat, Ibid.n.15. & late nu.20.23.& seqq.& in c.ad nostram num.17 de coniug. seruor.

30 Debet assistere parochus in contractione matrimonij, per Concil.Trid.sess.24.cap.1.circa medium. Segura in direct.2. p.15. Tasson.de antef. fal.409.num.72.Luca ad Marin. lib.2.c.131. num.4. Diana tom.2.tract.6.resol.71.& seqq. vbi an, & quando possit sine Parocho. D.Romaguer.ad Synod.Gerondens lib.4. tit.1. cap.6. Guttier.de matrim. cap.62. Card. Luca de matr. disc.16. num.3. & in summor. ex num. 37. vbi quod non requiritur consensus, sed intelligentia num.12.disc.26. ad Concil.num.4.24.

31 Si parochus sit excommunicatus non toleratus non valet matrimonium, item si testes sint excommunicati, non tolerati valet.Luca ad R.Marinis lib 1. cap.331. Diana tract.5.res.9. Caspens. Curs. theol. tract. 26. disp.4. sect.3. cum seqq.lib.4. tit.1. cap.1. num.20. Sed quod valeat si sit excommunicatus parochus, Fagnan. in c. litteræ num. 24. de matrim. contract. contr. Interd. Eccles. & in cap. quod a predecessore. num. 81. deschismat. & in c. ad abolendam num.39. de hæretic.

32 Et non sufficit alius Sacerdos, etiam in articulo mortis, nisi cum licentia parochi, vel ordinarij, vel Legati à latere. P.Manar.Nact.Malencon.Interrogat.118. Pac.Iordan.lucubr.vol.1. lib.3.tit.7. Menach. de arbitr. cas. 453. num.13. seqq. Rota p.17.rec. dec.75. num 13. seqq. Merlin. dec.194. Panimol. sup. constitut. 18. num.15. quamuis celebretur publicè num.19.

33 Sufficit licentia parochi data Sacerdoti, exercendi omnia, quæ ad curam pertinent Panimol. sup. constit.2.n.10.Card.de Luca ad Concil. Trid.disc.26. num.18. Quid si licentia sit vaga, & incerta. Idem de Matrim.disc.4.ex num.4.17. seqq. Et d.disc.26. ex num.22. & de Matr.disc.3. num.5. Fagnan. in cap. quod nobis num. 37.42. de Clandestin. desponf. vel coram Vicario parochi Card. Luca d. disc.126.num.18. vbi etiam de subcurato.

34 Si ex magna necessitate non possit haberi parochus,validum est matrimonium, Diana tom.2. tract.6.resol. 71. seqq. p.10. tract.13. resol.15. & p.11. tract.3.resol.34. & tract.6. resol.1.Christin. dec. 332. contradicit Caspens. Curs. Theolog.tract.26.disp.4.sect.2.Sup.hic nu.30.

35 Matrimonium potest contrahi in articulo mortis. Flamin.de resign.benefic. lib.3. qu.10.nu.5. Molin.de primog.lib.2.cap.5. num.25. Guttier. de matr. cap.118. Fagnan.in c. sicut nobis nu.25. de regular.

36 Valet matrimonium coram paroco contractum,cui Episcopus interdixerat ne in illis assisteret. Salsed.in prax. c. 73. vbi decisum refert Ripol.var.cap.8. num.88. 89. Diana p.10. tract.13. resol.23. & p.11. tract.3. res.32. Christin. dec.329. vol.2. Ricc. coll.4167. Guttier. de matrim.cap.67. Fagnan.in c.litteræ,num.16.de matr. contra Interd. Eccles.& in cap. quoniam,num.25. seqq. de constit.

37 Valet si fiat parocho præsente casualiter, ambulante, vel inuito, vel contradicente, siuè data opera, audire nolente. Diana p.10. tract.23. resol.16. & 20. Rota p.11.rec.dec.375. Gratian.dec.37. in addit.num.5. seqq. vbi D.Scoppa. Christin.dec.333. vol.1.Palma cons.87.num.51. seqq. Rota p.11. rec. dec.375. & p. 13. dec.311. Triumf.dec.28. Angelis d.qu.6. Pignateld. consult.133. num.29. Fagnan.in c. quod nobis, de Clandest.sponf.num.40.& seqq. in c.litteræ,num.14. de matr.contract. contr. Inter.Eccles. & in c. quæsitum,num.7. de pœnit. & remiss. Luca ad Marin. lib.2.cap.131. num.3. vbi num.5. dicit non requiri consensum parochi, aut testium.

38 Sic non debet esse rogatus parochus. Diana tom.2. tract.6. resol.94. Sanch. lib.3. de matrim. disp.31.seqq. Sicut & testes. Cauall.q.424.Barbos.in repet.verb.matrimonium. Barbos.ad Concil. Trid.sess.24. de reformat.cap.1.num.84. seqq.D. Caston,discept.9.num.1.lib.2.

39 Non sufficit, quod parochus, & testes audiant contrahentes, per parietem inter medium, vel per crates monasterij, sed necesse est, quod illos videant. Diana p. 8. tract.7. resol. 68. Burat.dec.634. Gratian.discept.849. num.20.seqq. Rota p.14.rec.dec.346.

40 Si licentia parochi fuerit obtenta dolo, mendacijs, vel metu, an tunc sit validum matrimonium? Diana tom.2. tract.6. res.82. 87.& p.9.tract.8. res.20. p.11. tract.3. res.32. Rota p.14.rec.dec.433.

41 Parochus si sciat aliquod impedimentum occultum, an possit matrimonio assistere? Ripol.de sponsal.num.39. Alphons. à Veracruce in appendit.ad Specul.conteck.art.15. p.1. de impedimento voti simplicis.

42 Parochus sciens interueniens nuptijs clandestinis punitur suspensione per triennium clem.fin.de clandest, desponf. Ledesma in summa tit.de matrim.cap.6.concl.2. dub.16. Salzed. in praxi cap.73. in addit. lit. B. Ripol. var. cap.8. num.86.87.

43 Qui testes ad illud contrahendum sint necessarij,duo, vel tres testes, Barbosa de pot. Episc.alleg.32. à num.131. P. Sanch. lib.3. de matr. disp.41.per Concil.Trid. sess.24. cap.1. Narbona de ætat.ann.7. qu.31.Cauall. qu.484. Rota p.11.

rec.

rec. dec. 375. & p. 13. dec. 311.

44 Potest contrahi coram Episcopo, absq; licentia parochi, vel coram parocho extero, de licentia ipsius Episcopi, vel Vicario. *Rota p. 10. rec. dec. 233. & p. 11. dec. 301. num. 3. & seqq. Angelis ac confess. lib. 2. qu. 6. Rota p. 18. dec. 370. 379. Palma cons. 87. D. Romaguer. ad Synod. Gerondens. lib. 3. tit. 10. cap. 3. num. 21. & tit. 11. c. 4. num. 16. seqq. & lib. 4 tit. 1. cap. 1. num. 22. Adden. ad dec. 129. Pamphil. Guttier. de matrim. cap.* 66. 68. Si Vicarius generalis, vt Capitularis non sit Sacerdos non potest assistere *Card. Luca ad Concil. Trid. disc. 26. num. 20.* Sed potest concedere licentiam simplici præsbytero *ibid.* quod possit assistere, *Boss. de matr. cap. 4. num. 3. Barbos. de Episc. alleg. 33. Rosignuol. de matr. praenot. 27. num. 10.* Vicarius seu substitutus parochi, an possit concedere licentiam ad assistendum, alteri præsbitero. *d. disc. 26. num. 26. Rosignol. de matrim. fol. 103. Pignatell. consult. 133. tom 9.*

45 Matrimonium contractum sine præsentia Parochi, & testium substinetur nequaquam, etiam vti sponsalia, *Diana p. 3. tract. 4. resol. 58. & p. 9. tract. 7. res. 72. Bell. cons. 224.* Si sint duo Parochi coram quo debeat cōtrahere, *Rosignol. de matrim fol. 19.*

46 Validum est matrimonium contractum coram Parocho loci, vbi habitat mulier, quæ permanet in monasterio, vel domo, causa famulandi, vel addiscendi virtutes, & statim non est recessura, *Cauall. q. 604. nu. 144. Grattan. disc. 76. n. 19.* vbi *Luca, & ad disc. 181. 592. Olina de foro Eccles. p. 3. q. 17. n. 46. seqq. Barbos. de offic. Parocb. p. 2. c. 21. n. 40. Panimol. in Idea sed. contr. cōflit. 17. n. 33. 34. D. Romaguer. ad Synod. Gerund. lib. 4. tit. 1. c. 6. Capon. disc. 23. Card. Luca de matr. disc. 1. n. 11. Tonnut. qq. benefic lib. 1. c. 100. n. 19.*

47 Quis Parochus sufficiat, si sponsus sit vagus, quicumque post mille *Panimol. in Idea sedandi Iurgia conflit. 17. n. 35. & 36.* vbi tota materia, *D. Gaston. discept. 9. num 4. lib. 2.* de matrimonio, Vagi, *D. Alexius ad R. Copyc. Latr. consult. 66. n. 40. Guttier. de matrim. c. 65. Card. Luca ad Concil. Trid. disc. 29. n. 1. 2. Rosignol. de matrim. fol. 69. seq. Pignatell. consult. 133. n. 79.*

48 Nec est necesse, quod sit verus Parochus, sed sufficit, quod talis reputetur communiter, vt quia fuit intrusus, & sic sine titulo, vt dicit *Diana p. 9. tract. 7. resol. 45. Rosignol. de matrim. fol. 96. Fagnan. in c. super eo m. 7. de crim. falsi.*

Cum communis error faciat ius, & tribuat Iurisdictionem, *Paul. Christin. dec. 333. n. 8. seqq. vol. 1. Sabell. § error. n. 7.* licet contra dicat *Fagnan. in quod à prædecessore n. 10. de schismat.*

49 Quis sit proprius Parochus, *Segura direct. 2. p. c. 15. num 46. Cauall. qu. 604. 697. Barbos. de pot. Episc. alleg. 32. Trident. sess. 24. cap. 1. de reform. Tonnut. lib. 1. q. 120. Carleual. de iudic. tit. 1. disp. 2. num. 12. Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 19. & seqq. Diana tom. 2. tract. 6. res. 96. 81. seqq. Capon. tom. 1. discept. 23. & tom. 4. discept. 283. Gaston. discept. 9 nu. 7. seqq. Fagnan. in c. significauit, de Parocb.*

50 Sufficit interuentus Parochi vnius ex coniugibus, nec refert, an sit Parochus Sponsæ, vel sponsi, *Rota penes Zacchia q. Medic. legal. tom. 2. dec. 46. nu. 17. Rota p. 14. rec. dec. 433. n. 13. Diana p. 3. tract. 4. resol. 231. & seqq. & p. 1. tract. 3. resol. 34. Idem tom. 2. tract. 6. ref. 110. & 81. & seq. Ricc. collect. 2664. Panimol. in Idea sedandi Iurgia conflit. 17. nu. 29. D. Gaston. discept. 9. n. 3. lib. 2. Card. de Luca ad Consil. Trid. disc. 26. nu. 10. Pignatell. consult. 133. n. 73. seq.*

51 Sufficit etiam Parochus loci, vbi sponsus reperitur, tamquam Iudex, seu Medicus; *Panimol. sup. nu. 32.* post *Garzi de benefic. p. 5. c. 7. num. 11. Barbos. de offic. Paroc. p. 2. c. 21. num. 38.* Et Parochus sponsi loci, in quo maiori parte anni degit, *Gaston. d. discept. 9. n. 7. 8.*

52 Quo ad habitantes in Ciuitate, & in Rure sufficit non Parochus ruralis, *Christin. dec. 331. nu. 15. vol. 1. Panimoll. d. constitut. 17. nu. 31. Fagnan. in c. significauit, num. 25. 26. de Parocb.* vbi quid in loco, vbi quis fuit relegatus, post quatuor menses *nu. 19. seqq.*

53 Si matrimonium contrahatur in Parochia viri, debet interuenire Parochus viri, si in Parochia mulieris, Parochus mulieris, & concubina manens cum Amasio, non dicitur ibi tenere domicilium, & sic non valet, non vocato vero Parocho mulieris, vel saltem viri, est nullū matrimonium, *Triumf. dec. 23. Rota p. 17. rec. dec. 75. nu. 13. seqq.* vbi de domo alibi conducta, absq; animo habitandi, ad excludendum proprium Parochum, *Merlin. dec. 194. Rota p. 14. dec. 498. nu. 16. seqq. & p. 15. dec. 60. Fagnan. in c. quod nobis num. 33. de clandest. desponsal.* vbi alia ad hanc materiam, post mille *D. Romaguer. ad Sydon. Geron. cons. lib. 4. tit. 1. c. 6. Guttier. de matrim. c. 63.* vbi de Parocho domicilii, & quale sit domicilium, & *c. 64. & seqq. Card. Luca d. disc. 26. conflict. 280.* An Parochus extra Parochiam possit interesse Parochianis, *Rosignol. de matrim. fol. 80. & seqq.* vbi alia de Parochis, sed quod sufficiat Parochus viri, aut vxoris, *Pignatell. consult. 133. num. 36.*

54 An sufficiat Parochi interuentus, sponsalibus, vel actui, ex quo sequitur post sponsalia, matrimonium? *P. Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 40.*

55 Quomodo suo officio fungi debeat, vt matrimonium fiat validè, *Diana tom. 2. tract. 6. ref. 98. seqq* sufficit, quamuis sit Inuitus, & per vim compulsus præsens sit, *Pignatell. consult. 133. nu. 35.* Vel fornicator *n. 37.*

56 Quod sine Parocho contrahi possit, si non sit Parochialis, vel lateat, & adsint testes, *Diana sup. ref. 79. & p. 10. tract. 3. ref. 191. & p. 11. tract. 3. res. 34. & p. 11. tract. 6. res. 1. Christin. dec. 333. vol. 1.* licet contra teneat *Caspens. tract. 26. disp. 4 sect. 2.* videndus *Fagnan. in c. si alterius, nu. 58. de foro compet.*

57 An regularis, deficiente seculari, Parochi officio fungi possit, *Diana sup. resol. 135.*

58 An Parochus possit substituere, *Rosignol. de* ma-

matrim.fol.124. valet coram Vicario Parochi, *Fagnan.in c.littera nu.16.de matrim.contract.cõtra interd.Eccles.*

59 Quo ad requisitum: In faciem Ecclesiæ sufficit si matrimonium sit contractum, cum presentia Parochi, vel alterius Sacerdotis de eius, vel Ordinarii licentia, & duorum, vel trium testium, etiam si non in Ecclesia, sed domi fuerit contractum, *Giouagn.cons.59.nu.9.seqq. Rota p.9 rec.dec. 190. nu.31.seqq. Sanch. lib.3.de matrim. disp.19.nu.14.& disp.34.Pignatell. consult.133. nu.25.*

60 Verum non sufficit ad illius validitatem præsentia, & intelligentia Parochi, & testium per parietem intermedium, vel aliud impedimentum, sed requiritur etiam visus, *Gratian.c. 849.nu.20.Rota p.14. rec.dec.346.* vbi de consensu præstito à puella ad Crates monasterii, *Diana p.8.tract.7.res.68.Burat.dec.534.* De assistentia Parochi, cum ampliat.& limit. *Guttier. de matrim.cap.62.*

61 Quo ad denunciationes omissio illarum nõ annullat matrimonium, cum sint tantum de præcepto non de essentia Sacramenti, *Rota p. 14.rec.dec.433.nu.14.Canall.qu.604.697. Barbos.de pot.Episc.alleg.31.32.de Parocho cap.21. Tonnut.lib.1.q.71.Fagnan.in c.cum accessissent n. 29.de constit. D.Romaguer.ad Synod.Geron.lib.4 tit.1.c.5.*vbi mille refert, *Pignatell. cons.133.nu. 12.lib.9. Ripoll.var. tit.de sponsal. & matr.n.36. & seqq.*vbi *nu.177.* dicit in Regno Franciæ nõ requiri tales denunciationes, *Bell. cons.56. Vgolin.de potest.Episc.c.15.§.11. Bonacin.de matrim.q.2.p.6.nu.6.tom.1.Hombon.de examin.Eccles.tract.13.c.9.q.26.in 4.res.quæst.fol.98. tom. 3.Gaston.discept.9.nu.23.lib.2.Guttier.de matrim. cap.57. Gutier. lib.1. Canon. quæst.10. Diana tom.2. tract.6. resolut.62.seqq. Robert. rerum Iudic.lib.2.c.12. Narbona de ætat. an.65.q.3.Cyriac.contro.272. Sanch. de matrim. lib.3.disp.5.& 33. Add. ad Molin.lib.3. cap.1.num.12. Idem Cyriac. contron.23. Capon. discept. 266.* mille apud *Castejon. verb. matrim.n.52. Pignatell.consult.133.nu.28.84. Ripol.var.c.8.nu.36.seqq.Luca ad Marin.lib.2.c.131.n.2.*

62 Verum non est licita copula, donec sequutę fuerint, quando ex aliqua causa fuerunt omissę. *P.Manar.Nost.Malencol.in terr.118. Palma cons. 87.n.59.seqq.*Diana *p.9.tract.8.resol.19.Christin. dec.323.vol.1.Rota p.11.rec.dec.301.n.3. & dec. 375.nu.10.*Diana *p.3.tract.4. resol.235. & seqq. Caspens.curs.Theolog.tract.26. disp.4.sect.7. Pac. Iordan.lucubr.vol.1.lib.3.tit.7.Sabell.§.denunciatio nu.10.& §.matrimonium,*DD.apud *Castejon. sup.* In qua Parochia faciendæ, *Pignatell.consult. 133.nu.23.*

63 Si vero fiat matrimonium in articulo mortis, absq; præcedentibus denunciationibus, & sine Episcopi licentia, si ad eum recursus non pateat promptus, valet, quia tunc Ecclesia ipsa mater filiorum suorum vicem dolens dispensare videtur, *Maranta contr.p.5.resp.13.Castill. lib.5.contr.111.Sanch. de matrim. lib.7. disp.105. Solorz.de iure Indiar.tom.2.lib.2.c.10.a n.59.& lib.3.polit.c.22.Barbos.vot.73.à n.34. Amendol. & Franch. dec. 36.* Verum denunciationes debent fieri si superuiuant, *Sabell.§.matrim.nu.17 Card.Luca de fideicom.disc.203.nu.7.9.*

64 Matrimonium sicut, & sponsalia rectè potest per epistolam, vel nuncium, siue procuratorem contrahi, siue iure communi inspecto, siue etiam Concilio Tridentino, tam ex parte viri, quam mulieris, *Ripol var.c.8. nu.225.seqq. Sanch.de matrim.lib.2.disp.11.12.Genua de scrip. priuat.lib.3. qu.31.* Card. *Luca de dot. disc.16.ad Concil.disc.26.Tusc.lit.M.concl.124.*vbi etiam an ante ratificationem possit alter pœnitere, *Diana tom.2.tract.6. resol.60.seqq. Sabell. §.matrim.nu.4.Tasson.de antefat.fol.410.nu.76.Diana p.3.tract.4. resol.269. & 250.* Vbi quid si mandans interim in amentiam incidat, *Ripol.c.8.nu. 80.Caspens.Curs.Theolog. tract.26. disp.2.sect.5. Vela de matrim.post differt.p.1.* Barbosa *voto 85. Vela in c.fin.de proc.in 6.p.1.Rosignol.fol.185.seq. fol.28.Capon.tom.3.discept.159.la 2.& seqq. & discept. 160. Ripol.var.c 8.nu.80.& 135.& 276. seqq. Sanch. de matrim.lib.2. disp.11.32. D.Alexius ad Capyc.Latr.consult 126.n.11.14.*

65 Dummodo procurator habeat speciale mãdatum, *Vela sup.2.p.Capon.ibid.*An possit substituere, *Vela ibid.Capon.tom.3.discept.159. la 3. seqq.Golin.de proc.*vbi *Luca p.2. c.5. Nos de nullit.iudic.rubr. q. nu.* Guttier. *de matrim.cap.43.45.* Card.*Luca d.disc.26. de matr. disc.16.*

66 Sed si contrahatur per procuratorem, si sit contractum post reuocationem mandati, illud est nullum, quamuis reuocatio non fuerit nota procuratori, sed ab illo ignorata, *Rota p.15. rec.dec.172.Vela sup.4.p.Barbosa voto 85.Capon sup.Castejon.verb.matrimonium n.56. Ripol. d.c. 8.n.135.n.225.231. D Romaguer. ad Synod.*Ge*rundens.lib.4.c.1.tit.1.n.8.Passerin.à Sextula ad c. procurator 9.de proc.in 6.nu.17.Rota dec.172. p. 15.rec.* & cum ea *Adden. ad dec. 139. Pamphil. Pignatel.consult.63.tom.8.Guttier.de matr. c.43. 44.Card.Luca d.disc.26. n.71. & de alienat. disc. 54.num.16.Vela sup.p.4.Et p.3.* disputat, an talis procurator possit substituere.

67 Multa sunt quæ impediunt contrahi matrimonium, & illud contractum irritant, & sunt hæc

Error, conditio, votum, cognatio, crimen,
Cultus disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas,
Si sit affinis, si forte coire nequibis,
Si Parochus, & duplicis desit præsentia testis,
Raptaua sit mulier, nec patri reddita tute
Hæc celebranda vetãt connubia, facta retractãt.

68 De quibus impedimentis agunt *Pac.Iordan. lucubr.vol.1.lib.3.tit.7.Tusc.lit.M. concl.137.& seqq.Card.disq. moral.p.2. disq.28. Caspens.Curs. theol.tract.26.disp.9.10.Ripol.var.cap.8. n.333. seqq.D.Raymund.in summa lib.4.tit.de matr.§.16. seqq.Guttier.de matrim.cap.83.& seqq. c.94.97.*

98. & à c.99. ad c.107. Rosignol. de matrim. f.473. & seqq. vbi de errore.

69 Matrimonium debet esse liberum, adeo vt sponsus, qui, per verba de futuro promisit illud contrahere, non est præcise compellendus, licet adesset iuramentum, sed tantum monendus; cum huiusmodi promissio dicatur imperfecta, quousq; fuerit contractum per verba de præsenti, vel per coniunctionem, & copulam, *Sanch. de matr. lib. 1. disp. 29. nu. 7. seqq. Gratian. c. 804 nu. 18. seqq. Fagnan. in c. cum dilectus nu. 40. de consuetud. in c. insinuante n. 2. qui Cleric. vel uan. in c. nobis, n. 66. de simonia, Ripol. var. cap. 8. Luca ad R. Capyc. Latr. consult. 1. num. 1. Rota de priuil. mulier. c. 4. n. 49. Card. Luca de matr. disc. 8. num. 2. Tasson. de antef. fol. 210. nu. 112. fol. 402. num. 2. fol. 407. n. 70. seqq. fol. 415. n. 117.*

70 Et contractum contrà Superioris prohibitionem, est validum, quamuis prohibitio emanet à Papa, & cum clausula irritante, & tanto magis ab alio inferiore, vel à Principe seculari, *Ricc. collect. 4167. Diana p. 10. tract. 13. res. 23. & p. 11. tract. 3. res. 32. Christin. dec. 329. vol. 1. Tasson. de antef. fol. 415. n. 123. Fagnan. in c. publicato de elect.*

71 De mandatis factis à Principe seculari, Ne Fœminæ, præsertim nobiles, & diuites contrahant matrimonium, & quod custodiantur in Monasteriis, *R. Ponte de potest. Proreg. tit. 6. n. 48. seqq. R. Capyc. Latr. consult. 1.* vbi *Luca, Mastrill. de Magistrat. lib. 5. c. 6. nu. 120. Couar. de sponsal. 2. p. c. 3. §. 6. n. 2. Capibl. de baron. in prag. 9. Molina de iustit. disp. 176. Meso var. lib. 3. c. 35. Card. de Luca ad Consil. Triden. disc. 26. num. 33. de success. disc. 25.*

72 Matrimonium debet esse adeo liberum, vt quis non possit ad illud inuitari metu pœnæ, *Fagnan. in c. si conditiones, n. 8. de condit. appos. Fontanell. de pactis nupt. cl. 12. gl. 1. tom. 2.* quamuis spe lucri allici possit (nisi tamen agatur de magno lucro amittendo, quia tunc infert iustum metum, & pœnæ equiualeret), & ideo potest testator auferre legatum, vel hæreditatem, si quis contraxerit, vel non contraxerit matrimonium, cum certo genere personarum, nam quāuis ademptio videatur facta nomine pœnæ, vere non est pœna, sed certa lex, & conditio licite à testatore imposita, cum pœna verè, & propriè dicatur illa, per quam aliquid propriū aufert, *c. gemma, de sponsal. l. Titia, ff. de verb. obligat. l. Titio centum, §. 1. ff. de condit. & demonstr. Mantica de coniect. lib. 11. tit. 18. Sanch. de matr. lib. 1. disp. 33. Rota dec. 53. post Zacch. qq. Medic. legal. tom. 2. Christin. dec. 124. num. 33. seqq. vol. 3. Rota p. 10. rec. dec. 93. n. 6. seq. p. 12. dec. 321. Bich. dec. 89. Thom. Delbene de Immun. Eccles. p. 1. c. 8. dub. 21. sect. 4. Ripol. sup. Sabel. §. matrimonium num. 13. Cyriac. contro. 451. Barbosa voto 75. D. Rosis obs. 38. num. 46. Guttier. de matrim. c. 17.*

73 Verum Arrhæ, & sic pignus validè promitti possunt pro sponsalibus adimplendis. *Guttier. sup. cap. 18. Merlin. de pign. lib. 2. q. 87.*

74 Licet puella non possit metu pœnæ ad nubendum alicui adstringi, spe tamen lucri ad nuptias inuitari possit, dummodo digne, & honestè illi nubere valeat, alias non priuetur relicto. *D. Marcion. disp. 77. Mantica sup. Boss. de matrim. cap. 11. num. 464. Guttier. de matrim. cap. 20. Marto de success. legal. p. 4. qu. 12. art. 2. n. 85. & art. 3. num. 45. Rota d. dec. 93. num. 7. seqq. p. 10. rec. Vrceol. de transact. qu. 28. Sabell. sup. nu. 16. vers.* quod licet. *Antun. de donat. lib. 1. prael. 2. §. 1. num. 94. & seqq.* vbi disputat quando valet præceptum testatoris, vel institutoris, iubentis legatarium, vel successorem, contrahere matrimonium cum consanguinea. *Rosis consult. 38. nu. 43. D. Scop. ad Merl. contr. 45. lib. 2.*

75 Sic matrimonio contracto cum persona nobili, etiam absque consensu Gubernatorum montis, non cadit puella à dote à Monte constituta. D. *Alexius ad R. Capyc. Latr. consul. 127. num. 24.* vbi *num. 25.* idem dicit in legato nubenti cum nobili de sedili, si nubat cum nobili non de sedili.

76 Matrimonium contractum metu, cadente in constantem virum, est ipso iure nullum, licet metus non præsumatur. *Menoch. lib. 3. pres. 4. Rota apud Zacch. qq. medic. legal. dec. 58. Guttier. de matrim. cap. 76. seqq. Fagnan. in cap. consultationi, de sponsal. Ricc. coll. 535. 1122. Ludouis. dec. 326. 371. 374. 392. 395. Ripol. var. cap. 8. nu. 47. seqq. num. 171. seqq. num. 208. Auendan. de votu lib. 2. cap. 19. Rota p. 16. rec. dec. 48. p. 18. dec. 405. 490. Sperell. dec. 1. 6. 75. Diana tom. 2. tract. 6. res. 138. seqq. p. 3. tract. 4. res. 228. p. 4. tract. 4. res. 33. Pignatell. consult. 136. tom. 9. Christin. dec. 335. vol. 1. dec. 111. num. 8. seqq. vol. 2. dec. 128. num. 27. seqq. vol. 3. Thesaud. dec. 196. Caspens. Curs. Theol. tract. 26. disp. 5. Barbosa voto 1. 16. 17. 54. 127. Ripol. cap. 8. num 99. Tonnut. lib. 1. qu. 120. Sanch. de matrim. lib. 4. disp. 1. seqq. disp. 12. seqq. 17. Capon. tom. 2. discept. 98. tom. 3. disc. 159. Barbosa vot. 1. & 16.* mille apud *Castejon. verb. matrim. num. 36.* vbi quid de metu leui. *Ripol. sup. num. 7. seqq. 47. seq. 96. seqq. Pegal. resol. cap. 14. num. 67. Panimol. consil. 18. nu. 12. 14. Sabell. §. matrimonium num. 14. Auendan. de metu lib. 2. cap. 19. num. 6. seqq. Card. de Luca de matrim. disc. 4. num. 9. disc. 6. ex num. 9. Tasson. de antef. fol. 415. nu. 118. Bergal. de dolo lib. 1. c. 8.*

77 Idem est de matrimonio contracto metu Iudicis, & euitandum bannum sibi comminatum. *Trinisan. dec. 63. lib. 1. Diana tom. 2. tract. 6. resol. 139. seqq. p. 9. tract. 8. res. 26. 27. Capon. tom. 4. discept. 264.* Sic etiam si à consanguineis stupratæ, vel ab aliis sint illatæ minæ mortis, si non ducat stupratā. Secus si à nemine exactus offerat matrimonium cum stuprata, non obstante metu mortis incusso. *Panimol. sup. nu. 13. Auendan. lib. 2. cap. 9. num. 52.* de metu reuerentiali. *Barbosa voto 1. 16. Auendan. de metu. lib. 2. cap. 19. num. 74. 75.* vbi dicit non valere.

Sed contractū ex metu leui, validum est. *Auendan. de metu lib. 2. cap. 19. num. 73.*

78 Ma-

Matrimonium metu contractum, etiam post copulam meticulosè, pariter subsecutam, remanet ipso iure nullum, nec firmatur iuramento, ita vt nec, hoc casu, sit necessaria absolutio. *Sperell.dec.25. Rota Florileg. concl.28. Marta voto 64. Rota p.12. rec.dec.23. p.16.dec.38.p.18.dec.405.490.Nouar.sup.prag.Regni coll.34.79. Eadem Rota p.11.dec.301.num.12. seqq. Sabell.d.§.matrimonium. num. 14 Auendan. de metu lib.2. cap.19.num.79.seqq. & lib.2.cap.24. num.30. Fagnan.in cap. nobis, num. 66. de simon.* videndus *Fagnan.in tuæ litteræ.num.67.de cleric. persalt.promot.& in cap. consuluit, num. 22. qui clerici vel vouent.* vbi quod per spontaneam cohabitationem validatur. *Ripol. d.cap.8. n. 99.* Quando nullū ratificetur *n. 98.& n.307.seqq.*

79 Matrimonium dolo contractum nullum. *Barbosa voto 1. 16.17.54.127.* Quando dolus versatur circa substantialia, secus si circa accidentialia ipsius contractus matrimonij. *Sanch. de matrim.lib.7. disp.18. num.18.seqq. Sperell. dec.150. Tasson. de antef.vers.8. obs.2. num.71. Pignatell.consult.136.n.15. Bargal.de dolo.lib.1.c.8.n.24.& lib.3.c.7.n.36.* vbi secus si dolu bono.

80 Matrimonium, vt validè contrahatur requiritur, quod fiat in faciem Ecclesiæ, cum parocho, & testibus, ac demum citationibus præcedentibus, vel illarum dispensatione. *Gratian. disc.83,648.num.34.seqq. Franch. dec.130.* vbi *Luca, Rota p.18. rec. dec.370.379. Ludouis.dec. 247.Tusc.l.1.M.concl.128. seqq. Eadem Rota p.14.rec.dec.433. Castejon. verb. matrimonium n. 69. Diana tom.2. tract.6.res.73.91.seqq. Angelis de confess.lib.2.qu.6.Caspens.curs. Theolog.tract. 26.disp.4. D.Romaguer.ad Synod.*Gerondens. *lib. 4.tit. 1.cap.1.nu.20.* & post mille *cap.5. D.Rosignol.de matr.fol.109.135.*vbi quot testes, *idē Rosignol. de matr. fol. 223.* Quid si testes non videant contrahentes, Idem *fol.299. Fagnan.in cap.cum inhibitio. num.1.* de Clandest. *desponsat. Antonell.de loco legal. lib.1.c.7. de regim.Eccles. Episcop.lib.8.cap.10. Pac. Iordan. lucubrat.lib.3. tit.7. à num.66. Nicol.Lucubrat.lib.1.tit.10. à n. 59. Capon. discept.23. à num.12. disc.283. à nu. 1. Barbosa de pot. parochi cap. 21. à num.33. & ad cap.1. sess.24. Concil. Trid. de reformat. à nu. 72. de offic.& potest. Episc.alleg.32.à nu.56.Card. de Luca de matr. disc.2.num.8.disc.3. nu.9. disc.6. num.5. Rub.de valid.legal.cap.15.num.58.& 67. D.Vincen.in* Ritual.*Vincen.p.1.cap.* 10. *num.43. 44.* *Guttier.de matr.cap.69.*

81 Quod debeat fieri in faciem Ecclesiæ, per *Concil.Trid.sess.24.de reformat. cap.1. Panimoll. dec.19. annot.1. num.32. tom.1. Bouden collect. 12. num.72.seqq. D. Romaguer.ad Synod.Geron. lib.4 tit.1. cap.1. num.27.& cap.11.num.4. Coccin.dec.1887. num.37. Adden. ad dec.139. Pamphil.Episc.Pasqual.in Ritual. Vicentin.p.1.cap.10. de matr. num.45.*

82 Licet possit celebrari extra Ecclesiam. *D. Romaguer. d.cap.11.* Sed benedictio coniugum debet fieri in Ecclesia. *Pignatell, consult.352. tom.1. Romaguer.sup.cap.3.n.14.*

83 Antequam sponsi contrahant matrimonium, vel saltem triduo ante consumationem matrimonia, sua peccata confiteantur, & recipiant sanctiss. Eucaristiæ sacramentum. *Concil. Trid. sess.24. de reformat.cap.1. Sanch. de matr. lib.2. disp.6. num.3. Vincen. in ritual.Vicen.p.1.c.10. n.6. Plaia dec.* Canon.*lib.2.dec.2. n.88. Vinyals tract. de Sacram.qu.7. art.17.num.29. Barbos. de offic.paroch.cap.21.num. 8. de potest. Episp. alleg. 32.num.171.seqq. & in collect. ad Concil. Trid. d.cap.1.num. 66.* post mille *D. Romaguer. sup. cap.2.num.7.*

84 Si contrahatur matrimonium clandestinum, absque parocho, & testibus, non valet, neque, vt sponsalia, nisi homo defloret mulierem, nam tunc vir tenetur illam ducere. *Guttier.de matrim.cap.11. & 55.* vbi latè de matrimonio Clandestino, & *cap.61.* vbi *num.12.* limitat vbi non fuit publicatum Concilium.*& cap. 72.73. 75. Tasson.de antef fol.406. num.37.seqq. Pignatell.tom.9. consult.133.* Vbi quando dicatur matrimonium clandestinum. De matrimonio clandestino latè *Fagnan. in cap. quod nobis, de Clandest desponsat. Ripol. var.cap 8.num.77. seqq.*

85 Sed quod Impubes contrahens matrimonium clandestine, illud non valeat, sed quod valeat vti sponsalia, quæ non prohibet clandestina *S.Concil.Tridentinum.Passerin. à Sextulo in cap.si infantes §.item quoque, de desponsat.Impub. in 6. num. 18.* vbi *num.seqq.* tractat, an per copulam subsequutam post pubertatem, vel per alium modum approbatum, transeant in matrimonium. *Fagnan.in cap.de illis,num. 49. de desponsat.impuber.*

86 De matrimonio clandestino, an, & quando valeat est *Concil.Trid. sess. 24. cap. 1. de reformat.Bellarm.tom.2, contr. lib. 1. de matr. cap.31. Sanch.lib.3. de matrim.Guttier.lib.2. pract. q.1. & seqq. Barbos.de potest. Episcop. alleg. 32. à nu. 140. Giurb.ad consuet.messan.cap.1.gl.1. à n. 41. D. Capon. discept.23. tom.1. & tom.4. disc.277. Spino in spec.testam. gl.14. princ. num.24. Ripol. var. cap.8. num.77. Tusc. l.1. M. conclus. 151. Mascard.de probat.concl.1035. Passerin.à Sextulo in cap.si infantes,vnic.§.item quoque.de desponsat.Impuber.num.19.Guttier.de matr.cap.72. Rosignol.de matrim.fol.55.& seqq.Ripol.var.c.8.nu. 77.seqq.*

87 An ex copula carnali contrahatur matrimonium. *cap.8.10. de desponsat. Impub. cap.1.5. de sponsa duor.cap.3.6. de condit.apposit.cap.2.de eo, qui cognou. consanguin.* vbi *Fagnan. Roxas de incompatibil.p.8. cap.2. à num.73.* vbi *Addit o. Tonnut. lib.1. qu.71. Sanch. de matrim. disp.18. Rota de priuil.mulier.cap.3.spec. 1. num.19.*

88 Matrimonium est quid facti, ideo non præsumitur, Nos ad *Ronit. cons.2. num.22. lib.1.* Quomodo probetur, diximus ad eundem, *cons. 62. num.40.* vbi alia ad materiam. *Menoch.cons. 197.nu.59. Barbos.in repert. verb. matrimonium. num.1. D.Alexius ad R.Capyc.Latr.consult.126.*

num.

num. 17. Guttier. de matr. cap. 40. 70. D. Card. de Luca ad Concil. Trid. disc. 26. nu. 8.

89 Probatur præsumptionibus, & coniecturis, de quibus Mascard. de probat. conclus. 1022. & seqq. Andreol. contr. 277. num. 27. Fagnan. in cap. lator. num. 59. qui filij sint legit.

Sed hodie huiusmodi præsumptiones nihil
90 operantur, attenta dispositione Concilij Trid. quod requirit præsentiam parochi, aut alterius Sacerdotis, cum licentia ipsius parochi, aut Ordinarij, & adhibitis alijs sollemnitatibus, ideo matrimonia præsumpta hodie sunt sublata, & filij ex illis nati reputãtur illegitimi, & insuccessibiles. Nauar. in manual. cap. 25. nu. 144. Ricc. coll. 499. 2079. seqq. Menoch. conf. 109. num. 57. & lib. 3. præs. 1. num. 99. Tusc. lit. M. concl. 128. & seqq. Angelus de confess. lib. 2. q. 6. Caspens. Curs. Theolog. tract. 26. disp. 4. Guttier. d. c. 40.

Præsumitur, si coniuges diù vixerunt in fi-
91 gura matrimonij. Card. de Luca de fideicommiss. disc. 223. num. 7. 9.

Licet de iure communi matrimonium pro-
92 betur per verba enunciatiua, tamen secus est post Concil. Trid. Genua de script. priuat. tit. de verbis enunciat. lib. 2. q. 31.

Matrimonium probatur per fidem Parochi,
93 licet non iuratam, & quamuis non reperiatur scriptum in libro matrimoniorum, sed peccat Parochus, ibidem non describendo. Gratian. disc. 653. num. 60. seqq. disc. 754. num. 24. seqq. Rota p. 10. rec. dec. 233. p. 13. dec. 445. num. 10. Merlin. dec. 220. num. 3. Ricc. coll. 3152. Peregr. dec. 108. Rosis obs. 30. num. 12. obs. 17. nu. 6. Card. Luca de matr. disc. 16. ad Concil. disc. 26.

94 Probatur per librum matrimoniorum. Genua de script. priuat. lib. 5. qu. 6. Rota p. 2. diuers. ded. 340. Caualer. dec. 444. Ricc. coll. 3152. Rota p. 12. rec. dec. 32. vbi quod non probatur per testes, nisi per illos probetur amissio libri. Barbos. de offic. & potest. Episc. alleg. 37. num. 175. & seqq. Quid si ille liber esset deperditus? Rota dec. 233. p. 6. rec.

95 Probatur ex Instrumento dotis. Rota p. 2. diuers. dec. 130. num. 6. & p. 13. rec. dec. 312. num. 2. seqq.

96 Quomodo probetur per testes, ex sequuta traductione, publica voce, & fama, copula subsequuta, cohabitatione, & partium confessione. Rota penes Zacchia qq. medic. legal. dec. 46. tom. 2. Merlin. dec. 684. num. 7. seqq. vbi an possit probari per testes consanguineos: Rota p. 13. rec. dec. 312. nu. 7. seqq. Triuis. dec. 28. Mascard. conclus. 1022. & pluribus seqq. R. Ponte cons. 34. vol. 2. R. Capye. Latra cons. 139. lib. 2. vbi D. Alexius. Manente cons. 136. & seqq. Escob. de purit. seu nobil. probat. p. 1. qu. 15. §. 2. Rosis obs. 16. num. 5. Guttier. d. cap. 40. Andreol. contr. 277. vbi quomodo testes deponere debeant, & qui. Card. Luca de matr. disc. 16. ex num. 5. de fideicom. disc. 223. num. 12. Ripol. var. c. 8. num. 127. seqq. Luca ad Marin. lib. 2. cap. 131. num. 6.

97 Inter valdè impares non præsumitur. Tiraq. l. 5. connub. num. 31. Menoch. conf. 199. nu. 44. Mascard. concl. 342. & 1023. num. 7.

98 Verum non inualidatur, propter inæqualitatem coniugum. c. propositum de coniug. seruor. Tiraq. de nobil. cap. 20. num. 174. Card. Luca de dote disc. 1. Sanch. de matrim. 10. tom. 1. lib. 2. disp. 14. num. 2. Diana tom. 2. tract. 6. res. 44.

99 Verum hæc inæqualitas iuuat ad faciendam nullitatem matrimonij, in dubio. Bell. cons. 224. num. 10. Tonnut. res. p. 1. cap. 71. num. 16. p. 3. cap. 154. num. 14. Gianagn. cons. 67. num. 40. Gaston. discept. 9. num. 16. 17. lib. 2.

100 Matrimonium semel, licet inualidè, ob occultum impedimentum celebratum coram Parocho, & testibus, ablato impedimento non est iterum celebrandum, cum satis sit si contrahentes inter se ipsos solos renouent consensum, Nauar. in summa latin. c. 22. n. 70. & c. 16. in nona edit. nu. 37. & in l. 4. consilior. tit. 1. de sponsal. in 1. edit. cons. 35. in 2. cons. 14. in fine, Sanch. de matr. lib. 2. nu. 3. disc. 37. tom. 1. Henriq. lib. 11. de matr. c. 3. n. 6. Ledesma eod. tract. q. 45. art. 5. dub. penult. Philiarcus de offic. Sacerd. tom. 1. par. 2. lib. 2. c. 13. Panimoll. in Idea sedandi Iurgia constit. 7. Ripol. var. c. 8. n. 148.

101 Quod procedit si Parochus, & testes impedimentum illud ignorabãt, nam si notitiam habebant, tunc repetendum coram Parocho, & testibus, Sanch. sup. dis. 37. n. 10.

102 Sic etiam si impedimentum plenè probari possit in foro externo, pariter coram Parocho, & testibus debet reiterari matrimonium, Sanch. d. disc. 37. nu. 11. Panimol. sup. nu. 3. Et matrimonio contracto, si adsit impedimentum, an præsumatur mala fides in coniugibus? rem cõtrouersam dicit Rota dec. 273. p. 6. rec.

103 Ratione erroris potest matrimonium annullari, cum error consensum excludat. si versemur circa personam, secus si circa qualitatẽ, aut fortunam, c. vnic. 29. q. 1. 2. Couar. in c. 3. §. 7. de matrim. Barbos. voto 10. P. Sanch. lib. 1. de matrim. disp. 14. & lib. 7. disp. 18. seqq. Castejon. verb. matrimonium nu. 42. in fine, Oinot. Instit. de nupt. c. diuort. nu. 40. seqq. Guttier. de matrim. c. 89. 90. Quid in errore circa nomen, Card. Luca de matrim. disc. 3. n. 10. 16. ad Concil. Trid. disc. 26. ex n. 22. Rosignol. de matr. fol. 473. & seqq. Tasson. de antef. vers. 8. obs. 2. n. 80. Pignatell. consult. 136. nu. 17. 19. Fagnan. in c. significatum, de regular. cap. ad nostram n. 1. de coniug. seruor.

104 Si Dominus collocet in matrimonium seruam, videtur illi dare libertatem, Guttier. de matr. c. 91. Et serui possunt contrahere matrimonium, inuitis Dominis c. 92.

105 Matrimonium non potest cum duobus cõtrahi, sub grauibus pœnis, & primum validum, præfertur secundo, Tusc. lit. M. concl. 144. 145. Caspens. in cursu Theol. tract. 26. disp. 2. sect. 6. Sabell. §. mulier. n. 39. §. uxor. n. 6. DD. apud Castejon. verb. matr. n. 75. vbi an matrimonium posterius consumatum præferatur primo, Rosignol. de matr. f. 175. 179. Tass. de antef. vers. 8. obs. 2. n. 125

106 Verum ficté contrahens cum primo, validè cum secundo, est validum secundum, Guttier. de matr.c.43 n.38.

107 Contractum absq; certitudine mortis prioris coniugis, est nullum, etiam si re vera coniux esset mortuus, c.in præsentia 19. de sponsal. vbi Fagnan. Barbos. Pont. de matrim. lib.7.c.53. Comitol. resp. moral. lib.1.q.129. Possent. sing. 183. Franch. dec.36. vbi Addentes, Farinac. tom.4. prax. qu. 140. P. Sanch. de matrim. lib.7. disp.80. & lib.2. disp.40. vbi quomodo probetur mors Thes. lib.1. q.14. Bellarmin. tom. 2. contr. lib.1. de matrim. c.10. 11. Guttier. lib.2. pract. q.6. seqq. de matrim. cap.51. Barbos. in c. præsentia 10. de sponsal. Capon. contr. 27. nu.18. seqq. vbi decisum refert. Nam coniuges non possunt contrahere secundum matrimonium, nisi de morte coniugum certificati sint, & mors sit probata per veras probationes, Ciarlin. controu. 130. Capon. sup. n.9. D. Maradei res.29.n.5. Et sic contrahens prima viua, punitur à Tribunali S. Officii, Carena res.2. de polig. tit.5.§.4.& 6. Costa de remed. subsid. remed.15.nu. 18. Trasmister. stimul. fid. q.4.c.5. num.3. contra Ricc. in praxi res.373. benè Maradei d. res.29.n.6. Et matrimonium contractum cum ea, quæ virum habebat, nullum est, nec per mortem mariti reconualescit, Superant. cons.51. inter consil. matrim. diuers. Maradei sup.

108 Contractum ante baptismum, vel inter infideles consumatum, est dissolubile, Christin. dec. 330. vol.1. dec.332. d. vol.1.& dec.339. Comitol. resp. moral. lib.1.q.126. Gabriel. de Bellis de delict. c.4.nu.16. seqq. Bellarmin. tom.2. contr. lib.1. de matrim. c.12. Gregor. l.6. gl.2. tit.6.p.4. Diana tom. 2. tract.6. res.118. Capon. discept.266.c.3. Card. de Luca de matr. disc.15. num.2.8. Tasson. de antefat. fol.415.n.116.

109 Contractum ab Apostatis est nullum, Sanch. de matrim. tom.2. lib.9. disp.38. Palco. de donat. spur. c.10. Christin. dec.40. vol.2. Concil. Trid. sess. 24. de matrim. c.9. cum Infidelibus nullum, Rosignol. de matrim. fol.560.

110 Non valet matrimonium Fidelis, cum Infidele, vel Iudæo, Sanch. lib.7. disp.71. Berlarm. in contr. matrim. lib.1.c.23. Ricciull. de iure personar. lib.2.c.2.n.18. seqq. Tasson. de antefat. fol.413 nu.116. seqq. Roxas de incompatibil. p.3.c.3. Tonnut. qq. Canon. p.3.q.182. Solorzan. tom.1. de iure Indiar. lib.3.c.5. à n.10. Tondut. lib.1.q.71. Diana tom.2. tract.6. resol.118. seqq. tom.3. tract.1. resol.86. Matteu. contr.56. Barbos. in repertor. verb. matrimonium.

111 Matrimonia cum Hæreticis, sunt illicita, c. non oportet, c. caue 28.q.1. Sanch. de matr. lib.7. disp.72. Farinac. de delict. p.5.q.139.n.37. Reynos. obs.58. Barbos. in c. de creui 14. de hæret. in 6.

112 Alia de matrimonio Infidelium, Panimol. consist.17. Et inter Infideles valet, non tanquã Sacramentum, sed tanquam coniunctio quædã naturalis, & politica, Tasson. de antef. vers.8. obs. 2.nu.117. Fagnan. in c. vtrum, num.25. de cognat. spirit. in c. ex parte, il 2.n.9. de conuers. coniug.

113 Matrimonium contractum inter hermaphroditos inter vtroq; sexu potentes, vt reciprocus vsus corporum ex vtroq; sexu, an sit licitum, tam in foro externo, quam interno, disputant Peres de matr. disp.37. sect.15. Matthe. Tract. de crim. contr.48.n.19. seqq. Roxas sup. p.2. c.3. Frances resol. moral.25. Michalor. de fratrib. p.3.c.11.n.18.111. Torre de maior. Ital. p.1.c.26. §.5.& 6. Capon. discept.224. seqq. Barbos. l.1.p.1. nu.87. seqq. ff. solut. matrim. Zacchia Medicolegal. lib.7.q.8. Rota de priuil. mulier. c.3. spec.13.n.16. & spec.11.n.32. Guttier. de matrim. cap.119.

114 Contracto matrimonio, si copula non sequatur, & Vir moriatur, debetur in integrum antefatum vxori, Rota de priuil. mulier. c.2.n.127 vbi contra Vrsill. ad Afflict. dec.65. Et Trullench. tom.2. ad præcept. Decalog. lib.7.c.18 dub.1.n.16. dicit deberi integrum à secundo Viro: Videndi Sanch. de matr. lib.7. disp.83.n.45. & disp.91.n. 56. Boss. de dote c.2. à n.75. Guttier. de matr. c.21. & 111. Brill. sup. Consuet. Neapol. fol.111. à n.42. Mansrella ad Capyc. Latr. dec.75.n.38. & seqq. & ad dec.63. vbi alia, R. Marin. & Luca res.14 lib.1 & Idem Luca ad Franc. dec.503.n.6

115 Ad materiam nullitatis matrimonii, & aliorum circa illud, videndi, vltra citatos Thesaur. de pœnis Eccles. p.2. verb. matrimonii. Valer. de differ. vtriusq; fori, verb. matrimonium, Tonnut. qq. Canon.120. lib.1.& qu.154.p.3. & qu.165.p.3. qu. 182.184.

116 De matrimonio inter raptorem, & raptã, Clar. §. raptus, Caball. cas.196. Mata vot.19. Pac. Iordan. lucubr. vol.1. lib.3. tit.7. Sabell. §. matrimonium n.9. raptus nu.8. Christin. dec.334. vol. 1. Ricc. coll.911. Rota p.14. dec.498.n.10. Diana p.3. tract.4. res.261. p.10. tract.16. resol.83. Eadẽ Rota p.15. dec.60.162.305. p.16. dec.250. p.17. dec.75. Boss. de matrim. c.13. Sanch. de matrim. lib. 7. disp.121. seqq. Tonnut. lib.1. q.117.& 184. latissime D. Castlejon. in Alphabet. §. matrimonium per tot. vbi omnes DD. ad hanc materiam pertinentes allegat Sperell. dec.6. Azor. Instit. moral. p.1. lib.5.c.20. Auendan. de metu lib.2.c.41.n.50. 51. Rota de priuil. mulier. c.3. spec.3. nu.20. Card. Luca de matr. disc.5. ex nu.6. & ad Concil. Trid. disc.28.nu.1. Ripol. var. c.8.nu.57.& seqq.

117 Ætas ad contrahendum matrimonium, in masculo est annorum 14.& in fœmina 12.c.2. de despons. Impub. alias est nullum, c. tua de sponsal. c. nobis, c. de illis, c. fin. de spons. impub. Sanch. de matrim. lib.7. disp.104. Gutier. lib.3. Canon. q.18. Mart. vot.129. Diana tom.2. tract.6. resol.55. seq. Ad sponsalia requiritur septennium, in masculo, & fœmina, c.1. eod. tit. in 6. Verum valerent sponsalia contracta vltima die septennii, vel parum ante, D. Thom. in 4. dist.27. Sylu. in summa verb. sponsalia n.2. Sanch. de matrim. lib.1. disp.16. n.4. Henriq. in summa lib.13.c.40.n.3. alii apud Gratian. disc.413.n.23. Narbona de ætat. ann.14. q.9. Antonell. de temp. legal. lib.2.c.4.& 10.n.10. D. Romaguer. ad Synod. gerundens. lib.4. tit.1.c.1. nu.11. Nos de nullit. iudic. rubr.11.q.4.n.3. Baron.

de

de effect.minor.ætat.eff.4.nu.2.Guttier.de matrim. c.2.n.17.seqq.Fagnan.in c.cum sit n.39.de conuers. coniugat.c.de illis il 2. de desp.Impub. in c.si conditiones de condit.apposit.Marta vot.129. Scopp. ad Merlin.contr.12.n.5.lib.2.

118 Sicut matrimonium contractum vltima die anni 14.in mare,& 12. in fœmina,validum est,fauore matrimonii,Syln.in verb.matrimoniũ 5.n.5.Gratian.d.disc.413.nu.23.Scot.in 4.dist.27. q.2.art.2.Rebell.p.2.lib.4.q.5.concl.2. nu.2. Guttier.de matrim.c.2.nu.20.Ledesm.in 2.p.lib.4.sent. q.60.art.1.Bonac.de matrim.q.1.p.4.n.3.11. Diana p.3.res.tract. res.274. 277. vbi quod matrimonia, & sponsalia contracta tribus,vel etiam octo, aut decem diebus ante legitimam ætaté, judicanda sunt valida, tam in foro conscientiæ,quam externo.Antonell.de temp.legal.lib.2. c.4.nu.1.seqq.Narbona sup.nu.8.Quid si deficiat vnus dies annorum 12. cadit in arbitrium Iudicis si constet de potentia generandi, Rota de priuil.mulier.c.3.spec.1.nu.11.16. Guttier.sup. Fagnan.in c. ad nostram n.29.de regular.

119 Sed minor ætas ad matrimonium sufficit. quando concurrit potentia coeundi, vel quando malitia supplet ætatem, Rebell.sup.Pont.de matri.lib.12.c.5.n.3.Diana d.res.274. Sed quod hoc vltimum non est verum,nam solum sufficit minor ætas, quando habent potentiam generandi,Coninch.de matr.disp.21.dub.5. num.52. Sanch.lib.1.disp.16.nu.9.Reginald.lib.31.n.248. Filuc.tract.10.c.7.q.9.n.258. Molfes.tract.4 c.5. n.18.Bonacin.de matr.d.q.1. p.5.n.18. Henriq.in summa lib.11.c.13.§.12. Barbos.de potest. Episc. alleg.35.nu.20.Iord.Elucubr. lib.9.tit.1.nu.264. vbi dicit, quod Episcopus potest dispensare in vtroq;foro cum minoribus carentibus ætate requisita ad matrimonium,quando sunt propè ætatem,& dubitatur, an malitia suppleat ætatem, per tex.in c.2.de desponsat.Impub.Antonel. sup.n.7.Narbon.d.q.9.n.12.seqq.Nos d.q.4.nu.3. D.Romaguer.sup.n.14.Guttier.sup.Fagnan.sup.

120 Idem dicendum in sponsalibus,vt ad illa contrahenda septem anni requirantur. Secus quando malitia supplet ætatem,sic valida sunt, si ante septennium celebrentur,Reginald.lib.31 nu.248.Hald.verb.sponsalia n.3.Bonacin.sup.n.2.

Vbi etiam dicit, quod malitia censetur supplere ætatem in sponsalibus, quando ante septennium adesset sufficiens vsus rationis, quo contrahentes intelligant id,quod agunt,Antonell sup.nu.9.10.Narbona anno.7. q.19. vbi tota materia sponsalium,Guttier.d.c.2.

121 Et impubes pro alio matrimonium contrahere potest, post Sanch. & alios, Narbona de ætate ann.17.q.2.n.6.

122 Verum pro bono pacis licet impuberibus contrahere matrimonium,ante habilitatem ad copulam, Narbon.sup.q.9.n.14.Card.Tusc.lit.P. concl.173.n.12.25.Fagnan.in c.vbi non est,nu.1. de desponsf.Impub.

123 Sic etiam Pontifex,vrgente aliqua necessitate, & etiam Episcopus dispensare potest, vt imbuberes post vsum rationis,matrimonium contrahant,Narbon.sup.d.q.9.n.17. Henriq.in summa lib.11.c.13.nu.12.Bonacin.de matrim. q.1. p.4.nu.13.Valer.Reginal. in praxi fori pœnit. lib. 31.n.171.Barbosa de offic. Episc.p.2.alleg.35. nu. 20.& in c.puberes 3.num.5. de desponsat. Impub. Merlin.dec.400.Diana tom.2.tract.6. res.55.seqq. Sanch.de matr.lib.7.disq.104.Barbosa vot.129.

124 Si puella fuerit minor annorum decem, quamuis copula sit sequuta,matrimonium non potest contrahi cum illa,c.tuæ,desponsf.c.a nobis, c.de illis,10.cap.fin.de desponsat. Impub. vbi Fagnan.c.vnic.§.idem quoque,eod.tit. in 6. Farinac. tom.1.dec.72.nu.6. Ripol.var.c.8.n.50.51.

125 Matrimonium quando contrahitur contra protestationem est validum,Pegas resol.cap.14. num.44.seqq. Ripol.var.c.8. num.166.seqq. Guttier.de matrim.cap.52.Franch.de protest.consid.18. Secus si alter sciat protestationem. Pegas sup. num.84. Guttier.sup.

126 Matrimonium contractum sub conditione, ante euentum conditionis, possunt partes à matrimonio recedere; c. fin. de proc.1. in 6. Couar.de sponsf.cap.5.Marsil.sing.286.Ripol.var. cap.8.n.79.Caspens.Curs.Theolog. tract.26.disp. 6.Card.de Luca ad Concil.Trid.disc.26.n.27.38. De cõditione D.Scoppa ad Merlin.cap.45.lib.2.

127 Contractum sub conditione: si Papa dispensauerit, si dispenset, an requiratur nouus consensus. Christm.dec.326.vol.1.dec.128. num. 18.seqq.vol.3.Fachin.contr.30.lib.3.Caspens.curs. theolog.tract.26.disp.6. Guttier.de matrim. c.78.

128 Conditio abstinendi à matrimonio, contractui adiecta,an & quando reiiciatur,vel debeat adimpleri, vel apposita in legato, vel, vt nubat cum tali, vel in tali loco, vel vt non nubat cum tali, vel tali loco, & alijs conditionibus similibus, quando obseruanda, vel non disputat late Guttier.de matrim.cap.21. & c.81. 82.Card.de Luca de vsuris disc.36. num.9.10. de Success.disc.25.de dote disc.2. num.6. de fideicommiss.disc.101.§.4.ex num.29.disc.204. ex num.22. Tasson.de antef.fol.411.num.88. Pignatell.consult.

129 136. De matrimonio sub conditione late agit Fagnan. in c.super & seqq.de condit. apposit. post mille D.Scoppa ad Merlin.contr.45. lib. 2. Torre de pactis lib.1. c.33.

130 Fideiussores, & pignora dari possunt pro securitate matrimonij contrahendi. Guttier.de matrim.cap.22.An possit pacisci datio pecuniæ pro matrimonio? R. Marin. vbi Luca lib.1. res.269.Torre de pactis lib.1.c.30. nu.16. 18.

131 Matrimonium contrahi non potest inter adulterum, & adulteram, si tempore adulterij sit facta promissio, quod in casu mortis alicuius, & adulteris, ipsi nuberent, si quilibet ex illis machinatus fuerit mortem alterius,secus si talis promissio sit facto non interueniente adulterio, & copula. Ripol.var.cap.8. nu.157. seqq. Rosignol. de matrim.fol.401.& seqq.

132 Sic etiam potest contrahi matrimonium cum ea, quam cognouit maritata,si non adfue-

rit promissio. *Ripol. sup. num. 163.*

133 Matrimonium ratum potest per professionem in Religione alterius, ex coniugibus, dirimi, quando verè, & cum effectu fuit emissa professio, cùm non sufficiat simplex declaratio: velle profiteri, secus si consumatum. *c. ex publico, de conuers. coniugat. c. desponsatam. 27. qu. 2. Concil. Tri. sess. 24. de matr. cap. 6. Sanch. de matr. lib. 1. disp. 18. num. 3. Birb. dec. 141. num. 9. seqq.* Bellit *tract. de delict. c. 4. Sabell. §. matrimonium. num. 28. §. maritus num. 6. §. vxor. num. 5. Cuspeus. Cons. Theolog. tract. 26. disp. 7. sect. 2. Rosignol. de matrim. fol. 50. & 43. Tasson. de antef. fol. 405. num. 30. Ripol. var. cap. 8. num. 233. seqq. & num. 280. seqq. num. 347. seqq.* Quando dicatur consumatum? *Rosignol. sup. praenot. 13. Fagnan. in cap. ex parte. de conuers. coniugat. & in cap. tuae, de desponsat. impub. in cap. verum de conuers. coniugat. ap. ex publico, de conuers. coniugat. Ripol. var. c. 8. num. 124. seqq. num. 153. seqq. & nu. 117.* vbi an Papa dispenset in matrimonio. Dicemus *Infra num. 161.*

134 Quando matrimonium declaratur nullum, arrhae dotae, donationes factae inter sponsos, quando debeant restitui, vel amittantur, vel capiat fiscus, disputat latissimè *Antun. de donat. lib. 1. praelud. 2. num. 48. & seqq. Rosis Obs. 18. nu. 27. D. Alexius ad R. Capye. Latr. consult. 80. nu. 9. & 13. Rota dec. 237. n. 7. 8. p. 6. rec. Rubeus in addit. ad dec. 392. num. 34. seqq. Antonell. de temp. legal. lib. 2. cap. 52. nu. 7. 8. Tasson. de antef. fol. 311. num. 67. Gallus de fruct. lib. disp. 22. art. 2. num. 92.*

135 Matrimonium impeditur contrahi inter consanguineos, & affines, vsq; ad quartum gradum inclusiue, & non vltra, facta tamen computatione secundum regulas iuris Canonici, & non ciuilis. *c. non debet. de consanguin. & affin. Oinot. instit. de nupt. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 51. num. 13. 17. 22. & disp. 53. & lib. 8. disp. 24. num. 32. Tusc. lit. M. conclus. 137. & seqq. Altograd. cons. 47. num. 38. lib. 2. Guttier. de matrim. cap. 98. seqq. Rosignol. de matrim. fol. 306. seqq. 363. seqq. 385. seqq. 529. seqq. 549. seqq. Tasson. de antef. fol. 413. num. 105. fol. 416. num. 129. seqq. & fol. 409. num. 73. fol. 414. & 108. R. Marinis, & Luca lib. 1. resol. 266. num. 1. & seqq.* vbi de impedimentis ex coitu licito, & illicito.

136 In primo gradu consanguinitatis lineae rectae. v. g. inter patrem & filiam, vel matrem & filium, est inualidum iure naturae, vt docent omnes ferè Theologi, post alios *Fagnan. in cap. vir, qui num. 32. de consanguin. & affinit.* quid quid contra *Caramuel.*

137 Verum in extrema necessitate generis humani, vt si soli superessent pater, & filia, licere inter eos matrimonium. *Sanch. infrà hic Diana p. 8. tract. 1. res. 71.*

138 Imo quod possit contrahi matrimonium inter ascendentes, & descendentes, in recta linea, vltra quartum gradum, dicit *Altograd. cons. 47. num. 38. lib. 2.* allegans *Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 51. num. 13. 17. 22. & disp. 53. num. 1. 5. & disp. lib. 8. 24. num. 32.*

139 Sed quod inter Ascendentes, & descendentes, inter eos sit prohibitum matrimonium vsque in infinitum, itaut si Adam, à quo omnes descendimus, hodie viueret, non posset aliquam mulierem, sine dispensatione, in vxorem ducere, probat *Oinot. instit. de nupt. c. de arbor. Canon. num. 3. & de arbor. affin. num. 11.* per *tex. l. nuptiae ff. de rit. nupt.* nec esse correctum de Iure Canonico

140 Sed hanc quaestionem, ob breuem hominum vitam, cessare inquit *Abb. in c. non debet, de consanguin. & affin.* videndus *Fagnan. in d. c. vir, qui, de consanguin. & affin. n. 22. & seqq.*

141 Matrimonium contrahens scienter in gradu prohibito caret omni spe dispensationis. *Fagnan. in c. nimis, num. 39. de filiis praesbiter.* Vbi idem si ignoranter, sed neglexit solemnitates requisitas. *n. 40.*

142 Verum matrimonia, bona fide contracta in gradibus prohibitis, vigore dispensationum, quas ordinarij concesserunt, in vim falsarum litterarum, an sint irrita, nec ne? *Fagnan. in c. super eo. num. 3. & seqq. de crim. falsi.*

143 Matrimonialis causa, an possit tractari in Curia Ecclesiastica, vel seculari, fuit resolutum in Curia Ecclesiastica si questio iuris sit, secus si quaestio facie *Franch. dec. 36.* vbi *Luca, & alij add. Ripol. var. cap. 1. nu. 130. seqq. Thes. dec. 117. Couar. de sponsal. 2. p. c. 8. §. 12. Marta de Iurisd. tom. 1. 2. p. c. 8. Olea de cession. tit. 5. q. 8. num. 12.*

144 late *Card. de Luca Miscell. disc. 1. n. 110. Tass. de antef. fol. 406. nu. 36. Fagnan. in c. vtrum autem num. 21. de cognat. spiritual. Gallus de fructibus disp. 36. art. 2. num. 60. Stoppa ad Merlin. contr. 58. n. 6. lib. 1.* post *Rosam, Ricc. & alios. Marin. lib. 2. cap. 130.*

145 Datur etiam matrimonium putatiuum, quod est solemniter celebratum, sed ex impedimento aliquo non subsistit, quod coniuges ignorabant, vel alter ex illis, post alios *Olea de cess. tit. 4. qu 8. num. 9. Calnin. in lexic. verb. matrimonium;* puta seruus cum libera, libera cum seruo, consanguinei nescientes gradus prohibitos, nam comperto errore matrimonium non valet. *Botrilier. de success. theor. 4. Nogueral. alleg. 23. num. 125. seqq. num. 530.* Quod veri, & legitimi matrimonij priuilegia, & effectus habet. *Castill. lib. 2. contr. 15. & tom. 4. r. 31. nu. 90. Add. ad Molin. de primog. lib. 3. r. 1. nu. 12. Trentacinq. var. lib. 3. tit. de matr. res. 5. à num. 15. Intrigl. dec. 43. à num. 45. Cancer. c. 11. num. 61. seqq. Olea de Cess. iur. sup. num. 10. Cresp. obs. 23. num. 135. Faxard. de legit. per subsequent matr. num. 167. Solorz. de Iure Indiar. lib. 2. c. 17. à num. 58. Lara de vita hom. n. r. 3. à num. 4. Bell. cons. 160. nu. 12. Larrea dec. 8. num. 32. Barbos. vol. 2. à num. 13. & 42.* vbi *num. 34.* ampliat etiam si parentes dubij essent de valore matrimonij, *Botilier. sup. Olea sup. num. 10.* Diximus *ad Rauit. cons. 86. lib. 1. Guttier. de matrim. c. 71. Tasson. de antef. fol. 406 num. 37. seqq.*

146 Et alimenta debentur, sicut alijs legitimis?

Giurba

Giurba super consuet. mess. p. 1. c. 7. gl. 13. num. 4. Olea sup. Guttier. sup. Nos sup.

147 Ex matrimonio putatiuo suscepti filij legitimi sunt, parentibus, & consanguineis succedunt, ad honores, dignitates, feuda, & maioratus admittuntur. Castill. lib. 2. contr. c. 15. & tom. 4. c. 31. num. 90. Add. ad Molin. de primogen. lib. 3. c. 1. num. 12. Trentacinq. lib. 3. var. tit. de matr. res. 5. num. 15. seqq. Intrigl. dec. 43. à nu. 45. Cancer. var. c. 11. num. 61. seqq. Crespi obs. 23. nu. 137. Solorz. de Iure Indiar. lib. 2. c. 17. n. 58. seqq. Olea sup. num. 10. Guttier. sup. Nos sup. Lara de vita hom. c. 3. Giurb. super consuet. mess. gl. 1. n. 28. Bell. cons. 160. num. 12. Larrea dec. 8. nu. 32. Barbos. vot. 2. à num. 11. & 42. Et num. 34. ampliat quamuis parentes essent dubij de valore matrimonij. Et Castill. sup. num. 42. limitat si vocati essent filij ex vero matrimonio.

148 Ex matrimono putatiuo susceptis liberis, parentes succedunt, si bonafide contraxerunt. Solorzan. de Iure Indiar. lib. 2. c. 21. à nu. 41. Add. ad Molin. d. c. 12. in fin. si pater qui de successione filij agit, bona fide contraxerit matrimonium, secus si sciuerit impedimentum. Lara d. c. 3. à num. 10. Giurba c. 5. gl. 5. à num. 5. & 7. Olea sup. n. 12. Nos sup.

149 Imo legitimi reputantur, quamuis suscepti essent pendente lite super nullitate matrimonij, & post sententiã, a qua appellatum extitit. Solorz. sup. num. 60. Giurba sup. gl. 4. à num. 66. Censal. ad Peregr. art. 14. fol. 98. vers. octauo, Barbosa d. voto 2. num. 25. 26. Diana tract. 11. p. 10. res. 62. Olea num. 13.

150 Pendente nullitate matrimonij, an coniuges sint separandi, vel manutenendi in possessione cohabitandi. Olea ibid. num. 13.

151 Matrimonium putatiuum subsequens legitimat filios antea genitos, licet alij contra teneant. Giurba d. gl. 4. num. 67. 115. Noguerol. alleg. 23. à num. 214. Olea sup. n. 14.

152 Matrimonium verum, & putatiuum in quibus conueniant, & differant. Guttier. de tutel. 3. p. c. 8. à num 18. Azeued. in l. 4. à num. 23. tit. 20. lib. 4. recopil. Valasc. de priuil. paup. 2. p. 9. 56. à num. 67. Barbos. sup. Acosta de priuil. cred. reg. 2. ampl. 6. num. 294. Fontanell. de pactis. cl. 7. gl. 3. p. 1. num. 27. Castagna benef. ne egeat q. 1. lib. 5. Olea sup. num. 15. Arias de mesa lib. 3. c. 21. 22. vbi ponit decem, & sex differentias, inter matrimonium verum, & putatiuum.

153 De matrimonio contracto contra interdictum Ecclesiæ, est Fagnan. in c. litteræ. de matrim. contrà Interd. Eccles. vbi tota materia.

154 Tanta est vis contractus matrimonij, quod Vxor titulata, puta Principissa, Ducissa, & similis, facit maritum Principem, Ducem, et similem, de consuetudine tamen, non de Iure. Garz. de nobil. gl. 1. §. 1. nu. 45. Ant. Pichard. pract. instit. disp. 2. fol. 179. seqq. Antun. de donat. lib. 2. c. 7. nu 37. Vilaplana Illustr. feudal. nu. 55. fol. 178. D. R. Galeot. contr. 55. Thor. in comp. dec. verb. fœmina titulata, & p. 3. sect. 2. verb. maritus. Sabell. §. maritus nu. 30. §. Nobilitas, num. 9. §. Vxor nu. 2. Amaya in l. vl. C. de Incol. lib. 10. Sperell. dec. 157 Olea de cess. iur. tit. 3. qu. 3. nu. 10. seqq. Mastrill. de magistrat. lib. 4. c. 13. Capibl. de baron. c. 17. Vela dissert. 4. Crespi obs. 117. n. 100. seqq. Tassn. de antes. vers. 2. obs. 2. num. 15. R. Marin. & Luca l. b. 1. res. 350.

155 In contrahendis matrimoniis à filiis non requiritur consensus parentum, præcipue patris, nec valet statutum laicale disponens, ne filii nubant sine consensu parentum, sub pœna exhæredationis, Oinot. instit. de nupt. litt. p. 2. num. 28. seqq. Merlin. dec. 457. num. 9. seqq. Cabal. cons. 171. lib. 1. Rota p. 14. rec. dec. 93. & dec. 346. num. 6. 7. vbi quod non, nisi tamen filia nolit sine eo contrahere, Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. qu. 25. Vin. opin. 317. mille apud Castejon. verb. matrimonium num. 35. Menoch. cons. 69. Sabell. §. filius num. 64. §. matrimonium num. 4. & 12. Possevut. sing. 185. Diana p. 7. tract. 1. res. 26. Christin. ad leg. municipal. tit. 19. art. 30. Palma cons. 87. n. 25. seqq. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 5. c. 25. qu. 13. Idem Christin. dec. 128. num. 13. vol. 3. dec. 325. vol. 1. Delbene de Immun. Eccles. p. 1. c. 8. dub. 19. sect. 9. 10. & dub. 20. 21. Tuse. lit. S. concl. 591. Marta de success. legal. p. 1. qu. 26. art. 5. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. qu. 25. Card. de Luca de matrim. disc. 5. num. 8. D. Constantin. ad stat. Vrbis tom. 1. c. 43. num. 34. post Rot. dec. 93. num. 455. p. 14. rec. Rota de priuil. mulier. c. 1. nu. 61. 63. 64. & cap. 3. spec. 1. num. 8. Guttier. de matrimon. cap. 79. 80. Card. de Luca de dote disc. 1. n. 5. 7. disc. 169. num. 6. Ann. ad Concil. Trid. disc. 26. nu. 35. Tassn. de antes. fol. 418. nu. 144. Fagnan. in c. tua n. 11. seqq. de desponsat. impuber. Cancer. var. p. 1. c. 14. Graueti conclus. 115 seqq. lib. 2. R. pol. c. 8. n. 114. Scoppa ad Merlin. contr. 38. num. 6. lib. 2. Decis. 185. post Torre de pactis.

156 Verum potest puniri contrahens matrimonium, malis artibus, sine consensu parentum, R. Marinis lib. 2. c 132. et ibi Luca, Fontanell. de pactis nuptial. cl. 4. gl. 2. Trancbedin. consult. 33.

157 Verum valet statutum, nè nubat indignis, sub pœna priuationis dotis, secus dignis, Azor sup. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. qu. 25. Sabell. §. matrimonium n. 1. vers. an autem. Rocca disp. 22. nu. 18. Verum non valet statutum cauens, vt matrimonium sit nullum sine consensu parentum, Pignatell. contr. 133. nu. 21. lib. 9.

158 Sic etiam prohibitio facta minoribus, Christin. dec. 68. num. 18. seqq. lib. 5. & dec. 82. lib. 5. Sabell. §. matrimonium num. 1. videndus Marta de success. legal. p. 1. q. 26. art. 8. Delbene de Immunit. Eccles. part. 1. cap. 8. dub. 19. sect. 9. 10. & dub. 20. 21.

159 Sed si filius contrahat matrimonium sine consensu patris, non peccat mortaliter, maxime si prius illum consuluerint, immo peccat pater, si sine iusta causa se opponat, Palma cons. 87. nu. 25. & seqq.

160 Sed quod pater possit impedire sponsalia filij,

filij, vel filiæ, contra eius voluntatem inita, si, exindè timeatur graue scandalum, alias secus si sint tantum vani timores, *Diana p.9. tract.7. ref.71. Tranchedin.d.consult.33.* Quid si indignè nubat, *Card.de Luca de dote disc.142.nu.20.*

161 Matrimonium carnali copula consumatum, non potest ex dispensatione Papæ dissolui, etiam ad effectum intrandi Religionem, altero coniugum dissentiente, *Rota p.2.diuers. dec.201.num.7. Diana p.8. tract.1. ref.62. seqq.* quid in rato, sed non consumato, et *p.8. tract. 3.ref.97. Sabell.§.matrimonium num.18.* vbi refert DD.disputantes, quid si vir tantum seminauit in vase mulieris, et non ipsa, *Guttier. de matrim.c.54.55. Rossignol.de matrim. fol.43.50. Tasson.de antefat.vers.8.obs.2.nu.127. Rossignol. de matrim.prænot.13.fol.43.* Diximus *sup.n.133*

162 Quando possit, et debeat separari, ob impedimentum, et impotentiam ad coeundum, siue ex parte viri, siue mulieris, siue utriusque, *Menoch.de arbitr.cap.517. Rota* penes Zacchiam *medic.legal.dec.48.51.52.& conf.68.72. Marcell. Francolin. vbi de Spadone, Ripol.var.c.8.nu.52. seqq. Sanfel.& add.dec.361. Par. Iordan. lucubr. vol.1.lib.3.tit.7.nu.344. seqq. Sperell. dec.141. Diana p.11.tract.5.ref.8.9.6. Christin. dec.338. 339.nu.13.vol.1.& dec.192.vol.5. Nos ad Ronit.conf.86.nu.21.lib.1. Antonell.de temp. legal. lib.2.c.52. D.Romaguer.ad Synod. Gerund. lib.4. tit.2.c.1.& 2. Guttier.de matrim. cap.112.113. 114.115.116.117.120.121. Card.de Luc.in annot.ad Concil.Trid. disc.27.nu.17. Tasson.de antef.fol.417.num.132.* Separatur per Iudicem Ecclesiasticum, *c.præterea num.11.13. de conuers.coniugat.in c.ex litteris, num.21. de diuortijs* Vbi dicit talę matrimonium durare, etiam post sententiam diuortii, vsque ad mortem.

163 De dissolutione matrimonii, diuortio thori separatione, ex quibus causis fieri possit, DD.apud *Sabell.§.matrimonium num.19. D.Romaguer.sup.Guttier.sup.cap.129.R.Marin. lib.2. ref.130.* vbi *Luca.* Vbi dicunt separato thoro ex culpa viri, debere restitui vxori dotem, donationem propter nuptias, antefatum, *Franch dec.244.* et ibi etiam *Luca, Genuens. in praxi c. 21. D.Merlin.contr.93.lib.2.nu.13.* Gratian.*disc. 199.& 451.* & ibi *Luca*, Et fructus dotis exactos per virum durante lite, Merlin.*sup.& Luca* contra Gratian. *Fabr.& Fontanell.* quid contra in antefato dicat Gizz.*ad Latr.dec.49.n.12. R.Marin.& Luca lib.1.c.268.Scoppa ad Merlin. contr.58.lib.1.ad contr.93.94.lib.2.*

164 Coniugi, durante coniugio non licet paciſci de nouo matrimonio contrahendo post mortem coniugis, Layman.*qq.*Canon.*de. Prælat.Eccles.elect.c.4. qu.30. & in* Theolog. *lib.5. tract.10.p.4.c.10.nu.7.Sanch.lib.7.disp.79. n.40. Antonell.de temp.legal.lib.1.c.13.nu.21.*

165 Quando possit Papa, vel Episcopus dispensare impedimentis matrimonii, Guttier.*de matrim.c.122.& d c.123.ad c.128.*

166 De matrimonio agunt *Couarruuias de sponsal. Sanch.de matrim.* Guttier.*tom.3.qq. Canon. Bossius de matrim. Bonacin in suis Operibus, Summista in verb.matrimonium, D. Rossignol.in praxi* Theolog.*legal.de matrim.per tot.*Card.de Luc. *de matrim. Faguan. in eius Operibus, Hieron. Alpagus. in consilijs.* P. *de Barbobus consil. matrimonialia, Bayo de causis matrimonialib. Beust. de matrim.* Bossius *de effect.matrim. Brunellus de sponsal.& matrim.Castropalao, Christinæus, Costanus de matrim. Anton.Contius de matrim. clandestin. Couar.in epitom.ad 4.Decretal. & in alijs locis, Danezau.de matrimon. Io: de Frisbergo de matrim.* Gasp.*Hurtadus de matrim.* Petrus *de Ledesma. Kitzalius de matrim.dissoluendis,& cōstituendis, Iacobus* Leonissa *consil. Lupus, &* Milleolus, Matthæus *de matrim. Didacus de* Mendrano, Molradus *de matrim.* Monarus, *Heidecceri, Oliuerius,* Peniafort. Perez, Pontius, *Vinc. Riccius, Reusnerus,* Tancredus, Trentacinq. *var. Tusc.lit.*M. *Vigetius, Vrtadus.* Et Alij.

F I N I S.

Quæ ex errore fuerunt impressa, sunt corrigenda, & intelligenda sequenti modo, videlicet.

PRofessio tacita est sublata per Concil. Trid. *Fagn. in cap. ad nostram num.8. de Regul. at Pignatell. tom.1. consult.86. & 145. tom.1.* hinc inde discurrit, licet inclinet non esse sublatam per Sac. Concil.Trid.cui etiam inhæret *Tonnut.lib.1.qq.benefic.cap.106.nu.9. qu.35.sect.1.nu.42.fol.449.*

Inter sponsos de præsenti, non autem de futuro non est peccatum mortale, tactus, aspectus, oscula, verba lasciua, *Sanch.de matrim.disp.46. Diana tom.2.tract.6.disp.36.& seqq. qu.35.sect.2.fol.465.*

Matrimonium contractum contra Superioris prohibitionem, est validum, etiam si inlubitio habeat clausulam irritantem; idem dicendum si contrahatur contra Papæ prohibitionem, quæ non habeat decretum irritans; idemque multo magis dicendum in Principe seculari, & alijs Superioribus inferioribus, siue habeat prohibitio decretum irritatus, siue non, *Diana* Coordinatus *tom.2.tract. 6.resol.70.& resol.88.nu.19.* & pluribus in locis ibi in margine citatis *Ricc. collect.* 4167. *Christin. decis.329.vol.1.qu.35.sect.3. & 70.fol.473.*

INDEX RERVM AC SENTENTIARVM.

ANTEFATVM

ANNVS

ANVLVS

CES-

seruа-

DONATIO

mor-

propter.

DONATVM

ipsi

à qua

vti,

men-

EPI-

ab

ab eadem obtentum, nec etiam ad connexa, qu.30.num.46.47.fol.6. recepta per aliquem uti hæredem alicuius, si ad recipientem hæreditas non pertinet non prodest vero hæredi, ibid.sub num.47.fol.6. non transit de casu ad casum maxime magis damnosum, & præiudicialem, qu.30.n.51.fol.6. eius verba quamvis generalia arctantur ad formalitatem ipsorum verborum quibus scriptum, fuit concepta, qu.30.n.53.fol.6. obligat minus quam sit possibile, ibid.n.54.fol.6. nó extenditur mutata re, actione, causa, tempore, loco, qu.30. num.59.fol.6. prestita per verba generalia restricta tamen ad certam summam non extenditur ultra summam restrictam, qu.30.num.75.fol.7. quando extinguatur, qu.30.nu.77.fol.7. non potest extendi ultra quam verba sonant, num.97.fol.8. data ad favorem universitatis iuvat civibus singularibus pretendentibus interesse, qu.30. nu.98.fol.8. præstita per Capserios bancorú de bene, & fideliter administrádo non tollit actionem criminalem contra Capserium, qu.30.nu.100.fol.8. præstita pro mortuo aut pro eo, cui bonis fuerit interdictum, vel pro decocto est nulla, vel post decoctionem principalis, qu.30.n.101.fol.8. non valet de se præstando sub pœna mortis qu.30.sub nu.102.versic. etsi fideiussio, fol.9. in criminalibus facit personá fisco, & pœnæ subiectam, in civilibus facit extare rem, qu.30.sub nu.104. vers.fideiussio, fol.10. quando dicatur rupta, qu.30. sub num.105. vers. si quis, fol.10. de presentando transit ad hæredes, qu.30.nu.104.fol.12. de iudicio sisti, seu de aliquem præsentando de iure communi in causis criminalibus elapso biennio à die litis contestatæ evanescit, & quando, & talis fideiussio durat quantum causa criminalis, qu.30.nu.151.152.fol.13. extinguitur per exactionem factam à debitore, qu.30. nu.177.fol.15. facta pro certa summa, sed pro reliquatu duret usque ad integralem satisfactionem, qu.30.nu.178.fol.15. de præsentando reum cum clausula toties quoties habet locum quando nova superveniant indicia diversa à primis, & quando, ibid.nu.180.fol.15. facta pro iuvane tyrone, & novitio dum admittitur ad officium, & servitium banchi non tenetur ad officium Capserii ad quod postea fuit ille promotus, ibid.num.197.fol.16. præstanda à balio magnæ hæreditatis feudalis, quanta debeat esse, quæst.30.n.224.fol.18. data pro aliquo delinquente reo, aliás delinquente, non tenetur, qu.30.n.226.fol.18. potest exequi pro fructibus post sententiam decursis, qu.30.nu.227.fol.18. multoties præstatur absque quod petatur à parte, qu.30.num.234. ad 238.fol.19. extinguitur per interitum rei, pro qua fideiussit, qu.30. num.275. fol.21. non tenet si fiat eo tempore quo principalis est liberatus, q.30.nu.293.fol.22. data de solvendo quidquid fuerit iudicatum per S.C. si compromittatur causa vigore pragm. non valet, q.30.num.323.fol.24. data ante iudicem incompetentem est nulla, q.30.nu.315.fol.24. triginta octo modis finitur, qu.30. num.318.fol.24. potest perfici quacumque lingua, dummodo per contrahentes intelligatur, q.30.n.319.f.24. novi operis núciatione prestari debet ante petitioné, & præstita per venditoré de servando indemné emptorem non sufficit, quod res sit promissa libera, quæst.30. nu.329.330.fol.25. differt a constituto, ibid.nu.332.fol.25. potest fieri sub diversa verborum forma, qu.30.n.349.ad 363.fol.26. an & quando sit nulla, si obligatio cui accedit sit nulla, qu.30.num.376.377.ad 412.fol.28. expirat si debitor sit heres creditoris, qu.30.num.380.fol.28. si daretur desistendó aliquem sub pena corporali non valet aliis, qu.30.nu.501.502.fol.37. facta pro filiofam. cui competit exceptio Senat.Con.Maced. in casibus in quibus ei competit tale beneficium est nulla, ibid.nu.503.ad 505.fol.37. facta pro ignorante, & invito an valeat, qu.30.in suppl.n.538.ad 541.fol.41. præcedente protestatione an teneat, & quando, qu.30.n.542.543.ad 563.854.855.fol.41. si sit pro alio, debet adhiberi Notarius, & tunc ante stipulationem est locus penitentię, nec fit per epistolam, nam, ut ista probet necesse est, quod ab alia parte sit acceptata in suppl. qu.35. n.574.575.f.43. oretenus facta durat duobus mensibus in suppl.q.35.n.578. limitatur.nu.579.ad 581.fol.44. non extinguitur morte ipsius fideiussoris, vel illius, pro quo fideiussit, num.582.fol.44. præstita pænes acta potest incusari contra hæredes, illos citádo addicendum causam quare, ibid.nu.583.fol.44. valet in iudicio solo verbo etiam nullo stipulante, & dicitur iudicialis, & hæc iudicialis præsumitur habere in se stipulationem, qu.30.n.584.585.fol.44. extinguitur instantia perempta data pro expensis, & in causa præventionis ubi limita, num.586.fol.44. de representando rem sequestratam de iure communi datur etiam perempta instantia donec res fuerit terminata per sententiam transactam in rem iudicatam, q.30.nu.587.fol.44. de iudicio sisti in causis criminalibus præstita toties quoties instátia est perépta finitur in suppl.qu.30.n.588.limit.n.589.ad 595.fol.45. in scriptis durat perpetuo, qu.30.nu.596.fol.45 si non adsit stipulatio licet non valeat, ut fideiussio, substinetur, ut constitutum, ibid n.610.fol.45. de iure Regni Neapolitani quomodo recipiatur, qu.30.nu.611.612.613.fol.46. solo consensu perficitur, nec traditionem requirit, q.30.nu.614.ad 617.fol.46. est conditionalis ex parte obiecti, & differt à reliquis contractibus, quia est aliena, & accessoria essen si alter in suppl. qu.30.nu.618.619.fol.46. in dote, an detur, ibid.n.627.fol.47. potest sequi, & præcedere obligationé principalis dummodo dicatur verbis expressis, vel æquipollentibus, sed tempore præcedens non incipit, nisi sequuta obligatione principali, qu.30.num.631.fol.48. data à promittente solvere infra mensem si non solvat quomodo teneatur in suppl.qu.30.num.632.633.fol.48. pro summa incerta non valet, qu.30.n.825.826.fol.66. facta vi, metuque, est nulla sicut dolo, & fraude, vel blandis verbis sive dolosis, qu.30.n.829.

FILIA

FILIVS

MANDATARIVS

Curia

nomi-

à do-

gatis

gata, *ibid.* in subsidium potest agere ad rem empram ex pecunia dotali per alium possessam, quo casu possessor habet potestatem offerendi æstimationem, *qu.35.sub nu.*1190. *vers. sed in subsidium fol.*443. habet vindicationem aduersus bona mobilia,aut stabilia,seu se se emonentia,si extent siue æstimata,siue in æstimata sint,etiam aduersus tertius possessores, viro, & suis hæredibus existentibus non soluendo,*qu.35.nu.*1190. *vers. dispositio tex.fol.*444. vt exigat dotem habet electionem fori,etiam contra pupillum *qu.35.nu.*1191.*fol.*444. ingredi religionem volens antequam ingrediatur debet Episcopus, vel illo impedito Vicarius, vel alius deputatus illius voluntatem explorare si velit monaca effici,*quæst.35.sex.1. nu.*1110 *fol.*447. quæ contraxit matrimonium, sed illud non fuit consumatum potest ingredi monasterium, & ibi professionem emittere,*qu.35.sex.1.nu.25.fol.*448. viuo patre si fit monialis censetur dare in dotem paragium, & dotem solitam dari Monasterio, si vero post mortem patris censetur dare in dotem integram suam legitimam, ac portionem sibi spectantem, *quæst.35.sex.1.num.*147.*fol.*455. in bonis matris habebit etiam legitimam, *quæst.35.sex.1.nu.*148.149.*fol.*455.ingrediens in monasterium non claustrale habet illo casu integrum paragiũ, & sic legitima non sufficit, & tenetur frater supplere,*qu. 35. sex.1. num.*150.*fol.*455. si contraxit sponsalia,sed ex aduersa valetudine non fuit consumatum matrimonium, non tenetur reddere iocalia data à sponso, *quæst.35. sex.2.num.*84. *fol.*463. si dissoluantur sponsalia, si adfint oscula lucratur medietatem arrhæ, seu sponsalitiæ largitatis,siue antefati,*q.35.sex.2.nu.*124. *fol.*465.non tenetur sequi maritum obstante pacto, & quando, *qu.35.sex.2. num.*147.148.*fol.*466. in contrahendo matrimonio postea interrogari debeat, *quæst.35.sex.3.n.*27.*fol.*470. si contrahat matrimonium absque consensu Gubernatorum, an cadat à dote à Monte danda,idem in legato,*quæst.35.sex.3.nu.*75.*fol.*473. mulier durante matrimonio non potest paciści de alio matrimonio post mortem mariti,*q.35.sex 3.n.*164.*f.*480.

NATIVITAS

filiorum non facit, quod renunciatio legitimæ iuxta formam Capituli, quamuis pactum 2. de pactis in 6. non suffragatur, sed reuocandam renunciationem,*quæstione* 32.*nu.*638.*fol.* 242.

NEGOTIVM

commissum nomine appellatiuo Episcopo talis loci ipso mortuo potest exequi à successore Episcopo,*quæst.*31.*num.*1347.*fol.*182.

NEMO

ex consilio obligatur,nisi sit dolosum, *quæst.*31. 910.*fol.* 156. nec etiam tenetur ex commendatione,*ibid.nu.*911.*fol.*156.præsumitur inanibus laboribus se fatigare,*qu.31. nu.*918.*fol.*156. licet absq; mandato admittatur ad agendum pro alio,tamen si est coniuncta persona admittitur præstita cautione alias acta sunt nulla, *quæst.31. num.*1427. *ad* 1431.*fol.*186. præsumitur in necessitatibus donare, *quæst.32. num.*288. *fol.*218.

NOBILES

promptiores sunt ad donandum, *qu.32.num.*319. *fol.*220.

NOMEN

debitoris æstimatum datum in dotem viro, an transeat in ipsius dominium, *quæst.35. num.*190. *fol.*345.

NOMINATVS

in mandato non tenetur probare se illum esse,de quo in instrumento ipsius mandati, quia hoc præsumatur,*quæst.*31.*num.*893.*fol.*154.

NOTARIVS

in Regno nostro Neap. debet esse Regius, non Apostolicus,*quæst.31.num.*123.*fol.*91.

NOTIFICATIO

reuocationis procuratoris quando non sit necessaria,*quæst.31.num.*1173.1174.*ad* 1178.*fol.*17.

NOVATIO

fauore dotis numquam inducitur, *quæst.35. num.* 920.*fol.*408. etiam soluto matrimonio ante restitutionem dotis,*ibid.fol.*408.

NOVITIVS

Potest sine licentia superioris esse procurator, *qu.31.nu.*745.*fol.* 143.alicuius religionis Neapolitanus disponens ante professionem, an ligetur dispositionem an ligetur dispositioni consuetud. Neap. & si testator iam inter viuos,quam in vltima volontate, *q.35.sex.1.nu.*49.*fol.*452. si moriatur ab intest. quinam succedunt, *ibid.nu.*95.96. *fol* 452. si moriatur post professionem in monasterio capaci in communi,tunc succedit monasterium, & excluduntur consanguinei, *qu.35.sex.1. num.*97.*fol.*452. si disponat in vltima voluntate quomodo fiat successio, *qu.35.sex.1.n.*98.*fol.*452. siue nouitia debet permanere anno continuo in monasterio ad hoc vt possit habere professionem nisi esset egressus de licentia valida superioris, *qu.35. sex.1.num.*111. *ad* 114.*fol.*453. ad hoc vt possit professionem facere in aliquib.religionibus debet habere ætatem annorum decem,& octo,& si finito anno probationis exiuit de monasterio aget alio anno,si velit introire in monasterium eiusdem Ordinis,*qu.35.sex.1.nu.*115.116.*fol.*453. si per annum sit infirmus, & profiteri volens potest differre professionem ad tempus opportunũ *qu.35.sex.1.nu.* 130.*fol.*454. debet deferre de essentia habitum regularem, & de substantia anni probationis, *qu. 35. sex.1. num.*131. *fol.*454. in articulo mortis existens ante expletum annum probationis habens legitimam ætatem potest profiteri,*quæst.35.sex.1.nu.*134.*fol.*454. si decedat infra annum probationis, & dos sit soluta debet restitui hæredib. vna cum fructib.deducto victu, & vestitu, *quæst.35.sex.1. num.*137.*fol.*454.infra annum probationis libere potest redire ad seculum,& recuperat omnia bona acquisita monasterio sic etiam offerens se, & bona monasterio ea recuperat, *quæst.35.sex.1.nu.*140.*ad* 142.*fol.*454. post religionis ingressum, sed ante professionem potest reuocare testamentum à se factum,& aliud condere,*quæst.35.sex.1. num.*175.*fol.*457.

qua-

PROFESSUS

sante

PROHIBITIO

PROHIBITUS

PROMISSIO

PRO-

PROMISSOR

PROMITTENS

PROREGES

PROTESTATIO

PUELLA

vel

RESIGNATIO

RESTITVTIO

REVOCATIO

REVS

REX

SALARIVM

SOLVTIO

SOROR

SPONSA

SPONSALITIA LARGITAS.

SPONSOR

SPON-

F I N I S.



